

Ellen G. White Estate

ANG
TUBURAN
SA
KINABUHI

ELLEN G. WHITE

Ang Tuburan sa Kinabuhi

Ellen G. White

**Copyright © 2012
Ellen G. White Estate, Inc.**

Information about this Book

Overview

This eBook is provided by the [Ellen G. White Estate](#). It is included in the larger free [Online Books](#) collection on the Ellen G. White Estate Web site.

About the Author

Ellen G. White (1827-1915) is considered the most widely translated American author, her works having been published in more than 160 languages. She wrote more than 100,000 pages on a wide variety of spiritual and practical topics. Guided by the Holy Spirit, she exalted Jesus and pointed to the Scriptures as the basis of one's faith.

Further Links

[A Brief Biography of Ellen G. White](#)
[About the Ellen G. White Estate](#)

End User License Agreement

The viewing, printing or downloading of this book grants you only a limited, nonexclusive and nontransferable license for use solely by you for your own personal use. This license does not permit republication, distribution, assignment, sublicense, sale, preparation of derivative works, or other use. Any unauthorized use of this book terminates the license granted hereby.

Further Information

For more information about the author, publishers, or how you can support this service, please contact the Ellen G. White Estate at mail@whiteestate.org. We are thankful for your interest and feedback and wish you God's blessing as you read.

Pasiuna

Kadaghanan kanato, bisan unsa ang atong rasa kon kahimtang sa kinabuhi, naghandum sa mga butang maayo-ayo pa kay sa ato nang nabatnan karon. Ang Dios sa Iyang kaugalingon mao ang nagtanum niini nga han- dum sa atong kinaiya, aron nga dili kita matagbaw sa atong nahimo karon bisan kana dautan, kon maayo, o kon maayo-ayo pa gayod. Ang Dios naghandum nga kita mangita sa labing maayo, ug makaplagaan kini.

Makadaghan kini nga mga paghandum nabalit-ad. Ato usahay sulayan ang pagtagbaw sa atong mga han- dum sa mga kahilayan, salapi, mga hinimong kalipay, ug gahum. Apan kining mga butanga mahitabo nga ma- proybahan nga walay sulod ug dili makatagbaw, nga lamang biyaan ang atong mga kinabuhi nga walay sulod.

Gimugna sa Dios nga ang mga handum sa atong mga kasingkas- ing maadto sa Usa kinsa mao lamang ang makahimo sa pagtagbaw kanila. Siya gusto nga kita ma- kakaplag ni Jesus ang Kristo, ang anak sa walay Kata- pusan nga Dios. “Kay diha Kaniya (Kristo) ang tanang pagka Dios nahimuot sa pagpuyo.”

Daghan sa “Kinabuhi ni Kristo” ang nasulat na. Ang kadaghanan niini mga inilang mga basahon, puno sa pagkahibalo, kronolohiya, kasaysayan, mga kinaiya, ug mga hitabu. Sila nagsaysay pag-ayo sa mga pagtudlo ug sa daghang-mga-kilid nga kinabuhi ni Jesus nga Nasa- retnon. Bisan pa niini, “ang katunga wala pa gayud ikasaysay.”

[iii]

Kining basahona wala magbutang sa lagda sa pag- pahuyon sa mga Ebanghelyo, kon bisan paghatag es- triktong kronolicanhong pagsunodsunod sa hinungda- nong mga hitabu sa kinabuhi ni Kristo. Hinoon nagpre- sentar kini sa gugma sa Dios nga gipadayag diha sa Iyang Anak, ug sa diosnong katahum sa kinabuhi ni Kristo, diin ang tanan makaambit. Kini wala magapa- ngita sa pagtubag sa mga pangutana sa mga magyuyu- bit lamang.

Ang basahon nagbutang ni Kristo Jesus ingon nga Usa diin ang matag usa ka handum tingali matagbaw. Ang Hebreohanon

nga manalagna nga si Haggeo nagta- wag kaniya “ang Handum sa tanang mga nasud,” ug kita tingali maayong motawag Kaniya “ang Handum sa tanang katuigan,” o “ang Tuburan sa kinabuhi.”

[iv] Pinaagi sa pagkadani sa Iyang kaugalingong pagka- maayo sa kinaiya, gikabig ni Jesus ang Iyang mga ti- non-an ngadto sa Iyang kaugalingon. Pinaagi sa Iyang personal nga presensia, Iyang maloloy-ong paghikap ug pagbati sa tanan nilang mga sakit ug mga kinahangla- non, ug ang Iyang kanunay’ng pagpakig-uban, Iyang gi- usab ang ilang mga kinaiya gikan sa pagkayutan-on ngadto sa pagkalangitnon, gikan sa pagkamaako-akohon ngadto sa pagka- mainantuson, gikan sa pagkadili malo- loy-on ug pagkamadinum- tanon ngadto sa pagkapuno sa gugma sa mga kalag sa tanang kana- suran ug rasa. Kining basahona nagapresentar sa Manluluwas sa pagtabang ka- nimo sa pagduol nawong ug nawong, kasingkasing ug kasingkasing, kauban Kaniya. Hinaut unta nga imong makaplagan Siya, sama sa pagkakaplag sa mga tinon-an kaniadto, si Jesus ang Makagagahum, kinsa moluwas “sa hingpit gayud” ug magausab ngadto sa Iyang kaugalingong diosnong larawan sa tanang moduol sa Dios pi- naagi Kaniya. Bisan pa niini, daw unsa ka dili mahimo ang pagpadayag sa Iyang kinabuhi sa hingpit gayud. Kini sama lamang sa pagsulay sa pagbutang sa buhing balangaw diha sa panap- ton, kon sa labing matam-is nga musika diha sa mga porma nga itom ug puti.

Ang magsusulat niining basahona nagapadayag ug bag-ong mga matahum nga mga gawi gikan sa kinabuhi ni Jesus. Siya nagdala ug bag-ong mga mutya gikan sa minahan. Ang kahayag nagakidlap gikan sa daghang sinati nga pahayag, nga ang giladmon tingali sa imong hunahuna dugay rang nasukod. Si Kristo Jesus gipada- yag ingon nga Puno sa Pagkadios, ang Manluluwas sa mga makasasala, ang Adlaw sa Pagkamatarung, ang ma- loloy-ong Hataas nga Saser- dote, ang Mag-aayo sa taw- hanong mga kasakit, ang mabinati-ong Higala, ang kanunay nga Kauban, ang Prinsipe sa Balay ni David, ang Kotamaya sa Iyang mga tawo, ang Prinsipe sa Pa- kigdaet, ang Umalabut nga Hari, ang Walay Katapusang Amahan, ang katumanan sa tanang mga handum ug mga paglaum sa tanang katuigan.

Kining basahona ginahatag sa kalibutan uban ang pag-ampo nga ang Dios, pinaagi sa Iyang Espiritu hi- muon kining mga pulong buhi, alang kanimo kansang mga paghandum wala pa matagbaw;

aron ikaw “ma- kaila unta Kaniya, ug ang gahum sa Iyang pagkaban-
haw, ug ang pagpakig-uban sa Iyang mga pag-antus,” ug sa katapu-
san, hangtud ngadto sa kahangturan, sa Iyang tuong kamot, mag-
bahin “nianang puno sa kalipay,” ug “Kahilayang mapinadayunon,”
diin maoy mahimong hinog nga bunga sa tanan niadtong nakakaplag
diha Kaniya ang tanan sa tanan, “ang labi ka dakung Pa- ngulo diha
sa napulo ka libo,” ug “ang Usa nga puno sa tanang pagkatahum.”

Ang mga Magpapatik

[v]

Contents

Information about this Book	i
Pasiuna	iii
“Ang Dios Kauban Nato”	9
Ang Piniling Katawhan	19
“Ang Kahupnganan sa Panahon”	24
Nganha Kaninyo Usa ka Manluluwas	31
Ang Pagtugyan	37
“Among Nakita ang Iyang Bituon”	46
Ingon nga Bata	55
Ang Pagduaw Panahon sa Pasko	63
Mga Adlaw sa Pakigbisug	72
Ang Tingog sa Kamingawan	81
Ang Bautismo	95
Ang Tentasyon	101
Ang Kadaugan	113
“Among Nakap/agan ang Mesiyas”	120
Didto sa Kombira sa Kasal	134
Sa Iyang Templo	146
Si Nicodemus	159
“Siya Magauswag”	170
Didto sa Atabay ni Jacob	175
“Gawas kon Makakita Ka’g mga Ilhanan ug mga Kahibulongan”	189
Ang Betsata ug ang Sanhedrin	194
Ang Pagkabilanggo ug Kamatayon ni Juan	211
“Ang Ginharian sa Dios Haduol Na”	226
“Dili Ba Kini ang Anak sa Panday?”	232
Ang Pagtawag sa Dap/in sa Dagat	241
Didto sa Capernaum	249
“Ikaw Makahimo Paghinlo Kanako”	261
Levi-Mateo	273
Ang Adlawng Sabado	284
“Iyang Giordinahan ang Napulo ug Duha	295
Ang Sermon Didto sa Bukid	305

Ang Centurion	325
“Kinsa Ba ang Akong mga Igsuong La/ake?”	332
Ang Pagdapit	340
“Hum, Hunong”	346
Ang Hikap sa Pagtuo	357
Ang Unang mga Ebanghelista	363
Umari Pahulay Kadiyot	375
“Kamoy Maghatag Kanila ug Pagkaon”	382
Usa ka Gabii sa Ibabaw sa Lanaw	391
Ang Krisis Didto sa Galilea	399
Ang Tradisyon	414
Ang mga Babag Gipangguba	419
Ang Matuod nga Ilhanan	425
Ang Nagaunang Paglandong sa Krus	433
“Siya Nausab ang Panagway”	444
Pagministerio	450
Kin say Labing Daku?	456
Sa Fiesta sa mga Tabernakulo	470
Taliwala sa mga Lit-ag	479
‘Ang Kahayag sa Kinabuhi’	490
Ang Langitnong Magbalantay sa Karnero	506
Ang Katapusan nga Panaw Gikan sa Galilea	515
Ang Maayong Samariahanon	528
Ang Dili Pagpasundayag sa Gawas	536
Nagapanalangin sa mga Kabataan	542
“Usa Pa ka Butang ang Imong Nakulang”	549
“Lazaro, Gula Ngari”	555
Mga Pagbanhig sa mga Saserdoti	570
Ang Balaod sa Bag-ong Ginharian	577
Zaqueo	583
Ang Bangkiti sa Balay ni Simon	589
“Ang Imong Hari Nagaanhi”	603
Usa ka Laglagonon nga Katawhan	614
Ang Templo GihinloanPag-usab	622
Ang Away	637
Mga Tung/o sa mga Fariseo	647
Sa Gawas sa Sawang	661
Sa Bukid sa mga Olibo	669

“Sa Labing Gagmay Niining Akong mga Igsuon”	681
Usa ka Ulipon sa mga Ulipon	688
“Sa Handumanan Nako”	699
“Kinahanglan Dili Magkaguol ang Inyong Kasingkasing”	710
Getsemani	733
Atubangan ni Annas ug sa Hukmanan ni Caipas	746
Judas	765
Sa Lawak-Hukmanan ni Pilato	774
Kalbaryo	796
“Natapus Na”	815
Sa Lubnganan ni Jose	824
“Ang Ginoo Nabanhaw”	837
“Nganong Nagahilak Ikaw?”	845
Ang Panaw Paingon sa Emmaus	852
“Ang Kalinaw Magauban Kaninyo”	858
Daplin sa Dagat Makausa Pa	865
“Pan/akaw Kamo, Tudloi ang Tanang mga Nasud”	874
“Ngadto sa Akong Amahan, ug Inyong Amahan”	888

“Ang Dios Kauban Nato”

“Ang iyang ngalan pagatawagong nga Immanuel,
... ang Dios kauban nato.”

“Ang kahayag sa kaalam sa himaya sa Dios” nakita “diha sa dagway ni Kristo Jesus.” Gikan sa mga adlaw nga walay katapusan ang Ginoong Jesukristo usa nga kauban sa Amahan; Siya mao “ang dagway sa Dios,” ang dagway sa Iyang kagamhanan ug kahalangdon, “ang dan- ag sa Iyang Himaya.” Maoy pagpakita niining himaya nga Siya mianhi sa atong kalibutan. Niining nangitngitan-sa- sala nga yuta Siya mianhi sa pagpakita sa kahayag sa gugma sa Dios,— aron mahimo nga “Dios kauban nato.” Busa ginatagna alang Kaniya, ang “Iyang ngalan paga- tawgon Immanuel.”

Pinaagi sa pag-anhi pagpuyo kauban nato, si Jesus magpakita sa Dios ngadto sa mga tawo ug sa mga manu- londa. Siya mao ang Pulong sa Dios,—ang hunahuna sa Dios nga mahimong madungog. Sa Iyang pag-ampo alang sa Iyang mga tinon-an Siya miingon, “Akong ginapahi- balo ngadto kanila ang Imong ngalan,—maloloyon, ma- puangoron, mahinay-sa-kasuko, ug madagayaon sa ka- ayo ug kamatuoran,—nga sa gugma diin Ikaw nahigug- ma Kanako mahiadto kanila, ug Ako diha kanila.” Apan dili lamang sa Iyang nangatawong mga anak sa kalibu- tan nga kining pagpadayag gi- hatag. Ang atong diyotayng kalibutan mao ang basahong ton-anan sa universo. Ang kahibulongang tuyo sa Dios alang sa grasya, ang mis- teryo sa maluwasong gugma, mao ang tema diin ang “mga manulonda naghandum sa pagtan-aw,” ug mao kini ang ilang ton- anan sa mga katuiwang walay katapusan. Ang mga linuwas ug ang wala mahulog nga mga binuhat ma- kakaplag diha sa krus ni Kristo sa ilang siyensiya ug sa ilang alawiton. Makita nga ang himaya nga nagadan-ag sa dagway ni Jesus mao ang himaya sa gugmang naga- sakripisyo-sa-kaugalingon. Diha sa kahayag gikan sa Kal- baryo makita ang balaod sa gugmang nagadumili-sa-ka- ugalingon mao ang balaod sa kinabuhi sa yuta ug langit; nga ang gugma nga “wala mangita sa iyang kaugalingon” may iyang tinubdan diha sa

[12]

kasingkasing sa Dios; ug diha sa mapuangoron ug mapaubsanong Dios mapakita ang kinaiya Niya kinsa nagpuyo diha sa kahayag diin walay tawo nga makaduol niini.

Sa sinugdan, ang Dios napakita sa tanang buhat sa paglalang. Si Kristo mao ang nagbuklad sa kalangitan, ug nagpahiluna sa mga patukoranan sa yuta. Ang Iyang kamot mao ang nagbitay sa mga kalibutan sa kawana- ngan, ug nagpahiluna sa mga bulak sa kaumhan. “Ang Iyang kusog nagpahilunang malig-on sa kabukiran.” “Ang dagat Iya, ug Siya ang naghimo niini.” Sal. 65:6; 95:5. Siva mao ang nagpuno sa yuta sa katahum, ug ang ha- ngin sa awit. Ug diha sa tanang mga butang sa yuta, ug sa kahanginan, ug sa langit, Iyang gisulat ang mensahe sa gugma sa Dios.

[13] Karon ang sala maoy nakamansa sa hingpit nga bu- hat sa Dios, apan kanang sinulat sa kamot nagpabilin. Bisan karon ang tanang mga butang linalang nagapada- yag sa himaya sa Iyang kagamhanan. Walay laing butang, gawas sa mahigugmaon sa kau- galingong kasingkasing sa tawo, nga nagkinabuhi ngadto sa iyang kaugalingon. Wa- lay langgam nga nagpabilin sa kahanginan, walay mana- nap nga nagalihok sa ibabaw sa yuta, apan naga-alagad sa ubang kinabuhi. Walay dahon sa kalasangan, ni ma- paubsanong dahon sa balili, apan aduna sila’y kaugali- ngong pag-alagad. Matag kahoy ug kasagbutan ug dahon nagbubo sa elemento sa kinabuhi nga kon wala kini walay tawo ni mananap nga mabuhi; ug ang tawo ug ma- nanap, sa iyang bahin, mag-alagad sa kinabuhi sa kahoy ug sagbut ug dahon. Ang mga bulak nagginghawa sa ka- humot ug nag- bukld sa ilang katahum sa pagpanalangin sa kalibutan. Ang adlaw nagdan-ag sa iyang kahayag sa paglipay sa libu ka kalibutan. Ang dakung dagat, sa iyang kaugalingon tinubdan sa tanan natong mga tuburan ug mga busay, nagdawat sa mga sapa gikan sa tagsatagsa ka yuta, apan nagdawat aron mohatag. Ang mga gabon nga nagsaka gikan sa iyang dughan nahulog ngadto sa taligsik pagtubig sa yuta, aron kini magpatubo ug mana- lingsing.

Ang mga manulonda sa himaya nakakaplag sa ilang kalipay sa paghatag,—paghatag ug gugma ug walay pag- kakapoy nga pagban- tay sa mga kalag nga nangahulog ug dili balaan. Mga langitnong binuhat nangalyupo sa mga kasingkas;ng sa mga tawo; sila nagdala niining mangit- ngit nga kalibutan sa kahayag gikan sa puloy-an sa kahi- tas-an; pinaagi sa malumo ug mapailubong pag-alagad sila

nagpalihok sa tawohanong espiritu, pagdala sa na- wala ngadto sa pagpakig-uban ni Kristo diin maoy labing suod nga ilang nahibaloan.

Apan ang pagtalikod gikan sa tanang ubos nga gipa- dayag, atong makita ang Dios diha kang Jesus. Sa pag- tutok ngadto kang Jesus atong makita nga maoy himaya sa Dios ang paghatag. “Wala Akoy mahimo sa Akong ka-ugalingon,” miingon si Kristo; “ang buhing Amahan maoy nagpadala Kanako, ug Ako nagkinabuhi diha sa Amahan.” “Wala’Ako mangita sa Akong kaugalingong himaya,” apan ang himaya Niya nga nagpadala Kanako. Juan 8:28; 6:57; 8:50; 7:18, Niining mga pulonga napahiluna ang da- kung prinsipio nga maoy balaod sa kinabuhi alang sa universo. Ang tanang mga butang nadawat ni Kristo gikan sa Dios, apan Iyang gidawat aron ihatag. Busa sa langitnong puloy-anan, sa Iyang pag-alagad alang sa tanang binuhat linalang: pinaagi sa hinigugmang Anak, ang kinabuhi sa Amahan nagdagayday alang sa tanan; pinaagi sa Anak kini nagaba- lik, diha sa pagdayeg ug malipayong serbisyo, ang taub sa gugma, ngadto sa dakung Tinub- dan sa tanan. Ug niini pinaagi kang Kristo ang tinubdan sa kaayohan nahingpit, nagpakita sa kinaiya sa dakung Maghahatag, sa balaod sa kinabuhi.

[14]

Sa langit sa iyang kaugalingon kining balaod nalapas. Ang sala diha sa pagpangita-sa-kaugalingon. Si Lucero, ang nagatabon nga kerubin, naghandum nga maoy mo- hawod sa langit. Siya nangita pagdala sa kinatibuk-ang langitnong mga binuhat, aron dad-on sila gawas sa ilang Magbubuhat, ug daugon ang ilang pagsimba ngadto kaniya. Busa iyang gilimbongan ang Dios, nagpasangil Kaniya nga naghandum sa pagtuboy-sa-kaugalingon. Uban niining iyang kaugalingong dautang kinaiya iyang gipa- ngita nga mahan-okan ang mahigugmaong Maglalalang. Busa iyang nalimbongan ang mga manulonda. Busa iyang nalimbongan ang mga tawo. Iyang dad- on sila sa pag- duhaduha sa pulong sa Dios, ug sa dili pagsalig sa Iyang kaayo. Tungod kay ang Dios mao ang Dios sa hustisya ug makalilisang kahalangdon, si Satanas nagdani kanila sa pagtan-aw Kaniya ingon nga mapintas ug dili-mapasay- loon. Pinaagi niini iyang gidala ang mga tawo sa pag- hisua kaniya pagrebelde batok sa Dios, ug ang kagab- hion sa pagpanghimaraut nahiluna diha sa kalibutan.

Ang yuta nagngitngit tungod sa dili nila nasabtan ang Dios. Aron ang mangiub nga landong mahayagan, aron ang kalibutan madala

[15] balik ngadto sa Dios, kinahanglan ang malimbongon nga gahum ni Satanas pagabungkagon. Dili kini mahimo pinaagi sa kusog. Ang buhat sa kusog su- pak sa mga prinsipio sa gobierno sa Dios; Iya lamang gi- handum ang serbisyo sa gugma; ug ang gugma dili masugo; dili kini madaug pinaagi sa kusog kun kagahum. Pinaagi lamang sa gugma nga ang gugma mapahigmata. Ang paghibalo sa Dios mao ang paghigugma Kaniya; ang Iyang kinaiya kinahanglan makita nga ikatandi sa kinaiya ni Satanas. Kini nga buhat mahimo lamang sa usa ka Binuhat sa tibuok universo. Siya lamang nga nahibalo sa ka- habugon ug giladmon sa gugma sa Dios nga mahimo kining mahibaloan. Diha sa mangitngit kagabhion sa kalibutan ang Adlaw sa Pagkamatarung mosilang, “uban sa pag-ayo diha sa Iyang mga pako.” Mal. 4:2.

Ang piano sa kaluwasan dili lamang hunahunang umalagi, usa kini ka piano nga nahimo human mahulog si Adan. Usa kini ka pagpadayag sa “misteryo nga natago sa kahilum sa daghang panahon nga walay katapusan.” Rom. 16:25, R.V. Usa kini ka pagpadayag sa mga prinsipio nga gikan sa mga katuigang walay katapusan nahimong patukuranan sa trono sa Dios. Gikan sa sinugdan, ang Dios ug si Kristo nahibalo na sa pagbatok ni Satanas, ug sa pagkahulog sa tawo pinaagi sa malimbongong gahum sa malapason. Ang Dios dili gusto nga ang sala mag- pabilin, apan Iyang nakita ang pagka anaa niini, ug nag- himog probisyon sa paghibalag sa makalilisang hitabu. Hilabihan ang kadaku sa Iyang gugma sa kalibutan, nga Siya nakigsaad sa paghatag sa Iyang bugtong nga Anak, “aron kon kinsa ang motuo Kaniya dili mawala, apan ma- kadawat sa kinabuhing walay katapusan.” Juan 3:16.

Si Lucero miingon, “Akong ituboy ang akong trono ibabaw sa mga kabituonan sa Dios; . . . Ako mahimong sama sa Labing Halangdon.” Isa. 14:13, 14. Apan si Kristo, “nga may dagway sa Dios, wala mag- isip nga butang pag- gahakpon nga mahimong sama gayud sa Dios, apan nag- hubo sa Iyang kaugalingon, nagdala sa dagway sa pagka ulipon, nga nahimong sama sa mga tawo.” Fil. 2:6, 7, R.V. margin.

[16] Kini sakripisyong boluntaryo. Si Jesus mahimong magpabilin sa kiliran sa Iyang Amahan. Iya untang ma- pugngan ang himaya sa langit, ug ang pagsimba sa mga manulonda. Apan Iyang gipili ang paghatag pagbalik sa setro ngadto sa mga kamot sa Amahan, ug

mikanaug sa trono sa universo, aron Siya makadala sa kahayag sa na- ngitngitan, ug kinabuhi sa mga nawala.

Duolan sa duha ka libo ka tuig miagi, usa ka tingog nga katingalahan nadungog gikan sa langit, gikan sa trono sa Dios, “Ania karon, Ako mianhi,” “Sakripisyo ug halad dili Ikaw mobuot, apan usa ka lawas ang Imong gi- andam Kanako Ania karon, Ako mianhi (diha sa kinatibuk-an sa basahon nasulat alang Kanako,) sa pag- himo sa Imong kabubut-on, O Dios.” Heb. 10:5-7. Niining mga pulonga gipahibalo ang katumanan sa tuyo nga natago gikan sa mga katuigang walay katapusan. Si Kristo hapit na moduaw sa atong kalibutan, ug mahimong magpakatawo. Siya miingon, “Usa ka lawas ang Imong giandam alang Kanako.” Kon Siya nagpakita uban sa himaya nga anaa Kaniya uban sa Amahan sa wala pa ang kalibutan, dili nato maantus ang kahayag sa Iyang presensia. Aron nga kita makakita ug dili malaglag, ang pagpakita sa Iyang himaya gitabunan. Ang Iyang pagka- diosnon gitabunan sa pagka tawhanon,—ang dili maki- tang tawhanong porma.

Kining dakung tuyo gilandunganan sa mga hulagway ug mga simbolo. Ang pagkasunog sa sampinit, diin nagpakita si Kristo ngadto kang Moises, nagpadayag sa Dios. Ang simbolo nga gipili sa pagpadayag sa Dios mao ang usa ka ubos nga sagbut, nga dili makapadani sa pagtan- aw. Kini nagatabon sa pagka Walay-katapusan. Ang maloloy-on kaayong Dios nagtabon sa Iyang himaya sa labing ubos mga butang, aron si Moises makatan-aw niini ug mabuhi. Busa sa haligi sa panganod sa adlaw ug sa haligi sa kalayo sa gabii, ang Dios nagpakigsulti sa Israel, nagpakita sa mga tawo sa Iyang kabubut-on, ug naghatag kanila sa Iyang grasya. Ang himaya sa Dios na- kunhuran, ug ang Iyang kagamhanan natabunan, aron ang maluyang panan-aw sa tawo makakita niini. Busa si Kristo moanhi diha “sa lawas sa atong kaulawan” Fil. 3:21, R.V., “diha sa pagkasama sa mga tawo.” Sa mga mata sa kalibutan Siya wala magbaton ug katahum nga sila maghandum Kaniya; apan Siya mao ang nagpakatawo nga Dios, ang kahayag sa langit ug yuta. Ang Iyang himaya natabunan, ang Iyang kagamhanan ug kaharian natagoan, aron nga Siya makaduol sa masulob-on, gitintal nga mga tawo.

Ang Dios nagsugo kang Moises alang sa Israel, “Patakura sila alang Kanako sa usa ka balay alampoonan; aron nga Ako makapuyo kauban nila.” (Eks. 25:8), ug Siya mipuyo diha sa sangtu-

[17]

ario, sa taliwala sa Iyang katawhan. Sa tanan nilang makapoy nga paglaaglaag diha sa desier- to, ang simbolo sa Iyang presensia diha uban nila. Busa gibutang ni Kristo ang Iyang tabernakulo sa taliwala sa atong tawhanong pundok puloy-anan. Iyang gipatindog ang Iyang tolda sa kiliran sa mga tolda sa mga tawo, aron Siya makapuyo kauban nato, ug himuon kitang si- nati sa Iyang diosnong kinaiya ug kinabuhi. “Ang Pulong nahimong unod, ug nagpuyo kauban nato (ug atong na- kita ang Iyang himaya, ang himaya sa Walay laing hini- gugmang bugtong Anak gikan sa Amahan), puno sa gras- ya ug kamatuoran.” Juan 1:14, R.V., margin.

Sukad nga si Jesus mianhi sa pagpuyo kauban nato, atong nahibaloan nga ang Dios nasinati sa atong mga mga pagsulay, ug malooy sa atong mga kasub-anan. Ang tagsatagsa ka anak lalake ug babaye ni Adan mahimong makasabut nga ang atong Maglalalang higala sa mga ma- kasasala. Kay sa kada doktrina sa grasya, kada saad sa kalipay, kada buhat sa gugma, kada diosnong pagdani nga gipakita sa kinabuhi sa Manluluwas sa kalibutan, atong makita ang “Dios kauban nato.”

[18] Si Satanas nagapadayag nga ang balaod sa Dios sa gugma sama sa balaod sa paghigugma sa kaugalingon. Siya nagpahibalo nga malisud alang kanato sa pagsunod niining mga tulomanon. Ang pagkahulog sa atong unang mga ginikanan, uban sa tanang kaalautan nga misangput, Iyang gipasangil ngadto sa Maglalalang, nga magdala sa mga tawo sa pagtan-aw sa Dios ingon nga awtor sa sala, ug sa pag-antus, ug kamatayon. Si Jesus magbukas pagpadayag niining paglimbong. Ingong nga usa kauban nato Siya mihatag sa sumbanan sa pagtuman. Alang niini Siya mikuha sa atong kinaiya ngadto Kaniya, ug miagi sa atong mga experiensia. “Sa tanang mga butang kinahang- lan Siya mahimong mahisama sa Iyang mga igsuon.” Heb. 2:17. Kon kita magdala sa usa ka butang nga wala maantus ni Jesus, diha niini nga punto si Satanas magpakita nga ang gahum sa Dios dili pa-igo alang kanato. Busa si Jesus “ginatintal sa tanang paagi sama kanato.” Heb. 4:15. Siya miantus sa tagsatagsa ka pagsulay diin kita pagasulayan. Ug Siya nagpalihok sa Iyang kaugalingon nga walay gahum nga dili ikahatag kanato nga walay bayad. Ingong nga tawo, Iyang gihibalag ang tentas- yon, ug nakadaug diha sa kusog nga gihatag Kaniya gikan sa Dios. Siya miingon, “Ako malipay sa pagbuhat sa Imong kabubut-on, O Akong Dios: oo, ang Imong

balaod ania sa sulod sa Akong kasingkasing.” Sal. 40:8. Sam- tang Siya mibuhat sa paghimo sa maayo, ug nag-ayo ni- adtong gisakit ni Satanas, Iyang gipatin-aw sa mga tawo ang kinaiya sa balaod sa Dios ug ang kinaiya sa Iyang serbisyo. Ang Iyang kinabuhi nagpamatuod nga mahimo kanato usab ang pagtuman sa balaod sa Dios.

Pinaagi sa Iyang pagkatawhanon, si Kristo mitandog sa tawhanong kahimtang; pinaagi sa Iyang pagka dios- non, Iyang gikuptan ang trono sa Dios. Ingon nga Anak sa tawo, Iyang gi- hatag kanato ang sulondan sa pagtuman; ingon nga Anak sa Dios, naghatag Siyag gahum sa pagtuman. Si Kristo mao ang gikan sa sampinit sa bukid sa Horeb ang nagsulti kang Moises pag-ingon, “AKO MAO UG MAO AKO. . . . Busa ikaw magsulti sa mga anak sa Israel, ang AKO MAO nagpadala kanako ngadto kaninyo.” [19] Ex. 3:14. Mao kini ang pakigsaad sa pagluwas sa Israel. Busa sa Iyang pag-anhi nga “sama sa mga tawo,” Siya nagsaysay sa Iyang kaugalingon nga AKO MAO. Ang Bata sa Betlehem, ang malumo ug mapaubsanong Manluluwas, mao ang Dios “nga gipadayag diha sa unod.” 1 Tim. 3:16. Ug kanato Siya miingon: “AKO MAO ang Maayong Mag- balantay sa karnero.” “AKO MAO ang buhing Tina- pay.” “AKO MAO ang Dalan, ang Kamatuoran, ug ang Kina* buhi.” “Ang tanang gahum gihatag Kanako gikan sa langit ug sa yuta.” Juan 10:11; 6:51; 14:6; Mat. 28:18. AKO MAO ang kasegurohan sa tagsatagsa ka saad. AKO MAO; dili ka mahadlok. “Ang Dios kauban nato” maoy kasegurohan sa atong kaluwasan gikan sa sala, ang kasegurohan sa atong gahum sa pagtuman sa balaod sa langit.

Sa pagpaubos pagdala sa Iyang kaugalingon pagka tawhanon, si Kristo nagpadayag sa kinaiya nga lahi sa kinaiya ni Satanas. Apan milakang pa Siya ug ubos sa dalan sa kaulawan. “Sa nakaplagan nga nagpakasama Siya sa tawo, nagpaubos Siya sa kaugalingon, ug nahimong masinugtanon hangtud sa kamatayon, bisan pa sa kama- tayon sa krus.” Fil. 2:8. Ingon nga hataas nga saserdote mohubo sa iyang matahum balaanong beste, ug mag- dumala nga may puting sapot nga linen sa usa ka komon nga pari, busa si Kristo midala sa porma sa pagka ulipon, ug mihalad sa sakripisyo, sa Iyang kaugalingon pari, sa Iyang kaugalingon biktimang hinalad. “Siya nasamaran tungod sa atong mga kalapasan, Sya napangos tungod sa atong mga kalapasan: ang mga labod sa atong pakig- dait diha Kaniya.” Isa. 53:5.

[20] Si Kristo gitratar sama sa atong pagtagad, aron nga kita matratar sama sa Iyang pagtagad. Siya gisilotan alang sa atong mga sala, diin wala Siyay bahin, aron nga kita mapakamatarung pinaagi sa Iyang pagka matarung, nga wala unta kitay bahin. Giantus Niya ang kamatayon nga atoa unta, aron kita makadawat sa kinabuhi nga maoy Iya. “Sa Iyang mga labod kita nangaayo.”

Pinaagi sa Iyang kinabuhi ug Iyang kamatayon, si Kristo nakahimo ug labaw pa sa pagpabalik gikan sa pagkagun-ob nga nahimo sa sala. Maoy tuyo ni Satanas sa pagdala sa walay katapusang pagbulag sa Dios ug sa tawo; apan diha kang Kristo nahimo kitang labing suod pagpakighiusa ngadto sa Dios sama ra nga wala kita mahulog. Sa pagdala sa atong ‘kinaiya, ang Manluluwas nagbugkos sa Iyang kaugalingon ngadto sa pagka tawha- non pinaagi sa higot nga dili mabugto. Hangtud sa ka- tuigang walay katapusan Siya nahigot kauban nato. “Kay gihigugma sa Dios ang kalibutan, nga Iyang gihatag ang Iyang Bugtong nga Anak.” Juan 3:16. Iyang gihatag Siya dili lamang pagpas-an sa atong mga sala, ug pagpakamatay ingon nga atong sakripisyo; Iyang gihatag Siya ngadto sa nahulog nga kaliwatan. Aron pag seguro nato sa Iyang dili mausab nga pakigdait, ang Dios naghatag sa Iyang bugtong nga Anak nga mahimong usa sa tawha- nong banay, sa walay katapusan magpabilin ang Iyang tawhanong kinaiya. Mao kini ang pakigsaad nga pagatumanon sa Dios ang Iyang pulong. “Nganhi kanato usa ka bata natawo, nganhi kanato usa ka anak gihatag: ug ang kagamhanan mahiluna sa Iyang abaga.” Ang Dios nagsagop sa tawhanong kinaiya diha sa pagkatawo sa Iyang Anak, ug nagdala niini ngadto sa kahitas-an sa langit. Mao ang “Anak sa tawo” kinsa mipaambit sa trono sa universo. Mao ang “Anak sa tawo” kinsang ngalan pagatawgon, “Kahibulongan, Magtatambag, Ang gam- hanang Dios, Ang walay katapusang Amahan, Ang Prinsipe sa pakigdait.” Isa. 9:6. Ang MAO AKO maoy tawo sa kaadlawan sa taliwala sa Dios ug tawhanong kaliwat, nga nagpahiluna sa Iyang kamot diha kanila. Siya kinsa “balaan, dili maghatag kadaut, walay mansa, nahimulag gikan sa mga makasasala,” dili maulaw nga motawag kanato nga mga igsuon. Heb. 7:26; 2:11. Pinaagi kang Kristo ang pamilya sa yuta ug ang pamilya sa langit nahi- usa pagkahigot. Si Kristo nga gihimaya maoy atong ig- suong lalake. Ang Langit natabunan sa

[21]

tawhanon, ug ang tawhanon naputos sa dughan sa Walay Katapusang Gugma.

Alang sa Iyang mga katawhan ang Dios miingon, “Sila mahisama sa mga hamiling mga bato sa korona, gituboy nga sama sa simbolo diha sa Iyang yuta. Kay unsa ka daku sa Iyang pagkaayo, ug unsa kadaku sa Iyang kata- hum!” Zak. 9:16, 17. Ang pagtuboy sa mga linuwas maoy walay katapusang pagpamatuod sa kalooy sa Dios. “Sa mga katuigang moabut,” Iyang “ipakita ang hilabi- hang kadatu sa Iyang grasya diha sa Iyang pagkamalo- loy-on nganhi kanato pinaagi kang Kristo Jesus.” “Sa tuyo nga . . . ngadto sa mga pangulo ug kagamhanan sa langitnong mga dapit mahimong mapahibalo . . . ang napilopilong kaalam sa Dios, sumala sa walay katapusang tuyo nga Iyang gihimo diha kang Kristo Jesus nga atong Ginoo.” Epe. 2:7; 3:10, 11, R.V.

Pinaagi sa maluwasong buhat ni Kristo ang gobierno sa Dios nagabarog nga matarung. Ang Gamhanang Dios napaila ingon nga Dios sa gugma. Ang mga pasangil ni Satanas napanghimakak, ug ang iyang kinaiya napada- yag. Ang pagrebelde dili na mousab pagbarug. Ang sala dili na mousab pagsulod sa universo. Pinaagi sa walay katapusang mga katuigan ang tanan wala nay katalag- man sa pagkahulog. Pinaagi sa pagsakripisyo sa kaugalingon tungod sa gugma, ang mga pumopuyo sa yuta ug langit nabugkos ngadto sa ilang Maglalalang sa mga higot sa dili mabungkag nga panaghiusa.

Ang buhat sa pagluwas mahimong mahingpit. Sa dapit diin ang sala nagadaghan, ang grasya sa Dios labaw pa kadaghan. Ang kalibutan sa iyang kaugalingon, ang kaumhan nga giangkong ni Satanas nga iyaha, dili lamang lukaton apan kini igatuboy. Ang atong diyotayng kalibutan, ilalum sa tunglo sa sala usa ka maitum nga mansa sa Iyang mahimayaong-linalang, pagapasidunggan ibabaw sa tanang mga kalibutan sa universo sa Dios. Dinhi, diin ang Anak sa Dios mipuyo sa pagkatawhanon; diin ang Hari sa himaya nagkinabuhi ug nag-antus ug namatay, —dinhi, kon Iya nang himuong tanang mga butang nga bag-o, ang tabernakulo sa Dios manaa kauban sa mga tawo, “ug Siya mopuyo kauban nila, ug sila mahimong Iyang katawhan, ug ang Dios sa Iyang kaugalingon kauban nila, ug maoy ilang Dios.” Ug pinaagi sa walay katapusang katuigan samtang ang mga linuwas magalakaw diha sa kahayag sa Ginoo, sila magadayeg Kaniya sa Iyang dili ikasaysay nga Gasa,—

[22]

[23] “Immanuel, ang Dios kauban nato.”

Ang Piniling Katawhan

Kapin sa usa ka libo ka tuig ang mga katawhang Judiyo nagahulat sa pag-anhi sa Manluluwas. Diha niining hitaboa ilang napahimutang ang ilang masanag nga paglaum. Diha sa awit ug pagtagna, diha sa bulohaton sa templo, ug sa pag-ampo sa puloyanan, ilang gimahal ang Iyang ngalan. Apan sa Iyang pag-abut wala sila ma- kaila Kaniya. Ang Hinigugma sa langit alang kanila “sama sa gamot gikan sa mamala nga yuta;” “Wala Siyay porma ni pagkatahum;” ug nakita nila diha Kaniya nga walay kaambong nga ilang handumon Siya. “Mianhi Siya sa mga Iya, apan ang mga Iya wala modawat Kaniya.” Isa. 53:2; Juan 1:11.

Bisan pa niini ang Dios nagpili sa Israel. Iyang gipili sila aron magpabilin sa mga tawo ang kaalam sa Iyang balaod, ug sa mga simbolo ug mga tagna nga nagatudlo ngadto sa Manluluwas. Iyang gihandum nga sila mahimong mga atabay sa kaluwasan ngadto sa kalibutan. Kon unsa si Abraham sa yuta nga iyang gipuy-an sa mubong panahon, kon unsa si Jose sa Ehipto, ug si Daniel sa mga korte sa Babilonia, ang mga tawong Hebreohanon magamao sa taliwala sa mga nasud. Sila magpakita sa Dios ngadto sa mga tawo.

Sa pagtawag kang Abraham ang Ginoo nag-ingon, “Ako kang panalangin: . . . ug ikaw mahimong pina- langin: . . . ug diha kanimo nga ang tanang banay sa yuta pagapanalangin.” Gen. 12:2, 3. Ang sama nga pagtudlo gisubli sa mga manalagna. Bisan pa human ang Israel mabungkag pinaagi sa gubat ug pagkadinakpan, ang saad ila gihapon, “Ang salin ni Jakob maanaa sa taliwala sa daghang katawhan sama sa yamog gikan sa Ginoo, sama sa mga taligsik sa ibabaw sa mga balili, nga nagapabilin dili sa tawo, ni naghulat sa mga anak sa mga tawo.” Mikias 5:7. Kabahin sa templo sa Jerusalem, ang Dios nagpahibalo pinaagi kang Isaias, “Ang Akong balay panganlan nga balay sa pag-ampo sa tanang katawhan.” Isa. 56:7, R.V.

Apan ang mga Israelhanon nagtutok sa ilang pagla- um diha sa kalibutanong pagkahalangdon. Gikan sa panahon sa ilang pagsulod

[24]

sa yuta sa Canaan, mitalikod na sila sa pagtuman sa kasugoan sa Dios, ug misunod sa mga paagi sa mga hentil. Walay kapuslanan ang pag- padala sa Dios kanila ug pasidaan pinaagi sa Iyang mga manalagna. Walay kapuslanan ang ilang pag-antus sa kastigo sa mga pagbatok sa mga hentil. Tagsatagsa ka repormasyon ginasundan sa halalum nga pagkahulog.

Kon ang Israel nagmaminatud-on pa sa Dios, Iya untang mahuman ang Iyang tuyo pinaagi sa ilang du- ngog ug pagtuboy. Kon sila naglakaw sa dalan sa pagtuman, Iya untang mahimo sila nga “hataas labaw sa tanang mga nasud nga Iyang gihimo, diha sa pagdayeg, ug sa ngalan ug sa dungog.” “Ang tanang mga tawo sa yuta,” miingon si Moises, “makakita nga ikaw ginata- wag sa ngalan sa Ginoo; ug sila mahadlok kanimo.” “Ang mga nasud nga makabati ning tanang mga tulomanon,” makaingon, “Sa pagkamatuod kining daku nga nasud usa ka maalamon ug masinabutong katawhan.” Deut. 26:19; 28:10; 4:6. Apan tungod sa ilang dili pagtuman, ang tuyo sa Dios mahimo lamang pinaagi sa nagpadayon nga ka- lisdanan ug kaulawan.

Sila gidala nga ulipon ngadto sa Babilonia, ug naka- tagkatag sa mga yuta sa mga hentil. Diha sa kalisdanan daghan ang mibag-o sa ilang pagtuman sa Iyang pakig- saad. Samang ilang gibitay ang ilang mga alpa sa gag- mayng kahoy nga Wilo, ug nagsubo alang sa balaang templo nga gigun-ob, ang kahayag sa kamatuoran mi- dan- ag pinaagi kanila, ug ang kahibalo alang sa Dios mikaylap ngadto sa mga nasud. Ang sistema sa paghalad sa mga hentil maoy pagbalit- ad sa sistema nga gitudlo sa Dios; ug daghan sa maminatud-ong maniniid sa mga tulomanon sa mga hentil nakakat-on gikan sa mga He- breohanon sa kahulogan sa serbisyo nga gisugo gikan sa langit, ug pinaagi sa pagtuo midawat sa saad sa Manluluwas.

Daghan sa mga narestiero nag-antus sa mga pag- lutos. Dili lang diyotay ang nawad-an sa ilang kinabuhi tungod sa ilang pagdumili nga talikdan ang Sabado ug magsunod sa mga fiesta sa mga hentil. Ingon nga ang mga magsisimba sa larawan mibarog pagguba sa kamatuoran, ang Ginoo nagpadala sa Iyang mga sulogoon atu- bang sa mga hari ug mga magmamando, aron sila ug ang ilang katawhan makadawat sa kahayag. May panahon ngadto sa laing panahon ang labing gamhanang mga hari nadala sa pagpahibalo labaw nga gahum sa Dios kinsa gisimba sa ilang mga dinakpang Hebreohanon.

Pinaagi sa pagkabinihag nila sa Babilonia ang mga Israelhanon nagbug-os pagkaayo sa pagsimba sa mga linilok nga mga larawan. Sa mga ginatus nga katuigan nga misunod, nag-antus sila gikan sa mga pagpiut sa mga kaawayng hentil, hangtud nga ang ilang tinguha nalig-on nga ang ilang kauswagan sa kahimtang naga- salig sa ilang pagtuman sa balaod sa Dios. Apan daghan sa mga tawo nga ang pagtuman wala mandoi pinaagi sa gugma. Ang motibo mao ang gugma sa kaugalingon. Sila mihimo sa serbisyo nga makita sa gawas ngadto sa Dios ingon nga paagi nga makab-ut ang pagkagam- hanan sa nasud. Wala sila mahimong kahayag sa kalibutan, apan nagtago sa ilang kaugalingon gawas sa kalibutan aron makakalagiw gikan sa tentasyon pagsimba sa mga larawan. Sa instruksion nga gihatag pinaagi kang Moises, ang Dios nagbutang ug mga pagdili sa ilang pagpakig-uban sa mga magsisimba sa larawan; apan kining mga pagtudlo gilain pagsabut. Ang tuyo niini mao nga sila mapunggan sa pag-uyon sa mga gihimo sa mga hentil. Apan kini gigamit pagtukod sa bungbong nga magaulang sa taliwala sa Israel ug ang tanang uban nga Nasud. Ang mga Judiyo naglantaw sa Jerusalem nga ilang langit, ug sila masinahon kay tingali ang Ginoo magpakita ug kalooy ngadto sa mga Hentil.

[26]

Human makauli gikan sa Babilonia, ang dakung pagtagad gihatag sa tinuhoanong pagtudlo. Sa tibuok nasud, ang mga simbahan gitukod, diin ang balaod gipasabut pinaagi sa mga saserdote ug mga escribas. Ang mga tung- haan gitukod, diin, kauban sa mga arte ug mga siyensia, nanagtudlo sa prinsipio sa pagkamatarung. Apan kining mga ahensia nahimong nahugawan. Sa panahon sa pag- kadi- nakpan, daghan sa mga tawo nakadawat sa mga idi- ya ug batasan sa mga hentil, ug kini gidala sa ilang tinuhoanong serbisyo. Sa daghang mga butang sila miuyon sa daghang gihimo sa mga magsisimba sa larawan.

Samtang sila mitalikod sa Dios, ang mga Judiyo sa dakung bahin nawad-an sa pagtan-aw sa pagtudlo sa mga tulomanon sa mga serbisyo. Kanang serbisyo nga gihimo ni Kristo sa Iyang kaugalingon. Sa tanang bahin kini gisimbolo alang Kaniya; ug kini napuno sa kalig-on ug espirituhanong katahum. Apan ang mga Judiyo nawad-an sa espirituhanong kinabuhi gikan sa ilang mga seremonyas, ug mipabilin sa mga patayng porma. Sila misalig sa mga sakripisyo ug mga ordinansa sa ilang kaugalingon, kay sa pagsalig ngadto Kaniya

[27] kang kinsa sila tanan nagatudlo. Aron sa pagdugang sa dapit nga ilang giwala, ang mga saserdote ug mga rabbi midugang sa mga tulomanon sa ilang kaugalingon; ug sa nagadugang ang malig-on pagtubo, naminus ang gugma sa Dios nga gipakita. Ilang gisukod ang ilang pagkabalaan pinaagi sa kadaghan sa ilang mga seremonias, samtang ang ilang mga kasingkasing napuno sa pagkamapahitas-on ug pagkasalingkapaw.

Uban sa tanan nilang sibu ug mabug-at nga mga pasidaan, maoy malisud ang pagbantay sa balaod. Kad-tong naghandum sa pag-alagad sa Dios, ug kadtong na-ninguha sa pagsunod sa mga tulomanon sa mga rabbi, nagbuhat ilalum sa mabug-at nga lulan. Wala sila ma-kakaplag ug kapahulayan gikan sa pagtulisok sa nasa-mok nga tanlag. Pinaagi niana si Satanas mibuhat sa pagpaluya sa mga tawo, pagpaluya sa ilang pagtagad sa kinaiya sa Dios, ug nagdala sa pagtuo sa Israel ngadto sa walay pagtahud. Iyang gilauman ang pagpalig-on ang pag-angkon nga gihimo sa iyang pagrebelde sa langit, nga ang mga tulomanon sa Dios dili matarung, ug malisud tulomanon. Bisan ang Israel, iyang giingon, wala magbantay sa balaod.

Samtang ang mga Judiyo naghandum sa pag-anhi sa Mesias, wala silay matuod nga pagtagad sa Iyang mis-yon. Wala sila mangita sa kaluwasan gikan sa sala, apan hinuon ang pagkaluwas gikan sa mga Romanhon. Ilang gilantaw nga ang Mesias moabut ingon nga mananaug, pagbungkag sa gahum sa magdaugdaug, ug ituboy ang Israel sa pagmando sa tibuok universo. Pinaagi niana ang agianan naandam alang kanila sa pagsalikway sa Manluluwas.

[28] Sa panahon sa pagkatawo ni Kristo ang nasud na-samok ilalum sa pagmando sa iyang mga agalong gawas, ug nauyog sa kagubot sa sulod. Ang mga Judiyo gitugotan sa pagpadayon sa pagporma sa linaing kagamhanan; apan walay makatabon sa kamatuoran nga sila ilalum sa Romanhong yugo, kon dili ibalik sila ngadto sa kahig-pitan sa ilang gahum. Ang mga Romanhon nagaangkon sa katungod sa pagtudlo ug pagpapahawa sa hataas saserdote, ug ang katungdanan usahay maangkon pinaagi sa limbong, sa suborno, ug bisan pa sa pagpatay. Busa ang katungdanan sa pagkasaserdote nagdugang sa pagka-mahugaw. Apan ang mga saserdote nagabaton gihapon sa dakung gahum, ug ila kining gigamit sa inisipan ug pagpaninapi sa katapusan. Ang mga tawo gipatuman sa ilang walay kalooy nga mga sugo, ug sila gipabuhis sa mabug-at sa mga Romanhon. Ang

kahimtang sa estado makahimog kaylap nga pagkadiskontento. Ang nailhang kasamok kanunay nga mahitabu. Ang kahangol ug kasamok, ang way pagsalig ug kaluya sa espirituhanong kahimtang, nagakutkot sa kasingkasing sa nasud.

Ang kasuko ngadto sa mga Romanhon, ug ang nasud- non ug espirituhanong garbo, nagdala sa mga Judiyo sa malisud nga pagsunod sa ilang porma sa pagsimba. Ang mga saserdote naninguha sa pagdala sa dungog sa pagka- balaan pinaagi sa maminatngonong pagtagad sa sere- monyas sa tinuhoan. Ang mga tawo sa ilang kangitngit ug kalisdanan, ug ang mga magmamando, giuhaw sa gahum, naghandum sa pag-abut nianang Usa kinsa moda- ug sa ilang mga kaaway ug magpabalik sa ginharian sa Israel. Ilang gitun-an ang mga tagna, apan kulang sa espirituhanong panglantaw. Pinaagi niana ilang nasaylo- an kadtong kasulatan nga nagtudlo ngadto sa mapaub- sanong unang pag-anhi ni Kristo, ug gisayop pagtagad kadtong nanagsulti sa himaya sa Iyang ikaduhang pag- anhi. Ang garbo nakapangitngit sa ilang panan-awon. Ilang gihubad ang tagna sumala sa ilang kaugalingong hinakog nga mga handum.

[29]

“Ang Kahupnganan sa Panahon”

“Sa pag-abut sa kahupnganan sa panahon, ang Dios nagpadala sa Iyang Anak, . . . aron pagluwas nila nga nailalum sa sugo, aron nga kita makadawat sa pagkasi- nagop nga mga anak lalake.” Gal. 4:4, 5.

Ang pag-anhi sa Manluluwas gitagna na didto pa sa Eden. Sa unang pagkabati ni Adan ug Eba sa saad, ilang gilantaw ang madali nga pagkatuman niini. Gidawat nila sa kalipay ang una nilang anak, sa paglaum nga siya mao tingali ang Manluluwas. Apan ang katumanan sa saad nagalangan. Kadtong unang nakadawat niini nanga- matay nga wala makakita niini. Gikan sa mga adlaw ni Enok ang saad gisubli ngadto sa mga patriarka ug mga manalagna, kanunayng gipabuhi ang paglaum sa Iyang pagpadayag, apan Siya wala moanhi. Ang tagna ni Daniel nagpadayag sa panahon sa Iyang pag-anhi, apan dili ang tanan nakahubad sa sibu sa mensahe. Ginatus ngadto sa ginatus ka tuig nangagi; ang mga tingog sa mga manalagna mihunong. Ang kamot sa Madaugdaugon mabug-at alang sa Israel, ug daghan ang andam sa pag-ingon, “Ang mga adlaw gilangan, ug ang tagsatagsa ka panan-awon napakyas.” Ezek. 12:22.

[30] Apan sama sa mga kabituonan sa halapad kawana- ngan sa ilang natudlong agianan, ang katuyoan sa Dios nahibalo sa dili pagdali ug sa dili paglangan. Pinaagi sa mga simbolo sa dakung kangitngit ug sa nagaasong hud- no, ang Dios nagapahibalo kang Abraham sa pagkaulipon sa Israel ngadto sa Ehipto, ug nagapahibalo nga ang panahon sa ilang pagpabilin didto may upat ka gatus ka tuig. “Human niini,” Siya miingon, “nga sila mogawas uban sa daghang kaliwatan.” Gen. 15:14. Batok nianang pulonga, ang tanang gahum sa imperio nga mapahitas-ong Paraon napakyas sa pagpakiggubat. Nianang “mao nga adlaw” nga natudlo sa langitnong saad, “nahitabu, nga ang tanang panon sa Ginoo migawas gikan sa yuta sa Ehipto.” Eks. 12:41. Busa sa langitnong konsilyo ang takna sa pag-anhi ni Kristo nasabutan na. Sa diha nga ang dakung taknaan sa panahon mitudlo nianang orasa, si Jesus natawo didto sa Betlehem.

“Sa dihang miabut ang kahupnganan sa panahon, ang Dios nagpadala sa Iyang Anak.” Ang maloloy-ong Dios nagmando sa kalihokan sa mga nasud, ug ang sulog sa tawhanong kusog ug inpluwensia, hangtud ang kalibutan nahinog alang sa pag-anhi sa Manluluwas. Ang nasud na- hiusa sa usa ka gobierno. Usa ka dilang sinultihan ang gisulti sa kadaghanan, ug bisan asa giila nga mao ang dilang sinultihan sa pagsulat. Gikan sa tanang yuta ang mga Judiyo nga nangakatag nanagtigum sa Jerusalem sa panahon sa tinuig nga piesta. Samtang sila mibalik sa dapit nga ilang gipuy-an, ilang ikapakaylap sa tibuok kali-butan ang mga balita sa pag-anhi sa Mesiyas.

Niining panahona ang mga sistema sa mga diwata- han nagakawala diha sa katawhan. Ang mga tawo gila- ayan na sa mga pasundayag ug sugilanong tinumotumo. Sila naghandum sa tinuhoan nga makapatagbaw sa kasingkasing. Samtang ng kahayag sa kamatuoran daw mi- talikod gikan sa mga tawo, adunay mga kalag nga nag- pangita sa kahayag, ug kinsa napun-an sa kalibog ug kasub-anan. Sila giuhaw sa kaalam sa bulling Dios, alang sa pila ka kasegurohan sa kinabuhi sa luyo sa kamatayon.

[31]

Samtang ang mga Judiyo mitalikod gikan sa Dios, ang pagtuo mingitngit, ug ang paglaum mihunong pag- dan-ag sa kaugmaon. Ang mga pulong sa mga manalagna wala tagda. Alang sa daghang katawhan, ang kamatayon usa ka kahadlokang misterio; ug sa unahan mao ang walay kasegurohan ug kangitngit. Dili lamang ang mga pag- dangoyngoy sa mga inahan sa Betlehem, apan ang hilak sa dakung kasingkasing nga tawhanon, nga ginapas-an sa mga manalagna tadlas sa gatusan ka tuig,—ang tingog nabati sa Rama, “kasub-anan, ug pagbakho, ug hilabihang pagbalata, si Rakel mihilak alang sa iyang mga anak, ug dili mahumpay, tungod kay sila wala na.” Mat. 2:18. Diha sa “dapit ug landong sa kamatayon,” ang mga tawo nang- lingkod nga dili maalam-alaman. Uban sa mga matang mahandumon, sila naglantaw sa pag-abut sa Manluluwas, diin ang kangitngit pagapalaon, ug ang misterio sa umalabut panahon ipatin-aw.

Sa gawas sa nasud nga Judiyo adunay mga tawo nga nagapanagna sa pagpadayag sa langitnong magtutudlo. Kining mga tawhana nangita sa kamatuoran, ug alang kanila ang Espiritu sa Magdadasig gibahinbahin, Nagsunod sunod, sama sa kabituonan sa nagngitngit kalangitan, kanang mga magtutudloa mibangon. Ang

ilang mga pulong sa tagna nakapasiga sa paglaum sa mga kasingkas-ing sa linibo sa kalibutang Hentil.

[32] Sa gatusan ka mga tuig ang Kasulatan gihubad ngadto sa dilang sinultihan sa Grego, ug ginasulti sa kadaghanan sa tibuok Imperio sa Roma. Ang mga Judiyo na- katag bisan asa, ug ang ilang pag-panglantaw sa pag-abut sa Mesiyas sa ubang bahin giambitan sa mga Hentil. Kauban niadtong gidani sa mga Judiyong diwatahan mao ang mga tawo nga may maayong pagsabut sa Kasulatan nga panagna kabahin sa Mesiyas kay sa mga magtutudlo sa Israel. Adunay pila nga naglaum sa Iyang pag-anhi ingon nga Manluluwas sa sala. Ang mga pilosopo nani- nguha sa pagtuon ngadto sa misterio sa Hebreo- hanong paninapi. Apan ang mapahitas-ong opinyon sa mga Judiyo nakababag sa pagkaylap sa kahayag. Nagtinguha sa pagpadayon pagbulag taliwala nila ug sa ubang mga nasud, wala silay gusto sa paghatag sa kahibalo nga ila gihapong nabatnan kabahin sa simbolo sa serbisyo. Ang matuod Maghuhubad magaabut.. Ang Usa kinsa kining tanang tulomanon gihulagway magpatin-aw sa ilang ka- hulogan.

Pinaagi sa kinaiyahan, pinaagi sa mga hulagway sum- banan ug mga simbolo, pinaagi sa mga patriarkas ug mga manalagna, ang Dios nagpakigsulti ngadto sa kalibutan. Ang mga leksiyon ihatag sa katawhan sa dilang sinultihan sa katawhan. Ang mensa- hero sa pakigsaad ki- nahanglan mosulti. Ang Iyang tingog kina- hanglan madu- ngog sa Iyang kaugalingong templo. Kinahanglan si Kristo moanhi sa pagbungat sa mga pulong nga matin-aw ug masibu pagsabut. Siya, ang awtor sa kamatuoran, mag- lain sa kamatuoran gikan sa tahop sa tawhanong pag- sulti, nga nakahimo niining walay epikto. Ang mga prinsipio sa gobierno sa Dios ug ang piano sa kaluwasan sa tin-aw isaysay. Ang mga leksiyon sa Daang Tugon sa bug- os ipahaluna sa atubangan sa mga tawo.

Sa taliwala sa mga Judiyo aduna pay malig-ong mga kalag, mga kaliwat sa balaang linya pinaagi kanila ang kahibalo sa Dios gi- natagoan. Kini sila naglantaw pa gihapon sa paglaum nga gisaad ngadto sa mga amahan. Ilang gilig-on ang ilang pagtuo pinaagi sa pagpa- bilin sa mga saad nga gihatag pinaagi kang Moises, “Usa ka Manalagna patindogon sa Ginoo nga inyong Dios diha kaninyo gikan sa inyong mga igsuon, sama kanako; Siya inyong patalinghogan sa tanang butang bisan unsa ang Iyang isulti kaninyo.” Buhat 3:22.

Ug usab ilang mabasa unsaon sa Ginoo nga magdihog ug Usa “sa pagwali sa maayong balita ngadto sa mga ma- puangoron,” “pagbugkos sa masulob-on, sa pagpahibalo sa kagawasan ngadto sa mga binihag,” ug pagsulti sa “nahimut-ang tuig alang sa Ginoo.” Isa. 61: 1, 2. Ilang nabasa unsaon Niya “pagpahiluna sa paghukom sa yuta,” unsaon sa mga pulo “paghulat sa Iyang balaod,” unsaon sa mga Hentil pagduol sa Iyang kahayag, ug sa mga hari ngadto sa kasilaw sa Iyang pagsilang. Isa. 42:4; 60:3. [33]

Ang himalatyong mga pulong ni Jakob nakapuno kanila ug paglaum: “Ang setro dili mopahawa gikan sa Juda, ni ang maghahatag sa balaod gikan sa taliwala sa iyang mga tiil, hangtud nga si Shilo moabut.” Gen. 49:10. Ang maluyahong gahum sa Israel nagpamatuod nga ang pag-abut sa Mesiyas anaa na. Ang tagna ni Daniel naghulagway sa himaya sa mga ginharian; ug, mi- ingon ang manalagna, “Magabarug kini hangtud sa ka- hangturan.” Dan. 2:44. Samtang pila lang ang nakasabut sa kinaiya sa pinasahing buhat ni Kristo, dunay pag- handum sa kadaghanan sa gamhanang prinsipeng motukod sa iyang ginharian didto sa Israel, ug kinsa moanhi ingon nga manluluwas sa mga nasud.

Ang kahupnganan sa panahon miabut na. Ang katawhan, nga nahimong miubos ang dungog tungod sa katuigang paglapas, nagtawag sa pag-anhi sa Manluluwas. Si Satanas nagbuhat nga malalum ang labngonon nga dili maagian sa taliwala sa yuta ug langit. Pinaagi sa iyang mga pamakak iyang gidasig ang mga tawo sa sala. Maoy iyang tuyo ang pagpaluya sa pailub sa Dios, ug pagpalong sa Iyang gugma alang sa tawo, aron nga Iyang biyaan ang kalibutan ngadto sa gahum ni Satanas.

Si Satanas naninguha nga matabunan gikan sa mga tawo ang kaalam alang sa Dios, nga ilingiw ang ilang pagtagad gikan sa templo sa Dios, ug pagtukod sa iyang ginharian. Ang iyang pakigbisug pagka labaw daw hapit sa kinatibuk-an molampus. Matuod nga sa tagsa- tagsa ka kaliwatan ang Dios adunay Iyang mga sinugo. Bisan pa sa mga diwatahan adunay mga tawo kang kinsa si Kristo nagbuhat aron pagtuboy sa mga tawo gikan sa ilang sala ug kaulawan. Apan kining mga taw- hana gibiyabiay ug gidumtan. Kadaghanan kanila nag- antus sa makalilisang kamatayon. Ang mangitngit nga landong nga gibutang ni Satanas ibabaw sa kalibutan nagakalum ug nagakalum. [34]

Pinaagi sa diniwatahang buhat, si Satanas sa daghang mga tuig nagpasalaag sa mga tawo gikan sa Dios; ug iyang nadaug ang dakung kalampusan sa pagbalit- ad sa pagtuo sa Israel. Pinaagi sa pagpaninguha ug pag- simba sa ilang kaugalingong katuyoan, ang mga diwa- tahan nawad-an sa kahibalo sa Dios, ug nahimo silang nagadugang sa ilang kadautan. Mao man usab ang Israel. Ang prinsipio nga ang tawo makaluwas sa iyang kaugalingon pinaagi sa iyang kaugalingong buhat nahi- luna sa patukuranan sa tagsatagsa ka tinuhoang diwa- tahan; kini karon nahimong prinsipio sa tinuhoang Judiyo. Si Satanas maoy nagtanum niining prinsipio. Bisan asa kini ginahimo, ang mga tawo walay makaali batok sa sala.

Ang mensahe sa kaluwasan gipahibalo ngadto sa mga tawo pinaagi sa tawhanong mga sinugo. Apan ang mga Judiyo naninguha nga maoy magpasulabi sa ka-matuoran nga mao ang kinabuhing walay katapusan. Ilang gitagoan ang buhing manna, ug kini nakadala ngadto sa kalapasan. Ang tinuhoan nga ilang gipaning- kamotan pag- pugong sa ilang kaugalingon nahimong ka-dautan. Ilang gikawatan ang Dios sa Iyang himaya, ug ugalingon ngadto sa Dios alang sa kaluwasan sa kalibu- sa ebanghelyo. Sila midumili sa pagtugyan sa ilang kaugalingon ngadto sa Dios alang sa kaluwasan sa kalibutan, ug sila nahimong mga ahente ni Satanas alang sa iyang kalaglagan.

[35] Ang mga tawo kinsa gitawag sa Dios nga mahimong haligi ug yuta sa kamatuoran nahimong mga tinugya- nan ni Satanas. Sila naghimo sa buhat nga iyang gi- handum nga ilang buhaton, pagdala sa buhat sa dili ma- ayong pagpakita sa kinaiya sa Dios, ug nakahimo sa kalibutan pagtan-aw ngadto Kaniya ingon nga palabila- bihon. Ang mga saserdote nga nanag-alagad diha sa tem- plo nawad-an sa panglantaw sa kahulogan sa serbisyo nga ilang ginahimo. Mihunong sila paglantaw luyo sa simbolo sa butang gipaila. Sa pagpresentar sa mga ha- lad sa sakripisyo sila nahimong mga aktor sa usa ka dula. Ang mga ordinansa diin ang Dios sa Iyang kaugalingon maoy nagtudlo maoy gihimong paagi sa pagbuta sa mga hunahuna ug paggahi sa kasingkasing. Ang Dios wala nay mahimo sa tawo pinaagi niining mga agianan. Ang tibuok nga sistema kinahanglan wagtangon.

Ang limbong sa sala miabut na sa iyang kahabogon. Ang tanang mga ahensia sa pagdaut sa mga kalag sa mga tawo gihimo pagpal- ihok. Ang Anak sa Dios, sa paglantaw sa kalibutan, nakakita sa

pag-antus ug kalisdanan. Uban sa kalooy Iyang nakita giunsa nga ang mga tawo nahimong biktima sa sinatanas nga pagdaugdaug. Iyang nakita uban sa kalooy kadtong nahimong linimbongan, gipamatay, ug nangawala. Ilang gipili ang pangulo kinsa nagkadena nila sa iyang kotse ingon nga mga dinak-pan. Gilibog ug gilimbongan, sila naglihok ngadto sa mangitngit nga prosesyon ngadto sa walay katapusang kalaglagaan,—ngadto sa kamatayon diin walay paglaum sa kinabuhi, ngadto sa kagabhion diin dili na moabut ang kabuntagon. Ang mga ahensia ni Satanas gihiusa kauban sa mga tawo. Ang mga lawas sa mga tawo, nga gihimo alang sa puloyanan sa Dios, nahimong puloyanan sa mga demonyo. Ang mga igbalati, ang mga ka-ugatan, ang mga paghigugma, ang mga organo sa mga tawo, gihagoan pagbuhat pinaagi sa mga ahensia nga labaw sa natural sa pagsalmot sa mangil-ad nga gugma sa unod. Ang hulma sa mga demonio napahiluna sa mga dagway sa mga tawo. Ang tawhanong mga nawong na-gapadayag sa hulad sa linibo nga dautan diin sila na-mandoan. Mao kana ang talan-awon nga gihandum diin ang Manluluwas sa tibuok kalibutan nagtan-aw. Unsa nga talan-awon alang sa Walay katapusang Kaputli nga makita!

[36]

Ang sala nahimong _siyensia, ug ang bisyo natugyan ingon nga bahin sa tinuhoan. Ang rebelyon miabut ngadto sa mga gamot halalum ngadto sa kasingkasing, ug ang pagka mabatokon sa tawo labing mapintas batok sa langit. Napakita sa atubangan sa universo nga, gawas sa Dios, ang tawhanong kaliwat dili ikatuboy. Ang bag-ong elemento sa kinabuhi ug gahum kinahanglan ibahinbahin pinaagi Kaniya kinsa naghimo sa kalibutan.

Uban sa makusog nga tinguha ang mga kalibutang wala mahulog nagtan-aw nga makita si Jehoba nga mo-tindog, ug magsilhig sa mga pumopuyo sa yuta. Ug kon kini himuon sa Dios, si Satanas andam sa pagpadayon sa iyang piano sa pagdala ngadto kaniya sa pagpatuman sa mga langitnong mga binuhat. Siya nagpahibalo nga ang mga prinsipio sa gobierno sa Dios naghimo nga ang pagpasaylo malisud. Kon gilaglag pa ang kalibutan, siya unta maka-angkon nga ang iyang mga pag akusar ma-tuod. Siya andam sa pagsangil niini ngadto sa Dios, ug pagpakaylap sa iyang pagrebelde sa mga kalibutan sa itaas. Apan inbis nga laglagon ang kalibutan, ang Dios nagpadala sa Iyang Anak sa pagluwas niini. Bisan pa ang pagpasuborno ug pagsukol sa gahum makita sa kada bahin sa gawas

nga provincia, ang paagi sa pagbawi niini gitagana. Sa diha na ang malisud panahon, sa ha- pit na si Satanas modaug, ang Anak sa Dios miabut kauban sa embahada sa langitnong grasya. Tadlas sa tag-satagsa ka katuigan, sa kada takna, ang gugma sa Dios gipalihok ngadto sa nahulog nga kaliwatan. Bisan pa sa pagsuki sa mga tawo, ang mga pasidaan sa kalooy nag- padayon pagpasundayag. Ug sa pag-abut sa kahupnganan sa panahon, ang Dios gihimaya pinaagi sa pagbubo ngadto sa kalibutan sa baha sa makaayong grasya nga dili mababagan ni makuha hangtud ang piano sa kaluwasan matuman.

[37]

Si Satanas nagpagarbo nga milampus siya sa pagpa- ubos sa dagway sa Dios diha sa mga tawo. Unya si Jesus miabut sa pagpabalik ngadto sa tawo sa dagway sa iyang Magbubuhat. Walay lain kon dili si Kristo lamang ang makahulma pagbag-o sa kinaiya nga nadaut sa sala. Mianhi Siya sa pag-abog sa mga demonyo nga naggahum sa pangisip. Mianhi Siya aron pagtuboy kanato gikan sa abog, aron umolon pag-usab ang namansa nga kinaiya sunod sa sumbanan sa Iyang langitnong kinaiya, ug paghimo niining matahum uban sa Iyang kaugalingong himaya.

[38]

Nganha Kaninyo Usa ka Manluluwas

Ang hari sa himaya midungo sa ubos aron sa pag-kuha sa tawhanong kaliwat. Mabangis ug masukihon ang Iyang yutan-ong palibut. Ang Iyang himaya gitabunan, aron ang kahalangdon sa Iyang porma sa gawas dili mahimong butang nga madanihon. Iyang gidumilian ang tanang pagpasundayag sa gawas. Ang mga bahandi, ang kalibutanong dungog, ug tawhanong kahalangdon dili makaluwas sa kalag gikan sa kamatayon; si Jesus nagtuyo nga walay pagpadani sa butang yutan-on nga matawag ang mga tawo ngadto sa Iyang kiliran. Ang katahum lamang sa langitnong kamatuoran maoy mo-dala niadtong gusto nga mosunod Kaniya. Ang kinaiya sa Mesiyas dugay nang gipahibalo diha sa pagpanagna, ug Siya naghandum nga ang mga tawo modawat Kaniya sa diha nga ipamatuod ang pulong sa Dios.

Ang mga manulonda nahibulong sa mahimayaong piano sa kaluwasan. Sila nagbantay sa pagtan-aw kon unsaon sa mga tawo sa Dios pagdawat ang Iyang Anak, nga nasul-oban sa saput nga tawhanon. Ang mga manulonda miabut sa yuta sa mga piniling katawhan. Ang ubang mga nasud nagtagad sa mga tinumotumo nga mga sugilanon ug nagsimba sa mga dili tinuod nga mga dios. Didto sa yuta diin ang himaya sa Dios gipakita, ug ang kahayag sa pagtagna midan-ag, ang mga manulonda miabut. Miabut sila nga wala makita sa Jerusalem, ngadto sa gitudlong mga magpapa-hayag sa Sagradong Orakulo, ang mga ministro sa balay sa Dios. Didto na kang Sa-karias nga saserdote, samtang siya nag-alagad sa atubangan sa altar, ang kaduol sa pagbalik ni Kristo gipahibalo na. Human nga ang nahaunang nagpahibalo natawo, ang iyang buhat gipamatud-an pinaagi sa milagro ug pagpanagna. Ang balita sa iyang pagkatawo ug ang ka-hibulongang kahulogan sa iyang bulohaton gipakaylap sa layo. Apan bisan pa niini ang Jerusalem wala mag-andam sa pagsugat sa iyang Manluluwas.

Uban sa katingala ang mga langitnong mga sinugo nakakita sa dili maayong pagtagad sa mga tawong gitawag sa Dios sa pag-

[39]

pahibalo sa kalibutan sa kahayag sa sagradong kamatuoran. Ang nasud nga Judiyo wala lag- laga ingon nga saksi nga si Kristo matawo sa binhi ni Abraham ug sa kaliwat ni David; apan sila wala mahibalo nga ang Iyang pag-anhi niana na nga panahon. Didto sa templo ang halad sa buntag ug gabii nagtudlo ngadto sa Kordero sa Dios; apan bisan pa dinhi walay pangandam sa pagdawat Kaniya. Ang mga saserdote ug mga magtutudlo sa nasud wala makahibalo nga ang dakung hitabu sa mga katuigan hapit na moabut. Ilang gibansay ang ilang walay kahulogang mga pag-ampo, ug naghimo sa mga tulomanon sa pagsimba aron makita sa mga tawo, apan sa ilang kasamok sa bahandi ug sa kalibutanong dungog wala sila maandam sa pagpadayag sa Mesiyas. Ang sama nga laing pagbati mikaylap sa yuta sa Israel. Ang mga kasingkasing nga hakog ug napuno sa pagkakalibutanon wala matandog sa kalipay nga na- kapasadya sa tibuok langit. Diyo tay lamang ang naghandum sa pagtan-aw sa Dili-makita. Tungod niini ang la ngitnong embahada gipadala.

[40] Ang mga manulonda nagtambong kang Jose ug Maria samtang sila nagpanaw gikan sa ilang puloy-anan sa Nasaret ngadto sa siyudad ni David. Ang sugo sa Imperiong Romanhon sa pagpalista sa mga tawo sa iyang dakung dominyo mikaylap ngadto sa mga pumopuyo sa kabungturan sa Galilea. Sama sa karaang panahon si Sirus gitawag ngadto sa tronong imperio sa tibuok kalibutan aron siya makapagawas sa mga binilanggo sa Ginoo, busa si Cesar Agustos gihimong ahente sa katu- manan sa tuyo sa Ginoo sa pagdala sa inahan ni Jesus ngadto sa Betlehem. Siya gikan sa kaliwat ni David, ug ang Anak ni David kinahanglan matawo sa siyudad ni David. Gikan sa Betlehem, miingon ang manalagna, “nga Siya mogula. . . nga maoy magmamando sa Israel; kang kansang binuhatan gikan pa sa kakaraan, gikan sa ka- adlawan nga walay katapusan.” Mik. 5:2, margin. Apan sa siyudad sa harianong kaliwatan, si Jose ug si Maria wala mailhi ug walay dungog. Gikapoy ug walay puloy- anan, ilang gibaklay ang kinatibuk-ang gitas-on sa ma- sigpit nga dalan, gikan sa pultahan sa siyudad ngadto sa silangang dapit sa lungsod, napakyas sa pagpangita sa dapit pahulayan sa kagabhion. Walay lawak alang kanila sa mga balayng paabangan sa pagkatulog. Didto sa mangil-ad nga gambalay diin ang mga mananap mipasi- long, sila sa katapusan nakakaplag sa dalangpanan, ug dinhi ang Manluluwas sa kalibutan natawo.

Ang mga tawo wala mahibalo niini, apan ang mga balita nakapuno sa langit sa kalipay. Uban sa halalum ug labing malumong interes ang mga balaang mga binuhat gikan sa kalibutan sa kahayag nadala ngadto sa yuta. Ang tibuok kalibutan nahayagan sa iyang presen- sia. Ibabaw sa kabungturan sa Betlehem nagkapundok ang dili maihap nga panon sa mga manulonda. Sila nag- hulat sa sinyas sa pagpahibalo sa malipayong balita ngadto sa kalibutan. Kon ang mga pangulo sa Israel nagmaminatud-on pa unta sa ilang katungdanan, maka- ambit unta sila sa kalipay sa pagpahibalo sa pagkatawo ni Jesus. Apan karon sila gilabyan lang.

Gikapoy ug walay gipasilongan. si Jose ug Maria nagpadayon sa paglakaw subay sa masigpit nga dalan sa pagpangita ug dapit nga kapahulayan. [41]

Ang Dios mipahibalo, “Akong ibubo ang tubig ngad- to kaniya nga giuhaw, ug ang mga baha sa nagauga nga yuta.” “Ngadto sa mga matarung may mobarug nga ka- hayag diha sa kangitngit.” Isa. 44:3; Sal. 112:4. Alang niadtong nangita sa kahayag, ug kinsa modawat niini uban ang kalipay, ang masanag nga dan-ag gikan sa tro- no sa Dios mosilang. [42]

Sa kaumhan diin ang bata nga si David nagdala sa iyang panon sa karnero, ang mga magbalantay nagban- tay gihapon sa panahon sa kagabhion. Sa panahon sa mahilum nga mga takna sila nagtigum pagsultianay ka- bahin sa gisaad nga Manluluwas, ug nanag-ampo sa uma- labut nga Hari sa trono ni David. “Ug, ania karon, ang manulonda sa Ginoo miabut kanila, ug ang himaya sa Ginoo midan- ag sa libut nila: ug sila hilabihang kalisang. Ug ang manulonda miingon kanila, Dili kamo malisang: kay, ania karon, ako nagdala kaninyo ug maayong balita sa dakung kalipay, nga alang sa tanang katawhan. Kay diha kaninyo natawo karong adlaw sa siyudad ni David ang usa ka Manluluwas, kinsa mao si Kristo nga Ginoo.”

Niining mga pulonga, ang mga panan-awon sa himaya nakapuno sa mga hunahuna sa mga nagpatalinghog nga mga magbalantay sa karnero. Ang Manluluwas miabut na sa Israel! Ang gahum, ang pagdalayeg, ang ka- lampusan, nalakip sa Iyang pag-anhi. Apan ang mga manulonda mag-andam kanila sa pag-ila sa ilang Manluluwas sa pagkakabus ug pagpaubos. “Mao kini ang ilha- nan ngadto kaninyo,” siya miingon; “Inyong makapla- gan ang bata nga naputos sa panaptong igbubugkos, nga naghigda sa pasungan.”

[43] Ang langitnong sinugo nakapakuha sa ilang kalisang. Iya silang gisultihan unsaon pagpangita ni Jesus. Uban sa malumong pagtagad sa ilang tawhanong kaluyahon, iya silang gihatagan ug panahon nga maanad sa langitnong kahayag. Unya ang kalipay ug himaya dili na ma- tago. Ang tibuok kapatagan nahayagan sa masilaw nga dan-ag sa mga panon sa Dios. Ang yuta naghilum, ug ang langit midungo sa pagpatalinghog sa awit,—

“Himaya ngadto sa Dios sa kahitas-an, Ug ngadto sa yuta pakig-dait, maayong kabubut-on ngadto sa mga tawo.”

O nga karong adlawa nga ang tawhanong banay ma- kaila nianang awita! Ang pahibalo nga gihimo niadto, ang nota nga gipatunog, mokaylap ngadto sa katapusan sa panahon, ug molanog ngadto sa mga kinatumyan sa yuta. Sa diha nga ang Adlaw sa Pagkamatarung mosilang, uban sa pag-ayo sa Iyang mga pako, kanang awita isu- bli pagpalanog pinaagi sa tingog sa dakung panon, sama sa tingog sa daghang katubigan, nga magaingon, “Alelu- ya: kay ang Ginoong Dios makagagahum sa nga tanan na- gamando.” Pin. 19:6.

Samtang ang mga manulonda nangahanaw, ang kahayag nawala usab, ug ang mga landong sa kagabhion mitabun pag-usab sa kabung-turan sa Betlehem. Apan ang masanag nga hulagway nga sukad pa makita sa tawha-nong mga mata nagpabilin sa panumduman sa mga magbalantay sa karnero. “Ug nahitabu, samtang ang mga manulonda mipahawa gikan kanila ngadto sa kalangitan, ang mga magbalantay sa karnero miingon sa usag usa, Mangadto kita karon sa Betlehem, ug tan-awon kining butanga nga nahitabu, nga gipahibalo kanato sa Ginoo. Ug miabut sila nga nagdali, ug nakaplagaan si Maria, ug si Jose, ug ang bata nga naghigda sa pasungan.”

[44] Sa migikan uban ang dakung kalipay, ilang gipahibalo ang mga butang nga ilang nakita ug nadungog. “Ug tanan sila nga nakadun- gog niini nahibulong niadtong mga butanga nga gisulti kanila pinaagi sa mga magbalantay sa karnero. Apan gitagoan kining mga butanga ni Maria, ug nagpamalandong sila sa ilang kasingkasing. Ug ang mga magbalantay sa karnero namauli, nanaghi- maya ug nagdayeg sa Dios.”

Ang langit ug ang yuta dili malayo karon kay sa panahon sa mga magbalantay sa karnero sa diha nga nag- patalinghog sila sa awit sa mga manulonda. Ang taw- hanong kaliwat mao gihapon ang dakung tuyo sa langit- nong pagtagad sama sa diha nga ang komon

nga tawo sa komon nga bulohaton nakighibalag sa mga manulonda sa kaudtohon, ug nakigsulti sa langitnong mga sinugo sa kaparasan ug sa kaumhan. Alang kanato sa komon nga kahimtang sa kinabuhi, ang langit tingali duol ka- ayo. Ang mga manulonda gikan sa korte sa kahitas-an moatiman sa mga lakang niadtong manganhi ug mola- kaw sa sugo sa Dios.

Ang sugilanon sa Betlehem mao ang dili matapus nga tema. Diha niini natago “ang kalalum sa bahandi sa kaalam ug kahibalo sa Dios,” Rom. 11:33. Matingala kita sa sakripisyo sa Manluluwas pagbaylo sa trono sa langit alang sa pasungan, ug ang pagpakig-uban sa ma- higugmaong mga manulonda alang sa mga mananap diha sa ilang kamalig. Ang tawhanong garbo ug pagkama- akoakohon mibarug nga gibadlong sa Iyang presensia. Apan kini sinugdan lamang sa Iyang pagpakigtipon ka-nato. Kini unta walay katapusang pagpakaulaw alang sa Anak sa Dios pagdala sa tawhanong kinaiya, bisan pa sa diha nga si Adan mitindog sa iyang pagkainosente didto sa Eden. Apan si Jesus midawat sa tawhanong kaliwat sa diha nga ang rasa gipaluya pinaagi sa upat ka libu ka tuig nga nagpakasala. Sama sa tagsatagsa ka anak ni Adan Iyang gidawat ang resulta sa pagbuhat sa dakung balaod sa panulondon. Unsay iyang mga resulta makita sa kasaysayan sa Iyang yutan-ong kaliwatan. Mi- anhi Siya nianang kinaiyaha aron makigpahat sa atong mga kasub-anan ug mga tentasyon, ug paghatag kanato sa sumbanan sa kinabuhing walay sala.

Si Satanas sa langit nagdumot kang Kristo alang sa Iyang katung- [45]
danan sa mga korte sa Dios. Iyang gi- dumtan Siya paglabi sa diha nga siya gipapahawa gikan sa trono. Gidumtan niya Siya kinsa nag- pakigsaad sa Iyang kaugalingon pagluwas sa kaliwat nga makasasala. Apan diha sa kalibutan nga giangkong ni Satanas ang pagmando ang Dios nagtugot sa Iyang Anak nga moanhi, usa ka walay makatabang nga bata, nailalum sa kaluya- hon nga tawhanon. Iyang gitugotan Siya sa pag-atubang sa katalagman sa kinabuhi nga komon sa tagsa- tagsa ka tawhanong kalag, pagpakig-away sa gubat ingon nga ang tagsatagsa ka anak nga tawhanon makig-away niini, sa katalagman sa kapakyas ug walay katapusang kapildi- han.

Ang kasingkasing sa tawhanong amahan nagpangan- doy sa iyang anak. Siya magtan-aw ngadto sa mga mata sa iyang gamayng bata, ug mokurog sa paghunahuna sa katalagman sa kinabuhi. Siya

naghandum sa pagpana- lipod sa iyang hinigugma gikan sa gahum ni Satanas, pagpugong niya gikan sa tentasyon ug kasamok. Aron sa pag-atubang sa labing mapait nga pakigbisug ug labawng makahadlok nga katalagman, ang Dios naghatag sa Iyang bugtong hinigugmang Anak, aron ang dalan sa kinabuhi mahimong seguro alang sa atong mga gagmayng kabataan. “Ania dinhi ang gugma.”

[46] Kahibulongan, O kalangitan! ug matigala ka, O yuta!

Ang Pagtugyan

Duolan sa kap-atan ka adlaw human matawo si Kristo, si Jose ug Maria nagdala Kaniya ngadto sa Jerusalem, aron Siya ika presentar ngadto sa Ginoo, ug maghalad ug sakripisyo. Kini sumala sa balaod sa Judiyo, ug ingon nga halili sa tawo si Kristo mosunod sa balaod sa tanang bahin. Siya nakaagi na sa tulo- manon sa sirkonsision, ingon nga pakigsaad Niya sa pagtuman sa balaod.

Ingon nga halad alang sa inahan, ang balaod nag- kinahanglan sa nating karnero sa unang tuig alang sa halad nga sinunog, ug usa ka kuyabog nga salampati kun alimokon alang sa halad sa sala. Apan ang balaod nagtugot nga kon ang mga ginikanan kabus kaayo pagdala sa nating karnero, usa ka paris sa alimokon kun duha ka batan-ong salampati, ang usa alang sa halad nga sinunog, ug ang usa alang sa halad sa sala, mahi- mong madawat.

Ang mga halad nga ipresentar ngadto sa Ginoo kinahanglan ang walay mansa. Kini nga mga halad nag- representar kang Kristo, ug gikan niini mapamatud-an nga si Jesus sa Iyang kaugalingon gawas sa lawasnong depikto. Siya mao ang “Kordero nga walay ikasaway ug walay mansa.” 1 Ped. 1:19. Ang Iyang lawasnong

[47]

barug wala mamansahi sa bisan unsa nga depikto; ang Iyang lawas kusganon ug walay sakit. Ug sa tibuok Ni- yang kinabuhi Siya nagkinabuhi nga nakig-uyon sa mga balaod sa kinaiyahan. Sa lawasnon ug sa espirituhanon, Siya usa ka sumbanan kon unsa ang tuyo sa Dios sa tanang katawhan pinaagi sa pagtuman sa Iyang kaba- laoran.

Ang pag dedikar sa unang-natawo adunay sinug- dan sa una pang mga panahon. Ang Dios nagsaad pag- hatag sa Unang-natawo sa langit aron pagluwas sa ma- kasasala. Kini nga gasa kinahanglan ilhon sa tagsatagsa ka panimalay pinaagi sa pagtugyan sa unang- natawo nga anak lalake. Siya igatugyan ngadto sa pagka saserdote, ingon nga tinugyanan ni Kristo diha sa mga tawo.

Sa pagluwas sa Israel gikan sa Ehipto, ang pagtugyan sa mga unang-natawo giusab pagsugo. Samtang ang mga anak sa Israel

naulipon ngadto sa mga Ehipto- hanon, ang Ginoo nagmando kang Moises pag-adto kang Paraon, ang hari sa Ehipto, ug mag-ingon, “Mao kiniy giingon sa Ginoo, ang Israel maoy Akong Anak, bisan pa ang Akong unang-natawo: ug Ako magaingon ngadto kanimo, Papanawa ang Akong anak, aron siya mag- alagad Kanako: ug kon ikaw mobalibad nga siya ma- kalakaw, ania karon, akong patyon ang imong anak lalake, bisan ang imong kamagulangan.” Eks. 4:22, 23.

[48] Si Moises nagdala niining mensahe; apan ang tu- bag sa mapahitas-ong hari mao, “Kinsa man ang Ginoo, nga ako mosugot sa Iyang tingog aron ipalakaw ang Israel? Wala ako mahibalo sa Ginoo, dili usab tu- gotan ang Israel paglakaw.” Eks. 5:2. Ang Ginoo nag- buhat sa Iyang katawhan pinaagi sa mga ilhanan ug mga kahibulongan, nagpadalag makalilisang mga paghu- kom ngadto kang Paraon. Sa katapusan ang maglalag- lag nga manulonda gisugo sa pagpatay sa mga kamagulangan sa tawo ug mananap sa taliwala sa mga Ehip- tohanon. Aron ang mga Israelhanon dili maapil sa si- lot, sila gisugo sa pagbutang sa pultahan sa dugo sa napatay nga nating karnero. Tagsatagsa ka balay kina- hanglan markahan, nga kon ang manulonda moabut sa iyang buhat sa pagpatay, iya nga masayloan ang ibabaw sa mga puloy-anan sa mga Israelhanon.

Human pagpadala niining paghukom sa Ehipto, ang Ginoo mi- ingon ngadto kang Moises, “Balaana nganhi Ka- nako ang mga unang-natawo, . . . sa mga tawo ug mga mananap: kini sila Ako man;” “kay sa adlaw nga Akong gikastigo ang unang-natawo sa yuta sa Ehipto Akong gibalaan alang Kanako ang tanang unang-natawo sa Israel, ang tawo ug mananap: sila maoy Ako: Ako mao si Je- hoba.” Eks. 13:2; Num. 3:13. Human matukod ang serbisyo sa tabernakulo, ang Ginoo nagpili sa tribu ni Lebi sa dapit sa unang- natawo sa tanang Israel aron pag-alagad sa sangtuario. Apan ang unang-natawo gi- tagad gihapon nga Iya sa Ginoo, ug pagapaliton pinaagi sa pagbayad.

Busa ang balaod pagpresentar sa unang-natawo na- himong may kahulogan. Samtang kini nahimong handu- manan sa kahibulon- gang pagluwas sa mga anak sa Israel, kini naghulagway sa dakung pagluwas, nga paga- himuon pinaagi sa bugtong nga Anak sa Dios. Samtang ang dugo nga gibisbis sa pultahan nakaluwas sa unang-

natawo sa Israel, ingon man usab ang dugo ni Kristo may gahum sa pagluwas sa kalibutan.

Unsa man diay ang kahulogan nga nasakup sa pagpresentar ni Kristo! Apan ang saserdote wala makakita lapus sa tabil; wala niya mabasa ang misterio sa unahan. Ang pagpresentar sa mga masusong bata usa ka komon nga talan-awon. Adlaw adlaw ang saserdote magdawat sa salaping iglulukat samtang ang mga batang gagmay gipresentar ngadto sa Ginoo. Adlaw adlaw magahimo siya sa naandan niyang bulohaton, maghatag ug diyotayng pagtagad sa mga ginikanan kun kabataan, hangtud nga makita niya nga may tilimad-on nga may salapi kun taas ug katungdanan ang mga ginikanan. Si Jose ug si Maria mga kabus; ug sa ilang pag-abut kabuban sa ilang bata, ang mga saserdote nakakita lamang ug lalake ug babaye nga nagsul-ob sa saput sa Galilianhon, ug sa labing ubos nga mga panaput. Walay makadani sa ilang dagway, ug sila nagpresentar lamang sa halad nga gihimo sa mga matang sa kabus.

[49]

Ang saserdote mipadayon sa iyang seremonyas ingon nga iyang katungdanan opisyal. Iyang gikuha ang bata sa iyang mga bukton, ug gituboy kini sa atubangan sa altar. Human kini iuli ngadto sa inahan, iyang gisulat ang ngalang “Jesus” sa linukot sulatanan alang sa unang-natawo. Diyotay lang ang iyang nahunahunaan, samtang ang bata diha sa iyang mga bukton, nga mao kadto ang Gamhanan sa langit, ang Hari sa himaya. Ang saserdote wala maghunahuna nga kining bataa mao kadtong Usa kinsa gisulat ni Moises, “Usa ka Manalagna nga ipatindog sa Ginoo nga inyong Dios diha kaninyo sa inyong mga kaigsuonan, sama kanako; Siya inyong patalinghogan sa tanang mga butang bisan unsa ang Iyang isulti kaninyo.” Buhat 3:22. Wala siya maghunahuna nga kining bataa mao Siya kansang himaya gihangyo ni Moises nga tan-awon. Apan ang Usa nga labaw pa kang Moises napahiluna sa mga bukton sa saserdote; ug sa iyang nasulat ang ngalan sa bata, siya naglista sa ngalan sa Usa nga maoy patukoranan sa Ekonomiya sa mga Judiyo. Kana nga ngalan mao ang usa ka katungod sa kamatayon; kay ang mga sistema sa mga sakripisyo ug mga halad nagakadaan; ug ang mga hulagwayng sumbanan hapit na moabut ang matuod sumbanan, ang landong ngadto sa matuod nga gilandongan.

Ang Himayang diosnon mitalikod na sa sangtuaryo, apan ang anak sa Betlehem natabilan ang himaya nga kaniadto giyukboan sa

[50] mga manulonda. Kining walay kalibutan nga bata mao ang gisaad nga binhi, kang kin- sa gitudlo sa unang halaran sa ganghaan sa Eden. Mao kini ang Silo, ang maghahatag sa pakigdait. Mao Siya ang nagpahibalo ngadto kang Moises nga AKO MAO. Siya mao kadtong haligi sa panganod ug sa kalayo nga nahimong giya sa Israel. Mao kini Siya ang gitagna sa mga magtatan-aw. Siya mao ang Handum sa tanang mga nasud, ang Gamut sa Kaliwat ni David, ug ang Ma- hayag ug Bituon sa Kabuntagon. Ang ngalan niadtong dili matabangan nga gamayng bata, nga nakulit sa linu- kot sa Israel, gipahibalo Siya nga atong igsuong lalake, mao ang paglaum sa nahulog nga tawhanong kaiiwa- tan. Ang bata kinsa gibayran sa salapi sa paglukat mao Siya kinsa maoy magbayad sa lukat alang sa mga sala sa tibuok kalibutan. Siya mao ang matuod nga “hataas nga saserdote sa ibabaw sa balay sa Dios,” ang pangulo sa “ang dili mausab nga katungdanan sa pagka saserdote,” ang manlalaban didto sa “tuong kamot sa la- bing Halangdon uyamot sa kahitas-an.” Heb. 10:21; 7: 24; 1:3.

Ang mga espirituhanong mga butang sa espiritu- hanon mailhan. Didto sa templo ang Anak sa Dios gi- didekar sa buhat nga Iyang gianhian pagbuhat. Ang saserdote nagtan-aw ngadto Kaniya sama sa iyang pag- tan-aw sa ubang bata. Apan bisan wala siya makakita kun mobati sa bisan unsang butang makatingala, ang buhat sa Dios paghatag sa Iyang Anak ngadto sa kali- butan gidawat. Kining hitabua wala magaagi nga walay diyotayng pag-ila kang Kristo. “Adunay usa ka tawo sa Jerusalem, kansang ngalan mao si Simeon; ug kining tawhana matarung ug balaanon, naghulat sa Kalipayan sa Israel: ug ang Espiritu Santo diha sa ibabaw niya. Ug gipadayag ngadto kaniya pinaagi sa Espiritu Santo, nga dili siya makakita sa kamatayon, sa dili pa siya makakita kang Kristo nga Ginoo.”

Samtang si Simeon misulod sa templo, iyang na- kita ang pam- ilya nga nagpresentar sa ilang unang-na-

[51] Gikugos ni Simeon ang Bata ug gidayeg ang Dios tungod sa pagtuman sa Iyang saad. Niabut si Ana nga manalagna ug gipalig-
 [52] on ang pagpamatuod. tawo nga lalake sa atubangan sa saserdote. Ang ilang panagway makitang pagkakabus; ug si Simeon naka-
 sabut sa mga pasidaan sa Espiritu, ug siya sa halalum natandog nga ang diyotayng bata nga gipresentar ngadto sa Ginoo mao ang Kalipayan sa Israel, ang Usa nga iyang gihandum nga tan-awon. Sa

natingalang saserdote, si Simeon makitang sama sa tawong napuno sa kalipay. Ang bata giuli ngadto kang Maria, ug siya mi-kuha niini ngadto sa iyang mga bukton ug gipresentar kini ngadto sa Dios, samtang ang kalipay nga wala niya batia kaniadto misulod sa iyang kalag. Samtang iyang gituboy ang batang Manluluwas ngadto sa langit, Miingon siya, “Ginoo, tugotan Mo nga ang Imong sulogon motalikod diha sa pakigdait, sumala sa Imong pu-long: kay ang akong mga mata nakakita sa Imong ka-luwasan, nga Imong giandam sa atubangan sa Imong katawhan; ang kahayag nga moiwag sa mga Hentil, ug ang himaya sa Imong katawhan nga Israel.”

Ang espiritu sa tagna diha sa ibabaw niining tawo sa Dios, ug samtang si Jose ug Maria nagtindog tapad kaniya, nga nahibulong sa iyang mga pulong, iya silang gipanalanginan, ug miingon ngadto kang Maria, “Ania karon, kining bata gipahiluna alang sa pagkagun-ob ug pagbangon pag-usab sa daghan sa Israel; ug sa ilhanan nga igasulti pagbatok; (Oo, usa ka espada motidlom tu-hop sa imong kaugalingong kalag,) nga ang mga huna-huna sa daghang kasingkas-ing igapadayag.”

Si Ana usab, usa ka manalagna, misulod ug gipamatud-an ang pahayag ni Simeon kabahin ni Kristo. Samtang si Simeon misulti, ang iyang dagway nahayagan sa himaya sa Dios, ug iyang gibubo ang iyang kinasingkasing pagpasalamat nga siya gitugotan sa pagtan-aw kang Kristo nga Ginoo.

Kining mapaubsanong mga magsisimba wala matuon sa mga tagna nga pakyas. Apan kadtong naghupot sa mga katungdanan ingon nga mga magmamando ug mga saserdote sa Israel, bisan sila usab diha sa atubangan nila ang bililhong pagsaysay sa tagna, wala maglakaw sa dalan sa Ginoo, ug ang ilang mga mata wala maabli sa pagtan-aw sa Kahayag sa kinabuhi.

Busa kini naghilum. Ang mga hitabu diin ang atensyon sa tanan sa langit nasentro wala matagad, ang ilang pagkahitabu wala makiti, pinaagi sa mga pangulong tinuhoanon, ug sa mga magsisimba sa balay sa Dios. Ang mga tawo miila kang Kristo sa kasaysayan, samtang ilang gitalikdan ang buhing Kristo. Si Kristo sa Iyang pulong nagtawag sa pagsakripisyo-sa-kaugalingon, sa mga kabus ug nanag-antus kinsa nagpakilooy sa hinabang, sa matarung hinungdan nga nagsakup sa kabus ug paghago ug kaulawan, wala na

dawata karon kay sa niadtong Siya mao sa miaging usa ka libo ug ka- waloan ka tuig.

[54] Si Maria naghunahuna sa halalum nianang halapad ug layong-giabutan sa tagna ni Simeon. Samtang iyang gitan-aw ang bata sa iyang mga bukton, ug gisubli ang mga pulong nga gisulti pinaagi sa mga magbalantay sa karnero sa Betlehem, siya napuno sa mapasalamatong kalipay ug mahayag nga paglaum. Ang mga pulong ni Simeon nakatawag sa iyang hunahuna sa matagnaong pagsaysay ni Isaias: “Adunay moabut nga sungkod gikan sa punoan ni Jesse, ug usa ka Sanga motubo gikan sa iyang mga gamot: ug ang Espiritu sa Ginoo mopa- hiluna sa ibabaw Niya, ang espiritu sa kaalam ug pag- sabut, ang espiritu sa pagtambag ug kusog, ang espiritu sa kahibalo ug kahadlok sa Ginoo. . . Ug ang pag- kamatarung mao ang bakus sa Iyang hawak, ug ang pagkamatinumanon mao ang bakus sa Iyang rinda.” “Ang mga tawo nga naglakaw sa kangitngit nakakita sa dakung kahayag: sila nga nagpuyo sa yuta sa Iandong sa kamatayon, diha kanila midan-ag ang kahayag. . . Kay nganhi kanato usa ka bata natawo, nganhi kanato usa ka anak gihatag: ug ang kagamhanan maga anaa sa Iyang abaga: ug ang Iyang ngalan pagatawgon Ka- hibulongan, Magtatambag, Ang gamhanang Dios, Ang Walay katapusang Amahan, ang Prinsipe sa Pakigdait.” Isa. 11:1-5; 9:2-6.

Apan si Maria wala makasabut sa bulohaton ni Kristo. Si Simeon nagtagna alang Kaniya ingon nga suga nga maghayag sa mga Hentil, ingon usab ang himaya sa Israel. Niana ang mga manulonda nagpahibalo sa pagkatawo sa Manluluwas ingon nga balita sa kalipay sa tanang katawhan. Ang Dios nangita sa pag- pahusto sa kapit-os, sa pagtagad sa mga Judiyo sa buhat sa Mesiyas. Siya naghandum nga ang mga tawo motan-aw Kaniya, dili lamang ingon nga manluluwas sa Israel, kon dili ingon nga Manluluwas sa kalibutan. Apan daghang katuigan ang nangagi nga wala pa gani makasabut ang inahan ni Jesus sa Iyang misyon.

Si Maria nagalantaw sa unahan sa paghari sa Mesiyas sa trono ni David, apan wala niya makita ang bau- tismo sa pag-antus nga kini pagadaugon. Pinaagi kang Simeon gipaila nga ang Mesiyas walay makaulang nga agianan ngadto sa kalibutan. Sa mga pulong ni Maria, “Ang usa ka espada motidlum lapus sa imong kalag usab,” ang Dios tungod sa Iyang malumong kalooy nag- hatag ngadto sa

inahan ni Jesus sa pag-ila sa kalisdanan nga alang sa Iyang bahin siya nagsugod na sa pag pas-an.

“Ania karon,” si Simeon miingon, “kini nga bata gitagana alang sa pagkatumba ug pagbangon pag-usab sa daghan sa Israel; ug alang sa ilhanan nga igasulti batok niini.” Kinahanglan sila mahulog kadtong mabangon pag-usab. Kinahanglan kita mahulog ngadto sa Bato ug mabuak sa dili pa kita ituboy ngadto kang Kristo. Ang kaugalingon kuhaan sa gahum, ang garbo kinahanglan ipaubos, kon kita gusto nga mahibalo sa himaya sa espirituhanong ginharian. Ang mga Judiyo dili modawat sa dungog nga makab-ut pinaagi sa pagpaubos. Busa dili nila dawaton ang ilang Manluluwas. Siya ang ilhanan nga gisulti pagbatok.

[55]

“Aron ang mga hunahuna sa daghang kasingkasing ikapadayag.” Sa kahayag diha sa kinabuhi sa Manluluwas, ang mga kasingkasing sa tanan, bisan gikan sa Maglalalang ngadto sa prinsipale sa kangitngit, sila gipadayag. Si Satanas nagpadayag nga ang Dios usa ka hakog ug mapintas, nga nag-angkon sa tanan, ug dili mohatag bisan unsa, nga nagkinahanglan sa serbisyo sa Iyang mga binuhat alang sa Iyang kaugalingong himaya, ug dili maghimog sakripisyo alang sa ilang kaayohan. Apan ang gasa ni Kristo nagpakita sa kasingkasing sa Amahan. Kini nagpamatuod nga ang mga hunahuna sa Dios nganhi kanato mao ang “mga hunahuna sa pakigdait, ug dili daotan.” Jer. 29:11. Kini nagpahibalo nga samtang ang kasuko sa Dios sa sala makusog sama sa kamatayon, ang Iyang gugma alang sa makasasala labi pang kusganon kay sa kamatayon. Sa Iyang gidala ang atong kaluwasan, dili Niya sayloan bisan unsa, kon unsa kini ka mahal, nga gikinahanglan sa pagtapus sa Iyang buhat. Walay kamatuoran nga angay sa atong kaluwasan nga gitagoan, walay milagro sa ka-looy nga gipasagdan, walay langitong ahensia nga wala gamita. Ang pabor gidugangan sa laing pabor, ug ang gasa ngadto sa laing gasa. Ang tibuok tigomanan sa bahandi sa langit giablihan alang niadtong Iyang gipangita nga maluwas. Sa natigum ang mga bahandi sa universo, ug gibuksan ang mga tinubdan sa walay katapusang gahum, Siya mihatag mining tanan ngadto sa mga kamot ni Kristo, ug miingon, Kini tanan alang sa tawo. Gamita kining mga gasa aron pagdani kaniya nga walay gugma nga labing daku kay sa Akong gugma sa yuta ug sa langit. Ang Iyang dakung kalipay makapalagan diha sa paghigugma Kanako.

[56] Didto sa krus sa Kalbaryo, ang gugma ug ang pag- kahakog nagtindog pag-atubang. Dinhi ang ilang mapu- rongpurongon nga pagpadayag. Si Kristo nabuhi aron lamang sa paglipay ug pagpanalangin, ug sa pagpahi- luna Kaniya sa kamatayon, si Satanas nagpakita sa iyang mapintas nga kasuko batok sa Dios. Iyang gipamatud- an nga ang matuod nga tuyo sa iyang pagrebelde mao ang pagpapahawa sa Dios sa Iyang trono, ug paglaglag Kaniya kinsa ang gugma sa Dios gipadayag.

Pinaagi sa kinabuhi ug kamatayon ni Kristo, ang mga hunahuna sa mga tawo nadala usab aron makita. Gikan sa pasungan ngadto sa krus, ang kinabuhi ni Jesus mao ang pagtawag sa pagtugyan- sa-kaugalingon, ug pagpakig-uban sa pag-antus. Kini nakabukas sa tabil sa mga katuyoan sa tawo. Si Jesus mianhi uban ang kamatuoran sa langit, ug ang tanan kadtong nagpata- linghog sa tingog sa Balaang Espiritu nakabig ngadto Kaniya. Ang magsisimba sa kaugalingon nasakop sa gin- harian ni Satanas. Sa ilang pagtagad ngadto kang Kristo, ang tanan magpakita kon asa nga kiliran sila mo- barug. Ug pinaagi niini tagsatagsa nahukman pinaagi sa iyang kaugalingon.

Sa adlaw sa katapusang paghukom, ang tagsatagsa ka kalag nga mawala makasabut sa kinaiya sa iyang kaugalingong pagsalikway sa kamatuoran. Ang krus ipre- sentar, ug ang matuod niyang kahimtang makita sa hunahuna nga nabutaan pinaagi sa kalapasan. Sa atubangan sa talan-awon sa Kalbaryo uban sa iyang mis- teryosong Bik- tima, ang mga makasasala manindog nga gikondenar. Tagsatagsa ka bakakong pamalibad igasa- likway. Ang pagkahulog sa tawo makita sa iyang ma- ngil-ad nga kinaiya. Ang mga tawo makakita kon unsa ang ilang gipili. Ang tagsatagsa ka pangutana sa kama-tuoran ug sayop sa dugay nang panag-away himuong matin-aw. Sa paghukom sa universo, ang Dios motindog nga walay labut sa pagbasol tungod sa pagkaanaa ug pagpadayon sa dautan. Ipadayag unya nga ang

[57] langit- nong mga sugo dili makig-uyon sa sala. Walay depikto ang gobierno sa Dios, walay kapasanginlan sa dili pag- higugma niini. Sa diha nga ang mga hunahuna sa tanang kasingkasing igapadayag, silang mga maminatud- on ug mga rebelde maghiusa sa pagpahibalo, “Matarung ug matuod ang Imong mga dalan, Ikaw Hari sa mga ba- laan. Kinsa ang dili mahadlok Kanimo, O Ginoo, ug maghimaya sa

Imong ngalan? . . . kay ang Imong mga paghukom ginapadayag.”
Pin. 15:3, 4.

[58]

“Among Nakita ang Iyang Bituon”

“Karon sa diha nga si Jesus natawo sa Betlehem sa Judiya sa mga kaadlawan ni Herodes nga hari, ania karon, may miabut nga mga maalamong mga tawo gikan sa Silangan sa Jerusalem, nga nag-ingon, Hain man Siya nga natawong Hari sa mga Hudiyo? kay among nakita ang Iyang bituon didto sa Silangan, ug mianhi aron pagsimba Kaniya.”

Ang mga maalamong mga tawo gikan sa silangan mga pilosopo. Sila sakup sa daku ug may inpluwensia nga pundok nga nagsakup sa mga lalake nga may ha- rianong pagkatawo, ug nagsakup sa kadaghanan sa ba- handi ug pagkamaalamon sa ilang nasud. Lakip niini ang daghan kinsa nagsugo sa daling pagtuo sa mga tawo. Ang uban mga matarung nga tawo kinsa nagtuon sa makitang kalooy sa Dios ngadto sa kinaiyahan, ug kinsa gipasidunggan sa ilang pagkamaminatud-on ug ka- alam. Kining kinaiyaha diha sa mga maalam nga tawo kinsa miadto kang Jesus.

Ang kahayag sa Dios kanunayng nagadan-ag sa ta- liwala sa kangitngit sa pagkadiwatahan. Samtang kining mga mago nagtuon sa mabituonong kalangitan, ug na- ngita sa pagtugkad sa misteryong natago sa ilang ma- hayag agianan, ilang nakita ang himaya sa [59] Maglalalang.

Sa pagpangita sa matin-aw nga kahibalo, mipakli sila sa Kasu- latang Hebreohanon. Sa ilang kaugalingong yuta gimahal ang mga sinulat sa tagna nga nagtagna sa uma- labut nga langitnong magtu- tudlo. Si Balaam nahisakup sa mga salamangkero, bisan pa usa ka panahon siya ma- nalagna sa Dios; pinaagi sa Espiritu Santo siya nagtagna sa kahamugaway sa Israel ug sa pagpadayag sa Mesiyas; ug ang iyang mga pagtagna gidala ngadto sa tra- disyon gikan sa gatusan ngadto sa gatusan ka tuig. Apan sa Daang Tugon ang pag- anhi sa Manluluwas sa labing klaro gipadayag. Ang mga mago nakakat-on uban sa kalipay nga ang Iyang pag-anhi haduol na, ug ang ti- buok kalibutan mapuno sa kaalam sa himaya sa Ginoo.

Ang mga maalamong mga tawo nakakita sa mis- teryosong kahayag didto sa kalangitan niadtong gabii nga ang himaya sa Dios milukop sa kabungturan sa Betlehem. Samtang ang kahayag nahaw, ang usa ka ma- dan-ag nga bituon nakita, ug mipabilin sa langit. Dili kadto bituon nga wala maglihok ni planeta, ug ang katingalahang butang nakapadasig sa masusihong interes. Kadtong bituon usa ka pundok sa mga manulonda nga nagdan-ag didto sa layo, ug niini ang mga maalamong mga tawo ignorante niini. Apan natandog sila nga kad- tong bituon adunay pinasahing tuyo ngadto kanila. Ilang gikonsulta ang mga saserdote ug mga pilosopo, ug gi- susi ang mga linukot mga sinulat sa karaang kasaysa- yan. Ang pagtagna ni Balaam nagsaysay, “Adunay mo- abut usa ka bituon gikan kang Jakob, ug ang Setro mobarug gikan sa Israel.” Num. 24:17. Kining kahibu- longang bituon gipadala ba aron pagpahibalo sa Usa nga Gisaad? Ang mga mago midawat sa kamatuoran nga pinadala gikan sa langit; nga karon gipadan-ag na kanila sa masanag nga mga silaw. Pinaagi sa mga dam- go sila gitudloan sa pagpangita sa bag-ong natawong Prinsipe.

Sama nga pinaagi sa pagtuo si Abraham milakaw ngadto sa pagtawag sa Dios, “nga wala mahibalo kon asa siya moadto” (Heb. 11:8); sama sa pagtuo nga ang Israel misunod sa haligi sa panganod ngadto sa Yutang Sinaad, busa kining mga Hentil milakaw pagpangita sa Sinaad nga Manluluwas. Ang nasud sa Silangan napuno sa hamiling mga butang, ug ang mga mago wala mola- kaw nga walay dala. Maoy batasan ang paghatag ug mga gasa ingon nga pagpasidungog sa mga prinsipie ug ubang mga tawo nga tag- as ug katungdanan, ug ang la- bing bililhong gasa nga ikahatag sa yuta gidala ingon nga halad ngadto Kaniya kang kinsa ang tanang mga banay sa yuta pagapanalanginan. Gikinahanglan nga mo- panaw sa kagabhion aron makita ang talan-awon sa bituon; apan ang mga magpapanaw naglangan sa mga takna pinaagi sa pagsublisubli sa mga sinultihang tra- disyon ug mga pagsaysay sa tagna kabahin sa Usa nga ilang gipangita. Sa tagsatagsa ka paghunong aron mopahulay ilang gisusi ang mga tagna; ug ang konbiksion milalum nga sila sa langitnon gigiyahan. Samtang diha sa ilang atubangan ang bituon ingon nga ilhanan sa ga- was, diha usab kanila ang katinoan sa sulod sa Espiritu Santo, nga maoy nagtandog sa ilang kasingkas-

[60]

[61]

ing, ug nagdasig kanila sa paglaum. Ang pagpanaw, bisan ma- layo, usa ka malipayon alang kanila.

Ilang naabut ang yuta sa Israel, ug nagkanaug na sa Bukid sa mga Olibo, nga ang Jerusalem makita na, nga, ania karon, ang bituon nga naggiya kanila sa ilang malayong dalan mihunong ibabaw sa templo, ug human sa diyotayng panahon nawala sa ilang panan-aw. Uban sa mga lakang nga mahinamon sila mipadayon sa unahan, masaligon nga ang pagkatawo sa Mesiyas maoy ma- lipayong lulan sa tagsatagsa ka dila. Apan ang ilang mga pagpangutana nangapakyas. Sa pagsulod nila sa balaang siyudad, miadto sila sa templo. Sa ilang kati- ngala walay ilang nakita nga may kahibalo sa hari nga bag-ong natawo. Ang ilang mga pangutana wala maka-

[62] Nakita sa mga Mago ang bituon sa Mesiyas didto sa silangan ug sila miadto sa Betlehcm sa pagsimba Kaniya. dala ug mga dagway. sa kalipay, apan hinuon sa kati- ngala ug kahadlok, walay dili- nasagulan sa pagbatok.

Ang mga saserdote nagasubli sa tradisyon. Ilang gi- pasidunggan ang ilang tinuhoan ug ang ilang pagkaba- laan, samtang ilang gi- pakaulawan ng mga Grego ug mga Romanhon ingon nga diwatahan, ug makasasala la- baw sa uban. Ang mga maalam nga mga tawo dili mag- sisimba sa larawan, ug sa panan-awon sa Dios sila nag- barug nga hataas pa kay kanila, ang Iyang magsisim- bang nagpaka aron ingnon; apan sila gitan-aw sa mga Judiyo ingon nga diwatahan. Bisin sa taliwala sa na- tudlong magbalantay sa Balaang Orakulo ang ilang ma- singkamotong mga pagpangutana wala makatandog sa kuerdas sa kalooy.

Ang pag-abut sa mga mago sa madali nahibaloan sa tibuok Jerusalem. Ang ilang katingalahang pag-anha nakahimog masib- utong kadasig sa mga katawhan, nga miabut ngadto sa palasyo ni Hari Herodes. Ang malim- bongon nga taga Edom giabutan sa kulba-hinam pag- bati nga adunay iyang kaatbang. Ang dili mai- hap nga pagpatay nakamansa sa iyang agi-anan ngadto sa trono. Ingon nga dugo nga lumalangyaw, siya gidumtan sa mga tawo nga iyang giharian. Ang iyang kasegurohan usa ka pabor gikan sa Roma. Apan kining bag-o nga Prinsipe adunay hataas nga pag-angkon. Siya natawo ngadto sa ginharian.

Si Herodes nagduda sa mga saserdote nga maoy nagplano kauban sa mga lumalangyaw sa paghimog ka- gubot ug magpapahawa

kaniya gikan sa trono. Iyang gitagoan ang iyang dili pagsalig, apan, naninguha sa pagbungkag sa ilang mga piano pinaagi sa labaw pang limbong. Iyang gipatawag ang mga saserdote ug mga escribas, gipangutana sila kabahin sa ilang sagradong basahon kabahin sa natawhan sa Mesiyas.

Kining pagsusi gikan sa magiilog sa trono, ug gi- himo sa hangyo sa mga lumalangyaw, nakasakit sa gar-

[63]

bo sa mga magtutudlo nga Judiyo. Ang ilang kakulang sa pagtagad samtang sila mipakli sa mga linukot nga tagna nakapasuko sa masinahon nga palabilabihon. Siya naghunahuna nga sila nagtinguha sa pagtago sa ilang kahibalo nianang butanga. Uban sa gahum nga wala nila isalikway, iya silang gisugo sa makuting pagsusi, ug magpahibalo sa dapit natawhan sa ilang gipaabut nga Hari. “Ug sila miingon ngadto kaniya, Didto sa Betlehem sa Judiya: Kay ingon niini ang nasulat pina- agi sa manalagna,

“Ug ikaw Betlehem, yuta sa Juda,
Dili ka ubos sa taliwala sa mga prinsipe sa Juda:
Kay gikan kanimo mogula ang gobernador,
Nga maoy magbalantay sa Akong katawhan nga Israel.”

R.V.

Si Herodes karon nagdapit sa mga mago sa pri- badong pakigsulti. Ang mabagyohong kasuko ug kahad- lok nag-ulbo sa iyang kasingkasing, apan iyang gipakita ang kalinaw sa gawas, ug gidawat ang mga lumalangyaw sa matinahuron. Siya nangutana kon unsang pana- hona nga ang bituon mipakita, ug nagpakamaminatud- on pagdayeg uban sa kalipay paghangop sa pagkatawo ni Kristo. Iyang gisultihan ang iyang mga bisita, “Su- siha sa masingkamoton ang batan-ong bata; ug kon inyo Siyang makaplagan, padad-i ako ug pulong pag- usab, aron ako moadto usab sa pagsimba Kaniya.” Human makasulti, iyang gipalakaw sila aron pagpadayon sa ilang panaw ngadto sa Betlehem.

Ang mga saserdote ug mga tigulang sa Jerusalem dili sila ignorante kabahin sa pagkatawo ni Kristo sama sa ilang pagpaaron- ingnon. Ang pahibalo sa pagduaw sa mga manulonda ngadto sa mga magbalantay sa karne- ro nadala ngadto sa Jerusalem, apan ang

[64] mga rabbi nagtratar niini nga dili angay tagdon. Sila sa ilang kaugalingon makakaplag unta kang Jesus, ug maandam unta sa pagdala sa mga mago ngadto sa Iyang dapit- natawhan; apan inbis mao kiniy himuon, ang mga ma- alamong tawo mianha sa pagtawag sa ilang atension ngadto sa pagkatawo sa Mesiyas. “Hain man Siya nga natawo nga Hari sa mga Judiyo?” sila miingon: “kay among nakita ang Iyang bituon sa Silangan, ug mianhi sa pagsimba Kaniya.”

Karon ang garbo ug kasina nakatak-op sa pultahan batok sa kahayag. Kon ang mga report nga gidala sa mga magbalantay sa mga karnero ug sa maalam nga mga tawo may kamatuoran, ilang ibutang ang mga saserdote ug mga rabbi sa labing dili maayong kahim- tang, ipanghimakak ang ilang pag-angkon nga manlala- ban sa kamatuoran sa Dios. Kining mga maalamong mga magtutudlo dili moyukbo nga matudloan pinaagi niadtong ilang giingon nga diwatahan. Dili mahitabu, sila miingon, nga ang Dios molabay lang kanila, aron magpahibalo sa mga ignorante ug walay sirkonsisyon nga mga Hentil. Sila naninguha sa pagpakita sa ilang kulang pagtagad sa report nga nagpakulba ni Hari Herodes ug sa tibuok Jerusalem. Sila dili gani moadto sa Betlehem aron pagtan-aw kon kining mga butanga matuod. Ug ilang gidala ang mga tawo sa pagtagad nga ang interes diha kang Jesus usa ka panatiko nga kada- sig. Dinhi nagsugod ang pagsalikway sa mga saserdote ug mga rabbi kang Kristo. Gikan niining puntoha ang ilang garbo ug kagahian mitubo ngadto sa matuod nga kasuko sa Manluluwas. Samtang ang Dios nag-abli sa pultahan sa mga Hentil, ang mga pangulong Judiyo nagsira sa pultahan alang sa ilang kaugalingon.

[65] Ang mga maalamong mga tawo mipahawa sa Jerusalem nga walay laing kauban. Ang landong sa kagab- hion nagkahulog na sa ilang pagtalikod sa mga pultahan, apan sa ilang dakung kalipay ila na usab nakita ang bituon, ug gimandoan ngadto paingon s Betle- hem. Sila wala makadawat sa suod nga pagtagad sa mapaubsanong kahim- tang ni Jesus sama sa gihatag sa mga magbalantay sa mga karnero. Human sa hataas nga panaw sila nasubo tungod sa dili maayong pagtagad sa mga pangulong Judiyo, ug mitalikod sa Jerusalem nga kulang sa pagsalig kay sa ilang pagsulod ni- adtong siyudad. Didto sa Betlehem walay ilang makita nga harianong magbalantay nga gibutang sa pagpana- lipod sa bag-ong natawo nga Hari. Walay mga pinasi- dunggang tawo sa kalibutan nga mitambong. Si Jesus

giduyan didto sa pasungan. Ang Iyang mga ginikanan, kulang sa kaalam nga yanong mga tawo, mao lamang ang iyang magbalantay. Mao ba kaha kini Siya kang kinsa nasulat, nga Siya “magtuboy sa mga tribu ni Jakob,” ug “magpabalik sa mga tinagong-salin sa Israel;” aron nga Siya mahimong “usa ka kahayag ngadto sa mga Hentil,” ug alang sa “kaluwasan ngadto sa kina- tumyan sa yuta.”? Isa. 49:6.

“Sa dihang miabut sila didto sa balay, ilang nakita ang bata kauban ni Maria nga Iyang inahan, ug milu- hod, ug misimba Kaniya.” Ilalum sa mapaubsanong sa- put ni Jesus, ilang nailhan ang presensia nga Diosnon. Ilang gihatag ang ilang kasingkasing ngadto Kaniya ingon nga ilang Manluluwas, ug unya ilang gibubo ang ilang mga gasa,—“bulawan, ug insenso, ug mira.” Un- sa ka maayong pagtuo ang ilaha! Igaingon unta sa mga maalamong mga tawo gikan sa Silangan, sa human ang Romanhong Senturion, “Wala ako makakaplag ug da- kung pagtuo, wala, walay lain sa Israel.” Mat. 8:10.

Ang mga maalamong mga tawo wala madani sa piano ni Herodes ngadto sa kang Jesus. Sa diha nga ang tuyo sa ilang panaw nahuman, nangandam sila pag- balik ngadto sa Jerusalem, nga nagtinguha sa pagsinati kaniya sa ilang kalampusan. Apan pinaagi sa damgo ilang nadawat ang langitnong mensahe nga dili na mag- padayon pagpakigsulti kaniya. Sa gilikayan ang Jeru- salem, sila mipaingon [66] sa ilang nasud agi sa laing dalan.

Sa samang paagi si Jose nakadawat usab ug pasi- daan sa pagkalagiw ngadto sa Ehipto kauban ni Maria ug ang bata. Ug ang manulonda miingon, “Magpa- bilin ka didto hangtud magpadala Ako kanimog pu- long: kay si Herodes mangita sa batan-ong bata aron paglaglag Kaniya.” Si Jose mituman nga wala magla- ngan, misugod sa panaw diha sa kagabhion aron sa da- kung kasegurohan.

Pinaagi sa mga maalamong mga tawo, ang Dios nagtawag sa atension sa nasud nga Judiyo ngadto sa pagkatawo sa Iyang Anak. Ang ilang mga pakisusi sa Jerusalem, ang popular nga interes naka- paukyab sa pag- bati, ug bisan pa ang pangabugho ni Herodes, nga na- kapugos sa atension sa mga saserdote ug mga rabbi, nakatudlo sa mga hunahuna ngadto sa mga tagna kabahin sa Mesiyas, ug sa dakung hitabu nga bag-o lang nahitabu.

Si Satanas nagtuyo sa pagtabon sa langitnong ka- hayag gikan sa kalibutan, ug iyang gigamit ang iyang labing dakung limbong sa paglaglag sa Manluluwas. Apan Siya nga dili magluya ni matulog nagbantay ibabaw sa Iyang hinigugmang Anak. Siya nga nagpaulan ug manna gikan sa langit alang sa Israel ug nagpakaon ni Elias sa panahon sa gutom naghatag sa yutang diwatahan sa panalipod kang Maria ug sa bata nga si Je-sus. Ug pinaagi sa mga gasa sa mga mago gikan sa di- watahang nasud, ang Ginoo naghatag sa gikinahanglan sa panaw ngadto sa Ehipto ug sila mipuyo sa usa ka yuta sa mga dumoloong.

[67] Ang mga mago nahilakip sa unang midawat sa Man-luluwas. Ang ilang gasa mao ang unang napahiluna sa Iyang mga tiil. Ug pinaagi nianang gasa, unsa nga ka- akuhan sa pag-alagad ang naangkon nila! Ang halad gikan sa kasingkasing nga nahigugma, ang Dios malipay sa pagpasidungog, paghatag niini sa hataas maay-ong pagtuman sa serbisyo alang Kaniya. Kon kita mihatag pa sa atong mga kasingkasing ngadto kang Jesus, kita usab modala sa atong mga gasa ngadto Kaniya. Ang atong mga bulawan ug salapi, ang atong mga bililhong kabtangang yutan-on, ang atong hataas panghunahuna ug espirituhanong mga abilidad, sa walay bayad itug-yan ngadto Kaniya kinsa nahigugma kanato, ug mihatag sa Iyang kaugalingon alang kanato.

Si Herodes sa Jerusalem naghulat nga walay pa- ilub sa pagbalik sa mga maalamong mga tawo. Sam- tang miagi ang panahon, wala sila mopakita, ang iyang pagduda miulbo. Ang dili pag-uyon sa mga rabbi pag- tudlo sa dapit natawhan sa Mesiyas daw nagpaila nga sila nakasabut sa iyang tuyo, ug ang mga mago nag- tuyo paglikay kaniya. Napungot siya paghunahuna ni- ana. Ang iyang abilidad napakyas, apan adunay paagi nga nahibilin sa pakusog. Iyang himuon ang sumbanan niining batang-hari. Kadtong mga mapahitas-ong mga Judiyo makakita unsa ang ilang gihandum sa ilang pag- butang ug pangulong harianon sa trono.

Ang mga sundalo gipadala dayon ngadto sa Betlehem, uban sa sugo sa pagpatay sa tanang mga bata nga may duha ka tuig ngadto sa ubos ang panuigon. Ang mga malinawong mga puloy-anan sa siyudad ni David nakasaksi niadtong talan-awon sa kalisang nga, unom ka gatus ka tuig sa wala pa kini, giablihan alang sa manalagna. “Diha sa Rama may tingog nabati, pagbak- ho, ug paghilak, ug

dakung pagbalata, si Raket naghilak alang sa iyang mga kabataan, ug dili siya mahumpay, tungod kay sila wala na.”

Kining kalaglagan nadala sa mga Judiyo sa ilang kaugalingon. Kon sila naglakaw lang sa pagkamatinu- manon ug mapaubsanon sa atubangan sa Dios, Siya unta sa paaging madayag maghimo nga ang kasuko sa hari dili makadaut kanila. Apan ilang gibulag ang ilang kaugalingon gikan sa Dios tungod sa ilang mga sala, ug gisalikway ang Espiritu Santo, nga mao lamang ang ilang salipdanan. Wala sila makatuon sa Kasulatan uban sa handum pagsunod sa kabubut-on sa Dios. Sila nagsusi sa mga tagna nga hubaron sa pagpadaku sa ilang kaugalingon, ug pagpakita giunsa sa Dios pagta- may sa ubang mga nasud. Maoy ilang mapahitas-ong pasigarbo nga ang Mesiyas moabut ingon nga hari, mo- daug sa Iyang mga kaaway, ug tumban ang mga diwatahan diha sa Iyang kasuko. Pinaagi niini ilang gidasig ang ilang mga pangulo sa pagkasuko. Pinaagi sa ilang dili pagsabut sa misyon ni Kristo, si Satanas nagtingu- ha sa pagbug-os paglaglag sa Manluluwas; apan inbis niini, mibalik sa ilang kaugalingong mga ulo.

[68]

Kining buhat sa kapintas maoy usa ka katapusang pagngitngit sa pagmando ni Herodes. Dihadiha human sa pagpatay sa mga inosente, siya sa iyang kaugalingon napugos sa pagdawat sa kalaglagan nga walay makalikay. Siya namatay sa makalilisang kamatayon.

Si Jose, nga didto gihapon sa Ehipto, karon gisu- go na sa manulonda sa Dios pagbalik ngadto sa yuta sa Israel. Kabahin kang Jesus nga manununod sa trono ni David, si Jose naghandum paghimo nga ang iyang puloy-anan didto sa Betlehem; apan sa nahibaloan nga si Arkilaus naghari sa Judiya ilis sa iyang amahan, siya nahadlok nga ang mga tuyo sa iyang amahan batok kang Kristo pagapadayonon sa iyang anak. Sa tanang mga anak lalake ni Herodes, si Arkilaus maoy nakasa- ma kaniya ug kinaiya. Nahimo nga ang iyang pagsunod sa panggobierno nabantayan pinaagi sa kasamok didto sa Jerusalem, ug ang pagpatay sa linibo sa mga Judiyo pinaagi sa mga Romanhong mga magbalantay.

Giusab si Jose pagtudlo ngadto sa dapit nga walay katalagman. Mibalik siya ngadto sa Nasaret, ang iyang unang puloy-anan, ug dinhi duolan sa katloan ka tuig si Jesus mipuyo, “aron matuman ang gisulti sa mga manalagna, Siya pagatawgon nga Nasaretnon.” Ang Galilea nailalum sa pagmando sa anak lalake ni Herodes, apan

[69]

adunay dakung pagsagol sa mga pumopu- yong langyaw kay sa Judiya. Busa diyotay lang ang in- teres kabahin sa mga butang pinasahi sa mga Judiyo, ug ang mga kapangakuhan ni Jesus dili kaayo maka- paaghat sa pangabugho niadtong anaa sa gahum.

Mao kana ang pagdawat sa Manluluwas sa pag- abut Niya sa yuta. Daw walay dapit sa pahulay ug ka- segurohan sa batang Manluluwas. Ang Dios dili maka- salig sa Iyang hinigugmang Anak kauban sa mga tawo, bisan pa sa pagdala sa Iyang bulohaton alang sa ilang kaluwasan. Iyang gisugo ang mga manulonda sa pag- tambong kang Jesus ug magpanalipod Kaniya hangtud nga Siya makatapus sa Iyang misyon sa yuta, ug mag- pakamatay sa mga kamot niadtong

[70] Iyang gianhian sa pagluwas.

Ingon nga Bata

Ang panahon sa pagkabata ug pagkabatan-on ni Je-sus gigamit sa diyotayng bungtoron nga balangay. Walay dapit sa yuta nga dili mapasidunggan pinaagi sa Iyang presensia. Ang mga palasyo sa mga hari makabaton unta ug dungog pagdawat Kaniya ingon nga ilang dinapit. Apan Siya milabay sa mga puloy-anan sa mga datu, sa mga korte nga hariahanon, ug sa inilang lingkuranan sa mga maalam, sa paghimo sa Iyang puloy-anan didto sa dili nailhan ug tinamay nga Nasaret.

Kahibulongan sa iyang kahulogan mao ang mubong kasaysayan sa Iyang sayong kinabuhi: “Ang bata mitubo, ug nagmakusganon diha sa espiritu, napuno sa kahi-balo: ug ang grasya sa Dios diha sa ibabaw Niya.” Sa silaw sa dagway sa Iyang Amahan, si Jesus “midugang sa kaalam ug pamarug, ug nga pabor sa Dios ug sa tawo.” Luk. 2:52. Ang Iyang hunahuna aktibo ug mitubohan sa pagkamahunahunaon ug kaalam nga labaw sa Iyang panuigon. Bisan pa niini ang Iyang kinaiya matahum sa pagkahulma. Ang mga gahum sa hunahuna ug lawas mitubo pagpadayon, nga nagasunod sa mga balaod sa panahon sa pagkabata.

Ingon nga bata, si Jesus nagpakita sa pinasahi nga katahum sa disposisyon. Ang Iyang masinugtanong mga kamot andam sa pagserbe sa uban. Siya nagpakita sa pagpailub nga walay makasamok, ug ang pagkamaminatud-on nga dili mopanghimakak sa matuod. Sa prinsipio maiig-on sama sa bato, ang Iyang kinabuhi nagpadayag sa grasya sa dili hinakog nga pagtahud.

Uban sa halalum nga pagkamaminatud-on ang inahan ni Jesus nagbantay sa pagpakita sa Iyang mga gahum, ug natan-aw ang hulma sa pagkahingpit diha sa Iyang kinaiya. Uban sa kalipay iyang gipangita ang pagpadasig nianang madan-ag ug madawatong hunahuna. Pinaagi sa Espiritu Santo nakadawat siya sa kahibalo paghiusa sa langitnong ahensia sa pagpatubo niining bata, nga makaangkon lamang sa Dios nga Iyang Amahan.

[71]

Gikan sa unang mga kapanahonan ang mga matinu- manon sa Israel naghatag ug dakung pagtagad sa edu- kasyon sa mga batan- on. Ang Ginoo nagtudlo nga gikan pa sa gagmay nga bata nga ang kaanakan pagtudloan sa Iyang kaayo ug Iyang kahalangdon, ilabi na sa makita sa Iyang balaod, ug napakita sa kasaysayan sa Israel. Ang awit ug pag-ampo ug mga leksiyon gikan sa Kasulatan pagadawat sa naablihang hunahuna. Ang mga amahan ug mga inahan maoy magtudlo sa ilang ka- bataan nga ang balaod sa Dios mao ang pagpadayag sa Iyang karakter, ug sa ilang pagdawat sa mga prinsipio sa balaod ngadto sa ilang kasingkasing, ang dagway sa Dios nakudlit sa hunahuna ug kalag. Kadaghanan sa pagtudlo pinaagi sa pagsulti; apan ang batan-on naka- kat-on usab sa pagbasa sa Hebreohanong mga sinulat; ug ang mga panit linukot sa Kasulatan sa Daang Tugon naablihan sa ilang pagtuon.

[72] Sa mga adlaw ni Kristo ang lungsod kun siyudad nga dili mo- hatag sa tinuhoanong pagtudlo sa batan-on gitagad nga nailalum sa tunglo sa Dios. Apan ang pagpa- nudlo nahimong pormal. Ang tradisyon sa dakung bahin nakailis sa dapit sa Kasulatan. Ang matuod nga edukas- yon magadala sa batan-on sa “pagpangita sa Ginoo, kon makahigayon sila mobati alang Kaniya, ug makakaplag Kaniya.” Buhat 17:27. Apan ang mga magtutudlong mga Judiyo naghatag sa ilang atensyon ngadto sa mga butang sa seremonyas. Ang hunahuna napuno sa mga butang nga walay hinungdan sa nag- tuon, ug kana dili mailhan sa hataas tunghaan sa mga korte sa kahitas-an. Ang ex- periensia nga madawat pinaagi sa personal nga paghu- pot sa pulong sa Dios walay dapit sa ilang sistema sa edukasyon. Sa nalingaw sa mga butang sa gawas, ang tinon-an dili makakaplag sa mahilum mga oras maga- mit kauban sa Dios. Wala sila makadungog sa Iyang ti- ngog nga nagsulti sa ilang kasingkas- ing. Sa ilang pagpangita sa kahibalo, mitalikod sila sa Tinubdan sa kaalam. Ang dakung katuyoan alang sa serbisyo sa Dios gipasagdan. Ang mga prinsipio sa balaod nangitngitan. Kadtong gitagad nga labaw sa tanan nga edukasyon maoy nahimong dakung nakaali sa dakung pag-uswag. Ila- lum sa pagbansay sa mga rabbi ang gahum sa mga ba- tan-on napunggan. Ang ilang mga hunahuna napiut ug nasigpit.

Ang batang Jesus wala makadawat sa instruksion sa mga tunghaan sa sinagoga. Ang iyang inahan mao ang iyang unang

tawhanong magtutudlo. Gikan sa iyang mga ngabil ug gikan sa mga sinulat nga linukot sa mga ma- nalagna, Iyang nakat-onan ang mga butang langitnon. Ang maong mga pulong nga Iyang gisulti sa Iyang kaugalingon ngadto kang Moises alang sa Israel karon Siya gitudloan diha sa mga tuhod sa Iyang inahan. Sam- tang Siya miuswag gikan sa pagkabata ngadto sa pagka- batan-on, wala Niya pangitaa ang mga tunghaan sa mga rabbi. Wala Niya kinahanglana ang edukasyon nga madawat nianang mga tinubdan; kay ang Dios mao ang Iyang magtutudlo.

Ang pangutana nga gipangutana sa panahon sa mi- nisterio sa Manluluwas, “Giunsa niining tawohana pag-

[73]

hibalo sa mga sinulat, nga wala makatuon?” wala mag- pakita nga si Jesus dili makabasa, apan nagpasabut la- mang nga Siya wala makadawat sa edukasyon sa mga rabbi. Juan 7:15. Sukad nga Siya nakakuhag kaalam sama sa atong nakuha, ang Iyang suod kasinatian sa Kasulatan nagpakita unsa ka masingkamoton ang Iyang pag- tugyan sa Iyang sayong mga tuig sa pagtuon sa pulong sa Dios. Ug nabuklad sa atubangan Niya ang dakung librarya sa mga binuhat sa Dios. Siya kinsa naghimo sa tanang mga butang nagtuon sa mga leksiyon diin ang Iyang mga kamot maoy nagsulat diha sa yuta ug dagat ug kalangitan. Gawas sa mga dili balaang mga paagi sa kalibutan, Iyang gitigum ang daghang kaalam sa siyen- sia gikan sa kinaiyahan. Iyang gitun-an ang kinabuhi sa mga tanum ug mga mananap, ug ang kinabuhi sa tawo. Gikan sa Iyang mga sayong katuigan nagamhan Siya sa usa ka tuyo; Siya nagkinabuhi aron pagpanala- ngin sa uban. Alang niini Iyang nakaplagan ang daghang tinubdan diha sa kinaiyahan; mga bag-ong mga idiya sa mga paagi ug mga hinungdan mikilab sa Iyang hunahuna samtang Siya nagtuon sa kinabuhi sa mga tanum ug kinabuhi sa mananap. Sa kanunay Siya naga- pangita sa pagdala gikan sa mga butang makitang ilus- trasion diin ikapresentar ang mga buhing orakulo sa Dios. Ang mga samingay, diin sa panahon sa Iyang ministryo, Siya mahigugma sa pagtudlo sa Iyang mga leksiyon sa kamatuoran nagpakita unsa ka binuksan ang Iyang Espiritu ngadto sa inpluwensia sa kinaiyahan, ug giunsa Niya pagtigum sa espirituhanong pagtudlo gikan sa palibut sa Iyang inadlaw nga pangina- buhi.

Busa ngadto kang Jesus ang kahulogan sa pulong ug sa mga buhat sa Dios nabuklad, samtang Siya nani- nguha sa pagsabut sa

[74] katarungan sa mga butang. Ang mga langitnong mga binuhat maoy nanagtambong Kaniya, ug ang koltura sa mga balaang hunahuna ug suod nga panagsabut maoy anaa Kaniya. Gikan sa unang pagbanagbanag sa kahibalo Siya kanunayng nagtubo sa es- pirituhanong grasya ug kahibalo sa kamatuoran.

Tagsatagsa ka bata makadawat sa kaalam sama kang Jesus sa Iyang pagdawat niini. Samtang kita maninguha sa pag-ila sa atong langitnong Amahan pinaagi sa Iyang pulong, ang mga manulonda magpaduol, ang atong hunahuna mapalig-on, ang atong kinaiya mahimong ma- tuboy ug mahasway. Mahimo kitang mahisama gayud sa atong Manluluwas. Ug samtang atong makita ang matahum ug labing importante sa kinaiyahan, ang atong mga pagbati moadto sunod sa Dios. Samtang ang espi- ritu nahibulong, ang kalag napuno sa kadasig pinaagi sa pagduol suod sa Walay Katapusan pinaagi sa Iyang mga buhat. Ang pagpakig-uban sa Dios pinaagi sa pag-ampo nakapalihok sa pangutok ug mga butang moral, ug ang es- pirituhanong gahum napalig-on samtang atong ugmaron ang mga hunahuna diha sa espirituhanong mga butang.

Ang kinabuhi ni Jesus maoy kinabuhi nga sibu gayud sa Dios. Samtang Siya bata pa, Siya naghunahuna ug nagsulti sama sa bata; apan walay mansa sa sala na- kahugaw sa dagway sa Dios diha Kaniya. Apan wala Siya magawas sa tentasyon. Ang mga pumop- uyo sa Na- saret maoy komong hisgutanan sa ilang pagkadautan. Ang ubos nga pagtagad diin sila sa kadaghanan gibutang mapakita pinaagi sa pangutana ni Natanael, “Duna bay maayong butang nga mogula gikan sa Nasaret?” Juan 1:46. Si Jesus gibutang diin ang Iyang kinaiya ma- sulayan. Gikinahanglan nga Siya sa kanunay magban- tay aron nga matagoan ang Iyang kaputli. Siya mahia- pil sa tanang pakigbugno nga atong hibalagon, aron nga Siya mahi- mong sumbanan nato diha sa Iyang pagkabata, pagkabatan-on, ug pagkahamtong tawo. Si Sata- nas wala magkapoy sa iyang mga paghago sa pagdaug sa Bata sa Nasaret. Gikan sa Iyang mga tuig sa [75] pag- kabata si Jesus gibantayan sa mga langitnong mga ma- nulonda, bisan pa niini ang Iyang kinabuhi usa ka ma- taas nga pakigbisug batok sa mga gahum sa kangitngit. Nga aduna sa ibabaw sa yuta usa ka kinabuhi nga gawas gikan sa mansa sa dautan maoy usa ka pagbalda ug kalibog sa prinsipe sa kangitngit. Wala niya biyai bisan unsang paagi nga wala masuklay sa paglimbong ni Jesus. Walay bata

nga tawhanon nga pagatawgon pagkinabuhi sa balaang kinabuhi sa taliwala nga ma- pintas nga pakigbugno uban sa tentasyon sama sa atong Manluluwas.

Ang mga ginikanan ni Jesus mga kabus, ug nag- salig lamang sa ilang inadlaw nga hinagoan. Siya sinati sa pagkakabus, pagdumili- sa-kaugalingon ug pag inu- sara. Kining experiensia maoy pag- panalipod Kaniya Sa Iyang makugihong kinabuhi walay mga higay- ong way buhat nga makadapit sa tentasyon. Walay mga taknang way hinungdan nga makaabli sa dalan alang sa mahugawng pakig-uban. Sumala sa maarangan, Iyang gitakpan ang pultahan alang sa magtit- intal. Dili ang ganansia kun kalipayan, pagdayeg kun pagsaway, nga makadaldal Kaniya sa pag-uyon sa dautang buhat. Siya maalamon sa pag-ila sa dautan, ug malig-on sa pagba- tok niini.

Si Kristo lamang ang usa nga walay sala nga sukad nakapuyo sa yuta; apan sa duolan sa katloan ka tuig Siya mipuyo kauban sa mga dautang pumopuyo sa Nasaret. Kining kamatuoran maoy pagbadlong niadtong kinsa naghunahuna sa ilang kaugalingon nga nagsalig sa dapit, sa portuna, kun kauswagan, aron magkina- buhi sa kinabuhi nga walay ikasaway. Ang tentasyon, ang kakabus, ang kalisdanan, maoy desiplinang giki- nahanglan pag-ugmad sa kaputli ug kalig-on.

Si Jesus nagpuyo sa usa ka puloy-anan sa uma, ug sa matinu- manon ug malipayon nagdala sa Iyang ba- hin sa pagpas-an sa mga lulan sa panimalay. Siya ka- niadto Pangulo sa langit, ug ang mga [76] manulonda ma- lipay sa pagtuman sa Iyang pulong; karon Siya usa na ka masinugtanong sulogoon, usa ka mahigugmaon, ma- sinug- tanong anak lalake. Nakakat-on Siyag bulohaton, ug uban sa Iyang mga kamot nagbuhat sa pandayan sa kahoy uban kang Jose. Diha sa yanong saput sa usa ka komon nga trabahador Siya naglakaw sa mga dalan sa gamayng lungsod, moadto ug mobalik gikan sa Iyang ubos nga bulohaton. Wala Niya gamita ang Iyang dios- nong gahum pagpakunhod sa Iyang mga lulan kun pag- pagaan sa Iyang paghago.

Samtang si Jesus nagbuhat sa pagkabata ug pag- kabatan-on, ang pangutok ug panglawas gipaugmad. Wala Niya gamita ang Iyang lawasnong mga gahum nga pinasagad lang, apan sa paagi nga mabatnan ang maayong panglawas, nga makahimo Siya sa labing maayong buhat sa bisan unsang linya. Siya dili gusto nga may mga depikto, bisan sa paggamit sa mga himan. Siya hingpit ingon

nga tawong-nagabuhay, ingon nga Siya hingpit sa kinaiya. Pinaagi sa Iyang kaugalingon sum- banan Siya nagtudlo nga maoy atong katungdanan nga magmanggibuhay, nga ang atong buhat himuon nga sibu ug mahuman, ug kana nga pagbuhay dungganon. Ang serbisyo nga nagtudlo sa mga kamot nga gamiton ug magbansay sa mga batan-on sa pagpas-an sa ilang bahin sa mga lulan sa kinabuhi makahatag sa kusog sa panglawas, ug makapaugmad sa tanang bahin sa la- was. Ang tanan mangita bisan unsang bulohaton nga mahimo nga makapaayo sa ilang kaugalingon ug maka- tabang sa uban. Ang Dios nagtudlo sa buhat ingon nga panalangin, ug kadto lamang matinumanong magbu- buhat makakaplag sa matuod nga himaya ug kalipay sa kinabuhi. Ang pag-uyon sa Dios mapahiluna uban sa mahigugmaong kasegurohan ibabaw sa mga kabataan ug mga batan-on kinsa malipayong midala sa ilang bahin sa mga katungdanan sa puloy-anan, nga miambit sa mga lulan sa amahan ug inahan. Kanang mga kabataan mogula gikan sa puloy-anan nga mahimong mapuslanong sakup sa sosyedad.

Sa tibuok Niyang kinabuhi sa ibabaw sa yuta, si Jesus usa ka maminatud-on ug makanunayong magbu- buhat. Siya naghandum ug daghan; busa Siya nagtingu- hag buhat ug daghan. Human Siya makasulod sa Iyang pagministeryo, Siya miingon, “Ako magbuhay sa bulohaton Niya nga nagpadala Kanako, samtang adlawan pa: kay ang kagabhion moabut, diin wala nay tawo nga ma- kabuhay.” Juan 9:4. Si Jesus wala maglikay sa pagtagad ug kaakohan, sama sa gihimo sa daghan nga nag-ang- kon nga Iyang mga sumosunod. Kini tungod kay sila nangita sa paglikay niining desiplina nga kadaghanan maluya ug dili matinumanon sa buhat. Tingali sila ma- kabaton sa bililhon ug mahigalaong batasan, apan sila kulang sa kusog ug walay kapuslanan kon ang mga ka- lisdanan mahibalag ug ang mga butang nagbabag ma- labang. Ang pagka positibo ug may kusog nagpalihok, ang pagkalig-on ug may kusog sa kinaiya, napakita diha kang Kristo paugmaron dinhi kanato, pinaagi sa sama nga desiplina nga Iyang giantus. Ug ang grasya nga Iyang gidawat alang kanato.

Samtang Siya magpuyo kauban sa mga tawo, ang atong Manlu- luwas nakigbahin sa kahimtang sa mga ka- bus. Iyang nahibaloan pinaagi sa experiencia ang ilang mga pagbati ug mga kalisdanan, ug Iyang mahumpay ug madasig ang tanang mapaubsanong mga magbubu- hat. Kadtong adunay matuod nga pagtagad sa pagtudlo

sa Iyang kinabuhi dili magabati nga adunay pag-ila nga himuon sa taliwala sa mga matang, aron ang mga datu pasidunggan labaw sa mga angayng kabus.

Si Jesus nagdala sa Iyang pagbuhat sa kamaya ug taktika. Nagkinahanglan ug dugang pagpailub ug pagka espirituhanon pagdala sa tinuhoan sa Biblia ngadto sa kinabuhi sa puloy-anan ug ngadto sa lawak-buhatan, pagdala sa kahago sa kalibutanong bulohaton, apan ang mata gi-usa pagtan-aw ang himaya sa Dios. Mao kini diin si Kristo usa ka magtatabang. Wala Siya ma-puno sa pagtagad kalibutanon nga dili makabaton ug panahon ug hunahuna sa mga butang langitnon. Usahay Iyang ipahayag ang kalipay sa Iyang kasingkasing pinaagi sa pag-awit sa mga salmos ug langitnong mga ala-witon. Usahay ang nanagpuyo sa Nasaret makadungog sa Iyang tingog nga ipalanog sa pagdayeg ug pagpasa-lamat ngadto sa Dios. Iyang gihuptan ang pakig-uban sa langit diha sa awit; ug samtang ang Iyang mga ka-uban nagbagolbol sa kalaay gikan sa buhat, sila gilipay pinaagi sa matam-is nga honi gikan sa Iyang mga nga-bil. Ang Iyang pagdayeg daw nakaabog sa dautang mga manulonda, ug, sama sa insenso, nakapuno sa dapit sa kahumot. Ang mga hunahuna sa nanagpatalinghog Kaniya nadala palayo gikan sa ilang yutan-ong pagka des-tiero, ngadto sa langitnong puloy-anan.

[78]

Si Jesus mao ang tuburan sa makaayong kalooy alang sa kalibutan; ug sa tanan nga mamingawng mga tuig sa Nasaret, ang Iyang kinabuhi nag-agay ang kor-yente sa kalooy ug kalumo. Ang mga tigulang, ang mga nagsubo, ug ang nabug-atan sa sala, ang mga kabataan nga nagdula sa ilang inosenting kalipay, ang gagmayng mga mananap sa mga kakahuyan, ang mapailubong mga mananap tigdalag lulan,—ang tanan nagmalipayon sa Iyang atubangan. Siya kinsang pulong sa gahum nagtu-boy sa mga kalibutan modungo sa paghumpay sa nasa-marang langgam. Walay bisan unsa nga mailalum sa Iyang pagtagad, walay Iyang talikdan sa pag alagad.

Pinaagi niini Siya mitubo uban ang kaalam ug pa-marog, si Jesus miuswag uban sa Dios ug sa tawo. Nadala Niya ang kalooy sa tanang kasingkasing pinaagi sa pagpakita sa Iyang kaugalingon nga angay malooy sa tanan. Ang kahimtang sa paglaum ug kadasig nga nagalibut Kaniya nakahimo Niya nga panalangin sa tag-satagsa ka puloy-anan. Ug usahay sa sulod sa sinagoga sa adlawng Sabado Siya gitawag sa pagbasa sa leksiyon sa mga manalagna, ug ang mga

[79]

kasingkasing sa nanag- patalinghug napadasig samtang ang bag-ong kahayag mi- dan-ag gikan sa nasinating mga pulong sa balaang teksto.

Bisan pa niini si Jesus naglikay sa pagpasundayag. Sa tanang katuigan sa Iyang pagpuyo sa Nasaret, wala Siya maghimog pasundayag sa Iyang katingalahang gahum. Wala Siya mangita sa hataas katungdanan ug wala magdala sa mga titulong silid. Ang Iyang mahilum ug yanong kinabuhi, ug bisan pa ang kahilum sa Kasulatan kabahin sa Iyang sayong katuigan, nagtudlo sa importante nga leksiyon. Sa labing mahilum ug yano ang kinabuhi sa bata,—sa labing gawas gikan sa kasibut nga artipisyal, ug nga labing nakig-uyon sa kinaiyahan,—labing makaayo kini sa panglawas ug kusog sa utokan ug sa espirituhanong kusog.

Si Jesus maoy atong sulondan. Adunay daghan nga nagpuyo nga may interes sa panahon sa Iyang pag-ala- gad sa publiko, samtang miagi nga wala makatagad sa mga pagtudlo sa Iyang sayong katuigan. Apan diha sa Iyang pagkinabuhi sa puloy-anan nga Siya sulondan alang sa tanang mga bata ug sa mga batan-on. Ang Manluluwas nanaug ngadto sa pagkakabus, aron nga Siya makatudlo unsaon sa suod nga kita sa mapaubsanong bahin makalakaw kauban sa Dios. Siya nagkinabuhi aron sa pagpahimuot, pagpasidungog, ug paghimaya sa Iyang Amahan diha sa mga butang komon sa kinabuhi. Ang Iyang buhat nagsugod sa pagtugyan sa ubos nga buhat sa mga hanas magbubuhat kinsa mibudlay sa ilang inadlaw nga tinapay. Siya naghimo sa serbisyo sa Dios sama ra sa pagbuhat sa lingkoran sa panday sa diha nga naghimo sa mga milagro sa daghang katawhan. Ug ang tagsatagsa ka batan-on kinsa mosunod sa sumbanan ni Kristo sa pagkamatinumanon ug pagka- masinulondon sa Iyang mapaubsanong puloy-anan maka- angkon niadtong mga pulong gisulti alang Kaniya gikan sa Amahan pinaagi sa Espiritu Santo, “Tan-awa ang Akong Ulipon, kinsa Akong gituboy; ang Akong Pinili, kang [80] kinsa ang Akong kalag nalipay.” Isa. 42:1.

Ang Pagduaw Panahon sa Pasko

Sa mga judiyo ang ikanapulog duha ka tuig mao ang utlanan sa pagkabata ug pagka batan-on. Sa pag- tapus niining tuiga ang Hebreohanon nga batang lalake pagatawgon nga anak lalake sa balaod, ug ingon man anak sa Dios. Siya pagahatagan sa pinasahing higayon alang sa tinuhoanong pagtudlo, ug gitinguha nga moapil sa sagradong mga piesta ug mga tulomanon. Kini su- mala sa batasan nga si Jesus sa Iyang pagkabata na- kahimo sa pagduaw sa Pasko didto sa Jerusalem. Sama sa tanang mga debotong Israelhanon, si Jose ug Maria kada tuig moadto sa pagtambong sa Pasko; ug sa diha nga si Jesus miabut sa gitagal nga panuigon, gidala nila Siya.

Adunay tulo ka tinuig nga mga piesta, ang Pasko, ang Pentekoste, ug ang Piesta sa mga Tabernakulo, diin ang tanang mga lalake sa Israel gisugo pagpakita sa atubangan sa Ginoo didto sa Jerusalem. Niining mga piesta ang Pasko maoy labing daghan ang motambong. Daghan ang motambong gikan sa tanang mga nasud diin ang mga Judiyo nakatag. Gikan sa tanang dapit sa Palestina ang mga mag- sisimba miabut sa dagkung pun- dok. Ang panaw gikan sa Galilea naglakip sa pila ka adlaw, ug ang mga magpapanaw naghiusa sa dagkung

[82]

pundok sa pagpakig-uban ug pagpanalipod. Ang mga ba- baye ug ang mga tigulang lalake misakay sa mga baka ug asno ibabaw sa titip ug batoong mga dalan. Ang mga kusingang mga lalake ug mga batan-on nagpanaw nga nag- lakaw. Ang panahon sa Pasko natunong sa tumatapus sa Marso ug sinugdan sa Abril, ug ang tibuok yuta nag- dan-ag sa mga bulak, ug masadya uban sa awit sa mga Ianggan. Diha sa agianan mao ang mga dapit nga ha- landumon sa kasaysayan sa Israel, ug ang mga amahan ug mga inahan mosugilon sa ilang mga anak sa kahi- bulongan nga gihimo sa Dios sa Iyang mga tawo sa mga katuigang nangagi. Gilangaylangay nila ang ilang panaw uban sa awit ug musika, ug sa katapusan sa nakita na ang mga torre sa Jerusalem, ang tagsatagsa ka tingog miapil sa malampusong tuno sa pag-awit,—

“Ang atong mga tiil magatindog
 Sa sulod sa imong mga pultahan, O Jerusalem.
 Ang pakigdait maoy anaa sa sulod sa imong mga bongbong,
 Ug kauswagan sa sulod sa imong mga palasyo.”

Sal. 122:2-7

[83] Ang pagsaulog sa Pasko nagsugod sa pagkatawo sa Hebreohanong nasud. Sa katapusang gabii sa ilang pagka ulipon sa Ehipto, sa dihang walay nakitang il- hanan sa pagluwas, ang Dios nagsugo kanila sa dina- liang pagpagawas. Iyang gipasidan-an si Paraon sa katapusang paghukom diha sa mga Ehiptohanon, ug Iyang gisugo ang mga Hebreohanon pagtigum sa ilang mga pamilya sulod sa ilang kaugalingong mga puloy-anan. Sa nabisbisan ang haligi-sa-pultahan sa dugo sa naihaw nga nating karnero, ilang pagakaanon ang nating kar- nero, nga sinugba, uban sa tinapay nga walay labadora ug mapait nga mga sagbut. “Ug niana magakaon niini,” Siya miingon, “ang inyong mga hawak nga nabaksan, ang inyong mga sapatos sa inyong mga tiil, ug ang in- yong sungkod sa inyong kamot; ug inyo kining kaanon nga magdali: mao kini ang Pasko sa Ginoo.” Eks. 12:11. Sa tungang gabii ang tanang mga unang-natawo sa mga Ehiptohanon nangamatay. Unya ang hari nagpadala sa Israel sa mensahe, “Tindog, ug manglakaw kamo gikan sa akong katawhan; . . . ug moadto, mag-alagad sa Ginoo, sumala sa inyong giingon.” Eks. 12:31. Ang mga Hebreohanon migawas sa Ehipto ingon nga gawas nga nasud. Ang Ginoo nagsugo nga ang Pasko pagasaulogon kada tuig. “Ug mahitabu,” Siya miingon, “Kon ang inyong mga kabataan moingon kaninyo, Unsa man ang kahulogan niining serbisyo? unya kamo magaingon, Mao kini ang sakripisyo sa pasko sa Ginoo, kinsa miagi sa ibabaw sa kabalayan sa mga anak sa Israel didto sa Ehipto, sa dihang Iyang gikastigo ang mga Ehiptohanon.” Busa gikan sa kaliwatan ngadto sa laing kaliwa- tan ang sugilanon niining kahibulongang pagluwas ki- nahanglang sublion.

Ang Pasko pagasundan sa pito ka adlawng piesta sa tinapay nga walay labadora. Sa ikaduhang adlaw sa piesta, ang unang mga bunga sa tinuig nga pag-ani, usa ka bugkos sa barli, ipresentar sa atubangan sa Ginoo. Ang tanang seremonyas sa piesta maoy hulagway sa buhat ni Kristo. Ang pagluwas sa Israel gikan sa Ehipto usa ka

leksiyon nga talan-awon sa pagluwas diin ang Pasko gipahinungdan nga bantayan nga handumanan. Ang gipatay nga nating karnero, ang tinapay nga walay labadora, ang bugkos sa unang mga bunga, nagrepresen- tar sa Manluluwas.

Sa kadaghanan sa mga tawo sa kaadlawan ni Kristo, ang pagsaulog niining piesta mikunhod ngadto sa porma lang sa gawas. Apan unsa man ang kahulogan niini ngadto sa Anak sa Dios!

Sa unang panahon ang batang Jesus mitan-aw sa templo. Iyang nakita ang mga saserdote nga nagbiste ug puti nga naghimo sa ilang solemning pag-alagad. Iyang nakita ang nagdugo nga biktima ibabaw sa altar sa sakripisyo. Uban sa mga nanagsimba Siya miduko sa pag-ampo, samtang ang panganod sa insenso miutbo sa atubangan sa Dios. Iyang nasaksihan ang makatandog nga tulomanon sa serbisyo sa pasko. Adlaw adlaw Iyang nakita ang ilang kahulogan nga nagakatin-aw. Ang kada akto daw nabugkos sa Iyang kaugalingong kinabuhi. Mga bag-ong mga pagbati naghigmata sa sulod Niya. Mahilum ug mituhop, daw Siya nagtuon sa dakung proble- ma. Ang misteryo sa Iyang bulohaton nabuksan ngadto sa Manluluwas.

[84]

Sa nadalang malipayon pagpamalandong niining ta- lan-awon, Siya wala magpabilin sa kiliran sa Iyang mga ginikanan. Nagpangita Siya nga mag-inusara. Sa dihang natapus ang serbisyo sa pasko, nagpabilin Siya didto sa mga hawanan sa templo; ug sa diha ang mga magsisim- ba mipahawa sa Jerusalem, Siya nabiyaan.

Niining pagduaw sa Jerusalem, ang mga ginikanan ni Jesus nagtinguha sa pagdala Kaniya nga mahitipon sa dagkung mga mag- tutudlo sa Israel. Samtang Siya masi- nulondon sa tanan sa pulong sa Dios, wala Siya mo- uyon sa mga tulomanon sa mga rabbi ug mga paagi. Si Jose ug si Maria naglaum nga Siya madala sa pag- tahud nga balaan sa mga maalamong mga rabbi, ug ihatag kanila ang matinumanong pagtagad sa ilang mga tulomanon. Apan si Jesus didto sa templo ginatudloan sa Dios. Kadtong Iyang nadawat, Iyang gisugdan dayon sa pag- bahinbahin.

Nianang adlaw usa ka sumpayng lawak sa templo gitugyan sa sagradong tunghaan, sunod sumala sa mga tunghaan sa mga manalagna. Dinhi ang mga nagpangu- long mga rabbi uban sa ilang mga tinon-an nanagtigum, ug dinhi ang bata nga si Jesus miabut. Sa milingkod Siya sa tiilan niadtong seryoso ug maalamong mga tawo, mipatalinghog Siya sa ilang mga instruksion. Ingon nga usa

[85] nga nangita sa kaalam, Iyang gipangutana kining mga magtutudlo kabahin sa mga tagna, ug sa mga hita- bu nga miabut nga nagtudlo sa pag-anhi sa Mesiyas.

Si Jesus nagpresentar sa Iyang kaugalingon sama sa usa nga giuhaw sa kaalam sa Dios. Ang Iyang mga pangutana nagsugyot sa halalum nga mga kamatuoran nga dugay nang natagoan, apan kini kinahanglanon sa kaluwasan sa mga kalag. Samtang nagpakita unsa ka sigpit ug mabaw ang kahibalo sa mga maalamong mga tawo, kada usa ka pangutana nga gibutang sa ilang atu- bangan usa ka leksiyong diosnon, ug nakapahimutang sa kamatuoran sa bag-ong talan-awon. Ang mga rabbi nagsulti sa kahibulongang pagtuboy diin ang umalabut nga Mesiyas magdala sa nasud nga Judiyo; apan si Jesus nagpresentar sa tagna ni Isaias, ug nangutana kanila sa kahulogan niadtong mga sinulat nga nagtudlo sa pag-antus ug kamatayon sa Kordero sa Dios.

Ang mga doktor mitumong ngadto Kaniya sa mga pangutana, ug sila natingala sa Iyang mga tubag. Uban sa pagkamapaubsanon sa usa ka bata Iyang gipresentar ang mga pulong sa Kasulatan, naghatag kanila sa halalum nga kahulogan nga wala mapamalandong sa mga ma- alam nga mga tawo. Kay kon sundon, ang mga linya sa kamatuoran nga Iyang gitudlo makahimog repormasion sa tinuhoan niadtong adlaw. Ang usa ka halalum nga interes sa espirituhanong mga butang mapahigmata unta; ug sa dinang misugod si Jesus sa Iyang pag-minis- teryo, daghan unta ang maandam sa pagdawat Kaniya.

Ang mga rabbi nahibalo nga si Jesus wala matud- loi sa tung- haan nila; apan ang Iyang pagsabut sa mga tagna milabaw pa sa ila nga pagsabut. Niining mahu- nahunaong batang taga Galilea ilang namatngonan ang dakung saad. Ilang gihandum nga madani Siya ingon nga tinon-an, aron nga Siya mahimong usa ka magtutudlo sa Israel. Sila gusto nga mangako sa Iyang edukasyon, sa nagbati nga

[86] usa ka hunahunang orihinal dad- on ilalum sa ilang pag-umol.

[87] Ang mga pulong ni Jesus nakatandog sa ilang mga kasingkasing nga sukad wala pay nakatandog pinaagi sa mga pulong sa mga ngabil sa tawo. Ang Dios nagpangi- ta paghatag ug kahayag niadtong mga lider sa Israel, ug Iyang gigamit ang usa lamang ka paagi diin sila ma- abut. Sa ilang pagkagarboso ila untang isalikway ang pagtugot nga makadawat ug pagtudlo kang bisan kinsa. Kon si

Jesus nagpakita pa nga naninguha sa pagtudlo kanila, ila untang likayan ang pagpatalinghog. Apan sila nagpagarbo nga sila nagtudlo Kaniya, ug magsulay sa Iyang kahibalo sa mga Kasulatan. Ang batan-ong pag- kamapaubsanon ug grasya ni Jesus nakapakuha sa ilang pagbating masupakon. Wala nila mahibalo nga ang ilang mga hunahuna naablihan ngadto sa pulong sa Dios, ug ang Espiritu Santo misulti sa ilang mga kasingkasing.

Dili nila mahimo kon dili ang pagtan-aw nga ang ilang gihandum sa pagtagad sa Mesiyas masustinihan pinaagi sa tagna; apan dili nila biyaan ang mga tioria nga nakapaulo-ulo sa ilang mga ambisyon. Dili sila mosu- got nga wala nila masabti ang mga Kasulatan nga ilang giangkong sa pagtudlo. Gikan sa usa ngadto sa lain miagi ang pangutana, Giunsa man paghibalo niining batan-on, nga wala makatuon? Ang kahayag nagdan-ag diha sa ka- ngitngit; apan “ang kangitngit wala makatagad niini.” Juan 1:5, R.V.

Nianang panahona si Jose ug si Maria diha sa da- kung kalibog ug kasamok. Sa ilang paggikan sa Jerusalem wala mawala si Jesus sa ilang panan-aw, ug wala sila mahibalo nga Siya mipabilin sa ulahi. Ang maong nasud puno sa mga pumopuyo, ug ang mga pundok sa mga tawo gikan sa Galilea dagku usab. Adunay dakung kasamok sa ilang paggikan sa siyudad. Diha sa dalan ang kalipay sa pagpanaw kauban sa mga higala ug mga sinating tawo nakapuno sa ilang atension, ug wala nila mamatikdi nga wala Siya diha hangtud miabut ang ka- gabhion. Unya sa paghunong nila aron pagpahulay, wala

Gipangutana si Jesus sa mga maalam nga mga tawo ug sila natingala sa Iyang kahibalo ug sa paagi sa Iyang pagtubag kanila. na kanila ang matabangon nga kamot sa ilang anak. Sa naghunahuna Kaniya nga kauban sa ilang pundok, wala sila magbati ug kabalaka. Sa kabatan-on sama Kaniya, sila nagsalig Kaniya sa bug-os, aron kon kinahanglan, maandam Siya sa pagtabang kanila, nga maghandum sa ilang kinahanglan sama sa kanunay Niyang gihimo. Apan karon ang ilang kahadlok miulbo. Gipangita nila Siya sa tibuok nilang pundok, apan napakyas. Sa nagakurog sila nahinumdom giunsa ni Herodes ang pagpaningka- mot sa paglaglag Kaniya sa Iyang pagkagamayng bata. Ang mangitngit nga mga umalabut nakapuno sa ilang kasingkasing. Sa mapait ilang gibasul ang ilang kaugalingon.

[88]

Mibalik sila sa Jerusalem, ilang gihimo ang ilang pagpangita. Sa sunod nga adlaw, samtang sila misagol sa mga nanagsimba sa templo, usa ka sinati nga tingog nakadani sa ilang atension. Dili sila masayop niini; wa- lay tingog nga sama niining Iya, seryoso kaayo ug ma- minatud-on, apan puno sa honi.

Sa tunghaan sa mga rabbi ilang nakaplagaan si Jesus. Ingon nga sila nalipay, dili nila malimtan ang ilang kasubo ug kabalaka. Sa nakauban Siya nila pag-usab, ang inahan miingon, sa mga pulong nga daw nagbadlong, “Anak, nganong Imong gihimo kini kanamo? Ania karon, ang Imong amahan ug ako nangita Kanimo nga masulob-on.”

“Ngano nga inyo man Akong gipangita?” mitubag si Jesus. “Wala ba ninyo mahibaloi nga magbuhat Ako sa bulohaton sa Akong Amahan?” Ug sama nga wala nila masabti ang Iyang mga pulong, mitudlo Siya sa itaas. Sa Iyang nawong may kahayag nga sila nahibulong. Ang diosnon nagkidlap sa tawhanon. Sa pagkakaplag Niya didto sa templo, sila nakapatalinghog unsay nagaagi sa taliwala Niya ug sa mga rabbi, ug sila natingala sa Iyang mga pangutana ug mga tubag. Ang Iyang mga pulong nakapasugod sa mga panon sa hunahuna nga dili nila mahikalimtan.

Ug ang pangutana ngadto kanila adunay leksiyon. “Wala ba ninyo hibalo,” Siya miingon, “nga magbuhat Ako sa bulohaton sa Akong Amahan?” Si Jesus mihimo sa buhat nga Iyang gianhian sa kalibutan nga pagahi- muon; apan si Jose ug si Maria nagpasagad sa ilang ka- akohan. Ang Dios nagpakita kanila sa hataas nga dungog sa pagtugyan ngadto kanila sa Iyang Anak. Ang mga balaang mga manulonda nagtudlo sa agianan ni Jose aron mapreserbar ang kinabuhi ni Jesus. Apan sa tibuok adlaw nawala sa ilang pananaw Siya kinsa dili unta nila hikalimtan bisan usa ka higayon. Ug sa nahu- payan ang ilang kabalaka, wala nila basula ang ilang kaugalingon, apan gibutang ang pagbasul ngadto Kaniya.

Mao nay kinaiya sa mga ginikanan ni Jesus ang pagtan-aw Kaniya ingon nga ilang kaugalingong Anak. Adlaw adlaw kauban Siya nila, ang Iyang kinabuhi sa daghang bahin sama gayud sa ubang mga kabataan, ug malisud alang kanila sa pag-ila nga Siya Anak sa Dios. Sila nahimutang sa katalagman sa kapakyas pagdayeg sa gihatag nga panalangin ngadto kanila sa atubangan sa Manluluwas sa kalibutan. Ang kasubo sa ilang pag- himulag gikan Kaniya, ug

ang malumong pagbadlong nga gipahayag sa Iyang mga pulong, gihimo aron sa pag- pasabut kanila sa ka sagrado sa ilang kaakohan.

Diha sa tubag ngadto sa Iyang inahan, si Jesus nag- padayag sa unang higayon nga Siya nakasabut sa Iyang relasyon ngadto sa Dios. Sa wala pa Siya matawo ang manulonda nag-ingon ngadto kang Maria, “Siya mahi- mong gamhanan, ug pagatawgon nga Anak sa Labing Hataas: ug ang Ginoong Dios magahatag ngadto Kaniya sa trono sa Iyang amahan nga si David: ug Siya magahari sa balay ni Jakob sa walay katapusan.” Luk. 1:32, 33. Kining mga pulonga gipamalandong ni Maria sa iyang kasingkasing; apan samtang siya mituo nga ang iyang anak maoy Mesiyas sa Israel, wala siya makasabut sa Iyang bulohaton. Karon wala niya masabti ang Iyang mga pulong; apan siya nahibalo nga Siya wala mag-angkon nga kabanayan ni Jose, ug nagpahibalo sa Iyang pagka Anak sa Dios.

[90]

Si Jesus wala maglimod sa Iyang relasyon sa Iyang yutan-ong mga ginikanan. Gikan sa Jerusalem Siya mipauli kauban nila, ug mitabang nila sa ilang paghago sa kinabuhi. Iyang gitagoan sa Iyang kasingkasing ang misterio sa Iyang misyon, nga nagahulat sa masinugtanon sa natudlong panahon alang Kaniya nga mosulod diha sa Iyang bulohaton. Sa napulo ug walo ka tuig human Siya makasabut nga Siya mao ang Anak sa Dios, Iyang giila ang higot nga nagabugkos Kaniya ngadto sa puloy-anan sa Nasaret, ug naghimo sa mga katungdanan ingon nga anak, usa ka igsuong lalake, usa ka higala, ug usa ka pumopuyo sa lungsod.

Samtang ang Iyang misyon nabuksan ni Jesus didto sa templo, milikay Siyag pakig-uban sa kadaghanan. Naghandum Siyang mobalik ngadto sa Jerusalem diha sa kahilum, uban niadtong nahibalo sa tinagoan sa Iyang kinabuhi. Pinaagi sa serbisyong pasko, ang Dios nagpangita sa pagtawag sa Iyang katawhan gawas sa ilang kalibutanong pagtagad, ug pagpahinumdom kanila sa Iyang kahibulongang buhat sa pagluwas nila gikan sa Ehipto. Niining buhata naghandum nga sila makakita sa saad sa pagluwas gikan sa sala. Samtang ang dugo sa gipatayng karnero nagpanalipod sa mga puloy-anan sa Israel, ingon man usab ang dugo ni Kristo mao ang magaluwas sa ilang mga kalag; apan sila maluwas lamang pinaagi kang Kristo pinaagi sa pagtuo ilang himuon ang Iyang kinabuhi nga ilang kaugalingon. Adunay kaayohan sa serbisyong may simbolo

[91] lamang kon kini magatudlo sa mga magsisimba ngadto kang Kristo ingon nga ilang personal nga Manluluwas. Ang Dios naghandum nga sila madala sa mainampoon nga pagtuon ug pagpamalandong kabahin sa misyon ni Kristo. Apan samtang ang dakung panon sa katawhan mitalikod sa Jerusalem, ang kada- sig sa pagpanaw ug ang pakig-uban sosyal nakapugong sa ilang atension, ug ang serbisyo nga ilang nasaksihan ilang nalimtan. Ang Manluluwas wala madani sa pagpa- kig-uban kanila.

Samtang si Jose ug si Maria nagabalik gikan sa Je-rusalem nga nag-inusara kauban ni Jesus, Siya naghandum sa pagdala sa ilang hunahuna ngadto sa mga tagna sa pag-antus sa Manluluwas. Didto sa Kalbaryo Iyang gipangita ang pagpagaan sa kaguol sa Iyang inahan. Siya naghunahuna alang kaniya karon. Si Maria makasaksi sa Iyang katapusang pag-agulo, ug si Jesus naghandum nga siya makasabut sa Iyang misyon, aron nga siya malig-on sa pag-antus, sa diha nga ang espada mo- tidlom sa iyang kalag. Samtang si Jesus nahilayo kaniya, ug siya nangita Kaniya sa tulo ka adlaw nga masulob- on, busa sa diha nga Siya ihalad na alang sa mga sala sa kalibutan, mawala na usab Siya gikan kaniya sa tulo ka adlaw. Ug samtang Siya mogula gikan sa lubnganan, ang Iyang kaguol mailisan sa kalipay. Apan unsa unta kaayo nga iyang mapas-an ang kaguol sa Iyang kama- tayon kon siya unta nakasabut sa mga kasulatan diin karon Iyang gipaningkamotan sa pagdala sa Iyang mga hunahuna!

Kon si Jose ug si Maria nagpahimutang pa sa ilang mga hunahuna ngadto sa Dios pinaagi sa pagpamalandong ug pag-ampo, ila untang mailhan ang kasagrado sa ilang kapangakohan, ug dili unta nila mawala si Jesus sa ilang mga mata. Apan ang usa ka adlaw nilang pagpasagad nawala kanila ang Manluluwas; ug nakagamit silag tulo ka adlaw nga mabalakahong pagpangita nga makaplagn Siya. Busa ingon man usab kanato; pinaagi sa walay hinungdang pagsulti, dautang mga pulong, kun kakulang sa pag-ampo, tingali sa usa ka adlaw mawala kanato ang presensia sa Manluluwas, ug [92] makagasto ki- tag daghang mga adlaw sa masulob-ong pagpangita hang- tud makaplagn Siya, ug mapabalik ang kalinaw nga nawala kanato.

Sa atong pagpakig-uban usag-usa, atong matngonan tingali malimtan nato si Jesus, ug moagi lang nga dili makahunahuna nga

Siya wala na makauban kanato. Kon kita matuhop sa kalibutanong mga butang aron nga dili na kita makahunahuna Kaniya kang kinsa ang atong paglaum sa kinabuhing walay katapusan nasentro, atong gibulag ang atong kaugalingon gikan kang Jesus ug gikan sa mga langitnong mga manulonda. Kining mga ba- laang mga binuhat dili makapabilin diin ang presensia sa Manluluwas wala handuma, ug ang Iyang pagkawala dili namatikdan. Mao kini ang hinungdan ngano ang mga kaluya usahay maanaa sa mga nag-angkong sumosunod ni Kristo.

Daghan ang motambong sa mga serbisyong relihioso, nahupayan ug nabugnawan pinaagi sa pulong sa Dios; apan pinaagi sa pagpasagad nga walay pagpamalandong, pagbantay, ug pag-ampo, nawala kanila ang panalangin, ug nakaplagaan nila nga sila alaut kay sa wala pa sila makadawat niini. Usahay sila magbati nga ang Dios nag- palisud kanila. Wala sila makakita nga ang sayup ilang kaugalingon. Pinaagi sa ilang pagpalayo gikan kang Jesus, ilang gisirhan ang kahayag sa Iyang presensia.

Maayo alang kanato ang paggamit sa mahunahunaong mga takna kada adlaw pagpamalandong sa kinabuhi ni Kristo. Ato kining dawaton sa usa ka punto ngadto sa laing punto, ug tugotan ang pagpanghuna- huna nga mopugong sa kada talan-awon, ilabi na ang tumatapus niini. Samtang kita magpabilin paglantaw niining Iyang dakung sakripisyo alang kanato, ang atong pagsalig diha Kaniya magakanunay, ang atong gugma mapabuhi, ug kita magadugang nga sa halalum mapuno sa Iyang espiritu. Kon kita maluwas sa katapusan, kinahanglan kita makakat-on sa leksiyon sa pag-antus ug pagpaubos sa tiilan sa Krus. [93]

Samtang kita manag-uban paghiusa, tingali mahimo kitang panalangin usag-usa. Kon kita Iya ni Kristo, ang atong mga matamis nga hunahuna alang Kaniya. Mahigugma kitang mosulti alang Kaniya; ug samtang kita magsinultihay usag-usa sa Iyang gugma, ang atong kasingkasing mapahumok pinaagi sa diosnong influwensia. Sa nakita ang katahum sa Iyang kinaiya, kita mahimong “mausab ngadto sa samang dagway gikan sa himaya ngadto sa himaya.” 2 Kor. 3:18. [94]

Mga Adlaw sa Pakigbisug

Gikan sa sayong mga katuigan ang batang Judiyo ginalibutan sa mga tulomanon sa mga rabbi. Mga ma- lisud nga tulomanon gihimo sa tagsatagsa ka buhat, ngadto sa labing diyotay nga butang sa kinabuhi. Ila- lum sa mga magtutudlo sa sinagoga ang batan- on gina- tudloan sa dili maihap nga mga regulasyon ingon nga masinulondong Israelhanon sila gihandum nga motu- man. Apan si Jesus wala magpainteres sa Iyang kaugalingon niining mga butang. Gikan sa pagkabata Siya nagbuhat nga gawas sa mga balaod sa mga rabbi. Ang Kasulatan sa Daang Tugon mao ang Iyang kanunay nga gitun-an, ug ang mga pulong, “Busa miingon ang Gi- noo,” kanunay anaa sa Iyang mga ngabil.

[95] Samtang ang kahimtang sa mga tawo nagsugod pag-abli sa Iyang hunahuna, Iyang nakita nga ang mga tulomanon sa sosyedad ug ang tulomanon sa Dios kanunay nga nagkabangga. Ang mga tawo mitalikod gikan sa pulong sa Dios, ug nagtuboy sa mga teoria sa ilang kaugalingong pagmugna. Sila nag obserbar sa mga tulomanong tradisyon nga walay kaayohan. Ang ilang serbisyo usa lang ka pagpalibut nga mga sere- monyas; ang sagradong kamatuoran nga gihimo pagtudlo natago gikan sa mga magsisimba. Iyang nakita nga sa ilang mga serbisyo nga walay pagtuo wala nila makaplagi ang kalinaw. Wala nila mahibaloi ang ka- gawasan sa espiritu nga moabut kanila pinaagi sa pag alagad sa Dios diha sa kamatuoran. Si Jesus miabut aron pagtudlo sa kahulogan sa pagsimba sa Dios, ug dili Siya makasugot sa pagsagol sa tawhanong tulomanon sa diosnong kasugoan. Wala niya atakiha ang ka- sugoan kun mga hilimuon sa mga maalamong mga mag- tutudlo; apan sa dihang gibadlong pinaagi sa Iyang ya- nong batasan, Iyang gipresentar ang pulong sa Dios sa pagmatarung sa Iyang dungog.

Sa tagsatagsa ka buotan ug masinugtanong paagi, si Jesus naninguha sa pagpahimuot niadtong Iyang ma- hibalag. Tungod kay Siya buotan ug dili masukihon, ang mga eskriba ug mga tigulang naghunahuna nga Siya masayon nga danihon sa ilang pagtulon-

an. Sila nag- hangyo Kaniya sa pagdawat sa mga sulondan sa pamatasan ug tradisyon nga gipasunod sukad pa sa mga karaang mga rabbi, apang Siya nangutana kanila sa awtoridad gikan sa Balaang Sinulat. Iyang pamation ang tagsa ka pulong nga gikan sa baba sa Dios; apan dili Siya makasugot sa mga inbento sa mga tawo. Si Jesus daw nahibalo sa mga Kasulatan gikan sa sinug- dan ngadto sa katapusan, ug Siya nagpresentar kanila sa ilang matuod nga kahulogan. Ang mga rabbi maulaw nga matudloan sa usa ka bata. Sila nag-angkon nga ma- oy ilang katungdanan nga magsaysay sa mga Kasulatan, ug maoy Iyang dapit ang pagdawat sa ilang pag- patin-aw. Sila midumili nga Siya motindog sa pagba- tok sa ilang pulong.

Sila nahibalo nga walay awtoridad nga makapla- gan sa Kasulatan alang sa ilang tradisyon. Ilang nasab- tan nga sa espirituhanong pagsabut si Jesus labaw kanila. Bisan pa niini sila nasuko tungod kay Siya wala motuman sa ilang mga pagmando. Sa napakyas sa pag- dani Kaniya, ilang gipangita si Jose ug si Maria, ug gipahiluna kanila ang Iyang buhat sa dili pagsunod. Pinaagi niana Siya miantus sa pagbadlong ug pagsaway.

[96]

Sa labing sayo nga panuigon, si Jesus misugod pag- buhat alang sa Iyang kaugalingon sa pagporma sa Iyang kinaiya, ug dili gani ang pagtahud ug paghigugma sa Iyang ginikanan makapatalikod Kaniya gikan sa pag- tuman sa pulong sa Dios. “Nahisulat na” mao ang Iyang katarungan sa kada buhat nga molahi gikan sa mga ba- tasan sa pamilya. Apan ang inpluwensia sa mga rabbi nakahimo sa Iyang kinabuhi nga mapait. Bisan sa Iyang kabatan-on, Iyang tun-an ang malisud nga leksiyon sa pagkahilum ug mainantusong pailub.

Ang Iyang mga igsuong lalake, nga maoy gitawag sa mga anak lalake ni Jose, midapig sa mga rabbi. Sila mipugos nga ang mga tradisyon pagasundon, sama nga sila mga tulomanon sa Dios. Ila ganing giisip ang mga tulomanon sa mga tawo nga labaw kay sa Pulong sa Dios, ug daku ang ilang kasamok sa klaro nga pagpa- dayag ni Jesus sa pag-ila sa taliwala sa bakak ug ma- tuod. Ang Iyang strikto nga pagtuman sa balaod sa Dios ilang gikondinar nga matuod nga pagkagahig-ulo. Sila natingala sa kaalam ug kahibalo nga Iyang gipakita sa pagtubag sa mga rabbi. Sila nahibalo nga Siya wala makadawat ug instruksion gikan sa mga maalamong mga tawo, apan dili sila nakakita nga Siya usa ka in- struktor ngadto kanila. Ilang nailhan nga ang Iyang edukasyon hataas pa ug klase kay sa

ilang kaugalingon. Apan wala sila makasabut nga Siya adunay katungod sa kahoy sa kinabuhi, ang usa ka tuburan sa kahibalo diin sila ignorante.

[97] Si Kristo dili magpagawas sa uban, ug Siya naghatag sa pinasahing pagbatok sa mga Pariseo pinaagi sa pagtalikod sa ilang bahin sa ilang malisud nga mga tulomanon. Iyang nakaplagan nga ang paggahum sa tinuhoan nagkoral sa hataas nga bongbong sa paglain, ingon nga hilabihang kasagradong butang sa inadlawng kinabuhi. Kining bongbong nga gialli Iyang giguba. Sa Iyang pagpakighibalag sa mga tawo Siya wala mangu-tana, Unsay inyong gituohan? Unsa nga iglesya ikaw na-hisakup? Iyang gipalihok ang Iyang matinabangon nga gahum alang niadtong nagkinahanglan sa hinabang. Inbis nga magpalain Siya sa lawak sa ermitanyo aron pagpakita sa Iyang langitnong kinaiya, Siya mibuhat sa masingkamoton alang sa katawhan. Iyang gipasabut nga ang prinsipio sa Biblia nga tinubdan dili nagasakup sa pagdaut sa lawas. Siya mitudlo nga ang putli ug walay mansa nga tinuhoan dili lamang nagkahulogan sa natudlong mga panahon ug pinasahing mga higayon. Sa tanang panahon ug sa tanang dapit Iyang gipakita ang mahigugmaong interes ngadto sa mga tawo, ug gipadan-ag palibut Niya ang kahayag sa malipayong kabalaan. Kini tanan pagbadlong sa mga Pariseo. Kini nagpakita nga ang tinuhoan wala magasakup sa pagkahakog, ug ang ilang makalilisang debosyon sa interes personal halayo gikan sa matuod nga pagkadiosnon. Ilang gipabarug ang ilang pagkadautan batok kang Jesus, busa sila nagtinguha pagpugos nga Siya mosunod sa ilang mga tulomanon.

[98] Si Jesus nagbuhat aron paghumpay sa tagsatagsa ka kaso sa pagantus nga Iyang makita. Diyotay lang Siyag salapi nga ikahatag, apan usahay Iyang dumilian ang Iyang kaugalingon sa pagkaon aron lamang maka-tabang niadtong makita nga labing nagkinahanglan kay Kaniya. Ang Iyang mga igsoong lalake nagbati nga ang Iyang inpluwensia labaw kaayo nga mobatok sa ilaha. Siya nagbatok sa taktika nga walay usa kanila nga anaa niini, ni naghandum nga makabaton. Sa diha nga sila mosulti sa mabangis ngadto sa mga kabus, mga alaut nga binuhat, si Jesus nagpangita niini kanila, ug misulti kanila sa mga pulong sa pagpadasig. Alang niadtong nagkinahanglan mohatag Siya ug usa ka kabo sa mabugnaw nga tubig, ug sa mahilum ibutang ang Iyang kaugalingong pagkaon sa

ilang mga kamot. Samtang Iyang gihumpay ang ilang kalisdanan, ang kamatuoran nga Iyang gitudlo nahiusa sa Iyang mga buhat sa ka-looy, ug nasilsil sa ilang panumduman.

Kini tanan wala makapahimuot sa Iyang mga ig-suong lalake. Ingon nga magulang kang Jesus, sila nag-bati nga Siya ilalum sa ilang pagtudlo. Sila nagpasangil Kaniya nga naghunahuna Siya nga labaw kanila, ug nag-badlong Kaniya nga nagbutang sa Iyang kaugalingon nga labaw sa ilang mga magtutudlo ug mga saserdote ug mga magmamando sa mga tawo. Usahay sila mihulga ug nagsulay sa paghadlok Kaniya; apan Siya mipada-yon, nga maghimo sa mga Kasulatan nga Iyang giya.

Si Jesus nahigugma sa Iyang mga igsuong mga la-iake, ug gitagad sila sa dili mapakyas nga kalooy; apan sila nangabugho Kaniya, ug nagapadayag sa labing de-sididong kakulang sa pagtuo ug pagsupak. Wala nila masabti ang Iyang batasan. Ang dakung mga pagbatok gipakita sa ilang kaugalingon diha kang Jesus. Siya mao ang balaang Anak sa Dios, apan usa usab ka walay ika-tabang nga gamayng bata. Ang Maglalalang sa mga kalibutan, ang yuta maoy iyang kaugalingong butang, apan ang kakabus maoy makita sa Iyang kinabuhing experiensia sa tagsatagsa ka lakang. Siya nagbaton sa dignidad ug kaugalingong pagbuot nga sa kinatibok-an lahi gikan sa yutan-ong nga garbo ug pagpahitaas; Siya wala maningkamot sa kalibutanong kagamhanan, ug bisan sa labing ubos nga katungdanan Siya matagbaw na. Kini nakapasuko sa iyang mga igsuon. Dili sila makasabut sa Iyang kanunayng paghilum ilalum sa pag-sulay ug kalisdanan. Wala sila mahibalo nga tungod kanato Siya nahimong kabus, aron nga kita “pinaagi sa Iyang kakabus mahimong madatu.” 2 Kor. 8:9. Ang misterio sa misyon ni Jesus dili nila nasabtan labaw niadtong mga higala ni Job sa pagsabut sa iyang pag-paubos ug pag-antus.

[99]

Si Jesus wala masabti sa Iyang mga igsuong lalake tungod kay Siya dili sama kanila. Ang Iyang sulondan dili maoy ilang ginasunod. Sa pagtan-aw sa mga tawo sila mitalikod gikan sa Dios, ug sila wala sa Iyang ga-hum sa ilang kinabuhi. Ang mga porma sa tinuhoan nga ilang gihimo dili makapausab sa ilang kinaiya. Sila mi-bayad sa “ikapulo sa paminta ug sa anis ug sa kumin,” apan gisayloan “ang mga dagkung mga butang sa ba-laod, paghukom, kalooy, ug pagtuo.” Mat. 23:23. Ang sulondan ni Jesus alang kanila

kanunay nga makapa- suko. Iyang gidumtan ang usa lamang ka butang sa kalibutan, ug mao kana ang sala. Dili Niya masaksihan ang usa ka sayup nga buhat nga walay kasakit diin malisud tabonan. Sa taliwala sa mga estrikto, kansang pagpakita nga balaan nakatabon sa gugma sa sala, ug ang kinaiya diin ang kadasig sa himaya sa Dios kanunay nga labaw, ang kalainan dili masayup. Tungod kay ang kinabuhi ni Jesus nagkondinar sa dautan, Siya su- pak, sulod sa puloy-anan ug sa gawas. Ang Iyang dili paghigugma sa kaugalingon ug pagkamaminatud-on ilang gidayeg uban ang pagbiaybiay. Ang Iyang pagkamadu- milion ug kalooy giisip nga tinalawan.

Sa labing mapait nga nahimutang sa bahin nga taw- hanon, walay bahin nga wala matilawi ni Kristo. Aduna kadtong naninguha sa paghimo ug pagsupak Kaniya tungod sa Iyang natawhan, ug bisan pa sa Iyang panahon sa pagkabata Iyang gihibalag ang ilang masuk- anong pa- nagway ug dautang paghonghong. Kon Siya mitubag pinaagi sa mga pulong walay pailub ug pagtan-aw, kon Siya miuyon sa iyang mga igsuon bisan usa lamang ka buhat dautan, Siya unta mapakyas nga mahimong hing- pit nga sulondan. Pinaagi niana Siya mapakyas unta sa pagdala sa piano sa atong kaluwasan. Kon misugot pa Siya nga adunay pamalibad alang sa sala, si Satanas unta makadaug, ug ang kalibutan mawala unta. Mao kini ngano nga ang

[100]

[101]

maninintal naghago aron paghimo sa Iyang kinabuhi nga masulayon kaayo, aron nga Siya ma- dala sa pagpakasala.

Apan sa tagsatagsa ka tentasyon aduna Siyay usa ka tubag. “Nasulat na.” Talagsaon lang Siya mobadlong sa buhat dautan sa Iyang mga igsuong lalake, apan Siya adunay pulong sa Dios nga mosulti kanila. Usahay Siya gipasanginlan nga talawan kay nagdumili sa pag- hiusa kanila sa pila ka buhat nga dili angay; apan ang Iyang tubag mao, Nahisulat na, “Ang kahadlok sa Ginoo, mao ang kaalam; ug ang pagtalikod gikan sa dautan mao ang pagsabut.” Job 28:28.

Adunay pila nga nagtinguha sa Iyang pagpakig-uban, nga nag- bati sa kalinaw sa Iyang atubangan; apan dag- han ang naglikay Kaniya, tungod kay sila gibadlong sa sa Iyang kinabuhi nga walay mansa. Ang mga batan-ong mga kauban naghangyo Kaniya sa pag- buhat sa ilang gi- nahimo. Siya lantip ug pangutok ug malipayon; sila ma- lipay sa Iyang presensia, ug modawat sa Iyang inandam nga mga sugyot; apan sila walay pailub sa Iyang pag- minatarung, ug gisulti nga Siya pit-os ug strikto sa ba- tasan. Si Jesus mitubag,

Nahisulat na, “Sa unsa man nga ang batan-ong lalake makalinis sa iyang dalan? pi- naagi sa pagmatngon sumala sa Iyang pulong.” “Ang Imong pulong Akong gitagoan sa Akong kasingkasing, aron dili Ako makasala batok Kanimo.” Sal. 119:9, 11.

Usahay Siya gipangutana, Ngano man nga Ikaw gusto nga maginusara, nga lahi kanamong tanan? Nahisulat na, miingon Siya, “Bulahan kadtong walay mansa sa dalan, kinsa naglakaw diha sa balaod sa Ginoo. Bulahan sila nga nagbantay sa Iyang mga tulomanon, ug nangita Kaniya sa tibuok kasingkasing. Sila dili magbuhat ug kalapasan: sila naglakaw sa iyang mga dalan.” Sal. 119:1-3.

Sa gipangutana ngano nga wala Siya moapil sa ka- lipayan sa batan-on sa Nasaret, Siya miingon, “Ako na- lipay sa dalan sa Imong mga tulomanon, sama sa tanang bahandi. Ako magpalandong sa Imong mga kasugoan, ug magtahod sa Imong mga dalan. Ako magkalipay diha sa Imong mga kasugoan: dili ko hikalimtan ang Imong pulong.” Sal. 119:14-16.

[102]

Si Jesus wala makig-away sa Iyang katungod. Usahay ang Iyang buhat nahimo nga dili na unta kinahang- lanon kaayo tungod kay Siya andam ug walay pagba- golbol. Bisan pa wala Siya mapakyas ug wala maluya. Siya nagkinabuhi ibabaw niining mga kalisdanan, sama nga anaa sa kahayag sa dagway sa Dios. Wala Siya mabalos nga gamitan sa binagis, apan nagdala sa mga in- sulto nga mapailubon.

Giusab-usab Siya pagpangutana, Nganong mosugot ka sa mabi- aybiayong paagi, bisan sa Imong mga igsu- ong lalake? Nahisulat na, Siya miingon, “Anak Ko, ayaw hikalimti ang Akong balaod; apan tugoti nga ang Imong kasingkasing magbantay sa Akong mga kasugoan; alang sa kalugwayan sa mga adlaw, ug hataas kinabuhi, ug kalinaw, igadugang kanimo. Ayaw tugoti ang kalooy ug kamatuoran motalikod kanimo: ihigot sila sa imong liog; isulat sila sa papan sa imong kasingkasing: aron ikaw makakaplag ug kahimuot ug maayong pagsabut sa atubangan sa Dios ug sa tawo.” Prob. 3:1-4.

Gikan sa panahon nga si Jesus nakaplagan sa Iyang mga ginikanan sa templo, ang Iyang tumong sa buhat misterio alang Kanila. Dili Siya mosulod sa pakig- away, apan ang Iyang sumbanan kanunay nga leksiyon. Daw Siya usa kinsa gipahaluna paggahin. Ang Iyang mga takna sa kalipay makaplagan kon Siya mag inu- sara kauban sa kinaiyahan ug kauban sa Dios. Bisan anus-a nga maoy

[103] Iyang higayon, motalikod Siya gikan sa talan-awon sa Iyang buhat, moadto sa kaumhan, aron pagpamalandong didto sa malunhawng kawalogan, aron makig-uban sa Dios sa kiliran sa bungtod kun taliwala sa kakahoyan sa kalasangan. Sa sayo sa kabun-tagon usahay makaplagaan Siya sa pila ka nalain nga dapit, magpamalandong, magsusi sa mga Kasulatan, kun diha sa pag-ampo. Gikan niining mga mahilum nga mga takna, Siya mobalik sa Iyang puloy-anan aron mohimo na usab sa Iyang bulohaton, ug paghatag ug sulondan sa mapailubon nga pagbudlay.

Ang kinabuhi ni Kristo nailhan uban ang pagtahud ug gugma sa Iyang inahan. Si Maria mituo sa iyang kasingkasing nga ang balaang bata nga natawo gikan kaniya mao ang dugay-nang-gisaad nga Mesiyas, apan wala siya makasulti sa iyang pagtuo. Sa tibuok Niyang kinabuhi sa yuta ang inahan miambit sa Iyang mga pag-antus. Siya misaksi sa kaguol sa mga pagsulay nga gi-dala ngadto Kaniya sa Iyang pagkabata ug pagkabatan-on. Pinaagi sa iyang pangatarungan kon unsang iyang nahibaloan nga husto sa Iyang batasan, siya sa iyang kaugalingon nadala ngadto sa masulayong kahimtang. Siya mitan-aw sa panagkauban sa puloy-anan, ug sa inahanong malumong pagbantay sa iyang mga anak, maoy labing importante sa pagporma sa batasan. Ang mga anak lalake ug mga anak babaye ni Jose nakahibalo niini, ug pinaagi sa paghangyo sa iyang kabalaka, sila nag-sulay sa pag koriher sa mga paagi ni Jesus sumala sa ilang sulondan.

Si Maria usahay mosupak ni Jesus, ug mipugos Kaniya sa pag-sunod sa mga paagi sa mga rabbi. Apan dili Siya madani nga usbon ang Iyang batasan sa pagpamalandong sa mga buhat sa Dios ug nangita sa paghum-pay sa pag-atus sa mga tawo kun bisan sa amang mga mananap. Sa diha nga ang mga saserdote ug mga mag-tutudlo nagkinahanglan sa hinabang ni Maria sa pagmando kang Jesus, nasamok siya pag-ayo; apan ang kalinaw miabut sa iyang kasingkasing samtang Iyang gi-pahayag ang mga saysay sa mga Kasulatan nga nagtuboy sa Iyang mga ginabuhat.

[104] May panahon nga siya magkaluya sa taliwala ni Jesus ug sa Iyang mga igsuon, kinsa wala motuo nga Siya mao ang Pinadala gikan sa Dios; apan ang kama-tuoran daghan nga Siya mao ang diosnong binuhat. Iyang nakita Siya nga nagsakripisyo sa Iyang kaugalingon alang sa kaayohan sa uban. Ang Iyang presensia nakadala

ug hingpit nga kahimtang sa puloy-anan, ug ang Iyang kinabuhi sama sa labadora nga nagpalihok sa taliwala sa mga elemento sa katilingban. Dili moa- mong-among ug walay mansa, Siya milakaw sa taliwala sa mga walay hunahuna, sa mga bagis, sa walay pama-tasan; taliwala sa dili matarung nga maniningil sa bu- his, ang tig- pasagad mga mausikon, ang dili matarung mga Samaritanhon, ang mga diwatahang mga sundalo, ang mga bagis mga maguoma, ug ang nasagol nga pa- non sa mga tawo. Siya misulti sa pulong sa kalooy dinhi ug didto, samtang Iyang nakita ang mga tawong gilaayan, bisan pa napugos sa pagdala sa mga mabug-at nga mga lulan. Iyang giambitan ang ilang mga lulan, ug gisubli ngadto kanila ang mga leksiyon nga Iyang na- kat-onan gikan sa kinaiyahan, sa gugma, sa kalooy, sa kaayo sa Dios.

Iyang gitudloan ang tanan sa paglantaw sa ilang ka-ugalingon sama sa gihatagan sa mga bililhong mga ta- lanton, nga kon gamiton sa husto makadala kanila sa walay katapusang bahandi. Iyang gi- langkat ang mga walay hinungdan sa kinabuhi, ug pinaagi sa Iyang kaugalingong sumbanan nagtudlo nga kada higayon sa panahon na- puno sa walay katapusang resulta; nga kini pa- gamahalon sama sa bahandi, nga gamiton alang sa ba- laang mga katuyoan. Walay tawo nga Iyang maagian nga isipong walay hinungdan, apan nangita sa pagha- tag sa makaluwas nga paagi sa pagluwas sa kalag. Sa bisan unsa nga panagkauban nga Siya makaplagan, Iyang gipresentar ang leksiyon nga angay sa panahon ug sa mga higayon. Siya nangita sa pagdasig uban ang paglaum sa labing bagis ug dili masaaron, gibutang sa ilang atuba- ngan ang kasegurohan nga sila unta mahi- mong walay ikasaway ug dili makadaut, kab-uton kanang kinaiya [105] nga makahimo kanila nga makitang sama sa mga anak sa Dios. Usahay Iyang mahibalag kadtong naanod ilalum sa pagmando ni Satanas, ug walay gahum sa pagbung- kag sa iyang lit-ag. Alang nianang usa, nagluya, masa- kiton, gitintal, ug nahulog, si Jesus mosulti sa mga pulong uban sa malumong kalooy, nga pulong nga giki- nahanglan ug masabtan. Ang ubang Iyang mahibalag kinsa nakig-away sa gubat nga kinamot batok sa ka- away sa mga kalag. Kini sila Iyang gidasig sa pagpa-’ dayon, nag seguro kanila nga sila makadaug; kay ang mga manulonda sa Dios anaa sa ilang kiliran, ug mag- hatag kanila sa kadaugan. Kadtong Iyang gitabangan nadani nga ania ang Usa diin sila makasalig uban sa hingpit nga paglaum.

Siya dili magbudhi sa mga tinago nga ilang gihatag ngadto sa Iyang maloloy-ong dalung- gan.

Si Jesus magaayo sa lawas ingon man sa kalag. Siya interesado sa tanang bahin sa pag-antus nga miabut sa Iyang pagtagad, ug sa tagsatagsa ka naga-antus Siya nag- dala sa paghumpay, ang Iyang mga maloloy-ong mga pulong adunay makahumpayng balsamo. Walay maka- ingon nga Siya nagbuhat ug milagro; apan ang kagahum—ang makaayong gahum sa gugma—migawas gikan Kaniya ngadto sa masakiton ug nalisdan. Busa sa dili mabagang paagi Siya nagbuhat alang sa katawhan gikan pa sa Iyang pagkabata. Ug mao kini ngano, human makasugod ang Iyang pagbuhat sa publiko, daghan kaayo ang nagpatalinghog sa malipayon.

Apan gikan sa pagkabata, ngadto sa pagkabatan-on, ug pagkahamtong, si Jesus naglakaw nga nag-inusara. Sa Iyang kaputli ug sa Iyang pagkamatinumanon, ang kalisdanan nga nag-inusara, ug sa mga katawhan walay usa nga kauban Niya. Iyang gidala ang dakung gibug-atong ka- akohan alang sa kaluwasan sa mga tawo. Siya nahibalo nga hangtud adunay desididong pagkabalhin sa mga prin- sipio ug katuyoan sa tawhanong kaliwat, ang tanan mawala. Mao kini ang lulan sa Iyang kalag, ug walay maka- daug sa lulan nga nahimutang diha Kaniya. Napuno sa dakung tuyo, Iyang gidala ang gibutang sa Iyang kinabuhi aron nga Siya sa Iyang kaugalingon mahimong kahayag sa mga tawo.

Ang Tingog sa Kamingawan

Gikan sa taliwala sa mga matinumano sa Israel, kinsa dugay nang paghulat sa umalabut nga Mesiyas, ang magouna ni Kristo mitindog. Ang tigulang saserdote si Sakarias ug ang iyang asawa si Elisabet mga “matarung sila sa atubangan sa Dios;” ug sa ilang mahilu- mon ug balaang mga kinabuhi ang kahayag sa pagtuo midan-ag sama sa bituon sa taliwala sa kangitngit niadtong dautang mga adlaw. Niining diosnong magtia- yon gihatag ang saad sa usa ka anak lalake, kinsa “mo- lakaw sa atubangan sa Ginoo sa pag-andam sa Iyang mga dalan.”

Si Sakarias nagpuyo “sa bongturon nga lungsod sa Judea,” apan siya miadto sa Jerusalem aron pag-alagad sa usa ka semana sa templo, usa ka serbisyo nga giki- nahanglan kaduha sa usa ka tuig gikan sa mga saserdote sa kada bahin. “Ug nahitabu, samtang siya naghi- mo sa iyang katungdanan sa pagka saserdote sa atubangan sa Dios sumala sa sumbanan sa iyang bulohaton, sumala sa batasan sa katungdanan sa mga saserdote, ang iyang bahin mao ang pag sunog sa insenso sa iyang pag-adto sa templo sa Ginoo.”

Siya nagatindog sa atubangan sa bulawang altar diha sa bal- aang dapit sa sangtuario. Ang panganod sa in- senso uban sa mga pag-ampo sa Israel misaka sa atubangan sa Dios. Dihadiha siya nakasabut sa langitnong presensia. Usa ka manulonda sa Ginoo “nagtindog sa tuong kiliran sa halaran.” Ang kahimtang sa manu- londa nagpakita sa pabor, apan si Sakarias wala makama- tikod niini. Sa daghang mga tuig siya nag-ampo alang sa pag-anhi sa Manlu- luwas; karon ang langit nagpadala sa iyang sulogoon sa pagpahibalo nga kining mga pag- ampo haduol na nga matubag; apan ang kalooy sa Dios daw daku ra alang kaniya nga matagad. Siya napuno sa kahadlok ug pagkondinar sa kaugalingon.

Apan siya gisugat sa malipayong pagpasalig: “Ayaw kahadlok, Sakarias: kay ang imong pag-ampo nadungog; ug ang imong asawa si Elisabet magaanak kanimo sa usa ka batang lalake, ug imong pagatawgon ang iyang ngalan si Juan. Ug ikaw makabaton sa kalipay

[108]

ug pag- maya; ug daghan ang mangalipay sa iyang pagkatawo. Kay siya mahimong gamhanan sa atubangan sa Ginoo, ug dili magainum bisan bino ni maisug nga ilimnon; ug siya mapuno sa Espiritu Santo. . . . Ug daghan sa mga anak sa Israel mapabalik ngadto sa Ginoo nga ilang Dios. Ug siya magauna sa atubangan Niya diha sa espiritu ug gahum ni Elias, aron pagpabalik sa mga kasingkasing sa mga amahan ngadto sa ilang mga anak, ug sa masukihon ngadto sa kaalam sa mga matarung; aron pag andam sa usa ka katawhan nga inandam alang sa Ginoo. Ug si Sakarias miingon ngadto sa manulonda, Unsaon nako kini paghibalo? kay ako tigulang na nga tawo, ug ang akong asawa naluya na sa mga katuigan.”

[109] Si Sakarias nahibalo kaayo giunsa si Abraham nga sa iyang tigulang panuigon usa ka bata gihatag tungod kay siya mituo Kaniya nga matinumanon kinsa nagsaad. Apan sa usa ka higayon ang tigulang saserdote mitu- mong sa iyang hunahuna sa kaluyahong tawhanon. Siya nahikalimot nga kon unsa ang gisaad sa Dios, Siya ma- kahimo sa pagbuhat niini. Unsa ka kalainan sa taliwala mining kulang sa pagtuo ug sa matam-is, sama-sa-batang pagtuo ni Maria, ang dalaga sa Nasaret, kinsang tubag ngadto sa kahibulongang pahibalo sa manulonda mao, “Ania karon ang dalagang-ulipon sa Ginoo; magamao ka- nako sumala sa imong pulong”! Luk. 1:38.

Ang pagkatawo sa anak lalake ngadto kang Sakarias, sama sa pagkatawo sa anak ni Abraham, ug kang Maria, nagatudlo sa dakung espirituhanong kamatuoran, usa ka kamatuoran nga kita mahinay sa pagkat-on ug andam sa paghikalimot. Sa atong kaugalingon malisud ang paghimo sa bisan unsang maayo nga butang; apan kanang dili nato mahimo himuon pinaagi sa gahum sa Dios sa tagsatagsa ka matinugyanon ug matinuhoon nga kalag. Pinaagi sa pagtuo nga ang anak sa saad gihatag. Pinaagi usab sa pagtuo nga ang espirituhanong kinabuhi ihatag, ug kita makahimo sa pagbuhat sa mga bulohaton sa pagkamatarung.

Alang sa pangutana ni Sakarias, ang manulonda mi-ingon, “Ako si Gabriel, nga nagatindog sa atubangan sa Dios; ug ako gipadala aron sa pagsulti kanimo, ug pag- pakita kanimo niining malipayong balita.” Lima ka ga- tus ka tuig wala pa niini, si Gabriel nagpahibalo ngadto kang Daniel sa panahon sa tagna nga magaabut ngadto sa pag- anhi ni Kristo. Ang kahibalo nga ang katapusan niining panahona duol nakatandog ni Sakarias sa pag-ampo alang sa pag- anhi sa

Mesiyas. Karon ang maong mensahero kang kinsa ang tagna gihatag miabut aron sa pagpahibalo sa iyang katumanan.

Ang mga pulong sa manulonda, “Ako mao si Gabriel, nga nagatindog sa atubangan sa Dios,” nagpakita nga siya nagkupot ug usa ka katungdanan nga hataas ug du- ngog sa korte sa langitnon. Sa iyang pag-anhi nga may mensahe kang Daniel, siya miingon, “Walay lain nga na- gakupot kauban nako niining mga butanga, apan si Miguel (Kristo) ang inyong Prinsipe.” Dan. 10:21. Alang kang Gabriel ang Manluluwas nagsulti diha sa Pinada- yag, nag-ingon nga [110] “Iyang gipadala ug gipamatud-an kini pinaagi sa Iyang manulonda ngadto sa Iyang sulogoon nga si Juan.” Pin. 1:1. Ug ngadto kang Juan ang manulonda nagpahibalo, “Ako masigkaulipon nimo ug sa imong mga igsuong manalagna.” Pin. 22:9, R.V. Kahibu- longang hunahuna nga ang manulonda nga nagtindog nga sunod ang dungog sa Anak sa Dios mao ang napili sa pag-abli sa katuyoan sa Dios ngadto sa makasasalang mga tawo.

Si Sakarias nagpakitag pagduhaduha sa mga pulong sa manulonda. Dili siya makasulti pag-usab hangtud nga sila matuman. “Ania karon,” miingon ang manulonda, “ikaw mahimong amang, . . . hangtud sa adlaw nga kining mga butanga mahitabu, tungod kay ikaw wala mo- tuo sa akong mga pulong, nga matuman sa ilang panahon.” Maoy katungdanan sa saserdote niining serbisyo ang pag-ampo alang sa pasaylo sa publiko ug mga sala sa tibuok nasud, ug sa pag-anhi sa Mesiyas; apan sa diha nga si Sakarias misulay sa paghimo niini, dili siya makabungat ug usa ka pulong.

Sa migula sa pagpanalangin sa katawhan, “siya mi- sinyas ngadto kanila, ug nagpabilin nga dili makasulti.” Sila naghulat sa dugay, ug nagsugod pagkahadlok, tinga- li siya gikastigo pinaagi sa paghukom sa Dios. Apan samtang siya migula gikan sa balaang dapit, ang iyang dagway nagdan-ag sa himaya sa Dios, “ug sila nagtuo nga siya nakakita ug panan-awon didto sa templo.” Si Sakarias nagpahibalo ngadto kanila unsa ang iyang nakita ug nadungog; ug “sa diha nga natapus ang mga adlaw sa iyang pag-alagad, migikan siya paingon sa iyang kaugalingong balay.”

Dihadiha human matawo ang sinaad nga bata, ang dila sa amahan gilugan, “ug siya misulti, ug midayeg sa Dios. Ug ang kahadlok miabut sa tanan nga nagpuyo pa- libut kanila: ug tanan kining mga sugilon gipalanog sa tanang bungtod nga lungsod sa Judea. Ug ang

[111] tanan nga nakabati kanila nagpahiluna niini kanila sa ilang mga kasingkasing, miingon, “Unsang matanga sa bata kini siya!” Kini tanan nakadala sa atension ngadto sa pag-anhi sa Mesiyas, diin si Juan maoy mag-andam sa dalan.

Ang Espiritu Santo mipabilin kang Sakarias, ug ni- ining mga matahum mga pulong siya mitagna sa bulo- haton sa iyang anak:

“Ikaw, anak, pagatawgon nga manalagna sa Labing Hataas:

Kay ikaw magauna sa atubangan sa Ginoo pag-an- dam sa Iyang mga agianan;

Aron paghatag ug kahibalo sa kaluwasan ngadto sa Iyang katawhan

Pinaagi sa pagpasaylo sa ilang mga sala,

Pinaagi sa malumong kalooy sa atong Dios;

Diin ang Adlawng-migula gikan sa kahitas-an miduaw kanato,

Aron paghatag kahayag ngadto kanila nga naglingkod sa kangit- ngit ug diha sa landong sa kamatayon,

Aron paggiya sa atong mga tiil ngadto sa dalan sa kalinaw.”

“Ug ang bata mitubo, ug nagpadayon paglig-on diha sa espiritu, ug didto sa desierto hangtud sa adlaw sa iyang pagpadayag ngadto sa Israel.” Sa wala pa matawo si Juan, ang manulonda nag-ingon, “Siya mahimong gam- hanan sa atubangan sa Ginoo, ug dili magainum sa bi- no ni maisug nga ilimnon; ug siya mapuno sa Espiritu Santo.” Ang Dios nagtawag sa anak ni Sakarias sa da- kung bulohaton, ang labing daku nga natugyan sa mga tawo. Aron sa paghuman niining buhata, kinahanglan anaa kaniya ang Ginoo pagbuhat kauban niya. Ug ang Espiritu sa Dios mouban niya kon siya mosunod sa sugo sa manulonda.

[112] Si Juan molakaw ingon nga mensahero ni Jehoba, sa pagdala ngadto sa tawo sa kahayag sa Dios. Siya mag- hatag sa bag-ong tumong sa ilang mga hunahuna. Siya magpasabut kanila sa pagka- balaan sa mga tulomanon sa Dios, ug sa ilang kinahanglan sa Iyang hingpit nga pag- kamatarung. Kana nga mensahero kinahanglan bal- aan. Siya magamao ang templo nga pagapuy-an sa Espiritu sa Dios. Aron sa pagtuman sa iyang misyon, kinahang- lan siya magbaton sa maayong kahimtang sa panglawas, ug pangutok ug espirituhanong

kusog. Busa gikinahang- lan alang kaniya ang pagpugong sa iyang pagkaon ug pagbati. Kinahanglan siya makahimo sa pagpugong sa tanan niyang galamhan nga makatindog sa taliwala sa mga tawo nga dili matarug sa nagapalibut nga kahigayonan sama sa mga bato ug mga kabukiran sa kamingawan.

Sa panahon ni Juan Bautista, ang kahangol sa bahandi, ug ang gugma sa kahamugaway ug pagpasunda- yag nahimong mikaylap. Ang kalipayan sa unod, pagkom- bira ug pag-inum, nakahimo sa hinungdan sa balatian sa panglawas ug nakapaubos, nagbanhod sa espirituhanong igbalati, ug nakapakunhod sa pagtagad sa sala. Si Juan motindog nga repormador. Pinaagi sa iyang kinabuhi nga dili moinum ug bino ug yanong pamiste iyang mabadlong ang mga nagsubrang pagkinabuhi sa iyang panahon. Busa ang mga pagmando nga gihatag sa mga ginikanan ni Juan, usa ka leksiyon sa pagkamapinugnga- non pinaagi sa manulonda gikan sa trono sa langit.

Sa pagkabata ug pagkabatan-on ang kinaiya maoy madaling mapatik. Ang gahum sa pagmando sa kaugalingon mahimong makuha. Sa kiliran sa daub kalayo sa balay ug sa mga tigum sa banay may mga inpluwensia nga nakuha kinsang resulta magapabilin sama sa walay katapusan. Labaw sa bisan unsa nga natural nga abilidad, ang mga batasan nga napalig-on sa sayong mga tung magdesider kon ang tawo magmadaugon kun maka- daug sa gubat sa kinabuhi. Ang pagkabatan-on mao ang panahon sa pagpugas. Kini nagdesider sa kinaiya sa pag- ani, alang niining kinabuhia ug sa kinabuhing umalabut.

[113]

Ingon nga manalagna, si Juan maoy “magpabalik sa mga kas- ingkasing sa mga amahan ngadto sa mga anak, ug sa mga sukihan ngadto sa kaalam sa matarung; aron pag-andam sa mga tawo nga naandam alang sa Ginoo.” Sa pagpangandam sa dalan sa unang pag-anhi ni Kristo, siya usa ka tinugyanan alang niadtong moandam sa mga tawo alang sa ikaduhang pag-anhi sa Ginoo. Ang kalibutan nahatag ngadto sa pagpahimuot sa kaugalingon. Ang mga sayop ug mga sugilanong dili tinuod nagpasulabi. Ang mga lit-ag ni Satanas sa paglaglag sa mga kalag gi- pilopilo. Ang tanan nga gustong maghingpit sa pagkaba- laan diha sa pagkahadlok sa Ginoo magtuon sa mga leksiyon sa pagkamapinugnganon ug pagkontrolar sa kaugalingon. Ang mga gana sa pagkaon ug mga pagbati kinahanglan

ibutang sa paggahum sa hataas nga kagamhanan sa hunahuna. Kining pagdesiplina sa kaugalingon gikinahanglan sa kalig-on sa utokan ug espirituhanong panglantaw nga makahimo kanato sa pagsabut ug pagbansay sa mga sagradong kamatuoran sa pulong sa Dios. Alang niining katarungan ang temperansia nakakaplag sa iyang dapit sa buhat sa pagpangandam alang sa ikaduhang pag-anhi ni Kristo.

Sa natural nga han-ay sa mga butang, ang anak ni Sakarias mahimo untang makatuon sa pagkasaserdote. Apan ang pagbansay sa mga tunghaan sa mga rabbi dili makapaangay kaniya sa iyang buhat. Ang Dios wala magpadala kaniya sa mga magtutudlo sa tiolohiya aron makakat-on unsaon paghubad sa mga Kasulatan. Iya siyang gitawag ngadto sa desierto, aron nga siya makakat-on sa kinaiyahan ug sa Dios sa kinaiyahan.

[114] Usa ka mamingawng dapit diin iyang nakaplagan ang iyang puloy-anan, sa taliwala sa mga kabungturan nga walay kabalilihan ug kakahoyan, mga ihalas nga mga kimba, ug batoong mga langob. Apan mao kini ang iyang gipili ang paglikay sa kalipayan ug kahamugaway sa kinabuhi alang sa malisud nga disiplina sa kamingawan. Dinhi ang palibut niya riahiangay sa mga batasan sa pagkayano ug pagdumili sa kaugalingon. Dili mabalda sa kaalingisig sa kalibutan, dinhi makahimo siya pagtuon sa mga leksiyon sa kinaiyahan, ug sa pinadayag, ug sa pagmando sa Dios. Ang mga pulong sa manulonda ngadto kang Sakarias usahay ginasubli ngadto kang Juan pinaagi sa iyang mga ginikanan nga mahadlok sa Dios. Gikan sa pagkabata ang iyang bulohaton gipahiluna sa iyang atubangan, ug siya misugot sa balaang kaakohan. Alang kaniya ang kamingaw sa desierto usa ka pagdawat sa paglikay sa katilingban diin ang pagduda, kaku-lang sa pagtuo, ug ang walay kaputli nahimong nagalukop. Wala niya saligi ang iyang kaugalingong gahum sa pagbatok sa tentasyon, ug nagpalayo gikan sa kanunay nga paghibalag sa sala, kay tingali siya mawad-an sa pagbati sa hilabihang pagkamakasala.

Gididikar ngadto sa Dios ingon nga Nasareton gikan sa pagkatawo, iyang gihimo ang pakigsaad alang sa kaugalingong hataas-kinabuhi sa pagtugyan. Ang iyang saput sama sa mga karaang manalagna, usa ka biste nga balhibo sa kamelyo, nga gipunggan sa panit nga bakos. Siya mikaon sa “dulon ug ihalas nga dugos” nga

makaplagan sa kamingawan, ug nag-inum sa putling tubig gikan sa mga kabungturan.

Apan ang kinabuhi ni Juan wala gamita sa walay buhat, sa mangiub nga pagdumili sa kaugalingon, kun sa hinangol nga pag-inusara. Gikan sa usa ka panahon ngadto sa laing panahon siya miadto sa pagpakigtipon sa mga tawo; ug siya gihapon interesado nga naniid kon unsa ang nagapanlabay sa kalibutan. Gikan sa iyang ma-hilum nga gipuy-an siya nagbantay sa mga hitabu nga nangagi. Uban sa panan-aw nga gidan-agan sa diosnong Espiritu siya nag-tuon sa mga batasan sa mga tawo, aron nga siya makasabut unsaon sa pag-abut sa ilang mga kasingkasing sa mensahe sa langit. Ang lulan sa iyang bulohaton diha kaniya. Sa pag-inusara, pinaagi sa pagpa-malandong ug pag-ampo, iyang gipaninguha ang pagba-kus sa iyang kalag alang sa bulohaton-sa-tibuok-kinabuhi sa atubangan niya. [115]

Bisan sa kamingawan, wala siya makalikay sa ten-tasyon. Sumala sa maarangan, iyang gitakpan ang tanang agianan diin si Satanas makasulod, bisan pa niini siya kanunay nga gitagbo sa manunulay. Apan ang iyang espirituhanong pagtagad matin-aw; siya nakapatubo sa kusog ug desisyon sa kinaiya, ug pinaagi sa tabang sa Espiritu Santo nakahimo siya sa pag-ila sa mga pagpaduol ni Satanas, ug pagbatok sa iyang gahum.

Si Juan nakakaplag sa kamingawan nga iyang tung-haan ug iyang sangtuario. Sama kang Moises sa taliwala sa kabukiran sa Midian, gitakpan siya sa presensia sa Dios, ug gilibutan sa katioan sa Iyang gahum. Dili maoy iyang bahin ang pagpuyo, sama sa dakung lider sa Israel, sa taliwala sa solemning kahalangdon sa mamingawng bukid; apan sa atubangan niya mao ang mga mahabog mga dapit sa Moab, unahan sa Jordan, nagsulti alang Kaniya nga nagpahiluna sa mga kabukiran, ug gilikusan sila sa kusog. Ang mangitngit ug makalilisang talan-awon sa kinaiyahan diha sa iyang puloy-anan sa kamingawan sa matin-aw naghulagway sa kahimtang sa Israel. Ang mabungahon nga parrasan sa Ginoo nahimong mamingawng dapit. Apan ibabaw sa desierto ang mga langit midungo nga matin-aw ug matahum. Ang mga panganod nga mitigum, mangitngit uban ang makusog nga hangin, naarkohan sa balangaw sa saad. Busa ibabaw sa pagka-ubos sa Israel misilang ang sinaad nga himaya sa

pagmando sa Mesiyas. Ang panganod sa kasuko naliyokan pinaagi sa balangaw sa Iyang saad-sa-kalooy.

[116] Nag-inusara sa mahilum nga kagabhion iyang giba- sa ang saad sa Dios ngadto kang Abraham sa kaliwat nga dili maihap sama sa mga bituon. Ang kahayag sa kaadla- won, nagtabon sa kabukiran sa Moab, nagsulti alang Kaniya kinsa maoy “kahayag sa kabuntagon, diha nga mo- silang ang adlaw, bisan sa buntag nga walay mga panganod.” 2 Sam. 23:4. Ug sa kadan-ag sa kaudtohon iyang nakita ang katahum sa Iyang mga pinadayag, sa diha nga “ang himaya sa Ginoo igapakita, ug ang tanang mga unod makakita niini paghiusa.” Isa. 40:5.

Uban sa katingala ug sa natuboy nga espiritu iyang gisusi diha sa mga linukot sa tagna ang pagpadayag sa pag-anhi sa Mesiyas,—ang sinaad nga binhi nga mosamad sa ulo sa serpente; Siloh, “ang maghahatag sa kalinaw,” kinsa mopakita sa atubangan sa hari mohunong sa pagmando sa trono ni David. Karon ang panahon miabut na. Ang usa ka Romanhong magmamando naglingkod sa pasasyo sa ibabaw sa Bukid sa Sion. Pinaagi sa segurong pulong sa Ginoo, human na matawo si Kristo.

Ang malipayong paghulagway ni Isaias sa himaya sa Mesiyas maoy iyang pagtuon sa adlaw ug sa gabii,—ang Sanga gikan sa gamot ni Jesse; usa ka Hari nga magmando diha sa pagkamatarung, maghukom “nga pariho alang sa mga mapuangoron sa yuta;” “usa ka tagoanan gikan sa bagyo; . . . ang landong sa dakung bato diha sa ma- laayng yuta;” Ang Israel dili na pagatawgon “Sinalikway,” ni ang iyang yuta “Kamingawan,” apan pagatawgon sa Ginoo, “Akong kalipay,” ug ang iyang yuta “Beula.” Isa. 11:4; 32:2; 62:4, margin. Ang kasingkasing sa mamingawong nadistiero napuno sa mahimayaong pananawon.

Iyang gitan-aw ang Hari sa Iyang katahum, ug ang kaugalingon nakalimtan. Iyang nakita ang kagahum sa pagkabalaan, ug nagbati sa iyang kaugalingon nga walay mahimo ug dili angay. Siya andam sa paglakaw ingon nga mensahero sa Langit, wala malingla sa tawo, tungod kay siya nagtan-aw sa Dios. Makatindog siya nga tarung ug walay kahadlok sa atubangan sa yutan-ong mga magmamando tungod kay siya miyukbo sa ubos sa atubangan sa Hari sa mga hari.

[117] Si Juan wala makasabut sa bug-os sa kinaiya sa gin- harian sa Mesiyas. Siya naglantaw alang sa Israel nga pagaluwason gikan

sa mga kaaway sa nasud; apan ang pag-anhi sa Hari diha sa pagka matarung ug ang pag- tukod sa Israel ingon nga balaang nasud, mao ang da- kung tuyo sa iyang paglaum. Pinaagi niana mituo siya nga matuman ang tagna nga gihatag sa iyang pagkatawo,—

“Aron pagpahinumdom sa Iyang balaang pakigsa- ad; . . .

Nga kita ingon nga naluwas gikan sa kamot sa atong mga kaaway Makaalagad Kaniya sa walay kahadlok,
Diha sa pagkabalaan ug pagkamatarung sa atubangan Niya, sa tanang mga adlaw sa atong kinabuhi.”

Iyang nakita ang iyang mga katawhan nga nalim- bongan, natagbaw-sa-kaugalingon, ug nahikatulog diha sa ilang mga sala. Siya naghandum sa pagbangon kanila ngadto sa balaang kinabuhi. Ang mensahe nga gihatag sa Dios nga iyang pagadad-on gihimo aron sa pagpahigmata gikan sa ilang kutulogon, ug maka- himo kanila sa pagkurog tungod sa ilang dakung kada- utan. Sa dili pa ang binhi sa maayong balita makakap- lag sa pundohanan, ang yuta sa kasingkasing kinahanglan nga bungkagon. Sa dili pa sila mangitag pag-ayo gikan kang Jesus, sila pagapamatahon sa ilang katalagman gikan sa mga samad sa sala.

Ang Dios dili magpadala sa mga sinugo aron pag ulo-ulo sa makasasala. Dili Siya mopadala sa mensahe sa pakigdait aron sa paglingaw sa dili-balaan ngadto sa makatalagmanong kasegurohan. Iyang gipahiluna ang mabug-at nga lulan sa tanlag sa masalaypon, ug gitud- yok ang kalag sa mga udyong sa pagpakasala. Ang mga manulonda nga nanag-alagad nagpresentar ngadto kaniya sa makahadlok nga mga paghukom sa Dios aron pagpalalum sa pagbati sa kinahanglan, ug pagpadali sa pagsinggit, “Unsa man ang akong himuon aron malu- was?” Unya ang kamot nga napaubos diha sa abog, mo- tuboy sa mahinulsulon. Ang tingog nga nakabanlong sa sala, ug nagbutang sa garbo ngadto sa kaulawan lakip ang ambisyon, mangutana uban sa malumong kalooy, “Unsa man ang Imong gusto nga Akong buhaton kani- mo?”

Sa pagsugod sa pagbuhat ni Juan, ang nasud diha sa kahimtang sa kabalaka ug kakulang sa katagbaw na- gakaduol sa rebolasyon. Diha nga gipapahawa si Arki- laus, ang Judea nadala diritso ilalum sa pagmando sa Roma. Ang kapintas ug pagpasuborno sa mga

gober- nador nga Romanhon, ug sa ilang tinuyong paningka- mot sa pagpasunod sa mga simbolong diwatahan ug mga pamatasan, nakapadagkot sa kagubot, nga napa- long diha sa dugo sa linibo ka mga maisugon sa Israel. Tanan kini nakapalig-on sa kasuko sa nasud batok sa Roma, ug nakapadugang sa paghandum nga mahimong gawas gikan sa iyang gahum.

Sa taliwala sa kasamok ug kagubot, usa ka tingog nabati gikan sa kamingawan, usa ka tingog nga malig- on, apan puno sa paglaum: “Maghinulsol kamo; kay ang ginharian sa langit nia na.” Uban sa bag-o, kahibulo- ngang gahum kini nakatandog sa mga tawo. Ang mga manalagna nagtagna sa pag-anhi ni Kristo ingon nga hitabu nga halayo pa; apan may pahibalo nga anaa na. Ang paginusarang pagpadayag ni Juan nakapadala sa hunahuna sa nanagpatalinghog kaniya balik ngadto sa mga karaang mga magtatan-aw. Diha sa iyang kahim- tang-pamatasan ug panapot daw susama siya sa manalagna nga si Elias. Uban sa espiritu ug gahum ni Elias siya nagkondinar sa kahugawan sa nasud, ug mibad- long sa mikaylap nga mga sala. Ang iyang mga pulong matin-aw, malantip, ug makadani. Daghan ang mituo kaniya nga usa sa mga manalagna nga nabanhaw gikan sa

Si Juan Bautista nagkinabuhi sa yanong pagkinabuhi. Siya wala magpasu- labi sa iyang kaugalingon ug ang iyang mga pagwali nakapalihok sa mga nasud sa paghinulsol. mga minatay. Ang tibuok nasud napalihok. Daghang pa- non sa mga tawo miadto sa kamin- gawan.

[119]

[120]

Si Juan nagpahibalo sa pag-abut sa Mesiyas, ug gi- tawag ang mga tawo sa paghinulsol. Ingon nga simbolo sa paglinis gikan sa sala, iya silang gibautismohan didto sa mga tubig sa Jordan. Busa pinaagi sa may kahulogang leksiyong makita, siya nagpahayag nga kadtong nag-ang- kon nga mga piniling mga tawo sa Dios namansahan sa sala, ug nga kon walay pagputli sa kasingkasing ug ki- nabuhi sila walay bahin sa ginharian sa Mesiyas.

Mga prinsipe ug mga rabbi, mga sundalo, mga ma- niningil sa buhis, ug mga mag-uoma mianha sa pagpa- talinghog sa man- alagna. Sa usa ka panahon ang solem- ning pasidaan gikan sa Dios nakapahadlok kanila. Dag- han ang nadala sa paghinulsol, ug mi- dawat sa bautismo. Mga tawo sa tanang matang mitugyan ngadto sa mga tulomanon sa Bautista, aron mahiapil sa ginharian nga iyang gipahibalo.

Daghan sa mga eskribas ug mga Pariseo mianha na- nagsugid sa ilang mga sala, ug naghangyo sa bautismo. Sila nagtuboy sa ilang kaugalingon nga maayo pa sa ubang tawo, ug nagdala sa mga tawo sa pagdawat sa hataas nga hunahuna sa ilang pagkabalaan; karon ang makasasalang tinago sa ilang mga kinabuhi nabuksan. Apan si Juan natandog pinaagi sa Espiritu Santo nga daghan niining mga tawhana walay tinuod nga pagsubo sa ilang sala. Sila nag-alagad lamang sa panahon. Ingon nga higala sa manalagna, sila naglaum nga makakaplag ug pabor sa umalabut nga Prinsipe. Ug pinaagi sa pagdawat sa bautismo sa mga kamot niining popolar nga batan-ong magtutudlo, naghunahuna sila nga mapalig- on ang ilang inpluwensia sa mga tawo.

Si Juan miatubang nila uban sa masakit nga pa- ngutana, “O kaliwatan sa mga bitin, kinsa man ang nag- pasidaan kaninyo pagkalagiw gikan sa kasuko nga umalabut? Busa magdala kamo ug mga bunga angay sa pag- hinulsol: ug ayaw paghunahuna sa pag- ingon sa inyong kaugalingon, Ania kanamo si Abraham nga among ama- han: kay ako magaingon kaninyo, nga ang Dios maka- himo niining mga bato pagpatindog ug mga anak ngadto kang Abraham.”

[121]

Ang mga Judiyo nasayop sa paghubad sa saad sa Dios sa walay katapusang pabor alang sa Israel: “Mao kini ang giingon sa Ginoo, nga mihatag sa adlaw nga mohayag sa panahon sa adlaw, ug sa mga sugo sa bulan ug mga bituon nga kahayag sa gabii, nga nagbahin sa dagat sa pagngulob sa iyang mga balud; Ang Ginoo sa mga panon ang Iyang ngalan: Kon kanang mga kasu- goan mopa- hawa sa atubangan Ko, miingon ang Ginoo, unya ang kaliwat sa Israel mohunong usab gikan sa pag- kanasud sa atubangan Ko sa walay katapusan. Busa mi-ingon ang Ginoo; Kon ang langit sa itaas masukod, ug ang mga patukoranan sa yuta masusi sa ilalum, Ako usab nga isalikway ang tanang kaliwat sa Israel tungod sa tanan nga ilang nahimo, miingon si Jehoba.” Jer. 31:35- 37. Ang mga Judiyo nagtagad niining natural nga pag- sunod sa kaliwatan gikan kang Abraham nga naghatag kanila sa pag-angkon niining saad. Apan wala nila ma- kita ang mga kondisyon nga gipatin-aw sa Dios. Sa wala pa ihatag ang saad, Siya miingon, “Akong ibutang ang Akong balaod sa ilang sulod nga bahin, ug isulat kini sa ilang kasingkasing; ug Ako mahimong ilang Dios, ug sila mahimong Akong katawhan. .

. . Kay Akong paga- pasayloon ang ilang mga kalapasan, ug dili Ko hinum- duman pag-usab ang ilang sala.” Jer. 31:33, 34.

[122] Alang sa mga tawo kansang mga kasingkasing ang Iyang balaod nasulat, ang pabor sa Dios naseguro. Sila nausa kauban Niya. Apan ang mga Judiyo nagpahimu- lag sa ilang kaugalingon gikan sa Dios. Tungod sa ilang mga sala sila nag-antus ilalum sa Iyang mga paghukom. Mao kini ang hinungdan sa ilang pagka ulipon sa diwa- tahang nasud. Ang ilang mga hunahuna nangitngitan sa paglapas, ug tungod sa mga panahong miagi ang Ginoo naghatag kanila sa dakung pabor, mibalibad sila sa ilang mga sala. Ilang giulo-uloan ang ilang kaugalingon nga sila labaw sa ubang mga tawo, ug nakaangkon sa Iyang mga panalangin.

Kining mga butanga “gisulat alang sa pagpahimangno kanato, kang kinsa ang katapusan sa kalibutan miabut.” 1 Kor. 10:11. Unsa kasubsob nga kita nasayop sa pag- hubad sa mga panalangin sa Dios, ug mag-ulo-ulo sa a- tong kaugalingon nga kita maoy may pabor sa pila ka maayo dinhi kanato! Ang Dios dili makahimo alang kanato nianang gusto Niyang pagahimuon. Ang Iyang mga gasa gigamit aron pagdugang sa atong pagtagbaw-sa-ka- ugalingon, ug pagpagahi sa atong mga kasingkasing diha sa kakulang sa pagtuo ug sa sala.

Si Juan nagpahibalo ngadto sa mga magtutudlo sa Israel nga ang ilang garbo, pagkahakog, ug kapintas nag- pakita kanila nga kaliwatan sa mga bitin, usa ka maka- matay nga tunglo ngadto sa katawhan, inbis nga mga anak sa matarung ug masinulondon nga Abraham. Bi- san pa sa kahayag nga ilang nadawat gikan sa Dios, ma- ngil-ad pa sila sa mga diwatahan, kang kinsa sila nag- bati nga labaw. Nahikalimot sila sa bato diin sila gikuha, ug sa bangag sa dakung lungag diin sila ginakalot. Ang Dios wala magsalig kanila aron sa katumanan sa Iyang tuyo. Sa gitawag Niya si Abraham pagawas gikan sa mga diwatahang mga tawo, mao man usab makatawag Siya sa uban alang sa Iyang serbisyo. Ang ilang mga kasingkasing tingali karon makita nga walay kinabuhi sama sa mga bato sa desierto, apan ang Iyang Espiritu makapabuhi kanila sa pagbuhat sa Iyang kabubut-on, ug modawat sa katumanan sa Iyang saad.

“Ug karon usab,” miingon ang manalagna, “ang atsa napahiluna sa gamot sa mga kahoy: busa ang tagsatag- sa ka kahoy nga dili modala sa maayong bunga pagaput- lon, ug ilabay ngadto sa kalayo.”

Dili sa iyang ngalan, apan pinaagi sa iyang bunga, mao ang pag-ila sa bili sa kahoy. Kon ang bunga walay hinungdan, ang ngalan dili makaluwas sa kahoy sa pagkalaglag. Si Juan nagpa-hibalo sa mga Judiyo nga ang ilang pagbarug sa atubangan sa Dios pagadesidihan pinaagi sa ilang batasan ug kinabuhi. Ang propisyon walay bili. Kon ang ilang kina-buhi ug batasan dili uyon sa balaod sa Dios, dili sila Iyang katawhan.

[123]

Ilalum sa iyang masusihon-sa-kasingkasing mga pu-long, ang iyang mga magpapatalinghog natandog. Mianha sila kaniya uban sa pangutana, “Unsa man ang among himuon?” Siya mitubag, “Siya nga dunay duha ka kupo, ipabahin niya ngadto kaniya nga walay usa; ug siya nga adunay pagkaon, mao gihapon ang iyang pagahimuon.” Ug iyang gipasidan-an ang mga maniningil sa buhis batok sa paglca walay hustisia, ug ang mga sundalo batok sa kagubot.

Ang tanan nga mahimong mga sumosunod sa ginharian ni Kristo, siya miingon, mohatag alang sa katinoan sa pagtuo ug paghinulsol. Ang kalooy, pagkamaminatud-on, ug pagkamatinumanon makita sa ilang kinabuhi. Sila mag-alagad sa mga nagkinahanglan, ug magdala sa ilang mga halad ngadto sa Dios. Ilang panalipdan ang mga way salipdanan, ug maghatag sa sumbanan sa kabuotan ug kalooy. Busa ang mga sumosunod ni Kristo maghatag ug kamatuoran sa nakausab nga gahum sa Espiritu Santo. Sa inadlaw nga kinabuhi, hustisia, kalooy, ug ang gug-ma sa Dios maoy makita. Kay kon wala kini mahisama lang sila sa tahop nga ihatag ngadto sa kalayo.

“Ako sa pagkamatuod magbautismo kaninyo sa tubig ngadto sa paghinulsol,” miingon si Juan; “apan Siya nga magaanhi sunod kanako labaw pa kanako, kansang sapin dili ako makahimo sa pagsul-ob: Siya magabautismo kaninyo sa Espiritu Santo ug sa kalayo.” Mat. 3: 11, R.V. margin. Ang manalagna nga si Isaias nagpahibalo nga ang Ginoo maglinis sa Iyang katawhan gikan sa ilang mga kalapasan “pinaagi sa espiritu sa paghukom, ug pinaagi sa espiritu sa pagsunog.” Ang pulong sa Ginoo sa Israel mao, “Akong ipahiluna ang Akong kamot diha kanimo ug pug-on nga mahigawas ang imong saling hugaw, ug kuhaon ang tanan nimong hugawng metal.” Isa. 4:4; 1:25. Alang sa sala, bisan asa makap-lagi, “ang atong Dios usa ka magalamoy nga kalayo.” Heb. 12:29. Sa tanan nga motugyan sa Iyang gahum ang Espiritu sa Dios magalamoy sa sala. Apan kon ang tawo magpabilin sa sala, mahimo silang mailhan

[124]

kuban niini. Unya ang himaya sa Dios, nga maglaglag sa sala, maglaglag usab kanila. Si Jakob, human sa iyang gabii sa pagbugno sa Manulonda, nakaingon, “Akong nakita ang Dios nawong ug nawong, ug ang akong kinabuhi nata- goan.” Gen. 32:30. Si Jakob nakasala sa dakung sala sa iyang gibuhat kang Esau; apan siya naghinulsol. Ang iyang mga kalapasan gipasaylo, ug ang iyang mga sala nalinisan; busa makaantus siya sa pagpadayag sa presensia sa Dios. Apan bisan asa ang mga tawo moabut sa atubangan sa Dios samtang sa kinabubut-on nagtago sa dautan, sila pagalaglagon. Sa ikaduhang pag-anhi ni Kristo ang mga dautan pagalamyon “uban sa Espiritu sa Iyang baba,” ug malaglag “sa kahayag sa Iyang pag-abut.” 2 Tes. 2:8. Ang kahayag sa himaya sa Dios, nga mibahinbahin sa kinabuhi ngadto sa mga matarung, maoy mopatay sa mga dautan.

Sa panahon ni Juan Bautista, si Kristo hapit na magpakita ingon nga magpapahayag sa kinaiya sa Dios. Ang Iyang presensia makapakita sa mga tawo sa ilang sala. Sa diha lamang nga sila gusto nga palinis gikan sa sala nga makahimo sila pagpakig-uban Kaniya. Kadto lamang ang mga putli sa kasingkasing ang makapabilin sa Iyang atubangan.

- [125] Busa ang Bautista mipahibalo sa mensahe sa Dios ngadto sa Israel. Daghan ang mituman sa iyang instruksion. Daghan ang misakripisyo sa tanan aron makatuman. Daghang mga tawo ang misunod niining bag-ong magtutudlo gikan sa usa ka dapit ngadto sa laing dapit, ug dili lamang pila ang mihupot sa paglaum nga siya tingali mao ang Mesiyas. Apan samtang nakita ni Juan nga ang mga tawo nakabig ngadto kaniya, iyang gipangita ang tanang higayon
- [126] sa pagtudlo sa ilang pagtuo ngadto nga maoy moanhi.

Ang Bautismo

Ang mga balita sa manalagna sa kamingawan ug ang iyang kahibulongang pagpahibalo mikaylap sa tibu- ok Galilea. Ang mensahe miabut sa mga mag-uoma sa mga suok nga mga lungsod sa bungtod, ug ang mga mangingisda daplin sa dagat, ug niini nga yano, ang mami- natud-ong mga kasingkasing nakakaplag sa ilang matu- od nga pagtubag. Didto sa Nasaret gisultihan sa panda- yan nga maoy kang Jose, ug kadtong Usa nakaila niadtong pagtawag. Ang Iyang panahon miabut na. Sa mita- likod sa Iyang inadlawng bu- lohaton, nanamilit Siya sa Iyang inahan, ug misunod sa mga lakang sa Iyang mga katagilungsod nga nanagpundok ngadto sa Jordan.

Si Jesus ug si Juan Bautista mga ig-agaw, ug suod ang ilang pagkapariante pinaagi sa mga higayon sa ilang pagkatawo; apan sila walay diritso nga kasinatian sa usag-usa. Ang kinabuhi ni Jesus gigamit sa Nasaret sa Galilea; ug kang Juan, didto sa kamingawan sa Judea. Sa taliwala sa dakung nagkalainlaing palibut sila nag- puyo sa paglinain sa katilingban, ug walay paghibal-anay matag-usa. Ang langit maoy nagsugo niini. Walay higayon nga ikahatag alang sa pagpasangil nga sila nagkom- boya paghiusa pagsuportar sa ilang pag-angkon matag- usa.

[127]

Si Juan nahibalo sa mga hitabu nga nagtimaan sa pagkatawo ni Jesus. Siya nakadungog sa pagduaw sa Jerusalem sa Iyang panahon sa pagkabata, ug unsay na- hitabu didto sa tunghaan sa mga rabbi. Siya nahibalo sa Iyang kinabuhing wala sala, ug mituo Kaniya nga mao ang Mesiyas; apan niini wala siyay positibong kaseguro- han. Ang kamatuoran nga si Jesus sa daghang mga tuig nagpabilin nga wala mahibaloi, wala maghatag sa pina- sahing katinoan sa Iyang misyon, nakahatag ug higayon sa pagduhaduha kon Siya ba ang Usa nga Sinaad. Ang Bautista, bisan pa niini, naghulat diha sa pagtuo, ug mituo nga sa kaugalingong panahon sa Dios ang tanan mahimong mapatin-aw. Gipadayag ngadto kaniya nga ang Mesiyas mangita sa pagpabautismo sa iyang mga kamot, ug ang ilhanan sa

Iyang diosnong kinaiya igahatag. Pinaagi niana makahimo siya sa pagpresentar Kaniya ngadto sa mga katawhan.

Sa dihang miabut si Jesus aron magpabautismo, si Juan nakaila diha Kaniya ang kaputli sa kinaiya nga wala niya makita sa bisan kinsa nga tawo. Ang kahimtang sa Iyang presencía balaan ug madanihon. Lakip sa daghang tawo nga mitigum sa libut Niya didto sa Jordan, si Juan nakabati sa madulom nga mga sugilanon sa kri- min, ug nakahibalag sa mga kalag nga hilabihan ka ubos sa lulan sa daghang mga sala; apan wala siya makahi- balag sa tawhanong binuhat kang kinsa adunay paggin- hawa sa inpluwensiang diosnon. Kini tanan nasibu sa gipakita na kang Juan kabahin sa Mesiyas. Bisán pa niini siya mibalibad sa pagtugot sa hangyo ni Jesus. Un- saon niya, usa ka makasasala, pagbautismo sa Usang Walaysala? Ug ngano man Siya nga wala magkinahang- lan ug paghinulsol motugyan man sa tulomanon nga alang sa pagsugid sa sala nga pagalinisan?

Samtang si Jesus nangayo sa bautismo, si Juan mi- sibog, nga nagaingon, “Ako mao ang nagkinahanglan nga bautismohan Mo, ug

[128]

Ikaw mianhi kanako?” Uban sa ma- lig-on apan malumong katungod, si Jesus mitubag, “Pa- sagdi una kini karon: kay ingon niini maoy pagtuman nato sa tanang pagkamatarung.” Ug si Juan, nga misu- got, midala sa Manluluwas didto sa Jordan, ug gilubong Siya ilalum sa tubig. “Ug dihadhiha sa mihaw-as Siya gi-kan sa tubig,” si Jesus “nakakita ang mga langit naabli- han, ug ang Espiritu sama sa salampati nanaug sa iba- baw Niya.”

[129]

Si Jesus wala magdawat sa bautismo ingon nga pagsugod sa sala alang sa Iyang katungod. Siya nakig- angay sa mga makasasala, nagakuha sa mga lakang nga atong pagalakton, ug naghimo sa buhat nga atong pa- gahimuon. Ang Iyang kinabuhi sa pag-antus ug mapailubong pagpadayon human sa Iyang bautismo maoy alang kanato nga sumbanan.

Sa paghaw-as gikan sa tubig, si Jesus miluhod sa pag-ampo diha sa daplin sa suba. Ang usa ka bag-o ug importante nga panahon nabuksan sa atubangan Niya. Siya karon, diha sa halapad nga talan-awan, misulod sa pakigbugno sa Iyang kinabuhi. Bisán Siya mao ang Prinsipe sa Pakigdait, ang Iyang pag-anhi magamao ang pag- hulbot sa espada gikan sa sakub. Ang ginharian nga Iyang gianhian aron

tukoron sukwahi niadtong gihan- dum sa mga Judiyo. Siya kinsa mao ang patukoranan sa mga seremonyas ug ekonomia sa Israel pagatan-awon hinuon nga iyang kaaway ug maglalaglag. Siya nga nag- pahibalo sa balaod didto sa Sinai pagakondinahon ingon nga malapason. Siya nga mianhi aron pagbungkag sa gahum ni Satanas paganganlan nga Belsibub. Walay usa sa yuta ang nakasabut Kaniya, ug sa panahon sa Iyang pagministerio magdugang pa Siya paglakaw nga mag- inusara. Sa tibuok Niyang kinabuhi ang Iyang inahan ug mga igsuong lalake wala makasabut sa Iyang mis- yon. Bisan pa ang Iyang mga disipulo wala makasabut Kaniya. Siya nagpuyo sa kahayag nga walay katapusan, ingon nga usa kauban sa Dios, apan ang Iyang kinabuhi dinhi sa yuta gamiton nga maginusara. [130]

Ingon nga usa kauban nato, Siya magdala sa lulan sa atong sala ug pagkaalaut. Ang Usang Walay sala ma- gabati sa kaulawan sa sala. Ang mahigugmaon sa pa- kigdait magpuyo uban sa kasamok, ang kamatuoran mag- pabilin sa kabakakan, ang kaputli uban sa dautan. Tag- satagsa ka sala, kada kasamok, kada makahugawng gug- ma sa unod nga nadala sa paglapas, maoy usa ka pag- sakit sa Iyang espiritu.

Siya maglakaw sa dalan nga maginusara; magdala sa atong sala ug pagkaalaut. Ang Usang Walay sala ma- sa Iyang himaya ug midawat sa kaluyahon sa pagkatawo diin ang kaluwasan sa kalibutan nagasalig. Iyang na- kita ug gibati kining tanan, apan ang Iyang tuyo naga- pabilin nga malig-on. Diha sa Iyang mga bukton nagasalig ang kaluwasan sa nahulog nga kaliwatan, ug Siya mituy-od sa Iyang kamot aron sa pagkupert sa Gamha- nang Gugma.

Ang panglantaw sa Manluluwas daw mituhop sa langit samtang Siya mibubo sa Iyang kalag diha sa pag- ampo. Nahibalo Siya pag- ayo giunsa sa sala pagpagahi sa mga kasingkasing sa mga tawo, ug unsa ka malisud alang kanila ang pagsabut sa Iyang misyon, ug magda- wat sa gasa sa kaluwasan. Siya nagpakilooy sa Amahan alang sa gahum sa pagdaug sa ilang kakulang sa pagtuo, sa pagputol sa higot diin nag-ulipon kanila si Satanas, ug sa ilang katungod modaug sa maglalaglag. Siya mi- hangyo sa pagsaksi nga ang Dios midawat sa pagkataw- hanon diha sa persona sa Iyang Anak.

Wala pa mahitabu kaniadto nga ang mga manulonda mipatal- inghog nianang pag-ampo. Sila andam sa pagdala ngadto sa ilang Pangulo sa mensahe sa kasegurohan ug paghumpay. Apan dili; ang

[131] Amahan sa Iyang Kaugalingon maoy motubag sa pangalyupo sa Iyang Anak. Di-ritso gikan sa trono migikan ang dan-ag sa Iyang hi-maya. Ang mga langit naablihan, ug diha sa ulo sa Man-luwas mikunsad ang sama sa salampati nga dagway sa putli nga kahayag,—sibu nga ilhanan alang Kaniya, ang mapuanguron ug Usang mapaubsanon.

Sa dakung panon diha sa Jordan, pila lang gawas kang Juan nga nakaila sa langitnong panan-awon. Apan ang pagka solemni sa diosnong Presensia nagapabilin ibabaw sa nanagtigum. Ang mga tawo nagtindog nga sa hilum naglantaw diha kang Kristo. Ang Iyang porma na-digo sa kahayag nga kanunay nga naglibut sa trono sa Dios. Ang Iyang giyangod nga nawong puno sa himaya nga sukad wala pa makita sa nawong sa tawo. Gikan sa abli nga kalangitan usa ka tingog nadungog nga nag-ingon, “Kini mao ang Akong Anak hinigugma, kang kinsa Ako nahimuot.”

Killing mga pulong sa pagpalig-on gihatag aron sa pagdasig ug pagtuo niadtong nakasaksi sa talan-awon, ug paglig-on sa Manluwas sa Iyang misyon. Bisan pa nga ang mga sala sa makasasalang kalibutan gipahiluna diha kang Kristo, bisan pa sa pagpakaulaw nga gidala sa Iyang kaugalingon sa atong nahulog nga kinaiya, ang tingog sa langit nagpahibalo Kaniya nga mao ang Anak sa Walay Katapusan.

Si Juan sa halalum natandog samtang si Jesus midungo ingon nga maghahangyong mapaubsanon, nanga-liya uban sa mga luha alang sa pag-uyon sa Amahan. Samtang ang himaya sa Dios milibut Kaniya, ug ang tingog sa langit nadungog, si Juan nakaila sa ilhanan nga gi-saad sa Dios. Siya nahibalo nga mao kadto ang Manluluwas sa kalibutan ang Iyang gibautismohan. Ang Espiritu Santo mikunsad sa ibabaw Niya, ug sa gituy-od nga kamot mitudlo ngadto kang Jesus ug misinggit, “Ania karon ang Kordero sa Dios, nga magakuha sa sala sa kalibutan.”

[132] Wala niadtong nanagpatalinghog, wala gani bisan ang nagsulti sa iyang kaugalingon, makasabut sa tuyo niining mga pulong, “ang Kordero sa Dios.” Didto sa Bukid sa Moriah, si Abraham nakadungog sa pangutana sa iyang anak, “Amahan ko, . . . hain man ang nating karnero alang sa halad nga sinunog?” Ang amahan mitubag, “Anak ko, ang Dios mag-andam sa Iyang kaugalingon sa usa ka nating karnero alang sa halad nga sinunog.” Gen. 22:7, 8. Ug diha sa

laking karnero nga gi- hatag langitnon sa dapit ni Isaak, si Abraham nakakita sa simbolo alang Kaniya kinsa magpakamatay sa mga sala sa mga tawo. Ang Espiritu Santo pinaagi kang Isa- ias, mikuha sa ilustrasion, nagatagna sa Manluluwas, “Siya pagadad-on ingon nga nating kordero didto sa iha- wan,” “ug ang Ginoo nagapahiluna diha Kaniya sa kalapasan natong tanan” (Isa. 53:7, 6); apan ang mga tawo sa Israel wala makasabut sa leksiyon. Kadaghanan kanila nagtagad nga ang mga halad sa sakripisyo ug daku sama sa mga diwatahan nga naglantaw sa ilang mga paghalad,—ingon nga mga gasa diin sila sa ilang kaugalingon makapahimuot sa Dios. Ang Dios naghandum sa pagtudlo kanila nga gikan sa Iyang kaugalingong gug- ma moabut ang gasa nga makapasig-uli kanila ngadto Kaniya.

Ug ang pulong nga gisulti ngadto kang Jesus didto sa Jordan, “Kini ang Akong Anak hinigugma, nga Kaniya Ako adunay kalipay,” nagasakup sa tanang katawhan. Ang Dios nakigsulti kang Jesus ingon nga atong tinugyanan. Uban sa tanan natong mga sala ug mga ka- luyahon, kita dili isalikway ingon nga walay bili. “Siya naghimo kanato nga madawat diha sa Mahigugmaon.” Epe. 1:6. Ang himaya nga mikunsad diha kang Kristo mao ang pakigsaad sa gugma sa Dios alang kanato. Kini nagsulti kanato sa gahum sa pag-ampo,—unsaon sa tingog sa tawo pag-abut sa igdulog sa Dios, ug ang atong mga pangalyupo makakaplag ug pag-uyon sa mga korte sa langit. Pinaagi sa sala, ang yuta naputlan sa ko- niksion gikan sa langit, ug nahilayo gikan sa iyang pagpakig-uban; apan si Jesus nagsumpay niini pag- usab uban sa nagalingkop nga himaya. Ang Iyang gugma nagalibut sa tawo, ug nakaabut sa kinahitas-an sa langit. Ang kahayag nga nahulog gikan sa naablihan nga mga pultahan diha sa ibabaw sa ulo sa atong Manluluwas mokunsad uban kanato samtang kita moampo sa pakitabang sa pag- batok sa tentasyon. Ang tingog nga misulti ngadto kang Jesus moingon usab sa tagsatagsa ka matinuhoon nga kalag, Mao kini ang Akong hinigugma nga Anak, kang kinsa Ako malipay.

“Mga hinigugma, karon kita mga anak sa Dios, ug dili pa nakita kon unsa kita: apan kita nahibalo nga, kon Siya mopadayag na, kita mahisama gayud Kaniya; kay ato Siyang makita ingon nga mao Siya.” 1 Juan 3:2. Ang atong Manluluwas nag-abli sa dalan aron ang la- bing nagkinahanglan, ang labing gidaugdaug ug gitamay, makakaplag ug pag-uyon pagduol sa Amahan. Ang tanan makabaton

[133]

ug puloy-anan sa mga balayng-harianon nga giadtoan ni Jesus sa pag-andam. “Kining mga butanga miingon Siya nga balaan, Siya nga mao ang Tinuod, Siya nga anaa ang yawi ni David, Siya nga makaabli, ug walay tawo nga makasira, ug walay tawo nga makaabli; . . . ania karon, Akong gibutang sa atubangan ni- mo ang inablihan [134] nga pultahan, ug walay tawo nga makasira niini.” Pin. 3:7, 8.

Ang Tentasyon

“Ug si Jesus nga napuno sa Espiritu Santo mi- balik sa Jordan, ug gidala sa Espiritu ngadto sa kamingawan.’ Ang mga pulong ni Markos aduna gihapoy ka- hulogan. Miingon siya, “Dihadiha ang Espiritu midala Niya ngadto sa kamingawan. Ug Siya didto sa kamingawan sulod sa kap-atan ka adlaw, nga gitintal ni Sata- nas; ug kauban sa mga ihalas nga mga mananap.” “Ug niadtong mga adlaw wala Siya makakaon bisan unsa.”

Sa gidala si Jesus didto sa kamingawan aron ten- talon, Siya gidala sa Espiritu sa Dios. Wala Niya dapita ang tentasyon. Mi- adto Siya sa kamingawan aron maginusara, aron pagpamalandong sa Iyang misyon ug bu- hat. Pinaagi sa pagpuasa ug pag-ampo kinahanglan nga Siya mag-andam sa Iyang kaugalingon alang sa nadigog- dugo nga dalan nga Iyang pagalaktan. Apan si Satanas nahibalo nga ang Manluluwas miadto sa kamingawan, ug siya naghu- nahuna nga kini ang maayong panahon sa pagduol Kaniya.

Ang mga dagkung mga butang alang sa kalibutan maoy na- pahiluna sa pag-away sa taliwala sa Prinsipe sa kahayag ug sa lider sa ginharian sa kangitngit. Human tintala ang tawo sa pagpakasala, si Satanas miang- kon nga ang yuta iyaha, ug nagpabarug sa iyang kauga lingong kinaiya nga amahan ug inahan sa atong kaliwat, naghunahuna siya sa pagtukod sa iyang emperyo dinhi. Siya mi- pahibalo nga ang mga tawo mipili kaniya nga ilang magmamando. Pinaagi sa iyang pagmando sa mga tawo iyang gikuptan ang pag- gahum sa ibabaw sa kalibutan. Si Kristo mianhi aron sa dili pag- matuod sa pag-angkon ni Satanas. Samtang ang Anak sa tawo, si Kristo nakatindog nga maminatud-on ngadto sa Dios. Diha niana ikapakita nga si Satanas wala makakuha sa tibuok nga pagmando sa tawhanong kaliwat, ug ang iyang pag-angkon sa kalibutan bakak. Ang tanan nga naghandum nga maluwas gikan sa iyang gahum mahimong malibre. Ang dominyo nga nawala ni Satanas tungod sa sala mahimong mabawi.

[135]

Sukad pagpahibalo ngadto sa bitin didto sa Eden, “Akong ibutang ang panag-away sa taliwala nimo ug sa babaye, ug sa taliwala sa imong kaliwatan ug sa iyang kaliwatan.” (Gen. 3:15). Si Satanas nakahibalo nga wala niya makupti ang tibuok kalibutan. Makita sa mga tawo ang pagbuhat sa usa ka gahum nga mobatok sa iyang pagmando. Uban sa makusog nga interes iyang giban- tayan ang mga sakripisyo nga gihalad ni Adan ug iyang mga anak lalake. Niining mga seremonyas iyang nasab- tan ang simbolo sa pakig-uban sa taliwala sa yuta ug langit. Mipahiluna siya sa iyang kaugalingon aron pag- batok niining panaghiusa. Iyang gipanghimakak ang Dios, ug gisayop paghubad ang mga tulomanon nga nagtudlo ngadto sa Manluluwas. Ang mga tawo nadala sa pagkahadlok sa Dios ingon nga usa nga malipay sa ilang kalaglagan. Ang mga sakripisyo nga maoy mopa- kita sa Iyang gugma gihalad lamang aron pagpahum- pay sa Iyang kasuko. Si Satanas mipainit sa dautang pagbati sa mga tawo, aron sa paglig-on sa iyang pagmando ngadto kanila. Sa diha nga ang sinulat pulong sa Dios gihatag, si Satanas mituon sa mga tagna sa pag-anhi sa Manluluwas. Gikan sa usa ka kaliwatan ngadto

[136] sa laing kaliwatan siya mibuhat sa pagbuta sa mga tawo niining mga tagna, aron nga sila mosalikway ni Kristo sa Iyang pag-anhi.

Sa panahon sa pagkatawo ni Jesus, si Satanas nahibalo nga may Usa nga miabut uban ang diosnong sugo sa pagbatok sa iyang pag- gahum. Siya mikurog sa men- sahe sa manulonda nga nagpahibalo sa awtoridad sa bag-ong-natawong Hari. Si Satanas nahibalo kaayo sa ka- tungdanan nga gikuptan ni Kristo didto sa langit ingon nga Hinigugma sa Amahan. Nga ang Anak sa Dios mo- anhi niining yutaa ingon nga tawo nakapuno kaniya sa katingala ug pagpana- gana. Dili niya matugkad ang mis- terio niining dakung sakripisyo. Ang iyang kalag nga ha- kog dili makasabut nianang gugma alang sa nalimbo- ngang kaliwat. Ang himaya ug kalinaw sa langit, ug ang kalipay sa pagpakig-uban sa Dios, mangitngit ang pag-ila niini sa mga tawo; apan sila nahibaloan ni Lucero, ang nagatabon nga kerubin. Sukad nga mawala kaniya ang langit, naninguha siya pag- pangita sa pagpanimalus nga himuon ang uban nga makaambit sa iyang pagkahulog. Kini iyang himuon pinaagi sa pagpakubos sa bili sa mga butang sa langit, ug pagpahiluna sa kasingkasing diha sa mga butang sa yuta.

Dili lamang nga walay pagbabag nga ang Pangulo sa langit magdaug sa mga kalag sa mga tawo ngadto sa Iyang ginharian. Sukad sa panahon nga Siya diyotayng bata didto sa Betlehem, Siya kanunay nga gihibalag sa usang dautan. Ang dagway sa Dios makita diha kang Kristo, ug sa mga konsilyo ni Satanas gipaninguha nga Siya pagadag-on. Walay tawhanong binuhat nga mianhi sa kalibutan nga makalikay sa gahum sa limbongan. Ang mga pundok sa nagkasabut nga dautan gipahiluna diha sa Iyang agianan aron makiggubat batok Kaniya, ug kon mahimo pagdaug sa ibabaw Niya.

Diha sa pagbautismo sa Manluluwas, si Satanas kauban niadtong mga saksi. Iyang nakita ang himaya sa Amahan nga naglandong sa Iyang Anak. Iyang nabati ang tingog ni Jehoba nga nagpamatuod sa pagkadios ni Jesus. Sukad sa sala ni Adan, ang tawhanong kaliwat na-putlan gikan sa diritso nga pakig-uban sa Dios; ang pakigsandurot sa taliwala sa langit ug sa yuta pinaagi kang Kristo; apan karon nga si Jesus miabut na “diha sa pagkasama sa makasasalang unod” (Rom. 8:3), ang Amahan sa Iyang kaugalingon misulti. Siya kaniadto nakigsulti sa katawhan pinaagi kang Kristo; karon makigsulti Siya sa katawhan diha kang Kristo. Si Satanas naglaum nga ang pagkasuko sa Dios sa dautan makadala sa walay katapusang pagkabulag sa taliwala sa langit ug yuta. Apan karon napadayag nga ang pagkasumpay sa taliwala sa Dios ug sa tawo napabalik.

Si Satanas nakakita nga kinahanglan gayud siya modaug kun siya ba ang madaug. Ang mga dagkung mga butang sa panag-away nga nahilakip ang hilabihang kadaku nga matugyan sa iyang mga sakup mga manulonda. Siya gayud sa personal mao ang mohimo sa pakig-gubat. Ang tanang mga gahum sa pagkahulog gipalihok batok sa Anak sa Dios. Si Kristo maoy gitumong sa tag-satagsa ka hinagiban sa impierno.

Daghan ang nagtan-aw niining pag-away sa taliwala ni Kristo ug ni Satanas nga walay bili sa ilang kinabuhi; ug alang kanila duna lamang ing diyotay nga interes. Apan sa sulod sa bahin sa kada kasingkasing kining panag-away ginasubli. Wala pa mahitabu nga may usang mopahawa sa panon sa dautan alang sa serbisyo sa Dios nga walay pakigbugno sa mga pagbatok ni Satanas. Ang mga pagdani nga gipakigbisogan ni Kristo mao kadtong atong makaplagan nga malisud barugan. Sila gipugos ngadto Kaniya sa dakung bahin ingon nga ang Iyang kinaiya labaw sa atoa. Uban sa makalil-

[137]

[138] isang nga kabug-at sa mga sala sa kalibutan diha Kaniya, si Kristo nakabarug sa pagsulay sa gana sa pagkaon, diha usab sa gugma sa kalibutan, ug diha sa gugma sa pagpa. sundayag nga magadala sa pagpaaron-ingnon. Mao kini ang mga tentasyon ang nakadaug ni Adan ug Eba, ug mao man usab ang madali nga modaug kanato.

Si Satanas nagtudlo ngadto sa sala ni Adan ingon nga proyba nga ang balaod sa Dios dili matarung, ug dili mahimong tumanon. Tungod sa atong pagkatawha- non, si Kristo maoy moluwas sa kapakyasan ni Adan. Apan sa diha nga si Adan giatubang sa maninintal, wala diha kaniya ang mga epikto sa sala. Siya mibarug sa kusog sa hingpit nga pagkatawo, nga naghupot sa bug-os nga kalig-on sa hunahuna ug lawas. Siya gilibutan sa ka- himayaan sa Eden, ug adlaw adlaw nakig-uban sa mga langitnong mga binuhat. Dili kana ang magamao kang Jesus sa Iyang pagsulod sa kamingawan aron pag-atu- bang ni Satanas. Sulod sa upat ka libo ka tuig ang taw- hanong kaliwat mikunhod sa kusog sa panglawas, sa gahum sa pangutok, ug sa iyang biling dungganon; ug si Kristo nagdala diha sa Iyang kaugalingon sa kahu- gawan sa mikunhod nga tawhanong binuhat. Pinaagi lang niana nga Siya makaluwas sa tawo gikan sa kina- iladman sa iyang pagkamakalolooy.

Daghan ang nag-angkon nga malisud alang kang Kristo sa pagdaug sa tentasyon. Unya Siya dili ikabu- tang sa dapit ni Adan; Siya dili unta makakuha sa pagdaug nga napakyasan ni Adan pagdawat. Kon kita adu- na sa bisan unsang kahimtang sa labing masulayong pakigbugno kay sa kang Kristo, unya dili Siya makahimo sa pagtabang kanato. Apan ang atong Manluluwas mikuha sa pagkatawhanon, uban ang tanang mga ka- kulian. Iyang gidala ang kinaiya sa tawo, uban sa posi- bilidad sa pagtugyan ngadto sa tentasyon. Wala kitay pagadad-ong lulan nga wala Niya maantus.

[139] Uban kang Kristo, sama sa balaang magtiayon sa Eden, ang pagkaon mao ang nataran sa unang dakung tentasyon. Sa dapit diin ang pagkalaglag misugod, ang buhat sa atong kaluwasan diha usab magsugod. Pinaagi sa pagsalmot sa gana sa pagkaon si Adan nahulog, busa pinaagi sa pagdumili sa pagkaon si Kristo modaug. “Ug sa diha nga Siya mipuasa sa kap-atan ka adlaw ug kap- atan ka gabii, Siya gigutom human niana. Ug sa miduol Kaniya ang maninintal, miingon siya, “Kon Ikaw Anak sa Dios, sugoa nga kining mga bato mahimong tinapay. Apan Siya mitubag ug miingon,

Nahisulat na, Dili lamang mabuhi ang tawo sa tinapay, apan pinaagi sa tag- satagsa ka pulong nga nagagula gikan sa baba sa Dios.”

Gikan sa panahon ni Adan ngadto kang Kristo, ang pagtagbaw sa kaugalingon nagdugang sa gahum sa gana sa pagkaon ug pagbi-natiay, hangtud nga wala nay kinu- toban sa pagpugong niini. Busa ang mga tawo nahimong napaubos ug masakiton, ug sa ilang kau- galingon mali- sud ang pagdaug. Tungod sa tawo, si Kristo midaug pinaagi sa pag-antus sa labing malisud nga pagsulay. Alang kanato Siya mihimo sa pagpugong-sa-kaugalingon nga kusganon pa kay sa kagutom ug kamatayon. Ug niining unang kadaugan nahisakup ang ubang mga dag- kung butang nga mosulod sa tanan natong pakig-away sa mga gahum sa kangitngit.

Sa dihang misulod si Jesus sa kamingawan, natak- pan Siya sa sulod sa himaya sa Amahan. Napuno sa pa- kig-uban sa Dios, natuboy Siya ibabaw sa tawhanong ka- luyahon. Apan ang himaya mipahawa, ug Siya nahibilin sa pagpakig-away sa tentasyon. Kini nagaduot diha Kaniya sa tanang higayon. Ang Iyang tawhanong kinaiya mikunhod gikan sa pakigbisug nga nagahulat Kaniya. Sa kap-atan ka adlaw Siya mipuasa ug nag-ampo. Malu- ya ug nag- niwang gikan sa kagutom, gikapoy ug hago u- ban sa kasakit sa pangutok, “ang Iyang nawong nasa- madsamaran gayud labaw kay sa bisan kinsa nga tawo, ug ang Iyang dagway labaw pa kay sa mga anak sa mga tawo.” Isa. 52:14. Karon mao na ang higayon ni Satanas. Karon siya nagtinguha nga siya makadaug na ni Kristo. [140]

Dunay miabut ngadto sa Manluluwas, sama sa tu- bag sa Iyang mga pag-ampo, usa ka dagway sa usa ka manulonda gikan sa langit. Siya nag-angkon nga adunay sugo gikan sa Dios aron pagpahibalo nga ang pagpuasa ni Kristo natapus na. Sama sa pagpadala sa Dios sa manulonda sa pagpugong sa kamot ni Abraham gikan sa paghalad ni Isaak, busa, sa natagbaw sa pagka. masinug- tanon ni Kristo sa pagsulod sa agianan nga namansahan- sa-dugo, ang Amahan nagpadala ug manulonda aron sa pagluwas Kaniya; mao kini ang mensahe nga gipadala ngadto kang Jesus. Ang Manluluwas maluya gumikan sa kagutom, Siya naghandum sa pagkaon, ug sa diha nga si Satanas miabut sa kalit diha Kaniya. Sa mitudlo sa bato nga nakatag sa desierto, ug mga may dagway sa hulma sa pan, ang manunulay miingon, “Kon Ikaw Anak sa Dios, sugoa nga kining mga bato mahimong tinapay.”

Bisan pa siyang makita nga sama sa manulonda sa kahayag, kining nahaunang mga pulong nagaluib sa iyang kinaiya. “Kon Ikaw Anak sa Dios.” Ania dinhi ang pagdasig sa kakulang sa pagsalig. Mobuhat ba si Jesus sa gisugyot ni Satanas, kini mao ang pagsugot sa pag- duhaduha. Ang manunulay nagplano sa pagdaug ni Kristo sa samang paagi nga nagmalampuson ngadto sa tawhanong kaliwat sa sinugdan. Daw unsa ka malimbungon ang pagduol ni Satanas kang Eba didto sa Eden! “Diay, nag-ingon ang Dios, Dili kamo magakaon sa tanang mga mga kahoy sa tanaman?” Gen. 3:1. Nianang panahona ang mga pulong sa manunulay matuod; apan sa iyang paagi sa pagsulti kanila adunay takuban sa pagbatok sa mga pulong sa Dios. Adunay natago nga pagdumili, usa ka pagduhaduha sa diosnong kamatuoran. Si Satanas nangita sa pagbutang ngadto sa hunahuna ni Eba sa pagpamalandong nga ang Dios dili maghimo sa Iyang ginaingon; nga ang pagpugong nianang matahum nga bunga maoy pagbatok sa Iyang gugma ug kalooy alang sa tawo. Busa karon ang [141] manunulay nangita sa pag- dasig ni Kristo sa iyang kaugalingong mga gibati. “Kon Ikaw Anak sa Dios.” Ang mga pulong nag-agulo uban sa kapait diha sa iyang hunahuna. Sa mga tuno sa iyang tingog usa ka pahayag sa bug-os nga pagduhaduha. Ang Dios magtratar ba sa Iyang Anak nianang paagiha? Iya bang biyaan Siya didto sa desierto kauban sa mga ma- bangis nga mananap, nga walay pagkaon, walay mga kauban, walay kalipay? Siya misugyot nga ang Dios dili magabutang sa Iyang Anak niini nga kahintang. “Kon Ikaw Anak sa Dios,” ipakita ang Imong gahum pinaagi sa paghumpay sa Imong kaugalingon niining ma- lisud nga kagutom. Sugoang nga kining bato mahimong tinapay.

Ang mga pulong gikan sa langit, “Kini mao ang Akong Anak nga hinigugma, nga Kaniya Ako adunay kalipay ” (Mat. 3:17), nagabagting gihapon sa mga dalung- gan ni Satanas. Apan siya naninguha nga dili tuhoan ni Kristo ang iyang pamatuod. Ang pulong sa Dios mao ang kasegurohan ni Kristo alang sa Iyang diosnong mis- yon. Siya mianhi aron pagkinabuhi ingon nga tawo sa taliwala sa mga katawhan, ug ang pulong mao ang nag- pahibalo sa Iyang pagkadugtong kauban sa langit. Maoy tuyo ni Satanas nga himuon Siyang magduhaduha nianang pulonga. Kon ang pagsalig ni Kristo sa Dios makuha, si Satanas nahibalo nga ang kadaugan sa tibuok panag-away maiya na. Madaug na niya si Jesus. Siya naglaum nga

ilalum sa gahum sa kakulang sa kadasig ug hilabihang kagutom, si Kristo mawad-an sa pagtuo sa Iyang Amahan, ug maghimo ug milagro sa Iyang ka- bahin. Kon Iya pang gihimo kini, ang piano sa kaluwasan mabungkag unta.

Sa diha nga si Satanas ug ang Anak sa Dios una pang paghibalag sa panag-away, si Kristo mao ang pangulo sa mga panon sa kalangitan; ug si Satanas, ang pangulo sa pagrebelde sa langit, gisalibay sa gawas. Karon ang ilang kahimtang nabali, ug si Satanas nagahimo sa iyang maarangan sa iyang gihunahunang bintaha. Usa sa labing gamhanan sa mga manulonda, siya miingon, gipapahawagikan sa langit. Ang panagway ni Jesus nagpakita nga Siya mao ang nahulog nga manulonda, sinalikway sa Dios, ug gibiyaan sa tawo. Ang diosnong binuhat makahimo sa pagpugong sa iyang pangangkon pinaagi sa paghimo ug usa ka milagro; “kon Ikaw Anak sa Dios, sugoa kining bato nga mahimong tinapay.” Kana nga buhat sa malalangong gahum, nagsugo ang maninintal, maoy dakung katinoan sa pagkadiosnon. Mao kiniy makadala sa panag-away sa pagkatapus.

[142]

Dili mahimong walay pakigbisog nga si Jesus magpatalinghog lang sa kahilum ngadto sa dakung-limbo-ngan. Apan ang Anak sa Dios dili magpamatuod sa Iyang pagkadios ngadto kang Satanas, ni magsaysay sa katarungan sa Iyang pagpaubos sa kaulawan. Pinaagi sa pagsugyot sa mga tuyo sa rebelde, walay alang sa kaayohan sa tawo ug himaya sa Dios nga maganansia. Kon si Kristo misugot sa sugyot sa kaaway, si Satanas mo padayon pa sa pag-ingon, Pakitai ako ug ilhanan aron ako motuo kanimo nga Anak sa Dios. Ang kamatuoran unta walay bili aron pagbungkag sa gahum sa pagrebelde diha sa iyang kasingkasing. Ug si Kristo dili mahimo sa diosnong gahum alang sa Iyang kaugalingong kaayohan. Siya mianhi aron pagdala sa pagsulay sama sa atong pagdala, nagbilin kanato sa sulondan sa pagtuo ug pagsugot. Dili dinhi kun sa ubang mosunod nga panahon sa Iyang yutan-ong kinabuhi nga Siya naghimog milagro alang sa Iyang kaugalingong katungod. Ang Iyang mga kahibulongang buhat tanan alang sa kaayohan sa uban. Bisan pa si Jesus nakaila kang Satanas sukad pa sa sinugdan, Siya wala masuko sa pagsulod pagpakigbisug kauban niya. Nalig-on pinaagi sa handumanan sa tingog gikan sa langit, Siya nagsalig sa gugma sa Iyang Amahan. Dili Siya makig-uyon sa tentasyon.

Tungod sa kaulaw ug kasuko, si Satanas napugos sa pagkalagiw gikan kang

[143] Kristo nga nagmadaugon. Kita usab makabaton sa gahum sa pagsukol sa

[144] Si Jesus mihibalag ni Satanas uban sa mga pulong sa Kasulatan. “Nasulat na,” Siya miingon. Sa tagsatagsa ka tentasyon ang hinagiban sa Iyang pakig-away mao ang pulong sa Dios. Si Satanas nangayo kang Kristo sa usa ka milagro ingon nga ilhanan sa Iyang pagkadios. Apan kadtong labing daku kay sa tanang milagro, usa ka malig-on nga pagsalig diha sa “Kini mao ang giingon sa Ginoo,” mao ang ilhanan nga dili malalis. Samtang si Kristo magkupot niining posisyon, ang maninintal dili makakuha ug bintaha.

Diha sa panahon sa dakung kaluyahon nga si Kristo gihibalag pinaagi sa mga mapintas nga mga tentasyon. Pinaagi niana si Satanas naghunahuna nga maka- daug. Tungod niining paagiha nahimo niyang pagdaug sa mga tawo. Sa dihang napakyas ang kusog, ug ang gahum sa pagbuot naluya, ug ang pagtuo mohunong sa pagsalig diha sa Dios, ug kadtong nakatindog ug dugay nga maisugon alang sa matarung nadaug. Si Moises nag- luya sa kap-atan ka tuig nga paglaaglaag sa Israel, sa dihang usa ka higayon ang iyang pagtuo namuhi sa pag- kupot sa walay katapusang gahum. Siya napakyas sa diha nga anaa na sa mga utlanan sa Yutang Sinaad. Ingon man usab si Elias, kinsa mitindog nga wala mag- luya sa atubangan ni Hari Ahab, kinsa miatubang sa tibuok nasud sa Israel, uban sa upat ka gatus ug kalim- an ka manalagna ni Baal diha sa ilang ulo. Human nianang makalilisang adlaw sa Carmelo, sa diha nga ang mga bakakong mga manalagna gipamatay, ug ang mga tawo mipahayag sa ilang pagsaad pagtuman sa Dios, si Elias mikalagiw tungod sa iyang kinabuhi sa atubangan sa mga paghulga niadtong magsisimba sa larawan nga si Jesebel. Pinaagi niana si Satanas mikuha sa bintaha sa kaluyahon sa katawhan. Ug siya gihapon magabu- hat sa samang paagi. Kon may usa nga nalibutan sa mga panganod, nalibog tungod sa kahigayonan,

[145] nag-antus tungod sa kakabus ug kalisdanan, si Satanas anaa diha aron pagtintal ug pagsamok. Iyang atakihon ang atong maluyang punto sa atong kinaiya. Siya daw miuyog sa atong pagsalig sa Dios, kinsa miantus sa maong kahimtang sa mga butang nga anaa. Kita tintalon sa dili pagsalig sa Dios, mangutana kabahin sa Iyang gugma. Usahay ang maninintal moanhi kanato sama sa iyang pagduol kang

Kristo, ipakita sa atubangan nato ang atong kaluyahon ug mga balatian. Siya naglaum sa pag- paluya sa kalag, ug pagputol sa atong pagkupot diha sa Dios. Unya siya seguro sa iyang biktima. Kon ato siyang hibalagon sama sa paghimo ni Jesus, malikayan nato ang daghang kapildihan. Pinaagi sa pagpakig-uyon sa kaaway, ato siyang mahatagan sa bintaha.

Sa dihang miingon si Kristo sa maninintal, “Dili lamang mabuhi sa tinapay ang tawo, apan pinaagi sa tagsatagsa ka pulong nga nagagula gikan sa baba sa Dios,” iyang gisubli ang mga pulong nga, sa kapin sa usa ka libo ug kap-atan ka tuig nga miagi Siya misulti ngadto sa Israel, “Si Jehoba nga imong Dios nga nag- dala kanimo niining kap-atan ka tuig didto sa kamingawan. . . . Ug ikaw gipaubos Niya, ug gipaantus sa kagutom, ug gipakaon ikaw niya sa mana, nga wala mo hiilhi, bisan ang imong mga amahan wala makaila; aron sa pagpahibalo kanimo nga ang tawo dili mabuhi sa tinapay lamang, kondili sa tagsatagsa ka pulong nga nagagula gikan sa baba ni Jehoba nga mabuhi ang tawo.” Deut. 8:2, 3. Didto sa kamingawan, nga ang tanang paagi sa pagkaon napakyas, ang Dios nagpadala sa Iyang katawhan sa mana gikan sa langit; ug ang husto ug kanunayng gikinahanglang pagkaon gihatag. Kining pagkaon mao ang magtudlo kanila nga samtang sila mag- salig sa Dios ug maglakaw sa Iyang mga dalan Siya dili magbiya kanila. Ang Manluluwas karon nagbansay sa leksiyon nga Iyang gitudlo ngadto sa Israel. Pinaagi sa pulong sa Dios ang hinabang gihatag ngadto sa pa- non sa mga Hebreohanon, ug pinaagi sa samang pu- long igahatag usab ngadto kang Jesus. Siya naghulat sa panahon sa Dios nga magdala sa kahumpayan. Siya didto sa kamingawan tungod sa pagsugot sa Dios, ug dili Siya modawat ug pagkaon pinaagi sa pagsunod sa sugyot ni Satanas. Sa atubangan sa nagasaksi nga uni- verso, Iyang gipamatuod nga minus ang kadautan nga paga antuson bisan unsa ang mahitabu kay sa pagta- likod sa bisan unsang paagi gikan sa kabubut-on sa Dios.

“Ang tawo dili lamang mabuhi sa tinapay, apan pinaagi sa tagsa- tagsa ka pulong sa Dios.” Usahay ang sumosunod ni Kristo madala diin dili na siya makaala- gad sa Dios ug magdala sa unahan sa Iyang kalibuta- nong kahigayonan. Tingali daw makita nga ang pag- tuman sa pila ka yanong tulomanon sa Dios makaputol sa iyang paagi sa pagsuportar. Si Satanas maghimo nga siya motuo nga

[146]

magsakripisyo sa iyang matinug-yanon nga mga konbiksion. Apan ang butang lamang sa atong kalibutan diin kita makasalig mao ang pulong sa Dios. “Pangitaa pag-una ang ginharian sa Dios, ug ang Iyang pagkamatarung; ug tanan kining mga butang igahatag ngadto kaninyo.” Mat. 6:33. Bisan niining kinabuhia dili makaayo kanato ang pagtalikod gikan sa kabubut-on sa atong Amahan nga langitnon. Sa dihang atong nakat-onan ang gahum sa Iyang pulong, dili kita mosunod sa mga sugyot ni Satanas aron makabaton ug pagkaon ug pagluwas sa atong mga kinabuhi. Ang ato lamang mga pangutana mao, Unsa man ang sugo sa Dios? ug unsa ang Iyang saad? Sa mahibaloan kining tanan, motuman kita sa usa, ug magsalig sa lain.

[147] Diha sa katapusang dakung pakigbugno sa pakig-away kauban ni Satanas kadtong maminatud-on ngadto sa Dios makakita nga ang tagsatagsa ka yutan-ong pagsuportar pagaputlon. Tungod kay sila midumili sa pag-lapas sa Iyang balaod aron pagtuman sa mga yutan-ong gahum, sila pagadid-an sa pagpalit ug pagbaligya. Sa katapusan isugo nga sila pagapatyon. Tan-awa sa Pin. 13:11-17. Apan ngadto sa mga masinulondon gihatag kining saad, “Siya magapuyo sa labing hataas: ang iyang dapit nga dalangpanan mao ang kalig-on sa kabatoan; ang iyang tinapay igahatag kaniya; ang iyang mga tubig dili mohubas.” Isa. 33:16. Pinaagi niining saad ang mga anak sa Dios mabuhi. Kon ang yuta madaut tungod sa gutom, sila pagapakan-on. “Dili sila maulawan sa panahon nga dautan; ug sa mga adlaw sa gutom pagabus-gon sila.” Sal. 37:19. Nianang panahona ang kalisdanan ni manalagna Habacuc naglantaw sa unahan, ug ang iyang mga pulong nagpahayag sa pagtuo sa iglesya: “Kay bisan ang kahoyng higuera dili molambo, ni may mga bunga diha sa mga balagon; ang buhat sa olibo maka-wang, ug ang kaumhan dili mohatag sa makaon; Ang mga karnero pagalaglagon gikan sa mga toril, ug didto walay mga panon sa baka sulod sa mga kamalig: bisan pa niana magamaya ako diha kang Jehoba, magamali-payon ako sa Dios sa akong kaluwasan.” Hab. 3:17, 18.

Sa tanang mga leksiyon nga makat-onan gikan sa unang dakung tentasyon sa atong Ginoo walay laing labing importante kay sa pagdala sa pagmando sa gana sa pagkaon ug mga pagbati. Sa tanang katuigan, ang mga tentasyon nga makadani sa lawasnong kinaiya maoy labing may epikto sa paghugaw ug pagpakubos sa tawhanong binuhat. Pinaagi sa dili pagpugong sa kaugali-non, si Satanas

nagbuhat sa paglaglag sa mga gahum sa pangutok ug moral nga gihatag sa Dios ngadto sa tawo ingon nga gasang dili mabayran. Pinaagi niana malisud alang sa tawo sa pagdayeg sa mga butang nga may bi-ling walay katapusan. Pinaagi sa buhat sa unod, si Satanas nangita sa pagpala gikan sa kalag ang tagsatagsa ka hulma sa pagkasama ngadto sa Dios.

Ang dili mapunggang pagsalmot ug ang kanunayng balatian ug ang pagkunhod sa kahintang nga nahitabu sa unang pag-anhi ni Kristo mousab sa pagpakita, uban sa kakusog sa dautan, sa dili pa sa Iyang ikaduhang pag-anhi. Si Kristo nagpahibalo nga ang kahintang sa kalibutan mahisama sa mga adlaw sa lunop, ug sama sa Sodoma ug Gomora. Ang tagsatagsa ka pagpamalandong sa mga hunahuna sa kasingkasing kanunay lamang nga dautan. Nianang ngilit sa makalilisang panahon nga a- tong ginapuy-an, ug alang kanato moabut ang leksiyon sa pagpuasa sa Manluluwas. Diha lamang sa dili masaysay nga pagsakit nga giantus ni Kristo diin kita makapa- malandong sa dautan sa dili mapunggan nga pagsalmot niini. Ang Iyang sulondan nagpahibalo nga ang ato lamang paglaum sa kinabuhing walay katapusan mao ang pinaagi sa pagdala sa gana sa pagkaon ug mga igbalati nga mailalum sa kabubut-on sa Dios.

[148]

Sa atong kaugalingong kusog malisud alang kanato sa pagdumili sa mga paglingla sa atong nahulog nga kinaiya. Pinaagi niining agianan si Satanas modala sa tentasyon nganhi kanato. Si Kristo nahibalo nga ang ka- away moabut sa tagsatagsa ka tawhanong binuhat, a- ron sa pagkuha ug bintaha sa kaluyahong panulondon, ug pinaagi sa mga bakak nga mga pagsugyot aron pag- lit-ag sa tanan kansang pagsalig wala sa Dios. Ug pinaagi sa pag-agi sa yuta diin pagaagian sa tawo, ang atong Ginoo nag-andam sa agianan alang kanato nga maka- daug. Dili Iyang kabubut-on nga kita mahimutang sa kakulang sa bintaha sa pakig-away ni Satanas. Dili Siya gusto nga kita hulgaon ug maluya pinaagi sa mga pag- ataki sa dragon. “Apan sumalig kamo,” Siya miingon, “Gidaug ko na ang kalibutan.” Juan 16:33.

Himoa nga siya kinsa nakigbisog batok sa gahum sa gana sa pagkaon motan-aw ngadto sa Manluluwas didto sa kamingawan sa tentasyon. Tan-awa Siya sa Iyang pag-agulo didto sa krus, samtang Siya misinggit, “Ako giuhaw.” Iyang giantus ang tanan aron mahimo usab kita pagdala niini. Ang Iyang kadaugan maoy ato usab.

[149] Si Jesus misalig diha sa kaalam ug kusog sa Iyang langitnong Amahan. Siya mipahibalo, “Kay ang Gino-ong Jehoba mobulig Kanako; tungod niini ako wala pa-libuga: . . . ug ako nasayud nga Ako dili pagapakaulawan. . . . Ania karon, ang Ginoong Jehoba motabang Ka-nako.” Mitudlo ngadto sa Iyang kaugalingong sulondan, Siya miingon kanato, “Kinsa ba ang anaa sa taliwala ninyo nga nagakahadlok kang Jehoba, . . . siya nga nagalakaw sa kangitngitan, ug walay kahayag? pasaliga siya sa ngalan ni Jehoba, ug patugyana diha sa iyang Dios.” Isa. 50:7-10. “Ang prinsipeng niining kalibutana moabut,” miingon si Jesus, “ug siya walay labut Kanako.” Juan 14:30. Walay bisan unsa diha Kaniya nga motubag sa mga paglimbong ni Satanas. Wala Siya mouyon sa sala. Wala gani bisan sa hunahuna nga Siya motugyan sa tentasyon. Busa magamao man usab kanato. Ang pagkatawhanon ni Kristo nahiusa sa pagkadiosnon; naandam Siya sa pakig-away pinaagi sa pagpuyo diha Kaniya sa Espiritu Santo. Ug Siya mianhi aron paghimo kanato nga umalambit sa langitnong kinaiya. Samtang kita nahiusa ngadto Kaniya pinaagi sa pagtuo, ang sala walay gahum sa ibabaw nato. Ang Dios mobakyaw sa Iyang kamot sa pagtuo nganhi kanato aron pagtudlo kanato pagpugong nga malig-on sa pagkadiosnon ni Kristo, aron nga kita makakab-ut sa pagkahingpit sa kinaiya.

Ug unsaon kini paghimo, gipakita ni Kristo kanato. Sa unsang mga paagi nga Siya makadaug sa pakig-away ni Satanas? Pinaagi sa pulong sa Dios. Pinaagi lamang sa pulong nga Siya makabatok sa tentasyon. “Nahasulat na,” Siya miingon. Ug nganhi kanato gihatag ang “bilhon ug dagku uyamot nga mga saad; aron nga pinaagi niini kamo mahimong umalambit sa diosnong kinaiya, aron makaikyas sa kahugawan nga ania sa kalibutan tungod sa pangibog.” 2 Ped. 1:4. Ang tagsatagsa ka saad diha sa pulong sa Dios madawat nato. “Pinaagi sa tagsatagsa ka pulong nga nagagula gikan sa baba sa Dios,” kita magkinabuhi. Kon hibalagon sa tentasyon, ayaw pagtan-aw sa mga kahigayonan kun sa kaluyahon sa kaugalingon, apan ngadto sa gahum sa pulong. Ang tanang kusog niya maanaa kanimo. “Ang Imong pulong,” miingon ang salmista, “akong gitagoan sa akong kasingkasing, aron dili ako makasala batok Kanimo.” “Pinaagi sa pulong sa Imong mga ngabil nabantayan ko ang akong kaugalingon gikan sa mga dalan sa maglalaglag.” Sal. [150] 119:11; 17:4. [151]

Ang Kadaugan

“Unya ang yawa midala Kaniya sa itaas sa bala- ang siyudad, ug gibutang Siya sa turno sa templo, ug miingon ngadto Kaniya, Kon Ikaw Anak sa Dios, umam- bak Ikaw ngadto sa ubos: kay nahisulat na,—

” Magahatag Siyag sugo sa Iyang mga manulonda mahitungod Kanim: Ug sa ilang mga kamot paga- sapnayon Ikaw nila, Aron ang imong mga tiil dili mahipangdol sa bato.”

Si Satanas karon naghunahuna nga iya nang nahi- balag si Jesus sa Iyang dapit. Ang limbongan nga ka- away sa iyang kaugalingon nagresentar sa mga pulong nga nagagikan sa baba sa Dios. Nagpabilin siyang mi- pakita nga manulonda sa kahayag, ug iyang gipamatud- an nga siya sinati sa mga Kasulatan, ug nakasabut sa tuyo sa nasulat. Samtang si Jesus kaniadto naggamit sa pulong sa Dios aron sa pagpalig-on sa Iyang pagtuo, ang manunulay karon naggamit niini aron sa pagpauyon sa iyang paglimbong. Siya nag-angkon nga nagsulay lamang siya sa pagkamaminatud-on ni Jesus, ug siya karon nag- dayeg sa Iyang pagkamalig-on. Samtang ang Manluluwas nag- pakita sa pagsalig ngadto sa Dios, si Satanas naghango Kaniya sa paghatag ug laing kamatuoran sa Iyang pagtuo.

[152]

Apan gisubli nga ang tentasyon giunhan sa pagda- sig sa kaku- lang sa pagsalig, “Kon Ikaw Anak sa Dios.” Si Kristo natental sa pagtubag sa “kon;” apan Siya nag- likay gikan sa gamay nga pag- dawit sa pagduhaduha. Dili Niya ibutang sa katalagman ang Iyang kinabuhi aron lamang sa paghatag sa kamatuoran ngadto kang Sa- tanas.

Ang manunulay naghunahuna sa pagkuha sa bintaha sa pagkatawhanon ni Kristo, ug nagpugos Kaniya sa pagpaaron in- gnon. Apan samtang si Satanas makahang- yo, dili siya makapugos sa pagpakasala. Siya miingon ngadto kang Jesus, “Umambak Ikaw ngadto sa ubos,” kay nahibaloan niya nga dili Siya mahulog; kay ang Dios mobabag sa pagluwas Kaniya. Ni si Satanas makapugos kang Jesus nga moambak Siya sa Iyang kaugalingon. Hangtud nga

si Kristo mosugot sa tentasyon, dili Siya madaug. Dili ang tanang gahum sa yuta ug sa inpierno nga makapugos Kaniya sa diotay nga bahin sa pagtali- kod gikan sa kabubut-on sa Iyang Amahan.

Ang manunulay dili makapugos kanato sa pagbuhat sa daotan. Siya dili makagahum sa mga hunahuna hangtud nga sila natugyan ngadto sa iyang pagmando. Kon ang kabubut-on mouyon, ug ang pagtuo mamuhi sa iyang pagkupot diha kang Kristo, sa dili pa si Satanas makapalihok sa iyang gahum diha kanato. Apan ang tagsatagsa ka handum sa sala nga atong gitagoan makahatag kaniya ug tikan-ganan. Ang tagsatagsa ka pun- to diin kita mapakyas sa paghimo sa diosnong tuloma- non maoy binuksang pultahan diin siya makasulod a- ron sa pagtintal ug paglaglag kanato. Ug tagsatagsa ka kapakyasan ug depikto sa atong kabahin makahatag ug kahigayonan nga siya magpakaulaw kang Kristo.

[153] Sa diha nga gisubli ni Satanas ang saad, “Magahatag Siyag sugo sa iyang mga manulonda mahitungod Kanimo,” iyang gisay-loan ang mga pulong, “aron pag- bantay Kanimo sa Imong mga dalan,” mao kini, sa tanang mga dalan nga gipili sa Dios. Si Jesus mibalibad sa paglakaw gawas sa dalan sa pagtuman. Samtang nagpakita sa hingpit nga pagsalig sa Iyang Amahan, dili Niya ibutang ang Iyang kaugalingon, wala sugoa, diha sa kahimtang nga nagkinahanglan sa pagbabag sa Iyang Amahan aron pagluwas Kaniya gikan sa kamatayon. Siya dili magpugos sa pagmando sa Dios nga moabut sa pagtabang Niya, ug sa ingon niana mapakyas sa paghatag sa tawo sa sumbanan sa pagsalig ug pagsugot.

Si Jesus mipahibalo ngadto kang Satanas, “Nahisulat na pagusab, Dili mo pagtintalon ang Ginoo nga imong Dios,” Kining mga pulonga gisulti ni Moises ngadto sa mga anak sa Israel sa giuhaw sila didto sa desierto, ug nagsugo kang Moises paghatag kanila ug tubig, nga miingon, “Ania ba si Jehoba sa taliwala nato kun wala ba?” Eks. 17:7. Ang Dios nagbuhat sa makahibulong alang kanila; apan sa kalisdanan sila miduhaduha Kaniya, ug naghangyo ug kamatayon nga Siya uban ba kanila. Sa ilang kakulang sa pagtuo sila nangita sa pagbutang Kaniya sa pagsulay. Ug si Satanas naghangyo kang Kristo sa paghimo sa samang butang. Ang Dios nagpamatuod na nga si Jesus maoy Iyang Anak; ug karon ang paghangyo sa proyba nga Siya mao ang Anak sa Dios maoy pagbutang sa pulong sa Dios sa pagsulay,—pagtental Kaniya. Ug sama ang pagkamatuod sa

paghangyo nianang wala isaad sa Dios. Mapakita ang kakulang sa pagsalig, ug sa matuod magpaproyba, kun magtental, Ka-niya. Dili kita magpadala sa atong mga pangalyupo ngadto sa Dios sa pagsulay kon Siya makatuman sa Iyang pulong, apang tungod kay Siya makatuman niini; dili sa pagproyba nga Siya nahigugma kanato, apan tungod kay Siya nahigugma kanato. “Ug kon walay pagtuo dili gayud mahimo ang pagpahimuot Kaniya: Kay bisan kinsa nga magaduol sa Dios kinahanglan magatuo sa Iyang pagkaanaa, ug nga Siya magabalus ra sa mga magapa- ngita Kaniya.” Heb. 11:6.

Apan ang pagtuo sa bisan unsang paagi dilimakig- uyon sa pagpaaron-ingnon. Siya lamang nga mao ang ma- tuod nga pagtuo maoy seguro batok sa pagpaaron-ingnon. Kay ang pagpaaron-ingnon mao ang linimbong nga pagtuo ni Satanas. Ang pagtuo nag-angkon sa mga saad sa Dios, ug magdala sa bunga sa pagtuman. Ang pagpaaron- ingnon nag-angkon usab sa mga saad, apan gigamit kini sama sa paghimo ni Satanas, aron sa pagpamalibad sa paglapas. Ang pagtuo mao unta ang magdala sa atong unang mga ginikanan sa pagsalig sa gugma sa Dios, ug pagtuman sa Iyang mga sugo. Ang pagpaaron-ingnon mi- dala kanila sa paglapas sa balaod, sa pagtuo nga ang Iyang dakung gugma makaluwas nila gikan sa pagka- hitabu sa ilang sala. Dili mao ang pagtuo ang mokuha sa pabor sa langit kon dili mosunod sa mga kondisyon diin ang kalooy igahatag. Ang matuod nga pagtuo adunay patukoranan diha sa mga saad ug mga tulomanon sa mga Kasulatan.

[154]

Usahay kon si Satanas mapakyas sa pagdasig pag- kulang sa pagtuo, molampas siya sa pagdala kanato sa pagpaaron-ingnon. Kon siya makahimo kanato nga kita mahimutang sa atong kaugalingon sa wala unta kina- hanglana sa dalan sa tentasyon, siya nahibalo nga ang kadaugan maiya na. Ang Dios magpreserbar sa tanang molakaw sa dapit ni Satanas. Diha niana kita seguro nga mahulog. Ang Manluluwas nagpahibalo kanato, “Ma- nagtukaw kamo ug manag- ampo, aron kamo dili mahi- sulod sa panulay.” Mar. 14:38. Ang pagpamalandong ug pag-ampo magpugong kanato gikan sa pagdali nga wala sugoa ngadto sa dalan sa katalagman, ug ingon niana kita maluwas gikan sa daghang kapildihan.

Bisan pa dili kita magpawala sa kadasig kon hiba- lagon sa tentasyon. Usahay kon mabutang sa masula- yong kahimtang kita magduhaduha nga ang Espiritu sa Dios nagamando kanato. Apan

[155] mao ang pagmando sa Espiritu ang nagadala ni Jesus ngadto sa kamingawan aron tentalon ni Satanas. Sa dihang dad-on kita sa Dios ngadto sa pagsulay, aduna Siyay tuyo nga himuon alang sa atong kaayohan. Si Jesus wala maghunahunang ma-tuman ang mga saad sa Dios pinaagi sa pag-adto nga wala sugoa ngadto sa tentasyon, ni Siya mobiya nga naluya kon ang tentasyon moabut diha Kaniya. Dili usab kita. “Ang Dios matinumanon, ug dili Niya itugot nga kamo pagapanulayon labaw sa inyong maarangan; apan uban sa pagpanulay Siya magatagana usab ug lutsanan sa paglikay, aron kamo makahimo sa pag-antus niini.” Siya miingon, “Magahalad ka sa Dios ug halad-sa-pasa-lamat; ug magabayad ka sa imong mga panaad ngadto sa Hataas Uyamot: ug tawgon mo Ako sa adlaw sa ka-lisdanan: pagaluwason Ko ikaw, ug ikaw magahimaya Kanako.” 1 Kor. 10:13; Sal. 50:14, 15.

Si Jesus madaugon sa ikaduhang tentasyon, ug karon si Satanas nagpakita sa iyang kaugalingon sa iyang matuod nga kinaiya. Apan dili Siya magpakita nga ma-kalilisang nga dakung mananap, nga may nabulag nga mga tiil ug mga pako sama sa kabog. Siya gamhanan nga manulonda, bisan nahulog. Siya nagpamatuod sa iyang kaugalingon nga pangulo sa pagrebelde ug ang dios niining kalibutana.

Sa gibutang si Jesus sa taas nga bukid, si Satanas nag-himo sa mga ginharian sa kalibutan, sa ilang tanang himaya, nga moagi sa ilang matahum talan-awon sa atubangan Niya. Ang silaw sa adlaw nahiluna sa mga siyu-dad may mga templo, mga palasyo nga marmol, mga matambok nga kaumhan, ug mga kaparasan nga napuno sa mga bunga. Ang agi sa dautan natagoan. Ang mga mata ni Jesus, nga dili pa dugay nakahibalag sa kangit-ngit ug kasub-anan, karon naglantaw diha sa talan-awon sa dili matupngang katahum ug kahamugaway. Unya ang tingog sa manunulay nadungog: “Tanan kining gahum akong ihatag Kanimu, ug ang himaya nila: kay kana gihatag na kanako; ug bisan kinsa nga akong gusto akong hatagan niini. Kon Ikaw mosimba kanako, tanan kini ma Imo.”

[156] Ang buluhaton ni Kristo matuman lamang pinaagi sa pag-antus. Sa atubangan Niya mao ang kinabuhi sa kasub-anan, kalisdanan, ug pakig-away, ug ang makau-law nga kamatayon. Iyang pagadad-on ang mga sala sa tibuok kalibutan. Iyang antuson ang pagpahimulag gikan sa Iyang Amahanong gugma. Karon ang manunulay

nag- tanyag sa pagtugyan sa gahum nga iyang nailog. Si Kristo makaluwas unta sa Iyang Kaugalingon gikan sa maka- hahadlok nga kaugmaon pinaagi sa pag-ila sa kagamha- nan ni Satanas. Apan ang paghimo niini mao ang pagtugyan sa kadaugan sa dakung panag-away. Diha sa pag- pangita sa pagpataas sa iyang kaugalingon labaw sa Anak sa Dios nga si Satanas nakasala sa langit. Modaug ba siya karon, maoy kalampanan sa pagrebelde.

Sa dihang mipahibalo si Satanas ngadto kang Kristo, ang ginharian ug himaya sa kalibutan gihatag nganhi kanako, ug bisan kinsa nga akong hatagan niini, iyang giingon mao ang matuod sa bahin lamang, ug iya kining gisaysay aron sa pagserbe sa iyang katuyoan sa paglim- bong. Ang dominyo ni Satanas mao kadtong iyang nailog gikan kang Adan, apan si Adan mao ang tinugyanan sa Maglalalang. Ang iya dili pagmando nga kinaugali- ngon. Ang yuta iya sa Dios, ug Iyang gitugyan ang tanang mga butang ngadto sa Iyang Anak. Si Adan magmando nga magpasakup ngadto kang Kristo. Sa dihang gitugyan ang iyang pagmando ngadto sa mga kamot ni Satanas, si Kristo nagpabilin gihapon nga matuod nga Hari. Sa ingon niana ang Ginoo miingon ngadto kang Hari Nabukodonosor, “ang Labing Halangdon Uyamot naga- dumala sa ginharian sa mga tawo, ug nagahatag niana kang bisan kinsa nga Iyang hiuyonan.” Dan. 4:17. Si Satanas makapalihok sa iyang inilog nga gahum diha lamang kon tugotan sa Dios.

Sa dihang ang manunulay mitanyag ngadto kang Kris- to sa ginharian ug himaya sa kalibutan, siya naghangyo nga si Kristo motugyan sa matuod nga pagkahari sa kalibutan, ug magmando ilalum ni Satanas. Mao kini giha- pon nga dominyo diin ang mga paglaum sa mga Judiyo nahiluna. Sila naghandum sa ginharian niining kalibutan. Kon si Kristo misugot nga motanyag kanila ni- anang ginharian, sila malipay kaayo sa pagdawat Kaniya. Apan ang tunglo sa sala, uban sa tanan niyang kaalautan, ma- pahiluna niini. Si Kristo mipahibalo sa manunulay, “Pa- hilayo ka Kanako, Satanas; kay nahisulat na, Simbahon mo ang Ginoo nga Imong Dios, ug Kaniya lamang ikaw mag-alagad.” Pinaagi sa usa nga mirebelde sa langit ang mga ginharian niining kalibutana gitanyag ngadto kang Kristo, aron pagpalit sa Iyang pagsimba ngadto sa mga prinsi- pio sa dautan; apan Siya dili mapalit; Siya mianhi aron pagtukod sa ginharian sa pagkamatarung, ug dili Niya biyaan ang

[157]

Iyang tuyo. Sa samang tentasyon si Satanas moduol sa mga tawo, ug dinhi aduna siyay maayong kalampusan kay sa ngadto kang Kristo. Ngadto sa mga tawo iyang gitanyag ang ginharian niining kalibutana sa kondisyon nga ilhon ang iyang pagkagamhanan. Iyang gihangyo nga ilang isakripisyo ang ilang pagkamamina- tud-on, isalikway ang konsiencina, magpatagbaw sa kaugalingon. Si Kristo naghangyo kanila nga pangitaon pag-una ang ginharian sa Dios, ug ang Iyang pagkamatarung; apan si Satanas molakaw sa ilang kiliran ug moingon; Kon unsa man ang tinuod sa kinabuhing walaw katapusan, aron ka mahimong malampuson niining kalibutana ikaw mag-alagad kanako. Akong gikuptan ang imong katungod sa akong mga kamot. Ako makahatag kanimo sa kadatu, kalipayan, dungog, ug kasadya. Da- wata ang akong mga tambag. Ayaw tugoti ang inyong kaugalingon nga madala sa walay hinungdang hunahuna sa pagkamaminatud-on ug pagsakripisyo-sa-kaugalingon. Akong andamon ang agianan sa atubangan nimo. Pinaagi

[158] niana dakung panon nalimbongan. Sila misugot sa pag- kinabuhi alang sa serbisyo sa kaugalingon, ug si Satanas natagbaw. Samtang siya nagdani kanila uban sa paglaum sa kalibutanong pagmando, iya usab nadaug ang pagmando sa kalag. Apan siya mitanyag nianang dili iyang katungod sa paghatag, ug sa dili madugay pag- gakuhaon gikan kaniya. Balus niini iyang limbongan sila sa ilang katungod sa panulondon sa mga anak sa Dios.

Si Satanas nangutana kon si Jesus Anak ba sa Dios. Sa iyang katapusang pagpahawa aduna siyay proyba nga dili niya malimod. Ang pagkadiosnon mikilab ngadto sa nag-antus nga tawhanon. Si Satanas walay gahum sa pagsukol sa sugo. Nagakurog uban sa kahiubos ug ka- suko, napugos siya sa pagpahawa gikan sa presensia sa Manluluwas sa kalibutan. Ang kadaugan ni Kristo na- bug-os ingon nga napakyas si Adan.

Busa kita mahimong makasukol sa tentasyon, ug mapugos si Satanas sa pagpahawa gikan kanato. Si Jesus nakadawat sa kadaugan pinaagi sa pagsugot ug pagtuo diha sa Dios, ug pinaagi sa apostol Siya miingon kanato, “Magpasakup kamo sa inyong kaugalingon ngadto sa Dios. Sukli ang yawa ug siya mokalagiw gikan kaninyo. Magpaduol ka sa Dios, ug Siya magpaduol diha kanimo.” Jak. 4:7, 8. Kita dili makaluwas sa atong kaugalingon gikan sa gahum sa manunulay; siya nakadaug sa tawhanong binuhat, ug kon kita mo-

sulay sa pagtindog sa atong kaugalingong kusog, kita mahimong biktima sa iyang mga piano; apan “ang ngalan ni Jehoba maoy usa ka malig-ong torre: ang matarung magadalagan nganha niana ug may kaluwasan.” Prob. 18:10. Si Satanas mokurog ug mokalagiw sa atubangan sa labing maluya nga kalag nga makakaplag ug taguanan nianang gamhanang ngalan.

Human molakaw ang kaaway, si Jesus nalup-og sa yuta nga maluya, uban sa kaluspad sa kamatayon sa Iyang dagway. Ang mga manulonda sa langit nagtan-aw- sa panag-away, nakita ang ilang hinigugmang Pangulo samtang Siya nakalabang sa dili-matukib nga pag-antus aron paghimog agianan sa pagkalagiw alang kanato. Siya naka-antus sa pagsulay, daku pa kay sa kita na unya ang pagatawgon sa pag-antus. Ang mga manulonda karon mialagad ngadto sa Anak sa Dios samtang siya naga- higda sama sa usa nga himalasyon. Siya napalig-on sa pagkaon, gilipay uban sa mensahe sa gugma sa Iyang Amahan ug sa kasegurohan nga ang tanang langit mida-ug sa Iyang kadaugan. Nangitngit ngadto sa kinabuhi pag-usab, ang Iyang dakung kasingkasing nalooy sa tawo, ug Siya milakaw aron pagtapus sa buhat nga Iya nang nasugdan; nga dili mopahulay hangtud ang ka- away mapildi, ug ang atong nahulog nga kaliwatan ma- luwas.

[159]

Ang bili sa atong kaluwasan dili gayud mahibaloan hangtud nga ang mga linuwas makatindog kauban sa Manluluwas sa atubangan sa trono sa Dios. Unya kon ang kahimayaan sa puloy-anang walay katapusan mo- buto diha sa atong napuno sa kalipay nga mga igbalati atong mahinumduman nga si Jesus nagbilin niining tanan alang kanato, apan alang kanato midala sa katalag- man sa kapakyas ug walay katapusang kapildihan. Unya atong ibutang ang atong mga purongpurong sa Iyang tiilan, ug magpatugbaw sa alawiton, “Ang Kordero nga gipatay takus sa pagdawat ug gahum ug kadatu ug ki-naadman ug kusog ug kadunggan ug himaya ug panalangin.” Pin. 5:12.

[160]

“Among Nakap/agan ang Mesiyas”

Si Juan Bautista karon nagwali ug nagbautismo sa Betabara, sa unahan sa Jordan. Dili halayo niining dapita nga ang Dios nagpahunong sa suba sa pag-agos hangtud nga ang Israel nakaagi niini. Didto sa unahan diyotay gikan dinhi mao ang malig-ong paril sa Jeriko nga napildi pinaagi sa armada sa langit. Ang handuma- nan niining mga hitabua nahinumduman niining panahona, ug nakahatag sa makadasig nga interes ngadto sa mensahe sa Bautista. Dili ba Siya nga nakahimo sa ka- hibulongan sa miaging katuigan makausab pagpakita sa Iyang gahum alang sa kaluwasan sa Israel? Mao kana ang hunahuna nga nagatukaw sa mga kasingkasing sa mga tawo kinsa adlawadlaw nagpunsisok sa daplin sa Jordan.

[161] Ang pagwali ni Juan nakahimo ug halalum nga pagpugong sa nasud aron sa paghangyo sa atension sa mga ponuang tinuhoanon. Ang katalagman sa kagubot nakahimo sa kada pagtigum nga inila nga tan-awon nga may pagduda gikan sa mga Romanhon, ug bisan un- sang magatudlo ngadto sa kagubot sa mga tawo nakapainit sa kahadlok sa mga pangulong mga Judiyo. Si Juan wala mag-ila sa kagahum sa Sanhedrin nga mangita pa sa pagtugot sa iyang buhat; ug iyang gibadlong ang mga mangmamando ug mga katawhan, mga Pariseo ug mga Saducio nga managsama. Bisan pa niini ang mga tawo nagsunod kaniya sa masingkamoton. Ang nadasig sa iyang buhat daw nagpadayon pagdugang. Bisan siya wala makigsabut kanila, ang Sanhedrin nag-isip niana, ingon nga magtutudlo sa publiko, siya ilalum sa ilang pagmando.

Kining pundoka gisakpan sa mga miembro nga gipili gikan sa mga saserdote, ug gikan sa mga pangulong mga magmamando ug mga magtutudlo sa nasud. Ang hataas nga saserdote mao kanunay ang presidente. Ang tanan niyang mga sakup mao ang mga tawo nga daku nagpanuigon, bisan dili pa gayud tigulang; mga tawong may kaalam, dili lamang sinati sa tinuhoan ug kasaysayan sa Judiyo, apan sa kaalam sa kinatibuk-an. Sila kinahanglan nga walay bala-tian, ug mga tawong minyo, ug mga amahan, ug mga mahisama sa uban

nga tawhanon ug may pagtagad sa uban. Ang ilang dapit nga tigu-
manan mao ang usa ka lawak nga sumpay sa templo sa Jerusalem.
Sa mga adlaw sa kagawasan sa Judiyo ang Sanhedrin mao ang korte
suprema sa nasud, nga nagbaton sa katungdanan sa simbahan ug sa
sibil. Bisan napuli- han pinaagi sa mga gobernador nga Romanhon,
aduna gihapoy naghimo sa makusog nga inpluwensia sa sibil ingon
man sa tinuhoanong mga butang.

Ang Sanhedrin dili makapahunong sa pagsusi sa buhat ni Juan.
Adunay uban nga mihigot sa pagpadayag ngadto kang Sakarias
didto sa templo, ug ang tagna sa amahan nga nagtudlo ngadto sa
iyang anak nga maoy magbabalita sa Mesiyas. Diha sa kasamok
ug kabalhinan sa katloan ka tuig, kining mga butanga sa dakung
bahin nawala na sa panan-awon. Karon nahibalik sa ilang hunahuna
pinaagi sa kasibut kabahin sa pagbuhat ni Juan.

Dugay na nga ang Israel may manalagna, dugay na usab sukad
nga ang repormasyon nga sama karon nag- uswag ug nasaksihan. [162]
Ang kinahanglan sa pagsugid sa sala daw bag-o ug nakapatin-
gala. Daghan sa mga pa- ngulo dili moadto sa pagpatalinghog
sa mga pangalyu- po ug mga pagsaway, kay tingali sila madala sa
pagpa- dayag sa mga tinago sa ilang kaugalingong kinabuhi. Apan
ang iyang pagwali mao ang diritso nga pagpahi- balo sa Mesiyas.
Nahibaloan na kaayo nga ang kapitoan ka semana sa tagna ni Daniel,
nga nahisakup sa pag-anhi sa Mesiyas, natapus na; ug ang tanan
masingkamoton sa pag-ambit nianang panahon sa nasudnon nga
himaya nga ilang gipaabut. Mao kana ang nahibaloan sa tanan nga
kadasig nga ang Sanhedrin sa dili madugay mapu- gos kon mouyon
o isalikway ang buhat ni Juan. Nahita- bu na nga ang ilang gahum
sa ibabaw sa mga tawo nag- kaluya. Nahimo na nga seryoso nga
pangutana unsaon pagpabilin sa ilang kahimtang. Sa paglaum nga
moabut sa usa ka pagtapus, ilang gipadala ngadto sa Jordan ang usa
ka pundok sa mga saserdote ug mga Levita sa pag- pakigsabut sa
bag-ong magtutudlo.

Usa ka dakung panon nagtigum, nanagpatalinghog sa iyang mga
pulong, sa dihang miduol ang mga delega- do. Uban sa pamayhon sa
pagkagamhanan nga gihimo sa pagdani sa mga tawo ug pagmando sa
paghukom sa manalagna ang mga mapahitas-ong mga rabbi miabut.
Uban sa panlihok sa pagtahud, hapit may kahadlok, ang pundok
sa katawhan miabli alang kanila ug agianan. Ang mga dagkung

mga tawo, diha sa ilang mga saput sa mga datu, diha sa garbo sa katungdanan ug gahum, mitindog sa atubangan sa manalagna sa kamingawan.

“Kinsa man ikaw?” sila nangutana.

Sa nahibaloan kon unsa ang anaa sa ilang mga huna- huna, si Juan mitubag, “Ako dili mao si Kristo.” “Kinsa man? Ikaw ba si Elias?”

“Dili ako mao.”

“Ikaw ba ang manalagna?”

[163]

“Dili.”

“Kinsa man ikaw? aron kami makahatag ug tubag ngadto sa nagpadala kanamo. Unsa man ang ikaingon ni- mo sa imong kaugalingon?”

“Ako mao ang tingog sa usa nga nagasinggit sa kamingawan, Andama ang agianan sa Ginoo, sumala sa giingon ni Manalagna Isaias.”

Ang kasulatan diin si Juan naghisingot mao ang ma- tahum nga tagna ni Isaias: “Paglipay kamo, paglipay kamo Akong katawhan, nag-ingon ang inyong Dios. Mag- sulti kamo nga maloloy-on sa Jerusalem, ug singgiti siya, nga ang iyang natudlong panahon natapus na, nga ang iyang kasal-anan gipasaylo na. . . . Ang tingog sa usa nga nagasinggit: Andama ninyo sa kamingawan ang dalan ni Jehoba; himoang patag sa kamingawan ang usa ka halapad nga dalan alang sa atong Dios. Ang tagsatagsa ka walog pagabayawon, ug ang tagsatagsa ka bukid ug bungtod pagapaubson; ug ang dili patag pagahimu- ong patag, ug ang mga dapit nga gansanggansangon mapatag: ug ang himaya sa Dios igapadayag, ug ang tanan nga mga unod sa tingob makakita niining paghiusa.” Isaias 40:1-5 margin.

Sa kakaraan, kon ang hari mopanaw agi sa dili kaayo sabog agian nga mga bahin sa iyang ginharian, ang usa ka pundok sa mga tawo ipadala pag-una sa ha- rianong karwahi aron sa pagpatag sa mga bungtorong mga dapit ug pagdugang ug yuta sa mga lungag, aron ang hari makapanaw nga walay katalagman ug walay mak- ababag. Kining batasan gihimo sa mga manalagna aron pagpakita sa buhat sa ebanghelyo. “Tagsatagsa ka walog pagabayawon, ug ang tagsatagsa ka bukid ug bungtod pagapaubson.” Kon ang Espiritu sa Dios, uban sa iyang kahibulongan makapukaw nga gahum, makatan- dog sa kalag, kini makapaubos sa tawhanong garbo. Ang

kalibutanong kalipayan ug katungdanan ug gahum makita nga walay bili. “Ang mga gipamalandong, ug ang tagsatagsa ka butang nga nagapataas sa iyangkauga- lingon batok sa kahibalo sa Dios” tanan [164] gilumpag; ang tagsatagsa ka hunahuna gidala nga binihag aron kini “magmasinugtanon kang Kristo.” 2 Kor. 10:5. Unya ang pagkatawhanon ug ang nagasakripisyo-sa-kaugalingon nga gugma, nga diyotay ug bili sa taliwala sa mga tawo, ginatuboy sama sa nag-inusara nga may bili. Mao kini ang buhat sa ebanghelyo, diin ang mensahe ni Juan may bahin.

Ang mga rabbi nagpadayon sa ilang pagpangutana: “Nganong nagbautismo man ikaw? kon dili ikaw kadtong Kristo, ni si Elias, ni kadtong usa ka manalagna?” Ang mga pulong “kadtong manalagna” may pagtumong ngadto kang Moises. Ang mga Judiyo nadala sa pagtuo nga si Moises pagabanhawon gikan sa mga patay, ug dad-on sa langit. Wala siya mahibalo nga siya nabanhaw na. Sa diha nga ang Bautista misugod sa iyang minister- yo, daghan ang naghunahuna nga siya tingali ang manalagna nga si Moises nga nabanhaw gikan sa minatay, kay daw adunay iyang bug-os nga kaalam sa mga tag-na ug sa kasaysayan sa Israel.

Gituhoan usab nga sa dili pa moanhi ang Mesiyas, si Elias sa personal magpakita. Kining pagpaabut gihi- balag ni Juan sa iyang paglimod; apan ang iyang mga pulong adunay halalum nga kahulogan. Si Jesus human niana miingon, kabahin kang Juan, “Ug kon buot kamo motuo niini, siya mao si Elias nga magaanhi.” Mat. 11:14, R.V. Si Juan mianhi diha sa espiritu ug gahum ni Elias, sa paghimo nianang buhat nga gihimo ni Elias. Kon ang mga Judiyo midawat kaniya, matapus na unta diha alang kanila. Apan sila wala modawat sa iyang mensahe. Alang kanila siya dili si Elias. Siya dili makatuman alang kanila sa misyon nga iyang gianhian nga pagahumanon.

Kadaghanan niadtong nagkatigum sa Jordan naka- tambong sa pagbautismo ni Jesus; apan ang ilhanan kaniadto nga gihatag gipakita lamang sa pila ka buok sa taliwala nila. Sa panahon sa [165] mosunod nga mga bu- lan sa pagbuhat sa Bautista, daghan ang midumili sa pagdawat sa pagtawag sa paghinulsol. Pinaagi niana sila nagpagahi sa ilang mga kasingkasing ug nagpangit- ngit sa ilang pagsabut. Sa diha nga ang langit nagpada- yag pagpamatuod kang Jesus sa Iyang pagbautismo, sila wala makatagad niini. Ang mga

mata nga wala ilingi ngadto sa pagtuo Kaniya nga dili makita dili makatan-aw sa pagpadayag sa himaya sa Dios; ang mga dalung-gan nga wala makapatalinghog sa Iyang tingog wala makabati sa mga pulong sa saksi. Busa mao man usab karon. Usahay ang presensia ni Kristo ug sa mga ma-gaalagad nga manulonda makita sa mga katiguman sa mga tawo, apan dunay daghan nga wala makahibalo niini. Wala sila makasabut sa butang katingalahan. Apan sa pila ka buok ang presensia sa Manluluwas ipakita. Ang kalinaw ug kalipay makapalihok sa ilang mga kasingkasing. Sila gilipay, gidasig ug napanalanginan.

Ang mga deputado gikan sa Jerusalem misulti kang Juan, “Nganong nagbautismo ka?” ug sila naghulat sa iyang tubag. Sa kalit, samtang ang iyang panglantaw miagi sa ibabaw sa pundok sa katawhan, ang iyang mata nainit, ang iyang nawong nadan-agan, ang iyang kina-tibuk-ang lawas naukay sa halalum nga pagbati. Uban sa gituy-od nga mga kamot siya misinggit, “Ako naga-bautismo sa tubig: diha sa taliwala ninyo nagatindog ang Usa kinsa wala ninyo mahibaloi, bisan Siya nga maga-anhi sunod kanako, kinsang higot sa sapatos ako dili angay nga mohubad.” Juan 1:27, R.V., margin.

Ang mensahe nailhan ug klaro, nga pagadad-on ngadto sa Sanhedrin. Ang mga pulong ni Juan moaplikar dili lain kon dili ang Usa nga dugay nang gisaad. Ang Mesiyas diha sa taliwala nila! Sa katingala ang mga saserdote ug mga pangulo mitan-aw palibut kanila, naglaum nga makita Siya kinsa gisulti ni Juan. Apan Siya [166] dili mailhan sa taliwala sa panon sa katawhan.

Sa diha sa bautismo ni Jesus, si Juan mitudlo ngadto Kaniya ingon nga Kordero sa Dios, usa ka bag-ong kahayag midan-ag diha sa buhat sa Mesiyas. Ang huna-huna sa manalagna natumong sa mga pulong ni Isaias, “Siya pagadad-on ingon nga nating karnero ngadto sa ihawan.” Isa. 53:7. Sa mga semanang misunod, si Juan uban sa bag-ong interes mituon sa mga tagna ug sa mga pagtudlo sa serbisyo sa sakripisyo. Siya wala makaila sa klaro sa duha ka mga bahin sa buhat ni Kristo, ingon nga maga-antus nga sakripisyo ug usa ka mananaug nga hari, apan iyang nakita nga ang Iyang pag-anhi adunay halalum nga kahulogan kay sa nahibaloan sa mga saserdote ug sa mga tawo. Sa dihang iyang nakita si Jesus sa taliwala sa panon sa katawhan sa Iyang pagbalik gikan sa desierto, siya sa suod nangita Kaniya aron pag-hatag sa katawhan sa pila ka ilhanan sa

Iyang matuod nga kinaiya. Hapit na makulangan sa pagpugong nga siya naghulat nga makadungog sa Manluluwas nga mopahi- balo sa Iyang misyon; apan walay pulong nga gisulti, walay ilhanan nga gihatag. Si Jesus wala motubag sa pagpahibalo sa Bautista kabahin Niya, apan nakigtipon sa mga disipulo ni Juan, wala mopakita sa gawas sa ka- matuoran sa Iyang pinasahi nga buhat, ug wala maghimo sa mga paagi aron mahimo Siya nga mahibaloan.

Sa sunod nga adlaw si Juan nakakita kang Jesus nga nagaabut. Uban sa kahayag sa himaya sa Dios nga nahiluna sa ibabaw Niya, ang manalagna mituboy sa iyang mga kamot, nagaingon, “Ania karon, ang Kordero sa Dios, nga magakuha sa sala sa kalibutan! Mao kini Siya ang akong giingon, Sunod kanako moanhi ang usa ka tawo nga gipahimutang sa unahan nako, . . . Ug ako gayud gani wala man masayud Kaniya; apan Siya iga- padayag ngadto sa Israel, tungod niini mianhi ako sa pag- bautismo* sa tubig. . . . Nakita ko ang Espiritu nga mikunsad ingon ug salampati gikan sa langit; ug kini nag- pabilin diha Kaniya. Ako wala gayud masayud Kaniya; apan Siya nga nagsugo kanako pagpangbautismo sa tubig, Siya miingon kanako, Siya nga imong makita nga pagakunsaran ug pagapuy-an sa Espiritu, mao kana Siya ang magabautismo sa Espiritu Santo. Ug akong nakita ug gipanghimatuod ko nga kini Siya mao ang Anak sa Dios.” Juan 1:29-34, R.V. margin.

[167]

Mao ba kini si Kristo? Uban sa katingala ug kahi- bulong ang mga tawo mitan-aw ngadto sa Usa nga bag-o lang gipahibalo nga Anak sa Dios. Sila sa halalum na- tandog sa mga pulong ni Juan. Siya nagsulti kanila sa ngalan sa Dios. Sila nagpatalinghog kaniya adlaw-adlaw samtang siya nagbadlong sa ilang mga sala, ug kada adlaw ang kusog nga pagtuo nga siya pinadala gikan sa langit napalig-on. Apan kinsa man kining Usa nga labaw pa kang Juan nga Bautista? Sa iyang panapot ug pama- rug walay tilimad-on nga siya may ranggo. Siya yano lang nga pagkatawo, nabestihan sama kanila sa usa ka saput sa kabus.

Didto sa panon may pila nga sa panahon sa bautismo ni Kristo nakakita sa diosnong himaya, ug nakabati sa tingog sa Dios. Apan sukad niadtong panahona ang dagway sa Manluluwas daku ang kabalhinan. Sa panahon sa Iyang bautismo ilang nakita ang Iyang panag- way nga nausab ngadto sa kahayag sa langit; karon, lus- pad, hugo, ug niwang, Siya nailhan lamang ni Juan.

Apan samtang ang mga tawo mitan-aw ngadto Kaniya, ilang nakita ang dagway diin ang diosnong kalooy nasagulan sa madasigong gahum. Kada usa nga pagpa- sikdap sa mata, kada usa nga makita sa panagway, na- patikan sa pagpaubos, ug pagpa- hayag sa dili masaysay nga gugma. Siya daw nalibutan sa kahimtang sa espi- tuhanong inpluwensia. Samtang ang Iyang batasan buo- tan ug dili magpaaron ingnon, Iyang nadani ang mga tawo uban sa pagtagad sa gahum nga natago, apan dili gayud matabonan ang kinatibuk-an. Mao ba kini Siya ang Usa kinsa ang Israel dugay nang naghulat?

[168]

Si Jesus mianhi diha sa kakabus ug pagpaubos, aron nga Siya maoy atong sulondan ingon man ang atong Manluluwas. Kon Siya mipakita pa nga may harianong pasundayag, unsaon man Niya pagtudlo sa pagpaubos? unsaon man Niya pagpresentar nianang mga malantip nga mga kamatuoran sama sa Sermon sa Bukid? Asa na man unta ang paglaum sa mga mapaubsanong kinabuhi kon si Jesus mianhi pa nga magpuyo ingon nga hari sa taliwala sa mga tawo?

Ngadto sa panon sa mga katawhan, bisan pa, daw malisud nga ang Usa nga gitudlo ni Juan nga mahiapil sa ilang hataas nga pan- gandoy. Busa daghan ang nasubo, ug hilabihang pagkalibog.

Ang mga pulong diin ang mga rabbi ug mga saserdote naghan- dum ug daku nga mamati, nga si Jesus karon mopabalik sa ginharian sa Israel, wala man igasul- ti. Nianang haria sila naghulat ug nag- bantay; kana nga hari andam sila sa pagdawat. Apan ang usa nga nagpa- ngita sa pagtukod sa ilang mga kasingkasing sa ginharian sa pagkamatarung ug kalinaw, sila dili makadawat.

Sa sunod nga adlaw, samtang ang duha ka disipulo nagtindog sa duol, si Juan nakakita na usab kang Jesus nga diha kauban sa mga tawo. Nadan-agan na usab ang nawong sa manalagna sa hi- maya gikan sa Dili-makita, samtang siya misinggit, “Tan-aw’a ang Kordero sa Dios!” Ang mga pulong nakadasig sa mga kasingkas- ing sa mga disipulo. Sila wala kaayo makasabut sa bug-os kanila. Unsa may kahulogan sa ngalan nga gihatag Kaniya ni Juan,—”ang Kordero sa Dios”? Si Juan sa iyang kaugalingon wala makasaysay niini.

Sa gibiyaaan si Juan, sila milakaw aron pagpangita ni Jesus. Ang usa niadtong duha mao si Andres, ang ig- suon ni Simon; ug ang

usa mao si Juan nga ebanghelista. Mao kini sila ang unang mga disipulo ni Kristo. Natan- dog sa dili mapunggan nga pagbati, sila misunod ni Jesus,—mahinamon sa pagpakigsulti kauban Niya, apan na- hibulong ug nahilum, nawala sa hilabihan ka impor- tante sa hunahuna, “Mao ba kini ang Mesiyas?” [169]

Si Jesus nahibalo nga ang mga disipulo nagsunod Kaniya. Sila maoy unang bunga sa Iyang pagbuhat, ug adunay kalipay sa kas- ingkasing sa diosnong Magtutudlo samtang kining mga kalag mi- tubag sa Iyang grasya. Apan sa milingi, Siya nangutana lamang, “Unsa man ang inyong gipangita?” Siya naghatag kanila ug ka- gawasan kon motalikod o mosulti ba sa ilang gihandum.

Sa usa lamang ka tuyo nga sila nagtagad. Ang presensia sa Usa nga nakapuno sa ilang hunahuna. Sila mi- sulti, “Rabbi, . . . diin man Ikaw magpuyo?” Diha sa mubo nga pagsultihanay diha sa daplin sa dalan dili nila madawat kadtong ilang gihandum? Gusto silang maginusara kauban ni Jesus, nga molingkod diha sa Iyang tiilan, ug magpatalinghog sa Iyang mga pulong.

“Siya miingon ngadto kanila, Umari ug tan-awa. Sila mianha ug nakakita kon diin Siya magpuyo, ug nagpa- bilin kauban Niya nianang adlaw.”

Kon si Juan ug si Andres nagbaton sa dili matinu- hoon nga espiritu sama sa mga saserdote ug mga pa- ngulo, dili unta sila makaplagnan ingon nga mga tinon- an sa tiilan ni Jesus. Sila unta moduol lang kang Jesus ingon nga magsasaway, sa paghukom sa Iyang mga pulong. Daghan ang ingon niana nga misira sa pultahan sa labing bililhong mga higayon. Apan dili kana mao alang niining unang mga disipulo. Sila mitubag sa pag- tawag sa Espiritu Santo sa pagwali ni Juan Bautista. Karon ilang nailhan ang tingog sa langitnong Magtutudlo. Alang kanila ang mga pulong ni Jesus napuno sa kabugnaw ug kamatuoran ug katahum. Ang usa ka dios- non nga dan-ag nahimutang diha sa pagtudlo sa Kasu- latan sa Daang Tugon. Ang daghang bahin sa mga tema sa kamatuoran mibarug sa bag-ong kahayag.

Ang pagbati sa sala ug pagtuo ug gugma nga maka- himo sa kalag nga makadaw’at sa kaalam gikan sa langit. Ang pagtuo nga nagabuhat pinaagi sa gugma mao ang yawi sa kahibalo, ug ang tagsatagsa nga nahigugma “nakaila sa Dios.” 1 Juan 4:7. [170] [171]

Ang disipulo nga si Juan usa ka tawo nga mamina- tud-on ug may halalum nga pagbati, madasigon, apan mapalandungon. Misugod siya sa pag-ila sa himaya ni Kristo,—dili sa kalibutanong pasundayag ug gahum diin siya gitudloan sa paglaum, apan “ang himaya sa Pina- langgang bugtong Anak sa Amahan, napuno sa grasya, ug kamatuoran.” Juan 1:14. Natuhop siya sa pagpama- landong sa kahibulongang tema.

Si Andres naninguha sa pagbahin sa kalipay nga nakapuno sa iyang kasingkasing. Sa milakaw pagpangi- ta sa iyang igsuon nga si Simon, siya misinggit, “Among nakaplagn ang Mesiyas.” Si Simon wala mohulat sa ikaduhang pagpahibalo. Siya usab nakadungog sa pag- wali ni Juan Bautista, ug siya midali ngadto sa Manluluwas. Ang mata ni Kristo mipahiluna ngadto kaniya, nagbasa sa iyang kinaiya ug sa kasaysayan sa iyang kinabuhi. Ang iyang masuk-anong kinaiya, ang iyang ma- higugmaon, maloloy-on nga kasingkasing, ang iyang am- bisyon ug pagsalig-sa-kaugalingon, ang kasaysayan sa iyang pagkahulog, ang iyang paghinulsol, ang iyang mga binuhatan, ug ang iyang bayanihong kamatayon,—ang Manluluwas nakabasa niini tanan, ug Siya miingon, “Ikaw si Simon, ang anak ni Jona: ikaw paganganlan nga si Cephas, kon pagahubaron, usa ka bato.”

“Nianang adlawang misunod si Jesus milakaw ngadto sa Galilea, ug nakakaplag ni Felipe, ug miingon ngadto kaniya, Sumonod ka Kanako.” Si Felipe mituman sa sugo, ug dihadiha nahimo siyang magbubuhat ni Kristo.

Si Felipe mitawag kang Natanael. Ang naulahi didto kauban sa panon sa katawhan sa dihang ang Bautista mitudlo kang Jesus ingon nga Kordero sa Dios. Samtang si Natanael mitan-aw ngadto kang Jesus, nasubo siya. Kini bang tawhana, nga nagdala sa timaan sa kahago

[172] Si Felipe miadto sa iyang higala nga si Natanael ug miingon, “Among na- jkaplagn ang Mesiyas.” Wala mohulat si Natanael ug ikaduha pang pagdapit. pagbuhat ug kakabus, mao ng Mesiyas? Apan si Natanael dili makadesider sa pagsalikway ni Jesus, kay ang mensahe ni Juan nakatandog sa iyang kasingkasing.

Nianang panahon nga si Felipe nagtawag kaniya, si Natanael miadto sa mamingawng pundok sa mga kahoy aron pagpamalandong sa gipahibalo ni Juan ug sa mga tagna kabahin sa Mesiyas.

Siya nag-ampo nga kon kadtong gipahibalo ni Juan mao ang Manlu-luwas, kinahang- lan ipahibalo ngadto kaniya, ug ang Espiritu Santo mikunsad diha kaniya uban ang kasegurohan nga ang Dios nagduaw sa Iyang katawhan ug nagpatindog ug sungay sa kaluwasan alang kanila. Si Felipe nahibalo nga ang iyang higala nagsusi sa mga tagna, ug samtang si Natanael nag-ampo ilalum sa kahoyng higuera, si Felipe na- kadiskobre sa iyang hiklinganan. Sila usahay mag-ampo paghiosa niining hilit nga dapit nga gitagoan sa mga dahon sa mga sanga sa kahoy.

Ang mensahe, “Amo Siyang nakaplagan, kang kinsa si Moises diha sa balaod, ug mga manalagna, nanagsu- lat,” ngadto kang Natanael daw diretso nga pagtubag sa iyang pag-ampo. Apan si Felipe adunay nagakurog nga pagtuo. Siya midugang nga maduhaduhaon, “Si Jesus sa Nasaret, ang anak ni Jose.” Miusab ang pagbating masupakon pagbangon diha sa kasingkasing ni Natanael. Siya miingon, “Duna bay maayong butang mogula gikan sa Nasaret?”

Si Felipe, misulod nga walay pakiglantugi. Siya mi-ingon, “Umari ug tan-awa. Si Jesus nakakita kang Natanael nga nagapadulong ngadto Kaniya, ug miingon ngadto kaniya, Tan-awa ang Israelhanon gayud, diin walay sala!” Sa katingala si Natanael nakaingon, “Diin man Ikaw makahibalo kanako? Si Jesus mitubag ug miingon ngadto kaniya, Sa wala pa ikaw tawga ni Felipe, sa didto pa ikaw sa ilalum sa kahoy nga higuera, Ako na ikaw nga nakita.”

Kadto igo na. Ang diosnong Espiritu nga nagsaksi ngadto kang Natanael sa iyang hilit nga pag-ampo ilalum sa kahoyng higuera karon nagsulti kaniya sa mga pulong ni Jesus. Bisan nagduhaduha, ug natugyan sa daw pagbating masupakon, si Natanael miduol kang Kristo uban sa maminatud-on nga handum sa kamatuoran, ug karon ang iyang handum gitubag. Ang iyang pagtuo mi- lapaw pa niadtong usa nga nagdala kaniya ngadto kang Jesus. Siya mitubag ug miingon, “Magtutudlo, ikaw mao ang Anak sa Dios; Ikaw mao ang Hari sa Israel.”

Kon si Natanael nagsalig sa mga rabbi sa paggiya, dili unta niya makaplagan si Jesus. Diha sa pagkakita ug paghukom alang kaniya nga nahimo siyang disipulo. Busa sa kahimtang sa daghan karong adlawa kang kinsa ang pagbating masupakon nagapugong gikan

[173]

sa maayo. Daw unsa kalahi ang sangputanan kon sila “moari ug motan-aw”!

Samtang sila misalig sa pagmando sa tawhanong gahum, walay makaabut ngadto sa makaluwas nga ka- hibalo sa kamatuoran. Sama kang Natanael, kita nag- kinahanglan sa pagtuon sa pulong sa Dios alang sa atong kaugalingon, ug mag-ampo alang sa pagpahayag sa Espiritu Santo. Siya nga nakakita kang Natanael didto sa kahoyng Higuera makakita kanato didto sa tinagong dapit sa pag-ampo. Ang mga manulonda gikan sa kalibutan sa kahayag duol niadtong anaa sa pagkatawhanon ma- ngita sa diosnong pagmando.

[174] Diha sa pagtawag ni Juan ug Andres ug Simon, kang Felipe ug Natanael, nagasugod ang patukoranan sa Kris- tohanong iglesya. Si Juan nagsugo sa duha sa iyang mga disipulo ngadto kang Kristo. Unya ang usa niini, si Andres, nakakaplag sa iyang igsuon, ug gitawag siya ngadto sa Manluluwas. Si Felipe gitawag usab, ug mi- adto siya sa pagpangita kang Natanael. Kining mga sumba- nan mag- tudlo kanato sa ka importante sa paningkamot personal, sa paghimo sa deritso nga paghangyo ngadto sa atong mga kabanay, mga higala, ug mga silingan Adu-. na kadtong sa ilang tibuok kinabuhi nag- angkon nga nahibalo kang Kristo apan wala makahimo ug personal nga paningkamot sa pagdala bisan usa lang ka kalag ngadto kang Kristo. Ilang gipasagdan ang buhat ngadto lamang sa ministro. Siya tingali maayong pagka-angay sa iyang pagkatinawag, apan dili siya makahimo sa gigahin sa Dios alang sa mga miembro sa iglesya.

Adunay daghan kinsa nagkinahanglan sa pag-amoma sa mahigugmaong mga kasingkasing sa mga Kristoha- non. Daghan ang mipaingon ngadto sa kalaglagaan nga unta maluwas kon ang ilang mga silingan, mga lalake ug babayeng komon, nagabutang sa pagbuhat personal alang kanila. Daghan ang nanaghulat nga sultihan sa personal. Sa mga banay, sa kasilinganan, sa lungsod, diin kita magpuyo, adunay buhat nga alang kanatong pagahimuon ingon nga mga misyonero kang Kristo. Kon kita mga Kristohanon, kining buhata maoy atong kali- pay. Walay usa nga makabig kay sa adunay matawo sa sulod niya ang handum sa pagpahibalo ngadto sa uban unsa ka bililhong higala ang iyang nakaplagaan diha kang Jesus. Ang makaluwas ug makabalaan nga kamatuoran dili matakpan sa ilang kasingkasing.

Ang tanan nga natugyan ngadto sa Dios mahimong agianan sa kahayag. Ang Dios maghimos kanila nga Iyang mga ahente sa pagpahibalo ngadto sa uban sa pagkada- tu sa Iyang grasya. Ang Iyang saad mao, “Ako silang himuon ug ang mga dapit libut sa Akong bungtod nga usa ka panalangin; ug himuon ko ang taligsik nga ma-naug sa iyang panahon; aduna unyay mga taligsik sa panalangin.” Ezek. 34:26.

Si Felipe miingon ngadto kang Natanael, “Umari ug tan-awa.” Wala siya mohangyo kaniya sa laing pagpa- matuod, apan sa pagtan-aw kang Kristo sa iyang kaugalingon. Karon nga si Jesus misaka na sa langit, ang Iyang mga disipulo mao ang Iyang mga tinugyanan sa taliwala sa mga tawo, ug ang usa nga labing epiktibo nga pa- agi sa pagdaug ug mga kalag ngadto Kaniya mao ang pagpakita sa su- londang maayo sa Iyang kinaiya sa atong inadlawng kinabuhi. Ang atong inpluwensia ngadto sa uban dili nagasalig sa kinadak-an unsa ang atong gina- sulti apan sa unsa kita sa atong kinabuhi. Ang mga tawo tingali makiglalis kun mobatok sa atong mga pangata- rungan, sila tingali mosupak sa atong pangalyupo; apan ang kinabuhi nga way interes sa gugma, mao ang argu- mento nga dili nila mabal- ibaran. Ang maminatud-ong kinabuhi nga nasunod sa kinaiya sa pagkamapaubsanon ni Kristo, maoy usa ka gahum sa kalibutan. [175]

Ang pagtudlo ni Kristo maoy pagpahayag sa nahul- ma sa su- lod nga konbiksion ug experiensia, ug kadtong makakat-on Kaniya mahimong mga magtutudlo nga sunod sa diosnong tulomanon. Ang pulong sa Dios, nga isulti sa usa nga nabalaan sa iyang kaugalingon pinaagi niini, adunay gahum nga makahatag-kinabuhi nga ma- kahi- mong makadani sa mga nanagpatalinghog, ug mag- tandog kanila nga mao kini ang buhing kamatuoran. Kon ang usa makadawat sa ka- matuoran diha sa paghigugma niini, iya kining ipakita sa pagpadani sa iyang batasan ug sa tono sa iyang tingog. Siya magpaila nianang Iyang nadunggan, nakita, ug nakuptan sa pulong sa kinabuhi, aron ang uban makapakig-abyan kauban niya pinaagi sa kahibalo kang Kristo. Ang iyang pagpamatuod, gikan sa mga ngabil nga natan- dog sa buhing baga gikan sa ha- laran, mao ang kamatuoran sa madawatong kasingkasing, ug magabuhat sa pagkabalaan diha sa kinaiya.

Ug siya nga mangita sa paghatag sa kahayag ngadto sa uban sa iyang kaugalingon mahimong panalanginan. “Aduna unyay mga

[176] taligsik sa panalangin.” “Siya nga magatubig pagatubigan usab siya.” Prob. 11:25. Ang Dios makakab-ut unta sa Iyang tuyo sa pagluwas sa mga ma- kasasala nga walay atong pagtabang; apan aron nga kita makaugmad sa kinaiya sama kang Kristo, kinahang- lan kita moambit sa Iyang buhat. Aron makasulod sa Iyang kalipay,—ang kalipay sa pagtan-aw sa mga kalag nga maluwas sa Iyang sakrip- isyo,—kinahanglan kita mo- salmot sa Iyang mga bulohaton alang sa ilang kaluwasan.

Ang unang pagpahayag ni Natanael sa iyang pagtuo, bug-os ug maminatud-on ug sinsero, nahulog sama sa musika sa mga dalung- gan ni Jesus. Ug Siya “mitubag ngadto kaniya, Tungod kay Ako nag-ingon kanimo, Ako ikaw nga nakita sa ilalum sa kahoy nga higuera, mituo ikaw? makakita pa ikaw ug dagkung mga butang kay niini.” Ang Manluluwas nagalantaw sa unahan uban sa kalipay sa Iyang buhat sa pagwali sa maayong balita ngadto sa mga malumo, sa paglig-on sa mga masulob- on, ug pagpahibalo sa kagawasan sa mga dinakpan ni Satanas. Sa paghunahuna sa bililhong mga panalangin nga Iyang gidala sa mga tawo, si Jesus midugang, “Sa pagkamatuod, sa pagkamatuod, Ako nagaingon kanimo, Human ni- ini inyong makita ang langit nga maablihan, ug ang mga manulonda sa Dios mosaka ug manaug diha sa Anak sa tawo.”

Dinhi si Kristo sa epiktibo miingon, Sa daplin sa Jordan, ang mga langit naablihan, ug ang Espiritu na- naug sama sa salampati sa ibabaw Nako. Kadto nga ta- lan-awon usa ka ilhanan nga Ako mao ang Anak sa Dios. Kon motuo kamo Kanako ingon niana, ang inyong pagtuo mapabuhi. Inyong makita nga ang mga langit ma- buksan, ug dili na gayud masirhan. Ako silang giabli- han alang kanimo. Ang mga manulonda sa Dios nanag- saka, nagadala sa mga pag-ampo sa mga nagkinahang- lan ug mga nalisdan ngadto sa Amahan sa itaas, ug nag- kanaug, nagdala sa panalangin ug paglaum, kadasig, ug kinabuhi, ngadto sa mga anak sa mga tawo.

[177] Ang mga manulonda sa Dios nagakanunay pag-agi gikan sa yuta ngadto sa langit, ug gikan sa langit ngadto sa yuta. Ang milagro ni Kristo ngadto sa mga gisakit ug nag-antus nahimo pinaagi sa gahum sa Dios tungod sa pag-alagad sa mga manulonda. Ug pinaagi kang Kristo, pinaagi sa pag-alagad sa Iyang langitnong mensahe- ro, nga ang tagsatagsa ka panalangin gikan sa Dios mo- anhi kanato. Sa pagdala sa Iyang kaugalingon sa pag- katawhanon, ang atong

Manluluwas nakighiusa sa Iyang interes ngadto sa mga nahulog nga mga anak lalake ug mga babaye ni Adan, samtang pinaagi sa Iyang pagkadiosnon Iyang gikuptan ang trono sa Dios. Ug pinaagi niana si Kristo mao ang ginamitong agianan sa komoni- kasyon ngadto sa tawo ug ngadto sa Dios, ug ang Dios ngadto sa mga tawo.

[178]

Didto sa Kombira sa Kasal

Si Jesus wala magsugod sa Iyang ministerio pinaagi sa pila ka dagkung buhat sa atubangan sa Sanhedrin sa Jerusalem. Didto sa usa ka panagtigum sa panimalay sa diyotay nga balangay sa Galilea ang Iyang gahum gi- pahiluna aron sa pagdugang sa kalipay sa kombira sa kasal. Pinaagi niana Iyang gipakita ang Iyang kalooy sa mga tawo, ug sa Iyang handum sa pag-alagad alang sa ilang kalipay. Didto sa kamingawan sa tentasyon Siya sa Iyang kaugalingon miinum sa kopa sa kaalautan. Mianhi Siya aron paghatag sa mga tawo sa kopa sa pana-langin, pinaagi sa Iyang panalangin aron pagbalaan sa relasyon sa tawhanong kinabuhi.

Gikan sa Jordan, si Jesus mibalik ngadto sa Galilea. Dunay pagahimuon nga kasal sa Cana, usa ka gamayng lungsod dili layo gikan sa Nasaret; ang mga may katungod mga paryente ni Jose ug Maria; ug si Jesus, sa na- kahibalo niining pagtigum sa pamilya, miadto sa Cana, ug uban sa Iyang mga disipulo gidapit ngadto sa kombira.

[179]

Nahibalag na usab Niya ang Iyang inahan, kang kinsa Siya nahilayo sa pila ka panahon. Si Maria nakadu- ngog sa mga pagpamatuod didto sa Jordan, sa Iyang pagbautismo. Ang mga balita gidala ngadto sa Nasaret, ug nadala ngadto sa iyang hunahuna pagbag-o sa mga talan-awon nga sa daghang mga tuig natago sa iyang kasingkasing. Sa yanong naandan sa tanang Israel, Si Maria sa halalum nadasig pinaagi sa buhat ni Juan nga Bautista. Tinuod siya nahinumdom sa tagna sa iyang pagkatawo. Karon ang iyang pagkasumpay ngadto kang Jesus nakapainit pagpabag-o sa iyang mga paglaum. Apan ang mga balita nakaabut usab kaniya sa misterioso nga paglakaw ni Jesus ngadto sa kamingawan, ug siya nasa- mok sa makalibog nga umalabut.

Gikan sa adlaw nga iyang nadungog ang pahibalo sa manulonda didto sa puloy-anan sa Nasaret si Maria nagmahal sa tagsatagsa ka katinoan nga si Jesus mao ang Mesiyas. Ang Iyang matam-is, ug dili hinakog nga kinabuhi nagseguro kaniya nga Siya wala nay lain

kadtong Pinadala sa Dios. Apan may miabut usab kaniyang mga pagduhaduha ug kapakyasan, ug siya naghandum sa panahon diin ang Iyang himaya igapadayag. Ang kamatayon nakapahilayo kaniya gikan kang Jose, kinsa nakapakig-ambit sa iyang kahibalo sa misteryo sa pagkatawo ni Jesus. Karon wala na siyay usa nga iyang matsulihan sa iyang mga paglaum ug mga kahadlok. Ang nangaging duha ka bulan masulob-on kaayo. Siya nahi- layo kang Jesus, kang kinsang kalooy makakaplag siya ug kahupayan; iyang gipamalandong ang mga pulong ni Simeon, “Ang usa ka espada molapus usab sa imong kaugalingong kalag ” Luk. 2:35; iyang nahinumduman ang tulo ka adlaw nga kasakit sa dihang naghunahuna siya nga mawala na kaniya si Jesus hangtud sa kahangtu- ran; ug sa kasingkasing nga mahinamon siya naghulat sa Iyang pagbalik.

Didto sa kombira sa kasal siya nakahibalag Kaniya, ang sama gihapon nga malumo ug manggibuha- tong anak. Apan dili Siya mao gihapon. Ang Iyang pa- nagway nausab. Kini nagadala sa mga lama sa Iyang pakig-away didto sa kamingawan, ug ang bag-ong pag- pahayag sa kahalangdon ug gahum nga naghatag sa kamatuoran sa Iyang langitnon nga bulohaton. Kauban Niya mao ang pundok sa mga batan-ong mga lalake, kansang mga mata nagasunod Kaniya uban ang pagta- hud nga diosnon, kinsa nagtawag Kaniya nga Agalon. Kining mga kauban nakapahinumdum kang Maria unsa ang ilang nakita ug nadungog didto sa bautismo ug sa ubang dapit. Sila nagdesider pinaagi sa pag-ingon, “Amo Siyang nakaplagaan, kinsa gisulat ni Moises diha sa balaod, ug sa mga manalagna.” Juan 1:45.

[180]

Samtang ang mga dinapit nagtigum, daghan ang okupado sa ubang mga topiko sa makahupong interes. Usa ka pinugngan nga kadasig mikaylap niadtong pundok sa katawhan. Ang ginagmayng mga pundok nanag- sinultihay sa madasigon ug mahilum nga tono, ug ang mga may kahibulong nga pagsigpat gitumong ngadto sa Anak ni Maria. Samtang si Maria nakabati sa mga pag- pamatuod sa mga disipulo kabahin kang Jesus, siya na- lipay uban sa kasegurohan nga ang iyang dugay-nang- gihigugmang paglaum dili na mapakyas. Apan siya la-baw pang tawhanon kon wala pa kini masagoli uban sa balaanong kalipay ang agi sa natoral nga garbo sa hini- gugmang inahan. Samtang iyang nakita ang daghang pagpasigpat ngadto kang Jesus, siya naghandum nga Siya magpamatuod niadtong pundok nga Siya ang matuod nga Pinasidunggan sa Dios. Siya naglaum nga

aduna untay higayon alang Kaniya nga magpakita ug milagro sa atubangan nila.

[181] Maoy batasan sa mga panahon sa mga kahikayan sa kasal nga mopadayon sa pila ka adlaw. Niining hi- gayona, sa wala pa matapus ang kombira nakaplagnan nga nahurot na ang pangandam sa bino. Kining pag- kadiskobre nakahimo ug dakung kalibog ug pagmahay. Maoy naandan ang pagpanghatag sa bino sa mga kahi- gayonan sa kombira, ug ang kawala niini daw magpakita sa kakulang sa pagtagad. Ingon nga paryente sa gikasal, si Maria mitabang sa paghikay sa kombira, ug siya karon misulti kang Jesus, miingon, “Wala na silay bino.” Kining mga pulong mga sugyot nga Siya tingali makahatag sa ilang kinahanglan. Apan si Jesus mitubag, “Babaye, unsa may Akong mahimo kanimo? Ang Akong takna wala pa moabut.”

Kining tubag, kalit alang kanato, nagpahayag sa dili mabugnaw ug dili nga kulang sa pagtahud. Ang por- ma sa Manluluwas sa pagsulti sa Iyang inahan sumala sa batasan sa taga Silangan. Kini gigamit ngadto sa mga tawo nga gihandum nga hatagan sa pagtahud. Ang tagsatagsa ka buhat ni Kristo sa Iyang yutan-ong kinabuhi nahisibu sa tulomanon nga Iyang gihatag. “Tahu- ron mo ang imong amahan ug ang imong inahan.” Eks. 20:12. Didto sa krus, sa Iyang katapusang buhat sa pag- pangga sa iyang inahan, si Jesus misulti ngadto kaniya sa samang paagi, samtang Iyang gitugyan siya ngadto sa pag-amoma sa Iyang labing-hinigugmang disipulo. Niining duha sa kombira sa kasal ug didto sa krus, ang gugma nga gipadayag sa tono ug sa panan-aw ug sa batasan naghubad sa Iyang mga pulong.

[182] Sa Iyang pagduaw sa templo sa Iyang pagkabata, samtang ang mysteryo sa Iyang buhat-sa-kinabuhi na- buksan sa Iyang atubangan, si Kristo miingon ngadto kang Maria, “Wala ba diay kamo mahibalo nga Ako ma- gabuhat sa bulohaton sa Akong Amahan?” Luk. 2:49. Kining mga pulonga maoy mibagting sa unang nota sa Iyang tibuok kinabuhi ug pag-alagad. Ang tanang mga butang gipunggan alang sa Iyang bulohaton, ang dakung buhat sa kaluwasan diin Siya mianhi sa kalibutan aron sa pagtapus. Karon Siya misubli sa leksiyon. Adunay katalagman nga si Maria mag-isip sa iyang relasyon ngadto kang Jesus nga naghatag kaniya sa pinasahing pag-angkon diha Kaniya, ug ang katungod, sa usa ka bahin, aron pagtudlo Kaniya sa Iyang bulo- haton. Sulod sa katloan sa tuig Siya nahimong iyang mahigugmaon

ug masinulondon nga anak, ug ang Iyang gugma wala mobalhin; apan Siya karon magahimo na sa bulohaton sa Iyang Amahan. Ingon nga Anak sa Labing Hataas, ug Manluluwas sa kalibutan, walay yutan-ong higot nga makapugong Kaniya gikan sa Iyang buhat, kun maka- mpluwensia sa Iyang pamtasan. Kinahanglan nga Siya motindog nga mahigawas nga makabuhat sa kabubut-on sa Dios. Kining leksiyon alang usab kanato. Ang mga pag-angkon sa Dios labaw kay sa mga higot sa tawhanong relasyon. Walay yutan-ong pagdani nga makapa- talikod sa atong mga tiil gikan sa dalan diin Siya mag- tudlo kanato paglakaw.

Ang kalauman lamang sa kaluwasan alang sa nahu- log nga kaliwatan anaa diha kang Kristo; si Maria makakaplag lamang ug kaluwasan pinaagi sa Kordero sa Dios. Sa iyang kaugalingon wala siyay nabatnan nga kaayohan. Ang iyang pagkadugtong ngadto kang Jesus nakabutang kaniya dili sa lahi nga espirituhanong relasyon ngadto Kaniya gikan sa ubang tawhanong kalag. Kini gipakita sa mga pulong sa Manluluwas. Iyang gi- himong tin-aw ang kalainan sa taliwala sa Iyang relasyon ngadto kaniya ingon nga Anak sa tawo ug ingon nga Anak sa Dios. Ang higot sa pagkaparyente sa taliwala dili makapahimutang kaniya nga makigsama Kaniya.

Ang mga pulong, “Ang Akong takna wala pa moabut,” nagatudlo ngadto sa kamatuoran nga ang tagsatagsa ka lihok sa kinabuhi ni Kristo dinhi sa yuta mao ang katumanan sa piano nga nahimo na gikan pa sa mga adlaw nga walay katapusan. Sa wala pa Siya mo- anhi sa yuta, ang piano gihan-ay na sa Iyang atubangan, hingpit sa iyang tanang kinahanglan. Apan samtang Siya milakaw sa taliwala sa mga tawo, Siya gigiyahan, kada lakang, sa kabubut-on sa Amahan. Siya wala mopana- gana sa pagbuhat sa natudlong panahon. Sa sama nga pagsugyot Siya mihulat hangtud ang panahon miabut.

[183]

Sa pag-ingon ngadto kang Maria nga ang Iyang pa-nahon wala pa moabut, si Jesus nagtubag sa iyang wala ikasulti nga hunahuna,— sa paghandum nga Iyang gita- goan nga komon kauban sa iyang katawhan. Siya nag- laum nga Siya magpadayag sa Iyang kaugalingon ingon nga Mesiyas, ug kuhaon ang trono sa Israel. Apan ang panahon wala pa moabut. Dili ingon nga Hari, apan ingon “nga Tawo sa Kagul-anan, ug nasinati sa kasubo,” kon si Jesus midawat sa bahin nga tawhanon.

Apan bisan pa si Maria walay hustong pag-ila sa buhat ni Kristo, siya nagasalig Kaniya sa bug-os. Alang niining pagtuoha si Jesus mitubag. Mao kini ang pagpa- sidungog sa pagsalig ni Maria, ug paglig-on sa pagtuo sa Iyang mga disipulo, nga ang unang milagro gihimo. Ang mga disipulo mohibalag sa daghan ug dagkung tentasyon sa kakulang sa pagtuo. Alang kanila ang mga tagna nagpatinaw labaw sa tanang pakiglalis nga si Jesus mao ang Mesiyas. Sila nagtan-aw sa mga pangulo sa tinuhoan nga modawat Kaniya uban sa pagsalig nga labaw pa sa ilang kaugalingon. Ilang gipahibalo sa mga tawo ang kahibulongang mga buhat ni Kristo ug sa ilang kaugalingong pagsalig sa Iyang misyon, apan sila nahigangha ug sa mapait nabigo tungod sa kakulang sa pagtuo, ang lalum-pagkabutang nga pagbatok ug ang pagsupak batok kang Jesus, gipakita sa mga saserdote ug mga rabbi. Ang unang mga milagro sa Manluluwas nakapalig-on sa mga disipulo sa pagtindog niining pagbatok.

Ingon nga wala malibog sa mga pulong ni Jesus, si Maria misulti niadtong nanag atiman sa lamisa, “Kon unsay Iyang igaingon kaninyo, buhata kana.” Pinaagi niana iyang gihimo ang iyang maaraman aron sa pag- andam sa agianan alang sa buhat ni Kristo.

[184] Sa kiliran sa pultahan nagtindog ang unom ka dagkung tadyaw
 [185] nga bato, ug si Jesus misugo sa mga sulo- goon niini sa tubig. Kini gituman. Sa dihang ang bino gikinahanglan sa dinaliang paggamit, Siya miingon, “Pag- kabo na karon, ug dad-a ngadto sa pangulo sa kombira.” Inbis sa tubig nga ang sudlanan gipuno, didto mitubod ang bino. Bisang magmamando sa kombira ni ang mga dinapit sa kinatibuk-an nakatagad nga ang gikinahanglan nga bino nahurot na. Sa pagtilaw niadtong gi- dala sa mga sulogoon, ang pangulo nakakaplag niini nga labaw pag lami kay sa bisan unsa nga iya nang nainum kaniadto, ug lahi kaayo niadto naserbe na sa pagsugod sa kombira. Miatubang sa pamanhonon, miingon siya, “Tagsatagsa ka tawo sa sinugdan napahiluna sa maayong bino; ug sa dihang ang mga tawo natagbaw na pag- inum, unya moabut ang dili maayo: apan ikaw nagtago sa maayong bino hangtud karon.”

Samtang ang mga tawo magpahiluna sa pag-una sa maayong bino, unya human niini mosunod ang dili maayo, mao man usab ang kalibutan uban sa iyang mga gasa. Kadtong iyang gitanyag tingali makapatagbaw sa mata ug makadani sa mga igbalati, apan nagpamatuod nga dili makatagbaw. Ang bino mobalhin ngadto sa

pag- kapait, ang kasadya ngadto sa kaguol. Kadtong gisug- dan sa mga awit ug kalipay natapus sa kalaay ug ka- pakyasan. Apan ang mga gasa ni Jesus kanunayng pres- ko ug bag-o. Ang kombira nga Iyang giandam alang sa kalag dili mapakyas paghatag katagbawan ug kalipay. Ang tagsatagsa ka gasa nga bag-o makadugang sa gidak-on sa modawat pagdayeg ug pagkalipay sa mga panalangin sa Ginoo. Iyang gihatag ang grasya alang sa grasya. Walay kakulang sa butang gikinahanglan. Kon ikaw magpabilin diha Kaniya, ang kamatuoran nga ikaw makadawat ug madagayaong gasa karong adlawa nag- seguro sa imong pagdawat ug labi pang madagayaong gasa ugma damlag. Ang mga pulong ni Jesus ngadto kang Natanael nagpahayag sa balaod sa pagtagad sa Dios sa mga kabataan sa pagtuo. Uban sa tagsatagsa ka pres- ko nga pagpadayag sa Iyang gugma, Siya mipahibalo

Ang walay sulod nga mga (adyaw diha sa agianan paingon sa pultahan. Gi- sugo ni Jesus ang mga sulogoon nga pun-on ang mga tadyaw sa tubig. ngadto sa madawatong kasingkasing, “Mituo ba ikaw? makita ra nimo ang dagkung mga butang kay niini.” Juan 1:50.

[186]

Ang gasa ni Kristo ngadto sa kombira usa ka sim- bolo. Ang tubig nagkahulogan sa bautismo ngadto sa Iyang kamatayon; ug ang bino mao ang pag-ula sa Iyang dugo alang sa mga sala sa kalibutan. Ang tubig sa pag- puno sa mga tadyaw gidala sa tawhanong mga kamot, apan ang pulong ni Kristo lamang mao ang makahatag niini sa gahum paghatag kinabuhi. Busa ingon man sa mga tulomanon nga nagtudlo ngadto sa kamatayon sa Manluluwas. Diha lamang sa gahum ni Kristo, nga nag- buhat pinaagi sa pagtuo, nga aduna silay epikto sa pag- alima sa kalag.

Ang pulong ni Kristo naghatag sa igong kinahang- lan sa Iyang grasya sa pagpala sa kalapasan sa mga tawo, ug sa pagbag-o ug pag alima sa kalag.

Diha sa nahaunang kombira mitambong Siya kau- ban sa Iyang mga disipulo, si Jesus mihatag kanila sa kopa nga nagsimbolo sa Iyang buhat alang sa ilang ka- luwasan. Didto sa katapusang panihapon mihatag sa usab Siya, sa pagtukod sa sagradong tulomanon diin ang Iyang kamatayon igapadayag “hangtud sa Iyang pag- abut.” 1 Kor. 11:26. Ug ang kaguol sa mga disipulo sa pagpakigbulag gikan sa ilang Ginoo nahumpayan uban sa saad sa paghiusa, samtang Siya

miingon, “Dili Ako moinum niini pag-usab niining bunga sa paras, hangtud sa adlaw diin Ako makainum niini nga bag-o kauban ninyo didto sa ginharian sa Akong Amahan.” Mat. 26:29.

[187] Ang bino nga gitagana ni Kristo alang sa kombira, ug kadtong Iyang gihatag sa mga disipulo ingon nga simbolo sa Iyang kaugalingong dugo, mao ang putling duga sa paras. Alang niini ang manalagna nga si Isaias naghigot sa iyang pagsulti sa bag-ong bino “diha sa pongpong,” ug miingon, “Ayaw kini paglaglaga, kay kini adunay panalangin.” Isa. 65:8.

Si Kristo mao ang naghatag sa pasidaan ngadto sa Israel sa Daang Tugon, “Ang bino maoy tigtamay, ang maisug nga ilimnon mao ang sabaan: ug bisan kinsa ang malimbongan niini dili maalamon.” Prob. 20:1. Ug Siya sa Iyang Kaugalingon wala maghatag nianang ilimnona. Si Satanas nagtintal sa mga tawo sa pagpakigsal- mot niini nga makatabon sa katarungan ug makapaban- hod sa mga espirituhanong pagbati, apan si Kristo nag- tudlo kanato sa pagdala sa kinaiya sa ubos ngadto sa pagpasakup. Ang Iyang tibuok kinabuhi mao ang sum- banan sa pagdumili sa kaugalingon. Aron sa pagbung- kag sa gahum sa gana, Siya miantus sa atong katungod sa labing malisud nga pagsulay nga maantus sa tawo. Si Kristo maoy nagtudlo nga si Juan Bautista dili mag- inum ug bino ni maisug nga ilimnon. Siya usab ang nag- sugo sa samang pagpugong didto sa asawa ni Manoah. Ug Siya mibungat sa tunglo sa tawo nga magbutang sa botilya sa mga ngabil sa iyang silingan. Si Kristo wala mosupak sa Iyang mga pagtudlo. Ang bino nga walay alkohol nga Iyang gitagana sa mga dinapit sa kasal mao ang malami ug mabugnaw nga ilimnon. Ang iyang epikto mao ang pagdala sa lami ngadto pagsibu sa gana nga makaayo sa lawas.

Samtang ang mga dinapit sa kombira misulti sa ka- maayong klase sa bino, ang mga pangutana gihimo nga nakakuha sa mga sulogoon sa pagkahitabu sa milagro. Ang pundok sa mga tawo nianang panahona nadak-an sa katingala sa paghunahuna Kaniya nga naghimo sa kahibulongang buhat. Ug sa dihang sila nangita Kaniya, nakaplagnan nga Siya mipahawa sa mahilum nga wala mahibaloi bisan sa Iyang mga disipulo.

Ang pagtagad sa pundok sa katawhan didto na sa mga disipulo. Sa unang panahon aduna na silay higayon sa pagdawat sa ilang pag- tuo kang Jesus. Ilang gisulti kon unsa ang ilang nakita ug nadungog

didto sa Jordan, ug dunay nakapainit sa daghang mga kasingkasing sa pag-laum nga ang Dios nagbangon sa usa ka manluluwas sa Iyang katawhan. Ang balita sa milagro mikaylap sa ti-buok nga dapit, ug gidala ngadto sa Jerusalem. Uban sa bag-ong interes ang mga saserdote ug mga tigulang misusi sa mga tagna nga nagtudlo sa pag-anhi ni Kristo. Adunay masingkamoton nga handum pagkat-on sa mis-yon niining bag-ong magtutudlo, nga mipakita sa tali-wala sa mga tawo sa dili mailhan nga kinaiya.

[188]

Ang pag-alagad ni Kristo nakita ang dakung kala-inan niadtong mga tigulang Judiyo. Ang ilang pagtagad sa tradisyon ug mga porma nakawagtang sa tanang ma-tuod kagawasan sa hunahuna ug buhat. Sila nagkinabuhi nga kanunay nga nahadlok nga mahugawan. Aron ma-kalikay sa paghibalag sa “mahugaw,” sila magpalayo, dili lamang sa mga Hentil, apan gikan sa kadaghanan sa ilang mga katawhan, wala mangita sa paghatag kanilag kaayohan ni pagdaug sa ilang panaghigalaay. Pinaagi kanunay sa pagpabilin niining mga butanga, ilang gipagamay ang ilang mga hunahuna ug gipasigpit ang pagtuyok sa ilang kinabuhi. Ang ilang sumbanan nakadasig sa pagtagad sa kaugalingon ug dili motagad sa ubang klase sa mga tawo.

Si Jesus misugod sa buhat sa repormasyon pinaagi sa pag-anha sa suod nga kalooy sa katawhan. Samtang Iyang gipakita ang pagkadaku nga pagtahud sa balaod sa Dios, Iyang gibadlong ang nagpaaron-ingnon nga pag-kadisosnon sa mga Pariseo, ug naninguha sa pagpahigawas sa mga tawo gikan sa walay hunahuna nga mga tulomanon nga nagahigot kanila. Siya nangita sa pagbungkag sa nag-ali nga nakapahilayo sa nagkalainlaing klase sa katilingban, nga Iya untang madala ang mga tawo paghiusa ingon nga mga anak sa usa ka banay. Ang Iyang pagtambong didto sa kombira gihimo nga lakang ngadto sa pagtuman niini.

Ang Dios nagmando kang Juan Bautista sa pagpuyo didto sa kamingawan, aron nga siya mapanalipdan gi-kan sa inpluwensia sa mga saserdote ug mga rabbi, ug maandam sa pinasahing misyon. Apan ang pagkamadnoton ug pagpahilayo sa iyang kinabuhi dili sumbanan sa mga tawo. Si Juan sa iyang kaugalingon wala magsugo sa iyang magpapatalinghog sa pagtalikod sa ilang unang mga katungdanan. Siya naghangyo kanila paghatag sa kamatuoran sa

[189]

ilang paghinulsol pinaagi sa pagka- matinumanon ngadto sa Dios sa dapit diin Siya nagta- wag kanila.

Si Jesus nagbadlong sa pagpalabi sa kaugalingon sa tanan niyang porma, bisan pa niini Siya sosyal sa Iyang kinaiya. Iyang gidawat ang pagtagad sa tanang klase, moduaw sa mga puloy-anan sa mga datu ug mga kabus, sa mga maalam ug mga ignorante, ug nangita sa pagtu- boy sa ilang mga hunahuna gikan sa mga pangutana sa kasagaran sa kinabuhi niadtong mga butang nga espi- tuhanon ug walay katapusan. Wala Siya magtugot sa subrang hudyaka, ug walay landong sa kalibutanong kalipay nga makapamansa sa Iyang batasan; bisan pa niini Siya nakakaplag ug kalipay sa mga talan-awon sa inosente nga pagmaya, ug pinaagi sa Iyang presensia mitugot sa panagtigum sosyal. Ang kasal sa Judiyo usa ka makadaning higayon, ug ang iyang kalipayan dili makapasubo sa Anak sa tawo. Pinaagi sa pagtambong niining kombira, si Jesus mipasidungog sa kaminyoon ingon nga diosnong katukoran.

Sa duha ang Daan ug Bag-ong Tugon, ang relasyon sa kaminyoon gigamit sa pagpakita sa malumo ug sagrado nga paghiusa nga anaa sa taliwala ni Kristo ug sa Iyang katawhan. Alang sa hunahuna ni Jesus ang kalipayan sa kahikayan sa kasal nagatudlo ngadto sa pagmaya nianang adlaw kon Iya nang dad-on ang Iyang asawa sa balay sa Iyang Amahan ug ang mga linuwas kauban sa Manluluwas makalingkod ngadto sa panihapon sa kasal sa Kordero. Siya miingon, “Ingon nga ang pamanhonon nagkalipay sa pangasaw-onon, [190] ingon man usab ang imong Dios magakalipay sa ibabaw nimo.” “Dili na ikaw paga- nganlan nga Sinalikway; . . . apan Ikaw paganganlan nga Akong Kalipay; . . . kay si Jehoba nahimuot kanimo.” “Siya magamaya sa ibabaw nimo uban sa kalipay; Siya mopahulay sa Iyang gugma, Siya magkalipay sa ibabaw nimo uban sa pag-awit.” Isa. 62:5, 4, Margin; Sak. 3:17. Sa diha nga ang panan-awon sa langitnong mga butang gipakita ngadto kang Juan nga apostol, siya misulat: “Akong nadungog sama sa kini tingog sa dakung panon, ug sama sa tingog sa daghang tubig, sama sa kagahub sa makusog nga paglipak sa dalogdog, nga naga-ingon, Aleluya: kay ang Ginoong Dios nga gamhanan nagahari. Managhugyaw ug managsadya kita, ug ihatag ta ang du- ngog ngadto Kaniya: kay ang kasal sa Kordero miabut na, ug ang Iyang pangasaw-onon naandam na sa iyang kau-

galingon.” “Bulahan sila nga gitawag ngadto sa pa- nihapon sa kasal sa Kordero.” Pin. 19:6, 7, 9.

Si Jesus nakakita sa tagsatagsa ka kalag nga usa kang kinsa iga- hatag ang pagtawag ngadto sa Iyang gin- harian. Iyang naabut ang mga kasingkasing sa mga tawo pinaagi sa pagpakigkauban nila in- gon nga usang nag- handum sa ilang kaayohan. Iya silang gipangita sa mga dalan sa publiko, sa pribadong mga balay, sa mga sa- kayan, sa sinagoga, sa kabaybayonan sa katubigan, ug didto sa kombira sa kasal. Iya silang gihibalag sa ilang inadlaw nga bulohaton, ug nagpakita sa interes sa ilang dili tinuhoanong bulohaton. Iyang gi- dala ang Iyang tulomanon didto sa mga puloy- anan, nagdala sa mga pa- milya sa ilang kaugalingong puloy- anan ilalum sa inplu- wensia sa Iyang diosnong presensia. Ang Iyang makusog nga kalooyng personal nakatabang sa pagdaug mga kasingkasing. Usahay Siya mohiklin ngadto sa kabukiran alang sa pag- inusara sa pag- ampo, apan mao kini ang pagpangandam alang sa Iyang buhat sa taliwala sa mga tawo sa aktibo nga kinabuhi. Gikan niining mga pana- hona migula Siya sa pag- ayo sa masakiton, pagtudlo sa mga ignorante, ug pagbungkag sa kadena gikan sa mga dinakpan ni Satanas. [191]

Pinaagi sa paghibalag personal ug pagpakig- uban nga si Jesus mibansay sa Iyang mga disipulo. Usahay Siya magatudlo kanila, maglingkod sa taliwala nila sa kilid sa bungtod; usahay sa daplin sa dagat, kon maglakaw kauban nila sa dalan, Iyang gipakita ang mga mysteryo sa ginharian sa Dios. Wala Siya magwali sama sa gihi- mo sa mga tawo karon. Bisan asa nga ang mga kasingkasing nabuk- san sa pagdawat sa diosnong mensahe, Iyang gibuksan ang mga kamatuoran sa dalan sa kaluwasan. Wala Siya magsugo sa Iyang mga disipulo sa paghimo niini ug niana, apan miingon, “Sumonod Kanako.” Sa Iyang mga pagpanaw sa mga lungsod ug mga siyudad Iya silang gidala kauban Niya, aron nga sila makakita giunsa Niya pagtudlo ang mga tawo. Iyang giapil ang ilang interes ngadto sa Iyaha, ug sila nakighiusa kauban Niya sa buhat.

Ang sumbanan ni Kristo sa paglakip sa Iyang kau- galingon sa interes sa katawhan pagasundon sa tanan nga magwali sa pulong, ug sa tanan nga nakadawat sa maayong balita sa Iyang grasya. Kita dili magdaut sa pagpakighiusa sosyal. Dili kita magpalain sa atong kaugalingon gikan sa uban. Aron pag- abut sa tanang klase, ato silang hibaloan kon asa sila. Dili sila mangita kana- to sa ilang

kaugalingon nga kabubut-on. Dili lamang sa pulpito nga ang mga kasingkasing sa mga tawo matan- dog sa diosnong kamatuoran. Adunay laing kaumhan sa pagbuhat, mapaubsanon, tingali, apan sa kinatibuk- an masaaron. Kini makaplagaan sa puloy-anan sa mapaubsanon, ug sa harianong balay sa mga gamhanan; diha sa mga komite sa tambalanan, ug sa panagtigum sa ino- sente nga pagkalipay sosyal. Ingon nga mga disipulo ni Kristo dili kita motipon sa kalibutan tungod sa gugma sa kalipayan, pagpakighiusa kanila sa kasadya. Kana nga pagpakighiusa maka-

[192]

dala sa dautang hitabu. Dili kita mosugot sa pagpakasa- la pinaagi sa atong mga pulong kun atong mga buhat, sa atong paghilum kun atong presensia. Bisan asa kita moadto, atong dad-on si Jesus kauban nato, ug magpa- kita sa uban sa kabilihon sa atong Manluluwas. Apan kadtong nagtinguha sa pagpalungtad sa ilang tinuhoan pinaagi sa pagtago niini sa sulod sa mga batong bung- bong nawad-an sa ilang bililhong higayon sa paghimo ug maayo. Pinaagi sa ilang relasyon sosyal, ang kristia- nismo magpakighibalag sa kalibutan. Tagsatagsa nga na- kadawat sa diosnong pagpadan- ag magpasidlak sa agia- nan alang niadtong wala makahibalo sa Kahayag sa ki-nabuhi.

Kinahanglan nga kita tanan mahimong mga saksi alang kang Jesus. Ang gahum sosyal, nga nabalaan pinaagi sa grasya ni Kristo, kinahanglan pauswagon sa pag- daug mga kalag ngadto sa Manlu- luwas. Pakitaa ang kalibutan nga kita dili natuhop sa hinakog sa atong ka- ugalingong interes, apan nga kita naghandum sa uban nga makaambit sa atong mga panalangin ug mga katu- ngod. Pakitaa sila nga ang atong tinuhoan wala maghimo kanato nga walay kalooy kun diha ra gayud ang kinuto- ban. Tugoti nga ang tanan nga nag-angkon sa pagkakap- lag ni Kristo, moalagad sama sa Iyang gihimo aron sa kaayohan sa mga tawo.

Dili nato ihatag sa kalibutan ang bakak nga pagtagad nga ang mga Kristohanon masulob-on, mga tawong walay kalipay. Kon ang atong mga mata natumong ngadto kang Jesus, atong makita ang maloloy-ong Manluluwas, ug makakuhag kahayag gikan sa Iyang panagway. Bisan asa nga ang Iyang Espiritu momando, didto ang kalinaw magapabilin. Ug adunay kalipay usab, kay adu- nay mahilum, balaan nga pagsalig ngadto sa Dios.

Si Kristo mahimuot sa Iyang mga sumosunod kon sila magpakita nga, bisan tawhanon, sila mga umalam- bit sa diosnong kinaiya. Dili sila mga estatowa, apan mga buhing mga lalake ug mga babaye. [193]
Ang ilang mga kasingkasing, nabugnawan pinaagi sa mga yamog sa diosnong grasya, nabuksan ug mikaylap ngadto sa Adlaw sa Pagkamatarung. Ang kahayag nga midan-ag kanila ilang gipadan-ag ngadto sa uban pinaagi sa mga buhat nga nagadan-ag uban sa gugma ni Kristo. [194]

Sa Iyang Templo

“Human niini Siya miadto ngadto sa Capernaum, Siya, ug ang Iyang inahan, ug ang Iyang mga kaigsuonan nga lalake, ug ang Iyang mga disipulo: ug nagpadayon sila didto dili sa daghang mga adlaw. Ug ang Pasko sa mga Judiyo nagakaduol na, ug si Jesus miadto ngadto sa Jerusalem.”

Niini nga pagpanaw, si Jesus mitipon sa dakung panon nga naghimo sa ilang paglakaw ngadto sa ulohan sa siyudad. Wala pa Siya magpahibalo sa Iyang misyon sa publiko, ug Siya nakigtipon nga wala mahibaloi didto sa panon sa katawhan. Niining mga higayona, ang pag-abut sa Mesiyas, diin ang pagpaila gihatag ni Juan sa iyang pagbuhat, mao usahay ang tema sa pagsinultihay. Ang paglaum sa pagpadungganon sa nasud gihisgotan sa hilabihang kainit. Si Jesus nahibalo nga kining paglauma nila mapakyas, kay natukod kini sa dili maayong pagkahubad sa mga Kasulatan. Uban sa halalum nga kasibut Iyang gipatin-aw ang mga tagna, ug naningkamot sa pagpukaw sa kadasig sa mga tawo sa suod nga pagtuon sa pulong sa Dios.

[195] Ang mga pangulong Judiyo nagtudlo sa mga tawo nga didto sa Jerusalem sila pagatudloan sa pagsimba sa Dios. Dinhi sa panahon sa semana sa Pasko ang da-

kung gidaghanon nagkatigum, nga nagagikan sa tanang dapit sa Palestina, ug bisan pa sa layong kayutaan. Ang mga hawanan sa templo napuno sa nagkasagol nga panon. Daghan ang wala makadala kauban nila sa mga sakripisyo nga igahalad nga naghulagway sa usa nga dakung Sakripisyo. Alang sa kahamugaway niini, ang mga mananap ginapalit ug ginabaligya didto sa gawas sa korte sa templo. Dinhi ang tanang klase sa mga tawo nagkatigum sa pagpapalit sa ilang ighahalad. Dinhi ang tanang langyaw nga salapi ginailisan sa kuwartang metal sa sangtuario.

Kada usa ka Judiyo gikinahanglan nga mobayad sa tinuig nga tunga sa siklo ingon “nga bayad paglukat sa iyang kalag;” ug ang salapi nga matigum gamiton sa pagsuportar sa templo. Eks. 30:12-

16. Gawas pa niini, dagkung kantidad gidala ingon nga mga halad nga ki- nabubut-on, nga itago sa panudlanan sa templo. Ug ginasugo nga ang tanang metal salapi nga langyaw pagaili- san sa metal salapi nga gitawag nga siklo sa templo, nga maoy madawat alang sa serbisyo sa sangtuario. Ang pag-ilis sa salapi nakahatag sa higayon alang sa paglim- bong ug pagsaborno, ug kini mitubo ngadto sa maka- uulaw nga buhat nga maoy hingohaang tinubdan sa mga saserdote.

Ang mga tig-ilis nangayo ug dakung bili alang sa mga mananap nga gibaligya, ug ilang gibahin ang ilang ganansia ngadto sa mga saserdote ug mga pangulo, kin- sa midatu sa ilang kaugalingon sa salapi sa mga tawo. Ang mga magsisimba gitudloan sa pagtuo nga kon dili sila mohalad sa sakripisyo, ang panalangin sa Dios dili magpabilin sa ilang mga anak ug sa ilang mga yuta. Busa ang taas nga bili alang sa mga mananap madawat; kay human sa pag-anha nila nianang gilay-ona, ang mga tawo dili na mobalik sa ilang mga puloy-anan nga dili makahimo sa ilang buhat sa paghigugma sa Dios diin sila mianhi.

[196]

Ang dakung gidaghanon sa mga sakripisyo gihalad niadtong panahon sa Pasko, ug ang mga halin didto sa templo daku kaayo. Ang resultang kasamok nagpakita sa kasaba sa merkado kay sa templo sa Dios. Adunay mabati nga mainggit nga paghangyoay, ang pagtingog sa baka, ang pag-ima sa karnero, ang pag-agumod sa mga salampati, nasagolan sa mga tinagingting sa metal nga salapi ug masuk-anong paglantugi. Daku kaayo ang kasamok, nga ang mga magsisimba nasamokan, ug ang mga pulong nga gipangaliya ngadto sa Labing Hataas natabunan sa kagahub nga miabut sa templo. Ang mga Judiyo hilabihang ka garbo sa ilang pagkadiosnon. Sila nalipay sa ilang templo, ug gitagad ang pulong nga isul- ti nga dili pabor niini nga panamastamas; sila makuti kaayo sa pagbuhat sa mga seremonyas nga nahilakip niini; apan ang gugma sa salapi maoy nakatabon sa ilang mga pagduhaduha. Sila wala kaayo makabantay unsa ka layo nga sila nahisalaag gikan sa orihinal nga tuyo sa serbisyo nga gihimo sa Dios sa Iyang kaugalingon.

Sa mikanaug ang Ginoo didto sa bukid sa Sinai, ang dapit nabalaan pinaagi sa Iyang presensia. Si Moises gi- sugo pagbutang ug ali palibut sa bukid ug pagbalaan niini, ug ang pulong sa Ginoo nadungog ingon nga pasi- daan: “Magmatngon kamo sa iny-

ong kaugalingon nga dili kamo magtungas sa bukid, ni maghikap kamo sa utlanan niini: bisan kinsa ang maghikap sa bukid pagapatyon gayud: walay kamot nga magahikap niini, kay siya tinuod pagabatoon, kun pagapanaon; bisan mananap kon tawo, dili siya pagabuhion.” Eks. 19:12, 13. Busa ingon niana ang pagtudlo sa leksiyon nga bisan asa ang Dios magpakita sa Iyang presensia, ang dapit balaan. Ang mga lawak sa templo sa Dios tagdon unta nga sagrado. Apan sa kagubot tungod sa ganansia, tanan kini nawala sa panan-aw.

[197] Ang mga saserdote ug mga magmamando gitawag nga mga tinu-
gyanan sa Dios ngadto sa nasud; sila unta maoy magpatarung sa mga pag-abuso sa mga korte sa templo. Sila unta maghatag sa mga sum-
banan sa mga katawhan sa pagkamaminatud-on ug pagkalooy. Inbis sa pagtuon sa ilang kaayohan, sila unta magtagad sa ka- himtang ug kinahanglan sa mga magsisimba, ug andam sa pagtabang niadtong mga dili makahimo sa pagpalit sa gikinahanglan nga sakripisyo. Apan kini wala nila himoa. Ang kahangol sa salapi nakagahi sa ilang mga kasingkasing.

Adunay miabut niining piesta kadtong nanag-antus, kadtong nagkinahanglan ug nalibog. Ang buta, ang ba- kol, ang bungol, didto sila. Ang pila kanila gidala sa mga higdaanan. Daghan ang miabut nga kabus kaayo nga ma- kapalit sa labing ubos nga halad alang sa Ginoo, kabus kaayo bisan sa pagpalit sa pagkaon diin makatagbaw sa ilang kaugalingong kagutom. Kini sila nasubo kaayo sa mga pahayag sa mga saserdote. Ang mga saserdote nag- pagarbo sa ilang pagkadiosnon; sila nag-angkon nga mao ang magbalantay sa mga tawo; apan sila walay kalooy ug pagbati. Ang kabus, ang masakiton, ang himalasyon, mihimo sa ilang pakyas nga pagpangalyupo alang sa pa- bor. Ang ilang mga pag-antus wala makapapukaw sa kalooy sa mga kasingkasing sa mga saserdote.

Samtang si Jesus miabut sa templo, Iyang nama- tikdan ang tibuok talan-awon. Iyang nakita ang dili ma- tarung gibuhay. Iyang nakita ang kalisud sa mga kabus, kinsa naghunahuna nga kon walay pagpatulo sa dugo walay pagpasaylo sa ilang mga sala. Iyang nakita ang gawas sa hawanan sa Iyang templo nga nahimong dapit sa dili balaan nga pagpinalitay. Ang sagradong dapit nahimong dakung pagbinayloay.

Si Kristo nakakita nga adunay butang nga pagahi- muon. Daghang mga seremonyas gipatuman sa mga tawo nga walay hus- tong pagtudlo kon unsa ang ilang tu- yo. Ang mga magsisimba naghilad sa ilang mga sakripisyo nga wala makasabut nga sila gi- hularan lamang sa hingpit nga Sakripisyo. Ug sa taliwala nila, [198] wala mailhi ug wala pasidunggi, nagtindog ang Usa nga gisim- bolo sa tanan nilang serbisyo. Siya naghatag ug mga tulomanon kabahin sa mga paghalad. Siya nakasabut sa ilang bili sa simbolo, ug Iyang nakita nga karon sila nabalit- ad ug wala masabti. Ang espirituhanong pagsimba sa madali nagakawala. Walay higtog nga nagahiusa sa mga saserdote ug mga pangulo ngadto sa ilang Dios. Ang buhat ni Kristo mao ang pagtukod sa lahi nga pagsimba.

Uban sa masusihon nga pagtan-aw, si Kristo naka- matikod sa talan-awon sa atubangan Niya samtang Siya nagtindog diha sa mga ang-ang sa korte sa templo. Uban sa matang matagnaon Siya mi- lantaw ngadto sa umala- but panahon, ug dili lamang ang mga tuig ang makita, apan ginatus ug kapanahonan. Iyang nakita giunsa sa mga saserdote ug mga magmamando pagsalikway sa mga makalu- luoy sa ilang katungod, ug gidid-an nga ang maayong balita iwali sa mga kabus. Iyang nakita giunsa pag- tago gikan sa mga makasasala ang gugma sa Dios, ug ang mga tawo naghimog negosyo sa Iyang grasya. Samtang Iyang nakita ang talan-awon, ang matarung ka- suko, ang awtoridad, ug kagahum napadayag sa Iyang panag- way. Ang atension sa mga tawo nadani ngadto Kaniya. Ang mga mata niadtong nisalmot sa dili balaan nga pa- tigayon mitutok sa Iyang nawong. Sila dili makalingiw sa ilang pagtan-aw. Sila nagabati nga kining tawhana nakabasa sa ilang mga hunahuna sa sulod, ug nakadis- kobre sa ilang tinagong mga motibo. Ang uban naningu- ha sa pagtago sa ilang mga nawong, sama nga ang ilang dautang mga buhat nasulat diha sa ilang mga dagway, nga pagasusihon niadtong masusihong mga mata.

Ang kasamok nahilum. Ang tingog sa nanagpatiga- yon ug paghinangyoay mihunong. Ang kahilum nahimong masakit. Ang pagbati sa kabalaka migahum sa nanag- tigum. Sama nga sila na- paatubang sa tribuna sa Dios aron pagtubag sa ilang mga buhat. Sa mitan-aw ngadto kang Kristo, ilang nakita ang pagkadiosnon [199] mikilab ngadto sa besti nga tawhanon. Ang Gamhanan sa langit nagtindog ingon nga Maghuhukom nga magatindog sa ka- tapusang

mga adlaw,—dili karon nalibutan sa himaya nga unya motambong Kaniya, apan sa samang gahum nga mobasa sa kalag. Ang Iyang mga mata miagi sa ibabaw sa dakung pundok, nga nag-usisa sa tagsatagsa ka tawo. Ang Iyang pamarug daw mitindog labaw kanila sa ma- kamandong dungog, ug ang diosnong kahayag midan-ag sa Iyang dagway. Siya misulti, ug ang Iyang klaro, naga- bagting nga tingog—ang samang tingog nga nagpahibalo didto sa Bukid sa Sinai sa balaod nga gilapas sa mga saserdote ug mga magmamando—madungog nga mila- nog sa mga arko sa templo. “Kuhaa kining mga buta- nga dinhi; ang balay sa Akong Amahan ayaw ninyo pag- himoang merkado.”

Sa hinay nanaug sa hagdan, ug giisa ang latigo nga hinakgum pisi sa pagsulod sa dapit, Iyang gisultian ang naghangoay nga nag- tigum pagpapahawa gikan niadtong mga lawak sa templo. Uban sa kadasig ug kaseryoso nga wala Niya ikapakita kaniadto, Iyang gipangtumba ang mga lamisa sa mga nanag-ilis sa salapi. Ang mga sinsilyo nangahulog, nga mitagingting sa maalingisig didto sa bantok nga marmol. Walay nakahunahuna sa pag-usisa sa Iyang awtoridad. Walay mihunong pagtigum sa ilang linimbong nga ganansia. Si Jesus wala mobunal kanila niadtong latigo sa mga pisi, apan sa Iyang kamot kadtong yanong latigo daw makalilisang sama sa nagaka- layong espada. Ang mga opisyales sa templo, ang mga saserdote naghunahunag ganansia, ang mga magpapati- gayon ug magbabaligyag baka, uban sa ilang karnero ug laking baka, midali paggawas gikan sa dapit, sa usa ka hunahuna nga mokalagiw gikan sa pagkamakondinar sa Iyang presensia.

[200] Usa ka kagubot mikaylap sa daghang tawo, kinsa nagbati sa paglandong paglukop sa Iyang pagkadiosnon.

Ang mga pagsinggit sa kahadlok migula gikan sa gina- tus ka naluspad nga mga ngabil. Bisan ang mga disipulo mikurog. Sila nabalaka sa mga pulong ug batasan ni Jesus, nga dili sama sa Iyang naandang kinaiya. Sila na- hinumdum nga nahasulat kabahin Niya, “Kay ang ka- dasig sa Imong balay nagalamoy Kanako.” Sal. 69:9. Sa wala madugay ang masamokon nga pundok uban sa ilang baligya layo na gikan sa templo sa Ginoo. Ang mga ha- wanan nalibre na sa dili balaan nga patigayon, ug ang halalum nga kahilum ug kabalaan nagpabilin sa talan- awon sa kasamok. Ang presensia sa Ginoo, nga

sa kara- an nakabalaan sa bukid, karon nakahimo na nga sagrado sa templo nga gimatuto sa Iyang dungog.

Diha sa paglinis sa templo, si Jesus nagpahibalo sa Iyang misyon ingon nga Mesiyas, ug misulod sa Iyang buhat. Kanang templo, nga gitukod alang sa pagpuyo sa diosnong Presensia, gihimo nga leksiyon nga talan- awon alang sa Israel ug sa kalibutan. Gikan sa mga ka- tuigang walay katapusan maoy tuyo sa Dios nga ang kada usa ka linalang binuhat, gikan sa silaw ug balaang manulonda ngadto sa tawo, maoy templo alang sa pagpuyo sa Maglalalang. Tungod sa sala, ang tawohanon mi- hunong sa pagkatemplo sa Dios. Nangitngitan ug nahu- gawan pinaagi sa dautan, ang kasingkasing sa tawo wala na makapakita sa himaya sa Usang Diosnon. Apan pinaagi sa pagkatawhanon sa Anak sa Dios, ang tuyo sa langit natuman. Ang Dios nagpuyo sa katawhan, ug pinaagi sa maluwasong grasya ang kasingkasing sa tawo na- himo pag-usab nga Iyang templo. Ang Dios naghimo nga ang templo sa Jerusalem maoy kanunay nga magsaksi sa mataas nga destino nga nabuksan sa tagsatagsa ka kalag. Apan ang mga Judiyo wala makasabut sa ka- hulogan sa gambalay nga ilang gitagad sa dakung gar- bo. Sila wala magtugyan sa ilang kaugalingon ingon nga balaang mga templo sa Diosnong Espiritu. Ang mga ha- wanan sa templo sa Jerusalem, nga napuno sa kagahub sa dili balaan patigayon, nagarepresentar sa tanan nga matuod nga templo sa kasingkasing, nahugawan sa presensia sa lawasnong gugma ug dili balaang mga hunahuna. Sa paglinis sa templo gikan sa mga pumapalit ug magbabaligya sa kalibutan, si Jesus nagpahibalo sa Iyang misyon sa paglinis sa kasingkasing gikan sa pagkahugaw sa sala,—gikan sa yutan-on nga mga handum, ang hina- kog nga kaibog, ang dautang mga batasan, nga nakahu- gaw sa kalag. “Ang Ginoo nga inyong gipangita, mo- abut sa hinanali sa Iyang templo, ug ang Sinugo sa tu- gon, si kinsa inyong gitinguha: Ania karon, Siya moabut na, nagaingon si Jehoba sa mga panon. Apan kinsa ang magapabilin sa adlaw sa Iyang pag-anhi? ug kinsa ang mangatubang kon Siya mopakita na? Kay Siya sama sa kalayo sa magtutunaw, ug sama sa sabon sa mang- lalaba: Ug Siya magalingkod ingon sa magtutunaw ug maguulay sa salapi; ug Iyang pagaputlion ang mga anak lalake ni Levi, ug ulayon sila sama sa bulawan ug salapi.” Mal. 3:1-3.

[201]

“Wala ba kamo masayud nga kamo templo sa Dios ug nga ang Espiritu sa Dios nagapuyo diha sa sulod ninyo? Kon adunay molaglag sa templo sa Dios, siya pagalaglagon sa Dios; kay ang templo sa Dios balaan, ug kanang temploha mao kamo.” 1 Kor. 3:16, 17. Walay tawo sa iyang kaugalingon makapapahawa sa dautang panon nga nakapahiluna sa kasingkasing. Si Kristo lamang ang makalinis sa templo sa kalag. Apan Siya dili mopugos sa pagsulod. Siya dili mosulod sa kasingkasing sama sa templo sa karaan; apan Siya moin-
 [202] gon, “A- nia karon, Ako nagatindog sa pultahan, ug nagapanuktok: bisan kinsa nga tawo makadungog sa Akong tingog, ug moabli sa pultahan, Ako mosulod ngadto kaniya.” Pin. 3:20. Siya moanhi dili sa usa ka adlaw; kay Siya nag- ingon, “Ako magapuyo diha kanila, ug magalakaw diha kanila, ug maglakaw diha kanila; . . . ug sila mamao ang Akong katawhan.” Iyang pagakuhaon ang atong mga ka- lapasan; ug Ikaw magalabay niining tanan nilang sala ngadto sa kinailadman sa dagat.” 2 Kor. 6:16; Mik. 7:19. Ang Iyang presensia makalinis ug makabalaan sa kalag, aron nga kini mahimo nga balaan nga templo ngadto sa Ginoo, ug “usa ka puloy-anan sa Dios pinaagi sa Es- piritu.” Epe. 2:21, 22.

Nagamhan sa kahadlok, ang mga saserdote ug mga pangulo mikalagiw gikan sa korte sa templo, ug gikan sa masusihong pagtan- aw nga nakabasa sa ilang mga kasingkasing. Sa ilang pagkalagiw ilang gihibalag ang uban nga nagpaingon sa templo, ug gisultihan sila nga mo- balik sa ilang agi, nagsulti kanila unsa ang ilang nakita ug nadungog. Si Kristo nagtan-aw sa nagkalagiw nga mga tawo uban ang mahandumong kalooy alang sa kalisang, ug sa ilang ka ignorante kon unsa ang nahila- kip sa matuod nga pagsimba. Niining talan-awon Iyang nakita nga gisimbolo ang pagbulagbulag sa tibuok na- sud sa Judiyo tungod sa ilang pagkadautan ug pagpa- kaulaw.

Ug ngano man nga ang mga saserdote mikalagiw gikan sa tem- plo? Ngano nga sila dili makatindog sa ilang dapit? Siya nga nagsugo kanila sa pagpahawa usa lang ka anak sa panday, usa ka kabus Galileanhon, nga walay yutan-ong ranggo kun gahum. Ngano nga sila wala mosukol Kaniya? Nganong ilang gibiyaan ang ganan- sia nga dautan nga pagkakuha, ug mikalagiw sa sugo sa Usa kinsang panagway sa gawas mapaubsanon kaayo?

Si Kristo misulti nga may awtoridad ingon sa hari, ug ang Iyang dagway, ug sa tono sa Iyang tingog, adunay diha nga sila walay

gahum sa pagsukol. Sa pulong sa pagsugo sila nakasabut, sa wala pa nila masabti ka- niadto, sa ilang matuod nga buhat ingon mga salingka- paw ug mga kawatan. Sa dihang ang diosnon mikilab ngadto sa tawhanon, dili lamang sila nakakita sa diosnong kasuko sa panagway ni Kristo; sila nakasabut sa tuyo sa Iyang mga pulong. Sila nagbati nga sama sa anaa sa trono sa walay katapusang Maghuhukom, uban sa ilang hukom nga gihatag kanila alang sa panahon ug sa eternidad. Sa maong panahon sila nadani nga si Kristo usa ka manalagna; ug daghan ang mituo Kaniya nga mao ang Mesiyas. Ang Espiritu Santo nagpakidlap sa ilang mga hunahuna sa mga sinultihan sa mga manalagna kabahin kang Kristo. Mosugot ba sila niining hu- nahunaa?

[203]

Sa paghinulsol sila dili mosugot. Sila nahibalo nga ang simpatiya ni Kristo alang sa kabus nagpadasig. Siya nahibalo nga nakasala sila sa pagpasuborno sa ilang pagtagad sa mga tawo. Tungod kay si Kristo nakasabut sa ilang mga hunahuna sila nasuko Kaniya. Ang Iyang pagbadlong sa publiko nakapaubos sa ilang garbo, ug sila nasina sa Iyang nagatubo nga inpluwensia sa mga tawo. Sila nagtinguha sa paghagit Kaniya kabahin sa gahum nga diin Siya nagaabog kanila, ug kinsa ang nag- hatag Kaniya sa gahum.

Sa mahinay ug sa mahunahunaon, apan uban sa kapungot sa ilang mga kasingkasing, sila mibalik sa templo. Apan unsa ang kabalhinan ang nahitabu sa panahon sa ilang pagkawala diha? Sa ilang pagkalagiw ang mga kabus nagpabilin; ug kini sila karon nagtan-aw ngadto kang Jesus, kansang panagway nagpahayag sa Iyang gugma ug kalooy. Uban sa mga luha sa Iyang mga mata, Siya miingon ngadto sa mga nagakurog nga naglibut Kaniya: Ayaw kahadlok, Ako magaluwas kaninyo, ug kamo magahimaya Kanako. Kay alang niining hinungdan Ako mianhi niining kalibutan.

Ang mga tawo midotdot ngadto sa presensia ni Kristo uban sa dinaliang hangyo sa kalooy: Agalon, pa- nalangini ako. Ang Iyang dalunggan nakadungog sa tagsatagsa ka singgit. Uban sa kalooy nga molabaw niadtong malumong inahan midungo Siya ngadto sa mga gagmayng nanag-antus. Ang tanan nakadawat sa pagtagad. Ang tanan nangaayo sa bisan unsang balatian nga anaa kanila. Ang mga amang miabli sa ilang mga ngabil sa pagdayeg; ang mga buta nakakita sa nawong sa ilang Mag-aayo. Ang mga kasingkasing sa mga nanag-antus nahimong gilipay.

[204]

[205]

Samtang ang mga saserdote ug mga opisyaales sa templo nagsaksi niining dakung buhat, unsa ka pagpadayag ngadto kanila ang mga tingog nga miabut sa ilang mga dalunggan! Ang mga tawo nagsubli sa sugilanon sa ka-sakit nga ilang giantus, sa ilang mga paglaum nga na-pakyas, ug sa mga masakit nga mga adlaw ug mga ga-biing walay katulog. Sa diha nga ang katapusang kidlap sa paglaum daw mamatay na, si Kristo nag-ayo kanila. Ang lulan hilabihan ka bug-at, ang usa misulti; apan nakakaplag ako sa mag-tatabang. Siya mao si Kristo sa Dios, ug akong maggamit sa akong kinabuhi alang sa Iyang serbisyo. Ang mga ginikanan miingon sa ilang mga anak, Siya nagluwas sa inyong kinabuhi; itugbaw ang inyong tingog ug magdayeg Kaniya. Ang mga tingog sa mga bata ug mga batan-on, mga amahan ug mga inahan, mga higala ug mga tumatan-aw, nagkahiusa sa pag-pasalamat ug pagdayeg. Ang paglaum ug kalipay naka-puno sa ilang mga kasingkasing. Ang kalipay miabut sa ilang mga hunahuna. Sila giayo kalag ug lawas, ug sila mipauli sa puloy-anan, nagpahibalo bisan asa sa dili ikatandi nga gugma ni Jesus.

Didto sa paglansang sa krus ni Kristo, kadtong na-ngaayo wala moapil sa nagakagubot nga pundok sa ka-tawhan sa pagsinggit, “Ilansang Siya, ilansang Siya.” Ang ilang mga kalooy didto kang Jesus; kay sila nag-bati sa Iyang dakung kalooy ug kahibulongang gahum. Sila nahibalo Kaniya ingon nga ilang Manluluwas; kay Siya naghatag kanila ug mabaskog nga lawas ug kalag. Sila nagpatalinghog sa pagwali sa mga apostoles, ug ang pagsulod sa pulong sa Dios sa ilang mga kasingkasing nakahatag kanila sa pagsabut. Sila nahimong mga

[206] Labaw pa sa kalooy sa inahan, si Jesus nalooy sa mga kabus ug masakiton. Iyang gihatagan ug pagtagad ang matag-usa. ahente sa kalooy sa Dios, ug mga ginamiton alang sa Iyang kaluwasan.

Ang pundok sa mga tawo nga mikalagiw gikan sa hawanan sa templo human sa maong panahon mihinay pagpamalik. Sila sa bahin naulian sa kagubot nga na-hitabu kanila, apan ang ilang mga dagway nagpakita sa maluyang kahimtang ug maulawon. Sila nagtan-aw sa katingala sa mga buhat ni Jesus, ug natandog nga diha Kaniya ang mga tagna kabahin sa Mesiyas natuman. Ang sala sa paghugaw sa templo nahiluna, sa dakung bahin, sa mga saserdote. Pinaagi sa ilang paghan-ay sa mga butang nga ang korte nahimong

dapit sama sa merkado. Ang mga tawo kon ikatandi mga inosente. Sila natandog pinaagi sa diosnong awtoridad ni Jesus; apan alang kanila ang inpluwensia sa mga saserdote ug mga magmamando maoy labaw. Sila nagtagad sa mis- yon ni Kristo ingon nga bag-ong paagi, ug mipangutana sa Iyang katungod sa pagbalda kon unsa ang gitugot pinaagi sa mga may awtoridad sa templo. Sila nasuko tungod kay ang ilang patigayon nabalda, ug ilang gipa- kawala ang mga pagtandog sa Espiritu Santo.

Labaw sa nga tanan ang mga saserdote ug mga mag-mamando makakita unta kang Jesus ingon nga dinihog sa Ginoo; kay sa ilang mga kamot ang mga linukot nga nagsaysay sa Iyang misyon, ug sila nahibalo nga ang paglinis sa templo usa ka pagpakita sa labaw sa taw- hanong gahum. Ingon nga daku ang ilang kasuko kang Jesus, dili usab nila mapagawas ang ilang kaugalingon gikan sa hunahuna nga Siya tingali ang manalagna nga gipadala sa Dios aron pagpabalik sa pagkabalaan sa templo. Uban sa kalainan nga natawo sa ilang kahadlok, miadto sila ngadto Kaniya uban niining pangutana, “Un- sang ilhanan nga Imong ikapakita kanamo, sa nakita nga Ikaw naghimo niining mga butanga?”

Si Jesus nagpakita kanila sa ilhanan. Sa pagpakidlap ug kahayag sa ilang mga kasingkasing, ug sa paghimo sa atubangan nila sa mga buhat nga pagahimuon sa Me- siyas, Siya nakahatag sa makadani nga kamatuoran sa Iyang kinaiya. Karon nga sila nagpangayo sa ilhanan, Siya mitubag kanila pinaagi sa samingay, gipakita nga Siya nakabasa sa ilang dautang tuyo, ug nakita kon asa kutob kini magadala kanila. “Laglaga kining templo,” Siya mingon, “ug sa tulo ka adlaw Akong bangonon kini pag-usab.”

[207]

Niining mga pulonga ang Iyang kahulogan duha. Siya naghigot dili lamang sa kalaglagan sa templo sa mga Judiyo ug pagsimba, apan ngadto sa Iyang kaugalingong kamatayon,—ang paglaglag sa templo sa Iyang lawas. Kini giplanohan na sa mga Judiyo. Samtang ang mga saserdote ug mga magmamando mibalik sa templo, sila nagtinguha sa pagpatay kang Jesus, ug pinaagi niana ma- wagtang sa ilang kaugalingon ang magsasamok. Apan sa Iyang gipahamutang sa ilang atubangan ang ilang tuyo, sila wala makasabut Kaniya. Ilang gidawat ang Iyang mga pulong nga napahinungod lamang sa templo sa Jerusalem, ug uban sa matarung kasuko miingon, “Kap- atan ug unom ka tuig ang templo natukod, ug Imo ba kining gubaon sulod

sa tulo ka adlaw?” Karon sila nag- bati nga si Jesus nagpamatarung sa ilang kawalay pag- tuo, ug sila nalig-on sa pagsalikway Kaniya.

Si Kristo wala magplano nga ang Iyang mga pulong masabtan sa dili matinuohon nga mga Judiyo, bisan pa sa mga disipulo niining panahona. Siya nahibalo nga sila dili masabtan sa Iyang mga kaaway, ug unya moba- litok batok Kaniya. Sa Iyang paghusay sila pagadad-on ingon nga mag akusar, ug sa Kalbaryo sila iduso ngadto Kaniya ingon nga magbiaybiay. Apan ang pagsaysay karon kanila makahatag sa Iyang mga disipulo sa kahibalo sa Iyang mga pag-antus, ug magdala kanila sa kasubo nga wala pa gayud nila mahimo pagdala. Ug ang pag- patin-aw sayo nga ikasulti sa mga Judiyo sa resulta sa ilang pagdumot ug kakulang sa pagtuo. Sila nakasulod na sa dalan nga ilang kanunayon paghimo hangtud nga Siya pagadad-on ingon sa nating karnero ngadto sa iha- wan.

[208]

Kini alang sa katungod niadtong motuo Kaniya nga kining mga pulong ni Kristo ginasulti. Siya nahibalo nga sila pagasublion. Ingon nga gisulti sa panahon sa Pasko, sila moabut sa mga dalunggan sa linibo, ug ma- dala ngadto sa tanang dapit sa kalibutan. Human nga Siya nabanhaw sa minatay, ang ilang kahulogan ipatin- aw na. Alang sa daghan sila mahimong katapusang ka- matuoran sa Iyang pagkadiosnon.

Tungod sa ilang espirituhanong kangitngit, bisan ang mga disipulo ni Jesus usahay napakyas sa pagsabut sa Iyang mga leksiyon. Apan daghan niining mga leksiyon napatin-aw ngadto kanila pinaagi sa nagasunod nga mga hitabu. Sa dihang wala na Siya molakaw kauban nila, ang Iyang mga pulong maoy nagpalig-on sa ilang mga kasingkasing.

Sa nagahisgot sa templo sa Jerusalem, ang mga pulong sa Manluluwas, “Lagлага kining templo, ug sa tulo ka adlaw Ako kining pagabangonon pag-usab,” adunay halalum nga kahulogan kay sa masabtan sa nanagpa- talinghog. Si Kristo mao ang patukoranan ug kinabuhi sa templo. Ang iyang mga serbisyo hulad sa sakripisyo sa Anak sa Dios. Ang bulohaton sa saserdote gihimo aron pagpa- dayag sa kinaiyang magalaban ug buhat ni Kristo. Ang tibuok piano sa sakripisyong pagsimba mao ang naglandong sa kamatayon sa Manluluwas sa pag- luwas sa kalibutan. Wala nay epikto kining mga halad kon ang dakung hitabu diin sila nagitudlo niini sa mga katuigan kon matuman na.

Sukad nga ang tibuok kahimtang sa seremonyas simbolo ni Kristo, wala kiniy bili gawas kang Kristo. Sa diha nga ang mga Judiyo misira sa ilang pagsalikway ni Kristo pinaagi sa pagtugyan Kaniya ngadto sa kamatayon, ilang gisalikway ang tanan nga naghatag ug ka- hulogan ngadto sa templo ug sa iyang serbisyo. [209] Ang iyang kasagrado nawala. Kini gihukman ngadto sa kalaglagan. Gikan niadtong adlaw ang mga halad sa sakripisyo ug ang serbisyo nga naghilakip kanila walay kahulogan. Sama sa halad ni Cain, sila wala maghulad sa pagtuo diha sa Manluluwas. Sa pagbutang ni Kristo sa kama- tayon, ang mga Judiyo naghimo sa paglaglag sa ilang templo. Sa diha nga si Kristo gilansang sa krus, ang su- lod nga tabil sa templo nagisi sa duha gikan sa itaas ngadto sa ubos, nagpamatuod nga ang dakung katapu- sang sakripisyo nahimo na, ug nga ang sistema sa mga halad sa sakripisyo natapus sa kahangturan.

“Sulod sa tulo ka adlaw Akong pagabangonon kini pag-usab.” Diha sa kamatayon sa Manluluwas ang mga gahum sa kangitngit daw nakadaug, ug sila nagpagarbo sa ilang kadaugan. Apan gikan sa naguba nga lubnganan ni Jose, si Jesus mogola nga mananaug. “Sa nakuhaan sa hinagiban ang mga punoan ug mga kagamhanan, Iyang gipakita sila sa dayag, nakadaug sa ibabaw nila.” Kol. 2:15. Pinaagi sa Iyang kamatayon ug pagkabanhaw Siya nahimong ministro sa “matuod nga tabernakulo, nga gi- patindog sa Ginoo ug dili sa tawo.” Heb. 8:2. Ang mga tawo maoy nag-amoma sa tabernakulo sa Judiyo; ang mga tawo nagtukod sa templo sa mga Judiyo; apan ang sangtuario sa itaas, diin ang sa yutan-on usa ka hulad, walay tawhanong arkitikto ang nagtukod niini. “Ania karon ang Tawo kinsang ngalan mao ang Sanga; . . . Siya magtukod sa templo ni Jehoba; ug Siya magadala sa himaya, ug magalingkod ug magmando diha sa Iyang trono; ug Siya mahimong saserdote sa Iyang trono.” Sak. 6:12, 13.

Ang serbisyo sa sakripisyo nga nagatudlo kang Kristo miagi na; apan ang mga mata sa mga tawo mipaingon ngadto sa matuod nga sakripisyo alang sa mga sala sa kalibutan. Ang yutan-ong pagkasaserdote nahunong; a- pan kita motutok ngadto kang Jesus, ang ministro alang sa bag-ong tugon, ug “ngadto sa dugo nga giula, [210] nga nag- sulti sa mga maayong mga butang kay sa kang Abel.” “Ang agianan ngadto sa Dapit nga Balaan dili pa binuk- san samtang nagabarug pa gihapon nga pangunahan: . . . Apan sa pagtungha

na ni Kristo ingon nga labawng saserdote sa mga maayong butang nga nanagpangabut, pinaagi sa daku ug labi pang hingpit nga tabernakulo, nga dili binuhat sa mga kamot, . . . pinaagi sa Iyang kagalingong dugo Siya misulod makausa didto sa bala- ang dapit, nga nadawat ang walay katapusang katubsa- nan alang kanato.” Heb. 12:24; 9:8-12.

“Busa Siya makahimo usab sa pagluwas kanila sa labing maarangan niadtong moduol ngadto sa Dios pinaagi Kaniya, sa nakita nga Siya kanunayng buhi aron sa paglaban alang kanila.” Heb. 7:25. Bisan ang buhat sa pag-alagad pagakuhaon gikan sa yutan-on ngadto sa langitnong templo; bisan ang sangtuario ug ang atong dakung hataas nga saserdote dili makita sa tawhanong igtatanaw, apan ang mga disipulo dili mag-antus sa kapildihan human niana. Sila makasabut nga walay pag- kabugto sa ilang panagkauban, ug walay pagminus sa gahum tungod nga wala diha ang Manluluwas. Samtang si Jesus nag-alagad sa sangtuario sa itaas, Siya mao gihapon pinaagi sa Iyang Espiritu ang ministro sa iglesya sa ibabaw sa yuta. Siya kuhaon gikan sa pagbati sa mata, apan ang Iyang saad sa paggikan natuman, “Ania karon, Ako magauban kaninyo kanunay, bisan pa ngadto sa katapusan sa kalibutan.” Mat. 28:20. Samtang Iyang gi- tugyan ang Iyang gahum ngadto sa mga ubos nga ministro, ang Iyang makapabuhi nga presensia anaa gihapon sa Iyang iglesya.

“Sanglit aduna man kitay dakung labawng saserdote, . . . si Jesus, ang Anak sa Dios, pangusgan ta pagkupert ang atong tinuohan. Kay ang atong labawng saserdote dili Siya usa nga dili arang mobati sa pagkalooy kanato sa atong mga kaluyahon, hinonoa usa Siya nga sa ta- nang paagi gitintal ingon kanato, hinuon wala makasala. Busa kita manuol nga maisugon ngadto sa trono sa grasya, aron nga kita makadawat ug kalooy, ug makakaplag ug grasya nga ikatabang sa panahon nga kinahanglan.” Heb. 4:14-16.

[211]

[212]

Si Nicodemus

Si Nicodemus naghupot ug taas nga katungdanan sa nasud nga Judiyo. Siya hataas ug kaalam, ug naka- baton sa mga talento nga dili ordinaryong kinaiya, ug siya pinasidunggan nga miembro sa konsilyo sa nasud. Uban sa ubang tawo, siya nadasig sa mga pagtudlo ni Jesus. Bisan datu, maalamon, ug pinasidunggan, sa kahibulongan siya nadani pinaagi sa mapaubsanong Nasa- reno. Ang mga leksiyon nga migula sa mga ngabil sa Manluluwas sa dakung bahin nakatandog kaniya, ug siya naghandum pagkat-on ug dugang niining kahibulongang mga kamatuoran.

Ang kang Kristong pagpalihok sa awtoridad sa pag- linis sa templo nakapahagit sa bug-os nga kasuko sa mga saserdote ug mga magmamando. Ilang gikahadlokang ang gahum niining lumalangyaw. Kanang kaisug kabahin sa dili nailhang taga Galilea dili nila ikatugot. Sila nagti- nguha sa pagbutang sa katapusan sa Iyang buhat. Apan dili tanan misugot niining tuyoa. Adunay pila nga na- hadlok sa pagsupak sa Usa nga sa matuod gipalihok sa Espiritu sa Dios. Sila nahinumdom giunsa pagpatay sa mga manalagna sa pagbadlong sa mga sala sa mga pa- ngulo sa Israel. Sila nahibalo nga ang pagka ulipon sa mga Judiyo ngadto sa diwatahang nasud mao ang re -

[213]

sulta sa ilang pagkagahig ulo sa pagsalikway sa mga pag- badlong gikan sa Dios. Sila nahadlok nga sa ilang pag- planog kadautan batok kang Jesus ang mga saserdote ug mga pangulo nagasunod sa lakang sa ilang mga ama- han, ug magadala ug bag-o nga kalaglagan sa nasud. Si Nicodemus nakaambit niining pagbatia. Sa katiguman sa Sanhedrin, sa dihang ang kahimtang ngadto kang Jesus ang pagahisgutan, si Nicodemus mitambag sa pag- pamatngon ug maghi- nayhinay. Siya naghangyo nga kon si Jesus tinuod nga nakabaton ug awtoridad gikan sa Dios, makatalagmanon ang pagsalikway sa Iyang mga pasidaan. Ang mga saserdote wala mosalikway niining tambag, ug pila ka panahon nga wala na sila maghisgot batok sa Manluluwas.

Sukad nga nakabati kang Jesus, si Nicodemus sa masingkamoton nagtuon sa mga tagna kabahin sa Mesi- yas, ug sa nagadugang nga siya nagsusi, nagakakusog ang iyang pagbati nga mao kini ang Usa nga moabut. Uban sa daghan sa Israel siya nasubo kaayo tungod sa paghugaw sa templo. Siya saksi sa talan-awon sa dihang gipang-abog ni Jesus ang mga mumapalit ug mamaligya; iyang nakita ang kahibulongang pagpadayag sa diosnong gahum; iyang nakita ang Manluluwas nga nagdawat sa mga kabus ug nag-ayo sa mga masakiton; iyang nakita ang ilang tinan-awan sa kalipay, ug nadungog ang ilang mga pulong sa pagdayeg ug dili siya makaduhaduha nga si Jesus sa Nasaret mao ang Pinadala gikan sa Dios.

[214] Siya daku ang paghandum nga makigsulti kang Jesus, apan mi-likay sa pagpangita Kaniya sa dayag. Maka- paubos kaayo alang sa usa ka magmamando sa mga Judiyo sa pag-ila sa iyang kaugalin- gon nga nalooy sa mag- tutudlo nga wala pa kaayo mahibaloi. Ug kon ang iyang pagduaw mahibaloan sa Sanhedrin, makadala ngadto kaniya sa ilang pagsulinga ug pagdaut. Siya nagtinguha sa tinagong pakigsulti, pagpamalibad kini sa hinungdan nga kon siya moadto nga madayag, ang uban mosunod sa iyang sumbanan. Sa nahibaloan pinaagi sa pinasahing pagsusi nga ang dapit nga pahuwayanan sa Manluluwas mao ang Bukid sa mga Olibo, siya mihulat hangtud nga ang siyudad nahilum na sa katulogon, ug unya nangita Kaniya.

Sa atubangan ni Kristo, si Nicodemus nagabati ug katingala- hang kahadlok, diin iyang gipaningkamotan sa pagtago ilalum sa kahimtang sa pamarug ug kahalang- don. “Rabbi,” siya miingon, “kami nasayud nga Ikaw maoy usa ka magtutudlo nga gikan sa Dios; kay walay tawong makahimo niining mga milagro nga Imong gi- pangbuhat gawas lamang kon ang Dios anaa uban kaniya.” Pinaagi sa pagsulti sa mga pinasahing mga gasa ni Kristo ingon nga magtu- tudlo, ug ingon man usab sa Iyang kahibulongang gahum paghimo niining mga milagro, siya naglaum sa pag-andam sa dalan alang sa iyang pakigsulti. Ang iyang mga pulong gihimo sa pag- pahayag ug pagdapit sa pagsalig; apan sila tinuod nag- pahayag sa kakulang sa pagtuo.

Inbis sa pag-ila sa katahuran, si Jesus mitutok sa Iyang mga mata ngadto sa nagsulti, sama sa nagbasa sa iyang kalag. Sa Iyang walay katapusang kaalam Iyang nakita sa atubangan Niya ang nagpangita sa kamatuoran. Siya nahibalo sa tuyo niining pagduaw, ug uban

sa han- dum sa pagpalalum sa pagbati nga diha na daan sa hu- nahuna sa Iyang magpapatalinghog, Siya midiritso ngadto sa punto, nga sa solemni misulti, apan may kalooy, “Sa pagkamatuod, sa pagkamatuod, Ako nagaingon ngadto kanimo, Gawas kon ang tawo matawo gikan sa itaas, dili siya makakita sa ginharian sa Dios.” Juan 3: 3, margin.

Si Nicodemus miadto sa Ginoo naghunahuna sa pagsalmot sa diskosyon kauban Niya, apan si Jesus nagpahimutang sa dayag sa patukuranang prinsipio sa kamatuoran. Siya miingon ngadto kang Nicodemus, Dili sa kaalam sa tioriya ang imong kinahanglan labaw sa espirituhanong pagkausab. Dili kinahanglan nga ang imong pag [215] usisa matagbaw, apan ang pagbaton sa bag- ong kinabuhi gikan sa itaas sa dili pa ikaw modayeg sa langitnong mga butang. Hangtud nga kining pagkabal- hin mahitabu, ang paghimo sa tanang mga butang nga bag-o, moresulta sa dili maayong pagluwas alang kani- mo paglantugi kauban Nako sa Akong awtoridad sa A- kong misyon.

Si Nicodemus nakadungog sa pagwali ni Juan nga Bautista kabahin sa paghinulsol ug bautismo, ug nag- tudlo sa mga tawo sa Usa nga mobautismo sa Espiritu Santo. Siya sa iyang kaugalingon nagbati nga adunay ka- kulang sa pagka espirituhanon sa taliwala sa mga Judiyo, nga, sa kinadak- an nga bahin, sila gimandoan sa mapahitas-ong opinyon ug kalibutanong ambisyon. Siya naglaum sa maayong kahimtang sa mga butang sa pa- nahon sa pag- anhi sa Mesiyas. Apan ang masusihon sa pagbuhat kaniya sa pag-ila sa sala. Siya strikto nga Pari- seo, ug nagpagarbo sa iyang kaugalingon sa iyang maayong mga buhat. Siya gihigugma sa daghan tungod sa iyang pagkamaloloy- on ug sa iyang pagkamanggihata- gon sa pagsustento sa serbisyo sa templo, ug siya nagbati nga seguro ang pabor sa Dios. Siya natingala sa paghunahuna sa ginharian nga maputli alang kaniya sa pagtan-aw sa iyang kahimtang karon.

Ang hulagway sa bag-ong pagkatawo, nga gigamit ni Jesus, dili sa kinatibuk- an nga wala masinatii ni Nicodemus. Ang mga kombertido gikan sa pagkadiwatahan ngadto sa pagtuo sa Israel usahay gitandi ngadto sa mga bata nga bag-ong natawo. Busa siya nakasabut tingali nga ang mga pulong ni Kristo dili pagadawaton sa literal nga kahimtang. Apan pinaagi sa katungod sa iyang pagkatawo ingon nga Israelhanon siya nagtagad sa iyang kaugalingon nga se- guro sa dapit sa ginharian sa Dios. Siya nagbati nga wala niya

[216] kinahanglana ang kabalhi- nan. Busa siya natingala sa mga pulong
 [217] sa Manluluwas. Siya nasuko tungod sa ilang kasuod nga ang maong
 bu- tang napahinungod kaniya. Ang garbo sa Pariseo nakig- bisog
 batok sa maminatud-on nga handum sa nangita sunod sa kamatuoran.
 Siya nahibulong nga si Kristo magsulti kaniya sama sa Iyang gihimo,
 nga wala mag- tahud sa iyang katungdanan ingon nga magmamando
 sa Israel.

Nahigangha gikan sa iyang kaugalingong-kahimtang, siya mi-
 tubag ngadto kang Kristo sa mga pulong nga puno sa pagkadili mao,
 “Unsaon man sa tawo nga ma- tawo kon siya tigulang na?” Sama sa
 ubang daghan nga kon ang mahait nga kamatuoran dad-on ngadto sa
 tan- lag, iyang gipakita ang kamatuoran nga ang tawong natural dili
 makadawat sa mga butang sa Espiritu sa Dios. Walay anaa kaniya
 nga motubag sa espirituhanong mga butang; kay ang mga butang
 espirituhanon mailhan nga espirituhanon.

Apan ang Manluluwas wala mohibalag sa lantugi batok sa lan-
 tugi. Giisa ang Iyang kamot sa kasolemni, ug mahilum nga katakus,
 Siya miduso sa kamatuoran sa sibu uban sa dakung kasegurohan,
 “Sa pagkamatuod, sa pagkamatuod, nagaingon Ako kanimo, Gawas
 kon ang tawo magpakatawo sa tubig ug sa Espiritu, dili siya ma-
 kasulod sa ginharian sa Dios.” Si Nicodemus nahibalo nga si Kristo
 naghigot sa bautismo sa tubig ug ang pagbag-o sa kasingkasing
 pinaagi sa Espiritu sa Dios. Siya nadani nga siya diha sa presensia
 sa Usa nga gi- sulti ni Juan Bautista.

Si Jesus mipadayon, “Ang gianak sa unod, unod man; ug ang
 gianak sa Espiritu, Espiritu man.” Tungod sa kinaiya ang kasingkas-
 ing dautan, ug “Kinsay maka- dala ug malinis nga butang gikan sa
 dili malinis? walay usa.” Job 14:4. Walay tawhanong inbento nga
 makakap- lag sa remedio alang sa nagpakasalang kalag. “Kay ang
 hunahunang unod batok sa Dios: kay kini wala magpa- sakop sa
 balaod sa Dios, dili kini makahimo sa pagpaila-

[218] Gipadayag ni Jesus ang kamatuoran sa bag-ong pagkatawo
 ngadto ni Nicodemus. usa ka tawong mataas ug katungdanan sa
 nasud sa mga Judio. lum niini.” “Kay gikan sa kasingkasing nagag-
 ula ang mga dautang hunahuna, pagbuno, panapaw, pakighila- was,
 pangawat, pagsaksig bakak, panulti sa pagbuling sa dungog.” Rom.
 8:7; Mat. 15:19. Ang tuburan sa kasingkasing pagaputlion sa dili pa
 ang sapa mahimong putli. Siya nga naninguha pag-abut sa langit sa

iyang kaugalingong mga buhat sa pagbantay sa balaod nagti- nguha sa dili mahimo. Walay kaayohan alang sa usa kinsa aduna lamay legal nga tinuhoan, usa ka porma sa pagkadiosnon. Ang Kristohanong kinabuhi dili pagpata- hum kun pagpauswag sa daan, apan pag-usab sa kina- iya. Adunay pagpakamatay sa kaugalingon ug sa sala, ug ang bag-ong kinabuhi usab. Kining pagkabalhin ma- dala lamang sa epiktibong pagbuhat sa Espiritu Santo.

Si Nicodemus nalibog pa, ug si Jesus naggamit sa hangin sa pagpatin-aw sa Iyang kahulogan: “Ang hangin mohuros man ngadto sa buot niyang padulngan, ug ma- bati mo ang iyang tingog, ngani dili nimo mahibaloan diin siya gikan, ug asa siya padulong: ingon usab niana ang tagsatagsa nga matawo sa Espiritu.”

Ang hangin mabati sa mga sanga sa mga kahoy, na- gahaguros sa mga dahon ug mga bulak; apan kini dili makita, ug walay tawong nahibalo kon diin kini gikan o kon asa kini paingon. Ingon man usab ang buhat sa Espiritu Santo diha sa kasingkasing. Dili ikasaysay sama sa mga lihok sa hangin. Ang tawo tingali dili maka- himo pag- sulti sa hustong panahon kun dapit, kun mo- subay sa tanang hitabu sa paagi sa pagkakonberter; apan kini dili magpamatuod nga siya wala makabig. Pi- naagi sa butang nga dili makita sama ra hangin, si Kristo kanunay nga nagbuhat diha sa kasingkasing. Ginag- may, tingali dili matagad sa nagadawat, ang mga pag- bati nahimo nga magadala ngadto sa pagkabig sa kalag ngadto kang Kristo. Tingali kini madawat pinaagi sa pagpamalandong diha Kaniya, pinaagi sa pagbasa sa mga Kasulatan, kun pinaagi sa pagpatalinghog sa pu- long gi- kan sa buhing magwawali. Sa kalit, samtang ang Espiritu [219] moabut sa labing diritsong pangalyupo, ang kalag sa malipayon motugyan sa iyang kaugalingon ngadto kang Jesus. Sa daghan kini gitawag nga hinanaling pagkaka- big; apan kini maoy resulta sa dugay nang pagtinguha sa Espiritu sa Dios,—usa ka mapailubon, malaayng paagi.

Samtang ang hangin sa iyang kaugalingon dili makita, nakahimo kini sa epikto nga makita ug mabati. Busa ang buhat sa Espiritu diha sa kalag magpadayag sa iyang kaugalingon sa kada buhat ngadto kaniya nga mibati sa iyang maluwasong gahum. Sa dihang ang Espiritu sa Dios makakupot sa kasingkasing, kini maka- usab sa kinabuhi. Ang makasasalang mga hunahuna isa- likway, ang mga dautang buhat talikdan; ang gugma, ang pagpaubos, ang kalinaw

moilis sa dapit sa kasuko, kasina, ug kagubot. Ang kalipay maoy mokuha sa dapit sa kagul-anan, ug ang panagway nagdan-ag sa kahayag sa langit. Walay usa nga makakita sa kamot nga nag-isa sa lulan, kun makakita sa kahayag nga nanaug gikan sa mga korte sa itaas. Ang panalangin moabut kon pinaagi sa pagtuo ang kalag motugyan sa iyang kaugalingon ngadto sa Dios. Unya kanang gahum nga walay tawhanong mata nga makakita maghimo ug bag-ong binuhat nga sibu sa dagway sa Dios.

Malisud sa mga mamalatyong mga hunahuna sa pag- sabut sa buhat sa kaluwasan. Ang iyang misterio mola- paw pa sa tawhanong kaalam; apan siya nga magaagi gikan sa kamatayon ngadto sa kinabuhi makasabut nga kini diosnong kamatuoran. Ang sinug-dan sa pagluwas ato tingaling mahibaloan dinhi pinaagi sa personal nga experiensia. Kining iyang resulta moabut ngadto sa mga ka-panahonang walay katapusan.

[220] Samtang si Jesus nagsulti, may pila ka dan-ag sa kamatuoran mituhop sa hunahuna sa magmamando. Ang makahumok, maka-palumo nga inpluwensia sa Espiritu Santo nagtandog sa iyang kas- ingkasing. Apan siya wala makasabut sa bug-os sa mga pulong sa Manluluwas. Wala siya matandog kaayo pinaagi sa kinahanglan sa bag-ong pagkatawo ingon sa paagi sa iyang pagkahimo. Siya miin- gon nga nahibulong, “Unsaon man kining mga butanga pagkahimo?”

“Ikaw ba magtutudlo sa Israel, ug wala mahibalo niining mga bu- tanga?” Si Jesus nangutana. Sa pagkamatuod ang usa nga gitugyanan sa pagpanudlo sa tinuhoan sa mga katawhan dili maignorante sa mga kamatuoran nga importante kaayo. Ang Iyang mga pulong nagdala sa leksiyon nga inbis nga magbatig kasuko sa klarong mga pulong sa kamatuoran, si Nicodemus magbaton sa labing mapaubsanong opinyon sa iyang kaugalingon, tungod sa iyang espirituhanong kaig- norante. Apan si Kristo nagsulti sa solemning katakus, ug ang paglantaw ug tuno nagpadayag sa maminatud-ong gugma, niana si Nicodemus wala masubo samtang iyang nasabtan ang iyang napahi- ubos nga kahimtang.

Apan samtang si Jesus misaysay sa Iyang misyon dinhi sa yuta mao ang pagtukod sa espirituhanon inbis sa temporaryo nga gin- harian, ang Iyang magpapataling- hog nasamok. Sa nakita kini, si Jesus midugang. “Kon Ako nagsulti kanimo sa yutan-ong mga butang ug ikaw dili motuo, unsaon man nimo pagtuo, kon Ako

magsulti kanimo sa langitnong mga butang?” Kon si Nicodemus dili makadawat sa pagtudlo ni Kristo, nga nagpadayag sa buhat sa grasya sa kasingkasing, unsaon niya sa pagsa- but sa kinaiya sa Iyang mahimayaong langitnong ginharian? Wala makaila sa kinaiya sa buhat ni Kristo sa yuta, dili siya makasabut sa Iyang buhat sa langit.

Ang mga Judiyo nga gipapahawa ni Jesus sa templo nag-angkon nga mga anak ni Abraham, apan sila mika- lagiw gikan sa presensia sa Manluluwas tungod kay dili sila makaantus sa himaya sa Dios nga gipakita diha Kaniya. Pinaagi niana sila naghatag ug kamatuoran nga sila dili angay pinaagi sa grasya sa Dios nga moapil sa sagradong mga serbisyo sa templo. Sila mainiton sa pag- hupot sa dagway sa pagkabalaan, apan sila wala mag- tagad sa pagkabalaan sa kasingkasing. Samtang sila mag- pasantop sa letra sa balaod, sila kanunay nga naglapas sa iyang espiritu. Ang ilang dakung kinahanglan mao ang pagkabalhin nga gisaysay ni Kristo ngadto kang Nicodemus,—ang usa ka pagkatawo nga yano, ang paglinis gikan sa sala, ug ang pagbag-o sa kahibalo ug pagkabalaan.

[221]

Walay pamalibad sa pagkabuta sa Israel kabahin sa buhat sa pagkausab. Ilalum sa pagdasig sa Espiritu Santo, si Isaias nagsulat, “Kita tanan sama sa mahugaw nga butang, ug ang atong tanang pagkamatarung sama sa sa- put nga nahugawan.” Si David nag-ampo, “Buhatan Mo ako ug usa ka ulay nga kasingkasing, Oh Dios; Ug bag- oha ang usa ka espiritu nga matul-id sa sulod nako.” Ug pinaagi kang Ezekiel ang saad gihatag, “Hatagan Kousab kamo sa usa ka bag-o nga kasingkasing, ug ang usa ka bag-ong espiritu igabutang Ko sa sulod ninyo; kuhaon Ko ang batoon nga kasingkasing gikan sa inyong unod, ug hatagan Ko kamo sa usa ka kasingkasing nga unod. Ug igabutang Ko ang Akong Espiritu sa sulod ninyo, ug palakton Ko kamo sa Akong kabalaoran.” Isa. 64:6; Sal. 51:10; Ezek. 36:26, 27.

Si Nicodemus nakabasa niining mga sinulat uban sa napanganuran nga hunahuna; apan siya karon nagsugod na pagsabut sa ilang kahulogan. Iyang nakita nga ang la- bing makuting pagtuman sa gamayng letra sa balaod sama sa paghimo sa kinabuhi sa gawas dili makatugot sa tawo pagsulod sa ginharian sa langit. Sa pagtan-aw sa tawo, ang iyang kinabuhi matarung ug dungganon; apan sa presensia ni Kristo siya nagabati nga ang iyang kasingkasing mahugaw, ug ang

[222] iyang kinabuhi dili bala- an. Si Nicodemus gihikling ngadto kang Kristo. Samtang ang Manluluwas mipatin-aw ngadto kaniya kabahin sa bag-ong pagkatawo, siya naghandum sa paghimo sa iyang pagkabalhin nga mahimo sa iyang kaugalingon. Sa unsang paagi nga kini mahimo? Si Jesus mitubag sa wala ikasulti nga pangutana: “Samtang si Moises nag-isa sa halas didto sa kamingawan, maingon man usab ang Anak sa tawo igaisa: aron ang tanang mosalig Kaniya dili malaglag, kon dili makabaton sa kinabuhing walay katapusan.”

Ania dinhi ang katarungan diin si Nicodemus nasi- nati. Ang simbolo sa naisa nga halas nagpatin-aw ngadto kaniya sa misyon sa Manluluwas. Sa diha nga ang mga katawhan sa Israel nagakamatay sa lala sa kalayo- hong mga halas, ang Dios nagsugo kang Moises sa paghimo ug halas nga tumbaga, ug ipahimutang kini sa ita- as sa taliwala sa katilingban. Unya ang pulong gipatu- nog sa tibuok nga kampo nga ang tanan nga motan-aw sa halas mabuhi. Ang mga tawo nahibalo kaayo nga sa iyang kaugalingon ang halas walay gahum sa pagta- bang kanila. Kini simbolo kang Kristo. Samtang ang dagway nga gihimo nga sama sa makalaglag nga halas gi- isa sa itaas alang sa pag-ayo, busa ang Usa nga nahimo “nga sama sa dagway sa makasasalang unod” mamao ang ilang Manluluwas. Rom. 8:3. Daghan sa mga Israel- hanon nagtagad sa mga serbisyo sa pagsakripisyo nga may iyang kaugalingong birtud sa pagpagawas kanila gikan sa sala. Ang Dios naghandum sa pagtudlo kanila nga kini wala nay bili sama sa halas nga tumbaga. Kini maoy magdala sa ilang mga hunahuna ngadto sa Manluluwas. Kon kini alang sa pag-ayo sa ilang mga samad kun pagpasaylo sa ilang mga sala, wala silay mahimo sa ilang kaugalingon apan nagpakita sa ilang pagtuo ngadto sa Gasa sa Dios. Sila magtan-aw ug mabuhi.

[223] Kadtong gipaak sa mga halas tingali malangaylangay sa pagtan-aw. Tingali sila mangutana unsaon pagpaka- ayo sa tumbagang simbolo. Sila unta mangayo sa pag- saysay pinaagi sa siyensia. Apan walay pagpatin-aw nga gihatag. Sila magdawat sa pulong sa Dios kanila pinaagi ni Moises. Ang pagdumili sa pagtan-aw mao ang pagka- laglag.

Dili pinaagi sa pakig-away ug paglalis nga ang kalag mahaya- gan. Kinahanglan nga kita motan-aw ug mabuhi. Si Nicodemus nakadawat sa leksiyon, ug gidala kini kauban niya. Iyang gisusi ang Kasulatan sa bag-ong pa- agi, dili sa pagpakiglalis sa teoria, apan

aron makada- wat ug kinabuhi sa kalag. Misugod siya pagtan-aw sa ginharian sa langit samtang siya mitugyan sa iyang kaugalingon sa pagmando sa Espiritu Santo.

Adunay linibo karong adlaw kinsa nagkinahanglan nga makakat-on sa samang kamatuoran nga gitudlo ngadto kang Nicodemus pinaagi sa giisa nga halas. Sila naga- salig sa ilang pagtuman sa balaod sa Dios nga dayegon sila alang sa Iyang pabor. Sa dihang sila gisultihan sa pagtan-aw ngadto kang Jesus, ug motuo nga Siya maga- luwas kanila pinaagi sa Iyang grasya, sila mosinggit, “Unsaon man niining mga butanga pagkahimo?”

Sama kang Nicodemus, kita kinahanglan nga mosu- lod sa kinabuhi sa samang paagi sama sa pangulo sa mga makasasala. Gawas kang Kristo, “walay lain nga nga- lan ilalum sa langit nga gihatag sa mga tawo, diin kita mangaluwas.” Buhat 4:12. Pinaagi sa pagtuo atong ma- dawat ang grasya sa Dios; apan ang pagtuo dili atong Manluluwas. Wala kiniy makuha. Ang kamot nga magakupot ngadto kang Kristo, ug magbahinbahin sa Iyang mga kaayohan, mao ang tambal sa sala. Ug dili gani kita makahinulsol kon wala ang Espiritu sa Dios. Ang Kasulatan nagaingon kabahin kang Kristo, “Ang Dios mao ang nagtuboy Kaniya ngadto sa Iyang tuo ingon nga Prin- sipe ug Manluluwas, aron ang Israel maghinulsol ug ka- hatagan sa kapasayloan sa mga sala. . Buh. 5:31. Ang paghinulsol nagagikan kang Kristo sama ka matuod ang sa pagpasaylo.

Unsaon, unya, nga kita mangaluwas? “Ingon nga si Moises nag-isa sa halas didto sa kamingawan,” busa ang Anak sa tawo giisa usab, ug ang tagsatagsa nga nalimbo- ngan ug napaakan sa halas motan-aw ug mabuhi. “Tan- awa ang Kordero sa Dios, nga nagakuha sa sala sa kali- butan.” Juan 1:29. Ang kahayag nga nagadan-agikan sa krus nagpadayag sa gugma sa Dios. Ang iyang gugma nag- duso kanato ngadto Kaniya. Kon dili kita mosupak ni- ining pagbira kanato, kita madala ngadto sa tiilan sa krus aron paghinulsol sa mga sala nga nakapalansang sa krus sa Manluluwas. Unya ang Espiritu sa Dios pinaagi sa pagtuo maghimo ug usa ka bag-ong kinabuhi diha sa kalag. Ang mga hunahuna ug mga handum gidala ngadto sa pagtuman sa kabubut-on ni Kristo. Ang kasingkasing, ang hunahuna, nalalang pagbag-o ngadto sa dagway Niya kinsa nagbuhat dinhi kanato pagtugyan sa tanang mga butang ngadto Kaniya. Unya ang balaod sa Dios isulat sa hunahuna ug kasingkasing, ug makaingon

[224]

kita kauban ni Kristo, “Ako malipay sa pagbuhat sa Imong kabubuton, O akong Dios.” Sal. 40:8.

Diha sa pagpakigsulti kauban ni Nicodemus, si Jesus nagpakita sa piano sa kaluwasan ug sa Iyang misyon nganhi sa kalibutan. Wala sa Iyang kanunayng pagpakigsulti nga Siya mosaysay sa bugos, tagsatagsa ka kang, sa buhat gikinahanglan nga himuon sa mga kasingkasing sa tanan nga manunod sa ginharian sa langit. Sa sinugdan sa Iyang pag-alagad Iyang gibuksan ang kamatuoran sa usa ka sakup sa Sanhedrin, ngadto sa hunahuna nga labing madawat, ug ngadto sa tinudlong magtutudlo sa mga tawo. Apan ang mga lider sa Israel wala modawat sa kahayag. Si Nicodemus nagtago sa kamatuoran sa iyang kasingkasing, ug sa tulo ka tuig adunay diyotay lamang kamatuoran.

[225] Apan si Jesus nasinati sa yuta nga Iyang gisabyagan sa binhi. Ang mga pulong nga gisulti sa gabii sa usa ka magpapatalinghog sa mamingawng bukid wala mawala. Pila ka panahon si Nicodemus wala mag-ila kang Kristo sa publiko, apan siya nagbantay sa Iyang kinabuhi, ug nagpamalandong sa Iyang mga pagtudlo. Sa konsilyo sa Sanhedrin siya nagsubli pagbabag sa mga tuyo sa mga saserdote sa paglaglag Kaniya. Sa katapusan nga si Jesus giisa didto sa krus, si Nicodemus nakahinumdom sa pagtudlo didto sa Olibo: “Ingon nga si Moises nag-isa sa halas didto sa kamingawan, ingon man usab ang Anak sa tawo igaisa usab: aron kon kinsa ang motuo Kaniya dili mawala, apan makadawat sa kinabuhing walay katapusan.” Ang kahayag sa tinagong pagpakigsulti nakadag sa krus sa Kalbaryo, ug si Nicodemus nakakita diha kang Jesus nga Manluluwas sa kalibutan.

Human sa pagkayab sa Ginoo, sa diha nga ang mga disipulo nagkatibulaag pinaagi sa paglutos, si Nicodemus nagmaisugon sa pagpakita sa atubangan. Iyang gigamit ang iyang salapi sa pag-sustento sa batang iglesya nga ang mga Judiyo naghandum nga mawagtang sa kamatayon. Sa panahon sa katalagman siya nga nagmami-natngonon ug mapangutanahon karon malig-on sama sa batong daku, nagdasig sa pagtuo sa mga disipulo, ug naghatag ug salapi aron pagpadayon sa unahan sa buhat sa maayong balita. Siya gikasukan ug gilutos niadtong nagtahud kaniya sa unang mga adlaw. Nahimo siyang kabus sa kabtangan niining kalibutana; apan

wala siya magluya sa pagtuo nga misugod niadtong pakigsul- ti sa gabii kauban ni Jesus.

Si Nicodemus nagpahibalo ngadto kang Juan sa su- gilanon niadtong ilang pagsinultihanay, ug pinaagi sa iyang pluma gisulat alang sa pagtudlo sa minilyon. Ang mga kamatuoran nga gitudlo didto sama ka importante karong adlaw ingon nga sila niadtong solemning gabii sa nalandongang bukid, sa dihang ang magmaman- dong Judiyo mianha sa pagkat-on sa dalan sa kinabuhi gikan sa mapaubsanong Magtutudlo sa Galilea.

[226]

“Siya Magauswag”

Sa pila ka panahon ang inpluwensia sa Bautista ngadto sa nasud nahimong daku pa kay sa mga mag- mamando, mga saserdote, ug mga prinsipe. Kon siya nagpahibalo sa iyang kaugalingon nga mao ang Mesi- yas, ug maghimog pagrebelde batok sa Roma, ang mga saserdote ug mga tawo mopunsisok unta ngadto sa iyang tulomanon. Ang tagsatagsa ka pagtagad nga na- gadani sa ambisyon sa mga mananaug sa kalibutan si Satanas nga andam sa paghangyo kang Juan Bautista. Apan uban sa kamatuoran sa atubangan niya sa iyang gahum, siya sa malig-on nagdumili sa makadaning su- borno. Ang pagtagad nga natumong didto kaniya iyang gidiritso ngadto sa Lain.

Karon iyang nakita ang sulog sa pagkainila nga mi- balhin gikan kaniya ngadto na sa Manluluwas. Adlaw adlaw ang panon sa katawhan libut kaniya nagkagamay. Sa dihang si Jesus miabut gikan sa Jerusalem ngadto sa dapit sa Jordan, ang mga tawo nanagpundok sa pag- patalinghog Kaniya. Ang gidaghanon sa Iyang mga disipulo nagadugang adlaw adlaw. Daghan ang miabut aron pabautismo, ug samtang si Kristo sa Iyang kaugalingon wala magbautismo, Iyang gitugot ang paghimo sa maong tulomanon pinaagi sa Iyang mga disipulo. Pinaagi niana Iyang gipahimutang ang Iyang timaan sa buhat sa Iyang mag-uuna. Apan ang mga disipulo ni Juan mitan-aw [227] nga may kasina sa nagatubo nga pagkainila na ni Jesus. Sila mitin- dog nga andam sa pagsaway sa Iyang buhat, ug wala magdugay nga sila nakakaplag ug higayon. Ang usa ka pangutana miabut sa taliwala nila ug sa mga Judiyo kon ang bautismo makalinis ba sa kalag gikan sa sala; sila nagpamatuod nga ang bautismo ni Jesus lahi kaayo sa kang Juan. Sa wala madugay sila nagka- away sa mga disipulo ni Kristo kabahin sa porma sa mga pulong nga gamiton sa panahon sa bautismo, ug sa katapusan sa katungod sa naulahi sa pagpamautismo.

Ang mga disipulo ni Juan miadto kaniya uban sa ilang mga agrabio, nga nagaingon, “Magtutudlo, Siya nga kauban nimo didto sa Jordan kang kinsa ikaw nag- saksi, tan-awa, Siya nagbautismo ug

ang tanang tawo miadto Kaniya.” Pinaagi niining mga pulonga, si Sata- nas nagdala sa tentasyon ngadto kang Juan. Bisan ang buhat ni Juan hapit na matapus, daw mahimo pa niya ang pagbalda sa buhat ni Kristo. Kon siya nalooy pa sa iyang kaugalingon, ug nagpadayag sa kaguol ug kabigo nga nalabwan, siya unta magpugas sa binhi sa kasa- mok, magdasig unta sa kasina ug pangabugho, ug sa ser- yoso mobabag sa pag-uswag sa maayong balita.

Si Juan tungod sa kinaiya adunay mga sayop ug mga kaluyahon nga komon sa tawo, apan ang pagtan- dog sa diosnong gugma nakausab kaniya. Siya nagpabilin sa kahimtang nga wala matakdi sa paghigugma sa kaugalingon ug ambisyon, ug layo ibabaw sa kahugaw sa pangabugho. Siya wala magpadayag sa kalooy sa kaku- lang sa katagbaw sa iyang mga disipulo, apan nagpakita unsa ka tin-aw siya nakasabut sa iyang relasyon ngadto sa Mesiyas, ug unsa ka malipayon nga siya midawat sa Usa kang kinsa iyang giandaman sa dalan.

Siya miingon, “Ang tawo dili makadawat bisan unsa nga butang, gawas kon ihatag kaniya gikan sa langit. Kamo sa inyong kaugalin- gon nakasaksi kanako, nga ako miingon, ako dili si Kristo, apan nga ako gipadala sa unahan Niya. Siya nga adunay pangasaw-onon mao ang pamanhonon: apan ang higala sa pamanhonon, nga naga- tindog ug nagpatalinghog kaniya, nagakalipay ug daku tungod sa tingog sa pamanhonon.” Si Juan nagpahinu- ngod sa iyang kaugalingon nga usa ka higala kinsa nag- buhat ingon nga sulogoon sa taliwala sa mga sinabutang may katungod, sa pag-andam sa dalan ngadto sa kasal. Sa dihang ang pamanhonon midawat sa pangasaw-onon niya, ang buhat sa higala natuman na. Siya nalipay sa kalipayan niadtong panaghiusa nga iyang gihimo. Busa si Juan gitawag sa pagtudlo sa mga tawo ngadto kang Jesus, ug maoy iyang kalipay sa pagsaksi sa kalampu- san sa buhat sa Manluluwas. Siya miingon, “Pinaagi ni- ini ang akong kalipay natuman na. Siya mag-uswag, apan ako magkunhod.”

[228]

Nagtan-aw sa pagtuo ngadto sa Manluluwas, si Juan miuswag ngadto sa gitas-on sa pagdumili sa kaugalingon. Wala Siya mangita nga ang mga tawo madani ngadto Kaniya, apan sa pagtuboy sa ilang mga hunahuna ibabaw ngadto sa itaas, hangtud sila makapahu- lay sa Kordero sa Dios. Siya sa iyang kaugalingon usa lamang ka tingog, usa ka singgit sa kamingawan. Karon uban ang kalipay,

iyang gidawat ang paghilum ug pagka dili mailhan, aron ang mga mata sa tanan mo- tan-aw ngadto sa Kahayag sa kinabuhi.

[229] Kadtong matuod sa ilang pagkatinawag ingon nga mga mensa- hero alang sa Dios dili mangita sa dungog sa ilang kaugalingon. Ang gugma sa kaugalingon lam- yon sa gugma alang kang Kristo. Walay panagribal nga makamansa sa bililhong buhat sa ebanghelyo. Ilang mailhan nga maoy ilang buhat ang pagpahibalo, sama sa gihimo ni Juan Bautista, “Tan-awa ang Kordero sa Dios, kinsa magakuha sa sala sa kalibutan.” Juan 1:29. Sila mag-isa ni Jesus, ug uban Kaniya ang katawhan maisa usab. “Kay kini mao ang giingon sa hataas ug sa Usa nga halangdon nga nagapuyo sa walay katapusan, kan- sang ngalan mao ang Balaan; Ako nagapuyo sa hataas ug balaan nga dapit, uban kaniya usab nga adunay espiritu nga mahinulsolon ug mapaubsanon, aron sa pag- pabuhi sa espiritu sa mapaubsanon, ug aron sa pagpa- buhi sa kasingkasing sa mahinulsolon.” Isa. 57:15.

Ang kalag sa manalagna, nga nakuhaan sa kaugalingon, napuno sa kahayag sa diosnon. Samtang siya misaksi sa himaya sa Manlu- luwas, ang iyang mga pulong daw susama niadtong gisulti ni Kristo sa Iyang kaugalingon sa Iyang pakigsulti kang Nicodemus. Si Juan miingon, “Siya nga nagagikan sa itaas labaw sa ngata- nan: siya nga gikan sa yuta iya sa yuta, ug nagasulti pi- nasukad sa yuta: Siya nga gikan sa langit labaw sa ta- nan. . . . Kay Siya nga gipadala sa Dios magasulti man sa mga pulong sa Dios, sanglit sa walay sukod ang Dios nagapanghatag man sa Espiritu.” Si Kristo makaingon, “Ako wala mangita sa Akong kaugalingong kabubut-on, apan sa kabubut-on sa Amahan nga nagpadala Kanako.” Juan 5:30. Alang Kaniya gina-ingon, “Gihigugma mo ang pagkamatarung ug gidum- tan mo ang pagkamasupilon; tungod niana, gidihogan Ikaw sa Dios, nga Imong Dios, sa lana sa kalipay labaw pa kay kanila nga imong mga sagabay.” Heb. 1:9. Ang Amahan “wala maghatag sa Espiritu pinaagi sa sukod ngadto Kaniya.”

Mao man usab ang mga sumosunod ni Kristo. Ma- kadawat kita sa langitnong kahayag diha lamang kon kita andam sa paglimod sa kaugalingon. Dili kita makasabut sa kinaiya sa Dios, kun modawat kang Kristo pinaagi sa pagtuo, hangtud nga kita mosugot nga dad-on sa pagpasakup sa tagsatagsa ka hunahuna ngadto sa pag- tuman ni Kristo. Alang sa tanan nga maghimo niini ang Espiritu Santo ihatag nga walay sukod. Diha kang Kristo “nagapuyo ang tanang

kahupnganan sa pagkadios sa lawas, ug diha Kaniya ikaw nabug-os.” Kol. 2:9, 10, R.V.

Ang mga disipulo ni Juan nagpahibalo nga ang tanang mga tawo nga moadto kang Kristo; apan uban sa klaro nga panglantaw, si Juan miingon, “Walay tawo nga midawat sa Iyang saksi;” diyotay lang ang andam sa pagdawat Kaniya ingon nga Manluluwas gikan sa sala. Apan “siya nga modawat sa Iyang pagsaksi nagpahilu- na sa Iyang timaan niini, nga ang Dios matuod.” Juan 3’. 33, R.V. “Siya nga motuo sa Anak may kinabuhing walay katapusan.” Wala nay kinahanglan sa paglantugi kon ang bautismo ni Kristo kun ang kang Juan makaputli gikan sa sala. Ang grasya ni Kristo mao ang maghatag sa kinabuhi sa kalag. Gawas kang Kristo, ang bautismo, sama sa ubang serbisyo, walay bili nga porma. “Siya nga dili motuo sa Anak dili makakita sa kinabuhi.” Ang kalampusan sa buhat ni Kristo, diin ang Bautista nagdawat sa dakung kalipay, ginapahibalo usab ngadto sa mga awtoridad sa Jerusalem. Ang mga saserdote ug mga rabbi nangabugho sa inpluwensia ni Juan samtang ilang nakita ang mga tawo nga mitalikod sa sina- goga ug nagpunsisok ngadto sa kamingawan; apan adunay Usa nga may dakung gahum sa pagdani sa daghang tawo. Kadtong mga lider sa Israel dili andam sa pag- ingon kauban ni Juan, “Siya mag-uswag, apan ako mag- kunhod.” Sila mitindog uban sa bag-ong tinguha sa pag- butang sa katapusan sa buhat nga nakakuha sa mga tawo gikan kanila.

Si Jesus nahibalo nga sila dili magbilin ug paning- kamot paghimo sa panagbulag sa taliwala sa Iyang ka- ugalingong mga disipulo ug kadtong kang Juan. Siya nahibalo nga ang bagyo naga- tigum nga maoy mobanlas sa usa ka labing dakung manalagna nga gihatag ngadto sa kalibutan. Naghandum sa paglikay sa tanang higa- yon sa dili pagsinabtanay kun kasamok, Siya mihilum paghunong sa Iyang buhat, ug mihikling ngadto sa Ga- lilea. Kita usab, samtang matinud-anon sa kamatuoran, maninguha sa paglikay sa tanan nga magadala ngadto sa kasamok ug walay pagsinabtanay. Kay kon kini moba- rug, sila magaresulta sa pagkawala sa mga kalag. Kon ang mga kahigayonan moabut nga maghulga sa paghimo sa panagbulag, atong sundon ang sulondan ni Jesus ug kang Juan Bautista.

Si Juan gitawag aron magpangulo ingon nga repor- mador. Tun- god niini, ang iyang mga disipulo may kata- lagman sa pagbutang sa ilang atensyon ngadto kaniya, nga magbati nga ang kalampusan

[230]

[231]

sa buhat nagasalig sa iyang kahago, ug mawad-an sa talan-awon sa kamatuoran nga siya usa lamang ka instrumento diin ang Dios nagabuhat. Apan ang buhat ni Juan dili paigo sa pagpa-himutang sa patukoranan sa Kristohanong iglesya. Sa diha nga natuman na niya ang iyang pagbuhat, may laing buhat nga pagahimuon, diin ang iyang pagpamatuod dili makahimo. Ang iyang mga disipulo dili makasabut niini. Sa ilang nakita si Kristo nga miabut sa pagkuha sa buhat, sila nangabugho ug wala matagbaw.

Ang samang katalagman nagapabilin. Ang Dios mag-tawag sa tawo sa paghimo sa usa ka buhat; ug kon siya magdala niini sa gilay-on nga siya angay na sa pagdala niini, ang Ginoo magdala sa uban, aron sa pagdala niini ngadto sa unahan. Apan, sama sa mga disipulo ni Juan, daghan ang magbati nga ang kalampusan sa buhat nagasalig sa unang magbubuhat. Ang atensyon natutok ngadto sa tawo inbis sa diosnon, ang pangabugho moabut, ug ang buhat sa Dios mamansahan. Ang usa nga wala ha-taghi sa dungog matintal sa pagpangga sa pagsalig sa kaugalingon. Siya wala makaila sa iyang pagsalig ngadto sa Dios. Ang mga tawo gitudloan sa pagsalig sa tawo sa paggiya, ug pinaagi niana sila mahulog sa sayop, ug madala layo sa Dios.

Ang buhat sa Dios dili mao ang pagdala sa dagway ug patik sa tawo. Gikan sa usa ka panahon ngadto sa laing panahon ang Ginoo magdala sa nagkalainlaing mga sinugo, diin ang Iyang tuyo mahimo sa labing maayo. Malipayon sila nga andam nga ang kaugalingon pagapa-ubson, moingon kauban ni Juan Bautista, “Siya magauswag, apan ako magakunhod.”

[232]

Didto sa Atabay ni Jacob

Sa dalan paingon ngadto sa Galilea si Jesus miagi sa Samaria. Udto kadto nga Siya miabut sa matahum nga Walog sa Sicar. Didto sa ganghaan niining walog mao ang atabay ni Jacob. Gikapoyan sa Iyang panaw, milingkod Siya dinhi aron pagpahulay samtang ang Iyang mga disipulo miadto sa pagpamalit ug pagkaon.

Ang mga Judiyo ug mga Samariahanon mga mapait nga mga kaaway, ug taman sa maarangan ang tanang pakigsandurot gilikayan nila tagsatagsa. Ang pagpakig- sabut kauban sa mga Samariahanon kon kinahanglanon giisip nga subay sa balaod sa mga rabbi; apan ang tanang katilingbanong pakig-abyan kanila gikondenar. Ang Judiyo dili makahulam gikan sa usa ka Samariahanon, ni modawat ug kalooy, dili gani bisan usa ka momho sa tinapay kun usa ka kabo sa tubig. Ang mga disipulo, sa pagpalit sa pagkaon, nagabuhat sibu sa batasan sa ilang nasud. Apan labaw niini wala sila maghimo. Ang pag- hangyo ug pabor sa mga Samariahanon, kun sa ilang paagi magpahimuot nila, wala mosulod sa hunahuna sa mga disipulo ni Kristo.

Samtang si Jesus milingkod sa kiliran sa atabay, na- luya Siya tungod sa kagutom ug kauhaw. Ang panaw su- kad sa buntag layo, ug karon ang adlaw sa kaudtohon

Gikapoy ug giuhaw gikan sa Iyang panaw, nangayo si Jesus ug tubig sa ba- bayeng Samarianhon aron Siya makainom. mituhop diha Kaniya. Ang Iyang kauhaw midugang pinaagi sa paghunahuna sa mabugnaw, makahupayng tubig sa duol, apan dili maabut Niya; kay wala Siya pisi kun timba sa tubig, ug ang atabay lalum. Ang bahin sa pagkatawhanon anaa Kaniya, ug naghulat Siya sa usa nga moabut sa pagkuha.

Usa ka babaye sa Samaria mipaduol, ug wala maka- tagad sa Iyang presensia, mipuno sa iyang pitsil sa tubig. Samtang siya mitalikod sa paglakaw, si Jesus na- ngayo kaniya ug ilimnon. Kanang matang sa pabor walay taga Silangan nga mobalibad. Didto sa Silangan, ang tubig ginganlan nga “gasa gikan sa Dios.” Ang paghatag

[233]

[234]

ug pag-inum sa giuhaw nga magpapanaw giila nga katungdanan nga sagrado nga ang mga Arabi sa desierto molakaw sa ilang dalan aron sa paghimo niining buhata. Ang kasuko sa mga Judiyo batok sa mga Samariahanon nakapugong sa babaye sa paghatag sa kalooy ngadto kang Jesus; apan ang Manluluwas nangita nga maka- kaplag ug yawi ngadto niining kasingkasing, ug uban sa taktika nga natawo sa diosnong gugma, Siya naghangyo, wala itanyag, usa ka pabor. Ang pagtanyag sa kalooy tingali balibaran; apan ang pagsalig maka-pukaw sa pagsalig. Ang Hari sa langit miabut niining sinalikway nga kalag, naghangyo ug serbisyo sa iyang mga kamot. Siya nga naghimo sa kadagatan, kinsa nagmando sa mga tubig sa dagkung giladmon, kinsa nag-abli sa mga tuboran ug mga tubig agianan sa yuta, mipahulay gikan sa Iyang kakapoy sa atabay ni Jacob, ug nagasalig sa kalooy sa estranyo bisan sa gasa sa ilimnon nga tubig.

Ang babaye nakakita nga si Jesus usa ka Judiyo. Sa iyang katingala nahikalimot siya sa paghatag sa hangyo, apan naninguha sa paghibalo sa katarungan niini. “Na- unsa ba nga Ikaw nga usa ka Judiyo mihangyo man nga paimnon ko nga usa ka babayeng Samariahanon?”

[235] Si Jesus mitubag, “Kon nasayud ka pa lamang sa gasa sa Dios, ug kon kinsa kining nagaingon kanimo, Pa- imna ra Ako; mangayo ka gayud unta Kaniya, ug ikaw hatagan Niyang buhi nga tubig.” Ikaw mahibulong nga Ako mohangyo kanimo bisan sa diyotay nga pabor sa diyotay nga tubig gikan sa atabay sa atong tiilan. Kon ikaw nangayo pa Kanako, Ako makahatag unta kanimo sa pag-inum sa tubig sa kinabuhing dayon.

Ang babaye wala makasabut sa mga pulong ni Kristo, apan siya nagbati sa ilang solemning tuyo. Ang iyang mabaw ug siaw nga batasan nagsugod pagkabalhin. Pa- nanglitan nga si Jesus misulti kabahin sa atabay sa ilang atubangan, siya miingon, “Senyor, Ikaw wala ganiy arang ikatimba, ug ang atabay lalum; asa man Nimo ku- haa kanang Imong buhi nga tubig? Labaw Ka pa ba sa among ginikanan nga si Jacob nga maoy naghatag ka- namo niining atabay, ug sa tubig niini nag-inum siya?” Iyang nakita sa atubangan niya ang usa lamang ka puma- panaw, maluya ug abugon. Sa iyang hunahuna iyang gi- tandi Siya uban sa dungog ni Patriarka Jacob. Iyang gi- tagoan ang pagbati, nga natural, nga walay laing atabay nga makapariho nianang gihatag sa mga amahan. Siya naglantaw balik

ngadto sa mga amahan, ngadto sa pag-abut sa Mesiyas, samtang ang paglaum sa mga amahan, ang Mesiyas sa Iyang kaugalingon, diha sa iyang kiliran, ug wala siya mahibalo. Pila ka mga kalag nga giuhaw ka-rong adlaw nga suod sa buhing tuboran, apan naglantaw sa layo alang sa tuboran sa atabay sa kinabuhi! “Ayaw pag-ingon sa sulod sa imong kasingkasing, Kinsa bay mosaka sa langit? kana mao, ang pagdala ni Kristo ngari sa ubos gikan sa itaas: kun, Kinsa may mokanaug sa bung-aw? nga sa ato pa, aron sa pagdala kang Kristo sa itaas gikan sa mga patay. . . . Ang pulong haduol ka-nimo, anaa ra sa imong baba ug sa sulod sa imong kasingkasing: . . . kay kon pinaagi sa imong baba magasugid ikaw nga si Jesus mao ang Ginoo, ug magatuo sa sulod sa imong kasingkasing nga Siya gibanhaw sa Dios gikan sa mga patay, nan, maluwas ikaw.” Rom. 10:6-9.

[236]

Si Jesus wala dayon motubag sa pangutana kabahin Kaniya, apan sa solemning kamatuoran Siya miingon, “Bisan kinsa ang moinum niining tubig uhawon pag-usab: apan bisan kinsa ang moinum sa tubig nga Akong igahatag kaniya dili na pagauhawon pag-usab; apan ang tubig nga Akong igahatag kaniya alang kaniya sama sa tubig sa atabay nga nagatubod ngadto sa kinabuhing walay katapusan.”

Siya nga nangita sa pagtagbaw sa iyang kauhaw sa tuboran niining kalibutan moinum lamang aron uhawon pag-usab. Bisan asa ang mga tawo wala matagbaw. Sila naghandum sa usa ka butang nga makatagbaw sa ilang kalag. Usa lamang ang makahibalag ni-anang kinahanglan. Ang gikinahanglan sa kalibutan, “Ang Handum sa tanang mga nasud,” mao si Kristo. Ang diosnong grasya nga Siya lamang ang makahatag, mao ang buhing tubig, makapaputli, makapabugnaw, ug makahupay sa kalag.

Si Jesus wala maghatag sa idiya nga bisan usa lamang ka pag-inum sa tubig sa kinabuhi igo na sa magdadawat. Siya nga makati-law sa gugma ni Kristo kanunay nga maghandum pagpadugang; apan wala nay iyang laining pangitaon. Ang bahandi, ang mga dungog, ug mga kalipayan sa kalibutan dili na makadani kaniya. Ang kanunay nga singgit sa iyang kasingkasing mao, Pagdugang pa diha Kanimu. Ug Siya nga magpadayag sa kalag sa iyang kinahanglan nagahulat sa pagtagbaw sa iyang kagutom ug kauhaw. Ang tanang tawhanong tinubdan ug pagsalig mapakyas. Ang mga tadyaw mawad-an sa sulod, ang mga danaw mahubsan; apan ang

[237] atong Manluluwas dili mahubsan nga tuburan. Tingali kita moinum, ug moinum pag-usab, ug makakita kanunay sa presko nga dugang sa tubig. Siya diin si Kristo nagapuyo aduna sa sulod niya nianang tuburan sa panalangin,—”usa ka atabay sa tubig nga nagtubod ngadto sa kinabuhing walay katapusan.” Gikan niining tinubdan makakuha siya sa kusog ug grasya nga igo sa tanan niyang mga kinahanglan. Samtang si Jesus misulti sa buhing tubig, ang babaye mitan-aw diha Kaniya uban sa pagtagad nga makahibulong. Iyang napukaw ang iyang interes ug naka-papukaw sa handum alang sa gasa nga Iyang gisulti. Siya nakasabut nga dili ang tubig sa atabay ni Jacob nga Iyang gihisgutan; kay kini kanunay niyang gigamit, na-gainum, ug giuhaw pag-usab. “Senyor,” siya miingon, “hatagi ako niining tubig, aron dili na ako uhawon, ni moanhi pa sa pagtimba.”

Karon si Jesus midali pagbalhin sa ilang gipanagsultihan. Sa dili pa kining kalag makadawat sa gasa nga Iyang ihatag, kinahanglan siya dad-on sa pag-ila sa iyang sala ug iyang Manluluwas. Siya “miingon ngadto kaniya, Lumakaw ka ug tawgon mo ang imong bana, ug mobalik ka dinhi.” Siya mitubag, “Ako walay bana.” Pinaagi niana siya naglaum nga mapunggan ang tanang pagpangutana nianang butanga. Apan ang Manluluwas mipadayon, “Maayo ang imong pagkasulti, ako walay bana; kay ikaw adunay lima ka bana; ug ang anaa uban kanimo karon dili imong bana: niana mag-ingon ka sa matuod.”

Ang nagpatalinghog mikurog. Usa ka mesterioso nga kamot nagpakli sa mga dahon sa kasaysayan sa iyang kinabuhi, nga gipadayag kadtong iyang gilauman sa pagtago hangtud sa kahangturan. Kinsa man Siya nga makabasa sa mga sekreto sa iyang kinabuhi? Dunay miabut kaniyang mga hunahuna sa eternidad, sa paghukom nga umalabut, nga ang tanan nga karon ginatago ipadayag. Diha niining kahayag, ang tanlag napukaw.

[238] Wala na siyay ikalimod, apan siya naninguha sa paglikay sa tanang paghisgot sa mga suhetong dili angay. Uban sa halalum nga pagtahud nga diosnon, siya miingon, “Senyor, ako nagatuo nga Ikaw usa ka manalag-na.” Unya, naglaum sa pagpahilum sa konbiksion, siya mihisgot sa mga punto sa tinuhoanong kasamok. Kon kini manalagna sa pagkamatuod Siya makahatag kaniya sa instruksion kabahin sa mga butang nga sa dugay na nga gikalantugian.

Sa mapailubon si Jesus nagtugot kaniya sa pagman- do sa pagsin- ulthay kon iyang gusto. Apan Iyang giban- tayan ang higayon nga makausab Siya pagdala sa kamatuoran diritso sa iyang kasingkasing. “Ang atong mga amahan nagsimba niining bukid,” siya miingon, “ug ikaw miingon, nga didto sa Jerusalem mao ang dapit diin ang mga tawo magsimba.” Makita na ang Bukid sa Gerizim. Ang iyang templo naguba, ug ang altar na lang ang na- habilin. Ang dapit sa pagsimba mao ang suheto nga gi- panag-awayan sa mga Judiyo ug mga Samariahanon. Ang pila sa mga kagikan sa ulahing mga tawo kaniadto nasa- kup sa Israel; apan tungod sa ilang mga sala, ang Gi- noo nagpaantus nila nga mapildi sa nasud nga nag-ampo sa diosdios. Sa daghang mga tuig sila gisagol sa mga nanag- simba sa larawan, kansang tinuhoan nakatakod sa ilang kaugalingon. Matuod nga sila nag-ingon nga ang ilang mga larawan magpahinumdom lamang kanila sa buhing Dios, ang Magmamando sa universo; apan bisan pa niini ang mga tawo gidala sa pagsimba sa ilang mga larawan.

Sa gitukod pag-usab ang templo sa Jerusalem sa pa-nahon ni Ezra, ang mga Samariahanon nagtinguha sa paghiusa kauban sa mga Judiyo sa pagtukod niini. Ki- ning higayon gidumili kanila, ug ang mapait nga panag- samok miabut sa taliwala niining duha ka katawhan. Ang mga Samariahanon nagtukod ug kaatbang nga templo sa Gerizim. Dinhi sila misimba sumala sa tulomanon ni Moises, bisan dili sila sa kinatibuk-an nagsalikway sa pagsimba sa larawan. Apan ang kalaglagan miabut kanila, ang ilang templo nalaglag sa ilang mga kaaway, ug daw sila mailalum sa tunglo; apan nagpabilin gihapon sila sa ilang mga tradisyon ug ilang mga porma sa pagsimba. Dili sila moila sa templo sa Jerusalem nga mao ang balay sa Dios, ni mosugot nga ang tinuhoan sa mga Judiyo labaw kay sa ilang kaugalingon.

[239]

Sa pagtubag sa babaye, si Jesus miingon, “Tumoo ka Kanako, ang takna moabut, diin ikaw dili na maka- simba sa Amahan dinhi niining bukira ug didto sa Jeru- salem. Ikaw magasimba sa wala nimo mahibalo: kami nahibalo sa among ginasimba: kay ang kaluwasan alang sa mga Judiyo.” Si Jesus nagpakita nga Siya gawas sa mga pagdumot sa mga Judiyo batok sa mga Samariahanon. Karon Iyang gipangita ang pagbungkag niining pagdumot niining Samariahanon batok sa mga Judiyo. Samtang naghigot sa kamatuoran nga ang pagtuo sa mga Samariahanon nahugawan tungod sa pagsimba sa

larawan, Siya nagpahibalo nga ang dakung mga kamatuoran sa kaluwasan gitugyan ngadto sa mga Judiyo, ug nga sa taliwala nila ang Mesiyas mopakita. Sa Sagradong mga Sinulat aduna silay klaro nga pagpadayag sa kinaiya sa Dios ug ang mga prinsipio sa Iyang gobierno. Si Jesus nag-isip sa Iyang kaugalingon kauban sa mga Judiyo sama niadtong gihatagan sa Dios sa kaalam sa Iyang kaugalingon.

Siya naghandum sa pagtuboy sa mga hunahuna sa Iyang magpapatalinghog ibabaw sa mga butang nga por- ma ug seremonyas, ug mga pangutana nga magdala sa paglalis. “Ang takna moabut,” Siya miingon, “ug karon mao na, nga ang matuod magsisimba magasimba sa Amahan sa Espiritu ug sa kamatuoran: kay ang Amahan nangita niadtong nagasimba Kaniya. Ang Dios Espiritu man: ug sila nga mosimba Kaniya magsimba Kaniya sa espiritu ug sa kamatuoran.”

[240] Dinhi gipahayag ang samang kamatuoran nga gipahayag ni Jesus ngadto kang Nicodemus sa dihang miingon Siya, “Gawas kon ang tawo matawo gikan sa itaas, dili siya makakita sa ginharian sa Dios.” Juan 3:3, margin. Dili sa pagpangita sa balaang bukid kun sa sagradong templo nga ang tawo madala ngadto sa pagpangitipon sa langit. Ang tinuhoan dili nahimutang lamang sa pormang makita sa gawas ug mga seremonyas. Ang tinuhoan nga nagagikan sa Dios mao lamang ang tinuhoan nga magdala ngadto sa Dios. Aron nga makaalagad Kaniya sa husto, kinahanglan nga kita matawo sa Dios- nong Espiritu. Kini makaputli sa kasingkasing ug maka- pabag-o sa hunahuna, nga maghatag kanato sa bag-ong kadasig sa paghibalo ug paghigugma sa Dios. Kini maghatag kanato sa matinumanong pagsugot sa tanan Niyang mga tulomanon. Mao kini ang tinuod nga pagsimba. Mao kini ang bunga sa pagbuhat sa Espiritu Santo. Pinaagi sa Espiritu ang tagsatagsa ka maminatud-ong pag- ampo nasulat, ug kanang pag-ampo madawat ngadto sa Dios. Kon ang kalag mokab-ut ngadto sa Dios, diha ang pagbuhat sa Espiritu makita, ug ang Dios magpakita sa Iyang kaugalingon niining kalag. Alang nianang magsimba Siya nagapangita. Siya nagahulat sa pagdawat kanila, ug maghimo kanila nga Iyang mga anak nga lalake ug babaye.

Samtang ang babaye nakigsulti kang Jesus, siya nangandog sa Iyang mga pulong. Wala siya makabati sukad nianang pagpahayag gikan sa mga saserdote sa iyang kataghan kun sa mga Judiyo.

Samtang ang kaagi sa iyang kinabuhi gibuklad sa iyang atubangan, siya nahimong nagabati sa iyang dakung kinahanglan. Siya nakasabut sa kauhaw sa iyang kalag, diin ang mga tubig sa atabay sa Sicar dili makatagbaw. Walay bisan unsa nga naka- hibalag niya nga nakapapukaw sa iyang hataas nga kinahanglan. Si Jesus nagdani kaniya nga Siya makabasa sa mga tinago sa iyang kinabuhi; apan siya nagbati nga Siya maoy Iyang higala, nalooy ug nahigugma kaniya. Samtang ang kaputli sa Iyang presensia nagkondenar sa iyang sala, Siya wala mosulti ug pulong sa pagdaut, apan nagsulti kaniya sa Iyang grasya, nga makapabag-o sa kalag. Misugod siya sa pagbaton ug konbiksion sa Iyang kinaiya. Ang pangutana mitungha sa iyang hunahuna, dili ba kini tingali ang dugay-nang-gilantaw-nga Mesiyas? Miingon siya ngadto Kaniya, “Ako nahibalo nga ang Me- [241] siyas moabut, kinsa ginganlan ug Kristo: kon Siya moan- hi, Siya magsulti kanamo sa tanang mga butang.” Si Jesus mitubag, “Ako nga nagsulti kanimo mao Ako.”

Samtang ang babaye nakabati niining mga pulonga, ang pagtuo mitubo sa iyang kasingkasing. Iyang gidawat ang kahibulongang pahibalo gikan sa mga ngabil sa langitnong Magtutudlo.

Kining babayehana adunay kahimtang sa hunahuna nga nadani. Siya andam sa pagdawat sa dungganong pagpadayag; kay siya interesado sa mga Kasulatan, ug ang Espiritu Santo nag-andam sa iyang hunahuna sa pagdawat sa dugang kahayag. Siya mituon sa Daan nga Tu- gon nga saad, “Ang Ginoo nga imong Dios pagpatindog diha kaninyo sa usa ka manalagna gikan sa taliwala ninyo, sa inyong mga igsuon, nga sama kanako; ngadto Kaniya magpatalinghog kamo.” Deut. 18:15. Siya naghan- dum sa pagsabut niining tagna. Ang kahayag nagdan-ag na sa iyang hunahuna. Ang tubig sa kinabuhi, ang espi- tuhanong kinabuhi nga ihatag ni Kristo sa tagsatagsa ka giuhawng kalag, misugod pagtubod sa iyang kasingkasing. Ang Espiritu sa Ginoo nagabuhat na diha kaniya.

Ang yanong pahayag nga gihimo ni Kristo ngadto ni-ining babaye dili mahimo ngadto sa mga Judiyo nga nag- pakamatarung sa kaugalingon. Si Kristo daw nagpana- gana kon Siya mosulti kanila. Kadtong wala isulti ngadto sa mga Judiyo, ug diin ang mga disipulo human niana gisultihan sa pagtago niini, gipadayag ngadto kaniya. Si Jesus nakakita nga iyang gamiton ang iyang kahibalo sa pagdala sa uban nga makaambit sa Iyang grasya.

[242] Sa diha nga ang mga disipulo mibalik gikan sa ilang buhat, sila natingala nga nakaplagaan nila ang ilang Aga- lon nga nakigsulti sa babaye. Siya wala makakuha sa ma- bugnaw nga ilimnon nga Iyang gihandum, ug wala Siya mohunong aron pagkaon sa kalan-on nga gidala sa Iyang mga disipulo. Sa dihang wala na ang babaye, ang mga disipulo mihangyo Kaniya sa pagkaon. Ilang nakita nga Siya naghilum, nagpamalandong, sama nga halalum ang panghunahuna. Ang Iyang dagway nagdan-ag sa kahayag, ug sila nahadlok sa pagbalda sa Iyang pagpakig-uban sa langit. Apan sila nahibalo nga Siya maluya ug gilaayan, ug naghunahuna nga maoy ilang katungdanan sa pagpa- hinumdum Kaniya sa Iyang kinahanglan sa panglawas. Si Jesus miila sa ilang mahigugmaong interes, ug Siya miingon, “Ako adunay kalan-on nga pagakan-on nga wala ninyo mahibaloi.”

Ang mga disipulo nahibulong kinsa ang nagdala Kaniya sa pagkaon; Apan Siya mipatin-aw, “Ang Akong pagkaon mao ang pagbuhat sa kabubut-on sa nagpadala Ka- nako, ug ang pagtuman sa Iyang bulohaton.” Juan 4:34, R.V. Samtang ang Iyang mga pulong ngadto sa babaye nakapamata sa iyang konsiyensia, si Jesus nalipay. Iyang nakita siya nga nag-inum sa tubig sa kinabuhi, ug ang Iyang kaugalingon nga kagutom ug kauhaw natagbaw. Ang pagtapus sa Iyang buhat nga Iyang gibilin sa langit pagbuhat nakapalig-on sa Manluluwas sa Iyang pagbud- lay, ug nakatuboy Kaniya ibabaw sa tawhanong kinahanglan. Ang pag-alagad sa usa ka kalag nga gigutom ug gi- uhaw sa kamatuoran labi pang mapasalamatong ngadto Kaniya kay sa pagkaon ug pag-inum. Makapahupay, ug makapapresko, ngadto Kaniya. Ang pagkaluoy mao ang kinabuhi sa Iyang kalag.

Ang atong Manluluwas giuhaw nga mailhan. Siya gi-gutom sa kalooy ug gugma alang niadtong Iyang gipalit sa Iyang kaugalingong dugo. Siya naghandum sa dili ma- tukib nga tinguha nga sila moduol Kaniya ug makada- wat sa kinabuhi. Samtang ang inahan nagbantay alang sa pahiyum sa pag-ila gikan sa iyang diyotayng bata, nga na- gasulti sa banagbanag sa kahibalo, mao man usab si Kristo nagbantay sa pagpahayag sa mapasalamatong gugma, nga nagpakita sa espirituhanong kinabuhi nga misu- god na sa kalag.

[243] Ang babaye napuno sa kalipay samtang siya nagpa- talinghog sa mga pulong ni Kristo. Ang kahibulongang pagpadayag daw milabaw sa gahum. Sa gibiyaan ang iyang sudlanan sa tubig, mibalik siya sa

siyudad, aron pagdala sa mensahe ngadto sa uban. Si Jesus nahibalo ngano nga siya mipahawa. Sa pagbiya sa iyang sudlanan sa tubig sama sa nagsulti sa walay sayup sa epikto sa Iyang mga pulong. Maoy masingkamotong handum sa Iyang kalag sa pagdawat sa buhing tubig; ug iyang naka- limtan ang iyang tuyo didto sa atabay, iyang nakalimtan ang kauhaw sa Manluluwas, nga may tuyo siya sa paghatag. Uban sa kasingkasing nga nagaawas sa kalipay, siya midali sa iyang dalan, aron paghatag sa uban sa bi- lilhong kahayag nga iyang nadawat.

“Umari kamo, tan-awa ninyo ang usa ka tawo nga mitug-an kanako sa tanang nabuhat ko,” miingon siya ngadto sa mga tawo sa siyudad. “Dili ba kaha kini ang Kristo?” Ang iyang mga pulong nakatandog sa ilang mga kasingkasing. Adunay bag-ong gipahayag sa iyang dagway, usa ka pagkabalhin sa iyang tibuok panagway. Sila in- teresado sa pagpakigkita kang Jesus. “Ug sila nanggula sa siyudad, ug miadto ngadto Kaniya.”

Samtang si Jesus milingkod sa kilid sa atabay, Siya mitan-aw sa kaumhan nga uhay nga gibuklad sa atubangan Niya, ang ilang malumong kalunhaw natandog sa bulawanong kahayag sa adlaw. Sa mitudlo sa Iyang mga disipulo ngadto sa talan-awon, Iya kining gigamit ingon nga simbolo: “Dili kamo mag-ingon, Upat pa ka bulan, moabut na ang ting-ani? Ania karon, Ako magaingon ngadto kaninyo, iyahat ang inyong mga mata, ug tan-awa ang mga kaumhan; kay sila hinog na aron pagaanohon.” Ug samtang Siya misulti, mitan-aw Siya sa mga pundok nga nagapadulong sa atabay. Upat pa ka bulan hangtud ngadto sa pag-ani sa mga uhay, apan ania ang alanohon nga andam nga anihon.

“Siya nga magaani,” Siya miingon, “magadawat ug suhol, ug magahipus ug bunga alang sa kinabuhi nga da- yon; aron ang mag- pupugas ug ang mag-aani managdu- yog sa kalipay. Ug ania dinhi ang giingon matuod, Usa ang magapugas, ug lain ang magaani.” Dinhi si Kristo nagtudlo sa sagradong serbisyo nga gipahinungod ngadto sa Dios pinaagi niadtong nagadawat sa maayong ba- lita. Sila magamao ang Iyang mga buhing mga tinugya- nan. Siya nagki- nahanglan sa ilang tinagsa nga serbisyo. Ug kon kita magpugas kun mag-ani, kita naghulat alang sa Dios. Ang usa magpugas sa binhi; ang lain magtigum sa pag-ani; ug kining duha ang magpupugas ug

[244]

ang magaan makadawat sa mga suhol. Silang duha magakalipay sa balus sa ilang kahago.

Si Jesus miingon ngadto sa mga disipulo, “Ako nag- sugo kaninyo sa pag-ani niadtong wala ninyo budlayi: ang uban mao ang nagbudlay, ug kamo nanagpakaambit sa ilang binudlayan.” Ang Manluluwas dinhi naglantaw niadtong dakung panagtigum sa adlaw sa Pentikoste. Ang mga disipulo wala magtagad niini nga resulta sa ilang kaugalingong paningkamot. Sila nagasulod sa kinabudlayan sa ubang tawo. Sukad mahulog si Adan si Kristo nagtugyan sa binhi sa pulong ngadto sa Iyang mga pi- niling mga sulogoon, aron igatanum sa tawhanong kasingkasing, ug ang dili makitang tinugyanan, bisan ang walay katapusang gahum, nagbuhat sa mahilum apan sa epekto aron pagdala sa pag-ani. Ang yamog ug ang ulan ug ang silaw sa grasya sa Dios gihatag, aron pag- papresko, ug paggalam sa binhi sa kamatuoran. Si Kristo hapit na nga magtubig sa binhi uban sa Iyang kaugalingong dugo. Ang Iyang mga disipulo nakabaton sa pribilihiyo nga mahimong magbubuhat kauban sa iyang Dios. Sila masigkamagbubuhat kauban ni Kristo ug sa mga balaang mga tawo sa karaang panahon. Pinaagi sa pagbubo sa Espiritu Santo sa panahon sa Pentikostes, mga linibo ang pagakonbertihon sa usa ka adlaw. Mao kini ang resulta sa pagpugas ni Kristo, ang pag-ani sa Iyang buhat.

[245]

Sa mga pulong nga gisulti ngadto sa babaye didto sa atabay, ang maayong binhi natanum, ug unsa ka dali nga ang pag-ani nadawat dayon. Ang mga Samariahanon miabut ug nagpatalinghog ni Jesus, ug mituo Kaniya. Nagpundok libut Niya sa atabay, sila naghatag Kaniyag daghang mga pangutana, ug sa matinguhaon midawat sa Iyang pagpatin-aw sa daghang mga butang nga ma- ngitngit alang kanila. Samtang sila nagpatalinghog, ang ilang kalibog misugod pagkahanaw. Sila sama sa ka- tawhan sa dakung kangitngit nga naga- subay sa kalit nga dan-ag sa kahayag hangtud nga ilang nakaplagan ang adlaw. Apan sila wala matagbaw niining mubong pakigsulti Kaniya. Sila nagtinguha sa pagpatalinghog ug dugang pa, ug gusto nila nga ang ilang mga higala makapatalinghog niining kahibulongang magtutudlo. Sila nagdapit Kaniya ngadto sa ilang siyudad, ug naghango Kaniya nga magpabilin. Sulod sa duha ka adlaw nagpabilin Siya didto sa Samaria, ug daghang mga tawo ang mituo Kaniya.

Ang mga Pariseo misaway sa pagkayano ni Jesus. Wala nila ilha ang Iyang mga milagro, ug nagkinahang- lan sa ilhanan nga Siya mao ang Anak sa Dios. Apan ang mga Samariahanon wala mangita ug ilhanan, ug si Jesus wala maghimog mga milagro sa taliwala nila, gawas sa pagpadayag sa mga sekreto sa kinabuhi niadtong babaye didto sa atabay. Apan daghan ang midawat Kaniya. Sa ilang bag-ong kalipay, miingon sila ngadto sa babaye, “Karon kami mituo, dili tungod sa imong gi- ingon; kay kami nakadungog Kaniya, ug among naila nga Siya sa pagkamatuod si Kristo, ang Manluluwas sa kalibutan.”

Ang mga Samariahanon mituo nga ang Mesiyas mo-abut ingon nga Manluluwas, dili lamang sa mga Judiyo, apan sa kalibutan. Ang Espiritu Santo pinaagi kang Moises nagsulti kaniadto nga Siya ingon sa Manalagna nga gipadala gikan sa Dios. Pinaagi kang Jacob ginapa- hibalo nga diha Kaniya mao ang panagtigum sa mga tawo; ug pinaagi kang Abraham, nga diha Kaniya ang tanang mga nasud sa yuta pagapanalanganin. Niining mga kasulatan ang mga tawo sa Samaria nagpasikad sa ilang pagtuo diha sa Mesiyas. Ang kamatuoran nga ang mga Judiyo naghubad sa sayop sa ulahing mga manalag- na, nga nagpanihungod sa unang pag-anhi sa himaya sa ikaduhang pag-anhi ni Kristo, nakadala sa mga Samariahanon sa pagbiya sa tanan nga sagradong mga sinulat gawas niadtong gihatag pinaagi kang Moises. Apan sa diha nga ang Manluluwas nagbanlas niining palso nga paghubad, daghan ang midawat sa ulahing mga tagna ug sa mga pulong ni Kristo sa Iyang kaugalingon kabahin sa ginharian sa Dios.

[246]

Si Jesus misugod sa pagbungkag sa bongbong nga nag-ali sa taliwala sa Judiyo ug sa Hentil, ug pagwali sa kaluwasan ngadto sa kalibutan. Bisan Siya Judiyo, Siya nakigtipon sa walay pagpugong kauban sa mga Samariahanon, gibutang nga walay hinungdan ang batasang Pinariseo sa Iyang nasud. Sa atubangan sa ilang pagdumot Iyang gidawat ang pagabi-abi niining tinamayng mga tawo. Siya natulog ilalum sa ilang mga atop, mi- kaon kauban nila sa ilang mga lamesa,—miapil pagkaon sa inandam kalan-on sa ilang mga kamot,—nanudlo sa ilang mga dalan, ug nagtratar kanila sa dakung kalooy ug pagtahud.

Didto sa templo sa Jerusalem usa ka mubo nga bongbong nagulang sa gawas hawanan gikan sa tanang ubang bahin sa sagradong

gambalay. Diha niining bongbong may mga sinulat gikan sa nagkalainlaing sinultihan nagasulti nga walay lain kon dili ang mga Judiyo lamang ang gitugotan sa pag-agi niadtong utlanan. Kon ang Hentil magpaaron ingnon pagsulod sa sulod, siya makahu- gaw sa templo, ug magabayad sa silot sa iyang kinabuhi. Apan si Jesus, ang unang naghimo sa templo ug sa iyang serbisyo, nagkabig sa mga Hentil ngadto Kaniya, pina- agi sa higot sa tawhanong kalooy, samtang ang Iyang diosnong grasya nagdala kanila sa kaluwasan diin gisa- likway sa mga Judiyo.

[247]

Ang pagpabilin ni Jesus sa Samaria gihimo nga pa- nalangin sa Iyang mga disipulo, kinsa nailalum pa sa inpluwensia sa igpaaron- ingonon nga mga Judiyo. Siya nagbati nga ang pagkamaminatud- on ngadto sa ilang ka- ugalingong nasud nagkinahanglan nga sila magtago ug pagdumot batok sa mga Samariahanon. Sila nahibulong sa batasan ni Jesus. Dili sila makabalibad sa pagsunod sa Iyang sumbanan, ug sa panahon sa duha ka adlaw didto sa Samaria, ang paghigugma ngadto Kaniya naka- himo sa ilang mga pagdumot nga napunggan; apan sa ilang kasingkasing wala sila mag inuliyay. Sila mahinay sa pagsabut nga ang ilang kalagot ug kasuko naghatag ug dapit sa kalooy ug simpatiya. Apan human sa pagkayab sa Ginoo, ang Iyang mga leksiyon mibalik ngadto kanila uban sa bag-ong kahulogan. Human sa pagbubo sa Espiritu Santo, ilang gihisgotan ang tinan-awan, ang Iyang mga pulong, ang respito ug kalumo sa Iyang pamarug ngadto niining tinamayng mga lumalangyaw. Sa diha nga si Pedro miadto sa pagwali sa Samaria, siya nagdala sa sama nga espiritu sa iyang buhat. Sa dihang gitawag si Juan ngadto sa Epeso ug Samaria, iyang nahinumduman ang experientia sa Sechem, ug napuno sa pagpasalamat ngadto sa diosnong Magtutudlo, kinsa, nakalantaw sa kalisdanan nga ilang hibalagon, naghatag kanilag hina- bang sa Iyang sumbanan.

Ang Manluluwas sa gihapon nagdala sa unahan sa sa-mang buhat sama sa Iyang pagtanyag sa tubig sa kinabuhi ngadto sa babaye sa Samaria. Kadtong nagtawag sa ilang kaugalingon nga mga sumo- sunod Niya tingali magtamay ug maglikay sa mga tawong sinalik- way; apan walay higayon sa pagkatawo kun nasyonalidad, walay kahimtang sa kinabuhi, nga makapatalikod sa Iyang gugma alang sa mga tawo. Sa tagsatagsa ka kalag, bisan unsa ka makasasala,

[248]

si Jesus miingon, Kon ikaw ma- ngayo Kanako, Ako magahatag kaninyo sa tubig nga buhi.

Ang maayong balita nga pagdapit dili pasigpiton, ug ipahayag lamang sa mga piniling pila ka buok, kinsa, nga atong gihunahuna, nakahatag nato ug dungog kon sila modawat niini. Ang mensahe igahatag ngadto sa tanan. Bisan asa nga ang mga kasingkasing maablihan alang sa kamatuoran, si Kristo andam sa pagtudlo kanila. Iyang ipakita kanila ang Amahan, ug ang pagsimba nga madawat Niya kinsa makabasa sa kasingkasing. Alang niana dili Siya magagamit sa mga samingay. Ngadto kanila, sama sa babaye didto sa atabay, Siya miingon, “Ako nga nagasulti kanimo mao Ako.”

Sa dihang si Jesus milingkod sa pagpahulay sa atabay ni Jacob, Siya miabut gikan sa Judea, diin ang Iyang pagbuhat diyotay lang ug bunga. Siya gisalikway sa mga saserdote ug mga rabbi, ug bisan ang mga tawo kinsa nag-angkon nga Iyang mga disipulo napakyas sa pag-ila sa Iyang diosnong kinaiya. Siya maluya ug gikapuyan; apan wala Niya pasagdi ang higayon sa pagsulti sa usa ka babaye, bisan siya lumalangyaw, dili sakup sa Israel, ug nagpuyo sa dayag nga sala.

Ang Manluluwas wala maghulat sa daghang kataw- han nga managtigum. Usahay Siya magsugod sa Iyang mga leksiyon nga may pila ka buok nga magtigum libut Kaniya, apan ang tagsatagsa ka lumalabay mohunong sa pagpatalinghog, hangtud ang dakung panon sa kataw- han makadungog sa kahibulong ug katingala sa mga pulong sa Dios pinaagi sa pinadala-sa-langit nga Magtutud- lo. Ang magbubuhat kang Kristo dili magabati nga dili siya makasulti sa samang kaminatud-on ngadto sa pila ka magpapatalinghog kay sa dakung panon. Tingali usa lang ang magpatalinghog sa mensahe; apan kinsay makasulti unsa ka layo ang maabut sa iyang inpluwensia? Daw diyotay lang nga butang, bisan pa sa Iyang mga disipulo, alang sa Manluluwas sa paggamit sa Iyang pa- nahon sa babaye sa Samaria. Apan Siya nagpangataru- ngan sa maminatud-on ug masinabuton kauban niya kay sa mga hari, mga magtatambag, ug mga hataas nga sa-serdote. Ang leksiyon nga Iyang gihatag niadtong babaye gisubli ngadto sa labing suok nga dapit sa yuta.

Sa dihadhiha nga nakaplagn niya ang Manluluwas ang babayeng Samariahanon nagdala sa uban ngadto Kaniya. Siya nagpakita sa iyang kaugalingon nga labing epiktibong misyonero kay sa Iyang

kaugalingong mga disipulo. Ang mga disipulo walay nakita sa Samaria nga usa ka makapadasig nga kaumhan. Ang mga hunahuna nila natumong sa dakung buhat nga pagahimuon sa ulahing panahon. Sila wala makakita nga diha libut kanila adunay alanihon nga pagatigumon. Apan pinaagi sa babaye nga ilang gitamay, ang tibuok nga siyudad nadala sa pagpatalinghog sa Manluluwas. Iya dayong gidala ang kahayag ngadto sa iyang mga katagilungsod.

Kining babayehana nagpadayag sa nagabuhat nga praktikal nga pagtuo ngadto kang Kristo. Ang tagsatagsa ka matuod nga disipulo natawo ngadto sa ginharian sa Dios ingon nga misyonero. Siya nga moinum sa buhing tubig mahimong tuburan sa kinabuhi. Ang magdadawat nahimong maghahatag. Ang grasya ni Kristo sa kalag mahisama sa tuburan diha sa desierto, nagatubod aron sa pagpabugnaw sa tanan, ug himuon kadtong andam nang malaglag nga maninguha sa paginum sa tubig sa kinabuhi.

[250]

“Gawas kon Makakita Ka’g mga Ilhanan ug mga Kahibulongan”

Ang mga Galileanhon nga nahibalik gikan sa Pas- ko nagdala sa report sa mga kahibulongang mga buhat ni Jesus. Ang paghukom nga gihatag sa mga dagkung tawo sa Jerusalem tungod sa Iyang mga buhat nakaabli sa Iyang dalan paingon sa Galilea. Daghan sa mga tawo nanagsubo sa pag abusar sa templo ug ang kahangol ug kagarboso sa mga saserdote. Sila naglaum nga kining Tawhana, nga nakapahimo sa mga magmamando sa pagkalagiw, tingali mao ang dugay nang gilantaw nga Manluluwas. Karon ang balita miabut nga daw nag- pamatuod sa masanagon nga paghulat. Ginapahibalo nga ang manalagna nagsulti sa iyang kaugalingon nga Mesiyas.

Apan ang mga tawo sa Nasaret wala motuo Kaniya. Tungod niining katarungan si Jesus wala moduaw sa Nasaret sa Iyang pagpapanaw ngadto sa Cana. Ang Manluluwas misulti sa Iyang mga disipulo nga ang manalagna walay dungog sa iyang kaugalingong lungsod. Ang mga tawo nagbanabana sa kinaiya nianang ilang na- himo sa pagdayeg sa ilang kaugalingon. Ang mga sigpit ug kalibutanong hunahuna naghukom kang Kristo pinaagi sa Iyang mapaubsanong natawhan, ang Iyang mapa- ubsanong binistehan, ug inadlaw nga pagbuhat. Dili sila makadayeg sa kaputli nianang espiritu diin walay man- sa sa sala. [251]

Ang mga balita sa pagbalik ni Kristo ngadto sa Cana midali pagkaylap ngadto sa Galilea, nagdala ug pag- laum ngadto sa mga nanag-antus ug nalibog. Didto sa Capernaum ang mga balita nakadani sa pagtagad sa usa ka dungganong tawo kinsa opisyal sa bulohaton sa hari. Usa ka anak lalake sa opisyal nag-antus sa daw dili na maayo nga balatian. Ang mga mananambal mibalibad na pagtambal kaniya aron mamatay; apan sa pagkadu- ngog sa amahan kabahin ni Jesus, nagtinguha siya sa pagpangitag hinabang Kaniya. Ang bata maluya na kaayo, ug, gikahadlokan, nga dili mabuhi hangtud sa iyang pagbalik; apan ang inilang tawo nagbati nga siya mag-

presentar sa iyang kaso sa personal. Siya naglaum nga ang pag-ampo sa amahan makapamata sa simpatiya ning Dakung Mananambal.

Sa pag-abut sa Cana iyang nakita ang dasok mga tawo nga naglibut kang Jesus. Uban sa kasingkasing nga masibuton siya mis-iut ngadto sa presensia sa Manluluwas. Ang iyang pagtuo mihinay sa dihang nakita lamang niya ang usa ka tawong yanog sinaputan, abugon ug maluya tungod sa pagpanaw. Siya nagduhaduha nga kin-ing Tawhana makahimo sa iyang gianhaan sa pagpangayo Kaniya; apan nakahigayon siya pagpakigsulti kang Jesus, misulti sa iyang tuyo, ug naghangyo sa Manluluwas sa pag-uban kaniya ngadto sa iyang puloy-anan. Apan nahibaloan na daan ang iyang kagul-anan ni Jesus. Sa wala pa ang opisyal mobiya sa iyang puloy-anan, ang Manluluwas nakakita sa iyang kasakitan.

[252] Apan nahibalo usab Siya nga ang amahan, sa iyang kaugalingong hunahuna, naghimog mga kondisyon kabahin sa iyang pagtuo kang Jesus. Gawas kon ang iyang pangalyupo itugot, dili siya modawat Kaniya nga Mesiyas. Samtang ang opisyal naghulat uban sa kasakit sa paghulat, si Jesus miingon, “Gawas kon makakita kag mga ilhanan ug mga kahibulongan, dili ka motuo.”

Bisan pa sa mga kamatuoran nga si Jesus mao si Kristo, ang nagahangyo naninguha sa paghimo sa iyang pagtuo kang Kristo nga may kondisyon sa paghatag sa iyang hangyo. Ang Manluluwas nagtandi niining mapa- ngutanahong kakulang sa pagtuo ngadto sa yanong pagtuo sa mga Samariahanon, nga wala mangayo sa milagro kun ilhanan. Ang Iyang pulong, ang kamatuoran sa kanunayng-presente Niyang pagkadiosnon, adunay makapa- dani nga gahum nga makaabut sa ilang mga kasingkasing. Si Kristo gisakitan nga ang Iyang kaugalingong ka- tawhan, kinsa gitugyanan sa mga Sagradong Orakulo, nga mapakyas sa pagpatalinghog sa tingog sa Dios nga gisulti ngadto kanila diha sa Iyang Anak.

Apan ang dungganong tawo adunay gidak-on sa pag-tuo; kay siya mianha sa pagpangayo sa gihunahuna niya nga labing bililhon sa tanang panalangin. Si Jesus adunay dakung gasa nga ihatag. Siya naghandum, dili lamang sa pag-ayo sa bata, apan sa paghimo sa opisyal ug ang iyang panimalay nga makaambit sa mga panalangin sa kaluwasan, ug pagdagkot ug kahayag didto sa Capernaum, nga sa dili madugay mahimong Iyang kaumhan sa mga pagbudlay Niya. Apan ang dungganong tawo mag- ilar sa iyang kinahanglan

sa dili pa siya mohandum sa grasya ni Kristo. Kining sulogoon sa hari nagarepresen- tar sa daghan sa iyang nasud. Sila interesado kang Jesus sa hinakog nga katuyoan. Sila naglaum pagdawat sa pinasahing mga kaayohan gikan sa Iyang gahum, ug ilang gitaon ang ilang pagtuo nga kahatagan sa ilang temporaryong pabor; apan sila ignorante sa ilang es- pirituhanong balatian, ug wala nila makita ang kinahanglan sa diosnong grasya.

Sama sa kidlap sa kahayag, ang mga pulong sa Man-luluwas ngadto sa dungganong tawo nakabuklad sa iyang kasingkasing. Iyang nakita nga ang Iyang tuyo pag- pangita kang Jesus hinakog. Ang Iyang mausabong pag- tuo nagpakita ngadto Kaniya sa iyang tinuod nga kinaiya. Sa halalum nga kalisud iyang nasabtan nga ang iyang pagduhaduha magabili sa kinabuhi sa iyang anak. Siya nahibalo nga siya diha sa atubangan sa Usa nga makabasa sa mga hunahuna, ug kang kinsa ang tanang mga butang mahimo. Sa kasakit sa pagpangamuyo mi- singgit siya, “Senyor, uban Ka kanako tingali ang akong anak mamatay.” Ang iyang pagtuo nakakupot kang Kristo sama kang Jakob, sa dihang, nakiglayog sa Manulon- da, siya mis- inggit, “Dili ko Ikaw buhian, gawas kon Imo akong panalanginan.” Gen. 32:26.

[253]

Sama kang Jacob siya nakadaug. Ang Manluluwas dili mak- abiya gikan sa kalag nga nagkupot Kaniya, naghangyo sa iyang kinahanglan. “Lumakaw ka sa imong dalan,” Siya miingon; “ang imong anak buhi.” Ang dungganong tawo mibiya sa presensia sa Manluluwas uban sa kalinaw ug kalipay nga wala pa niya mahibaloi kani- adto. Dili lamang nga siya mituo nga ang iyang anak maayo, apan sa makusog nga pagsalig siya misalig kang Kristo ingon nga Manluluwas.

Nianang maong takna ang mga nanagbantay sa hi- malatyon nga bata didto sa puloy-anan sa Capernaum nakakita sa kalit ug mysteryosong kabalhinan. Ang lan- dong sa kamatayon nakuha gikan sa dagway sa nag-an- tus. Ang kainit sa hilanat mihatag ug dapit sa malumong dan-ag sa nagabalik nga maayong lawas. Ang nagngiub nga mga mata midan-ag uban sa kaalam, ug ang kusog mibalik sa maluya ug maniwang nga lawas. Walay ilhanan sa iyang balatian nga nagpabilin sa bata. Ang iyang nagakalayo nga kaunoran nahimong mahumok ug may diyotayng kabasa, ug siya sa hilum

nahikatulog. Ang hilanat mibiya kaniya sa panahong mainit ang adlaw. Ang pamilya natingala, ug daku ang ilang kalipay.

[254] Ang Cana dili layo gikan sa Capernaum apan ang opisyal tingali makaabut sa iyang puloy-anan nianang gabii human sa iyang pakigsulti kang Jesus; apan siya wala magdali sa iyang pagpanaw pauli. Hangtud sa sunod na nga buntag nga siya nakauli sa Capernaum. Daw unsa ka nindot nga pagpauli! Sa miadto siya sa pagpangita kang Jesus, ang iyang kasingkasing mabug-at sa kagulan. Ang kainit sa adlaw daw mabangis alang kaniya, ang mga awit sa mga langgam daw nagbiaybiay. Daw unsa ka lahi ang iyang pagbati karon! Ang tanang kinaiyahan nagbisti sa bag-ong pananaw. Siya nakakita sa bag-o nang mga mata. Samtang siya nagpanaw sa mahilum sayong kabuntagon, ang tibuok kinaiyahan sama sa nanagdayeg sa Dios kauban niya. Samtang siya layo pa gikan sa iyang gipuyan, ang mga sulogoon migawas sa paghibalag kaniya, matinguhaon sa paghumpay sa kakulba nga sila seguro nga iyang gibati. Siya wala matingala sa mga balita nga ilang gidala, apan uban sa halalum nga interes sila wala mahibalo nga siya nangutana unsang taknaa nga ang bata nagsugod pagkaayo. Sila mitubag, “Gahapon sa ikapito ang takna ang hilanat mipahawa kaniya.” Nianang higayon nga ang pagtuo sa amahan mikupot sa kasegurohan, “Ang imong anak buhi.” Ang diosnong gugma mihikap sa himalatyong bata.

Ang amahan midali ngadto sa paghibalag sa iyang anak. Iyang gigakus siya ngadto sa iyang kasingkasing sama sa usa nga gibalik gikan sa minatay, ug nagpasalamat sa Dios pagbalikbalik alang niining kahibulongang pag-ayo.

Ang dungganong tawo naghandum sa paghibalo sa dugang pa kang Kristo. Sa nadungog niya human niini ang Iyang mga pagtudlo, siya ug ang tibuok niyang pamilya nahimong mga disipulo. Ang ilang kasakitan nabalaan ngadto sa pagkakabig sa tibuok pamilya. Ang mga balita sa milagro mikaylap; ug didto sa Capernaum, diin daghan sa Iyang gamhanang buhat gihimo, ang dalan naandam alang sa personal nga pagbuhat ni Kristo.

[255] Siya nga nagpanalangin sa dungganong tawo sa Capernaum matinguhaon sa pagpanalangin kanato. Apan sama sa naguol nga amahan, usahay kita madala sa pagpangita kang Jesus sa handum sa yutan-ong kaayohan; ug sa dihang ihatag kanato ang atong hangyo kita mopahiluna sa atong pagsalig sa Iyang gugma. Ang

Manluluwas naghandum sa paghatag kanato sa dakung panalangin kay sa atong gipangayo; ug Iyang gilangayla- ngay ang pagtubag sa atong hangyo aron nga Siya maka- pakita kanato sa kadautan sa atong mga kasingkasing, ug ang atong halalum nga kinahanglan sa Iyang grasya. Siya naghandum nga kita motalikod sa atong hinakog nga magadala kanato sa pagpangita Kaniya. Pinaagi sa pagsugid sa atong pagka walay mahimo ug mapait nga pagkinahanglan, kita magsalig sa bug-os ngadto sa Iyang gugma.

Ang dungganong tawo gusto nga motan-aw sa ka- tumanan sa iyang pagampo sa dili pa siya motuo; apan kinahanglan siya modawat sa pulong ni Jesus nga ang iyang hangyo nadungog ug ang panalangin gihatag. Kining leksiyon ato usab nga makat-onan. Dili tungod nga kita nakakita ug mibati nga ang Dios nakadungog kanato nga kita motuo. Kita kinahanglan nga magsalig sa Iyang mga saad. Kon kita moduol ngadto Kaniya uban sa pagtuo, ang tagsatagsa ka pangalyupo mosulod sa kasingkasing sa Dios. Kon kita mangayo sa Iyang mga panalangin, kita magatuo nga atong madawat kini, ug pasalamat Siya nga ato kining nadawat. Unya kita moadto sa atong mga katungdanan, nga may kaseguro- han nga ang panalangin madawat sa diha nga kita nag- kinahanglan niini pag-ayo. Kon kita makakat-on sa paghimo niini, atong mahibaloan nga ang atong mga pag- ampo natubag. Ang Dios maghimo alang kanato sa “labaw ka madagayaon,” “sumala sa kadagaya sa Iyang himaya,” ug “sa pagbuhat sa Iyang gamhanang kusog.” Epe. 3:20, 16; 1:19.

[256]

Ang Betsata ug ang Sanhedrin

“Ug didto sa Jerusalem, duol sa pultahan sa mga karnero, anaay tuburan nga sa Hebreohanon ginatawag ug Betsata, nga may lima ka portico. Dinhi niini nanag- higda ang dakung panon sa mga masakiton, lakip na mga buta, mga bakol, ug mga paralitiko, nga nanaghulat sa paglihok sa tubig.”

Sa tinudlong mga panahon ang mga tubig niining tuburan makutaw, ug gituohan sa tanan nga kini resulta sa gahum nga diosnon, ug kon kinsa ang makauna pag- adto sa tuburan human makutaw ang tubig, maayo kon unsa ang iyang balatian. Ginatus ang mga nanag-antus miduaw sa dapit; apan daku kaayo ang panon sa katawhan sa dihang gisamok ang tubig nga sila midasmag sa unahan, gitumban ang mga lalake, ug mga babaye, ug kabataan, nga maluya pa kay kanila. Daghan ang dili makaduol sa tuburan. Daghan ang milampus pag- abut niini apan namatay diha sa iyang daplin. Ang mga balongbalong gipatindog libut sa dapit, aron ang masakiton mapanalipdan gikan sa kainit sa adlaw ug sa katugnaw sa gabii. Adunay uban nga migamit mga bal- kon, nga mokamang ngadto sa daplin sa tuburan kada adlaw, diha sa pakyas nga paglaum sa kaayohan.

[257] Si Jesus didto na usab sa Jerusalem. Naglakaw nga naginusara, diha sa pagpamalandong ug pag-ampo, Siya miabut sa tuburan. Iyang nakita ang mga maka- Iolooy nga nanag-antus nga nanagbantay niadtong ilang gihunahuna nga maoy ilang higayon sa pag-ayo. Siya naghandum sa paghimo sa Iyang makaayong gahum, ug himuon ang tagsatagsa ka nag-antus nga maayo. Apan kadto adlaw nga Ig- papahulay. Daghang tawo ang miadto sa templo aron sa pagsimba, ug Siya nahibalo nga kanang buhat sa pag-ayo makapainit sa mga pagdumot sa mga Judiyo ingon nga magpahunong pagdali sa Iyang buhat.

Apan ang Manluluwas nakakita sa usa ka masakiton nga labaw ka makalolooy. Mao kadto ang usa ka tawo nga walay makatabang sa pagka dili makalihok sulod sa katloan ug walo ka tuig. Ang

iyang balatian sa dakung bahin resulta sa iyang kaugalingong sala, ug ginatan-aw nga paghukom gikan sa Dios. Naginusara ug walay higala, nagabati nga siya nasirhan sa gawas sa kalooy sa Dios, ang naga-antus nagapalabay sa daghang mga tuig sa pagkaalaut. Sa panahon nga gihunahuna nga ang tubig pagakutawon, kadtong nalooy kaniya sa iyang pagka walay makatabang modala kaniya ngadto sa mga bal- kon. Apan sa natudlong higayon walay usa nga motabang kaniya pag-adto sa tubig. Iyang nakita ang pagkutaw sa tubig, apan wala siya makahimo pag-adto gawas lang diha sa daplin sa tuburan. Ang uban nga kusganon pa kay kaniya molukso una pa sa iyaha. Dili siya molampus sa pagsiut kauban sa mga hakog, nagdasmagay nga mga panon. Ang iyang kanunayng paningkamot ngadto sa usa ka tuyo, ug ang iyang kasubo ug kanunayng kapakyas, sa madali nagpaluya sa nahabilin niyang kusog.

Ang masakitong tawo naghigda sa iyang banig, ug panagsa moalsa sa iyang ulo aron pagtan-aw sa tuburan, sa dihang usa ka malumo, maloloy-ong nawong midu- ngo sa ibabaw niya, ug ang mga pulong, “Buot ka bang maayo?” nakadala sa iyang atensyon. Ang paglaum mi- abut sa iyang kasingkasing. Siya nagbati nga sa ubang paagi siya nagkinahanglan ug hinabang. Apan ang dan- ag sa kadasig kalit nga nahanaw. Siya nahinumdom giunsa niya pagpaningkamot usahay pag-abut sa tuburan, ug ka- ron diyotay lang ang iyang paglaum nga mabuhi hang- tud nga kini makutaw pag- usab. Mitalikod siya nga ma- luyahon, miingon, “Senyor, wala akoy tavvo, nga maka- unlob kanako didto sa tuburan kon pagakutawon na ang tubig: sa diha nga manlimbasug ako sa paglusad, adu- nay lain nga makauna kanako sa pag-ubog.”

[258]

[259]

Si Jesus wala maghangyo niining nagaantus nga ipa- lihok ang iyang pagtuo alang Kaniya. Siya sa yano miingon, “Bumangon ka, dad-a ang imong higdaanan, ug lumakaw ka.” Apan ang pagtuo sa tawo mipugong ni- anang pulonga. Ang tagsatagsa ka ugat ug kusog na- dasig uban sa bag-ong kinabuhi, ug ang matahum nga lihok miabut sa iyang mga lulid nga mga lutahan. Sa walay pangutana siya mipahimutang sa iyang kabubut- on sa pagtuman sa sugo ni Kristo ug ang tanan niyang kusog mitubag sa iyang kabubut-on. Milukso sa iyang mga tiil, iyang nakaplagnan ang iyang kaugalingon nga aktibo na nga tawo.

Si Jesus wala maghatag kaniyag kasegurohan sa diosnong kaayohan sa panglawas. Ang tawo tingali mo- hunong aron pagduhaduha, ug mawala ang iyang usa ka higayon nga maayo. Apan siya mituo sa pulong ni Kristo, ug sa pagbuhat niini siya nakadawat ug kusog.

Pinaagi sa samang pagtuo kita makadawat ug mao gihapong espirituhanong pag-ayo. Pinaagi sa sala kita nahimulag sa kinabuhi sa Dios. Ang atong mga kalag nalulid. Alang sa atong kaugalingon dili kita makahimo sa pagkinabuhi sa balaang kinabuhi sama sa tawong ma- sakiton nga dili makahimo sa paglakaw. Adunay daghan nga nakasabut sa ilang pagka walay makatabang, ug nanaghandum nianang espirituhanong kinabuhi nga makadala kanila ngadto sa pagsibu ngadto sa Dios; sila

[260] Nakita ni Jesus ang tawong bakol sulod sa katloan katuig, ug ang lawo na- ayo. mapakyas lamang pagpaninguha pag-angkon niini. Diha sa kasakit sila mosinggit, “O, alaut ako nga tawo! kinsay makaluwas kanako gikan niining lawas nga iya sa kamatayon?” Rom. 7:24, margin. Himoa nga kining mga maluya, mga nakigbisug nga motan-aw sa itaas. Ang Man- luluwas nagadungo sa ibabaw niadtong gipalit sa Iyang dugo, nga magaingon sa dili matukib nga kalumo ug kalooy, “Buot ka bang maayo?” Siya nagsugo kanimo pagbangon diha sa maayong lawas ug kalinaw. Ayaw pag- hulat sa pagbati nga ikaw naayo na. Tumuo ka sa Iyang pulong, ug kana matuman. Ibutang ang imong kabubut- on sa dapit ni Kristo. Ang kabubut-on nga moalagad Niya, ug sa pagsunod sa Iyang pulong makadawat ikaw ug kusog. Bisan unsa ang dautang gihimo, ang agalon nga pagbati nga sa dugayng panahon nakahigot sa kalag ug lawas, si Kristo makahimo ug naghandum sa paglu- was. Siya maghatag sa kinabuhi sa kalag nga “patay sa mga paglapas.” Epe. 2:1. Iyang ipagawas ang mga bini- langgo nga napunggan sa kaluyahon ug kawalay palad ug sa kadena sa sala.

Ang naayong paralitiko midungo sa pagkuha sa iyang higdaanan, nga usa lamang ka nuog ug usa ka habol, ug samtang siya mitarung sa iyang kaugalingon pag-usab uban sa pagbati sa kalipay, mitan-aw siya palibut sa iyang Manluluwas; apan si Jesus nawala tungod sa daghang tawo. Ang tawo nahadlok nga dili siya mahibalo Kaniya kon siya makakita Kaniya pag-usab. Samtang siya mi- dali sa iyang dalan uban sa malig-on, libreng lakang, nag- dayeg sa Dios ug nagkalipay sa iyang bag-ong nakapla- gan nga kusog, iyang

nahibalag ang pila sa mga Pariseo, ug dihaduha misulti kanila sa iyang pagkaayo. Siya na- tingala sa kabugnaw nga sila nagpatal- inghog sa iyang su- gilanon.

Uban sa mga agtang nga pinaubos mibalda kaniya, nangutana ngano nga siya nagdala sa iyang higdaanan sa Adlawng Igpapahulay. Sila sa estrikto mipahinum- dum kaniya nga dili subay sa balaod ang pagdala ug mga lulan sa adlaw sa Ginoo. Sa iyang kalipay ang tawo nahikalimot nga kadto mao ang Igpapahulay; apan wala siya magbati nga makondinar sa pagtuman sa sugo sa Usa nga may gahum gikan sa Dios. Siya mitubag sa ma- isugon, “Siya nga nakaayo kanako, Siya usab miingon kanako, dad-a ang imong higdaanan, ug lumakaw ka.” Sila nangutana kinsa ang naghimo niini, apan dili siya makatug- an. Kining mga pangulo nahibalo kaayo nga Usa lamang nagpakita sa Iyang kaugalingon nga makahimo niining milagro; apan sila naghandum sa direktso nga proyba nga mao gayud si Jesus; aron nga sila makakon- denar Kaniya ingon nga maglalapas sa Igpapahulay. Sa ilang paghukom Siya dili lamang nagalapas sa balaod sa pag-ayo sa masakitong tawo sa Igpapahulay, apan na- kahimo ug paglapas sa pagsugo kaniya sa pagdala sa iyang higdaanan.

Ang mga Judiyo nagbalit-ad sa balaod nga ilang gi- himo ang yugo sa pagka ulipon. Ang ilang walay kahu- logan nga mga tulo- manon nahimong pagya sa taiiwala sa ubang mga nasud. Ilabi na sa Igpapahulay nga gikoral sa tanang dagway sa walay hunahuna nga mga pagdili. Dili kalipay alang kanila, ang pagkabalaan sa Gi- noo, nga dungganon. Ang mga Escriba ug mga Pariseo naghimo sa pagbantay niini nga dili maantus nga lulan. Ang Judiyo wala tugoti sa paghaling ug kalayo ni bisan pagdagkot ug kandila sa Adlawng Igpapahulay. Ingon resulta ang mga tawo nagsalig sa mga Hentil sa mga serbisyo diin ang ilang mga tulomanon nagdili kanila sa paghimo sa ilang kaugalingon. Sila wala magpatin-aw nga kon kin- ing mga buhata sala, kadtong naggamit sa uban sa paghimo kanila nakasala sama ra nga sila naghimo sa buhat sa ilang kaugalingon. Siya naghunahuna nga ang kaluwasan ila lang sa mga Judiyo, ug nga ang kondisyon sa uban tanan, walay kalauman, ug mahimo pang dau- tan. Apan ang Dios wala maghatag ug mga sugo nga dili matuman sa tanan. Ang Iyang mga balaod wala magtu- got sa walay katarungan ug hinakog nga pagdili.

[261]

[262]

Didto sa templo si Jesus nakahibalag sa tawo nga naayo. Siya mianha aron sa pagdala sa halad sa sala ug halad sa pasalamat alang sa dakung kalooy nga iyang nadawat. Sa nakaplagaan siya sa mga nanagsimba, si Jesus nagpaila sa Iyang kaugalingon, uban sa mga pulong pasidaan, “Ania karon, ikaw naayo na; ayaw na pagpakasala pag-usab, kay tingali ang labi pang dautang bu- tang moabut kanimo.”

Ang tawong naayo nalipay kaayo sa paghibalag sa iyang Manluluwas. Ingon nga ignorante sa pagdumot ngadto kang Jesus, siya mitug-an sa mga Pariseo nga nangutana kaniya, nga kini mao Siya nga nakahimo sa pag-ayo. “Busa ang mga Judiyo milutos kang Jesus, ug nangita sa pagpatay Kaniya, tungod kay Iyang gihimo kining mga butanga sa Adlawng Igpapahulay.”

Si Jesus gidala sa atubangan sa Sanhedrin sa pag- tubag alang sa kiha tungod sa paglapas sa Adlawng Igpapahulay. Kon ang mga Judiyo niining panahona nasud pa nga may independensia, kadto nga pagkiha magaser- be sa ilang tuyo sa pagsilot Kaniya sa kamatayon. Kining ilang pagka sinakop sa taga Roma maoy nakabalda. Ang mga Judiyo walay gahum sa pagpakanaug sa dakung silot, ug ang mga pagakusar batok ni Kristo walay gi- bug-aton sa korte nga Romanhon. Adunay ubang mga butang, bisan pa niini, diin ilang gilauman nga mapa- ngita. Bisin pa sa ilang mga paningkamot sa pagbatok sa Iyang buhat, si Kristo nakadani, bisan pa sa Jerusalem, sa usa ka inpluwensia ibabaw sa mga tawo daku pa kay sa ilaha. Ang daghang panon sa katawhan kinsa dili interesado sa mga pagsulti sa mga rabbi nadani sa Iyang mga pagtudlo. Sila nakasabut sa Iyang mga pulong, ug ang ilang mga kasingkasing nainit ug nahumpa- yan. Siya nagasulti kabahin sa Dios, dili ingon nga mag- panimalus nga maghuhukom, apan sama sa malumong amahan, ug Iyang gipakita ang dagway sa Dios sama sa salamin diha Kaniya. Ang Iyang mga pulong sama sa balsamo ngadto sa nasamaran nga espiritu. Apan pinaagi sa Iyang mga pulong ug sa Iyang mga buhat sa ka- looy Siya nagbungkag sa masupakong gahum sa karaang tradisyon ug mga kasugoang binuhat-sa-tawo, ug nagpre- sentar sa gugma sa Dios sa iyang dili mahubsan nga kina- tibuk-an.

[263]

Sa usa sa sayong mga tagna ni Kristo nahisulat, “Ang setro dili mopahawa gikan sa Juda, ni ang magha- hatag sa balaod gikan sa iyang mga tiil, hangtud nga moabut si Shilo; ug maiya ang pag-

tigum sa mga kataw- han.” Gen. 49:10. Ang mga tawo nanaglibut ngadto kang Kristo. Ang mga maloloy-ong mga kasingkasing sa mga katawhan midawat sa mga leksiyon sa gugma ug pagka- looy inbis sa mga malisud nga mga seremonyas nga gi- kinahanglan sa mga saserdote. Kon ang mga saserdote ug mga rabbi wala pa mob- abag, ang Iyang pagtudlo makahimo unta sa usa ka repormasyon nga wala masak- sihi niining kalibutana. Apan aron pagpadayon sa ilang gahum, kining mga lider nagtinguha sa pagbungkag sa in- pluwensia ni Jesus. Ang Iyang pagpaatubang sa San- hedrin, ug ang inablihang pagkondenar sa Iyang mga pagpanudlo, makatabang nga moepikto kini; kay ang mga tawo aduna pa gihapoy dakung diosnong pagtahud sa ilang mga tinuhoanong mga lider. Bisan kinsa ma- namastamas sa pagkondenar sa mga tulomanon sa mga rabbi, kon mosulay sa pagpagaan sa mga lulan nga ilang gidala ngadto sa mga katawhan, giila nga nakasala, dili lamang sa pagpasipala, apan sa salang pagbudhi. Niining bahina ang mga rabbi naglaum nga makapadasig sa pag- suspitso alang kang Kristo. Ilang gipaila nga Siya nagtinguha pagpukan sa nalig-on nga pamatasan, pinaagi niana maghimo ug pagbahinbahin sa mga tawo, ug nag- andam sa dalan sa kompleto nga pagpasakop nga linugos pinaagi sa mga Romanhon. [264]

Apan ang plano nga gibuhad sa madasigon sa mga rabbi sa pagtu- man misugod sa laing konsilyo kay sa Sanhedrin. Human si Satanas napakyas sa pagdaug ni Kristo didto sa kamingawan, iyang gihiusa ang iyang ta- nang ginsakpan sa pagbatok Kaniya sa Iyang pagbuhad, ug kon mahimo gubaon ang Iyang buhat. Unsa ang dili niya mahimo sa diretso, personal nga paningkamot, iyang gitinguha nga matuman pinaagi sa iyang kahanas pag- dumala sa piano. Wala madugay sa iyang pagpahawa gikan sa pakig-away didto sa kamingawan nga nakigsa- but sa iyang pundok sa mga manulonda iyang gipaham- tong ang iyang mga piano sa pagbuta sa mga hunahuna sa mga tawong Judiyo, aron nga dili sila makaila sa ilang Manluluwas. Siya nagplano sa pagbuhad pinaagi sa iyang tawhanong mga ahente sa tinuhoanong kalibutan, pinaagi sa paghatag kanila sa iyang kaugalin- gong kasuko ba- tok sa kampion sa kamatuoran. Siya magpangulo kanila sa pagsalikway ni Kristo ug himuon ang Iyang kinabuhi nga mapait taman sa maarangan, naglaum nga maluya Siya sa Iyang buhat. Ug ang mga lider sa Israel nahi- mong instrumento ni Satanas sa pagpakiggubat batok sa Manluluwas.

Si Jesus mianhi aron “pagpadaku sa Kasugoan, ug maghimo niini nga dungganon.” Siya wala magpakun- hod sa iyang kaligdong, apan sa pagtuboy niini. Ang kasulatan nag-ingon, “Siya dili mapakyas ni magluya, hangtud nga mapahiluna Niya ang paghukom diha sa yuta.” Isa. 42:21, 4. Siya mianhi aron paglibre sa Igpapahulay gikan sa makapoy nga mga tulomanon nga na- kahimo niini nga tunglo inbis sa panalangin.

[265] Alang niining katarungan Iyang gipili ang Adlawng Igpapahulay diin gihimo ang buhat sa pag-ayo sa Bet- sata. Makahimo unta Siya sa pag-ayo sa masakitong tawo sa ubang adlaw sa semana; kun Iya lamang nga ayohon siya, nga dili sugoon sa pagdala sa iyang higdaanan. Apan dili kini makahatag Kaniya sa higayon nga Iyang gihandum. Ang usa ka tuyo nailalum sa tagsa- tagsa ka buhat sa kinabuhi ni Kristo dinhi sa yuta. Ang tanan nga Iyang gihimo importante sa iyang kaugalingon ug sa maong pagtudlo. Sa taliwala sa mga masakiton didto sa tuburan Iyang gipili ang labing grabi nga kaso diin makahimo Siya sa Iyang gahum makaayo, ug gi- sugo ang tawo sa pagdala sa iyang higdaanan ngadto sa siyudad aron sa pagpahibalo sa dakung buhat nga gihimo diha kaniya. Kini makapatungha sa pangutana kon unsay subay sa balaod nga pagahimuon sa Adlawng Ig-papahulay, ug makaabli sa agianan alang Kaniya sa pag- saway sa mga tulomanong pagdili sa mga Judiyo ka- bahin sa adlaw sa Ginoo, ug pagpahibalo nga ang ilang mga tradisyon walay hinungdan.

Si Jesus nagsulti kanila nga ang buhat sa pag-ayo sa mga masakiton sibu sa balaod sa Sabado. Kini na- hisibu sa buhat sa mga manulonda sa Dios, nga nanag- kanaug ug nanagsaka sa taliwala sa langit ug yuta aron pag-alagad sa nanag-antus nga katawhan. Si Jesus mi- ingon, “Ang Akong Amahan nagabuhat hangtud karon, ug Ako magabuhat sa ingon man.” Ang tanang mga adlaw iya sa Dios, diin Siya magpalakaw sa Iyang mga piano alang sa tawhanong kaliwatan. Kon ang paghubad sa mga Judiyo sa balaod husto pa, unya si Jehoba na- sayop, kinsang buhat gipalihok ug gituboy ang tagsatag- sa ka buhing butang sukad sa unang gipahiluna Niya ang patukuranan sa yuta; unya Siya nga misulti nga ang Iyang buhat maayo, ug naghimo sa Sabado sa pagsaulog sa iyang pagkatapus, magbutang sa pagsira sa Iyang pagbuhat, ug hunongon ang dili-matapus nga naandang lihok sa universo.

Kon ang Dios modili sa adlaw sa paghimo sa iyang katungdanan sa Adlawng Sabado, hunongon ang iyang maloloy-ong silaw sa pag-init sa yuta ug pag-amoma sa mga tanum? Mahimo ba ang lihok sa mga kalibutan hunongon nianang balaang adlaw? Mahimo ba nga Siya mosugo sa mga sapa sa paghunong pagtubig sa mga ka- umhan ug kalasangan, ug sugoon ang mga balod sa da- gat sa paghunong sa ilang dili moundang nga paghunas ug pag-agos? Ang mga trigo ug mais pahunongon ba sa pagtubo, ug ang nagakahinog nga bulig mohunong sa iyang lagumlagum nga kapula sa pagpamulak? Ang mga kahoy ug mga bulak dili ba patuboan sa iyang saling- sing ni mamulak sa Sabado? [266]

Nianang kasoha, ang mga tawo mawad-an sa mga bunga sa yuta, ug sa mga panalangin nga nakahimo sa kinabuhi nga pagahandumon. Ang kinaiyahan magpada- yon sa iyang walay paghunong nga lihok. Ang Dios dili makapahunong sa Iyang kamot bisan diyotayng higayon, kay ang tawo maluya ug mamatay. Ug ang tawo usab may bulohaton nga himuon niining adlaw. Ang kina- hanglan sa kinabuhi pagaatimanon, ang masakiton pa- gaalimahan, ang mga kinahanglan sa mga makalooloy ma- hatagan. Siya dili maingon nga walay sala kinsa mag- dumili sa pag-ayo sa mga nanag-antus sa Adlawng Sabado. Ang balaang adlaw sa pahulay sa Dios gibuhata- lang sa tawo, ug ang mga buhat sa kalooy hingpit nga kauyon sa iyang tuyo. Ang Dios dili naghandum nga ang Iyang mga linalang mag-antus bisan usa ka takna nga maayo sa panahon sa Sabado kun sa ubang adlaw.

Ang gikinahanglan alang sa Dios daku sa Adlawng Sabado kay sa ubang mga adlaw. Ang Iyang katawhan mobiya sa ilang naandang buhat, ug maggamit sa panahon sa pagpamalandong ug pagsimba. Sila mangayo ug daghang pabor gikan Kaniya sa Adlawng Sabado kay sa ubang mga adlaw. Sila naghangyo sa Iyang espesyal nga pagtagad. Sila nagpangandoy sa Iyang piniling mga panalangin. Ang Dios dili maghulat nga ang Adlawng Sabado nga molabay nga dili Niya ikahatag kining mga hangyo. Ang buhat sa langit dili mohunong, ug ang mga tawo dili mopahulay gikan sa pagbuhat sa maayo. Ang Adlawng Sabado wala ituyo nga himuong panahon sa walay hinungdan dili pagbuhat. Ang balaod nagdili sa dili reli- hiosong buhat sa igpapahulayng adlaw sa Ginoo; ang paghago nga magadawat ug salapi sa panginabuhi pagahunongon; walay pag- [267]

buhat sa kalibutanong kalipa- yan kun pagganansia dili matarung nianang adlaw; apan samtang ang Dios mihunong sa Iyang buhat sa Paglalang, ug mipahulay sa Adlawng Sabado ug gipa- nalanginan kini, busa ang tawo mobiya sa iyang mga bu- lohaton sa iyang inad- lawng kinabuhi, ug gamiton ka- nang sagradong mga takna ngadto sa pahulay nga ma- kaayo sa lawas, sa pagsimba, ug ngadto sa mga buhat nga balaan. Ang buhat ni Kristo sa pag-ayo sa masakiton hingpit nga pagkasibu sa balaod. Kini nagpasidungog sa Adlawng Sabado.

Si Jesus nag-angkon sa parihong katungod kauban sa Dios sa paghimo sa buhat nga sama sa kasagrado, ug sa samang kinaiya niadtong gihimo sa Amahan didto sa langit. Apan ang mga Pariseo labaw pang nasuko. Siya dili lamang nakalapas sa balaod, sumala sa ilang pag- sabut, apan sa pagtawag sa Dios “nga Iyang kaugalingong Amahan” nagpamatuod sa Iyang kaugalingon nga sama sa Dios. Juan 5:18, R.V.

Ang tibuok nasud sa mga Judiyo nagtawag sa Dios nga ilang Amahan, busa sila dili unta kaayo masuko kon si Kristo nagpadayag sa Iyang kaugalingon nga naga- barug sa samang relasyon ngadto sa Dios. Apan sila nag- akusar Kaniya sa pagpasipala, nagpakita nga sila nakasa- but Kaniya nga naghimo niining pag angkon sa hataas nga kahimtang.

[268] Kining mga kaaway ni Kristo walay ikatarungan nga ilang ikahibalag sa mga kamatuoran nga Iyang gidala ngadto sa ilang mga tanlag. Makatudlo lamang sila sa ilang mga batasan ug mga tradisyon, ug kini daw maluya ug walay lami kon itandi sa mga argumento ni Jesus nga Iyang gidala gikan sa pulong sa Dios ug ang walay paghunong nga paglihok sa kinaiyahan. Kon ang mga rabbi nagbati pa sa handum sa pagdawat sa kahayag, sila unta madani nga si Jesus misulti sa kamatuoran. Apan sila milikay sa mga punto nga Iyang gihimo kabahin sa Adlawng Sabado, ug naninguha sa pagtukaw sa kasuko ba- tok Kaniya tungod kay Siya nag-angkon nga sama sa Dios. Ang kasuko sa mga magmamando walay nail- hang kinutoban. Kon wala pa sila mahadlok sa mga tawo, ang mga saserdote ug mga rabbi mopatay unta kang Jesus niadtong dapita. Apan ang bantug nga pagbati dapig Kaniya makusog. Daghang miila kang Jesus nga higala kinsa makaayo sa ilang mga balatian ug makahumpay sa ilang mga kagul-anan, ug ilang gipakamatarung

ang Iyang pag-ayo sa mga naga-antus sa Betsata. Busa sa pila ka panahon ang mga lider napugos sa pagpugong sa ilang kasuko.

Si Jesus misupak sa pagsumbong sa pasipala. Ang Akong gahum, Siya miingon, sa pagbuhat sa bulohaton diin kamo nag akusar Kanako, mao nga Ako ang Anak sa Dios, ang Usa kauban Niya sa kinaiya, sa kabubut-on ug sa katuyoan. Sa tanan Niyang buhat sa paglalang ug kabubut-on sa Dios, Ako nakighiusa sa Dios. “Ang Anak walay mahimo sa Iyang kaugalingon, apan unsa ang Iyang nakita ang Amahan naghimo.” Ang mga saserdote ug mga rabbi nagdala sa Anak sa Dios aron pagdala sa lulan sa maong buhat nga Siya gipadala niining kali- butana sa paghimo. Pinaagi sa ilang mga sala sila nakig- bulag sa ilang kaugalingon gikan sa Dios, ug sa ilang kagarboso naglihok nga walay makapugong gawas Kaniya. Sila nagbati nga igo na sa ilang kaugalingon ang tanang mga butang, ug nakaila nga wala nay kinahang- lan sa hataas nga kaalam sa pagmando sa ilang mga buhat. Apan ang Anak sa Dios natugyan ngadto sa ka- bubut-on sa Iyang Amahan, ug nagasalig sa Iyang gahum. Busa sa kinatibuk-an nga si Kristo nahuboan sa kaugalingon ug aron Siya walay piano sa Iyang kaugalingon. Iyang gidawat ang mga piano sa Dios alang Ka- niya, ug adlaw adlaw ang Amahan naghikyad sa Iyang mga piano. Busa kita magasalig sa Dios, ug ang atong mga kinabuhi magamao ang yanong pagbuhat sa Iyang kabubut-on.

[269]

Sa diha nga si Moises hapit na magtukod sa sang- tuario in- gon nga puloy-anan alang sa Dios, siya gitud- loan sa paghimo sa tanang mga butang sumala sa sulon- dan nga gipakita kaniya didto sa bukid. Si Moises na- puno sa kadasig sa paghimo sa buhat sa Dios; ang la- bing may kahibalo, hanas nga mga tawo diha andam sa pagbuhat sa iyang mga gisugyot. Apan siya dili magbu- hat ug kampana, butang sama sa granada, dayandayan sa hilog binitay, ug mga pising pinungpong sa daplin, ug kurtina, bisan unsa nga tagayan sa sangtuario, gawas niadtong sumbanan nga ipakita kaniya. Ang Dios nag- tawag kaniya ngadto sa bukid, ug gipakita kaniya ang mga butang langitnon. Ang Ginoo nagtabon kaniya sa Iyang kaugalingong himaya, aron nga siya makakita sa sumbanan, ug sumala niini ang tanang mga butang pa- gahimoon. Busa ngadto sa Israel, kinsa Iyang gihandum nga himuon Niyang puloy-anan, Siya nagpakita sa Iyang mga himaya nga makaayo sa kinaiya. Ang sum-

banan nga gipakita kanila didto sa bukid sa dihang ang balaod gihatag gikan sa Sinai, ug sa dihang miagi ang Ginoo sa atubangan ni Moises ug miingon, “Si Jehoba, si Jehoba, Dios nga maloloy-on ug mapuangoron, mahinay sa kasuko, daku sa mahigugmaong kalolot ug kamatuoran, nagatipig sa mahigugmaong kalolot alang sa linibo, ug nagapasaylo sa pagkadautan, ug sa paglapas ug sa sala.” Eks. 34:6, 7.

[270] Ang Israel nagpili sa ilang kaugalingong mga paagi. Wala sila magtukod sumala sa sumbanan; apan si Kristo, ang matuod nga templo alang sa puloy-anan sa Dios, nag-umol sa tanang bahin sa Iyang yutan-ong kinabuhi nga uyon sa sumbanan sa Dios. Siya miingon, “Ako ma- lipay sa pagbuhat sa Imong kabubut-on, O Akong Dios: Oo, Ang Imong kasugoan ania sa sulod sa Akong kasingsing.” Sal. 40:8. Busa ang atong mga kinaiya pagatukoron “alang sa puloy-anan sa Dios pinaagi sa Espiritu.” Epe. 2:22. Ug kita “maghimo sa tanang mga butang sumala sa sumbanan,” bisan Siya nga “miantus alang kanato, nga nagbilin kanato sa sulondan, nga kita mosunod sa Iyang mga lakang.” Heb. 8:5; 1 Ped. 2:21.

Ang mga pulong ni Kristo nagtudlo nga kita magtagad sa atong kaugalingon ingon nga dili mabulag sa higot ngadto sa atong Amahan sa langit. Bisan unsa ang atong katungdanan, kita nagasalig ngadto sa Dios, kinsa nagkupert sa tanang destino sa Iyang mga kamot. Siya nagtudlo kanato sa atong bulohaton ug naghatag kanato sa ginamiton ug kagastohan alang sa buhat. Samtang kita motugyan sa kabubut-on ngadto sa Dios, ug magsalig sa Iyang kusog ug kaalam, kita magiyahan sa mga dalan nga walay katalagman, aron sa pagtuman sa natudlong bahin sa Iyang dakung piano. Apan ang usa nga nagasalig sa iyang kaugalingong kaalam ug gahum sa pagbulag kaniya gikan sa Dios. Inbis magbuhat nga mag-uyon kauban ni Kristo, siya nagtuman sa tuyo sa kaaway sa Dios ug tawo.

Ang Manluluwas mipadayon: “Bisan unsang mga butang nga Siya ang Amahan magahimo, kini usab ginahimo sa Anak. . . . Samtang ang Amahan nagbanhaw sa mga minatay, ug nagpabuhi kanila; ingon man usab ang Anak magabuhi niadtong Iyang gusto.” Ang mga Sadosio nagtuo nga walay pagkabanhaw sa lawas; apan si Jesus nagsulti kanila nga ang usa nga labing daku nga buhat sa Amahan mao ang pagbanhaw sa mga minatay, ug nga Siya sa Iyang kaugalingon may gahum sa paghimo sa samang buhat. “Ang

takna mo- abut, ug karon mao, sa dihang ang mga minatay makadungog sa tingog sa Anak sa Dios: ug sila nga makadungog mabuhi.” Ang mga Pariseo mituo sa pagkabanhaw sa mga minatay. Si Kristo misulti nga bisan karon ang gahum nga maghatag kinabuhi sa mga minatay anaa sa ilang taliwala, ug sila makakita sa iyang pagpadayag. Ang samang gahum sa pagkabanhaw mao kadtong makahatag kinabuhi sa kalag nga “patay diha sa paglapas ug mga sala.” Epe. 2:1. Kanang espiritu sa kinabuhi diha kang Kristo Jesus, “ang gahum sa Iyang pagkabanhaw,” nakabutang sa mga tawo nga “libre gikan sa balaod sa sala ug kamatayon.” Pil. 3:10; Rom. 8:2. Ang kagamhanan sa dautan nabungkag, ug pinaagi sa pagtuo ang kalag nabantayan gikan sa sala. Siya kinsa miabli sa iyang kasingkasing ngadto sa Espiritu ni Kristo nahimong umalambit nianang dakung gahum nga makadala sa iyang lawas gikan sa lubnganan.

[271]

Ang mapaubsanong Nasareton nagpakita sa Iyang matuod nga kahalangdon. Siya mibarug labaw sa tawhanon, gilabay ang pobreng saput sa sala ug kaulawan, ug mitindog nga nakita, ang Pinasidunggan sa mga manulonda, ang Anak sa Dios, ang Usa nga kauban sa Maglalarang sa universo. Ang Iyang mga magpapatalinghog napuno sa kahimuot. Walay tawo nga nakasulti sa mga pulong nga sama sa Iyaha, ug nagadala sa Iyang kaugalingon nianang harianong katakus. Ang Iyang sinulitihan klaro ug hasway, nga sa bug-os nagpahayag sa Iyang buhat, ug ang katungdanan sa kalibutan. “Kay ang Amahan dili maghukom sa tawo, apan naghatag sa tanang paghukom ngadto sa Anak: aron ang tanang mga tawo magpasidungog sa Anak, sama sa ilang pagpasidungog sa Amahan. Siya nga dili magpasidungog sa Anak wala magpasidungog sa Amahan nga nagpadala Kaniya. . . . Ingon nga ang Amahan adunay kinabuhi sa Iyang kaugalingon; ug naghatag Kaniyag kagahum sa paghimo sa paghukom usab, tungod kay Siya Anak sa tawo.”

Ang mga saserdote ug mga magmamando nagpahiluna sa ilang kaugalingon sa itaas ingon nga mga maghuhukom sa pagkondenar sa buhat ni Kristo, apan Siya misulti sa Iyang kaugalingon nga maoy maghuhukom, ug maghuhukom sa tibuok yuta. Ang kalibutan gitugyan ngadto kang Kristo, ug pinaagi Kaniya miabut ang tagsatagsa ka panalangin gikan sa Dios ngadto sa nahilog nga kaliwatan. Siya mao ang Manluluwas kaniadto ug human sa Iyang pagkatawo. Sa

[272]

dihang adunay sala, adunay Manluluwas. Siya naghatag ug kahayag ug kinabuhi sa tanan, ug sumala sa sukod sa kahayag nga gihatag, ang kada usa pagahukman. Ug Siya nga naghatag sa kahayag, Siya nga misunod sa kalag uban sa malumong pakilooy, nga nangita sa pagdaug kaniya gikan sa sala ngadto sa pagkabalaan, siya mao ang usa nga manlalaban ug maghuhukom. Gikan sa pag abli sa dakung panag-away didto sa langit, si Satanas nagpada- yon sa iyang buhat pinaagi sa limbong; ug si Kristo nagbuhat aron pagpadayag sa iyang mga tinguha ug pag- bungkag sa iyang gahum. Siya maoy miatubang sa mag- lilimbong, ug kinsa sa tanang katuigan nangita sa pag- ilog sa mga nabihag gikan sa iyang pagkupot, kinsa mag- paagig paghukom sa tagsatagsa ka kalag.

Ug ang Dios “naghatag Kaniyag kagahum sa paghimo sa paghukom usab, tungod kay Siya Anak sa tawo.” Tungod kay Siya nakatilaw sa labing mangil-ad nga ka- sakit ug tentasyon sa tawo; ug nakasabut sa mga kaluya- hon ug mga sala sa mga tawo; tungod kanato Siya nag- malampuson sa pagbarug sa mga tentasyon ni Satanas, ug motagad sa matarung ug malumo sa mga kalag nga giulaan sa Iyang kaugalingong dugo aron pagluwas,— tungod niini, ang Anak sa tawo gitudlo sa paghimo sa paghukom.

Apan ang buhat ni Kristo dili alang sa paghukom, apan alang sa pagluwas. “Ang Dios wala magpadala sa Iyang Anak sa kalibutan aron pagkondenar sa kalibutan; apan nga ang kalibutan pinaagi Kaniya mamaluwas.” Juan 3:17. Ug sa atubangan sa Sanhedrin [273] si Jesus misulti, “Siya nga magpatalinghog sa Akong pulong, ug motuo Kaniya nga nagpadala Kanako, adunay kinabu- hing dayon, ug dili moadto sa paghukom, apan miagi sa kamatayon ngadto sa kinabuhi.” Juan 5:24, R.V.

Gihangyo ang Iyang magpapatalinghog sa dili pag- katingala, si Kristo miabli kanila, sa labing halapad nga talan-awon, sa misterio sa umalabut panahon. “Ang tak- na moabut,” Siya miingon, “diin ang tanan nga anaa sa lubnganan makabati sa Iyang tingog, ug manggula; sila nga naghimog maayo, ngadto sa pagkabanhaw sa kinabuhi; ug sila nga naghimog dautan, ngadto sa pagkabanhaw sa paghukom.” Juan 5:28, 29, R.V.

Kining kasegurohan sa umalabut nga kinabuhi mao ang dugay nang ginahulat sa Israel, ug maoy ilang gi- lauman nga madawat sa pag-anhi sa Mesiyas. Ang usa lamang nga naghayag sa kangitngit

sa lubnganan naga- dan-ag diha kanila. Apan ang kaugalingong-kabubut-on buta. Si Jesus milapas sa mga tradisyon sa mga rabbi, ug wala tagda ang ilang kagahum, ug sila dili motuo.

Ang panahon, ang dapit, ang okasyon, ang kadasig sa pagbati nga nakalukop sa panagtigum, ang tanan nag- hiusa sa paghimo sa mga pulong ni Jesus sa atubangan sa Sanhedrin nga labing makatandog. Ang labing taas nga awtoridad sa nasud nangita sa kinabuhi Niya nga nagpahibalo sa Iyang kaugalingon nga magpabalik sa Israel. Ang Ginoo sa Adlawng Sabado gipaatabang sa yutan-ong tribuna aron pagtubag sa mga pagkiha sa paglapas sa balaod sa Adlawng Sabado. Sa dihang Siya sa maisug misulti sa Iyang buhat, ang Iyang maghuhukom mitan-aw Kaniya uban ang katingala ug kalagot; apan ang Iyang mga pulong dili nila matubag. Dili sila makakondenar Kaniya. Iyang gilimod ang katungod sa mga saserdote ug mga rabbi sa pagpangutana Kaniya, kun pagbalda sa Iyang buhat. Sila wala hatagi nianang gahum. Ang ilang pag-angkon gipasikad sa ilang kaugalingong grabo ug pagkamapahitas-on. Siya midumili nga hukman nga sad-an sa ilang mga sumbong, kon susihon nila. [274]

Inbis nga mangayog pasaylo sa buhat nga ilang gi- tutolan, kun magsaysay sa Iyang tuyo sa paghimo niini, si Jesus miatubang sa mga magmamando, ug ang si- numbong nahimong magsusumbong. Siya mibadlong kanila tungod sa kagahi sa ilang mga kasingkasing, ug ang ilang pagka ignorant sa mga Kasulatan. Siya nagsulti nga sila nagsalikway sa pulong sa Dios, ingon nga sila nagsalikway Kaniya nga gipadala sa Dios. “Kamo nag- susi sa mga Kasulatan, tungod kay kamo naghunahuna nga diha kanila aduna kamoy kinabuhing walay katapu- san; ug mao kini sila ang nagpamatuod Kanako.” Juan 5:39, R.V.

Sa kada dahon, kon kana kasaysayan, kun sugo, kun tagna, ang Daang Tugon nga Kasulatan nagadan-ag sa himaya sa Anak sa Dios. Ingon nga kini diosnong paagi, ang tibuok nga sistema sa Juda usa ka giusang tagna sa ebanghelyo. Alang kang Kristo “naghatag ang tanang mga manalagna sa pagsaksi.” Buh. 10:43. Gikan sa saad nga gihatag ngadto kang Adan, ngadto sa linya sa mga patriarka ug sa legal nga ekonomiya, ang mahi- mayaong kahayag sa langit nakapatin-aw sa mga tunob sa Manluluwas. Ang mga Magtatan-aw nakakita sa Bi- toon sa Betlehem, ang Shilo nga moabut, samtang ang mga butang nga umalabut mikilab sa atubangan nila sa miste-

rioso nga pagsunod. Sa kada sakripisyo ang kama- tayon ni Kristo gipakita. Sa tagsatagsa ka aso sa insen- so ang Iyang pagkamatarung misaka. Pinaagi sa tagsatagsa ka trumpetang malipayon ang Iyang ngalan gi- patunog. Didto sa makalilisang misterio sa balaan sa labing balaan ang Iyang himaya nagapuyo.

[275] Ang mga Judiyo adunay mga Kasulatan sa ilang ka- mot, ug naghunahuna nga ang ilang gawas nga kahiba- lo sa pulong maka- baton na silag kinabuhing dayon. Apan si Jesus miingon, “Kaninyo ang Iyang pulong wala mag- pabilin.” Sa ilang pagsalikway ni Kristo sa Iyang pulong, sila nagsalikway Kaniya sa Iyang pagkatawo. “Dili kamo moari Kanako,” Siya miingon, “aron makabaton kamog kinabuhi.”

Ang mga lider nga mga Judiyo nagtuon sa mga pag- tudlo sa mga propeta kabahin sa ginharian sa Mesiyas; apan sila wala maghimo niini, dili sa bug-os nga han- dum sa paghibalo sa kamatuoran, apan sa tuyo pagpa- ngita sa kamatuoran pagsuportar sa ilang matinguha- ong paglaum. Sa dihang si Kristo mianhi nga supak sa ilang gi- handum, dili sila modawat Kaniya; ug aron sa pagpakamatarung sa ilang kaugalingon, ilang gipaning- kamotan pagproyba nga Siya usa ka limbongan. Sa ma- kausa nga ilang napahimutang ang ilang mga tiil niining dalana, masayon alang kang Satanas paglig-on sa ilang pagsupak kang Kristo. Ang mga pulong nga unta paga- dawaton nga kamatuoran nakahimo pagbali sa kamatuoran sa Dios ngadto sa bakak, ug sa nagdugang nga diritso ang pagsulti sa Manluluwas ngadto kanila sa Iyang mga buhat sa kalooy, nagadugang usab ang ilang pagsupak sa kahayag.

Si Jesus miingon, “Ako wala magdawat ug dungog gikan sa tawo.” Dili ang inpluwensia sa Sanhedrin, dili ang ilang pagtugot nga maoy Iyang handumon. Dili ti- ngali Siya makadawat ug dungog gikan sa ilang pagtugot. Siya gihatagan ug dungog ug kagahum gikan sa langit. Kon Iya pang gikinahanglan kini, ang mga ma- nulonda moabut unta sa pagsimba Kaniya; ang Amahan mousab unta sa pagpamatuod sa Iyang pagkadios. Apan tungod kanila, tungod sa nasud kinsang mga lider mao sila, Siya naghandum nga ang mga lider sa Judiyo ma- kaila sa Iyang kinaiya, ug makadawat sa mga panala- ngin nga Iyang gianhian pagdala ngadto kanila.

“Ako mianhi sa ngalan sa Akong Amahan, apan wala Ako ninyo dawata: kon aduna hinooy lain nga moanhi sa iyang kaugalingon

nga ngalan, siya inyong pagadawa- ton.” Si Jesus mianhi pinaagi sa awtoridad sa Dios, nga nagadala sa Iyang dagway, nagtuman sa Iyang pulong, ug nagpangita sa Iyang himaya; apan wala Siya dawata sa mga lider sa Israel; apan kon may uban nga moabut, nga magadala sa kinaiya ni Kristo, apan gimandoan sa ilang kaugalingong kabubut-on ug nangita sa ilang kaugalingong himaya, sila maoy dawaton. Ug ngano? Tungod kay siya nga nangita sa iyang kaugalingong himaya nagadani sa handum alang sa pagpataas sa kaugalingon diha sa uban. Nianang klaseha sa paghangyo ang mga Judiyo mosugot. Sila modawat sa bakak nga magtutudlo tungod kay siya nag-uloulo sa ilang garbo pinaagi sa pagtugot sa ilang hinigugmang mga opinyon ug mga tradisyon. Apan ang mga pagtudlo ni Kristo wala mosibu sa ilang mga idiya. Kini espirituhanon, ug nagakinahanglan sa pagsakripisyo sa kaugalingon; busa sila dili modawat niini. Sila wala makasinati sa Dios, ug alang kanila ang Iyang tingog pinaagi kang Kristo mao ang tingog sa usa ka estranyo.

[276]

Dili ba ang samang butang ginasubli sa atong kaadlawan? Dili ba daghan, bisan ang mga lider sa tinuhoan, kinsa nagpagahi sa ilang mga kasingkasing batok sa Espiritu Santo, nga naghimo nga malisud alang kanila ang pag-ila sa tingog sa Dios? Ug wala ba sila magsalikway sa pulong sa Dios, aron sila makapabilin sa ilang kaugalingong mga tradisyon?

“Kon kamo nagatuo pa kang Moises,” miingon si Jesus, “motuo usab unta kamo Kanako: kay siya nag-sulat man mahitungod Kanako. Apan kon kamo dili motuo sa iyang mga sinulat, unsaon man ninyo sa pagtuo sa Akong mga pulong?” Si Kristo mao ang nakigsulti ngadto sa Israel pinaagi kang Moises. Kon sila mipatalinghog pa sa langitnong tingog nga misulti pinaagi sa ilang dakung lider, sila unta makaila niini pinaagi sa mga pagtudlo ni Kristo. Kon sila mituo pa kang Moises, sila unta motuo Kaniya kinsa gisulat ni Moises. Si Jesus nahibalo nga ang mga saserdote ug mga rabbi nagdesider sa pagkuha sa Iyang kinabuhi; apan Siya sa klaro nagsaysay ngadto kanila sa Iyang paghiusa kauban sa Amahan, ug ang Iyang relasyon ngadto sa kalibutan. Ilang nakita nga ang ilang makamatay nga kasuko wala mapalong. Ang kahadlok mahakop kanila samtang sila nagsaksi sa makadaning gahum nga miuban sa

[277]

Iyang pagbuhat; apan sila misupak sa Iyang mga pangal- yupo, ug nagsira sa ilang kaugalingon diha sa kangitngit.

Daku kaayo ang ilang pagkapakyas sa pagmansa sa dungog sa awtoridad ni Jesus kun pagpahilayo sa res- pito ug atension sa mga katawahan, nga daghan kanila natandog sa Iyang mga pulong. Ang mga magmamando sa ilang kaugalingon nagbati sa halalum nga pagkakon- denar samtang Iyang giduso ang ilang mga sala diritso sa ilang mga konsiyensia; apan kini nakahimo hinuon kanila nga labi pang mapait nga pagbati batok Kaniya. Sila nagtinguha sa pagkuha sa Iyang kinabuhi. Ilang gipadala ang mga mensahero sa tibuok nga nasud sa pag- pasidaan sa mga tawo batok kang Jesus ingon nga usa ka impostor. Ang mga espiya gipadala aron sa pagban- tay Kaniya, ug ikareport ug usa ang Iyang isulti ug unsa ang Iyang isulti ug unsa ang Iyang ginahimo. Ang mina- hal nga Manluluwas karon labing seguro nga nagatindog ilalum sa landong sa krus.

[278]

Ang Pagkabilanggo ug Kamatayon ni Juan

Si Juan Bautista maoy una sa pagpahibalo sa ginharian ni Kristo, ug siya una usab sa pag-antus. Gikan sa libheng hangin didto sa kamingawan ug ang dakung panon nga nagsalig sa iyang mga pulong, karon na- sirhan na sa mga bongbong sa lawak sa bilanggoan. Na- himo siyang binilanggo niadtong kuta ni Herodes Antipas. Sa teritoryo nga silangan sa Jordan, nga sakup sa dominyo ni Antipas, ang kadaghanan sa pag-alagad ni Juan gigamit. Si Herodes sa iyang kaugalingon nakapatalinghog sa pagwali sa Bautista. Ang mangilad nga hari mikurog sa pagtawag sa paghinulsol. “Si Herodes nahadlok ni Juan, sa nahibaloan nga siya usa ka matarung nga tawo ug balaan; . . . ug sa dihang nadungog niya siya, siya naghimo sa daghang mga butang, ug nagpamati kaniya sa malipayon.” Si Juan nagtagad kaniya sa mati- numanon, gisaway ang iyang dautang pagpakig-uban kang Herodias, ang asawa sa iyang igsuong lalake. May panahon nga si Herodes naghimog gamayng paningkamot sa pagputol sa kadena sa gugma sa unod nga naghigot kaniya; apan si Herodias naghigot kaniya sa labi pang malig-on sa iyang mga paningkamot, ug nakakaplag ug pamilyal sa Bautista pinaagi sa pagdani ni Herodes sa pagbutang kaniya sa bilanggoan.

Ang mga sumosunod ni Juan adunay kagawasan sa pagduaw kaniya sa bilanggoan ug nagdala sa maayong balita mahitungod ni Jesus.

[279]

Ang kinabuhi ni Juan maoy usa ka kinabuhi sa aktibo nga pagbuhat, ug ang kangitngit ug kawalay buhat sa kinabuhi sa bilanggoan nagbug-at pag-ayo diha kaniya. Samtang ang mga semana nagaagi, nga walay kabalhinan, ang kaluya ug pagduhaduha miabut kaniya. Ang iyang mga disipulo wala mobiya kaniya. Sila gitugotan sa pag-adto sa bilanggoan, ug sila nagdala kaniya sa mga balita kabahin sa mga buhat ni Jesus, ug misulti giunsa sa mga tawo sa pagdasok ngadto kaniya. Apan ang pangutana ngano, kon kining bag-ong magtutudlo mao ang Mesiyas, Siya walay gihimo sa pag-

[280]

pahigawas kang Juan. Unsaon Niya pagtugot ang Iyang matinumanon magbabalita nga kuhaan sa kagawasan ug tingali sa kinabuhi?

Kining mga pangutanaha dili nga walay epikto. Ang mga pagduhaduha nga dili unta moabut gisugyot ngadto kang Juan. Si Satanas nalipay sa pagpatalinghog sa mga pulong niining mga disipulo, ug pagtan-aw unsaon nila pagsamad sa kalag sa mensahero sa Dios. Unsa ka kasa-garan nga kadtong naghunahuna sa ilang kaugalingon nga mga higala sa maayong tawo, ug kinsa nagsingka-mot sa pagpakita sa ilang pagkamaminatud-on ngadto kaniya, nahibaloan nga iyang labing makatalagmanong kaaway! Kasagaran nga inbis sa paglig-on sa iyang pagtuo, ang ilang mga pulong makasubo ug makasakit!

Sama sa mga disipulo sa Manluluwas, si Juan Bautista wala makasabut sa kinaiya sa ginharian ni Kristo. Siya nagtinguha nga si Jesus mokuha sa trono ni David; ug samtang ang panahon milabay, ug ang Manluluwas wala mag-angkon sa harianon nga gahum, si Juan na-libog ug nasamok. Siya nagsulti sa mga tawo nga aron ang dalan maandam sa atubangan sa Ginoo, ang tagna ni Isaias pagatumanon; ang mga bukid ug mga bungtod pagapatagon, ang mga baliko pagatarungon, ug ang mga gansangon pagabantokon. Siya nagatan-aw sa mga ha-tag-as nga mga dapit sa tawhanong garbo ug gahum nga pagapaubson. Siya nagatudlo ngadto sa Mesiyas nga Usa kinsang abaniko anaa sa Iyang kamot, ug kinsa magput-

[281]

pag-ayo sa Iyang giukanan, kinsa magatigum sa trigo ngadto sa Iyang bodega, ug sunogon ang tahop sa dili mapalong nga kalayo. Sama sa manalagna nga si Elias, kang kinsang espiritu ug gahum mianhi siya sa Israel, siya nagalantaw alang sa Ginoo nga magpakita sa Iyang kaugalingon ingon nga Dios nga motubag pinaagi sa kalayo.

Sa iyang buhat ang Bautista mitindog nga walay ku-kahadlok nga magbabadlong sa kalapasan, sa hatag-as nga mga dapit ug sa ubos. Siya nagmaisug sa pag-atubang ni Hari Herodes uban sa klarong pagbadlong sa sala. Wala siya mag-isip sa iyang kinabuhi nga mahal alang sa iyang kaugalingon, aron nga siya makatuman sa iyang tinudlong bulohaton. Ug karon gikan sa iyang bilanggoan siya nagbantay sa Leon gikan sa tri'cu sa Juda nga magapukan sa garbo sa manunulong, aron pagluwas sa mga kabus ug siya nga nagahilak. Apan si Jesus na-tagbaw lang sa pagtigum sa Iyang kaugalingon sa mga disipulo libut Kaniya, ug nag-ayo ug nagtudlo

sa mga tawo. Siya nagkaon diha sa mga lamesa sa mga manini- ngil sa buhis, samtang adlaw adlaw ang Romanhon nga yugo nagapabilin nga mabug-at diha sa Israel, samtang si Hari Herodes ug ang iyang dautang hunay nagbuhat sa ilang kabubut-on, ug ang singgit sa mga kabus ug na- nag-antus misaka sa langit.

Alang sa manalagna sa desierto kini tanan daw mis- teryo nga dili niya magtugkad. Adunay mga takna nga dihang ang mga paghonghong sa mga demonyo nagsa- kit sa iyang espiritu, ug ang landong sa makalilisang ka- hadlok miabut sa ibabaw niya. Mao ba kaha nga ang dugay-nang-gilauman nga Manluluwas wala pa mag- pakita? Unya unsa man ang kahulogan sa mensahe nga siya napugos sa pagdala? Si Juan nasubo sa mapait sa resul- ta sa iyang buhat. Siya nagtinguha nga ang mensahe sa Dios may sama nga epikto [282] sama sa panahon nga ang balaod gibasa sa kaadlawan ni Osias ug ni Esdras 2 Kron. 34; Neh. 8, 9 ; nga adunay mosunod nga halalum nga buhat sa paghinulsol ug pagpabalik ngadto sa Ginoo. Alang sa kalampusan niining buhata ang iyang tibuok kinabuhi nasakripisyo. Nahimo ba kining pakyas?

Si Juan nasamok sa pagtan-aw nga pinaagi sa gugma alang kaniya, ang iyang kaugalingong mga disipulo nagtago sa kakulang sa pagtuo kabahin kang Jesus. Ang iyang buhat alang kanila wala bay bunga? Dili ba siya matinumanon sa iyang buhat, ug karon siya gipunggan na sa pagbuhat? Kon ang gisaad nga Manluluwas nag- pakita na, ug si Juan nakaplagan matuod sa iyang pagka- tinawag, dili ba si Jesus moilog sa nagpalisud nga gahum, ug pagawason ang Iyang magbabalita.

Apan ang Bautista wala motugyan sa iyang pagtuo diha kang Kristo. Ang kahulogan sa tingog gikan sa la- ngit ug ang nanaug nga salampati, ang walay mansa nga kaputli ni Jesus, ang gahum sa Espiritu Santo nga mi- kunsad sa ibabaw ni Juan samtang siya miabut sa atu- bangan sa Manluluwas, ug ang pagpamatuod sa tagna- anong mga sinulat,—ang tanan nagsaksi nga si Jesus sa Nasaret mao ang Usang Sinaad.

Si Juan dili makiglantugi sa iyang mga pagduhaduha ug mga ka- balaka kauban sa Iyang mga kauban. Siya nagtinguha sa pagpadala ug mensahe sa pagpangutana kang Jesus. Kini iyang gitugyan sa duha niya ka disipulo, naglaum nga ang pagpakigsulti kauban sa Manluluwas makapamatuod sa iyang pagtuo, ug makadala sa ka- se-

gurohan sa ilang kaigsuonan. Ug siya naghandum sa pila ka pulong gikan kang Kristo nga ikasulti diritso alang sa iyang kaugalingon.

[283] Ang mga disipulo miadto kang Jesus uban sa ilang mensahe, “Ikaw ba Siya nga magaanhi, kun maglantaw pa kami ug lain?”

Daw unsa ka mubo sa panahon sukad nga ang Bautista nagtudlo ngadto kang Jesus ug miingon, “Tan- awa ang Kordero sa Dios, nga magakuha sa sala sa kalibutan.” “Siya mao, ang moanhi sunod kanako palabihon sa atubangan ko.” Juan 1:29, 27. Ug karon ang panguta- na, “Ikaw ba Siya nga moanhi?” Kini mapait ug makapasubo sa tawhanong kinaiya. Kon si Juan, ang mag- uunang matinu- manon, napakyas sa pag-ila sa buhat ni Kristo, unsa may mapaabut sa daghang katawhan nga nangita lang sa kaugalingon?

Ang Manluluwas wala dayon motubag sa panguta- na sa mga disipulo. Samtang sila nagtindog sa kahibu- long sa Iyang paghilum, ang mga masakiton ug mga ba- latianon miabut ngadto Kaniya aron ayohon. Ang mga buta nangapkap sa ilang agianan suot sa pundok sa katawhan; ang mga masakiton sa tanang klase, ang uban nag-apura sa ilang agianan, ang uban gipas-an sa ilang mga higala, masingkamoton sa pagduso ngadto sa pre- sensia ni Jesus. Ang tingog sa gamhanang Mananambal mituhop sa bungol nga dalunggan. Ang usa ka pulong, ang hikap sa Iyang kamot, nakaabli sa mga mata sa mga buta aron makatan-aw sa kahayag sa adlaw, sa mga talan-awon sa kinaiyahan, sa mga dagway sa mga higala, ug sa dagway sa Manluluwas. Si Jesus mibadlong sa balatian ug nagwagtang sa hilanat. Ang Iyang tingog na- kaabut sa mga dalunggan sa mga himalasyon, ug sila mi- bangon sa maayong panglawas ug kusog. Ang mga bu- ang ug paralitiko mituman sa Iyang pulong, ang ilang ka- buang mibiya kanila, ug sila misimba Kaniya. Samtang Siya nag-ayo sa ilang mga balatian, Siya nagtudlo sa mga tawo. Ang kabus nga mga mag-uuma ug mga ma- momuo, nga gilikayan sa mga rabbi tungod kay mahu- gaw, nagtigum suod Kaniya, ug Siya misulti kanila sa mga pulong sa kinabuhing dayon.

[284] Nianang paagiha ang adlaw nagaagi, ug ang mga di-sipulo ni Juan nakakita ug nakadungog sa tanan. Sa katapusan si Jesus mitawag kanila ngadto Kaniya, ug gisultihan sila sa paglakaw ug sultihan si Juan unsa ang ilang nasaksihan, nagadugang, “Bulahan siya, kinsa dili makakaplag ug higayon sa pagkapangdol dinhi Kanako.” Luk. 7:23, R.V. Ang kamatuoran sa Iyang pagka- diosnon makita sa

Iyang pagsagop sa mga kinahanglan sa nanag-antus nga katawhan. Ang Iyang himaya napa- kita sa Iyang pagpaubos ngadto sa atong ubos nga ka- himtang.

Ang mga disipulo nagdala sa mensahe, ug kadto igo na. Si Juan nakahinumdom sa tagna kabahin sa Mesi- yas, “Ang Ginoo nagdihog Kanako sa pagwali sa maa- yong balita ngadto sa mga mapaubsanon; Siya nagpa- dala Kanako aron sa pagbugkos sa mga dugmok ug ka- singkasing, aron pagmantala sa kagawasan sa mga bini- hag, ug pag-abli sa bilanggoan alang kanila nga gina- pus; aron pagmantala sa nahimut-ang tuig sa Ginoo.” Isa. 61:1, 2. Ang mga buhat ni Kristo dili lamang nagpa- hibalo nga Siya mao ang Mesiyas, apan nagpakita sa unsang paagi nga ang Iyang ginharian pagatukuron. Alang kang Juan naablihan ang samang kamatuoran nga mia- but ngadto kang Elias didto sa desierto, sa dihang “usa ka daku ug makusog nga hangin mibuak sa mga bukid, ug mibuak sa ginagmay sa mga bato sa atubangan ni Jehoba; apan si Jehoba wala diha sa hangin: ug sa ta- pus ang hangin, ang usa ka linog; apan si Jehoba wala diha sa linog: ug tapus sa linog ang usa ka kalayo; apan si Jehoba wala diha sa kalayo:” ug human sa kalayo, ang Dios misulti ngadto sa manalagna pinaagi sa “usa ka malinawon nga diyotayng tingog.” 1 Hari 19:11, 12. Busa si Jesus maghimo sa Iyang bulohaton, dili sa pag- bangga sa mga armas ug pagguba sa mga trono ug mga ginharian, apan pinaagi sa pagsulti ngadto sa mga ka- singkasing sa mga tawo sa kinabuhing maluluy-on ug magsakripisyo sa kaugalingon.

[285]

Ang prinsipio sa kaugalingong kinabuhi sa Bautista mao ang pagdumili sa kaugalingon nga mao ang prinsipio sa ginharian sa Mesiyas. Si Juan nahibalo kaayo nga daw sa estranyo kining tanan ngadto sa prinsipio ug mga paglaum sa mga lider sa Israel. Kadtong alang kaniya makadani nga kamatuoran sa pagkadios ni Kristo sama lang sa walay kamatuoran ngadto kanila. Sila nag- pangita alang sa Mesiyas nga wala ikasaad. Si Juan na- kakita nga ang buhat sa Manluluwas makadaug lang kanila sa kasuko ug pagkondenar. Siya, nga mag-uuna, na- gainum na sa kopa diin si Kristo sa Iyang kaugalingon magapahubas sa Iyang mga linundag nga hugaw.

Ang mga pulong sa Manluluwas, “Bulahan siya, kinsa dili makakaplag ug higayon sa pagkapangdol dinhi Kanako,” maoy usa ka malumong pagbadlong ngadto kang Juan. Wala kini mawala diha

kaniya. Sa nasabtan sa klaro karon ang kinaiya sa buhat ni Kristo, siya mi- tugyan sa iyang kaugalingon ngadto sa Dios sa kinabuhi ug sa kamatayon, nga maoy maayong pag-alagad sa kaayohan sa buhat nga iyang gihigugma.

Human ang mga sinugo mipahawa, si Jesus misulti sa mga tawo mahitungod ni Juan. Ang kasingkasing sa Manluluwas nalooy sa matinumanong saksi nga karon na- lubong sa bilangoan nga ngitngit ni Herodes. Dili Niya biyaan ang mga tawo nga maghunahuna nga si Juan gisalikway sa Dios, kun ang iyang pagtuo napakyas sa adlaw sa pagsulay. “Unsa may inyong nakita sa inyong pag-adto sa kamingawan?” Siya miingon. “Usa ka baga- kay nga gikusokuso sa hangin?”

[286] Ang tag-as nga bagakay nga mitubo sa daplin sa Jor-dan, nga nagaduko sa huyop sa hoyohoy, maoy sibung mga tinugyanan sa mga rabbi nga nagabarug nga mga magsasaway ug mga maghuhukom sa buhat sa Bautista. Sila gitabyog dinhi ug ngadto sa mga hangin sa popolar nga opinyon. Sila dili magpaubos sa ilang kaugalingon sa pagdawat sa nagasusi-sa-kasingkasing nga mensahe sa Bautista, apan tungod sa kahadlok sa katawhan sila wala mangahas sa makitang pagsupak sa iyang buhat. Apan ang mensahero sa Dios wala nianang mapangandoyong espiritu. Ang daghang tawo nga nagakatigum libut kang Kristo nahimong mga saksi sa buhat ni Juan. Sila naka- dungog sa iyang walay kokahadlok nga pagbadlong sa sala. Alang sa mga Pariseo nga nagpakamatarung sa kaugalingon, ang mga Sadusio nga daw saserdote, ang Hari nga si Herodes ug ang iyang sakup sa korte, mga prin- sipe ug mga sundalo, mga maniningil sa buhis ug mga mag-uuma, si Juan nagsulti sa sama ka tin-aw. Siya dili bagakayng nagakurog, nga gitabyog sa mga hangin sa tawhanong pagdayeg ug pagdumot. Didto sa bilangoan mao ra gihapon ang iyang pagkamaminatud-on ngadto sa Dios ug ang iyang kadasig sa pagkamatarung sama sa iyang pagwali sa mensahe sa Dios didto sa kamingawan. Sa iyang pagkamatinumanon sa prinsipio siya malig-on sama sa dakung bato.

Si Jesus mipadayon, “Apan unsa may inyong giadto aron tanawon? Ang usa ba ka tawo nga nasul-oban sa luho nga mga biste? Tan-awa, ang mga nanag-sul-ob ug mga biste nga nanggilak sa katahum, ug nanagpuyo sa kaluho, anaa sa palasyo sa mga hari.” Si Juan gitawag sa pagbadlong sa mga sala ug sa mga pagpatuyang

sa iyang panahon, ug ang iyang yanong saput ug madumi- lion-sa-kaugalingong kinabuhi nahisibu sa kinaiya sa iyang buhat. Ang bahandianong saput ug mga butang sa kaluho niining kinabuhia dili mao ang bahin sa mga sulogoon sa Dios, apan niadtong nagpuyo “sa palasyo sa hari,” ang mga magmamando niining kalibutana, kang kinsa nahinungod ang iyang gahum ug iyang bahandi. Si Jesus gusto nga modala sa ilang atensyon ngadto sa kalainan sa saput ni Juan, ug ang gisul-ob sa mga saserdote ug mga magmamando. Kining mga opisyales nag- dayandayan sa ilang kaugalingon sa saput sa mga datu ug mahalong mga alahas. Sila mahigugma sa pagpa-
[287]
sundayag, ug naglaum sa pagpatingala sa mga tawo sa kasidlak, ug pinaagi niana makadani sa dakung pagta- gad. Sila labaw nga nagtinguha sa pagdani sa pagdayeg sa mga tawo kay sa pagbaton ug putling kasingkasing nga makadaug sa pag-uyon sa Dios. Pinaagi niana sila nagpakita nga ang ilang pagpakig-anib wala ihatag ngadto sa Dios, apan ngadto sa ginharian niining kalibutana.

“Apan unsa,” miingon si Jesus, “ang inyong giadto sa pagtan-aw? Usa ba ka manalagna?” Oo, Ako magaingon kaninyo, labaw pa sa manalagna. Kay mao kini siya, kang kinsa ginasulat,—

“Tan-awa, igapadala Ko ang Akong magsasangyaw nga magauna Kanimo, nga maoy mag-andam sa Imong dalan sa atubangan Mo.”

“Sa pagkamatuod Ako magaingon kaninyo, Nga sa mga gianak sa babaye walay molabaw pa kadaku kay kang Juan nga Bautista.” Diha sa pagpahibalo ngadto kang Sakarias sa wala pa matawo si Juan, ang manu- londa nagsulti, “Ug siya mahimo man nga bantugan sa atubangan sa Ginoo.” Luk. 1:15. Sa pagtagad sa Langit, unsa man ang nasakup sa pagkadaku? Dili ang giila sa kalibutan nga pagkadaku; dili sa bahandi, ni sa ranggo, ni halangdong kagikan, kun mga gasa sa kahibalo, nga sa ilang kaugalingon matagad. Kon ang pagkahawod pinaagi sa kaalam, gawas sa ubang tag-as nga konsiderasyon, angay sa pasidungog, unya ang atong pagsimba tungod kang Satanas, kansang gahum sa kaalam dili matupngan sa tawo. Apan kon kini lahion ngadto sa pag-alagad sa kaugalingon, sa nagkadaku ang gasa, nagkadaku usab ang tunglo. Ang giila sa Dios nga may bili mao ang bi- ling moral. Ang gugma ug kaputli maoy mga hiyas sa tawo nga Iyang gimahal pag-ayo. Si Juan daku sa panan- aw sa Ginoo, sa dihang, sa atubangan sa mga mensahe- ro gikan sa Sanhedrin, sa atubangan sa mga tawo, ug sa atubangan

[288] sa iyang kaugalingong disipulo, siya nag- dumili sa pagpangitag dungog sa iyang kaugalingon, apan nagtudlo sa tanan ngadto kang Jesus ingon nga Usang Sinaad. Ang iyang dili hinakog nga kalipay sa pagbuhat ni Kristo nagapakita sa hataas nga matang sa pagkaha-langdon nga gipakita sa tawo.

Ang pagsaksi nga gidala niya human sa iyang kama-tayon, niadtong nakadungog sa iyang pagpamatuod kang Jesus, mao, “si Juan wala maghimog milagro: apan tinu- od ang tanang gisulti ni Juan mahitungod niining taw- hana.” Juan 10:41. Wala ihatag kang Juan ang pagtawag ug kalayo gikan sa langit, kun pagbanhaw sa mga minatay, sama sa gihimo ni Elias, kun magbakyaw sa gamhanang sungkod ni Moises sa ngalan sa Dios. Siya gipadala aron sa pagmantala sa pag-abut sa Manluluwas, ug pagtawag sa mga tawo sa pag-andam sa Iyang pag-abut. Sa matinumanon iyang gihimo kining iyang buhat, nga nahinumduman sa mga tawo unsay iyang gitudlo kanila kabahin kang Jesus, sila makaingon, “Ang tanang mga butang nga gisulti ni Juan kabahin niining tawhana ma- tuod.” Kanang matanga sa pagsaksi ngadto kang Kristo pagahimuon sa tagsatagsa ka disipulo nga gitawag sa Agalon aron pagpamatuod.

Sa pagbalita sa Mesiyas, si Juan “labaw pa sa manalagna.” Kay samtang ang mga manalagna naglantaw gikan sa layo sa pag-anhi ni Kristo, alang kang Juan giha- tag ang pagtan-aw Kaniya, sa pagpatalinghog sa pagpamatuod gikan sa langit sa Iyang pagka Mesiyas, ug pag- presentar Kaniya ngadto sa Israel ingon nga Pinadala sa Dios. Apan si Jesus miingon, “Siya nga labing diyotay sa ginharian sa mga langit labaw pa kay kaniya.”

[289] Ang manalagna nga si Juan mac ang kadenang na- gasumpay sa taliwala sa duha ka mga panahon. Siya mao ang diyotay nga kahayag nga pagasundon sa daku. Ang hunahuna ni Juan nadan-agan sa Espiritu Santo, aron nga siya makadan-ag ug kahayag ngadto sa iyang katawhan; apan walay laing kahayag sukad kaniadto nga ipakita kon madayag sa umalabut nga klaro diha sa nahulog nga tawo kay nianang nagagikan sa pagtudlo ug sumbanan ni Jesus. Si Kristo ug ang Iyang pagbuhat dili kaayo nasabtan nga tipo sa gilandungang nga mga sakripisyo. Bisan si Juan wala kaayo makasabut sa umalabut, ang kinabuhing walay katapusan pinaagi sa Manluluwas.

Gawas sa kalipay nga nakaplagan ni Juan sa iyang bulohaton, ang iyang kinabuhi usa nga masulob-on. Ang iyang tingog talagsa lang

mabati gawas didto sa kamingawan. Ang iyang bahin masulob-on. Ug wala siya tu- goti sa pagtan-aw sa resulta sa iyang kaugalingong buhat. Wala siyay higayon sa pagpakig-uban ni Kristo ug pagsaksi sa pagpadayag sa diosnong gahum nga miuban sa dakung kahayag. Dili alang kaniya ang pagtan-aw sa buta nga gihatagan ug panan-aw, ang masakiton nga gi- ayo, ug ang minatay nga gibanhaw ngadto sa kinabuhi. Siya wala makakita sa kahayag nga gipakita sa tagsatagsa ka pulong ni Kristo, nga nagdan-ag sa himaya diha sa mga saad sa tagna. Ang labing diyotay nga disipulo nga nakakita sa gamhanang buhat ni Kristo ug nakadungog sa Iyang mga pulong daw taas pa ang iyang kahigayonan kay kang Juan nga Bautista, busa giing- nan nga labaw pa ka daku kay kaniya.

Pinaagi sa dakung panon nga mipatalinghog sa pag- wali ni Juan, ang iyang dungog mikaylap sa tibuok yuta. Ang halalum nga interes gibati ingon nga resulta sa iyang pagkabilanggo. Apan ang iyang kinabuhing walay ikasaway, ug ang makusog nga pagbati sa publiko nga pabor niya, nagadala sa pagtuo walay mapintas nga ka- sabutan nga himuon batok kaniya.

Si Herodes mituo nga si Juan usa ka manalagna sa Dios, ug siya sa bug-os nagtinguha sa pagpagawas kaniya sa bilanggoan. Apan iyang gilangan ang iyang tuyo tungod sa kahadlok kang Herodias.

Si Herodias nahibalo nga pinaagi sa diritso nga sugo dili siya makadaug sa pagsugot ni Herodes sa kamatayon ni Juan, ug siya nagplano sa paghimo sa iyang tuyo pinaagi sa buhat nga limbong. Sa adlaw sa hari ang usa ka paglingawlingaw ginahimo ngadto sa mga opisyales sa nasud ug sa mga dagkung tawo sa korte. Adunay pagkinan-anay sa kombira ug paghubog. Ug si Herodes dili makabantay, ug unya madala sa inpluwensia sumala sa iyang tuyo.

Sa pag-abut sa dakung adlaw, ug ang hari ug ang iyang mga dagkung tawo nanagkaon ug nanag-inum, si Herodias nagpadala sa iyang anak nga babaye didto sa hawanan sa kombira aron pagsayaw aron sa paglingaw sa mga dinapit. Si Salome bag-o lang nga mibuskad sa pagkadalaga, ug ang iyang malison nga katahum nakadani sa igbalati sa mga dagkung mga tawo nga nanag- hudyaka sa kalipay. Dili naandang batasan alang sa mga babaye sa korte nga magpakita niining kasaulogan, ug usa ka pag-uloulo nga pagdayeg gihatag ngadto kang Herodes sa diha nga kining anak babaye sa mga

[290]

saserdote sa Israel ug sa mga prinsipe misayaw alang sa paglingaw sa iyang mga dinapit.

Ang hari nalipong sa bino. Ang paghigugma nagpa- sulabi, ug ang katarungan nawad-an sa gahum. Iya lamang nakita ang hawanan sa kalipay, uban sa iyang na- naghudyaka nga mga dinapit, ang lamesa sa kombira, ang nagakidlap nga bino ug nagasidlak nga kahayag sa mga suga, ug ang batan-ong babaye nga nagsayaw sa atubangan nila. Sa wala mabantaying panahon, siya nag- handum sa paghimo ug usa ka pasundayag nga makapa- tuboy kaniya sa atubangan sa mga dagkung mga tawo sa iyang ginharian. Uban sa panumpa siya misaad sa pag- hatag sa anak nga babaye. ni Herodias bisan unsa nga iyang pangayoon, bisan ang katunga sa iyang ginharian.

[291] Si Salome midali ngadto sa iyang inahan, aron pag- hibalo kon unsa ang iyang pangayoon. Ang tubag inan- dam na,—ang ulo ni Juan Bautista. Si Salome wala ma- hibalo sa kauhaw sa pagpan- imalus sa kasingkasing sa iyang inahan, ug siya daw nahugno sa pagpresentar sa gihangyo; apan ang gitinguha nga tuyo ni Herodias nag- padayon. Ang babaye mibalik uban sa makalilisang hang- yo, “Gusto ko nga karon dayon ihatag mo kanako ang ulo ni Juan nga Bautista, sinulod sa bandiha.” Mar. 6:25, R.V.

Si Herodes natingala ug wala makatingog. Ang magu- bot nga kasadya mihunong ug ang mahulgaong kahilum mipahiluna diha sa talan-awon sa kasadya. Ang hari gi- abut ug kalisang sa hunahuna sa pagkuha sa kinabuhi ni Juan. Apan ang iyang pulong gisaad na, ug dili siya gusto nga makitang mabalhinon kun tigpasagad. Ang panumpa gihimo na sa pagpasidungog sa iyang mga dinapit, ug kon usa kanila mitanyag pa sa pulong batok sa pagtuman sa iyang saad, malipay unta siya sa pagluwas sa manalagna. Siya naghatag kanilag higayon sa pagsulti kabahin sa binilanggo. Sila nagpanaw sa lagyong mga dapit aron sa pagpamati sa pagwali ni Juan, ug sila nahibalo nga siya usa ka tawo nga dili kriminal, ug ulipon sa Dios. Apan bisan nahugno sa kasubo sa hang- yo sa babaye, sila nakulbaan sa paghimog protesta. Walay tingog gipagula aron sa pagluwas sa kinabuhi sa mensahero sa Langit. Kining mga tawhana naghupot sa tag-as nga katungdanan sa nasud, ug diha kanila napa- hiluna ang mga dagkung kaakuan; apan naghatag sila sa ilang kau- galingon ngadto sa paghudyaka sa kombira ug kahulobgon hangtud

ang ilang igbalati nabinhoran. Ang ilang mga ulo milingi ngadto sa makalipong talan-awon sa musika ug pagsayaw, ug ang konsiyensia miku-bol. Pinaagi sa ilang pagpakahilum sila miapil sa hu-kom. sa kamatayon sa manalagna sa Dios aron pagtag-baw sa panimalus sa babaye nga biniyaan.

Si Herodes napakyas sa paghulat nga makagawas sa iyang panumpa; unya siya daw dili gusto misugo sa pagputol sa liog sa manalagna. Sa wala madugay ang ulo ni Juan gidala sa atubangan sa hari ug sa iyang mga dinapit. Sa walay katapusan kadtong mga ngabil sa matinumanong magpapasidaan kang Herodes pagtalikod gikan sa iyang kinabuhi sa sala nasirhan. Dili na mabastian kadtong tingog nga magtawag sa mga tawo sa paghinulsol. Ang paghudyaka sa usa ka gabii nagabili sa kinabuhi sa usa sa labing daku sa mga manalagna.

O, daw unsa ka sagad nga ang kinabuhi sa inosente nasakripisyo pinaagi sa walay pagpugong niadtong magbabantay unta sa katarung! Siya nga nagabutang sa makahubog nga kopa sa iyang mga ngabil nakahimo kaninyang responsabli sa tanang dili matarung paghukom nga iyang mabuhat ilalum sa iyang makapatingalang gahum. Pinaagi sa pagpabanhod sa iyang mga igbalati nakahimo kaniyang malisud sa paghukom sa mabugnawon ug aron adunay klaro nga pag-ila sa matarung ug dautan. Iyang giablihan ang agianan alang kang Satanas sa pagbuhat pinaagi kaniya sa paglisudlisud ug paglaglag sa mga inosente. “Ang bino maoy usa ka tigtamay, ang maisug nga ilimnon maoy sabaan: Ug bisan kinsa ang masayop tungod niini dili manggialamon.” Prob. 20:1. Busa mao nga “ug ang justisia gipasibog, . . . ug kadtong mobiya sa dautan nagahimo sa iyang kaugalingon nga usa ka tokbonon.” Isa. 59:14, 15. Kadtong adunay katungod sa mga kinabuhi sa ilang isigkatawo paggailhon nga sad-an sa usa ka krimen kon sila motugyan sa pagkadili mapinugnganon. Ang tanan nga magpalakaw sa balaod mga magbalantay usab sa balaod. Sila mga tawo nga mapinugnganon sa kaugalingon. Sila nagkinahanglan sa bug-os nga pagmando sa ilang lawasnon, sa pangutok, ug sa moral nga mga gahum, aron nga sila makabaton sa kusog sa kahibalo, ug hataas nga pagtagad sa justisia.

Ang ulo ni Juan Bautista gidala ngadto kang Herodias, kinsa midawat niini uban sa yawan-on nga katag-baw. Siya migarbo

[292]

[293]

sa iyang panimalus, ug naguloulo sa iyang kaugalingon nga ang konsiyensia ni Herodes dili na masamok.. Apan walay kalipay nga miresulta kaniya gikan sa iyang sala. Ang iyang ngalan nahimong mapin- tas ug gikalisangan, samtang si Herodes labi pang gisa- kit sa pagbasul kay sa iyang pagbati sa mga pasidaan sa manalagna. Ang inpluwensia sa mga pagtudlo ni Juan wala mahilum; kini mikaylap sa tagsatagsa ka kaliwatan hangtud sa katapusan sa panahon.

Ang sala ni Herodes diha kanunay sa iyang atubangan Siya kanunay nga nangita nga makakaplag sa ka- humpayan gikan sa mga pag-akusar sa iyang makasasa- lang konsiyensia. Ang iyang pagsalig ni Juan wala ma- tarug. Samtang iyang nahinumduman ang iyang kinabuhi sa pagdumili sa kaugalingon, ang iyang solemning, mga maminatud-ong pangalyupo, ang iyang hustong paghukom diha sa pagtambag, ug unya nahinumdum giunsa niya pag-abut sa iyang kamatayon, si Herodes dili makakaplag ug kalinaw. Nagkapuliki sa bulohaton sa na- sud, nagadawat ug mga pasidungog sa mga tawo, siya nagdala sa mapahiyumon nga dagway, ug dungganong batasan, samtang iyang gitagoan ang matinguhaong ka- singkasing, nga nalisdan uban sa kahadlok nga ang tung- lo diha sa ibabaw niya.

Si Herodes sa halalum natandog pinaagi sa mga pu-long ni Juan, nga walay matago gikan sa Dios. Siya kon- bensido nga ang Dios anaa sa tanang dapit, nga Siya nakasaksi sa paghudyaka sa lawak sa bangketi, nga Siya nakadungog sa pagsugo pagputol sa ulo ni Juan, ug nakakita sa pagpagarbo ni Herodias, ug ang insulto nga iyang gihimo ngadto sa naputol nga ulo sa iyang magba- badlong. Ug daghang mga butang nga nadungog ni Herodes gikan sa mga ngabil sa manalagna karon nagsulti sa iyang konsiyensia nga labing

[294] klaro kay sa pagwali didto sa kamingawan.

Sa dihang nadunggan ni Herodes ang mga buhat ni Kristo, siya hilabihan nga nasamok. Siya naghunahuna nga ang Dios nagbanhaw kang Juan gikan sa mga minatay, ug nagpadala kaniya sa labi pang dakung gahum aron sa pagkondenar sa sala. Siya kanunay nga nagkahadlok nga si Juan manimalus sa iyang kamatayon pinaagi sa pagkondenar kaniya ug sa iyang panimalay. Si Herodes nag-ani niadtong giingon sa Dios nga resulta sa buhat sa sala,—“usa ka nagakurog nga kasingkasing, ug pagluya sa mga mata, ug pagsubo sa hunahuna: ug ang imong kinabuhi magabitay sa pagduhaduha sa atubangan mo; ug mahadlok ikaw sa gabii ug sa adlaw, ug ikaw

walay kasegurohan sa imong kinabuhi: sa pag- kabuntag magaingon ka, maayo unta kon gihimo sa Dios nga hapon na! ug sa pagkahapon magaingon ka, maayo unta kon gihimo sa Dios nga buntag na! tungod sa kalisang sa imong kasingkasing nga imong kahad- lokan, ug sa talan-awon nga makita sa imong mga mata.” Deut. 28:65-67. Ang kaugalingong mga hunahuna sa ma- kasasala maoy iyang magsusumbong; ug walay labing malantip nga pagsakit kay sa mga suyod sa nakasala nga konsiyensia, nga wala maghatag kaniyang kalinaw sa adlaw ug gabii.

Alang sa daghang mga hunahuna ang usa ka hala- lum nga misterio naglibut sa gisangputan ni Juan Bautista. Sila nagpangutana ngano nga siya gibiyaan man lang nga mag-antus ug mamatay didto sa bilanggoan. Ang misterio niining mangitngit nga kabubut-on sa Dios diin ang atong tawhanong panan-aw dili makatuhop; apan dili makauyog sa atong pagsalig sa Dios kon atong hinumduman nga si Juan usa lamang ka umalambit sa mga pag-antus ni Kristo. Ang tanang mosunod ni Kristo magasul-ob sa purongpurong sa sakripisyo. Sila seguro nga dili masabtan sa mga hakogan nga mga tawo, ug himuon nga timan-an alang sa makalilisang nga pag-ataki ni Satanas. Mao kini nga prinsipio sa pagsakripisyo-sa- kaugalingon nga ang iyang ginharian ginatukod aron sa paglaglag, ug siya makiggubat batok niini bisan asa nga makita.

[295]

Ang pagkabata, pagkabatan-on ug pagkahamtong nga tawo ni Juan napamatasan niya ang kalig-on ug may gahum moral. Sa nadungog ang iyang tingog didto sa kamingawan nga naga-ingon, “Andama ninyo ang dalan sa Ginoo, ug himoang Iyang agianan nga matul-id.” Mat. 3:3, si Satanas nahadlok nga may katalagman ang iyang ginharian. Ang pagkangil-ad sa sala napakita sa paagi nga ang mga tawo mikurog. Ang gahum ni Satanas iba- baw sa daghan nga nailalum sa iyang pagmando nabung- kag. Siya wala magluya sa iyang mga paningkamot sa pagkabig sa Bautista gikan sa kinabuhi sa walay reser- bang pagtugyan ngadto sa Dios; apan siya napakyas. Ug siya napakyas sa pagdaug ni Jesus. Sa tentasyon didto sa kamingawan, si Satanas napildi, ug ang iyang kasuko daku kaayo. Karon nagtinguha siya pagdalag ka- subo ngadto kang Kristo pinaagi sa paghampak ni Juan. Ang Usa nga dili niya madala sa pagpakasala iyang hi- muon ang pagpaantus.

[296] Si Jesus wala mobabag sa pagluwas sa Iyang sulo- goon. Siya nahibalo nga si Juan makaantus sa pagsulay. Sa malipayon unta ang Manluluwas moadto kang Juan, sa paghayag sa mangitngit nga bilanggoan pinaagi sa Iyang presensia. Apan Siya dili magbutang sa Iyang kaugalingon sa mga kamot sa mga kaaway ug ibutang sa katalagman ang Iyang buhat. Sa malipayon makaluwas unta Siya sa Iyang sulogoon. Apan tungod sa linibo nga mulabay ang mga tuig nga magaagi sa bilanggoan ngadto sa kamatayon, si Juan magainum sa kopa sa pagka- martir. Ingon nga ang mga sumosunod ni Jesus maga- antus sa mga bilanggoan, kun malaglag pinaagi sa es- pada, sa inatanan sa lawas, kun sa daub nga pundok sa mga kahoy, nga daw biniyaan sa Dios ug sa tawo, unsa ka makahumpay sa ilang mga kasingkasing ang hunahuna nga si Juan Bautista, kang kinsang pagkamatinu- manon gisaksihan ni Kristo sa Iyang kaugalingon, nga nakaagi sa samang experiensia!

Si Satanas gitugotan sa pagputol sa hamubo sa yu- tan-ong kinabuhi sa mensahero sa Dios; apan kanang kinabuhi nga “natago uban ni Kristo diha sa Dios,” dili maabut sa maglalaglag. Kol. 3:3. Siya nagpagarbo nga siya nakadala ug kasubo kang Kristo, apan napakyas siya pagdaug ni Juan. Ang kamatayon sa iyang kaugalingon nakabutang kaniya sa pagkadili na maabut sa gahum sa tentasyon sa walay katapusan. Niining pakig- gubat, si Satanas nagpakita sa iyang kaugalingong ki- naiya. Sa atubangan sa nanagsaksi nga universo, iyang gipakita ang iyang pagbatok ngadto sa Dios ug sa tawo.

Bisan walay milagrosong pagluwas ni Juan nga gi- tugot, wala siya biyai. Siya kanunay nga giubanan sa mga langitnong mga man- ulonda, kinsa nag-abli kaniya sa mga tagna kabahin kang Kristo, ug ang mga bililhong mga saad sa Kasulatan. Mao kini ang iyang kalig-onan, ingon nga sila mao ang kalig-onan sa mga tawo sa Dios sa mga umalabut nga mga katuigan. Alang kang Juan Bautista, ug niadtong nanagsunod kaniya, gihatag ang saad, “Tan-awa, ako mag- auban kaninyo sa tanang mga adlaw, bisan pa ngadto sa katapusan.” Mat. 28:20, R.V.

Ang Dios dili magdala sa Iyang mga anak gawas sa ilang gusto nga sila pagamandoan, kon sila makakita sa katapusan gikan sa sinugdan ug mailhan ang himaya sa katuyoan nga ilang ginatuman ingon nga mga magbubu- hat kauban Niya. Dili si Enok, nga gilalin

ngadto sa langit, dili si Elias, kinsa misaka sakay sa karwahi nga kalayo, nga daku ug labing pinasidunggan kay kang Juan Bautista, kinsa nalaglag nga nag-inusara sa bilanggoan. “Nganha kaninyo gihatag tungod kang Kristo, dili lamang ang pagtuo Kaniya, apan pag-antus usab alang Kaniya.” Fil. 1:29. Ug sa tanang mga gasa nga ikahatag sa langit ngadto sa tawo, ang pagpakig-uban ni Kristo sa Iyang mga pag-antus mao ang labing mabug-at nga pagsalig ug labing taas nga dungog.

[297]

[298]

“Ang Ginharian sa Dios Haduol Na”

“Si Jesus miabut sa Galilea, nga nagwali sa Ma- ayong Balita sa ginharian sa Dios, ug nagaingon, Ang panahon natuman na, ug ang ginharian sa Dios haduol na: paghinulsol kamo, ug tumoo kamo sa Maayong Balita.’ Mar. 1:14, 15.

Ang pag-anhi sa Mesiyas unang gipahibalo didto sa Judiya. Didto sa templo sa Jerusalem ang pagkatawo sa mag-uuna gipahibalo na kang Sakarias samtang siya nag-alagad sa atubangan sa altar. Sa ibabaw sa kabung- turan sa Betlehem ang mga manulonda nagpahibalo sa pagkatawo ni Jesus. Ngadto sa Jerusalem ang mga mago miabut sa pagpangita Kaniya. Didto sa templo si Simeon ug si Ana nagpamatuod sa Iyang pagkadios. Ang “Jerusalem ug tanang Judiya” nagpatalinghog sa pagwali ni Juan Bautista; ug ang pundok sa mga deputado gikan sa Sanhedrin, uban sa dakung panon sa katawhan, naka- dungog sa iyang pagpamatuod kabahin ni Jesus. Didto sa Judiya, si Kristo midawat sa Iyang unang mga disipulo. Dinhi ang kinadak-an sa Iyang sayong pagbuhat gigamit. Ang pagkidlap sa Iyang pagkadiosnon sa pag- linis sa templo, ang Iyang mga milagro sa pag-ayo, ug ang mga leksiyon sa diosnong kamatuoran nga migula sa Iyang mga ngabil, ang tanan nagapahibalo nga kadtong human sa pag-ayo didto sa Betsata Siya nagpahi - balo sa atubangan sa Sanhedrin,—sa Iyang pagka Anak sa Walay Katapusan.

[299]

Kon ang mga lider sa Israel midawat pa kang Kristo, Siya unta magpasidungog kanila ingon nga Iyang mga mensahero sa pagdala sa maayong balita ngadto sa kalibutan. Ngadto kanila una nga gihatag ang higayon nga mahimong mga balita sa ginharian ug grasya sa Dios. Apan ang Israel wala makahibalo sa panahon sa iyang pagduaw. Ang kasina ug kawalay pagsalig sa mga lider nga mga Judiyo nahinog ngadto sa binuksang pagdu- mot, ug ang mga kasingkasing sa mga tawo mitalikod gikan kang Jesus.

Ang Sanhedrin wala modawat sa mensahe ni Kristo ug naninguha sa Iyang kamatayon; busa si Jesus mipa- hawa sa Jerusalem, gikan sa mga saserdote, sa templo, sa tinuhoanong mga

pangulo, sa mga tawo nga gitud- loan sa balaod, ug miadto sa laing matang sa pagpahibalo sa Iyang mensahe, ug pagtigum niadtong makadala sa maayong balita ngadto sa tanang mga nasud.

Samtang ang kahayag ug kinabuhi sa mga tawo gi- salikway sa mga awtoridad sa tinuhoan sa mga adlaw ni Kristo, busa kini ginasalikway sa tanang nagasunod nga kaliwatan. Busa gisubli subli ang kasaysayan sa pagbiya ni Kristo gikan sa Judiya. Sa dihang ang mga Repormadores nagwali sa pulong sa Dios, wala silay hunahuna sa pagpahigawas sa ilang kaugalingon gikan sa natukod nang iglesya; apan ang mga lider sa tinuhoan dili motugot sa kahayag, ug kadtong nagdala niini na- pugos sa pagpangita ug laing klase, kinsa nagpangandoy sa kamatuoran. Sa atong kaadlawan pila lang ang naga- pamatuod nga mga sumosunod sa mga Repormador nga nadala sa ilang espiritu. Pila lang ka buok ang mopata- linghog sa tingog sa Dios, ug andam sa pagdawat sa kamatuoran sa bisan unsang dagway nga kini ipahibalo. Usahay kadtong mosunod sa mga lakang sa mga Re- pormadores mapugos sa pagbiya gikan sa mga iglesya nga ilang gihigugma, aron lamang makapahibalo sa ya- nong pagtudlo sa pulong sa Dios. Ug daghang panahon kadtong nagapangita sa kahayag nga sa samang pagtudlo napugos sa pagbiya sa iglesya sa ilang mga amahan, aron nga sila makahimo sa pagtuman.

[300]

Ang mga tawo sa Galilea gitamay sa mga rabbi sa Jerusalem nga bagis ug walay kaalam, apan sila nagpre- sentar sa maayong kaumhan alang sa buhat sa Manluluwas. Sila labi pang matinguhaon ug sinsero; wala kaayo mailalum sa pagmando sa nabutaang opinyon; ang ilang mga hunahuna labi pang naablihan sa pagdawat sa kamatuoran. Sa pag- adto sa Galilea, si Jesus wala mangita sa paginusara kun magpahilayo sa uban. Ang lalawigan nianang panahona puloy- anan sa nagda- sok nga pumopuyo, sa dakung bahin nagkasagol nga katawhan sa ubang mga nasud kay sa makaplagaan sa Judiya.

Samtang si Jesus mipanaw ngadto sa Galilea, nga nagtudlo ug nag-ayo, ang dakung panon sa katawhan miponsisok ngadto Kaniya gikan sa mga siyudad ug ka- lungsoran. Daghan gani ang mianha gikan sa Judiya ug sa mga mosunod nga mga lalawigan. Usahay Siya napugos sa pagtago sa Iyang kaugalingon gikan sa mga katawhan. Ang kadasig daw hataas kaayo nga kinahang- lan gayud ang pag-

bantay tingali ang mga awtoridad nga Romanhon mahigmata sa kahadlok sa pagrebelde. Wala pa mahitabu kaniadto nga may panahon nga sama niini sa kalibutan. Ang langit gidala sa ubos ngadto sa mga tawo. Ang gigutom ug giuhaw nga lnga kalag nga du- gayng nagahulat sa kaluwasan sa Israel karon nagka- lipay sa grasya sa maluloy-ong Manluluwas.

[301] Ang lulan sa pagwali ni Kristo mao, “Ang panahon natuman na, ug ang ginharian sa Dios haduol na: pag- hinulsol kamo, ug tumuo kamo sa maayong balita.” Busa ang mensahe sa maayong balita, nga gihatag sa Man- luluwas sa Iyang kaugalingon, gipasikad sa mga tagna. Ang “panahon” nga Iyang giingon nga pagatumanon mao ang panahon nga gipahibalo pinaagi sa manulonda nga si Gabriel ngadto kang Daniel. “Kapitoan ka mga sema- na,” miingon ang manulonda, “maoy tagal ibabaw sa imong katawhan ug sa imong balaang siyudad, sa pag- human sa kalapasan, ug sa pagtapus sa mga sala, ug sa paghimo sa pagpasig-uli alang sa kasal-anan, ug sa pagsulod sa walay katapusang pagkamatarung, ug sa pagmatuod sa panan-awon ug sa panagna, ug pagdihog sa labing balaan sa mga balaan.” Dan. 9:24. Ang usa ka adlaw sa tagna nagpahinungod sa usa ka tuig. Tan-awa ang Num. 14:34; Ezek. 4:6. Ang kapitoan ka mga sema- na, naga representar sa upat ka gatus ug kasiyaman ka tuig. Ang sinugdan nga punto niining panahona gihatag: “Busa hibalo i ug sabta, nga sa paggula sa sugo sa pagpa- hiuli ug sa pagtukod sa Jerusalem alang sa Mesiyas, ang Prinsipe, mapito ka semana, ug kan-uman ug duha ka semana,” kan-uman ug siyam ka semana, kun upat ka gatus ug kawaloan ug tulo ka tuig. Dan. 9:25. Ang sugo sa pagpahiuli ug pagtukod sa Jerusalem, ingon nga nahuman sa sugo ni Artaherhes Longimanus tan-awa sa Esdras 6:14; 7:1, 9. margin, nahitabu sa panahong tingdagdag W.K. 457. Gikan niining panahona ang upat ka gatus ug kawaloan ug tulo ka tuig moabut ngadto sa tingdagdag sa H.K. 27. Sumala sa tagna, kini nga panahon moabut ngadto sa Mesiyas, ang Usang Dinihog. Sa tuig H.K. 27, si Jesus sa panahon sa Iyang bautismo nakadawat sa pagdihog sa Espiritu Santo, ug wala ma- dugay human niana misugod sa Iyang pagbuhat pag- alagad. Unya ang mensahe gipahibalo, “Ang panahon na- tuman na.”

Unya, miingon ang manulonda, “Siya magapamatuod sa lig-on nga tugon uban sa daghan sulod sa usa ka semana pito ka tuig” Sa

pito ka tuig human ang Man- luluwas makasulod sa Iyang pagbuhat, ang maayong balita sa pinasahi ipawali ngadto sa mga Judiyo; sulod sa tulo ug tunga ka tuig pinaagi kang Kristo sa Iyang kaugalingon; ug human niini sa mga apostoles. “Ug sa tungatunga sa semana Iyang pahunongon ang paghalad ug ang halad-sa-kalan-on.” Dan. 9:27. Sa panahon nga tingpamulak sa tuig H.K. 31, si Kristo ang matuod nga sakripisyo gihalad didto sa Kalbaryo. Unya ang tabil sa templo nagisi sa duha, nagpakita nga ang pagkasagra- do ug kahulogan sa serbisyo sa paghalad nawala na. Ang panahon miabut alang sa yutan-ong sakripisyo ug halad sa kalan-on nga mohunong.

[302]

Ang usa ka semana ug pito ka tuig natapus sa tuig H.K. 34. Unya pinaagi sa pagbato kang Esteban ang mga Judiyo sa katapusan nagsira sa ilang pagsalikway sa maayong balita; ang mga disipulo nga nakatagkatag sa layo pinaagi sa paglutos “miadto bisan asa nga nagawali sa pulong,” Buh. 8:4; ug wala madugay human niana, si Saul ang manglulutos nakonberter, ug nahimong Pablo, ang apostol sa mga Hentil.

Ang panahon sa pag-anhi ni Kristo, ang Iyang pag-dihog pinaagi sa Espiritu Santo, ang Iyang kamatayon, ang paghatag sa maayong balita ngadto sa mga Hentil, sa sibu ginatudlo sa husto. Maoy higayon sa katawhang Judiyo ang pagsabut niining mga tagna, ug ang pag-ila sa ilang katumanan diha sa buhat ni Jesus. Si Kristo naghangyo sa Iyang mga disipulo sa kaimportante sa pagtuon sa tagna. Sa naghisgot sa tagna nga gihatag ngadto kang Daniel kabahin sa ilang panahon, Siya miingon, “Pasabta niini ang magabasa.” Mat. 24:15. Human sa Iyang pagkabanhaw Siya nagsaysay ngadto sa mga disipulo sa “tanang mga manalagna” “sa mga butang kabahin Kaniya.” Luk. 24:27. Ang Manluluwas nagsulti sa tanang mga manalagna. “Ang Espiritu ni Kristo nga diha kanila” “nagpamatuod sa wala pa kini sa mga pag-antus ni Kristo, ug ang himaya nga mosunod.” 1 Ped. 1:11.

[303]

Si Gabriel, ang manulonda nga sunod ug ranggo sa Anak sa Dios, kinsa miabut uban sa diosnong mensahe ngadto kang Daniel. Mao si Gabriel, “ang Iyang manu-londa,” kinsa gipadala ni Kristo sa pag-abli sa kaugma- on ngadto sa hinigugmang Juan; ug ang panalangin ibu- ngat alang niadtong mobasa ug mopatalinghog sa mga pulong sa tagna, ug pagbantay sa mga butang nga na- hisulat niini. Pin. 1:3.

“Ang Ginoong Jehoba dili magbuhat sa bisan unsa, gawas kong ang Iyang mga tinago ipadayag Niya sa Iyang mga alagad, ang mga manalagna.” Samtang “ang mga butang nga tinago Iya ni Jehoba nga atong Dios,” “ang mga butang nga gipadayag mao ang ato ug sa a- tong mga anak sa walay katapusan.” Amos 3:7; Deut. 29:29. Ang Dios naghatag niining mga butanga nganhi kanato, ug ang Iyang panalangin magapabilin sa matina- huron, mainampoon nga pagtuon sa matagnaong kasulatan.

[304] Samtang ang mensahe sa unang pag-anhi ni Kristo nagpahibalo sa ginharian sa Iyang grasya, busa ang mensahe sa Iyang ikaduhang pag-anhi magpahibalo sa ginharian sa Iyang himaya. Ug ang ikaduhang mensahe, sama sa nahauna, ipasikad sa mga tagna. Ang mga pulong sa manulonda ngadto kang Daniel nga nagsaysay sa katapusang mga adlaw masabtan sa panahon sa katapusan. Nianang taknaa, “daghan ang magadagan ngadto ug nganhi, ug ang kahibalo mouswag,” “apan ang dau- tan magabuhat sa hilabihang kangil-ad: ug walay bisan kinsa sa mga dautan nga makasabut; apan ang mang- gialamon makasabut.” Dan. 12:4, 10. Ang Manluluwas sa Iyang kaugalingon nagahatag ug mga ilhanan sa Iyang pag-anhi, ug Siya miingon, “Inigkakita ninyo niining mga butanga nga magakahitabu, hibalo nga ang ginharian sa Dios haduol na.” “Ug magbantay kamo sa inyong kaugalingon, tingali sa bisan unsang panahon ang inyong mga kasingkasing mapuno sa pagpatuyang, ug kahulob- gon, ug pag-atiman niining kinabuhia, ug kadtong ad- lawa moabut kaninyo nga wala dahuma.” “Managtukaw kamo, ug manag- ampo kanunay, aron nga kamo mahia- ngay sa pagkalagiw niining tanang mga bu- tang nga mag- kahitabu, ug makatindog sa atubangan sa Anak sa tawo.” Luk. 21:31, 34, 36.

Kita miabut sa panahon nga gisulti niining mga sinulat. Ang panahon sa katapusan miabut na, ang mga panan-awon sa mga manalagna giablihan na, ug ang ilang solemning pasidaan nagtudlo kanato ngadto sa pag-abut sa atong Ginoo diha sa himaya ingon nga haduol na.

Ang mga Judiyo wala makasabut ug wala maka aplikar sa husto sa pulong sa Dios, ug wala sila mahi- balo sa panahon sa ilang pagduaw. Ang mga tuig sa pagbuhat ni Kristo ug sa Iyang mga apostoles,—ang bilil- hong katapusang mga tuig sa grasya alang sa piniling katawhan,—ilang gigamit pagplano sa paglaglag sa mga

mensahero sa Ginoo. Ang yutan-ong ambisyon maoy nagahari kanila, ug ang tanyag sa espirituhanong ginharian napakyas sa pag-abut kanila. Busa karong adlaw ang ginharian niining kalibutana nagahari sa mga hunahuna sa mga tawo, ug sila wala makabantay sa madaling pag-katuman sa mga tagna ug sa mga ilhanan sa madaling-pag-abut sa ginharian sa Dios.

“Apan kamo, mga igsuon, wala diha sa kangitngit, nga kanang adlaw mokalit pag-abut kaninyo sama sa kawatan. Kay kamo tanan mga anak sa kahayag, ug mga anak sa adlaw: dili kita iya sa kagabhion, ni sa kangitngit.” Samtang kita dili mahibalo sa takna sa pag-balik sa atong Ginoo, kita mahibalo kon kini duol na. “Busa, dili kita mangatulog, ingon sa ginabuhat sa uban, hinonoa managtukaw kita ug magmahusay sa hunahuna.” 1 Tes. 5:4-6.

[305]

“Dili Ba Kini ang Anak sa Panday?”

Tadlas sa dan-ag nga mga adlaw sa pagbuhat ni Kristo sa Galilea, usa ka landong ang nahiluna. Ang mga tawo sa Nasaret misalikway Kaniya. “Dili ba kini ang anak sa panday?” sila miingon.

Sa panahon sa Iyang pagkabata ug pagkabatan-on, si Jesus misimba sa taliwala sa Iyang mga igsuon sa sinagoga sa Nasaret. Sukad sa pag-abli sa Iyang pagbuhat sa ministerio wala na Siya makauban kanila, apan siya dili ignorante kon unsay nahitabu Kaniya. Samtang Siya miusab pagpakita kanila, ang ilang interes ug pangandoy nainit ngadto sa hataas nga kahimtang. Ania dinhi ang mga sinati nga mga porma ug mga dagway niadtong Iyang nahibaloan sukad pa sa pagkabata. Ania dinhi ang Iyang inahan, ang Iyang mga igsuong mga lalake ug mga babaye, ug ang tanang mga mata milingi ngadto Kaniya samtang Siya misulod sa sinagoga sa adlawng Sabado, ug mipahiluna sa Iyang dapit kauban sa mga nanagsimba.

[306] Diha sa regular nga serbisyo sa adlaw, ang tigulang mibasa gikan sa mga manalagna, ug nagpasidaan sa mga tawo sa paglaum gihapon nianang Usang Umalabut, kinsa modala sa mahimayaong paghari, ug maghanaw sa tanang pagdaugdaug. Iyang gihimo ang pagdasig sa iyang magpapatalinghog pinaagi sa pagsubli sa kamatuoran nga ang umalabut nga Mesiyas haduol na. Siya nagsaysay sa himaya sa Iyang pag-anhi, nga gipatin-aw ang hunahuna nga Siya magpakita nga magpangulo sa kasundalohan sa pagluwas sa Israel.

Sa dihang may rabbi nga nagtambong sa sinagoga, siya ginahandum nga maghatag ug sermon, ug bisan kinsa nga Israelhanon makahimo sa pagbasa gikan sa mga manalagna. Niining Sabadoha si Jesus gihangyo sa pag-apil sa serbisyo. Siya “mitindog aron pagbasa. Ug dihay gihatag kaniya nga basahon ni manalagna Isaias.” Luk. 4:16, 17, R.V., margin. Ang kasulatan nga Iyang gibasa mao ang nasabtan nga nagpahinungod sa Mesiyas:

“Ang Espiritu sa Ginoo ania man Kanako,

Kay Iya man Akong gidihogan aron pagwali sa maayong
balita ngadto sa mga kabus;
Siya nagpadala Kanako aron sa paghumpay sa mga masulob-on,
Sa pagwali sa kagawasan ngadto sa mga binilanggo,
Ug pagpahiuli sa igtatan-aw ngadto sa mga buta,
Paghatag sa kagawasan kanila nga mga dinaugdaug,

**Aron pagwali sa nahimut-ang
tuig sa Ginoo.”**

“Ug Iyang gilukot ang basahon ug giuli kini ngadto sa tig-alagad:
. . . Ug ang tanan nakasaksi Kaniya, ug ilang gikahibudngan ang
mga pulong sa grasya nga nang- gula gikan sa Iyang baba.” Luk.
4:20-22, R.V., margin.

Si Jesus mitindog sa atubangan sa mga tawo ingon nga buhing
maghuhubit sa mga tagna kabahin Kaniya. Sa gipatin-aw ang mga
pulong nga Iyang nabasa, Siya misulti ngadto sa Mesiyas ingon
nga maghuhumpay sa mga dinaugdaug, usa ka manluluwas sa mga
binilanggo, usa ka mananambal sa mga masakiton, magpabalik sa
igtatan-aw sa mga buta, ug magpakita ngadto sa kalibutan sa kahayag
sa kamatuoran. Ang Iyang madanihong kinaiya ug ang kahibulon-
gang tuyo sa Iyang mga pu- long nakadasig sa mga nagpatalinghog
sa gahum nga wala pa nila mabati kaniadto. Ang sulog sa diosnong
inpluwensia nakabuak sa ali; sama kang Moises, ilang natan-aw
ang Dili-makita. Samtang ang ilang mga kasingkasing natandog
sa Espiritu Santo, sila mitubag sa kanunayng pag amen ug mga
pagdalayeg ngadto sa Ginoo.

[307]

Apan sa dihang si Jesus mipahibalo, “Niining adlawa kining
kasulatan matuman sa inyong mga dalunggan,” sila dihadhiha na-
pahinumduman sa paghunahuna sa ilang kaugalingon, ug sa mga
pag-angkon Niya nga nagsulti kanila. Sila, ang mga Israelhanon,
mga anak ni Abraham, ginapresentar nga naulipon. Sila gisultihan
ingon nga mga binilanggo nga pagaluwason gikan sa gahum nga
dautan; nga diha sa kangitngit, nga nagkinahanglan sa kahayag sa
kamatuoran. Ang ilang garbo nasakitan, ug ang ilang kahadlok
mibarug. Ang mga pulong ni Jesus nagpakita nga ang Iyang buhat
alang kanila lahi sa ilang gihandum. Ang ilang mga kinahanglan pa-
gasusihon sa makuti. Dili lamang sa ilang pagkasibu sa seremonya

sa gawas, sila milikay gikan sa pagsusi niadtong mga matin-aw ug masusihong mga mata.

Kinsa man kining Jesus? sila nangutana. Siya nga nag-angkon sa Iyang kaugalingon sa himaya sa Mesiyas usa ka anak sa panday, ug naghimo sa Iyang bulohaton uban sa Iyang amahan nga si Jose. Sila nakakita Kaniya nga naghago pagbuhat kanaug ug tungas sa mga bung- tod, sila nakasinati sa Iyang mga igsuong lalake ug babaye, ug nakahibalo sa Iyang kinabuhi ug mga buhat. Sila nakakita Kaniya nga mitubo gikan sa pagkabata ngadto sa pagkabatan-on, ug gikan sa pagkabatan-on ngadto sa pagkahamtong tawo. Bisan ang Iyang kinabuhi walay mansa, sila dili motuo nga Siya mao ang U- sang Sinaad.

[308] Unsa nga kalainan sa taliwala sa Iyang pagtudlo ka-bahin sa bag-ong ginharian ug niadtong ilang nabati gikan sa ilang mga tigulang! Si Jesus walay gisulti sa pagluwas kanila gikan sa mga Romanhon. Sila nakadu- ngog sa Iyang mga milagro, ug naglaum nga ang Iyang gahum himuon alang sa ilang kaayohan, apan wala silay nakita nga kamatuoran nianang tuyoa.

Samtang ilang giablihan ang pultahan sa pagduha-duha, ang ilang mga kasingkasing nagadugang sa pag- gahi nga unta sa diy-otayng higayon nahumok. Si Satanas naninguha nga ang mga butang mga mata dili ma- ablihan nianang adlawa, ni ang mga kalag nga nahigtan sa pagkaulipon nga mahigawas. Uban sa hilabihang pag- pangusog siya nagbuhat sa paghigot kanila sa walay pagtuo. Wala sila magtagad sa ilhanan nga gihatag na, sa dihang sila nadasig pinaagi sa konbiksion nga mao ang ilang Manluluwas ang misulti kanila.

Apan si Jesus karon naghatag kanila sa kamatuoran sa Iyang pagkadios pinaagi sa pagpadayag sa ilang mga tinagong mga hu- nahuna. “Siya miingon ngadto kanila, Sa walay duhaduha inyong ikaingon Kanako kining sam- bingay, Doktor, ayoha ang Imong kaugalingon: ang a- mong nadungog nga Imong gipamuhat didto sa Capernaum, buhata usab dinhi sa Imong kaugalingong lung- sod. Ug Siya miingon, Sa pagkamatuod sultihan Ko kamo, nga walay manalagna nga kahimut-an sa Iyang kaugalingong lungsod. Apan sa pagkamatuod suginlan Ko kamo, nga dihay kapid-an ka mga babayeng balo sa Israel sa mga adlaw ni Elias, sa diha nga gitakpan ang ka- langitan sulod sa tulo ka tuig ug unom ka bulan, ug miabut

ang dakung gutom sa tibuok yuta; Apan wala kanilay gipaadtoan ni Elias gawas lamang sa Serepta, ug sa yuta sa Sidon, ngadto sa usa ka babayeng balo. Ug adunay daghang mga sanlahon sa Israel sa panahon ni Elias nga manalagna; apan wala kanilay nahinloan, gawas kang Naaman, nga Siryahanon.” Luk. 4:23-27, R.V.

Pinaagi niining pagpadayag sa mga hitabu sa mga kinabuhi sa mga manalagna, si Jesus nakahibalag sa mga pagpangutana sa Iyang magpapatalinghog. Ang mga sulogoon nga dili gipili sa Dios alang sa pinasahing buhat wala tugoti sa pagbudlay sa magahig kasingkasing ug walay pagtuo nga mga tawo. Apan kadtong adunay kasingkasing nga mobati ug pagtuo nga modawat sa pinasahi may pabor uban ang kamatuoran sa Iyang gahum pinaagi sa mga manalagna. Sa mga adlaw ni Elias, ang Israel mitalikod sa Dios. Sila nagpabilin sa ilang mga sala, ug gisalikway ang mga pasidaan sa Espiritu pinaagi sa mga mensahero sa Ginoo. Pinaagi niana sila nagputol sa agianan diin ang panalangin sa Dios moabut ngadto kanila. Ang Ginoo miagi sa mga puloy-anan sa Israel, ug nakakaplag ug tagoanan alang sa Iyang sulogoon sa diwatahang yuta, uban sa babaye nga dili sakop sa piniling katawhan. Apan kining babayehana nakawat ug pabor tungod kay siya misunod sa kahayag nga iyang nadawat, ug ang iyang kasingkasing nabuksan sa daku pang kahayag nga gipadala sa Dios ngadto kaniya pinaagi sa Iyang manalagna.

[309]

Mao ang samang katarungan nga sa panahon ni Eliseo ang mga sanlahon sa Israel gilabyan lamang. Apan si Naaman, usa ka diwatahan nga halangdong tawo, matinumanon sa iyang konbiksion sa matarung, ug nagabati sa iyang dakung kinahanglan sa hinabang. Siya diha sa kahimtang nga magadawat sa mga gasa sa grasya sa Dios. Wala lamang siya malimpiohi sa iyang sanla, apan napanalanginan sa kahibalo sa matuod nga Dios.

Ang atong pagbarug sa atubangan sa Dios nagasalig, dili sa gidak-on sa kahayag, nga atong nadawat, apan sa paggamit nga atong ginahimo nianang anaa kanato. Busa bisan ang diwatahan nga nagpili sa matarung nga ilang mailhan anaa sa maayong kondisyon kay niadtong adunay dakung kahayag, ug pinaagi sa ilang inadlaw nga kinabuhi mosukwahi sa ilang propisyon.

[310]

Ang mga pulong ni Jesus didto sa sinagoga sa Iyang magpapatalinghog nakaigo sa gamot sa ilang pagpamatarung-sa-kaugalingon, nakapasantop kanila sa mapait nga kamatuoran nga sila mitalikod

[311]

gikan sa Dios ug nawala ang ilang pag-angkon nga Iyang katawhan. Ang tagsatagsa ka pulong midulot sama sa korte samtang ang ilang tinuod nga kahimtang gipahiluna sa ilang atubangan. Sila karon nga nagtamay sa pagtuo nga gipada- sig pag-una ni Jesus alang kanila. Dili sila mosugot nga Siya nga magagikan sa kakabus ug pagpaubos dili lain kon dili komon lang nga tawo.

Ang ilang kawalay pagtuo nagadugang sa dautang tuyo. Si Satanas nagkontrolar kanila, ug sa kasuko sila misinggit batok sa Manluluwas. Sila mitalikod gikan Kaniya kinsang buhat mao ang pag-ayo ug pagpabalik pag- uli; karon sila nagpakita sa batasan sa maglalaglag.

Sa dihang gihisgutan sa mga panalangin nga ihatag ngadto sa mga Hentil, ang mapintas nga garbo sa nasud sa Iyang magpap- atalinghog nainit, ug ang Iyang mga pulong natabunan sa nagkag- uliyang nga mga tingog. Kining mga tawhana nagpasigarbo sa ilang kaugalingon nga nagbantay sa balaod; apan karon nga ang ilang pagdumot nasakitan, sila andam sa paghimo sa pagpa- tay. Ang katiguman nabungkag, ug mikupot ang ilang mga kamot kang Jesus, ilang gitulod Siya gikan sa sinagoga, ug gawas sa siyudad. Ang tanan daw naninguha sa Iyang kalaglagan. Sila nagdali pagdala Kaniya sa dap- lin sa pangpang, sa tuyo sa paglabay Kaniya ngadto sa ubos una ang ulo. Ang mga pagsinggit ug ang mga pag- tunglo nakapuno sa hangin. May uban nga naglabay ug bato ngadto Kaniya, dihang sa kalit Siya nahanaw gikan sa taliwala nila. Ang langitnong mga mensahero kinsa diha sa Iyang kiliran didto sa sinagoga kauban usab Niya didto sa taliwala niadtong masuk-anon nga pa-

[312] Si Jesus gidala sa mga tawo sa daplin sa pangpang, nga adunay tuyo sa pagtukmod Kaniya. Mga singgit ug mga pagpasipala ra ang mabati. Apan ang mga manulonda kauban Niya ug gidala Siya ngadto sa dapit nga walay peligro. non. Sila nagtago Kaniya gikan sa Iyang mga kaaway, ug gidala Siya sa dapit nga walay katalagman.

Busa ang mga manulonda nagpanalipod kang Lot, ug nagdala kaniya sa gawas nga walay katalagman gikan sa taliwala sa Sodoma. Busa sila nagpanalipod kang Eliseo didto sa diyotay nga siyudad sa bukid. Sa diha nga ang nagalibut nga mga bungtod napuno sa mga kabayo ug mga karwahi sa hari sa Sirya, uban sa dakung panon sa iyang naarmahan nga mga tawo, si Eliseo nakakita sa duol nga mga tumoy sa bungtod nga natabunan sa mga kasundaiohan sa Dios,—

mga kabayo ug mga karwahi sa kalayo nga nagalibut sa sulogoon sa Ginoo.

Busa, sa tanang katuigan, ang mga manulonda haduol sa mga matinumanong mga sumosunod ni Kristo. Ang dakung panon sa dautan nga nahan-ay batok sa tanan nga gustong modaug; apan si Kristo gusto nga kita motan-aw sa mga butang nga dili makita, ngadto sa mga kasundaiohan sa langit nga naglibut sa tanan nga nahigugma sa Dios, aron pagluwas kanila. Gikan sa unsang mga katalagman, ang makita ug dili makita, kita napreserbar gikan sa pagbabag sa mga manulonda, kita dili makahibalo, hangtud nga diha sa kahayag sa eternidad atong makita ang mga kabubut-on sa Dios. Unya atong mahibaloan nga ang tibuok pamilya sa langit interesado sa pamilya dinhi sa ubos, ug ang mga mensahero gikan sa trono sa Dios nagatambong sa atong mga lakang kada adlaw.

Sa dihang si Jesus nagbasa didto sa sinagoga sa mga tagna, Siya mihunong pagpamubo sa katapusang pag- saysay kabahin sa buhat sa Mesiya. Sa gibasa kining mga pulong, “Aron pagpahibalo sa nahimut-ang tuig sa Ginoo,” Iyang gisayloan ang pahayag, “ug ang adlaw sa pagpanimalus sa atong Dios.” Isa. 61:2. Kini may dakung kamatuoran sama sa nahauna sa tagna, ug pinaagi sa Iyang paghilum si Jesus wala maglimod sa kamatuoran. Apan kining katapusang pagpahayag mao ang nahimut-an sa Iyang magpapatalinghog, ug diin sila nag- tinguha sa pagtuman. Ilang gisupak ang paghukom batok sa mga diwatahan, nga wala makaila nga ang ilang kaugalingong sala labi pang daku niadtong uban. Sila sa ilang kaugalingon may halalum nga kinahanglan sa kalooy nga andam sila pagdumili sa mga diwatahan. Nianang adlaw sa sinagoga, sa dihang mitindog si Jesus sa taliwala nila, maoy ilang higayon sa pagdawat sa pagtawag sa Langit. Siya nga “nalipay sa kalooy” Mik. 7:18 andam sa pagluwas kanila gikan sa kalag- lagan diin ang ilang mga sala nagadapit kanila.

[313]

Dili sa usa pa ka pagtawag sa paghinulsol nga Siya makatalikod kanila. Ngadto sa pagtapus sa Iyang pagbuhat sa Galilea, Siya miduaw pag-usab sa nuloy-anan sa Iyang pagkabatan-on. Sukad nga Siya gisalikway didto, ang kabantog sa Iyang pagwali ug ang Iyang mga milagro nakapuno sa yuta. Wala na karoy makalimod nga Siya nakabaton ug labaw pa sa tawhanong gahum Ang mga tawo sa Nasaret nahibalo nga Siya mipanaw nga nagahimo ug maayo,

ug nag-ayo sa tanan nga gi- sakit ni Satanas. Palibut nila mao ang mga balangay diin wala nay mga pag-agulo sa balatian sa bisan kang kinsa nga balay; kay Siya nakaagi kanila ug nag-ayo sa ilang masakiton. Ang kalooy nga gipakita sa tagsatagsa ka buhat sa Iyang kinabuhi nagapamatuod sa Iyang diosnong pagkadihog.

[314] Sa miusab sila sa pagpatalinghog sa Iyang mga pu-long ang mga Nasarenon natandog sa Diosnong Espiritu. Bisan pa karon dili sila mosugot nga kining Tawo, nga nagatubo kauban nila, lahi ug gamhanan pa kay kanila. Diha pa gihapon nagkutaw ang mapait nga han- dumanan nga samtang Siya nagaangkon sa Iyang kaugalingon nga Usang Sinaad, Siya sa matuod naglimod ka- nila sa dapit kauban sa Israel: kay Siya nagpakita kanila nga minus ang pagka angay sa pabor sa Dios kay sa diwatahan nga lalake ug babaye. Busa bisan sila nagpa- ngutana, “Diin man kining tawhana niining kaalam, ug niining mga gamhanang mga buhat?” sila dili modawat Kaniya ingon nga si Kristo sa Dios. Tungod sa ilang ka- walay pagtuo, ang Manluluwas dili makahimo ug dag- hang mga milagro sa taliwala nila. Pila lamang ka kasingkasing ang naablihan sa Iyang panalangin, ug sa ma- dumilion Siya mipahawa, nga wala na mobalik.

Ang kawalay pagtuo, kon higugmaon, nagapadayon sa pag- mando sa mga tawo sa Nasaret. Busa kini nag- kontrolar sa San- hedrin ug sa nasud. Kauban sa mga saserdote ug sa katawhan, ang unang pagsalikway nga gipakita sa gahum sa Espiritu Santo mao ang sinugdan sa katapusan. Aron sa pagproyba nga ang ilang unang pagbatok matarung, sila nagpadayon sa pagbatok sa mga pulong ni Kristo. Ang ilang pagsalikway sa Espiritu natapus sa krus sa Kalbaryo, diha sa pagkagun-ob sa ilang siyudad, diha sa pagkapat- laag sa nasud ngadto sa mga hangin sa langit.

O, daw unsa ang paghandum ni Kristo sa pag-abli sa Israel sa bililhong mga bahandi sa kamatuoran! A- pan mao kana ang ilang pagkabuta nga espirituhanon nga malisud na ang pagpakita kanila sa kamatuoran bahin sa Iyang ginharian. Sila nagpadayon pagkupot sa ilang pagtuo ug sa ilang walay hinungdan nga mga sere- monyas diin ang kamatuoran sa langit naghulat sa ilang pagdawat. Sila naggasto sa ilang salapi sa tahop ug mga panit, nga ang tinapay sa kinabuhi anaa maabut ra nila. Nganong wala sila moadto sa pulong sa Dios, ug susi- hon sa masingkamoton ang paghibalo kon sila anaa ba sa sayop? Ang Daang Tugon nga mga Kasulatan nagsay- say

sa klaro sa tanang kamatuoran sa buhat ni Kristo, ug gisublisubli Niya pagsaysay gikan sa mga manalagna, ug miingon, “Niining adlaw kining kasulatan matuman sa inyong mga dalunggan.” Kon sila sa maminatud-on nagsusi sa mga Kasulatan, nga dad-on ang ilang mga teoriya sa pagsulay sa pulong sa Dios, si Jesus dili unta mohilak sa ilang kaulawan. Siya dili unta makaingon, “Tan-awa, mabiniyaan ang inyong balay.” Luk. 13:35. Sila unta masinati sa kamatuoran sa Iyang pagka Mesiyas, ug ang kalaglagaan nga nakahimo sa ilang garbosong si- yudad nga guba mapunggan unta. Apan ang mga hunahuna sa mga Judiyo nasigpit sa ilang walay katarungang pagpataas. Ang mga leksiyon ni Kristo nagpakita sa ilang kakulangan sa kinaiya ug nagkinahanglan sa paghinulsol. Kon sila midawat sa Iyang mga pagtudlo, ang ilang mga gibuhats mausab, ug ang ilang gihigugmang mga paglaum biyaan. Aron nga mapasidunggan sa langit, sila kinahang- lan magsakripisyo sa dungog sa tawo. Kon sila motuman sa mga pulong niining bag-ong magtudlo, sila molakaw nga sukwahi sa mga opinyon sa mga dagkung utokan ug mga magtudlo nianang panahona.

[315]

Ang kamatuoran dili kaayo popular sa kaadlawan ni Kristo. Dili usab popular sa atong kaadlawan. Sukad pa nga dili kini popular nga si Satanas unang miingat sa tawo nga dili ganahan niini pinaagi sa pagpresentar sa mga bakak nga mga sugilanon nga magamando sa pag- tuboy sa kaugalingon. Dili ba kita karong adlaw naka- hibalag sa mga teoria ug mga doktrina nga walay patu- koranan diha sa pulong sa Dios? Ang mga tawo nagku- pot sa malig-on kanila sama sa gihimo sa mga Judiyo sa ilang mga tradisyon.

Ang mga lider nga Judiyo napuno sa espirituhanong garbo. Ang mga handum sa paghimaya sa kaugalingon nakita sa iyang kaugalingon bisan pa sa serbisyo sa sang- tuario. Sila mahigugma sa labawng mga lingkoranan sa sinagoga. Sila mahigugma nga sultihan sa pagtahud sa mga tiyanggihan, ug matagbaw uban sa tunog sa ilang mga titulo sa mga ngabil sa mga tawo. Samtang ang ma- tuod nga pagkadiosnon mikunhod, sila nahimong labi pang abughosan sa ilang mga tradisyon ug mga seremon- yas.

[316]

Tungod kay ang iyang pagsabut nangitngitan pinaagi sa hinakog nga pagdumot, dili sila makasibu sa gahum sa mga masusihong mga pulong ngadto sa mapa- ubsanon Niyang kinabuhi. Wala sila makadayeg sa kamatuoran nga ang matuod nga pagkahalangdon

dili na kinahanglan sa pasundayag sa gawas. Ang pagkakabus sa Tawo daw dili sibu sa Iyang pag-angkon nga mao ang Mesiyas. Sila nangutana, Kon Siya mao pa ang Iyang gi-angkon nga magamao, ngano man nga Siya dili nagpa-aron-ingnon? Kon Siya nagtagbaw nga walay kusog sa armas, unsay mahitabu sa ilang nasud? Unsaon sa gahum ug himaya nga dugay nang gihulat nga makadala sa mga nasud nga mahimong sumosunod sa siyudad sa mga Judiyo? Wala ba ang mga saserdote magtudlo nga ang Israel maoy magmando ibabaw sa tibuok yuta? Ug po-sibli ba nga ang mga dagkung mga magtutudlo sa tinuhoan nasayop?

Apan dili lamang ang kakulang sa himaya sa gawas sa Iyang kinabuhi nga nakadala sa mga Judiyo sa pagsalikway ni Jesus. Siya maoy kinatibuk-an sa kaputli, ug sila dili putli. Siya nagpuyo sa taliwala sa mga tawo ingon nga sulondan sa walay mansa nga pagkamaminatud-on. Ang Iyang walay ikasaway nga kinabuhi mipakilab ug kahayag diha sa ilang mga kasingkasing. Ang Iyang pag-kasinsero nagpakita sa ilang pagkadilisinsero. Kini na-kapakita sa kamabaw sa ilang nagpaaron-ingnon nga pagkadiosnon, ug nakadiskobre sa kalapasan ngadto kanila sa mangil-ad nga kinaiya. Kanang kahayaga dili nila dawaton.

Kon si Kristo nagtawag pa sa atension sa mga Pa-riseo, ug nagdayeg sa ilang kahibalo ug pagkadiosnon, sila unta mopasidungog Kaniya uban ang kalipay. Apan kon Siya mosulti sa ginharian sa

[317]

langit ingon nga panahon sa kalooy alang sa tanang katawhan, Siya nagpre-sentar sa bahin sa tinuhoan nga dili nila itugot. Ang ilang kaugalingong sulondan ug pagtudlo wala mahitabu nga himuon ang serbisyo sa Dios nga daw gihandum. Sa di-hang nakita nila si Jesus naghatag sa pagtagad niadtong ilang gidumtan ug gisalikway, kini nakaukay sa mangil-ad nga pagbati sa ilang garbosong mga kasingkasing. Bi-san pa sa ilang pagpanghambug nga ilalum sa “Leon sa tribu ni Juda.” Pin. 5:5, ang Israel ituboy sa pagka-inila ibabaw sa tanang mga nasud, ila untang madala ang ilang pagkapakyas sa ilang mapangandoyong paglaum nga maayo kay sa ilang maantus sa mga pagbadlong ni Kristo sa ilang mga sala, ug ang pagsaway nga ilang

[318]

gi-bati gikan sa presensia sa Iyang pagkaputli.

Ang Pagtawag sa Dap/in sa Dagat

Ang adlaw nagakasilang ibabaw sa dagat sa Ga-lilea. Ang mga disipulo, maluya sa usa ka gabiing pag- hago nga walay nakuha, diha pa sa ilang mga sakayan sa pangisda diha sa linawng dagat. Si Jesus miabut aron paggamit sa mahilum nga takna diha sa daplin sa tubig. Sa sayo sa kabuntagon Siya naglaum sa diyo- tayng panahon sa pagpahulay gikan sa daghang katawhan nga misunod Kaniya adlaw adlaw. Apan wala ma- dugay ang mga tawo mitigum libut Kaniya. Ang ilang gidaghanon midali pagdugang, nga Siya na piit sa tanang kilid. Samtang ang mga disipulo miabut pagdung- go sa yuta. Aron paglikay sa pagduot gikan sa daghang mga tawo, si Jesus misakay sa sakayan ni Pedro, ug gisugo siya pagbira ug diyotay ngadto sa dagat gikan sa baybay. Dinhi si Jesus makita na pag-ayo ug maba- tian sa tanan, ug gikan sa sakayan Iyang gitudloan ang daghang mga tawo didto sa baybayon.

Unsa ka maayong talan-awon kini alang sa mga ma-nulonda sa pagpamalandong; ang ilang mahimayaong Pangulo, nagalingkod sa sakayan sa mangingisda, nga giduyanduyan dinhi ug didto sa walay pahulay nga mga balod, ug nagapahibalo sa maayong balita sa kaluwasan ngadto sa panong nagpatalinghog nga nagaduot ngadto

[319]

sa daplin sa tubig! Siya kinsa pinasidunggan sa langit naga- pahibalo sa dagkung mga butang sa Iyang ginharian diha sa binuk- sang hawanan, ngadto sa komon nga mga tawo. Apan dili na Niya mabatnan ang labi pang maayong talan-awon alang sa Iyang mga paghago. Ang dagat sa linaw, ang mga bukid, ang halapad nga mga kaumhan, ang silaw sa adlaw nga nagalukop sa yuta, ang tanan nagahatag sa mga butang nga makapahayag sa Iyang mga leksiyon ug makapatandog kanila diha sa hunahuna. Ug walay leksiyon ni Kristo nga nabungat nga walay bunga. Ang tagsatagsa ka mensahe gikan sa Iyang mga ngabil miabut sa pila ka kalag ingon nga pulong sa kinabuhing dayon.

Kada higayon midugang ngadto sa panon diha sa baybay. Ang mga tigulang nga mga lalake nga nagsal-ig sa ilang mga sungkod,

ang mga malig-ong mga magu- uma gikan sa kabungturan, ang mga mangingisda gikan sa ilang paghago diha sa linaw, ang mga magpapatiga- yon ug mga magtutudlo, ang datu ug makinaadmanon, tigulang ug batan-on, nagdala sa ilang masakiton ug mga nanag- antus, midutdot sa pagpatalinghog sa diosnong Magtutudlo. Ni- anang talan-awon nga sama niini ang mga manalagna nagalantaw sa unahan, ug sila mi- sulat:

“Ang yuta ni Zebulon ug ang yuta ni Naptali,
 Ngadto sa dagat, sa unahan sa Jordan,
 Ang Galilea alang sa mga Hentil,
 Ang mga tawo nga naglingkod sa kangitngit
 Nakakita sa dakung kahayag,
 Ug alang kanila nga naglingkod sa dapit ug landong sa ka-
 matayon,
 Ngadto kanila ang kahayag midan-ag.”

R.V.

[320] Sa kiliran sa panon sa mga tawo didto sa kabayba- yonan sa Genesaret, si Jesus sa Iyang sermon sa daplin sa dagat adunay laing nanambong nga diha sa Iyang hunahuna. Naglantaw ngadto sa mga katuigan, Iyang nakita ang Iyang mga matinumanon sulod sa bilanggoan ug lawak hukmanan, diha sa tentasyon ug kami- ngaw ug kasakitan. Ang tagsatagsa ka talan-awon sa kalipay ug pagpakigbisog ug kalisdanan naablihan sa atubangan Niya. Sa mga pulong nga gisulti niadtong nag- libut Kaniya, Siya nagsulti usab niining ubang mga kalag sa maong mga pulong nga moabut kanila ingon nga mensahe sa paglaum diha sa pagsulay, ug paglipay diha sa kasub-anan, ug langitnong kahayag diha sa kangit- ngit. Pinaagi sa Espiritu Santo, kadtong tingog nga na- gasulti gikan sa sakayan sa mangingisda sa dagat sa Galilea madungog nga magsulti sa kalinaw ngadto sa taw- hanong mga kasingkasing sa katapusang panahon.

Ang pagwali natapus, si Jesus miatubang kang Pedro, ug mis- ugo kaniya sa pagduso ngadto sa lawod sa dagat, ug itonton ang iyang pukot aron makakuhag is- da. Apan si Pedro nasubo. Tibuok gabii wala siyay na- kuha. Sa panahon sa mamingawng mga takna siya naghunahuna sa dangatan ni Juan Bautista, nga naginusara nga

maluya sa iyang bilanggoan. Siya naghunahuna sa palaabuton sa atubangan ni Jesus ug sa Iyang mga su- mosunod, ug sa dautang kalampusan sa buhat didto sa Judiya, ug ang malisya sa mga saserdote ug mga rabbi. Bisan ang iyang kaugalingong buhat nagapakyas kaniya; ug samtang siya nagbantay sa walay sulod nga pukot, ang kaugmaon daw mangitngit uban ang kawalay ka- sibut. “Agalon,” siya miingon, “kami naghago sa tibuok nga gabii, ug walay nakuha: apan tungod sa Imong pulong akong itaktak ang pukot.”

Ang gabii mao lamang ang angay nga panahon sa pagpangisda uban ang mga pukot didto sa matin-awng mga tubig sa linaw. Human sa paghago sa tibuok. gabii nga walay kalampusan, daw walay kalauman kon itaktak ang pukot sa adlaw; apan si Jesus naghatag sa sugo,

Pagkadaghan sa mga isda nga nadakpan, tungod niana ang pukot nagise

ug nababukda. Si Pedro ug ang iyang mga igsoon nagkina- hanglan ug tabang. ug ang gugma alang sa ilang Agalon nakatandog sa mga disipulo sa pagtuman. Si Simon ug ang iyang igsuong lalake mitaktak sa pukot. Sa ilang pagsulay pagbira niini, daghan kaayo ang isda nga nakuha nga nakasugod sa pagkagisi. Sila napugos sa pagtawag ni Santiago ug ni Juan pagtabang nila. Sa nahimutang na ang nakuhang isda, ang ilang mga sakayan natugob kaayo nga may katalagman sila nga malunod.

[321]

[322]

Apan si Pedro wala na maghunahuna karon sa mga sakayan ug sa karga. Kining milagro, labaw sa tanan nga iyang nasaksihan, alang kaniya maoy pagpadayag sa diosnong gahum. Diha kang Jesus iyang nakita ang Usa nga nagkupot sa tibuok kinaiyahan ilalum sa Iyang pagman- do. Ang presensia nga diosnon nakapakita sa iyang kaugalingon nga pagkadili balaan. Ang gugma alang sa iyang Agalon, ang kaulaw sa iyang kaugalingong kawalay pagtuo, ang pagpasalamat ni Kristo sa ubos Kaniya, labaw sa ngatanan, ang pagbati sa iyang pagkahugaw sa atubangan sa walay katapusang kaputli, nag- gahum kaniya. Samtang ang iyang mga kauban naghabwa sa sulod sa pukot, si Pedro miyuko sa mga tiil sa Manluluwas, nga nagaingon, “Pahilayo gikan kanako, kay ako usa ka tawo nga makasasala, O Ginoo.”

Mao gihapon ang samang presensia sa diosnong pag- kabalaan ang nakahimo ni manalagna Daniel sa pagka- tumba sama sa patay

[323]

sa atubangan sa manulonda sa Dios. Siya miingon, “Ang akong katahum nahimo nga dautan dinhi kanako, ug kanako walay nahibilin nga kusog.” Busa sa dihang nakita ni Isaias ang himaya sa Ginoo, siya miingon, “Alaut man ako! kay patay na ako; tungod kay ako usa ka tawo nga mahugaw ug mga ngabil: kay ako nagapuyo sa taliwala sa mga tawo nga mahugaw ug mga ngabil: kay ang akong mga mata nakakita sa Hari, si Jehoba sa mga panon.” Dan. 10:8; Isa. 6:5. Ang tawhanong kaliwat, uban sa iyang kaluyahon ug sala, nadala sa pagtandi sa kahingpit sa diosnon, ug siya nag-bati nga kulang ug dili balaan. Busa ingon niana sa tanan nga tugotan sa pagtan-aw sa pagkahalangdon ug pagkagamhanan sa Dios.

Si Pedro mituaw, “Pahawa gikan kanako; kay ako usa ka makasasala nga tawo;” bisan pa niini siya mi-halog sa mga tiil ni Jesus, nagabati nga dili siya maka-bulag gikan Kaniya. Ang Manluluwas mitubag, “Ayaw kahadlok; gikan karon ikaw mangingisda nag mga tawo.” Kadtong human na makakita si Isaias sa pagkabaalaan sa Dios ug sa iyang kaugalingon nga pagka dili ta-kus nga siya gihatagan sa langitnong mensahe. Human si Pedro madala sa pagdumili-sa-kaugalingon ug pagsalig sa diosnong gahum nga siya nakadawat sa pagtawag ngadto sa iyang pag-alagad alang kang Kristo.

Hangtud nianang panahona walay mga disipulo nga sa bug-os nakighiusa ingon nga masigkamagbubuhat kauban ni Jesus. Sila na kasaksi sa daghan sa Iyang mga milagro, ug nagpatalinghog sa Iyang mga pagtudlo; apan sila wala mobiya sa bug-os sa ilang unang katungdanan. Ang pagkabilanggo ni Juan Bautista alang kanila tanan usa ka mapait nga kahiubos. Kon kana ang moabut sa buhat ni Juan, diyotay lang ang ilang paglaum alang sa ilang Agalon, uban sa tanang mga lider sa tinuhoan nga nagtipon batok Kaniya. Ilalum niining kahigayonan ma-kaayo alang kanila ang pagbalik sa unang panahon sa ilang pagpangisda. Apan karon si Jesus nagtawag kanila sa pagbiya sa ilang unang pagkinabuhi, ug makighiusa sa ilang mga interes kauban sa Iya. Si Pedro midawat sa pagtawag. Sa pag-abut didto sa baybayon, si Jesus mi-tawag sa tulo ka mga disipulo, “Sumunod Kanako, ug Ako kamong himuong mga mananagat sa mga tawo.” Dihadiha ilang gibiyaan ang tanan, ug misunod Kaniya.

Sa wala pa sila hangyoha pagbiya sa ilang mga pukot ug mga sakayan sa pangisda, si Jesus naghatag kanila sa kasegurohan nga ang Dios maghatag sa ilang mga kina- hanglan. Ang paggamit sa sakayan ni Pedro alang sa bu hat sa maayong balita gibalusan sa madagayaon. Siya kinsa “datu ngadto sa tanan nga nagatawag Kaniya,” miingon, “Panghatag kamo, ug kamo pagahatagan; ang takus nga pinaugdo, dinasok ug tinantan, ug magaaawas.” Rom. 10:12; Luk. 6:38. Niining pagkasukod Siya nagbalus sa serbisyo sa disipulo. Ug ang tagsatagsa ka sakripisyo nga gihimo sa Iyang bulohaton pagabalusan sumala sa “dili masukod nga kadagaya sa Iyang grasya.” Epe. 3:20; 2:7. [324]

Niadtong panahon sa masulob-ong gabii sa linaw, sa diha nga nakabulag sila kang Kristo, ang mga disipulo naipit pag-ayo sa kakulang sa pagtuo, ug maluyahon sa walay nakuhang paghago. Apan ang Iyang presensia na- kainit sa ilang pagtuo, ug nakadala kanila sa kalipay, ug kalampusan. Busa mao man usab kanato; gawas kang Kristo, ang atong buhat walay bunga, ug masayon ang pagkulang sa pagsalig ug pagbagulbol. Apan kon Siya duol, ug kita magbuhat ilalum sa Iyang pagmando, kita malipay sa pagkamatuod sa Iyang gahum. Maoy buhat ni Satanas ang pagpaluya sa kalag; maoy buhat ni Kristo ang pagdasig uban sa pagtuo ug paglaum.

Ang lalum nga leksiyon nga gipasabut sa milagro alang sa mga disipulo maoy leksiyon usab kanato,—nga Siya kang kinsang pulong makatigum sa mga isda sa dagat makadani usab sa tawhanong mga kasingkasing, ug magdala kanila pinaagi sa mga higot sa gugma Niya, aron ang Iyang mga sulogoon mahimong “mga manana- gat sa mga tawo.”

Sila mga mapaubsanon ug walay kaalam nga mga ta-wo, kadtong mga mananagat sa Galilea; apan si Kristo, ang kahayag sa kalibu- tan, sa madagayaon makahimo sa pagkoyalipikar kanila sa katung- danan diin Siya nagpili kanila. Ang Manluluwas wala magsaysay sa edukasyon; kay kon mamandoan sa gugma sa Dios, ug natugyan sa Iyang serbisyo, ang kabangkaagan sa pangutok usa ka panalan- gin. Apan Iyang gilabyan ang mga maalamong mga tawo sa Iyang panahon, tungod kay sila nagsalig sa kaugalingon nga dili na sila malooy sa nagaantus nga katawhan, ug mahimong mga masigkam- agbubuhat sa Tawo sa Nasaret. Sa ilang pagpahitaas ilang gitamay nga ma- tudloan ni Kristo. Ang Ginoong Jesus nangita sa pagpa- [325]

kighiusa niadtong mahimong agianan nga dili maalihan alang sa kamonikasyon sa Iyang grasya. Ang unang butang nga makat-onan sa tanan nga mahimong mga mag- bubuhat kauban sa Dios mao ang leksiyon sa dili pag- salig sa kaugalingon; unya sila maandam sa pagbahin- bahin ngadto kanila sa kinaiya ni Kristo. Kini dili ma-kuha sa edukasyon sa labing mga siyentipikong mga tunghaan. Mao ang bunga sa kaalam nga makuha gikan sa diosnong Magtutudlo lamang.

Si Jesus mipili sa mga walay kaalam nga mga ma- nanagat tungod kay sila wala matudloi sa mga tradis- yon ug masalaypong batasan sa ilang panahon. Sila mga tawo nga may abilidad nga iya sa natibo, ug sila mapa- ubsanon ug madaling matudloan,— ang mga tawo nga Iyang matudloan alang sa Iyang buhat. Diha sa komon nga mga kahimtang sa kinabuhi adunay daghan nga tawo nga nagmapailubon sa pagbuhat adlawadlaw, wala magtagad nga siya may mga gahum nga, kon tawgon ngadto sa pagpalihok, makatuboy kaniya ngadto pag- kasama sa labing pinasidunggang mga tawo sa kalibutan. Ang pagtandog sa hanas nga kamot gikinahanglan sa pag- pabangon niadtong nahikatulog nga mga bahin. Mao kanang mga tawhana ang gitawag ni Jesus nga mahimong Iyang mga masigka- magbubuhat; ug Siya naghatag kanila sa bintaha sa pagpakig-uban Kaniya. Ang mga dagkung mga tawo sa kalibutan wala nianang ma- tanga sa Magtutudlo. Sa dihang ang mga disipulo mi- gula gikan sa pagbansay sa Manluluwas, dili na sila ig- noranti kun kulang sa koltora. Sila nahimong sama na Kaniya sa hunahuna ug kinaiya, ug

[326]

ang mga tawo naka- matikod kanila nga sila nakauban ni Jesus.

Dili maoy hataas nga buhat sa edukasyon sa pag- komonikar sa kaalam lamang, apan ang pagbahinbahin nianang kusog nga maka- palihok nga madawat pinaagi sa paghibalag sa hunahuna ngadto sa laing hunahuna, ug ang kalag ngadto sa laing kalag. Ang kinabuhi lamang maoy makahatag ug kinabuhi. Unsa nga pribili- hiyo, diay, nga nailaha kinsa sa sulod sa tulo ka tuig nag-inadlaw pagpakig-uban sa diosnong kinabuhi diin na- gaubod ang tagsatagsa ka maghahatag- kinabuhing pagbati nga nakapanalangin sa kalibutan! Labaw sa tanan niyang mga kauban, si Juan ang hinigugmang disipulo mi- tugyan sa iyang kaugalingon sa gahum nianang kahi- bulongang kinabuhi. Siya miingon, “Ang kinabuhi gipakita, ug kita nakakita ni- ini, ug nagasaksi, nagpakita kaninyo nianang kinabuhing walay

katapusan, nga didto kauban sa Amahan, nga gipadayag dinhi kanato.” “Ug gikan sa maong pagkapuno Niya kaming tanan nanagpakadawat, grasya tungod sa grasya.” 1 Juan 1:2; Juan 1:16.

Diha sa mga apostoles sa atong Ginoo walay unsa man nga makadala sa himaya sa ilang kaugalingon. Tinuod nga ang kalampusan sa mga buhat nila gumikan lamang sa Dios. Ang mga kinabuhi niining mga taw- hana, ang mga kinaiya nga ilang gipauswag, ug ang gam- hanang buhat nga gihimo sa Dios pinaagi kanila, mao ang pagpamatuod kon unsa ang Iyang himuon alang sa tanan kinsa matudloan ug matinumanon.

Siya nga nahigugma kang Kristo sa hilabihan mag- himo sa labing daku nga maayo. Walay kinutuban sa ka- gamitan sa usa kinsa, mihikling sa kaugalingon, magha- tag ug lugar sa pagbuhat sa Espiritu Santo diha sa iyang kasingkasing, ug magkinabuhi sa usa ka kinabuhi nga sa bug-os natugyan ngadto sa Dios. Kon ang mga tawo makaantus sa gikinahanglan nga disiplina, nga walay pagbagolbol kun pagluya sa dalan, ang Dios magtudlo kanila kada oras, ug adlawadlaw. Siya naghandum sa pagpadayag sa Iyang grasya. Kon ang mga tawo moku- ha sa nagaali, Siya magbubo sa mga tubig sa kaluwasan sa madagayaong tubod ngadto sa tawhanong agianan. Kon ang mga tawo sa mapaubsanong kinabuhi madasig sa paghimo sa tanang maayo nga ilang mahimo, kon ang mga mapugnganong mga kamot dili magkupot kanila aron pagpahunong sa ilang kadasig, adunay usa ka gatus nga mga magbubuhay ni Kristo diin karon aduna lamay usa.

[327]

Ang Dios nagdawat sa tawo sa ilang kahintang, ug nagtudlo kanila alang sa Iyang serbisyo, kon sila mo- tugyan sa ilang kaugalingon ngadto Kaniya. Ang Espiritu sa Dios, nga dawaton sa kalag, makapalihok sa tanang galamhan. Ilalum sa pagmando sa Espiritu Santo, ang hunahuna nga gitugyan sa walay reserba ngadto sa Dios nagauswag sa paghiuyon, ug nalig-on sa pagsabut ug pagtuman sa mga tulomanon sa Dios. Ang maluya, ug nagaususab nga kinaiya nahimong nabalhin ngadto sa usa nga makusganon ug malig-on. Ang kanunay nga paghigugmaay nakatukod sa suod nga relasyon sa taliwala kang Jesus ug sa Iyang disipulo nga ang Kristohanon nahimong sama Kaniya sa hunahuna ug kinaiya. Pinaagi sa pagkadugtong kauban ni Kristo siya makabaton sa klaro ug halapad nga mga panglantaw. Ang iyang pag-ila labi pang mosantop, ang

iyang paghukom maayong pagkatimbang. Siya nga naghandum nga makaser- bisyo ngadto kang Kristo napalihok sa gahum nga na- ga- hatag ug kinabuhi sa Adlaw sa Pagkamatarung aron siya makahimo sa pagdala ug daghang bunga ngadto sa himaya sa Dios.

[328] Ang mga tawo nga may hataas nga edukasyon sa arte ug siyensia nakakat-on ug bililhong mga leksiyon gikan sa mga Kristohanon sa mapaubsanong kinabuhi kinsa giingon sa kalibutan nga walay kaalam. Apan ki- ning wala mailhing mga disipulo nakadawat ug edukas- yon sa labing taas sa tanang mga tunghaan. Sila naka- lingkod sa tiilan Niya kinsa misulti “nga wala pay tawo nakasulti [329] sama niana.”

Didto sa Capernaum

Didto sa Capernaum si Jesus mipuyo sa panagsa sa Iyang pagpanaw dinhi ug didto, ug nahibaloan nga “kini Iyang kaugalingong siyudad.” Didto sa kabaybayonan sa dagat sa Galilea, ug duol sa mga utlanan sa matahum nga kapatagan sa Genesaret, kon dili gayud diha niana.

Ang ubos nga pagmabaw sa linaw nagahatag sa ka-patagan nga nagpadaplin sa kabaybayonan sa makapatubong klima ngadto sa habagatan. Dinhi sa mga adlaw ni Kristo nanagtubo ang mga kahoyng palma ug olibo, dinhi may mga kaumhan sa mga bunga sa kahoy ug mga kaparasan, mga lunhawng mga uma, ug madan-ag namuswak nga mga bulak sa bahandianong dayan-dayan, ang tanan gitubigan sa buhing mga tuburan nga nagabugwak gikan sa mga pangpang. Ang kabaybayonan sa linaw, ug ang mga bungtod nga sa diyotay nga distansia nagalibut niini, napahimutangan sa mga lungsod ug mga balangay. Ang linaw natabunan sa mga sakayan sa mga mananagat. Bisan asa anaa ang kaguliyang sa nagkapuliki ug aktibong kinabuhi.

Ang Capernaum sa iyang kaugalingon nahisibu nga maoy sentro sa buhat sa Manluluwas. Ingon nga anaa sa agianan gikan sa Damascus ngadto sa Jerusalem ug

[330]

sa Ehipto, ug ngadto sa Dagat sa Mediteranyo, kini dakung agianan sa pagpanaw. Ang mga tawo gikan sa daghang nasud moagi tadlas niining siyudad, kun magpabilin sa pagpahulay sa ilang mga pagpanaw nganhi ug ngadto. Dinhi si Jesus makahibalag sa tanang mga nasud ug tanang ranggo, ang datu ug mga dungganon ingon man ang mga kabus ug mapaubsanon, ug ang Iyang mga leksiyon madala ngadto sa ubang mga nasud ngadto sa daghang mga panimalay. Ang pagsusi sa mga tagna makapadasig, ang pagtagad madiritso ngadto sa Manluluwas, ug ang Iyang buhat madala sa atubangan sa kalibutan.

Bisan pa sa aksion sa Sanhedrin batok kang Jesus, ang mga tawo sa masingkamoton naghulat sa mga hitabu sa Iyang buhat.

Ang tanang nagpuyo sa langit nag- kapuliki sa interes. Ang mga manulonda nag-andam sa dalan sa Iyang pagbuhat, nga nagpalihok sa mga kasingkasing sa mga tawo, ug nagdala kanila ngadto sa Manluluwas.

Didto sa Capernaum ang anak lalake sa dungganong tawo kinsa giayo ni Kristo nakasaksi sa Iyang gahum. Ug ang opisyal sa korte ug ang iyang panimalay nagpa- matuod sa malipayon sa ilang pagtuo. Sa nahibaloan nga ang Magtutudlo sa Iyang kaugalingon diha sa taliwala nila, ang tibuok siyudad napahigmata. Dakung panon sa mga katawhan nagpunsisok ngadto sa Iyang atubangan. Sa panahon sa Sabado ang mga tawo nagdasok sa sinagoga hangtud nga daghan ang wala makasulod, nga dili makakaplag ug agianan ngadto sa sulod.

Ang tanan nga nakadungog sa Manluluwas “natinga- la sa Iyang doktrina: kay ang Iyang pulong adunay gahum.” “Siya nagtudlo kanila ingon sa usa nga may kaga- hum, ug dili sama sa ilang mga escriba.” Luk. 4:32; Mat. 7:29. Ang pagtudlo sa mga escriba ug mga tigulang ma- bugnaw ug pormal, wala sa leksiyon nga makat-onan

[331] pinaagi sa pagsag-ulo. Alang kanila ang pulong sa Dios

walay nabatnang gikinahanglang gahum. Ang ilang kaugalingong mga idiya ug mga tradisyon maoy gihalili sa maong pagpanudlo. Diha sa naandang pagsubay sa serbisyo sila nagpakita sa pagsaysay sa balaod, apan walay pagdasig nga gikan sa Dios nga makatandog sa ilang kaugalingong mga kasingkasing kun sa mga kasingkasing sa ilang magpapatalinghog.

Si Jesus walay labut sa nagkalainlaing mga suheto sa kagubot sa mga Judiyo. Maoy Iyang buhat ang pag- presentar sa kamatuoran. Ang Iyang mga pulong nagdan- ag ug kahayag gikan sa mga pagtudlo sa mga patriarkas ug mga propetas, ug ang mga Kasulatan miabut sa mga tawo nga bag-ong pinadayag. Wala pa mahitabu kaniad- to nga ang Iyang magpapatalinghog makaila sa kahu- logan nga halalum sa pulong sa Dios.

Si Jesus mihibalag sa mga tawo sa ilang kaugalingong kahim- tang, sama sa usa nga nasinati sa ilang mga kalisdanan. Iyang gihimo ang kamatuoran nga matahum pinaagi sa pagpresentar niini sa labing diritso ug yano nga paagi. Ang Iyang pinulongan putli, mahusay, ug kla- ro sama sa nagadagayday nga sapa. Ang Iyang tingog sama sa musika alang niadtong nakapatalinghog na sa malaayng

tono sa mga rabbi. Apan samtang ang Iyang mga pagtudlo yano, Siya nagsulti sama sa usa nga may awtoridad. Kining kinaiyaha nakabutang sa Iyang pagtudlo nga lahi niadtong uban. Ang mga rabbi nagsulti nga may pagpanagana, sama nga ang mga Kasulatan paghubaron nga magkahulogan sa usa ka butang kun si- bu nga sa kaatbang. Ang mga magpapatalinghog adlaw- adlaw nahilakip sa dakung walay kasegurohan. Apan si Jesus nagtudlo sa mga Kasulatan nga may awtoridad nga dili mapangutana. Bisan unsay Iyang suheto, gipresen- tar kini nga may gahum, sama nga ang Iyang mga pulong dili malalis.

Apan Siya maminatud-on, inbis nga magmasuk-anon. Siya nagsulti sama sa usa nga adunay natudlong tuyo nga tumanon. Siya nagdala sa talan-awon sa kamatuoran sa kalibutang walay katapusan. Sa tagsatagsa ka tema ang Dios napadayag. Si Jesus nangita sa pagbungkag sa kahimtang sa pagbating binuang nga nakapugong sa mga tawo nga nalingaw sa mga yutan-ong mga butang. Iyang gibutang ang mga kabtangan niining kinabuhia sa ilang matuod nga relasyon, nga ubos lamang niadtong in- teres nga walay katapusan; apan wala Niya pasagdi ang iyang kaimportante. Siya nagtudlo nga ang langit ug yuta nagahiusa sila, ug ang kahibalo sa diosnong kamatuoran makaandam sa mga tawo sa paghimo sa mga katungdanan sa inadlaw nga kinabuhi. Siya nagsulti sama sa usa nga nasinati sa langit, nagbati sa iyang relasyon ngadto sa Dios, apan nag-ila sa Iyang pakighiusa sa tagsatagsa ka miembro sa tawhanong pamilya.

[332]

Ang Iyang mga mensahe sa kalooy nagkalainlain aron pagpahiangay sa Iyang tumatambong. Siya nahibalo “unsaon sa pagsulti sa pulong sa panahon alang kaniya nga maluyahon” Isa. 50:4; kay ang grasya gibubo sa Iyang mga ngabil, aron nga Siya makahimo sa pagdala ngadto sa mga tawo sa labing makadani nga paagi sa mga ba- handi sa kamatuoran. Aduna Siyay taktika sa paghibalag sa mga madumtanong mga hunahuna, ug nagpatingala kanila uban sa mga ilustrasyon nga nakadaug sa ilang aten- sion. Pinaagi sa pagpamalandong Iyang naabut ang kasingkasing. Ang Iyang ilustrasyon gikuha gikan sa mga butang sa inadlawng kinabuhi, ug bisan sila mga yano, aduna silay kahibulongang kalalum sa kahulogan. Ang mga langgam sa kahanginan, ang mga balili sa kaumhan, ang binhi, ang magbalantay sa karnerc ug ang karnero,— uban niining mga butanga si Kristo nagpakita sa walay katapusang kamatuoran;

[333] ug human niana, kon ang Iyang nanagpatalinghog makahigayon sa pagtan-aw niining mga butanga sa kinaiyahan, sila makahinumdom sa Iyang mga pulong. Ang mga ilustrasyon ni Kristo kanunay nga nag- subli sa Iyang mga leksiyon.

Si Kristo wala mag-uloulo sa mga tawo. Wala Siya magsulti nga makapatuboy sa ilang mga pinanggang hunahuna ug mga pag-pamalandong, ni magdayeg kanila sa ilang mga inalisto nga mga pagmugna; apan ang hala- lum ug dili madumtanong mga utokan midawat sa Iyang pagtudlo, ug nakakaplag nga kini misulay sa ilang mga kaalam. Sila natingala sa espirituhanong kamatuoran nga gipahayag sa yanong sinultihan. Ang labing taas ug edukasyon nahimuot sa Iyang mga pulong, ug ang walay kaalam maoy nag-pulos kanunay. Siya adunay mensahe alang sa mga dili makabasa; ug Iyang gihimo nga bisan ang mga diwatahan makasabut nga Siya adunay mensahe alang kanila.

Ang Iyang malumong gugma miabut uban ang hi- kap sa pag-ayo sa maluyahon ug nasamok nga mga kasingkasing. Bisn sa taliwala sa masamokong kasuko sa mga kaaway Siya gilibutan sa kahimtang sa kalinaw. Ang katahum sa Iyang dagway, ang kanindot sa Iyang kinaiya, labaw sa ngatanan, ang gugma nga gipahayag sa tinan-awan ug tono, nadani Kaniya ang tanan nga wala mabantok sa kakulang sa pagtuo. Kon dili pa sa matam- is ug maloloy-ong espiritu nga nakita sa tagsatagsa ka tinan-awan ug pulong, dili unta Niya madani ang dakung tumatambong sama sa Iyang gihimo. Ang mga gisakit nga mianha Kaniya nagbati nga Iyang gihiusa ang Iyang interes kauban sa ilaha ingon nga matinumanon ug malumong higala, ug sila naghandum sa paghibalo ug dugang pa sa mga kamatuoran nga Iyang gitudlo. Ang langit na- dala sa duol. Sila naghandum sa pagpabilin sa Iyang atubangan, nga ang kahumpayan sa Iyang gugma ma- gapabilin kanila sa kanunay.

[334] Si Jesus nagbantay sa halalum nga tinguha sa naga- kabalhin nga mga panagway sa nagpatalinghog Kaniya. Ang mga nawong nga nagpakitag interes ug kahimuot naghatag Kaniya sa dakung katag- bawan. Samtang ang mga udyong sa kamatuoran mitudyok ngadto sa kalag, nga miguba sa nag-ali nga pagkahakog, ug nagbuhat sa paghinulsol, ug sa katapusan pagpasalamat, ang Manluluwas nahimong nalipay. Sa dihang ang Iyang mga mata milantaw sa dakung panon nga nanagpatalinghog, ug Iyang nailhan sa taliwala nila ang

mga dagway nga ka- niadto Iyang nakita, ang Iyang panagway mi- hayag sa kalipay. Iyang nakita nga sila maoy malaumon nga mga sa- kop sa Iyang ginharian. Sa diha nga ang kamatuoran, sa yano gisulti, nakatandog sa mga hinigugmang mga larawan. Iyang nakit-an ang pagkabalhin sa panagway, ang mabugnaw, ang madumilong panan- aw, nga nagsulti nga ang kahayag wala dawata. Sa Iyang makita ang mga tawo modumili sa mensahe sa kalinaw, ang Iyang kasingkasing nasamaran ngadto sa kinahiladman.

Si Jesus didto sa sinagoga nagsulti sa ginharian nga Iyang gian- hian sa pagtukod, ug sa Iyang buhat sa pag- libre sa mga dinakpan ni Satanas. Siya nabalda sa usa ka siyagit sa kalisang. Ang usa ka buang midasmag sa atubangan gikan sa katawhan, nga nagasinggit, “Pasag- di kami; unsa may among mahimo Kanimo, Ikaw Jesus sa Nasaret? mianhi ba Ikaw sa paglaglag kanamo? ako nahibalo Kanimo kon kinsa Ikaw; ang Usang Balaan sa Dios.”

Ang tanan karon kasamok lang ug kahadlok. Ang pagtagad sa mga tawo wala na kang Kristo, ug ang Iyang mga pulong wala na tagda. Mao kiniy tuyo ni Satanas sa pagmando sa iyang biktima ngadto sa sinagoga. Apan si Jesus nagbadlong sa demonyo, nga nag-ingon, “Hilum diha, ug gumula ka kaniya! Ug ang yawa, sa gilamba niya ang tawo diha sa ilang taliwala, migula gikan kaniya nga wala makahimo kaniyag kaudat.”

Ang hunahuna niining makalolooy nga nagaantus na- ngitngi- tan pinaagi ni Satanas, apan diha sa presensia sa Manluluwas ang usa ka sidlak sa kahayag mihanaw sa kangitngit. Siya nadasig sa paghandum sa kagawasan gikan sa pagmando ni Satanas; apan ang demonyo misu- kol sa gahum ni Kristo. Sa diha nga ang tawo misulay sa paghangyo ni Jesus sa pakitabang, ang dautang espir- itu nagbutang ug mga pulong sa iyang baba, ug siya misinggit sa kasakit nga may kahadlok. Ang buang nga hingyawaan nakasabut ug diyotay nga diha siya sa atubangan sa Usa nga makalibre kaniya; apan sa siya nani- nguha sa pagduol nga maabut na ang gamhanang kamot, may laing kabubut-on nga mipugong kaniya, ang mga pu- long gikan sa lain maoy nabungat gikan kaniya. Ang pakigbugno sa taliwala sa gahum ni Satanas ug sa iyang kaugalingong handum sa kagawasan makalilisang.

Siya nakadaug usab kang Satanas didto sa tentasyon sa kamin- gawan ug karon miusab na nga Siya nada- la pag-atubang sa Iyang

kaaway. Ang demonyo naghimo sa tanang maarangan sa iyang gahum sa pagpabilin sa iyang pagmando sa iyang biktima. Ang pagkapildi dinhi makahatag kang Jesus sa kadaugan. Daw an.g tawong gisakit mawad-an sa iyang kinabuhi sa pakigbisog sa kaaway nga maoy nakadaut sa iyang pagkatawo. Apan ang Manluluwas nag-sulti sa awtoridad, ug ang binihag nahimong libre. Ang tawong hingyawaan mitindog sa atubangan sa nahibulong nga mga tawo malipayon sa kagawasan sa pagpanag-iya sa iyang kaugalingon.

Ang tawo midayeg sa Dios sa iyang pagkaluwas. Ang mata nga dili pa dugay nagpangidlap sa kalayo sa pagkabuang, karon nagdan-ag sa pagkamasinabuton, ug nagaawas ang mga luha sa pagpasalamat. Ang mga tawo naamang sa katingala. Sa dihang naulian sila sa pagsulti sila misulti sa usag usa, “Unsa man kini? usa ka bag-ong pagtulon-an! uban ang awtoridad Siya nagsugo bisan pa sa mga dautang espiritu, ug sila nagatuman Kaniya.” Mar. 1:27, R.V.

[336] Ang sekretong hinungdan sa balatian nga nakahimo niining tawhana nga kahadlokang talan-awon sa iyang mga higala ug lulan sa iyang kaugalingon diha sa iyang kinabuhi. Siya nalingla sa kalipayan sa sala, ug naghuna - huna nga himuon ang kinabuhi nga usa ka dakung kar-nabal. Siya wala magdamgo nga mahimong kalisangan ngadto sa kalibutan ug sudyaanan sa iyang pamilya. Siya naghunahuna nga ang iyang panahon maggamit sa inosen-ting binuang. Apan sa kausa nga nagpaingon siya sa ubos nga dalan, ang iyang mga tiil midali sa pagpaingon sa ubos. Ang kawalay pagpugong ug binuang kalipay naka-usab sa dungganong bili sa iyang kinaiya, ug si Satanas mikuha sa kinatibuk-ang pagmando kaniya.

Ang pagbasul ulahing miabut. Sa diha nga siya unta magsakrip-isyo sa bahandi ug kalingawan aron pagpabalik sa iyang nawalang pagkamasaligang tawo, nahimo siyang dili matabangan sa pagkupot sa usa nga dautan. Siya nagpahimutang sa iyang kaugalingon sa dapit sa kaaway, ug si Satanas nakaangkon sa tanan niyang bahin sa lawas. Ang maninintal nagdani kaniya sa daghang ma-anindot nga mga pasundayag; apan sa kausang diha na sa iyang gahum ang makalolooyng tawo, ang yawa nahimong mapintas sa iyang pagdaugdaug, ug makalilisang sa iyang mga pagduawng masuk-anon. Busa mao usab alang niadtong tanan nga motugyan sa dautan; ang

ma- kadaning kalingawan sa ilang sayo nga buhat magatapus sa kangitngit sa kasub-anan kun kabangis sa nadaut nga kalag.

Ang samang dautang espiritu nga nagtintal ni Kristo didto sa kamingawan, ug kadtong nagagahum sa bu- ang sa Capernaum, nagakontrolar sa walay pagtuo nga mga Judiyo. Apan kauban nila nagdala siya sa usa ka kahimtang nga diosnon, nangita sa paglimbong kanila sa ilang motibo sa pagsalikway sa Manluluwas. Ang ilang kondisyon labaw pang walay paglaum kay sa tawong hingyawaan, kay sila nagbati nga walay kinahanglan kang Kristo ug nahimong napunggan pag-ayo sa gahum ni Satanas.

Ang panahon pagbuhat personal ni Kristo sa taliwala sa mga tawo mao ang panahon sa dakung kaliho- kan sa mga puersa sa ginharian sa kangitngit. Sa daghang katuigan si Satanas ug kauban sa iyang mga manulonda nagpangita sa pagkontrolar sa mga lawas ug mga kalag sa mga tawo, aron pagdala diha kanila sa sala ug pag-antus; unya iyang gipasanginlan ang Dios niining tanan nga kalisdanan. Si Jesus nagpakita sa mga tawo sa kinaiya sa Dios. Siya nagbungkag sa gahum ni Satanas, ug nagbutang sa mga dinakpan nga may kagawasan. Ang bag-ong kinabuhi ug gugma ug gahum nga gikan sa langit nagapalihok sa mga kasingkasing sa mga tawo, ug ang prinsipie sa dautan napahigmata sa pagpa- kig-away sa pagpahawod sa iyang ginharian. Si Satanas mitawag sa tanan niyang mga ginsakpan, ug sa tagsatagsa ka lakang nagpakigbatok sa buhat ni Kristo.

[337]

Busa mao usab sa katapusang dakung pag-asdang sa away sa taliwala sa pagkamatarung ug sala. Samtang ang bag-ong kinabuhi ug kahayag ug gahum nagakanaug gikan sa itaas diha sa mga disipulo ni Kristo, ang bag-ong kinabuhi nagatubo gikan sa ubos, ug nagapalihok sa mga ahensia ni Satanas. Nga sa makusog nagagahum sa tagsatagsa ka yutan-ong elemento. Uban sa pagkalimbongan nga nabatnan pinaagi sa ginatus ka tuig nga pakig-away, ang prinsipie sa dautan nagbuhat ilalum sa takuban. Siya nagpakita nga nabistihan sama sa manulonda sa kahayag, ug dakung panon sa katawhan nga “naghatag sa pag- tagad sa malimbongong espiritu, ug mga pagtulon-an sa mga yawa.” 1 Tim. 4:1.

Sa mga adlaw ni Kristo ang mga lider ug mga mag-tutudlo sa Israel walay gahum sa pagbatok ni Satanas. Sila nagsalikway sa mao lamang paagi diin sila makaba- rug batok sa mga dautang espiritu.

[338] Diha lamang pinaagi sa pulong sa Dios nga si Kristo nakadaug sa dautan. Ang mga lider sa Israel nag-angkon nga maong mga magpahayag sa pulong sa Dios, apan siya nagtuon niini aron lamang sa paglaban sa ilang mga tradisyon, ug nagpu-gos sa ilang binuhat-sa-tawo nga mga tulomanon. Pina-agi sa ilang mga paghubad ilang gihimo ang pagpahayag sa mga sentimento nga wala ihatag sa Dios. Ang ilang malimbungon nga pagtukod nahimong dili masabtan ni-adtong Iyang gihimong klaro. Siya nakiglalis sa dili na-ilhan nga mga butang, ug ilang gilimod ang gikinahang-lan nga mga kamatuoran. Busa kining pagkalimbongan natanum gipahibalo. Ang pulong sa Dios gikawatan sa iyang gahum, ug ang mga dautang espiritu nagbuhat sa ilang kabubut-on.

Ang kasaysayan nagasubli sa iyang kaugalingon. Uban sa binuksan nga Biblia sa atubangan nila, ug nag-ang-kon sa pagtahud sa iyang mga pagtudlo, daghan sa mga lider sa tinuhoan sa atong panahon nagbungkag sa pagtuo niini ingon nga pulong sa Dios. Nagkapuliki sila sa pagsaway sa pulong, ug nagpahiluna sa ilang kaugalingong opinyon labaw sa iyang yano nga mga pahayag. Diha sa ilang mga kamot ang pulong sa Dios nawad-an sa iyang makapabuhing gahum. Mao kini nga ang pagka-dili matarung nagalukop, ug ang kalapasan nagadagsang.

Sa diha nga si Satanas nakadaut sa pagtuo diha sa Bi-blia, iyang gimandoan ang mga tawo sa laing mga tinub-dan sa kahayag ug gahum. Pinaagi niana siya nagdasig sa iyang kaugalingon. Kad-tong motalikod sa yanong pagtudlo sa Kasulatan ug ang makadan-ing gahum sa Espiritu Santo sa Dios nagadapit sa pagkontrolar sa mga demonyo. Ang pagsaway ug paghandum sa ubang mga bu-tang kabahin sa mga Kasulatan nakaabli sa dalan sa espiritismo ug teosopo—kadtong mga moderno nga por-ma sa karaang pagkadi-watahan—aron makahigayon ug dapit nga tumbanan bisan pa sa mga nagaangkon nga mga iglesya sa atong Ginoong Jesu-kristo.

[339] Nagapakig-uban sa pagwali sa maayong balita, ang mga ahensia nagatrabaho nga maoy mga sinugo sa ba-kakong mga espiritu. Daghang mga tawo mosulay niini pinaagi lamang sa pagkama-susihon, apan sa nakita ang kamatuoran sa nagbuhat nga labaw sa tawhanong ga-hum, siya nalingla ngadto pa gayud sa unahan, hang-tud nga siya namandoan sa kabubut-on nga kusganon pa sa

iyang kaugalingon. Siya dili na kakalagiw sa iyang misterioso nga gahum.

Ang mga depensa sa kalag nabungkag. Siya wala nay nakaali batok sa sala. Sa dihang makausa ang mga pag- pugong sa pulong sa Dios ug sa Iyang Espiritu ginasa- likway, walay tawo nga nahibalo unsa ka lalum sa ka- ulawan nga siya malunod. Ang sekretong sala kun pagbati nga naagalon magpugong kaniya ingon nga dinak- pan nga walay makatabang sama sa hingyawaan sa Capernaum. Apan ang iyang kondisyon dili nga walay pag- laum.

Ang paagi nga kita makadaug sa usang dautan mao kanang gi- daugan ni Kristo,—ang gahum sa pulong. Ang Dios dili mokontrolar sa atong mga hunahuna nga walay atong pagbuot; apan kon kita naghandum paghibalo ug paghimo sa Iyang kabubut-on, ang Iyang mga saad maato, “Kamo mahibalo sa kamatuoran, ug ang kamatuoran magapahigawas kaninyo.” “Kon may tawo nga gustong mosunod sa Iyang kabubut-on, siya mahibalo sa pagpanudlo.” Juan 8:32; 7:17, R.V. Pinaagi sa pagtuo niining mga saad, tagsatagsa ka tawo mahimong maluwas gikan sa mga lit-ag sa sayop ug pagkontrolar sa sala.

Ang tagsatagsa ka tawo may kagawasan sa pagpili unsa nga gahum nga iyang gusto nga magmando kaniya. Walay nahulog nga labing ubos, walay labing talamayon, apan nga sila makakaplag ug kaluwasan diha kang Kristo. Ang hingyawaan, sa bahin nga mag-ampo, makabu- ngat lamang sa mga pulong ni Satanas; apan ang wala ikabungat nga hangyo sa kasingkasing nabatian. Walay paghilak gikan sa kalag nga nagkinahanglan, bisan kini napakyas sa pagbungat sa mga pulong, nga dili ma- tagad. Kadtong mosugot sa pagsulod sa relasyon pakig- saad kauban sa Dios sa langit dili pasagdan ngadto sa gahum ni Satanas kun sa kadautan sa ilang kaugali- ngong kinaiya. Sila ginadapit sa Manluluwas, “Paha- wira siya sa Akong kusog, aron siya makahimo ug pa- kigdait uban Kanako; ug pahimoa siya ug pakigdait uban Kanako.” Isa. 27:5. Ang mga espiritu sa kangitngit ma- kiggubat alang sa kalag nga anaa na sa ilang pagmando, apan ang mga manulonda sa Dios makigbugno alang nianang kalaga nga labaw pang gahum. “Pagakuhaon ba ang tukbonon gikan sa mabaskug, kun kadtong mga gibihag uyon sa balaod pagabuhian? . . . Apan mao kini ang giingon ni Jehoba, Bisana pa ang mga binihag sa mabaskug pagakuhaon, ug ang tukbonon sa

[340]

makalilisang pagabuhian: kay Ako magapakigbisug kaniya nga naga- pakigbisug kanimo, ug Ako nga pagaluwason ang imong mga anak.” Isa. 49:24, 25.

Samtang ang nanambong sa sinagoga nahupong sa kadasig uban sa kahadlok, si Jesus mipahawa ngadto sa puloy-anan ni Pedro aron sa pagpahulay. Apan dinhi usab may landong nga nahulog. Ang inahan sa asawa ni Pedro nagmasakiton, nag-antus sa “dakung hilanat.” Si Jesus mibadlong sa balatian, ug ang nag-antus mitindog, ug mialagad sa mga gikinahanglan sa Agalon ug sa Iyang mga disipulo.

Ang mga balita sa buhat ni Kristo mikaylap sa ma- dali sa tibuok Capernaum. Sa kahadlok sa mga rabbi, ang mga tawo wala mosulay sa pag-anha aron maayo sa Adlawng Sabado; apan sa wala madugay nga ang adlaw misalop sa kasadpan nga aduna nay dakung ka- samok. Gikan sa mga puloy-anan, sa mga buhatan, sa mga dapit sa tiyangihan, ang mga pumopuyo sa siyudad midasok ngadto sa mapaubsanong puloy-anan nga nag- landong ni Jesus. Ang mga masakiton gidala sa mga duyan, sila nanagsalig sa ilang mga sungkod nga miabut, kun, gikuptan sa mga kahigalaan, sila nag aginod paingon sa atubangan sa Manluluwas.

[341] Miaging mga takna nga sila miabut ug mipauli; kay walay nahibalo kon ugma ila pang makita ang Mana- nambal kauban nila. Wala pa mahitabu kaniadto nga ang Capernaum makasaksi sa adlaw nga sama niini. Ang hangin napuno sa tingog sa kadaugan ug mga singgit sa pagkaluwas. Ang Manluluwas nagmaya diha sa kalipay nga Iyang namat-an. Samtang Iyang nasaksihan ang mga pag-antus niadtong mianha Kaniya, ang Iyang kasingkasing nadasig sa simpatiya, ug Siya nalipay sa Iyang gahum sa pag-ayo kanila ngadto sa maayong panglawas ug kalipay.

Wala si Jesus mohunong sa Iyang buhat hangtud ang katapusang nag-antus naayo. Miabut na sa hapit tungang gabii nga ang panon sa katawhan mipahawa, ug ang kahilum mipahiluna sa puloy-anan ni Simon. Ang malaay ug makadasig nga adlaw miagi, ug si Jesus nangita sa pahulay. Apan samtang ang siyudad natugob sa paghinanok, ang Manluluwas, “mibangon sa halayo pa ang adlaw, . . . migawas, ug milakaw ngadto sa ma- mingaw nga dapit, ug didto nag-ampo.”

Ingon niana ang paggamit sa mga adlaw sa yutan- ong kinabuhi ni Jesus. Usahay Siya magpalakaw sa Iyang mga disipulo pagduaw

sa ilang mga puloy-anan ug mag- pahulay; apan Siya sa malumo misupak sa ilang mga tinguha sa pagdala Kaniya gawas gikan sa Iyang bulo- haton. Sa tanang adlaw Siya nagpangabudlay, nagpanudlo sa mga ignorante, nag-ayo sa masakiton, naghatag ug igtatanaw sa buta, nagpakaon sa daghang mga tawo; ug sa pagbanagbanag kun sa sayong kabuntagon, migawas Siya ngadto sa sangtuario sa mga kabukiran aron pagpakig-uban sa Iyang Amahan. Usahay Siya mag- palabay sa tibuok gabii sa pag-ampo ug pagpamalandong, mobalik sa pagsilang sa adlaw ngadto sa Iyang buhat sa taliwala sa katawhan.

Sayo sa kabuntagon, si Pedro ug iyang mga kauban miadto kang Jesus, nagaingon nga ang mga tawo sa Capernaum nangita na Kaniya. Ang mga disipulo nasubo sa mapait sa pagtagad nga gihibalag ni Kristo dihang dapita. Ang mga awtoridad sa Jerusalem nangita sa pag- patay Kaniya; bisan ang Iyang kaugalingong katagilung- sod nagsulay sa pagkuha sa Iyang kinabuhi; apan sa Capernaum Siya giabiabi uban sa malipayong kadasig, ug ang mga paglaum sa mga disipulo nadagkutan pag- bag-o. Tingali sa taliwala sa mga Galileanhon nga mahi- gugmaon-sa-kagawasan makaplagaan ang mga sumosunod sa bag-ong ginharian. Apan uban sa katingala ilang na- bati ang mga pulong ni Jesus, “Ako magwali sa ginharian sa Dios ngadto sa ubang mga siyudad usab: kay sa ingon niana Ako gipadala.” [342]

Sa kadasig nga nagahari sa Capernaum, dunay ka-talagman nga ang tuyo sa Iyang buhat mawala sa ilang pagtan-aw. Si Jesus wala matagbaw nga magpadani sa Iyang kaugalingon ingon nga kahibulongang magbubuhat kun mananambal sa mga balatian sa lawas. Siya nangita sa mga tawo nga madala ngadto Kaniya ingon nga ilang Manluluwas. Samtang ang mga tawo matinguhaon sa pagtuo nga Siya mianhi ingon nga hari, aron pagtukod ug yutan-ong kagamhanan, Siya naghandum nga dad-on ang ilang mga hunahuna gawas sa yutan-on ngadto sa espirituhanon. Ang kalibutanon nga kalampusan lamang ang makababag sa Iyang bulohaton.

Ug ang kahibulong sa nagpasagad nga daghang tawo nakasamok sa Iyang espiritu. Sa Iyang kinabuhi walay pagpalabi-sa-kaugalingon nga nasagol. Ang pagtahud nga ihatag sa kalibutan ngadto sa katungdanan, kun bahandi, kun talanton, daw langyaw alang sa Anak sa tawo. Walay mga paagi nga gigamit sa mga tawo nga makadaug sa

[343] paglaban kun sugo sa pagtahud nga gigamit ni Jesus. Mga ginatus ka tuig sa wala pa Siya matawo, ginatagna na kabahin Niya, “Siya dili mosinggit ni mopataas sa Iyang tingog ni mopabati niini sa dalan. Ang usa nga nabasag nga bagakay dili Siya mobali, ug ang usa ka nagapid-ok nga pabilo dili Siya mopalong: Siya magadala ug hustisya diha sa kamatuoran. Siya dili mapakyas ni maluya, hangtud nga mapahiluna na Niya ang paghukom sa yuta.” Isa. 42:2-4, margin.

Ang mga Pariseo nangita nga mailhan pinaagi sa ilang dungganong mga seremonyas, ug ang pasundayag sa gawas sa ilang pagsimba ug mga pagtabang. Ilang gipro- bahan ang ilang kadasig alang sa tinuhoan pinaagi sa paghimo niini nga tema sa pagdiskosyon. Ang mga pag- lalis sa taliwala sa nagakabatok nga mga sekta malanog ug malaay, ug dili katingalahan nga makapatal- inghog ka sa kadalanan sa tingog sa masuk-anong panaglalis gikan sa mga maalam nga mga doktor sa balaod.

Sa nailhang kalainan sa tanan mao kini ang kinabuhi ni Jesus. Nianang kinabuhia walay saba nga pag- lantugi, walay pasundayag nga pagsimba, walay buhat nga gikinahanglan ang pagdayeg, nga nasaksihan. Si Kristo natago diha sa Dios, ug ang Dios napakita diha sa kinaiya sa Iyang Anak. Alang niining pagpadayag si Jesus naghandum nga ang mga hunahuna sa mga tawo maman- doan, ug ang ilang pagpasidungog mahatag.

[344] Ang Adlaw sa Pagkamatarung wala mobuto sa kalibutan sa mahimayaon, aron paglingla sa mga igbalati sa Iyang himaya. Nahasulat kabahin kang Kristo, “ang Iyang paggula naandam sama sa kabuntagon.” Oseas 6:3. Sa mahilum ug sa kalumo ang pagsidlak sa adlaw miabut sa yuta, nga nagaabog sa landong sa kangitngit, ug nagpamata sa kalibutan ngadto sa kinabuhi. Busa ingon man usab sa Adlaw sa Pagkamatarung nga mosilang, “uban ang pag-ayo sa Iyang mga pako.” Mai. 4:2.

“Ikaw Makahimo Paghinlo Kanako”

Sa tanang balatian nga nahibaloan sa Silangan ang sanla maoy labing gikahadlok. Ang iyang pagka- dili matambalan ug pagka-mananakod nga kinaiya, ug ang iyang makalilisang nga epikto sa iyang mga biktima, na- kapuno sa kahadlok sa labing maisug. Sa taliwala sa mga Judiyo kini gitagad nga paghukom tungod sa sala, ug ingon niana ginganlan ug “hampak,” “ang tudlo sa Dios.” Halalum-ang-dulot, dili mapanas, makamatay, gi- nalantaw kini ingon nga simbolo sa sala. Pinaagi sa balaod sa bulohatong tinuhoanon, ang sanlahon ginganlan nga dili mahinlo. Sama sa usa nga patay na daan, siya gitakpan sa gawas gikan sa mga puloy-anan sa mga tawo. Bisan unsa ang iyang hikapon nahimong dili mahinlo. Ang hangin nahugawan sa iyang gininhawa. Ang usa nga gisuspitsahan nga anaa nianang balatiana magpakita sa iyang kaugalingon ngadto sa saserdote, kinsa maoy mosusi ug magdesider sa iyang kaso. Kon hukman nga sanlahon, siya ipahilayo sa iyang pamilya, ipahilayo sa katiguman sa Israel, ug hinukman nga makig-uban lamang niadtong adunay sama kaniyang balatian. Ang balaod dili mausab sa iyang Julomanon. Bisan ang mga hari ug mga magmamando dili mahimutang nga walay labut. Ang usa ka hari nga mataptan niining makalilisang balatian magtugyan sa iyang setro, ug mokalagiw gikan sa katilingban. [345]

Halayo gikan sa iyang mga higala ug sa iyang mga paryente, ang sanlahon magdala sa tunglo sa iyang balatian. Siya mapugos sa pagpahibalo sa iyang kaugalingong katalagman, maggisi sa iyang mga saput, ug mag- patunog sa pasidaan, magpahibalo sa tanan nga mokalagiw gikan sa iyang mananakod nga atubangan. Ang singgit, “Mahugaw! mahugaw!” nagagikan sa masulob- ong tuno gikan sa gimingaw nga nadeستيرo, mao ang pahibalo nga madungog uban ang kahadlok ug pagpahilayo tungod sa kangil-ad.

Didto sa dapit nga gibuhatan ni Kristo, adunay daghan nga nag-antus niining balatiana, ug ang mga balita sa Iyang buhat miabut kanila, nga nagdagkot ug kahayag sa paglaum. Apan sukad sa

mga adlaw ni Eliseo nga manalagna, kanang butanga wala mailhi sama nga pag- hugas sa usa nga nataptan nianang sakita. Wala sila mangahas paghulat kang Jesus maghimo alang kanila nianang wala Niya mahimo kang bisan kinsa nga tawo. Adunay usa, bisan pa niini, kang kinsang kasingkasing ang pagtuo misugod sa pagtubo. Apan ang tawo wala mahibalo unsaon niya pag-abut ngadto kang Jesus. Na- pungan siya gikan sa pagpakighibalag sa iyang isigkatawo, unsaon niya pagpresentar sa iyang kaugalingon ngadto sa Mananambal? Ug siya nangutana kon si Kristo moayo ba kaniya. Modungo ba Siya sa pagtagad sa usa nga gituhoan nga nag-antus ilalum sa paghukom sa Dios? Dili ba Siya, sama sa mga Pariseo, ug bisan ang mga mananambal, nagngalan ug tunglo diha kaniya, ug nagpasidaan kaniya sa pagkalagiw gikan sa kanunayng pagduaw sa mga tawo. Siya naghunahuna sa tanan nga gisulti kaniya kabahin ni Jesus. Walay usa nga nangita sa Iyang panabang nga gisalikway. Ang makalolooyng tawo naninguha sa pagpangita sa Manluluwas.

[346] Bisin pa nga gisirhan sa gawas gikan sa mga siyudad, tingali nga siya makatadlas sa Iyang agianan didto sa mga dalan subay sa bukid, kun makakaplag Kaniya nga magtudlo sa gawas sa mga lungsod. Ang kalisdanan daku, apan mao lang kini ang iyang paglaum.

Ang sanlahon gigiyahan ngadto sa Manluluwas. Si Jesus nanudlo sa baybayon sa linaw, ug ang mga tawo naglibut Kaniya. Nagatindog sa layo, ang sanlahon na- kapatalinghog sa pila ka pulong gikan sa mga ngabil sa Manluluwas. Nakita niya Siya nga nagbutang sa Iyang mga kamot sa mga masakiton. Iyang nakita ang mga bakol, ang buta, ang paralitiko, ug kadtong mga hima- lasyon sa nagkalainlaing mga balatian nga nanindog sa maayong mga lawas, nagdayeg sa Dios sa ilang pagka- luwas. Ang pagtuo nalisig-on sa iyang kasingkasing. Siya nagpaduol ug nagpaduol pa gayud sa nagkatigum nga panon sa katawhan. Ang pagdili nga gipahimutang diha kaniya, ang pagkawalay katalagman sa mga tawo, ug ang kahadlok diin ang tanang tawo nagaisip kaniya nga hi- nikalimtan. Ang iya lamang gihunahunaan mao ang bu- lahang paglaum nga siya maayo.

Siya makaluod nga talan-awon. Ang balatian naka- himo sa makahahadlok nga pagkutkot, ug ang iyang na- gahalata nga lawas makalilisang nga tan-awon. Sa pag- kakita kaniya ang mga tawo misibug sa kahadlok. Sila nagpundokpundok usag-usa sa ilang tin-

guha pagkalagiw gikan sa pagsaghid kaniya. May pila nga nagsulay pag- pugong kaniya gikan sa pagduol kang Jesus, apan napakyas lang. Siya wala makakita ni makadungog kanila. Ang ilang panagway sa pagluod walay bali alang kaniya. Iya lamang nakita ang Anak sa Dios. Iya lamang na- dunggan ang tingog nga nagsulti ug kinabuhi sa hima- lasyon. Sa midutdot ngadto kang Jesus, siya mihapa sa iyang kaugalingon sa Iyang mga tiil uban sa pagsing- git, “Ginoo, kon buot Mo, makahinlo Ikaw kanako.”

Si Jesus mitubag, “Buot Ako, magmahinlo ka’,” ug

Ang sanlahon nihapa sa tiilan ni Jesus ug miingon, “Ginoo, kon Imong hi* muon, Ikaw makahinlo kanako gitapion Niya ang iyang kamot diha kaniya. Mat. 8:3, R.V.

[347]

Dihadiha ang kabalhinan miabut sa sanlahon. Ang iyang mga unod maayo na, ang mga ugat mobati na, ug ang mga kusog maligon na. Ang gansangon, ug daw him- bis nga ibabaw pinasahi ra sa sanla nawala, ug ang ma- humok nga dan-ag, sama sa panit sa maayog lawas nga batang gamay, mipuli sa iyang dapit.

[348]

Si Jesus nagsugo sa tawo nga dili ipahibalo ang buhat nga nahimo, apan sa diritso magpresentar sa iyang kaugalingon nga magdala sa halad ngadto sa templo. Ka- nang halad dili dawaton hangtud ang mga saserdote ma- kasusi ug makaingon nga ang tawo sa kinatibuk-an lib- re na sa balatian. Bisan dili sila gusto nga maghimo niining serbisyo, dili sila makalikay sa pagsusi ug pagdesider sa iyang kaso.

Ang mga pulong sa Kasulatan nagpakita unsa ka di- nalian nga si Kristo nagtugon sa tawo sa kakinahanglan sa paghilum ug pagdali sa pagbuhat. “Siya miingon dayon kaniya, ug nagpadala kaniya ngadto sa unahan; ug miingon pagpadayon, Bantayi baya nga walay imong su- ginlan bisan kang kinsa: hinuon umadto ka ug magpakita ka sa saserdote, ug maghalad ka sa halad nga gisugo ni Moises, ingon nga pagpamatuod ngadto sa katawhan.” Kon ang mga saserdote nakahibalo pa kabahin sa pag- kaayo sa sanlahon, ang ilang kasuko kang Kristo maga- dala unta kanila sa dili husto nga pahayag sa paghukom. Si Jesus naghandum nga ang tawo mopresentar sa iyang kaugalingon didto sa templo sa dili pa ang hongihong kabahin sa milagro moabut kanila. Pinaagi niana ang dili hustong desisyon madawat, ug nga ang naayong sanlahon matugotan sa pagpakighiusa pag-usab kauban sa iyang pamilya ug mga higala.

[349] Adunay ubang mga butang nga gilantaw ni Kristo sa pagsugo nga maghilum ang tawo. Ang Manluluwas nahibalo nga ang Iyang mga kaaway naninguha kanunay sa paglimite sa Iyang buhat, ug ipahilayo gikan Kaniya ang mga tawo. Siya nahibalo nga kon ang pagkaayo sa sanlahon ipahibalo sa ubang dapit, ang ubang nanagan- tus nianang sakita makalisang magpunsisok pagpundok libut Kaniya, ug ang singgit ipatunog nga ang mga tawo matakdan pinaagi sa pagsaghid kanila. Daghan sa mga sanlahon dili magagamit sa gasa sa maayong pang- lawas aron paghimo niini nga panalangin ngadto kanila ug ngadto sa uban. Ug sa pagdala sa mga sanlahon ngadto Kaniya, Siya maghatag ug higayon alang sa pagpa- sangil nga Siya naglapas sa mga gidili sa balaod rito- wal. Pinaagi niana ang Iyang buhat sa pagwali sa maayong balita mapunggan.

Ang hitabu nakapamatarung sa pasidaan ni Kristo. Ang daghang panon sa katawhan nakasaksi sa pag-ayo sa sanlahon, ug sila nagtinguha sa paghibalo sa desisyon sa mga saserdote. Sa mibalik ang tawo sa iyang mga higala, adunay daku kaayong matingalahong kalipay. Bisan pa sa pasidaan ni Jesus, ang tawo wala maghimog paningkamot sa pagtago sa kamatuoran sa iyang pagkaayo. Dili unta mahimo nga matagoan kini apan ang sanlahon mipahibalo niining butanga sa gawas. Sa napama- landong nga ang pagkamapaubsanon ni Jesus nga naka- himo niining pagdili kaniya, milakaw hinuon siya sa pagpahibalo sa gahum niining Dakung Mananambal. Siya wala makasabut nga ang tagsatagsa nianang pagpahibalo nakahimo sa mga saserdote ug mga tigulang nga labing nagtinguha sa paglaglag kang Jesus. Ang tawong naayo nagbati nga ang panalangin sa maay- ong lawas maoy labing bililhon. Siya nalipay sa kusog sa pagkatawo, ug sa iyang pagkabalik ngadto sa iyang pamilya ug katiling- ban, ug nagbati nga imposibli nga mapunggan ang pag- hatag sa himaya ngadto sa Mananambal nga nakaayo kaniya. Apan ang iyang buhat sa pagpasiga ngadto sa gawas sa maong butang nakaresulta sa pag- babag sa bu- lohaton sa Manluluwas. Nakahimo kini sa mga tawo sa pagtigum libut Kaniya sa hilabihan ka daghan nga Siya napugos sa usa ka panahon paghunong sa Iyang buhat.

[350] Ang tagsatagsa ka buhat sa pag-alagad ni Kristo ha- layo-ang- maabut sa iyang katuyoan. Kini makapasabut ug labaw pa sa makita sa buhat sa iyang kaugalingon. Busa mao man ang kaso sa sanlahon. Samtang si Jesus mialagad sa tanang mianha Kaniya, Siya nag-

pangandoy niadtong wala moanha. Samtang Siya nagdani sa mga maniningil sa buhis, sa diwatahan, ug sa mga Samaria-hanon, Siya naghandum usab sa pag-abut sa mga saserdote ug mga magtutudlo kinsa nasirhan pinaagi sa pag-dumot ug tradisyon. Wala Niya sayloi bisan unsang pa-agi nga sila mahimong maabut. Sa pagpadala sa naayong sanlahon ngadto sa mga saserdote, Siya naghatag kanila sa pagpamatuod nga gikalkulo nga makakuha sa ilang pagdumot.

Ang mga Pariseo nagsulti nga ang pagtudlo ni Kristo supak sa balaod nga gihatag sa Dios kang Moises, apan ang Iyang pagsugo sa nahinloang sanlahon pag-presentar sa halad sumala sa balaod nakawalay epikto sa ilang pasangil. Kini igo nga pagpamatuod alang sa tanang gustong motuo.

Ang mga lider sa Jerusalem nagpadala sa mga espi-ya pagpan-gitag pasangil kang Kristo sa kamatayon. Siya mitubag sa paghatag kanila sa kamatuoran sa Iyang gugma sa katawhan, sa Iyang pagtahud sa balaod, ug sa Iyang gahum sa pagluwas gikan sa sala ug kamatayon. Pinaagi niana nagdala Siya sa pagsaksi ngadto kanila: “Sila nagbalus Kanako sa dautan alang sa maayo, ug ang pagdumot alang sa Akong gugma.” Sal. 109:5. Siya kinsa didto sa bukid naghatag sa mga sugo, “Higugmaa ninyo ang inyong mga kaaway,” sa Iyang kaugalingon nagpadaku sa prinsipio, nga dili magbalus sa “panghi-maraut sa panghimaraut, ni magbalus sa pasipala sa suiting pasipala: kondili hinuon ang panalangin.” Mat. 5:44; 1 Ped. 3:9. [351]

Ang mao gihapong mga saserdote nga nagkondenar sa sanlahon sa pagkadeestero nagpamatuod sa iyang pagkaayo. Kining ilang paghukom, nga sa publiko gisulti ug gilista, mao ang nagbarug nga pagpamatuod alang kang Kristo. Ug samtang ang naayong tawo nagabalik sa katilingban sa Israel, diha sa kaugalingong pagsugot sa mga saserdote nga wala nay mansa sa balatian diha kaniya, siya sa iyang kaugalingon usa ka buhing saksi sa Iyang Mag-aayo. Sa malipayon siya naghatag sa iyang halad ug gipadaku ang ngalan ni Jesus. Ang mga saserdote nakonbenser sa diosnong gahum sa Manluluwas. Natugotan alang kanila ang paghibalo sa kamatuoran ug ang makabaton ug kaayohan sa kahayag. Kon isalikway, kini molabay, nga dili na mobalik. Alang sa kadaghanan ang kahayag gisalikway; apan wala ikahatag nga walay ka-puslanan. Daghang mga kasingkasing ang natandog nga sa ubang panahon walay ilhanan. Sa panahon sa kinabuhi sa Manluluwas, ang Iyang buhat daw

diyotay lang ang pagtubag sa gugma gikan sa mga saserdote ug mga magtutudlo; apan human sa Iyang pagsaka sa langit “ang dakung panon sa mga saserdote nagmatinuinanon sa pag-tuo.” Buhat 6:7.

[352] Ang buhat ni Kristo sa paghinlo sa sanlahon sa iyang makalilisang nga balatian maoy usa ka ilustrasyon sa Iyang buhat sa paghinlo sa kalag gikan sa sala. Ang tawo nga miduol kang Jesus “napuno sa sanla.” Ang iyang makamatay nga hilo nakalukop sa iyang lawas. Ang mga disipulo nangita sa pagpugong sa ilang Agalon gikan sa paghikap Kaniya; kay siya nga mohikap ug sanlahon mahimo usab siya nga mahugaw. Apan sa paghikap sa Iyang kamot diha sa sanlahon, si Jesus wala makadawat ug kahugawan. Ang Iyang paghikap naghatag sa gahum nga maghatag-ug-kinabuhi. Ang sanla nahinlo. Ingon niana usab ang sanla sa sala,—lalum ug gamot, makamatay, ug imposibli nga mahinloan pinaagi sa tawhanong gahum. “Ang tibuok nga ulo masakiton, ug ang tibuok kasingkasing maluya. Gikan sa lapalapa sa tiil ngadto sa ulo walay maayo diha niana; apan mga samad, ug mga pangos, ug nagakalata nga mga kabahong.” Isa. 1:5, 6. Apan si Jesus, nga mianhi aron pagpuyo kauban sa mga tawo, wala makadawat sa kahugawan. Ang Iyang presensia mao ang makaayong hiyas alang sa makasasala. Bisan kinsa ang moluhod sa Iyang mga tiil, magaingon sa pagtuo, “Ginoo, kon buot Mo, makahinlo Ikaw kanako,” makadungog sa tubag, “Buot Ako, magmahinlo ka.” Mat. 8: 2, 3, R.V.

Sa pila ka higayon sa pag-ayo, Si Jesus wala diha-diha maghatag sa panalangin nga gipangita. Apan sa kaso sa sanla, wala madugay nga ang hangyo gihimo kay sa kini gihatag. Kon kita mag-ampo sa yutang panalangin, ang tubag sa atong pag-ampo tingali malangan, kun ang Dios tingali maghatag kanato sa butang gawas sa atong gipangayo, apan dili kana mao kon kita mangayo sa pagkaluwas gikan sa sala. Maoy Iyang kabubut-on ang paghinlo kanato gikan sa sala, sa paghimo kanato nga Iyang mga anak, ug nga kita makahimo sa pagkinabuhi sa balang kinabuhi. Si Kristo “mitugyan sa Iyang kaugalingon alang sa atong mga sala, aron nga Siya makaluwas kanato gikan niining kalibutan karon, sumala sa kabubut-on sa Dios ug atong Amahan.” Gal. 1:4. Ug “mao kini ang pagsalig nga atong nabatnan diha Kaniya, nga, kon kita mangayo bisan unsa sumala sa Iyang kabubut-on, Siya magpatalinghog kanato: ug kon kita nahibalo nga Siya nagpatalinghog kanato, bisan unsay atong

pangayoon, kita nahibalo nga kita adunay mga pangalyu- po nga atong gihandum alang Kaniya.” 1 Juan 5:14, 15. “Kon isugid ta ang atong mga sala, Siya matinumanon ug matarung nga magapasaylo sa atong mga sala, ug magahinlo kanato gikan sa tanang pagka-dili-matarung.” 1 Juan 1:9.

Sa pag-ayo sa paralitiko didto sa Capernaum, si Kristo miusab pagtudlo sa samang kamatuoran. Mao kadto ang pagpakita sa Iyang gahum sa pagpasaylo sa mga sala nga ang milagro gihimo. Ug ang pag-ayo sa parali- tiko nagapakita usab sa ubang bililhong mga kamatuoran. Kini puno sa paglaum ug pagdasig, ug gikan sa iyang pagkasumpay ngadto sa masupakong mga Pariseo aduna kiniy lek-siyon usab sa pagpasidaan.

[353]

Sama sa sanlahon, kining paralitiko nawad-an sa ta-nang paglaum nga maayo. Ang iyang balatian mao ang resulta sa usa ka kinabuhi sa sala, ug ang iyang mga pag-an- tus nagdugang kapait tungod sa pagbasul. Siya dugay na kaniadto nga naghangyo sa mga Pariseo ug mga mananambal, naglaum sa kaayohan gikan sa pag-antus sa pa- ngutok ug kasakit sa lawas. Apan sila sa mabugnaw mi- hukom kaniya nga dili na maayo, ug gipasagdan siya alang sa kasuko sa Dios. Ang mga Pariseo nagtagad sa balatian ingon nga kamatuoran sa kasuko sa Dios, ug sila nagpalayo sa ilang kaugalingon gikan sa masakiton ug sa mga makalolooy. Apan usahay kining mga taw- hana nga nagpataas sa ilang kaugalingon ingon nga balaan labi pang makasasala kay sa mga nanag-antus nga ilang gikondenar.

Ang paralitikong tawo sa kinatibuk-an walay maka- tabang, ug, sa nakita nga walay higayon nga may mota- bang gikan sa bisan asang dapit, siya nahunlak ngadto sa kawalay paglaum. Unya siya nakabati sa kahibulo- ngang mga buhat ni Jesus. Siya gisultihan nga may uban nga makasasala pa ug walay makatabang sama kaniya nangaayo; bisan ang mga sanlahon nangaayo. Ug ang mga higala nga nagpahibalo niining mga butanga nagdasig kaniya sa pagtuo nga siya usab maayo kon siya madala ngadto kang Jesus. Apan ang iyang paglaum nahugno sa dihang nahinumduman niya kon unsa ang pagkadala sa balatian diha kaniya. Siya nahadlok nga ang putling Mananambal dili motugot kaniya sa Iyang presensia.

Apan dili ang pag-ayo sa panglawas ang iyang dakung gihandum sama sa kaayohan gikan sa lulan sa sa- la. Kon siya makakita kang Jesus, ug makadawat sa ka- segurohan sa pagpasaylo ug kalinaw

[354]

kauban sa Langit, siya matagbaw na lang kon mabuhi kun mamatay, su-mala sa kabubut-on sa Dios. Ang singgit sa himalatyong tawo mao, O nga ako makaduol unta sa Iyang presensia! Walay panahon nga walaon; kay ang iyang mga unod nagpakita na sa pagkadugta. Iyang gihangyo ang iyang mga higala sa pagdala kaniya diha sa iyang higdaanan ngadto kang Jesus, ug kini sa malipayon ilang gihimo. Apan mabaga kaayo ang panon sa katawhan nga mitambong sa sulod ug gawas sa balay nga didto ang Manluluwas, nga malisud alang sa masakiton nga tawo ug sa iyang mga higala sa pag-abut Kaniya, kun bisan pagduol nga makapatalinghog sa Iyang tingog.

Si Jesus nagpanudlo didto sa balay ni Pedro. Sumala sa ilang batasan, ang Iyang mga disipulo naglingkod duol libut Kaniya, ug “didtoy mga Pariseo ug mga dok- tor sa balaod nga nanaglingkod, nga miabut gikan sa tagsatagsa ka lungsod sa Galilea, ug sa Judiya, ug sa Jerusalem.” Kini sila mianhi ingon nga mga espiya, nangita ug ikaakusar batok kang Jesus. Gawas niining mga opisyaes mipun- sisok ang nagkalainlaing panon sa katawhan, ang matinguhaon, ang matinahuron, ang masu- sion, ug ang mga walay pagtuo. Ang nagkalainlaing mga nacionalidad ug tanang grado sa katilingban girepresen- tar. “Ug ang gahum sa Ginoo mitambong aron sa pag- ayo.” Ang Espiritu sa kinabuhi naglukop ibabaw sa na- nagtigum, apan ang mga Pariseo ug mga doktor wala makatagad sa iyang pre- sensia. Sila nagbati nga walay ilang kinahanglan, ug ang pag-ayo dili alang kanila. “Iyang gibusog ang mga gigutom sa mga maayong mga butang; ug ang mga datu Iyang gipapahawa nga walay gidala.” Luk. 1:53.

[355] Nagausab usab nga ang mga nagyayong sa paraliti- ko nagtin- guha sa pagduso sa ilang agianan agi sa panon sa katawhan, apan napakyas. Ang tawong masakiton mi- tan-aw libut kaniya sa dili ikabungat nga kasakit. Sa dihang ang dugay-nang gipaabut nga hinabang duol na kaayo, unsaon niya pagsalikway sa paglaum? Sa iyang sugyot ang iyang mga higala nagdala kaniya didto sa iba- baw sa atop sa balay ug, giguba ang atop, gitonton siya didto sa tiilan ni Jesus. Ang pagwali nabalda. Ang Manluluwas mitan-aw sa masulob-ong dagway, ug nakita ang nagahangyo nga mga mata nga natutok ngadto Kaniya. Siya nakasabut sa kaso; Iyang gik- abig ngadto Kaniya kadtong nalibog ug maduhaduhaon nga espiritu.

Samtang ang paralitiko didto pa sa iyang puloy-anan, ang Manluluwas nakadala ug konbiksion sa iyang konsiyensia. Sa diha nga siya mihinulsol sa iyang mga sala, ug mituo sa gahum ni Jesus nga makahinlo kaniya, ang mga kalooyng maghahatag-kinabuhi sa Manluluwas una nga mipanalangin sa iyang naghandum nga kas- ingkasing. Si Jesus nagbantay sa unang sidlak sa pagtuo nga mo- tubo ngadto sa paglaum nga Siya mao lamang ang maka- tabang sa makasasala, ug nakakita niini nga nagtubo sa makusog sa kada tinguha sa pagduol sa Iyang presensia.

Karon, sa mga pulong nga nahulog sama sa musi- ka sa dalung- gan sa naga-antus, ang Manluluwas miingon, “Anak, magmalipayon ka; ang imong mga sala gipasaylo na diha kanimo.”

Ang lulan sa kaguol mipahawa gikan sa kalag sa ma- sakitong tawo; ang kalinaw sa pagpasaylo nagpabilin diha sa iyang espiritu, ug nagdan-ag gawas sa iyang dagway. Ang iyang sakit sa panglawas nawala na, ug ang iyang kinatibuk-an nga pagkatawo nausab. Ang walay ikatabang nga paralitiko naayo! ang makasasalang tawo gipasaylo!

Sa yanong pagtuo siya midawat sa mga pulong ni Je- sus ingon nga panalangin sa bag-ong kinabuhi. Wala siya mobungat ug lain pang hangyo, apan naghigda sa ma- himayaong kahilum, hilabihang kalipay kay sa mga pu- long. Ang kahayag sa langit midan-ag sa iyang dagway, ug ang mga tawo mitan-aw uban ang kahadlok sa ma- ong talan-awon. [356]

Ang mga rabbi naghulat nga matinguhaon sa pagtan- aw unsang paghukom ang himuon ni Kristo niining ka- soha. Ilang nahinum- duman giunsa sa tawo paghangyo kanila alang sa hinabang, ug sila midumili kaniya sa paglaum ug kalooy. Wala matagbaw niini, sila nagsulti nga siya nag-antus sa tunglo sa Dios tungod sa iyang mga sala. Kining mga butanga miabut nga lab-as sa ilang mga hunahuna sa ilang nakita ang tawong masakiton sa ilang atubangan. Ilang namatikdan ang interes diin ang tanan nagabantay sa talan-awon, ug sila nagbati sa makalilisang kahadlok nga mawad-an sa ilang kaugalingong inpluwen- sia sa mga katawhan.

Kining mga dagkung mga tawo wala magkabinaylo- ay ug mga pulong paghiusa, apan sa pagtinan-away nila sa usag-usa nila ka mga dagway sila nagbasa sa samang hunahuna sa tagsatagsa, nga may butang pagahimuon aron paghunong sa sulog sa pagbati. Si Jesus

misulti nga ang mga sala sa paralitiko gipasaylo. Ang mga Pariseo nagdakop niining mga pulonga nga pagpasipala, ug nagsa- but nga sila makapresentar niini ingon nga sala nga angay sa kamatayon. Sila nag-ingon sa ilang mga kasingkasing, “Siya nagapasipala: kinsa ba ang makapasaylo sa mga sala kondili ang Usa, mao ang Dios?” Mar. 2:7, R.V.

[357] Gitutok ang Iyang panan-aw ngadto kanila, diin sila nahadlok, ug misibug, si Jesus miingon, “Ngano man nga naghunahuna kamog dautan sa Inyong mga kasingkasing? Kay hain man ang masayon, ang pag-ingon, Ang imong mga sala pagapasayloon diha kanimo; kun ang pag-ingon, Tumindog ka, ug molakaw? Apan aron kamo mahibalo nga ang Anak sa tawo adunay gahum dinhi sa yuta sa pagpasaylo sa mga sala,” Siya miingon, milingi ngadto sa paralitiko, “Tumindog ka, dad-a ang imong higdaanan, ug umadto ka sa imong kaugalingong balay.” Unya siya nga giyayongan ngadto kang Jesus mitindog sa iyang mga tiil uban sa kahunit ug kusog sa pagkabatanton. Ang makahatag-kinabuhi nga dugo midali pag- lukop sa iyang mga kaugatan. Ang tagsatagsa ka bahin sa iyang lawas migimok sa kalit nga paglihok. Ang ka- dan-ag sa maayong panglawas maoy mipuli sa kaluspad sa umaabut nga kamatayon. “Ug dihadiha siya mitindog, mikuha sa iyang higdaanan, ug milakaw sa ilang atubangan tanan; sa pagkaagi nga sila tanan natingala, ug naghimaya sa Dios, nga nagaingon, Kami wala maka- kita sukad niining paagiha.”

O, kahibulongang gugma ni Kristo, midungo sa pag- ayo sa mga nakasala ug mga masakiton! Ang pagkadiosnon nagsubo ug naghumpay sa mga kasakit ug pag-an- tus sa katawhan! O, kahibulongang gahum gipadayag sa mga anak sa mga tawo! Kinsa ang makaduhaduha sa mensahe sa kaluwasan? Kinsa ang dili makatagad sa mga kalooy sa mahigugmaong Manluluwas?

Walay gikinahanglang lain gawas sa gahum sa pag- lalang ang pagpabalik sa maayong lawas niadtong nag- kahunos nga lawas. Ang sama nga tingog nga nagsultig kinabuhi sa tawo nga gilalang gikan sa abog sa yuta nagsulti ug kinabuhi ngadto sa himalatyong paralitiko. Ug ang samang gahum nga naghatag ug kinabuhi sa lawas nagbag-o sa kasingkasing. Siya nga sa panahon sa pag- lalang “nagsulti, ug kini nahimo,” kinsa “misugo, ug kini milungtad” Sal. 33:9, nagsulti sa kinabuhi ngadto sa kalag nga patay sa mga paglapas ug kasal-anan. Ang pagkaayo sa lawas mao ang kamatuoran sa gahum

nga nagabag-o sa kasingkasing. Si Kristo nagsugo sa paralitiko sa pagtindog ug molakaw, “aron nga ikaw mahibalo,” Siya miingon, “nga ang Anak sa tawo adunay gahum sa yuta sa pagpasaylo sa mga sala.”

Ang paralitiko nakakaplag diha kang Kristo sa pag- ayo sa duha ang kalag ug ang lawas. Ang espirituhanong pag-ayo gisundan sa pag-ayo sa panglawas. Kining leksiyon dili lamang sayloan. Aduna karon mga linibo nga nanag-antus sa balatian sa lawas, kinsa, sama sa paralitiko, naghandum sa mensahe, “Ang imong mga sala gipasaylo.” Ang lulan sa sala, uban sa iyang walay pahu- lay ug dili matagbaw nga mga handum, mao ang patuku- ranan sa ilang mga balatian. Dili sila makakaplag. ug kaayohan hangtud nga sila moadto ngadto sa Mananambal sa kalag. Ang kalinaw nga Siya lamang ang makahatag motipiktipik ug kusog ngadto sa hunahuna, ug kalison sa lawas.

[358]

Si Jesus mianhi aron sa “paglaglag sa mga buhat sa yawa.” “Diha Kaniya ang kinabuhi,” ug Siya miingon, “Ako mianhi aron nga sila makabaton ug kinabuhi, ug nga sila makabaton niini sa madagayaon gayod.” Siya mao “ang nagapabuhing espiritu.” 1 Juan 3:8; Juan 1:4; 10:10; 1 Kor. 15:45. Ug sa gihapon anaa Kaniya ang makahatag-kinabuhing gahum sama sa dinhi pa sa yuta nga Iyang giayo ang masakiton, ug misulti sa pagpasaylo sa makasasala. Siya “magapasaylo sa tanan nimong mga kalapasan,” Siya “magaayo sa tanan mong balatian.” Sal. 103:3.

Ang epikto nga nahimo sa mga tawo sa pag-ayo sa paralitiko nahisama sa gibuksan ang langit, ug nagpakita sa mga himaya sa labing maayong kalibutan. Samtang ang tawo nga naayo miagi sa taliwala sa panon sa katawhan, nga nagpanalangin sa Dios sa kada lakang, ug nagdala sa iyang lulan nga sama lang kabug-at sa bal- hibo, ang mga tawo misibog aron paghatag kaniyang alagian, ug uban sa mahadlokong mga dagway mitutok kaniya, nga nanaghonghonganay sa mahinay sa ilang kaugalingon, “Atong nakita ang mga katingalahang mga butang karong adlaw.”

Ang mga Pariseo naamang sa katingala ug nasubra- han sa pagbati sa kapildihan. Ilang nakita nga dinhi dili higayon alang sa ilang kasina nga moinit ngadto sa katawhan. Ang kahibulongang buhat nga nahimo ngadto sa tawo nga ilang gitugyan ngadto sa tunglo sa Dios na- katandog sa mga tawo nga ang mga rabbi nianang panahona

[359]

nakalimtan. Ilang nakita nga si Kristo nagbaton ug gahum nga ilang gipahinungod lamang sa Dios; apan ang buotang kaligdong sa Iyang batasan nailhan nga lahi sa ilang mapahitas-on nga panlihok. Sila nalibog ug na- paubos, nagaila, apan dili mosugid, sa presensia sa labaw pa sa tawo nga binuhat. Sa nagakakusog ang kamatuoran nga si Jesus may gahum sa yuta sa pagpasay-lo sa mga sala, nagadugang usab kalig-on ang ilang pag- koral sa ilang kaugalingon sa kawalay pagtuo. Gikan sa puloy-anan ni Pedro diin nakita nila ang paralitiko nga naayo pinaagi sa Iyang pulong sila mipahawa nga na- nagmugna sa bag-ong mga paagi sa pagpahilum sa Anak sa Dios.

Ang balatian sa lawas, bisan unsa ka malisud ug la- Ium ug dulot, naayo pinaagi sa gahum ni Kristo; apan ang sakit sa kalag nagkuptot sa malig-on niadtong mipi- yong sa ilang mga mata batok sa kahayag. Ang sanla ug paralisis dili kaayo makalilisang sama sa pagkamapahi- tas-on ug kakulang sa pagtuo.

Didto sa puloy-anan sa naayong paralitiko adunay dakung kalipay sa iyang pagbalik ngadto sa iyang pamilya, nga nagdala sa kahayahay sa higdaanan diin siya sa mapaubsanon giyayongan gikan sa ilang atubangan sa diyotayng panahon nga miagi. Sila mitigum paglibut kaniya uban ang mga luha sa kalipay, nga dili sila makatuo sa ilang mga mata. Siya mitindog sa atubangan nila sa kinatibukang kabaskog sa pagkatawo. Kadtong mga bukton nga ilang nakita nga walay kinabuhi madali nang motuman sa iyang pagbuot. Ang unod nga naluyat ug nalagum karon mahamis ug mapulapula. Siya naglakaw sa malig-on, ug libre nga paglakang. Ang kalipay ug paglaum nahisulat sa tagsatagsa ka bahin sa iyang dagway; ug ang [360] pagpahayag sa kaputli ug kalinaw nakakuha sa dapit sa mga marka sa sala ug pag-antus. Ang malipa- yong pagpasalamat misaka ni-anang puloy-anan, ug ang Dios nahimaya pinaagi sa Iyang Anak, nga nagpabalik sa paglaum ngadto sa walay paglaum, ug kusog niadtong nagmasakiton. Kining tawhana ug ang iyang pamilya andam sa pagtugyan sa ilang mga kinabuhi alang kang Jesus. Walay duhaduha nga nakangitngit sa ilang pagtuo, walay kakulang sa pag- [361] tuo nga nakamansa sa ilang pagkamaminatud-on ngadto Kaniya nga nakadala ug kahayag sa ilang nangitngit nga puloy-anan.

Levi-Mateo

Sa mga romanhong mga opisyaales sa Palestina, walay labing gidumtan kay sa mga maniningil sa buhis. Ang kamatuoran nga ang mga buhis gipugos sa lang- yawng gahum ingon nga kanunayng nakapasuko sa mga Judiyo, ingon nga pagpahinumdom nga ang ilang kagawasan nawala. Ug ang mga maniningil sa mga buhis dili lamang mga ginamiton sa Romanhon nga pagpalisud; sila mga limbongan sa ilang kaugalingong buhat, nagpa- datu sa ilang kaugalingon sa kagastohan sa mga tawo. Ang usa ka Judiyo nga modawat niining opisina sa mga kamot sa mga Romanhon ginatan-aw nga nagluib sa dungog sa iyang nasud. Siya gitamay ingon nga usa ka hulog, ug giisip nga kauban sa mga mangil-ad sa kati- lingban.

Niining matanga nahisakup si Levi-Mateo, kinsa, human sa upat ka desipulo sa Genesaret, maoy nasunod nga gitawag ngadto sa serbisyo ni Kristo. Ang mga Pariseo naghukom kang Mateo sumala sa iyang bulohaton, apan si Jesus nakakita niining tawhana sa usa ka kasingkasing nga naablihan sa pagdawat sa kamatuoran. Si Mateo mipatalinghog sa pagtudlo sa Manluluwas. Samtang ang nagadaning Espiritu sa Dios nagpadayag sa iyang pagkamakasasala, siya nangandoy sa pagpangitag hinabang gikan kang Kristo; apan naanad na siya sa pag- palain nga mapahitas-on sa mga rabbi, ug wala maghu- nahuna nga kining Dakung Magtutudlo makamatikod kaniya.

[362]

[363]

Sa nagalingkod sa iyang dapit buhatan usa ka adlaw, ang maniningil sa buhis nakakita kang Jesus nga nagapadulong kaniya. Daku ang iyang katingala nga na- kapatalinghog sa mga pulong nga gisulti ngadto kaniya, “Sumunod ka Kanako.”

Si Mateo “mibiya sa tanan, mitindog, ug misunod Kaniya.” Walay pag ukon-ukon, walay pangutana, walay hunahuna sa makapabuhong patigayon nga ibaylo sa ka- kabus ug kalisdanan. Igo na alang kaniya nga kauban siya ni Jesus, nga siya makapatalinghog sa Iyang mga pulong, ug makighiusa kauban Niya sa Iyang buhat.

Busa mao man usab sa mga disipulo nga kaniadto gitawag. Sa diha nga si Jesus mihangyo kang Pedro ug iyang mga kauban sa pagsunod Kaniya, dihadia ilang gibiyaan ang ilang mga sakayan ug mga pukot. Ang uban niining mga disipulo may mga higala nga nagsalig kanila sa pagsuportar; apan sa pagkadawat nila sa pag- dapit sa Manluluwas, wala sila mag-ukon-ukon, ug ma- ngutana, Unsaon nako pagkinabuhi, ug magsuportar sa akong pamilya? Sila mat- inumanon sa pagtawag; ug sa human niana nga si Jesus nangutana kanila, “Sa dihang Ako nagpadala kaninyo nga walay puntil, ug pluma, ug mga sapatos, nakulangan ba kamo bisan unsa?” sila makatubag lamang, “Wala.” Luk. 22:35.

Alang kang Mateo sa iyang bahandi, ug ngadto kang Andres ug Pedro sa ilang kakabus, ang samang pagsulay gidala; ang samang pagtugyan gihimo sa tagsatagsa. Sa higayon sa kalampusan, nga ang mga pukot napuno sa mga isda, ug ang pagbati sa daang kinabuhi makusog, si Jesus nangutana sa mga disipulo didto sa dagat sa pag- biya sa tanan alang sa buhat sa maayong balita. Busa ang tagsatagsa ka kalag ginasulayan kon ang handum

[364] Samtang si Levi-Mateo naglingkod diha sa iyang opisina ingon nga maniningil sa buhis, daku ang iyang katingala sa pagkadungog sa mga pulong nga gisulti ngadto kaniya, “Sumunod ka Kanako.” sa temporaryong kaayohan kun ang pagpakig-uban kang Kristo maoy makusganon.

Ang prinsipio kanunay nga husto. Walay tawo nga molampus sa serbisyo sa Dios hangtud nga ang iyang tibuok kasingkasing anaa sa buhat ug giisip ang tanang mga butang kapildihan alang sa kahalang- don sa kahi- balo kang Kristo. Walay tawo nga maghimog reserba nga mahimong disipulo ni Kristo, ug dili siya mahimong masigkam- agbubuhat Niya. Sa dihang ang mga tawo mo- dalayeg sa dakung kaluwasan, ang pagsakripisyo sa kaugalingon nga nakita sa kinabuhi ni Kristo makita diha kanila. Bisan asa nga Siya magpangulo sa dalan, sila magkalipay sa pagsunod.

Ang pagtawag ni Mateo nga mahimong usa sa mga disipulo ni Kristo nakapasibut sa dakung kasuko. Alang sa magtutudlong relihioso nga magpili sa usa ka maniningil sa buhis ingon nga usa sa iyang sunod nga magta- tabang maoy usa ka pagsupak batok sa relihioso, sos- yal, ug mga batasang nasyonal. Pinaagi sa paghangyo

sa mga pagdumot sa katawhan ang mga Pariseo naglaum pagbali sa sulog sa popular nga pagbati batok kang Jesus.

Sa taliwala sa mga maniningil sa buhis ang dakung interes nahimo. Ang ilang mga kasingkasing nadala ngadto sa diosnong Magtutudlo. Sa kalipay sa iyang pagka- bag-o nga disipulo, si Mateo naghandum sa pagdala sa iyang mga kauban kaniadto ngadto kang Jesus. Busa naghimo siyag kombira sa iyang kaugalingong balay, ug gitawag paghiusa ang iyang mga higala ug mga paryente. Dili lamang nga ang mga maniningil sa buhis nalakip, apan daghan pang uban nga may nadudahang dungog, ug gipunggan pinaagi sa ilang matarung nga mga sili- ngan.

Ang pahalipay nga hikay gihatag sa pagpasidungog kang Jesus, ug wala Siya magdumili sa pagdawat sa pagtahud. Siya nahibalo kaayo nga kini makahatag ug pagbatok sa pundok sa mga Pariseo, ug makahatag Kaniya sa pakigsaad sa mga mata sa mga tawo. Apan walay pa- ngutana sa tulomanon nga maka-inpluwensia sa Iyang kalihokan. Alang Kaniya ang sa gawas nga pag-ila wa-lay gibug- aton. Kadtong makadani sa Iyang kasingkasing maoy makauhaw sa kalag alang sa tubig sa kinabuhi.

[365]

Si Jesus milingkod ingon nga pinasidunggan nga di-napit sa lamesa sa mga maniningil sa buhis, pinaagi sa Iyang simpatiya ug sosyal nga kalooy nagpakita nga Siya nakaila sa dignidad nga tawhanon; ug ang mga tawo nangandoy nga mahimong angay sa Iyang pagsalig. Diha sa ilang giuhaw nga mga kasingkasing ang Iyang mga pulong nahimong panalangin, makahatag-kinabuhi nga gahum. Ang bag-ong mga pagbati napukaw, ug ang posi- bilidad sa bag-ong kinabuhi naablihan niining mga sina- likway sa katilingban.

Nianang panagtigum nga sama niini, dili lamang di-yotay ang natandog sa pagtudlo sa Manluluwas nga wala makaila Kaniya hangtud nga human sa Iyang pagsaka sa langit. Sa gibubo ang Espiritu Santo, ug tulo ka libo ang nakonberter sa usa ka adlaw, aduna sa taliwala nila nga una pang nakadungog sa kamatuoran didto sa lamesa sa maniningil sa buhis, ug may pila niini nga nahimong mga mensahero sa maayong balita. Alang kang Mateo sa iyang kaugalingon ang sumbanan ni Jesus didto sa kombira mao kanunay ang leksiyon. Ang tinamay nga maniningil sa buhis nahimong usa ka sa labing mati- numanong ebanghelista, sa iyang kaugalingong pagbuhat nga nagasunod sa suod sa mga lakang sa iyang Agalon.

[366] Sa nahibaloan sa mga rabbi ang presensia ni Jesus didto sa kombira sa kay Mateo, ilang gihuptan ang hi- gayon sa pag akusar Kaniya. Apan sila nagpili sa pagbuhat pinaagi sa mga disipulo. Pinaagi sa pagpainit sa ilang pagdumot sila naglaum sa pagpahilayo kanila sa ilang Agalon. Maoy ilang gikasabutan ang pag-akusar kang Kristo ngadto sa Iyang mga disipulo, ug ang mga disipulo ni Kristo, nga nagpunting sa ilang mga udyong sa pana diin sila labing makasamad. Mao kini ang paagi diin si Satanas nagbuhat sukad sa iyang pagkadiskontento didto sa langit; ug ang tanan nga maninguha sa kasa- mok ug pagbulag nasugyotan niini nga espiritu.

“Nganong mikaon ang inyong Agalon kauban sa mga maniningil sa buhis ug sa mga makasasala?” nangutana ang mga masinahong mga rabbi.

Si Jesus wala mohulat sa Iyang mga disipulo nga motubag sa pasangil, apan sa Iyang kaugalingon mitu- bag: “Ang mga maayo rag mga lawas wala magkinahang- lan ug mananambal, kon dili ang mga masakiton. Apan lumakaw kamo ug tun-i ninyo kon unsa ang kahulogan niini, maoy kahimut-an Ko ang pagkalooy, dili ang pag- halad: kay Ako mianhi dili sa pagtawag sa mga mata- rung. kon dili sa mga makasasala aron sa paghinulsol.” Ang mga Pariseo miangkon nga sila espirituhanon sa bug-os, busa wala magkinahanglan sa mananambal, sam- tang ilang gitagad ang mga maniningil sa buhis ug mga Hentil ingon nga nagakawala gikan sa mga balatian sa kalag. Busa dili ba Iyang buhat, ingon nga mananambal, nga moadto nianang matanga nga nagkinahanglan sa Iyang hinabang?

Apan bisan pa ang mga Pariseo naghunahuna sa ha- taas sa ilang kaugalingon, sila sa matuod anaa sa ma- ngil-ad nga kahimtang kay niadtong ilang ginatamay. Ang mga maniningil sa buhis dili kaayo mapahitas-on ug minus ang pagkatagbaw sa kaugalingon, ug pinaagi ni- ana labawng naablihan sa inpluwensia sa kamatuoran. Si Jesus miingon sa mga rabbi, “Lumakaw kamo ug tun-i ninyo kon unsa ang kahulogan niini, maoy kahimut-an Ko ang pagkaluoy, dili ang paghalad.” Pinaagi niana Iyang gipakita nga samtang sila nag-angkon nga maghubit sa pulong sa Dios, sila sa kinatibuk-an ignorante sa iyang espiritu.

[367] Ang mga Pariseo nahilum sa pila ka panahon, apan nagdugang lang ang ilang tinguha sa ilang kalagot. Ilang gisunod pagpangita ang mga disipulo ni Juan Bautista, ug gisulayan sa pagbutang kanila

batok sa Manluluwas. Kining mga Pariseo wala modawat sa buhat sa Bautista. Ilang gitudlo sa pagyubit ang iyang mapugnganong kinabuhi, ang iyang yanong mga batasan, ang iyang gan- sanong saput, ug nagnagalan kaniya nga panatiko. Tungod kay siya nagsaway sa ilang pagka mapahitas-on, sila misukol sa iyang mga pulong, ug nagsulay sa pag- paalsa sa mga tawo batok kaniya. Ang Espiritu sa Dios nagtandog sa mga kasingkasing niining mga mayubiton, nagpaila kanila sa ilang mga sala; apan sila nagsalikway sa tambag sa Dios, ug nagsulti nga si Juan nahupngan sa yawa.

Karon sa si Jesus miabut ug nakigsagol sa mga tawo, nagakaon ug nagainum sa ilang mga lamesa, sila nag akusar Kaniya ingon nga usa ka dalo ug usa ka pa- lahubog. Ang mga tawo nga naghimo niining pagpasangil sa ilang kaugalingon maoy mga nakasala. Ingon nga ang Dios gipresentar sa bakak, ug gibistihan ni Satanas sa iyang kaugalingong mga hiyas, ingon man usab ang mga mensahero sa Ginoo nalimbongan pinaagi niining mga dautang mga tawo.

Ang mga Pariseo dili mag-isip nga si Jesus nagkaon kauban sa mga maniningil sa buhis ug mga makasasala aron sa pagdala sa kahayag sa langit niadtong nagaling- kod sa kangitngit. Dili sila gustong motan-aw nga ang tagsa ka pulong nga ihatag sa diosnong Magtutudlo usa ka buhing binhi nga motubo ug mamunga ngadto sa himaya sa Dios. Sila nagdesider nga dili modawat sa kahayag; ug bisan sila misupak sa buhat sa Bautista, sila karon andam na sa pagtinguha sa pagpakighigala sa iyang mga disipulo, naglaum sa pagkuha sa ilang pag- hiusa batok kang Jesus. Sila nagpasabut nga si Jesus nagbutang sa walay hinungdan sa karaang mga tradis- yon; ug sila nagtandi sa makusog nga balaanong pagbati sa Bautista ngadto sa buhat ni Jesus sa pagpakigkom- bira kauban sa mga maniningil sa buhis ug mga makasasala. [368]

Ang mga disipulo ni Juan niining panahona diha sa dakung kasubo. Mao kadto sa wala pa sila moduaw kang Jesus uban sa mensahe ni Juan. Ang ilang hinigugmang magtutudlo didto sa bilanggoan, ug ilang gigamit ang ilang mga adlaw sa pagbalata. Ug si Jesus wala maghimo sa paningkamot sa pagpagawas ni Juan, ug daw nagpakita nga kuhaan ug dungog ang iyang pagtudlo. Kon si Juan gipadala sa Dios, nganong si Jesus ug ang Iyang mga disipulo naghimog laing buhat nga daku ang pag- kalahi?

Ang mga disipulo ni Juan walay klaro nga pagsabot sa buhat ni Kristo; sila naghunahuna nga tingali adunay pila ka patukoranan sa mga pagsumbong sa mga Pariseo. Sila nagpaniid sa daghan nga tulomanon nga gihimo sa mga rabbi, ug naglaum gani nga mamatarung pinaagi sa mga buhat sa balaod. Ang pagpuasa gihimo sa mga Judiyo ingon nga buhat nga may kadungganan, ug ang labing makuti kanila nagpuasa sa kaduha sa kada semana. Ang mga Pariseo ug ang mga disipulo ni Juan nagpuasa sa diha nga sila miadto kang Jesus uban sa pangutana, “Ngano ba nga kami ug ang mga Pariseo nagpuasa man, apan ang Imong mga tinun-an wala man magpuasa?”

Sa malumo kaayo si Jesus mitubag kanila. Wala Siya magsulay sa pag koreher sa ilang sayop nga pag- tagad sa pagpuasa, apan lamang sa pagbutang kanila sa hustong pagtagad sa Iyang kaugalingong buhat. Ug Iyang gihimo kini pinaagi sa paggamit sa samang hulagway nga gigamit ni Juan Bautista sa iyang kaugalingon nga gigamit sa iyang pagpamatuod ngadto kang Jesus. Si Juan miingon, “Siya nga may asawa mao ang bana: apan ang higala sa nabana, nga nagatindog ug nagpatalinghog kaniya, nagkalipay ug daku tungod sa tingog sa nabana: busa kining akong kalipay natuman.” Juan 3:29.

[369] Ang mga disipulo ni Juan dili mapakyas sa pagpahinumdom niining mga pulong sa ilang magtutudlo, sama, sa pagkuha sa ilustrasyon, si Jesus miingon, “Makahimo ba kamo sa kabataan sa lawak-sa-pangasaw-onon pagpapausa, samtang ang pamanhonon anaa kauban nila?”

Ang Prinsipe sa langit kauban sa Iyang katawhan. Ang labing dakung gasa sa Dios gihatag ngadto sa kalibutan. Kalipay ngadto sa mga kabus; kay si Kristo miabut aron paghimo kanila nga mga manununod sa Iyang ginharian. Kalipay ngadto sa datu; kay Siya makatudlo sa ignorante; Siya maghimo kanilang maalamon ngadto sa kaluwasan. Kalipay ngadto sa may kahibalo; kay Siya mag-abli ngadto kanila sa halalum nga mga misterio nga wala pa nila masukod; ang mga kamatuoran nga natago gikan pa sa patukoranan sa kalibutan maablihan ngadto sa mga tawo pinaagi sa buhat sa Manluluwas.

Si Juan Bautista nalipay sa pagtan-aw sa Manluluwas. Unsa nga higayon sa pagkalipay alang sa mga disipulo nga nagabaton sa pribilihiyo sa paglakaw ug pag- pakigsulti kauban sa Gamhanan sa

Langit! Walay panahon alang kanila nga magsubo ug magpuasa. Sila ma- gaabli sa ilang mga kasingkasing sa pagdawat sa kahayag niadtong nanaglingkod sa kangitngit ug sa landong sa kamatayon.

Mao kadto ang masidlak nga hulagway diln ang mga pulong ni Kristo nagatawag, apan tadtas niini mao ang mabug-at nga landong, nga ang Iya lamang nga mata ang nakaila. “Ang mga adlaw moabut,” Siya miingon, “nga ang pamanhonon pagakuhaon gikan kanila, ug unya sila magpuasa niadtong adlaw.” Sa dihang makita nila ang ilang Ginoo nga gibudhian ug gilansang, ang mga disipulo magbalata ug magpuasa. Sa Iyang katapusang mga pulong ngadto kanila didto sa lawak sa ibabaw, Siya miingon, “Sulod sa mubong panahon, dili na kamo makakita Kanako: ug unya tapus sa mubong panahon, makakita kamo Kanako. Sa pagkamatuo, sa pagkamatuo, nagaingon Ako kaninyo, nga kamo manag- panghilak ug managminatay, apan ang kalibutan maga- kalipay: apan kamo magmasulob-on, apan ang inyong kasubo mamahimong kalipay.” Juan 16:19, 20.

[370]

Sa diha nga Siya mogula gikan sa lubnganan, ang ilang kasubo mamahimong kalipay. Human sa Iyang pag- saka sa langit Siya dili makita sa personal; apan pinaagi sa Maglilipay Siya magakauban gihapon kanila, ug dili na sila maggamit sa ilang panahon sa pagbalata. Mao kini ang gusto ni Satanas. Siya naghandum kanila sa paghatag sa kalibutan sa pagtagad nga sila nalimbo- ngan ug napakyas; apan pinaagi sa pagtuo sila magtan- aw ngadto sa sangtuario sa ibabaw, diin si Jesus nag- alagad alang kanila; sila mag-abli sa ilang mga kasingkasing alang sa Espiritu Santo, ang Iyang tinugyanan, ug magkalipay sa kahayag sa Iyang presensia. Apan ang mga adlaw sa tentasyon ug pagsulay moabut, diin sila pagadad-on sa pagpakig-away sa mga magmamando niining kalibutana, ug sa mga lider sa ginharian sa kangit- ngit; sa dihang si Kristo wala sa personal kauban nila, ug sila napakyas sa pag-ila sa Maglilipay, unya maoy sibu alang kanila ang pagpuasa.

Ang mga Pariseo nangita sa pagpataas sa kaugalingon pinaagi sa ilang makuting pagbantay sa mga por- ma, samtang ang ilang mga kasingkasing napuno sa ka- sina ug kagubot. “Ania karon,” miingon ang mga Kasulatan, “kamo nanagpuasa alang sa kagubot ug paglan- tugi, ug paghampak sa kumo alang sa pagkadautan: dili kamo magpuasa sama sa inyong gihimo niining adlaw, aron

[371] paghimo sa inyong tingog nga mabati sa itaas. Mao ba kini ang pagpuasa nga Akong gipili? ang adlaw alang sa usa ka tawo sa pagsakit sa iyang kalag? Ingon ba niini nga iduko niya ang iyang ulo maingon sa usa ka uway, ug magbuklad sa sakong saput ug mga abo sa ilalum niya? tawgon ba nimo kini nga pagpuasa, ug usa ka adlaw nga pagadawaton ni Jehoba?” Isa. 58:4, 5.

Ang matuod nga pagpuasa dili lamang ang pormal nga serbisyo. Ang Kasulatan naghubit sa puasa nga gi-pili sa Dios,—“ang paghubad sa mga higot sa kadautan, ang pagtangtang sa mga mabugat nga mga lulan, ug ang pagpagawas sa mga dinaugdaug, ug nga inyong bungka-gon ang tagsatagsa ka yugo;” aron “ibubo mo ang imong kalag ngadto sa gigutom.” Isa. 58:6, 10. Dinhi ginapahalluna ang maong espiritu ug kinaiya sa buhat ni Kristo. Ang Iyang tibuok kinabuhi mao ang sakripisyo alang sa Iyang kaugalingon alang sa pagluwas sa kalibutan. Kon kini pagpuasa sa kamingawan sa tentasyon kun pagkaon kauban sa mga maniningil sa buhis didto sa kombira ni Mateo, Siya naghatag sa Iyang kinabuhi alang sa kaluwasan sa nawala. Dili sa walay buhat nga pagbalata, sa daw lawasnong pagpaubos ug daghang sakripisyo, nga ang matuod nga paghigugma mapakita, apan kini ipadayag sa pagtugyan sa kaugalingon sa mahigugmaong serbisyo ngadto sa Dios ug sa tawo.

Sa pagpadayon sa Iyang tubag sa mga disipulo ni Juan, si Jesus misulti ug samingay, nagaingon, “Walay tawo nga magabutang ug usa ka bahin sa bag-ong sinina aron itapak sa daan nga sinina; kon mao pa, dili lamang kay gigisi niya ang bag-o kondili usab ang ginisigikan sa bag-o dili moangay sa daan.” Ang mensahe ni Juan Bautista dili itipon pagdala sa tradisyon ug mga patuotuo. Ang tinguha sa pagtipon sa pagpaaron-ingnon sa mga Pariseo ug sa paghigugma ngadto kang Juan makahimo lamang ug dugang kamatuoran sa mga saad nga napakyas sa taliwala nila.

[372] Ni ang mga prinsipio sa mga pagtudlo ni Kristo nga mahiusa sa mga porma nga Pinariseo. Si Kristo dili mag-sira sa naablihang bahin nga nahimo sa mga pagtudlo ni Juan. Iyang himuon nga maila ang pagkalain sa taliwala sa daan ug sa bag-o. Si Jesus midugang sa pagpa-kita niining kamatuoran, nga nagaingon, “Walay tawo nga magasulod sa bag-ong bino ngadto sa daang mga botilya; unya ang bag-ong bino magapabuto sa mga botilya, ug maula ang bino, ug ang mga botilya mangahanaw.” Ang mga botilyang panit nga

gigamit ingon nga mga sudlanan nga sudlan sa bag-ong bino, human sa pila ka panahon mahimong ma mala ug matago, ug wa-lay bili nga magserbe sa samang tuyo pag-usab. Niining sinatian nga ilustrasyon si Jesus nagpresentar sa kon- disyon sa mga pangulong Judiyo. Ang mga saserdote ug mga eskribas ug mga magmamando nalig-on sa mala- ayng mga seremonyas ug mga tradisyon. Ang ilang mga kasingkasing nahimong mikubol, sama sa naugang mga panit sa sudlanan sa bino diin Iyang gitandi sila. Samtang sila nagpabilin sa legal nga tinuhoan, dili mahimo alang kanila nga mahimong pondohan sa buhing ka-matuoran sa langit. Sila naghunahuna nga ang ilang pagkamatarung tanan-igo-na, ug wala na maghandum nga ang bag-ong elemento pagadad-on sa ilang tinuhoan. Ang maayong kabubut-on sa Dios ngadto sa mga tawo wala nila dawata ingon nga butang gawas gikan kanila. Sila nag- sumpay niini sa ilang kaugalingong hiyas tungod sa ilang mga maayong buhat. Ang pagtuo nga nagabuhat pinaagi sa gugma ug naga putli sa kalag dili makakaplag ug da- pit sa pagpakighiusa sa tinuhoan sa mga Pariseo, nga nagsakup sa mga seremonyas ug mga tulomanon sa mga tawo. Ang paningkamot sa paghiusa sa mga pagtudlo ni Jesus sa natukod nang tinuhoan mahimong mapakyas. Ang gikinahanglan mga kamatuoran sa Dios, sama sa igsasagol nga bino, makabuto sa daan, nga nagakadunot nga mga botilya sa mga tradisyon sa Pariseo.

Ang mga Pariseo naghunahuna sa ilang kaugalingon nga maalamon kaayo nga magkinahanglan pa ug pagtudlo, matarung kaayo nga kinahanglan pa sa kaluwasan, ginadayeg sa labaw nga magkinahanglan pa sa dungog nga moabut gikan kang Kristo. Ang Manluluwas mipa- hawa gikan kanila aron pagpangita sa uban kinsa modawat sa mensahe sa langit. Didto sa wala matudloi nga mga mananagat, didto sa maniningil sa buhis sa dapit sa tiyanggihan, didto sa babaye sa Samaria, sa komon nga mga tawo nga nakadungog Kaniya sa malipayon, Iyang nakaplagan ang Iyang mga bag-ong mga botilya alang sa bag-ong bino. Ang mga ginamiton nga pagagamiton sa buhat sa ebanghelyo mao kadtong mga kalag kinsa malipayon sa pagdawat sa kahayag nga gipadala sa Dios ngadto kanila. Mao kini sila ang Iyang mga tinugyanan sa pagtipiktipik sa kaalam sa kamatuoran ngadto sa kalibutan. Kon pinaagi sa grasya ni Kristo ang Iyang katawhan mahimong mga bag-ong mga botilya, Iya silang pun-on sa bag-ong bino.

[373]

Ang pagtudlo ni Kristo, bisan kini gina representar sa bag-o nga bino, dili bag-o nga doktrina, apan mao ang pagpadayag niadtong natudlo na gikan pa sa sinug- dan. Apan alang sa mga Pariseo ang kamatuoran sa Dios nawad-an sa Iyang orihinal nga kahulogan ug katahum. Alang kanila ang pagtudlo ni Kristo bag-o sa hapit tanang bahin, ug kini wala mailhi ug wala dawata.

Si Jesus nagpasabut pagtumong sa gahum sa baka- kong pagtudlo sa pagbungkag sa pagdayeg ug paghan- dum sa kamatuoran. “Walay tawo,” Siya miingon, “nga human makainum sa daang bino dihadiha mohandum sa bag-o: kay siya magaingon, Ang daan nga bino maoy maayo.” Ang tanang kamatuoran nga gikahatag ngadto sa kalibutan pinaagi sa mga patriarkas ug mga propetas nagadan-ag sa bag-ong katahum diha sa mga pulong ni Kristo. Apan ang mga eskribas ug mga Pariseo walay handum sa bililhong bag-ong bino. Hangtud nga maku- haan sa karaang mga tradisyon, mga batasan, ug mga bulohaton, wala silay dapit sa hunahuna kun sa kasingkasing alang sa mga pagtudlo ni Kristo. Sila nagpabilin sa patayng mga porma, ug mitalikod gikan sa buhing kamatuoran ug sa gahum sa Dios.

[374] Mao kini ang nakapamatuod sa kalaglagan sa mga Judiyo, ug kini makapamatuod sa kalaglagan sa daghang mga kalag sa atong kaugalingong adlaw. Mga linibo na- naghimo sa samang sayop sama sa gihimo sa mga Pariseo kinsa gibadlong ni Kristo didto sa konbira ni Mateo. Inbis nga mobiya sa mga idiyang pila ka buok, kun mobiya sa pila ka diosdios sa opinyon, daghan ang misalik- way sa kamatuoran nga nanaug gikan sa Amahan sa kahayag. Sila nagsalig sa kaugalingon, ug nagasalig sa ilang kaugalingong kaalam, ug wala makasabut sa ilang espirituhanong kawalad-on. Sila namugos nga maluwas sa ubang paagi nga ilang mabuhat ang pila ka importan- ting bulohaton. Sa ilang nakita nga walay agianan sa paglala sa kaugalingon ngadto sa buhat, ilang gisalikway ang kaluwasan nga gihatag.

Ang legal nga tinuhoan dili makadala sa mga kalag ngadto kang Kristo; kay kini usa ka walay paghigugma, walay Kristo nga tinuhoan. Ang pagpuasa ug pag-ampo nga gipalihok sa espiritu nga tagbaw-na-sa-kaugalingon usa ka dulomtanan sa panan-aw sa Dios. Ang solemning panagtigum alang sa pagsimba, ang palibut pag- sunod sa mga relihiosong mga seremonyas, ang sa gawas nga pag- paubos, ang mga dagkung makita nga sakripisyo, na- gapahibalo

nga ang naghimo niining mga butanga nag- tagad sa iyang kaugalingon nga matarung, ug may ka- tungod sa langit; apan ang tanan limbong lamang. Ang atong kaugalingong mga buhat dili makapalit sa kaluwasan.

Sumala sa mga adlaw ni Kristo, magamao man usab karon; ang mga Pariseo wala mahibalo sa ilang espirituhanong kakabus. Alang kanila miabut ang mensahe, “Tungod kay ikaw nagkanayon, Ako datu, ug mauswa- gon sa mga butang, ug walay nakulang kanako; ug walay pagpanghibalo nga ikaw alaut, makalolooy, ug kabus, ug buta, ug hubo: Busa tambagan Ko ikaw nga gikan Kanako magpalit kag bulawan nga inulay sa kalayo, aron madatu ka; ug maputing bisti nga imong ikasul-ob aron dili madayag ang pagkamakauulaw sa imong pagkahu- bo.” Pin. 3:17, 18. Ang pagtuo ug gugma mao ang bulawan nga naulay sa kalayo. Apan sa daghan ang bulawan nahimong nalagum, ug ang bililhong bahandi nawala. Ang pagkamatarung ni Kristo alang kanila sama sa usa ka bisti nga wala masul-ob, usa ka tuburan nga wala ma- hikap. Alang kanila ginaingon, “Ngani batok kanimo aduna Akoy ikasumbong nga mao kini, tungod kay imong gibiyaan ang imong unang gugma. Busa hinumdumi diin gikan nga ikaw nahulog, ug maghinulsol, ug buhata ang imong unang mga buhat; kun dili Ako moanha kanimo sa madali, ug kuhaon Ko ang imong kandiliro gikan sa iyang dapit, gawas kon maghinulsol ka.” Pin. 2:4, 5.

[375]

“Ang mga halad sa Dios mao ang espiritu nga ma- hinulsolon: ang usa ka nadugmok ug mahinulsolon nga kasingkasing, Oh Dios, dili Mo pagatamayon.” Sal. 51:17. Ang tawo basiyohan sa kaugalingon sa dili pa siya, sa kinabug-osang pagbati, mahimong tumotuo ni Jesus. Kon ang kaugalingon masalikway na, unya ang Ginoo maka-himo sa tawo nga bag-ong binuhat. Ang bag-ong mga botilya makasulod sa bag-o nga bino. Ang gugma ni Kristo makapalihok sa tumotuo ngadto sa bag-o nga kinabuhi. Diha kaniya kinsa nagtan-aw sa Awtor ug Magtatapus sa atong pagtuo ang kinaiya ni Kristo mahimong makita.

[376]

Ang Adlawng Sabado

Ang adlawng Sabado gibalaan sukad pa sa pag- lalang. Ingon nga gisugo alang sa tawo, aduna kiniy iyang sinugdan sa diha nga “sa nanag-awit paghiusa ang kabituonan sa kabutangan, ug ang tanang mga anak sa Dios nagkaduyog sa pagsinggit sa kalipay.” Job 38:7. Ang kalinaw milukop sa ibabaw sa kalibutan; kay ang yuta nakigduyog sa langit. “Ug nakita sa Dios ang tanang butang nga Iyang gibuhat, ug, tan-awa, kini maayo kaayo;” ug Siya mipahulay diha sa kalipay sa Iyang natapus nga buhat. Gen. 1:31.

Tungod kay Siya mipahulay diha sa Adlawng Sabado, “Ug gipanalanginan sa Dios ang adlaw nga ikapito, ug nagbalaan niini, “—gilain kini ngadto sa balaang kaga- mitan. Iyang gihatag ngadto kang Adan ingon nga adlaw sa pahulay. Kini handumanan sa buhat sa paglalang, ug ingon niana usa ka ilhanan sa gahum sa Dios ug Iyang gugma. Ang Kasulatan nag-ingon, “Iyang gihimo ang Iyang mga katingalahang mga buhat aron pagahinum- duman.” “Ang mga butang nga gibuhat,” nagsulti “ang Iyang dili makitang mga butang sukad pa sa pagtukod sa kalibutan,” “bisan ang Iyang walay kata- pusang gahum ug pagkadios.” Gen. 2:3; Sal. 111:4; Rom. 1:20, R.V.

[377] Ang tanang mga butang gilalang sa Anak sa Dios. “Sa sinugdan mao ang Pulong, ug ang Pulong kauban sa Dios. . . . Ang tanang mga butang gibuhat pinaagi Kaniya; ug kon wala Siya walay bisan unsang butang hinimo nga mahimo.” Juan 1:1-3. Ug sukad nga ang Adlawng Sabado mao ang handumanan sa buhat sa paglalang, mao kini ang simbolo sa gugma ug gahum ni Kristo.

Ang Adlawng Sabado nagtawag sa atong mga huna-huna ngadto sa kinaiyahan, ug nagdala kanato ngadto sa pagpakig-uban sa Maglalalang. Diha sa awit sa lang- gam, ang pag-awit sa mga kahoy, ug ang musika sa dagat, ato gihapon nga madungog ang Iyang tingog kinsa misulti kang Adan didto sa Eden sa kabugnaw sa adlaw. Ug samtang atong makita ang Iyang gahum sa kinaiyahan atong makaplagan ang kahumpayan, kay ang pulong nga naglalalang

sa tanang mga butang mao ang misulti sa kinabuhi sa kalag. Siya “kinsa misugo sa kahayag sa pagdan-ag gikan sa kangitngit, midan-ag sa atong mga kasingkasing, aron paghatag sa kahayag sa kahibalo sa himaya sa Dios sa dagway ni Kristo Jesus.” 2 Kor. 4:6.

Mao kini nga hunahuna nga nakapamata sa alawi- ton,—

“Kay Ikaw, Oh Jehoba, naglipay kanako pinaagi sa Imong buhat;

Ako modaug diha sa mga buhat sa Imong mga ka- mot.

Oh Jehoba, pagkadaku gayud sa Imong mga buhat!

Ug ang Imong mga hunahuna hilabihan pagkahala- lum.”

Sal. 92:4, 5.

Ug ang Balaang Espiritu pinaagi kang propeta Isa- ias misulti, “Kang kinsa man diay ninyo ipakasama ang Dios? kun unsang dagwaya ang inyong iindig Kaniya? . . .Wala ba kamo mahibalo? wala ba kamo makadu- ngog? wala ba kini isugilon kaninyo gikan sa sinugdan? wala ba kamo makasabut gikan pa sa pagtukod sa yuta? Siya mao ang nagalingkod ibabaw sa kalingin sa kalibu- tan, ug ang mga pumopuyo niini sama sa mga dulon; nga nagabuklad sa mga langit ingon sa usa ka tabil, ug nagaladlad kanila ingon sa usa ka balongbalong nga pa- gapuy-an. . . . Kang kinsa man diay Ako ipanig-ingon ninyo, nga aron Ako mahisama ninyo? nagaingon ang Balaan. Ihangad ang inyong mga mata sa itaas, ug tan- awa kinsay nagbuhat niining mga butanga, nga nagadala sa ilang panon sa tinagdaghan: Siya nagtawag kanilang tanan pinaagi sa mga ngalan tungod sa kadaku sa Iyang gahum, ug tungod niana Siya kusgan sa kagahum; walay usa nga makulang kanila. Nganong nagaingon ikaw, Oh Jacob, ug nagasulti, Oh Israel, Ang Akong dalan natago gikan kang Jehoba, ug ang justisia nga angay kanako, miagi na gikan sa akong Dios? Wala ba ikaw makaila? wala ba ikaw makadungog, nga ang Dios nga walay katapusan, si Jehoba, ang Magbubuhat sa kinatumyan sa yuta, dili maluya, ni kapuyan? . . . Siya nagahatag ug gahum niadtong maluya; ug kaniya nga walay kabaskog Siya nagadugang ug kusog.” “Ayaw kahadlok, kay ania Ako uban kanimo: ayaw pagtalaw; kay Ako mao ang Imong Dios: palig-onon Ko ikaw; oo, buligan Ko ikaw;

[378]

oo, ituboy Ko ikaw sa tuong kamot sa Akong pagkamatarung.”
“Tumotok kamo Kanako, ug mangaluwas kamo, tanang mga kina-

tumyan sa yuta: kay Ako mao ang Dios, ug wala nay lain.” Mao kini ang mensahe nga nasulat sa kinaiyahan, diin ang Adlawng Sabado natudlo nga bantayan ingon nga handumanan. Sa dihang ang Ginoo nagsugo sa Israel pagbalaan sa Iyang mga Adlawng Sabado, Siya miingon, “Sila mahimong usa ka timaan sa taliwala Kanako ug kaninyo, aron kamo makaila nga Ako mao si Jehoba nga inyong Dios.” Isa. 40:18-29; 41:10; 45:22; Esek. 20:20, R. V.

[379] Ang Adlawng Sabado nahilakip sa balaod nga gihatag didto sa Sinai; apan kini dili lamang nga una pang pagpahibalo ingon nga adlaw sa pahulay. Ang mga tawo sa Israel aduna nay kahibalo niini sa wala pa sila mo- adto sa Sinai. Sa dalan paingon didto ang Adlawng Sabado ila na nga gibantayan. Sa dihang ang pila ka buok milapas niini, ang Ginoo nagbadlong kanila, nga naga-ingon, “Hangtud ba anus-a nga managdumili kamo sa Akong mga sugo ug sa Akong mga tulomanon?” Eks. 16: 28.

Ang Adlawng Sabado dili lamang alang sa Israel, apan alang sa kalibutan. Kini gipahibalo na sa tawo didto sa Eden, ug, sama sa ubang kasugoan sa Balaod, kini dili mahanaw nga katungdanan. Niana nga balaod diin ang ikaupat ka sugo may bahin, si Kristo mipahibalo, “Hangtud ang langit ug ang yuta magaaagi, walay pagasayloan sa Kasugoan bisan usa na lang ka kudlit o usa ka tulpok.” Samtang ang langit ug yuta magpabilin, ang Adlawng Sabado magapadayon ingon nga ilhanan sa gahum sa Maglalalang. Ug kon ang Eden mobuskad sa yuta pag-usab, ang balaan sa pahulay sa Dios pagapasi- dunggan sa tanan sa ilalum sa adlaw. “Gikan sa usa ka Sabado hangtud sa usa” ang tanang mga pumopuyo sa mahimayaong bag-ong yuta moadto “aron sa pagsimba sa atubangan Ko, miingon ang Ginoo.” Mat. 5:18; Isa. 66: 23.

Walay laing naandang tulomanon nga gitugyan ngad-to sa mga Judiyo nga sa bug-os nakapaila kanila sa pali- but nga mga nasud kay sa nahimo sa Adlawng Sabado. Ang Dios nagtudlo nga ang pagbantay niini nagapahilu- na kanila nga Iyang magsisimba. Kini maoy nahimong handumanan sa ilang pagbulag gikan sa diosdios nga larawan, ug ang ilang pakigdugtong sa matuod nga Dios. Apan aron pagbantay sa Adlawng Sabado nga balaan, ang mga tawo sa ilang kaugalingon magbalaan. Pinaagi sa pagtuo sila mahimong magpakig-ambit sa pagkamatarung ni Kristo. Sa dihang gihatag sa Israel ang sugo, “Hinumdumi ang Adlawng Igpapahulay, aron

sa pagbalaan niini,” ang Ginoo miingon usab kanila, “Ug kamo mamahi- mo nga mga tawo nga balaan alang Kanako.” Eks. 20:8; [380]

22:31. Pinaagi lamang niana nga ang Adlawng Sabado nga mailhan ang Israel ingon nga magsisimba sa Dios.

Samtang ang mga Judiyo mitalikod gikan sa Dios, ug napakyas sa paghimo sa pagkamatarung ni Kristo nga ilang kaugalingon pinaagi sa pagtuo, ang Adlawng Sabado nawad-an sa kahulogan diha kanila. Si Satanas nangita sa pagtuboy sa iyang kaugalingon ug dad-on ang mga tawo gawas kang Kristo, ug siya nagbuhat aron pag- balit-ad sa Adlawng Sabado, tungod kay kini mao ang timaan sa gahum ni Kristo. Ang mga pangulo nga mga Judiyo nakatuman sa kabubut-on ni Satanas pinaagi sa pagpalibut sa Adlawng Igpapahulay sa Dibs sa mga tu- lomanong mabug-at. Sa mga adlaw ni Kristo ang Adlawng Sabado nahimo kaayong nabalit-ad nga ang pagbantay niini nagpadayag sa kinaiya sa hakog ug mapin- tas nga mga tawo inbis sa kinaiya sa mahigugmaon nga langitnong Amahan. Ang mga rabbi nagpatuo nga ang Dios naghatag ug mga balaod nga dili mahimo sa mga tawo sa pagtuman. Sila nagdala sa mga tawo sa pagtan- aw sa Dios ingon nga usa ka madaugdaugon, ug mag- hunahuna nga ang pagbantay sa Adlawng Sabado, nga Iyang gisugo kini, nakahimo sa mga tawo nga gahig kasingkasing ug ma- bangis. Maoy buhat ni Kristo ang pagpaklaro sa mga sayup nga mga pagsabut. Bisan pa ang mga rabbi misunod Kaniya uban sa way puangod nga pagsupil, Siya wala gani makita nga mouyon sa ilang mga tulomanon. Apan midiritso paglakaw sa unahan, nga nagbantay sa Adlawng Sabado sumala sa ba-laod sa Dios.

Diha sa usa ka Adlawng Sabado, samtang ang Man-luluwas ug ang Iyang mga disipulo mibalik gikan sa dapit sa pagsimba, sila nakaagi sa usa ka uma sa nagahi- nog nga mga uhay. Si Jesus nagapadayon sa Iyang buhat bisan ulahi na ang takna, ug samtang nagaagi tadlas sa mga kaumhan, ang mga disipulo nagsugod sa pagti- gum sa mga uhay, ug mikaon sa mga lugas human nila

Ang mga tinon-an diha dapig sa Manluluwas ug nga alang kanila uyon sa kasugoan ang pagtigum sa binhi ug kan-on sa adlawng Igpapahulay. ikusokuso sa ilang mga kamot. Sa ubang mga adlaw [381]
kini nga buhat dili makapaagda ug pagsaway, sa usa nga nagaagi [382]
tadlas sa kaumhan sa mga trigo, sa mga bungang- kahoy, kun sa kaparasan, may kagawasan sa patigum sa gusto niyang makaon.

Tan-awa ang Deut. 23:24, 25. Apan ang paghimo niini sa Adlawng Sabado giila nga buhat sa paglapas. Dili lamang nga ang pagtigum sa uhay usa ka matang sa pag-ani, apan ang pagkusokuso niini diha sa mga kamot usa ka matang sa paggiok. Sa ingon niana, sa opinyon sa mga rabbi, adunay dobli nga sala.

Ang mga espiya dihadiha misulti kang Jesus, naga-ingon, “Tan-awa ra, ang Imong mga tinon-an nagahimo sa dili matarung pagabuhaton sulod sa Adlawng Sabado sumala sa kasugoan.”

Sa dihang giakusar sa paglapas sa Adlawng Sabado didto sa Betsata, si Jesus nagpanalipod sa Iyang kaugalingon pinaagi sa pagpamatuod sa Iyang pagka Anak sa Dios, ug nagsulti nga Siya nagbuhat nga nahisibu kauban sa Iyang Amahan. Karon nga ang mga disipulo giatake, Iyang gisaysay sa Iyang mga nag-akusar ang mga sumbanan gikan sa Daang Tugon, mga buhat nga gihimo sa Adlawng Sabado niadtong anaa sa serbisyo sa Dios.

Ang mga magtutudlong mga Judiyo nagpagarbo sa ilang kaugalingon sa ilang kaalam sa mga Kasulatan, ug sa tubag sa Man-luluwas adunay nahimong pagbadlong sa ilang pagka-ignorante sa mga Sagradong Sinu- lat. “Wala ba kamo makabasa ug labaw niini,” Siya miingon, “Giunsa ni David pagbuhat, sa diha nga gigutom siya, ug ang iyang mga kauban; naunsa nga misulod man siya sa balay sa Dios, ug mikuha ug mikaon sa mga tina- pay-nga-binutang-sa-atubangan sa Dios, . . . nga supak man unta sa kasugoan ang pagkaon niini bisan kinsa gawas sa mga saserdote lamang?” “Ug Siya miingon kanila, Ang Adlawng Sabado gihimo alang sa tawo, dili ang tawo alang sa Adlawng Sabado.” “Wala ba ninyo hibasahi sa kasugoan, nga sa adlaw nga igpapahulay ang mga sa- serdote sulod sa templo nanaglapas man sa adlaw nga igpapahulay, apan nga wala sila niini pakasad-a? Apan Ako magaingon kaninyo, nga niining dapita adunay Usa nga labaw pa sa templo.” “Ang Anak sa tawo mao ang Ginoo sa Adlawng Sabado.” Luk. 6:3, 4; Mar. 2:27, 28; Mat. 12:5, 6.

[383]

Maoy katungod ni David sa pagtagbaw sa iyang ka- gutom pinaagi sa pagkaon sa tinapay nga gigahin alang sa paggamit nga balaan, unya may katarungan ang mga disipulo sa paghatag sa ilang kinahanglan pinaagi sa pagkuha sa uhay diha sa sagradong mga takna sa Adlawng Sabado. Ug usab, ang mga saserdote sa templo naghimog daghang bulohaton sa Adlawng Sabado kay sa ubang mga

adlaw. Ang samang bulohaton sa patigayon sa kalibutan mahimong sala; apan ang buhat sa mga saserdote anaa sa serbisyo sa Dios. Sila naghimo sa mga tu-lomanon nga nagtudlo ngadto sa gahum nga makaluwas ni Kristo, ug ang ilang pagbuhat nahisibu sa tuyo sa Adlawng Sabado. Apan karon si Kristo sa Iyang kaugalingon miabut na. Ang mga disipulo, sa pagbuhat sa bulohaton ni Kristo, nanaghimo sa serbisyo sa Dios, ug kadtong gikinahanglan nga makahuman niining buhata matarung kini kon himuon sa Adlawng Sabado.

Si Kristo nagatudlo sa Iyang mga disipulo ug sa Iyang mga kaaway nga ang serbisyo sa Dios maoy una sa ngatanan. Ang tuyo sa buhat sa Dios niining kalibuta- na mao ang kaluwasan sa tawo; busa kadtong kinahanglan nga pagahimuon sa Adlawng Sabado sa paghuman niining buhata nahisibu sa balaod sa Adlawng Sabado. Gipurongpurongan ni Kristo ang Iyang argumento pinaagi sa pagpahibalo nga Siya ang “Ginoo sa Adlawng Sabado,”—ang Usa nga labaw sa tanang pangutana ug labaw sa tanang balaod. Kining walay katapusang Maghuhukom nag-isip nga walay sala sa mga disipulo sa pagpa- sangil, nga nagapangalyupo sa maong mga tulomanon nga sila giakusar sa paglapas. Si Jesus wala magpalabay nianang butanga nga maghatag ug pagbadlong sa Iyang mga kaaway. Siya nagsulti nga sa ilang pagkabuta ila nga nasayop pagsabut ang tuyo sa Adlawng Sabado. Siya miingon, “Ug kon naka- sabut pa unta kamo sa kahulogan niini, maoy kahimutan Ko ang pagkalooy, dili ang paghalad, dili unta kamo maghukom sa pagdaut sa mga walay sala.” Mat. 12:7. Ang ilang daghang way kasingkasing nga mga tulomanon dili makahatag sa kakulang nianang maminatud-ong kalig-on, ug malumong gugma nga maoy makinaiya sa matuod nga magsisimba sa Dios.

[384]

Nagausab si Kristo sa pagsaysay sa kamatuoran nga ang mga sakripisyo sa ilang kaugalingon walay bili. Sila mga paagi lang, dili ang katapusan. Ang ilang tuyo mao ang pagmando sa mga tawo ngadto sa Manluluwas, ug niana magdala nila ngadto sa pagpakig-uyon sa Dios. Ang serbisyo sa gugma mao ang may bili alang sa Dios. Kon kini kulang, ang tulomanon lamang sa seremonyas maoy buhat nga dautan ngadto Kaniya. Ingon man usab sa Adlawng Sabado. Kini gihimo aron sa pagdala sa mga tawo ngadto sa pagpakig-abyan sa Dios; apan kon ang hunahuna natuhop sa

malaayng tulomanon, ang tuyo sa Adlawng Sabado gibabagan. Ang iya lamang nga pag-ob- serbar sa gawas usa ka pagpanamastamas.

[385] Diha sa laing Adlawng Sabado, sa misulod si Jesus sa sinagoga, Iyang nakita nga may tawo nga ang kamot nakuyos. Ang mga Pariseo nagbantay Kaniya, naningu- ha sa pagtan-aw kon unsa ang Iyang himuon. Ang Manluluwas nahibalo nga sa pag-ayo sa Adlawng Sabado Siya isipon nga manlalapas, apan wala Siya mipugong sa pagbungkag sa bungbong sa mga tulomanon sa tradisyon nga nakaali sa Adlawng Sabado. Si Jesus misugo sa tawong masakiton sa pagtindog, ug unya nangutana, “Na- hisubay ba sa balaod ang pagbuhat ug maayo sa mga Adlawng Sabado, kun pagbuhat ug dautan? ang pagluwas sa kinabuhi, kun pagpatay?” Maoy ilang tugong sul- tihonon sa mga Judiyo nga ang pagkapakyas sa pagbuhat ug maayo, nga ang usa may higayon unta, mao hinu- on ang paghimo ug dautan; ang pagdumili sa pagluwas ug kinabuhi mao ang pagpatay. Pinaagi niana si Jesus mihibalag sa mga rabbi sa ilang kaugalingong dapit. “Apan sila wala magtingog. Ug sa kasuko miliraw Siya sa pagsun-ong kanila, naguol tungod sa kagahi nilag ka-singkasing, ug unya, miingon sa tawo, Ituy-od ang imong kamot. Ug gituy-od niya kini: ug ang iyang kamot hing- ulian sama sa usa.” Mar. 3:4, 5.

Sa gipangutana, “Nahisubay ba sa balaod ang pag- ayo sa mga Adlawng Sabado?” Si Jesus mitubag, “Kinsa bang tawhana kaninyo kon siya may usa ka karnero ug kini mahulog sa gahong sa Adlaw nga Igpapahulay, dili niya gunitan kini aron bitaron paingon sa gawas? Pagka-daku pa ug bili sa tawo kay sa usa ka karnero? Busa uyon sa kasugoan ang pagbuhat ug maayo sa Adlawng Sabado.” Mat. 12:10-12.

Ang mga espiya wala mangahas sa pagtubag ni Kristo sa atubangan sa daghang mga tawo, sa kahadlok nga mahiapil sila sa kalisdanan. Sila nahibalo nga Siya nagsulti sa kamatuoran. Inbis sa paglapas sa ilang mga tradisyon, ila lang pasagdan ang tawo sa pag- antus, samtang ilang luwason ang mananap gikan sa pagkawala sa tag-iya kon kini gipasagdan. Pinaagi niana ang dakung pag-amoma gipakita sa amang nga mananap kay sa tawo, kinsa gibuhat gikan sa dagway sa Dios. Kini nagpakita sa pagbuhat sa tanang falso nga mga tinuhoan. Sila nagsugod sa handum sa tawo nga magtuboy sa iyang kaugalingon nga labaw sa Dios, apan kini nagaresulta sa

pagpaubos sa tawo, ubos pa kay sa mananap. Ang tagsatagsa ka tinuhoan nga makiggubat batok sa kagam- hanan sa Dios nagalimbong sa tawo sa himaya nga maoy iya didto sa paglalang, ug kini igapabalik ngadto kaniya diha kang Kristo. Ang tagsatagsa ka palso nga tinuhoan nagtudlo sa iyang mga sumosunod nga magpasagad sa tawhanong kinahanglan, mga pag-antus, ug mga ka- tungod. Ang maayong balita nagbutang ug hataas nga bili sa tawo ingon nga napalit sa dugo ni Kristo, ug kini nagtudlo sa malumong pagtagad sa gikinahanglan ug ka- alautan sa tawo. Ang Ginoo nagaingon, “Pagahimuon ang usa ka tawo nga labing mahal pa kay sa bulawan nga ulay; bisan ang usa ka tawo molabaw pa kay sa bulawan nga lunsay sa Ophir.” Isa. 13:12. [386]

Sa dihang si Jesus milingi ngadto sa mga Pariseo uban sa pangutana kon nahisubay ba sa balaod nga sa Adlawng Sabado maghimo ug maayo kun paghimo ug dautan, ang pagluwas ug kinabuhi kun pagpatay, Siya misulti kanila uban sa ilang kaugalingong dautan nga mga katuyoan. Sila nagpangita sa Iyang kinabuhi uban sa mapait nga kasuko, samtang Siya nagluwas sa kinabuhi ug nagdala sa kalipay sa daghang mga tawo. Maayo ba ang pagpatay sa Adlawng Sabado, ingon nga ilang giplanohan sa paghimo, kay sa pag-ayo sa masakiton, sama sa Iyang gihimo? Labaw pa bang matarung ang pagpatay diha sa kasingkasing sa balaang adlaw sa Dios kay sa paghigugma sa tanang tawo, nga makakaplag ug ekspresyon sa mga buhat sa kalooy?

Diha sa pag-ayo sa nakuyos nga kamot, si Jesus nag- kondenar sa batasan sa mga Judiyo, ug gipahiluna ang ikaupat ka sugo nga magabarug ingon sa pagsugo sa Dios. “Nahisubay sa balaod ang paghimo ug maayo sa mga adlawng Sabado,” Siya miingon. Pinaagi sa pagabog sa walay hinungdang mga pagdili sa mga Judiyo, si Kristo nagpasidungog sa adlawng Sabado, samtang kadtong nagbagolbol Kaniya wala magpasidungog sa balaang adlaw sa Dios.

Kadtong naglaban nga si Kristo nagwala na sa balaod nagtudlo nga Siya naglapas sa Adlawng Sabado ug nagpamatarung sa Iyang mga disipulo sa paghimo sa maong buhat. Pinaagi niana sila nagakuha sa samang dapit nga gihimo sa mga masupakong mga Judiyo. Ni- ini sila nagasupak sa pagpamatuod ni Kristo sa Iyang kaugalingon, kinsa nag-ingon, “Akong gibantayan ang mga kasugoan sa Akong Amahan, ug nagapabilin sa Iyang gugma.” Juan 15:10. Wala [387]

ang Manluluwas ni ang Iyang mga sumosunod maglapas sa balaod sa adlawng Sabado. Si Kristo mao ang buhing tinugyanan sa balaod. Walay paglapas sa iyang balaang tulomanon nga makap- lagan sa Iyang kinabuhi. Sa pagtan-aw sa usa ka nasud sa mga saksi kinsa nangita sa okasyon sa pagkondenar Kaniya, Siya makaingon nga walay makabatok, “Kinsa ba kaninyoy makapamatuod nga Ako nakahimog sala?” Juan 8:46, R.V.

Ang Manluluwas wala moanhi aron ihikling sa daplin ang gisulti sa mga patriarkas ug mga propetas; kay Siya sa Iyang kaugalingon nagsulti pinaagi niining mga tinugyanang mga tawo. Ang tanang kamatuoran sa pulong sa Dios nagagikan Kaniya. Apan kining mga bilil- hong mga bato nahimutang sa mga bakak nga kahim- tang. Ang ilang bililhong kahayag nahimo pag-alagad sa sayop. Ang Dios naghandum nga sila makuha gikan sa ilang nahimutangan nga sayop ug ibutang sa patukura- nan sa kamatuoran. Kining buhata ang diosnong kamot lamang ang makahimo. Pinaagi sa iyang koneksion sa sayop. ang kamatuoran nagsilbi sa buhat sa kaaway sa Dios ug tawo. Si Kristo mianhi aron pagbutang niini diin makahimaya sa Dios, ug makabuhat sa kaluwasan sa tawo.

[388] “Ang adlawng Sabado gibuhata alang sa tawo, ug dili ang tawo alang sa adlawng Sabado,” si Jesus miingon. Ang tulomanon nga gitukod sa Dios maoy alang sa kaayohan sa tawo. “Kay kining tanan alang sa inyong kaayohan.” “Kon si Pablo, o si Apolos, o si Cepas, o ang kalibutan, o ang kinabuhi, o ang kamatayon, o ang pag- kakaron, o ang umalabut—ang tanan inyo; ug kamo mga Iya ni Kristo; ug si Kristo Iya sa Dios.” 2 Kor. 4:15; 1 Kor. 3:22, 23. Ang balaod sa napulo ka sugo diin ang Ad- lawng Sabado nahimong bahin, ang Dios naghatag sa Iyang mga katawhan ingon nga panalangin. “Si Jehoba nagsugo kanamo,” miingon si Moises, “sa pagbuhat niining tanan nga kabalaoran, ug sa pagkahadlok kang Jehoba nga atong Dios, alang kanunay sa among kaayohan, aron nga magahatag Siya ug kinabuhi.” Deut. 6:24. Ug pinaagi sa Salmista ang mensahe gihatag ngadto sa Israel, “Pag-alagad kamo kang Jehoba sa kalipay: Du- muol kamo sa presensia Niya nga may pag-awit. Ilhon ninyo nga si Jehoba, Siya mao ang Dios: Siya mao ang nagbuhat kanato, ug kita mga Iya man; Kita mao ang katawhan Niya, ug ang mga karnero sa Iyang sibsibanan. Sumulod kamo ngadto sa Iyang mga ganghaan uban ang pasalamat, ug ngadto sa Iyang mga sawang

uban ang pagdayeg.” Sal. 100:2-4. Ug sa tanan nga nagbantay “sa adlawng Sabado gikan sa pagpanamastamas niini,” ang Ginoo nagsulti, “Bisan pa sila Akong dad-on ngadto sa Akong bukid nga balaan, ug himuon Ko sila nga malipayon sa Akong balay nga alampoanan.” Isa. 56:6, 7.

“Busa ang Anak sa tawo mao ang Ginoo usab sa Adlawng Sabado.” Kining mga pulonga napuno sa mga instroksion ug kahum-
payan. Tungod kay ang adlawng Sabado gibuhat alang sa tawo, mao
kini ang adlaw sa Ginoo. Kini Iya ni Kristo. Kay “ang tanang mga
butang gibuhat Niya; ug kon wala Siya walay bisan unsang butang
hinimo nga mahimo.” Juan 1:3. Sukad nga Iyang gihimo ang tanang
mga butang, Siya nagbuhat sa Adlawng Sabado. Pinaagi Kaniya kini
gilain ingon nga han- dumanan sa buhat sa paglalang. Kini nagtudlo
ngadto Kaniya ingon nga Maglalalang ug ang Magbabalaan. Kini
nagpahibalo nga Siya nga naglalang sa tanang mga butang sa langit
ug yuta, ug kang kinsa ang tanang mga butang nahiusa pagpugong,
mao ang ulo sa iglesya, ug sa Iyang gahum kita napasig-uli ngadto
sa Dios. Kay, sa nagasulti sa Israel, Siya miingon, “Labut pa usab
gihatag Ko kanila ang Akong mga adlawng igpapahulay, aron mahi-
mong usa ka timaan sa taliwala Kanako ug kanila, aron sila makaila
nga Ako mao si Jehoba nga nagbalaan kanila,“—naghimo kanilang
balaan. Ezek. 20:12. Unya ang adlawng Sabado mao ang timaan sa
gahum ni Kristo nga maghimo kanatong balaan. Ug kini gihatag sa
tanan kinsa gihimong balaan ni Kristo. Ingon nga timaan sa Iyang
makabalaan nga gahum, ang Adlawng Sabado gihatag sa tanan kinsa
pinaagi kang Kristo mahimong bahin sa Israel sa Dios.

[389]

Ug ang Ginoo nag-ingon, “Kong ilikay mo ang imong mga tiil
gikan sa adlaw nga igpapahulay, gikan sa pagbuhat sa imong kali-
payan sa Akong adlaw nga balaan; ug sa pagtawag sa adlaw nga
igpapahulay nga usa ka kahimut-an, ug sa balaan ni Jehoba nga
halangdon; . . . Unya ikaw magkalipay sa imong kaugalingon
kang Jehoba.” Isa. 58:13,14, Alang sa tanan nga midawat sa ad-
lawng Sabado ingon nga timaan sa malalangon ug ma-
luwasong gahum ni Kristo, kini mahimong kalipayan. Sa makita si Kristo
diha niini, sila magkalipay sa ilang kaugalingon diha Kaniya. Ang
adlaw nga Sabado nagtudlo kanila sa mga buhat sa paglalang ingon
nga kamatuoran sa Iyang dakung gahum sa pagluwas. Samtang
kini nagpahinumdum sa hunahuna sa nawalang kalinaw sa Eden,

kini nagsulti sa kalinaw nga mahibalik pinaagi sa Manluluwas. Ug ang tagsatagsa ka butang sa kinaiyahan nagsubli sa Iyang pagdapit, “Umari kamo Kanako, tanan nga nabudlay ug nabug-atan, ug papahulayon Ko kamo.” Mat. 11:28.

‘Iyang Giordinahan ang Napulo ug Duha

“Ug Siya mitungas didto sa bukid, ug mitawag ngadto Kaniya niadtong Iyang higustohan: ug sila mi- adto ngadto Kaniya. Ug Iyang giordinahan ang napulo ug duha, aron sila makig-uban Kaniya, ug nga Siya ma- gapadala kanila aron sa pagwali.”

Mao kadto nga sa ilalum sa nagalandong nga ka- kahoyan sa kilid sa bungtod, apan diyotay ang distan- sia gikan sa dagat sa Galilea, nga ang napulo ug duha gi- tawag ngadto sa pagka apostol, ug ang Sermon sa bukid gihatag. Ang mga kaumhan ug mga kabungturan maoy paborito nga mga dapit kang Jesus, ug kadaghanan sa Iyang pagtudlo gihatag ilalum sa binuksang kalangitan, inbis sa sulod sa templo kun sa sinagoga. Walay sinagoga nga makadawat sa panon sa katawhan nga misu- nod Kaniya; apan dili niining katarungana lamang nga Siya mipili sa pagtudlo didto sa mga kaumhan ug ilalum sa kakahoyan. Si Jesus nahigugma sa talan-awon sa kinaiyahan. Alang Kaniya ang tagsatagsa ka mahilu- mon nga dapit kahiklingan maoy sagradong templo.

Didto ilalum sa mga kakahoyan sa Eden nga ang unang mga pumopuyo sa yuta nga nagpili sa ilang puloy- anan. Didto si Kristo nakig-uban sa amahan sa katawhan. Sa dihang gipapahawa gikan sa Paraiso, ang atong unang mga ginikanan didto magsimba sa kaumhan ug sa ilalum sa kakahoyan, ug didto si Kristo nakighibalag kanila uban sa maayong balita sa Iyang grasya. Si Kristo mao ang nakigsulti kang Abraham ilalum sa mga kahoy sa Mamre; uban kang Isaac samtang siya migawas aron pag-ampo didto sa kaumhan sa pagkasalop sa adlaw; uban kang Jacob didto sa kilid sa bungtod sa Bethel; uban kang Moises didto sa kabukiran sa Midian; ug kauban sa batang David samtang siya nagbantay sa iyang panon sa mga karnero. Mao kadto ang pagmando ni Kristo nga sulod sa napulog lima ka gatusan ka tuig nga ang katawhang Hebreohanon mibiya sa ilang mga puloy-anan sa usa ka semana sa kada tuig, ug nagpuyo sa mga puy-anan nga giporma gikan sa mga lunhawng mga sanga “sa maayong mga kahoy, mga sanga sa mga kahoyng palmas, ug mga

[391]

sanga sa mga mabagang kakahoyan, ug mga tangbo sa sapa.” Leb. 23:40.

Sa pagbansay sa Iyang mga disipulo, si Jesus mi- pili sa paghiklin gikan sa kasamok sa siyudad ngadto sa mahilum nga mga kaumhan ug mga kabung- turan, nga labawng nahisibu sa mga leksiyon sa pagdu- mili-sa-kaugalingon nga Iyang mahigugma sa pagtigum sa mga tawo libut Kaniya ilalum sa maasul nga kalangi- tan, diha sa sagbuton nga kilid sa bungtod, kun sa bay- bay sa daplin sa linaw. Dinhi, nalibutan sa mga binuhat sa Iyang kaugalingong paglalang, Iyang madala ang mga hunahuna sa Iyang magpapatalinghog gikan sa artipis- yal ngadto sa natural. Diha sa pagtubo ug sa pag-uswag sa kinaiyahan napakita ang mga prinsipio sa Iyang ginharian. Samtang ang mga tawo motuboy sa ilang mga mata ngadto sa mga kabung- toran sa Dios, ug makita ang kahibulongang buhat sa Iyang mga kamot, sila makakat- on sa bililhong mgaleksiyon sa diosnong kamatuoran. Ang pagtudlo ni Kristo masubli ngadto kanila diha sa mga butang sa kinaiyahan. Busa mao man usab niadtong tanan

[392]

nga moadto sa kaumhan uban kang Kristo sa ilang mga kasingkas- ing. Sila magabati sa ilang kaugalingon nga nalibutan sa balaang inpluwensia. Ang mga butang sa kinaiyahan maoy nahilakip sa mga sambingay sa atong Ginoo, ug magasubli sa Iyang mga tam- bag. Pinaagi sa pagpakig-uban sa Dios pinaagi sa kinaiyahan, ang hunahuna natuboy, ug ang kasingkasing makakap- lag sa pahulay.

Ang unang lakang himuon sa pag-organisar sa iglesya nga hu- man si Kristo motalikod magamao ang Iyang ti- nugyanan dinhi sa yuta. Walay mahalon nga sangtuario nga ilang magamit, apan ang Manluluwas nagdala sa Iyang mga disipulo ngadto sa dapit tigu- manan nga Iyang gihigugma, ug sa ilang hunahuna ang sagradong mga experiensia nianang adlaw nahidugtong sa katahum sa bukid ug walog ug dagat.

Si Jesus nagtawag sa Iyang mga disipulo aron nga Siya maka- padala nila ingon nga Iyang mga saksi, sa pagpahibalo sa kalibutan unsa ang ilang nakita ug na- dungog Kaniya. Ang ilang katungdanan mao ang labing importante diin ang tawhanong binuhat ginatawag, ug ikaduha lamang kang Kristo sa Iyang kaugalingon. Sila mao ang mga masigka magbubuhat kauban sa Dios sa pagluwas sa kalibutan. Sama sa Daang Tugon ang na- pulog duha ka patriarka nagatindog ingon nga mga ti- nugyanan sa Israel, busa ang napulog duha ka

mga apos- toles magatindog ingon nga mga tinugyanan sa iglesya sa maayong balita.

Ang Manluluwas nahibalo sa kinaiya sa mga tawo kinsa Iyang gipili; ang tanan nilang mga kaluyahon ug mga sayop nabuksan sa atubangan Niya; Iyang nahiba- loan ang mga katalagman diin sila magaagi, ang respon- sibilidad nga mahiluna diha kanila; ug ang Iyang kasingkasing nagpangandoy ibabaw niining mga pinili. Sa naginusara sa bukid duol sa Dagat sa Galilea Siya nag- gamit sa tibuok gabii sa pag-ampo alang kanila, samtang sila nangatulog didto sa punoan sa bukid. Sa unang ka- hayag sa kaadlawon Iyang gisugo sila sa paghibalag Kaniya; kay aduna Siyay butang nga importante nga ipa- hibalo kanila.

[393]

Kining mga disipulo sa pila ka panahon kauban ni Jesus sa aktibo nga serbisyo. Si Juan ug si Santiago, si Andres ug si Pedro, kauban ni Felipe, Natanael, ug Mateo, nga sa suod nakonektar Kaniya kay sa uban, ug na- kasaksi sa labaw pa sa Iyang mga milagro. Si Pedro, Santiago, ug si Juan nagabarug nga suod ug relasyon ngadto Kaniya. Sila kanunay nga kauban Niya, nagsak- si sa Iyang mga milagro, ug nagpatalinghog sa Iyang mga pulong. Si Juan midotdot sa pagkasuod kang Jesus, mao nga siya naila nga usa nga gihigugma ni Jesus. Ang Manluluwas nahigugma kanilang tanan, apan ang kang Juan mao ang labing madawatong espiritu. Siya batan- on sa uban, ug ang labaw nga matinugyanong pagsalig sa bata iyang gibuksan ang iyang kasingkasing ngadto kang Jesus. Pinaagi niana siya labaw ang pag simpatiya kang Kristo, ug pinaagi kaniya ang halalum nga espirituhanong pagtudlo sa Manluluwas nahatag ngadto sa Iyang katawhan.

Sa pangulo sa usa ka pundok diin gibahin ang mga apostoles nagbarug ang ngalan ni Felipe. Siya mao ang unang disipulo kang kinsa gisultihan ni Jesus sa kla- rong sugo, “Sumunod ka Kanako.” Si Felipe didto sa Betsata, ang siyudad ni Andres ug ni Pedro. Siya naka- patalinghog sa pagtudlo ni Juan nga Bautista, ug naka- dungog sa iyang pahibalo kang Kristo ingon nga Kor- dero sa Dios. Si Felipe mao ang maminatud-on nga nag- pangita sa kamatuoran, apan siya mahinay sa kasingkasing sa pagtuo. Bisan pa siya nakighiusa sa iyang kaugalingon kang Kristo, apan ang iyang pagpahibalo alang Kaniya ngadto kang Natanael nagpakita nga siya dili konbensido sa bug-os sa pagkadios ni Jesus. Bisan si Kristo gipahibalo pinaagi sa

[394] tingog gikan sa langit ingon nga Anak sa Dios, alang kang Felipe Siya si “Jesus sa Nasaret, ang anak ni Jose.” Juan 1:45. Nasubli, sa gipa- kaon ang lima ka libo, ang kakulang sa pagtuo ni Felipe nakita. Kadto mao ang pagsulay Kaniya nga si Jesus nangutana, “Asa man kita mopalit ug tinapay, aron nga kini sila makakaon?” Ang tubag ni Felipe diha sa sa dapit sa walay pagtuo. “Ang duha ka gatus ka denario nga bili sa tinapay dili paigo alang kanila, aron ang matag-usa kanila makadawat ug diyotay.” Juan 6:5, 7. Si Jesus nasubo. Bisan si Felipe nakakita sa Iyang mga buhat ug nagbati sa Iyang gahum, apan wala siya ing pagtuo. Sa diha nga ang mga Grego nangutana kang Felipe kabahin kang Jesus, siya wala magakuha sa higayon sa pagpailaila kanila ngadto sa Manluluwas, apan miadto siya sa pagsulti kang Andres. Nasubli, niadtong ka- tapusang mga takna sa wala pa ang paglansang sa krus, ang mga pulong ni Felipe nahimo sa pagpaluya sa pagtuo. Sa dihang si Tomas miingon ngadto kang Jesus, “Ginoo, wala kami mahibalo kon asa Ikaw paingon; ug unsaon man namo sa pagkatultol sa dalan?” ang Manluluwas mitubag, “Ako mao ang Dalan, ang Kamatuoran, ug ang Kinabuhi. . . . Kon nakaila pa kamo Kanako, makaila usab unta kamo sa Akong Amahan.” Gikan kang Felipe nagagikan ang tubag sa kawalay pagtuo: “Ginoo, ipakita kanako ang Amahan, ug igo na kana kanamo.” Juan 14:5-8. Mahinay kaayo ang kasingkasing, maluya kaayo ang pagtuo, mao kadtong disipulo kinsa sulod sa tulo ka tuig nagakauban ni Jesus.

Sa malipayong kalainan sa kawalay pagtuo ni Felipe man ang sama-sa-bata nga pagsalig ni Natanael. Siya usa ka tawo nga may makusog nga tinguha sa kinaiya, ang usa kansang pagtuo mokupot sa dili makitang kamatuoran. Bisan pa niini si Felipe tinon-an sa tung- haan ni Kristo, ug ang langitnong Magtutudlo nagdala sa mapailubon sa iyang kakulang sa pagtuo ug sa iyang pagkadili makasabut dayon. Sa diha nga ang Espiritu Santo gibubo ngadto sa [395] mga disipulo, si Felipe nahi- mong langitnong magtutudlo sumala sa diosnong han- ay. Siya nahibalo kon unsa ang iyang gisulti, ug siya nagtudlo uban sa kasegurohan nga nakadala sa konbik- sion ngadto sa mga nanagpatalinghog.

Samtang si Jesus nagpangandam sa mga disipulo alang sa ilang ordinasyon, ang usa nga wala tawga mi- pugos sa iyang presensia sa taliwala nila. Kini si Judas Eskariote, ang tawo nga nag-angkon nga

sumosunod ni Kristo. Siya karon miduol sa atubangan, naghangyo ug dapit sa sirkulo sa mga disipulo. Uban sa dakung pagsing- kamot ug pagkamaminatud-on siya misulti, “Agalon, mosunod ako kanimo bisan asa Ikaw moadto.” Si Jesus wala magbabag ni moabiabi kaniya, apan misulti sa masulob-ong mga pulong: “Ang mga milo adunay kalub- loban, ug ang mga langgam sa kalangitan adunay kaba- tungan; apan ang Anak sa tawo walay dapit nga kapahu- layan sa Iyang ulo.” Mat. 8:19, 20. Si Judas mituo nga si Jesus mao ang Mesiyas; ug pinaagi sa pag-apil sa mga apostoles, siya naglaum pagkakaplag ug taas nga katung- danan sa bag-ong ginharian. Kining paglauma gihimo pagputol ni Jesus pinaagi sa Iyang pahayag sa Iyang ka- kabus.

Ang mga disipulo matinguhaon nga si Judas mahi-mong usa sa ilang pundok. Siya may dagway nga maka- pangulo, usa ka tawo nga malantip ug pag-ila ug may abilidad sa pagkamagdudumala, ug sila nagdayeg kaniya didto kang Jesus nga usa nga sa dakung bahin makata bang sa Iyang buhat. Sila natingala nga si Jesus mida- wat kaniya sa mabugnawon kaayo.

Ang mga disipulo nasubo kaayo nga si Jesus wala maninguha sa pagkuha sa paghiusa sa mga lider sa Israel. Sila nagbati nga sayop ang dili paglig-on sa Iyang buhat pinaagi sa pagkuha sa pagsuportar niining mga tawong may inpluwensia. Kon Siya misalikway kang Judas, sila, sa ilang kaugalingong hunahuna, mangutana sa kaalam sa ilang Magtutudlo. Ang kasaysayan human ni- ini kabahin ni Judas makapakita kanila sa katalagman sa pagtugot sa bisan un- sang kalibutanong pagtagad nga may gibug-aton sa pagdesider sa pagka angay sa tawo Kristo. Iyang gibati ang inpluwensia nianang langitnong tawo ingon nga ang mga disipulo naninguha pagkuha makabudhi sa buhat ngadto sa mga kamot sa iyang ma- ngil-ad nga mga kaaway.

Apan sa diha nga si Judas mitipon sa mga disipulo, dili nga wala siya katagad sa katahum sa kinaiya ni Kristo. Iyang gibati ang inpluwensia nianang langitnong gahum nga nagadala ug mga kalag ngadto sa Manluluwas. Siya kinsa mianhi dili sa pagbali sa nabuak nga bagakay ni mopalong sa nagaaso nga tanum dili maka- pahunong niining kalaga bisan pa usa lang ka paghandum mokab-ut ngadto sa kahayag. Ang Manluluwas nakabasa sa kasingkasing ni Judas; Iyang nahibaloan ang kalalum sa Iyang kasal-anan diin, hang-

[396]

tud kini maluwas pinaagi sa grasya sa Dios, si Judas malunod, sa pagkonektar niining tawhana kauban Niya. Iyang gibutang siya diin siya mahimong, adlaw adlaw, siya madala sa pagkatan- dog sa pag-awas sa Iyang kaugalingong dili isipan nga gugma. Kon siya moabli sa iyang kasingkasing ngadto kang Kristo, ang langitnong grasya moabog sa demonyo sa pagkahakog, ug bisan si Judas mahimong sakup sa ginharian sa Dios.

Ang Dios magkuha sa mga tawo sa ilang kahimtang, uban sa tawhanong elemento sa ilang kinaiya, ug mag- bansay kanila alang sa Iyang serbisyo, kon sila madisi- plina ug motuon Kaniya. Sila wala pilia tungod kay sila hingpit, apan bisan pa sa ilang pagka dili hingpit, nga pinaagi sa kaalam ug pagpraktis sa kamatuoran, pinaagi sa grasya ni Kristo, sila mamahimo nga mabalhin ngadto sa Iyang dagway.

[397] Si Judas adunay samang mga higayon sama sa na- batnan sa ubang mga disipulo. Siya nagpatalinghog sa samang bililhong mga leksiyon. Apan ang pagpraktis sa kamatuoran, nga gikinahanglan ni Kristo, nahisupak sa mga handum ug katuyoan ni Judas, ug dili niya itugyan ang iyang mga idiya aron modawat ug kahibalo gikan sa langit.

Unsa kalumo nga ang Manluluwas nagtagad kaniya kinsa maoy Iyang magbubudhi! Sa Iyang pagpanudlo, si Jesus naghigot sa mga prinsipio sa pagkalooy nga miigo sa gamot sa pagkahakog. Iyang gipresentar sa atubangan ni Judas sa pagkamakalilisang kinaiya sa ka- dalo, ug sa daghang panahon ang disipulo nakaila nga ang iyang kinaiya nakita, ug ang iyang sala gitudlo; apan dili siya mosugid ug mobiya sa iyang pagkadili matarung. Siya nagtagbaw- sa-kaugalingon, ug inbis sa pagbatok, sa tentasyon, siya mipadayon sa iyang malimbungong buhat Si Kristo diha sa iyang atubangan, usa ka buhing sulondan nga siya unta mosunod kon siya moani sa kaayohan sa langitnong paglaban ug pag-alagad; apan ang leksiyon ngadto sa leksiyon nahulog nga wala matagad sa mga dalunggan ni Judas.

Si Jesus wala magpabati kaniyag mahait nga pag-badlong sa iyang pagkahakog, apan sa langitnong pag- pailub nagdala niining masalaypon nga tawo, bisan samtang naghatag kaniya ug kamatuoran nga Siya nagbasa sa iyang kasingkasing sama sa inablihan nga basahon. Iyang gipresentar sa atubangan niya ang hataas nga mga

tinguha sa pagbuhat ug maayo; ug sa pagsalikway sa kahayag sa Langit, si Judas walay ikabalibad.

Inbis sa paglakaw sa kahayag, si Judas nagpili sa paghupot sa iyang mga depikto. Ang dautang mga handum, mga pagbati sa dautang pagbalus, ang mga hunahuna sa mangitngit ug dautan, ginahigugma, hangtud nga si Satanas momando sa bug-os sa tawo. Si Judas nahimong tinugyanan sa kaaway ni Kristo.

Sa dihang siya miabut aron pagpakig-uban ni Jesus, siya adunay pila ka bililhong hiyas sa batasan nga unta mahimong panalangin sa iglesya. Kon siya andam lang unta sa pagdala sa yugo ni Kristo, siya unta mahimong usa sa mga pangulo sa mga apostoles; apan siya mipa- gahi sa iyang kasingkasing sa dihang ang iyang mga de- pikto gitudlo, ug sa kagarbo ug pagsupak mipili sa iyang kaugalingong ambisyon, ug pinaagi niana wala mahisibu ang iyang kaugalingon sa buhat nga unta ihatag sa Dios kaniya nga pagahimuon.

Ang tanang mga disipulo adunay mga seryosong mga sayop sa diha nga gitawag sila ni Jesus alang sa Iyang serbisyo. Bisan si Juan, nga suod ang pakig-uban sa Usa nga malumo ug mapaubsanon, dili sa iyang kaugalingon naturalisa malumo ug matinugyanon. Siya ug ang iyang igsuon gitawag nga “mga anak sa dalugdog.” Sam- tang sila kauban ni Jesus, kon may diyotayng pagdaut ug ipakita ngadto Kaniya makapainit sa ilang kasuko ug pagkamakiawayon. Ang dautang kasuko, pagpanimalus, ang espiritu sa pagsaway, kini tanan diha sa hinigugma nga disipulo. Siya garboso, ug ambisyoso nga maoy ma- una sa ginharian sa Dios. Apan adlaw adlaw, kaat- bang sa iyang kaugalingong mapintas nga espiritu, iyang nakita ang pagkalumo ug pagkamainantuson ni Jesus, ug nakabati sa Iyang mga leksiyon sa pagpaubos ug pagpa- ilub. Iyang giablihan ang iyang kasingkasing ngadto sa langitnon nga inpluwensia, ug nahimo dili lamang usa ka magpapatalinghog kon dili usa ka magbubuhat sa mga pulong sa Manluluwas. Ang kaugalingon natago diha kang Kristo. Siya nakakat-on sa pagdala sa yugo ni Kristo ug pagbati sa Iyang lulan.

Si Jesus nagbadlong sa Iyang mga disipulo, Siya nagpasidaan ug nagpahimatngon kanila; apan si Juan ug ang iyang mga igsuon wala mobiya Kaniya; sila nag- pili kang Jesus, bisan pa sa mga pagbadlong. Ang Manluluwas wala mopahawa gikan kanila tungod sa ilang mga kaluyahon ug mga sayop. Sila nagpadayon hangtud sa

[398]

[399] katapusan sa pagpakig-ambit sa Iyang mga pagsulay ug pagkat-on sa mga leksiyon sa Iyang kinabuhi. Pinaagi sa paglantaw kang Kristo, sila nahimong nabalhin sa kinaiya.

Ang mga apostoles naglayo ang kalainan sa mga pamatasan ug disposisyon. Didto may maniningil sa buhis, si Levi-Mateo, ug ang mainit nga kadasig ni Simon, ang walay pagpugong sa kasuko sa awtoridad sa Roma; ang manggiloy-on, daling masuko nga Pedro, ug ang bas-tos-nga-espiritu ni Judas; si Tomas, ang maminatud-on-sa-kasingkasing, apan maulawon ug mahadlokon, Si Felipe, mahinay sa kasingkasing, ug madaling magduha-duha, ug ang ambisyoso, maisug-manulti nga mga anak ni Sebedeo, uban sa ilang mga igsuon. Kini sila gidala sa paghiusa, uban sa ilang nagkalainlaing mga sayop, ang tanan adunay napanunod ug nagalam nga mga ten-densia sa pagkadautan; apan diha ug pinaagi ni Kristo sila makapuyo ngadto sa pamilya sa Dios, nagtuon nga mahimong usa diha sa pagtuo, diha sa doktrina, ug sa espiritu. Sila makabaton sa ilang mga pagsulay, ilang mga pagbagolbol, ilang mga diperensia sa opinyon; apan samtang si Kristo nagpabilin diha sa kasingkasing, walay pagkagubot. Ang Iyang gugma magadala ngadto sa gugma alang sa usag usa; ang mga leksiyon sa Magtutudlo magadala ngadto sa panag-uyon sa tanang mga diperensia, nga madala ang mga disipulo sa panaghiusa, hangtud nga sila mausa ang hunahuna ug usa ang paghukom. Si Kristo mao ang dakung sentro, ug sila mag-duolay ang usag usa nga pariho samtang sila moduol sa sentro.

[400] Sa dihang natapus ni Jesus ang paghatag instrosion sa mga disipulo, Iyang gitigum ang diyotayng pun-dok sa duol Kaniya, ug sa nagluhod sa taliwala nila, ug gibutang ang Iyang mga kamot sa ibabaw sa ilang mga ulo, Siya naghimog pag-ampo nga nagdidikar kanila ngad-so sa Iyang sagradong buhat. Pinaagi niana ang mga disipulo sa Ginoo naordinahan alang sa pag-alagad sa maayong balita.

Ingon nga Iyang mga tinugyanan sa taliwala sa mga tawo, si Kristo wala magpili ug mga manulonda nga wala mahulog, apan mga tawong binuhat, mga tawong sama ug mga pagbati niadtong ilang gipangita sa pagluwas. Si Kristo midala sa Iyang kaugalingon sa pagkatawo, aron nga Siya makaabut sa katawhan. Ang pagkadiosnon nagkinahanglan sa tawhanon; kay nagkina-hanglan sa duha ang langitnon ug tawhanon sa pagdala sa kaluwasan ngadto sa kalibutan.

Ang langitnon nagkinahanglan sa tawhanon, aron ang tawhanon makahatag ug agianan sa komonikasyon sa taliwala sa Dios ug sa tawo. Ingon man usab sa mga sulogoon ug mga men- sahero ni Kristo. Ang tawo nagkinahanglan ug gahum nga gawas ug sa unahan niya, aron pagpabalik kaniya sa pagkasama sa Dios, ug makahimo kaniya sa pagbuhat sa bulohaton sa Dios; apan dili kini makahimo sa tawhanong ahensia nga dili importante. Ang tawhanon nagkupot sa langitnong gahum, si Kristo nagapuyo sa kasingkasing pinaagi sa pagtuo; ug pinaagi sa paghiusa sa langitnon, ang gahum sa tawo nahimong malampuson alang sa maayo.

Siya nga nagtawag sa mga mananagat sa Galilea sa gihapon nagtawag sa mga tawo sa Iyang serbisyo. Ug Siya andam sa pagpakita sa Iyang gahum pinaagi kanato sama sa unang mga disipulo. Bisan unsa ka dili hingpit ug pagka makasasala kanato, ang Ginoo nagtanyag kanato sa pagpakig-uban Niya, sa pagtabang ni Kristo, Siya nagdapit kanato nga moadto sa ilalum sa langitnong instroksion, aron, ang pagpakighiusa kang Kristo, makabuhat kita sa mga buhat sa Dios.

“Ania kanato kining bahandi diha sa yutang sudlanan, aron ang hilabihang kadaku sa gahum sa Dios, ug dili gikan sa atong kaugalingon.” 2 Kor. 4:7, R.V. Mao kini ngano nga ang pagwali sa maayong balita gitugyan ngadto sa masalaypong mga tawo inbis sa mga manulonda. Kini gipadayag nga ang gahum nga nagabuhat pinaagi sa kaluyahon sa tawo magamao ang gahum sa Dios; ug pinaagi niana kita madasig sa pagtuo nga ang gahum nga makatabang sa uban nga maluya pa kanato makatabang usab kanato. Ug kadtong sa ilang kaugalingon “nalibutan sa kaluyahon” makahimo sa “pagbaton sa kalooy sa ignorante, ug kanila nga nahigawas sa agianan.” Heb. 5:2. Sa nahimo silang diha sa katalagman sa ilang kaugalingon, sila nasinati sa mga kapiligrohan ug mga kalisdanan sa dalan, ug niining katarungan gitawag sa pag-abut sa uban nga anaa sa samang katalagman. Adunay mga kalag nga nalibog uban sa pagduhaduha, nabug-atan sa mga kasakitan, maluya sa pagtuo, ug dili makahimo sa pagkupot sa Dili-makita; apan ang usa ka higala kinsa sila makakita, nga miabut kanila diha kang Kristo, mahimong nagasumpay nga kadena sa paghigot sa ilang nagakurog nga pagtuo diha kang Kristo.

[401]

Kita magmasigka magbubuhay kauban sa mga langit-nong mga manulonda sa pagpresentar kang Jesus ngadto sa kalibutan. Uban sa hapit dili mapailubang kasibut ang mga manulonda naghulat sa atong kooperasyon; kay ang tawo mao ang agianan aron pagpahibalo ngadto sa tawo. Ug kon kita mohatag sa atong kaugalingon ngadto kang Kristo sa tibuok-kasingkasing nga paghigugma, ang mga manulonda malipay nga sila makasulti pinaagi sa atong mga tingog sa pagpadayag sa gugma sa Dios.

[402]

Ang Sermon Didto sa Bukid

Si Kristo talagsa ra nga magtigum sa Iyang mga disipulo nga maginusara sa pagdawat sa Iyang mga pulong. Siya wala magpili sa Iyang tumatambong niadto lamang nga nahibalo sa agianan sa kinabuhi. Maoy Iyang buhat sa pag-abut sa daghang mga tawo kinsa anaa sa kaignorante ug sayop. Iyang gihatag ang Iyang mga leksiyon sa kamatuoran diin sila makaabut sa nangitngitan nga pagsabut. Siya sa Iyang kaugalingon mao ang Kamatuoran, nga nagtindog uban sa binaksang hawak ug mga kamot nga andam sa pagtuy-od sa pagpanalangin, ug sa mga pulong sa pagpasidaan, pagpakilooy, ug pagpa- dasig, nangita sa pagtuboy sa tanan nga moduol ngadto Kaniya.

Ang Sermon didto sa Bukid, bisan kini gihatag sa pinasahi sa mga disipulo, gisulti sa mapatalinghogan sa daghang mga tawo. Human sa ordinasyon sa mga apos- toles, si Jesus miuban kanila didto sa daplin sa dagat. Dinhi sa sayong kabuntagon ang mga tawo nagsugod sa pagtigum. Gawas sa naandang mga tawo gikan sa mga kalungSORAN sa Galilea, adunay mga tawo gikan sa Judiya, ug bisan gikan sa Jerusalem; gikan sa Perea, gikan sa Decapolis, gikan sa Idumea, halayo ngadto sa habaga- tan sa Judiya; ug gikan sa Tiro ug sa Sidon, ang mga siyudad sa Phonisia sa kabaybayonan sa Mediteraneo. “Sa dihang ilang nadunggan unsang mga dagkung mga butang nga Iyang gihimo,” sila “nanagpanugok aron sa pag- patalinghog Kaniya, ug sa pagpaayo gikan sa ilang mga sakit: . . . kay gikan Kaniya may migula nga gahum ug nagaayo kanilang tanan.” Mar. 3:8; Luk. 6:17-19. [403]

Ang sigpit nga baybayon wala makahimo bisan nga managtindog nga makaabut ang Iyang tingog alang sa tanan nga naghandum sa pagpatalinghog Kaniya, ug si Jesus naguna sa dalan balik paingon sa kilid sa bungtod. Sa miabut sa ibabaw nga dapit nga nagtanyag sa maayong matigumang dapit sa dakung pundok sa katawhan, Siya milingkod sa Iyang kaugalingon sa balili, ug ang mga disipulo ug ang panon sa katawhan misunod sa Iyang sulondan.

Ang dapit sa mga disipulo kanunay nga sunod kang Jesus. Ang mga tawo kanunayng magduot diha Kaniya, apan ang mga disipulo nakasabut nga dili sila papaha- waon gawas sa Iyang presensia. Sila nanglingkod sa ki- liran Niya, aron nga dili mawala ang usa ka pulong gikan sa Iyang instruksion. Sila magpapatalinghog nga may atensyon, matinguhaon sa pagsabut sa mga kamatuoran nga ilang ipahibalo ngadto sa tanang kayutaan ug sa tanang katuigan.

[404] Uban sa pagbati nga may butang labaw sa kasaga- ran gina- paabut, sila karon misuod palibut sa ilang Magtutudlo. Sila mituo nga ang ginharian sa dili madugay pagatukoron, ug gikan sa mga hitabu gikan sa buntag ilang natigum ang kasegurohan nga may paganunsio kabahin niini nga hapit na ipahibalo. Ang pagbati sa pag- paabut nakalukop sa dakung naghatag ug katinoan sa halalum nga kilid sa bungtod, nga naghulat sa mga pulong sa langitnong Magtutudlo, ang ilang mga kasingkasing napuno sa mga hunahuna sa umaabut nga himaya. Didto may mga eskribas ug mga Pariseo nga naga- lantaw ngadto sa adlaw sa sila unya magagahum ibabaw sa ilang gidumtan nga mga Romanhon, ug makaangkon sa mga bahandi ug kahimayaan sa dakung emperio sa kalibutan. Ang mga kabus nga mga maguuma ug mga mananagat naglaum sa pagpatalinghog sa kasegurohan nga ang ilang makalolooy nga puloy-anan, ang nihit nga pagkaon, ang kinabuhi sa paghago, ug ang kahadlok sa kawalad-on tanan mailisan sa mga harianong puloy-anan sa kada- gaya ug mga adlaw sa kahamugaway. Mailis sa usa nga nagkunot nga usa lamang ka biste nga maoy ilang tabon sa adlaw, ug ang ilang habol sa gabii, sila naglaum nga si Kristo makahatag kanila sa mga saput nga mahalon sa mga dato nga ilang mananaug. Ang tanang mga kasingkasing nasibut uban sa magarbohon nga paglaum nga ang Israel sa dili madugay pasidunggan na sa atubangan sa mga nasud ingon nga ulohan sa ginharian sa universo.

Si Kristo nakapapakyas sa paglaum alang sa kali- butanong pagkadaku. Didto sa Sermon sa Bukid Iyang gihimo ang pagtang- tang sa buhat nga nahimo sa palso nga edukasyon, ug paghatag sa nanagpatalinghog Kaniya sa husto nga pagtagad sa Iyang ginharian ug sa Iyang kaugalingong kinaiya. Apan wala Siya maghimo sa di- ritso nga pag-atake sa mga sayop sa mga tawo. Iyang nakita ang kalisud sa kalibutan tungod sa sala, apan Siya wala magpresentar sa atubangan nila sa tin-aw nga sangputanan sa ilang pagkaalaut.

Siya nagtudlo kanila sa usa ka butang nga labing maayo kay sa ilang na- hibaloan. Sa walay pag atake sa ilang mga idiya sa ginharian sa Dios, Siya nagsulti kanila sa mga kondisyon sa pagsulod didto, nga naghatag kanila sa ilang kaugalingon nga paghukom sa iyang kinaiya. Ang mga kamatuoran nga Iyang gitudlo dili minus ang ka importante kanato kay sa dakung panon sa katawhan nga mis- unod Kaniya. Kita dili minus sa ilang kinahanglan sa pagkat- on sa patukoranan sa mga prinsipio sa ginharian sa Dios.

Ang unang mga pulong ni Kristo ngadto sa mga ka-

Sa Iyang pagwali, gitudloan ni Jesus ang nagapamati Kaniya mahitungod sa labing hinungdanong mga butang kay sa ila nang mahibaloan. tawhan didto sa bukid mao ang mga pulong sa pagpa- nalangin. Malipayon sila, Siya miingon, kinsa nakaila sa ilang espir- ituhanong kakabus, ug nagbati sa ilang kina- hanglan sa kaluwasan. Ang maayong balita igawali ngadto sa mga kabus. Dili sa gar- bosong espirituhanon, kadtong nag-angkon nga datu ug wala nay kinahanglan, kini nakita ba, apan niadtong mapaubsanon ug ma- puangoron. Ang usa lamang ka tuburan ang naablihan alang sa sala, ang tuburan alang sa kabus sa espiritu.

[405]

[406]

Ang garbosong kasingkasing naninguha sa pagkuha sa kaluwasan; apan ang duha ang atong titulo ngadto sa pagkamatarung ni Kristo. Ang Ginoo dili makahimo bisan unsa ngadto sa pagpa- balik sa tawo hangtud, nga konbensido siya sa iyang kaugalingong kaluyahon, ug tangtangan ang tanang pagkatagbaw-sa-kaugalingon, mo- tugyan sa iyang kaugalingon ngadto sa pagkontrolar sa Dios. Unya siya makadawat sa gasa nga naghulat ang Dios sa paghatag. Gikan sa kalag nga nagbati sa iyang kinahanglan, walay ginapung- gan. Anaa kaniya ang dili pinugngan nga pagduol Kaniya kang kinsa ang bug-os nga kahupnganan nagpuyo. “Kay kini mao ang giingon sa hataas ug sa Usa nga halangdon nga nagapuyo sa walay katapusan, kansang ngalan mao ang Balaan; Ako nagapuyo sa hataas ug balaan nga dapit, uban kaniya usab nga adunay usa ka espiritu nga mahinulsolon ug mapa- inubsanon, aron sa pagpabuhi sa espiritu sa mapaubsanon, ug aron sa pagpabuhi sa kasingkasing sa mahinul- solon.” Isa. 57:15.

“Bulahan ang mga masulob-on: kay sila pagalipa- yon.” Pinaagi niining mga pulonga si Kristo wala mag- tudlo nga ang pagka masulob-on adunay gahum sa iyang kaugalingon sa pagkuha sa

[407] sala. Wala Siya magtugot sa pagpaaron-ingnon kun pagboluntaryo sa pagpaubos. Ang pagsubo nga Iyang gisulti wala magsakup sa pagkaguol ug pagbalata. Samtang kita magsubo tungod sa sala, kita magkalipay diha sa bililhong pribilihiyo nga kita mga anak sa Dios.

Kita usahay magsubo tungod kay ang atong mga dautang buhat magadala sa dili maayong sangputanan sa atong kaugalingon; apan kini dili paghinulsol. Ang matuod nga pagsubo alang sa sala maoy resulta sa pagbuhat sa Espiritu Santo. Ang Espiritu nagpakita sa pagka dili mapasalamaton sa kasingkasing nga nakapakyas ug nakasubo sa Manluluwas, ug magdala kanato sa pagsubo ngadto sa tiilan sa krus. Pinaagi sa tagsatagsa ka sala si Jesus nasamaran pagbag-o; ug samtang maglantaw kita Kaniya nga atong gisamaran, atong kasub-an ang mga sala nga nakadala ug kaguol Kaniya. Kanang pagsubo magadala ngadto sa pagbiya sa sala.

Ang kalibutanon magaingon nga kining pagsubo usa ka kaluyahon; apan mao kini ang kusog nga nagahigot sa nagasubo ngadto sa Usa nga walay katapusan kang higot dili maputol. Kini nagapakita nga ang mga manulonda sa Dios nagadala balik sa kalag sa mga grasya nga nawala pinaagi sa pagkagahi sa kasingkasing ug paglapas. Ang mga luha sa nagmasulob-on sama lang sa mga tulo sa ulan nga magauna sa pagsilang sa adlaw sa pagkabalaan. Kining pagsubo magapahibalo sa kalipay nga magamao ang buhing tuburan diha sa kalag. “Angkona lamang ang imong kasal-anan, nga ikaw na-kalapas batok kang Jehoba nga imong Dios;” “ug dili Ko himuon ang Akong kasuko nga mahulog diha kanimo; kay Ako Maloloy-on, miingon si Jehova.” Jer. 3:13, 12. “Ngadto kanila nga nanagbalata didto sa Sion,” Siya nagtudlo sa paghatag “purongpurong nga bulak nga puli sa abo; ang lana sa kalipay puli sa pagbalata; ang biste sa pagdayeg puli sa espiritu sa kasub-anan.” Isa. 61:3.

[408] Ug alang niadtong nagasubo sa pagsulay ug nag-antus adunay kahupayan. Ang kapait sa kaguol ug pagpaubos maoy maayo sa mga buhat sa sala. Pinaagi sa kasakit ang Dios nagpadayag kanato sa mga lama sa ham-pak sa atong mga kinaiya, nga pinaagi sa Iyang grasya makadaug kita sa atong mga sala. Ang wala mahibaloi nga mga bahin kabahin sa atong kaugalingon nabuksan alang kanato, ug ang pagsulay moabut, kon kita modawat ba sa pagbadlong ug pagtambag sa Dios. Sa dihang madala ngadto sa pagsulay, kita dili magsubo ug magbagulbol. Kita dili morebelde, kun magkaguol sa

atong kaugalingon gikan sa kamot ni Kristo. Kita mag- paubos sa kalag sa atubangan sa Dios. Ang mga agianan sa Ginoo dili maklaro ngadto kaniya kinsa naghandum sa pag-tan-aw sa mga butang nga makapahimuot sa iyang kaugalingon. Sila makita nga mangitngit ug dili maka- lipay sa atong tawhanong kinaiya. Apan ang mga agianan sa Dios mao ang mga agianan sa kalooy ug ang katapusan mao ang kaluwasan. Si Elias wala mahibalo sa iyang gihimo sa diha nga sa disierto siya miingon nga husto na ang kaigoan sa iyang kinabuhi, ug nag-ampo aron nga siya mamatay. Ang Ginoo sa Iyang kalooy wala magkuha kaniya sumala sa iyang pulong. Aduna pay dakung bulohaton nga pagahimuort ni Elias; ug sa diha nga ang iyang buhat natapus, sila wala malaglag tungod sa pagkaluya ug pag-inusara didto sa kamingawan. Dili alang kaniya ang pagkanaug sa abog ngadto sa kamatayon, apan ang pagsaka ngadto sa himaya, uban sa nag- kuyog nga panon sa mga langitnong karwahi, ngadto sa trono sa kahitas-an.

Ang pulong sa Dios alang sa masulob-on mao, “Ako nakakita sa iyang mga dalan, ug pagaayohon Ko siya: Ako usab siya nga mandoan, ug magpahiuli sa mga ka-lipay kaniya ug sa iyang nanag-balata.” “Himuon Ko nga kalipay ang ilang pagbalata, ug lipayon Ko sila, ug hi-muon Ko nga magamaya sila gikan sa ilang kasub-anan.” Isa. 57:18; Jer. 31:13.

“Bulahan ang mga maaghop.” Ang kalisdanan nga atong hibalong tingali magaanan pinaagi nianang pag- kaaghop nga magatago sa iyang kaugalingon diha kang Kristo. Kon kita makabaton sa pagkamapaubsanon sa atong Agalon, kita mobarug labaw sa mga pagdaut, mga pagsupak, mga pagsamok, diin kita adlaw-adlaw nahimutang, ug sila mohunong sa pagbutang ug kangitngit sa ibabaw sa espiritu. Ang taas nga kamatuoran sa kalig- dong sa Kristohanon mao ang pagkontrolar-sa-kaugalingon. Siya nga mailalum sa pag-abusar ug pagdaugdaug mapakyas sa pagpadayon sa kalma ug masaligong espiritu nagakawat gikan sa Dios sa Iyang katungod sa pagpadayag diha kaniya sa Iyang kaugalingong pagkahing- pit sa kinaiya. Ang pagkamapaubsanon sa kasingkasing mao ang kusog nga makahatag ug kadaugan sa mga su- mosunod ni Kristo; mao kini ang timaan sa ilang konek- sion sa mga korte sa itaas.

“Kay bisan hataas pa si Jehoba, apan Siya nagata- gad sa mapainubsanon.” Sal. 138:6. Kadtong nagpakita sa maaghop ug ma-

paubsanon nga espiritu ni Kristo sa malumo gitagad sa Dios. Tingali sila pagatan-awon uban ang pagtamay sa kalibutan, apan sila daku ug bili sa Iyang panan-aw. Dili lamang ang maalamon, ang mga gamhanan, kadtong nahimut-an, nga makadawat sa ka- lig-onang pasahe ngadto sa langitnong mga puloy-anan; dili lamang ang nagkapuliki nga magbubuhay, nga puno sa kadasig ug maabtik. Dili; ang kabus sa espiritu, nga nangandoy sa presensia sa nagapabilin nga Kristo, ang mapaubsanon sa kasingkasing, kinsang hataas nga ambisyon mac ang pagbuhay sa kabubut-on sa Dios,—kini makaganar sa mahimayaong pagsulod. Sila mahimong makauban niadtong gidaghanon nga nakahinlo sa ilang mga saput ug naghimo kanila nga maputi diha sa dugo sa Kordero. “Tungod niini anaa sila sa atubangan sa tro- no sa Dios, ug nagaalagad Kaniya sa maadlaw ug magabi sulod sa Iyang templo: ug Siya nga nagalingkod sa trono magapuyo kauban nila.” Pin. 7:15.

[410] “Bulahan ang mga gigutom ug giuhaw sa pagkamatarung.” Ang pagbati sa pagkadili angay magadala sa kasingkasing sa paggutom ug pag-uhaw sa pagkamatarung, ug ang iyang handum dili mapakyas. Kadtong maghatag ug dapit sa ilang mga kasingkasing alang kang Jesus makaila sa Iyang gugma. Ang tanan nga nangandoy sa pagpakita sa pagkasama sa kinaiya sa Dios mahimong matagbaw. Ang Espiritu Santo dili magabiya sa kalag nga wala matabangi nga nagalantaw ngadto kang Jesus. Siya mokuha sa mga butang ug ipakita ngadto kaniya. Kon ang mata natumong pag-ayo ngadto kang Kristo, ang buhat sa Espiritu dili mohunong hangtud nga ang kalag nahisibu ngadto sa Iyang dagway. Ang putling elemento sa gugma makapadaku sa kalag, nga maghatag niini sa kapasidad sa hataas nga katuyoan, alang sa dugang nga kaalam sa langitnong mga butang, aron nga kini dili makulangan sa iyang pagkabug-os. “Bulahan ang mga gigutom ug giuhaw sa pagkamatarung; kay sila pag- gabusgon.”

Ang maloloy-on makakaplag ug kalooy, ug ang putli ug kasingkasing makakita sa Dios. Ang tagsatagsa ka mahugaw nga hunahuna makahugaw sa kalag, makadaut, sa pagbating moral, ug makahimo sa pagwala sa pag- tandog sa Espiritu Santo. Kini makangitngit sa espirituhanong panlantaw, nga ang tawo dili makakita sa Dios. Ang Ginoo magapasaylo sa mahinulsolon nga makasasala; apan bisan pinasaylo, ang kalag namansahan. Ang

tanang kahugawan sa pagsulti kun hunahuna pagalika- yan niya nga adunay klaro nga pag-ila sa espirituhanong kamatuoran.

Apan ang mga pulong ni Kristo nagsakup sa labaw pa sa kagawasan gikan sa kahugaw sa pagbati, labaw pa sa kagawasan gikan sa kahugaw seremonyal nga sa makuti gilikayan sa mga Judiyo. Ang pagkahakog na- kapugong kanato gikan sa pagtan-aw sa Dios. Ang espiritu nga nangita-sa-kaugalingon nagahukom sa Dios ingon nga mao ang usa sa iyang kaugalingon. Hangtud nga ato kining mabiyaan, dili kita makasabut Kaniya nga mao ang gugma. Ang dili hakog lamang nga kasingkasing, ang mapaubsanon ug masaligon nga espiritu, makakita sa Dios ingon nga “maloloy-on ug mapainubsanon, mahinay sa kasuko, ug daku sa mahigugmaong- kalolot ug kamatuoran.” Eks. 34:6.

[411]

“Bulahan ang mga makigdaiton.” Ang pakigdait ni Kristo natawo sa kamatuoran. Kini harmonia ngadto sa Dios. Ang kalibutan anaa sa pagdumot sa balaod sa Dios; ang mga makasasala sa ilang Magbubuhat; ug ingon nga resulta nanagdinumtanay ang usag-usa. Apan ang salmista nagsulti, “Ang mga nahagugma sa Imong kasugoan adunay pakigdait nga daku: ug kanila wala ang kahigayonan sa pagkapangdol.” Sal. 119:165. Ang mga tawo dili makapabrika ug pakigdait. Ang mga pla- nong tawhanon alang sa pagputli ug pagtuboy sa tawo kun sa katilingban mapakyas sa pagpagula ug kalinaw, tungod kay dili nila maabut ang kasingkasing. Ang gahum lamang nga makalalang ug makahimo sa matuod nga pakigdait mao ang grasya ni Kristo. Kon kini ma- tanum sa kasingkasing, makaabog kini sa dautang mga pagbati nga nakahimo sa kasamok ug kagubot. “Sa dapit sa tunok motubo ang haya, ug sa dapit sa sampinit motubo ang arayan;” ug ang desierto sa kinabuhi “magakalipay, ug mamulak sama sa rosas.” Isa. 55:13; 35:1.

Ang panon sa katawhan natingala niining pagtudlo, nga nahisupak sa mga tulomanon ug sulondan sa mga Pariseo. Ang mga tawo nga miabut naghunahuna nga ang kalipay nagsakop sa pagbaton sa mga butang niining kalibutana, ug ang dungog ug pagkainila sa tawo daku ang pagkinahanglan. Makapahimuot nga tawgon “Magtutudlo,” ug dayegon ingon nga maalam ug relihiyoso, nga ang ilang mga hiyas giparada sa atubangan sa publiko. Kini gitagad nga purongpurong sa kalipay. Apan sa presensia niadtong dakung panon sa katawhan, si Jesus misulti nga ang yutan-ong ganansia ug dungog

[412] mao ang tanan nga balus nga madawat nianang mga tawha- na. Siya nagsulti sa kasegurohan, ug ang makadaning gahum nagauban sa Iyang mga pulong. Ang mga tawo na- hilum ug ang pagbati sa kahadlok miabut sa ibabaw ni-la. Sila mitan-aw sa usag-usa sa pag- duhaduha. Kinsa man kanila ang maluwas kon ang mga pagtudlo niining taw- hana matuod? Daghan ang natandog nga ang pagtudlo niining kahibulongang Magtutudlo napalihok pinaagi sa Espiritu sa Dios, ug ang mga sentimento nga Iyang gi- bungat mga diosnon.

Human pagsaysay kun unsa ang nahilakip sa matuod nga kalipay, ug unsaon kini pagkuha, si Jesus sa labing sibu nagtudlo sa katung- daran sa Iyang mga disipulo, ingon nga mga magtutudlo nga gipili sa Dios aron pagmando sa uban ngadto sa dalan sa pagkamatarung ug kinabuhing walay katapusan. Siya nahibalo nga sila usahay mag-antus gikan sa pagkapakyas ug kaluya, ug sila makahibalag sa makusog nga pagbatok, nga sila pa- ga-insultohon, ug ang iyang pag- pamatuod isalikway. Ti- nuod Siya nahibalo nga sa ilang pagtuman sa ilang buhat, ang mga tawong mapainubsanon nga mopataling- hog sa matinagdanon sa Iyang mga pulong mag-antus sa mga bakakong mga pahayag, pagkastigo, pagkabilanggo, ug kamatayon, ug Siya mipadayon:

“Bulahan ang mga ginalutos tungod sa pagkamatarung: kay ila ang ginharian sa mga langit. Bulahan kamo sa diha nga panamasta- masan kamo sa mga tawo, ug pagabutangbutangan kamo sa tanang matang sa ka- dautan batok kaninyo tungod Kanako. Kinahanglan ma- nagmaya ug managkalipay kamo, kay daku ang inyong balus sa langit: kay sa ingon man niini ginalutos sa mga tawo ang mga propeta nga nanghiuna kaninyo.”

Ang kalibutan nahigugma sa sala, ug nagdumot sa pagka- matarung, ug mao kini ang hinungdan sa iyang pagsukol kang Je- sus. Ang tanan nga midumili sa Iyang walay katapusang gugma makakaplag nga ang pagka Kristianos usa ka makasamok nga el- emento. Ang kaha- yag ni Kristo nakaabog sa kangitngit nga nakatabon sa ilang mga sala, ug ang kinahanglan sa pagreporma iga- padayag. Samtang kadtong motugyan sa inpluwensia sa Espiritu Santo mosugod pagpakiggubat sa ilang kaugalingon, kadtong mag- pabilin sa sala nakiggubat batok sa kamatuoran ug sa iyang mga tinugyanan.

Pinaagi niana ang kasamok nasugdan, ug ang mga sumosunod ni Kristo giakusar nga magsasamok sa mga tawo. Apan ang pagpakig-uban sa Dios maoy makadala kanila sa pagdumot sa kalibutan. Sila nagdala sa pagsaway kang Kristo. Sila naglakaw sa dalan nga naagian sa labing buotan sa yuta. Dili sa kasubo, apan sa kalipay, nga sila makighibalag sa persekasyon. Ang tagsatagsa ka kalayahon nga pagsulay mao ang tinugyanan sa Dios alang sa pagpino kanila. Ang tagsatagsa nagapasibu kanila alang sa ilang bulohaton ingon nga masigkamagbubuhat kauban Niya. Ang tagsatagsa ka pagpakigbisog may iyang bahin sa dakung pakiggubat alang sa pagka-matarung, ug ang tagsatagsa makadugang sa kalipay sa ilang katapusang kalampusan. Sa nabatnan kining talan-awon, ang pagsulay sa ilang pagtuo ug pagpailub sa malipayon dawaton inbis nga kahadlok ug likayan. Matinguhaon sa pagtuman sa ilang katungdanan ngadto sa kalibutan, nga nagpalig-on sa ilang handum diha sa pag-aprobar sa Dios, ang Iyang mga sulogoon magatuman sa tagsatagsa ka katungdanan, bisan pa sa kahadlok kun sa pabor sa mga tawo.

“Kamo mao ang asin sa yuta,” si Jesus miingon. Ayaw pagpahawa sa inyong kaugalingon aron paglikay sa paglutos. Ikaw magpabilin pagpuyo sa taliwala sa mga tawo, aron ang lami sa langitnon nga gugma mahi-sama sa asin nga mopreserbar sa kalibutan gikan sa kahugawan.

Ang mga kasingkasing nga modawat sa inpluwensia sa Espiritu Santo mao ang agianan diin ang mga panalangin sa Dios modagayday. Kon kadtong nag-alagad sa Dios gikuha pa gikan sa yuta, ug ang Iyang Espiritu kuhaon gikan sa mga tawo, kining kalibutana mahibilin nga awaaw ug nalaglag, ang bunga sa pagmando ni Satanas. Bisang dautan wala mahibalo niini, ilang nangutang bisan ang mga panalangin niining kinabuhia sa presensia, dinhi sa kalibutan, sa mga tawo sa Dios nga ilang gitamay ug gipiutan. Apan kon ang mga Kristohanon anaa lamang sa ngalan, mahisama sila sa asin nga nawad-an sa iyang kaasgad. Wala silay inpluwensia alang sa maayo sa kalibutan. Pinaagi sa ilang dili maayo nga pagpadayag sa Dios mangil-ad pa sila kay sa dili tumotuo.

“Kamo mao ang kahayag sa kalibutan.” Ang mga Judiyo naghunahuna sa pagpahimutang sa mga kaayohan sa kaluwasan sa ila lamang kaugalingong nasud; apan si Kristo nagpakita kanila nga ang kaluwasan sama sa kahayag sa adlaw. Kini iya sa tibuok kalibutan.

[414]

Ang tinuhoan sa Biblia dili nasakup diha sa mga tabon sa basahon, ni sa sulod sa mga bongbong sa iglesya. Dili kini pagadad-on sa gawas sa panagsa lamang alang sa atong kaugalingong kaayohan, ug unya sa maminat- ngonon ipadaplin pag-usab. Kini mao ang pagbalaan sa inadlawng kinabuhi, aron pagpakita sa iyang kaugalingon sa kada transaksion sa patigayon ug sa tanan natong mga relasyon sosyal.

Ang matuod nga kinaiya wala umola sa gawas, unya isul-ob; modan-ag gikan sa sulod. Kon kita nagtinguha sa pagdala sa uban ngadto sa dalan sa pagkamatarung, ang mga prinsipio sa pagkamatarung ipahiluna sa atong kaugalingong kasingkasing. Ang atong propisyon sa pagtuo makahimo pagpahibalo sa tioria sa relihiyon, apan ang atong pagkinabuhi nga balaanon mao ang makapugong sa pulong sa kamatuoran. Ang matinumang kinabuhi, ang balaang pagpamulong, ang walay pagkausab sa pagkamaminatud-on, ang aktibo, ug maloloy-on nga espiritu, ang diosnon nga sulondan,—
 [415] mao kini sila ang mga ginamiton diin ang kahayag mahatag ngadto sa kalibutan.

Si Jesus wala maghisgot sa mga pagsukod sa balaod, apan wala Siya magbilin sa Iyang mga magpapatalinghog sa paghunahuna nga Siya mianhi aron sa paghikling sa daplin sa iyang mga tulomanon. Siya nahibalo nga ang mga espiya nagbarug nga andam sa pagkupot sa kada pulong nga ilang matuis aron sa pagsilbe sa ilang tuyo. Siya nahibalo sa pagdumot nga nahimutang sa mga hunahuna sa daghan sa Iyang magpapatalinghog, ug Siya wala magsulti bisan aron pagpahuyang sa ilang pagtuo sa tinuhoan ug institosyon nga gitugyan ngadto kanila pinaagi kang Moises. Si Kristo sa Iyang kaugalingon mihatag sa moral ug seremonyal nga balaod. Wala Siya moanhi aron sa pagbungkag sa pagsalig sa Iyang kaugalingong instruksion. Tungod sa Iyang dakung pagtahud nga diosnon alang sa balaod ug sa mga manalagna nga Siya nangita sa pagbungkag lahos sa bongbong sa tulomanong tradisyon nakasidsid sa mga Judiyo. Samtang Iyang gipadaplin ang falso nga paghubad sa balaod, Siya sa maminatngonon nagbantay sa Iyang mga disipulo batok sa pagtugyan sa mga malig-ong kamatuoran nga gihatag ngadto sa mga Hebreohanon.

Ang mga Pariseo nagpagarbo sa ilang kaugalingon sa ilang pagkamatinumanon sa balaod; apan diyotay lang ang ilang nahibaloan sa iyang mga prinsipio sa inadlaw nga pagkinabuhi

nga alang kanila ang mga pulong sa Manluluwas mitunog sama sa opinyong supak sa pagtuo. Samtang Iyang gilinisan ang mga sagbut sa ilalum diin ang kamatuoran ginalubong, sila naghunahuna nga Siya nagsilbig sa maong kamatuoran. Sila nag- honghonganay ang usag-usa nga Siya nagpagaan sa balaod. Siya nakabasa sa ilang mga hunahuna ug mitubag kanila, ug miingon,—

“Dili kamo maghunahuna nga Ako mianhi aron sa pagbungkag sa kasugoan, kun sa mga manalagna; Ako wala moanhi sa pagbungkag, apan aron sa pagtuman.” Dinhi si Jesus mitubag sa mga pagpasangil sa mga Pariseo. Ang Iyang pagbuhat ngadto sa kalibutan mao ang pagpatin-aw sa sagradong kahimtang nianang balaod nga ilang gipasangil Kaniya sa paglapas. Kon ang balaod sa Dios giusab pa kun giilisan, unya si Kristo dili na kinahanglan mag-antus unta sa mga hitabu sa atong kalapa- san. Siya mianhi aron sa pagsaysay sa relasyon sa balaod ngadto sa tawo, ug pagpadayag sa iyang mga tulomanon pinaagi sa Iyang kaugalingong kinabuhi sa pagtuman.

[416]

Ang Dios naghatag kanato sa Iyang balaang mga tulomanon, tungod kay nahigugma Siya sa mga tawo. Aron pagpanalipod kanato gikan sa mga resulta sa paglapas, Siya nagpakita sa mga prinsipio sa pagkamatarung. Ang balaod mao ang pagpahayag sa hunahuna sa Dios; sa dihang dawaton diha kang Kristo, mahimo kini nga atong hunahuna. Kini magatuboy kanato sa ita- as sa gahum sa natural nga mga paghandum ug mga ti- nguha, labaw sa mga tentasyon nga magadala ngadto sa sala. Ang Dios naghandum nga kita mag- malipayon, ug Siya naghatag kanato sa mga tulomanon sa balaod aron sa pagtuman kanila kita makabaton ug kalipay. Sa panahon sa pagkatawo ni Jesus ang mga manulonda na- nag-awit,—

“Himaya sa Dios sa kalangitan, Ug sa yuta panagdait, maayong kabubut-on ngadto sa mga tawo” Luk. 2:14, sila nagsulti sa mga prinsipio sa balaod nga Iyang gian- hian sa pagpatin-aw ug paghimo niini nga dungganon.

Sa dihang giproklamar ang balaod didto sa Sinai, ang Dios nag- pahibalo sa mga tawo sa pagbalaan sa Iyang kinaiya, nga pinaagi sa pagtandi ilang makita ang pagkamakasasala sa ilang kaugalingon. Ang balaod giha- hatag aron pagpaila kanila sa sala, ug pagpakita sa ilang kinahanglan sa Manluluwas. Kini makahimo niini kon ang iyang mga prinsipio iaplikar ngadto sa kasingkasing pinaagi sa Espiritu Santo. Kining buhat mao ang paga- himuon. Sa kinabuhi

[417]

ni Kristo ang prinsipio sa balaod nahimong klaro; ug samtang ang Espiritu Santo sa Dios naghikap sa kasingkasing, samtang ang kahayag ni Kristo nagpadayag sa mga tawo sa ilang kakinahanglan sa Iyang makalinis nga dugo ug Iyang mapasayloong pagkamatarung, ang balaod ahente gihapon sa pagdala kanato ngadto kang Kristo, aron nga kita mapamatarung pinaagi sa pagtuo. “Ang kasugoan ni Jehoba hingpit, nga na- gapabag-o sa kalag.” Sal. 19:7.

“Hangtud magaagi ang langit ug yuta,” miingon si Jesus, “ang usa ka tulpok ug usa ka kudlit walay paga- sayloan sa kasugoan, hangtud ang tanan matuman.” Ang adlaw nga nag-dan-ag sa kalangitan, ang tibuok nga yuta diin ikaw nagapuyo, mao ang mga saksi sa Dios nga ang Iyang balaod dili mausab ug walay katapusan. Bisan sila magaagi, ang langitnong mga kasugoan magapa- dayon. “Masayon pa sa langit ug yuta nga magaagi, kay sa usa ka kudlit sa balaod nga mapakyas.” Luk. 16:17. Ang mga sistema sa mga tulomanon nga nagtudlo ngadto kang Jesus nga Kordero sa Dios pagawalaon na sa panahon sa Iyang kamatayon; apan ang mga kasugoan sa balaod dili mausab sama sa trono sa Dios.

Tungod kay “ang balaod sa Dios hingpit,” ang tagsatagsa ka paglahi niini usa ka dautan. Kadtong molapas sa mga kasugoan sa Dios ug magtudlo sa uban sa paghimo niini, nakondenar pinaagi kang Kristo. Ang kinabuhi sa Manluluwas sa pagtuman nagapugong sa giang- kon sa balaod; kini nagpamatuod nga ang balaod ma- bantayan sa tanang tawo, ug nagpakita sa kaanindot sa kinaiya nga mahimo sa pagtuman. Ang tanan nga motu- man sama sa Iyang paghimo niini nagpahibalo usab nga ang balaod “balaan, ug matarung, ug maayo.” Rom. 7:12. Sa laing bahin, ang tanan nga molapas sa mga kasugoan sa Dios nagalaban sa pag-angkon ni Satanas nga ang balaod dili matarung, ug dili mahimo ang pagtuman. Pinaagi niana ilang gisegundahan ang mga paglimbong sa dakung kaaway, ug naghatag ug walay pagpasidungog sa Dios. Sila mga anak sa usa nga dautan, kinsa maoy unang rebelde batok sa balaod sa Dios. Ang pagpasulod nila didto sa langit makapausab pagdala sa mga elemento sa kasamok ug pagpakiggubat, ug makabutang sa katalagman sa kaayohan sa universo. Walay tawo nga sa kinabubut-on nagdumili sa usa ka prinsipio sa balaod nga makasulod sa ginharian sa langit.

Ang mga rabbi nagaisip nga ang ilang pagkamatarung maoy usa ka pasaporte ngadto sa langit; apan si Jesus nagsulti nga kini

kulang ug dili angay. Ang walay katapusang mga seremonyas ug ang kahibalo sa tioriya sa kamatuoran nagasakup sa pagkamatarung sa Pariseo. Ang mga rabbi nag-angkon nga balaan pinaagi sa ilang mga paningkamot sa pagbantay sa balaod; apan ang ilang mga buhat misukwahi sa pagkamatarung gikan sa tinuhoan. Samtang sila makuti sa pagsunod sa mga ginabuhay ritowal, ang ilang mga kinabuhi malaw-ay ug kubus kaayo. Ang ilang ginaingon nga pagkamatarung dili makasulod sa ginharian sa langit.

Ang dakung limbong sa tawhanong hunahuna sa ka-adlawan ni Kristo nga bisan diyotay nga pagdawat sa kamatuoran nagasakup na sa pagkamatarung. Sa tanang tawhanong experiensia ang kaalam sa tioriya sa kamatuoran naproybahan nga dili paigo sa pagluwas sa kalag. Kini dili makadala sa bunga sa pagkamatarung. Ang masinahong pagtagad sa ginganlan ug kamatuoran sa ti- olohiya usahay nagalakip sa kalagot sa lunsayng kamatuoran nga gipakita sa kinabuhi. Ang mangitngit nga ka- pitulo sa kasaysayan nabug-atan sa mga rekord sa kri- min nga nahimo pinaagi sa mga mapahitas-on nga mga tawo sa relihiyon. Ang mga Pariseo nag-angkon nga mga anak ni Abraham, ug nagpagarbo sa ilang kaakohan sa mga orakulo sa Dios; apan kining mga higayona wala makapreserbar kanila gikan sa pagkahakog, pagkamapin- tas, pagkahangol sa ganansia, ug sa labing ubus nga pagkalimbongan. Sila naghunahuna sa ilang kaulangon nga mga dagkung mga tawo sa relihiyon sa kalibutan, apan ang ilang pagkamaminatud-on sa tinuhoan naga- dala kanila sa paglansang sa krus sa Ginoo sa himaya.

[419]

Ang samang katalagman nagapabilin sa gihapon. Daghan ang naghunahuna nga sila Kristohanon, tungod kay sila nagasunod sa usa ka pagtuo sa tiolohiya. Apan wala nila dad-a ang kamatuoran ngadto sa praktikal nga kinabuhi. Wala sila motuo ug mahigugma niini, busa wala sila makadawat ug gahum ug grasya nga mobaut pinaagi sa pagbalaan sa kamatuoran. Ang mga tawo mag- angkon sa pagtuo sa kamatuoran; apan kon kini dili makahimo kanilang sinsero, maloloy-on, mapailubon, mahinay-sa-kasuko, mahunahunaon-sa-langit, kini maoy tunglo ngadto sa nagbaton niini, ug pinaagi sa ilang inpluwensia kini nahimong tunglo ngadto sa kalibutan.

Ang pagkamatarung nga gitudlo ni Kristo mao ang pagsibu sa kasingkasing ug kinabuhi ngadto sa napada- yag nga kabubut-on sa Dios. Ang makasasalang mga tawo mahimo lamang matarung

kon sila dunay pagtuo sa Dios ug magbaton ug malig-ong koneksion kauban Niya. Unya ang matuod nga pagkadiosnon makatuboy sa hunahuna ug makapabuotan sa kinabuhi. Unya ang mga porma sa gawas sa tinuhoan mahisibu sa Kristoha- nong kaputli sa gawas. Unya ang mga seremonyas nga gikinahanglan sa serbisyo sa Dios dili mga tulomanon nga walay kahulogan, sama niadtong mga mapahitas-ong mga Pariseo.

[420] Si Jesus naghigot sa mga kasugoan sa paglain, ug nagsaysay sa kalalum ug kalapad sa ilang tulomanon. Inbis sa pagkuha sa usa ka tulpok sa ilang kusog, Iyang gipakita unsa kalayo ang maabut sa ilang mga prinsipio, ug nagpadayag sa dakung sayop sa mga Judiyo sa ilang pagtuman nga gipasundayag sa gawas. Siya nagsulti nga pinaagi sa pagtan-aw sa pakighilawas ang balaod sa Dios gilapas na. Ang usa nga nahimong apil sa bisan gamay nga dili matarung mao na ang paglapas sa balaod ug na- gapaubos sa iyang kaugalingong kinaiya moral. Ang pagpatay una nga nahimutang sa hunahuna. Siya nga naghatag sa kasuko sa dapit sa iyang kasingkasing nagpahimutang sa iyang mga tiil sa dalan sa pomapatay, ug ang iyang mga halad dolumtanan ngadto sa Dios.

Ang mga Judiyo naghupot sa espiritu sa pagsukol. Sa ilang kalagot sa mga Romanhon sila mihatag sa mga pulong sa makusog nga pagdaut, ug nakapahimuot sa dautan pinaagi sa pagpakita sa iyang kinaiya. Pinaagi niana sila nagbansay sa ilang kaugalingon sa makalilisang nga mga buhat diin sila madala sa unahan. Sa tinuhoanong kinabuhi sa mga Pariseo walay butang nga ika- tanyag nga diosnon ngadto sa mga Hentil. Si Jesus nagsulti kanila nga dili magpalimbong sa ilang kaugalingon sa hunahuna nga sila pinaagi sa ilang kasingkasing makabarug batok sa ilang mga magpiyot, ug nagtago sa pagpangandoy sa pagbalus sa ilang dautang mga buhat.

Matuod nga may pagkasuko nga matarung, bisan sa mga sumo- sunod ni Kristo. Sa ilang makita nga ang Dios wala pasidunggi, ug ang Iyang serbisyo gidala sa pagkaulaw, sa dihang ilang nakita ang mga inosente gi- nadaugdaug, ang matarung kasuko mopalihok sa kalag. Kanang pagkasuko, nga natawo sa mabinationong moral, dili sala. Apan kadtong bisan unsa nga daw makasuko kaniya magbati sa kagawasan sa pagsalmot sa kasuko kun paglagot nagaabli sa kasingkasing ngadto kang Satanas. Ang mapait nga kasuko ug

pagdumot wagtangon gikan sa kalag kon kita makig-uyon kauban sa langit.

Ang Manluluwas nagpadayon sa unahan kay niining butanga. Siya miingon, “Kon ikaw magdala sa imong gasa ngadto sa altar, ug didto imong mahinumduman nga dunay pagbatok ang imong igsuon kanimo; biyai ang imong gasa sa atubangan sa altar, ug lumakaw ka; unaha ang pagpakig-uli sa imong igsuon, ug unya moba-lik ka sa paghalad sa imong gasa.” Daghan ang mada-sigon sa mga serbisyong relihiyoso, samtang sa taliwala nila ug sa ilang mga kaigsuonan anaa ang dili malipayon nga mga depirensia nga ila untang mapasig-uli. Ang Dios nagsugo kanila sa paghimo sa ilang maarangan sa pag-pabalik sa panaghiusa. Hangtud nga kini ilang himuon, Siya dili makadawat sa ilang mga serbisyo. Ang katungdanan sa mga Kristohanon niining butanga sa klaro ginatudlo.

[421]

Ang Dios nagbubo sa Iyang mga panalangin sa tanan. “Iyang gihimo ang Iyang adlaw nga mosilang sa dautan ug sa maayo, ug nagpadala sa ulan sa matarung ug sa dili matarung.” Siya maoy “Maloloy-on ngadto sa wala magpasalamat ug ngadto sa dautan.” Luk. 6:35. Siya nagsugo kanato nga mahisama Kaniya. “Panalangini sila nga nagpasipala kaninyo,” miingon si Jesus; “pagbuhat ug maayo kanila nga nagadumot kaninyo, . . . aron nga kamo mahimong mga anak sa inyong Amahan nga anaa sa mga langit.” Mao kini ang mga prinsipio sa balaod, ug diha mao ang atabayng-tuburan sa kinabuhi.

Ang maayong gikinahanglan sa Dios alang sa Iyang mga anak hataas kay sa labing hataas nga maabut sa hunahuna sa tawo. “Magmahingpit kamo, ingon nga ang inyong Amahan nga anaa sa mga langit hingpit.” Kini nga sugo usa ka saad. Ang piano sa kaluwasan naga-pamalandong sa atong kompletong pagkaluwas gikan sa gahum ni Satanas. Si Kristo kanunay nga naglain sa mga nagsubo nga kalag gikan sa sala. Siya mianhi sa paglag-lag sa mga buhat sa yawa, ug naghatag Siyag probisyon nga ang Espiritu Santo ibahinbahin sa kada mahinulsolon nga kalag, aron mabantayan siya gikan sa pagpakasala.

Ang ahensia sa maninintal dili pagatagdon ingon nga pasangil sa usa ka sayop nga buhat. Si Satanas malipay kon siya makapatalinghog sa magpamatuod nga mga sumosunod ni Kristo nga

[422] maghimog mga pamalibad sa ilang pagkadaut sa kinaiya. Mao kini nga mga pamali- bad nga magadala sa sala. Walay pamalibad sa pagpa- kasala. Ang balaang kinaiya sa hunahuna, ang usa ka sama kang Kristo nga kinabuhi, masayon nga kab-uton sa tagsatagsa ka mahinulsolon, matinuhoon nga anak sa Dios.

Ang maayong sulondang kinaiyang Kristohanon mao ang pagka-sama-kang Kristo. Ingon nga Anak sa tawo nahingpit sa Iyang kinabuhi, busa ang Iyang mga sumo- sunod magmahingpit usab sa ilang kinabuhi. Si Jesus sa tanang mga butang nahimong sama sa Iyang mga ka- igsuonan. Siya nahimong unod, sama gayud kanato. Siya gigutom, ug giuhaw ug gikapoyan. Siya gisustenehan sa pagkaon ug nahumpayan pinaagi sa pagkatulog. Siya nakig-ambit sa kahintang sa tawo; apan Siya mao ang walay sala nga Anak sa Dios. Siya mao ang Dios diha sa unod. Ang Iyang kinaiya himuon usab nga atoa. Ang Ginoo nag-ingon niadtong mituo Kaniya, “Ako maga- puyo diha kanila, ug magalakaw kauban nila; ug Ako mahimong ilang Dios, ug sila mao ang Akong katawhan.” 2 Kor. 6:16.

Si Kristo mao ang hagdanan nga nakita ni Jakob, ang punoan nga nagapahimutang sa yuta, ug ang kinatumyan nga bahin nga miabut sa ganghaan sa langit, ngadto sa daplin sa himaya. Kon kadtong hagdanan napakyas pinaagi sa usa ka lakang sa pag-abut sa yuta, kita unta mangawala. Apan si Kristo miabut kanato diin kita mahimutang. Siya mikuha sa atong kinaiya ug nakadaug, aron nga kita pinaagi sa pagkuha sa Iyang kinaiya mahimong makadaug. Gihimo “nga sama sa ma- kasasalang unod” Rom. 8:3, Siya nagk-inabuhi sa walay salang kinabuhi. Karon pinaagi sa Iyang pagkadios Iyang gipunggan ang trono sa langit, samtang pinaagi sa Iyang pagkatawhanon Siya makaabut kanato. Siya naghangyo kanato pinaagi sa pagtuo diha Kaniya nga kab-uton ang himaya sa kinaiya sa Dios. Busa mahimo kita nga hing- pit, ingon nga ang atong “Amahan nga anaa sa mga langit hingpit.”

[423]

Si Jesus nagpakita kon unsa ang nahilakip sa pagka-matarung, ug nagtudlo ngadto sa Dios ingon nga iyang tinubdan. Karon Siya mihisgot sa mga katungdanang yano. Diha sa paghatag-halad, sa pag-ampo, sa pagpuasa, Siya miingon, dili maghimog butang nga makadani sa pagtagad sa uban kun pagdaug sa pagdayeg sa kau-galingon. Ihatag ang pagkamaminatud-on, alang sa kaayohan sa

mga nanag-antus nga mga kabus. Diha sa pag- ampo, himoa nga ang kalag makig-uban sa Dios. Sa pagpuasa, ayaw paghimoa nga ang ulo midungo sa ubos, ug ang kasingkasing napuno sa mga hunahuna sa kaugalingon. Ang kasingkasing sa Pariseo usa ka dili matamnan ug walay-hinungdan nga yuta, diin walay binhi nga mga liso sa langitnong kinabuhi nga motubo. Siya nga mi- tugyan sa iyang kaugalingon nga walay reserba ngadto sa Dios ang makahatag Kaniya sa labing madawat nga serbisyo. Kay pinaagi sa pagpakig-abyan sa Dios ang mga tawo nahimong mga magbubuhat kauban Niya sa pag- presentar sa Iyang kinaiya diha sa mga tawo.

Ang serbisyo nga gihimo uban sa pagkasinero sa ka-singkasing may dakung balus. “Ang imong Amahan nga nakakita sa tago Siya magabalus kanimo sa dayag.” Pinaagi sa kinabuhi nga atong gikinabuhian pinaagi sa grasya ni Kristo ang kinaiya naporma. Ang orihinal nga pagkatahum mosugod sa pagbalik ngadto sa kalag. Ang mga hiyas sa kinaiya ni Kristo mabahinbahin, ug ang dagway sa Dios mosugod sa pagdan-ag. Ang mga dagway sa mga lalake ug mga babaye kinsa naglakaw ug nagbuhat kauban sa Dios nagapahayag sa kalinaw sa langit. Sila nalibutan sa kinaiyahan sa langit. Anaa kanila ang kalipay ni Kristo, ang kalipay nga nahimong panalangin ngadto sa katawhan. Sila nakabaton sa dungog nga nadawat nga maggamit sa Agalon; sila gisaligan sa pagbuhat sa Iyang bulohaton sa Iyang ngalan.

[424]

“Walay tawo nga makaalagad sa duha ka agalon.” Dili kita makaalagad sa Dios nga nabahin ang kasingkasing. Ang tinuhoan sa Biblia dili usa ka inpluwensia diha sa ubang daghang tawo; ang iyang inpluwensia mao ang labaw sa ngatanan, nga magalabaw ug magkontrolar sa uban. Dili kini sama sa pagbadlis sa kolor sa brotsa dinhi ug didto sa panapton nga gipintalan, apan kini mao ang magalukop sa tibuok kinabuhi, sama nga ang panapton gitunlob didto sa kolor, hangtud nga ang tanang lugas sa panapton napulog sa halalum sa dili mo- luspada nga bulok.

“Busa, kon maayo ra ang imong mata, ang tibuok mong lawas mapuno sa kahayag; apan kon masakiton ang imong mata, ang tibuok mong lawas mapuno sa ka- ngitngit.” Ang kaputli ug pagkamalig-on sa tuyo mao ang mga kondisyon sa pagdawat sa kahayag sa Dios. Siya kinsa nagtinguha sa paghibalo sa kamatuoran andam sa pagdawat sa tanan nga gipadayag niini. Siya dili ma-

kigsaad sa sayop. Ang pagluya ug katunga-sa-kasingka-sing nga paglaban sa kamatuoran mao ang pagpili sa ka-ngitngit sa sayop ug paglimbong ni Satanas.

Ang kalibutanong tulomanon ug ang dili mausab nga mga prinsipio sa pagkamatarung wala magakauyon sa mga sulondan sa usag-usa, sama sa mga kolor sa bala-ngaw. Sa taliwala sa duha ang halapad, ug klaro nga mga linya gibadlis sa walay katapusang Dios. Ang pagka-sama ni Kristo nagabarug ingon nga mailhan gikan kang Satanas sama sa udtong tutok nga matandi sa tungang gabii. Ug kadto lamang nagkinabuhi sa kinabuhi ni Kristo mao ang Iyang mga masigkamagbubuhat. Kon ang usa ka sala tagoan diha sa kalag, kun usa ka sayop nga buhat ipabilin diha sa kinabuhi, ang tibuok nga pagkatawo natakdan. Ang tawo nahimong instrumento sa dili pagkamatarung.

[425] Ang tanan nga nagpili sa serbisyo sa Dios magapahulay diha sa Iyang pag-amoma. Si Kristo nagtudlo ngadto sa mga langgam nga naglupad sa kalangitan, ngadto sa mga bulak sa kaumhan, ug nagsulti sa nanagpataling-hog Niya sa pagtagad niining mga butang nga mga linalang sa Dios. “Dili ba labaw pa man kamog bili kay kanila?” Siya miingon. Mat. 6:26, R.V. Ang sukod sa langitnong pagtagad nga gihatag sa bisan unsang butang ginaagad sa iyang ranggo sa sukdanan sa pagkatawo. Ang diyotay nga tabunon nga maya gibantayan sa Dios. Ang kabulakan sa kaumhan, ang balili nga gibanig sa yuta, nakaambit sa pagtagad ug pag-amoma sa atong langitnong Amahan. Ang dakung Agalong Magpipintal naka-hunahuna sa mga lirio, nga naghimo kanila nga matahum kaayo nga sila milabaw pa sa kahimayaan ni Solomon. Unsa pa man kalabaw ang Iyang pagtagad sa tawo, kinsa mao ang dagway ug himaya sa Dios. Siya naghandum sa pagtan-aw sa Iyang mga anak nga makapadayag sa kinaiya sumala sa Iyang kaugalingon. Samtang ang dan-ag sa adlaw nagbahinbahin ngadto sa mga bulak sa ilang nagkalainlain ug dilikadong bulok, ingon man usab ang Dios magbahinbahin ngadto sa kalag sa katahum sa Iyang kaugalingong kinaiya.

Ang tanan nga mopili sa ginharian sa Dios sa gugma ug pagkamatarung ug kalinaw, nga maghimo sa iyang interes nga labaw sa tanan, nahidugtong ngadto sa kalibutan sa kahitas-an, ug ang tagsatagsa ka panalangin nga gikinahanglan alang niining kinabuhia

maila. Niining basahon sa kabubut-on sa Dios, ang kinatibuk-an sa kinabuhi, kita tagsatagsa gihatagan ug panid. Kana nga pahina nagalakip sa tagsatagsa ka kaagi sa atong kasaysayan; bisan pa ang mga buhok sa ulo giihap. Ang mga anak sa Dios dili mawala sa Iyang hunahuna.

“Ayaw na kamo kabalaka tungod sa ugma.” Mat. 6:34, R.V. Kita magsunod kang Kristo adlaw-adlaw. Ang Dios dili maghatag ug hinabang alang sa ugma. Siya dili maghatag sa Iyang mga anak sa tanang diriksion alang sa ilang panaw sa kinabuhi dihadiha dayon, tingali sila mahimong malibog. Siya nagsulti kanila nianang ilang mahinumduman ug mabuhat. Ang kusog ug kaalam nga ibahin-bahin alang lamang karon sa dakung kinahanglan. “Kon duna man kaninyoy nakulangan sa kaalam,”—alang karong adlaw,—“papan-gayoa siya sa Dios, nga nagapanghatag ngadto sa tanang mga tawo sa madagayaon gayud ug sa walay pagpamoyboy; ug kini igahatag kaniya.” San. 1:5.

[426]

“Dili ka maghukom, aron dili ka pagahukman.” Ayaw paghuhunahuna sa imong kaugalingon nga maayo pa sa ubang mga tawo, ug magpahiluna ka sa imong kaugalingon nga ilang maghuhukom. Sukad nga dili mo mail-han ang motibo, dili ikaw makahukom sa uban. Sa pagsaway kaniya, nagabutang ikaw sa sentensia sa imong kaugalingon; kay ikaw nagpakita nga sagabay ka ni Satanas, ang magaakusar sa mga kaigsuonan. Ang Ginoo nag-ingon, “Susiha ang inyong kaugalingon, kon anaa ba kamo sa pagtuo; sulayi ang inyong kaugalingon.” Mao kini ang atong buhat. “Kon tinuod nga kita nakasusi sa atong kaugalingon, kita dili na pagahukman.” 2 Kor. 13: 5; 1 Kor. 11:31.

Ang maayong kahoy magadala sa maayong bunga. Kon ang bunga walay lami ug walay bili, ang kahoy dautan. Busa ang bunga nga nadala sa kinabuhi nagapama-tuod sa kondisyon sa kasingkas-ing ug sa kaayo sa kinaiya. Ang mga maayong buhat dili makapalit sa kaluwasan, apan sila mao ang kamatuoran sa pagtuo nga nagabuhat pinaagi sa gugma ug nagaputli sa kalag. Ug bisan ang walay katapusan nga balus wala ihatag tungod sa atong nahimo, apan kini ipahiangay sa buhat nga nahimo pinaagi sa grasya ni Kristo.

Busa si Kristo nagpahiluna sa mga prinsipio sa Iyang ginharian, ug mipakita kanila nga magamao ang dakung tulomanon sa kinabuhi.

[427] Aron sa pagpasantop sa leksiyon Iyang gidugangan ug ilustrasyon. Dili pa paigo, Siya miingon, nga kamo magpatalinghog sa Akong mga pulong. Pinaagi sa pagtuman himuon sila nga patukoranan sa imong kinaiya. Ang kaugalingon ingon lamang sa balas nga nagabalhinbalhin. Kon ikaw magtukod diha sa tawhanong mga tioriya ug mga mugna, ang imong balay ma- hunlak. Pinaagi sa mga hangin sa tentasyon, ang unos sa pagsulay, kini mahanaw lamang. Apan kining mga prinsipio nga Akong gihatag magapabilin sa walay katapusan. Dawata Ako; tukura diha sa Akong mga pulong.

[428] “Busa, bisan kinsa ang magapatalinghog niining Akong mga pulong ug magatuman niini, mahisama siya sa usa ka tawong buotan nga nagatukod sa iyang balay sa ibabaw sa bato: ug unya mibundak ang ulan, ug mi- bul-og ang mga baha, ug mihuros ang mga hangin ug mihampak niadtong balaya, apan kadto wala makapukan kay natukod man sa ibabaw sa bato.” Mat. 7:24, 25, R.V.

[429]

Ang Centurion

Si Kristo miingon ngado sa halangdong tawo kan- sang anak lalake Iyang giayo, “Gawas kon makakita kag mga ilhanan ug mga katingalahan, dili ka motuo.” Juan 4:48. Siya nga ang Iyang kaugalingong nasud nagkina- hanglan niining mga ilhanan sa gawas sa Iyang pagka- Mesiyas. Nasublisubli ang Iyang katingala sa ilang ka- kulang sa pagtuo. Apan Siya natingala sa pagtuo sa centurion nga mianha Kaniya. Ang centurion wala mangu- tana sa gahum sa Manluluwas. Wala gani siya mohang- yo Kaniya nga moadto personal sa paghimo sa milagro. “Isulti lamang ang pulong,” siya miingon, “ug ang akong sulogoon maayo.”

Ang sulogoon sa centurion nasakit sa paralisis, ug na- gahigda nga himalasyon. Sa taliwala sa mga Romanhon ang mga sulogoon mga ulipon, nga ginapalit ug ginabalig- ya sa mga dapit sa tiyanggi- han, ug gitratar uban ang pag-abusar ug kapintas; apan ang centurion sa malumo suod sa iyang sulogoon, ug naghandum ug daku sa iyang pagkaayo. Siya mituo nga si Jesus makaayo kaniya. Siya wala makakita sa Manluluwas, apan ang mga report nga iyang nabatian nakapadasig kaniya sa pagtuo. Bisan pa sa mga porma nga pagbuhat sa mga Judiyo, kining Romanhon konbinsido nga ang ilang tinuhoan labaw pa sa iyang kaugalingon. Siya mibungkag na sa nagaali nga pagdumot sa nasud ug kasuko nga nakalain sa mga ma- nanaug ug sa mga tawong napilde. Siya nagpakita sa pagtahud alang sa ser- bisyo sa Dios, ug nagpakita sa kalooy ngadto sa mga Judiyo ingon nga Iyang magsisimba. Diha sa pagpanudlo ni Kristo, nga ginare- port kaniya, iyang nakaplagnan kadtong nahisibu sa gikinahanglan sa kalag. Ang tanan nga espirituhanon diha kaniya mitu- bag sa mga pulong sa Manluluwas. Apan siya nagbati nga dili angay sa pagduol sa presensia ni Jesus, ug siya mihangyo sa mga tigulang nga mga Judiyo aron paghang- yo sa kaayohan sa iyang sulogoon. Sila nasinati sa Dakung Magtutudlo, ug kini, siya naghunahuna, nahibalo unsaon sa pagduol Kaniya aron pagdaug sa Iyang pabor.

[430]

Samtang si Jesus misulod sa Capernaum, Siya gihi- balag sa delegasyon sa mga tigulang, nga misulti Kaniya sa handum sa centurion. Siya naghangyo “nga siya angay nga Iyang himuon kini: kay siya nahigugma sa atong nasud, ug siya nagtukod kanamo ug usa ka sinagoga.”

Si Jesus dihadiha miadto dayon sa puloy-anan niad-tong opisyal; apan, sa gidotdot sa daghang tawo, Siya mihinay sa paglakaw ngadto sa unahan. Ang mga balita sa Iyang pag-abut nagauna Kaniya, ug ang centurion, sa iyang walay pagsalig-sa-kaugalingon, nagpadala Kaniya sa mensahe, “Ginoo, ayaw pagkasamok sa Imong kaugalingon, dili ako takus sa pagpasilong Kanimo sa ilalum sa akong atop.” Apan ang Manluluwas nagpadayon sa Iyang agianan, ug ang centurion, naninguha sa katapusan sa pagduol Kaniya, mitapus sa mensahe, nga nagaingon, “Wala ako maghunahuna nga angay sa pagduol Kanimo;” “apan isulti Mo lamang ang pulong, ug ma- maayo ang akong binatonan. Kay ako maoy usa ka tawo nga ilalum sa pagbuot sa uban, ug ako may mga sundalo nga ilalum sa akong pagmando; ug sa moingon ako sa usa, ‘Umadto ka,’ siya moadto; ug sa lain, [431] ‘Umari ka,’ siya moduol; ug sa akong ulipon, Buhata kini, siya mabuhat niini.” Ingon nga ako nagrepresentar sa gahum sa Roma, ug ang akong mga sundalo nakaila sa akong awtoridad ingon nga labaw, busa Ikaw nagrepresentar sa gahum sa Walay katapusang Dios, ug ang tanang mga linalang mga binuhat nagatuman sa Imong pulong. Ikaw makasugo sa balatian sa pagpahawa, ug kini motuman Kanimo. Ikaw makasugo sa Imong mga langitnong mga mensahero, ug sila makahatag sa makaayong hiyas. Isulti lamang ang pulong ug ang akong binatonan mamaayo.

“Sa dihang nadunggan ni Jesus kining mga butanga, Siya nahibulong kaniya, ug milingi ngadto kaniya, ug miingon sa mga tawo nga nagsunod Kaniya, Ako magaingon kaninyo, Ako wala makakaplag sa daku nga pagtuo, wala, wala sa Israel.” Ug sa centurion Siya miingon, “Sumala sa imong pagtuo, kini pagabuhaton alang kanimo. Ug ang iyang binatonan naayo nianang taknaa.”

Ang mga tigulang nga mga Judiyo kinsa nagreko- mendar sa centurion ngadto kang Kristo nagpakita unsa kalayo sila gikan sa pagbaton sa espiritu sa ebanghelyo. Sila wala makaila nga ang atong dakung kinahanglan mao lamang ang atong pag-angkon sa kalooy sa Dios. Sa ilang pagpakamatarung sa kaugalingon ilang

gidayeg ang centurion tungod sa pabor nga iyang gipakita sa “atong nasud.” Apan ang centurion miingon sa iyang kaugalingon, “Dili ako angay.” Ang iyang kasingkasing na- tandog sa grasya ni Kristo. Iyang nakita ang iyang kaugalingong pagkadili angay; apan siya nahadlok nga dili makahangyo ug hinabang. Siya wala magsalig sa iyang kaugalingong pagkaayo; ang iyang argumento mao ang iyang dakung kinahanglan. Ang iyang pagtuo mikupot diha kang Kristo sa Iyang matuod nga kinaiya. Siya wala motuo kaniya ingon lamang nga magbubuhat sa mga milagro, apan ingon nga higala ug Manluluwas sa katawhan.

Mao kini nga ang tagsatagsa ka makasasala makadu- ol kang Kristo. “Dili sa mga buhat sa pagkamatarung nga atong nahimo, apan sumala sa Iyang kalooy Siya nagluwas kanato.” Tito 3:5. Sa dihang si Satanas mosul- ti kanimo nga ikaw makasasala, ug dili makalaum pagdawat sa panalangin gikan sa Dios, sultihi siya nga si Kristo mianhi sa kalibutan sa pagluwas sa mga makasasala. Wala kitay ikarekomendar dinhi kanato ngadto sa Dios; apan ang pangalyupo nga atong ikahangyo karon ug hangtud mao ang atong pagkawalay mahimo nga kahimtang nga nakabutang sa Iyang maluwasong gahum nga kinahanglan. Sa gisalikway sa pagsalig- sa-kaugali- ngon, makatan-aw kita ngadto sa krus sa Kalbaryo ug moingon,—

[432]

“Sa akong kamot walay bili nga akong gidala, Sa yano diha sa Imong krus ako mikupot.”

Ang mga Judiyo gitudloan gikan pa sa pagkabata mahitungod sa buhat sa Mesiyas. Ang mga gimandoan nga pagsulti sa mga patriarkas ug mga propetas ug ang may simbolo nga mga pagtudlo sa mga sakripisyo sa serbisyo maoy ilaha. Apan ilang gisalikway ang kahayag; ug karon wala silay nakita kang Jesus nga angay handu- mon. Apan ang centurion, natawo sa pagkadiwatahan, nae- dukar sa mga diosdios sa imperio sa Roma, naban- say ingon nga sundalo, daw walay bahin sa espirituhanong kinabuhi pinaagi sa iyang edukasyon ug iyang mga palibut, ug midugang pa nasirhan sa pagkamapahitas-on sa mga Judiyo, ug sa pagdumot sa iyang kaugalingong katagilungsod alang sa katawhan sa Israel,—kining taw- hana nakaila sa kamatuoran diin ang mga anak ni Abraham nabutaan. Wala siya maghulat sa pagtan-aw kon ang mga Judiyo sa ilang kaugalingon modawat sa Usa nga nagaangkon nga Ilang

[433] Mesiyas. Samtang ang “Kahayag, nga nagahayag sa tagsatagsa ka tawo nga magaa- but ngadto sa kalibutan” Juan 1:9 nagpadayag diha kaniya, siya nakabaton, bisan halayo pa, nakaila sa himaya sa Anak sa Dios.

Alang kang Jesus kini mao ang pagsingkamot sa buhat diin ang ebanghelyo pagatapuson diha sa mga Hentil. Uban sa kalipay siya naglantaw sa unahan sa panag- tigum sa mga kalag gikan sa tanang mga nasud ngadto sa Iyang ginharian. Uban sa halalum nga kasubo Siya naghulagway ngadto sa mga Judiyo sa resulta sa ilang pagsalikway sa Iyang grasya: “Ako magaingon kaninyo, nga daghan ang magaabut gikan sa silangan ug sa kasad- pan, ug molingkod kauban ni Abraham, ug ni Isaac, ug ni Jacob, didto sa ginharian sa langit. Apan ang mga anak sa ginharian igasalibay sa gawas ngadto sa hilabi- hang kangitngit: ug adunay panaghilak ug panagkagot sa mga ngipon.” Ayay ko, unsa man kadaghan ang nagapa- ngandam pa sa dakung pagkabigo! Samtang ang mga kalag sa kangitngit sa pagkadiwatahan midawat sa Iyang grasya, unsa man kadaghan nga anaa sa mga Kristoha- nong kayutaan diin ang kahayag nagdan-ag apan wala lamang tagda.

Kapin sa kaluhaan ka milyas gikan sa Capernaum, ibabaw sa daw lamesang yuta nga nagalantaw sa hala- pad, ug matahum nga kapatagan sa Esdraelon, nahimu- tang ang balangay sa Nain, ug didto si Jesus misunod pagpaingon sa Iyang mga lakang. Daghan sa Iyang mga disipulo ug ang uban kauban Niya, ug sa tanang agianan ang mga tawo miabut, nga nagpangandoy sa Iyang mga pulong sa gugma ug kalooy, nga nagdala sa ilang masakiton aron Iyang ayohon, ug kanunay nga naglaum nga Siya kinsa naghimo nianang kahibulongang gahum mag- himo sa Iyang kaugalingon sa pagpahibalo ingon nga Hari sa Israel. Ang dakung panon mihugop sa iyang agianan, ug mao kadto ang malipayon, nagahulat nga pundok sa mga tawo nga misunod Kaniya sa batoong agianan ngadto sa pultahan sa balangay sa bukid.

[434] Samtang sila nagkaduol, usa ka prosesyon sa pag- lubong nakita nga nagaabut gikan sa pultahan. Uban sa mahinay, masulob-ong mga lakang kini nagapaingon ngadto sa dapit sa paglubong. Sa inablihan nga andas nga giyayongan sa atubangan mao ang lawas sa patay, ug palibot niini mao ang mga nanagbalata sa kasubo, nga nakapuno sa kahanginan sa ilang paghilak. Ang tanang mga tawo sa

lungsod daw nanagtigum aron pag- pakita sa ilang pagtahud alang sa patay ug sa ilang kalooy sa hingtungdan.

Mao kadto ang talan-awon nga makapapukaw sa ka-looy. Ang minatay mao lamang ang bugtong anak lala- ke sa iyang inahan, ug siya usa ka balo. Ang nagmasulob- on nga nagbalata nagasunod ngadto sa lubnganan sa iyang bugtong nga yutan-on maghahatag ug maglilipay. “Sa dihang nakita siya sa Ginoo, Siya nalooy kaniya.” Samtang siya naglakaw nga daw buta, nagadangoyngoy, wala makamatikod sa Iyang presensia, Siya miduol suod sa iyang kiliran, ug sa malumo miingon, “Ayaw paghilak.” Si Jesus hapit na mousab sa iyang kaguol ngadto sa kalipay, apan dili Siya makapugong niining pagbati sa malumong kalooy.

“Siya miduol gihikap ang andas;” alang Kaniya bisan ang paghikap sa kamatayon dili makahatag ug kahugaw. Ang mga nagyayong mihunong, ug ang mga pagda- ngoyngoy sa mga nanagbalata miundang. Ang duha ka pundok sa mga tawo milibut sa lungon, malaumon batok sa paglaum. Ang Una nga mitambong kinsa naka- hanaw sa balatian ug nakadaug sa mga demonyo; ang kamatayon mailalum ba usab sa Iyang gahum?

Sa klaro, ug may awtoridad nga tingog ang mga pu-long gisulti, “Dong, ingnon ko ikaw, bangon.” Kadtong tingoga mikilikot sa mga dalunggan sa minatay. Ang ba- tan-ong lalake mibuka sa iyang mga mata. Si Jesus mi- kupot sa iyang kamot, ug gipatindog siya. Ang iyang pagtan-aw didto itutok sa babaye nga nagahilak sa iyang kiliran, ug ang inahan ug anak naghiusa sa dugay nga pagpabilin paggakus sa kalipay. Ang dakung panon sa katawhan nagtan-aw sa kahilum, sama sa nahigangha. “May miabut nga kahadlok sa tanan.” [435] Ang paghilum ug pagtahud nga diosnon naghari kanila samtang nanindog sa diyotayng panahon, sama nga diha sila sa presensia sa Dios. Unya sila “naghimaya sa Dios, nga nagaingon, Nga ang dakung manalagna nabanhaw sa taliwala nato; ug, Nga ang Dios nagduaw sa Iyang katawhan.” Ang pro- sesyon sa paglubong mibalik sa Nain sama sa madau- gong prosesyon. “Ug kining sultiha mahitungod Kaniya mikaylap sa tibuok Judiya ug sa tibuok kasikbit nga kayutaan.”

Siya nga nagtindog sa kilid sa masulob-ong inahan didto sa ganghaan sa Nain, nagabantay sa tagsatagsa nga nagbalata diha sa kiliran sa lungon. Siya matandog sa kalooy sa atong kagulo. Ang

Iyang kasngkasing, nga nahigugma ug nalooy, mao ang kasingkasing sa dili mausab nga kalumo. Ang Iyang pulong, nga nagtawag sa minatay ngadto sa kinabuhi, dili nga nakulangan sa gahum karon kay sa Iyang pagsulti niadtong batan-on sa Nain. Siya karon nagaingon, “Ang tanang gahum gihatag nganhi Kanako sa langit ug sa yuta.” Mat. 28:18. Ka- nang gahuma wala mokunhod tungod sa pag-agi sa mga katuigan, ni mahurot tungod sa walay hunong nga pag- palihok sa Iyang nagaawas nga grasya. Alang sa tanang mituo Kaniya Siya sa gihapon mao ang buhing Manluluwas.

[436] Si Jesus nagbalhin sa kaguol sa inahan ngadto sa kalipay sa gihatag Niya pagbalik ang iyang anak; apan ang batan-on gitawag lang pagbalik niining yutan-ong kinabuhi, aron sa pag-antus sa mga kaguol, sa iyang mga paghago, ug sa iyang mga katalagman, ug magaaagi pag- usab sa ilalum sa gahum sa kamatayon. Apan si Jesus mohumpay sa atong kaguol sa minatay uban ang mensahe sa walay katapusang paglaum: “Ako mao Siya ang buhi, ug namatay; ug, ania karon, Ako buhi hangtud sa kahangturan, . . . ug ania Kanako ang mga yawi sa hades ug sa kamatayon.” “Busa, sanglit ang mga anak nakaambit man sa unod ug dugo, Siya gayud usab mi- ambit niini; aron pinaagi sa kamatayon malaglag Niya ang may gahum sa kamatayon, nga sa ato pa, ang yawa; ug mapahigawas Niya silang tanan nga tungod sa kahadlok sa kamatayon nailalum sa pagkaulipon sulod sa tibuok nilang kinabuhi.” Pin. 1:18; Heb. 2:14, 15.

Si Satanas dili makapugong sa minatay sa iyang paghakop kon ang Anak sa Dios magsugo kanila nga mabuhi. Siya dili makapugong ngadto sa espirituhanong kamatayon sa usa ka kalag kinsa sa pagtuo nagdawat sa mga pulong ni Kristo nga may gahum. Ang Dios nagsulti sa tanan nga mga patay sa sala, “Pagmata ikaw nga nagakatulog, ug bumangon ka gikan sa mga patay.” Epe. 5:14. Kana nga pulong mao ang kinabuhing walay katapusan. Samtang ang pulong sa Dios nga nagsugo sa unang tawo nga mabuhi, sa gihapon maghatag kanato sa kinabuhi; sama sa pulong ni Kristo, “Dong, ingnon Ko ikaw, bangon,” naghatag ug kinabuhi sa batan-on sa Nain, busa kanang pulong, “Bangon gikan sa minatay,” mao ang kinabuhi sa kalag nga modawat niini. Ang Dios” nagluwas kanato gikan sa gahum sa kangitngit, ug nagalalin kanato ngadto sa ginharian sa Iyang hinigugmang Anak.” Kol. 1:13. Kini tanan gi- tanyag kanato

diha sa Iyang pulong. Kon kita modawat sa pulong, makabaton kita sa kaluwasan.

Ug “kong ang Espiritu Niya nga nakabanhaw ni Je-sus gikan sa minatay magapuyo diha kaninyo, Siya nga nagabanhaw kang Kristo gikan sa minatay magapalihok sa inyong mamalatyong lawas pinaagi sa Iyang Espiritu nga nagapuyo diha kaninyo.” “Kay ang Ginoo sa Iyang kaugalingon manaug gikan sa langit uban ang pagsing- git, ug sa tingog sa punoan sa Manulonda, ug sa tingog sa trumpeta sa Dios; ug ang mga minatay diha kang Kristo mouna pagpamangon: ug kita nga mga buhi pa nga mahibilin pagasakgawon ngadto sa mga panganod, aron sa pagsugat sa Ginoo diha sa kahanginan: ug sa ingon niana kita magapakig-uban sa Ginoo sa tanang panahon.” [437]
Rom. 8:11; 1 Tes. 4:16, 17. Mao kini ang pulong sa paghumpay nga Iyang gisugo nga kita maglipa- yay ang usag-usa. [438]

“Kinsa Ba ang Akong mga Igsuong La/ake?”

Ang mga anak lalake ni Jose halayo ang ilang simpatiya sa buhat ni Jesus. Ang mga report nga miabut ngadto kanila kabahin sa Iyang kinabuhi ug paghago nakapuno kanila sa katingala ug kasubo. Sila nakadungog nga Iyang gigamit ang tibuok nga mga gabii sa pag-ampo, nga sa tibuok adlaw Siya gilibutan sa dakung panon sa katawhan, ug wala maghatag sa Iyang kaugalingon sa panahon aron nga makakaon. Ang Iyang mga higala nagbati nga Siya nagpaluya sa Iyang kaugalingon pinaagi sa Iyang walay hunong nga buhat; sila dili makahimo sa pag-isip sa Iyang pagtagad ngadto sa mga Pariseo, ug adunay uban nga nahadlok nga ang Iyang kataru- ngan nahimong dili na malig-on.

[439] Ang Iyang mga igsuong lalake nakabati niini, ug ingon man usab sa sumbong nga gihimo sa mga Pariseo nga Siya nag-abog sa mga yawa pinaagi sa gahum ni Satanas. Sila nagbati sa hilabihan sa pagsudya nga miabut kanila pinaagi sa ilang relasyon ngadto kang Jesus. Sila nahibalo unsa nga kagubot nga ang Iyang mga pulong ug mga buhat nga nahimo, ug dili lamang sila nahadlok sa Iyang maisug nga mga pahayag, apan napikal tungod sa Iyang pagsaway sa mga escribas ug mga Pariseo. Sila nagdesider nga Siya madani kun ma - pahunong niining matanga sa pagbuhat, ug ilang gidani si Maria sa paghiusa kanila, sa naghunahuna nga pinaagi sa Iyang gugma alang kaniya nga sila makapahu- nong Kaniya aron magmasinabuton.

Kadto sa wala pa niini nga si Jesus sa ikaduhang paghimo sa milagro sa pag-ayo sa tawong hingyawaan, buta ug amang, ug ang mga Pariseo nagsubli sa sumbong, “Siya nagaabog sa mga yawa pinaagi sa prinsipe sa mga yawa.” Mat. 9:34. Si Kristo nagsulti kanila sa klaro nga sa pagpahinungog sa buhat sa Espiritu Santo ngadto kang Satanas, sila nagputol sa ilang kaugalingon gikan sa tuburan sa panalangin. Kadtong nagsulti batok kang Jesus sa Iyang kaugalingon, nga wala makaila sa Iyang diosnong kinaiya, tingali makadawat sa pagpasaylo; kay pinaagi sa Espiritu Santo sila madala sa pagtan-aw sa ilang sayop ug maghinulsol. Bisan unsa ang sala,

kon ang kalag maghinulsol ug motuo, ang sala nalinisan diha sa dugo ni Kristo; apan siya nga mosalikway sa buhat sa Espiritu Santo nagapahimutang sa Iyang kaugalingon diin ang paghinulsol ug pagtuo dili na maka- abut ngadto kaniya. Pinaagi lamang sa Espiritu nga ang Dios magabuhat diha sa kasingkasing; sa dihang ang mga tawo mosalikway sa Espiritu, ug igaingon nga kini iya ni Satanas, ilang giputol ang agianan diin ang Dios magakomunikar kanila. Kon ang Espiritu sa katapusan isalikway, wala nay mahimo sa Dios alang nianang ka- laga.

Ang mga Pariseo kang kinsa gisultihan ni Jesus ni-ining pasidaan sa ilang kaugalingon wala motuo sa pasangil nga ilang gidala batok Kaniya. Walay usa niadtong mga dagkung mga tawo nga mibati nga nadala ngadto sa Manluluwas. Ilang nabati ang tingog sa Espiritu sa ilang kaugalingong mga kasingkasing nga nag- pahibalo Kaniya nga mao ang Dinihog sa Israel, ug nag- hangyo kanila sa pagsugid sa ilang kaugalingon sa Iyang mga disipulo. Sa kahayag sa Iyang presensia ilang nasab- tan ang ilang pagka dilibalaan, ug naghandum alang sa pagkamatarung nga dili nila mabuhat. Apan human sa ilang pagsalikway Kaniya makapaubos na kaayo ang pagdawat Kaniya ingon nga Mesiyas. Sa napahimutang ang ilang mga tiil sa dalan sa pagkawalay pagtuo, sila mapagarbohon kaayo nga mosugid sa ilang sayop. Ug aron malikayan ang pag-ila sa kamatuoran, sila naningu- ha uban sa pinutong paglapas aron pagsupak sa pagtudlo sa Manluluwas. Ang kamatuoran sa Iyang gahum ug kalooy nakapagilas kanila. Dili sila makapugong sa Manluluwas sa pagbuhat ug mga milagro, dili sila maka- pahilum sa Iyang pagtudlo; apan ilang gihimo ang tanan nga maarangan sa ilang gahum sa pag-misrepresentar Kaniya ug sa pagpanghimakak sa Iyang mga pulong. Sa gihapon ang nagadaning Espiritu sa Dios nagasunod kanila, ug sila magtukod sa daghang mga pag-ali aron makabatok sa iyang gahum. Ang labing gamhanan nga ahensia nga madala sa pagpahiluna sa tawhanong kasingkasing naninguha kauban nila, apan dili sila motug- yan.

[440]

Dili ang Dios ang nagpabuta sa ilang mga mata sa mga tawo kun nagpagahi sa ilang mga kasingkasing. Siya nagpadala kanila sa kahayag aron sa pagtarung sa ilang mga sayop, ug pagdala kanila ngadto sa walay katalagman nga mga dalan; ang pagsalikway niining kahayag nga ang mga mata nabutaan ug ang kasingkasing miku- bol. Usahay ang pagbuhat niini inanay, ug daw dili ma- hibaloan.

[441] Ang kahayag miabut sa kalag pinaagi sa pulong sa Dios, pinaagi sa Iyang mga sulogoon, kun pinaagi sa diritso sa Iyang Espiritu; apan kon ang usa ka dan-ag sa kahayag dumilian, adunay bahin nga dili na mobati sa espirituhanong pagtagad, ug ang ikaduhang pagpadayag sa kahayag dili na kaayo maklaro. Busa ang kangitngit nagadugang, hangtud nga nahimong gabii na sa kalag. Sa ingon niana nagamao kining mga lider sa mga Judiyo. Sila nadani nga ang diosnong gahum na- gauban kang Kristo, apan aron sa pagsukol sa kamatuoran, sila nagpahinungod sa buhat sa Espiritu Santo ngadto kang Satanas. Sa paghimo niini sila sa matuod nag- pili sa limbong; sila nagtugyan sa ilang kaugalingon ngadto kang Satanas, ug diha niana sila gimandoan sa iyang gahum.

Nasumpay sa suod sa pasidaan ni Kristo kabahin sa sala batok sa Espiritu Santo mao ang pasidaan batok sa walay hinungdan ug dautang mga pulong. Ang mga pulong mao ang ilhanan anaa sa kasingkasing. “Gikan sa kadagaya sa kasingkasing ang baba magasulti.” Apan ang mga pulong labaw pa sa makita sa kinaiya; sila adunay gahum sa paghimo sa kinaiya. Ang mga tawo nain- pluwensia sa ilang kaugalingong mga pulong. Usahay ilalum sa kalit nga pagbati, nasugyotan ni Satanas, sila magbungat sa pangabugho kun dautang pagpanaghap, nagpahayag nianang wala nila tinuod tuhoi; apan ang gibungat mosantop sa hunahuna. Sila nalimbongan sa ilang mga pulong, ug moabut sa pagtuo nga matuod ang gisulti pinaagi sa pagdasig ni Satanas. Sa makausa ma- kapahayag sa usa ka opinyon kun desisyon, usahay sila garboso sa pagbakwi niini, ug sa pagsulay sa pagproyba sa ilang kaugalingon nga anaa sa matarung, hangtud nga sila mituo nga sila mao niana. Makatalagmanon ang pag- bungat ug pulong sa pagduhaduha, may katalagman ang pag kowestion kun pagsaway sa diosnong kahayag. Ang batasan sa tamhangan ug walay pagtahud nga pagsaway modaut sa kinaiya, sa pagpadayon sa kakulang pagtahud nga diosnon ug kawalay-pagtuo. Daghan nga tawo nga nagdala niining batasan nagapadayon nga wala makatagad sa katalagman, hangtod nga siya andam sa pagsaway ug pagsalikway sa buhat sa Espiritu Santo. Si Jesus miingon, “Ang tagsatagsa ka way hinungdang pulong nga igabungat sa mga tawo, sila magapanubag niini sa adlaw sa paghukom. Kay pinaagi sa imong mga pulong ikaw pagamatarungan, ug pinaagi sa imong mga pulong ikaw pagahukman.”

[442]

Unya Siya midugang sa usa ka pasidaan ngadto sa natandog sa Iyang mga pulong, kinsa mipatalinghog Kaniya sa malipayon, apan wala motugyan sa ilang kaugalingon ngadto sa pagpuyo sa Espiritu Santo. Dili lamang ang pagsukol apan pinaagi sa pagpasagad nga ang kalag malaglag. “Kon ang dautang espiritu mopahawa gikan sa tawo,” miingon si Jesus, “siya magalakaw sa mga mamala nga dapit, mangita ug kapahulayan, apan walay makaplagan. Unya siya miingon, Ako mobalik sa akong balay diin ako migula; ug sa dihang miabut siya, nakita niya nga walay sulod, nasilhigan, ug masinaw. Unya misulod siya, ug nagdala kauban niya sa pito nga laing mga espiritu labaw pang dautan kay kaniya, ug sila misulod ug mipuyo didto.”

Adunay daghan sa kaadlawan ni Kristo, sama nga aduna karong adlawa, diin nakontrolahan ni Satanas kay ang panahon daw nabugto; pinaagi sa grasya sa Dios sila malibre gikan sa mga dautang espiritu nga naka- pugong paggahum sa ibabaw sa kalag. Sila nalipay diha sa gugma sa Dios; apan, ang magpapatalinghog nga ba- toon nga yuta sa sambingay, sila wala magpabilin sa Iyang gugma. Wala sila magtugyan ngadto sa Dios ad- lawadlaw, aron si Kristo makapuyo sa ilang kasingkasing; ug sa dihang mibalik ang dautang espiritu, uban sa “pito nga ubang espiritu nga labi pang dautan kay kaniya,” sila sa kinatibuk-an nadominar sa gahum nga dautan.

Sa diha nga ang kalag motugyan sa iyang kaugalingon ngadto kang Kristo, ang bag-ong gahum maoy mopuyo sa bag-ong kas- ingkasing. Ang pagkabalhin mahitabu nga ang tawo dili makahimo pagtapus sa iyang kaugalingon. Kini buhat nga labaw sa natural, nga magadala sa ele- mento nga labaw sa natural diha sa kinaiyang tawhanon. Ang kalag nga natugyan kang Kristo nahimong Iyang kaugalingong salipdanan, nga Iyang gipunggan gikan sa magubot nga kalibutan, ug Siya nagtuyo nga walay awtoridad nga mailhan niini kon dili ang Iyang kaugalingon. Ang kalag nga mabantayan ni- anang paagiha pinaagi sa mga langitnong mga ahensia dili matandog sa mga pagsulong ni Satanas. Apan hangtud nga kita motugyan sa atong kaugalingon ngadto sa pagkontrolar ni Kristo, kita madominar sa usang dautan. Kita mahimo nga mailalum sa pagkontrolar sa usa kun sa lain sa duha ka dagkung mga gahum nga nanag-ilog kon kin- say ha- wod sa kalibutan. Dili kinahanglan alang kanato sa pag- pili sa serbisyo sa ginharian sa kangitngit aron mahimong mailalum sa

iyang pagmando. Ang ato lamang mao ang pagpasagad sa pagpakig-uban sa atong kaugalingon sa ginharian sa kahayag. Kon dili kita magpakig- hiusa sa langitnong mga ahensia, si Satanas mosulod sa kasingkasing, ug himuon kini nga iyang puloy-anan. Ang panalipod lamang batok sa dautan mao ang pagpapuyo ni Kristo sa atong kasingkasing pinaagi sa pagtuo diha sa Iyang pagkamatarung. Hangtud nga kita sa makusog nakonektar sa Dios, kita dili makabatok sa dili balaang mga epikto sa gugma-sa-kaugalingon, pagpatagbaw sa kaugalingon, ug tentasyon ngadto sa sala. Tingali kita mo- biya sa daghang dautang batasan, nga may panahon nga kita mobiya pagpakig-uban ni Satanas; apan kon wa-lay makusog nga koneksion sa Dios, pinaagi sa pagtug- yan sa atong kaugalingon ngadto Kaniya sa kada higa- yon, kita mahimong mapilde. Kon walay personal nga pagsinati ni Kristo, ug ang kanunay nga pagpakigsulti Kaniya, kita anaa sa kalooy sa kaaway, ug maghimo sa iyang isugo sa katapusan.

[444] “Ang katapusang kahimtang nianang tawhana labi pang mangilad kay sa nahauna. Mao usab kana,” miingon si Jesus, “ang mahitabu niining dautan nga kaliwatan.” Wala nay labing magahi kay niadtong wala magtagad sa pagdapit sa kalooy, ug nahimo bisan pa sa Espiritu sa grasya. Ang labing komon nga pagpadayag sa sala sa Espiritu Santo mao ang kanunay nga pagbati nga walay bili ang pagdapit sa langit sa paghinulsol. Ang kada lakang sa pagsalikway ni Kristo mao ang lakang ngadto sa pagsalikway sa kaluwasan, ug ngadto sa sala batok sa Espiritu Santo.

Sa pagsalikway ni Kristo ang mga tawong Judiyo nakakometer sa dili mapasaylo nga sala; ug pinaagi sa pagsalikway sa pagdapit sa kalooy, kita sa gihapon ma- kakometer sa samang sayop. Atong gitanyag ang insulto ngadto sa Prinsipe sa kinabuhi, ug gibutang nato Siya sa kaulawan sa atubangan sa sinagoga ni Satanas ug sa atubangan sa langitnong universo kon kita magdumili sa pagpatalinghog sa Iyang tinudlong mga mensahero, ug inbis niini mopatalinghog hinuon sa mga ahente ni Satanas, kinsa mopahilayo sa kalag gikan kang Kristo. Sam-tang ang usa maghimo niini, siya dili makakaplag ug paglaum kun pagpasaylo, ug siya sa katapusan mawad- an sa tanang handum nga mapasig-uli ngadto sa Dios.

Samtang si Jesus nagpanudlo sa mga tawo, ang Iyang mga disipulo nagdala ug mensahe nga ang Iyang inahan ug mga igsuong lalake anaa sa gawas, ug naghandum sa pagpakigkita Kaniya. Siya

nahibalo kon unsa ang anaa sa ilang mga kasingkasing, ug “Siya mitubag ug miingon ngadto kaniya nga nagpahibalo Kaniya, Kinsa man ang Akong inahan? ug kinsa man ang Akong mga igsuong lalake? Ug Siya miisa sa Iyang kamot ngadto sa Iyang mga disipulo, ug mingon, Tan-awa ang Akong inahan ug Akong mga igsuong lalake! Kay bisan kinsa ang maghimo sa kabubut-on sa Akong Amahan nga anaa sa langit, kana siya mao ang Akong igsuong lalake, ug igsuong babaye, ug inahan.”

Ang tanan nga modawat ni Kristo pinaagi sa pagtuo nahiusa Kaniya pinaagi sa usa ka higot kay sa tawhanong pagkaparyente. Sila gusto nga mahimong usa kauban Niya, ingon nga Siya usa kauban sa Amahan. Ingon nga tu- motuo ug magbubuhay sa Iyang mga pulong, ang Iyang inahan labing duol ug sa maluwasong kasuod ngadto Kaniya kay pinaagi sa Iyang natural nga relasyon. Ang Iyang mga igsuong lalake dili makadawat ug kaayohan gikan sa ilang pagkadugtong ngadto Kaniya hangtud nga sila modawat Kaniya ingon nga ilang personal nga Manluluwas.

[445]

Unsa ang pagsuportar nga makaplagan unta ni Kristo sa Iyang yutan-ong mga kabanay kon sila mituo pa Kaniya nga usa gikan sa langit, ug mikooperar Kaniya sa pagbuhay sa bulohaton sa Dios! Ang ilang pagkawa- lay-pagtuo naka pahiluna ug landong sa yutan-ong kinabuhi ni Jesus. Kini bahin sa kapait nianang kopa sa ka- alautan nga Iyang gipahubas alang kanato.

Ang kalagot nga misilaob sa tawhanong kasingkasing batok sa ebanghelyo gibati pag-ayo sa Anak sa Dios, ug labing masakit alang Kaniya diha sa Iyang puloy- anan; kay ang Iyang kaugalingong kasingkasing napuno sa kalooy ug gugma, ug Siya nagdayag sa malumong pagtagad diha sa relasyon sa pamilya. Ang Iyang mga igsuong lalake naghandum nga Siya mosunod sa ilang mga idiya, diin kana nga paagiha sa matuod gawas sa harmonia sa Iyang langitnong buhat. Sila nagtan-aw Kaniya nga daw nagkinahanglan sa ilang pagtambag. Sila naghukom Kaniya gikan sa ilang tawhanong paglantaw, ug naghunahuna nga kon Siya mosulti lamang nianang mga butang nga madawat sa mga escribas ug mga Pariseo, Siya makalikay sa dili maayong kasamok nga na- kapainit sa Iyang mga pulong. Sila naghunahuna nga Siya nagpadaplin sa Iyang kaugalingon sa pag-angkon sa diosnong awtoridad, ug sa pagbutang sa Iyang kaugalingon sa atubangan sa mga rabbi ingon nga magbabad- long

sa ilang mga sala. Sila nahibalo nga ang mga Pariseo nangita sa okasyon sa pag-akusar Kaniya, ug sila nagbati nga Siya naghatag kanila sa igo na nga okasyon.

[446] Uban sa ilang mubo nga linya sa pagsukod dili sila makatugkad sa misyon diin Siya mianhi aron sa pagtuman, busa dili malooy Kaniya sa Iyang mga pagsulay. Ang ilang dautan ug dili madayegon nga mga pulong nagpakita nga sila walay matuod nga pagtagad sa Iyang kinaiya, ug wala makaila nga ang langitnon nahisibu diha sa tawhanon. Sila usahay nakakita Kaniya nga napuno sa kaguol; apan inbis sa paglipay Kaniya, ang espiritu ug mga pulong makasamad lamang sa Iyang kasingkasing. Ang Iyang daling matandog nga kinaiya gisakit, ang Iyang mga motibo wala masabti, ang Iyang buhat wala mailhi.

Ang Iyang mga igsuong lalake usahay magdala sa unahan sa pilosopiya sa mga Pariseo, nga makita nang hilo sa kadaan ug karaan na kaayo sa edad, ug naga- hunahuna nga sila makatudlo Kaniya kinsa nakasabut sa tanang kamatuoran, ug nakasabut sa tanang misterio. Sila sa walay pagpugong nagkondenar niadtong wala nila masabti. Ang ilang mga pagsudya Kaniya nga madali, ug ang Iyang kalag nakapuyan ug masamok. Sila nagpahiba- lo sa pagtuo diha sa Dios, ug naghunahuna nga sila nagpanalipod sa Dios, sa diha nga ang Dios kauban nila diha sa unod, ug wala sila mahibalo Kaniya.

Kining mga butanga nakahimo sa Iyang dalan nga usa ka tunokon sa pagpanaw. Nasakitan pag-ayo si Kristo tungod sa dili pagsabut diha sa Iyang kaugalingong puloy-anan nga maoy makahumpay Kaniya sa pag-adto sa dapit diin wala kini. Adunay usa ka puloy-anan nga Iyang nahigugmaan sa pagduaw,—ang puloy-anan ni Lazaro, ug ni Maria, ug Marta; kay diha sa kinaiyahan sa pagtuo ug gugma ang Iyang Espiritu adunay pahulay. Apan wala usa sa yuta nga makasabut sa Iyang diosnong bulohaton, kun nahibalo sa lulan diin Iyang gipas- an kabahin sa katawhan. Usahay makakaplag lamang sa kahumpayan diha sa pag-inusara, ug pagpakig-uban sa Iyang langitnong Amahan.

[447] Kadtong gitawag sa pag-antus tungod kang Kristo, kinsa mag- antus nga dili masabtan ug dili saligan, bisan sa ilang kaugalingong puloy-anan, makakaplag ug kalipay diha sa hunahuna nga si Jesus nakaantus sa ma- ong kahimtang. Siya matandog sa kalooy alang kanila. Siya nagsugo kanila pagpangita sa pagpakig-uban diha

Kaniya, ug kalipay diin kini Iyang nakaplagan, diha sa pagpakig-uban sa Amahan.

Kadtong modawat kang Kristo ingon nga ilang personal nga Manluluwas dili magpabilin nga mga ilo, nga magpas-an sa mga pagsulay nga mag-inusara. Siya magdawat kanila ingon nga mga miembro sa langitnong pamilya; Siya nagsugo kanila sa pagtawag sa Iyang Amahan nga ilang Amahan. Sila Iyang “mga gagmayng bata,” hinigugma ngadto sa kasingkasing sa Dios, nga nahigot ngadto Kaniya pinaagi sa labing malumo ug magapabi- lin nga higot. Siya aduna nianang mapadayonon nga kalumo ngadto kanila, nga labaw pa sa gibati sa atong amahan ug inahan nganhi kanato sa atong pagka walay hinabang ingon nga ang langitnon anaa sa itaas sa tawhanon.

Alang sa relasyon ni Kristo sa Iyang mga katawhan, adunay matahum nga ilustrasyon diha sa mga balaod nga gihatag ngadto sa Israel. Sa dihang pinaagi sa kaka- bus ang usa ka Hebreohanon napugos sa pagulag sa iyang kabtangan napanunod, ug magbaligya sa iyang kaugalingon ingon nga ulipon, ang katungdanan sa pag- lukat kaniya ug sa iyang panulondon mahiluna ngadto sa usa nga labing duol sa iyang kabanay. Tan-awa Leb. 25: 25:47-49; Ruth 2:20. Busa ang buhat sa paglukat kanato ug sa atong panulondon, nga nawala pinaagi sa sala, nahulog diha Kaniya kinsa maoy “duol nga kabanay” nganhi kanato. Ang pagluwas kanato mao ang nakahimo Kaniyang atong kabanay. Suod pa kay sa amahan, sa inahan, sa igsuong lalake, sa higala, kun hinigugma, mao ang Ginoo ang atong Manluluwas. “Dili ka malisang,” Siya miingon, “kay nalukat Ko na ikaw, na- tawag Ko na ikaw pinaagi sa imong ngalan; ikaw Ako man.” “Sukad nga ikaw bililhon sa Akong pagtan-aw, ikaw dungganon, ug Ako nahigugma kanimo; tungod niini magahatag Ako sa mga tawo puli kanimo, ug mga katawhan ilis sa imong kinabuhi.” Isa. 43:1, 4.

[448]

Si Kristo nahigugma sa mga langitnong mga binu- hat nga nagal- ivot sa Iyang trono; apan unsay makaisip sa dakung gugma diin Siya nahigugma kanato? Kita dili makasabut niini, apan kita mahibalo niini nga matuod sa atong experiensia. Ug kon kita magkupert sa relasyon sa pagkakabanay ngadto Kaniya, daw unsa ka malumo nga kita magtagad niadtong mga igsuong lalake ug babaye sa atong Ginoo! Dili ba kita modali sa pag-ila sa mga pag-angkon sa atong langitnong relasyon? Sa nasa- gop ngadto sa pamilya sa Dios, dili ba kita magapasidu- ngog sa atong Amahan ug atong kabanayan?

[449]

Ang Pagdapit

“Umari kanako, kamo tanan nga gikapoyan ug gibug-atan, ug Ako magahatag kaninyo sa kapahulayan.”

Kining mga pulong sa paghumpay ginasulti ngadto sa daghang mga tawo nga misunod kang Jesus. Ang Manluluwas nag-ingon nga pinaagi lamang Kaniya nga ang mga tawo makadawat sa kahibalo sa Dios. Siya naga- sulti nga ang Iyang mga disipulo maoy mga tawo nga gihatagan sa mga langitnong mga butang. Apan wala Niya biyai nga may usa nga magabati sa Iyang kaugalingon nga nasirhan gikan sa Iyang pagtagad ug gugma. Ang tanan nga nagbudlay ug gibug-atan makaadto ngadto Kaniya.

Ang mga eskribas ug mga Rabbi, uban sa ilang es- triktong pagtagad sa mga pormang relihiyoso, adunay pagbati sa kinahanglan nga ang mga tulomanon sa pag- sakit dili makatagbaw. Ang mga maniningil sa buwis ug mga makasasala magapaaron-ingnon nga kontento sa lawasnon ug yutan-on, apan sa ilang kasingkasing anaa ang kawalay pagsalig ug kahadlok. Si Jesus naglantaw sa kalisud ug lulan sa kasingkasing, kadtong kinsang mga paglaum nadaut, ug kadtong may yutan-ong kalipay nangita sa pagpahilum sa paghandum sa kalag, ug Iyang gidapit ang tanan sa pagpangitag kapahulayan diha Kaniya.

[450]

Sa malumo Siya nagsugo sa mga tawong nagbud- lay, “Dad-a ang Akong yugo diha kaninyo, ug pagtuon kamo Kanako; kay Ako maaghop ug mapaubsanon sa kasingkasing: ug makakaplag kamog pahulay alang sa inyong mga kalag.”

Niining mga pulonga si Kristo nagsulti sa tagsatagsa ka tawhanong binuhat. Kon sila nahibalo niini kun wala, ang tanan gikapoyan ug nabug-atan. Ang tanan nabug- atan pag-ayo sa mga lulan nga si Kristo lamang ang ma- kakuha. Ang labing bug-at nga lulan nga atong gipas-an mao ang lulan sa sala. Kon kita pasagdan sa pagpas-an niining lulan, kini magdugmok kanato. Apan ang Usang Walay Sala mikuha sa atong dapit. “Gibutang ni Jehoba diha Kaniya ang kasal-anan nato nga tanan.” Isa. 53:6. Siya maoy nagdala sa

lulan sa atong sala. Siya mokuha sa bug-at nga butang gikan sa atong gikapoyng mga abaga. Siya maghatag kanato sa kapahulayan. Ang lulan sa pagtagad ug kaguol Iya usab nga dad-on. Siya nagdapat kanato sa pagbutang ngadto Kaniya sa tanan natong mga pagtagad; kay Siya magdala kanato diha sa Iyang kasingkasing.

Ang Magulang Igsuong Lalake sa atong kaliwatan anaa sa walay katapusang trono. Siya nagtan-aw sa tagsatagsa ka kalag nga nagalingi sa iyang dagway paingon Kaniya ingon nga Manluluwas. Siya nahibalo pinaagi sa experiencia kon unsa ang kaluyahon sa tawo, unsa ang atong mga kinahanglan, ug diin mahimutang ang kusog sa mga tentasyon nato; kay Siya sa tanang bahin gitin- tal sama kanato, apan wala makasala. Siya nagbantay sa ibabaw nimo, anak sa Dios nga nagakurog. Gitintal ba ikaw? Siya magaluwas. Maluya ba ikaw? Siya magapa- lig-on. Ignorante ba ikaw? Siya magapatin-aw. Nasama- ran ba ikaw? Siya magaayo. Ang Ginoo “nagaisip sa gi- daghanon sa mga bituon;” apan “Iyang ginaayo ang kasingkasing nga nadugmok, ug ginabugkosan Niya ang atong mga samad.” Sal. 147:4, 3. “Umari kamo Kanako,” maoy Iyang pagdapat. [451] Bisan unsa ang inyong mga pagka- balisa ug mga pagsulay, ibuklad ang imong kaso sa atubangan sa Ginoo. Ang imong espiritu maligon alang sa paglahutay. Ang agianan maablihan alang kanimo aron mahigawas ikaw sa imong kaugalingon sa kaulawan ug kalisdanan. Sa imong nahibaloan sa imong kaugalingon nga ikaw maluya ug labing talabangon, nahimo ikaw nga makusganon diha sa Iyang kusog. Sa nagakabug-at ang imong mga lulan, labing nadugangan ang panalangin sa pagpahulay sa pagtugyan kanila ngadto sa Magdadala sa Lulan. Ang pagpahulay nga gitanyag ni Kristo nagasalig sa mga kondisyon, apan kining mga kondisyon sa klaro ginasaysay. Sila mao kadtong masunod sa tanan. Siya nagsulti kanato unsaon sa Iyang kapahulayan sa pagkakaplag.

“Isangon ang Akong yugo diha kaninyo,” si Jesus miingon. Ang yugo mao ang instrumento sa serbisyo. Ang mga baka giyugohan alang sa pagbuhat, ug ang yugo gikinahanglan aron sila makabuhat sa maayo. Pinaagi niining ilostrasyon si Kristo nagtudlo kanato nga kita gitawag ngadto sa serbisyo hangtud ang kinabuhi matapus. Kita magdala dinhi kanato sa Iyang yugo, aron nga kita mamahimong mga magbubuhay kauban Niya.

Ang yugo nga nagahigot ngadto sa serbisyo mao ang balaod sa Dios. Ang dakung balaod sa gugma nga gipadayag didto sa Eden, nga gipahibalo didto sa Sinai, ug sa bag-ong pakigsaad nasulat diha sa kasingkasing, mao kanang nakahigot sa tawhanong magbubuhat ngadto sa kabubut-on sa Dios. Kon kita pasagdan sa pagsunod sa atong mga pagbati, sa pag-adto sa ginatudlo kanato sa atong mga kabubut-on, kita mahulog ngadto sa pun- dok ni Satanas ug mahimong makabaton sa iyang mga hiyas. Busa ang Dios nagpahimutang kanato sa Iyang kabubut-on, nga hataas, ug dungganon, ug tinuboy.

[452] Siya naghandum nga kita sa mapailubon ug maalamon moadala sa katungdanan sa serbisyo. Ang yugo sa serbisyo gidala ni Kristo sa Iyang kaugalingon diha sa pagkatawhanon. Siya miingon, “Ako nagakalipay sa paghimo sa Imong kabubut-on, Oh Dios ko: Oo, ang Imong kasugoan ania sa sulod sa akong kasingkasing.” Sal. 40:8. “Ako nanaug gikan sa langit, dili sa pagbuhat sa Akong kaugalingong kabubut-on, kon dili sa kabubut-on sa nagpadala Kanako.” Juan 6:38. Ang gugma alang sa Dios, ug ang kadasig alang sa Iyang himaya, ug ang gugma alang sa nahulog nga katawhan, nakadala kang Jesus dinhi sa yuta aron sa pag-antus ug pagpakamatay. Mao kini ang gahum nga nagakontrolar sa Iyang kinabuhi. Kining prinsipio Iyang gisugo kanato nga atong batnan.

Adunay daghan kinsang mga kasingkasing nagasakit ilalum sa lulan sa pag-amoma tungod kay sila nangita sa pagkab-ut sa standard sa kalibutan. Sila nagpili sa iyang serbisyo, nagdawat sa iyang kalisdanan, misunod sa iyang mga batasan. Pinaagi niana ang ilang kinaiya namansahan, ug ang ilang kinabuhi nahimong mala-ayon. Aron sa pagtagbaw sa ambisyon ug kalibutanong mga handum, ilang nasamaran ang tanlag, ug nagadala diha sa ilang kaugalingon sa dugang lulan sa pagbasul. Ang kanunay nga pagkabalaka naga-ut-ut sa mga kusog sa kinabuhi. Ang atong Ginoo naghandum nga sila mo-butang sa ubos sa ilang yugo sa pagkaulipon. Siya nagdapit kanila sa pagdawat sa Iyang yugo; Siya miingon, “Ang Akong yugo masayon, ang Akong lulan magaan.” Siya nagsugo kanila nga unahon pagpangita ang ginharian sa Dios ug ang Iyang pagkamatarung, ug ang Iyang saad mao nga ang tanang mga butang nga gikinahanglan alang kanila alang niining kinabuhia igadugang. Ang pagkabalaka buta, ug dili makasabut sa umalabut; apan si Jesus nakakita sa katapusan gikan sa sinugdan. Sa tagsatagsa

ka kalisdanan Siya may Iyang paagi nga gi- andam sa pagdala ug kahumpayan. Ang atong langitnong Amahan adunay usa ka libong mga paagi nga ikahatag kanato, diin kita walay nahibaloan. Kadtung modawat sa usa lamang ka prinsipio sa paghimo sa serbisyo ug dungog sa Dios nga labaw sa ngatanan makakaplag nga ang mga kalisdanan mawala, ug may klarong dalan sa atubangan sa ilang mga tiil.

[453]

“Magtuon Kanako,” miingon si Jesus; “kay Ako ma- aghop ug mapaubsanon sa kasingkasing: ug kamo makakaplag ug kapahulayan.” Kita kinahanglang mosulod sa tunghaan ni Kristo, aron pagtuon gikan Kaniya sa pag- kaaghop ug pagkamapainubsanon. Ang kaluwasan mao kanang paagi nga himuon diin ang kalag mabansay alang sa langit. Kining pagbansay nagkahulogan sa usa ka kaalam alang kang Kristo. Kini nagkahulogan sa kaluwasan gikan sa mga idiya, mga batasan, ug mga pagbuhat nga naganansia gikan sa tunghaan sa prinsipio sa kangitngit. Ang kalag kinahanglan luwason gikan sa tanan nga supak sa pagkamaminatud-on ngadto sa Dios.

Diha sa kasingkasing ni Kristo, diin nagahari ang hingpit nga harmonia kauban sa Dios, adunay hingpit nga kalinaw. Dili Siya mahimuot sa pagdayeg, ni mag- subo pinaagi sa pagsaway kun sa pagkabigo. Sa taliwala sa labing daku nga pagsupak ug sa labing mapintas nga pagtratar, Siya anaa lang gihapon sa maayong kadasig. Apan ang daghan nga nag-angkon nga Iyang mga sumo- sunod adunay matinguhaon, nasamok nga kasingkasing, kay sila mahadlok sa pagtugyan sa ilang kaugalingon ngadto sa Dios. Sila wala makahimo sa kompletong pagtugyan ngadto Kaniya; kay sila molikay sa sangputanan nga kanang pagtugyan magaapil. Hangtud nga sila mag- himo niining pagtugyan, sila dili makakaplag ug kalinaw.

Ang gugma sa kaugalingon maoy nakadala sa walay kalinaw. Kon kita matawo gikan sa itaas, ang samang hunahuna mania kanato nga diha kang Jesus, ang hunahuna nga nakadala Kaniya sa pagpaubos sa Iyang kaugalingon aron nga kita maluwas. Unya dili kita mangita sa labing taas nga dapit. Kita maghandum sa paglingkod sa tiilan ni Jesus, ug magtuon Kaniya. Kinahanglan nga kita mosabut nga ang bili sa atong buhat dili magasakop sa paghimo sa pagpasundayag ug pagsaba sa kali-butan, ug sa pagka aktibo kun pagkadasig sa atong kaugalingong kusog. Ang bili sa

[454]

atong buhat mahisibu sa pagpakig-ambit sa Espiritu Santo. Ang pagsalig sa Dios magadala sa balaanong hiyas sa hunahuna, aron nga diha sa pagpailub makahimo kita sa pagdala sa atong mga kalag.

Ang yugo gipahimutang sa baka aron pagtabang ka-nila sa pagbira sa lulan, sa pagpagaan sa gibug-aton. Ingon man usab sa yugo ni Kristo. Kon ang atong ka- bubut-on nalamoy sa kabubut-on sa Dios, ug atong ga- miton ang Iyang mga gasa sa pagpanalangin sa uban, atong makaplagn ang mga lulan sa kinabuhi nga magaan. Siya nga magalakaw sa agianan sa mga sugo sa Dios nagalakaw kauban ni Kristo, ug diha sa Iyang gugma ang kasingkasing makapahulay. Sa dihang miampo si Moises, “Ipakita kanako karon ang Imong agianan, aron maila ko Ikaw,” ang Ginoo mitubag kaniya, “Ang Akong presensia magauban kanimo ug hatagan Ko ikaw ug pahulay.” Ug pinaagi sa mga propetas ang mensahe gihatag, “Mao kini ang giingon ni Jehoba, Tumindog kamo sa mga dalan, ug tanawa, ug pangutana mahitungod sa karaang mga agianan, kon hain ang maayong dalan, ug lumakaw kamo niana, ug makakaplag kamo sa kapahulayan sa inyong mga kalag.” Eks. 33:13, 14; Jer. 6:16. Ug Siya miingon, “Oh nga ikaw namati lamang unta sa Akong mga sugo! unya ang imo unta nga pakigdait mahisama sa usa ka suba, ug ang imong pagkamatarung maingon sa mga balud sa dagat.” Isa. 48:18.

[455] Kadtong midawat ni Kristo sumala sa Iyang mga pulong, ug motugyan sa ilang mga kalag aron Iyang ban- tayan, ang ilang mga kinabuhi aron Iyang mandoan, makakaplag ug kalinaw ug pagkahilum. Walay anaa sa kalibutan nga makahimo kanilang masulob-on kon si Jesus maglipay kanila pinaagi sa Iyang presensia. Sa hingpit nga pag-uyon adunay hingpit nga pahulay. Ang Ginoo nag-ingon, “Ikaw magbantay kaniya sa hingpit nga kalinaw, kansang hunahuna anaa kanunay Kanimo: kay siya nagasalig Kanimo.” Isa. 26:3. Ang atong kaugalingon ngadto sa maalamong Agalong Magbubuhay, Siya magadala sa sumbanan sa kinabuhi ug kinaiya nga alang sa Iyang himaya. Ug kanang kinaiya nga nagpahayag sa himaya-kinaiya-ni Kristo pagadawat didto sa Paraiso sa Dios. Ang usa ka nagbag-o nga kaliwatan magalakaw kauban Niya nga maputi, kay sila mga angay.

Ingon nga pinaagi kang Jesus kita makasulod ngadto sa kapahulayan, ang langit magasugod dinhi. Kita motubag sa Iyang pagdapat,

Umari, magtuon kamo Kanako, ug sa ingon nga pagduol atong masugdan ang kinabuhing dayon. Ang langit mao ang walay hunong nga pagduol ngadto sa Dios pinaagi kang Kristo. Sa naga- dugay nga kita anaa sa langit sa kalipay, nagadugang ug nagadugang nga ang himaya maablihan kanato; ug sa nagadugang nga kita mahibalo sa Dios, nagadugang ang kakusog sa atong kalipay. Samtang kita molakaw kauban ni Jesus niining kinabuhia, mahimo kitang mapuno sa Iyang gugma, matagbaw sa Iyang presensia. Ang tanan nga madala sa tawhanong kinaiya, atong mada- wat dinhi. Apan unsa man kini kon itandi sa umalabut? Didto “mao sila anaa sa atubangan sa trono sa Dios, ug mag-alagad Kaniya adlaw ug gabii sa Iyang templo: ug Siya nga nagalingkod sa trono magapuyo kauban nila. Sila dili na gutomon, ug dili na usab pagauhawon; dili na sila pagahasulon sa Adlaw ni bisan unsang maka- sunog nga kainit. Kay ang Kordero nga anaa sa kinata- liwad-an sa trono magapakaon kanila, ug magadala kanila ngadto sa mga buhing tuburan sa mga tubig; ug ang Dios magapahid sa tanan nilang mga luha gikan sa ilang mga mata.” Pin. 7:15-17.

[456]

“Hum, Hunong”

Kadto mao ang halandumong adlaw sa kinabuhi ni Jesus. Sa daplin sa dagat sa Galilea Siya nagsulti sa Iyang unang mga sambingay, pinaagi sa sinati nga mga ilustrasyon nga gisubli pagsaysay ngadto sa mga tawo sa kinaiya sa Iyang ginharian ug ang paagi nga kini pa- gatukoron. Iyang gipakasama ang Iyang kaugalingong buhat niadtong magpupugas; ang pag-uswag sa Iyang ginharian nga sama sa pagtubo sa liso sa mustasa ug ang epikto sa labadora diha sa sinukod nga pagkaon. Ang dakung katapusang pagbulag sa matarung ug sa dautan Iyang gihulagway diha sa mga sambingay sa trigo ug sa bunglayan ug sa pukot. Ang hilabihan ka bililhon sa kamatuorang Iyang gitudlo gipatin-aw pinaagi sa na- tagong bahandi ug sa perlas nga may dakung bili, samtang sa sambingay sa tagbalay Iyang gitudloan ang Iyang mga disipulo unsaon nila pagbuhat ingon nga Iyang mga tinugyanan.

[457] Sa tibuok adlaw Siya nagpanudlo ug nagpang-ayo sa balatian; ug sa miabut ang kagabhion ang panon sa katawhan nagpadayon sa pagduot diha Kaniya. Adlaw adlaw Siya nag-alagad ngadto kanila, nga dili gani ma- kahunong aron pagkaon ug pagpahulay. Ang makadaut nga pagsaway ug dili maayong pagpakita diin ang mga Pariseo kanunay nga nagagukod Kaniya nakahimo sa Iyang mga pagbuhat nga labaw pang malisud ug masa- mokon; ug karon sa pagtapus sa adlaw nakaplagan Siya nga maluya kaayo nga Siya nagtinguha sa pagpangitag kahiklingan pagpahulay sa pila ka mamingawng dapit tadlas sa lanaw.

Ang silangang baybayon sa Genesaret dili nga walay pumopuyo, kay adunay mga lungsod dinhi ug didto sa daplin sa lanaw; apan kini mamingaw nga dapit kon itandi sa kasadpang baybayon. Kini nagsakop sa mga pumopuyo nga labi pang diwatahan kay sa mga Judiyo, ug diyotay ang ilang mabalitaan sa Galilea. Pinaagi niana kini nagtanyag kang Jesus sa paginusara nga Iyang gi- pangita, ug Siya karon nagsugo sa Iyang mga disipulo sa pagkuyog Kaniya didto.

Human Niya papaulia ang panon sa katawhan, sila nagkuha Kaniya, ingon “nga Siya mao,” ngadto sa sakayan, ug midali pagpanaw. Apan sila dili motalikod nga maginusara. Adunay ubang mga sakayan sa mananagat nagpundo duol sa baybayon, ug kini madaling napuno sa mga tawo nga misunod kang Jesus, matinguhaon gi- hapon sa pagtan-aw ug pagpatalinghog Kaniya.

Ang Manluluwas nakapahulay gikan sa pagduot sa mga tawo, ug, nadaug sa kaluya ug kagutom, Siya mi- higda diha sa ulin sa sakayan, ug wala madugay nahi- katulog. Ang kagabhion kalma ug mahayahay, ug sa ma- hilum nagapahulay diha sa lanaw; apan sa kalit ang kangitngit milukop sa kalangitan, ang hangin mihuyop sa mapintas ngadto sa ubos sa mga walog sa bukid su- bay sa silangang kabaybayonan, ug ang makalilisang bag- yo mihuyop diha sa lanaw.

Ang adlaw misalop, ug ang kangitngit sa kagabhion mipahiluna diha sa bagyohong dagat. Ang mga balod, mibunul sa kasuko pinaagi sa pag-uwang sa mga hangin, midasmag nga masuk-anon sa ibabaw sa sakayan sa mga disipulo, ug naghulga sa pagtabon niini. Kadtong mga kusingang mananagat nga nagagamit sa ilang mga kinabuhi diha sa lanaw, ug naggiya sa ilang sakayan nga walay katalagman sa daghang mga bagyo; apan karon ang ilang kusog ug kahanas wala nay mahimo. Dili na sila makatabang sa kakusog sa bagyo, ug ang paglaum na- wala kanila sa ilang nakita nga ang ilang sakayan nagkapuno sa tubig.

[458]

Sa nagkapuliki sa ilang paningkamot sa pagluwas sa ilang kaugalingon, ilang nahikalimtan nga si Jesus diha sa sakayan. Karon, sa nakita nga ang ilang pagbud- lay walay mahimo ug ang kamatayon sa ilang atubangan, ilang nahinumduman kang kinsang pagsugo nga sila mi- anha sa dagat. Diha kang Jesus mao lamang ang ilang paglaum. Diha sa ilang pagkawalay ikatabang ug kali- sud sila misinggit, “Magtutudlo, Magtutudlo!” Apan ang mabagang kangitngit nakatago Kaniya gikan sa ilang pagtan-aw. Ang ilang mga tingog nalumsan pinaagi sa ngulob sa bagyo, ug walay tubag. Ang pagduhaduha ug kahadlok nagahari kanila. Mitalikod ba si Jesus kanila? Siya nga nakadaug sa balatian ug sa mga demonyo, ug bisan sa kamatayon, wala bay gahum sa pagtabang sa Iyang mga disipulo karon? Dili ba Siya motagad kanila sa ilang kalisdanan?

Miusab sila pagtawag, apan walay tubag gawas sa pagsiyagit sa masuk-anong unos. Ang ilang sakayan na- gakalunod na. Diyotay

na lang panahon, sila seguro nga pagalamyon sa gigutom nga mga tubig.

Sa kalit may kidlap sa kilat nga mitudyok sa kangit-ngit, ug ilang nakita si Jesus nga naghigda nga natulog, wala matandog sa kaalingisig. Sa katingala ug kawalay paglaum sila mituaw, “Magtutudlo, wala Ka ba lang mag- kabana nga mangalumos kita?” Unsaon Niya sa pagpahulay sa malinawon samtang sila diha sa katalagman ug nakigbisug sa kamatayon?

Ang ilang pagsinggit nakapamata kang Jesus. Sam-tang ang kilat mikilab nga nakita Siya, ilang natan-aw

[459] Sa gibadlong ni Jesus ang nagapungasing mga balud, “Hilum, Hunong.” ang bagyo milurang ug ang dahunog sa dagat mipahulay. ang kalinaw sa langit diha sa Iyang nawong; ilang na- basa sa Iyang tinan-awan ang paghikalimot-sa-kaugali- ngon, malumong [460] gugma, ug, ang ilang mga kasingkasing mitugyan ngadto Kaniya, misinggit, “Ginoo, tabang: ma- ngamatay na kita.” Wala pay kalag nga nakabungat nianang pagsinggit nga wala matubag. Samtang ang mga disipulo mikupot sa mga bugsay sa paghimo sa kata- asang pan- ingkamot, si Jesus mitindog. Siya mitindog sa taliwala sa Iyang mga disipulo, samtang ang bagyo mikusokuso, ang mga balod nangabuak sa ibabaw nila, ug ang kilat nakadan-ag sa Iyang dagway. Iyang giisa ang Iyang kamot, nga kanunay nga gigamit sa mga buhat sa kalooy, ug miingon ngadto sa masuk-anon nga dagat, “Hilum, hunong.”

Ang bagyo mihunong. Ang mga dagkung balud mi- kunhod sa pagpahulay. Ang mga panganod mipahawa, ug ang mga bituon midan-ag sa pagsilang. Ang sakayan nagpahulay diha sa mahilum nga dagat. Unya sa milingi sa Iyang mga disipulo, si Jesus nangutana nga masulob- on, “Nganong nalisang man kamo, wala ba kamoy pag- salig?” Mar. 4:40, R.V.

Ang kahilum miabut sa mga disipulo. Bisan si Pedro wala maninguha sa pagpahayag sa katingala nga na- kapuno sa iyang kasingkasing. Ang mga sakayan nga mi- lawig sa pagkuyog ni Jesus diha usab sa samang katalagman sa mga disipulo. Ang kahadlok ug kawalay paglaum mihakop sa mga nanagsakay; apan ang sugo ni Jesus nakadala sa kahilum sa talan-awon sa kasamok. Ang ka- kusog sa bagyo nakadala sa mga sakayan sa pagpahi- duol sa usag-usa, ug ang tanan nga nanagsakay nakakita sa milagro. Sa kalinaw nga misunod, ang kalisang na- limtan. Ang mga tawo mihonghong sa

usag-usa, “Unsang matanga sa tawo kini, nga bisan pa ang hangin ug ang lanaw mopatuo man Kaniya?”

Sa si Jesus gipukaw sa pag-atubang sa bagyo, Siya diha sa hingpit nga kalinaw. Walay badlis sa kahadlok sa pulong kun tinawan, kay walay kahadlok diha sa Iyang kasingkasing. Apan wala Siya maghunong sa pag- kupot sa kusog sa makagagahum. Dili ang “Agalon sa yuta ug sa dagat ug sa langit” nga Siya mipahulay nga mahilum. Kana nga gahum Iyang gibutang sa ubos, ug Siya miingon, “Ako walay arang mahimo sa Akong kau-galingong pagbulot-an.” Juan 5:30. Siya nagsalig sa gahum sa Iyang Amahan. Diha sa pagtuo sa gugma sa Dios ug pag-amoma—nga si Jesus mipahulay, ug ang gahum niana nga pulong nga nakapahunong sa bagyo mao ang gahum sa Dios. [461]

Samtang si Jesus nagsalig pinaagi sa pagtuo sa pag- amoma sa Amahan, busa kita magasalig sa pag-amoma sa atong Manluluwas. Kon ang mga disipulo nagsalig diha Kaniya, sila unta mabantayan diha sa kalinaw. Ang ilang kahadlok sa panahon sa katalagman nagpakita sa ilang kakulang sa pagtuo. Sa ilang paningkamot sa pagluwas sa ilang kaugalingon, ilang nakalimtan si Jesus; ug diha lamang sa sila, nawad-an sa paglaum sa ilang-kaugalingong pagsalig, miadto sila Kaniya aron nga Siya makahatag kanilag hinabang.

Unsa ka kasagaran nga ang experiencia sa mga di-sipulo mao usab ang atoa! Sa diha nga ang unos sa tentasyon magtigum, ug ang makalilisang nga mga kilat mokilab, ug ang mga balod mobanlas kanato, kita ma- kiggubat kanila nga mag-inusara, mahikalimot nga adunay Usa kinsa motabang kanato. Kita magsalig sa atong kaugalingong kusog hangtud ang atong paglaum mawala, ug kita andam na lang nga malaglag. Unya atong mahi- numduman si Jesus, ug kon kita motawag Kaniya sa pagluwas kanato, dili kita mapakyas sa atong pagsinggit. Bisan nga Siya sa masulob-on magbadlong sa atong kakulang sa pagtuo ug pagsalig-sa-kaugalingon, Siya dili mapakyas sa paghatag sa hinabang nga atong gikinahang- lan. Kon [462]
kini anaa- sa yuta kun sa dagat, kon anaa sa atong mga kasingkasing ang Manluluwas, walay kinahanglan nga mahadlok. Ang buhing pagtuo diha sa Man-luluwas makapadanlog sa dagat sa kinabuhi, ug maglu- was kanato sa katalagman sa agianan nga Iyang nahi- baloan nga maayo.

Adunay laing leksiyon nga espirituhanon niining mi-lagro sa pagpahunong sa bagyo. Ang tagsatagsa ka ex- periensia sa tawo nagapahayag sa pagkamatuod sa mga pulong sa Kasulatan, “Apan ang dautan mahasama sa dagat nga nagubot, . . . Wala nay pakigdait, miingon ang akong Dios, alang sa mga dautan.” Isa. 57:20, 21. Ang sala nakalaglag sa atong pakigdait. Samtang ang kaugalingon dili mapaubos, dili kita makakaplag sa pakigdait. Ang magaalang nga mga pagbati sa kasingkasing walay tawhanong gahum nga makapugong. Kita walay makatabang dinhi sama sa nahitabu sa mga disipulo sa pagpahunong sa makusog nga bagyo. Apan Siya nga nag-sulti sa kalinaw ngadto sa mga balod sa Galilea naga- sulti sa pulong sa kalinaw sa tagsatagsa ka kalag. Bisan unsa ka mapintas sa bagyo, kadtong molingi kang Jesus uban sa pagsinggit, “Ginoo, luwasa kami,” makakaplag ug kaluwasan. Ang Iyang grasya nga nakapasig-uli sa kalag ngadto sa Dios, makapahilum sa kagubot sa tawhanong pagbati, ug diha sa Iyang gugma ang kasingkasing makapahulay. “Ginahimo Niya ang bagyo sa pagpalurang, aron ang mga balud niana molinaw. Unya sila mangalipay tungod kay nangahilum sila; busa Siya naga- mando kanila ngadto sa dunggoanan nga ilang ginatinguha.” Sal. 107:29, 30. “Sanglit namatarung man kita pinaagi sa pagtuo, kita may pakigdaitay na sa Dios pinaagi sa atong Ginoong Jesu-Kristo.” “Ang buhat sa pagkamatarung mahimo nga pakigdait; ug ang sangputanan sa pagkamatarung, sa kalinaw ug sa pagsalig sa walay katapusan.” Rom. 5:1; Isa. 32:17.

[463]

Sa sayong kabuntagon ang Manluluwas ug ang Iyang mga kauban miabut sa baybayon, ug ang kahayag sa nagasilang nga adlaw mitandog sa dagat ug yuta ingon man sa pagpanalangin sa pakigdait. Apan wala madugay sa ilang pagtunob diha sa baybayon nga ang ilang mga mata nahibalag sa talan-awon nga labing makalilisang sa kakusog sa bagyo. Gikan sa natagong dapit sa taliwala sa mga lubnganan, ang duha ka buang mga lalake midasmag diha kanila daw kuniskunison sila pagginagmay. Nagabitay libut niining mga lalake mao ang mga bahin sa kadena nila nga ilang giguba sa pagkalagiw gikan sa ilang nahimutangan. Ang ilang mga unod nanga- samad ug nagdugo diin ilang gisamaran ang ilang kaugalingon sa mga mahait nga mga bato. Ang ilang mga mata nagakidlab gikan sa ilang taas ug mahagkot nga buhok, susama sila sa tawo nga

nangawala pinaagi sa mga demonyo nga nakapanag-iyá kanila, ug sila makita nga sama sa mananap nga ihalas kay sama sa tawo.

Ang mga disipulo ug ang ilang mga kauban nanga- lagiw sa kalisang; apan dihadhiha ilang nakita nga si Jesus wala kauban nila, ug sila mibalik sa pagpangita Kaniya. Siya nagtindog sa dapit nga ila Siyang gibiyaan. Siya nga nakapahunong sa bagyo, kinsa kaniadto naka- hibalag kang Satanas ug midaug kaniya, wala mokala- giw sa atubangan niining mga demonyo. Sa diha nga ang mga tawo, nanagkagot sa ilang mga ngipon, ug nanag- bula ang mga baba, miduol Kaniya, si Jesus mituboy nianang kamot nga nakasugo sa mga balud sa paghunong, ug ang mga lalake dili na makaduol. Sila nagtindog nga mapintas apan walay mahimo sa atubangan Niya.

Uban sa awtoridad Iyang gisugo ang mga dautang espiritu sa paggowa gikan kanila. Ang Iyang mga pulong nakatuhop sa nangitngitang mga hunahuna niadtong walay palad nga mga tawo. Sila nakasabut sa diyotay lamang nga may Usa nga duol nga makaluwas kanila gikan sa nagasakit nga mga demonyo. Sila miluhod sa tiilan sa Manluluwas aron sa pagsimba Kaniya; apan sa diha nga ang ilang mga ngabil naablihan sa paghangyo sa Iyang kalooy, ang mga demonyo misulti pinaagi ka-nila, misinggit sa makusog, “Unsay Imong labut kanako, Jesus, Anak sa Labing Halangdong Dios? Ako nanga- muyo Kanimo, ayaw intawon ako pagsakita.”

[464]

Si Jesus nangutana, “Kinsa may imong ngalan?” Ug ang tubag mao, “Ang akong ngalan mao si Legion, kay daghan man kami.” Sa gigamit ang mga tawong masakiton ingon nga ginamiton sa pagkomonikar, sila nag- hangyo kang Jesus nga dili sila ipadala gawas sa nasud. Diha sa daplin sa bukid dili halayo may usa ka dakung panon sa mga baboy nga nagapangaon. Diha niini ang mga yawa nangayo nga tugotan sa pagsulod, ug si Jesus mitugot kanila. Dihadiha ang kagubot milukop sa panon sa mananap. Sila midasmag nga daw buang ngadto pai- ngon sa ubos sa pangpang, ug, sa wala sila makatultol didto sa baybayon, nanglukso didto sa lanaw ug nanga- laglag.

Nianang panahona ang kahibulongang pagkabalhin miabut sa mga hingyawaan. Ang kahayag midan-ag diha sa ilang mga hunahuna. Ang ilang mga mata misilaw sa kaalam. Ang mga dagway, nga dugay nang nangil-ad ngadto sa dagway ni Satanas, sa kalit nahimong malumo, ang mga kamot nga nagkadugo nahilum, ug

uban sa mga malipayong mga tingog ang mga tawo midayeg sa Dios sa ilang pagkaluwas.

[465] Gikan sa pangpang ang mga magbalantay sa mga baboy nakakita sa tanan nga nahitabu, ug sila midali pagawas aron sa pagpahibalo sa mga balita ngadto sa ilang mga agalon ug ngadto sa tanang mga tawo. Diha sa kahadlok ug katingala ang tibuok pumopuyo niadtong dapita mihugop sa paghibalag kang Jesus. Ang duha ka hingyawaan maoy gikalisangan niadtong nasura. Walay usa nga walay katalagman kon moagi niadtong dapita diin anaa sila; kay sila modasmag sa tagsatagsa ka mag- papanaw uban sa kabangis sa mga demonyo. Karon kining mga tawhana nabistehan na ug diha sa ilang hus- tong hunahuna, nanaglingkod sa tiilan ni Jesus, nagpa- talinghog sa Iyang mga pulong, ug naghimaya sa ngalan Niya nga nakaayo kanila. Apan ang mga tawo nga nakakita niining kahibulongang talan-awon wala malipay. Ang pagkapilde sa mga baboy daw dakung butang alang kanila kay sa pagluwas niining mga dinakpan ni Satanas.

Diha sa kalooy sa mga tag-iya sa mga baboy nga ki-ning pagkapilde gitugot nga mahitabu diha kanila. Sila nagkapuliki sa mga butang yutan-on, ug wala magtagad sa mga dagkung interes sa espirituhanong kinabuhi. Si Jesus naghandum sa pagbuak sa ilang pagkatingala sa hinakog nga dili pagtagad, nga sila unta makadawat sa Iyang grasya. Apan ang kasubo ug kasuko alang sa ilang temporaryo nga kapildihan nakabuta sa ilang mga mata ngadto sa kalooy sa Manluluwas.

Ang pagpakita sa diosnong gahum nakadasig sa pag- patuotuo sa mga tawo, ug nakapadasig sa ilang mga kahadlok. Ang dugang nga kalaglagaan tingali mosunod gikan sa pagpakig-uban gikan niining Lumalangyaw sa taliwala nila. Ilang namatikdan ang kalaglagaan sa ilang paninapi, ug naninguha nga magawas sila sa Iyang presensia. Kadtong miuban pagtabok kang Jesus sa lanaw nagsulti sa tanan kon unsay nahitabu nianang miaging gabii, sa ilang katalagman diha sa bagyo, ug giunsa sa hangin ug dagat sa paghilum. Apan ang ilang mga pulong walay epikto. Sa kalisang ang mga tawo mitigum libut kang Jesus, naghangyo Kaniya pagpahawa gikan kanila, ug Siya misugot, misakay sa sakayan dihadhiha paingon sa atbang nga baybayon.

Ang mga tawo sa Gergesa diha sa atubangan nila ang buhing kamatuoran sa gahum ug kalooy ni Kristo. Ilang nakita ang mga

lalake nga nabalikan sa maayong katarungan; apan sila mahadlokong nga may katalagman ang ilang yutan-ong mga intereseng nga Siya kinsa naka- pilde sa prinsipeng sa kangitngit sa atubangan sa ilang mga mata gitratar ingon nga magsasamok, ug ang gasa gikan sa langit gisalikway gikan sa ilang mga pultahan. Wala kita makahigayon sa pagsalikway gikan sa pagkatawo ni Kristo kay sa gihimo sa mga taga Gergesa; apan aduna gihapoy daghan nga midumili sa pagtuman sa Iyang pulong, tungod kay ang pagtuman magalakip sa sakripisyo sa pila ka kalibutanong interes. Tingali ang Iyang presensia makahimo sa ilang pagkapilde sa pa- ninapi, daghan ang misalikway sa Iyang grasya, ug gi- abog ang Iyang Espiritu gikan kanila.

[466]

Apan layo ang kalainan ang pagbati sa naayong hing-yawaan. Sila naghandum sa pagpakig-uban sa ilang Manluluwas. Sa Iyang atubangan sila nagbati nga may ka- segurohan gikan sa mga demonyo nga nagasakit sa ilang mga kinabuhi ug nag-usik sa ilang pagkatawo. Sa hapit na mosulod si Jesus sa sakayan, sila napaduol sa Iyang kiliran, miluhod sa Iyang tiilan, ug naghangyo nga Siya magpahiluna kanila sa Iyang kiliran, diin sila makaka- nunay sa pagpatalinghog sa Iyang mga pulong. Apan si Jesus misugo kanila sa pagpauli ug isulti kon unsa ang dagkung mga butang nga gihimo sa Ginoo alang kanila.

Dinhi adunay buhat nga ilang pagahimuon,—sa pag- adto sa puloy-anan nga diwatahan, ug magsulti sa panalangin nga ilang nadawat gikan kang Jesus. Malisud alang kanila nga mahilayo gikan sa Manluluwas. Ang dakung kalisdanan seguro nga mahibalag nila sa ilang pag- pakig-uban sa ilang mga katagilungsod nga mga diwatahan. Ug ang ilang dugay nga pagpahilayo gikan sa katingban daw nakahimo nga sila dili angay nianang buhata, nga Iyang gipakita. Apan sa diha nga gitudlo ni Jesus ang ilang katungdanan sila andam sa pagtuman. Dili lamang nga sila nagsulti sa ilang kaugalingong panimalay ug mga silingan kabahin kang Jesus, apan sila na- ngadto sa tibuok Decapolis, bisan asa nagasulti sa Iyang gahum sa pagluwas, ug nagsaysay kon giunsa Niya pag- luwas kanila gikan sa mga yawa. Sa paghimo niining buhata sila makadawat ug dakung panalangin kay sa, ilang kaugalingong kaayohan, nagpabilin sila sa Iyang presensia. Diha sa pagbuhat sa pagkatag sa maayong balita sa kaluwasan nga kita madala duol ngadto sa Manluluwas.

[467]

Ang duha nga naayong mga hingyawaan mao ang unang mga misyonero nga gipadala ni Kristo sa pagwali sa maayong balita sa dapit sa Decapolis. Sa diyotay lamang panahon nga kining mga tawhana nakabaton sa pribilihiyo sa pagpatalinghog sa mga pagtudlo ni Kristo. Walay usa ka sermon gikan sa Iyang mga ngabil nga nawala gikan sa ilang mga dalunggan. Dili sila maka- tudlo sa mga tawo sama sa mga disipulo nga kada adlaw kauban ni Jesus sa ilang paghimo niini. Apan ilang gidala sa ilang pagkatawo ang kamatuoran nga si Jesus mao ang Mesiyas. Sila makasulti kon unsa ang ilang na- hibaloan; unsa ang ilang nakita sa ilang kaugalingon, ug nadungog, ug mibati sa gahum ni Kristo. Mao kini ang mahimo sa tagsatagsa kinsang kasingkasing natandog sa grasya sa Dios. Si Juan, ang hinigugmang disipulo, mi- sulat: “Kadto nga diha na sukad pa sa sinugdan, nga among nadungog, nga among nakita pinaagi sa among kaugalingong mga mata, nga among nasud-ong ug nahi- kap pinaagi sa among mga kamot, mahitungod sa Pulong sa kinabuhi; . . . kadto nga among nakita ug nadungog among ginamantala usab kaninyo.” 1 Juan 1:1-3. Ingon nga mga saksi alang kang Kristo, kita magsulti sa atong nahibaloan, unsa ang atong nakita sa atong kaugalingon ug ang nadungog ug ang gibati. Kon kita nagsunod kang Jesus kada lakang, aduna kitay butang nga husto ngadto sa punto sa pagsulti kabahin sa agianan diin Siya magamando kanato. Makasulti kita gi- unsa nato pagtilaw sa Iyang saad, ug nakaplagn ang Iyang saad nga matuod. Makasaksi kita sa atong nahibaloan sa grasya ni Kristo. Mao kini ang pagsaksi diin kita ginatawag sa atong Ginoo, ug sa kinahanglan diin ang kalibutan nagakalaglag.

[468]

Bisan ang mga tawo sa Gergesa wala modawat kang Jesus, Siya wala magbiya kanila sa kangitngit nga ilang gipili. Sa diha nga sila naghangyo Kaniya nga mopaha- wa gikan kanila, wala sila makabati sa Iyang mga pulong. Sila ignorante niadtong ilang ginasa- likway. Busa giusab Niya ang pagpadala sa kahayag ngadto kanila, ug pinaagi niadtong dili nila mabalibaran sa pagpata- linghog.

Sa paghimo nga nalaglag ang mga baboy, maoy tuyo ni Satanas nga ang mga tawo mopahilayo gikan sa Manluluwas, ug mapung- gan ang pagwali sa maayong balita nianang dapita. Apan kining hitaboa nakapaukyab sa tibuok nasud nga dili mahimo sa uban, ug nakatudlo sa pagtagad ngadto kang Kristo. Bisan ang Manluluwas sa Iyang kaugalingon mipahawa, ang mga tawo nga Iyang giayo

nagpabilin ingon nga mga saksi sa Iyang gahum. Kadtong nahimong ginamiton sa prinsipio sa kangitngit nahimong agianan sa kahayag, mga mensahero sa Anak sa Dios. Ang mga tawo natingala samtang sila mipata- linghog sa kahibulongang mga balita. Ang pultahan na- ablihan ngadto sa Decapolis, ang mga tawo nagpundok libut Kaniya, ug sulod sa tulo ka adlaw, dili lamang ang pumopuyo sa usa ka lungsod, apan linibo gikan sa tanang palibut nga dapit, nakabati sa mensahe sa kaluwasan. Bisan ang gahum sa mga demonyo nailalum sa pagmando sa atong Manluluwas, ug ang pagbuhat sa dautan napilde alang sa kaayohan.

Ang pakigbugno sa mga hingyawaan didto sa Gergesa adunay leksiyon alang sa mga disipulo. Kini nagpakita sa kalalum sa pagdaut diin si Satanas nagpangita sa pagguyod sa tibuok tawhanong kaliwat, ug ang buhat ni Kristo ang paglibre sa mga tawo gikan sa iyang gahum. Kadtong makaloolooyng mga binuhat, nga nanag- puyo didto sa dapit sa mga lubong, nga gipunggan sa mga demonyo, nga naulipon sa dili-makontrolar nga pagbati ug makaluod nga handum sa unod, nagapadayag kon unsay mahitabu sa katawhan kon ihatag ngadto sa pagmando ni Satanas. Ang inpluwensia ni Satanas kanunay nga ihulip diha sa tawo aron sa pag-usab sa ilang mga pagbati, pagkontrolar sa hunahuna alang sa dautan, ug magdasig ngadto sa kasamok ug krimen. Siya magpa- luya sa lawas, magpangitngit sa utokan, ug makapaubos sa kalag. Kon ang tawo mosalikway sa pagdapit sa Manluluwas, sila nagtugyan sa ilang kaugalingon ngadto kang Satanas. Ang daghang panon sa katawhan sa tagsatagsa ka departamento sa kinabuhi, sa puloy-anan, diha sa pati- gayon, ug bisan sa iglesya, nanaghimo niini karong adlaw. Tungod niini nga ang kasamok ug krimen mikaylap sa yuta, ug ang kangitngit moral, sama sa tabon sa kamatayon, nagatabon sa mga puloy-anan sa mga tawo. Pinaagi sa iyang daw maayong mga tentasyon si Satanas nagdala sa mga tawo ngadto sa mangil-ad ug labing mangil- ad nga kadautan, hangtud nga hilabihan ang kaunlod ug kalaglag maoy madangatan. Ang panalipod lamang batok sa gahum niya makaplagan diha sa presensia ni Jesus. Sa atubangan sa mga tawo ug mga manulonda si Satanas gipakita nga kaaway sa tawo ug maglalaglag; Si Kristo, ingon nga higala sa tawo ug Manluluwas. Ang Iyang espiritu makahimo sa tawo sa tanan nga makapabuotan sa iyang kinaiya ug kahalangdon sa pagkatawo. Kini maka- palig-on sa tawo

[469]

ngadto sa himaya sa Dios diha sa lawas ug kalag ug espiritu. “Kay kita wala sa Dios hatagig espiritu sa katalaw; apan sa gahum, ug sa gugma, ug sa ma-ayong hunahuna.” 2 Tim. 1:7. Siya nagtawag kanato “ngadto sa pagdawat sa himaya”—kinaiya— “sa atong Ginoong Jesu-Kristo,” nga nagatawag kanato nga mahimong “Mahisama kita sa dagway sa Iyang Anak.” 2 Tes. 2:14; Rom. 8:29.

- [470] Ug ang mga kalag nga nangadaut nga nahimong mga instrumento ni Satanas pinaagi sa gahum ni Kristo mahimong mausab ngadto sa pagkamensahero sa pagkamatarung, ug ipadala sa Anak sa Dios sa pagsulti kon unsa “ang dagkung mga butang ang gihimo sa Ginoo
- [471] alang kanila, ug may kalooy diha kanimo.’

Ang Hikap sa Pagtuo

Sa pagbalik gikan sa Gergesa ngadto sa kasadpang kabaybayonan, si Jesus nakakaplag sa daghang panon sa katawhan nga nagtigum sa pagdawat Kaniya, ug sila mi-tagbo Kaniya uban sa kalipay. Siya nagpabilin sa baybayon sa diyotayng panahon, nagpanudlo ug nagpang-ayo, ug mibalik ngadto sa balay ni Levi-Mateo aron sa paghibalag sa mga maniningil sa buhis didto sa kombira. Dinhi si Jairus, ang magmamando sa sinagoga, nakakaplag Kaniya.

Kining tigulang sa mga Judiyo miadto kang Jesus uban sa dakung kalisdanan, ug miluhod sa iyang kaugalingon diha sa Iyang tiilan miingon, “Ang akong gamayng anak nga babaye nagahigda nga hapit na mamatay: ako nagaampo Kanimo, moanhi Ka ug ibutang ang Imong mga kamot diha kaniya, aron nga siya maayo; ug siya mabuhi.” Si Jesus milakaw dayon uban sa magmamando ngadto sa iyang puloy-anan. Bisan ang mga disipulo nakakita sa daghan Niyang mga buhat sa kalooy, sila natingala sa Iyang pagsugot sa hangyo sa mapahitas-ong rabbi; bisan pa niini sila miuban sa ilang Magtutudlo, ug ang mga tawo misunod, masibuton ug matinguhaon.

Ang balay sa magmamando dili halayo, apan si Jesus ug ang Iyang mga kauban naglakaw sa mahinay, kay ang panon sa katawhan nagaduot Kaniya sa tanang kiliran. Ang matinguhaong amahan nawad-an sa pailub sa pagla-ngay; apan si Jesus, sa nalooy sa mga tawo, mohunong karon ug unya sa pag-ayo sa mga nanagbalatian, kun mag-lipay sa nasamok nga kasingkasing.

[472]

Samtang diha pa sila sa dalan, ang usa ka mensahero midotdot sa panon sa mga tawo, nagdala ngadto kang Jairus sa balita nga ang iyang anak babaye namatay na, ug wala nay kinahanglan nga samokon pa ang Agalon sa pag-dugang. Ang pulong nakaabut sa dalunggan ni Jesus, “Ayaw kahadlok,” Siya miingon, “tumuo lamang ikaw, ug siya mamaayo.”

Si Jairus midotdot suod sa Manluluwas, ug silang duha midali ngadto sa balay sa magmamando. Didto na ang mga binayran nga managbalata ug mga magdudula sa mga plawta, nga nagpuno sa

hangin sa ilang mga pag- dangoyngoy. Ang presensia sa daghang tawo ug ang kasamok nakauyog sa espiritu ni Jesus. Siya naninguha sa pagpahilum kanila, nga nagaingon, “Ngano nga naghimo man kamo niining kasamok, ug naghilak? ang babaye dili patay, apan natulog.” Sila nasuko sa pulong sa Estranyo. Ilang nakita ang bata nga gihakop sa kamatayon, ug mi- katawa sila sa pagyubit. Nag- sugo kanila sa pagpahawa sa balay, si Jesus midala kauban Niya sa amahan ug inahan sa babaye, ug ang tulo ka disipulo, si Pedro, si Santiago, ug si Juan, ug sila naghiusa sa pagsulod sa lawak sa kamatayon.

Si Jesus miduol sa kiliran sa higdaanan, ug, gikoptan ang kamot sa bata ngadto sa Iyang kaugalingon, Siya misulti sa mahinay, sa sinati na nga sinultihan sa iyang puloy-anan, sa mga pulong, “Babaye, Ako nagaingon kanimo, Bangon.”

Dihadiha ang pagkurog miagi tuhop sa iyang walay buot nga lawas. Ang mga pulso sa kinabuhi miputok pag- usab. Ang mga ngabil wala masira sa pahiyum. Ang mga

Ang mga mata sa dalagita nibuka ingon nga gikan nahikatulog. Mipasik- dap siya uban ang katingala sa daghang mga tawo sa iyang kiliran ug mitindog siya. mata miabli sa daku sama sa gikan sa pagkatulog, ug ang babaye mitan-aw nga nahibulong nga mitan-aw sa pun- dok sa kiliran niya. Siya mibangon, ug ang iyang mga gi- nikanan mihalok kaniya sa ilang mga bukton, ug mihi- lak sa kalipay.

[473]

[474]

Diha sa dalan ngadto sa balay sa magmamando, si Jesus nakahibalag, diha sa panon sa katawhan, sa usa ka kabus nga babaye kinsa sulod sa napulog duha ka mga tuig nag-antus gikan sa balatian nga nakahimo sa iyang kinabuhi nga lulan. Iyang nagasto ang tanan niyang sa- lapi sa mga mananambal ug mga tambal, unya gihuk- man nga dili na maayo. Apan ang iyang mga paglaum nabuhi sa dihang nadungog niya ang mga pag-ayo nga gihimo ni Jesus. Siya nagbati sa kasegurohan nga kon siya maka- adto lang unta Kaniya siya mamaayo. Sa kaluya ug pag- antus siya miadto sa daplin sa dagat diin Siya nagpanud- lo, ug naninguha sa pagdotdot sa pundok sa mga tawo, apan napakyas siya. Miusab siya pagsunod Kaniya gikan sa balay ni Levi-Mateo, apan wala gihapon makahimo sa pag- abut Kaniya. Siya nagsugod sa pagkawala sa paglaum, sa diha, nga

naghimo sa Iyang paglakaw agi sa daghang tawo, miabut Siya nga duol diin diha kining babaye.

Ang bulawanong higayon miabut na. Siya diha sa atubangan sa Dakung Mananambal! Apan sa taliwala sa kasamok dili siya makasulti Kaniya, ni makatan-aw sa nagaagi Niyang lawas. Sa kahadlok nga mawala kaniya ang usa ka higayon sa pag-ayo, siya midotdot sa unahan, miingon sa iyang kaugalingon, “Kon makahikap lamang ako sa Iyang saput, Ako mamaayo.” Samtang Siya nagaagi, siya mikab-ut, ug milampos sa diyotay lamang paghikap sa sidsid sa Iyang saput. Apan nianang higayona siya nahibalo nga siya naayo na. Niana lamang usa ka paghikap natumong ang pagtuo sa iyang kinabuhi, ug dihadhiha ang iyang kasakit ug kaluya mihatag sa dapit sa kusog sa hingpit nga maayong lawas.

[475]

Uban sa mapasalamatong kasingkasing siya nagtinguha sa pagpahawa gikan sa pundok sa mga tawo; apan sa kalit si Jesus mihunong, ug ang mga tawo mihunong usab kauban Niya. Siya milingi ug mitan-aw palibut ug nangutana sa tingog nga klarong madungog ibabaw sa kasamok sa daghang tawo, “Kinsa ang mihikap Kana?” Ang mga tawo mitubag niining pangutana uban sa panan-aw sa katingala. Sa gidotdot sa luyogluyo, ug sa binagis naipit dinhi ug didto, ingon nga mao ang Iyang kahintang, kini daw katingalahang pangutana.

Si Pedro nga kanunay andam sa pagsulti, miingon, “Magtutudlo, ang daghang tawo midotdot Kanimong ug mi- duot Kanimong, ug miingon Ka, Kinsa ang mihikap Kana?” Si Jesus mitubag, “Adunay naghikap Kanako: ug Akong nailhan nga may gahum nga migula gikan Kana-ko.” Ang Manluluwas makaila sa hikap sa pagtuo gikan sa naandan nga pagtandog sa walay pagtagad nga panon. Kanang pagsalig dili mahimo nga malabyan nga mahisgut. Siya mosulti sa mapaubsanon nga babaye sa mga pulong sa paghumpay nga alang kaniya usa ka atabayng- tuburan sa kalipay,—mga pulong nga mahimong panal- ngin sa Iyang mga sumosunod ngadto sa katapusan sa panahon.

Sa mitan-aw ngadto sa babaye, si Jesus misulti pagpadayon aron mahibaloan kinsa ang mihikap Kaniya. Sa nakita ang pagtago napakyas, siya miatubang nga naga- kurog, ug miluhod sa Iyang tiilan. Uban sa mapasalamatong mga luha siya misulti sa sugilanon sa iyang pag-antus, ug sa unsa nga siya nakakaplag sa kaayohan.

[476] Si Jesus sa malumo miingon, “Anak, magmalipayon ka; ang imong pagtuo magahinlo kanimo; lumakaw ka sa pakig- dait.” Siya dili maghatag alang sa diyotayng buhat sa paghikap sa Iyang saput. Dili pinaagi sa gawas nga paghikap diha Kaniya, apan pinaagi sa pagtuo nga mikupot sa Iyang langitnong gahum, nga ang pag-ayo nahimo.

Ang nahibulong nga panon sa katawhan nga miagi sa duol ni Kristo wala mahibalo sa pag-abut sa dakung gahum. Apan sa dihang ang naga-antus nga babaye mihikap Kaniya, nga mituo nga siya maayo, siya mibati sa gahum nga makaayo. Busa mao usab sa espirituhanong mga butang. Ang pagsulti sa tinuhoan usa ka kasagaran nga paagi, ang pag-ampo nga walay paggutom sa kalag ug buhing pagtuo, walay mahimo. Ang pagtuo lamang sa ngalan diha kang Kristo, nga modawat Kaniya ingon lamang nga Manluluwas sa kalibutan, dili makadala ug pag-ayo sa kalag. Ang pagtuo nga magadala ngadto sa ka- luwasan dili lamang ang hunahuna sa pagduol sa kama- tuoran. Siya nga maghulat sa bug-os nga kahibalo sa dili pa siya mopalihok sa pagtuo dili makadawat sa panala- ngin gikan sa Dios. Dili paigo ang pagtuo kang Kristo; kinahanglan kita motuo diha gayud Kaniya. Ang pagtuo lamang nga makaayo kanato mao kadtong mohalog Kaniya ingon nga personal nga Manluluwas; nga modawat sa Iyang mga merito sa atong kaugalingon. Daghan ang nagkupot sa pagtuo ingon nga opinyon lamang. Ang ma- kaluwas nga pagtuo maoy usa ka transaksion, nga kad- tong modawat ni Kristo makighiusa sa ilang kaugalingon sa relasyon sa pakigsaad kauban sa Dios. Ang matuod nga pagtuo mao ang kinabuhi. Ang buhing pagtuo nagka- hulogan sa nagadugang nga kusog, ang masuod nga pag- salig, diin ang kalag mahimong madau- gong gahum.

Human makaayo sa babaye, Si Jesus naghandum nga siya moila sa panalangin nga iyang nadawat. Ang mga gasa drin gitanyag sa maayong balita dili makuha pinaagi sa pagtago kun kalipayan sa sekreto. Busa ang Ginoo nagtawag kanato aron pagsugid sa Iyang pgkaayo. “Kamo mao ang Akong mga saksi, miingon ang Ginoo, nga Ako mao ang Dios.” Isa. 43:12.

[477] Ang atong pagsugid sa Iyang pagkamatinumanoon mao ang ahen- sia nga pinili sa Langit sa pagpadayag kang Kris- to sa kalibu- tan. Kita mag-ila sa Iyang grasya nga gipaila pinaagi sa mga bal- aang tawo sa karaang panahon; apan kadtong labing epiktibo mao

ang pagpamatuod sa atong kaugalingong experiencia. Kita mga saksi alang sa Dios samtang kita nagpakita sa atong kaugalingon sa nagabu- hat nga gahum nga langitnon. Ang tagsatagsa ka tawo adunay kinabuhi nga mailhan gikan sa tanang uban, ug usa ka experiencia nga lahi sa uban. Ang Dios naghan- dum nga ang atong pagdayeg mosaka ngadto Kaniya, nga natiman-an sa atong kaugalingong pagkatawo. Kining mga bililhong pag-ila sa pagdayeg sa himaya sa Iyang grasya, sa dihang gidasunan sa kinabuhing sama kang Kristo, adunay dili mapunggan nga gahum nga nagabuhat alang sa kaluwasan sa mga kalag.

Sa diha nga ang napulo ka mga sanlahon miduol kang Jesus aron mamaayo, Siya nagsugo kanila nga moadto ug magpakita sa ilang kaugalingon ngadto sa saserdote. Diha sa dalan sila nangaayo, apan usa lamang kanila ang mibalik aron sa paghatag Kaniya sa himaya. Ang uban mipadayon sa ilang agianan, nga nahikalimot Kaniya kinsa nakahinlo kanila. Pila man ang naghimo gihapon sa samang butang! Ang Ginoo nagbuhat sa pagpadayon sa kaayohan sa katawhan. Siya sa kanunay nagabahinbahin sa Iyang kahupnganan. Siya nagaayo sa mga masakiton gikan sa mga higdaanan sa pag- antus, Siya nagluwas sa mga tawo gikan sa katalagman nga dili nila makita, Siya nagsugo sa langitnong mga manulonda sa pagluwas kanila gikan sa kalamidad, pagbantay kanila gikan sa “ka- matay nga nagalakaw sa kangitngit” ug “sa kalaglagaan nga magaabut sa kaudtohon” Sal. 91:6; apan ang ilang mga kasingkasing wala matan- dog. Siya naghatag sa tanang pag- kadatu sa langit aron pagluwas kanila, apan sila wala magtagad sa Iyang dakung gugma. Pinaagi sa ilang pagka- dili mapasalamaton ilang gisirhan ang ilang mga kasingkasing batok sa grasya sa Dios. Sama sa kasagbutan bahin sa kamingawan sila wala mahibalo anus-a moabut ang maayo, ug ang ilang mga kalag mopuyo sa mga mama- lang dapit sa kamingawan.

Alang sa atong kaayohan nga makatago sa tagsatag- sa ka gasa sa Dios nga bag-o sa atong panumduman. Pinaagi niana ang pag- tuo mapalig-on sa pag-angkon ug pag- dawat ug dugang ug mag- padugang pa. Mao kini ang da- kung pagpadasig alang kanato diha sa ginagamyang pa- nalangin nga kita sa atong kaugalingon makadawat sa Dios kay sa tanang mga hitabu nga atong mabasa sa pagtuo ug experiencia sa uban. Ang kalag nga motubag ngadto sa grasya sa Dios mahisama sa natubigan nga tanaman. Ang iyang

[478]

maayong kahimtang mogula sa pagdali; ang iyang kahayag mogula gikan sa kangitngit, ug ang himaya sa Ginoo makita diha kaniya. Atong hinumduman ang mahigugmaong kalolot sa Ginoo, ug ang daghan kaayong malumong kalooy Niya. Sama sa mga tawo sa Israel, atong ipahimutang ang atong mga bato sa pagsaksi, ug ikulit diha kanila ang bililhong sugilanon unsay nahimo sa Dios kanila. Ug samtang kita mosubli sa Iyang mga pagtagad kanato sa atong mga pagpanaw, atong himuon, gikan sa atong mga kasingkasing nga nalumoy sa pagpa- salamat, makaingon, “Unsa may akong ihatag ngadto sa Ginoo alang sa tanan Niyang kaayohan nganhi kanako? Akong kuhaon ang kupa sa kaluwasan, ug magtawag sa ngalan sa Ginoo. Akong bayaran ang akong mga saad ngadto sa Ginoo karon diha sa presensia sa tanan Niyang mga katawhan.” Sal. 116:12-14.

[479]

Ang Unang mga Ebanghelista

Ang mga apostoles mga sakup sa pamilya ni Jesus, ug sila nagauban Kaniya samtang Siya nagpanaw nga nagtiniil ngadto sa Galilea. Sila nakig-ambit kauban Niya sa mga pagbudlay ug mga kalisdanan nga miabut kanila. Sila nakapatalinghog sa Iyang mga pagwali, ug sila naglakaw ug nakigsulti kauban sa Anak sa Dios, ug gikan sa Iyang inadlaw nga mga instruksion sila naka- kat-on unsaon sa pagbuhat aron sa pagtuboy sa tawha- nong kaliwat. Samtang si Jesus mialagad sa dakung pa- non sa katawhan nga milibut Kaniya, ang Iyang mga di- sipulo diha nanambong, matinguhaon sa paghimo sa Iyang isugo ug pagpagaan sa Iyang paghago. Sila nagta- bang sa paghikay sa mga tawo, nga nagdala sa mga masa- kiton ngadto sa Manluluwas, ug naghimo sa kahumpayan sa tanan. Sila nagbantay sa interesadong magpapataling- hog, magsaysay sa mga Kasulatan ngadto kanila, ug sa nagkalainlaing paagi nagbuhat alang sa ilang espirituha- nong kaayohan. Sila nagtudlo unsay ilang nahibaloan gikan kang Jesus, ug kada adlaw nakabaton sa madagaya- ong experiensia. Apan sila nagkinahanglan usab sa experiensia sa pagbuhat nga mag-inusara. Sila nagkinahanglan pa ug dugang instruksion, dakung pagpailub ug kalumo. Karon, samtang Siya sa personal kauban nila, nga ma- katudlo sa ilang mga sayop, ug makatambag ug maka- badlong kanila, ang Manluluwas nagpadala kanila ingon nga Iyang mga tinugyanan.

[480]

Samtang sila kauban ni Jesus, ang mga disipulo usahay nalibog sa mga pagudlo sa mga saserdote ug mga Pariseo, apan ilang gidala ang ilang kalibog ngadto kang Jesus. Siya nagbuklad ngadto kanila sa mga ka- matuoran sa Kasulatan nga kaatbang sa tradisyon. Pinaagi niana Iyang napalig-on ang ilang pagsalig diha sa pulong sa Dios, ug sa dakung bahin naglibre kanila gikan sa kahadlok sa mga rabbi ug sa ilang pagka ulipon sa tradisyon. Diha sa pagbansay sa mga disipulo ang sulondan sa kinabuhi sa Manluluwas labi pang epik- tibo kay sa bisan unsa lamang nga instruksion sa dok- trina. Sa diha nga sila nahimulag Kaniya, ang tagsatag- sa ka tinan-awan,

ug tuno ug pulong mibalik pagpa- hinumdum kanila. Usahay sa dihang makiggubat sa mga kaaway sa maayong balita, sila magsubli sa Iyang mga pulong, ug samtang ilang nakita ang ilang epikto diha sa mga tawo, sila nangalipay pag-ayo.

Sa gitawag ang napulog duha libut Kaniya, si Jesus nagsugo kanila sa paglakaw nga tinagurha ngadto sa mga kalungsoran ug kabalangayan. Walay gipadala nga maginusara, apan ang igsuong lalake makig-uban sa iyang igsuong lalake, higala ngadto sa iyang higala. Pinaagi niana sila makadasig ug makatabang sa usag-usa nga magtinambagay ug maghiusa sa pag-ampo, ang kada usa nga kusog maghulip sa kaluyahen sa usa. Sa samang paagi human niini Iyang gipadala ang kapitoan. Maoy tuyo sa Manluluwas nga ang mga mensahero sa maayong balita managkauban niining paagiha. Sa atong kaugalingong buhat sa pag-ebanghelyo labi pang malam-puson kon kining sumbanan sa suod masunod.

[481] Ang mensahe sa mga disipulo mao gihapon niad - tong kang Juan Bautista ug kang Kristo sa Iyang kaugalingon: “Ang ginharian sa Dios ania na.” Sila maga- sulod sa walay paglantugi sa mga tawo kon si Jesus sa Nasaret Mesiya ba; apan pinaagi sa Iyang ngalan maghimo sila sa samang buhat sa kalooy nga Iyang gi- nahimo. Siya nagsugo kanila, “Ayohon ang mga masa- kiton, hinloan ang mga sanlahon, banhawon ang mga minatay, abugon ang mga yawa; gidawat ninyo sa walay bayad, ihatag usab sa walay bayad.”

Sa panahon sa Iyang pagbuhat si Jesus naggamit sa labawng panahon sa pag-ayo sa masakiton kay sa pagwali. Ang Iyang mga milagro nagpamatuod sa ka- matuoran sa Iyang mga pulong, nga Siya wala moanhi sa pagbungkag apan sa pagluwas. Ang Iyang pagkama- tarung nagauna Kaniya, ug ang himaya sa Ginoo mao ang Iyang ganti. Bisan asa Siya moadto, ang mga balita sa Iyang kalooy magauna Kaniya. Diin Siya moagi, ang mga tuyo sa Iyang kalooy nanagkalipay diha sa ma- ayong panglawas, ug nanaghimo sa pag- sulay sa ilang bag-ong nakaplagnan nga mga kusog. Ang pundok sa mga tawo nanagtigum libut kanila sa pagpatalinghog gikan sa ilang mga ngabil sa mga buhat nga gihimo sa Ginoo. Ang Iyang tingog mao ang unang tuno nga na- sulti, ang Iyang nawong maoy unang ilang nakita. Nga- nong dili man sila makahigugma kang Jesus, ug mag- patunog sa pagdayeg Kaniya? Samtang magaagi sa mga

kalungsoran Siya sama sa makusog nga koryente, nga magahatag ug kinabuhi ug kalipay bisan asa Siya moadto.

Ang mga sumosunod ni Kristo magbuhat sama sa Iyang pagbuhat. Kita magpakaon sa gigutom, magbiste sa mga hubo, maglipay sa mga masulob-on ug nalisdan. Kita mag-alagad sa mga walay paglaum ug magdasig sa pagtuo ngadto sa mga walay pagtuo. Ug nganhi kanato usab ang saad matuman, “Ang imong pagkamatarung magauna kanimo; ang himaya ni Jehoba magapalikod kanimo.” Isa. 58:8. Ang gugma ni Kristo, nga gi-pakita sa walay isip nga pagbuhat, labing epiktibo sa pagreporma sa magbubuhat sa dautan kay sa espada kun sa mga hukmanan sa hustisia. Kini kinahanglan sa pag-pahadlok sa mga manlalapas sa balaod, apan ang ma-higugmaon nga misyonero makahimo ug labaw pa niini. Usahay ang kasingkasing magahi sa pagbadlong; apan kini matunaw ilalum sa gugma ni Kristo. Ang misyonero dili lamang makaayo sa lawasnong balatian, apan siya makadala sa makasasala ngadto sa Dakung Mananambal, kinsa makahinlo sa kalag gikan sa sanla sa sala. Pinaagi sa Iyang mga sulogoon, ang Dios naghimo nga ang mga masakiton, ang mga walay palad, kadtong nagamhan sa dautang espiritu, magpatalinghog sa Iyang tingog. Pinaagi sa Iyang tawhanong mga tinugyanan Siya naghandum nga mahimong Maglilipay nga wala ma-hibaloi sa kalibutan.

[482]

[483]

Ang mga disipulo sa ilang unang panaw misyonero moadto lamang sa “nawalang karnero sa balay sa Israel.” Kon sila karon nagwali pa sa maayong balita ngadto sa mga Hentil kun sa mga Samariahanon, sila mawad-an sa ilang inpluwensia sa mga Judiyo. Pinaagi sa pagpainit sa mga pagdumot sa mga Pariseo sila mahimong mahilakip sa ilang kaugalingon sa kasamok nga makapaluya kanila sa katapusan sa ilang pagbuhat. Bisan ang mga apostoles mahinay sa pagsabut nga ang maayong balita pagadad-on ngadto sa tanang mga nasud. Hangtud nga sila sa ilang kaugalingon makasabut niini nga kamatuoran dili sila maandam sa pagbuhat ngadto sa mga Hentil. Kon ang mga Judiyo modawat sa maayong balita, ang Dios nagtinguha nga sila mahimong Iyang mga mensahero ngadto sa mga Hentil. Busa sila maoy mouna sa pagpatalinghog sa mensahe.

Sa tanang kaumhan sa pagbuhat ni Kristo adunay mga kalag nga napukaw sa ilang kinahanglan, ug

[484] Ang mga tinon-an ni Kristo magabuhat sa Iyang bulohaton ingon sa Iyang pagbuhat diha sa Iyang ngalan. gigutom ug giuhaw sa kamatuoran. Ang panahon miabut sa pagpadala sa mga balita sa Iyang gugma niadtong mga kasingkasing nga nagahandum. Alang niining tanan ang mga disipulo magaadto ingon nga Iyang mga tinugyanan. Ang mga tumotuo madala sa pagtan-aw ngadto kanila ingon nga langitnong tinudlo nga mga magtutudlo, ug kon ang Manluluwas pagakuhaon gikan kanila sila mahimong mahibilin nga walay magtutudlo.

Niining unang panaw ang mga disipulo moadto la-mang niadtong giadtoan ni Jesus kaniadto, ug may mga higala na. Ang ilang pagpangandam alang sa panaw mao ang labing yano nga matang. Walay butang nga maka-kuha sa ilang hunahuna gikan sa ilang dakung buhat, kun sa laing paagi makapahimo sa pagbabag ug magsira sa pultahan alang sa dugang pang pagbuhat. Sila dili magsunod sa pagbiste sa mga relihiyosong mga magtutudlo, ni maggamit sa bisan unsa nga pamarug sa biste nga mailhan sila gikan sa mga mapaubsanon nga mga maguoma. Sila dili mosulod sa mga sinagoga ug magtawag sa mga tawo pagtigum alang sa serbisyo publiko; ang ilang mga paghago himuon sa pag pamalaybalay nga pagbuhat. Dili sila mag-usik sa panahon sa wala kinahanglana nga pagyukbo sa pagtahud, kun mag-adto sa pagpamalaybalay aron sa paglingawlingaw. Apan sa tagsatagsa ka dapit sila magdawat sa maayong pagtagad alang niadtong mga tawong angay, kadtong moabi-abi kanila sa kinasingkasing sama sa pag-alima ni Kristo sa Iyang kaugalingon. Sila mosulod sa panimalay uban sa matahum nga pagsaludar, “Ang pakigdait maania ni-ining panimalay.” Luk. 10:5. Ang puloy-anan mapanalan nginan pinaagi sa ilang mga pag-ampo, sa ilang mga awit sa pagdayeg, ug ang pag-abli sa mga Kasulatan diha sa sirkulo sa pamilya.

[485] Ang mga disipulo magamao ang mga magbabalita sa kamatuoran, sa pag-andam sa dalan alang sa umala- but nilang Agalon. Ang mensahe nga ilang pagadad-on mao ang pulong sa kinabuhing dayon, ug ang destino sa tawo nagasalig lamang sa ilang pagdawat ug pagsalikway niini. Aron pagpasantop sa mga tawo sa iyang kasolemni, si Jesus misugo sa Iyang mga disipulo, “Ug kon kamo dili man pagadawaton ni bisan kinsa, ug dili patalinghogan ang inyong mga pulong, kon kamo mopahawa nianang balaya kun

siyudara, itaktak ninyo ang mga abog gikan sa inyong mga tiil. Sa pagkamatuod, magaingon Ako kaninyo, maarang-arang pa sa yuta sa Sodoma ug sa Gomorra sa adlaw sa paghukom, kay sa maong siyudad.”

Karon ang mata sa Manluluwas mituhop sa kaug- maon; Iyang nakita ang mga halapad nga mga kaumhan diin, human sa Iyang kamatayon, ang mga disipulo ma- kasaksi alang Kaniya. Ang Iyang manalagnaon nga pag- tan-aw nagadala sa mga experiensia sa mga sulogoon Niya ngadto sa tanan nga katuigan hangtud nga Siya moanhi sa ikaduha nga panahon. Siya nagpakita sa Iyang mga sumosunod sa pakigbugno nga ilang pagahibalagon; Iyang gipakita ang kinaiya ug piano sa paggubat. Iyang gipahilunang inablihan sa atubangan nila ang mga ka- talagman nga ilang hibalagon, ang pagdumili-sa-kauga- lingon nga gikinahanglan. Siya naghandum nga sila mag- isip sa bili, aron nga sila dili makalitan nga dili maka- andam sa kaaway. Ang ilang pakiggubat dili himuon batok sa unod ug dugo, apan “batok sa mga punoan, batok sa mga kagamhanan, batok sa mga labawng agalon niining mangitngit nga kalibutan karon, batok sa mga dautan nga espirituhanong panon diha sa mga dapit sa kalangitan.” Epe. 6:12, R.V. Dili sila makig- batok sa labaw sa natural nga mga kusog, apan sila gipasaligan sa labaw sa natural nga hinabang. Ang tanang ginsakupan sa langit anaa niining panon sa ka- sundalohan. Ug labaw pa sa mga manulonda anaa nii- ning [486] pundoka. Ang Espiritu Santo, ang tinugyanan sa Kapitan sa panon sa Ginoo, manaug aron sa pagman- do sa paggubat. Ang atong mga sakit tingali daghan, ang atong mga sala ug mga sayop mangil-ad; apan ang grasya sa Dios alang sa tanan nga nangita niini uban ang paghinulsol. Ang Walay kinutobang gahum ilista pagsakup kabahin niadtong nagasalig diha sa Dios.

“Tan-awa,” miingon si Jesus, “paadtoon Ko kamo nga daw mga karnero sa taliwala sa mga lobo; busa magmasinabuton kamo ingon sa mga bitin ug magma- lumo kamo ingon sa mga salampati.” Si Kristo sa Iyang kaugalingon wala magpaubos sa usa ka pulong sa kamatuoran, apan Siya kanunay nagsulti diha sa gugma. Iyang gidala ang dakung taktika, ug mahunahunaon, maloloy-ong pagtagad sa Iyang pagpakig-uban sa mga tawo. Wala Siya magbinastos, wala magsulti sa mahait nga pulong, wala maghatag sa wala kinahanglana nga kasakit sa daling matandog nga kalag. Wala Siya mag- saway

sa tawhanong kaluyahon. Siya sa walay kahadlok nagsaway sa tigpagawal, walay pagtuo, ug kalapasan, apan ang mga luha anaa sa Iyang tingog samtang Siya nagbungat sa Iyang masakit nga mga pagbadlong. Siya mihilak sa ibabaw sa Jerusalem, ang siyudad nga Iyang gihigugma, nga midumili sa pagdawat Kaniya, ang Dalan, ang Kamatuoran, ug ang Kinabuhi. Sila nagsalik-way Kaniya, ang Manluluwas, apan Siya nagtagad kanila uban sa maloloy-ong pagtagad, ug nagsubo pag-ayo nga nakasakit sa Iyang kasingkasing. Ang tagsatag-sa ka kalag bililhon sa Iyang mga mata. Samtang Siya kanunay sa pagdala sa Iyang kaugalingon sa langitnong dignidad, Siya miyukbo sa malumong pagtagad sa tagsa-tagsa ka miembro sa pamilya sa Dios. Sa tanang mga tawo Iyang nakita ang nahulog nga mga kalag nga maoy Iyang misyon ang pagluwas.

[487] Ang mga sulogoon ni Kristo dili magbuhat sa dik-ta sa ilang natural nga kasingkasing. Sila nagkinahanglan sa suod nga pagpakig-uban sa Dios, kay tingali, ilalum sa paghagit, ang kaugalingon mobangon, ug sila mobubo sa bul-og sa mga pulong nga dili anggay, nga dili sama sa yamog kun sa mga taligsik nga makapapresko sa nagakalaya nga mga tanum. Kini maoy gusto ni Satanang ipahimo kanila; kay mao kini ang iyang mga paagi. Ang dragon mao ang nasuko; ang espiritu ni Satanang nakita diha sa kasuko ug pag-akusar. Apan ang mga sulogoon sa Dios maoy mga misyonero Niya. Siya naghandum nga sila magtagad lamang sa panalapi sa langit, ang kamatuoran nga nagadala sa Iyang kaugalingong dagway, ug napatik nga sulat. Ang gahum diin sila magdaug sa dautan mao ang gahum ni Kristo. Ang himaya ni Kristo mao ang ilang kusog. Sila magtutok sa ilang mga mata diha sa Iyang katahum. Sila nga makapresentar sa maayong balita uban sa langitnong taktika ug pagkalumo. Ug ang espiritu nga giban-tayan sa kabuotan ilalum sa paghagit makasulti labaw pang epiktibo nga pabor sa kamatuoran kay sa ubang argumento, bisan unsa ka kusganon.

Kadtong nadala sa pagpakig-away sa mga kaaway sa kamatuoran makahibalag, dili lamang mga tawo, apan kang Satanas ug sa iyang mga ahente. Pahinumdumi sila sa mga pulong sa Manluluwas, “Tanawa, paadton Ko kamo nga daw mga nating karnero sa taliwala sa mga lobo.” Luk. 10:3. Papahulaya sila diha sa gugma sa Dios, ug ang espiritu mahimong kalmado, bisan pa sa pag-abusar personal. Ang Ginoo magabiste kanila sa panaput. Ang Iyang Espiritu Santo

magainpluwensia sa hunahuna ug kasingkasing, aron nga ang ilang mga ti- ngog dili makadakop sa mga nota sa pag-uwang sa mga lobo.

Sa nagapadayon sa Iyang instruksion ngadto sa Iyang mga disipulo, si Jesus miingon, “Magbantay kamo sa mga tawo.” Sila dili magbutang sa bug-os nga pagsalig niadtong wala mahibalo sa Dios, ug ablihan ngadto kanila ang ilang mga pagtambag; kay kini makahatag sa mga ahente ni Satanas sa bintaha. Ang mga inbento sa tawo usahay mosupak sa mga piano sa Dios. Kadtong motukod sa templo sa Ginoo magatukod niini sumala sa sumbanan nga nakita didto sa bukid,—ang langitnong dagway. Ang Dios dili mapasidunggan ug ang maayong balita naluiban kon ang Iyang mga sulogoon magasalig sa mga pagtambag sa mga tawo nga wala gi- yahi sa Espiritu Santo. Kadtong magsalig niini seguro nga masayop.

[488]

“Sila magatugyan kaninyo sa mga hukmanan, . . . Oo, ug sa atubangan sa mga gobernador ug mga hari kamo pagadad-on tungod Kanako, aron sa pagpamatu- od ngadto kanila ug sa mga Hentil.” Mat. 10:17, 18, R.V. Ang paglutos makapakaylap sa kahayag. Ang mga sulogoon ni Kristo pagadad-on sa atubangan sa mga dagkung mga tawo sa kalibutan, kinsa, kon dili pinaagi niini, dili unta makapatalinghog sa maayong balita. Ang kamatuoran wala maayo ang pagpresentar niining mga tawhana. Sila nagpatalinghog sa mga bakak nga sum- bong kabahin sa pagtuo sa mga disipulo ni Kristo. Usahay ang ilang paagi sa pagkakatat-on sa iyang matuod nga kinaiya mao ang pagpamatuod niadtong nadala sa pagsulay sa ilang pagtuo. Ilalum sa pag-usisa sila giki- nahanglan nga manubag, ug ang ilang mga maghuhu- kom magpatalinghog sa pamatuod nga gidala. Ang grasya sa Dios ihatag ngadto sa Iyang mga sulogoon kinsa mohibalag niining kalisdanan. “Kay igahatag ra kaninyo,” miingon si Jesus, “nianang taknaa kon unsa ang inyong igasulti. Kay dili man kamo ang nagasulti, apan ang Espiritu sa inyong Amahan ang nagasulti diha kaninyo.” Samtang ang Espiritu sa Dios nagadan-ag sa hunahuna sa Iyang mga sulogoon, ang kamatuoran ma- presentar sa iyang langitnong gahum ug kabililhon. Kadtong mosalikway sa kamatuoran motindog sa pag-aku- sar ug pagpalisud sa mga disipulo. Apan ilalum sa ka- pildihan ug pag-antus, bisan pa sa kamatayon, ang mga anak sa Ginoo magapakita sa kalumo sa ilang langitnong Sulondan. Pinaagi niana makita ang kalainan sa

[489]

taliwala sa mga ahente ni Satanas ug ang mga tinug- yanan ni Kristo. Ang Manluluwas igatuboy sa atubangan sa mga magmamando ug sa mga tawo.

Ang mga disipulo wala masangkapi sa kadasig ug kalig-on sama sa mga bayani hangtud kanang grasya gi- kinahanglan. Unya ang saad sa Manluluwas natuman. Sa diha nga si Pedro ug si Juan nagpamatuod sa atubangan sa konsilyo sa Sanhedrin, ang mga tawo, “natingala; ug unya ilang naila nga kini sila mao ang nagpa- kigkauban kang Jesus.” Buhat 4:13. Alang kang Esteban nahisulat nga “Ug ang tanang nanaglingkod sa Sanhedrin, sa pagtutok nila kaniya, nakamatikod nga ang iyang nawong sama sa nawong sa manulonda.” Ang mga tawo “wala makahimo sa pagbuntog sa kinaadman ug sa espiritu nga diha uban sa iyang pagpamulong.” Buhat 6:15, 10. Ug si Pablo, sa nagsulat alang sa iyang kaugalingong paghusay didto sa korte ni Cesar, miingon, “Sa akong unang pangatubang sa hukmanan, walay usa nga milaban kanako; apan ang tanan mitalikod kana- ko. . . . Apan ang Ginoo mibarug tupad kanako, ug ako Iyang gilig-on; aron pinaagi kanako ang pulong igasangyaw sa hingpit, ug ang tanang mga Hentil ma- nagpakadungog niini: Busa giluwat ako gikan sa baba sa leon.” 2 Tim. 4:16, 17, R.V.

Ang mga sulogoon ni Kristo mag-andam nga walay hinan-ay nga pakigpulong nga ikapresentar kon dad-on sa paghusay. Ang ilang pangandam himuon kada adlaw sa pagmahal sa mga bililhong kamatuoran sa pulong sa Dios, ug pinaagi sa pag-ampo magpalig-on sa ilang pagtuo. Sa diha nga sila pagadad-on sa paghusay sa hukmanan, ang Espiritu Santo magadala sa ilang pagpahinum- dum sa mga kamatuoran nga gikinahanglan.

[490]

Ang inadlaw, maminatud-ong pagtinguha sa paghi- balo sa Dios, ug kang Jesu-Kristo kinsa Iyang gipadala, magadala ug gahum ug kahanas ngadto sa kalag. Ang kahibalo nga madawat pinaagi sa masingkamotong pag- susi sa mga Kasulatan mokidlap ngadto sa panumdu- man sa hustong panahon. Apan kon may usa nga nagpa- sagad aron pagsinati sa iyang kaugalingon sa mga pulong ni Kristo, kon siya wala pa makatilaw sa gahum sa Iyang grasya diha sa paghusay, sila dili makalaum nga ang Espiritu Santo magadala sa Iyang mga pulong ngadto sa ilang paghinumdum. Sila magsilbi sa Dios adlaw-adlaw uban sa dili nabahin nga paghigugma, ug unya magsalig Kaniya.

Mapait kaayo ang pagdumot sa maayong balita nga bisan ang malumong yutan-ong pagkahigot dili matagad. Ang mga disipulo ni Kristo matugyan ngadto sa kama- tayon pinaagi sa mga miembro sa ilang kaugalingong panimalay. “Kamo pagadumtan sa tanang mga tawo tu- ngod sa Akong ngalan,” Siya midugang; “apan ang molahutay hangtud sa katapusan, siya mamaluwas.” Mar. 13:13. Apan Siya nagpahibalo kanila nga dili magpasaya sa ilang kaugalingon kon dili kinahanglanon ngadto sa paglutos. Siya usahay mobiya sa usa ka kaumhan sa pagbuhat ngadto sa lain, aron sa paglikay gikan niadtong nagpangita sa Iyang kinabuhi. Sa dihang Siya gi- biyaan sa Nasaret, ug ang Iyang kaugalingong katagi- lungsod naninguha sa pagpatay Kaniya, Siya miadto ngadto sa Capernaum, ug didto ang mga tawo natingala sa Iyang pagpanudlo; “kay ang Iyang pulong inubanan man sa gahum.” Luk. 4:32. Busa ang Iyang mga sulogoon dili magluya pinaagi sa paglutos, apan mangitag dapit diin sila makabuhat gihapon alang sa kaluwasan sa mga kalag.

Ang sulogoon dili labaw sa iyang Agalon. Ang Prinsipe sa langit gitawag nga Beelzebub, ug ang Iyang mga disipulo tagdon sama usab niini nga paagiha. Apan bisan unsa ang katalagman, ang mga sumosunod ni Kristo magpahibalo sa ilang mga prinsipio. Dili nila tagdon ang pagpatago. Sila dili makapabilin nga walay pagtug- yan hangtud maseguro nga walay katalagman sa pagsugid sa kamatuoran. Sila gibutang ingon nga mga magbalantay, aron sa pagpasidaan sa mga tawo sa katalagman. Ang kamatuoran nga nadawat gikan kang Kristo ibahin- bahin ngadto sa tanan, sa walay bayad ug inablihan. Si Jesus miingon, “Unsa ang Akong gisulti kaninyo diha sa kangitngit, kamo magasulti diha sa kahayag: ug unsa ang inyong madungog sa dalunggan, kana inyong igawali sa ibabaw sa mga atop.”

Si Jesus sa Iyang kaugalingon wala magpalit sa kalinaw pinaagi sa pakigsaad. Ang Iyang kasingkasing nga gaawas sa gugma alang sa tibuok kaliwat nga tawhanon, apan Siya wala mag-apil sa ilang mga sala. Siya higala nila kaayo nga magpabilin nga maghilum samtang sila naggukod sa butang nga makalaglag sa ilang mga kalag,—ang mga kalag nga Iyang gipalit sa Iyang kaugalingong dugo. Siya nagbuhat aron ang tawo mag- maminatud-on sa iyang kaugalingon, maminatud-on ngadto sa iyang hataas ug walay katapusang interes. Ang mga sulogoon ni Kristo ginatawag sa samang bulohaton, ug

[491]

[492] sila magbantay tingali, sa pagpangita sa pagli- kay sa kasamok, ilang ikatugyan ang kamatuoran. Sila “magasunod sumala sa mga butang nga makahimo sa kalinaw” Rom. 14:19; apan ang matuod nga kalinaw dili makuha pinaagi sa pagpakigsaad sa prinsipio. Ug walay tawo nga mahimong matuod ngadto sa prinsipio nga walay pagpainit sa pagsupak. Ang Kristianismo nga espirituhanon pagasupakon pinaagi sa mga anak sa pag- lapas. Apan si Jesus nagsugo sa Iyang mga disipulo, “Ayaw kahadloki sila nga magapatay sa lawas, apan dili makahimo sa pagpatay sa kalag.” Kadtong maminatud- on ngadto sa Dios dili mahadlok sa gahum sa tawo ni sa pagsupak ni Satan. Diha kang Kristo ang ilang ki- nabuhing dayon seguro. Ang ila lamang kahadlok mao kon ilang itugyan ang kamatuoran, ug magluib sa pag- salig nga gipasidungog sa Dios kanila.

Maoy buhat ni Satan ang pagpuno sa mga kasing-kasing sa mga tawo sa pagduhaduha. Siya magdala kanila sa pagtan-aw sa Dios ingon sa maghuhukom nga gahian. Siya magtintal kanila sa pagpakasala, ug nga sila mag-isip sa ilang kaugalingon nga mahugaw nga mo- duol sa ilang langitnong Amahan kun pagtandog sa Iyang kalooy. Ang Ginoo nakasabut niining tanan. Si Jesus naghatag kasegurohan sa Iyang mga disipulo sa kalooy sa Dios alang kanila sa ilang pagkinahanglan ug mga kaluyahon. Walay panghayhay nga iginhawa, walay kasakit nga bation, walay kaguol nga motudyok sa kalag, apan ang paglihok mosantop sa kasingkasing sa Amahan.

Ang Biblia nagpakita kanato sa Dios sa Iyang ha- taas ug balaang dapit, dili sa kahimtang sa walay buhat, dili sa paghilum ug pag-inusara, apan nalibutan sa napulo ka libo dugangan sa napulo kalibo ug linibo sa mga linibo sa mga balaang mga binuhat, ang tanan na- gahulat sa pagbuhat sa Iyang kabubut-on. Pinaagi sa agi- anan nga dili nato mahibaloan Siya anaa sa aktibo nga pagpakig- sulti sa tanang bahin sa Iyang dominyo. Apan niini nga bahin sa kalibutan, diha sa mga kalag nga Iyang gihatag ang Iyang bugtong Anak aron sa pagluwas, nga ang Iyang interes ug ang interes sa tibuok la- ngit nasentro. Ang Dios nagdungo gikan sa Iyang trono aron pagpatalinghog sa singgit sa mga dinaugdaug. Alang sa tagsa- tagsa ka sinsero nga pag-ampo Siya motubag, “Ania Ako.” Iyang tobuyon ang dinaugdaug ug linupi- gan. Sa tanan natong kalisdanan Siya nasakitan. Sa tagsatagsa ka tentasyon ug kada pagsulay ang manulonda sa Iyang presensia anaa sa duol aron sa pagtabang.

Wala ganiy maya nga mahulog sa yuta nga dili ma-hibaloan sa Amahan. Ang kasuko ni Satanas batok sa Dios magadala kaniya sa pagdumot sa kada tuyo sa pagtagad sa Manluluwas. Siya nangita sa pagmansa sa buhat sa Dios, ug malipay siya sa paglaglag bisan sa mga amang nga mga mananap. Diha lamang sa pagtagad sa pagpanalipod sa Dios nga ang mga langgam napreserbar aron sa paglipay kanato uban sa ilang mga awit sa kalipay. Apan Siya dili mahikalimot bisan sa mga maya. “Busa, ayaw kamo pagkahadlok, kamo labaw pag bili kay sa daghang mga langgam.”

[493]

Si Jesus mipadayon: Samtang kamo magsugid Kanako sa atubangan sa mga tawo, Ako usab magasugid kaninyo sa atubangan sa Dios ug sa balaang mga manu-londa. Kamo magamao ang Akong mga saksi diha sa yuta, ang mga agianan diin ang Akong grasya makaagay alang sa pag-ayo sa kalibutan. Busa Ako mao ang inyong tinugyanan didto sa langit. Ang Amahan dili magatan-aw sa inyong masalaypon nga kinaiya, apan Siya mag-tan-aw kaninyo ingon nga nabistehan sa Akong pagka-hingpit. Ako mao ang ginamiton diin ang mga panal-ingan sa Langit moabut diha kaninyo. Ug ang tagsatagsa nga mosugid Kanako pinaagi sa pagpakig-ambit sa Akong sakripisyo alang sa nawala igasugid ingon nga makig-ambit sa himaya ug kalipay sa mga linuwas.

Siya nga mosugid kang Kristo kinahanglan nga may Kristo nga nagapuyo diha kaniya. Dili siya makakomoni- nianang wala niya madawat. Ang mga disipulo tingali magsulti sa mga doktrina sa klaro, sila tingali makasubli sa mga pulong ni Kristo sa Iyang kaugalingon; apan hangtud nga sila makabaton sa kalumo ug gugma sama kang Kristo, sila wala magsugid Kaniya. Ang espiritu nga supak ni Kristo magalimod Kaniya, bisan unsa ang propesyon. Ang mga tawo maglimod kang Kristo pinaagi sa pagsulti sa dautan, pinaagi sa sinultihang binuang, pinaagi sa mga pulong nga dili matuod ug dili maloloy-on. Sila tingali makalimod Kaniya pinaagi sa paglikay sa mga lulan sa kinabuhi, pinaagi sa pagpangita sa makasasalang kalipayan. Sila tingali makalimod Kaniya pinaagi sa pagpakig-uyon sa kalibutan, pinaagi sa dili matinahurong batasan, pinaagi sa paghigugma sa ilang kaugalingong opinyon, pinaagi sa pag-pamatarung sa kaugalingon, paghulam ug kasamok, ug pagpuyo sa kangitngit. Niining tanan nga mga paagi sila nagpahibalo nga si Kristo wala diha kanila. Ug “bisan kinsa nga magalimod

[494]

Kanako sa atubangan sa mga tawo,” Siya miingon, “siya Ako usab nga ilimod sa atubangan sa Akong Amahan nga anaa sa langit.”

Ang Manluluwas nagsugo sa Iyang mga disipulo nga dili maglaum nga ang pagdumot sa kalibutan ngadto sa maayong balita madaug ra, ug nga human sa usa ka panahon ang iyang pagsupak mohunong. Siya miingon, “Ako mianhi dili sa pagpadala ug pakigdait, apan usa ka espada.” Kining pagmugna ug kasamok dili epikto sa maayong balita, apan ang resulta sa pagsupak niini. Sa tanang paglutos ang labing malisud nga maantus mao ang kasamok sa puloy-anan, ang pagbinulagay sa yutan-ong hinigugmang mga higala. Apan si Jesus misulti, “Siya nga nahigugma sa amahan ug inahan labaw Kanako dili angay Kanako: ug siya nga nahigugma sa anak lalake ug babaye labaw Kanako dili angay Kanako. Ug Siya nga dili magdala sa iyang krus, ug mosu- nod Kanako, dili angay Kanako.”

Ang bulohaton sa mga sulogoon ni Kristo usa ka hataas nga dungog, ug sagrado nga buhat. “Siya nga magdawat kaninyo,” Siya miingon, “midawat Kanako, ug siya nga midawat Kanako midawat Kaniya nga nag- padala Kanako.” Walay buhat sa kalooy nga gipakita ngadto kanila tungod sa Iyang ngalan nga mapakyas nga mailhan ug mabalusan. Ug sa sama nga malumo nga pag-ila Iyang giapil ang dili mailhan ug labing ubos nga pamilya sa Dios: “Bisan kinsa ang mohatag ug ilim- non niining diyotayng mga binuhat”—

[495] kadtong sama sa mga bata sa ilang pagtuo ug sa ilang kahibalo kang Kristo— “usa ka kabo nga mabugnaw nga tubig sa nga- lan sa usa ka disipulo, sa pagkamatuod Ako nagaingon kaninyo, dili mawala ang iyang balus.”

Pinaagi niana ang Manluluwas nagtapus sa Iyang instruksion. Diha sa ngalan ni Kristo ang piniling napu- log duha nanlakaw, sama sa Iyang paglakaw, “sa pag- wali sa maayong balita ngadto sa mga kabus, . . . sa pag-ayo sa mga nadugmok nga kasingkasing, sa pagwali sa kaluwasan ngadto sa mga binihag, ug pagpabalik sa panan-aw sa buta, sa pagluwas kanila nga nangapangos, sa pagwali

[496] sa nahimut-ang tuig sa Ginoo.” Luk. 4:18, 19.

Umari Pahulay Kadiyot

Sa dihang mibalik gikan sa panaw misyonero, ang mga apostoles nanagtigum sa ilang kaugalingon ngadto kang Jesus, ug nagsulti Kaniya sa tanang butang, nga ilang nahimo, ug unsa ang ilang gitudlo. Ug Siya miingon ngadto kanila, “Umari kamo nga kamokamo ra sa usa ka dapit nga awaaw, ug pahulay kadiyot: kay daghan ang mga tawo nga nagpangadto-nganhi, ug sila walay higayon sa pagpangaon.”

Ang mga disipulo mianha kang Jesus ug misulti Kaniya sa tanang mga butang. Ang ilang kasuod nga relasyon Kaniya nakadasig kanila sa pagpahiluna sa atubangan Niya sa ilang maayo ug dili maayong mga experiencia, ang ilang kalipay sa pagtan-aw sa mga resulta sa ilang mga paghago, ug sa ilang kasubo sa ilang mga kapakyasan, sa ilang mga kasaypanan, ug ilang mga kaluyahon. Sila nakahimo sa mga sayop sa ilang unang buhat ingon nga mga ebanghelistas, ug sa sila nagtug-an sa pranka ngadto kang Kristo sa ilang mga experiencia, Iyang nakita nga sila nagkinahanglan ug dugang pang instruksion. Iyang nakita, usab, nga sila gikapoy sa ilang pagbuhat, ug nga sila nagkinahanglan sa pagpahulay.

Apan diin sila nahimutang dili nila mahimo ang pagbaton sa pag-inusara; “kay daghan ang nagapangabut ug nagapangadto, ug sila walay higayon bisan sa pagkaon.” Ang mga tawo nanagpanon sunod kang Kristo, nagtinguha nga maayo, ug matinguhaon sa pagpatalinghog sa Iyang mga pulong. Daghan ang nagbati nga nadala suod Kaniya; kay Siya daw alang kanila usa ka tuburan sa tanang panalangin. Daghan niadtong nanagpanon libut kang Kristo aron makadawat sa bililhong panalangin sa maayong panglawas midawat Kaniya ingon nga ilang Manluluwas. Daghan pang uban, nga nahadlok sa pagsugid Kaniya, tungod sa mga Pariseo, nakonberter sa pagkanaug sa Espiritu Santo ug sa atubangan sa masuk-anon nga mga saserdote ug mga magmamando, nag-ila Kaniya ingon nga Anak sa Dios.

[497]

Apan karon si Kristo nagpangandoy sa pagpahulay, aron Siya magakauban sa Iyang mga disipulo; kay daghan pa ang Iyang ig-susulti kanila. Sa ilang buhat sila nakaagi sa pagsulay sa pakigbisog, ug nakahibalag sa pagsupak sa nagkalainlaing dagway. Niadto sila nagpa- kigsulti kang Jesus sa tanang mga butang; apan sa pila ka panahon sila nag-inusara, ug may panahon nga sila nasamok kaayo kon unsa ang ilang himuon. Sila naka- kaplag ug dakung kadasig sa ilang buhat; kay si Kristo wala magpadala kanila nga wala diha ang Iyang Espiritu, ug pinaagi sa pagtuo diha Kaniya sila nagbuhat sa daghang mga milagro; apan sila karon nagkinahanglan nga mokaon sa Tinapay sa Kinabuhi. Sila nagkinahanglan nga moadto sa dapit sa pagpahulay, diin sila maka- tigum pagpakig-uban kang Jesus ug makadawat ug instruksion alang sa buhat umalabut.

[498] “Ug Siya miingon ngadto kanila, Umari kamo nga kamokamo ra sa usa ka dapit nga awaaw, ug pahulay kadiyot.” Si Kristo napuno sa kalumo ug kalooy alang sa tanan diha sa Iyang serbisyo. Siya nagpakita sa Iyang mga disipulo nga ang Dios wala magkinahanglan sa sa- kripisyo, apan kalooy. Sila nagbuhat sa ilang tibuok nga mga kalag diha sa buhat alang sa katawhan, ug kini na- kahurot sa ilang kusog lawasnon ug sa pangutok. Maoy ilang katungdanan ang pagpahulay.

Samtang ang mga disipulo nakakita sa kalampusan sa ilang mga paghago, sila diha sa katalagman sa pag- angkon sa dungog sa ilang kaugalingon, sa katalagman sa pagpangga sa espirituhanong garbo, ug pinaagi niana mahulog ilalum sa mga tentasyon ni Satanas. Ang usa ka dakung buhat diha sa ilang atubangan, ug una sa tanan sila makakat-on nga ang ilang kusog wala sa kaugalingon, apan diha sa Dios. Sama kang Moises didto sa kamingawan sa Sinai, sama kang David didto sa ka- bungturan sa Judiya, kun kang Elias sa daplin sa sapa sa Cherith, ang mga disipulo nagkinahanglan nga mag- lain nga mag-inusara gikan sa mga talan-awon sa ilang nagkapuliking buhat, aron magpakig-uban kang Kristo, kauban sa kinaiyahan, ug kauban sa ilang kaugalingong mga kasingkasing.

Samtang ang mga disipulo wala sa ilang misyone- rong panaw, si Jesus miduaw sa ubang mga lungsod ug mga balangay, nagawali sa maayong balita sa ginha- rian. Hapit na niining panahona nga Iyang nadawat ang mga balita sa kamatayon sa Bautista. Kini nga hitabu nagadala sa klaro sa atubangan Niya sa katapusan diin ang Iyang

kaugalingong mga lakang nagapaingon. Ang mga panganod nagatigum sa mabaga libut sa Iyang agi- nan. Ang mga saserdote ug mga rabbi nanagbantay aron pagkab-ut sa Iyang kamatayon, ang mga espiya nanag- pabilin diha sa Iyang mga dalan, ug sa tanang dapit ang mga laraw sa Iyang kalaglagaan nagadugang. Ang balita sa pagwali sa mga apostoles sa tibuok Galilea miabut ngadto kang Herodes, nga nagatawag sa iyang atensyon ngadto kang Jesus ug sa Iyang buhat. “Mao kini si Juan Bautista,” siya miingon; “siya nabanhaw gikan sa mina- tay;” ug siya nagpahayag sa handum pagpakigkita kang Jesus. Si Herodes anaa sa kanunayng kahadlok tingali ang rebolosyon sa tago pagahimuon, sa tuyo nga kuha- on siya gikan sa trono, ug bungkagon ang yugong Ro- manhon gikan sa nasud sa Judiyo. Sa taliwala sa mga tawo ang espiritu sa pagkadiskontento ug paggubot na- hinog na. Kini nagpamatuod nga ang mga paghago ni Kristo sa publiko didto sa Galilea dili na mapadayon. Ang talanawon sa Iyang pag-antus nagakaduol na, ug nga Siya naghandum nga mag-inusara sa diyotayng panahon gikan sa kasamok sa panon sa katawhan.

[499]

Uban sa masub-anong mga kasingkasing ang mga disipulo ni Juan nagdala sa iyang natagodtagod nga lawas ngadto sa lubnganan. Unya sila “miadto ug misulti kang Jesus.” Kining mga disipulo nasina kang Kristo sa diha nga daw Siya nagadani sa mga tawo pahilayo kang Juan. Sila midapig sa mga Pariseo sa pag-akusar Kaniya sa dihang Siya milingkod kauban sa mga mani- ningil sa buhis sa kombira ni Mateo. Sila nagduhaduha sa Iyang langitnong misyon tungod kay Siya wala mag- libre sa Bautista. Apan karon nga ang ilang magtutudlo namatay na, ug sila nangandoy sa kahumpayan sa ilang dakung kasub-anan, ug sa paggiya alang sa ilang buhat sa umalabut, sila miadto kang Jesus, ug nakighiusa sa ilang interes kauban sa Iyaha. Sila usab nagkinahanglan sa panahon nga mahilum aron sa pagpakig-uban sa Manluluwas.

Duol sa Betsata, sa amihanang tumoy sa lanaw, mao ang mamin- gawng dapit, nga karon matahum sa preskong berde sa tingpamulak, ug nagtanyag sa mada- pitong kapahulayan ngadto kang Jesus ug sa Iyang mga disipulo. Alang niining dapit, mipanaw sila, miadto sa ilang sakayan mitabok sa tubig. Dinhi sila mahilayo gikan sa mga dalang sabog panawan, ug sa kaalingisig ug kasamok sa siyudad. Ang talanawon sa kinaiyahan a- lang sa ilang kaugalingon usa ka

[500] pagpahulay, ang pag- kabalhin nga mapasalamaton alang sa mga ig-balati. Dinhi makapatalinghog sila sa mga pulong ni Kristo nga dili makapamati sa mga masuk-anong pagbalda, ang mga tubag ug mga pag-akusar sa mga eskribas ug mga Pariseo. Dinhi sila magkalipay sa mubong panahon sa bililhong pakig-uban sa katilingban sa ilang Ginoo.

Ang pahulay diin si Kristo ug ang Iyang disipulo nagpahimulos dili pahulay pagtagbaw-sa-kaugalingon. Ang panahon nga ilang gigamit sa pagpahulay wala ga- mita sa pagpangita sa kalilingawan. Sila nagsinultihay sa usag-usa kabahin sa buhat sa Dios, ug ang kahigayonan sa pagdala sa dakung kaayohan sa buhat. Ang mga disipulo nagkauban ni Kristo, ug makasabut Kaniya; alang kanila Siya dili kinahanglan magsulti sa mga sambi- ngay. Siya nagakoreher sa ilang mga sayop, ug nagpa- tin-aw kanila sa hustong paagi sa pagduol sa mga tawo. Iyang giablihan sa bug-os ngadto kanila ang bililhong bahandi sa langitnong kamatuoran. Sila napalig-on sa langitnong gahum, ug nadasig sa paglaum ug kasibut.

Bisan si Jesus makasabut sa mga milagro, ug nag- hatag gahum sa Iyang mga disipulo sa pagbuhat ug mga milagro, Siya nagmando sa Iyang mga sulogoon nga na- luya nga maglain nga sila lang ngadto sa balangay ug magpahulay. Sa dihang miingon Siya nga ang pag-ani daku, ug ang mga mangangani diotay ra, Siya wala mag-sugo sa Iyang mga disipulo sa kakinahanglan sa walay pahulay nga pagbuhat, apan miingon, “Mag-ampo kamo sa Ginoo sa alanihon, nga magpadala Siya ug mga mangangani ngadto sa Iyang alanihon.” Mat. 9:38. Ang Dios nagtudlo sa tagsatagsa ka tawo sa iyang buhat, sumala sa iyang abilidad Epe. 4:11-13, ug Siya dili gusto nga may pila nga mabug-atan sa mga responsibilidad samtang ang uban walay lulan, walay pag-agulo alang sa kalag.

[501] Ang mga pulong ni Kristo sa kalooy ginasulti Niya ngadto sa Iyang mga magbubuhath karon sama sa pagka- matuod nga sila gisulti ngadto sa Iyang mga disipulo. “Umari kamo nga kamokamo ra, . . . ug pahulay kadiyot,” Siya miingon niadtong naluya ug gikapuyan. Dili maalamon nga kanunay ilalum sa kapuliki sa buhat ug kadasig, bisan sa pag-alagad gikinahanglan espirituha- non sa tawo; kay niining paagiha ang personal nga pag- kadiosnon napasagdan, ug ang mga gahum sa hunahuna ug kalag ug lawas nalabihan. Ang pagdumili-sa-kaugali- ngon gikinahanglan sa mga disipulo ni

Kristo, ug ang mga sakripisyo pagahimuon; apan ang pagmatngon pagahimuon tingali pinaagi sa ilang pagpalabi sa kadasig si Satanas makabintaha sa kaluyahon sa tawo, ug ang buhat sa Dios mamansahan.

Sa pagtagad sa mga rabbi mao kanay sumada sa tinuhoan nga kanunay sa pagkapuliki sa buhat. Sila nagsalig sa binuhatan sa gawas aron pagpakita sa ilang labaw nga pagkadiosnon. Pinaagi niana sila nagpalayo sa ilang mga kalag gikan sa Dios, ug nagtukod sa ilang kaugalingon ibabaw sa pagtagbaw-sa-ilang pagkatawo. Ang samang katalagman nagapabilin gihapon. Samtang ang bulohaton nagadugang ug ang mga tawo nahimong malampuson sa paghimo sa bisan unsang buhat sa Dios, adunay katalagman sa pagsalig sa tawhanong mga piano ug mga metodo. Adunay tendensia sa pagampo sa di-yotay lang, ug magbaton sa diyotay nga pagtuo. Sama sa mga disipulo, kita anaa sa katalagman nga mawad-an sa paglantaw sa atong pagsalig sa Dios, ug mangita sa paghimo nga manluluwas sa atong bulohaton. Kita nagkinahanglan kanunay sa paglantaw ngadto kang Jesus, sa nasabtan nga ang Iyang gahum mao ang naghimo sa buhat. Samtang kita magbuhat sa masingkamoton alang sa kaluwasan sa nawala, kita usab maggahin sa panahon alang sa pagpamalandong, sa pagampo, ug sa pagtuon sa pulong sa Dios. Ang buhat lamang nga nahimo sa daghang pagampo, ug nabalaan pinaagi sa dungog ni Kristo, nga sa katapusan magaproyba nga hanas sa kaayohan.

Walay laing kinabuhi nga nagkapuliki kaayo sa buhat ug kaakohan kay sa kang Jesus; apan unsa ka sagad nga Siya makaplagnan nga nagampo! Unsa ka kanunay ang Iyang pagpakig-uban sa Dios! Giusab usab sa kasaysayan sa Iyang kinabuhi dinhi sa yuta makaplagnan ang rekord sama niini: “Ug unya sayo sa kaadlawon, sa dugay pa ang kabuntagon, Siya mibangon, ug miadto sa usa ka dapit awaaw, ug didto nagaampo Siya.” “Dagkung mga panon sa katawhan nanagtapok aron sa pagpatalinghog Kaniya ug sa pagpaayo Kaniya sa ilang mga sakit. Ug Siya mipahilit ngadto sa awaaw ug nagampo.” “Ug niadtong mga adlaw si Jesus miadto sa kabungturan aron sa pagampo; ug sa tibuok gabii Siya nagpadayon sa pagampo ngadto sa Dios.” Mar. 1:35; Luk. 5:15, 16; 6:12.

Diha sa kinabuhi nga natugyan alang sa kaayohan sa uban, ang Manluluwas nakakita nga kinahanglan sa paghikling gikan sa

kaalingisig nga nagsaho ang pagpanaw ug sa panon sa katawhan nga misunod Kaniya kada adlaw. Kinahanglan Siya motalikod gikan sa kinabuhi nga walay hunong nga pagbuhat ug pagpakighibalag sa mga kinahanglan sa mga tawo, aron pagpangitag kapa- hulayan ug walay paghunong nga pagpakig-uban sa Iyang Amahan. Ingon nga usa nga kauban nato, umalambit sa atong kinahanglan ug kaluyahon, Siya sa bug-os nagsalig sa Dios, ug diha sa tinagong dapit sa pag-ampo Iyang gipangita ang langitnong kusog, aron nga Siya makapa- dayon sa unahan nga nalig-on alang sa katungdanan ug pagsulay. Diha sa kalibutan sa sala si Jesus nakaantus sa mga pakigbisug ug pagsakit sa kalag. Diha sa pagpa- kig-uban sa Dios, Siya makatangtang sa mga kaguol nga nagadat-og Kaniya. Dinhi Iyang nakaplagn ang kahum- payan ug kalipay.

[503] Diha kang Kristo ang singgit sa tawo miabut sa A- mahan sa walay katapusang kalooy Ingon nga tawo Siya nagpangalyupo sa trono sa Dios hangtud ang Iyang pagkatawhanon nasudlan sa langitnong koryente nga nagasumpay sa tawhanon ngadto sa langitnon. Pinaagi sa kanunay nga pagpakig-uban Siya nakadawat ug kinabuhi gikan sa Dios, aron nga Siya makabahinbahin sa kinabuhi ngadto sa kalibutan. Ang Iyang experiensia ma- atoa.

“Umari kamo nga kamokamo ra,” Siya nagsugo kanato. Kon kita mosunod sa Iyang pulong, kita magma- lig-on ug labing mapuslan. Ang mga disipulo nangita kang Jesus, ug nagsulti Kaniya sa tanang mga butang; ug Siya nagdasig ug nagtudlo kanila. Kon karon kita maggahin ug panahon aron pag-adto kang Jesus ug sul- tihan Siya sa atong mga kinahanglan, dili kita mapak- yas; Siya mopahiluna sa atong tuong kamot aron pag- tabang kanato. Kita nagkinahanglan sa dugang nga ka- yano, dugang pagsalig ug pagtugyan ngadto sa atong Manluluwas. “Ang walay katapusang Amahan, Ang Prin- sipe sa Pakigdait,” Siya kinsa nahasulat, “Ang kagam- hanan mahiluna sa Iyang abaga,” mao ang Kahibulo- ngang Magtatambag. Kita gidapit nga mangayo ug ka- alam gikan Kaniya. Siya “magahatag sa tanang tawo sa madagayaon gayud ug sa walay pagpamoyboy.” Isa. 9:6; Sant. 1:5.

Diha sa tanan nga nailalum sa pagbansay sa Dios igapakita ang kinabuhi nga dili mahiuyon sa kalibutan, sa iyang mga kostombre, ug sa iyang mga ginahimo; ug tagsatagsa gusto nga makabaton sa experiensia personal sa pagbaton sa kaalam sa kabubut-on sa

Dios. Kon ang ubang mga tingog mapahunong, ug diha sa kahilum kita magahulat sa atubangan Niya, ang kahilum sa kalag nakahimo nga mailhan ang tingog sa Dios. Siya nagsugo kanato, “Paghilum, ug hibalo nga Ako mao ang Dios.” Sal. 46:10. Dinhi lamang makaplagaan ang matuod nga kapahulayan. Ug mao kini ang epiktibo nga pagpa- ngandam alang sa tanan nga mobuhat alang sa Dios. Sa taliwala sa nagdali nga panon sa katawhan, ug ang ka- kapoy sa apiking bulohaton, ang kalag nga napresko- han malibutan sa kahimtang sa kahayag ug kalinaw. Ang kinabuhi makaginhawa sa kahumot, ug magpakita sa langitnong gahum nga moabut sa mga kasingkasing sa mga tawo.

[504]

[505]

“Kamoy Maghatag Kanila ug Pagkaon”

Si Kristo mipahulay ngadto sa hilit nga dapit uban sa Iyang mga disipulo, apan kining talagsaon nga panahon sa malinawong paghilum wala madugay na-putol. Ang mga disipulo naghunahuna nga sila nakapahulay diin dili na sila masamok; apan sa diha nga ang panon sa katawhan wala makakita sa langitnong Magtutudlo, sila nangutana, “Hain man Siya?” Ang pila sa ilang taliwala nakamatikod sa tumong diin si Kristo ug ang Iyang mga disipulo moadto. Daghan nga milakaw pinaagi sa yuta aron paghibalag nila, samtang ang uban misunod sa ilang mga sakayan tadlas sa tubig. Ang Pasko miabut na, ug, gikan sa layo ug duol, ang mga pundok sa mga mananambong diha sa ilang dalan paingon sa Jerusalem nanagtigum aron pagpakigkita kang Jesus. Ang dugang pang mga tawo nahimo sa ilang gi-daghanon, hangtud nga adunay nagakatigum nga lima ka libo ka tawo, gawas sa babaye ug kabataan. Sa wala pa si Kristo moabut sa baybayon, ang dakung panon sa mga tawo naghulat Kaniya. Apan Siya midunggo nga wala mahibaloi kanila, ug nakagamit sa diyotayng panahon nga nalain kauban sa Iyang mga disipulo.

[506] Gikan sa kilid sa bungtod Siya mitan-aw sa nagalihok nga panon sa mga tawo, ug ang Iyang kasingkasing natanog uban sa kalooy. Sa nasamokan Siya ug nakawat sa Iyang pagpahulay, wala Siya mawad-i sa paulub. Iyang nakita ang dakung kinahanglan sa Iyang atensyon samtang Siya nagatan-aw sa mga tawo nga nagabut ug nagapadayon sa pag-abut. Siya “natandog sa kalooy ngadto kanila, tungod kay sila nahisama sa karnero nga walay magbalantay.” Sa mibiya sa Iyang pagpahulay, Iyang nakaplagan ang maayong dapit diin Siya makaalagad kanila. Sila wala makadawat sa hinabang sa mga saserdote ug mga magmamando; apan ang makaayong tubig sa kinabuhi nagadagayday gikan kang Kristo samtang Siya nagatudlo sa panon sa katawhan sa dalan sa kaluwasan.

Ang mga tawo mipamati sa mga pulong sa kalooy nga nagadayday sa walay bayad gikan sa mga ngabil sa Anak sa Dios. Ilang nadungog ang malumong mga pulong, ng yano ug klaro kaayo nga sila sama sa balsa- mo sa Gilead alang sa ilang mga kalag. Ang pag-ayo sa Iyang diosnong kamot nakadala ug kalipay ug kinabuhi sa himalasyon, ug kapahulayan ug maayong panglawas niadtong nag-antus sa balatian. Ang adlaw alang kanila daw langit dinhi sa yuta ug sila wala makatagad unsa kadugay sukad nga sila nakakaon bisan unsa.

Nianang panahona ang adlaw hapit na motunod. Ang adlaw nagkaunlod sa kasadpan, apan sa gihapon ang mga tawo nagapabilin. Si Jesus nagbuhat sa tibuok adlaw nga walay pagkaon ni pagpahulay. Siya naluspad sa kalaay ug kagutom, ug ang mga disipulo naghangyo Kaniya nga mohunong gikan sa Iyang pagbuhat. Apan Siya dili makahikling sa Iyang kaugalingon gikan sa panon sa katawhan nga nagapunsisok diha Kaniya.

Sa katapusan ang mga disipulo miduol Kaniya, nag-hangyo nga alang sa ilang katungod ang mga tawo pa- paulion. Daghan ang miabut gikan sa layo, ug walay gi- kaon sukad pa sa buntag. Diha sa nagalibut nga mga

“Adunay batan-on dinhi nga may lima ka buok nga tinapay ug duha ka gagmayng isda: Apan mag-unsan man kana alang sa atong kadaghanan?” lungsod ug mga balangay sila tingali makahimo sa pag- palit sa pagkaon. Apan si Jesus miingon, “Kamoy mag- hatag kanilag pagkaon,” ug unya milingi kang Felipe, nangutana, “Asa man kita mopalit ug tinapay aron kini sila makakaon?” Kini Iyang gisulti aron pagsulay sa pagtuo sa disipulo. Si Felipe mitan-aw ibabaw sa daw dagat nga mga ulo, ug naghunahuna unsa ka imposibli sa paghatag ug pagkaon aron sa pagtagbaw sa gikina- hanglan nianang panon sa katawhan. Siya mitubag nga duha ka gatus nga denario sa tinapay dili gani paigo nga bahinon nila, aron ang tagsatagsa makabaton ug diyotay. Si Jesus nangutana unsa kadaghan ang pagkaon nga makaplagnan sa taliwala sa katawhan. “Adunay bata dinhi,” miingon si Andres, “nga may lima ka buok nga tinapay, ug duha ka gagmayng isda: apan unsa man lamang kini sa taliwa sa daghan?” Si Jesus nagsugo nga kini dad-on ngadto Kaniya. Unya Iyang gisugo ang mga disipulo sa pagpahiluna sa mga tawo diha sa balili sa pinundok nga tinagkalim-an kun ginatus, aron mapada-

[507]

[508]

yon ang kahusay, ug nga ang tanan makasaksi unsa ang Iyang hapit na nga himuon. Sa diha nga kini nahuman, si Jesus mikuha sa kalan-on, “ug sa miyahat sa langit, Iyang gipanalanginan kini, ug gibahinbahin, ug gihatag ang mga tinapay ngadto sa Iyang mga disipulo, ug ang mga disipulo ngadto sa panon sa katawhan.” “Ug sila tanan nakakaon, ug nangabusog. Ug sila nakatigum sa napulog duha ka bukag nga puno sa tipik sa tinapay, ug sa mga isda.”

[509] Siya nga nagtudlo sa mga tawo sa paagi sa pagpa- ngita sa kalinaw ug kalipay mahunahunaon sa ilang tem- poraryo nga mga kinahanglan ingon man sa ilang espi- rituhanong kinahanglan. Ang mga tawo gilaayan ug na- luya. Adunay mga inahan nga may mga bata sa ilang mga bukton, ug mga gagmay mga bata nga nagkupot sa ilang mga sidsid sa saya. Daghan ang nanagtindog sa daghang oras. Sila hilabihan kaayo ka interesado sa mga pulong ni Kristo nga wala na sila makahunahuna makausa sa pagkalingkod, ug ang panon sa katawhan hilabihan kadaghan nga adunay katalagman nga sila mag- tinumbanay sa usag-usa. Si Jesus maghatag kanila sa hi- gayon sa pagpahulay, ug Siya nagsugo kanila sa pagling- kod. Adunay daghang balili nianang dapita, ug ang tanan makapahulay nga mahumpayan.

Si Kristo dili magbuhat sa milagro gawas sa pagha- tag sa matuod nga kinahanglan, ug ang tagsatagsa ka milagro may kinaiya sa pagdala sa mga tawo ngadto sa kahoy sa kinabuhi, kinsang mga dahon alang sa pag-ayo sa mga nasud. Ang yanong pagkaon nga gipasa palibut sa mga kamot sa mga disipulo nagasakup sa kinatibuk- ang bahandi sa mga leksiyon. Mao kadto ang mapaubsanong hitabu nga gihatag; ug ang mga isda ug ang mga tinapay mao ang inadlaw nga pagkaon sa mga mangingisda libut sa dagat sa Galilea. Si Kristo maka- buklad sa atubangan sa mga tawo usa ka madagayaong kaagi, apan ang pagkaon nga giandam lamang aron pag- tagbaw sa gana dili makadala ug leksiyon alang sa ilang kaayohan. Si Kristo nagtudlo kanila niining leksiyon nga natural nga gikinahanglan gikan sa Dios alang sa tawo nahimong wala mahiluna sa husto. Ug dili ang mga tawo malipay sa kombirang madagayaon nga giandam alang sa pagtagbaw sa nalubag nga lami sama sa gikalipayan niining mga tawo ang pahulay ug ang yanong pagkaon diin gihatag ni Kristo nga layo gikan sa mga puioy-anan sa mga tawo.

Kon ang mga tawo karon yano sa ilang mga pama- tasan, nagk- inabuhi nga harmonia sa mga balaod sa kina- iyahan, sama sa gi- nahimo ni Adan ug Eba sa sinugdan, aduna untay daghang pagkaon alang sa gikinahanglan sa tawhanong pamilya. Aduna untay pila ka gipamalan- dong nga mga kinahanglanon, ug dugang nga mga higa- yon sa pagbuhat sa mga paagi sa Dios. Apan ang pagka- hakog ug pagsalmot sa dili natural nga lami nakadala ug sala ug katimawa sa kalibutan, gikan sa kasubra sa usa ka bahin, ug gikan sa kawalad-on sa laing bahin. [510]

Si Jesus wala mangita sa pagdani sa mga tawo ngadto Kaniya pinaagi sa pagtagbaw sa handum sa ka- luho. Nianang dakung panon sa katawhan, nga naluya ug gigutom human sa dugay, ug makapasibut nga ad- law, ang yano nga hitabu mao ang kasegurohan dili la- mang sa Iyang gahum, apan sa Iyang malumong pag- tagad kanila sa komon nga gikinahanglan sa kinabuhi. Ang Manluluwas wala magsaad sa Iyang mga sumosu- nod sa kaluho sa kalibutan; ang ilang kahimtang tinga- li yano, ug tingali diyotay lang; ang ilang bahin tingali nasirhan tungod sa kakabus; apan ang Iyang pulong na- saad na nga ang ilang kinahanglan pagahatagan, ug Siya nagsaad nianang labi pang maayo kay sa kalibutanong kaayohan,— ang nagapabilin nga paghumpay sa Iyang ka- ugalingong presensia.

Sa pagpakaon sa lima ka libo, Si Jesus nag-isa sa tabil gikan sa kalibutan sa kinaiyahan, ug gipakita, ang gahum nga kanunay gihimo alang sa atong kaayo- han. Diha sa pagpauswag sa pag-ani sa yuta ang Dios nagabuhat sa milagro kada adlaw. Pinaagi sa natural nga mga ahensia ang samang buhat ginahimo nga nabu- hat sa pagpakaon sa daghang tawo. Ang mga tawo mag- andam sa yuta ug magtanum sa binhi, apan ang kinabuhi gikan sa Dios nga nakahimo nga binhi sa pagtubo. Ang ulan sa Dios ug hangin ug init sa adlaw nga nakahimo niini paggula, “ang nahauna mao ang dahon, unya ang uhay, human niini ang bus-ok nga lugas sa uhay.” Mar. 4:28. Ang Dios mao ang nagapakaon sa minilyon kada adlaw gikan sa giani sa mga kaumhan sa yuta. Ang mga tawo gitawag lamang aron pagpakighiusa sa Dios sa pag-amoma sa lugas ug ang pag-andam sa tinapay, ug tungod niini sila nawad-an sa pagtan-aw sa langit- nong ahensia. Sila wala maghatag sa Dios sa himaya nga angay sa Iyang balaang ngalan. Ang pagbuhat sa Iyang gahum gipahinungod sa mga hinungdang natural kun sa tawhanong ginamiton. Ang tawo mao [511]

hinuon ang gi- himaya inbis sa Dios, ug ang Iyang mahimayaong mga gasa gituis ngadto sa hinakog nga kagamitan, ug naka- himo sa tunglo inbis sa panalangin. Ang Dios nangita sa pag-usab niining tanan. Siya naghandum nga ang atong nahabol nga mga pagbati mapamata sa pag-ila sa Iyang mahigugmaong kalooy ug paghimaya Kaniya alang sa pagbuhat sa Iyang gahum. Siya naghandum nga kita moila Kaniya diha sa Iyang mga gasa, aron nga sila, sumala sa Iyang tuyo, mahimong panalangin alang kanato. Mao ang pagtapus niining tuyoa nga ang mga milagro ni Kristo ginahimo.

Human ang daghang tawo pakan-a, adunay daghan nga pagkaon nga nahibilin. Apan Siya nga anaa ang ta- nang tinubdan sa walay katapusang gahum nga anaa sa Iyang pagbuot miingon, “Tiguma ang mga tipik nga nahibilin, aron nga walay mausik.” Kining mga pulong nagkahulogan labaw pa sa pagbutang sa tinapay sa mga bukag. Ang leksiyon niini duha. Walay pagausikan. Kita dili magpaagi sa usa ka temporaryo nga bintaha. Dili kita magdumili sa bisan unsa nga magadala sa kaayo- han sa tawhanong binuhat. Tugoti nga ang tanan paga- tigumon nga makahumpay sa gikinahanglan sa mga ta- wong gigutom sa yuta. Ug kinahanglan nga aduna giha- poy samang pagmatngon sa espirituhanong mga butang. Sa dihang ang mga bukag sa mga salin natigum, ang mga tawo naghunahuna sa ilang mga kahigalaan sa pu- loy-anan. Sila gusto nga sila makaambit sa tinapay nga gipanalanginan ni Kristo. Ang sulod sa mga bukag giba- hinbahin sa taliwala niadtong matinguhaon nga panon, ug ginadala sa tanang dapit libut didto. Busa kadtong didto sa konbira maghatag ngadto sa uban sa tinapay nga nagagikan sa langit, aron sa pagtagbaw sa gigutom nga kalag. Sila magsulti kon unsa ang ilang nakat-onan sa mga kahibulongang mga butang sa Dios. Walay usa nga usikan. Walay usa ka pulong nga nagpahinungod sa ilang walay katapusang kaluwasan nga mahulog nga walay hinungdan sa yuta.

[512]

Ang milagro sa mga tinapay nagtudlo sa leksiyon sa pagsalig sa Dios. Sa dihang gipakaon ni Kristo ang lima ka libo, ang pagkaon wala diha nianang panahona. Sa pagkatinuod wala Siyay paagi nga anaa sa Iyang pag- mando. Dinhi anaa Siya, uban sa lima ka libo ka tawo, gawas sa mga babaye ug mga bata, didto sa kamingawan. Siya wala magdapit sa dakung panon sa katawhan sa pagsunod Kaniya; sila miabut nga walay pagdapit ug pagsugo; apan Siya nahibalo nga human sila makapa- talinghog sa dugay sa Iyang in-

struksion, sila magbati sa kagutom ug magluya; kay Siya usa kanila nga nag- kinahanglan ug pagkaon. Sila layo sa puloy-anan, ug ang gabii nagkaduol na. Kadaghanan kanila walay paagi nga makapalit ug pagkaon. Siya kinsa alang kanila nagpua- sa sa kap-atan ka adlaw didto sa kamingawan dili ma- kaantus nga sila mopauli nga magpuasa sa ilang puloy- anan. Ang kalooy sa Dios nagbutang kang Jesus diin Siya nahimutang; ug Siya nagasalig sa Iyang langitnong Amahan alang sa paagi sa pagtagbaw sa kinahanglan.

Ug kon kita madala sa malisud nga dapit, kita ma- gasalig sa Dios. Kita maghimo sa pagdala sa kaalam ug paghukom sa tagsa- tagsa ka aksion sa kinabuhi, aron nga kita dili, pinaagi sa pinasagad nga kalihokan, mag- butang sa atong kaugalingon sa pagsulay. Kita mosa- lom ngadto sa kalisdanan, nga magdumili sa paagi nga gi- hatag sa Dios, dili gamiton sa husto sa mga butang nga Iyang gihatag kanato. Ang mga magbubuhat ni Kristo magtuman sa Iyang mga instruksion sa sibu gayud. Ang buhat Iya sa Dios, ug kon kita mag- panalangin sa uban ang Iyang mga piano maoy pagasundon. Ang kaugalingon dili himuon nga sentro; ang kaugalingon dili magdawat sa dungog. Kon kita magplano sumala sa atong kaugalingong mga idiya, ang Ginoo magbiya ka- nato sa atong kaugalingong mga sayop. Apan unya, human sa pagsunod sa Iyang mga pagtudlo, kita madala ngadto sa mga malisud nga dapit, Siya magluwas kana- to. Kita dili mohunong tungod sa pagkaluya sa kapak- yasan, apan sa kada kalisdanan kita mangita ug hina- bang diha Kaniya nga adunay walay katapusang tinub- dan nga anaa sa Iyang pagmando. Usahay kita pagalibu- tan sa mga masulayong kahigayonan, ug unya, diha sa bug-os nga pagsalig, kita magdepende diha sa Dios. Siya mag- bantay sa tagsatagsa ka kalag nga madala ngadto sa kalisdanan nga naninguha sa pagbantay sa dalan sa Ginoo.

Si Kristo nagsugo kanato, pinaagi sa manalagna, “Ibahin ang imong tinapay ngadto sa gigutom,” ug “busgon mo ang sinakit nga kalag,” “kon ikaw maka- kita sa hubo, nga imo siya nga tampian,” ug “dad-on ang kabus nga sinalikway ngadto sa imong balay.” Isa. 58:7-10. Siya nagsugo kanato, “Panlakaw kamo ngadto sa tibuok kalibutan, ug iwali ang maayong balita ngadto sa tanang mga bin- uhat.” Mar. 16:15. Apan unsa ka sagad nga ang atong mga kas- ingkasing mahunlak, ug ang pagtuo magluya kanato, samtang atong makita unsa kadaku ang kinahanglan, ug unsa ka gamay ang mga

[513]

maggamit nga anaa sa atong mga kamot. Sama kang Andres sa nagatan-aw sa lima ka tinapay ug sa duha ka gagmayng isda, kita makaingon, “Unsa man kini sa ta- liwala nianang daghang tawo?” Usahay kita mag-ukon- ukon, dili gusto nga mohatag sa tanan nga ania kanato, mahadlok nga maggasto ug gastohon alang sa uban. Apan si Jesus nagsugo kanato, “Hatagi sila ug pagkaon.” Ang Iyang sugo usa ka saad; ug sa luyo niini mao giha- pon ang samang gahum nga nakapakaon sa daghang tawo sa daplin sa dagat.

[514] Sa buhat ni Kristo sa paghatag sa temporaryong ki-nahanglan sa daghang tawong gigutom naputos sa ha- lalum nga espirituhanong leksiyon alang sa tanan Ni- yang mga magbubuhat. Si Kristo nakadawat gikan sa Amahan; Siya nagbahinbahin ngadto sa mga disipulo; ilang gibahinbahin ngadto sa panon sa katawhan; ug ang mga tawo ngadto sa usag-usa. Busa ang tanan nga mahiusa kang Kristo makadawat gikan Kaniya sa Tinapay sa Kinabuhi, ang langit- nong kalan-on, ug ibahin- bahin kini ngadto sa uban.

Diha sa bug-os nga kadan-ag diha sa Dios, si Jesus mikuha sa pila ka buok nga mga tinapay; ug bisan pa nga diyotay lang nga bahin alang sa Iyang kaugalingong panimalay sa mga disipulo, Siya wala magdapit kanila sa pagkaon, apan nagsugod sa pagpanghatag ngadto kanila, nagsugo kanila sa pagsilbe sa mga tawo. Ang pagkaon nagdaghan diha sa Iyang mga kamot; ug ang mga kamot sa mga disipulo, mikab-ut ngadto kang Kristo sa Iyang kaugalingon ang Tinapay sa Kinabuhi, nga dili mahubas. Ang diyotayng pagkaon napaigo alang sa tanan. Human matagbaw ang kinahanglan sa mga tawo, ang mga salin gitigum, ug si Kristo ug ang Iyang mga disipulo mikaon paghiusa sa mga bililhon, nga pagkaon gikan-sa-Langit.

Ang mga disipulo mao ang agianan sa komonikas- yon sa tali- wala kang Kristo ug sa katawhan. Kini mao ang dakung pagpadasig alang sa Iyang mga disipulo ka- ron. Si Kristo mao ang dakung sentro, ang tinubdan sa tanang kusog. Ang Iyang mga disipulo magdawat sa ilang butang gikinahanglan gikan Kaniya. Ang labing utokan, ang labing espirituhanon sa hunahuna, maka- hatag lamang samtang sila nagadawat. Sa ilang kaugalingon wala silay ikahatag alang sa kinahanglan sa kalag. Kita makabahinbahin lamang ni- adtong atong nada- wat gikan kang Kristo; ug makadawat lamang kita samtang magbahinbahin kita ngadto sa uban. Samtang kita magpadayon sa pagbahinbahin, magapadayon kita sa pag- dawat.

Pinaagi niana kita kanunay nga magatuo, magsa- lig, magdawat, ug magbahinbahin.

[515]

Ang buhat sa pagtukod sa ginharian ni Kristo ma- gapadayon sa unahan, bisan kini sa tanang panagway nagalihok sa mahinay ug ang mga kalisdanan daw naga- pamatuod batok sa iyang pagpadayon. Ang buhat Iya sa Dios, ug Siya maghatag sa mga paagi, ug magpadala sa mga magtatabang, matuod, ug masingkamoton nga mga disipulo, kinsang mga kamot mapuno usab sa mga pagkaon alang sa gigutom nga daghang katawhan. Ang Dios dili mahikalimot alang niadtong nagabuhat diha sa gug- ma aron paghatag sa pulong sa kinabuhi ngadto sa na- gakalaglag nga mga kalag, kinsa sa ilang bahin nagda- la sa ilang mga kamot sa pagkaon alang sa ubang mga kalag nga gigutom.

Sa atong buhat alang sa Dios adunay katalagman sa pagsalig sa kinadak-an kon unsa ang mahimo sa tawo pinaagi sa iyang mga talanton ug abilidad. Pinaagi niana atong mahikalimtan ang usa nga Hawod nga Mag- bubuhat. Kasagaran nga ang magbubuhat ni Kristo ma- pakyas sa pagsabut sa iyang responsibilidad personal. Siya may katalagman nga magbalhin sa iyang lulan ngadto sa mga organisasyon, inbis sa pagsalig ngadto Kaniya kinsa maoy tinubdan sa tanang kusog. Maoy dakung sayop nga magsalig sa tawhanong kaalam kun sa gidag- hanon sa buhat sa Dios. Ang malampusong buhat alang kang Kristo nagadepende dili sa gidaghanon kun talento kay sa pagkaputli sa katuyoan, ang matuod nga pag- kayano sa masingkamoton ug masaligong pagtuo. Ang responsibilidad personal kinahanglan pagadad-on, ang mga katungdanang personal pagabuhaton, ang mga pa- ningkamot personal pagahimuon alang niadtong wala mahibalo kang Kristo. Sa dapit nga ibalhin ang imong responsibilidad sa usa nga imong gihunahuna nga labing gitugahan sa madagayaon kay kanimo, magbuhat ka su- mala sa imong abilidad.

Kon ang pangutana moabut sa imong kasingkasing, “Asa man kita magpalit ug tinapay, aron nga kini sila makakaon?” ayaw himoa ang inyong pagtubag nga sama sa pagtubag nga walay pagtuo. Sa diha nga ang mga disipulo nakadungog sa sugo sa Manluluwas, “Hatagi si- lag pagkaon,” ang tanang kalisdanan miabut sa ilang mga hunahuna. Sila nangutana, Mangadto ba kami sa mga balangay aron magpalit sa pagkaon? Busa karon, nga ang mga tawo nalisdan sa

[516]

tinapay sa kinabuhi, ang mga anak sa Ginoo mangutana, Mopadala ba kami sa usa nga gikan sa layo, aron moanhi sa pagpakaon kanila? Apan unsa ang giingon ni Kristo? “Palingkora ang tanang mga tawo,” ug Siya nagpakaon nila didto. Busa kon ikaw nalibutan sa mga kalag nga nagkinahanglan, hibalo si Kristo anaa diha. Makig-uban ka Kaniya. Dad-a ang imong mga tinapay ngadto Kaniya.

Ang mga butang nga anaa sa atong mga kamot tingali dili paigo alang sa buhat; apan kon kita molakaw sa unahan uban ang pagtuo, nga magatuo sa tibuok nga gahum sa Dios, ang madagayaong tinubdan maablihan alang kanato. Kon ang buhat Iya sa Dios, Siya sa Iyang kaugalingon maghatag sa mga butang gikinahanglan aron sa paghuman niini. Siya magabalus sa maminatud-on, yanong pagsalig ngadto Kaniya. Ang diyotay nga sa ma- sinabuton ug sa madaginton gigamit sa serbisyo sa Ginoo sa langit magadugang diha sa buhat sa pagbahin- bahin. Diha sa kamot ni Kristo ang gamayng pagkaon nagpabilin nga wala mahurot hangtud nga ang gigutom nga daghang tawo nabusog. Kon kita moadto sa Tinubdan sa tanang kusog, uban sa atong mga kamot sa pagtuo gibuklad aron pagdawat, kita pagasustinihan sa atong buhat, bisan pa sa labing malisud nga mga higayon, ug makahimo sa paghatag ngadto sa uban sa tinapay sa kinabuhi.

[517] Ang Ginoo nagaingon, “Paghatag, ug ikaw pagaha- tagan.” “Siya nga magapugas sa nihit magaani usab sa nihit; ug siya nga nagapugas sa mga panalangin magaani usab sa mga panalangin. . . . Ug ang Dios makahimo nga ang tanang grasya magamadagayaon diha kaninyo; aron nga ikaw, sa nagabaton kanunay sa tanang kaanaa sa mga butang, magadugang ngadto sa tagsatag- sa ka maayong buhat: sama sa ginasulat,—

“Siya nagkatagkatag ngadto sa layo, Siya naghatag ngadto sa mga kabus: Ang Iyang pagkamatarung magapabilin sa walay katapusan.

[518] “Ug Siya nagahatag sa binhi ngadto sa magpupug- gas ug sa tinapay nga kan-onon, ug magahatag ug magapadaghan sa inyong binhi alang sa pag-ani, ug magapadugang sa bunga sa inyong pagkamatarung: kamo ingon nga ginapadato sa daghang butang ngadto sa tanang pagkamanggihatagon, diin magabuhat pinaagi kanato aron magmapasalamaton ngadto sa Dios.” Luk. 6:38; 2 Kor. 9:6-11, R.V., margin.

Usa ka Gabii sa Ibabaw sa Lanaw

Sa nagalingkod diha sa puno sa balili nga pa-tag, diha sa mahayag nga kagabhion sa tingpamulak, ang mga tawo mikaon sa pagkaon nga gihatag ni Kristo. Ang mga pulong nga ilang nadungog nianang adlaw miabut kanila sama sa tingog sa Dios. Ang mga buhat sa pag-ayo nga ilang nasaksihan hilabihan nga mahimo lamang sa langitnong gahum. Apan ang milagro sa mga tinapay nakatandog sa tagsatagsa nianang dakung panon sa katawhan. Ang tanan magaambit sa iyang kaayohan. Sa mga adlaw ni Moises, ang Dios nagpakaon sa Israel sa Manna didto sa desierto; apan kinsa man kini nga nagapakaon nila nianang adlaw kon dili Siya nga ginatagna ni Moises? Walay tawhanong gahum nga makalalang gikan sa lima ka tinapay ug duha ka gagmayng isda sa pagkaon nga paigo sa pagtagbaw sa mga linibo ka tawong gigutom. Ug sila miingon sa usag-usa, “Kini mao ang kamatuoran nga ang Manalagna magaabut dinhi sa kalibutan.”

Sa tibuok adlaw ang konbiksion nalig-on. Ang mapurongpurongong buhat maoy kasegurohan nga ang dugay-nang-gilantaw nga Manluluwas anaa sa taliwala nila. Ang mga paglaum sa mga tawo miisa pa gayod sa itaas. Mao kini Siya nga magahimo sa Judiya nga yutanong paraiso, usa ka yuta nga magaagay sa gatas ug dugos. Siya makatagbaw sa tagsatagsa ka handum. Siya makabungkag sa gahum sa gikasilagang mga Romanhon. Siya makaluwas sa Juda ug Jerusalem. Siya makaayo sa mga sundalo nga mangasamad sa panggubatan. Siya makahatag sa panon sa kasundalohan sa pagkaon. Siya mopilde sa mga nasud, ug ihatag ngadto sa Israel sa dugay-nang-gipangita nga pagmando.

Sa ilang kadasig ang mga tawo andam na dihadhiha sa pagkorona Kaniya nga hari. Ilang nakita nga Siya wala maghimo sa paningkamot sa pagdani sa atension kun pagpangita ug dungog sa Iyang kaugalingon. Niini Siya lahi kaayo gikan sa mga saserdote ug mga magma-mando, ug sila nahadlok nga Siya dili mopugos sa pag-angkon sa trono ni David. Sa nagsinabtanay ang usag-usa, sila

[519]

nagkasabut nga kuhaon Siya pinaagi sa kusog, ug ipahibalo Siya nga hari sa Israel. Ang mga disipulo nakighiusa sa daghang tawo sa pagsulti nga ang trono ni David maoy angay nga panulondon sa ilang Magtutud- lo. Ang pagkamapaubsanon ni Kristo, sila nag- ingon, maoy hinungdan nga Siya mobalibad nianang dungoga. Tugoti ang mga tawo nga magtuboy sa ilang Manluluwas. Tugoti ang garbosong mga saserdote ug mga magmaman- do nga mapugos sa pagpasidungog Kaniya kinsa mianhi nga nabistehan sa awtoridad sa Dios.

[520] Sila sa masingkamoton naghan-ay pagdala sa ilang tuyo; apan si Jesus nakakita unsa ang ilang ginalaraw, ug nakasabut, sama nga sila dili makasabut, unsa ang resulta nianang kalihokan. Bisan karon ang mga saserdote ug mga magmamando nangita sa Iyang kinabuhi. Sila nag-akusar Kaniya nga nagdani sa mga tawo pag- pahilayo kanila. Ang kagubot ug ang pagrebelde maoy mosunod sa tinguha sa pagbutang Kaniya diha sa trono, ug ang buhat sa espirituhanong ginharian mabalda. Sa walay langay ang kalihokan kinahanglan hunongon. Sa mitawag sa Iyang mga disipulo, si Jesus nagsugo ka- nila sa pagkuha sa sakayan ug mibalik dayon ngadto sa Capernaum, nga nagbilin Kaniya aron pagpapauli sa mga tawo.

Wala pa kaniadto mahitabu nga ang sugo gikan kang Kristo daw imposibli nga matuman. Ang mga disipulo dugay nang naglaum sa usa ka inila nga kalihokan sa pagpahimutang kang Jesus didto sa trono; dili sila makaantus sa hunahuna nga kining tanang kadasig moabut sa walay hinungdan. Ang daghang tawo nga nanagtigum aron pagtambong sa Pasko matinguhaon sa pagtan-aw sa bag-ong propeta. Alang sa Iyang mga su- mosunod kini daw mao ang bu- lawanong higayon sa pag- tukod sa ilang hinigugmang Magtutudlo diha sa trono sa Israel. Diha sa dan-ag niining bag-ong ambisyon ma- lisud alang kanila nga mopahawa sa ilang kaugalingon, ug mag- biya kang Jesus nga usara didto sa mamingawng baybayon. Sila misupak nianang pakahan-aya; apan si Jesus karon misulti uban ang awtoridad nga wala pa kaniadto mahimo ngadto kanila. Sila nahibalo nga ang dugang pang pagsupak wala nay mahimo, ug sa hilum mipadulong sila paingon sa dagat.

Si Jesus karon misugo sa panon sa katawhan sa pagbulagbulag; ug ang Iyang paagi disidido kaayo nga sila dili makabalibad. Ang mga pulong sa pagdayeg ug pagtuboy nangawala sa ilang mga ngabil.

Sa buhat sa pag-abante aron pagdakop Kaniya ang ilang mga lakang napunggan, ug ang malipayon, matinguhaon nga tinan-awan nawalagikan sa ilang mga dagway. Nianang panon sa katawhan may mga tawo nga kusganon ug hunahuna ug lig-on ug tinguha; apan ang harianong katakus ni Jesus, ug ang Iyang mahinay nga mga pulong sa pagsugo, nakapahilum sa kasamok, ug nakapakyas sa ilang mga piano. Ilang nailhan diha Kaniya ang usa ka gahum labaw sa tanang yutan-ong awtoridad, ug sa walay pangutana sila misugot.

[521]

Sa dihang nahibilin nga nag-inusara, si Jesus “miad-to sa ibabaw sa bukid nga naglain aron sa pag-ampo.” Sa daghang mga takna Siya nagpadayon sa pagpangal-yupo sa Dios, Dili alang sa Iyang kaugalingon apan alang sa mga tawo kadtong mga pag-ampo. Siya nag-ampo sa gahum nga ikapakita sa mga tawo ang langitnong kinaiya sa Iyang misyon, nga si Satanas dili makapabuta sa ilang pagsabut ug matuis ang ilang paghukom. Ang Man-luluwas nahibalo nga ang Iyang mga adlaw sa personal nga pagbuhat sa yuta hapit na matapus, ug nga pila lang ang modawat Kaniya ingon nga ilang Manluluwas. Diha sa pag-agulo ug pakigbisug sa kalag Siya nag-ampo alang sa Iyang mga disipulo. Sila sa hilabihan pagasulayan. Ang ilang dugay-nang gihigugmang paglaum, nga pinasikad sa inila nga paglingla, mahimong mapakyas sa labing mapait ug makapahibos nga kahimtang. Sa bahin sa pagtuboy Kaniya sa trono ni David sila magsak-si sa Iyang paglansang sa krus. Mao kini ang matuod Niyang pagkorona. Apan sila wala makasabut niini, ug resulta niini ang makusog nga mga tentasyon moabut kanila, diin malisud alang kanila sa pag-ila niini ingon nga mga tentasyon. Kon wala ang Espiritu Santo nga pagdan-ag sa hunahuna ug magpalapad sa pagsabut ang pagtuo sa mga disipulo mapakyas. Masakit alang kang Jesus nga ang ilang pagtagad sa Iyang ginharian mao, sa kinadak-ang bahin, limitado sa kalibutanong gahum ug dungog. Alang kanila ang lulan mabug-at diha sa Iyang kasingkasing, ug Iyang gipahungaw ang Iyang mga pagpangalyupo uban sa mapait nga pag-agulo ug mga luha.

Ang mga disipulo wala dayon mogikan sa baybay, sa gisugo ni Jesus kanila. Sila naghulat sa diyotay nga panahon, naglaum nga Siya moadto kanila. Apan samtang ilang nakita nga ang kangitngit madali nga nagaa-but, sila “misakay sa sakayan, ug milawig sa dagat pa-ingon sa Capernaum.” Sila mibiya kang Jesus nga may

[522]

mga kasingkasing nga wala matagbaw, nga walay pai- lub Kaniya kay sa kaniadto nga pag-ila Kaniya ingon nga ilang Ginoo. Sila nagbagolbol tungod kay sila wala tugoti sa pagproklamar Kaniya nga hari. Sila nagbasul sa ilang kaugalingon sa pagsugot dayon sa Iyang gisu- go. Sila nangatarungan nga kon sila nagpugos pa sila makatuman sa ilang tuyo.

Ang kakulang sa pagtuo maoy nagagahum sa ilang mga hunahuna ug mga kasingkasing. Ang gugma sa du- ngog nakabuta kanila. Sila nahibalo nga si Jesus gidum- tan sa mga Pariseo, ug sila matinguhaon nga makita Siya nga ikatuboy ingon nga ilang nahunahunaan nga Siya maggamao. Ang pagpakighiusa sa usa ka Magtutudlo nga makabuhay sa gamhanang mga milagro, apan paga- insultohon nga mga limbongan, maoy usa ka pagsulay nga dili nila maantus. Mahimo ba sila kanunay nga il- hon nga mga sumosunod sa bakakong manalagna? Dili ba si Kristo mopadayag sa Iyang aw- toridad ingon nga hari? Ngano man nga Siya nga nagabatok nianang gahu- ma wala magpakita sa Iyang kaugalingon sa Iyang matuod nga kinaiya, ug maghimo sa ilang dalan nga dili ka- ayo masakit? Ngano nga wala Niya luwasa si Juan Bautista gikan sa mapintas nga kamatayon? Pinaagi niana ang mga disipulo nangatarungan hangtud nga sila nag- dala diha sa ilang kaugalingon sa dakung kangitngit espirituhanon. Sila nangutana, Mahimo ba si Jesus nga usa ka impostor, sama sa giingon sa mga Pariseo?

[523] Ang mga disipulo nianang adlaw nakasaksi sa ka- hibulongang mga buhat ni Kristo. Daw ang langit nana- ug ngadto sa yuta. Ang handumanan nianang bililhon, mahimayaong adlaw magapuno unta kanila sa pagtuo ug paglaum. Sila, gikan sa kadagaya sa ilang mga kasingkasing, nagsultihanay ba paghiusa kabahin niining mga butanga, dili unta sila makasulod sa tentasyon. Apan ang ilang pagkapakyas nakapuno sa ilang mga hunahuna. Ang mga pulong ni Kristo, “Tiguma ang mga salin, . . . aron walay mausik,” wala mata- gad. Kadto maoy mga takna sa dagkung mga panalangin ngadto sa mga disipulo, apan sila nahikalimot niining tanan. Sila diha sa tali- wala sa nasamok nga tubig. Ang ilang mga hunahuna nabagyohan ug nawad- an sa katarungan, ug ang Ginoo naghatag kanilag butang nga makapasakit sa ilang mga kalag ug mag- okupar sa ilang mga hunahuna. Ang Dios usahay maghimo niini kon ang tawo maghi- mog lulan ug mga kasamok sa iyang kaugalingon. Ang mga disipulo

wala magkinahanglan nga maghimog kasamok. Ang katalagman sa madali nagakaduol na.

Ang makusog nga bagyo misunod na kanila, ug sila wala maandam niini. Kini kalit nga kalainan, kay ang adlaw nga miagi maayo man; ug sa mihasmag ang ku- sog nga hangin, sila nangahadlok. Ilang nakalimtan ang ilang mga kasakit, ang ilang kakulang sa pagtuo, ug ang ilang pagkawalay pailub. Ang tagsatagsa nagbuhat aron ang sakayan dili malunod. Duol lang ang gilay-on sa dagat gikan sa Betsata ngadto sa punta diin sila nagtinguha sa pagpakighibalag kang Jesus, ug sa ordinaryo nga panahon ang panaw nagkinahanglan lamang ug pila ka takna; apan karon sila gipalid sa layo ug nagkalayo gikan sa punta nga ilang gipangita. Hangtud sa ikaupat nga oras bantayanan sa kagabhion sila naninguha sa pagbugsay. Unya ang mga naluyang mga tawo nagtugyan na lang sa ilang kaugalingon nga nawala sa agi. Diha sa bagyo ug kangitngit sa dagat nagtudlo kanila sa ilang kaugalingong walay ikatabang, ug sila nangandoy sa presensia sa ilang Magtutudlo.

Si Jesus wala mahikalimot kanila. Ang Magbalantay sa kabaybayonan nakakita niadtong nangahadlok nga mga tawo nga nakigbisog sa bagyo. Walay usa ka higayon nga nawala ang Iyang pagtanaw sa Iyang mga disipulo. Uban sa halalum nga pagtagad ang Iyang mga mata nagasunod sa gitugpo-sa-bagyo nga sakayan uban sa iyang bililhong karga; kay kining mga tawhana magamao ang kahayag sa kalibutan. Sama sa inahan uban sa maloloyong gugma nagabantay sa iyang anak, mao man usab ang maloloyong Agalon magabantay sa Iyang mga disipulo. Sa diha nga ang ilang mga kasingkasing nakalma na, ang ilang dili balaan nga ambisyon nahilum, ug sa pagpaubos nag-ampo sila sa hinabang, kini gihatag kanila. [524]

Sa higayon nga sila nagtuo sa ilang kaugalingon nga nawala na, ang diyotayng dan-ag sa kahayag nagpakita sa misterioso nga lawas nga nagkaduol kanila diha sa tubig. Apan sila wala mahibalo nga kadto si Jesus. Ang Usa nga miabut aron pagtabang kanila nga ilang giisip nga kaaway. Ang kalisang nagahari kanila. Ang mga buktion nga nagakupot sa mga bugsay nga may mga kusog sama sa puthaw karon mibuhi niini. Ang sakayan mitulotakilid sa pagbuot sa mga balud; ang tanang mga mata mitutok didto sa talanawon sa usa ka

tawo nga naga- lakaw sa ibabaw sa maputing-tumoy sa mga balud sa nagabula nga dagat.

Ilang gihunahuna nga kadto abat nga nagpaila sa ilang kalaglagaan, ug sila misinggit sa kahadlok. Si Jesus mipaduol sama sa Siya moagi kanila; apan sila nakaila Kaniya, ug misinggit, naghangyo sa Iyang hinabang. Ang ilang hinigugmang Magtutudlo milingi, ang Iyang tingog nakapahilum sa ilang kahadlok, “Salig kamo, Ako kini; ayaw kamo kalisang.”

Dihadiha sa ilang gihatagag dakung dungog ang ka- hibulongang kamatuoran, si Pedro hapit nga anaa na sa iyang kiliran uban ang kalipay. Daw dili pa kaayo siya makatuo, siya misinggit, “Ginoo, kon Ikaw man ugaling kana, paanhaa ako diha Kanimo sa ibabaw sa tubig. Ug Siya miingon kaniya, Umari ka.”

Sa mitan-aw ngadto kang Jesus, si Pedro nagalakaw nga maligon; apan sama sa natagbaw sa kaugalingon siya milingi ngadto sa iyang mga kauban sa sakayan, ang iyang mga mata wala na didto sa Manluluwas. Ang

[525] Oituy-od ni Jesus ang Iyang kamot ug niingon, “O kamo nga
[526] gamay sa pag- too, sa diin ba kamo inagaduhaduha? hangin masaba. Ang mga balud nagaligid sa ibabaw, ug midiritso sa taliwala niya ug sa Magtutudlo; ug siya nahadlok. Sa diyotayng panahon si Kristo natago sa iyang pagtan-aw, ug ang iyang pagtuo naluya. Siya misugod sa pagkaunlod. Apan samtang ang mga balud na- kigsulti sa kamatayon, si Pedro miyahat sa iyang mga mata gikan sa masuk-anong mga tubig, ug gitutok ngadto kang Jesus, misinggit, “Ginoo, luwasa ako.” Dihadiha si Jesus mikupot sa gituy-od nga kamot, miingon, “O tawong diyotayg pagtuo, nganong nagduhaduha ka man?”

Sa nagalakaw nga nagtapad, ang kamot ni Pedro didto sa iyang Magtutudlo, mitikang silang duha didto sa sakayan. Apan si Pedro karon naupoy na ug naghilum. Wala na siyay katarungan nga magpagarbo ibabaw sa iyang mga kauban, kay pinaagi sa kakulang sa pagtuo ug pagpataas sa kaugalingon haduol na malaglag ang iyang kinabuhi. Sa dihang gilingiw niya ang iyang mga mata kang Jesus, ang iyang pagtunob mawala, ug siya naunlod sa taliwala sa mga balud.

Sa diha nga ang kasamok magaabut kanato, unsa ka sagad nga kita mahisama kang Pedro! Kita motan- aw sa mga balud, inbis

magtutok sa atong mga mata ngadto sa Manluluwas. Ang atong pagtunob modalin-as, ug ang garbosong mga tubig molapaw sa atong mga kalag. Si Jesus wala magsugo kang Pedro nga moadto Kaniya aron nga siya malaglag; Siya dili magtawag kanato sa pagsunod Kaniya, ug unya pasagdan kita. “Ayaw kahadlok,” Siya miingon; “kay nalukat Ko na ikaw, na- tawag Ko na ikaw pinaagi sa imong ngalan; ikaw Ako man. Sa diha nga ikaw magaubog sa mga tubig, Ako magauban kanimo; ug sa mga kasapaan, sila dili maga- lapaw kanimo; sa diha nga ikaw magalakaw latas sa ka- layo, ikaw dili masunog; ni ang kalayo mosilaub diha kanimo. Kay Ako mao si Jehoba nga imong Dios, ang Balaan sa Israel, ang imong Manluluwas.” Isa. 43:1-3.

[527]

Si Jesus nakabasa sa mga kinaiya sa Iyang mga di-sipulo. Siya nahibalo unsa ka malisud nga ang ilang pagtuo pagasulayan. Niining hitabu didto sa dagat Siya naghandum sa pagpakita ngadto kang Pedro sa iyang kaugalingong kaluyahon,—sa pagpakita nga ang iyang kasegurohan kanunay nga nagasalig sa langitnong gahum. Sa taliwala sa mga bagyo sa tentasyon siya maga- lakaw nga walay katalagman kon lamang sa dili pagsalig sa kaugalingon makasalig diha sa Manluluwas. Diha sa dapit nga naghunahuna siya nga maligon nga si Pedro maluya; ug dili hangtud nga siya nakaila sa iyang kaluyahon nga siya makahibalo sa iyang kinahanglan sa pagsalig kang Kristo. Kon siya nakakat-on sa leksiyon nga gihimo ni Jesus pagtudlo kaniya sa experiensia sa dagat, dili unta siya mapakyas sa diha nga ang dakung pagsulay miabut kaniya.

Adlaw adlaw ang Dios nagtudlo sa Iyang mga anak. Pinaagi sa mga kahigayonan sa inadlawng kinabuhi Siya nag-andam kanila sa pagbuhat sa ilang bahin sa ha- luag nga buhatan diin ang Iyang kalooy magatudlo kanila. Ang kahimtang sa inadlaw nga pagsulay nga ma- gasukod sa ilang kadaugan kun kapildihan sa dakung kalisdanan sa kinabuhi.

Kadtong mapakyas sa pagsabut sa ilang kanunayng pagsalig sa Dios madaug sa tentasyon. Kita tingali naghunahuna karon nga ang atong mga tiil nagbarug nga malig-on, ug nga dili na kita matarug. Kita tingali ma- kaingon uban sa pagsalig, Ako nahibalo kon kinsa ang akong ginatuohan; walay makauyog sa akong pagtuo diha sa Dios ug sa Iyang pulong. Apan si Satanas nagplano sa pagkuha sa bintaha sa atong panulondon ug naugmad nga hiyas sa kinaiya, ug sa

[528] pagbuta sa atong mga mata sa atong kaugalingong mga kinahanglan ug mga depik- to. Diha lamang sa pag-ila sa atong kaugalingong mga kaluyahon ug magtan-aw sa malig-on ngadto kang Jesus nga kita makalakaw nga seguro.

[529] Wala madugay nga si Jesus nahimutang sa Iyang dapit sa sakayan nga ang hangin mihunong, “Ug diha- diha ang sakayan midunggo sa yuta nga ilang giadtoan.” Ang gabii sa kalisang nasundan sa kahayag sa kaadla- won. Ang mga disipulo, ug ang uban nga diha sa sakayan, miyukbo sa tiilan ni Jesus uban sa mapasalamaton nga mga kasingkasing, nga nagaingon, “Sa pagkamatu- od Ikaw mao ang Anak sa Dios!”

Ang Krisis Didto sa Galilea

Sa diha nga si Kristo nagpugong sa mga tawo sa pagpahibalo nga Siya hari, Siya nahibalo nga ang pa- nahon sa pagbali sa Iyang kasaysayan miabut na. Ang daghang panon sa katawhan nga naghandum sa pagtu- boy Kaniya ngadto sa trono karon motalikod Kaniya ugma damlag. Ang pagkapakyas sa ilang hinakog nga ambisyon mibalhin sa ilang gugma ngadto sa pagdumot, ug ang ilang pagdayeg ngadto sa mga pagtunglo. Apan sa nahibaloan kini, wala Siyay paglaum nga gitanyag sa Iyang mga sumosunod sa yutan-ong balus. Alang sa usa nga mianha nga naghandum nga mahimong Iyang disipulo Siya miingon, “Ang mga milo adunay kalublo- ban, ug ang mga langgam sa kalangitan adunay mga sa- lag; apan ang Anak sa Tawo walay dapit nga kapahu- layan sa Iyang ulo.” Mat. 8:20. Kon ang mga tawo ma- kabaton sa kalibutan kauban ni Kristo, ang daghan ka- ayong mga tawo motanyag Kaniya sa ilang paglaban; apan kanang matanga sa serbisyo dili Niya madawat. Alang niadtong nasakup Kaniya karon adunay daghan nga nadani sa paglaum sa kalibutanong ginharian. Kini sila wala malimbongi. Ang halalum nga pagtudlong es- pirituhanon diha sa milagro sa mga tinapay wala ma- sabit. Kinahanglan nga kini ipatin-aw. Ug kining bag - ong [530] pagpadayag magadala uban niini sa suod nga pag- usisa.

Ang milagro sa mga tinapay ginareport sa layo ug sa duol, ug sayo kaayo sa buntag nga misunod ang mga tawo nagpunsisok ngadto sa Betsata aron pagpakigkita kang Jesus. Sila miabut nga daghan kaayo, pinaagi sa yuta ug sa dagat. Kadtong mibiya Kaniya sa miaging ga- bii mibalik, nga nagtinguha sa paghibalag Kaniya didto; kay walay sakayan diin Siya makaagi tabok sa pikas bay- bayon. Apan ang ilang pagpangita walay bunga, ug daghan mibalik sa Capernaum, nga sa gihapon nangita Kaniya.

Nianang panahona miabut Siya sa Genesaret, human sa pagka- palta sa usa ka adlaw. Dihadiha nga nahi- baloan nga Siya midunggo, ang mga tawo “nagpanala- gan ngadto-nganhi sa tanang dapit niadtong yutaa, ug gisugdan nila ang pagpangdala sa mga masakiton

diha sa mga higdaanan ngadto sa bisan diing dapit, diin anaa Siya sumala sa ilang madunggan.” Mar. 6:55.

[531] Human sa diyotayng panahon Siya miadto sa sina- goga, ug didto kadtong gikan sa Betsata nakakaplag Kaniya. Sila nakahibalo gikan sa Iyang mga disipulo giunsa Niya pagtadlas ang dagat. Ang kabangis sa bagyo, ug ang daghang mga oras sa walay bunga nga pagbugsay ba- tok sa supak nga hangin, ang pagpakigkita ni Kristo nga nagalakaw sa ibabaw sa tubig, ang mga kahadlok nga ilang gibati, ang Iyang masaligong mga pulong, ang pagbuhat pagpangahas ni Pedro ug ang iyang resulta, uban sa kalit nga pagpahunong sa bagyo ug pagdunggo sa sakayan, ang tanan gisubli sa matinu- manon ngadto sa natingala nga mga tawong nagpanon. Dili pa konten- to niini, bisan pa, daghan ang mitigum libut kang Jesus, nga nangutana, “Magtutudlo, kanus-a Ka pa man mahiabut dinhi?” Sila naglaum nga makadawat gikan sa Iyang kaugalingong mga ngabil sa dugang pa hitabu sa milagro. Si Jesus wala magpatagbaw sa ilang pagkamasusi- hon. Siya sa masub-anon miingon, “Kamo nangita Ka- nako dili tungod kay nakakita kamo sa mga milagro, apan tungod kay kamo nakakaon man sa tinapay ug na- ngabusog.” Sila wala mangita Kaniya gikan sa motibong may kapuslanan; apan samtang nga sila gibusog sa mga tinapay, sila naglaum gihapon nga makadawat sa tem- poraryong kaayohan pinaagi sa pagsuod sa ilang kaugalingon ngadto Kaniya. Ang Manluluwas nagsulti kanila, “Ayaw ninyo paghagoi ang kalan-on nga mawagtang ra, kon dili mao hinuoy hagoi ninyo kanang kalan-on nga molungtad ngadto sa kinabuhing dayon.” Ayaw pangitaa ang kaayohang materyal lamang. Ayaw toguti nga kini ang labawng paningkamot sa paghatag sa kinabuhi karon, apan pangitaa ang espirituhanong pagkaon, bisan ang kaalam nga magapadayon hangtud sa kinabuhing dayon. Kini mahatag lamang sa Anak sa Dios; “kay alang Kaniya ang Dios nga Amahan nagtimaan.”

Sa maong higayon ang interes sa mga nanagpata- linghog na- pahigmata, Sila misinggit, “Unsa man ang among himuon, aron nga kami makabuhat sa buloha- ton sa Dios?” Sila naghimo sa daghan ug mabug-at nga mga bulohaton aron lamang pagrekomendar sa ilang kaugalingon ngadto sa Dios; ug sila andam sa pagpataling- hog sa bisan unsa nga bag-ong tulomanon diin sila ma- kakuha ug dakung kaayohan. Ang ilang pangutana nag- kahulogan, Unsa may among

himuon aron nga kami makadawat sa langit? Unsa man ang bili nga gikinahanglan aron ibayad ug makabaton sa kinabuhing umalabut?

“Si Jesus mitubag ug miingon kanila, Mao kini ang buhat sa Dios, nga kamo motuo Kaniya kinsa Iyang gi- padala.” Ang bili sa langit mao si Jesus. Ang dalan ngadto sa langit pinaagi sa pagtuo diha sa “Kordero sa Dios, nga magakuha sa sala sa kalibutan.” Juan 1:29.

Apan ang mga tawo wala magpili sa pagdawat niining pahayaga sa langitnong kamatuoran. Si Jesus nag- himo sa maong buhat nga gisulti sa tagna nga buhaton sa Mesiyas; apan sila wala makasaksi unsa ang ilang hinakog nga paglaum nga gihulagway ingon nga Iyang buhat. Si Kristo gayud kausa nagpakaon sa daghang tawo sa mga tinapay; apan sa kaadlawan ni Moises ang Israel gipakaon sa manna sa kap-atan ka tuig, ug labi pang dakung mga panalangin ginatinguha gikan sa Mesiyas. Ang ilang wala matagbaw nga mga kasingkasing nangutana ug ngano, kon si Jesus makahimo sa daghang mga milagrosong buhat ingon nga ilang nasaksihan, dili ba Siya makahatag ug maayong panglawas, kusog, ug kadatu sa tanan Niyang katawhan, pagawson sila gikan sa nanagdaugdaug kanila, ug ituboy sila ngadto sa gahum ug dungog? Ang kamatuoran nga Siya nag-angkon nga Pinadala sa Dios, ug unya mibalibad nga maoy ma- hari sa Israel, maoy usa ka misteryo ng dili nila masabtan. Iyang pagdumili gilain pagsabut. Daghan ang nag- hunahuna nga Siya dili magpakita sa Iyang pag-angkon sa dungog tungod kay Siya sa Iyang kaugalingon nagdu- haduha sa langitnong kinaiya diha sa Iyang misyon. Pinaagi niana ilang naablihan ang ilang mga kasingkasing ngadto sa kawalay pagtuo, ug ang binhi nga gipugas ni Satanas nagdalag bunga sa iyang matang, diha sa dili pagsinabtanay ug pagbatok.

Karon, katunga mabiaybiayon, ang usa ka magtutudlo nangutana, “Unsa ang ilhanan nga ipakita Nimo, aron nga kami makakita, ug motuo Kanimong? Unsa man ang Imong ginabuhat? Ang among mga amahan nanag- pangaon sa manna didto sa kamingawan; sumala sa na- hisulat, Siya naghatag kanila sa tinapay gikan sa langit aron kaanon.”

Ang mga Judiyo nagpasidungog kang Moises nga ma-oy maghahatag sa manna, nga naghatag sa pagdayeg sa ginamiton, nawala ang pagtan-aw Kaniya kinsa maoy naghimo sa buhat. Ang ilang mga

[532]

[533] amahan nanagbagul- bol batok kang Moises, ug nagduhaduha ug naglimod sa iyang langitnong buhat. Karon sa samang espiritu ang mga anak nagsalikway sa Usa nga nagadala sa mensahe sa Dios ngadto sa ilang kaugalingon. Unya miingon si Jesus ngadto kanila, “Sa pagkamatuod, sa pagkama- tuod, Ako nagaingon kaninyo, si Moises wala maghatag kaninyo sa tinapay gikan sa langit.” Ang maghahatag sa manna nagatindog sa taliwala nila. Si Kristo sa Iyang Kaugalingon mao ang nangulo sa mga Hebreohanon tad- las sa kamingawan, ug adlaw adlaw nagpakaon kanila sa tinapay gikan sa langit. Kana nga pagkaon mao ang usa ka matang sa matuod nga tinapay gikan sa langit. Ang makahatag-kinabuhi nga Espiritu, nga nagadagay- day gikan sa walay katapusang kahupnganan sa Dios, mao ang matuod nga manna. Si Jesus miingon, “Kay ang tinapay sa Dios mao kadtong nanaug gikan sa langit, ug nagahatag kinabuhi ngadto sa kalibutan.” Juan 6:33, R.V.

Sa naghunahuna gihapon nga kadto temporaryo nga pagkaon diin gihisgutan ni Jesus, ang pila sa Iyang mag- papatalinghog misulti, “Ginoo, hatagi kami kanunay nianang tinapaya.”

Ang panagway nga gigamit ni Kristo sinati na sa mga Judiyo. Si Moises, pinaagi sa pagdasig sa Espiritu Santo, miingon, “Ang tawo dili mabuhi sa tinapay lamang, kondili sa tagsatagsa ka pulong nga nagagula gikan sa baba sa Ginoo.” Ug ang propeta nga si Jeremias nagsulat, “Ang Imong mga pulong hikaplagan, ug gika- on ko sila; ug ang Imong pulong alang kanako maoy ka- lipay ug pagmaya sa akong kasingkasing.” Deut. 8:3; Jer. 15:16. Ang mga rabbi sa ilang kaugalingon may sinul- tihan, nga ang pagkaon sa tinapay, sa iyang kahulogang espirituhanon, mao ang pagtuon sa balaod ug paghimo sa mga maayong mga buhat; ug usahay ginain- gon nga sa pag-anhi sa Mesiyas ang tanang Israel pagapakan-on. Ang pagtudlo sa mga propeta nakapaklaro sa halalum nga leksiyon nga espirituhanon sa milagro sa mga tinapay. Kini nga leksiyon [534] gipangita ni Jesus aron pag- ngadto sa nanagpatalinghog didto sa sinagoga. Kon sila nakasabut sa mga Kasulatan, sila unta makasabut sa Iyang mga pulong sa Iyang pag-ingon, “Ako mao ang tinapay sa kinabuhi.” Sa adlaw lang nga miagi, nga ang dakung panon sa katawhan, sa dihang maluya ug malus- pad, gipakaon sa tinapay nga Iyang gihatag. Ingon nga gikan nianang tinapay sila nakadawat sa kusog sa la- was ug pagkahumpay, busa gikan kang Kristo sila

makadawat sa espirituhanong kusog ngadto sa kinabuhing dayon. “Siya nga moanhi Kanako,” Siya miingon, “dili na gutomon; ug siya nga motuo Kanako dili na paga- uhawon.” Apan Siya midugang, “Kamo usab nakakita Kanako, ug wala motuo.”

Sila nakakita kang Kristo, pinaagi sa pagsaksi sa Espiritu Santo sa pagpadayag sa Dios ngadto sa ilang mga kalag. Ang buhing kamatuoran sa Iyang gahum diha kanila kada adlaw, apan sila naghangyo sa laing il- hanan. Kon kini gihatag pa, sila magpa- bilin gihapon sa dili pagtuo sama sa kaniadto. Kon sila dili motuo sa ilang nakita ug nadungog, walay kapuslanan nga magpa- kita pa kanila sa dugang pang kahibulongang mga bu- ha. Ang kawalay pagtuo makakaplag gihapon sa pama- libad alang sa pagduhaduha, ug mangatarungan pa bisan sa positibong kamatuoran.

Nag-usab si Kristo pagpangalyupo niadtong mga ga- hion ug mga kasingkasing. “Siya nga moanhi Kanako dili Ko gayud isalik- way.” Ang tanan nga modawat Kani-ya diha sa pagtuo, Siya miingon, makadawat sa kinabuhing dayon. Walay usa nga mawala. Walay kinahanglan sa mga Pariseo ug mga Sadusio aron paglantugi sa uma- labut nga kinabuhi. Dili na kinahanglan nga ang mga tawo magbal- ata sa walay paglaum nga pagkaguol ibabaw sa ilang minatay. “Mao kini ang kabubut-on Niya nga nagpadala Kanako, nga ang tagsatagsa nga maka- kita sa Anak, ug magatuo Kaniya nga nagapadala Kana- ko, makadawat sa kinabuhing dayon: ug Ako siyang banhawon sa katapusang adlaw.”

[535]

Apan ang mga lider sa mga tawo nasuko, “ug sila miingon, Dili ba kini si Jesus, ang anak ni Jose, kinsang amahan ug inahan atong nahibaloan? unsa mang pagka- butanga nga Siya miingon, Ako mianhi gikan sa langit?” Sila naninguha sa pagpainit sa pagdumot pinaagi sa pag- hisgot sa mabiaybiayon sa mapaubsanong kagikan ni Jesus. Sila sa masuk-anon naghisgot sa Iyang kinabuhi ingon nga mamomuo nga Galileanhon, ug sa Iyang pa- milya ingon nga kabus ug timawa. Ang mga pag-angkon niining walay kaalam nga panday, sila nag-ingon, dili angay sa pagtagad. Ug kabahin sa Iyang misteriosong pagkatawo sila nagdasig nga Siya adunay giduhaduhan nga kagikan, pinaagi niini girepresentar ang tawhanong kagikan sa Iyang pagkatawo ingon nga mansa sa Iyang kasaysayan.

Si Jesus wala mosulay sa pagsaysay sa misteryo sa Iyang pagkatawo. Siya wala maghimo sa tubag sa mga pangutana kabahin

sa Iyang pagkanaug gikan sa langit, sama sa Iyang gihimo nga wala sa mga pangutana kabahin sa Iyang paglakaw sa dagat. Siya wala magtawag sa atensyon ngadto sa mga milagro nga nagtimaan sa Iyang kinabuhi. Sa boluntaryo Siya naghimo sa Iyang kaugalingon nga walay kadunganan, ug nagdala sa Iyang kaugalingon sa porma sa pagkaulipon. Apan ang Iyang mga pulong ug mga buhat nagpadayag sa Iyang kinaiya. Ang tanan kinsang kasingkasing naablihan sa langitnong pagdan-ag makaila Kaniya, “Ang Bugtong-hinigugma sa Amahan, puno sa grasya ug kamatuoran.” Juan 1:14.

[536] Ang pagdumot sa mga Pariseo nagkalalum kay sa makita sa ilang mga pangutana; kini adunay gamot sa pagkabalit-ad sa ilang mga kasingkasing. Ang tagsatagsa ka pulong ug buhat ni Jesus nakapainit sa pagkasuko diha kanila; kay ang espiritu nga ilang gihigugma dili makakaplag diha Kaniya sa kuerdas nga motubag.

“Walay tawo nga makaanhi Kanako, gawas nga ang Amahan nga nagpadala Kanako magdani kaniya; ug Ako siyang banhawon sa katapusang mga adlaw. Nahasulat na sa mga propetas, Ug sila tanan pagatudloan sa Dios. Ang tagsatagsa ka tawo nga nakadungog, ug nakahibalo sa Amahan, moanhi Kanako.” Walay makaduol kang Kristo, gawas niadtong motubag sa pagdani sa gugma sa Amahan. Apan ang Dios nagkabig sa tanang mga kasingkasing ngadto Kaniya, ug kadto lamang nga mosu- pak sa Iyang pagkabig maoy mobalibad sa pag-adto kang Kristo.

Diha sa mga pulong, “Sila tanan pagatudloan sa Dios,” si Jesus naghigot sa tagna ni Isaias: “Ug ang tanan nimong mga anak pagatudloan ni Jehoba; ug daku ang pakigdait sa imong mga anak.” Isa. 54:13. Kining kasulatan giangkong sa mga Judiyo nga alang sa ilang ka-ugalingon. Maoy ilang pagarbo nga ang Dios maoy ilang magtutudlo. Apan si Jesus nagpadayag unsa ka pakyas kining ilang pag-angkon; kay Siya miingon, “Ang tagsatagsa ka tawo nga nakadungog, ug nakakat-on sa Amahan, moanhi Kanako.” Pinaagi lamang kang Kristo nga sila makadawat sa kahibalo sa Amahan. Ang pagkatawanon dili makaantus sa pagtan-aw sa Iyang himaya. Kadtong nakakat-on sa Dios nagapatalinghog sa tingog sa Iyang Anak, ug diha kang Jesus sa Nasaret sila naka-ila Kaniya kinsa pinaagi sa kinaiyahan ug pagpadayag nagapahibalo sa Amahan.

“Sa pagkamatuod, sa pagkamatuod, nagaingon Ako kaninyo, Siya nga mituo Kanako adunay kinabuhing dayon.” Pinaagi sa

hinigugmang Juan, nga nagpatalinghog niining mga pulonga, ang Espiritu Santo nagpahibalo sa mga iglesya, “Mao kini ang pamatuod; nga ang Dios naghatag kanato sa kinabuhing dayon, ug kining kinabuhi diha sa Iyang Anak. Ang nakapanag-iya sa Iyang Anak, may kinabuhi.” 1 Juan 5:11, 12. Ug si Jesus mii-ngon, “Ako magabanhaw kaniya sa katapusang adlaw.” Si Kristo nahimong usa ka unod kauban nato, aron nga kita mahimong usa ka espiritu diha Kaniya. Kini pinaagi sa gahum niining panaghiusa nga kita mabanhaw gikan sa lubnganan,—dili lamang sa pagpamatuod sa gahum ni Kristo, apan tungod, pinaagi sa pagtuo, ang Iyang kinabuhi nahimong atua. Kadtong nakakita kang Kristo sa Iyang matuod nga kinaiya, ug magdawat Kaniya sa sulod sa kasingkasing, adunay kinabuhing dayon. Pinaagi sa Espiritu nga si Kristo magpuyo dinhi kanato; ug ang Espiritu sa Dios, nga dawaton diha sa kasingkasing pinaagi sa pagtuo, mao ang sinugdan sa kinabuhing dayon.

[537]

Ang mga tawo naghisgot kang Kristo sa manna nga gikaon sa ilang mga amahan didto sa kamingawan, sama sa paghimo niadtong pagkaon maoy daku pa nga milagro kay sa gihimo ni Jesus; apan Siya nahibalo unsa ka gamay niadtong gasaha kon itandi sa panalangin nga Iyang gianhian sa paghatag. Ang manna makapatabaw lamang sa pagpuyo dinhi sa yuta; kini wala makapugong sa nagaabut nga kamatayon, ni magseguro sa kinabuhing dayon; apan ang tinapay gikan sa langit makaamo- ma sa kalag ngadto sa walay katapusang kinabuhi. Ang Manluluwas miingon, “Ako mao ang tinapay sa kinabuhi. Ang inyong mga amahan nagkaon sa manna didto sa kamingawan, ug nangamatay. Kini mao ang tinapay nga nanaug gikan sa langit, aron ang tawo makakaon niini, ug dili mamatay. Ako mao ang buhing tinapay nga nanaug gikan sa langit: bisan kinsa nga tawo mokaon niining tinapay, siya mabuhi sa walay katapusan.” Niining butang talan-awon si Kristo karon nagdugang ug lain. Pinaagi lamang sa pagpakamatay nga Siya makabahinbahin ug kinabuhi sa mga tawo, ug diha sa mga pulong nga mosunod Siya nagtudlo sa Iyang kamatayon ingon nga paagi sa kaluwasan. Siya miingon, “Ang tinapay nga Akong ihatag mao ang Akong unod, nga Akong iha- tag alang sa kinabuhi sa kalibutan.”

Ang mga Judiyo hapit na magsaulog sa Pasko sa Jerusalem, sa handumanan sa gabii sa pagluwas sa Israel, sa diha nga ang maglalaglag nga manulonda nag- hampak sa mga puloy-anan sa

[538]

Ehipto. Niadtong nating karnero sa pasko ang Dios naghandum kanila nga mo- tan-aw sa Kordero sa Dios, ug pinaagi sa simbolo mi- dawat Kaniya kinsa naghatag sa Iyang kaugalingon alang sa kinabuhi sa kalibutan. Apan ang mga Judiyo mianha aron paghimo sa simbolo nga labing importante, samtang ang iyang kahulogan wala mamatikdi. Sila wala makasabut sa lawas sa Ginoo. Ang sama nga kamatuoran nga gisimbolo sa serbisyo sa pasko ginatudlo sa mga pulong ni Kristo. Apan kini sa gihapon wala mailhi.

Karon ang mga rabbi misinggit nga masuk-anon, “Unsaon man niining tawhana paghatag sa iyang unod aron kaonon?” Sila nakasabut sa Iyang mga pulong sa sama nga litiral nga pagtagad ni Nicodemus sa iyang pagpangutana, “Unsaon man sa tawo pag-pakatawo pag- usab kon siya tigulang na?” Juan 3:4. Sa pila ka bahin sila nakasabut sa kahulogan ni Jesus, apan sila dili gusto nga moila niini. Pinaagi sa dili pagsabut sa Iyang mga pulong, sila naglaum sa pagpadumot sa mga tawo batok Kaniya.

Si Kristo wala magpaminus sa Iyang gipadayag nga simbolo. Iyang gisubli ang kamatuoran sa makusganon pang sinultihan, “Sa pagkamatuod, sa pagkamatuod, Ako nagaingon kaninyo, Gawas kon kamo mokaon sa unod sa Anak sa tawo, ug moinum sa Iyang dugo, wala ka- moy kinabuhi diha kaninyo. Bisan kinsa nga mokaon sa Akong unod, ug moinum sa Akong dugo, may kinabuhing dayon; ug Ako siya nga banhawon sa katapusang adlaw. Kay ang Akong unod kalan-on gayud, ug ang Akong dugo ilimnon gayud. Siya nga mokaon sa Akong unod, ug moinum sa Akong dugo, nagapuyo Kanako, ug Ako diha kaniya.”

[539] Ang pagkaon sa unod ug pag-inum sa dugo ni Kristo mao ang pagdawat Kaniya ingon nga personal nga Man- luluwas, magatuo nga Siya nagpasaylo sa atong mga sa- la, ug nga kita kompleto diha Kaniya. Ang pagtan-aw sa Iyang gugma, pinaagi sa pagpuyo diha niini, pinaagi sa pag-inum diha niini, nga kita mahimong umalambit sa Iyang kinaiya. Kon unsa ang pagkaon alang sa lawas, si Kristo magamao usab alang sa kalag. Ang pagkaon dili makaayo kanato hangtud nga kini atong kaonon, hangtud nga kini mahimong bahin sa atong pagkatawo. Busa si Kristo walay bili alang kanato kon dili kita mahibalo Kaniya ingon nga personal nga Manluluwas. Ang kahibalo nga tioriya lamang dili makaayo kanato. Kinahanglan nga kita magbusog diha Kaniya, dawaton Siya sa atong kasingkasing,

aron nga ang Iyang kinabuhi mahimong atong kinabuhi. Ang Iyang gugma, ang Iyang grasya, kinahanglan motuhop kanato.

Apan bisan pa ang mga hulagway talan-awon na- pakyas sa pagpresentar sa pribilihiyo sa relasyon sa tu- motuo ngadto kang Kristo. Si Jesus miingon, “Samtang ang buhing Amahan nagpadala Kanako, ug Ako nagkina- buhi diha sa Amahan: busa siya nga mokaon Kanako, bisan siya mabuhi dinhi Kanako.” Ingon nga ang Anak sa Dios nabuhi pinaagi sa pagtuo diha sa Amahan, busa kita usab magkinabuhi pinaagi sa pagtuo diha kang Kristo. Sa bug-os gayud nga si Kristo nagtugyan ngadto sa kabubut-on sa Dios nga ang Amahan lamang maoy nagpakita sa Iyang kinabuhi. Bisan gitintal sa tanang bahin sama kanato, Siya mibarug sa atubangan sa kalibutan nga wala mamansahi sa dautan nga nagalibut Kaniya. Pinaagi niana kita magdaug sama sa pagdaug ni Kristo.

Ikaw sumosunod ba ni Kristo? Kon mao ang tanan nga nahisulat kabahin sa espirituhanong kinabuhi gisulat alang kanimo, ug makab- ut lamang pinaagi sa pagpakighiusa sa imong kaugalingon ngadto kang Jesus. Nagkaluya na ba ang imong kadasig? ang imong unang gugma nagbugnaw na ba? Dawata pag-usab ang gitanyag nga gugma ni Kristo. Kaon sa Iyang unod, inum sa Iyang dugo, ug ikaw mahimong usa kauban sa Amahan ug kauban sa Anak.

[540]

Ang mga Judiyo nga wala motuo midumili sa pag- tan-aw sa bisan unsa gawas sa labing litiral nga kahulogan sa mga pulong sa Manluluwas. Pinaagi sa balaod ritowal sila gipunggan sa pagtilaw sa dugo, ug sila karon naghubad sa sinultihan ni Kristo ngadto sa pag- sulti nga dili balaanon, ug naglalisay niini sa ilang taliwala. Daghan gani sa mga disipulo miingon, “Kini ma- lisud nga sinultihan, Kinsa man ang mopatalinghog niini?”

Ang Manluluwas mitubag kanila: “Nakapakaulaw ba kini kaninyo? Unsa man kon kamo makakita sa Anak sa tawo nga mosaka sa itaas diin Siya kaniadto? Ang Espiritu mao ang naga- pabuhi; ang unod walay mahimo: ang mga pulong nga Akong gisulti kaninyo, sila mao ang espiritu, sila mao ang kinabuhi.”

Ang kinabuhi ni Kristo nga naghatag sa kinabuhi sa kalibutan anaa sa Iyang pulong. Pinaagi sa Iyang pulong nga si Jesus nakaayo sa balatian ug nag-abug sa mga yawa; pinaagi sa Iyang pulong Iyang gipahunong ang dagat, ug nagbanhaw sa minatay; ug ang mga tawo nakasaksi nga ang Iyang pulong nagdala sa gahum. Siya nagsulti

sa pulong sa Dios, sama sa Iyang pagsulti pinaagi sa tanang mga propetas ug mga magtutudlo sa Daang Tugon. Ang tibuok nga Biblia mao ang pagpada- yag ni Kristo, ug ang Manluluwas naghandum sa pagpa- santop sa pagtuo sa Iyang mga sumosunod diha sa pulong. Sa diha nga ang Iyang makitang presensia paga- kuhaon, ang Iyang pulong magamao ang tinubdan sa gahum. Sama sa ilang Magtutudlo, sila magkinabuhi “pinaagi sa tagsatagsa ka pulong nga nagagula gikan sa ba- ba sa Dios.” Mat. 4:4.

[541] Samtang ang atong lawasnong kinabuhi gisusteni- han sa pagkaon, busa ang atong espirituhanong kinabuhi masustinihan pinaagi sa pulong sa Dios. Ug ang tagsa- tagsa ka kalag magdawat ug kinabuhi gikan sa pulong sa Dios alang sa iyang kaugalingon. Samtang kita mo-kaon sa atong kaugalingon aron makadawat ug pagpa- baskog, busa kita magdawat sa pulong alang sa atong kaugalingon. Kita dili magdawat niini nga pinaagi lamang sa laing hunahuna. Kita sa maminatngonon mag- tuon sa Biblia, maghangyo sa Dios sa hinabang sa Espiritu Santo, aron nga kita makasabut sa Iyang pulong. Atong kuhaon ang usa ka bersikulo, ug itumong ang hunahuna sa butang nga nagatudlo sa tuyo nga gibutang sa Dios nianang bersikulo alang kanato. Kita mag- pabilin diha nianang hunahuna hangtud nga kini mahimong atong kaugalingon, ug kita mahibalo “unsa ang giingon sa Ginoo.”

Diha sa Iyang mga saad ug mga pasidaan, si Jesus nagmatuod niini. Ang Dios nahigugma sa kalibutan, nga Iyang gihatag ang Iyang bugtong Anak, nga ako pinaagi sa pagtuo Kaniya, dili mawala, kon dili may kinabuhi nga dayon. Ang mga experiensia nga gisaysay sa pulong sa Dios magamao ang akong experiensia. Ang pag-ampo ug saad, ang tulomanon ug pasidaan, akoo. “Ako nalansang diha kang Kristo: dili na ako ang mabuhi, kondili si Kristo ang mabuhi sa sulod nako: ug ang kinabuhi nga karon akong ginakinabuhi sa lawas akong ginakinabuhi pinaagi sa akong pagtuo sa Anak sa Dios, nga nahigugma kanako ug mitugyan sa iyang kaugalingon alang kanako.” Gal. 2:20. Samtang ang pagtuo nga midawat ug nagtuhop sa mga prinsipio sa kamatuoran, sila nahimong bahin sa pagkatawo ug maoy gahum magpalihok sa kinabuhi. Ang pulong sa Dios, nga gidawat sa kalag, mag-umol sa mga hunahuna, ug mosulod sa pagpatubo sa kinaiya.

Pinaagi sa pagtan-aw kanunay kang Jesus uban sa mata sa pagtuo, kita mapalig-on. Ang Dios maghimo sa labing bililhong pagpa-dayag sa Iyang gigutom ug gi-uhaw nga katawhan. Sila makakaplag nga si Kristo mao ang personal nga Manluluwas. Samtang sila magkaon diha sa Iyang pulong, ilang makaplagaan nga kini espiritu ug kinabuhi. Ang pulong makalaglag sa natural, ug yutan-ong kinaiya, ug magbahinbahin sa bag-ong kinabuhi diha kang Jesu-Kristo. Ang Espiritu Santo moabut ngadto sa kalag ingon nga Maglilipay. Pinaagi sa magausab nga ahensia sa Iyang grasya, ang dagway sa Dios mapa-kita diha sa disipulo; siya mahimo nga bag-ong binuhat. Ang gugma mikuha sa dapit sa pagdumot, ug ang kasingkasing makadawat sa diosnong pagkasama. Mao kini ang kahulogan sa pagkinabuhi “pinaagi sa tagsatagsa ka pulong nga nagagula gikan sa baba sa Dios.” Mao kini ang pagkaon sa Tinapay nga nanaug gikan sa langit.

[542]

Si Kristo nagsulti sa sagrado, walay katapusang ka-matuoran kabahin sa relasyon sa taliwala Niya ug sa Iyang mga sumosunod. Siya nahibalo sa kinaiya niadtong miangkong nga Iyang mga disipulo, ug ang Iyang mga pulong nagsulay sa ilang pagtuo. Siya nagsulti nga sila magtuo ug magbuhat diha sa Iyang pagpanudlo. Ang tanan nga modawat Kaniya moambit sa Iyang kinaiya, ug mahimong magpahuyon sa Iyang kinaiya. Kini nagalakip sa pagsalikway sa ilang hinigugmang ambisyon. Kini nagkinahanglan sa kompletong pagtugyan sa ilang kaugalingon ngadto kang Jesus. Sila gitawag aron mahimong magsakripisyo sa kaugalingon, malumo ug mapausanon sa kasingkasing. Sila maglakaw sa masigpit nga dalan nga giagian sa Tawo sa Kalbaryo, kon sila moambit sa gasa sa kinabuhi ug sa himaya sa langit.

Ang pasulay daku kaayo. Ang kadasig niadtong nanginguha sa pagkuha Kaniya sa kusog ug maghimo Kaniyang hari nagakabugnaw. Kining pagdiskorso sa sinagoga, sila miingon, nakaabli sa ilang mga mata. Karon wala na sila malimbongi. Sa ilang mga hunahuna ang Iyang mga pulong mao ang diritso nga pagsugid nga Siya dili mao ang Mesiyas, ug nga walay yutan-ong mga balus nga madawat kon makig-uban Kaniya. Sila midawat sa Iyang gahum pagbuhat sa milagro; sila matinguhaong malibre gikan sa bala-tian ug pag-antus; apan sila dili mouyon sa pagkalooy sa Iyang kinabuhing nagasakripisyo sa kaugalingon. Dili sila motagad sa

[543]

mistryosong espirituhanong ginharian nga Iyang gisulti. Ang mga dili maminatud-on, ang mga hakog, nga nangita Kaniya, wala na maghandum Kaniya. Kon Siya dili maggamit sa Iyang gahum ug inpluwensia sa pagkuha sa ilang kagawasan gikan sa mga Romanhon, dili sila maggilabut Kaniya.

Si Jesus nagsulti kanila sa klaro, “Adunay pila kaninyo nga dili motuo;” midugang, “Busa Ako nagaingon kaninyo, nga walay tawo nga moanhi Kanako, gawas kon ihatag ngadto kaniya sa Akong Amahan.” Siya naghandum kanila nga mosabut nga kon sila dili madala ngadto Kaniya kini tungod kay ang ilang mga kasingkasing wala maablihi ngadto sa Espiritu Santo. “Ang tawo nga kalibutanon dili magadawat sa mga butang sa Espiritu sa Dios: kay alang Kaniya kini mga binuang, ug siya dili arang makasabut niini tungod kay kini kinahanglan mang pagatugkaron sa espirituhanong paagi.” 1 Kor. 2:14. Pinaagi sa pagtuo nga ang kalag makakita sa himaya ni Jesus. Ang himaya natago, hangtud, pinaagi sa Espiritu Santo, ang pagtuo misilaub diha sa kalag.

Pinaagi sa pagbadlong sa publiko sa ilang kawalay pagtuo kining mga disipulo halayo pa gihapon gikan kang Jesus. Sila sa daku nasubo, ug nagtinguha sa pag- sakit sa Manluluwas ug pagtagbaw sa malisya sa mga Pariseo, sila mitalikod gikan Kaniya, ug mibiya Kaniya uban ang dili pagtagad. Sila naghimo sa ilang pagpili,— ug nagkuha sa porma nga wala ang espiritu, sa panit nga wala ang lugas. Ang ilang pagpili wala na mabakwi human niini; kay sila wala na makig-uban kang Jesus.

[544] “Kansang paliran anaa ang Iyang kamot, pagahin- loan Niya ang Iyang giokan, ug hipuson Niya ang Iyang trigo ngadto sa dapa.” Mat. 3:12. Mao kini ang usa sa mga panahon sa pagsunog. Pinaagi sa mga pulong sa kamatuoran, ang tahop ginlain gikan sa trigo. Tungod kay sila hilabihan sa kakawangan ug nagpakamatarung- sa-kaugalingon sa pagdawat sa pagbadlong, hilabihan ka mahigugmaon-sa-kalibutan nga modawat sa kinabuhi nga mapaubsanon, daghan ang mitalikod gikan kang Jesus. Daghan ang naghimo sa sama niini sa gihapon. Ang mga kalag gisulayan karon sama niadtong mga disipulo sa sinagoga sa Capernaum. Sa diha nga ang kamatuoran mosantop sa kasingkasing, ilang nakita nga ang ilang kinabuhi wala mahisibu sumala sa kabubut-on sa Dios. Ilang nakita ang kinatibuk-an nga pag-usab sa ilang kaugalingon; apan sila dili gusto nga modawat

sa buhat sa pagsakripisyo-sa-kaugalingon. Busa sila masuko kon ang ilang mga sala mahibaloan. Sila manlakaw nga nasuko, sama sa pagbiya sa mga disipulo kang Jesus, nagbagul-bol, “Kini malisud nga sinultihan; kinsa ang magpata-linghog niini?”

Ang pagdayeg ug paggaogao makapahimuot sa ilang mga dalunggan; apan ang kamatuoran wala dawata; sila dili mopatalinghog niini. Sa diha nga ang panon sa katawhan misunod, ug ang daghang tawo gipakaon, ug ang mga singgit sa kadaugan nabati, ang ilang mga ti-ngog makusog sa pagdayeg; apan sa diha nga ang nagsusi nga Espiritu sa Dios nagpakita sa ilang mga sala, ug nagsugo kanila sa pagbiya niini, sila mitalikod sa kamatuoran, ug wala na makig-uban kang Jesus.

Samtang kadtong wala nay pagbati nga mga disipulo mitalikod kang Kristo, ang lain nga espiritu miganhum kanila. Wala na silay makita nga makadani diha Kaniya kinsa sila makausa nga Siya makainteres kaniadto. Sila nangita sa Iyang mga kaaway, kay sila nahisibu na sa ilang espiritu ug buhat. Sila wala makasabut sa Iyang mga pulong, gipanghimakak ang Iyang mga pahayag, ug giduhaduhan ang Iyang mga motibo. Sila nagsustener sa ilang buhat pinaagi sa pagtigum sa tag-satagsa ka butang nga makasumbalik batok Kaniya; apan kanang pagbatok nainit pinaagi niining mga palso nga mga report nga ang Iyang kinabuhi anaa sa katalagman. [545]

Ang balita midali pagkaylap nga pinaagi sa Iyang pagpamatuod si Jesus sa Nasaret dili mao ang Mesiyas. Ug pinaagi niana didto sa Galilea ang koryente sa pagbating popolar misumbalik batok Kaniya, sama, sa tuig kaniadto, nga didto sa Judiya. Hala alang sa Israel! Sila misalikway sa ilang Manluluwas, tungod kay sila na-ngandoy sa mananaug kinsa magahatag kanila sa tempo-raryo nga gahum. Sila gusto sa kalan-on nga mahanaw, ug dili kadtong magapabilin hangtud sa walay katapusang kinabuhi.

Uban sa mapangandoyong kasingkasing, si Jesus na-kakita niadtong Iyang mga disipulo nga mitalikod gikan Kaniya, ang Kinabuhi ug Kahayag sa mga tawo. Ang pag-ila nga ang Iyang kalooy wala tagda, ang Iyang gugma wala balusi, ang Iyang kaluwasan gisalikway, nakapuno Kaniya sa kasubo nga dili ikasaysay. Kana mao ang mga hitabu nga nakahimo Kaniya nga usa ka tawo sa kasub-anan, ug nasinati sa kagulan-anan.

Kon walay pagtinguha sa pagbalda niadtong mibiya Kaniya, si Jesus milingi ngadto sa napulog duha ug miingon, “Motalikod ba usab kamo?”

Si Pedro mitubag nga nangutana, “Ginoo, kang kinsa man kami moadto?” “Ikaw may mga pulong sa kinabuhing dayon,” siya midugang, “Ug kami mituo ug se- guro nga Ikaw mao si Kristo, ang Anak sa buhing Dios.”

[546] “Asa man kami moadto?” Ang mga magtutudlo sa Israel naulipon sa mga pormang hikay. Ang mga Pariseo ug mga Sadusyo kanunay nga nagkaaway. Ang pagbiya kang Jesus mao ang pagkahulog sa taliwala sa mga ma- pugsanong mga tawo sa mga tulomanon ug mga sere- monyas, ug mga ambisyosong mga tawo nga nangita sa ilang kaugalingong himaya. Ang mga disipulo nakakap- lag ug dakung pakigdait ug kalipay sukad nga sila mi- dawat kang Kristo kay sa tanan nilang nangaging mga kinabuhi. Unsaon nila pagbalik niadtong nagdumot ug naglutos sa Higala sa mga makasasala? Sila dugay nang nangita sa Mesiyas; karon Siya miabut na, ug dili na sila makatalikod gikan sa Iyang presensia alang niadtong nangita sa Iyang kinabuhi, ug naglutos kanila nga nahimong Iyang mga sumosunod.

“Kang kinsa man kami moadto?” Dili gikan sa pag- tudlo ni Kristo, ang Iyang mga leksiyon sa gugma ug kalooy, ngadto sa kangitngit sa kawalay pagtuo, ang ka- dautan sa kalibutan. Sam- tang ang Manluluwas gitalik- dan sa daghan nga nakasaksi sa Iyang kahibulongang mga buhat, si Pedro nagpahayag sa pagtuo sa mga di- sipulo,—“Ikaw mao kanang Kristo.” Ang hunahuna sa pagwagtang sa iyang angkla sa ilang mga kalag, naka- puno kanila sa kahad- lok ug kasakit. Ang pagkawalay Manluluwas sama nga gianod sa mangitngit ug mabag- yohong dagat.

Daghan sa mga pulong ug mga buhat ni Jesus ma- kita nga mis- teryoso sa mga tawhanong mga hunahuna, apan ang kada pulong ug buhat adunay iyang sibu nga tuyo alang sa atong buhat sa pagluwas; ang tagsatagsa gikalkolo nga mohatag sa iyang kaugalingong re- sulta. Kon kita makahimo sa pagsabut sa Iyang mga tuyo, ang tanan makita nga importante, kompleto, ug sibu sa Iyang bulohaton.

Samtang kita karon dili makasabut sa mga buhat ug mga paagi sa Dios, kita makasabut sa Iyang dakung gugma, nga nagpahiluna sa Iyang mga pagtagad sa mga tawo. Siya kinsa nagpuyo duol

kang Jesus makasabut ug daku sa misteryo sa pagka diosnon. Siya makaila sa kalooy nga magpalakaw sa pagbadlong, nga nagsulay sa kinaiya, ug magdala ngadto sa kahayag sa tuyo sa kasingkasing.

Sa diha nga si Jesus nagpresentar sa masulayong kamatuoran nga nakahimo sa daghan sa Iyang mga di- sipulo sa pagbiya, Siya [547] nahibalo unsa ang resulta sa Iyang mga pulong; apan Siya adunay tuyo sa kalooy nga pagatumanon. Iyang nakita sa unahan nga sa takna sa tentasyon kada usa sa Iyang hinigugmang disipulo pagasulayan pag-ayo. Ang Iyang pag agulo didto sa Getse- mane, ang pagluib Kaniya ug paglansang sa krus, alang kanila labing masulayong hitabu. Kon wala pa ang na- ngaging mga pagsulay ihatag, ang daghan kinsa nadala sa hinakog nga motibo mahimong makigkauban kanila. Sa diha nga ang ilang Ginoo gikondenar didto sa sawang hukmanan; sa diha nga ang panon sa katawhan nga nag- dayeg Kaniya ingon nga ilang hari misulinga Kaniya ug miinsulto Kaniya; sa diha nga ang nagasinggit nga katawhan misuliyaw, “Ilansang Siya!”— sa diha nga ang ilang kalibutanong ambisyon nabigo, kining mga tawong nagpahimuot lang sa kaugalingon, pinaagi sa pagsibog sa ilang paglaban kang Jesus, nakadala sa mga disipulo sa mapait, malulanong kaguol sa kasingkasing, nga dugang sa ilang kasubo ug pagkapakyas sa pagkalaglag sa ilang hinigugmang mga paglaum. Ni- anang takna sa kangitngit ang sumbanan niadtong mitalikod Kaniya makadala sa uban ngadto kanila. Apan si Jesus nagdala niining kris- sis samtang sa Iyang presensia personal Siya makalig-on gihapon sa pagtuo sa Iyang mga matuod nga mga sumo- sunod.

Ang Maloloy-ong Manluluwas, kinsa sa bug-os nga kahibalo sa katalagman nga nagahulat Kaniya, sa malu- mo nag-andam sa dalan alang sa mga disipulo, nga an- dam kanila niadtong ilang mapurongpurongong pagsulay, ug maglig-on kanila alang sa kata- pusang pagsulay! [548]

[549]

Ang Tradisyon

Ang mga eskribas ug mga Pariseo, nga nagti- nguha sa pag-pakigkita ni Jesus didto sa Pasko, nagpahi- lunag lit-ag alang Kaniya. Apan si Jesus, sa nahibalo sa ilang tuyo, wala motambong niining panagtigum. “Unya miabut nga nanagtigum ngadto Kaniya ang mga Pariseo, ug pila sa mga eskribas.” Samtang wala moadto ngadto kanila, sila miadto Kaniya. Sa diyotayng panahon daw makita nga ang mga tawo sa Galilea modawat kang Jesus ingon nga Mesiyas, ug ang gahum sa kaparian nia- nang dapita mabungkag. Ang bulohaton sa napulog du- ha, nga nagpakita sa pagpadaku sa buhat ni Kristo, ug nagadala sa mga disipulo labing diritso ngadto sa pa- kigbisug sa mga rabbi, nakapainit sa pangabugho sa mga lider sa Jerusalem. Ang mga espiya nga ilang gipa- dala ngadto sa Capernaum sa sayo pa nga bahin sa Iyang pagbuhat, nga naninguha sa pagpangita diha Kaniya sa igsusumbong sa paglapas sa Adlawng Sabado, nahimutang sa kalibog; apan ang mga rabbi nagpadayon sa ilang dakung tuyo. Karon ang laing pundok gipadala aron sa pagbantay sa Iyang mga lihok, ug aron makakaplag ug pila ka sumbong batok Kaniya.

Sama kaniadto, ang pasukaranan sa ilang sumbong

[550] Ang mga escriba ug mga Pariseo nagbutang ug laang alang kang Jesus apan wala Siya motambong niadtong katigumana. mao ang Iyang dili pagtagad sa mga tulomanon sa tra- disyon nga nakababag sa balaod sa Dios. Kini tanan gi- himo aron pagbantay sa pag obserbar sa balaod, apan sila gitagad nga labi pang sagrado kay sa balaod sa iyang kaugalingon. Sa miabut nga sila mahibangga sa mga ka- sugoan nga gihatag gikan sa Sinai, ang pagpalabi gihatag sa mga tulomanon sa mga rabbi.

Sa mga tulomanon nga sa labing makuti ginapasu- nod mao kadtong pagkaputli sa seremonyal. Ang pag- hikalimot sa mga porma sa pag obserbar sa dili pa mokaon ginaisip nga makalilisang nga sala, nga silotan niining kalibutana ug sa mosunod nga kalibutan; ug kini giila nga hiyas sa paglaglag sa manlalapas.

Ang mga tulomanon sa pagputli daghan kaayo. Ang panahon sa tibuok kinabuhi dili paigo sa usa nga mag- tuon niining tanan. Ang kinabuhi niadtong naninguha sa pag obserbar sa mga tulomanon sa mga rabbi maoy usa ka mataas nga pagpakigbisog batok sa seremonyal nga pagkahugaw, ug walay katapusang pagpanghugas ug pagpapatli. Samtang ang mga tawo nagkapuliki sa daghang tulomanon, ug mga pagtuman nga wala itudlo sa Dios, ang ilang atensyon nahilayo gikan sa dakung mga prinsipio sa Iyang balaod.

Si Kristo ug ang Iyang mga disipulo wala mag-ob- serbar sa ilang mga paghugas seremonyal, ug ang mga espiya naghimo niining pagpasagad nga kapasikaran sa ilang pag akusar. Wala sila, bisan pa, maghimo ug dirit- so nga pag ataki ni Kristo, apan miadto Kaniya uban ang mga pagsaway sa Iyang mga disipulo. Sa atubangan sa daghang mga tawo sila miingon, “Ngano man ang Imong mga disipulo naglapas man sa tradisyon sa mga tigulang? kay sila wala manghugas sa ilang mga kamot kon sila mokaon sa tinapay?”

Sa panahon nga ang mensahe sa kamatuoran mo- santop sa mga kalag sa pinasahing gahum, si Satanas magsibut sa iyang mga ahente sa pagsugod sa kasamok sa pila ka mga gagmayng mga pangutana. Pinaagi niini siya nangita sa pagdani sa atensyon gikan sa matuod nga hisgutanan. Sa diha nga ang maayong buhat sugdan, adunay mga magsasamok nga andam sa pagsulod ngadto sa kasamok sa mga porma ug sa mga tulomanon, aron pagdala sa mga hunahuna layo sa buhing kamatuoran. Sa makita nga ang Dios magabuhat sa pinasahing paagi alang sa Iyang katawhan, ayaw sila tugoti nga madani sa pakiglantugi nga magabuhat lamang sa paglaglag sa mga kalag. Ang mga pangutana nga labing nahinungod kanato mao, Mituo ba ako sa makaluwas nga pagtuo sa Anak sa Dios? Ang akong kinabuhi naharmonia ba sa diosnong balaod? “Siya nga mituo sa Anak adunay kinabuhing dayon; ug siya nga dili motuo sa Anak dili ma- kakita sa kinabuhi.” “Ug niini kita nahibalo nga nahibaloan ta Siya, kon kita magbantay sa Iyang kasugoan.” Juan 3:36; 1 Juan 2:3.

Si Jesus wala maninguha sa pagdependa sa Iyang kaugalingon kun sa Iyang mga disipulo. Wala Siya mag- himo sa paghisgot sa pagsumbong batok Kaniya, apan mipadayon sa pagpakita sa espiritu nga nagdaldal niining mga estrikto alang sa mga tulomanong tawhanon. Siya naghatag kanilag sumbanan sa ila nga kanunay

[552] nga ginahimo, ug ilang ginahimo sa wala pa sila mangita Kaniya. “Sa kinatibuk-an kamo nagsalikway sa mga su- go sa Dios,” Siya miingon, “aron nga kamo makaban- tay sa inyong kaugalingong tradisyon. Kay si Moises nag- ingon, Tahura ang imong amahan ug ang imong inahan; ug, Bisan kinsa ang magtunglo sa amahan ug inahan, siya pagapatyon; apan ikaw nagaingon, Kon may tawo nga magaingon ngadto sa iyang amahan ug inahan, Kini si Korban, kana ginaingon, usa ka gasa, sa bisan unsa nga ikaw may kaayohan gikan kanako; siya malibre. Ug pasagdan na nimo siya sa iyang himuon sa iyang amahan ug iyang inahan.” Ilang gisalikway ang ikalima ka sugo sama sa walay mahitabu, apan estrikto sa pag- tuman sa mga tradisyon sa mga tigulang. Sila nagtudlo sa mga tawo nga ang pagbati pagmahal sa ilang kabta- ngan didto sa templo usa ka katungdanan nga labing sagrado nga sa pagsuportar sa ilang mga ginikanan; ug nga, bisan unsa kadaku sa ka kinahanglan, maoy bala- anong katungdanan sa pagbahinbahin ngadto sa amahan ug inahan sa bisan unsang bahin nga natugyan. Ang anak lamang nga dili matinahuron ang mosulti sa pulong “Korban” sa iyang kabtangan, pinaagi niini itug- yan sa Dios, ug siya makapugong niini alang sa iyang kaugalingong paggamit sa panahon sa iyang pagkinabu- hi, ug human sa iyang kamatayon kini igahatag sa ser- bisyo sa templo. Pinaagi niana siya may kagawasan, sa kinabuhi ug kamatayon, sa dili pagtahud ug paglimbong sa iyang mga ginikanan, ilalum sa pagtabon sa nagpaa- ron ingnon nga paghigugma sa Dios.

Dili mahitabu, pinaagi sa pulong ug buhat, nga si Jesus nag- paluag sa katungdanan sa tawo sa pagpresen- tar sa mga gasa ug mga halad ngadto sa Dios. Si Kristo mao ang naghatag sa tanang mga tulomanon sa balaod kabahin sa mga ikapulo ug mga halad. Sa dinhi pa sa yuta Siya nagdayeg sa kabus nga babaye nga mi- hatag sa iyang tanan ngadto sa templo nga panudlanan. Apan ang maayong kadasig alang sa Dios kabahin sa mga saserdote ug mga rabbi maoy usa ka pagpaaron ingnon aron pagtabon sa ilang handum sa pagtagbaw sa kagahum. Ang mga tawo nalimbongan nila. Sila nagpas- an sa mga mabug- at nga mga lulan nga wala isugo sa Dios. Bisan ang mga disipulo wala mahigawas gikan sa yugo nga mahigot diha kanila pinaagi sa napanunod nga pagdumot ug awtoridad sa mga rabbi. Karon, pinaagi sa pag- padayag sa matuod nga espiritu

sa mga rabbi, si Jesus nangita sa paglibre gikan sa higot sa tradisyon niadtong tanan nga naninguha sa pag-alagad sa Dios.

“Kamo mga salingkapaw,” Siya miingon, sa misul- ti sa mga limbongang mga espiya, “Si Isaias nagtagna ba kaninyo nga nagain- gon, Kining mga tawhana nag- duol Kanako sa ilang mga baba, ug nagpasidungog Kanako sa ilang mga ngabil; apan ang ilang kas- ingkasing halayo Kanako. Apan kawang lamang ang ilang pagsim- ba Kanako, nga nagtudlo sa mga doktrina sa mga kasu- goan sa mga tawo.” Ang mga pulong ni Kristo mao ang paghusay sa tibuok nga sistema sa mga Pariseo. Siya nagsulti nga pinaagi sa pagbutang sa ilang mga tulomanon sa ibabaw sa diosnong mga kasugoan ang mga rabbi nagpahiluna sa ilang kaugalingon nga labaw sa Dios. [553]

Ang mga deputado nga gikan sa Jerusalem napuno sa kasuko. Dili sila makaakusar ni Kristo nga manlala- pas sa balaod nga gihatag sa Sinai, kay Siya nagsulti nga naglaban niini batok sa tradisyon. Ang dakung mga tulomanon sa balaod, nga Iyang gipresentar, napa- dayag sa dakung kalainan sa gagmayng tulomanon nga gihimo sa tawo.

Alang sa dakung panon sa mga tawo, ug human niini labi nga bug-os sa Iyang mga disipulo, si Jesus nag- saysay nga ang pagkahugaw dili nagagikan sa gawas, apan sa sulod. Ang pagkaputli ug ang kahugaw nahinu- ngod sa kalag. Kini mao ang dautang buhat, ang dau- tang pulong, ang dautang hunahuna, ang paglapas sa balaod sa Dios, dili sa pagdumili sa makita sa gawas, mga seremonyas nga makita-sa-tawo, ang makahugaw sa tawo.

Ang mga disipulo nakamatikod sa kasuko sa mga espiya samtang ang ilang palso nga pagtudlo napadayag. Ilang nakita ang masuk- anong panagway, ug naba- tian ang katunga lang nga nabungat nga mga pulong sa dili pag-uyon ug pagpanimalus. Hinikalimtan sa ka- saganan si Kristo naghatag ug kamatuoran nga Iyang nabasa ang kasingkasing sama sa nabuksang basahon, sila nagsulti Kaniya sa epikto sa Iyang mga pulong. Nag- laum nga tingali Siya mohumpay sa kasuko sa mga opis- yales, sila miingon kang Jesus, “Wala Ka ba mahibalo nga ang mga Pariseo nasuko, human sila makadungog niining pagsultiha?” [554]

Siya mitubag, “Ang tagsatagsa ka tanum, nga wala itanum sa Akong langitnong Amahan, kini pagaibton.” Ang mga batasang tulomanon ug ang mga tradisyon nga dakug bili sa mga rabbi iya

lang niining kalibutan, dili gikan sa langit. Bisan pa niini nga daku ang ilang awtoridad sa mga katawhan, dili sila makaantus sa pag-usisa sa Dios. Ang tagsatagsa ka mugna sa tawo nga gihalili alang sa mga kasugoan sa Dios makaplagan nga walay bili nianang adlaw kon ang “Dios magadala sa tagsatagsa ka buhat ngadto sa paghukom, uban sa tagsatagsa ka tinagong butang, bisan kini maayo, kun bisan kini dautan.” Ekles. 12:14.

Ang paghalili sa mga tulomanon sa tawo alang sa mga kasugoan sa Dios wala mohunong. Bisan sa taliwala sa mga Kristohanon makaplagan ang mga tulomanon ug mga paagi nga walay maayong patukuranan gawas sa mga tradisyon sa mga amahan. Kana nga mga tulomaon, nga pinasikad sa tawhanong awtoridad, maoy nag-ilis niadtong diosnong pagsugo. Ang mga tawo mokupot sa ilang mga tradisyon, ug higugmaon ang ilang mga naandang batasan, ug magtago ug pagdumot alang niadtong nangita sa pagpadayag kanila sa ilang sayop. Niining adlaw, sa diha nga kita gisugo sa pagtawag sa atension ngadto sa mga kasugoan sa Dios ug sa pagtuo kang Jesus, atong makita ang samang pagbatok nga na- pakita sa mga adlaw ni Kristo. Alang sa mga saling katawhan sa Dios maoy nahisulat, “Ang dragon nasuko sa babaye, ug miadto sa pagpakiggubat sa salin sa iyang kaliwat, kinsa nagabantay sa mga kasugoan sa Dios, ug adunay pagpamatuod kang Jesu-Kristo.” Pin. 12:17.

[555] Apan “ang tagsatagsa ka tanum, nga wala itanum sa Akong langitnong Amahan, pagaibton.” Diha sa dapit sa awtoridad sa giingong mga amahan sa iglesya, ang Dios nagsugo kanato sa pagdawat sa pulong sa walay katapusang Amahan, ang Ginoo sa langit ug sa yuta. Dinhi lamang mao ang kamatuoran nga wala masagol sa sayop. Si David miingon, “Ako may dakung pagsabut kay sa tanang mga magtutudlo; kay ang Imong mga pagpamatuod maoy akong mga pagpamalandong. Ako nakasabut labaw pa sa mga karaan, tungod kay ako nag- bantay man sa Imong mga tulomanon.” Sal. 119:99, 100. Tugoti nga ang tanan nga modawat sa tawhanong awtoridad, sa mga batasan sa iglesya, kun mga tradisyon sa mga amahan, magmatngon sa pasidaan nga gipasabut sa mga pulong ni Kristo, “Kawang lamang ang ilang pag- simba Kanako, nga nagatudlo sa mga doktrina sa kasugoan sa mga tawo.”

[556]

Ang mga Babag Gipangguba

Human sa pagpakig-atubang sa mga Pariseo, si Je-sus mipahawa gikan sa Capernaum, ug sa mipanaw tad-las sa Galilea, miadto sa bungtud nga balangay sa ka-daplinan sa Penisia. Sa mitan-aw sa kasadpan, Iyang makita, nabuklad diha sa patag sa ubos, ang karaang siyudad sa Tero ug Sidon, uban sa ilang mga diwata-hang mga templo, ang ilang mga matahum nga mga palasyo, ug ang ilang mga tiyanggihan sa patigayon, ug ang mga dunggoanan nga napuno sa mga sakayan. Sa unahan mao ang asul nga wanang sa Mediteranio, ibabaw diin ang mga mensahero sa maayong balita maga-dala sa malipayong balita sa mga sentro sa dakung em-peryo sa kalibutan. Apan ang panahon wala pa moabut. Ang buhat sa atubangan Niya karon mao ang pag-andam sa Iyang mga disipulo alang sa ilang bulohaton. Sa pag-anha niining dapita Siya naglaum nga makakaplag sa kapahulayan nga napakyas Siya pagpangita didto sa Betsata. Apan kini dili maoy Iyang tuyo sa paghimo nianang panawa.

“Tan-awa, usa ka babaye sa Canaan miabut gikan niadtong mga utlanan, ug misinggit, nga nagaingon, Ka-loy-i intawon ako, O Ginoo, Ikaw nga Anak ni David; ang akong anak babaye gisamok pag-ayo sa yawa.” Mat. 15:22, R.V. Ang mga tawo niining distritoha mga kagikan sa kadugong karaan sa Canaan. Sila mga magsisimba sa mga larawan, ug ginatamay ug gidumtan sa mga Judiyo. Niining matanga nahisakop kining babaye nga karon mianha kang Jesus. Siya usa ka diwatahan, ug busa walay labut sa mga kahigayonan nga gikalipayan sa mga Judiyo adlaw adlaw. Adunay daghang mga Judiyo nga nanagpuyo sa taliwala sa mga taga Penisia, ug ang balita sa buhat ni Kristo milukop niining dapita. Ang uban sa mga tawo nakapatalinghog sa Iyang mga pulong ug nakasaksi sa Iyang mga kahibulongang mga buhat. Kining babayehana nakadungog sa manalagna, kinsa, ginareport, nag-ayo sa tanang balatian. Samtang siya nakabati sa Iyang gahum, ang paglaum nabuhi sa iyang kasingkas-ing. Nadasig sa inahanong gugma, siya naninguha sa pagpresentar sa

[557]

kaso sa iyang anak babaye, ngadto Kaniya. Maoy iyang bug-os nga tuyo sa pagda- la sa iyang kasakit ngadto kang Jesus. Kinahanglan nga Siya mag-ayo sa iyang anak. Siya nagpangita sa hinabang gikan sa mga diwatahang mga diosdios, apan wala ma- kabaton sa kahum- payan. Ug may panahon siya natin- tal sa paghunahuna. Unsa may mahimo niining magtu- tudlong Judiyo alang kanako? Apan ang pulong miabut, Siya nag-ayo sa tanang matang sa mga balatian, kon ang moabut didto Kaniya pagpangayo ug hinabang da- tu kun kabus. Siya nagtinguha nga dili magwala niining iya lamang paglaum.

[558] Si Kristo nahibalo sa kahimtang niining babaye. Siya nahibalo nga siya naghandum sa pagpakigkita Kaniya, ug Siya nagpahimu- tang sa Iyang kaugalingon sa iyang agianan. Pinaagi sa pag-alagad sa iyang kasub- anan, Siya makahatag sa buhing pagpakita sa lek- siyon nga Iyang gihan-ay nga itudlo. Alang niini Siya nagdala sa Iyang mga disipulo dinhi niining dapita. Siya naghandum nga sila makakita sa kaignorante nga nagapa- bilin sa mga siyudad ug mga balangay duol sa yuta sa Israel. Ang mga tawo nga gihatagan sa tanang higayon sa pagsabut sa kamatuoran walay kahibalo sa mga ki-nahanglan niadtong anaa palibut nila. Walay paningka- mot nga gihimo sa pagtabang sa mga kalag nga diha sa kangitngit. Ang babag nga bongbong nga gitukod sa gar- bosong mga Judiyo, nakaali bisan sa mga disipulo gikan sa simpatiya sa diwatahang kalibutan. Apan kining mga babag kinahanglan pagagubaon.

Si Kristo wala dayon motubag sa hangyo sa babaye. Iyang gi- dawat kining tinugyanan sa gitamay nga kali- watan nga pagahimuon sa mga Judiyo. Pinaagi niini Iyang gihan-ay nga ang Iyang mga disipulo matandog sa mabugnaw ug walay kasingkasing nga batasan diin ang mga Judiyo nagtagad nianang kasoha, ingon nga gi- paki- tang klaro niining Iyang pagdawat sa babaye, ug ang maloloy-ong paagi diin nga Siya gusto nga sila mag- tagad nianang kalisdanan, sama sa gipakita sa Iyang paghatag sa iyang paghangyo.

Apan bisan si Jesus wala motubag, ang babaye wala mawad-i sa paglaum. Samtang Siya milabay, sama sa wala makadungog kaniya, siya misunod Kaniya, naga- padayon sa iyang mga paghangyo. Nasamok tungod sa iyang kanunayng paghangyo, ang mga disipulo naghang- yo kang Jesus nga papahawaon siya. Ilang nakita nga ang ilang Magtutudlo wala magtagad kaniyag maayo, busa sila naghunahuna nga ang pagdumot sa mga Judiyo batok sa mga taga

Canaan nakapahimuot Kaniya. Apan kini usa ka maloloy-on nga Manluluwas kang kinsa ang babaye naghimo sa iyang hangyo, ug tubag sa hangyo sa mga disipulo, si Jesus miingon, “Ako wala ipadala apan ngadto sa nawalang mga karnero sa balay sa Israel.” Bisan kining tubag daw makita nga sibu sa pagdumot sa mga Judiyo, kini usa ka sibu nga pagbad- long sa mga disipulo, diin human niini ilang nasabtan nga nagpahinumdom kanila sa kanunay nga Iyang gisul- ti kanila,—nga Siya mianhi sa kalibutan aron sa paglu- was sa tanan nga modawat Kaniya.

[559]

Ang babaye nagpugos sa iyang kaso uban sa dugang nga kadasig, miyukbo sa tiilan ni Jesus, ug misinggit, “Ginoo, tabangi ako.” Si Jesus, sa gihapon nagasalikway sa iyang mga paghangyo, sumala sa walay pagbati nga pagdumot sa mga Judiyo, mitubag, “Dili maayo nga ku- haon ang tinapay sa mga anak, ug ilabay ngadto sa mga iro.” Kini sa tinuod nagkahulogan nga dili matarung nga ihatag ang panalangin nga gidala alang sa nahimut-ang katawhan sa Dios ngadto sa mga estranyo ug mga gawas gikan sa Israel. Kining tubag makapaluya unta sa walay pagsingkamot nga nangita. Apan ang babaye nakakita sa iyang higayon nga miabut. Sa ilalum sa pagbalibad ni Jesus, iyang nakita ang kalooy nga dili Niya matagoan. “Tinuod, Ginoo,” siya mitubag, “apan ang mga iro mikaon sa mga momho nga nahulog sa lamesa sa ilang mga agalon” Samtang ang mga anak sa panimalay nagkaon diha sa lamesa sa amahan, apan ang mga iro wala pasagdi nga dili makakaon. Aduna silay katungod sa mga momho nga mahulog gikan sa lamesa sa mada- gayaon gihatagan. Busa samtang adunay daghang mga panalangin nga gihatag sa Israel, wala ba usay panalangin alang kaniya? Siya ginatan-aw nga sama sa iro, ug wala ba siyay pag-angkon ingon nga iro alang sa momho gikan sa Iyang kadagaya?

Si Jesus bag-o lang mitalikod sa Iyang kaumhan sa pagbuhat tungod kay ang mga eskribas ug mga Pariseo nagpangita sa pagkuha sa Iyang kinabuhi. Sila nagba- gulbol ug nanagsinultihay pagsupak. Sila nagpakita sa kawalay pagtuo ug may kapait, ug midumili sa kaluwa- san nga sa walay bayad gitanyag kanila. Dinhi si Kristo mihibalag sa usa ka walay palad ug tinamayng kaliwat, nga wala mahatagi sa pabor sa kahayag sa pulong sa Dios; bisan pa niini siya mitugyan dayon sa langitnong inpluwensia ni Kristo, ug may tinuod nga pagtuo sa Iyang abilidad sa paghatag sa pabor nga iyang

[560]

gipanga- yo. Siya naghangyo alang sa mga momho nga mahulog sa lamesa sa Agalom Kon siya may higayon sama sa iro, siya andam nga tagdon ingon nga iro. Siya walay pagdumot nga nasudnon kun tinuhoanon kun garbo nga ma- kapainpluwensia sa iyang tuyo, ug siya dihaduha miila kang Jesus nga mao ang Manluluwas, ug makahimo sa pagbuhat sa tanan nga iyang gipangayo Kaniya.

Ang Manluluwas natagbaw na niana. Siya nagsulay sa iyang pagtuo alang Kaniya. Pinaagi sa Iyang pagta- gad kaniya, Siya nakapakita nga siya nga gitagad nga sinalikway gikan sa Israel dili na tagagawas, apan anak sa panimalay sa Dios. Ingon nga anak maoy iyang pri- bilihiyo ang pag-ambit sa mga gasa sa Amahan. Milingi ngadto kaniya uban sa tinan-awan nga may kalooy ug gugma, Siya miingon, “O babaye daku ang imong pagtuo; pagatumanon kanimo sumala sa imong tuyo.” Gikan nianang taknaa ang iyang anak babaye naayo dayon. Ang yawa nga nagsamok kaniya mipahawa. Ang babaye mipauli, nag-ila sa iyang Manluluwas, ug malipayon sa paghatag sa iyang pag-ampo.

Mao kini lamang ang milagro nga gihimo ni Jesus samtang diha Siya sa Iyang panaw. Diha sa paghimo niining buhata nga Siya miadto sa mga utlanan sa Tiro ug Sidon. Siya naghandum sa pag-ayo sa nagbalatian nga babaye, ug sa samang higayon pagbilin ug sumba- nan sa Iyang buhat sa kalooy ngadto sa usa sa mga ti- namay nga katawhan alang sa kaayohan sa Iyang mga disipulo sa diha nga Siya dili na kauban nila. Siya nag- tinguha sa pagdala kanila gikan sa mga pagkamapahi- tas-on sa mga Judiyo ngadto sa interes sa pagbuhat sa uban gawas sa ilang kaugalingong mga katawhan.

[561] Si Jesus nangandoy sa pag-abli sa halalum nga mga misteryo sa kamatuoran nga natago sa mga katuigan, aron ang mga Hentil mahimong mga isigkakauban nga manununod kauban sa mga Judiyo, ug mga “umalambit sa Iyang saad diha kang Kristo pinaagi sa maayong balita.” Epe. 3:6. Kining kamatuoran ang mga disipulo mahinay sa pagkat-on, ug ang langitnon nga Magtutudlo naghatag kanila ug leksiyon ngadto sa laing leksiyon. Sa pagbalus sa pagtuo sa Centurion sa Capernaum, ug pagwali sa maayong balita ngadto sa mga pumopuyo sa Sikar, Siya naghatag kamatuoran nga wala Siya makig-ambit sa pagkamapahitas-on sa mga Judiyo. Apan ang mga Samariahanon adunay diyotayng kahibalo sa Dios; ug ang Centurion nakahibalo sa kalooy ngadto sa Israel. Karon si Jesus

nagdala sa mga disipulo sa pagpa- kighibalag sa usa ka diwatahan, nga ilang gitagad nga walay katarungan nga labaw sa bisan kinsa sa iyang katawhan, aron paghandum ug pabor gikan Kaniya. Siya maghatag ug usa ka sumbanan unsaon kanang usa pag- tratar. Ang mga disipulo naghunahuna nga Iya lang gi- gasto ang mga gasa sa walay bayad sa Iyang grasya. Siya magpakita nga ang Iyang gugma dili itumong lamang sa usa ka kaliwat kun usa ka nasud.

Sa diha nga Siya miingon, “Wala Ako ipadala kon- dili ngadto sa nawala nga karnero sa balay sa Israel,” Siya nagsulti sa kamatuoran, ug sa Iyang buhat ngadto sa babayeng taga Canaan Siya nagtuman sa gisugo Kaniya. Kining babayehana usa sa nawalang karnero nga pagaluwason sa Israel. Maoy ilang tinudlong buhat, ang buhat nga ilang gipasagdan, nga gihimo ni Kristo.

Kining buhata nakaabli sa mga hunahuna sa mga disipulo sa bug- os ngadto sa buhat nga nahimutang sa atubangan nila sa taliwala sa mga Hentil. Ilang nakita ang halapad nga kaumhan sa pagkamapus- lanon gawas sa Judiya. Ilang nakita ang mga kalag nga nanag-antus sa kasub-anan nga wala mahibaloi niadtong gihatagan ug dakung pabor. Sa taliwala niadtong gitudlo kanila nga tamayon mao ang mga kalag nga nangandoy sa hinabang gikan sa gamhanang Man- anambal, gigutom sa ka- hayag sa kamatuoran, nga sa madagayaon gihatag sa mga Judiyo. [562]

Human niini, sa diha nga ang mga Judiyo mitalikod sa kanunay gikan sa mga disipulo, tungod sa ilang pag- pahibalo nga si Jesus mao ang Manluluwas sa kalibutan, ug sa diha nga ang nagaali nga bongbong sa taliwala sa mga Judiyo ug mga Hentil nagguba pinaagi sa kamatayon ni Kristo, kining leksiyon, ug ang sama nga uban nga nagtudlo sa buhat sa maayong balita nga dili ma- punggan pinaagi sa batasan kun nasyonalidad, may gam- hanang inpluwensia diha sa mga tinugyanan ni Kristo, sa pagmando sa ilang mga binuhatan.

Ang pagduaw sa Manluluwas ngadto sa Penisia ug ang milagro nga gihimo didto aduna pay halapad nga tuyo. Dili lamang sa masakiton nga babaye, ni bisan sa Iyang mga disipulo ug niadtong midawat sa ilang paghago, nga ang buhat nahimo; apan usab “aron nga ikaw motuo nga si Jesus mao si Kristo, ang Anak sa Dios; ug nga sa pagtuo ikaw makadawat sa kinabuhi pinaagi sa Iyang ngalan.” Juan 20:31. Ang samang mga ahensia nga nagbabag sa mga tawo layo kang Kristo sa may napulog walo ka gatusan ka tuig nga miagi

naga- buhat usab karong adlaw. Ang espiritu nga nagtukod sa bongbong nga nag-ali sa taliwala sa mga Judiyo ug mga Hentil aktibo gihapon. Ang garbo ug pagdumot nagtukod ug malig-on nga mga bongbong sa paglain sa taliwala sa nagkalainlaing matang sa mga tawo. Si Kristo ug ang Iyang bulohaton ginamisrepresentar, daghang mga tawo nagabati nga sila sa bug-os gisirhan gikan sa pag-alagad sa maayong balita. Apan dili sila pabation nga sila gisirhan gikan kang Kristo. Walay mga ali nga ma- tukod sa tawo kun ni Satanas nga ang pagtuo makasu- lod niini.

[563] Diha sa pagtuo ang babaye sa Penisia midasmag sa iyang kaulingon batok sa mga ali nga gipabungdo sa taliwala sa mga Judiyo ug mga Hentil. Batok sa pag- kaluya, walay pagtagad sa talan-awon nga makadala ka- niya sa pagduhaduha, siya nagsalig sa gugma sa Manlu- luwas. Pinaagi niini nga si Kristo naghandum nga kita magsalig diha Kaniya. Ang panalangin sa kaluwasan alang sa tagsa- tagsa ka kalag. Walay lain kon dili ang iyang pagpili nga makapugong sa bisan kinsang tawo gikan sa pag-ambit sa saad diha kang Kristo pinaagi sa ma- ayong balita.

Ang pundok nga garboso gidumtan sa Dios. Siya dili magtagad sa bisan unsang butang niining kinaiyaha. Diha sa Iyang panan-aw ang mga kalag sa tanang mga tawo managsama ug bili. Siya “naghimo sa usa ka dugo sa tanang mga nasud sa mga tawo aron magpuyo sa tibuok nawong sa yuta, ug nagpahiluna sa mga panahon nga kaniadto gitudlo, ug ang mga utlanan sa ilang puloy-anan; nga sila mangita sa Ginoo, tingali sila magabati Kaniya, ug makakaplag Kaniya, bisan Siya dili layo gikan sa tagsatagsa kanato.” Sa walay pagpinig sa edad, kun ranggo, kon nasyonalidad, kun tinuhoanong pribilihiyo, ang tanan ginadapit sa pagduol ngadto Kaniya ug ma- buhi. “Bisan kinsa ang motuo Kaniya dili maulawan. Kay walay kalainan.” “Walay Judiyo ni Grego, walay ulipon ni gawas.” “Ang datu ug ang kabus managhila- lag paghiusa: ang Ginoo maoy Agalon nila tanan.” “Ang mao nga Ginoo ibabaw sa tanan datu alang sa tanan nga magatawag Kaniya. Kay bisan kinsa ang magata- wag sa ngalan sa Ginoo mamaluwas siya.” Buhat 17:26, 27; Gal. 3:28;

[564] Prob. 22:2; Rom. 10:11-13.

Ang Matuod nga Ilhanan

“Ug si Jesus mipahawa pag-usab sa kayutaan sa Tiro ug miadto sa Lanaw sa Galilea, agi sa Sidon latas sa kayutaan sa Decapolis.” Mar. 7:31, R.V.

Didto sa kayutaan sa Decapolis nga ang mga hing- yawaan sa Gergesa nangaayo. Dinhi ang mga tawo, nga nahadlok sa pagkalaglag sa mga baboy, naghangyo kang Jesus nga mopahawa gikan kanila. Apan sila nagpata- linghog sa mga mensahero nga nahibilin, ug ang han- dum nahimo sa pagpakigkita Kaniya. Sam- tang Siya mi- usab sa pagadto nianang yutaa, ang panon sa katawhan mitigum libut Kaniya, ug ang bungol, nga naganguhal nga tawo gi- dala ngadto Kaniya. Si Jesus wala, sumala sa Iyang kinaiya, moayo pinaagi lamang sa Iyang pu- long. Iyang gihikling gawas sa panon, Iyang gikulitog ang Iyang mga tudlo sa iyang mga dalunggan, ug gihi- kap ang iyang dila; miyahat ngadto sa langit, Siya nag- hu- paw sa paghunahuna nga ang mga dalunggan nga dili maablihan sa kamatuoran, ug ang mga dila nga mibali- bad sa pag-ila sa Manlu- luwas. Diha sa pulong, “Maabli ka,” ang pagsulti sa tawo nahibalik, ug, wala magtagad sa sugo nga walay iyang pahibaloong tawo, siya mipa- hibalo sa layo sa iyang pagkaayo.

[565]

Si Jesus misaka ngadto sa bungtod, ug didto ang pa- non sa katawhan mipunsisok diha Kaniya, nga nagdala sa ilang mga masaki- ton ug mga bakol, ug gipahimutang sila sa Iyang tiilan. Siya nag-ayo kanila tanan; ug ang mga tawo, mga diwatahan gayud sila, naghi- maya sa Dios sa Israel. Sulod sa tulo ka adlaw nagpadayon sila sa paghugop libut sa Manluluwas, sa gabii matulog diha sa hawan, ug sa tibuok adlaw nanagdotdot sa matinguhaon sa pagpatalinghog sa mga pulong ni Kristo, ug pagtan-aw sa Iyang mga buhat. Sa pagkatapus sa tulo ka adlaw ang ilang pagkaon nahurot. Si Jesus dili mag- papauli nga gutom, ug Siya mitawag sa Iyang mga disipulo sa paghatag kanilag pagkaon. Miusab ang mga disipulo pagpakita sa ilang kakulang sa pagtuo. Didto sa Betsata ilang nakita giunsa, uban sa panalangin ni Kristo, ang ilang diyotay nga pagkaon nakahimo

sa pagpakaon sa dakung panon; apan sila karon wala mag- dala sa ilang tanan, nagsalig sa Iyang gahum sa pagpa- daghan niini alang sa katawhan nga gigutom. Bisan pa niini, kadtong Iyang gipakaon didto sa Betsata mga Judiyo; kini sila mga Hentil ug mga diwatahan. Ang pagdumot sa mga Judiyo makusog pa sa mga kasingkasing sa mga disipulo, ug sila mitubag ni Jesus, “Asa man ang tawo makapabusog niining mga tawhana sa tinapay dinhi niining kamingawan?” Apan masinugtanon sa Iyang pulong sila nagdala ngadto Kaniya unsa ang anaa kanila,—pito ka tinapay ug duha ka isda. Ang panon sa katawhan gipakaon, pito ka dagkung mga bukag sa mga salin nga tipak nahibilin. Upat ka libo ka lalake, gawas sa mga babaye ug mga kabataan, natagbaw, ug si Jesus mipapauli kanila uban sa malipayon ug mapasalamaton nga mga kasingkasing.

[566] Unya sa mikuha sa sakayan uban sa Iyang mga di-sipulo, siya milawig tadlas sa lanaw ngadto sa Magdala, sa habagatang tumoy sa patag sa Genesaret. Diha sa utlanan sa Tiro ug Sidon ang Iyang Espiritu napreskohang tungod sa suod nga pagsalig sa babaye sa Seropenisia. Ang mga tawong diwatahan sa Decapolis midawat Kaniya sa kalipay. Karon sa midunggo usab makausa sa Galilea, diin ang Iyang gahum labing gipakita, diin ang kadaghanan sa Iyang mga buhat sa kalooy ginahimo, ug ang Iyang pagpanudlo gihatag, Siya gihibalag sa madumtananong kawalay pagtuo.

Ang delegasyon sa mga Pariseo giubanan sa mga tinugyanan sa mga datu ug mga gamhanang mga Sadusio, ang pundok sa mga saserdote, ang mga maduha-duhaon ug mga aristokrata sa nasud. Ang duha ka pundok sa sekta mapait nga mga kaaway. Ang mga Sadusio nagtinguha sa pabor sa nagamando nga gahum aron sila makabaton sa ilang kaugalingong katungod ug awtoridad. Ang mga Pariseo, sa laing bahin, nagsibut sa kasagarang pagdumot ngadto batok sa mga Romanhon, naghandum sa panahon nga sila makawagtang sa yugo sa mananaug. Apan ang Pariseo ug Sadusio karon naghiusa batok kang Kristo. Ang kasama nangita sa kasama; ug ang dautan, bisan asa kini mahimutang, makigtipon sa dautan aron sa paglaglag sa maayo.

Karon ang mga Pariseo ug mga Saduceo mianha kang Kristo, nangayo sa ilhanan gikan sa langit. Sa panahon ni Josue nakiggubat sa mga Canaanhon didto sa Bethoron, ang adlaw mihunong tungod sa sugo sa lider hangtud ang kalampusan nakab-ut; ug daghan ang

sa- mang katingalahan nakita sa ilang kasaysayan. Ang pila nianang ilhanan gihangyo kang Jesus. Apan kining mga ilhanan dili mao ang gikinahanglan sa mga Judiyo. Walay kamatuoran sa gawas nga makaayo kanila. Unsa ang ilang gikinahanglan dili ang pagpatin-aw sa panum- duman, apan ang espirituhanon nga pagpamatuod.

“Oh kamo mga salingkapaw,” miingon si Jesus, “in- yong mahibaw-an ang kahintang sa langit,“—pinaagi sa pagtuon sa langit kamo makatug-an sa panahon,—“apan dili kamo makaila sa mga ilhanan sa kapanahonan?”

“Makaila kamo sa dagway sa langit, apan dili ba ninyo mailhan ang mga ilhanan sa mga panahon?” Ang kaugalingong mga pulong ni Kristo, nga gisulti uban sa gahum sa Balaang Espiritu nga nagabadlong kanila sa sala, mao ang ilhanan nga gihatag sa Dios alang sa ilang kaluwasan. Ug ang mga ilhanan nga diritso gikan sa langit gihatag aron sa pagpamatuod sa bulohaton ni Kristo. Ang awit sa mga manulonda ngadto sa mga mag- balantay sa karnero, ang bituon nga nagagiya sa mga maalam nga mga tawo, ang salampati ug ang tingog gikan sa langit sa Iyang pagbautismo, maoy mga saksi alang Kaniya.

[567]

[568]

“Samtang Siya nanghupaw sa halalum diha sa Iyang Espiritu, ug miingon, Ngano man nga kining kaliwatan nangita pa ug ilhanan?” “Walay ilhanan nga ihatag niini, apan ang ilhanan ni propeta Jonas.” Ingon nga si Jonas tulo ka adlaw ug tulo ka gabii didto sa tiyan sa isda, si Kristo magamao usab ang panahon “didto sa kasingkasing sa yuta.” Ug samtang ang pagwali ni Jonas usa ka ilhanan ngadto sa taga Nineve, busa ang pagwali ni Kristo usa ka ilhanan sa Iyang kaliwatan. Apan unsa ang kalainan sa pagdawat sa pulong! Ang mga tawo sa dakung diwatahang siyudad mikurog samtang ilang napatalinghogan ang pasidaan gikan sa Dios. Ang mga hari ug mga dagkung mga tawo nagpaubos sa ilang kaugalingon; ang hataas ug ang sa ubos nanaghiusa sa pag- singgit ngadto sa Dios sa langit, ug ang Iyang kalooy gihatag ngadto kanila. “Ang mga tawo sa Nineve mo- bangon ra unya sa adlaw sa paghukom uban niining kaliwatana, si Kristo miingon, “ug magahukom niini sa silot: kay sila naghinulsol sa pagwali ni Jonas; ug, tan- awa, ania dinhi karoy labaw pa kay kang Jonas.” Mat. 12:40, 41.

Ang tagsatagsa ka milagro nga gihimo ni Kristo mao ang usa ka ilhanan sa Iyang pagkadios. Siya nagbuhat sa buhat nga gitagna

[569] alang sa Mesiyas; apan alang sa mga Pariseo kining mga buhata sa kalooy mao ang po- sitibong sala. Ang mga lider nga Judiyo nagtan-aw uban sa walay pagbating pagka indipereante sa tawhanong pag-antus. Sa daghang higayon ang ilang pagkahakog ug pagbatok nakahimo sa kasakit nga giayo ni Kristo. Pinaagi niana ang Iyang mga milagro alang kanila usa ka pagsudya.

Kadtong nagadala sa mga Judiyo sa pagsalikway sa buhat sa Manluluwas mao ang labing taas nga kamatuoran sa Iyang langitnong kinaiya. Ang labing daku nga kahulogan sa Iyang mga milagro makita sa kamatuoran nga sila mao ang panalangin sa katawhan. Ang labing taas nga kamatuoran nga Siya miabut gikan sa Dios mao nga ang Iyang kinabuhi nagpakita sa kinaiya sa Dios. Siya naghimo sa mga buhat ug nagsulti sa mga pulong sa Dios. Kanang matanga sa kinabuhi mao ang daku sa tanang mga milagro.

Sa diha nga ang mensahe sa kamatuoran ipresentar sa atong kaadlawan, adunay daghan kinsa, sama sa mga Judiyo, mosinggit, Ipakita kanamo ang ilhanan. Buhati kami ug milagro. Si Kristo wala magbuhat ug milagro sa pagsugo sa mga Pariseo. Siya wala maghimo ug milagro sa kamingawan nga tubag sa mga sugyot ni Sata- nas. Siya dili magbahinbahin nganhi kanato sa gahum aron pagpamatarung sa atong kaugalingon kun pagtag- baw sa hangyo sa walay pagtuo ug pagkagarbo. Apan ang maayong balita dili nga walay ilhanan ang iyang langitnong sinugdan. Dili ba milagro nga kita makabug- to gikan sa pagka ulipon ni Satanas? Ang pagdumot ba- tok kang Satanas dili kinaiya sa tawhanong kasingka- sing; kini gitanum pinaagi sa grasya sa Dios. Sa diha nga ang usa nga namandoan sa gahian, tigpasagad nga ka- bubut-on nahatagan sa kagawasan, ug nagtugyan sa iyang kaugalingon sa bug-os nga kasingkasing ngadto sa pag- dani sa mga ahensia nga langitnon sa Dios, ang usa ka milagro nahimo; ingon man usab ang tawo nga nailalum sa kusog nga paglimbong moabut sa pagsabut sa hus- tong kamatuoran. Sa kada panahon nga ang kalag ma- konberter, ug makakat-on sa paghigugma sa Dios ug magbantay sa Iyang mga kasugoan, ang saad sa Dios natuman, “Ang usa ka bag-ong kasingkasing Akong iha- tag kaninyo, ug ang usa ka bag-ong espiritu igabutang Ko sa sulod ninyo.” Ezek. 36:26. Ang pagkabalhin sa tawhanong mga kasingkasing, ang pagka-usab sa tawhanong mga kinaiya, maoy usa ka milagro nga nagpakita sa kanunayng-buhi nga Manluluwas, nga

[570]

nagabuhat sa pagluwas sa mga kalag. Ang maminatud-ong kinabuhi diha kang Kristo maoy usa ka dakung milagro. Diha sa pagwali sa pulong sa Dios, ang ilhanan nga igapakita karon ug kanunay mao ang presensia sa Espiritu Santo, aron sa paghimo sa pulong nga makausab nga gahum alang niadtong makadungog. Mao kini ang pagsaksi nga Iya sa Dios sa atubangan sa kalibutan ngadto sa langitnong bulohaton sa Iyang Anak.

Kadtong naninguha sa ilhanan gikan kang Jesus nagapagahi sa ilang mga kasingkasing diha sa kawalay pagtuo nga wala sila makaila sa Iyang kinaiya nga sama sa Dios. Sila dili gusto motan-aw nga ang Iyang bulohaton maoy katumanan sa mga Kasulatan. Sa sam- bingay sa datung tawo ug si Lasaro, si Jesus miingon ngadto sa mga Pariseo, “Kon sila dili man mamati kang Moises ug sa mga propeta, nan, dili sila malukmay, bisan pa kon adunay mabanhaw gikan sa mga patay.” Luk. 16:31. Walay ilhanan nga ihatag gikan sa langit kun sa yuta nga makaayo, kanila.

Si Jesus “nanghupaw sa halalum diha sa Iyang Espiritu,” ug, milingi sa pundok sa mga magsusupak, mibalik pagsakay sa sakyanan kauban sa Iyang mga disipulo. Sa masulob-ong kahilum sila miusab pagtabok sa lanaw. Sila wala na, bisan pa niini, mobalik niadtong dapita nga ilang gibiyaan, apan mipadulong sa ilang pa- naw ngadto sa Betsata, duol diin ang lima ka libo gipakaon. Sa pag-abut sa layolayo nga daplin, si Jesus miingon, “Magbantay kamo ug maglikay sa labadora sa mga Pariseo ug mga Sadusio.” [571] Ang mga Judiyo nabata- san na sukad pa sa mga adlaw ni Moises nga magpaga- was sa labadora gikan sa ilang mga balay sa panahon sa Pasko, ug sila gitudloan nga kini tagdon ingon nga ma- tang sa sala. Apan ang mga disipulo napakyas sa pag- sabut kang Jesus. Sa ilang kalit nga paggikan sa Mag- dala sila nahikalimot sa pagdala ug tinapay, ug duna lang silay usa ka buok. Alang niining higayon, sila naka- sabut sa gisulti ni Kristo, nga nagpasidaan kanila nga dili magpalit ug tinapay sa Pariseo ug sa Sadusio. Ang ilang kakulang sa pagtuo ug espirituhanong panglantaw usahay magadala kanila sa sama nga pagtagad sa Iyang mga pulong. Karon si Jesus nagbadlong kanila sa pag- hunahuna nga Siya kinsa nagpakaon sa mga linibo sa pila ka isda ug mga tinapay nianang solemning pasida- an naga- pasabut sa temporaryong pagkaon. Adunay ka- talagman nga ang malimbongong katarungan sa mga Pariseo ug mga Sadusio makal-

abadora sa Iyang mga disipulo sa walay pagtuo, nga makahimo kanila sa pag- hunahuna sa magaan lamang sa mga pulong ni Kristo.

Ang mga disipulo nahilig sa paghunahuna nga ang ilang Magtutudlo mohatag sa gihangyo nga ilhanan diha sa kalangitan. Sila mituo nga Siya sa bug-os makahimo sa pagbuhat niini, ug nga kanang ilhanan makabutang sa Iyang mga kaaway sa paghilum. Wala sila makaila sa pagka mapahitas-on niining mga magsasamok.

Mga bulan human niini, “sa dihang nagakatigum ang dili maihap nga panon sa katawhan, nga tungod niana nagkatumbanay sila ang usa ug usa,” si Jesus misubli sa samang pagtudlo. “Siya misugod sa pagsulti ngadto una sa Iyang mga tinon-an, Likayi ninyo ang mga igpa- patubo sa mga Pariseo, nga mao ang pagkamaut.” Luk. 12:1.

[572] Ang labadora nga ibutang sa kalan-on magbuhat nga dili mahibaloan, nga magbalhin sa tibuok minasa ngadto sa iyang kaugalingong kinaiya. Busa kon ang pagkamaut tugotan sa pagpabilin sa kasingkasing, kini motuhop sa kinaiya ug kinabuhi. Ang dakung sumbanan sa pag- minaut sa mga Pariseo, gibadlong na ni Kristo sa pag- dumili sa batasan sa “Korban,” pinaagi niini ang pagpa- sagad sa gugma sa pamilya natagoan ilalum sa pagpa- tuotuo sa paghatag ngadto sa templo. Ang mga eskribas ug mga Pariseo nagtudlo sa malimbongong mga prinsipio. Ilang gitagoan ang matuod nga tuyo sa ilang dok- trina, ug giuswag ang tagsatagsa ka okasyon nga masukip sila sa inalisto ngadto sa mga hunahuna sa mga nagpatalinghog. Kining mga falso nga mga prinsipio, kon sa makausa dawaton, magabuhat sama sa labadora sa kalan-on, nga motuhop ug mousab sa kinaiya. Mao kining malimbongong pagtudlo nga nakalisud sa mga tawo sa pagdawat sa mga pulong ni Kristo.

Ang samang inpluwensia nagatrabaho karon pinaagi niadtong naninguha sa pagsaysay sa balaod sa Dios sa paagi nga mosibu sa ilang mga binuhatan. Kining matanga dili moatake sa balaod nga madayag, apan nag- butang sa mga may kaayohang mga teyoria nga maka- daut sa iyang mga prinsipio. Sila nagsaysay niini aron sa pagbungkag sa iyang kusog.

Ang pagkamaut sa mga Pariseo mao ang produkto sa pagpangitalang sa kaugalingon. Ang paghimaya sa ilang kaugalingon mao ang tuyo sa ilang mga kinabuhi. Mao kini ang nakadala kanila sa pagtuis ug pag aplikar sa sayop sa mga Kasulatan, ug nakabuta kanila sa tuyo sa buhat ni Kristo. Kining malimbongong dautan bisan ang

mga disipulo ni Kristo diha sa katalagman sa pag- sagop niini. Kadtong nag-isip sa ilang kaugalingon nga mga sumosunod ni Jesus, apan wala mobiya sa tanan aron mahimong Iyang mga disipulo, nainpluwensia sa dakung bahin pinaagi sa mga pangatarungan sa mga Pariseo. Sila usahay magpilaypilay sa taliwala sa pagtuo ug sa dili pagtuo, ug wala sila makasabut sa mga bahan- di sa kaalam nga natago diha kang Kristo. Bisan ang mga disipulo, nga sa gawas sila [573] mibiya sa tanan alang kang Jesus, wala sa kasingkasing mohunong sa pagpa- ngita sa dagkung mga butang alang sa ilang kaugalingon. Mao kini ang espiritu nga nakahimo sa kasamok kon kinsa ang mahimong daku. Mao kini ang miabut sa taliwala nila ug kang Kristo, nakahimo kanila nga diyotay lang ang simpatiya sa Iyang bulohaton sa pag- sakripisyo-sa-kaugalingon, mahinay kaayo sa pagsabut sa misteryo sa kaluwasan. Ingon nga labadora, kon pasag- dan nga makatapus sa iyang buhat, makahimo sa pag- hugaw ug pagdaut, busa mao man usab ang espiritu nga mangita-alang-sa-kaugalingon, magmahal, magbuhat sa ka- hugawan ug kalaglagaan sa kalag.

Sa taliwala sa mga sumosunod sa atong Ginoo karon, sama sa karaan, unsa ka kaylap kining dili mailhan, malimbongong sala! Unsa ka sagad nga ang atong ser- bisyo ngadto kang Kristo, ang atong pagpakig-uban sa usa ug usa, namansahan sa sekretong handum sa pag- pataas sa kaugalingon! Unsa ka andam ang hunahuna sa pagtuboy sa kaugalingon ug ang pangandoy alang sa tawhanong pag-uyon! Ang gugma sa kaugalingon, ang handum sa sayon nga paagi nga gitudlo sa Dios nga maga- dala ngadto sa pag-ilis sa tawhanong mga teoriya ug mga tradisyon alang sa langitnong mga tulomanon. A- lang sa Iyang kaugalingong mga disipulo ang mga pulong sa pagpasidaan ni Kristo gisulti, “Pagbantay ug li- kayi ang igtutubo sa mga Pariseo.”

Ang tinuhoan ni Kristo mao ang pagkasinsero sa iyang kaugalin- gon. Ang kadasig alang sa himaya sa Dios mao ang motibo nga itanum pinaagi sa Espiritu Santo; ug pinaagi lamang sa epiktibong pagbuhat sa Espiritu nga kining pagtanum sa motibo. Ang gahum lamang sa Dios ang makawala sa pagpangita-sa-kaugali- ngon ug pagminaut. Kining pagkakabalhin mao ang ilhanan sa Iyang pag- buhat. Sa diha nga ang pagtuo nga atong gidawat makapawala sa pagka hakog ug pagpa- aron ingnon, kon kini magdala kanato sa [574]

pagpangita sa himaya alang sa Ginoo ug dili alang kanato kita mahibalo nga kini anaa sa hustong pagkahan-ay. “Amahan himayaa ang Imong ngalan.” Juan 12:28, mao ang unang sultihonon sa kinabuhi ni Kristo, ug kon kita mosunod Kaniya, mao kini ang unang sinultihan sa atong kinabuhi. Siya magsugo kanato sa “paglakaw, sama sa Iyang paglakaw;” ug “atong mahibaloan nga kita nakaila Kaniya, kon kita magabantay sa Iyang mga sugo.” 1 Juan 2:6, 3.

Ang Nagaunang Paglandong sa Krus

Ang buhat ni Kristo sa yuta nagadali sa pagta- pus. Sa atubangan Niya, sa klarong pagkahan-ay, nahi- mutang ang mga talan-awon diin ang Iyang mga tiil ma- galakaw. Bisan sa wala pa Siya mokuha sa pagkataw- hanon diha Kaniya, Iyang nakita ang tibuok gitas-on sa dalan nga Iyang panawan aron sa pagluwas niadtong nawala. Ang tagsatagsa ka sakit nga nakagisi sa Iyang kasingkasing, ang kada insulto nga gitongtong sa Iyang ulo, ang kada pag-inusara diin Siya gitawag sa pag-antus, gibuksan sa Iyang pagtan-aw sa wala pa Siya mobutang sa ubos sa Iyang purongpurong ug harianong biste, ug nanaug gikan sa trono, aron pagbiste sa Iyang pagka- diosnon ngadto sa pagkatawhanon. Ang dalan gikan sa pasungan ngadto sa Kalbaryo nahimutang tanan sa atubangan sa Iyang mga mata. Siya nahibalo sa kasakit nga moabut Kaniya. Siya nahibalo niining tanan, apan Siya miingon, “Ania karon, mianhi Ako; sa basahon nga linukot nahisulat kini mahitungod Kanako, Nagakali- pay Ako sa pagbuhat sa Imong kabubut-on, Oh Dios ko; Oo, ang Imong kasugoan ania sa sulod sa Akong kasingkasing.” Sal. 40:7, 8.

Sa Iyang atubangan kanunay Iyang nakita ang re- sulta sa Iyang misyon. Ang Iyang yutan-ong kinabuhi, nga puno sa paghago ug pagsakripisyo sa kaugalingon, nadasig pinaagi sa paglaum nga dili nga mawalay hi- nungdan kining tanan Niyang pag-antus. Pinaagi sa paghatag sa Iyang kinabuhi alang sa kinabuhi sa mga tawo, Iyang madaug pagpabalik ang kalibutan ngadto sa iyang pagkamaminatud- on ngadto sa Dios. Bisan ang bau- tismo sa dugo maoy una nga madawat; bisan ang mga sala sa kalibutan pagatimbangan diha sa Iyang inosen- ting kalag; bisan ang landong sa dili ikasaysay nga kaa- lautan diha Kaniya; apan sa kalipay nga gipahiluna sa atubangan Niya, Iyang gipili ang pag-antus sa Krus, ug gi- tamay ang kaulawan.

Gikan sa mga piniling mga kauban sa Iyang pag- alagad ang mga talan-awon nga gipahimutang sa atubangan Niya daw natago pa; apan ang panahon duol na nga sila makakita sa Iyang pag-agulo.

[576]

Kinahanglan nga sila makakita Kaniya kinsa ilang gihigugma ug gisaligan, nga itugyan sa mga kamot sa Iyang mga kaaway, ug magabitay sa krus sa Kalbaryo. Sa dili madugay Siya mobi- ya kanila nga moatubang sa kalibutan nga walay mag- humpay pinaagi sa Iyang makitang presensia. Siya nahibalo unsa ka pait ang pagdumot ug kawalay pagtuo ang molutos kanila, ug Siya naghandum sa pag-andam kanila alang sa ilang mga pagsulay.

Si Jesus ug ang Iyang mga disipulo karon miabut sa usa sa mga lungsod libut sa Cesaria Philipi. Sila didto sa unahan sa mga utlanan sa Galilea, sa dapit diin ang pagsimba sa mga larawan nagpasulabi. Dinhi ang mga disipulo nahilayo gikan sa inpluwensia nga nagamando sa Judiya, ug nadala sa suod nga paghibalag sa pagsimba sa mga diwatahan. Sa palibut nila may naki- tang mga porma sa patuotuo nga nagapadayon sa tanang bahin sa kalibutan. Si Jesus naghandum nga ang pag- tan-aw niining mga butanga makadala [577] kanila sa pagbati sa ilang responsibilidad ngadto sa diwatahan. Sa panahon sa Iyang pagpabilin nianang dapita, Siya naningu- ha sa paglikay sa pagtudlo sa mga tawo, ug magtugyan sa Iyang kaugalingon sa bug-os ngadto sa Iyang mga disipulo.

Siya hapit na nga mosulti kanila sa pag-antus nga nagahulat Kaniya. Apan sa ngatanan Siya milakaw nga nag-inusara, ug nagampo nga ang ilang mga kasingka- sing maandam sa pagdawat sa Iyang mga pulong. Diha sa pagpakigtipon kanila, wala Siya dayon magsulti sa Iyang gusto nga ipahibalo. Sa dili pa kini himuon, Siya naghatag kanila sa higayon sa pagsugid sa ilang pagtuo ngadto Kaniya aron nga sila malig-on sa umalabut nga pagsulay, Siya nangutana, “Sumala sa sulti sa mga tawo, kinsa man kono ang Anak sa tawo?”

Sa masulob-on ang mga disipulo napugos sa pag- ilar nga ang Israel napakyas sa pag-ilar sa ilang Mesiyas. Ang uban sa pagkamatuod, sa nakakita sa Iyang mga mi- lagro, nagsulti nga Siya Anak ni David. Ang daghang tawo nga gipakaon sa Betsata naghandum sa pagpro- klamar Kaniya nga hari sa Israel. Daghan nga andam sa pagdawat Kaniya ingon nga propeta; apan sila wala mo- tuo nga Siya Mesiyas.

Si Jesus karon nagbutang sa ikaduhang pangutana, nga nagpahinungod sa Iyang mga disipulo sa ilang kaugalingon: “Unsa may

inyong isulti kinsa man Ako?” Si Pedro mitubag, “Ikaw mao si Kristo, ang Anak sa Dios nga buhi.”

Gikan sa sinugdan, si Pedro mituo nga si Jesus mao ang Mesiyas. Ang daghan pang uban nga natandog pinaagi sa pagwali ni Juan Bautista, ug nagdawat kang Kristo, nagsugod sa pagduhaduha sa buhat ni Juan sa diha nga siya nabilanggo ug gipatay; ug sila karon nagduha-duha nga si Jesus mao ang Mesiyas, kang kinsa sila naghulat sa dugayng panahon. Daghan sa mga disipulo nga maisugon naghulat nga si Jesus mokuha sa dapit sa trono ni David mibiya Kaniya sa diha nga sila naka-sabut nga Siya wala nianang tuyoa. Apan si Pedro ug ang iyang mga kauban wala motalikod sa ilang pakig-saad. Ang maluyang tumong niadtong midayeg kagahapon ug mikondenar karon wala makalaglag sa pagtuo sa matuod nga sumosunod sa Manluluwas. Si Pedro misulti, “Ikaw mao si Kristo, ang Anak sa Dios nga buhi.” Siya wala maghulat sa harianong dungog sa pagpurong-purong sa Iyang Ginoo, apan nagdawat Kaniya sa Iyang pagpaubos. [578]

Si Pedro nagsaysay sa pagtuo sa napulog duha. Apan ang mga disipulo halayo pa sa pagsabut sa bulohaton ni Kristo. Ang pagsupak ug ang dautang pagrepresentar sa mga saserdote ug mga magma-mando, samtang kini dili makapahilayo kanila gikan kang Kristo, sa gihapon nakahimo kanila sa dakung kalibog. Sila wala makakita sa ilang dalan sa klaro. Ang inpluwensia sa ilang sayong pagbansay, ang mga pagtudlo sa mga rabbi, ang gahum sa tradisyon, sa gihapon mobabag sa ilang pagtan-aw sa kamatuoran. Sa nagsunodsunod nga panahon ang bilil-hong mga dan-ag sa kahayag gikan kang Jesus misidlak ngadto kanila, apan usahay sila sama sa mga tawo nga nagalakaw sa mga landong. Apan niining adlaw, sa wala pa sila madala atubang sa dakung pagsulay sa ilang pagtuo, ang Espiritu Santo mikunsad sa ibabaw nila nga may gahum. Sa diyotayng panahon ang ilang mga mata mitalikod gikan “sa mga butang nga makita,” ngadto sa pagtan-aw, “sa mga butang nga dili makita.” 2 Kor. 4:18. Sa ilalum sa takuban sa pagkatawhanon ilang nailhan ang himaya sa Anak sa Dios.

Si Jesus mitubag ni Pedro, miingon, “Bulahan ikaw, Simon Barjona: kay ang unod ug dugo wala magpadayag niini kanimo, kon dili ginapadayag kini sa Akong Amahan nga atua sa langit.”

[579] Ang kamatuoran nga gisugid ni Pedro mao ang pagtukuranan sa pagtuo sa tumotuo. Mao kadto ang gipahibalo ni Kristo sa Iyang kaugalingon nga mao ang kinabuhing dayon. Apan ang pagpaka-baton niining kahi-balo dili hinungdan sa paghimaya sa kaugalingon. Pinaagi sa walay kaalam kun pagkaayo sa iyang kaugalingon nga kini ginapadayag ngadto kang Pedro. Dili mahitabu nga ang tawhanon, sa iyang kaugalingon, nga makakabut sa kaalam sa langitnon. “Sama sa gitas-on sa kalangitan; unsa ang arang mong mahimo? Labing halalum kay sa Sheol; unsa ang arang mong mahibaloan?” Job 11:8. Pinaagi lamang sa espiritu sa pagsagop nga makapakita kanato sa halalum nga mga butang sa Dios, diin “wala makita sa mga mata, ni madungog sa dalunggan, ni mosantop sa kasingkasing sa tawo.” “Ang Dios nagpadayag kanila nganhi kanato pinaagi sa Iyang Espiritu: kay ang Espiritu nagatugkad man sa tanang mga butang, Oo, sa kinahiladman sa mga butang sa Dios.” 1 Kor. 2:9, 10. “Ang tinago sa Ginoo anaa kanila nga nagakahadlok Kaniya.” Ug ang kamatuoran nga si Pedro nakasabut sa himaya ni Kristo maoy usa ka kamatuoran nga siya “natudloan sa Dios.” Sal. 25:14; Juan 6:45. Ah, matuod, “Bulahan ikaw, Simon Barjona: kay ang unod ug dugo wala magpadayag niini diha kanimo.”

Si Jesus mipadayon: “Ako magaingon usab ngadto kanimo, Nga ikaw mao si Pedro, ug sa ibabaw niining bato pagatukuron Ko ang Akong iglesya; ug ang mga ganghaan sa kamatayon dili makabuntog niini.” Ang pulong Pedro nagkahulogan ug bato. Si Pedro dili mao ang bato diin ang iglesya pagatukuron. Ang mga ganghaan sa kamatayon wala mobuntog batok kaniya sa dihang siya naglimod sa iyang Ginoo uban sa uban sa pagtunglo ug pagpanumpa. Ang iglesya natukod diha sa Usa batok kang kinsang mga ganghaan sa kamatayon dili makabuntog.

[580] Mga ginatus ka tuig sa wala pa moanhi ang Manlu-luwas si Moises nagtudlo ngadto sa bato sa kaluwasan sa Israel. Ang salmista nag-awit sa “Bato sa Akong kusog.” Si Isaias nagsulat, “Busa nagingon ang Ginoong Dios, Ania karon, gibutang ko didto sa Sion alang sa patukoranan ang usa ka bato, ang usa ka sinulayan nga bato, ang usa ka bililhon nga bato-sa-pamag-ang, sa patukoranan nga malig-on.” Dent. 32:4; Sal. 62:7; Isa. 28:16. Si Pedro sa Iyang kaugalingon, nagasulat pinaagi sa pagmando sa langit, nag-aplikar niining tagna ngadto kang Jesus. Siya miingon, “Sanglit nakatilaw

na man kamo sa pagkamapuangoron sa Ginoo: kang kinsa moduol, sa buhi nga bato, sinalikway tuod sa mga tawo, apan pinili sa Dios, bililhon, kamo usab, ingon nga buhing mga bato, ginatukod sa usa ka espirituhanong balay.” 1 Ped. 2:3-5, R.V.

“Kay wala nay laing patukoranan nga ikapahimutang pa ni bisan kinsa gawas sa gipahimutang ha, nga mao si Jesu-Kristo.” 1 Kor. 3:11. “Sa ibabaw niining bato,” miingon si Jesus, “Akong pagatukoron ang Akong iglesya.” Diha sa presensia sa Dios, ug sa tanang langitnong mga binuhat, sa presensia sa dili makita nga armada sa inpierno, si Kristo nagtukod sa Iyang iglesya diha sa ibabaw sa buhing Bato. Kanang Bato mao Siya sa Iyang kaugalingon,—ang Iyang kaugalingong lawas, alang kanato gidugmok ug gisamaran. Batok sa iglesya nga natukod niining patukoranan, ang mga ganghaan sa inpierno dili makabuntog.

Unsa ka maluya ang iglesya kon tan-awon sa diha nga si Kristo misulti niining mga pulong! Aduna lamay usa ka hakgom nga mga tumotuo, batok sa tanang gahum sa mga demonyo ug dautang mga tawo mga maoy tumong; apan ang mga sumosunod ni Kristo dili mahadlok. Natukod sa ibabaw sa Bato sa ilang kusog, sila dili mabuntog.

Sulod sa unom ka libo ka mga tuig, ang pagtuo na-tukod diha kang Kristo. Sa unom ka libo ka mga tuig ang mga baha ug mga bagyo sa kasuko ni Satanas mi-hampak diha sa Bato sa atong kaluwasan; apan kini nagatindog nga wala matarug.

[581]

Si Pedro nagpahayag sa kamatuoran nga maoy patukoranan sa pagtuo sa iglesya, ug si Jesus karon nagpasidungog kaniya ingon nga tinugyanan sa tibuok lawas sa mga tumotuo. Siya miingon, “Ug hatagan Ko ikaw sa mga yawi sa ginharian sa langit; ug bisan unsay imong pagabugkason dinhi sa yuta didto sa langit pagailhon kini nga binugkos: ug bisan unsay imong pagaluagan dinhi sa yuta, didto sa langit pagailhon kini nga linuagan.”

“Ang mga yawi sa ginharian sa langit” mao ang pulong ni Kristo. Ang tanang mga pulong sa Balaang Kasulatan Iya man, ug dinhi nahilakip. Kining mga pulonga may gahum sa pag-abli ug pagsira sa langit. Sila nagpahibalo sa mga kondisyon diin ang mga tawo madawat kun isalikway. Pinaagi niana ang buhat niadtong nagwali sa pulong sa Dios maoy lami sa kinabuhi ngadto sa kinabuhi kun sa

kamatayon ngadto sa kamatayon. Ang ilaha mao ang bulohaton nga ginatimbang nga may walay katapusang resulta.

Ang Manluluwas wala magtugyan sa buhat sa maayong balita ngadto lamang kang Pedro. Sa ulahing panahon, sa gisubli ang mga pulong nga gisulti ngadto kang Pedro, Siya nagaplikar niini diritso ngadto sa iglesya. Ug ang samang kahulogan ginasulti usab ngadto sa napulog duha ingon nga mga tinugyanan sa lawas sa mga tumotuo. Kon si Jesus nagtudlo sa pinasahing awtoridad sa usa sa mga disipulo nga labaw sa uban, dili nato sila makaplagan nga kanunay nga paglalis kon kinsa ang mahimong daku. Sila unta mosunod sa gusto sa ilang Magtutudlo, ug piagpasidungog sa usa nga Iyang gipili.

[582] Inbis sa pagtudlo sa usa nga mahimong ilang pangulo, si Kristo miingon ngadto sa mga disipulo, “ayaw kamo pagpatawag nga Rabbi; ni magpatawag kamo nga agalon; kay kamo adunay usa lamang ka agalon nga mao si Kristo.” Mat. 23:8, 10.

“Ang ulo sa tagsatagsa ka tawo mao si Kristo.” Ang Dios, nga nagbutang sa tanang butang ilalum sa tiilan sa Manluluwas, “naghatag Kaniya nga mahimong ulo sa tanang mga butang ngadto sa iglesya, ang pagkabug-os diha Kaniya nga nakapuno sa tanang butang diha sa tanang dapit.” 1 Kor. 11:3; Epe. 1:22, 23. Ang iglesya gitukod diha kang Kristo ingon nga iyang patukoranan; kini mao ang pagtuman kang Kristo ingon nga iyang ulo. Dili magsalig sa tawo, kun dominahon sa tawo. Daghan ang nag-angkon nga ang katungdanan nga gisalig sa iglesya makahatag kanilag awtoridad sa pagdikta unsay gituohan sa ubang tawo ug unsa ang ilang mahimo. Kining pag-angkon wala itugot sa Dios. Ang Manluluwas nagsulti, “Kamo tanan mga igsuon.” Ang tanan nataya sa tentasyon, ug mahimong masayop. Dili kita makasalig sa tawhanong binuhat sa paggiya. Ang Bato sa pagtuo mao ang buhing presensia ni Kristo diha sa iglesya. Diha niini ang labing maluya magasalig, ug kadtong naghunahuna nga sila labing kusganon magaproyba nga sila mao ang labing maluya, hangtud nga ilang himuon si Kristo nga ilang maghahatag sa kaayohan. “Tinunglo ang tawo nga nagasalig sa tawo, ug naghimo sa unod nga iyang kusog.” Ang Ginoo “mao ang Bato, ang Iyang buhat hingpit.” “Bulahan sila tanan nga nagbutang sa ilang pagsalig diha Kaniya.” Jer. 17:5; Deut. 32:4; Sal. 2:12.

Human sa pagsugid ni Pedro, si Jesus nagsugo sa mga disipulo nga dili magsulti sa bisan kinsa nga tawo nga Siya mao si Kristo. Kining sugoa gihatag tungod sa dakung pagsupak sa mga eskribas ug mga Pariseo. Labaw pa niini, ang mga tawo, ug bisan pa ang mga disipulo, adunay palso nga pagtagad sa Mesiyas nga ang pagpahibalo sa publiko alang Kaniya dili maghatag ka- nilag matuod nga idiya sa Iyang kinaiya ngadto kanila ingon nga Manluluwas, ug pinaagi niana Siya naghandum sa paghatag kanila sa matuod nga pagtagad Kaniya ingon nga Mesiyas.

[583]

Ang mga disipulo sa gihapon nagtinguha nga si Kris-to mohari ingon nga temporaryo nga prinsipe. Bisin Siya dugay nang nagtago sa Iyang piano, sila nagtuo nga Siya dili kanunay nga magpabilin nga kabus ug daw nagtago; ang panahon haduol na nga Siya magtukod sa Iyang ginharian. Ug nga ang kasuko sa mga saserdote ug mga rabbi dili madaug, nga si Kristo isalikway sa Iyang kaugalingong nasud, kondenhon ingon nga limbongan, ug ilansang sa krus ingon nga kriminal,—kanang hunahuna wala dawata sa mga disipulo. Apan ang takna sa gahum sa kangitngit nagakaduol na, ug si Jesus mag-abli sa Iyang mga disipulo sa pakigbugno sa atubangan Niya. Siya nagmasulob-on samtang Iyang gipaabut ang pagsulay.

Diha Siya nagadumili sa pagpahibalo kanila bisan unsa kabahin sa Iyang mga pag-antus ug kamatayon. Sa Iyang pagpakigsulti kang Nicodemus Siya miingon, “Samtang si Moises nag-isa sa halas didto sa kamingawan, maingon man usab kinahanglan igaisa ang Anak sa Tawo: aron ang tanan nga mosalig Kaniya makabaton sa kinabuhing dayon.” Juan 3:14, 15. Apan ang mga disipulo wala makabati niini, ug kon sila nakadungog, dili unta makasabut. Apan karon sila nakauban kang Jesus, nagpamati sa Iyang mga pulong, nagtan-aw sa Iyang mga buhat, hangtud, bisan pa sa pagkaubos sa palibut Niya, ug ang pagsupak sa mga saserdote ug mga katawhan, sila makahiusa sa pagpamatuod ni Pedro, “Ikaw mao si Kristo, ang Anak sa Dios nga buhi.” Karon ang panahon miabut nga ang tabil nga nagatago sa kaugmaon pagakuhaon. “Gikan nianang panahona nagsugod si Jesus sa pagpadayag sa Iyang mga disipulo, Unsa nga Siya moad- to sa Jerusalem, ug mag-antus sa daghang mga butang sa mga tigulang ug, mga pangulong saserdote ug mga eskriba, ug pagapatyon, ug pagabanhawon sa ikatulong adlaw.”

[584]

Wala makasulti tungod sa kaguol ug katingala, ang mga disipulo mipatalinghog. Si Kristo midawat sa pagila ni Pedro Kaniya ingon nga Anak sa Dios; ug karon ang Iyang mga pulong nga nagatudlo sa Iyang pag-antus ug kamatayon daw dili masabtan. Si Pedro dili makapakahilum. Iyang gipunggan ang Iyang Agalon, daw sama sa iya Siyang dad-on pagbalik gikan sa Iyang umalabut nga kalaglagan, nagaingon, “Ipahilayo kana Ginoo; dili gayud kana mahitabu Kanimu.”

Si Pedro nahigugma sa iyang Ginoo; apan si Jesus wala magpasidungog Kaniya sa pagpakita sa handum sa pagpanalipod Kaniya gikan sa pag-antus. Ang mga pulong ni Pedro dili makalipay ug makatabang kang Jesus sa dakung pagsulay sa atubangan Niya. Sila dili harmonia sa tuyo sa Dios sa grasya ngadto sa nawalang kalibutan, ni sa leksiyon sa pagsakripisyo-sa-kaugalingon nga gianhian ni Jesus aron pagtudlo pinaagi sa Iyang kaugalingong sulondan. Si Pedro wala maghandum nga motan-aw sa krus diha sa buhat ni Kristo. Ang impresyon nga mahimo sa iyang mga pulong diritso nga misupak niadtong gihandum ni Kristo nga himuon sa mga hunahuna sa Iyang mga sumosunod, ug ang Manluluwas natandog sa pagbungat sa usa ka masakit nga pagbadlong nga migula sa Iyang mga ngabil: “Pahilayo ka Kanako, Satanas: ikaw maoy usa ka babag alang Kanako: kay ang imong gikabanaan dili ang mga butang sa Dios, kondili ang mga butang sa mga tawo.”

[585] Si Satanas nagtinguha sa pagpaluya ni Jesus, ug mo talikod Siya sa Iyang misyon; ug si Pedro, sa iyang gugmang buta, naghatag ug tingog ngadto sa tentasyon. Ang prinsipe sa dautan mao ang awtor sa hunahuna. Ang iyang pagdasig diha sa luyo nianang kalit nga pangalyupo. Didto sa kamingawan, si Satanas nagtanyag kang Kristo sa pagmando sa kalibutan sa kondisyon nga isalikway ang dalan sa pagpaubos ug pagsakripisyo. Karon siya nagpresentar sa samang tentasyon ngadto sa disipulo ni Kristo. Siya nangita sa pagtumong sa pagtutok ni Pedro ngadto sa yutan-ong himaya, aron nga siya dili makatan-aw sa krus diin gusto ni Kristo nga itan-aw ang ilang mga mata. Ug pinaagi kang Pedro, si Satanas mausab pagduso sa tentasyon kang Jesus. Apan ang Manluluwas wala magtagad niini; ang Iyang hunahuna didto alang sa Iyang disipulo. Si Satanas mibabag sa taliwala ni Pedro ug sa iyang Magtutudlo, aron ang kasingkasing sa disipulo dili matandog sa talan-awon sa pagpaubos

ni Kristo alang kaniya. Ang mga pulong ni Kristo ginasulti, dili kang Pedro, apan ngadto sa usa nga nagtinguha sa pagpahilayo kaniya gikan sa iyang Manluluwas. “Pahilayo ka Kanako, Satanas.” Ayaw na pagbabag sa taliwala Nako ug sa Akong masalaypon nga sulogoon. Tugoti Ako nga moadto nawong ug nawong kauban kang Pedro, aron Ako makapakita kaniya sa misteryo sa Akong gugma.

Kini alang kang Pedro usa ka mapait nga leksiyon, ug usa nga iyang nakat-onan apan mahinay, nga ang dalan ni Kristo sa yuta nahan-av sa kasakit ug pagpaubos. Ang disipulo milikay gikan sa pagpakig-uban sa Iyang Ginoo diha sa pag-antus. Apan diha sa kainit sa hudno sa kalayo, siya makakat-on sa panalangin. Dugay human niana, sa diha nga ang iyang maabtik nga lawas nagtikubo sa lulan sa mga katuigan, ug mga paghago, siya misulat, “Mga hinigugma, ayaw kamo paghikurat sa magasilaub nga kalisdanan nga magaabut sa pagsulay kaninyo, nga kaha pagaingnon ninyo nga usa ka talagsaong butang ang nahitabu kaninyo: Managlipay hinuon kamo, ingon nga kamo mga umalambit sa mga pag-antus ni Kristo; aron, kon ang Iyang himaya igapadayag na, aron kamo magmasadyaon uban sa hilabihang kalipay.” 1 Ped. 4:12, 13. [586]

Si Jesus karon nagsaysay sa Iyang mga disipulo nga ang Iyang kaugalingong kinabuhi sa pagdumili maoy sulondan nga pagahimuon nila. Sa gitawag diha Kaniya, uban sa mga disipulo, ang mga tawo nga nagapabilin sa duol, Siya miingon, “Kon may tawo nga moanhi sa pagsunod Kanako, padumilia siya sa iyang kaugalingon, ug magdala sa iyang krus adlawadlaw, ug magsunod Kanako.” Ang krus nahiusa sa gahum sa Roma. Mao kini ang hinagiban sa labing mapintas ug makapahiubos nga porma sa kamatayon. Ang labing ubos nga mga kriminal gikinahanglan magdala sa krus sa dapit nga bitayanan; ug usahay sa hapit na nga kini ibutang sa ilang mga abaga, sila makigbisog sa hilabihang pagsukol, hangtud nga sila mapildi, ug ang hinagiban sa pagsakit ihigot diha kanila. Apan si Jesus nagsugo sa Iyang mga sumosunod sa pagdala sa iyang krus ug pas-anon kini sunod Kaniya. Wala nay laing kompletong pagtugyan-sa-kaugalingon nga ikahulagway sa mga pulong sa Manluluwas. Apan kini tanan Iyang gidawat alang kanila. Si Jesus wala mag-isip sa langit nga dapit nga handumon samtang kita mawala. Siya mibiya sa langitnong mga sawang alang sa kinabuhi sa pagdumot ug pag insulto, ug usa ka kamatayon sa kaulawan. Siya kinsa bahandianon

sa mga bililhong katigayonan sa langit, nahimong kabus, aron nga pinaagi sa iyang kakabus kita mahimong madatu. Kita magsunod sa dalan nga Iyang gilaktan.

[587] Ang gugma sa mga kalag nga gipakamatyan ni Kristo nagkahulogan sa pagpalansang sa krus sa kaugalingon. Siya nga anak sa Dios gikan dinhi magalantaw sa iyang kaugalingon nga pulong sa kadena nga gitonton dinhi sa ubos sa pagluwas sa kalibutan, usa kauban ni Kristo sa Iyang piano sa kalooy, magalakaw kauban Niya sa pagpangita ug pagluwas sa nawala. Ang Kristohanon mag-ila nga siya nagtugyan sa iyang kaugalingon ngadto sa Dios, ug nga sa kinaiya siya magpadayag kang Kristo sa kalibutan. Ang pagsakripisyo sa kaugalingon, ang simpatiya, ang gugma, nga gipakita sa kinabuhi ni Kristo mapakita sa kinabuhi sa magbubuhat sa Dios.

“Bisan kinsa ang magaluwas sa iyang kinabuhi mawad-an niini; apan bisan kinsa ang mawad-an sa iyang kinabuhi tungod Kanako ug sa maayong balita, kana siya magaluwas niini.” Ang pagkahakog mao ang kama-tayon. Walay bahin sa lawas nga mabuhi kon kini magahimo sa iyang serbisyo sa iyang kaugalingon. Ang kasingkasing nga dili magpadala sa dugo-sa-kinabuhi ngadto sa kamot ug sa ulo, sa madali mawad-an sa iyang gahum. Sama sa atong dugo-sa-kinabuhi, mao man usab ang atong gugma kang Kristo nga ibahinbahin sa tanang bahin sa Iyang misteryosong lawas. Kita mga sakop sa usa ug usa, ug ang kalag nga modumili sa pagbahinbahin malaglag. “Unsa may kapuslanan sa usa ka ta-wo,” miingon si Jesus, “kon maangkon niya ang tibuok kalibutan ug malaglag ang iyang kaugalingong kalag? kun unsa man ang ihatag sa tawo nga ibaylo sa iyang kalag?”

[588] Sa luyo sa kakabus ug sa pagpaubos sa pagkakaran, Siya nagtudlo ngadto sa mga disipulo sa Iyang pag-anhi diha sa himaya, dili sa himaya sa yutan-ong trono, apan sa himaya sa Dios ug sa mga panon sa kalangitan. Ug unya, Siya miingon, “Siya magabalus sa tagsatagsa ka tawo sumala sa iyang mga binuhatan.” Unya sa ilang kadasig naghatag Siya niining saad, “Sa pagkamatuod nagingon Ako kaninyo, Adunay pila nga nanagtindog dinhi, nga dili makatila sa kamatayon, hangtud nga sila makakita sa Anak sa tawo nga magaanhi diha sa Iyang ginharian.” Apan ang mga disipulo wala makasabut sa Iyang mga pulong. Ang himaya daw halayo ka-ayo. Ang ilang mga mata natutok sa duol nga talan-awon, ang

yutan-ong kinabuhi sa kakabus, pagpaubos, ug pagantus. Ang ilang madan-agong paghandum sa ginharian sa Mesiyas mawala na lang? Dili ba sila makakita nga ang ilang Ginoo ituboy ngadto sa trono ni David? Mahimo ba nga si Kristo magkinabuhi, sa pagpaubos, maglaag nga walay puloy-anan, nga pagatamayon, isalikway, ug pagapatyon? Ang kasubo nagagahum sa ilang mga kasingkasing, kay sila nahigugma sa ilang Agalon. Ang pagduhaduha nakasamok sa ilang mga hunahuna, kay daw dili masabtan nga ang Anak sa Dios magaagi nianang mapintas nga pagdaugdaug. Sila nangutana ngano nga Siya sa boluntaryo moadto sa Jerusalem sa paghibalag sa pagkastigo nga Iyang gisulti kanila nga Iyang pagadawaton didto. Unsaon Niya pagtugyan sa Iyang kaugalingon nianang kahimtanga, ug magbiya kanila sa dakung kangitngit sama sa sila nagsapinday sa kangitngit sa wala pa Siya magpakita sa Iyang kaugalingon kanila?

Diha sa yuta sa Cesaria Philippi, si Kristo dili maabut ni Herodes ug Caipas, ang mga disipulo nangatarungan. Wala Siyay kahadlok sa kasuko sa mga Judiyo kun gikan sa gahum sa mga Romanhon. Nganong dili man magbuhat didto, nga magpalayo sa mga Pariseo? Ngano man nga motugyan man Siya sa Iyang kaugalingon aron patyon? Kon Siya magpakamatay, unsa man nga ang Iyang ginharian pagatukoron sa malig-on nga ang mga ganghaan sa inpierno dili makadaug batok niini? Alang sa mga disipulo kini usa ka matuod nga misteryo.

Sila karon nagpanaw sa kabaybayonan sa dagat sa Galilea ngadto sa siyudad diin ang ilang tanang paglaum pagadugmokon. Sila wala mangahas pagbatok kang Kristo, apan sila nagsinultihanay sa mahinay, masulob-ong mga tuno kabahin sa umalabut. Bisan sa taliwala sa ilang mga pagpangutana sila nagpabilin sa hunahuna nga pila ka dili makita nga higayon nga makababag sa katalagman nga daw naghulat sa ilang Ginoo. Busa sila nagsubo ug nagduhaduha, naglaum ug nahadlok, sa unom ka dugay, mangitngit nga mga adlaw.

[589]

[590]

“Siya Nausab ang Panagway”

Nagakaduol ang kagabhion samtang si Jesus nagtawag sa Iyang kiliran sa tulo sa Iyang mga disipulo. Si Pedro, si Santiago, ug si Juan, ug nagdala kanila tadlas sa mga kaumhan, ug layo sa gansangong dalan, ngadto sa mamingawng kilid sa bungtod. Ang Manlu-luwas ug ang Iyang mga disipulo naggamit sa adlaw sa pagpanaw ug pagtudlo, ug ang pagsaka sa bungtod nakadugang sa ilang kakapoy. Si Kristo nakakuha sa mga lulan sa mga hunahuna ug lawas sa daghang nanag-antus; Siya nagpadala sa kadasig sa kinabuhi sa ilang maluyahong mga lawas; apan Siya usab nalibutan sa pagkatawhanon, ug uban sa Iyang mga disipulo Siya gikapoy sa pagtungas.

Ang kahayag sa adlaw nga nagkasalop nagpabilin sa tumoy sa bungtod, ug nakadan-ag sa iyang nagakaawop nga himaya sa dalan nga ilang gilaktan. Apan wala madugay ang kahayag nawala gikan sa bungtod ug sa walog, ang adlaw wala makita sa luyo sa kasadpang kapunawpunawan, ug ang nag-inusara nga mga magpapanaw naliyokan sa kangitngit sa kagabhion. Ang kangitngit sa palibut nila daw nahisibu sa ilang masulob-ong mga kinabuhi, diin libut niini ang mga panganod nagatigum ug nagakabaga.

[591]

Ang mga disipulo wala mangahas sa pagpangutana ni Kristo kon asa Siya moadto, ug unsay tuyo. Siya kanunay nga naggamit sa tibuok nga mga gabii sa kabukiran sa pag-ampo. Siya kinsang kamot nagporma sa bukid ug walog anaa mahimutang sa kinaiyahan, ug nagpahimulos sa iyang kahilum. Ang mga disipulo nagsunod kon asa sila gidala ni Kristo sa dalan; apan sila nahibulong ngano nga ang ilang Agalon nagdala kanila sa itaas niining makapoy nga pagtungas nga sila gikapoyan na man, ug nga Siya usab nagkinahanglan sa pahulay.

Diha si Kristo nagsulti kanila nga dili na sila maglakaw sa unahan. Sa milakang layolayo kanila, ang Tawo sa Kagul-anan nagbubo sa Iyang mga pangalyupo uban sa makusog nga paghilak ug mga luha. Siya nagampo alang sa kusog nga makalahutay sa pagsulay kabahin sa katawhan. Siya sa Iyang kaugalingon magkuha ug presko

nga pagkupot sa Walay katapusang gahum, kay pinaagi lamang niana nga Siya makapamalandong alang sa kaugmaon. Ug Iyang gibubo ang mga paghandum sa Iyang kasingkasing alang sa Iyang mga disipulo, aron nga sa takna sa gahum sa kangitngit ang ilang pagtuo dili mapakyas. Ang yamog mabug-at diha sa Iyang nagtikubo nga lawas, apan wala Niya kini tagda. Ang mga landong sa gabii nagatigum sa mabaga palibut Kaniya, apan wala Niya tagda ang ilang kangitngit. Busa ang mga takna nanaghinay sa pagpanglabay. Sa sinugdan ang mga disipulo naghiusa sa ilang mga pag-ampo sa Iyang sinsero nga pagtugyan; apan human sa diyotayng panahon nadaug sila sa pagkaluya, ug, bisan samtang nagtinguha sa pagpugong sa ilang interes sa talanawon, sila nahikatulog. Si Jesus nagsulti kanila kabahin sa Iyang mga pag-antus; Siya nagdala kanila kauban Niya aron nga sila makighiusa Kaniya sa pag-ampo; bisan karon nga Siya nag-ampo alang kanila. Ang Manluluwas nakakita sa kangitngit sa Iyang mga disipulo, ug nangandoy sa pagpagaan sa ilang kasubo pinaagi sa kasegurohan sa ilang pagtuo nga dili mapakyas. Dili ang tanan, bisan ang napulog-duha, makadawat sa pagpadayag nga Iyang gihandum nga ihatag. Ang tulo lamang kinsa maoy saksi sa Iyang pag-agulo sa Getsemane maoy napili nga makauban Niya didto sa bukid. Karon ang lulan sa Iyang pag-ampo mao nga sila mahatagan sa pagpadayag sa himaya nga Iyang nabatnan kauban sa Amahan sa wala pa ang kalibutan, aron ang Iyang ginharian mapakita sa tawhanong mga mata, ug nga ang Iyang mga disipulo mapalig-on sa pagtan-aw niini. Siya nangalyupo nga sila makasaksi sa pagpakita sa Iyang pagkadios nga makalipay kanila sa takna sa Iyang dakung pag-antus uban sa kahibalo nga Siya tinuod nga Anak sa Dios ug nga ang Iyang makaulaw nga kamatayon maoy bahin sa piano sa kaluwasan.

[592]

Ang Iyang pag-ampo nadungog. Samtang Siya nagdungo sa pagpaubos didto sa batuon nga yuta, sa kalit ang mga langit naablihan, ang bulawanong mga ganghaan sa siyudad sa Dios sa daku gibuksan, ug ang balaang dan-ag nanaug sa ibabaw sa bukid, nga naglukop pag dan-ag sa lawas sa Manluluwas. Ang pagkadiosnon gikan sa sulod mikidlap ngadto sa pagkatawhanon, ug nakahibalag sa himaya nga miabut gikan sa itaas. Mitindog gikan sa Iyang nagtikubo nga kahimtang, si Kristo nagatindog sa sama-sa-dios nga kagamhanan. Ang pag-agulo sa kalag nahanaw na. Ang Iyang dagway karon

nagdan-ag “sama sa adlaw,” ug ang Iyang biste mga “maputi sama sa kahayag.”

[593] Ang mga disipulo, nahigmata, nakakita sa nagalukop nga himaya nga nakadan-ag sa bukid. Diha sa kahadlok sila mitan-aw sa kahibu-longang kahayag, ilang nakita si Jesus wala mag-inusara. Sa kiliran Niya may duha ka langitnong mga binuhat, nga suod pagkauban Niya. Sila si Moises, kinsa didto sa Sinai nagapakigsulti sa Dios; ug si Elias, kang kinsa ang hataas nga pribi- Iihiyo gihatag-gitugot sa usa sa mga anak ni Adam, nga dili makaabut ilalum sa gahum sa kamatayon.

Didto sa Bukid sa Pisga napulog lima ka gatusan ka tuig kaniadto, si Moises nakatindog nga nagtan-aw sa Yuta nga Sinaad. Apan tungod sa iyang sala sa Meriba, dili alang kaniya ang pagsulod didto. Dili alang kaniya ang kalipay sa pagpangulo sa dakung panon sa Israel ngadto sa panulondon sa ilang mga amahan. Ang Iyang nag-agulo nga pangalyupo, “Ako nag-ampo Kanimo, paadtoa ako, ug makakita sa maayong yuta nga anaa sa unahan sa Jordan, kanang maayong bukid, ug Lebanon” Deut. 3:25, kini gibalibaran. Ang paglaum nga sulod sa kap-atan ka tuig nahayagan ang kangitngit sa paglaaglaag sa desierto nga mabalibaran. Ang lubnganan sa kamingawan mao ang kalab-uton niadtong mga tuig sa paghago ug lulan-sa-kasingkasing nga pagtagad. Apan Siya kinsa “makahimo sa madagayaon labaw sa tanan nga atong mapangayo ug mahunahunaan.” Epe. 3:20, nga niining kahimtanga mibabag sa pag-ampo sa Iyang sulogoon. Si Moises miagi sa dominyo sa kamatayon, apan siya dili magpabilin didto sa lubnganan. Si Kristo sa Iyang kaugalingon nagtawag kaniya ngadto sa kinabuhi. Si Satanas ang maninintal nag-angkon sa lawas ni Moises tungod sa iyang sala; apan si Kristo ang Manluluwas nagpagula kaniya gikan sa lubnganan. Juda 9.

Si Moises diha sa bukid sa pagkabalhin maoy usa ka saksi ngadto sa kadaugan ni Kristo ibabaw sa sala ug kamatayon. Siya nagrepresentar niadtong manggula gikan sa lubnganan sa pagkabanhaw sa mga matarung. Si Elias, nga gilalin ngadto sa langit nga wala makakita ug kamatayon, nagarepresentar niadtong buhi sa yuta sa ikaduhang pag-anhi ni Kristo, ug kinsa “pagaalid-an, sa usa ka higayon, sa usa ka pagpamilok sa mata, sa katapusang pagsinggit;” sa diha nga “kining mamalatyon mailisan sa dili mamalatyon,” ug “kining madunoton mailisan sa dili madunoton.” 1 Kor. 15:51-53.

Si Je- sus nasul-oban sa kahayag sa langit, sama sa makita Siya sa panahon nga Siya moanhi “sa ikaduhang panahon nga walay sala ngadto sa kaluwasan.” Kay Siya moanhi “diha sa himaya sa Iyang Amahan ug sa mga balaang mga manulonda.” Heb. 9:28; Markos 8:38. Ang saad sa Manluluwas ngadto sa mga disipulo karon natuman na. Diha sa bukid ang umalabut nga ginharian sa himaya ginarepresentar sa gamay nga dagway lang,— si Kristo ang Hari, si Moises ang tinugyanan sa banhawong mga balaan, ug si Elias sa mga lalinong mga buhi. [594]

Ang mga disipulo wala pa makasabut sa talan-awon; apan sila nalipay nga ang mapailubon nga Magtutudlo, ang malumo ug mapaubsanon nga Usa, nga naglaaglaag ngadto ug dinhi usa ka dumoloong nga talabangon, gipasidunggan sa mga pinili sa langit. Sila nagtuo nga si Elias mianhi sa pagpahibalo sa pagmando sa Mesiyas, ug nga ang ginharian ni Kristo hapit na ipatindog sa ibabaw sa yuta. Ang handumanan sa ilang kahadlok ug kapakyas ilang walaon hangtud sa kahangturan. Dinhi, diin ang himaya sa Dios napakita, sila nagpangandoy sa pagpabilin. Si Pedro misulti, “Magtutudlo, maayo alang kanato nga ania dinhi: ug maghimo kitag tulo ka tabernakulo; ang usa alang Kanim, ang usa alang kang Moises, ang usa alang kang Elias.” Ang mga disipulo nagsalig nga si Moises ug si Elias gipadala sa pagpanalipod sa ilang Magtutudlo, ug magtukod sa Iyang awtoridad ingon nga hari.

Apan sa dili pa ang korona moabut una ang krus. Dili ang pagsaulog kang Kristo ingon nga hari, apan ang kamatayon pagatumanon sa Jerusalem, mao ang suheto sa ilang konperensia ni Jesus. Sa nagdala sa kaluyahon sa pagkatawhanon, ug nalulunan sa iyang kaguol ug sala, si Jesus milakaw nga nag-inusara sa taliwala sa mga tawo. Samtang ang kangitngit sa umalabut nga pagsulay nagaduot diha Kaniya, Siya nagmasulob-on sa espiritu, diha sa kalibutan nga wala makaila Kaniya. Bi- san pa ang Iyang hinigugmang mga disipulo, nga natuhop sa ilang kaugalingong pagduhaduha ug kaguol ug mga ambisyon sa paglaum, wala makasabut sa misteryo sa Iyang misyon. Siya nagpuyo sa taliwala sa gugma ug pakig-uban sa langit; apan diha sa kalibutan nga Iyang gilalang, Siya nahimutang nga nag-inusara. Karon ang langit nagpadala sa iyang mga mensahero ngadto kang Jesus; dili mga manulonda, apan mga tawo nga nakaantus ug nagmasulob-on, ug nalooy sa Manluluwas sa pagsulay sa Iyang [595]

yutan-ong kinabuhi. Si Moises ug si Elias mga masigkamagbubuhay ni Kristo. Sila nakigbahin sa Iyang pangandoy sa kaluwasan sa mga tawo. Si Moises nangalyupo alang sa Israel; “Apan karon, kon Ikaw magpasaylo sa ilang sala—; ug kon dili, panasa ako, Ako nag-ampo Kanimong, gikan sa Imong basahon nga Imong gisulat.” Eks. 32:32. Si Elias nahibalo sa kamingaw sa espiritu, nga sulod sa tulo ka tuig ug tunga sa gutom siya nagpas-an sa lulan sa kasuko sa nasud ug sa iyang kaalautan. Sa nag-inusara siya pagbarug alang sa Dios didto sa Bukid sa Carmelo. Nag-inusara siya mikalagiw ngadto sa disierto diha sa kabalaka ug kasubo. Kining mga tawhana gipili labaw sa kada manulonda palibut sa trono, miabut sa pagpakig-uban kang Jesus kabahin sa talan-awon sa Iyang pag-antus, ug paglipay Kaniya uban sa kasegurohan sa kalooy sa langit. Ang paglaum sa kalibutan, ang kaluwasan sa tagsatagsa ka tawo, mao ang lulan sa ilang pagsultihanay.

Pinaagi sa pagkanadaug sa katulogon, ang mga di-sipulo nakadungog lang ug diyotay kon unsa ang nangagi sa taliwala ni Kristo ug sa mga langitnong mga mensahero. Napakyas sa pagbantay ug pag-ampo, sila wala makadawat niadtong gusto nga ihatag kanila sa Dios,— ang kahibalo sa mga pag-antus ni Kristo, ug ang himaya nga mosunod. Nawala kanila ang panalangin nga maila unta pinaagi sa pagpakig-ambit sa Iyang pagsakripisyo-sa -kaugalingon. [596] Mahinay sa kasingkasing sa pagtuo mao kining mga disipulo, diyotay ang pagdayeg sa bahandi nga gipangita sa Langit aron pagpadatu kanila.

Apan sila nakadawat sa dakung kahayag. Sila gipaneguro nga ang tibuok Langit nahibalo sa sala sa nasud nga Judiyo sa pagsalikway ni Kristo. Sila gihatagan sa klaro nga pagtan-aw ngadto sa buhat sa Manluluwas. Ilang nakita sa ilang mga mata ug nadungog sa ilang mga dalunggan ang mga butang nga dili masabtan sa tawo. Sila mga “nakakita nga mga saksi sa Iyang kahalangdon” 2 Ped. 1:16, ug sila nakasabut nga si Jesus matuod nga Mesiyas, kang kinsa ang mga patriarkas ug mga propeta nanagsaksi, ug nga Siya giila nga mao kana pinaagi sa langitnong universo.

Samtang sila nagtan-aw pa sa talan-awon didto sa bukid, “usa ka masanag nga panganod nakatabon kanila: ug ania karon ang tingog gikan sa panganod, nga nagaingon, Kini mao ang Akong Anak nga hinigugma, diin Ako adunay kalipay; magpatalinghog

kamo Kaniya.” Samtang ilang nakita ang panganod sa himaya, nga mahayag kay niadtong miuban sa atubangan sa tribu sa Israel didto sa kamingawan; samtang ilang nadungog ang tingog sa Dios nga nagsulti sa dakung kahalangdon nga nakahimo sa bukid pagkurog, ang mga disipulo natumba nga naigo ngadto sa yuta. Sila nagpabilin nga nagbuy-od, ang ilang mga nawong natago, hangtud nga si Jesus miduol, ug mihikap kanila, nakawala sa ilang kahadlok uban sa Iyang nahibaloan nga tingog, “Tindog, ug ayaw kahadlok.” Sa naninguha sa pagyahat sa ilang mga mata, ilang nakita nga ang langitnong himaya nawala na, ang mga lawas ni Moises ug Elias nahanaw. Sila diha sa bukid, nag-inusara kauban ni Jesus.

[597]

Pagministerio

Ang tibuok gabii gigasto sa bukid; ug samtang misubang ang adlaw, si Jesus ug ang mga tinon-an mitugbong sa patag. Natuhop sa hunahuna, ang mga tinon-an nangahibulong ug nangahilum. Bisan si Pedro walay usa ka pulong nga ikabungat. Sa malipayon unta sila magpabilin pa sa balaan nga dapit nga gitandog uban sa kahayag sa langit, ug diin ang Anak sa Dios nagpakita sa Iyang himaya; apan adunay bulohaton nga pagahimuon alang sa katawhan, nga nanagpangita na sa halayo ug sa duol alang kang Jesus.

Sa ubos sa bukid usa ka dakung pundok sa katawhan nanagkatingum, gipangunahan sa mga tinon-an nga nanagpabilin, apan naggasayud kon diin si Jesus miadto. Samtang ang Manunubos nagpaduol, Iyang gitugon ang Iyang tulo ka kauban sa paghilum mahitungod sa ilang nasaksihan, nga nagaingon, “Ayaw ninyo isugilon ang panan-awon kang bisan kinsa, hangtud nga ang Anak sa Tawo mabanhaw na gikan sa mga minatay.” Ang pagpadayag nga gi-himo sa mga tinon-an palandungon sa ilang kaugalingong mga kasingkasing, dili ipahibalo sa kadaghanan. Ang paghubit niini sa mga katawhan mopadasig lang sa pagyubit kon tanga nga paghitingala. [598] Ug bisan ang siyam ka mga tinon-an dili makasabut sa talan-awon hangtud mahuman si Kristo mabanhaw gikan sa mga minatay. Daw unsa ka hinay mosabut bisan ang tulo ka mga gipalabi nga mga tinon-an, makita sa kamatuoran nga bisan pa gani sa tanan nga gika-sulti ni Kristo kon unsay anaa sa Iyang atubangan, sila nangutana sa ilang mga kaugalingon kon unsay kahulogan sa pagkabanhaw gikan sa mga minatay. Apan bisan pa wala sila mangayo sa saysay gikan kang Jesus. Ang Iyang mga pulong bahin sa kaugmaon nagpuno kanila sa kagul-anan; wala sila mangita sa dugang nga pagpahayag mahitungod nianang mapugos sila sa pagtuo dili mahinabo.

Samtang ang katawhan sa patag nakakita kang Jesus, sila midalagan sa pagsugat Kaniya, nag-abiabi Kaniya uban sa panagway sa pagtahud ug kalipay. Apan ang Iyang abtik nga mata nakasabut nga sila anaa sa dakung kabalisa. Ang mga tinon-an nagpakita

nga nangasamok. Usa ka kahimtangan ang nahitabo bag-o pa ug nakapahimo kanila sa mapait nga pagkabalo ug kaulaw.

Samtang sila nanagpaabut sa ubos sa bukid, usa ka amahan nagdala sa iyang anak lalaki, nga luwason gikan sa usa ka amang nga espiritu nga misakit kaniya. Awtoridad ibabaw sa mga dili mahinlo nga mga espiritu, paghingilin kanila, gihatag sa mga tinon-an sa diha nga si Jesus nagpadala sa napulog duha sa pagwali sa tibuok Galilea. Samtang sila nanlakaw sa malig-on nga pagtuo, ang dautang mga espiritu mituman sa ilang pulong. Karon sa ngalan ni Kristo sila nagsugo sa nagsakit nga espiritu sa pagbiya sa iyang biktima; apan ang yawa mibiaybiay kanila pinaagi sa lab-as nga pagpasundayag sa iyang gahum. Ang mga tinon-an, wala makatugkad sa hinungdan sa ilang kapildihan, nagabati nga sila nagadala sa walay dungog sa ilang kaugalingon ug sa ilang Agalon. Ug diha sa panon dunay mga eskriba nga nagpahimulos sa kahigayonan sa pagpakaulaw kanila. Midotdot libut sa mga tinon-an, sila midasondason sa ilang mga pangutana, naninguha sa pagmatuod nga sila ug ang ilang Agalon mga maglilimbong. Dinha, ang mga magtutudlo sa madaugon mipahayag, ang usa ka dautang espiritu ni ang mga tinon-an kon si Kristo sa Iyang kaugalingon makabuntog. Ang mga tawo nahilig pagdapig sa mga eskriba, ug ang pagbati sa pagyam-id ug pagyubit naghari sa panon. [599]

Apan sa kalit lamang ang mga sumbong mihunong. Si Jesus ug ang tulo ka mga tinon-an nagsingabut, ug uban sa usa ka kalit nga kausaban sa igbalati ang mga tawo miliso sa pagsugat kanila. Ang gabii sa pagpakigsandurot kauban sa langitnong himaya nakapabilin sa lama ibabaw sa Manunubos ug sa Iyang mga kauban. Sa ilang mga nawong dinhay kahayag nga nakapatahud sa mga magtatanaw. Ang mga eskriba misibog sa kahadlok, samtang ang katawhan mi-abiabi kang Jesus.

Daw sama nga Siya nahimong usa ka saksi sa tanang nanghitabo, ang Manunubos miduol sa dapit sa gibangian, ug mipahamutang sa Iyang pagtan-aw sa mga eskriba nangutana, “Unsay inyong pangutana kanila?”

Apan ang mga tingog nga maisug ug masukulon kanhi, karon nahimo nang hilum. Usa ka kahilum ang midangat sa tibuok pundok sa katawhan. Karon ang gisakit nga amahan miagi taliwala sa

katawhan, ug mihapa sa tiilan ni Jesus, mipaula sa iyang sugilanon sa kasamok ug pagkabalo.

[600]

“Agalon,” siya miingon, “ako nagdala dinhi kanimo sa akong anak nga lalaki, nga may amang nga espiritu; ug asa niya ginadala siya, siya nagkuniskunis kaniya: . . . ug ako nagsulti sa imong mga tinon-an nga sila magabog kaniya; ug sila dili makahimo.”

Si Jesus mitan-aw sa Iyang maglibut ibabaw sa nahibulong nga mga panon sa katawhan, sa tigpangitag sayup nga mga eskriba, sa nangalibog nga mga tinon-an. Iyang nabasa ang pagkawalay pagtuo sa matag kasingkasing; ug sa usa ka tingog nga inubanan sa kaguol Siya misulti, “O kaliwatan nga walay pagtuo, unsa ka dugay nga ako magapakiguban kaninyo? Unsa ka dugay nga ako moantus kaninyo?” Unya Siya misugo sa nalibog nga amahan, “Dad-a dinhi ang imong anak.”

Ang batang lalaki gidala, ug samtang ang mga mata sa Manunubos mitutok kaniya, ang dautang espiritu nagbunal kaniya sa yuta sa nagakurog nga pag-agulo. Siya nagboy-od nga nagligidligid ug nagbula, nagsiak sa kahanginan sa mga alingisig singgit nga dili yutan-on.

Miusab ang Prinsipe sa kinabuhi ug prinsipie sa kagamhanan sa kangitngit paghibalag sa natag sa panggubatan,—si Kristo sa pagtuman sa Iyang bulohaton sa “pagpahibalo sa kagawasan ngadto sa mga binilanggo.

. . . sa paghatag sa kagawasan ngadto sa mga dinaugdaug” Lucas 4:18, si Satanas naninguha sa paghupot sa biktima ilalum sa iyang pagmando. Mga manulonda sa kahayag ug mga panon sa dautang mga manulonda, dili makita, nagdotdot sa duol sa pagtan-aw sa panag-away. Sa usa ka gutling, si Jesus nagtugot sa dautang espiritu sa pagpakita sa iyang gahum, aron ang mga nanan-aw makasabut sa pagluwas nga hapit nang himuon.

[601]

Ang panon sa katawhan nagtan-aw uban sa naghingutas nga pagginhawa, ang amahan diha sa inagulo sa paglaum ug kahadlok. Si Jesus nangutana, “Unsa ka dugay na nga kini mianha kaniya?” Ang amahan misulti sa sugilanon sa dugay nga mga tuig sa pagantus, ug unya, sama nga dili na siya makaantus, mipahayag, “Kon aduna may arang mo mahimo alang kanamo, kaloy-i intawon kami, ug tabangi kami.” “Kon arang mahimo!” Bisan pa karon ang amahan nagduhaduha sa gahum ni Kristo.

Si Jesus mitubag, “Ang tanan butang mahimo ngadto sa mag-atuo.” Walay kulang sa gahum bahin kang Kristo; ang pagkaayo sa anak nagsalig sa pagtuo sa amahan. Uban sa kalit nga paghilak, nagila sa iyang kaugalingong kaluyahon, ang amahan mitugyan sa iyang kaugalingon diha sa kaluoy ni Kristo, uban sa usa ka tuaw, “Nagatuo ako; tabangi ang pagtuo ko nga nakulangan.”

Si Jesus milingi ngadto sa nagaantus, ug miingon, “Ikaw espiritu nga makapaamang ug makapabungol, nagasugo ako kanimo, gumula ka ug ayaw na siya sudli pag-usab.” Adunay pagsinggit, usa ka inagulo nga pagpakigbisug. Ang yawa, pagagi, daw mokumskunis sa kinabuhi gikan sa iyang biktima. Unya ang batang lalaki naghay-ad nga wala maggimok, ug daw patay. Ang panon mihonghong, “Siya patay.” Apan si Jesus mikupot kaniya sa kamot, ug gibakud siya, gipresentar siya, sa kahingpit sa hunahuna ug lawas, ngadto sa iyang amahan. Ang amahan ug anak nagdayeg sa ngalan sa Manluluwas. Ang panon “nangahibulong sa dakung gahum sa Dios,” samtang ang mga eskriba, napildi ug nangaluya, mitalikod nga nagmugtok.

“Kon aduna may arang mo mahimo alang kanamo, kaloy-i intawon kami, ug tabangi kami.” Pipila sa mga kalag gibugatan sa sala nakapalanog sa maong pagampo. Ug alang sa tanan, ang tubag sa maloloyong Manunubos mao, “Ang tanang mga butang mahimo ngadto sa magatuo.” Ang pagtuo maoy makapadugtong kanato sa langit, ug magadala kanato sa kusog alang sa pagtugbang sa mga gahum sa kangitngit. Diha kang Kristo, ang Dios nagtagana mga paagi alang sa pagdaug sa matag hiyas nga makasasala, ug pagsukol sa matag tentasyon, bisan unsa ka kusog. Apan daghan ang nagabati nga sila ku- lang sa pagtuo, ug busa sila nagpabilin nga layo kang Kristo. Pasagdi nga kining mga kalag, sa ilang walay mahimo nga pagkadili takus, motugyan sa ilang mga ka-ugalingon diha sa kaluoy sa ilang malulotong Manunubos. Ayaw pagtan-aw sa kaugalingon, apan diha kang Kristo. Siya nga nagayo sa masakiton ug naghingilin sa mga yawa sa diha nga Siya nagpuyo kauban sa mga tawo, mao ang samang gamhanan nga Manunubos karon. Ang pagtuo moabut pinaagi sa pulong sa Dios. Nan hupti ang Iyang saad, “Siya nga moari kanako dili ko gayud igasalikway.” Juan 6:37. Ibutang ang imong kaugalingon sa Iyang tiilan ug pagtuaw, “Ginoo, ako mituo; tabangi ang akong walay pagtuo.” Dili ka gayud mamatay samtang gihimo mo kini —dili gayud.

Sa usa ka hamubo nga panahon ang pinalangga nga mga tinon-an nakakita sa labawng himaya ug pagkaulaw. Ilang nakita ang tawhanon ingon nga nabalhin ngadto sa dagway sa Dios, ug ingon nga gipati-osos ngadto sa kasama ni Satanas. Gikan sa bukid diin Siya nakigsulti kauban sa langitnong mga mensahiro, ug gikapahayag nga Anak sa Dios pinaagi sa tingog gikan sa masilakong himaya, sila nakakita si Jesus mitugbong aron sa paghibalag sa labing makapalibug ug makapalagut nga talanawon, ang giyawaan nga batang lalaki, uban sa nagkulima nga dagway, nagkagut sa iyang mga ngipon sa nagbola nga inagulo nga walay tawhanong gahum nga makahupay. Ug kining gamhanang Manunubos, nga sa pipila ka mga takna nga nangagi nagbarug nga ginimaya atubangan sa Iyang nahibulong nga mga tinon-an, miyukbo aron sa pagisa sa biktima ni Satanas gikan sa yuta diin siya maglunang, ug uban sa kaayo sa panghunahuna ug sa lawas mipasig-uli kaniya ngadto sa iyang amahan ug puloyanan.

[603] Usa kadto ka leksyon sa pagtubos, — ang Usa nga Diosnon gikan sa himaya sa Amahan miyukbo aron sa pagluwas sa nawala. Kini nagrepresentar usab sa buluhaton sa mga tinon-an. Dili lamang ibabaw sa bukid kauban ni Jesus, sa mga takna sa espirituhanong pagbanwag, nga ang kinabuhi sa mga sulogon ni Kristo pagagastohon. Adunay buluhaton alang kanila sa patag. Mga kalag nga giulipon ni Satanas, nagapaabut sa pulong sa pagtuo ug pagampo aron pagluwas kanila.

Ang siyam ka mga tinon-an nagpamalandong pa sa mapait nga kamatuoran sa ilang kaugalingong kapakyasan; ug sa diha nga si Jesus sa makausa pa naginusara uban kanila, sila nangutana, “Nganong dili kami makahingilin kaniya?” Si Jesus mitubag kanila, “Tungod sa inyong pagkawalay pagtuo: kay sa pagkatinuod magaingon ako kaninyo, nga kon may pagtoo kamo nga ingon ug liso sa mustasa, makaingon kamo niining bukid, Bumalhin ka gikan dinhi ngadto didto; ug kini mobalhin; ug walay magamakuli alang kaninyo. Apan kining matanga dili mahimo sa pagpagula gawas sa paagi sa pagampo ug pagpuasa.” Ang ilang pagkawalay pagtuo, nga nakasira kanila gikan sa halalum nga kaluoy uban kang Kristo, ug ang pagkatamhangan sa ilang pagtagad sa balaang buluhaton nga gikatugyan kanila, nakapahimo sa ilang kapakyasan sa pagpakigbugno batok sa mga gahum sa kangitngit.

Ang mga pulong ni Kristo nga nagatudlo sa Iyang ka-matayon, nakadala sa kasubo ug pagduhaduha. Ug ang pagpili sa tulo ka mga tinon-an sa pag-uban kang Jesus sa bukid nakapaturek sa pangabugho sa siyam. Inay magapalig-on sa ilang pagtuo pinaagi sa pagampo ug pagpamalandong sa mga pulong ni Kristo, sila hinuon naghigut sa ilang pagkaluya ug mga tawhanong mga pagbagulbol. Niini nga kahimtang sa kangitngit sila mikuha sa pagpakigbugno kang Satanas.

Aron sila molampus sa maong pakigbugno sila kina- hanglan [604] moduol sa bulohaton sa usa ka lain nga espiritu. Ang ilang pagtuo kinahanglan mapalig-on pinaagi sa mainitong pagampo ug pagpuasa, ug pagpaubos sa kasingkasing. Sila kinahanglan hawasan sa kaugalingon, ug mapuno uban sa Espiritu ug gahum sa Dios. Mainiton, mayugutong pangaliya sa Dios sa pagtuo pagtuo nga magahatud ngadto sa tibuok pagsalig sa Dios, ug walay loreserba nga pagtugyan sa Iyang bulohaton —mao lamang ang makapahimulos sa pagdala sa mga tawo sa Espiritu Santo nga tabang sa pagpakiggubat batok sa mga kagamhanan ug mga punoan, ang mga pangulo sa kangitngit niini nga kalibutan, ug sa dautang mga espiritu sa taas nga mga dapit.

“Kon may pagtuo kamo nga ingon ug liso sa mustasa,” nagingon si Jesus, “makaingon kamo niining bukid, Bumalhin ka gikan dinhi ngadto didto; ug kini mobalhin.” Bisan tuod ang liso sa mustasa gamay, kini gisudlan sa samang tinago nga prinsipio-sa-kinabuhi nga nagadala sa pagtubo sa labing taas nga kahoy. Sa diha nga ang liso sa mustasa ikasabulak sa yuta, ang gamay nga elemento sa kaliwat mohupot sa matag bahin nga gitagana sa Dios alang sa iyang sustansia, ug kini sa madali mopatubo sa usa ka tigson nga pagtubo. Kon ikaw may pagtuo nga sama niini, ikaw mohupot sa pulong sa Dios, ug sa tanan nga mga ahensia sa pagtabang nga Iyang gikatudlo. Sa ingon niana ang imong pagtuo mapalig-on, ug magadala sa imong pagtabang ang gahum sa langit. Ang mga babag nga gipundok ni Satanas sa imong dalan, bisan daw sayag nga dili malatas sama sa walay katapusan nga kabungturan, mawala atubangan sa pagkinahanglan sa pagtuo. “Walay magamakuli alang kanin yo.” [605]

Kin say Labing Daku?

Sa pagbalik sa Capernaum, si Jesus wala moadto sa naila nga mga dalangpanan sa katawhan diin Siya nagtudlo sa mga tawo, apan uban sa Iyang mga tinon-an sa hilum nangita sa balay nga mahimo Niyang temporario nga puloyanan. Sa nahabiling panahon sa Iyang pagpuyo sa Galilea maoy Iyang tuyo sa pagpahamatngon sa mga tinon-an kay sa paghago alang sa panon sa katawhan.

Sa panaw sa tibuok Galilea, si Kristo nagsulay na usab sa pagandam sa mga hunahuna sa mga tinon-an alang sa mga talanawon sa mga umalabut. Siya misulti kanila nga Siya moadto sa Jerusalem aron patyon ug mabanhaw. Ug Iyang gidugang ang kahibulongan ug solemni nga pahibalo nga Siya pagaluiban sa mga kamot sa Iyang mga kaaway. Ang mga tinon-an wala bisan karon makasabut sa Iyang mga pulong. Bisin tuod ang landong sa usa ka dakung kasubanan midangat kanila, ang usa ka espiritu sa pagindigindig nakakaplag dapit sa ilang mga kasingkasing. Sila nanaglalis sa ilang mga kaugalingon kon kinsay ilhon nga labing daku sa ginharian. Kini nga panagbangi sila naghunahuna nga ilang katipigan gikan kang Jesus, ug sila wala, ingon sa naandan, mosuod sa Iyang kiliran, apan naglangaylangay sa likod, aron Siya mag-una kanila samtang sila mosulod sa Capernaum. Si Jesus nakabasa sa ilang mga hunahuna, ug Siya nangandoy sa pagtambag ug pagpamatngon kanila. Apan alang niini Siya nagpaabut sa usa ka hilum nga takna, sa diha nga ang ilang mga kasingkasing nabuksan sa pagdawat sa Iyang mga pulong.

[606]

Pagkahuman gayud sa ilang pagabut sa lungsod, ang maniningil sa buhis sa templo miduol kang Pedro uban sa pangutana, “Wala ba magbayad sa buhis ang inyong Magtutudlo?” Kini nga buhis dili usa ka buhis sibil, apan usa ka tinuhoanon nga amot, nga ang matag Judeo giki-nahanglan sa pagbayad tinuig alang sa pagsuportar sa templo. Ang pagdumili sa pagbayad sa buhis pagaisipon ingon nga dili liyal sa templo,—sa pagisip sa mga magtutudlo usa ka labing grabe nga sala. Ang pagtagad sa Manunubos bahin sa mga balaod sa

mga rabbi, ug ang Iyang yano nga mga pagbadlong sa mga tigpanalipod sa mga kabilinbilin nga mga sugilanon, nakahatag sa usa ka pamalibad sa sumbong nga Siya naninguha sa paglumpag sa serbisyo sa templo. Karon ang Iyang mga kaaway nakakita sa kahigayonan sa paghatag dili maayo nga dungog Kaniya. Diha sa maniningil sa buhis sila nakakaplag sa usa ka andam nga magdadapig.

Si Pedro nakakita sa pangutana sa maniningil sa buhis usa ka pagpadasig mahitungod sa liyaltad ni Kristo sa templo. Madasigon alang sa dungog sa iyang Agalon, siya mitubag sa dalidali, sa walay pakigsabut Kaniya, nga si Jesus mobayad sa buhis.

Apan si Pedro nakasabut lang sa bahin sa katuyoan sa iyang magpapangutana. Adunay mga matang sa katawhan nga wala pabayra sa buhis. Sa panahon ni Moises, sa diha nga ang mga Lebihanon gigahin alang sa serbisyo sa sangtuario, sila wala hatagi sa panulondon tali wala sa mga katawhan. Si Jehova miingon, “Si Levi walay bahin ni panulondon uban sa iyang mga igsuon; si Jehova mao ang iyang panulondon.” Deut. 10:9. Sa kaadlawan ni Kristo ang mga saserdoti ug mga Lebihanon giisip gihapon ingon nga pinasahi nga gideboto sa templo, ug wala kinahanglana sa paghimo sa tinuig nga alamotan sa iyang pagsuportar niini. Ang mga manalagna usab wala pabayra. Sa pagkinahanglan kang Jesus sa buhis, ang mga magtutudlo naghiklin sa Iyang pagangkon ingon nga manalagna kon magtutudlo, ug nagtagad Kaniya ingon sa komon nga tawo. Ang usa ka pagdumili sa Iyang bahin sa pagbayad sa buhis magarepresentar ingon nga walay liyaltad sa templo; samtang, sa laing bahin, ang pagbayad niini pagasabton ingon nga pagpakamatarung sa ilang pagsalikway Kaniya ingon nga usa ka manalagna.

[607]

Dili pa kaayo dugay, si Pedro nagila kang Jesus ingon nga Anak sa Dios; apan karon iyang naiwas ang usa ka kahigayonan sa pagpahaluna sa kinaiya sa iyang Agalon. Pinaagi sa iyang tubag sa maniningil sa buhis, nga si Jesus mobayad sa buhis, siya nakahatag sa paguyon sa bakak nga panghunahuna mahitungod Kaniya kang kinsa ang mga saserdoti ug mga punoan naninguha sa pagpatuo.

Sa pagsulod ni Pedro sa balay, ang Manunubos wala magahimog referencia sa nahitabo, apan nangutana, “Unsa may imong paghunahuna, Simon? ang mga hari dinhi sa yuta kang kinsa man sila maningil ug buhis o bayranan? sa ila bang mga anak, o kon sa mga dumoluong?” Si Pedro mitubag, “Sa dumoluong.” Ug si Jesus

miingon, “Nan, wala diay untay bayranan ang mga anak.” Samtang mga tawo sa usa ka nasud pabuhison alang sa pagsuportar sa ilang hari, ang mga anak sa hari dili pabayron. Busa ang Israel, ang nanag-angkon nga katawhan sa Dios, gikinahanglan sa pagsuportar sa Iyang serbisyo; apan si Jesus, ang Anak sa Dios, wala mailalum sa maong obligasyon. Kon ang mga saserdoti ug mga Lebihanon [608] dili pabayron tungod sa ilang kadugtongan sa templo, labi na gayud [609] Siya diin ang templo mao ang balay sa Iyang Amahan.

Kon si Jesus mibayad sa buhis sa walay pagprotesta, Siya dayag gayud miila sa katarung sa pagangkon, ug sa ingon niana milimod sa Iyang pagkadiosnon. Apan samtang Siya nakakita sa kaayohan sa pagtubag sa kinahanglan, wala moila sa pagangkon diin kini ipasikad. Ang pagtagana alang sa pagbayad sa buhis Siya naghatag kamatuoran sa Iyang diosnong kinaiya. Gipadayag nga Siya usa ka kauban sa Dios, ug busa dili ilalum sa paghatag buhis ingon nga komon nga sakup sa ginharian.

“Umadto ka sa lanaw,” Siya nagsugo kang Pedro, “pag-itsag pasol, ug bitara ang unang isda nga mapaslan; ug bingata ang baba, ug sa sulod niini makaplagaan mo ang usa ka estatero: kuhaa kini ug ibayad mo kanila alang kanako ug kanimo.”

Bisan Siya nagbisti sa Iyang pagkadiosnon uban sa pagkatawhanon, niini nga milagro Siya nagpadayag sa Iyang himaya. Tataw nga mao kini Siya nga pinaagi kang David mipahayag, “Kay ang tagsatagsa ka mananap sa kalasangan ako man, ug ang kahayupan sa ibabaw sa usa ka libo nga kabungtoran. Naila ko ang tanang kalanggaman sa kabukiran; ug ako ang mga mananap nga ihalas sa kapatagan. Kong ako pagagutomon, ako dili mosulti kanimo; kay ang kalibutan ako man, ug ang kahupnganan niini.” Sal. 50:10-12.

Samtang si Jesus nagpasabut pagayo nga Siya dili sakup sa obligasyon sa pagbayad sa buhis, Siya wala makiglalis kauban sa mga Judeo mahitungod niini nga butang; kay lainon unta nila pagsabut ang Iyang mga pulong, ug ibalitok nila Kaniya. Basin kon makahatag siyag kapangdolan pinaagi sa dili paghatag sa buhis,

“Bitara ang unang isda nga mapaslan” si Kristo nagsugo. “ug [610] sa sulod niini makaplagaan mo ang usa ka estatero.” Iyang gihimo kanang dili gayud Siya sa minatarung mapugos sa paghimo. Kini nga leksyon mahimong dakung bili sa Iyang mga tinon-an. Mga tataw

nga mga kausaban sa dili madugay manghitabo sa ilang relasyon ngadto sa serbisyo sa templo, ug si Kristo nagtudlo kanila sa dili pagbutang sa ilang mga kaugalingon sa wala kinahanglana nga kasupak sa natukod na nga tulomanon. Sumala sa maarangan, sila molikay sa paghatag kahigayonan alang sa sayup nga pagsabut sa ilang pagtuo. Samtang ang mga Kristohanon dili mosakripisyo sa prinsipio sa kamatuoran, kinahanglan sila maglikay sa pagpakiglalis kon bisan kanus-a ilang maarangan sa paghimo.

Sa diha nga si Kristo ug mga tinon-an naginusara sa balay, samtang si Pedro didto sa dagat, si Jesus mitawag sa uban ngadto Kaniya, ug nangutana, “Unsa may inyong gilalisan sa dalan?” Ang presensia ni Jesus, ug ang Iyang pangutana, nagpahaluna sa butang sa lahi gayud nga kahayag gikan niadtong gipadayag kanila samtang sila naglalisay sa dalan. Ang kaulaw ug kondensasyon nakapahimo kanila nga hilum. Si Jesus nakasulti kanila nga Siya magpakamatay alang kanila, ug ang ilang hinakug nga ambisyon diha sa sakit nga kalainan sa Iyang dili hakug nga gugma.

Sa diha nga si Jesus misulti kanila nga Siya pagapatyon ug mabanhaw pag-usab, Siya naninguha sa pagdani kanila sa paghisgut mahitungod sa dakung pagsulay sa ilang pagtuo. Kon naandam pa unta sila sa pagdawat sa Iyang gihandum nga ipahibalo kanila, sila unta mahilikay gikan sa mapait nga kaguol ug pagkawalay paglaum. Ang Iyang mga pulong makadala unta sa paghupay sa takna sa kagulangan ug pagkabalo. Apan bisan pa nga Siya nagsulti sa klaro kon unsay nagapaabut Kaniya, ang Iyang paghisgut sa kamatuoran nga Siya sa dili madugay moadto sa Jerusalem, nakapahaling pag-usab sa ilang paglaum nga ang ginharian hapit nang tukuron. [611] Kini nakahatud sa mga pagpangutana kon kinsay mokuha sa labing taas nga mga katungdanan. Sa pagbalik ni Pedro gikan sa dagat, ang mga tinon-an nagsulti kaniya sa pangutana sa Manunubos, ug sa katapusan dunay usa nga nangahas sa pagpangutana kang Jesus, “Kinsa ang labing daku sa ginharian sa langit?”

Ang Manunubos nagtigum sa Iyang mga tinon-an libut Kaniya, ug miingon kanila, “Kon adunay buot mahauna, kinahanglan mag-paulahi siya sa tanan ug masulogun siya sa tanan.” Dihay usa ka solemni ug pagkamasantupon niini nga mga pulong diin ang mga tinon-an halayo kaayo sa pagsabut. Kadtong nasabut ni Kristo, sila wala makakita. Wala sila makasabut sa kinaiya sa ginharian ni

Kristo, ug kini nga pagkawalay alamag maoy tataw nga hinungdan sa ilang panagindigay. Apan ang matuod nga hinungdan anaa sa halalum pa gayud. Pinaagi sa pagsaysay sa kinaiya sa Iyang ginharian, si Kristo sa usa ka panahon makapahunong sa ilang panaglalis; apan kini dili makatandog sa husto gayud nga hinungdan. Bisan pa human na nila madawat ang hupong nga kahibalo, ang bisan unsa nga suliran kon kinsay maguna makapabag-o sa kasamok. Sa ingon niana ang kalaglagan madala unta ngadto sa iglesia human si Kristo mogikan. Ang pagpakiglalis alang sa labing taas nga dapit maoy pagbuhat niadtong samang espiritu nga maoy sinugdanan sa dakung away sa mga kalibutan sa itaas, ug maoy nakapadala kang Kristo gikan sa langit aron sa pagpakamatay. Dinhay migimaw sa atubangan Niya usa ka pananawon ni Lucifer, ang “anak sa kabuntagon,” sa himaya milabaw sa tanang mga manulonda nga nagalibut sa trono, ug nahiusa sa suod nga mga higot ngadto sa Anak sa Dios. Si Lucifer nakaingon, “Himuon ko nga ang akong kaugalingon mahasama sa Hataas Uyamot” Isa. 14:12, 14 ug ang handum sa pagpataas sa kaugalingon nagdala sa kasamok sa langitnong mga sawang, ug nakapadestiero sa daghan sa mga panon sa Dios. Kon si Lucifer sa tinuod naghandum nga mahasama sa Hataas Uyamot, dili unta niya biyaan ang iyang tinudlo nga dapit sa langit; kay ang espiritu sa Hataas Uyamot gipakita sa dili hinakug nga pagministerio. Si Lucifer naghandum sa gahum sa Dios, apan dili sa Iyang kinaiya. Siya naninguha alang sa iyang kaugalingon sa labing taas nga dapit, ug ang matag binuhat nga tinukmod niini nga espiritu mobuhat sa sama. Sa ingon niana ang panagbulag, ang kaguliyang, ug ang kasamok dili kalikayan. Ang pagmando nahimong ganti sa labing kusgan. Ang ginharian ni Satanas maoy usa ka ginharian sa kusog; ang matag usa magatagad sa matag laing tawo ingon nga babag sa dalan sa iyang kaugalingon kauswagan, kon tumbanan diin siya sa iyang kaugalingon makasaka sa usa ka labi pang taas nga dapit.

Samtang si Lucifer nagisip nga usa ka butang nga hakpon ang pagkasama sa Dios, si Kristo, ang Usa nga Gituboy, “naghimo sa iyang kaugalingon nga walay dungog, ug mikuha sa iyang kaugalingon sa dagway sa usa ka ulipon, ug gihimo nga sama sa tawo: ug nakaplagan nga siya diha sa dagway nga tawhanon, siya nagpaubos sa iyang kaugalingon ug nahimong masinugtanon sa kamatayon, oo bisan pa sa kamatayon sa krus.” Filip. 2:7, 8. Karon ang krus

diha sa Iyang atubangan; ug ang Iyang kaugalingong mga tinon-an napuno sa pagpangita alang sa kaugalingon —ang maong prinsipio sa ginharian ni Satanas —nga dili sila makasulod sa kaluoy kauban sa ilang Ginoo, ni bisan makasabut Kaniya ingon nga nagsulti Siya sa Iyang pagpaubos alang kanila.

Sa labihan ka lumo, apan uban sa solemni nga pag- pasantop, si [613] Jesus naninguha sa pagtul-id sa dautan. Siya nagpakita kon unsa ang prinsipio nga nagahari sa ginharian sa langit, ug diin ang matuod nga pagkadaku magagikan, sumala sa giisip sa standarte sa mga korte sa itaas. Kadtong tinukmod sa garbo ug gugma sa pagkainila naghunahuna sa ilang kaugalingon, ug sa balus nga ilang batnan, kay sa unsaon sa paghatag balik sa Dios sa mga gasa nga ilang nangadawat. Wala silay dapit sa ginharian sa langit, kay sila nailhan nga kauban sa linya ni Satanas.

Una sa dungog mao ang pagkamapainubsanon. Aron sa pagkuha sa usa ka taas nga dapit atubangan sa mga tawo, ang Langit nagapili sa magbubuhat, kinsa, sama kang Juan Bautista, nagakuha sa ubos nga dapit atubangan sa Dios. Ang labing nagpakabata nga tinon-an maoy labing mapuslanon sa pagbuhat alang sa Dios. Ang langitnon nga mga intilihensiya makakooperar kauban kaniya nga naninguha, dili sa pagpataas sa kauga-lingon, apan sa pagluwas sa mga kalag. Siya nga nagabati sa labihan ka lalum sa iyang kinahanglan sa diosnong tabang mangalyupo alang niana; ug ang Espiritu Santo magahatag kaniya sa mga talanawon kang Jesus nga makapalig-on ug makapatuboy sa kalag. Gikan sa komunyong kauban kang Kristo siya molakaw sa pagbuhat alang niadtong nagakawala sa ilang mga sala. Siya nadihogan sa iyang bulohaton; ug siya molampus diin ang daghan sa mga may kahibalo ug lantip sa pangutok mapakyas

Apan kon ang mga tawo magpataas sa ilang kauga-lingon, nga nagabati nga sila usa ka kakinahanglanon alang sa kalampusan sa dakung piano sa Dios, ang Ginoo maghiklin kanila sa daplin. Magmatuod nga ang Ginoo wala magsalig kanila. Ang bulohaton dili mohunong tu- ngod kay gikuha sila, apan magapadayon uban sa [614] dakung gahum.

Dili paigo alang sa mga tinon-an ni Jesus nga pagapahamatngonan sa kinaiya sa Iyang ginharian. Unsa ang ilang kinahanglan mao ang usa ka kausaban sa kasingkasing nga magadala kanila sa harmoniya sa iyang mga prinsipio. Gitawag ang usa ka diutayng

bata ngadto Kaniya ug gibutang sa taliwala nila; unya sa kalumo gigakus sa Iyang mga bukton, Siya miingon, “Gawas kon kamo makabig, ug mahisama sa diutayng kabataan, dili kamo makasulod sa ginharian sa langit.” Ang pagkayano, ang pagkalimot sa kaugalingon, ang masaligon nga gugma sa usa ka diutayng bata maoy mga hiyas nga gibilihan sa langit. Mao kini ang mga kinaiya sa matuod nga pagkabantug.

Usab si Jesus nagsaysay sa mga tinon -an nga ang Iyang ginharian dili mailhan sa yutanong dignidad ug pagpasundayag. Sa tiilan ni Jesus kining tanang pagpaila kalimtan. Ang dato ug kabus, ang maalam ug walay alamag, mag-abut, nga walay paghunahuna sa klasifikasyon kon kalibutanong pagkalabaw. Ang tanan maghibalag ingon nga pinalit sa dugo nga mga kalag, managsama nagasalig sa Usa kinsa nagtubos kanila ngadto sa Dios.

Ang salingtuod, mahinulsulon nga kalag maoy bilihon sa ig-tatanaw sa Dios. Siya magabutang sa Iyang kaugalingong timaan sa mga tawo, dili pinaagi sa ilang kabantug sa kalantip sa pangutok, apan sa ilang pagkausa kauban ni Kristo. Ang Ginoo sa himaya matagbaw kanila nga maaghup ug mapainubsanon sa kasingkasing. “Ikaw naghatag usab kanako, ” nagingon si David, “sa taming sa imong kaluwasan: . . . ug sa imong kalumo”

ingon nga elemento sa tawhanong kinaiya —”nakapahimo kanako nga daku.” Sal. 18: 35.

[615] “Bisan kinsa nga modawat sa usa niini nga mga bata sa akong ngalan,” nagingon si Jesus, “midawat kanako: ug bisan kinsa nga modawat kanako, wala magadawat kanako, apan kaniya nga nagpadala kanako.” “Busa nagingon si Jehova, Ang langit mao ang akong trono, ug ang yuta mao ang akong tumbanan: . . . apan niini nga tawo ako motanaw, bisan kaniya nga kabus ug usa ka mahinulsulon nga espiritu, ug nagakurog sa akong pulong.” Isa. 66:1, 2.

Ang mga pulong sa Manluluwas nakapapukaw diha sa mga tinonan sa usa ka pagbati sa dili pagsalig sa kaugalingon. Walay usa nga sa pinasahi gitumong sa tubag; apan si Juan nataral sa pagpangutana kon sa isa ka kaso ang iyang aksyon husto ba. Uban sa espiritu sa usa ka bata iyang gibutang ang kaso diha sa atubangan ni Jesus. “Agalon,” siya miingon, “kami nakakita sa usa nga nagahingilin sa

mga yawa sa imong ngalan, ug siya wala magsunod kanato: ug kami nagdili kaniya, tungod kay wala siya magsunod kanato.”

Si Jacobo ug si Juan naghunahuna nga sa pagbadlong niining tawhana diha sa ilang panghunahuna ang dungog sa Ginoo; sila misugod sa pagtanaw nga sila nangabugho sa ilang kaugalingon. Sila miila sa ilang sayup, ug midawat sa pagbadlong ni Jesus, “Ayaw siya pagdid-i: kay walay tawo nga maghimo niini nga milagro sa akong’ngalan, nga makasulti sa dautan mahitungod kanako.” Walay usa nga magpakita sa ilang kaugalingon sa bisan unsang paagi nga mahigalaon kang Kristo nga pagaabugon. Dinhay daghan nga sa lalum natandog pinaagi sa kinaiya ug buhat ni Kristo, ug kansang mga kasingkasing nag-abli ngadto Kaniya sa pagtuo; ug ang mga tinon-an, nga dili makabasa sa mga motibo, kinahanglan magmaminatngonon nga dili mopaluya niining mga kalag. Sa diha nga si Jesus wala na personal taliwala nila, ug ang bulohaton gibilin sa ilang mga kamot, dili sila mosalmot sa isa ka hiktin, pi-ot nga espiritu, apan magapadayag sa samang layog-laputan nga simpatiya nga ilang nakita sa ilang Agalon. [616]

Ang kamatuoran nga ang usa dili sa tanang butang miuyon sa atong personal nga mga idiya ug mga opinyon dili magapaka-matarung kanato sa pagdili kaniya sa pagbuhat alang sa Dios. Si Kristo mao ang Dakung Magtutudlo; dili kita maghukom ni magsugo, apan sa mapainubsanon ang matag usa molingkod sa tiilan ni Jesus, ug magkat-on gikan Kaniya. Ang matag kalag kinsa gihimo sa Dios nga andam mahimong iliganan diin pinaagi kaniya si Kristo mopadayag sa Iyang mapasayloong gugma. Daw unsa kita ka mam-inatngonon tingali atong mapaluya ang usa sa mga magdadala sa kahayag, ug sa ingon niana mababagan ang mga bidlisiw nga Iyang ipasidlak ngadto sa kalibutan!

Ang pagkabangis kon pagkabugnaw nga ipakita sa usa ka tinon-an ngadto sa usa kinsa si Kristo nagadani —ang maong buhat sama sa kang Juan sa pagdili sa usa sa paghimog mga milagro sa ngalan ni Kristo

tingalig mosangput sa pagliso sa mga tiil ngadto sa dalan sa kaaway, ug makapahimo sa pagkawala sa usa ka kalag. Inay sa usa nga mobuhat niini, miingon si Jesus, “maayo pa nga ang usa ka galingan ibitay sa iyang liog, ug isalibay sa dagat.” Ug Siya midugang, “Kon ang imong kamot makapapangdol kanimo, putla

kana: maayo alang kanimo sa pagsulod sa kinabuhi nga pungkol, kay sa pagbaton sa duha ka mga kamot nga moadto sa inferno, didto sa dili mapalong nga kalayo. Ug kon ang imong tiil makapapangdol kanimo, putla kini: maayo pa nga ikaw mosulod sa kinabuhi nga magtaki-ang, kay sa pagbaton sa duha ka tiil aron isugba sa inferno.” Marcos 9:42-45, R. V.

[617] Ngano kining mainitong mga pulong, kay sa walay usa nga kusog pa niini? Tungod kay “ang Anak sa awo mianhi aron sa pagluwas sa mga nawala.” Ang Iyang mga tinon-an magapakita ba sa minus nga pagtagad alang sa mga kalag sa ilang mga isigkatawo kay sa Halangdon sa langit nga gipakita? Ang matag kalag nagabili sa dili maisip nga bili, ug unsa ka makalilisang ang sala sa pagpaliso sa usa ka kalag layo kang Kristo, aron alang kaniya ang gugma ug pagpaubos ug pag-agulo sa Manunubos mahimong kawang.

“Alaut ang kalibutan tungod sa mga kahigayonan sa pagkapangdol! kay gikinahanglan nga ang mga higayon moabut.” Mateo 18:7, R. V. Ang kalibutan, gipadasig ni Satanas, sa seguro mosupak sa mga sumosunod ni Kristo, ug maninguha sa paglaglag sa ilang pagtuo; apan alaut siya nga nagakuha sa ngalan ni Kristo, ug gihapon makaplakan nga nagabuhat niini nga bulohaton. Ang atong Ginoo ikabutang sa kaulawan pinaagi niadtong nanag-angkon sa pagalagad Kaniya, apan wala magarepresentar sa Iyang kinaiya; ug mga panon sa katawhan ang nalimbongan, ug nataral sa mini nga mga dalan.

Bisan unsa nga batasan kon pagginawi nga magahatud sa pagpakasala, ug magadala sa dautang dungog kang Kristo, maayo pang isalikway, bisan unsa pa nga sakripisyo. Kanang magapakaulaw sa Dios dili makahatag kaayohan sa kalag. Ang panalangin sa langit dili mouban sa bisan kinsang tawo sa paglapas sa walay katapusang mga prinsipio sa katarung. Ug ang usa ka sala nga gipangga igo nga makabuhat sa pagpaubos sa kinaiya, ug mopasaag sa uban. Kon ang tiil o kamot putlon, kon bisan ang mata luka-on, aron sa pagluwas sa lawas gikan sa kamatayon, daw unsa kita ka mainiton pa sa pagsalikway sa sala, nga magadala sa kamatayon sa kalag!

[618] Sa serbisyo sa paghalad, ang asin gidugang sa sakri-pisyo. Kini, sama sa halad sa insenso, nagkahulogan nga ang pagkamatarung lamang ni Kristo ang makapahimo sa serbisyo nga dawaton sa Dios. Nagreferer niini nga batasan, si Jesus miingon, “Ang matag sakripisyo kinahanglan timplahan sa asin.” “Pagbaton kamo sa asin sa iny-

ong mga kaugalingon ug magbaton sa pakigdait sa usa ug usa.” Ang tanan nga mopresentar’ sa ilang mga kaugalingon ingon “nga usa ka buhi nga halad, balaan, nahimut-an sa Dios” Rom. 12:1, kinahanglan makadawat sa makaluwas nga asin, ang pagkamatarung sa atong Manunubos. Unya sila mangahimog “asin sa yuta,” nagapugong sa kadautan taliwala sa mga tawo, maingon nga ang asin mopreserbagan sa pagkadunot. Mateo 5:13. Apan kon ang asin mawad-an na sa iyang lami; kon aduna lamay usa ka pag-angkon sa pagkadiosnon, nga walay gugma ni Kristo, walay gahum alang sa kaayohan. Ang kinabuhi dili makahatag sa makapaluwas nga kabuyoan ibabaw sa kalibutan. Ang imong kaabtik ug pagkamasangputanon sa pagtukod sa Akong ginharian, si Jesus miingon, nagasalig sa imong pagdawat sa Akong Espiritu. Kinahanglan kamo umalambit sa Akong gracia, aron mahimong lami sa kinabuhi ngadto sa kinabuhi. Unya walay pagpaindigay, walay pagpasulabi sa kaugalingon, walay handum sa labing taas nga dapit. Makabaton ikaw nianang gugma nga dili maninguha alang sa iyang kaugalingon, apan ang bahandi sa uban.

Himoa nga ang mahinulsulon nga makasasala magtutok sa iyang mga mata ngadto sa “Cordero sa Dios nga magakuha sa sala sa kalibutan” Juan 1:29; ug pinaagi sa pagtanaw, siya mausab. Ang iyang kahadlok mabalhin ngadto sa kalipay, ang iyang mga pagduhaduha ngadto sa paglaum. Ang pagkamapasalamaton mogula. Ang batoon nga kasingkasing madugmok. Usa ka sulog sa gugma mobanaw sa kalag. Si Kristo diha kaniya usa ka atabay sa tubig nga motubod ngadto sa kinabuhing walay katapusan. Kon atong makita si Jesus, usa ka Tawo sa Kasubanan ug nasinati sa kasakit, nagabuhat alang sa nawala, gi-insulto, giyam-iran, gipasipalahan, giabog gikan sa usa ka ciudad ngadto sa usa hangtud ang Iyang bulohaton natapus; kon ato Siyang tanawon sa Getsemani, gisingot sa dagkung mga tulo sa dugo, ug sa krus himatyon sa pag-agulo, —kon kita makakita niini, ang kaugalingon dili na mohangyo nga ilhon. Nga magatutok kang Jesus, kita maulaw sa atong pagkabugnaw, atong pagkatulog, atong pagpaninguha alang sa kaugalingon. Andam kita nga mahimo bisan unsa kon wala ba hinuon, aron lang kita makahimo kinasingkasing nga serbisyo alang sa Agalon. Kita magakalipay sa pagpas-an sa krus sunod kang Jesus, sa pagantus sa pagsulay, kaulaw, kon paglutos alang Kaniya nga minahal.

[619]

“Kita nga mga lig-on kinahanglan mopas-an sa kasakitan sa mga maluya, ug dili sa pagpahimuot sa atong mga kaugalingon.” Rom. 15:1. Walay usa ka kalag nga nagatuo kang Kristo, bisan tuod ang iyang pagtuo mahuyang, ug ang iyang mga lakang nagaduhaduha sama sa usa ka bata, pagaisipon nga minos. Pinaagi sa tanan nga nagahatag kanato sa bintaha ibabaw sa uban,—bisan kini edukasyon ug pagkafino, pagkadungganon sa kinaiya, Kristohanong bansay, tinuhoanong kaagi,—kita utangan niadtong wala kaayo kahimut-i; ug, sumala sa anaa sa atong gahum, kita mo-alagad kanila. Kon kita malig-on atong ituboy ang mga kamot sa mahuyang. Mga manulonda sa himaya, nga kanunay nagatutok sa nawong sa Amahan sa langit, nagakalipay sa pagalagad niining Iyang mga gagmay. Mga nagakurog nga mga kalag, nga mga adunay daghang kwestionabli nga mga bahin sa kinaiya, maoy ilang pinasahi nga atimanonon. Ang mga manulonda kanunay presente diin sila gikinahanglan pagayo, [620] kauban niadtong adunay mga malisud nga mga pakigbugno kauban sa kaugalingon, ug kansang mga maglibut maoy labing makapaluya. Ug niini nga pagalagdan ang mga matuod sumusunod ni Kristo mokooperar.

Kon usa niining mga gagmay mabuntog, ug makahimo sa sala batok kanimo, nan inyong bulohaton sa pagtinguha nga sila mapasiguli. Ayaw hulata nga siya maoy mohimo sa una nga panlimbasug alang sa pagpasiguli. “Unsa may inyong paghunahuna?” miingon si Jesus; “Kon ang usa ka tawo may usa ka gatus ka mga karnero, ug ang usa niini mahisalaag, dili ba niya biyaan ang kasiyaman ug siyam, ug molakaw diha sa kabungturan, sa pagpangita niadtong usa nga nahisalaag? Ug sa makaplagaan na niya kini, sa pagkatinuod, magalingon ako kaninyo, nga ang iyang kalipay tungod niini labaw pa kay sa kalipay niya tungod sa kasiyaman ug siyam nga wala mahisalaag. Busa dili kabubut-on sa inyong Amahan nga anaa sa langit nga mawala bisan usa niining mga gagmay.”

Sa espiritu sa kaaghup, nagapamalandong sa imong kaugalingon, basin ikaw matintal usab Gal. 6:1, umadto ka sa nakasala, ug “isulti kaniya ang iyang sala taliwala mo ug kaniya lamang.” Ayaw siya pakaulawi pinaagi sa pagpahibalo sa iyang sala ngadto sa uban, ni magdala sa dautang dungog ibabaw kang Kristo pinaagi sa pagbandilyo sa katilingban sa sala kon sayup sa usa nga nagdala sa Iyang ngalan. Sagad ang kamatuoran kinahanglan isulti sa klaro

sa nakasala; siya kinahanglan mahatud sa pagtanaw sa iyang sayup, aron siya moreforma. Apan dili ikaw mohukom ni mokondenar. Ayaw paninguha sa pagpakamatarung sa kaugalingon. Himo-a ang imong panlimbasug alang sa pagpasiguli kaniya. Sa pagtambal sa mga samad sa kalag, adunay pagkinahanglan sa labing delikado nga pagtandog, ang labing fino nga pagbati. Ang gugma lamang nga nagailig gikan sa Nagantus nga Usa sa Kalbaryo ang magsilbi dinhi. Uban sa makaluluoy nga kalumo, pasagdi nga ang iguson moati-man sa iyang igsuon, nga nasayud nga kon ikaw molampus, ikaw “makaluwas sa usa ka kalag gikan sa kamatayon,” ug “makatago sa daghang kasalanan.” Jacobo 5:20. [621]

Apan bisan pa kini nga panlimbasug tingali dili mag-silbi. Unya, si Jesus miingon, “Pagdala uban kanimo usa kon duha pa.” Tingali ang ilang nahiusa nga kabuyoan modaug diin ang una wala molampus. Dili mga apil sa kasamok, sila hayan makahimo sa hustisya, ug kini nga kamatuoran magahatag sa ilang tambag sa labi ka daku nga gibugaton uban sa nakasala.

Kon siya dili mamati kanila, unya, ug dili pa hangtud unya, ang kaso pagadad-on atubangan sa tibuok lawas sa mga tumotuo. Himo-a nga ang mga sakup sa iglesia ingon nga mga representante ni Kristo, maghiusa sa pagampo ug mahigugmaong pangalyupo aron ang nakasala mahibalik. Ang Espiritu Santo mosulti pinaagi sa Iyang mga ulipon, mangalyupo sa naglibudlibud sa pagbalik sa Dios. Si Pablo ang apostol, nagasulti pinaagi sa pagmando, nagaingon, “Pinaagi kanamo ang Dios nagahimo sa iyang paghangyo kaninyo: tungod kang Kristo nangamuyo kami kaninyo, magpasig-uli kamo ngadto sa Dios.” 2 Cor. 5:20. Siya nga magasikway niini nga paagi nagaputol sa higit nga nagabugkos kaniya ngadto kang Kristo, ug sa ingon niana nagabulag sa iyang kaugalingon gikan sa panaguban sa iglesia. Gikan karon, nagingon si Jesus, “isipon siya nga diwatahan ug maniningil sa buhis.” Apan dili siya pagaisipon ingon nga nahimulag gikan sa kaluoy sa Dios. Dili pagtugotan nga siya biaybiayon kon pasagdan sa iyang mga igsuon kanhi, apan pagatagdon uban sa kalumo ug kaluoy, ma- ingon nga usa nga nawala nga karnero nga sa gihapon si Kristo naninguha sa pagpabalik sa Iyang toril. [622]

Ang pahamaton ni Kristo mahitungod sa pagtagad sa masinalaypon nagasubli sa labing sibo nga dagway sa pagtudlo nga gikahatag ngadto sa Israel pinaagi kang Moises: “Dili ka magdumot

sa imong igsuon nga lalaki diha sa imong kasingkasing: sa pagkat-inuod magbadlong ka sa imong isigkatawo, ug dili magpadala ug sala tungod kaniya.” Lev. 19:17. Mao nga, kon ang usa dili mag-atiman sa katungdanan nga gisugo ni Kristo, sa pagpaninguha sa pagpasiguli niadtong anaa sa sayup ug sala, siya nahimong umalam-bit sa sala. Alang sa mga kadautan nga ato unta nga masumpo, kita samang responsabli nga daw kita gayud ang sad-an sa mga buhat sa atong kaugalingon.

Apan sa nasaypan sa iyang kaugalingon nga atong ipresentar ang sayup. Dili nato himuon kana nga komentario ug pagsaway taliwala sa atong mga kaugalingon; ni sa tapus kini ikasulti sa iglesia, kita maadunay kagawasan sa pagsubli niini sa uban. Ang usa ka kahibalo sa mga sala sa mga Kristohanon mahimong usa ka kapangdolan sa dili matinuhuon nga kalibutan; ug pinaagi sa paghisgut niining mga butanga, kita sa atong kaugalingon makadawat lang sa kadaut; kay pinaagi sa pagtanaw nga kita mangausab. Samtang kita maninguha sa pagkorihir sa sayup sa usa ka igsuon, ang Espiritu ni Kristo magahatud kanato sa pagpanalipod kaniya, kutob sa maaraman, gikan sa pagsaway bisan pa sa iyang kaugalingong kaigsuonan, ug daw unsa pa kaha gikan sa pagsaway sa dili matinuhuon nga kalibutan. Kita sa atong kaugalingon masinalaypon, ug nagkinahanglan sa kaluoy ni Kristo ug pasaylo, maingon nga atong buot sa Iyang pagtagad kanato, Siya nagsugo kanato sa pagtagad sa usa ug usa.

[623]

“Bisan unsay imong pagabugkoson dinhi sa yuta, didto sa langit pagailhon kini nga binugkos:ug bisan unsay imong pagaluagan dinhi sa yuta, didto sa langit pagailhon kini nga linuagan.” Kamo nagabuhat ingon nga mga imbahador sa langit, ug ang mga suliran sa inyong bulohaton alang sa eternidad.

Apan dili kita magapas-an niini nga responsibilidad nga magin-usara. Bisan diin ang Iyang pulong tumanon uban sa usa ka salingtuod nga kasingkasing, didto magpabilin si Kristo. Dili lamang Siya presente sa mga pagtigum sa iglesia, apan bisan asa ang mga tinon-an, bisan unsa ka diutay, magtigum sa Iyang ngalan, atua usab Siya. Ug Siya miingon, “Kon duruha kaninyo magkauyon sa yuta sa bisan unsang butang nga ilang pangayuon, kana pagahimuon kanila sa Akong Amahan nga anaa sa langit.”

Si Jesus miingon, “Akong Amahan nga anaa sa langit,” ingon nga nagpahinumdom sa Iyang mga tinon-an nga samtang pinaagi sa

Iyang pagkatawhanon Siya nasumpay kanila, usa ka umalambit sa ilang mga pagantus, pinaagi sa Iyang pagkadiosnon Siya mahidug-tong kauban sa trono sa Walay Katapusan. Maayo nga pasalig! Ang langitnong mga intilihensiya makighiusa kauban sa mga tawo sa simpatiya ug paghago alang sa kaluwasan niadtong nawala. Ug ang tanan nga gahum sa langit gidala aron sa pagpakighiusa kauban sa tawhanong abilidad sa pagdani sa mga kalag ngadto kang Kristo.

[624]

[625]

Sa Fiesta sa mga Tabernakulo

Katulo ka bisis sa usa ka tuig ang mga Judeo gikina-hanglan nga magtigum sa Jerusalem alang sa tinuhoanong katuyoan. Napandungan sa haligi nga panganud, ang dili makita nga Pangulo sa Israel nakahatag sa mga direksyon mahitungod niini nga mga katiguman. Sa panahon sa pagkabihag sa mga Judeo, dili sila makasaulog; apan sa diha nga ang katawhan nahiuli sa ilang kaugalingong yuta, ang pagsaulog niini nga mga handumanan sa makausa pa gisugdan. Maoy tuyo sa Dios nga kining mga sumad magatawag Kaniya sa ilang mga hunahuna. Apan uban sa pipila nga wala mahilakip, ang mga saserdoti ug mga pangulo sa nasud nalimot niini nga mga katuyoan. Siya nga nagtudlo niini nga mga nasudnong mga katiguman ug nakasabut sa ilang kahulogan nakasaksi sa pagtu-is niini.

Ang Fiesta sa mga Tabernakuio maoy mananapus nga tigum sa tuig. Maoy tuyo sa Dios nga niining panahona ang katawhan mamalandong sa Iyang kaayo ug kaluoy. Ang tibuok nga yuta ilalum sa Iyang pagiya, nagdawat sa Iyang panalangin. Adlaw ug gabii ang Iyang pagbantay nagpadayon. Ang adlaw ug ulan naghimo sa kalibutan sa pagpagula sa iyang mga bunga.

[626] Sa unang banagbanag sa adlaw, ang mga saserdoti nagpatungog sa usa ka taas, alingisig nga huyop sa ilang salapi nga mga trompeta. Gikan sa kapatagan ug mga kawalogan sa Palestina ang ani natigum na. Ang mga oliva napupo na, ug ang bililhon nga lana natago na sa mga botilya. Ang palma mihatag na sa iyang tinipigan. Ang lagomlagom nga pongpong sa paras gipuga na sa pug-anan.

Ang fiesta nagpadayon sulod sa pito ka mga adlaw, ug alang sa iyang pagsaulog ang mga pumupuyo sa Palestina, uban sa daghan nga gikan sa ubang kayutaan, mibiya sa ilang mga puloy-anan, ug miadto sa Jerusalem. Gikan sa halayo ug duol ang mga katawhan nangabut, nagdala sa ilang mga kamot sa usa ka handumanan sa kalipay. Tigulang ug batan-on, dato ug kabus, ang tanan nagdala pipila ka gasa ingon nga usa ka halad sa pagpasalamat ngadto Kaniya nga nagpurongpurong sa tuig uban sa Iyang kaayo, ug naghimo sa Iyang

mga dalan sa paghulog sa katambok. Ang tanan nga makapahimutot sa mata, ug magahatag sa pahayag sa kasadya unibersal, gidala gikan sa kalasangan; ang ciudad nagpakita sa panagway sa usa ka matahum nga lasang.

Kini nga fiesta dili lang pasalamat sa ani, apan usa ka handumanan sa mapanalipudnong pagatiman sa Dios ibabaw sa Israel didto sa kamingawan. Ingon nga paghandum sa ilang kinabuhi sa mga tolda, ang mga Israelhanon sa panahon sa fiesta magapuyo sa mga balongbalong nga binuhat sa mga lunhaw nga mga sanga. Kini gipatindog sa kadalanan, sa mga sawang sa templo, kon sa ibabaw sa mga atop sa mga balay. Ang mga kabungturan ug kawalogan nga naglibut sa Jerusalem na-ugbokan niini nga mga dahon nga mga puloy-anan, ug daw buhi uban sa katawhan.

Uban sa balaan nga alawiton ug pagpasalamat ang mga magsisimba nagsaulog niini nga higayon. Sa dili pa gayud ang fiesta mao ang Adlaw sa Pagpasiguli, diin, human makasugid sa ilang mga sala, ang mga katawhan gipahayag nga duna nay pakigdait kauban sa Langit. Sa ingon niini ang dalan naandam alang sa pagkalipay sa fiesta. “Oh magpasalamat kamo kang Jehova; kay maayo man siyakay ang iyang mahigugmaong-kalolot magalungtad sa walay katapusan” Sal. 106:1 mitugbaw sa madaugon, samtang ang tanang sari sa honi, misagol kauban sa mga singgit sa hosana, miuban sa nahiusa nga pag-awit. Ang templo maoy sentro sa kalipay unibersal. Ania dinhi ang katahum sa mga seremoniya sa paghalad. Dinhi, nahaluna sa nagkaatbang nga mga kilid sa puting marmol sa mga ang-ang sa balaan nga gambalay, ang mga magalawit nga mga Lebihanon nagdumala sa serbisyo sa pagawit. Ang panon sa mga magsisimba, nagawarawara sa ilang mga sanga sa palma ug mirto, midason sa awit, ug milanog ang koro; ug ang milodiya usab gidakup sa mga tingog sa duol ug sa halayo, hangtud ang nagalibut nga kabungturan nagtingog sa pagdayeg.

Sa gabii ang templo ug ang iyang sawang nagdilaab uban sa artipisyal nga kahayag. Ang honi, ang pagwarawara sa mga sanga sa palma, ang malipayong mga hosana, ang daku nga panagtigum sa katawhan, ibabaw kanila ang kahayag mibanwag gikan sa nagbitay nga mga lamparahan, ang husay nga pundok sa mga saserdoti, ug ang kahalangdon sa mga seremoniya, miduyog sa paghimo sa usa ka talanawon nga sa halalum nakapasantup sa mga magtatanaw.

[627]

Apan ang labing masantupon nga seremoniya sa fiesta, ang usa nga nagkuha sa labing daku nga kalipay, mao ang nagasaulog sa hitabo sa pagpuyo sa kamingawan.

[628] Sa unang banagbanag sa adlaw, ang mga saserdoti mipatungog sa usa ka taas, alingisig nga huyop sa ilang salapi nga trompeta, ug ang nanubag nga mga trompeta, ug ang malipayon nga singgit sa katawhan gikan sa mga balongbalong, nga milanog ibabaw sa bungtod ug walog, mi-abiabi sa adlaw sa fiesta. Unya ang saserdoti mitunlob sa nagagay nga katubigan sa Kedron usa ka tibudtibud sa tubig, ug, gi-isa sa itaas, samtang ang mga trompeta nagpatunog, siya misaka sa lapad nga mga angang sa templo, mikompas uban sa musika uban sa hinay ug sinukod nga mga lakang, samtang nagawit, “Ang among mga tiil magatindog sulod sa imong mga ganghaan, Oh Jerusalem.” Sal. 122:2.

Iyang gipas-an ang tibudtibud ngadto sa altar, nga nahamutang sa sentro nga kahimtang sa sawang sa mga saserdoti. Dinhi adunay duha ka salapi nga planggana, diin usa ka saserdoti nagabarug sa matag usa. Ang tibudtibud sa tubig gibobo sa usa, ug ang tibudtibud sa bino ngadto sa usa; ug ang sulod sa duruha moilig ngadto sa usa ka tubo nga modahilig duyog sa Kedron, ug dad-on ngadto sa Dagat nga Patay. Kini nga pagpasundayag sa gibalaan nga tubig nagrepresentar sa tuburan nga sa sugo sa Dios miboswang gikan sa bato aron pagtagbaw sa kauhaw sa mga anak sa Israel. Unya ang madaugon nga mga awit modahunog, “Ang Ginoong Jehova mao ang akong kusog ug akong alawiton;” “busa uban sa kalipay kamo mokuha sa tubig gikan sa mga atabay sa kaluwasan.” Isa. 12:2, 3.

[629] Samtang ang mga anak ni Jose naghimo sa mga pangandam alang sa Fiesta sa mga Balongbalong, ilang nakita nga si Kristo wala maghimog lihok sa pagpakita sa Iyang katuyoan sa pagtambong. Ilang gibantayan Siya uban sa kabalaka. Gikan sa pagayo sa Betsaida Siya wala na motambong sa mga tigum nasudnon. Aron paglikay sa walay kapuslanan nga mga pakiglalis sa mga pangulo sa Jerusalem, Iyang gikutohan ang Iyang mga pagbuhat sa Galilea. Sa Iyang sayag nga pagpasagad sa dagku tinuhoanon nga mga katiguman, ug ang pagdumot nga gipakita ngadto Kaniya sa mga saserdoti ug mga magtutudlo, maoy hinungdan sa kalibug sa mga tawo sa Iyang maglibut, ug bisan pa sa Iyang kaugalingon nga tinon-an ug Iyang banay. Diha sa Iyang mga pagtudlo Siya nagtandog sa mga

panalangin sa pagkamatimuman sa kasugoan sa Dios, ug unya bisan pa Siya sa Iyang kaugalingon daw indeferente ngadto sa serbisyo nga gitukod nga diosnon. Sa Iyang pakigsagol kauban sa mga maniningil sa buhis ug sa uban nga dautang dungog, ang Iyang walay pagtagad sa mga tulomanon sa mga magtutudlo, ug ang kagawasan sa Iyang paghiklin sa mga gikinahanglan sa tradisyon mahitungod sa Adlawng Igpapahulay, ang tanan daw nagbutang Kaniya sa pagkakaaway sa tinuhoanon nga mga awtoridad, nakaikag sa mga pangutana. Ang Iyang mga igsuon naghunahuna nga usa ka sayup alang Kaniya sa dili pagpakighigala sa bantug ug maalam nga mga tawo sa nasud. Sila nagabati nga kining mga tawo anaa sa katarungan, ug nga si Jesus anaa sa kasaypanan sa pagbutang sa Iyang kaugalingon nga kontra kanila. Apan sila nakasaksi sa Iyang walay sala nga kinabuhi, bisan tuod ug wala sila makigduyog kauban sa Iyang mga tinon-an, sila napasantup pagayo sa Iyang mga buhat. Ang Iyang kabantug sa Galilea nakatagbaw sa ilang ambisyon; sila sa gihapon nagalaum nga Siya magahatag usa ka kamatuoran sa Iyang gahum nga mohatud sa Fariseo sa pagkakita nga Siya mao gayud nga nag-angkon nga Siya mao. Unsa kaha kon Siya ang Mesias, ang Prinsipe sa Israel! Ilang gimahal kini nga hunahuna uban sa katagbawan.

Hilabihan nilang ikaga mahitungod niini nga ilang gi-aghat si Kristo sa pagadto sa Jerusalem. “Pahawa gikan dinhi,” sila miingon, “ug umadto sa Judea, aron ang imong mga tinon-an usab makakita sa mga buhat nga imong gihimo. Kay walay tawo nga magabuhat sa bisan unsang butang sa tago, ug siya sa iyang kaugalingon maninguha nga mahibaloan sa dayag. Kon ikaw magahimo niining mga butanga, ipakita ang imong kaugalingon sa kalibutan.” Ang “kon” nagpahayag sa pagduhaduha ug walay pagtuo. Ilang gipasangil ang pagkatalawan ug kahuyang ngadto Kaniya. Kon Siya nasayud pa nga Siya ang Mesias, ngano kining kahibulongang paghilum ug walay lihok? Kon Siya gayud dunay gahum, nganong dili man moadto nga maisugon ngadto sa Jerusalem, ug angkonon gayud ang Iyang mga gi-angkon? Nganong dili man himuon sa Jerusalem ang mga kahibulongang mga buhat nga gikareport mahitungod Kaniya sa Galilea? Ayawg tago sa suok nga mga lalawigan, sila miingon, ug himo-a ang imong gamhanan nga mga buhat alang sa kaayohan sa mga walay alamag nga mga mamumuo ug mga mananagat. Ipresentar ang Imong kaugalingon sa ulohan, dag-a ang

[630]

pagsuportar sa mga saserdoti ug mga magmamando, ug hiusaha ang nasud sa pagtukod sa bagong ginharian.

Kining mga igsoon ni Jesus nangatarungan gikan sa hinakug nga motibo nga kasagaran makaplagan sa mga kasingkasing niadtong mga ambisyoso sa pagpasundayag. Kini nga espiritu mao ang naggahum nga espiritu sa kalibutan. Sila nangapangdol tungod kay, inay maninguha sa usa ka lumalabay nga trono, si Kristo mipahayag sa Iyang kaugalingon nga mao ang tinapay sa kinabuhi. Sila nabalo pagayo sa dihang daghan sa Iyang mga tinon-an mitalikod Kaniya. Sila sa ilang kaugalingon mitalikod Kaniya aron sa paglingkawas sa krus sa pagila unsa ang gipadayag sa Iyang mga buhat — nga Siya mao ang pinadala sa Dios.

[631] “Ug si Jesus miingon kanila, Wala pa moabut ang akong panahon, apan ang inyong panahon ania kanunay. Ang kalibutan dili makadumot kaninyo; apan kini nagadumot kanako, kay gipanghimatud-an ko man kini, nga dautan ang mga buhat niini. Kamo maoy umadto sa fiesta: dili ako motungas ngadto sa fiesta; kay ang akong panahon wala pa moabot sa hingpit. Ug sa nakapamulong siya niini, siya mipabilin sa Galilea.” Ang Iyang mga igsoon nakasulti Kaniya sa tono sa awtoridad, naglatid sa piano nga Iyang subayon. Iyang gisumbalik kanila ang ilang pagbadlong, nagklasifikar kanila dili kauban sa Iyang masakwayon-sa-kaugalingon nga mga tinon-an, apan uban sa kalibutan. “Ang kalibutan dili makadumot kaninyo,” Siya miingon, “apan kini nagadumot kanako, kay gipanghimatud-an ko man kini nga dautan ang mga buhat niini.” Ang kalibutan dili magadumot niadtong sama niini sa espiritu; kini magahigugma kanila daw iyang kaugalingon.

Ang kalibutan alang ni Kristo dili usa ka dapit sa khamugaway ug pagpauswag sa kaugalingon. Wala Siya maga-atang alang sa kahigayonan sa pagkuha sa iyang gahum ug iyang himaya. Wala kini magatanyag sa bili alang Kaniya. Mao kadto ang dapit diin ang Iyang Amahan nagpadala Kaniya. Siya gikahatag alang sa kinabuhi sa kalibutan, sa pagbuhat sa dakung piano sa pagtubos. Siya naghimo sa Iyang bulohaton alang sa nahulog nga rasa sa katawhan. Apan Siya dili pasagad sa pagtuo, dili magdalidali ngadto sa katalagman, ni mopadali sa krisis. Ang matag hitabo sa Iyang bulohaton adunay tinudlo nga takna. Siya kinahanglan magapaabut nga mapailubon. Siya nasayud nga Siya makadawat sa pagdumot

sa kalibutan; Siya nahibalo nga ang Iyang bulohaton mosangput sa Iyang kamatayon; apan ang pagpabatang sa Iyang kaugalingon sa dili pa panahon dili maoy kabubuton sa Iyang Amahan.

Gikan sa Jerusalem ang report sa mga milagro ni Kristo mikatag bisan diin ang mga Judeo makatag; ug bisan tuod sa pipila ka mga bulan Siya wala sa ilang mga fiesta, ang intiris diha Kaniya wala mokutat. Daghan gikan sa tanang bahin sa kalibutan mianha sa Fiesta sa mga Tabernakuio sa paglaum nga makakita Kaniya. Sa sinugdan sa fiesta daghang mga pangutana ang gihimo mahitungod Kaniya. Ang mga Fariseo ug mga magmamando nagpaabut Kaniya nga moabut, nagpaabut sa kahigayonan sa pagkondenar Kaniya. Sila sa kabalaka nangutana, “Hain siya?” apan walay usa nga nasayud. Ang hunahuna Kaniya labaw sa tanang mga hunahuna. Pinaagi sa kahadlok sa mga saserdoti ug mga magmamando, walay nangahas sa pagila Kaniya ingon nga Mesias, apan bisan asang dapit adunay kahilum apan mainiton nga hisguthisgut mahitungod Kaniya. Daghan midapig Kaniya ingon nga usa nga pinadala gikan sa Dios, samtang ang uban nagkondenar Kaniya ingon maglilimbong sa katawhan.

[632]

Samtang nagpadayon kini si Jesus sa hilum miabut sa Jerusalem. Siya mipili sa dili kaayo gisubay nga dalan, aron paglikay sa mga pumapanaw nga nagpaingon sa ciudad gikan sa tanang bahin. Kon mikuyog pa unta Siya sa taas nga linya sa mga tawo nga miadto sa fiesta, ang atensyon sa katilingban madani ngadto Kaniya sa Iyang pagsulod sa ciudad, ug ang usa ka inila nga demonstrasyon uyon Kaniya makapapukaw sa mga taga-awtoridad batok Kaniya. Ang paglikay niini maoy Iyang gipili ang pagpanaw nga inusara.

Sa taliwala sa fiesta, sa diha nga ang kaikag mahi-tungod Kaniya diha sa kinatas-an, Siya misulod sa sawang sa templo sa atubangan sa panon sa katawhan. Tungod sa Iyang walay pagtambong sa fiesta, gi-aghat nga dili Siya mangahas sa pagbutang sa Iyang kaugalingon diha sa gahum sa mga saserdoti ug mga magmamando. Ang tanang nahitingala sa Iyang presensia. Ang matag tingog nahilum. Ang tanan nahibulong sa dignidad ug kaisug sa Iyang pamayhon taliwala sa gamhanan nga mga kaaway nga giuhaw sa Iyang kinabuhi.

[633]

Nagatindog sa ingon niana, sentro sa pagtagad sa baga nga katawhan, si Jesus misulti kanila nga walay tawo nga nakahimo sukad. Ang Iyang mga pulong nagpakita sa usa ka kahibalo sa mga

balaod ug mga tinukod sa Israel, mahitungod sa serbisyo sa sakripisyo ug sa mga pagtulon-an sa mga manalagna, labaw pa kay sa mga saserdoti ug mga magtutudlo. Siya milapas sa mga utlanan sa formalidad ug tradisyon. Ang mga talanawon sa umalabot nga kinabuhi daw gibuklad sa Iyang atubangan. Ingon nga usa nga nakakita sa Dili Makita, Siya misulti sa yutan-on ug sa langitnon, sa tawhanon ug sa diosnon, uban sa positibo nga awtoridad. Ang Iyang mga pulong labing klaro ug makakabig; usab, sama sa Capernaum, ang katawhan nahibulong sa Iyang pagtulon-an; “kay ang iyang pulong adunay gahum.” Lucas 4:32. Ilalum sa nagkalainlaing representasyon Siya nagpasidaan sa mga nagpatalinghug Kaniya sa kalamnidad nga mosunod sa tanan nga mosalikway sa mga panalangin Iyang gidala sa Iyang pag-anha. Siya nakahatag kanila sa matag posibli nga kamatuoran nga Siya gikan sa Dios, ug gihimo ang matag posibli nga panlimbasug sa pagdala kanila sa paghinulsul. Siya dili pagaisikway ug bun-on sa Iyang kaugalingong nasud kon Siya makaluwas kanila gikan sa sala sa maong buhat.

[634] Ang tanan natingala sa Iyang kahibalo sa balaod ug sa mga tagna; ug ang pangutana nagtaboktabok sa usa ngadto sa usa, “Naunsa bang may hingkat-onan man kining tawhana nga wala man unta siya nakaiskwela?” Walay usa nga giila ingon nga takus mahimong magtutudlo sa tinuhoan gawas nga siya nakatungha sa tunghaan sa mga magtutudlo, ug si Jesus ug si Juan Bautista gire-presentar nga walay alamag tungod kay sila wala makadawat niini nga pagbansay. Kadtong nakabati kanila nangahibulong sa ilang kahibalo sa mga Kasulatan, “nga wala man makaiskwela.” Sa mga tawo wala sila; apan ang Dios sa langit maoy ilang magtutudlo, ug gikan Kaniya sila nakadawat sa labing taas nga sari sa kaalam.

Samtang si Jesus nagsulti sa sawang sa templo, ang katawhan wala magunok. Ang mga tawo gayud nga labing maisug batok Kaniya nagbati sa ilang kaugalingon nga walay gahum sa paghimo Kaniyag kadaut. Alang niining panahona, ang tanan nga ubang intirisis gikalimtan.

Adlaw-adlaw Siya nagtudlo sa katawhan, hangtud sa katapusan, “niadtong dakung adlaw sa fiesta.” Sa buntag niining adlaw nakaplakan ang mga tawo nga gilaayan sa taas nga panahon sa pagfiesta. Sa kalit lamang si Jesus mipatugbaw sa Iyang tingog, sa mga tono nga milanog sulod sa sawang sa templo:

“Kon adunay tawong giuhaw, umari siya kanako, ug uminom. Sa mosalig siya kanako, sumala sa giingon sa Kasulatan, gikan sa iyang kasingkasing modagayday ang mga sapa sa tubig nga buhi.” Ang kahimtang sa katawhan nakapahimo niining pangalyupo nga labing masangputanon. Sila misalmot sa usa ka nagpadayon nga talanawon sa kaanindot ug pagfiesta, ang ilang mga mata napunawan sa kahayag ug bulok, ug ang ilang mga dalunggan nahimuot sa labing dagava nga honi; apan walay usa sa tibuok nga mga seremoniya nga nakatagbaw sa mga kinahanglan sa espiritu, walay butang nga nakatagbaw sa kauhaw sa kalag alang nianang dili mawala. Si Jesus nagdapit kanila sa pagduol ug pag-inom sa tuburan sa kinabuhi, nianang mahimo kanila nga usa ka atabay, nga mobugwak ngadto sa kinabuhing walay katapusan.

Ang saserdoti nianang buntaga nakahimo na sa sere- moniya [635] nga nagsaulog sa paglambos sa bato didto sa kamingawan. Kadto nga bato maoy simbolo Kaniya nga pinaagi sa Iyang kamatayon mopahimo sa buhi nga mga sapa sa kaluwasan sa pagdagayday ngadto kanila nga giuhaw. Ang mga pulong ni Kristo mao ang tubig sa kinabuhi. Didto sa presensia sa nagkatigum nga panon sa katawhan Siya nagpahiluna sa Iyang kaugalingon aron pagabunalan, aron ang tubig sa kinabuhi moilig ngadto sa kalibutan. Sa paglambos kang Kristo, si Satanas naghunahuna sa paglaglag sa Prinsipe sa kinabuhi; apan gikan sa gilambosan nga bato didto miilig ang buhi nga tubig. Samtang si Jesus nagsulti niini sa katawhan, ang ilang mga kasingkasing nadasig uban sa usa ka kahibulongang katingala, ug daghan ang andam sa pagsinggit, uban sa babaye sa Samaria, “Hatagi ako niini nga tubig aron dili na ako pagauhawon.” Juan 4:15.

Si Jesus nahibalo sa mga kinahanglan sa kalag. Ang katahum, kadato, ug dungog dili makatagbaw sa kasingkasing. “Kon adunay tawo nga giuhaw, umari siya kanako.” Ang dato, ang kabus, ang halangdon, ang ubos, managsama gidapit. Siya misaad sa paghupay sa gibugatan nga hunahuna, mopalipay sa nagbangotan, ug mohatag paglaum sa walay paglaum. Daghan nga nakabati kang Jesus mga nagbalata sa nabalo nga mga paglaum, daghan ang nagbaton sa kabus sa tago, daghan ang nangita sa pagtagbaw sa ilang naghiwasa nga pangandoy sa mga butang sa kalibutan ug sa pagdayeg sa mga tawo; apan sa diha nga nakab-ut na ang tanan, ilang nakaplagaan nga sila naghago lamang aron pagkabut sa buak nga sudlanan, nga gikan

[636] niini dili makatagbaw sa ilang kauhaw. Taliwala sa gilakgilak sa malipayong talan-awon sila nagbarug, wala matagbaw ug nanga-subo. Kadtong kalit nga singgit, “Kon adunay tawo nga giuhaw,” nakapakurat kanila gikan sa ilang masulob-ong pamalandong, ug samtang sila namati sa mga pulong nga misunod, ang ilang mga hunahuna nadagkutan sa usa ka bag-ong paglaum. Ang Espiritu Santo mipresentar sa simbolo sa atubangan nila hangtud ilang nakita niini ang tanyag sa dili kabilhan nga gasa sa kaluwasan.

Ang singgit ni Kristo alang sa mga giuhaw nagapadayon sa gihapon, ug kini mangalyupo kanato sa labi pa ka daku nga gahum kay sa niadtong nagpatalinghug niini sa templo sa katapusang adlaw sa fiesta. Ang tuburan nabuksan alang sa tanan. Ang mga gilaayan ug nangaluya gitanyagan sa makapahayahay nga kalos sa kinabuhing walay katapusan. Si Jesus nagsinggit sa gihapon, “Kon adunay tawo nga giuhaw, umari kanako ug uminom.” “Ug ang giuhaw paaria. Ang may tinguha, paimna sa walay bayad nga tubig nga naghatag kinabuhi.” “Apan bisan kinsa nga magainom sa tubig nga akong igahatag kaniya dili na gayod pagauhawon; kay ang tubig nga akong igahatag kaniya mahimong diha sa sulod niya usa ka tubod sa tubig nga magatubo ngadto sa pagkakinabuhing dayon.” Pin. 22:17; Juan 4:14.

[637]

Taliwala sa mga Lit-ag

Sa tanang panahon nga diha si Jesus sa Jerusalem sa sulod sa fiesta Siya gipanid-an sa mga espiya. Adlawadlaw bag-ong mga paagi sa pagpahilum Kaniya gisulayan. Ang mga saserdoti ug mga pangulo nag-atang sa paglit-ag Kaniya. Sila nagplano sa pagpahunong Kaniya pinaagi sa kusog. Apan dili kay kini ra. Sila buot mopakaulaw niining mapainubsanon nga magtutudlo sa Galilea atubangan sa katawhan.

Sa unang adlaw sa Iyang presensia sa fiesta, ang mga pangulo miduol Kaniya, nagkinahanglan kon pinaagi sa unsa nga awtoridad Siya nanudlo. Sila naghandum sa pagpatipas sa atensyon gikan Kaniya ngadto sa pangutana mahitungod sa Iyang katungod sa pagtutudlo, ug sa ingon niana sa ilang kaugalingong kahinungdanon ug awtoridad.

“Ang gitudlo ko dili akong kaugalingon,” nag-ingon si Jesus, “kon dili iya sa nagpadala kanako. Kon tuyoon ni bisan kinsa ang pagbuhat sa kabubut-on sa Dios, nan iyang mahibaloan kon ang akong gitudlo gikan ba sa Dios, o nagsulti ba lamang ako sa kinaugalingon kong pagbulot-an.” Juan 7:16, 17, R. V. Ang pangutana niining mga tigpangitag sayup gitubag ni Jesus, dili sa pagtubag sa sayup nga gipangita, apan pinaagi sa pagbukas sa kamatuoran nga hinungdanon kaayo sa kaluwasan sa kalag. Ang pag-ila ug pag-aprisiar sa kamatuoran, Siya miingon, nagasalig diutay ra sa hunahuna kay sa ka-singkasing. Ang kamatuoran kinahanglan dawaton diha sa kalag; kini naga-angkon sa pagsimba sa kabubut-on. Kon ang kamatuoran itugyan lamang sa katarungan, ang garbo dili mahimong babag sa agianan sa pagdawat. Apan kini dawaton pinaagi sa buhat sa grasia diha sa kasingkasing; ug ang iyang pagdawat nagasalig sa pagsalikway sa matag sala nga ipadayag sa Espiritu sa Dios. Ang mga bintaha sa tawo sa pagbaton sa usa ka kahibalo sa kamatuoran, bisan unsa ka daku kini, mopamatuod nga walay kaayohan kaniya gawas nga ang kasingkasing mabuksan sa pagdawat sa kamatuoran, ug adunay usa ka mabuot nga pagtugyan sa matag batasan ug paggi-

[638]

nawi nga kasupak sa iyang mga prinsipio. Alang niadtong motugyan sa ilang kaugalingon sa Dios, nga adunay maminatud-on nga handum sa paghibalo ug pagbuhat sa Iyang kabubut-on, ang kamatuoran ipadayag ingon nga gahum sa Dios alang sa ilang kaluwasan. Kini makaarang sa pagila taliwala kaniya nga nagasulti alang sa Dios, ug kaniya nga nagasulti lang nga kinaugalingon. Ang mga Fariseo wala makabutang sa ilang kabubut-on sa dapit sa kabubut-on sa Dios. Sila wala mangita sa pagkahibalo sa kamatuoran, apan sa pagpangita sa balibad alang sa paglikay niini; si Kristo nagpakita nga mao kini ang hinungdan ngano nga sila wala makasabut sa Iyang pagtulon-an.

[639] Siya karon mihatag sa sulayanan diin pinaagi niini ang matuod magtutudlo maila gikan sa maglilimbong: “Bisan kinsa nga magasulti sa kinaugalingon niyang pagbulot-an nagapangita sa iyang kaugalingong kadunggan: apan bisan kinsa nga nagapangita sa kadunggan sa nagapadala kaniya, siya matinuoron, ug wala diha kaniya ang pagkalimbongan.” Juan 7:18. Siya nga nangita sa iyang kaugalingong himaya nagasulti lamang gikan sa iyang kaugalingon. Ang espiritu sa pagtinguha sa kaugalingon nagabudhi sa iyang kagikan. Apan si Kristo naninguha sa himaya sa Dios. Siya nagsulti sa mga pulong sa Dios. Mao kini ang kalig-onan sa Iyang awtoridad ingon nga magtutudlo sa kamatuoran.

Si Jesus naghatag sa mga magtutudlo sa kamatuoran sa Iyang pagka-Dios pinaagi sa pagpakita nga Siya nakabasa sa ilang mga kasingkasing. Sukad pa sa pag-ayo Niya sa Betsaida sila nagaplano sa Iyang kamatayon. Sa ingon niana sila sa ilang kaugalingon naglapas sa kasugoan nga ilang gi-angkon nga ilang gipanalipdan. “Dili ba si Moises mihatag kaninyo sa kasugoan,” Siya miingon, “ug bisan pa walay usa kaninyo nga mibantay sa kasugoan? Nganong nangita kamo sa pagpatay kanako?”

Sama sa kalit nga kidlat sa kahayag kining mga pulong nagpadayag sa mga magtutudlo sa bung-aw sa kalaglagan nga sila hapit nang moambak. Sa usa ka gutling sila nangapuno sa kalisang. Sila nakakita nga sila nakigaway uban sa Walay Kinutobang Gahum. Apan dili sila buot mapasidan-an. Aron sa pagpatunhay sa ilang kabuyoan uban sa mga tawo, ang ilang mamumuno nga mga piano kinahanglan tagoon. Milikay sa pangutana ni Jesus, sila misinggit, “Duna kay yawa: kinsa may naninguha sa pagpatay kanimo?” Sila

nagsugyut nga ang katingalahang mga buhat ni Jesus gipasiugdahan sa dautang espiritu.

Niini nga sugyut si Kristo wala magtagad. Siya nagkanayon sa pagpakita nga ang Iyang buhat sa pagayo sa Betsaida kauyon sa kasugoan sa Adlawng Igpapahulay, ug kini gipakamatarung pinaagi sa interpretasyon nga gibutang sa mga Judeo diha sa kasugoan. Siya miingon, “Busa si Moises mihatag kaninyo sa sirkunsisyon; . . . [640] ug kamo sa Adlawng Igpapahulay nagsirkunsida sa usa ka tawo.” Sumala sa kasugoan, ang matag bata pagasirkunsidahan sa ikawalo ka adlaw. Kon ang gitudlo nga panahon matunong sa Adlawng Igpapahulay, ang tulomanon kinahanglan himuon. Daw unsa pa ka labing uyon sa espiritu sa kasugoan ang paghimo sa usa ka tawo “nga maayo sa kinatibok-an sa Adlawng Igpapahulay.” Ug Iyang gipasidan-an sila sa “paghukom dili sumala sa panagway, kon dili sa paghukom sa matarung nga pag-hukom.”

Ang mga pangulo nahilum; ug daghan sa katawhan misinggit, “Dili ba kini siya ang ilang gitinguha nga patyon? Apan ania karon, siya nagasulti nga maisugon, ug sila walay ikasulti ngadto kaniya. Ang mga pangulo ba nahibalo nga mao gayud kini siya ang Cristo?”

Daghan taliwala sa mga magpapatalinghug ni Kristo mga pumop-uyo sa Jerusalem, ug nga dili walay alamag sa mga piano sa mga pangulo batok Kaniya, nagbati sa ilang kaugalingon nga nadani ngadto Kaniya pinaagi sa usa ka dili kasuklan nga gahum. Ang kon-beksyon mipugos kanila nga Siya mao ang Anak sa Dios. Apan si Satanas andam sa pagsugyut sa duhaduha: ug alang niini ang dalan naandam pinaagi sa ilang mga sayup nga hunahuna sa Mesias ug sa Iyang pag-anhi. Gituhoan sa kadaghanan nga si Kristo matawo sa Betlehem, apan human sa usa ka panahon Siya mawala, ug sa Iyang ikaduha nga pagpakita walay mahibalo kon diin Siya gikan. Dili kay diutay ra ang mituo nga ang Mesias walay natural nga relasyon sa katawhan. Ug tungod kay ang nabantug nga hunahuna sa himaya sa Mesias wala man makab-ut ni Jesus sa Nazaret, daghan mituo sa sugyut, “Hinoon nasayud kita diin gikan kining tawhana; ug kon motungha na ang Cristo, walay bisan kinsa nga masayud diin siya gikan.”

Samtang sila nagukonukon taliwala sa pagduhaduha ug pagtuo, [641] si Jesus mihupot sa ilang mga hunahuna ug mitubag kanila: “Nakaila ba diay kamo kanako ug nasayud ba diay kamog diin ako gikan.

Apan wala baya ako moanhi sa akong kaugalingong pagbulot-an, siya tinuod, siya nga mao ang nagpadala kanako, ug kamo wala makaila kaniya.” Sila nagangkon sa usa ka kahibalo kon unsa ang kagikan ni Kristo, apan sila diha sa hilabihan nga pagkawalay alamag niana. Kon sila pa unta nagkinabuhi sumala sa kabubut-on sa Dios, sila unta makaila sa Iyang Anak sa diha nga Siya gipadayag kanila.

Ang mga nagpatalinghug walay nahimo gawas sa pagsabut sa mga pulong ni Kristo. Sa tataw kaayo sila mga subli lang sa pagangkon nga Iyang gihimo sa presensia sa Sanhedrin sa daghan mga bulan kanhi, sa diha nga Siya mipahayag sa Iyang kaugalingon nga Anak sa Dios. Maingon nga ang mga pangulo naninguha sa pagkab-ut sa Iyang kamatayon, busa karon sila naninguha sa pagkuha Kaniya; apan sila gibabagan pinaagi sa usa ka dili makita nga gahum, nga nagbutang sa utlanan sa ilang kasuko, sa pagingon kanila, Kutob ka lang dinhi, ug dili na molapas.

Taliwala sa mga tawo daghan ang mituo Kaniya, ug sila miingon, “Kon mahitungha na ang Cristo, himoon ba kaha niya ang labaw pa ka daghang milagro kay sa nahimo niining tawhana?” Ang mga pangulo sa mga Fariseo, nga ikag kaayong nagbantay sa lakaw sa mga hitabo, naka apas sa ekspresyon sa simpatiya taliwala sa katawhan. Nagdalidali paingon sa hataas nga mga saserdoti, ilang gipahaluna ang mga piano sa pagdakup Kaniya. Sila naghikay, bisan pa, nga dakpon Siya kon mag-inusara lang Siya; kay dili sila mangahas sa pagdakup Kaniya sa presensia sa mga katawhan. Usab si Jesus nagpakita nga Siya nakabasa sa ilang tuyo. “Ako magapakig-uban pa kaninyo sulod sa hamubong pana-hon,” Siya miingon, “ug unya moadto na ako kaniya nga mao ang nagpadala kanako. Kamo mangita kanako apan dili kamo makakaplag kanako: ug diin atua ako, niini dili kamo makaadto.” Sa dili madugay Siya makakita sa usa ka dalangpanan nga dili maabut sa ilang pagbiaybiay ug pagdumot. Siya mosaka sa Iyang Amahan, mahimo na usab nga Tinamud sa mga manulonda; ug didto ang Iyang mga mamumuno dili makaadto.

Sa mayubiton ang mga magtutudlo miingon, “Unsa man kahay buot niyang adtoan, nga dili man kono kita makakaplag kaniya? buot ba siya moadto sa mga Judeo nga naghitibulaag taliwala sa mga Gresyahanon ug manudlo sa mga Gresyahanon?” Diutay ray hing-

amgohan niining mga tigpangitag sayup nga sa ilang mabiaybiayong mga pulong sila naghulagway sa bulohaton ni Kristo! Sa tibuok adlaw Siya mituy-od sa Iyang mga kamot ngadto sa masinupilon ug masinupakon; apan siya makaplagaan nila nga wala mangita kaniya; sa katawhan nga wala magtawag sa iyang ngalan siya mapadayag. Rom. 10:20, 21.

Daghan nga nakabig nga si Jesus Anak sa Dios nasaag pinaagi sa mga bakak nga mga pangatarungan sa mga saserdoti ug mga magtutudlo. Kini nga mga magtutudlo nakasubli uban sa dakung pagkamasangputanon sa mga tagna mahitungod sa Mesias, nga Siya “magahari didto sa bukid sa Sion, ug sa Jerusalem; ug sa atubangan sa iyang mga anciano anaa ang himaya;” “magagahum usab siya gikan sa dagat ngadto sa laing dagat, ug gikan sa suba ngadto sa mga kinatumyan sa yuta.” Isa. 24:23; Sal. 72:8. Unya sila naghimog mayam-iron nga pagtandi taliwala sa himaya nga gihulagway dinhi ug sa mapainubsanon nga panagway ni Jesus. Ang mga pulong sa tagna gitu-is aron sa pag-uyon sa sayup. Kon ang katawhan sa kasinsiro nakatuon sa mga pulong sa ilang kaugalingon, sila unta [643] dili mahisalaag. Sa ika-kanuman ug usa nga kapitulo sa Isaias nagmatuod nga si Kristo mohimo sa maong bulohaton nga Iyang gihimo. Ang kapitulo kalim-an ug tulo nagapahiluna sa pagsalikway Kaniya ug mga pag-antus sa kalibutan, ug ang kapitulo kalim-an ug siyam nagahubit sa karakter sa mga saserdoti ug mga magtutudlo.

Ang Dios dili magapugos sa mga tawo sa pagsikway sa ilang pagkawalay pagtuo. Sa atubangan nila ang kahayag ug kangitngit, ang kamatuoran ug sayup. Alang kanila ang pagdisidir kon hain ang ilang dawaton. Ang tawhanong pangutok gigasahan sa gahum sa pag-ila taliwala sa husto ug sayup. Ang Dios nagtuyo nga ang tawo dili modisidir gikan sa impeto, apan gikan sa gibug-aton sa kamatuoran, nga sa maminatngonon magatandi sa kasulatan kauban sa kasulatan. Kon ang mga Judeo mihiklin pa unta sa ilang daan nga dautang hunahuna ug gitandi ang nasulat nga tagna kauban sa mga kamatuoran nga nagpaila sa kinabuhi ni Jesus, sila unta maka-ila sa usa ka matahum nga harmoniya taliwala sa mga tagna ug sa ilang katumanan diha sa kinabuhi ug pagministerio sa mapainubsanon nga taga-Galilea.

Daghan ang malimbongan karong mga adlaw sa samang paagi sa mga Judeo. Ang mga magtutudlo tinuhoanon nagabasa sa Biblia

[644] diha sa kahayag sa ilang kaugalingon pagsabut ug mga tradisyon; ug ang mga tawo dili mosusi sa mga Kasulatan alang sa ilang kaugalingon, ug maghukom alang sa ilang kaugalingon kon unsay kamatuoran; apan ilang itahan ang ilang paghukom, ug itugyan ang ilang mga kalag sa ilang mga pangulo. Ang pagwali ug pagtudlo sa Iyang pulong maoy usa sa mga paagi nga gitudlo sa Dios aron sa paghatag sa kahayag; apan kita kinahanglan magadala sa matag pagtulon-an sa tawo sa sulayanan sa Kasulatan. Bisan kinsa nga sa mainampuon magatuon sa Biblia, nagahandum sa paghibalo sa kamatuoran, aron siya makatuman niini, makadawat sa langitnong paghayag. Siya makasabut sa mga Kasulatan. “Kon tuyoon ni bisan kinsa ang pagbuhat sa kabubut-on sa Dios, iyang mahibaloan ang gitudlo.” Juan 7:17, R. V.

Sa katapusang adlaw sa fiesta, ang mga opisyaes nga gisugo sa mga saserdoti ug mga pangulo sa pagdakup kang Jesus, mibalik nga wala Siya madala. Sa kasuko sila gipangutana, “Nganong wala ninyo siya madala?” Uban sa solemni nga panagway sila mitubag, “Wala pa gayuy tawo nga nakasulti sama niining tawhana.”

Napagahi ang ilang mga kasingkasing, sila nanagahilis sa Iyang mga pulong. Samtang Siya nagsulti sa sawang sa templo, sila nagpaduol, aron sa pagbantay sa usa ka butang nga ilang gikasumbong batok Kaniya. Apan samtang sila namati, ang katuyoan sa pagpadala kanila nalimtan. Sila nagtindog nga samang gilamat. Si Kristo nagpadayag sa Iyang kaugalingon sa ilang mga kalag. Ilang nakita ang dili buot tan-awon sa mga saserdoti ug mga pangulo, —ang tawhanon gisanapan sa himaya nga diosnon. Sila namalik, nga napuno pag-ayo niini nga hunahuna, natandog pag-ayo sa Iyang mga pulong, nga sa pagsukot kanila, “Nganong wala man ninyo siya dad-a dinhi?” sila makatubag lang, “Wala gayuy tawo nga nakasulti sama niining tawhana.”

[645] Ang mga saserdoti ug mga pangulo, sa unang pagduol sa presensia ni Kristo nakabati sa samang konbeksyon. Ang ilang mga kasingkasing natandog pag-ayo, ug ang hunahuna napugos diha kanila, “Wala gayuy tawo nga nakasulti sama niining tawhana.” Apan ilang gipahilum ang konbeksyon sa Espiritu Santo. Karon, nasilaub nga bisan ang mga galamiton sa balaod mabuyoan sa gidumtan nga taga-Galilea, sila misinggit, “Nagpah- isalaag ba diay usab kamo? Duna bay usa sa mga punoan o sa mga Fariseo nga misalig kaniya? Apan

kining mga tawong komon nga walay hibangkaagan sa kasugoan sila mga tinunglo.”

Kadtong kang kinsa ang mensahi sa kamatuoran gisulti talagsa ra mangutana, “Tinuod ba kini?” apan, “Kinsa may nagdala niini?” Ang kadaghanan nagbanabana niini pinaagi sa gidaghanon nga nagdawat niana; ug ang pangutana isukot gihapon, “Aduna bay usa sa mga maalam nga mga tawo kon mga pangulo sa tinuhoan nga mituo?” Ang mga tawo karon dili labaw sa paguyon sa matuod nga pagkadiosnon kay sa kaadlawan ni Kristo. Sila gihapon sa mainiton nangita sa kaayohan yutan-on, sa pagpasagad sa walay katapusan nga mga kadato; ug kini dili katarungan batok sa kamatuoran, nga daghan kaayo ang dili andam sa pagdawat niana, kon wala dawata sa mga dagkung tawo sa kalibutan, o bisan pa sa mga pangulo sa tinuhoan.

Usab ang mga saserdoti ug mga pangulo mipadayon sa pagpahaluna mga piano aron sa pagdakup kang Jesus. Gi-aghat nga kon Siya dugayon sa pagpabilin nga gawas, Siya makadani sa mga tawo layo sa napahaluna na nga mga pangulo, ug ang seguro ra gayud nga buhaton mao ang pagpahilum Kaniya sa walay langan. Sa hupong nga taub sa ilang paghisgut, sila sa kalit gibabagan. Si Nikodemo nangutana, “Ang atong balaod nagahukom ba sa bisan kinsang tawo, sa wala pa siya patalinghugi, ug mahibalo-i kon unsay iyang nabuhat?” Ang kahilum midangat sa tigum. Ang mga pulong ni Nikodemo mipukaw sa kabuot sa ilang mga tanlag. Dili sila makakondenar sa tawo nga wala pa mapatalinghugi. Apan dili lang tungod niini nga katarungan nga ang mga garbosong mga pangulo nagpabilin nga naghilum, nagtutok kaniya nga nakapangahas sa pagsulti uyon sa hustisya. Sila nahikurat ug naglagut nga usa sa ilang gidaghanon natandog sa karakter ni Jesus nga misulti usa ka pulong sa paglaban Kaniya. Nahi-ulian gikan sa ilang kahibulong, ilang gisultian si Nikodemo uban sa hait nga kantalita, “Gikan ka ba usab diay sa Galilea? Susiha ug imong masuta: nga walay mobarug nga profeta nga taga-Galilea.

[646]

Apan bisan pa ang protesta misangput sa paganganangan sa mga gihimo sa konsilyo. Ang mga pangulo wala makapadayon sa ilang katuyoan sa pagkondenar kang Jesus sa walay paghusay Kaniya sa hukmanan. Napildi sa panahon, “ang matag tawo mipauli sa iyang kaugalingong puloyanan. Si Jesus miadto sa Bukid sa mga Olivo.”

Gikan sa kaikag ug kaguliyang sa ciudad, gikan sa nabalaka nga mga panon sa katawhan ug sa mabudhi-on nga mga magtutudlo, si Jesus mitalikod ngadto sa kahilum sa mga pundok sa mga olivo, diin Siya maka-inusara kauban sa Dios. Apan sa sayo sa kabuntagon Siya mibalik sa templo, ug samtang ang katawhan nagtigum libut Kaniya, Siya milingkod ug nagtudlo kanila.

Sa wala madugay Siya gibalda. Usa ka pundok sa mga Fariseo ug mga eskriba miduol Kaniya, nagguoyod uban kanila sa usa ka nalisang kaayo nga babaye, kinsa uban sa magahi ug ikag nga mga tingog ilang gisumbong nga nakalapas sa ikapito ka sugo. Sa gitukmod siya sa presensia ni Jesus, sila miingon Kaniya, uban sa usa ka salingkapaw nga pagpakita sa pagtahud, “Ug diha sa kasugoan si Moises nagsugo kanato nga ang ingon kaniya kinahanglan gayud patyon pinaagi sa pagbato: Unsa may imong ikasulti mahitungod kaniya?”

Ang ilang pagkaaron-ingnon nga pagtahud nagtakuban sa lawom nga pagkahiluna nga piano alang sa Iyang kalaglagan. Sila mihakup niini nga kahigayonan

[647] Wala magahatag sa timaan nga Siya nakabati sa ilang pangutana, Siya miduko, ug gitutok ang Iyang mga mata sa yuta, misugod sa
 [648] pagsulat sa abog. aron sa pagseguro sa Iyang kondensasyon, nagahunahuna nga bisan unsang disisyon Iyang himuon, sila makakaplag higayon sa pagsumbong Kaniya. Kon Iyang hukman nga walay sala ang babaye, Siya ikasumbong nga nagbiaybiay sa balaod ni Moises. Kon Siya mohukom nga takus sa kamatayon, Siya ikasumbong ngadto sa mga Romanhon nga nagkuha sa awtoridad nga ila lang sa mga Romanhon.

Si Jesus mitan-aw usa ka gutling sa talan-awon, —ang nagkurog nga biktima diha sa iyang kaulaw, ang tig-ag mga dagway nga mga dagkung tawo, walay kaluoy nga tawhanon. Ang Iyang espiritu sa walay mantsa nga kaputli mikupos sa talan-awon. Siya nasayud pagayo kon unsay tuyo nga kini nga kaso gidala ngadto Kaniya. Siya nakabasa sa kasingkasing, ug nakahibalo sa karakter ug kasaysayan sa kinabuhi sa matag usa sa Iyang presensia. Kini nga mga magbalantay konohay sa hustisya sa ilang kaugalingon nagdala niining biktima sa pagpakasala, aron sila makabutang sa lit-ag kang Jesus. Wala magahatag sa timaan nga Siya nakabati sa ilang pangutana,

Siya miduko, ug gitutok ang Iyang mga mata sa yuta, misugod sa pagsulat sa abog.

Wala makapailub sa Iyang paglangan ug tataw nga pagka-indeferente, ang mga magsusumbong nagpaduol, nag-aghat sa Iyang pagtagad sa kaso. Apan samtang ang ilang mga mata, misunod sa kang Jesus, napahaluna sa baldosa sa Iyang mga tiil, ang ilang mga dagway nangusab. Didto sa yuta, gisulat sa atubangan nila, ang mga tago nga mga sala sa ilang kaugalingong mga kinabuhi. Ang katawhan, nagatan-aw, nakakita sa kalit nga kausaban sa ilang mga dagway, ug miduol aron sa pagdiskubre kon unsa ang ilang giila sa kahibulong ug kaulaw.

Uban sa tanan nilang pag-angkon sa pagtahud alang sa kasugoan, kining mga magtutudlo, sa pagdala sa sum-bong batok sa babaye, wala magtagad sa iyang mga tulomanon. Maoy katungdanan sa bana ang pagsumbong kaniya, ug ang sad-an nga mga mag-aambit silotan sa angay. Ang aksyon sa mga magsusumbong sa kinatibokan wala gayud hatagi sa awtorisasyon. Si Jesus, bisan pa, mihibalag kanila sa ilang kaugalingon baruganan. Ang balaod nagasilot sa sibo nga ang kastigo pinaagi sa bato ang mga saksi sa kaso maoy unang mobato sa unang bato. Karon mitindog Siya, ug gitumong ang Iyang mga mata sa nagplano nga mga tigulang, si Jesus miingon, “Kinsa kaninyo ang walay sala maoy paunahag labay kaniyag bato.” Ug miduko, Siya mipadayon pagsulat sa yuta.

[649]

Wala Niya ihiklin ang balaod nga gikahatag pinaagi kang Moises, ni mitandog Siya sa awtoridad sa Roma. Ang mga magsusumbong napildi. Karon, ang ilang kupo sa nagtakuban nga pagkabalaan gigisi gikan kanila, sila nagtindog, sad-an ug gikondenar, diha sa presensia sa Walay Katapusan nga Pagkaputli. Sila nanagkurog basin kon ang tinago nga kadautan sa ilang mga kinabuhi mabuksan atubangan sa kadaghanan; ug tagsatagsa, uban sa dinuko nga mga ulo ug mga mata nga nagdiyong, sila mihilum sa pagbiya, gibiyaan ang biktima uban sa maloloy-ong Manunubos.

Si Jesus mitindog, ug mitan-aw sa babaye nga mi-ingon, “Babaye hain na sila? Wala bay mihukom kanimogsilot? Siya mitubag, “Wala Senyor.” Ug si Jesus miingon kaniya, “Dili usab ako mohukom kanimog silot: Lumakaw ka ug ayaw na pagpakasala.”

Ang babaye nagbarug atubangan ni Jesus mitalaw sa kahadlok. Ang Iyang mga pulong, “Kinsa kaninyo ang walay sala maoy

[650] paunahag labay kaniyag bato,” midangat kaniya ingon nga silot sa kamatayon. Wala siya mangahas sa pagiyahat sa iyang mga mata sa nawong sa Manunubos, apan sa hilum nagpaabut sa iyang kalaglagan. Sa kahibulong iyang nakita ang iyang mga magsusumbong namahawa nga walay tingog ug nangalibug; unya kining mga pulong nahulog sa iyang dalunggan, “Dili usab ako mohukom kanimog silot: lumakaw ka ug ayaw na pagpakasala.” Ang iyang kasingkasing nahilis, ug iyang gibutang ang iyang kaugalingon sa tiilan ni Jesus, gihilak ang iyang mapasalamaton nga gugma, ug uban sa mapait nga mga luha misugid sa iyang mga sala.

Kini alang kaniya maoy sinugdan sa usa ka bag-ong kinabuhi, usa ka kinabuhi sa kaputli ug kalinaw, gididikar sa serbisyo sa Dios. Sa pagpabakod niining napukan nga kalag, si Jesus naghimo sa usa ka labi pa ka daku nga milagro sa pag-ayo sa labing grabe nga lawasnong sakit; Iyang giayo ang espirituhanong balatian nga alang sa kamatayon nga walay katapusan. Kining mahinulsulon nga babaye nahimong usa sa iyang labing malig-on nga sumosunod. Uban sa sakripisyo sa kaugalingon nga gugma ug debosyon siya mibalus sa Iyang mapinasayloong kaluoy.

Sa Iyang buhat sa pagpasaylo niini nga babaye ug pagpadasig kaniya sa pagkinabuhi sa labi pang maayo nga kinabuhi, ang karakter ni Jesus nagasidlak sa katahum sa hingpit nga pagkamatarung. Samtang dili Niya palabyon ang sala, ni magaminos sa gidak-on sa sala, wala Siya maninguha sa pagkondenar, apan sa pagluwas. Ang kalibutan duna lay pagyam-id ug pagbiaybiay niining masinalaypon nga babaye; apan si Jesus nagasulti sa mga pulong sa paglipay ug paglaum. Ang Usa nga Walay Sala maluoy sa kaluyahon sa makasasala, ug motoy-od kaniya sa matinabangon nga kamot. Samtang ang mga salingkapaw nga mga Fariseo magakondenar, si Jesus nagsugo kaniya, “Lumakaw ka ug ayaw na pagpakasala.”

[651] Dili sumosunod ni Kristo nga, uban sa mga mata nga molikay, motalikod gikan sa makasasala, biyaan sila nga wala babagi sa pagpadayon sa ilang panaw paingon sa ubos. Kadtong una ra kaayo sa pagsumbong sa uban, ug madasigon sa pagdala kanila sa hustisya, kasagaran sa ilang kaugalingong mga kinabuhi labi pang sad-an kay kanila. Mga tawo nagdumot sa makasasala samtang ilang gi-higugma ang sala. Si Kristo nagdumot sa sala, apan nahigugma sa makasasala. Mao kini ang espiritu sa tanan nga mosunod Kaniya.

Ang Kristohanon nga gugma mahinay mosaway, daling makaila sa paghinulsul, andam sa pagpasaylo, sa pagpadasig, sa pagpahiluna sa nahisalaag sa dalan sa pagkabalaan, ug sa pagpabilin sa iyang mga tiil dinha.

[652]

‘Ang Kahayag sa Kinabuhi’

“Ug kanila si Jesus misulti pagusab nga nagaingon, Ako mao ang kahayag alang sa kalibutan; siya nga magasunod kanako dili gayud magalakaw sa kangitngit, hinonoa magabaton siya sa kahayag nga magahatag ug ki-nabuhi.”

Sa Iyang pagsulti niini nga mga pulong, si Jesus diha sa sawang sa templo nga sa pinasahi nadugtong sa mga serbisyo sa Fiesta sa mga Balongbalong. Sa sentro niini nga sawang nagbarug ang duha ka taas nga haligi nga nagsuportar sa kandilarionan nga dagku kaayo. Human sa halad sa kagabhion, ang tanang mga lamparahan dagkutan, naghatag sa kahayag sa ibabaw sa Jerusalem. Ang seremoniya maoy pagsaulog sa haligi nga kahayag nga naggiya sa Israel sa kamingawan, ug giisip usab nga nagatudlo ngadto sa pag-anhi sa Mesias. Sa kagabhion sa diha nga ang mga lamparahan gisug-an, ang sawang maoy talan-awon sa kalipay. Mga ubanon nga mga tawo, mga saserdoti sa templo ug mga pangulo sa katawhan, naghiusa sa ilang mga sayaw sa fiesta duyog sa tono sa mga instrumento sa musika ug sa mga awit sa mga Lebihanon.

[653] Sa pag-iwag sa Jerusalem, ang katawhan nagpahayag sa ilang paglaum sa Mesias nga umalabut nga magahatag sa Iyang kahayag ibabaw sa Israel. Apan alang kang Jesus ang talan-awon adunay usa ka lapad nga kahulogan. Maingon nga ang sanag nga mga lamparahan sa templo nagbanwag sa tanan nga maglibut, mao usab si Kristo, ang tinubdan sa espirituhanong kahayag, magaiwag sa kangitngit sa kalibutan. Apan bisan pa ang simbolo dili hingpit. Ang daku nga kahayag nga ang Iyang kaugalingong kamot nagpahiluna sa kalangitan maoy labing matuod nga representasyon sa himaya sa Iyang bulohaton.

Buntag na; ang adlaw misubang ibabaw sa Bukid sa mga Olivo, ug ang iyang mga bidlisiw mihulog uban sa masulaw nga kasiga sa mga palasyo nga marmol, ug mihayag sa bulawan nga mga bong-bong sa templo, sa diha nga si Jesus, mitudlo niini, miingon, “Ako ang kahayag sa kalibutan.”

Pinaagi sa usa nga nagpatalinghug niining mga pu-long, sila human niini gipalanog sa halangdon nga pahayag, “Diha kaniya ang kinabuhi; ug ang kinabuhi maoy kahayag sa mga tawo. Ug ang kahayag nagadan-ag sa taliwala sa kangitngitan; ug ang kangitngitan wala makabuntog kaniya.” “Kana mao ang matuod nga kahayag, nga nagaiwag sa matag tawo nga nagsingabut sa kalibutan.” Juan 1:4, 5, 9, R. V. Ug human si Jesus makasaka sa langit, si Pedro usab, nagsulat ilalum paghayag sa diosnong Espiritu, nahinumdom sa simbolo nga gigamit ni Kristo: “Labi pa gayud diay nga nahimatud-an ang pulong sa profesiya nga among ginabatonan. Maayo nga inyong himoon ang pagtagad niini maingon sa inyong pagtagad sa usa ka suga nga nagasiga sa dapit nga mangitngit, hangtud mobanagbanag ang panahon ug mosubang ang bitoong kabugason diha sa inyong mga kasingkasing.” 2 Pedro 1:19.

[654]

Sa pagpakita sa Dios ngadto sa Iyang katawhan, ang kahayag kanunay maoy simbolo sa Iyang presensia. Sa nagalalang nga pulong sa sinugdan, ang kahayag midanag gikan sa kangitngit. Ang kahayag nagtabon sa haligi nga panganud sa adlaw ug haligi nga kalayo sa gabii, naggiya sa dakung kasundalohan sa Israel. Ang kahayag misubang sa halangdong katahum libut sa Ginoo sa Bukid sa Sinai. Ang kahayag mihunong diha sa lingkoranan sa kaluoy sa tabernakulo. Ang kahayag mipuno sa templo ni Solomon sa panahon sa iyang didikasyon. Ang kahayag misidlak sa kabungturan sa Betlehem sa diha nga ang mga manulonda midala sa mensahi sa pagtubos sa nagbantay nga mga magbalantay sa karnero.

Ang Dios mao ang kahayag; ug sa mga pulong, “Ako mao ang kahayag sa kalibutan,” si Kristo nagpahayag sa Iyang pagkausa kauban sa Dios, ug sa Iyang relasyon sa tibuok tawhanong panimalay. Mao Siya nga sa sinugdan nakapahimo “sa kahayag pagdan-ag gikan sa kangitngit.” 2 Cor. 4:6. Siya mao ang kahayag sa adlaw ug bulan ug bituon. Siya mao ang espirituhanong kahayag nga sa simbolo ug landong ug tagna nagsidlak ibabaw sa Israel. Apan dili lamang sa nasud nga Judeo nga ang kahayag gihatag. Maingon nga ang mga bidlisiw sa adlaw molagbas sa suok nga mga dapit sa kalibutan, sa mao usab nga paagi ang kahayag sa Adlaw sa Katarungan modan-ag sa matag kalag.

“Matuod nga kahayag nga nagaiwag sa matag-usa ka tawo, kini nagsingabut sa kalibutan.” Ang kalibutan nakabaton sa iyang dagku

[655] nga mga magtutudlo, mga tawo nga higanti sa pangutok ug kacin-
galahan nga pakisusi, mga tawo kansang mga pulong nakapakutaw
sa hunahuna, ug nakabukas sa lapad nga mga kaumhan sa kahibalo;
ug kini nga mga tawo gipasidunggan ingon nga mga giya ug mga
maghahatag kaayohan sa katawhan. Apan adunay Usa kinsa nagatin-
dog habog pa kay kanila. “Apan sa tanang midawat kaniya, sa tanang
mitoo sa iyang ngalan, kanila naghatag siyag kagahum sa pagkahi-
mong mga anak sa Dios.” “Wala pa gayuy tawo nga nakakita sa
Dios; ang bugtong anak, nga anaa sa sabakan sa Amahan, kini siya
mao ang nagpaila kaniya.” Juan 1:12, 18. Kita makasubay sa linya
sa mga dagkung mga magtutudlo sa kalibutan balik ngadto sumala
sa ikahatag sa rekord; apan ang Kahayag una pa kanila. Maingon
nga ang bulan ug mga bituon sa sistima solar nagasidlak sa hinula-
man nga kahayag sa adlaw, busa, hangtud kutob nga ang ilang mga
pagtudlo tinuod, ang mga dagku nga mga maghuhuna sa kalibutan
naghulam lang sa mga bidlisiw sa Adlaw sa Katarungan. Ang matag
mutya sa panghunahuna, ang matag kidlat sa kalantip sa salabutan,
gikan sa Kahayag sa kalibutan. Niining mga adlaw kita makadun-
gog sa daghan mahitungod sa “labi pa ka taas nga edukasyon.” Ang
matuod “labi pang taas nga edukasyon” mao kanang ihatag Niya,
“diin kaniya natago ang tanang bahandi sa kaalam ug kahibalo.”
“Diha kaniya ang kinabuhi; ug ang kinabuhi mao ang kahayag sa
mga tawo.” Col. 2:3; Juan 1:4. “Siya nga mosunod kanako” naging-
gon si Jesus, “dili magalakaw sa kangitngit, apan makabaton sa
kahayag sa kinabuhi.” Sa mga pulong, “Ako mao ang kahayag sa
kalibutan,” si Jesus nagpahayag sa Iyang kaugalingon nga Mesias.
Ang tigulang nga Simeon, sa templo diin si Kristo karon nagatudlo,
nagsulti mahitungod Kaniya ingon nga “usa ka kahayag nga modan-
ag sa mga Gentil, ug ang himaya sa imong katawhan Israel.” Lucas
2:32. Niini nga mga pulong siya nag-aplikar ngadto Kaniya sa usa
ka tagna nga nasinati sa tibuok Israel. Pinaagi kang manalagna
Isaias, ang Balaang Espiritu nakapahayag, “Magaan ra kaayo nga
[656] butang nga ikaw mahimong
akong alagad aron sa pagbangon sa mga banay ni Jacob, ug sa
pagpabalik sa salin sa Israel: ako usab ikaw nga ihatag nga usa
ka suga alang sa mga Gentil, aron ikaw mamahimo nga akong
kaluwasan hangtud sa kinatumyan sa yuta.” Isa. 49:6. Kini nga
tagna gisabut sa kadaghanan ingon nga nagahisgut sa Mesias, ug sa

diha nga si Jesus miingon, “Ako mao ang kahayag sa kalibutan” ang katawhan dili mapakyas sa pag-ila sa Iyang pagangkon nga mao ang Usa nga Gisaad.

Sa mga Fariseo ug mga pangulo kini nga pag angkon daw mapahitas-on ra nga pagdawat. Nga ang usa ka tawo nga sama kanila makahimo sa maong mga pagkaaron-ingnon sila dili makatugot. Daw sa wala magtagad sa Iyang mga pulong, sila mikinahanglan, “Kinsa ikaw?” Sila nagyugot gayud sa pagpugos Kaniya sa pagpahayag sa Iyang kaugalingon nga si Kristo. Ang Iyang panagway ug bulohaton kasupak kaayo sa gipaabut sa mga tawo, nga sumala sa Iyang malalangon nga mga kaaway pagtuo, usa ka diritso nga pag-anunsio sa Iyang kaugalingon ingon nga Mesias makapahimo Kaniya nga isikway ingon nga usa ka nagpakaingon-ingon lang.

Apan sa ilang pangutana, “Kinsa ikaw?” si Jesus mitubag, “Ako mao ang gikasugilon ko na kaninyo sukad pa sa sinugdan.” Juan 8:25. Kanang gipakita sa Iyang mga pulong gipadayag usab sa Iyang karakter. Siya maoy natibok-an sa mga kamatuoran nga Iyang gitudlo. “Wala akoy ginabuhat sa kinaugalingon kong pagbulotan,” Siya nagkanayon; “hinonoa nga nagasulti ako ingon sumala sa gitudlo kanako sa Amahan. Ug siya mao ang nagpadala ania uban kanako: wala ako niya pasagdi nga mag-inusara; kay kanunay ginabuhat ko man ang makapahimuot kaniya.” Wala Siya mangahas sa pagmatuod sa Iyang pag angkon sa pagka-Mesias, apan nagpakita sa Iyang pakighiusa kauban sa Dios. Kon ang ilang mga hunahuna nabuksan pa sa gugma sa Dios, sila unta midawat kang Jesus. [657]

Taliwala sa Iyang magpapatalinghug daghan ang nadani ngadto Kaniya diha sa pagtuo, ug kanila Siya miingon, “Kon pabilin kamo sa akong pulong, nan, kamo tinuod gayud nga akong mga tinon-an; ug kamo mahibalo sa kamatuoran ug ang kamatuoran magahatag kaninyog kagawasan.”

Kini nga mga pulong nakapangdol sa mga Fariseo. Ang taas nga pagkasakup sa nasud sa yugo sa usa ka langyaw, wala nila tagda, ug sa kasuko misinggit, “Mga kaliwat kami ni Abraham, ug wala gayud kami maulipon ni bisan kinsa: naunsa ba nga nakaingon ka man, Pagahatagan kamog kagawasan?” Si Jesus mitan-aw niining mga tawhana, mga ulipon sa malisya, kinsang mga hunahuna nabawog sa pagpanimalus, ug sa masulub-on mitubag, “Sa pagkamatuod, sa pagkamatuod, ako magaingon kaninyo, nga ang tanan nga ma-

gapakasala ulipon sa sala.” Sila diha sa labing dautan nga sari sa kaulipnan,

gimandoan sa espiritu sa dautan.

Ang matag kalag nga modumili sa paghatag sa iyang kaugalingon ngadto sa Dios ilalum sa paggahum sa lain nga gahum. Dili siya iyang kaugalingon. Siya makasulti mahitungod sa kagawasan, apan siya anaa sa labing grabe nga kahimtang sa pagkaulipon. Siya dili matugutan sa pagtan-aw sa katahum sa kamatuoran, kay ang iyang hunahuna ilalum sa pagmando ni Satanas. Samtang siya magaulogulog sa iyang kaugalingon nga siya nagasunod sa diktat sa iyang kaugalingong paghukom, siya nagsugot sa kabubut-on sa prinsipal sa kangitngit. Si Kristo mianhi aron sa paglugtas sa talikala sa pagkaulipon-sa-sala gikan sa kalag. “Kon ang Anak mao ang magahatag kaninyog kagawasan, kamo mahimo gayud nga mga tawong gawas.” “Kay ang kasugoan sa makabuhi nga Espiritu pinaagi kang Cristo Jesus nagpahigawas kanako gikan sa balaod sa sala ug sa kamatayon.” Roma 8:2.

[658]

Sa buhat sa pagtubos walay pinugsanay. Walay gahum sa gawas nga gigamit. Ilalum sa kabuyoan sa Espiritu sa Dios, ang tawo gipasagdan sa pagpili kinsay iyang alagaron. Sa kausaban nga mahinabo kon ang kalag motugyan ngadto kang Kristo, didto ang labing taas nga pag-ila sa kagawasan. Ang pag-abog sa sala maoy buhat sa kalag sa iyang kaugalingon. Matuod, wala kitay gahum sa pagpagawas sa atong mga kaugalingon gikan sa pagmando ni Satanas; apan kon kita mohandum sa pagkahimong gawas gikan sa sala, ug sa atong dakung kinahanglan motuaw alang sa usa ka gahum gawas ug ibabaw sa atong kaugalingon, ang mga gahum sa kalag mahatagan sa diosnong kusog sa Espiritu Santo, ug sila mosugot sa diktat sa kabubut-on sa pagtuman sa kabubut-on sa Dios.

Ang kondisyon lamang diin ang kagawasan sa tawo posibli mao ang pagkahimong usa kauban ni Kristo. “Ang kamatuoran makapahimo kaninyog gawas;” ug si Kristo mao ang kamatuoran. Ang sala makadaug lamang pinaagi sa pagpaluya sa hunahuna, ug paglaglag sa kagawasan sa kalag. Ang pagpasakup ngadto sa Dios maoy pagpasig-uli sa kaugalingon,—ngadto sa matuod nga himaya ug dignidad sa tawo. Ang diosnong balaod, diin kita gipasakup, mao “ang kasugoan sa kagawasan.” Santiago 2:12.

Ang mga Fariseo nakapahayag sa ilang kaugalingon nga sila mga anak ni Abraham. Si Jesus miingon kanila nga kini nga pag-angkon mapalig-on lamang pinaagi sa pagbuhat sa mga buhat ni Abraham. Ang matuod nga mga anak ni Abraham magakinabuhi, maingon sa iyang paghimo, sa usa ka kinabuhi sa pagkamasinugtanon sa Dios. Sila dili mosulay sa pagpatay sa Usa nga nagsulti sa kamatuoran nga gihatag Kaniya gikan sa Dios. Sa pagplano batok kang Kristo, ang mga magtutudlo wala magbuhat sa mga buhat ni Abraham. Ang komon nga kaliwat gikan kang Abraham walay bili. Sa walay espirituhanong kadugtongan kauban kaniya, nga ipakita sa pagbaton sa samang espiritu, ug pagbuhat sa samang mga buhat, sila dili niya mga anak.

[659]

Kini nga prinsipio nagadala sa samang gibug-aton ibabaw sa usa ka suliran nga dugay nang nag-aghat sa Kristohanong kalibutan,—ang suliran sa pagsunod sa mga apostoles. Ang pagkakaliwat ni Abraham gipamatud-an, dili pinaagi sa ngalan ug kaliwatan, apan pinaagi sa pagkasama sa kinaiya. Busa ang pagsunod sa mga apostoles wala mapahiluna ibabaw sa pagtunol sa awtoridad eklesiastika, apan ibabaw sa espirituhanong relasyon. Usa ka kinabuhi nga napalihok sa espiritu sa mga apostoles, ang pagtuo ug pagtudlo sa kamatuoran nga ilang gitudlo, kini ang matuod nga kaligunan sa pagsunod sa mga apostoles. Mao kini ang nagalangkob sa mga tawo mga sumosunod sa unang mga magtutudlo sa maayong balita.

Si Jesus milimod nga ang mga Judeo mga anak ni Ab-raham. Siya miingon, “Kamo nagabuhat sa gibuhay sa inyong kaugalingong amahan.” Uban sa pagbiaybiay sila mitubag, “Dili kami mga pinaangkan; kami usa rag amahan nga mao ang Dios.” Kini nga mga pulong, palabtik sa kahimtang sa Iyang pagkatawo, gituyo ingon nga usa ka duslak batok kang Kristo sa presensia niadtong nanagsugod sa pagtuo Kaniya. Si Jesus wala magtagad sa ubos kaayo nga mga pagsugyut, apan miingon, “Kon ang Dios mao pa ang inyong amahan, higugmaon unta ninyo ako, kay migula ug mianhi man ako gikan sa Dios.”

Ang ilang mga buhat nagpamatuod sa ilang relasyon kaniya nga usa ka bakakon ug usa ka mamumuno. “Kamo gikan sa inyong amahan nga mao ang yawa,” miingon si Jesus, “ug ang inyong tinguha mao ang pagtagbaw sa mga pangibog sa inyong amahan. Siya maoy usa ka mamumuno sukad pa sa sinugdan, ug siya walay

[660]

labut sa kamatuoran kay ang kamatuoran wala man diha kaniya. . . . Apan kay nagsulti man ako sa kamatuoran, kamo dili motoo kanako.” Juan 8:44, 45. Ang kamatuoran nga si Jesus nagsulti sa kamatuoran, ug nga uban sa kasegurohan, mao nganong wala Siya dawata sa mga pangulo sa mga Judeo. Ang kamatuoran maoy nakapapangdol niining matarung-sa-kaugalingon nga mga tawo. Ang kamatuoran nagabutyag sa pagkasayup sa sayup; kini nagakondenar sa ilang mga pagtudlo ug pagkinabuhi, ug kini wala dawata. Palabihon nila nga piyongon ang ilang mga mata sa kamatuoran kay sa pagpaubos sa ilang mga kaugalingon sa pagsugid nga sila diha sa sayup. Sila wala mahigugma sa kamatuoran. Wala sila maghandum niini, bisan tuod kini mao ang kamatuoran.

“Kinsa kaninyoy makapamatuod nga ako nakahimog sala? Kon ako nagasulti man sa kamatuoran, nganong dili man kamo motuo kanako?” Adlaw-adlaw sulod sa tulo ka mga tuig ang Iyang mga kaaway nagsunodsunod kang Kristo, nagsulay pagpangitag mansa sa Iyang karakter. Si Satanas ug ang tanan niyang mga kauban sa dautan naninguha sa pagdaug Kaniya; apan walay butang ilang nakaplagnan Kaniya diin sila makakuha sa bintaha. Bisan ang mga yawa napugos sa pagsugid, “Ikaw mao ang Usa nga Balaan sa Dios.” Marcos 1:24. Si Jesus nagkinabuhi sa sugo sa igtatan-aw sa langit, sa igtatan-aw sa wala mahulog nga mga kalibutan, ug sa igtatan-aw sa makasasala nga mga tawo. Atubangan sa mga manulonda, mga tawo, ug mga yawa, Siya nakasulti, wala kabatoki, mga pulong nga [661] kon gikan sa ubang mga ngabil mahimong pasipala: “Ako nagabuhat kanunay niadtong mga butang nga makapahimuot kaniya.”

Ang kamatuoran nga bisan tuod sila wala makakaplag ug sala diha kang Kristo ang mga Judeo dili modawat Kaniya nagamatuod nga sila sa ilang kaugalingon walay kadugtongan sa Dios. Wala sila moila sa Iyang tingog sa mensahi sa Iyang Anak. Sila naghunahuna sa ilang kaugalingon sa paghatag hukom kang Kristo; apan sa pagsalikwat Kaniya sila naghatag sa hukom sa ilang kaugalingon. “Siya nga iya sa Dios,” miingon si Jesus, “magapatalinghug sa pulong sa Dios: busa wala ninyo patalinghugi, tungod kay dili kamo iya sa Dios.”

Ang leksyon matuod alang sa tanang panahon. Daghan mga tawo nga mahimuot magkutikuti, mosaway, mangita usa ka butang diha sa pulong sa Dios, nga ipangutana, nagahunahuna nga pinaagi

niana siya nagahatag kamatuoran sa kaindependiente sa hunahuna, ug inutok nga kahait. Siya nagahunahuna nga siya nagalingkod aron paghukom sa Biblia, nga ang kamatuoran mao nga siya naghukom sa iyang kaugalingon. Iyang ipakita nga siya dili sarang maka-apresiar sa mga kamatuoran nga naggumikan sa langit ug nakalakip sa eternidad. Sa presensia sa dakung bukid sa pagkamatarung sa Dios, ang iyang espiritu dili matingala. Siya magpuliki sa iyang kaugalingon sa pagpangita sa gagmay kaayong mga sayup, ug niini siya nagaluib sa hiktin ug yutan-ong kinaiya, usa ka kasingkasing nga kusog kaayong nagakawala ang katakus sa pagdayeg sa Dios. Siya kansang kasingkasing motubag sa diosnong pagtandog mangita alang nianang makapadugang sa iyang kahibalo sa Dios, ug makafino ug makapatuboy sa karakter. Maingon nga ang bulak moliso sa adlaw, aron ang iyang hayag nga mga bidlisiw makatandog niini sa mga bulok sa katahuman, sa mao usab paagi ang kalag moliso sa Adlaw sa Pagkamatarung, aron ang kahayag sa langit makatahum sa karakter uban sa mga grasia sa karakter ni Kristo.

[662]

[663]

Si Jesus mipadayon, nagkuha sa usa ka dakung kalainan taliwala sa baruganan sa mga Judeo ug sa kang Abraham: “Si Abraham nalipay nga siya makakita sa adlaw sa akong pag-anhi: ug siya nakakita niini ug nagsadya.”

Si Abraham naghandum sa daku kaayo nga makakita sa gisaad nga Manunubos. Siya mihalad sa labing mainitong pag-ampo nga sa dili pa siya mamatay siya unta makakita sa Mesias. Ug iyang nakita si Kristo. Usa ka dili kinaiya nga kahayag gihatag kaniya, ug siya miila sa diosnong kinaiya ni Kristo. Iyang nakita ang Iyang adlaw, ug nalipay. Siya gihatagan usa ka talan-awon sa diosnong sakripisyo alang sa sala. Niini nga sakripisyo siya adunay ilustrasyon sa iyang kaugalingong kasinatian. Ang sugo miabut kaniya, “Kuhaon mo karon ang imong anak, ang imong anak nga bugtong, nga imong pinalangga nga mao si Isaac, . . . ihalad mo siya . . . nga halad nga sinunog.” Gen. 22:2. Ibabaw sa altar sa sakripisyo iyang gipahaluna ang anak sa saad, ang anak diin nasentro ang tanan niyang paglaum. Unya sa nagpaabut siya sa kilid sa altar uban sa punyal nga binakyaw aron sa pagsugot sa Dios, siya nakabati sa usa ka tingog gikan sa langit nga nagaingon, “Dili mo pagbakyawon ang imong kamot sa bata: dili ka magbuhat kaniya sa bisan unsa: karon naila ko nga ikaw nahadlok sa Dios, kay wala ka magdumili sa imong bugtong

nga anak kanako.” Gen. 22:12. Kini nga makalilisang nga pagsulay gibutang kang Abraham aron siya makakita sa adlaw ni Kristo, ug makaila sa dakung gugma sa Dios alang sa kalibutan, hilabihan ka daku nga aron pag-alsa kaniya gikan sa

[664] Nakita ni Abraham ang adlaw ni Kristo ug siya’i Talipay. Siya gihatagan usa ka talan-awon sa diosnong sakripisyo alang sa sala. Iyang pagkaubos, Siya mihatag sa Iyang bugtong Anak sa usa ka labing makauulaw nga kamatayon.

Si Abraham nakakat-on gikan sa Dios sa labing dakung leksyon nga gikahatag sa tawo. Ang iyang pagampo nga siya unta makakita kang Kristo sa dili pa siya mamatay gitubag. Siya nakakita kang Kristo; iyang nakita ang tanan nga makita ug makinabuhi sa tawo. Pinaagi sa paghimo sa hingpit nga pagtugyan, siya nakaarang sa pagsabut sa panan-awon ni Kristo, nga gikahatag kaniya. Siya gipakitaan nga sa paghatag sa Iyang bugtong Anak aron sa pagluwas sa mga makasasala gikan sa walay katapusan nga kalaglagan, ang Dios naghimo sa labi pa ka daku ug labi pa ka maayo nga sakripisyo nga gihimo sukad sa tawo.

Ang kaagi ni Abraham nakatubag sa pangutana: “Unsa ang dad-on ko sa moduol ako sa atubangan ni Jehova, ug sa moyukbo ako sa akong kaugalingon sa atubangan sa halangdon nga Dios? Moatubang ba ako kaniya uban sa mga halad-nga-sinunog ug uban sa mga nating vaca nga tagsa ka tuig ang kagulangan? Mahimuot ba si Jehova sa mga linibo nga lakeng carnero, sa napulo ka libo nga mga suba sa lana? Igahatag ko ba ang akong kamagulangang anak tungod sa akong kasalanan, ang bunga sa akong lawas tungod sa sala sa akong kalag?” Miqueas 6:6, 7. Sa mga pulong ni Abraham, “Ang Dios sa iyang kaugalingon magatagana sa nating carnero nga igahalad-nga-sinunog anak ko” Gen. 22:8, ug sa pagtagana sa Dios sa usa ka sakripisyo sa dapit ni Isaac, gipahayag nga walay tawo nga makahimo sa pagtubos sa iyang kaugalingon. Ang pagano nga sistema sa sakripisyo sa kinatibok-an dili madawat sa Dios. Walay amahan makahalad sa iyang anak lalaki kon sa iyang anak babaye alang sa halad sa sala. Ang Anak sa Dios lamang ang makapas-an

[665] sa sala sa kalibutan.

Pinaagi sa iyang kaugalingong pag-antus, si Abraham nakaarang sa pagtan-aw sa bulohaton sa sakripisyo sa Manunubos. Apan ang Israel dili buot mosabut nianang wala dawata sa ilang garboso

nga mga kasingkasing. Ang mga pulong ni Kristo mahitungod kang Abraham wala midala sa Iyang mga tigpamati sa halalum nga kahulogan. Ang mga Fariseo nakakita lang kanila sa lab-as nga pasikaranan sa pagpangitag sayup. Sila mitubag uban sa pangyamid, nga daw magmatuod nga si Jesus usa ka buang, “Wala pa man gani makalim-an ka tuig ang imong kagulangan, ug nakakita ka na kang Abraham?”

Uban sa solemni nga dignidad si Jesus mitubag, “Sa pagkatinuod, sa pagkatinuod, magaingon ako kaninyo, nga sa wala pa si Abraham mao na ako.”

Ang kahilum midangat sa dakung katiguman. Ang ngalan sa Dios, gihatag kang Moises aron sa pagpahayag sa hunahuna sa walay katapusan nga presensia, giangkong nga Iyang kaugalingon niining Magtutudlo nga taga-Galilea. Siya naka-anunsio sa Iyang kaugalingon nga mao ang nagkinabuhi sa kinaugalingon nga Usa, Siya nga gikasaad sa Israel, “kang kansang kaagi sa kagikanan gikan pa sa kanhing panahon, gikan sa walay ka tapusan.” Miqueas 5:2.

Usab ang mga saserdoti ug mga magtutudlo misinggit batok kang Jesus ingon nga usa ka tigpasipala. Ang Iyang pag-angkon nga kahiusa sa Dios nakapakutaw kanila sa pagkuha sa Iyang kinabuhi, ug pipila ka bulan sa ulahi sila sa tataw mipahayag, “Batoon ikaw namo dili tungod sa imong pagbuhat ug maayo, kon dili tungod sa pagpasipala batok sa Dios; kay ikaw nagpaka-Dios nga tawo ka ra man unta.” Juan 10:33. Tungod kay Siya, ug nagsumpa nga Siya, ang Anak sa Dios, sila nagyugot sa paglaglag Kaniya. Karon daghan sa mga tawo, midapig sa mga saserdoti ug mga magtutudlo, mipunit sa mga bato ug gilabay Kaniya. “Apan si Jesus mitago sa iyang kaugalingon, ug migula gikan sa templo nga miagi sa taliwala nila, ug milabay.”

[666]

Ang Kahayag misubang diha sa kangitngit; apan “ang kangitngit wala makabuntog kaniya.” Juan 1:15, R. V.

“Ug sa pag-agi ni Jesus, iyang nakita ang usa ka tawo nga buta sukad pa sa iyang pagkahimugso. Ug gipangutana siya sa iyang mga tinon-an nga nanag-ingon, “Rabi, kinsa may nakasala, kini bang tawhana o ang iya bang mga ginikanan, nga nahimugso man siyang buta? Si Jesus mitubag, Dili nakasala siya o ang iyang mga ginikanan; kon dili aron ang mga buhat sa Dios ikapadayag diha kaniya. . . . Sa pagsulti niya niini, siya miluwa sa yuta ug nagmasa

siyag lapok ginamit ang laway, ug iyang gihidhiran sa lapok ang mga mata sa buta, ug miingon kaniya, Lakaw, panghilam-os didto sa tubod sa Siloe, nga ang kahulogan niini, Pinadala. Ug siya miadto ug naghilam-os ug mibalik siya nga makakita na.”

Gitohoan sa kinatibok-an sa mga Judeo nga ang sala kastigohon dinhi niini nga kinabuhi. Ang matag sakit giisip ingon nga silot sa sayup nga buhat, sa nagaantus kon sa iyang giniklanan. Matuod nga ang tanang pagantus sangputanan sa paglapas sa kasugoan sa Dios, apan kini nga kamatuoran nahimong natu-is. Si Satanas ang magsusugod sa sala ug sa tanan niyang mga sangputanan, nagdala sa mga tawo sa pag-isip sa sakit ug kamatayon nga gikan sa Dios,—ingon nga silot nga gimbut-an ug gihatag tungod sa sala. Busa sa ibabaw sa usa nga ang balatian kon kalamnidad nahulog adunay dugang nga lulan sa pagkainisip nga usa ka daku nga makasasala.

[667] Busa ang dalan naandam alang sa mga Judeo sa pagsalikway kang Jesus. Siya kinsa “gipas-an niya ang atong kasakitan, ug gipas-an niya ang atong mga kasub-anan” gitan-aw sa mga Judeo ingon “siya giila nato nga binunalan, hinampak sa Dios, ug sinakit;” ug ilang gitago ang ilang mga nawong gikan Kaniya. Isa. 53:43.

Ang Dios naghatag sa usa ka leksyon nga gituyo sa paglikay niini. Ang kasaysayan ni Job nagpakita nga ang pag-antus hinatag ni Satanas, ug gipugngan sa Dios alang sa katuyoan sa kaluoy. Apan ang Israel wala makat-on niini nga leksyon. Ang samang sayup nga ang Dios nagbadlong sa mga higala ni Job gisubli sa mga Judeo sa ilang pagsalikway kang Kristo.

Ang pagtuo sa mga Judeo bahin sa relasyon sa sala ug pag-antus gihuptan sa mga tinon-an ni Kristo. Samtang si Jesus nagkorihir sa sayup, Siya wala nagsaysay sa hinungdan sa kasakit, apan misulti kanila kon unsay sangputanan. Tungod niana ang mga buhat sa Dios ikapadayag. “Samtang ako anaa sa kalibutan,” Siya miingon, “ako mao ang kahayag sa kalibutan.” Unya sa nahidhiran ang mga mata sa buta, iyang gipaadto siya sa paghilam-os sa tubod sa Siloe, ug ang igtatan-aw sa buta napasig-uli. Sa ingon niana si Jesus nakatubag sa mga pangutana nga gisukot Kaniya tungod sa kamasusisusihon. Ang mga tinon-an wala pagtawga sa paghisgut sa pangutana kon kinsa ang nakasala o wala makasala, apan sa pagsabut sa gahum ug kaluoy sa Dios sa paghatag sa igtatan-aw sa buta. Namatud-an nga

walay makaayo nga hiyas diha sa lapok, kon sa tubod diin ang buta gipadala aron paghulam-os, apan nga ang hiyas diha kang Kristo.

Ang mga Fariseo walay nahimo gawas nga nabibulong sa pagkaayo. Apan bisan pa napuno pag-ayo sila sa pagdumot; kay ang milagro gihimo sa Adlawng Igpapahulay.

Ang mga silingan sa batan-ong lalaki, ug kadtong nakaila kaniya kaniadto sa iyang pagkabuta, miingon, “Dili ba kini siya nagpakilimos?” Sila nagtan-aw kaniya nga may pangduhaduha; kay sa diha nga nabuksan na ang iyang mga mata, ang iyang panagway nausab ug misidlak, ug siya nagpakita nga sama na sa laing tawo. Gikan sa usa ngadto sa usa ang pangutana gisukot. Ang uban miingon, “Mao kini siya;” ang uban, “Siya sama gayud kaniya.” Apan siya nga nakadawat sa panalangin nga daku mihusay sa suliran sa pag-ingon, “Ako mao siya.” Siya misulti kanila mahitungod kang Jesus, ug sa unsang paagi siya naayo, ug sila nangutana, “Hain man siya? Siya miingon, Wala ako masayud.”

[668]

Unya gidala nila siya atubangan sa konsilyo sa mga Fariseo. Usab gipangutana ang tawo kon giunsa nga siya nakadawat sa iyang igtatan-aw. “Ug siya miingon kanila, Gihidhiran lagi niyag lapok ang akong mga mata, ug ako naghulam-os ug unya makakita na ako.” Busa miingon ang pipila ka mga Fariseo, Kadtong tawhana dili gikan sa Dios kay wala siya magbantay sa adlaw nga igpapahulay.” Ang mga Fariseo naglaum sa paghimo kang Jesus nga usa ka makasasala, ug busa dili mao ang Mesias. Sila wala masayud nga Siya mao ang nagbuhat sa Adlawng Igpapahulay ug nasayud sa tanan niini nga mga obligasyon, nga nag-ayo sa buta. Sila nagpakita nga katingalahan kaayo nga pagkamainiton alang sa pagbantay sa Adlawng Igpapahulay, apan bisan pa nagaplano sa pagbuno sa Adlaw gayud nga Igpapahulay. Apan daghan ang nangatandog sa pagkabati niini nga milagro, ug nakabig nga Siya nga nagbuka sa mga mata sa buta labaw pa kay sa komon nga tawo. Ingon nga tubag sa sumbong nga si Jesus usa ka makasasala tungod kay Siya wala magbantay sa Adlawng Igpapahulay, sila miingon, “Unsaon ba sa usa ka tawong makasasala ang pagpakahimog mga milagro nga sama niini?”

Usab ang mga magtutudlo nangalyupo sa buta, “Unsa may imong ikasulti mahitungod kaniya, kay gipabuka man kaha niya ang imong mata?” Siya miingon, “Siya profeta.” Ang mga Judeo wala motoo nga siya miagi pagkabuta ug nga unya makakita na, hangtud nga

[669]

natawag nila ang mga ginikanan sa tawo nga makakita na, “Inyo bang anak kining giingon ninyong nahimugso nga buta?”

Dinha ang tawo, nagpahayag nga siya buta kanhi, ug nga ang iyang igtatan-aw gipasig-uli; apan ang mga Fariseo magpalabi pang molimod sa kamatuoran sa ilang mga igbalati kay sa pagdawat nga sila anaa sa kasaypanan. Hilabihan kaayo ka gamhanan ang ilang daang dautang hunahuna, hilabihan ka tuis ang pagkamatarung sa mga Judeo.

Ang mga Fariseo dunay usa ka paglaum nga nahibilin, ug hulgaon ang ginikanan sa tawo. Uban sa tataw nga pagkasinsiro sila nangutana, “Nan, naunsa ba nga makakita na man siya karon?” Ang mga ginikanan nahadlok nga motahan sa ilang kaugalingon; kay gikapahayag na nga bisan kinsa ang moila kang Jesus ingon nga Kristo “pagulaon gikan sa sinagoga;” mao nga, dili makasimba sa sinagoga sulod sa katloan ka mga adlaw. Sulod niining panahona walay anak nga sirkunsidahan ni mamatay nga pagakasub-an sa ilang puloy-anan sa nasad-an. Ang silot giisip ingon nga usa ka dakung kalamnidad; ug kon mapakyas sa paghimo sa paghinulsul, ang labi pa nga mabug-at nga silot isunod. Ang daku nga buhat nga nahimo alang sa ilang anak nakadala sa konbeksyon sa mga ginikanan, apan bisan pa sila mitubag, “Kami nahibalo nga kini siya mao ang among anak, ug nga siya nahimugso nga buta: apan naunsa nga makakita na man siya karon, kami wala mahibalo; ug wala usab kami mahibalo kinsa ang nagpabuka sa iyang mga mata; pangutan a lang siya kay daku na man siya; mo- sulti siya alang sa iyang kaugalingon.” Sa ingon niana ilang gipasa ang tanang kapan-gakuhan gikan sa ilang kaugalingon ngadto sa ilang anak; kay dili sila mangahas sa pagsugid ni Kristo.

[670]

Ang problema diin ang mga Fariseo nahimutang, ang ilang mga pagpangutana ug dautan nga hunahuna, ang ilang walay pagtuo sa mga kamatuoran sa kaso, nagbuka sa mga mata sa kadaghanan, ilabi na sa komon nga mga tawo. Si Jesus kanunay naghimo sa Iyang mga milagro sa dayag nga kadalanan, ug ang Iyang buhat kanunay sa usa ka kinaiya sa paghupay sa nanag-antus. Ang pangutana sa daghang mga hunahuna mao, Ang Dios mobuhat ba sa maong gamhanan nga mga buhat pinaagi sa usa nga nagpakaaron-ingnon, sumala sa gipugos sa mga Fariseo nga mao si Jesus? Ang panagbangi nahimong hilabihan ka init sa isigkapikas.

Ang mga Fariseo nakakita nga sila naghatag sa daku nga propaganda sa buhat ni Jesus. Dili sila makalimod sa milagro. Ang buta napuno sa kalipay ug pagpasalamat; siya nakatan-aw sa matahum nga mga butang sa kinaiyahan, ug napuno sa kahimuot sa katahum sa yuta ug langit. Siya sa libre nagsaysay sa iyang kaagi, ug usab sila misulay sa pagpahilum kaniya nga nagaingon, “Ang Dios maoy dalayega; kami nahibalo nga kadtong tawhana maoy usa ka makasasala.” Mao nga, Ayaw pagsulti pagusab nga kining tawhana maoy naghatag kanimo sa igtatan-aw; ang Dios maoy naghimo niini.

Ang buta mitubag, “Ako wala mahibalo kon siya makasasala ba: usa ka butang nga akong nahibaloan mao kini, nga kaniadto buta ako, apan karon makakita na ako.”

Unya nangutana sila pag-usab, “Unsa may iyang gibuhad kanimo?” giunsa man niya pagpabuka ang imong mga mata?” Uban sa daghang mga pulong sila misulay sa paglibug kaniya, aron siya makahunahuna nga siya gilimbongan. Si Satanas ug ang iyang dautan nga mga manulonda diha sa dapit sa mga Fariseo, ug naghiusa sa ilang mga kusog ug kamalalangon uban sa pangatarungan sa tawo aron sa pagsanta sa inpluwensiya ni Kristo. Ilang gipahabol ang mga konbeksyon nga naanam ka lalum sa daghang mga hunahuna. Ang mga manulonda sa Dios diha usab sa dapit aron paglig-on sa tawo kansang igtatan-aw nauli.

Ang mga Fariseo wala makamangno nga sila makighimamat sa lain gawas sa dili edukado nga tawo nga nahimugso nga buta; wala sila makaila Kaniya nga ilang gikasungi. Diosnon nga kahayag misidlak diha sa mga lawak sa kalag sa buta. Samtang kining mga salingkapaw naninguha paghimo kaniya nga dili motuo, ang Dios nagtabang kaniya sa pagpakita, pinaagi sa kusog ug kadiritso sa iyang mga tubag, nga siya dili malit-agan. Siya mitubag, “Gitugananan ko na kamo ug wala kamo manimati: nganong buot man kamong magpatalinghug pag-usab? buot ba usab kamong mahimong iyang tinonan? Ug siya ilang gipasipalahan ug sulti nga nanagingon, Ikaw tinon-an niya, apan kami mga tinon-an ni Moises. Kami nasayud nga ang Dios nakigsulti kang Moises: apan bahin niining tawhana, ambut tagadiin kini siya.”

Si Ginoong Jesus nasayud sa kalisud nga agian niini nga tawo, ug gihatagan siya sa grasia ug igsusulti, aron siya mahimong saksi ni Kristo. Siya mitubag sa mga Fariseo sa mga pulong nga mahait

[671]

[672]

nga pagbadlong sa iyang mga nangutana. Sila nanag-angkon nga mga magpapadayag sa Kasulatan, ang tinohoanon nga mga giya sa nasud; apan bisan pa aniay Usa nga naghimog mga milagro, ug sila nagsugid nga walay alamag mahitungod sa tinubdan sa Iyang gahum, ug sa Iyang karakter ug mga pag-angkon. “Kahibulongan gayud kini kaayo,” nagingon ang tawo, “wala kamo masayud kon tagadiin siya, apan gipabuka niya ang akong mga mata. Nahibalo kita nga ang Dios dili manimati sa mga makasasala, apan kon ang usa ka tawo masimbahon sa Dios, ug nagatuman sa iyang kabubuton, ang Dios magapamati kaniya. Sukad sa sinugdan sa kalibutan wala pa gayud igdungog nga dihay nakapabuka sa mga mata sa usa ka tawong nahimugso nga buta. Kon kadtong tawhana dili pa gikan sa Dios, wala unta siyay arang mahimo.”

Ang tawo mihibalag sa mga nanagpangutana kaniya sa ilang kaugalingong baruganan. Ang mga Fariseo nangahibulong, ug sila mihilum, — nahi-ugdok atubangan sa iyang diritso, disidido nga mga pulong. Sulod sa pipila ka mga gutling dihay kahilum. Unya ang nanagyam-id nga mga saserdoti ug mga magtutudlo nagtigum sa ilang mga kupo, nga daw nahadlok nga matakdan gikan sa ilang pagpakighibalag kaniya; ilang gisawilik ang abog sa ilang mga tiil, ug mi-itsa sa mga pagdaut kaniya, — “Sa tumang kasalanan natawo ikaw, ug unya manga has ikaw sa pagpanudlo kanamo?” Ug siya ilang gipalagput sa gawas.

Si Jesus nakabati kon unsay gihimo; ug sa nahipalgan siya human niini, Siya miingon, “Mosalig ba ikaw sa Anak sa Tawo?”

[673]

Sa unang higayon ang buta mitan-aw sa nawong sa iyang Tigpasig-uli. Atubangan sa konsilyo siya nakakita nga ang iyang mga ginikanan gisamok ug nalibug; siya nakatan-aw sa mayam-irong mga nawong sa mga magtutudlo; karon ang iyang mga mata nagatutok sa mahigugmaon, malinawong panagway ni Jesus. Human na, sa dakung bili sa iyang kaugalingon, siya nakaila Kaniya ingon nga usa ka delegado sa diosnong gahum; karon usa ka labing taas nga pagpadayag gitugot kaniya.

Sa pangutana sa Manunubos, “Mosalig ba ikaw sa Anak sa Dios?” ang buta mitubag pinaagi sa pagpangutana, “Kinsa man siya Ginoo, aron ako mosalig kaniya?” Ug si Jesus miingon, “Nakakita na ikaw kaniya, ug siya mao ang nakigsulti kanimo.” Ang tawo mihapa sa tiilan sa Manunubos ug misimba Kaniya. Dili lamang nga

ang iyang natural nga igtatan-aw napasig-uli, apan ang mga mata sa igsalabut nabuksan. Si Kristo gikapadayag sa iyang kalag, ug siya midawat Kaniya ingon nga Pinadala sa Dios.

Usa ka pundok sa mga Fariseo nanagtigum sa duol, ug ang talanawon nila nagdala sa hunahuna ni Jesus sa kalainan nga gipakita sa sangputanan sa Iyang mga pulong ug mga buhat. Siya miingon, “Ako mianhi niining kalibutana aron sa paghukom, aron kadtong mga dili makakita managpakakita; ug kadtong mga makakita mangabuta.” Si Kristo mianhi aron sa pagbukas sa mga mata nga buta, sa paghatag kahayag kanila nga nagalingkod sa kangitngit. Siya nakapahayag sa Iyang kaugalingon ingon nga kahayag sa kalibutan, ug ang milagro nga bag-o lang nahimo maoy pagdason sa Iyang bulohaton. Ang katawhan nga nakakita sa Manunubos sa Iyang unang pag-anhi nakaloy-an sa usa ka hupong nga pagpadayag sa diosnong presensia kay sa napahimuslan sa kalibutan kanhi. Ang kahibalo sa Dios gipadayag sa labi pa ka hingpit. Apan niining pagpadayag gayud, ang paghukom gibutang sa mga tawo. Ang ilang karakter gisulayan, ang ilang kaugmaon nadisidihan.

Ang pagpakita sa diosnong gahum nga gikahatag sa buta natural ug espirituhanong igtatan-aw nakapabilin sa mga Fariseo sa lalum pa gayud nga kangitngit. Ang uban sa Iyang magpapatalinghug, nagabati nga ang mga pulong ni Kristo aplikado kanila, nangutana, “Mga buta ba diay usab kami?” Si Jesus mitubag, “Kon buta pa kamo wala unta kamoy sala.” Kon ang Dios naghimo nga imposibli alang kaninyo sa pagkakita sa kamatuoran, ang inyong pagkawalay alamag dili maka-apil sa sala. “Apan karon nagaingon kamo, nakakita kami.” Kamo nagtuo sa inyong kaugalingon nga arang makakita, ug misalikway sa paagi diin mao lamang makahatag kaninyo sa igtatan-aw. Alang sa tanan nga miila sa ilang kinahanglan, si Kristo mianhi sa pagtabang nga walay kinotuban. Apan ang mga Fariseo mosugid nga walay kinahanglan; sila midumili pagduol kang Kristo, ug busa sila gipasagdan nga maanaa sa kangitngit, — usa ka pagkabuta diin sila sa ilang kaugalingon maoy sad-an. Si Jesus miingon, “Nagpabilin ang inyong pagkasad-an.”

[674]

[675]

Ang Langitnong Magbalantay sa Karnero

“Ako mao ang maayong magbalantay sa karnero: ang maayong magbalantay sa karnero magahalad sa iyang kinabuhi sa pagpakamatay alang sa mga karnero.” “Ako mao ang maayong magbalantay sa karnero, ako nakaila sa mga ako ug ang mga ako nakaila kanako. Maingon nga ang Amahan nakaila kanako ug ako nakaila sa Amahan: ug igahalad ko ang akong kinabuhi sa pagpakamatay alang sa karnero.”

Usab si Jesus nakakaplag agianan sa mga hunahuna sa Iyang mga nagpatalinghug pinaagi sa dalan sa ilang sinati nga panaguban-uban. Iyang gipakasama ang kabuyoan sa Espiritu ngadto sa bugnaw, makapahayahay nga tubig. Siya nakarepresentar sa Iyang kaugalingon ingon nga ang kahayag, ang tinubdan sa kinabuhi ug kalipay sa kinaiyahan ug sa tawo. Karon diha sa usa ka matahum hulagway sa pasto Siya nagpresentar sa Iyang relasyon ngadto sa mituo Kaniya. Walay hulagway nga labi pa ka sinati sa Iyang mga magpapamati kay niini, ug ang mga pulong ni Kristo nagdugtong niini sa walay katapusan sa Iyang kaugalingon. Dili gayud ang mga tinonan makatan-aw sa mga magbalantay sa mga karnero nga nag-atiman sa ilang mga panon nga dili makahinumdom sa leksyon sa Manunubos. Sila makakita kang Kristo sa matag matinumanon nga magbalantay sa karnero. Sila makakita sa ilang kaugalingon sa matag walay mahimo ug nagsalig nga panon.

[676]

[677]

Kini nga figura gi-aplikar ni manalagna Isaias sa buhat sa Mesias, sa makapalipay nga mga pulong, “Oh, ikaw nga nagasugilon ug mga maayong balita sa Sion, tumungas ka sa usa ka hataas nga bukid; Oh, ikaw nga nagasugilon ug mga maayong balita sa Jerusalem, ipatugbaw sa makusog ang imong tingog; ipatugbaw kana, ayaw kahadlok; ingna ang mga ciudad sa Juda, Ania karon ang inyong Dios! . . . Siya magapasibsib sa iyang panon sama sa usa ka magbalantay sa carnero: Iyang tigumon ang mga nating karnero diha sa iyang bukton, ug kugoson sila diha sa iyang dughan.” Isa. 40:9-11. Si David naka-awit, “Si Jehova mao ang akong magbalantay;

walay makulang kanako.” Sal. 23:1. Ug ang Espiritu Santo pinaagi kang Ezekiel mipahayag: “Ug igabutang ko ang usa ka magbalantay ibabaw kanila, ug siya magapasibsib kanila.” “Pangitaon ko kadtong nawala, ug pabalikon pag-usab kadtong ginapatlaag sa halayo, ug bugkosan ko kadtong nabunggoan sa bukog, ug paligonon kadtong nagmasakiton.” “Ug ako makigbuhat uban kanila sa usa ka tugon sa pakigdait.” “Ug sila dili na mahimong tukbonon pag-usab sa mga nasud; . . . hinonoa magapuyo sila nga may kasegurohan, ug walay magahadlok kanila.” Ezeq. 34:23, 16, 25, 28.

Si Kristo nagdapat niini nga mga tagna sa Iyang ka-ugalingon, ug Iyang gipakita ang kalainan taliwala sa Iyang kaugalingong kinaiya ug sa mga pangulo sa Israel. Ang mga Fariseo bag-o pang nakaabug ug usa gikan sa panon, tungod kay siya nangahas sa pagsaksi sa gahum ni Kristo. Sila nagpagawas sa usa ka kalag kinsa gidani sa Matuod nga Magbalantay sa karnero ngadto sa Iyang ka-

“Ako mao ang maayong magbalantay sa karnero, ako nakaila sa mga ako ug ang mga ako nakaila kanako. . . . igahalad ko ang akong kinabuhi sa pagpakamatay alang sa karnero.” ugalingon. Niini sila nagpakita sa ilang mga kaugalingon nga walay alamag sa bulohaton nga gikatugyan kanila, ug dili takus sa ilang pagsalig ingon nga mga magbalantay sa panon. Si Jesus karon nagpahaluna sa ilang atubangan sa kalainan taliwala kanila ug sa Maayong Magbalantay sa karnero, ug Siya mitudlo sa Iyang kaugalingon ingon nga matuod nga magbalantay sa panon sa Ginoo. Sa wala pa himoa kini, Siya misulti mahitungod sa Iyang kaugalingon ilalum sa lain nga figura.

[678]

Siya miingon, “Ang tawo nga mosulod sa toril nga dili moagi sa pultahan kon dili mokatkat sa laing kaagian, kana siya kawatan ug tulisan. Apan ang mosulod agi sa pultahan mao ang magbalantay sa mga karnero.” Ang mga Fariseo wala makasabut nga kining mga pulong gisulti batok kanila. Sa diha nga sila nangatarungan sa ilang mga kasingkasing mahitungod sa kahulogan, si Jesus misulti kanila sa tataw, “Ako mao ang pultahan alang sa mga karnero: kon adunay mosulod agi kanako, siya maluwas, ug siya mosulod ug mogula ug makakaplag siyag masibsib. Ang kawatan moanha lamang aron sa pagpangawat, ug pagpatay, ug paglaglag: Ako mianhi aron sila makabaton ug kinabuhi, ug sa pagbaton niini sa madagayaon gayud.”

Si Kristo mao ang pultahan sa panon sa Dios. Pinaagi niini nga pultahan ang tanan Niyang mga anak, gikan sa unang mga

[679] panahon, nakasulod. Diha kang Jesus, maingon sa gipakita diha sa mga landong, sumala sa gilangdongan sa mga simbolo, sumala sa gipakita sa pagpadayag sa mga manalagna, sumala sa gitukas sa mga leksyon nga gikahatag sa Iyang mga tinon-an, ug diha sa mga milagro nga gihimo alang sa anak sa mga tawo, sila nakakita sa “Cordero sa Dios, nga magakuha sa sala sa kalibutan” Juan 1:29, ug pinaagi Kaniya sila nadala sa panon sa Iyang gracia. Daghan ang nanganhi nagapre sentar sa ubang mga butang alang sa pagtuo sa kalibutan; mga seremoniya ug mga sistima gihimo diin pinaagi niini ang mga tawo makalaum sa pagdawat sa pag-kamatarung ug pakigdait kauban sa Dios, ug sa ingon niana makakaplag pagsulod sa Iyang panon. Apan ang pultahan lamang mao si Kristo, ug ang tanan nga nagsalgalga sa usa ka butang aron sa pagkuha sa dapit ni Kristo, ang tanan nga naninguha sa pagsulod sa panon sa laing paagi, mga kawatan ug tulisan.

Ang mga Fariseo wala makasulod pinaagi sa pultahan. Sila mikatkat sa panon pinaagi sa laing dalan kay sa kang Kristo, ug wala sila magtuman sa buhat sa matuod nga magbalantay sa karnero. Ang mga saserdoti ug mga pangulo, ang mga eskriba ug mga Fariseo, milaglag sa mga buhi nga pasibsiban, ug gihugawan ang mga tuburan sa tubig sa kinabuhi. Matinumanon nga nagsaysay ang mga pulong minandoan mahitungod sa mini nga mga magbalantay sa karnero: “Ang carnero nga gitakboyan sa sakit wala ninyo palig-ona, ni tambalan ninyo ang masakiton, ni bugkosan ninyo ang nabunggoan sa bukog, ni pabalikon ninyo pag-usab kadtong ginapatlaag sa halayo: . . . apan uban ang pagpugos ug kabangis giharian ninyo sila.” Ezeq. 34:4.

[680] Sa tanang katuigan, mga filosofo ug mga magtutudlo nanagpre-sentar sa kalibutan sa mga teoriya nga pinaagi niini motagbaw sa kinahanglan sa kalag. Ang matag nasud nga diwatahan nakabaton sa ilang bantug nga mga magtutudlo ug mga sistima tinuhoanon nagtanyag sa ubang mga paagi sa pagtubos gawas kang Kristo, nagliso sa ilang mga mata gawas sa nawong sa Amahan, ug nagapuno sa ilang mga kasingkasing uban sa kahadlok Kaniya nga nakahatag lamang kanila sa panalangin. Ang tumong sa ilang buhat mao ang pagkawit gikan sa Dios nianang Iya, tungod sa paglalang ug tungod sa pagtubos. Ug kini nga mga magtutudlo nangawat usab gikan sa mga tawo. Minilyon sa mga tawo ang gikahigpit ilalum sa puno nga

mga tinuhoan, sa kaulipnan sa inulipon nga kahadlok, walay pagtagad nga pagkaindeferente, nanaghago sama sa mga mananap nga igbubuhat, walay paglaum ni kalipay ni kaugmaon dinhi, ug uban lang sa isa ka malaay nga kahadlok sa umalabut. Ang ebanghelio lamang sa grasia sa Dios ang makapatuboy sa kalag. Ang pagpamalandong sa gugma sa Dios nga gipakita diha sa Iyang Anak mokutaw sa kasingkasing ug mopukaw sa mga gahum sa kalag nga wala nay lain. Si Kristo mianhi aron sa paglalang pag-usab sa dagway sa Dios diha sa tawo; ug bisan kinsa nga mopaliso sa mga gikan kang Kristo nagapaliso kanila gikan sa tinubdan sa matuod nga pagpatubo; siya nagalimbong kanila sa paglaum ug katuyoan ug himaya sa kinabuhi. Siya usa ka kawatan ug tulisan.

“Ang mosulod agi sa pultahan mao ang magbalantay sa karnero.” Si Kristo mao ang pultahan ug ang magbalantay sa karnero. Siya mosulod pinaagi sa Iyang kaugalingon. Pinaagi sa Iyang kaugalingong sakripisyo nga Siya mahimong magbalantay sa karnero. “Siya pagaablihan sa portero; ug ang mga karnero pagatawgon niya sa ngalan ug pagamandoan niya sila paingon sa gawas. Ug sa madala na niya sa gawas ang tanan nga iyang kaugalingon, siya molakaw nga magauga kanila, ug kaniya magasunod ang mga karnero kay sila makasabut man sa iyang tingog.”

Sa tanan nga mga linalang ang karnero maoy usa sa labing hadlok ug walay mahimo, ug sa Silangan ang pag-atiman sa magbalantay alang sa iyang panon walay pagkakapoy ug walay paghunong. Sa karaang mga pa nahon maingon man karon walay kasegurohan gawas sa gipadir nga mga lungsod. Mga manunulis gikan sa nag- libudlibud nga mga kabanayan, kon mga manunukob nga mga mananap gikan sa ilang gitagoan nga mga dapit sa kabatoan, mag-atang aron sa pagdaut sa mga panon. Ang magbalantay sa karnero magabantay sa gikatugyan kaniya, nasayud nga katalagman sa iyang kaugalingong kinabuhi. Si Jacob, nga nagbantay sa mga panon ni Laban sa mga yuta nga pasibsiban sa Haran, naghubit sa iyang kaugalingong walay pagkakapoy nga paghago, miingon, “Sa ingon niana sa adlaw napagod ako sa kainit, ug sa kagabhion ang katugnaw; ug ang akong katulogon wala sa akong mga mata.” Gen. 31:40. Ug diha samtang nagbantay si David sa mga karnero sa iyang amahan, walay hinagiban, gi-atubang ang liyon ug oso, ug giluwag gikan sa ilang mga ngipon ang kinawat nga nating karnero.

Samtang ang magbalantay sa karnero magadala sa iyang panon ibabaw sa batoon nga kabungturan, sulod sa kalasangan ug wala masinati nga mga bung-aw, ngadto sa sagbuton nga mga suok daplin sa suba; samtang siya magabantay kanila sa kabukiran sulod sa mamingawng gabii, magapanalipud kanila gikan sa mga tulisan, magatiman sa kalumo alang sa masakiton ug maluya, ang iyang kinabuhi mahimong sama kanila. Usa ka malig-on ug malumo nga kadugtongan maghiusa kaniya ngadto sa mga katuyoan sa iyang pag-atiman. Bisan unsa ka daku sa panon, ang magbalantay sa karnero nahibalo sa matag karnero. Ang matag usa dunay iyang ngalan, ug motubag sa ngalan inigtawag sa magbalantay.

[682] Maingon sa yutan-ong magbalantay sa karnero nga nahibalo sa iyang panon, sa mao usab nga paagi ang diosnong Magbalantay sa karnero nahibalo sa Iyang panon nga nakatag sa tibuok kalibutan. “Kamo nga akong mga karnero, ang mga karnero sa akong sibsibanan, mga tawo man, ug ako mao ang inyong Dios, nagaingon ang Ginoong Jehova.” Si Jesus miingon, “Natawag ko na ikaw pinaagi sa imong ngalan; ikaw ako man.” “Ako na ikaw nga gisilsil sa mga palad sa akong mga kamot.” Ezeq. 34:31; Isa. 43:1; 49:16.

Si Jesus nahibalo kanato tagsatagsa, ug matandog uban sa pagbati sa atong mga kasakitan. Siya nakaila kanatong tanan pinaagi sa ngalan. Siya nasayud sa balay diin kita nagapuyo, ang ngalan sa matag usa nga nagpuyo dinha. Siya mausahay nagahatag sa direksyon sa Iyang mga sulogunon ngadto sa usa ka dalan sa usa ka dakbayan, sa usa ka balay, aron pagpangita sa usa sa Iyang mga karnero.

Ang matag kalag nahibaloan sa hingpit ni Jesus sama sa daw siya rang usa ang gipakamatyan sa Manunubos. Ang kalibug sa matag usa nagatandog sa Iyang kasingkasing. Ang tuaw sa panabang modangat sa Iyang dalunggan. Siya mianhi aron sa pagdani sa tanang mga tawo ngadto Kaniya. Siya nagsugo kanila, “Sumonod kamo kanako,” ug ang Iyang Espiritu magalihok sa ilang mga kasingkasing aron sa pagdani kanila ngadto Kaniya. Daghan ang modumili nga danihon. Si Jesus nasayud kung kinsa sila. Siya usab nasayud kon kinsa ang malipayon kaayo nga motubag sa pagtawag, ug andam sa pagpasakup ilalum sa Iyang pag-amoma pastoral. Siya miingon, “Ang akong mga karnero nakadungog sa akong tingog,

ug ako nakaila kanila, ug sila monunot kanako.” Siya naga-atiman alang sa matag usa nga daw wala nay lain sa nawong sa yuta.

“Siya molakaw nga magauna kanila, ug kaniya mosunod ang mga karnero: kay sila makasabut man sa iyang tingog.” Ang magbalantay sa karnero sa Silangan dili moabug sa iyang karnero. Wala siya magasalig sa kusog ni kahadlok; apan magauna, siya magatawag kanila. Sila nakahibalo sa iyang tingog, ug mosugot sa tawag. Mao usab ang Manunubos-Magbalantay sa karnero uban sa Iyang mga karnero. Ang Kasulatan nagaingon, “Gimandoan mo ang imong katawhan sama sa usa ka panon sa karnero pinaagi sa kamot ni Moises ug ni Aaron.” Pinaagi sa manalagna, si Jesus nagpahayag, “Gihigugma ko ikaw sa usa ka gugma nga walay katapusan: busa uban sa mahigugmaong-kalolot gidani ko ikaw.” Wala Siya magpugos kang bisan kinsa sa pagsunod Kaniya. “Sila gidala ko,” Siya nagaingon, “pinaagi sa mga lubid sa tawo, pinaagi sa mga bugkos sa gugma.” Sal. 77:20; Jer. 31:3; Oseas 11:4.

[683]

Dili ang kahadlok sa silot, o ang paglaum sa walay katapusang ganti, nga nagagiya sa mga tinon-an ni Kristo sa pagsunod Kaniya. Sila nagatan-aw sa walay makaparang nga gugma sa Manunubos, gikapadayag sa tibuok Niyang pagpanaw sa yuta, gikan sa pasungon sa Betlehem ngadto sa krus sa Kalbaryo, ug ang talan-awon Kaniya nagadani, nagahumok ug nagabuntog sa kalag. Ang gugma napapukaw sa mga kasingkasing sa mga magtatan-aw. Sila nakadungog sa Iyang tingog, ug nagasunod Kaniya.

Samtang ang magbalantay magauna sa iyang karnero, siya unang mohibalag sa mga katalagman sa dalan, mao usab si Jesus uban sa Iyang katawhan. “Ug sa madala na niya sa gawas ang tanan nga iyang kaugalingon, siya molakaw nga magauna kanila.” Ang dalan sa langit gibalaan pinaagi sa mga tunob ni Jesus. Ang dalan tingali kimba ug gansanggansangon, apan si Jesus nakapanaw na sa dalan; ang Iyang mga tiil nakaduot na sa walay kaluoy nga mga tunok, aron paghimo sa dalan nga masayon kanato. Ang matag lulan nga gitawag kita sa pagpas-an Siya sa Iyang kaugalingon nakapas-an na.

Bisan karon nga Siya nakasaka na sa presensia sa Dios, ug nakigambit sa trono sa uniberso, si Jesus wala mawad-i sa Iyang maloloyong kinaiya. Karong adlawa ang samang maloloton, maloloyong kasingkasing naablihan sa tanang mga inagulo sa katawhan. Karong adlawa ang kamot nga gilagbasan gituyhakaw aron sa pagpanalan-

[684]

gin sa dagaya gayud sa Iyang katawhan nga anaa sa kalibutan. “Ug sila dili mangahanaw, ni may tawo nga molukat kanila gikan sa akong kamot.” Ang kalag nga nakahatag sa iyang kaugalingon ngadto kang Kristo labing bilihon sa Iyang igtatan-aw kay sa tibuok kalibutan. Ang Manunubos moagi gihapon sa kasakit sa Kalbaryo aron ang usa maluwas sa Iyang ginharian. Siya dili gayud mobiya sa usa nga Iyang gipakamatyan. Gawas kon ang Iyang mga sumosunod mopili sa pagbiya Kaniya, Siya magahupot kanila nga malig-on.

Sa tanan natong mga pagsulay aduna kitay usa ka dili mapakyas nga katabang. Siya dili magpasagad kanato nga mag-inusara sa pagpakigbugno sa tentasyon, sa pagpakiggubat sa dautan, ug sa katapusan dugmokon sa mga lulan ug kasub-anan. Bisan karon Siya natago gikan sa igtatan-awng tawhanon, ang igdulogog sa pagtuo makabati sa Iyang tingog nga magaingon, Ayaw kahadlok; Ako uban kanimo. “Ako namatay, apan tan-awa ako karon buhi hangtud sa kahangturan.” Pin. 1:18. Ako nakaantus sa inyong mga kasub-anan, nakaagi sa inyong mga panlimbasug, nakahibalag sa inyong mga tentasyon. Ako nakahibalo sa inyong mga luha; Ako usab nakahilak. Ang mga kaguol nga lawum kaayo nga dili ikahonghong sa tawhanong dalunggan, ako nasayud. Ayaw paghunahuna nga ikaw awaaw ug biniyaan. Bisan ang imong kasakit dili makatandog sa motubag nga kuerdas sa kasingkasing sa yuta, tutok Kanako, ug magkinabuhi. “Kay ang mga bukid kaha mapapha, ug ang mga bungtod mabalhin; apan ang akong mahigugmaong-kalolot dili mobulag kanimo, ni ang akong tugon sa pakigdait mabalhin, nagaingon si Jehova nga adunay kaluoy kanimo.” Isa. 54:10.

[685]

Bisan unsa ka daku sa gugma sa magbalantay sa kar-nero sa iyang karnero, siya mahigugma sa iyang mga anak lalaki ug babaye sa labaw pa. Si Jesus dili lang atong Magbalantay; Siya mao ang atong “Walay katapusan nga Amahan.” Ug Siya nagaingon, “Ako nakaila sa mga ako, ug ang mga ako nakaila kanako, maingon nga ang Amahan nakaila kanako ug ako nakaila sa akong Amahan.” Juan 10:14, 15, R. V. Daw unsa nga pahayag kini! —ang bugtong nga Anak, nga anaa sa sabakan sa Amahan, Siya kinsa gipahayag sa Dios ingon nga “tawo nga akong kauban” Zac. 13:7, —ang panag-uban taliwala Niya ug sa walay katapusan nga Dios gikuha aron sa pagrepresentar sa panag-uban ni Kristo ug sa Iyang mga anak sa yuta!

Tungod kay kita mao ang gasa sa Iyang Amahan, ug ang balus sa Iyang buhat, si Jesus nahigugma kanato. Siya nahigugma kanato ingon nga Iyang mga anak. Magbabasa, Siya nahigugma kanimo. Ang langit sa iyang kaugalingon dili makahatag sa labaw pa nga butang, walay labaw nga butang. Busa salig.

Si Jesus naghunahuna sa mga kalag sa tibuok yuta nga napasalaag sa mini nga mga magbalantay sa karnero. Kadtong Iyang gipangandoy nga tigumon ingon nga mga karnero sa Iyang pasib-siban nakatag taliwala sa mga lobo, ug Siya miingon, “Ako dunay ubang karnero nga dili sakup niining torila: Kinahanglan pagamandoan kini usab sila, ug sila magapatalinghug sa akong tingog; ug usa ra unya ang panon, ug usa ang magbalantay.” Juan 10:16, R. V.

“Ako gihigugma sa Amahan sa katarungan nga mao kini: kay ako magahalad man sa pagpakamatay sa akong kinabuhi, sa paghalad niini aron mabawi ko ra usab unya.” Mao kana, ang Akong Amahan nahigugma kaninyo, nga Siya nahigugma Kanako pagdugang tungod sa paghatag sa Akong kinabuhi sa pagtubos kaninyo. Sa pagkahimong salili ug kasegurohan ninyo, pinaagi sa pagtugyan sa Akong kinabuhi, pinaagi sa pagkuha sa inyong mga kakulangan, inyong mga paglapas, Ako nahimong mahal sa Akong Amahan.

“Ako magahalad man sa pagpakamatay sa akong kinabuhi, sa paghalad niini aron mabawi ko ra usab unya. Walay tawo nagakuha niini gikan kanako, apan ginahalad ko kini sa akong kaugalingon. Ako adunay gahum sa paghalad niini, ug ako adunay gahum sa pagkuha niini usab.” Samtang usa ka sakup sa tawhanong panimalay Siya mamalatyon, ingon nga Dios Siya ang tuburan sa kinabuhi alang sa kalibutan. Siya unta makasanta sa mga pagdasdas sa kamatayon, ug modumili sa pagpasakup sa iyang paggahum; apan sa kinabubuton Siya mihalad sa Iyang kinabuhi, aron Siya makadalag kinabuhi ug walay kamatayon sa kahayag. Siya mipas-an sa sala sa kalibutan, miantus sa iyang tunglo, mitugyan sa Iyang kinabuhi ingon nga usa ka sakripisyo, aron ang mga tawo dili mamatay hangtud sa hangtud. “Sa pagkamatuod gipas-an niya ang atong kasakitan, ug gipas-an niya ang atong mga kasub-anan. . . . Siya gisamaran tungod sa atong kalapasan, siya napangos tungod sa atong mga kasal-anan: ang silot sa atong pakigdait diha sa ibabaw niya; ug tungod sa iyang mga labod kita nangaayo. Kitang tanan sama sa mga karnero nangahisalaag; ang tagsatagsa kanato misimang sa

[686]

[687] iyang kaugalingon nga dalan; ug gibutang ni Jehova diha kaniya ang kasal-anan nato nga tanan.” Isa. 53:4-6.

Ang Katapusan nga Panaw Gikan sa Galilea

Samtang ang pagsira sa Iyang pagministerio nagakaduol, adunay usa ka kausaban sa paagi sa pagbuhat ni Kristo. Hangtud karon Siya milikay sa kabalaka ug pagbandilyo. Siya midumili sa pagsimba sa mga tawo, ug miagi sa dali gikan sa usa ka dapit ngadto sa laing dapit sa diha nga ang bantug nga kadasig kadapig Kaniya ug daw nadagkutan nga dili na mapugngan. Subli-subli Siya nagsugo nga walay usa nga mopahayag Kaniya nga Siya si Kristo.

Sa panahon sa Fiesta sa mga Tabernakulo ang Iyang panaw paingon sa Jerusalem gihimo sa labing madali ug sa tago. Sa diha nga gi-aghat sa Iyang mga igsuon sa pagpresentar sa Iyang kaugalingon sa katilingban ingon nga Mesias, ang Iyang tubag mao, “Wala pa moabut ang akong panahon.” Juan 7:6. Siya miadto sa Jerusalem nga wala mahimangno-i, ug misulod sa ciudad nga walay popahibalo, ug wala pasidunggi sa katawhan. Apan dili sa Iyang katapusang panaw. Siya mibiya sa Jerusalem sa usa ka panahon tungod sa dautang tuyo sa mga saserdoti ug mga magtutudlo. Apan karon Siya nagyugot nga mobalik, magapanaw sa labing inila nga paagi, pinaagi sa libut kaayo nga agianan, ug gi-unhan sa usa ka pahibalo sa Iyang pag-anha maingon sa wala Niya himo-a kaniadto. Siya nagapaingon sa unahan sa talan-awon sa Iyang dakung sakripisyo, ug niini ang atensyon sa mga tawo kinahanglan itudlo.

[688]

“Maingon nga ang halas giisa ni Moises didto sa kamingawan, maingon man usab kinahanglan igaisa ang Anak sa Tawo.” Juan 3:14. Samtang ang mga mata sa Israel gitudlo ngadto sa giisa nga halas, ang simbolo nga tinudlo alang sa ilang pag-ayo, busa ang tanang mga mata kinahanglan madani ngadto kang Kristo, ang sakripisyo nga nagadalag kaluwasan ngadto sa nawala nga kalibutan.

Usa ka sayup nga panghunahuna sa buhat sa Mesias, ug usa ka kakulang sa pagtuo sa diosnon nga kinaiya ni Jesus, nga naka-hatud sa Iyang mga igsuon sa pag-aghat Kaniya sa pagpresentar sa Iyang kaugalingon sa katilingban sa mga tawo sa Fiesta sa mga Tabernakulo. Karon, sa espiritu nga sosama niini, ang mga tinon-an

mosanta unta Kaniya sa paghimo sa panaw ngadto sa Jerusalem. Sila nahinumdom sa Iyang mga pulong mahitungod sa mahinabo Kaniya didto, sila nasayud sa igkalamatay nga kaligutgut sa mga pangulo tinuhoanon, ug sila unta maninguha sa pagkabig sa ilang Agalon sa pagpadayon.

[689] Sa kasingkasing ni Kristo usa ka mapait nga buhat sa pagli-ot sa Iyang dalan batok sa mga kahadlok, pagkabalo, ug pagkawalay pagtuo sa Iyang hinigugmang mga tinon-an. Malisud ang pagdala kanila sa unahan sa kasakit ug pagkawalay paglaum nga nagapaabut kanila sa Jerusalem. Ug si Satanas diha sa pagduso sa iyang mga tentasyon ibabaw sa Anak sa tawo. Nganong moadto man gayud Siya karon sa Jerusalem, sa seguro nga kamatayon? Naglibut Kaniya mga kalag gigutom alang sa tinapay sa kinabuhi. Sa tanang dapit mga nanag-antus nagapaabut alang sa Iyang pulong sa pag-ayo. Ang bulohaton nga pagahimuon sa ebanghelio sa Iyang grasia, bag-olang gisugdan. Ug Siya puno sa kusog sa bag-ong pagkahamtong nga tawo. Nganong dili moaslang sa unahan sa lapad nga mga kaumhan sa kalibutan uban sa mga pulong sa Iyang grasia, ang hikap sa Iyang makapaayo nga gahum? Nganong dili kuhaon sa Iyang kaugalingon ang kalipay sa paghatag sa kahayag ug kalipay niadtong mga gingitngitan ug nagkasubo nga minilyon? Nganong ibilin ang pagtigum sa ani sa Iyang mga tinon-an, nga hilabihan ka huyang sa pagtuo, hilabihan ka habolan sa igسالabut, hilabihan ka hinay molihok? Nganong atubangon ang kamatayon karon, ug biyaan ang bulohaton sa iyang pagkabata pa? Ang kaaway nga sa kamingawan mi-atubang kang Kristo mi-ataki karon Kaniya uban sa mabangis ug malalangon nga mga tentasyon. Kon si Jesus mitugyan pa bisan lang usa ka gutling, kon Siya miusab pa sa Iyang piano bisan sa diutay nga paagi aron pagluwas sa Iyang kaugalingon, ang mga ahensiya ni Satanas makadaug unta, ug ang kalibutan unta mawala.

Apan si Jesus “sa mayuguton mipahiluna sa Iyang nawong paingon sa Jerusalem.” Ang usa ka balaod sa Iyang kinabuhi mao ang kabubut-on sa Amahan. Sa pagduaw sa templo sa Iyang pagkabata, Siya nakaingon kang Maria, “Nganong gipangita pa man ako ninyo? Wala ba diay kamo mahibalo nga kinahanglan anhi gayud ako sa balay sa akong Amahan?” Luc. 2:49. Sa Cana, sa diha nga si Maria naghandum Kaniya sa pagpadayag sa Iyang milagrosong

gahum, ang Iyang tubag mao, “Ang akong takna wala pa moabut.” Juan 2:4. Uban sa samang mga pulong Siya mitubag sa Iyang mga igsuong lalaki sa diha nga sila mi-aghat Kaniya sa pagadto sa fiesta. Apan sa dakung piano sa Dios ang takna gitudlo alang sa paghalad sa Iyang kaugalingon alang sa mga sala sa mga tawo, ug kana nga takna hapit nang mobagting. Siya dili mapakyas ni magduhaduha. Ang Iyang mga lakang paingon sa Jerusalem, diin ang Iyang mga kaaway dugay nang nagbanhig sa pagkuha sa Iyang kinabuhi; karon Iyang ihalad. Iyang gitumong ang Iyang nawong nga mapinadayonon ngadto sa paglutos, paglimod, pagsalikway, pagsilot, ug kamatayon. [690]

Ug Siya, “dihay mga sinugo nga iyang gipauna kaniya: nga nanagpangadto ug misulod sa usa ka balangay sa mga Samarianhon, aron sa pag-andam alang kaniya.” Apan ang mga tawo midumili sa pagdawat Kaniya, tungod kay Siya paingon sa Jerusalem. Kini ilang gisabut nga nagkahulogan nga si Kristo nagpakitag pagpalabi sa mga Judeo, kinsa ilang gidumtan sa hilabihan ka pait. Kon mianhi pa Siya sa pagpasig-uli sa templo ug pagsimba sa Bukid sa Gerizim, sila unta modawat Kaniya nga malipayon; apan Siya moadto sa Jerusalem, ug sila dili mopakita Kaniyag pag-abiabi. Diutay ra ang ilang naila nga sila nagsira sa ilang mga pultahan sa labing maayo nga gasa sa langit. Si Jesus midapit sa mga tawo pagdawat Kaniya, Siya nangayo sa mga palihog sa ilang mga kamot, aron Siya makaduol kanila, aron sa paghatag sa labing dagaya nga mga panalangin. Alang sa matag kaluoy nga gipakita Kaniya, Siya mibalus sa labi pang bililhon nga grasia. Apan ang tanan nawala sa mga Samariahanon tungod sa ilang daang dautan nga hunahuna ug pagkapanatiko.

Si Jacobo ug si Juan, mga mensahiro ni Kristo, nasamok pag-ayo sa insulto nga gipakita sa ilang Ginoo. Sila napuno sa kapungot tungod kay Siya gitagad nga hinarasharas sa mga Samariahanon kinsa Iyang gipasidunggan pinaagi sa Iyang presensia. Sila bag-o pang kauban Kaniya sa bukid sa pagkabalhin, ug nakakita Kaniya nga gihimaya sa Dios, ug gipasidunggan ni Moises ug Elias. Kini nga gipakita nga walay pagpasidungog kabahin sa mga Samariahanon, kinahanglan dili gayud, sila naghunahuna, palabyon nga walay tataw nga kastigo. [691]

Miadto kang Kristo, ilang gireport Kaniya ang mga pulong sa katawhan, nagsulti Kaniya nga sila gani midumili paghatag Kaniya bisan usa na lang ka gabii nga pagkatulog. Sila naghunahuna nga

usa ka grabe nga sayup ang nahimo batok Kaniya, ug sa nakita ang Bukid sa Carmel sa unahan, diin si Elias nagpatay sa bakakon nga mga manalagna, sila miingon, “Ginoo, buot ka ba nga among ingnon ang kalayo sa pagkanaug gikan sa langit ug sa pag-ut-ut kanila?” Sila nahibulong sa pagtan-aw nga si Jesus gisakitan sa ilang mga pulong, ug labi pang nahibulong samtang ang Iyang mga pulong sa pagbadlong midangat sa ilang mga dalunggan, “Wala kamo masayud unsang espirituha ang inyong gipakig-ambitan, kay ang Anak sa Tawo mianhi dili aron sa paglaglag sa kinabuhi sa mga tawo kon dili sa pagluwas kanila.” Ug Siya miadto sa laing balangay.

Dili maoy bahin sa buhat ni Kristo ang pagpugos sa mga tawo sa pagdawat Kaniya. Si Satanas, ug mga tawo nga tinukmod sa iyang espiritu, mao ang naninguha sa pagpugos sa tanlag. Ilalum sa takuban sa kainiton alang sa pagkamatarung, mga tawo nga mga sangga sa dautang mga manulonda magadala sa pag-antus sa ilang isigkatawo, aron sa pagkabig kanila ngadto sa ilang mga hunahuna sa tinuhoan; apan si Kristo sa kanunay nagapakita sa kaluoy, kanunay naninguha sa pagdaug pinaagi sa pagpadayag sa Iyang gugma. Dili Siya makadawat nga dunay kaatbang sa kalag, ni modawat sa bahin lang nga pagalagad; apan Siya nagahandum sa bulontaryo nga pagserbisyo, ang kinabubut-on nga pagtugyan sa kasingkasing ilalum sa pagmando sa gugma. Wala nay panapus nga kamatuoran nga kita nakabaton sa espiritu ni Satanas kay sa batasan sa paglaglag ug pagdaut niadtong dili modayeg sa atong buhat, o kinsa molihok supak sa atong mga hunahuna.

[692]

Ang matag tawo, sa lawas, kalag, ug espiritu, maoy kabtangan sa Dios. Si Kristo namatay aron sa pagtubos sa tanan. Wala nay labi pang mangil-ad ngadto sa Dios kay alang sa mga tawo, pinaagi sa tinuhoanong pagkaharihari-on, sa pagdala sa pag-antus ibabaw niadtong gipalit sa dugo sa Manunubos.

“Ug si Jesus mipahawa didto ug miadto sa kayutaan sa Judea ug sa tabok sa Jordan, ug didto gitapukan na usab siya sa mga panon sa katawhan: ug, ingon sa iyang nabatasan, iya na usab silang gipanudloan.” Mar. 10:1.

Usa sa daku nga bahin sa naghinapus nga mga bulan sa pag-ministero ni Kristo gigasto sa Perea, ang lalawigan didto sa “layo nga dapit sa Jordan” gikan sa Judea. Din-hi ang panon sa katawhan midugok sa Iyang mga lakang, maingon sa Iyang sayo nga pag-

ministerio sa Galilea, ug kadaghanan sa Iyang unang mga pagtudlo gisubli.

Maingon nga Iyang gipadala ang napulog duha, busa “Iyang gitudlo ang laing kapitoan pa, ug sila iyang gisugo sa pag-una kaniya nga magtinagurha ngadto sa tanang lungsod ug dapit nga iyang pagaadtoon.” Lucas 10:1, R. V. Kini nga mga tinon-an kauban Niya sa igong panahon, sa pagbansay kanila alang sa ilang bulohaton. Sa diha nga gipadala ang napulog duruha sa ilang unang buhat nga lain, ubang mga tinon-an miuban kang Jesus sa Iyang panaw sa Galilea. Sa ingon niana may pribilihiyo sila sa suod nga pakighoyhoy kauban Kaniya, ug diritso nga personal nga pahamatngon. Karon kining labi pa ka daku nga gidaghanon mogula sa usa ka lain nga bulohaton.

Ang mga direksyon sa kapitoan sama niadtong gika- hatag sa napulog duha; apan ang sugo sa napulog duha, dili mosulod sa bisan unsang ciudad sa mga Hentil kon mga Samariahanon, wala ihatag sa kapitoan. Bisan tuod si Kristo gidumilian sa mga Samariahanon, ang Iyang gugma ngadto kanila wala mausab. Sa diha nga ang kapitoan nanggula sa Iyang ngalan, ilang gidu-aw, una sa ngatanan, ang mga dakbayan sa Samaria. [693]

Ang pagduaw nga kaugalingon sa Manunubos sa Sa-maria, ug sa ulahi, ang maayong komendasyon sa maayong Samariahanon, ug ang mabaluson nga kalipay sa sanlahon, usa ka Samariahanon, ug usa ra sa napulo nga mibalik sa pagpasalamat kang Kristo, napuno sa kahulogan ngadto sa mga tinon-an. Ang leksyon mitidlum sa ilang mga kasingkasing. Sa Iyang pagsugo kanila, sa wala pa ang pagkayab, si Jesus naghigut sa Samaria kauban sa Jerusalem ug Judea ingon nga mga dapit diin sila mouna pagwali sa ebanghelio. Kini nga bulohaton ang Iyang mga pagtudlo nag-andam kanila sa pagtuman. Sa diha sa ngalan sa ilang Agalon sila miadto sa Samaria, ilang nakaplagnan ang mga tawo nga andam sa pagdawat kanila. Ang mga Samariahanon nakabati sa mga pulong ni Kristo sa pagdayeg ug sa Iyang mga buhat sa kaluoy alang sa mga tawo sa ilang nasud. Ilang nakita nga, walay sapayan sa ilang harsharas nga pagtagad Kaniya, Siya aduna lamay mga hunahuna sa gugma ngadto kanila, ug ang ilang mga kasingkasing nangadaug. Human sa Iyang pagkayab sila midawat sa mga mensahiro sa Manunubos, ug ang mga tinon-an nanigum sa usa ka bililhon nga ani gikan niadtong sa makausa nahimong mapait nga mga kaaway. “Sa usa ka nabasag

nga bagakay dili siya mobali, ug sa usa ka nagapid-ok nga pabilo dili siya mopalong: siya magadala ug hustisya diha sa kamatuoran.” “Ug sa iyang ngalan managpanglaum ang mga Gentil.” Isa. 42:3; [694] Mat. 12:21.

Sa pagpadala sa kapitoan, si Jesus nagsugo kanila, maingon nga Iyang gisugo usab ang napulog duha, dili ipugos ang ilang presensia diin sila wala dawata. “Apan sa diha nga mahisulod kamo sa usa ka lungsod ug kamo dili nila pagadawaton,” Siya miingon, “umadto kamo sa kadalanan niini ug umingon kamo, Bisan pa ang mga abog sa inyong lungsod nga nanapot sa among mga tiil, kini among paphaon batok kaninyo. Apan hibalo baya ninyo nga ang ginharian sa Dios nahiduol na unta kaninyo.” Dili sila mobuhat niini gikan sa motibo sa pagpanimalus ni pinaagi sa nasamaran nga dignidad, apan sa pagpakita kon daw unsa ka dautan nga butang ang pagdumili sa mensahi sa Ginoo kon sa Iyang mga mensahiro. Ang pagdumili sa mga sulogoon sa Ginoo maoy pagsalikway kang Kristo.

“Sultihan ko kamo,” si Jesus nagkanayon, “nga sa maong adlaw maarang-arang pa unya alang sa Sodoma kay sa maong lungsod.” Unya ang Iyang hunahuna mibalik ngadto sa kalungsuran sa Galilea diin ang kinadakan sa Iyang pagministerio gigasto. Sa lalum kaayo masulob-on nga mga paglitok Siya misinggit, “Alaut ikaw, Corazin! alaut ikaw Betsaida! Kay kon ang mga milagro nga nangahimo diha kaninyo didto pa himoa sa Tiro ug sa Sidon, dugay ra unta silang nanaghinulsul nga managsul-ob ug sako, ug managlubog sa mga abo. Apan sa adlaw sa hukom maarang-arang pa unya alang sa Tiro ug Sidon kay kaninyo. Ug ikaw, Capernaum, igatuboy ka ba diay hangtud sa kalangitan? Igaunlod ka hinoon ngadto sa Hades.”

Niadtong nagkapuliki nga mga kalungsuran libut sa Dagat sa Galilea, ang labing dagaya nga mga panalangin sa langit gihatag sa walay pugongpugong. Adlaw-adlaw ang Prinsipe sa kinabuhi misulod ug migula gikan kanila. Ang himaya sa Dios, nga gihandum [695] sa mga mana- lagna ug mga hari nga tan-awon, misidlak ibabaw sa katawhan nanagponsisok sa mga lakang sa Manunubos. Apan bisan pa, ilang gidumilian ang langitnong Gasa.

Uban sa usa ka daku nga pagpakita sa pagkamanggialamon ang mga magtutudlo nagpasidaan sa mga tawo batok sa pagdawat sa bag-ong mga doktrina nga gitudlo niining bag-ong magtutudlo; kay ang Iyang mga teoriya ug mga pagginawi kasupak sa mga pagtudlo

sa mga ginikanan. Ang mga tawo naghatag pag-ila kon unsa ang gitudlo sa mga saserdoti ug mga Fariseo, inay maninguha sa pagsabot sa pulong sa Dios alang sa ilang kaugalingon. Sila nagpasidungog sa mga saserdoti ug mga pangulo inay magpasidungog sa Dios, ug misalikway sa kamatuoran aron sila makabantay sa ilang mga tradisyon. Daghan ang napasantup ug hapit makabig; apan wala sila molihok sa ilang mga konbeksyon, ug wala maisip sa dapit ni Kristo. Si Satanas mipresentar sa iyang mga tentasyon, hangtud ang kahayag nagpakita ingon nga kangitngit. Sa ingon niana daghan ang misalikway sa kamatuoran nga mopamatuod unta sa pagluwas sa kalag.

Ang Matuod nga Saksi nagaingon, “Tan-awa nagatindog ako sa pultahan ug nagatuktok.” Pin. 3:20. Ang matag pasidaan, pagbadlong, ug pakiluoy diha sa pulong sa Dios kon pinaagi sa Iyang mga mensahiro maoy usa ka pagtuktok sa kasingkasing. Mao kana ang tingog ni Jesus naghangyo nga mosulod. Uban sa matag tuktok nga wala tagda, ang disisyon sa pag-abli mag-anam ka hinay. Ang impresyon sa Espiritu Santo kon dili tagdon karong adlaw, dili mahimong sama ka lig-on ugma. Ang kasingkasing dili na mapasantup ug moagi sa usa ka katalagmanon nga walay pagkaila sa kamubo sa kinabuhi, ug sa dakung eternidad sa unahan. Ang atong kondenasyon sa paghukom dili sangputanan gikan sa kamatuoran nga kita diha sa sayup, apan gikan sa kamatuoran nga kita nagpasagad sa pinadala sa langit nga mga kahigayonan alang sa pagkat-on kon unsay kamatuoran.

[696]

[697]

Sama sa mga apostoles, ang kapitoan nakadawat sa mga hatag nga dili tawhanon ingon nga patik sa ilang bulohaton. Sa diha nga natapus ang ilang buhat, sila namauli uban sa kalipay nga nagaingon, “Ginoo, bisan pa gani ang mga yawa nagapailalum nga masinugtanon kanamo tungod sa imong ngalan.” Si Jesus mitubag, “Nakita ko si Satanas nga nahulog ingon sa kilat gikan sa langit.”

Ang mga talan-awon sa nangagi ug sa kaugmaon gipresentar sa hunahuna ni Jesus. Iyang nakita si Lucifer ingon sa unang pagsalibay gikan sa langitnong mga dapit. Siya milantaw unahan sa mga talan-awon sa Iyang kaugalingong pag-antus, diin atubangan sa tanang kalibutan ang karakter sa maglilimbong igapadayag. Iyang nabati ang singgit, “Natapus na” Juan 19:30, naganunsio nga ang pagtubos sa nawala nga rasa sa katawhan nahimong seguro, nga ang langit

nahimong seguro sa walay katapusan batok sa mga sumbong, mga paglimbong, mga pagpakaaron-ingnon, nga pasi-ugdahan ni Satanas.

Luyo sa krus sa Kalbaryo, uban sa iyang pag-antus ug kaulaw, si Jesus mitan-aw sa unahan sa dakung katapusang adlaw, diin ang prinsiphe sa gahum sa kahanginan makahibalag sa iyang kalaglagan diha sa yuta nga sa dugayng panahon nadaut sa iyang pagsupil. Si Jesus nakakita sa buhat sa dautan nga natapus, ug ang pakigdait sa Dios nagapuno sa langit ug sa yuta.

Gikan dinhi ang mga sumosunod ni Kristo magaisip kang Satanas ingon nga nabuntog nga kaaway. Ibabaw sa krus, si Jesus mokuha sa kadaugan alang kanila; kana nga kadaugan Siya naga-handum nga dawaton ingon nga

[698] Si Jesus mitubag. “Nakita ko si Satanas nga nahulog ingon sa kilat gikan sa langit.” ilang kaugalingon. “Tan-awa,” Siya miingon, “gihatagan ko kamog kagahum sa pagtunob ug mga halas ug mga tanga, ug kagahum batok sa tanang gahum sa kaaway: ug walay bisan unsa nga makadaut kaninyo.”

Ang omnipotente nga gahum sa Espiritu Santo maoy panalipud sa matag mahinulsulon nga kalag. Walay usa nga diha sa paghinulsul ug pagtuo nag-angkon sa Iyang panalipud nga tugotan ni Kristo sa pag-agi ilalum sa gahum sa kaaway. Ang Manunubos anaa sa kiliran sa Iyang mga gisulayan ug gitintal nga mga tawo. Uban Kaniya walay butang sama sa kapakyasan, kapildihan, pagka-imposibli, kon kawalad-on; kita makahimo sa tanang mga butang pinaagi Kaniya nga magalig-on kanato. Sa diha nga ang mga tentasyon ug mga pagsulay moabut, ayaw paabut sa pagpahigayon sa tanang kalisud, apan tutok kang Jesus, imong katabang.

Adunay mga Kristohanon nga nagahunahuna ug nagasulti sa hil-abihan ra sa gahum ni Satanas. Sila nagahunahuna sa ilang kaaway, sila naga-ampo mahitungod kaniya, nagasulti mahitungod kaniya, ug siya nagabuntaog sa ibabaw ug nagalabi ka daku sa ilang pang-handuraw. Matuod nga si Satanas usa ka gamhanan nga binuhat; apan, salamat sa Dios, aduna kitay usa ka gamhanan nga Manunubos, nga misalibay sa dautan gikan sa langit. Si Satanas mahimuot kon atong padak-on ang iyang gahum. Nganong dili maghisgut mahitungod kang Jesus? Nganong dili padak-on ang Iyang gahum ug Iyang gugma?

Ang balangaw sa saad nagalibut sa trono sa kahitasan maoy walay katapusang pagpamatuod nga “Gihigugma sa Dios ang kalibutan, sa pagkaagi nga gihatag niya ang iyang bugtong Anak, aron bisan kinsa nga motuo kaniya may kinabuhi nga walay katapusan.” Juan 3:16. Kini nagapamatuod sa uniberso nga ang Dios dili mosalikway sa Iyang katawhan sa ilang pakigbisug kauban sa dautan. Kini usa ka pasalig kanato sa kusog ug panalipud samtang ang trono sa iyang kaugalingon nagapadayon.

[699]

Si Jesus midugang, “Ngani ayaw ninyo ikalipay nga ang mga espiritu nagapailalum nga masinugtanon kaninyo; ikalipay hinuon ninyo nga ang inyong mga ngalan nahisulat na didto sa langit.” Ayaw pagkalipay sa pagbaton sa gahum, tingalig mawad-an ka sa pagsalig sa Dios. Pagmatngon tingali ang pagkatagbaw sa kaugalingon mosulod, ug ikaw magabuhat sa imong kaugalingong kusog, kay sa espiritu ug kusog sa inyong Agalon. Ang kaugalingon kanunayng andam sa pagkuha sa dungog kon dunay gidak-on sa kalampuhan nga maanaa sa buhat. Ang kaugalingon ma-ulog-ulogan ug mapataas, ug ang impresyon dili mahimo sa ubang mga hunahuna nga ang Dios anaa sa tanan. Ang apostol Pablo nagaingon, “Sa diha nga ako maluya, unya ako nahimong ligon.” 2 Cor. 12:10. Kon kita adunay pag-ila sa atong kaluyahon, kita makat-on sa pagsalig sa usa ka gahum nga dili sulod sa atong kaugalingon. Wala nay makakuha sa hilabihan nga kusgan nga paghawid sa kasingkasing kay sa pag-ila sa atong kapangakuhan ngadto sa Dios. Wala nay modangat sa hilabihan ka ubos sa labi ka lalum nga motibo sa pagginawi kay sa usa ka pag-ila sa makapasaylo nga gugma ni Kristo. Kita kinahanglan moduol sa paghikap sa Dios, unya kita mahatagan sa Iyang Espiritu Santo, nga makapa-arang kanato sa pagduol ug pagtandog sa atong isigkatawo. Nan, pagkalipay nga pinaagi kang Kristo ikaw mahimong nadugtong kauban sa Dios, mga sakup sa langitnong familia. Samtang ikaw magatan-aw taas pa sa imong kaugalingon, ikaw aduna kanunay pag-ila sa kaluyahon sa tawo. Sa nagakakunhod ang imong pagmahal sa imong kaugalingon, magalabi ka tataw ug hupong ang imong pagsabut sa pagkalabaw sa imong Manunubos. Sa nagalabi ang imong pagsuod sa pagdugtong sa imong kaugalingon sa tinubdan sa kahayag ug gahum, magalabi ka daku ang kahayag nga ipasidlak kanimo, ug magalabi ka daku ang gahum nga maimo alang sa pagbuhat sa Dios. Pagkalipay nga

[700]

ikaw nahiusa kauban sa Dios, nahiusa kauban ni Kristo, ug uban sa tibuok panimalay sa langit.

Samtang ang kapitoan naminaw sa mga pulong ni Kristo, ang Espiritu Santo nagpasantup sa ilang mga hunahuna uban sa buhi nga mga tinuod, nga nagasulat sa kamatuoran ibabaw sa mga papan sa kasingkasing. Bisan mga panon sa katawhan naglibut kanila, sila daw nasirhan sulod sa Dios.

Nakahibalo nga sila naka-apas sa inspirasyon sa takna, si Jesus “nalipay diha sa Espiritu ug miingon, “Nagpasalamat ako kanimo, Amahan, Ginoo sa langit ug sa yuta, nga kining mga butanga gililong mo sa mga makinaadmanon ug sa mga masinabuton, ug gipadayag mo hinoon ngadto sa mga gagmayng bata: oo, Amahan kay kana mao man ang imong maloloy-ong pagbuot. Ang tanang mga butang gitugyan kanako sa akong Amahan: ug walay nakaila si kinsa ang Anak, gawas sa Amahan, o si kinsa ang Amahan, gawas sa Anak, ug kaniya kang kinsa igakahimuot sa Anak ang pagpadayag sa Amahan.”

[701] Ang mga gipasidunggan nga mga tawo sa kalibutan, ang mga gitawag bantug ug maalam nga mga tawo, uban sa ilang gipasigarbo nga kaalam, dili makasabut sa kinaiya ni Kristo. Sila naghukom Kaniya gikan sa Iyang panagyaw sa gawas, gikan sa pagpakaulaw nga midangat Kaniya ingon nga usa ka tawo. Apan alang sa mga mananagat ug mga maniningil sa buhis gikahatag ang pag-tan-aw sa Dili Makita. Bisan pa ngani ang mga tinon-an napakyas pagsabut sa tanan nga gihandum ni Jesus nga ipadayag kanila; apan sa matag panahon, samtang sila nagatugyan sa ilang mga kaugalingon sa gahum sa Espiritu Santo, ang ilang mga hunahuna naiwagan. Sila nakaila nga ang gamhanan nga Dios, nabistihan sa tawhanon, anaa sa ilang taliwala. Si Jesus nalipay nga bisan tuod kini nga kahibalo wala mabatni sa mga maalam ug masinabuton, kini gikapadayag niining mga mapainubsanon nga mga tawo. Masubsub samtang Siya nagpresentar sa mga Kasulatan sa Daang Tugon, ug mipakita sa ilang aplikasyon sa Iyang kaugalingon ug sa Iyang buhat sa pagpasig-uli, sila napukaw sa Iyang Espiritu, ug napatuboy sa usa ka langitnong atmospera. Sa mga espirituhanong mga kamatuoran nga gisulti sa mga manalagna sila may klaro nga pagsabut kay sa mga orihinal nga mga tagsulat sa ilang kaugalingon. Human niini sila mobasa sa mga Kasulatan sa Daang Tugon, dili ingon nga mga doktrina

sa eskriba ug mga Fariseo, dili ingon nga mga pamulong sa mga maalam nga mga tawo nga mga patay na, apan ingon nga usa ka bag-o nga pagpadayag gikan sa Dios. Sila mitan-aw Kaniya “kang kinsa ang kalibutan dili makadawat, tungod kay ang kalibutan dili man makakita kaniya, ni makaila kaniya: apan kamo nakaila na kaniya: kay siya nagapuyo man uban kaninyo, ug mianha siya sa sulod ninyo.” Juan 14:17.

Ang paagi lamang nga kita makakuha sa usa ka labi pa nga hingpit nga pagsabut sa kamatuoran mao ang pagtipig sa kasingkasing nga malolot ug nadaug sa Espiritu ni Kristo. Ang kalag kinahanglan mahinloan gikan sa kakawangan ug garbo, nahawaan sa tanan nga nanagiya kaniya, ug si Kristo ang paharion sa sulod. Ang tawhanon nga siyensiya nakutohan ra pag-ayo nga dili makasabut sa pagpasiguli. Ang piano sa pagtubos layo- kaayog-lagputan nga ang pilosofia dili makagsaysay niana. Kini magapabilin ingon nga usa ka walay katapusan nga tinago nga ang labing mahait nga pangatarungan dili makatugkad. Ang siyensiya sa kaluwasan dili ikagsaysay; apan kini mahibaloan pinaagi sa kasinatian. Siya lamang nga nakakita sa iyang kaugalingong pagkamakasasala ang makasabut sa kabililhon sa Manunubos.

[702]

Puno sa pahamatngon ang mga leksyon nga gitudlo ni Kristo samtang Siya sa hinayhinay milakaw sa dalan gikan sa Galilea paingon sa Jerusalem. Sa kaikag ang mga katawhan namati sa Iyang mga pulong. Sa Perea maingon man sa Galilea ang mga tawo wala kaayo mailalum sa pagmando sa kamahariharon sa mga Judeo kay sa Judea, ug ang Iyang mga pagtudlo nakakaplag sa tubag sa ilang mga kasingkasing.

Sulod niining katapusang mga bulan sa Iyang pagministerio, daghan sa mga samingay ni Kristo gikasulti. Ang mga saserdoti ug mga magtutudlo naggukod Kaniya sa nagakadugang nga kapait, ug ang Iyang mga pasidaan kanila gitaptapan sa mga simbolo. Sila dili masayup sa Iyang kahulogan, apan bisan pa dili sila makakaplag mga pulong nga kapasikaran sa ilang sumbong batok Kaniya. Sa samingay sa Fariseo ug maniningil sa buhis, ang natagbaw-sa-kaugalingon nga pag-ampo, “O Dios, pasalamatan ko ikaw nga ako dili sama sa ubang tawo,” nagbarug nga dakung kalainan sa pangalyupo sa mahinulsulon, “O Dios, kaloy-i ako nga makasasala!” Lucas 18:11, 13, R. V. Sa ingon niana gibadlong ni Kristo ang

[703]

pagkasalingkapaw sa mga Judeo. Ug ilalum sa figura sa kahoy nga igerang walay bunga ug sa dakung panihapon Siya nagtagna sa pagkalaglag sa nasud nga duol na kaayo. Kadtong sa mayubiton misalikway sa pagdapit sa panihapon sa fiesta nakabati sa Iyang pasidaan nga pulong: “Ako magaingon kaninyo, nga walay usa niadtong mga tawo nga gidapit makatilaw sa akong panihapon.” Lucas 14:24.

Hilabihan ka bililhon ang pahamatngon nga gikahatag sa mga tinon-an. Ang sambingay sa mayuguton nga balong babaye ug sa higala nga nangayo sa tinapay sa tungang gabii naghatag sa bag-o nga gahum sa Iyang mga pulong, “Pangayo ug kamo pagahatagan; pangita, ug kamo makakaplag; pagtuktok, ug kamo pagaablihan.” Lucas 11:9. Ug kasagaran ang ilang nagukon-ukon nga pagtuo napalig-on pinaagi sa handumanan nga si Kristo nakaingon, “Dili ba hatagan sa Dios ug hustisya ang iyang mga pinili, nga nagatuaw ngadto kaniya sa maadlaw ug sa magabii, ug langaylangayan ba niya sila? Sultihan ko kamo nga sa madali iyang hatagan silag hustisya.” Lucas 18:7, 8.

[704]

Ang matahum sambingay sa nawala nga karnero gisubli ni Kristo. Ug Iyang gidala ang iyang leksyon dugang pa sa unahan, samtang Siya nagsulti sa nawala nga salapi ug sa anak nga mausikon. Ang gahum niini nga mga leksyon ang mga tinon-an dili kaayo makadayeg; apan human sa pagbobo sa Espiritu Santo, samtang ilang nakita ang pagtigum sa mga Hentil ug sa masinahon nga kasuko sa mga Judeo, sila nakasabut sa labing maayo sa leksyon sa anak nga mausikon, ug makasulod sa kalipay sa mga pulong ni Kristo, “Ang pagsadya ug paglipay kinahanglan himuon ta;” “kay kining akong anak namatay na, apan karon nabuhi siya pag-usab; siya nawala na, apan karon hingkaplagan siya.” Juan 15:32, 24. Ug samtang sila nanggula sa ngalan sa ilang Agalon, nagatubang sa kaulaw ug kakabus ug paglutos, sila sa masubsub nagpalig-on sa ilang mga kasingkasing pinaagi sa pagsubli sa Iyang tambag, gikasulti sa Iyang katapusang panaw, “Ayaw kamo kahadlok, gamayng panon; kay gikahamut-an sa inyong Amahan ang paghatag kaninyo sa ginharian. Ipamaligya ang inyong kabtangan, ug panglimos kamo; tagan-i ang inyong mga kaugalingon ug mga puntil nga walay pagkasan-ot, sa bahandi nga walay pagkahurot didto sa langit, diin walay kawatan nga makaduol, ug walay tangkob

nga magakotkot. Kay hain gani ang inyong bahandi atua usab didto ang inyong kasingkasing.” Lucas 12:32-34.

[705]

Ang Maayong Samariahanon

Sa sugilanon sa maayong Samariahanon, si Kristo naga-ilustrar sa kinaiya sa matuod nga tinuhoan. Siya nagapakita wala kana magalakip sa mga sistima, mga tulomanon, kon mga seremoniya, apan sa paghimo sa mahigugmaong mga buhat, sa pagdala sa labing daku nga kaayohan sa uban, sa matuod nga kaayo.

Samtang si Kristo nagatudlo sa katawhan, “dihay usa ka batid sa balaod nga mitindog aron sa pagsulay kaniya, ug miingon, Magtutudlo, unsa may akong buhaton aron makapanunod ako sa kinabuhing dayon?” Uban sa halus makaginhawa nga atensyon ang daku nga pundok sa mga tawo nagpaabut sa tubag. Ang mga saserdoti ug mga magtutudlo naghunahuna sa pagpasagum-ot kang Kristo pinaagi sa pagpangutana sa batid sa balaod. Apan ang Manunubos wala misulod sa pakiglantugi. Iyang gikinahanglan ang tubag gikan sa nangutana. “Unsa may nahisulat sa kasugoan?” Siya miingon; “unsa may imong nabasa?” Ang mga Judeo sa gihapon nagasumbong kang Jesus nga nagtagad nga gaan ang sugo nga gihatag gikan sa Sinai; apan Iyang giliso ang pangutana sa kaluwasan sa pagbantay sa mga kasugoan sa Dios.

[706]

Ang batid sa balaod miingon, “Higugmaa ang Ginoo nga imong Dios sa tibuok mong kasingkasing, ug sa tibuok mong kalag, ug sa tibuok mong kusog, ug sa tibuok mong hunahuna; ug ang imong silingan sama sa imong kaugalingon.” Si Jesus miingon, “Husto ang imong tubag: buhata kini, ug mabuhi ka.”

Ang batid sa balaod wala matagbaw sa baruganan ug mga buhat sa mga Fariseo. Siya nagtuon sa mga Kasulatan uban sa usa ka handum sa pagkat-on sa ilang matuod nga kahulogan. Siya adunay hinungdanong intiris sa butang, ug nakapangutana uban sa kasalingtuod, “Unsay akong pagabuhaton?” Sa iyang pagtubag sa mga gikinahanglan sa balaod, siya nakaagi sa tanan nga baga nga tulomanon sa mga seremoniya ug mga tulomanon. Alang niini siya wala maga-angkon sa bili, apan gipresentar ang duruha ka mga dagkung prinsipio diin nahamutang ang tanang balaod ug mga manalagna.

Kini nga tubag, girekomendar ni Kristo, nagbutang sa Manunubos sa bintaha nga dapit uban sa mga magtutudlo. Dili sila makakondenar Kaniya sa pag-uyon nianang gidala sa usa nga nagpadayag sa balaod.

“Buhata kini, ug mabuhi ka,” nag-ingon si Jesus. Siya nagpresentar sa balaod ingon nga usa ka diosnong pagkahiusa, ug niini nga leksyon gitudlo nga dili mahimo ang pagbantay sa usa ka sugo ug paglapas sa lain; kay ang samang prinsipio nagalagbas kanilang tanan. Ang kaugmaon sa tawo madisidihan pinaagi sa iyang pagkamatinumanon sa tibuok balaod. Labaw nga gugma sa Dios ug husto nga gugma ngadto sa tawo mao ang mga prinsipio nga himuon sa kinabuhi.

Ang batid sa balaod nakakaplag sa iyang kaugalingon nga usa ka maglalapas sa balaod. Siya nakailang sad-an ilalum sa masusihon nga mga pulong ni Kristo. Ang pagkamatarung sa balaod, nga iyang gi-angkon nga nasab-tan, wala niya ikinabuhi. Wala siya makapakita sa gugma ngadto sa iyang isigkatawo. Ang paghinulsul gikinahanglan; apan inay maghinulsul, siya naninguha sa pagpakamatarung sa iyang kaugalingon. Inay ilhon ang kamatuoran, siya naninguha sa pagpakita kon unsa kalisud ang pagtuman sa kasugoan. Sa ingon niana siya naglaum sa pagsagang sa konbeksyon ug sa pagpakamatarung sa iyang kaugalingon atubangan sa katawhan. Ang mga pulong sa Manunubos nagpakita nga ang iyang pangutana dili kinahanglan, tungod kay siya naka-arang sa pagtubag niini sa iyang kaugalingon. Apan siya mihatag sa laing pangutana, nga nagaingon, “Kinsay akong isigkatawo?”

[707]

Taliwala sa mga Judeo, kini nga pangutana nakahimo ug walay katapusang paglantugi. Wala silay duhaduha ingon sa mga hentil ug ang mga Samariahanon; kini mga dumoduong ug mga kaaway. Apan diin ang kalainan pagahimoon taliwala sa mga tawo sa ilang kaugalingong nasud, ug taliwala sa nagkalainlaing mga matang sa katilingban? Kang kinsa ang saserdoti, ang magtutudlo, ang tigulang, magatan-aw nga isigkatawo? Ilang gigahin ang ilang mga kinabuhi sa usa ka nagabalikbalik nga mga seremoniya sa paghimo sa ilang mga kaugalingon nga maputli. Ang pakigduol sa mga ignorante ug danghag nga kadaghanan, ilang gitudlo, makahimog kahugawan nga magakinahanglan ug makaluya nga panlimbasug

sa pagkuha. Ila bang hunahunaon ang mga “mahugaw” nga mga isigkatawo?

[708] Usab si Jesus midumili nga mataral sa pakiglantugi. Wala Niya
 [709] kondenaha ang kamahariharon niadtong mga nag-atang Kaniya sa
 pagkondenar Kaniya. Apan pinaagi sa yano nga sugilanon Iyang
 gidala atubangan sa Iyang mga nagpapaminaw sa usa ka hulagway
 sa nagailig nga natawo-sa-langit nga gugma ingon nga nakatan-
 dog sa tanang kasingkasing, ug mikuha gikan sa batid sa balaod sa usa
 ka pagsugid sa kamatuoran.

Ang paagi sa pagwala sa kangitngit mao ang pagdawat sa ka-
 hayag. Ang labing maayong paagi sa pag-atiman sa sayup mao ang
 pagpresentar sa kamatuoran. Mao ang pagpadayag sa gugma sa
 Dios nga makapadayag sa pagkahiwi ug sala sa kasingkasing nga
 nasentro sa kaugalingon.

“May usa ka tawo,” nag ingon si Jesus, “nga sa nagalugsong
 siya gikan sa Jerusalem paingon sa Jerico; nahulog ngadto sa mga
 kamot sa mga tulisan, ug siya ilang gihuboan ug gibunalan, ug unya
 namahawa sila nga nagbiya kaniya nga himalasyon. Ug nahitabo
 nga niadtong dalana dihay naglugsong nga usa ka saserdoti; ug
 sa iyang pagkakita kaniya, siya didto moagi sa pikas. Ingon man
 usab, usa ka Levita sa paghiabut niya sa maong dapit, ug nakakita
 kaniya, didto siya moagi sa pikas.” Lucas 10: 30-32. Kini dili lang
 kay gihanduraw nga talan-awon, apan nahitabo gayud, nga nailhan
 nga sibo gayud nga girepresentar. Ang saserdoti ug ang Levita nga
 milabay sa pikas diha sa pundok nga namati sa mga pulong ni Kristo.

Sa pagpanaw gikan sa Jerusalem ngadto sa Jerico, ang magpa-
 panaw kinahanglan moagi sa usa ka bahin sa kamingawan sa Judea.
 Ang dalan nagahatud ubos sa usa ka ihalas, batoon nga pangpang,
 nga puno sa mga tulisan, ug masubsub nga talan-awon sa paglugos.
 Nia dinhi nga ang magpapanaw gi-ataki, gikuhaan sa tanang butang
 bilihon, nasamaran ug napangos, ug gibiyaan nga himalasyon sa
 daplin sa dalan. Samtang nagahay-ad siya, ang saserdoti miagi ni-
 anang dalana; apan igo lang milili sa samaran nga tawo. Unya ang
 Levita mipakita. Masusihon kon unsay nahitabo, siya mihunong ug
 mitan-aw sa naga-antus. Natandog siya sa angay niyang buhaton;

[710] Usa ka Samariahanon miabot diin nahamutang ang nag-antus, ug
 sa dihang nakita niya siya, naluoy kaniya. apan kini dili kaayo maayo
 nga katungdanan; naghandum siya nga wala unta siya makaagi didto,

aron dili unta siya makakita sa samaran nga tawo. Iyang gikabig ang iyang kaugalingon nga sa kaso wala siyay labut.

Kining duruha ka mga tawo diha sa balaang kapangakuhan ug nanag-angkon sa pagpasabut sa mga Kasulatan. Sila sakup sa matang nga gipili pinasahi nga mahimong mga representante sa Dios ngadto sa mga tawo. Kinahanglan sila “makapailub nga malumo ngadto sa mga wala masayud ug sa mga nahisalaag” Heb. 5:2, aron sila makadala sa mga tawo sa pagsabut sa dakung gugma sa Dios ngadto sa katawhan. Ang bulohaton nga gitawag sila sa pagbuhat sama sa gisaysay ni Jesus nga Iyang kaugalingon sa diha Siya miingon, “Ang Espiritu sa Ginoo ania kanako, kay iya man akong gidihogan aron sa pagwali sa maayong balita ngadto sa mga kabus; gipadala niya ako aron sa pagpahibalo sa kagawasan ngadto sa mga binilanggo, ug sa kahiuli sa igtatan-aw ngadto sa mga buta, sa paghatag kagawasan ngadto sa mga dinaugdaug.” Lucas 4:18.

Ang mga manulonda sa langit nagatan-aw sa kalibug sa panimalay sa Dios ibabaw sa yuta, ug sila andam sa pagkooperar kauban sa mga tawo sa paghupay sa mga gilupigan ug naga-antus. Ang Dios sa Iyang kaalam nagdala sa saserdoti ug Levita sa dalan diin ang samaran naghigda, aron sila makakita sa iyang kinahanglan sa kaluoy ug tabang. Ang tibuok langit nagbantay sa pagtan-aw kon ang kasingkasing niining mga tawhana matandog ba sa kaluoy alang sa tawhanong kasakitan. Ang Manunubos mao ang nagpahamatngon sa mga Hebreohanon sa kamingawan; gikan sa haligi nga panganud ug kalayo Siya nakatudlo sa lahi kaayo nga leksyon gikan niana karon nga nadawat sa katawhan gikan sa mga saserdoti ug mga magtutudlo. Ang mga maloloy-ong pro- bisyon sa balaod gihatag bisan sa ubos nga mga mananap, nga dili makalitok sa mga pulong sa ilang mga kinahanglan ug mga pag-antus. Mga direksyon gikahatag kang Moises alang sa mga anak sa Israel mahitungod niini: “Kon hikaplagnan mo ang vaca sa imong kaaway kon ang asno nga nahasalaag, dad-on mo gayud kini sa pagbalik ngadto kaniya. Kon makita mo ang asno sa nagadumot kanimo nga napukan sa ilalum sa iyang lulan, ug ikaw andam unta sa paghaw-as niini alang kaniya, haw-asan mo gayud kini uban kaniya.” Exodo 23:4, 5. Apan sa tawo nga nasamaran sa mga tulisan, si Jesus nagpresentar sa kaso sa usa ka igsuon nga anaa sa pagantus. Daw unsa pa ka labi ang ilang mga kasingkasing matandog sa kaluoy alang kaniya kay usa

[711]

ka mananap nga tigpas-an sa lulan! Ang mensahi gikahatag kanila pinaagi kang Moises nga si Jehova nga ilang Dios, “daku nga Dios, ang makagagahum, ug ang makalilisang,” “nagabuhat ug katarungan alang sa mga ilo ug sa balo nga babaye, ug nahigugma sa dumuluong.” Busa Siya misugo, “Busa higugmaon ninyo ang dumuluong.” “Higugmaon mo siya ingon sa imong kaugalingon.” Deut. 10:17-19; Lev. 19:34.

[712] Si Job nagingon, “Ang dumuluong wala makapuyo sa dalan; apan gibuksan ko ang akong pultahan alang sa lumalangyaw.” Ug diha nga ang duha ka mga manulonda, nga nagtakuban sa mga tawo midangat sa Sodoma, si Lot miyaub sa iyang kaugalingon uban sa iyang nawong sa yuta, ug miingon, “Busa karon, mga Ginoo ko, ginapangalyupo ko kaninyo nga mohapit una kamo sa balay sa inyong ulipon, ug mopabilin kamo sa tibuok gabii.” Job 31:32; Gen. 19:2. Uban niining tanan nga mga leksyon ang saserdoti ug Levita nasinati, apan wala nila ikinabuhi. Nabansay sa tunghaan sa nasudnong pagkapanatiko, sila nanaghimong hakug, hiktin sa hunahuna, ug ila-ila lang. Sa dihang mitan-aw sila sa samaran nga tawo, sila wala makaila kon taga-ila ba nga nasud kon dili. Sila naghunahuna nga siya tingali Samariahanon, ug sila mitalikod.

Sa ilang lihok, ingon sa gisaysay ni Kristo, ang batid sa balaod wala makakita sa kasupak sa gikatudlo kaniya mahitungod sa mga gikinahanglan sa balaod. Apan karon lain nga talan-awon gipresentar:

Usa ka Samariahanon, sa iyang panaw, midangat diin ang nagantus nahamutang, ug sa pagkakita niya kaniya, naluoy siya kaniya. Wala siya mangutana kon ang dumuluong usa ba ka Judeo kon Hentil. Kon Judeo, ang Samariahanon nasayud kaayo nga, kon ang kahimtang mabali pa, ang tawo moluwa sa iyang nawong, ug labyan lang siya uban sa pagyam-id. Apan wala siya mag-ukonkon tungod niini. Wala usab niya hunahunaa nga ang iyang kaugalingon mahimutang sa katalagman sa paglugos pinaagi sa paglangan sa dapit. Igo na nga sa iyang atubangan adunay tawo nga anaa sa kinahanglan ug pagantus. Iyang gihuboan ang iyang kaugalingon sa bisti aron ikupo niya kaniya. Ang lana ug bino nga gitagana alang sa iyang panaw iyang gigamit sa pag-ayo ug pagpahayahay sa samaran nga tawo. Iyang gi-alsa siya ug gitongtong sa iyang kaugalingong mananap, ug milakaw nga hinay uban sa lakang nga

nagakasama aron ang dumoluong dili makago, ug mahimong moantus sa nagadugang nga sakit. Iya siyang gidala sa usa ka abutanan, ug mi-amoma kaniya sa tibuok gabii, nag-atang kaniya sa maloloton. Sa pagkabuntag, sa nag-arang-arang na ang tawo, ang Samariahanon mipadayon sa iyang panaw. Apan sa wala pa niya himo-a kini, iyang gitugyan siya sa magbalantay sa abutanan, mibayad sa balayranan, ug nagbilin sa usa ka deposito alang sa iyang kaayohan; ug wala gayud matagbaw niini, miingon sa tagbalay, “Ati mana siya; ug kon makagasto ka labaw niini, bayran ko ra ikaw unya inigbalik ko dinhi.”

[713]

Ang sugilanon natapus, si Jesus mitutok sa Iyang mga mata ngadto sa batid sa balaod, sa usa ka pagtan-aw nga daw mibasa sa iyang kalag, ug miingon, “Karon sa imong hunahuna, hain man niining tutulo ang nagpakita nga silingan sa tawo nga nahulog ngadto sa mga kamot sa mga tulisan?” Lucas 10:36, R. V.

Ang batid sa balaod dili bisan karon, mobungat sa ngalan sa Samariahanon sa iyang mga ngabil, ug siya mihimo sa tubag, “Kadtong naluoy kaniya.” Ug si Jesus miingon kaniya, “Lakaw ug buhata ang ingon.”

Busa ang pangutana, “Kinsay akong isigkatawo?” natubag sa walay katapusan. Si Kristo nagpakita kanato nga ang atong isigkatawo wala lang magkahulogan nga usa sa iglesia kon pagtuo diin kita nahisakup. Walay referensiya sa rasa, bulok, kon sa pag-ila sa matang. Ang atong isigkatawo mao ang tagsa ka tawo nga nagkinahanglan sa atong tabang. Ang atong isigkatawo mao ang matag kalag nga nasamaran ug napangos pinaagi sa kaaway. Ang atong isigkatawo mao ang tagsatagsa nga kabtangan sa Dios.

Sa sugilanon sa maayong Samariahanon, si Jesus naghatag usa ka hulagway sa Iyang kaugalingon ug sa Iyang bulohaton. Ang tawo nalimbongan, napangos, gitulisan ug gidaut ni Satanas, ug gibiyaan nga nawala; apan ang Manunubos adunay kaluoy sa atong pagkawalay mahimo nga kahimtang. Iyang gibiyaan ang Iyang himaya, aron moanhi sa pagluwas kanato. Iya kitang nakaplagnan nga andam nang mamatay, ug Iyang gikuha ang atong kaso. Iyang giayo ang atong mga samad. Iya kitang gikupo-an uban sa Iyang bisti sa pagkamatarung. Siya nagbukas kanato usa ka dalangpanan sa kasegurohan, ug naghimog hingpit nga tagana alang kanato nga Siya ang mi-bayad. Siya namatay sa pagtubos kanato. Nagatudlo sa Iyang

[714]

howaranan, Siya miingon sa Iyang mga sumosunod, “Ang akong sugo kaninyo mao kini , nga kinahanglan maghigugmaay kamo ang usa sa usa.” “Maingon nga ako nahigugma kaninyo, kinahanglan maghigugmaay usab kamo ang usa sa usa.” Juan 15:17; 13:34.

Ang pangutana sa batid sa balaod ngadto kang Jesus mao, “Unsa may akong buhaton?” Ug si Jesus, nga nakaila sa gugma ngadto sa Dios ug ngadto sa tawo ingon nga kinatibok-an sa pagkamatarung, nakaingon, “Buhata kini ug mabuhi ka.” Ang Samariahanon mituman sa dikta sa usa ka maloloy-on ug mahigugmaong kasingkasing, ug niini nagpamatuod sa iyang kaugalingon nga usa ka magtutuman sa balaod. Si Kristo nagsugo sa batid sa balaod, “Lakaw ug buhata ang ingon.” Ang pagbuhat ug dili kay sulti lang, ang gipaabut sa mga anak sa Dios. “Siya nga magaingon nga siya anaa Kaniya kinahanglan magakinabuhi sama sa Iyang pagkinabuhi.” 1 Juan 2:6.

Ang leksyon dili minos nga kinahanglan sa kalibutan karon kay sa paggula niini gikan sa mga ngabil ni Jesus. Ang pagkahakug ug bugnaw nga formalismo hapit nang makapalng sa kalayo sa gugma, ug nakapapahawa sa mga hiyas nga makapahimo sa kinaiya nga humot. Daghan nga nag-angkon sa Iyang ngalan nawad-an sa kamatuoran nga ang mga Kristohanon morepresentar ni Kristo. Gawas nga dunay praktikal nga pagsakripisyo sa kaugalingon alang sa kaayohan sa uban, sa libut sa panimalay, sa silingan, sa iglesia, ug bisan asa kita, nan bisan pa kon unsay atong mga pag-angkon, dili kita mga Kristohanon.

[715] Si Kristo nakigdugtong sa Iyang intiris sa katawhan, ug Siya nagahangyo kanato nga mahiusa uban Kaniya alang sa pagluwas sa katawhan. “Nakadawat kamo nga walay bayad,” Siya miingon, “busa panghatag kamo nga walay bayad.” Mat. 10:8. Ang sala maoy labing daku sa tanang dautan, ug ato ang pagkaluoy ug pagtabang sa makasasala. Adunay daghan nga nasayup, ug nagabati sa ilang kaulaw ug kabuang. Sila gigutom alang sa mga pulong sa pagpadasig. Sila nagatan-aw sa ilang mga sala ug mga sayup, hangtud nga sila nahatud sa pagkaluya. Kini nga mga kalag dili nato pasagdan. Kon kita mga Kristohanon, dili kita moagi sa pikas, nga magapalayo kutob sa mahimo gikan gayud sa mga tawo nga labing nagkinahanglan sa atong tabang. Kon kita makakita sa mga tawo nga anaa sa kalibug, bisan kini pinaagi sa kasakitan kon pinaagi sa sala, dili gayud kita moingon, Wala akoy kalabtanan niini.

“Kamong mga espirituhanon mao ang magpahiuli kaniya uban sa espiritu sa kalumo.” Gal. 6:1. Pinaagi sa pagtuo ug pag-ampo paatrasa ang gahum sa kaaway. Pagsulti sa mga pulong sa pagtuo ug kaisug nga mahi-mong makaayo nga balsamo sa mga napangos ug nangasamaran. Daghan, daghan kaayo, ang naluya ug gikuyapan sa dakung pakigbugno sa kinabuhi, nga sa usa ka pulong sa maloloy-on nga pagdasig nakapalig-on unta kanila sa pagdaug. Dili gayud kita mopalabay sa usa nga nag-antus nga kalag sa walay pangtinguha sa paghatag kaniya sa paglipay diin kita gilipay sa Dios.

Kining tanan maoy usa ka katumanan sa prinsipio sa balaod,— ang prinsipio nga gi-ilustrar sa sugilanon sa maayong Samariahanon, ug gipakita sa kinabuhi ni Jesus. Ang Iyang karakter nagpakita sa matuod nga kahulogan sa balaod, ug nagpakita kon unsay kahulogan sa paghigugma sa atong isigkatawo maingon sa atong kaugalingon. Ug sa diha nga ang mga anak sa Dios magapakita sa kaluoy, kalolot, ug gugma ngadto sa tanang mga tawo, sila usab nagasaksi sa kinaiya sa mga tulomanon sa langit. Sila nagadala sa pagpamatuod sa kama-
[716]
tuoran nga “ang kasugoan ni Jehova hingpit, nga nagapabag-o sa kalag.” Sal. 19:7. Ug bisan kinsa nga mapakyas sa pagpakita niini nga gugma nagalapas sa balaod nga iyang gi-angkon nga gitahud. Tungod kay ang espiritu nga atong gipakita sa atong kaigsuonan nagpahayag kon unsa ang atong espiritu ngadto sa Dios. Ang gugma sa Dios sa kasingkasing mao lamang ang tuburan sa gugma ngadto sa atong isigkatawo. “Kon adunay magaingon, Ako nagahigugma sa Dios, ug nagdumot sa iyang igsuon, nan, kini siya bakakon; kay siya nga wala maghigugma sa iyang igsuon nga iya rang makita, dili gayud makahimo sa paghigugma sa Dios nga wala niya makita. Mga hinigugma, “kon kita maghigugmaay ang usa sa usa, ang Dios magapabilin kanato, ug ang iyang gugma mahingpit dinhi kanato.”
1 Juan 4:20, 12. [717]

Ang Dili Pagpasundayag sa Gawas

Pipila sa mga Fariseo nakaduol ngadto kang Jesus nagkina-hanglan “kon kanus-a ang ginharian sa Dios moabut.” Kapin sa tulo ka tuig ang milabay sukad si Juan Bautista mihatag sa mensahi nga sama sa pagtawag sa trompeta nga gipatunog sa tibuok yuta, “Ang ginharian sa langit haduol na.” Mat. 3:2. Ug bisan pa kini nga mga Fariseo wala makakita sa timailhan sa pagtukod sa ginharian. Daghan niadtong misalikway kang Juan, ug sa matag lakang misupak kang Jesus, nagsugyut nga ang Iyang bulohaton napakyas.

Si Jesus mitubag, “Ang ginharian sa Dios dili moanhi nga may pasundayag sa gawas; ni sila moingon, “Tanawa, ania dinhil kon, atua didtol kay, ania karon, ang ginharian sa Dios anaa kaninyo.” Ang ginharian sa Dios magasugod sa kasingkasing. Ayaw pangita dinhi kon didto alang sa pagpadayag sa yutan-ong gahum aron motimaan sa iyang pag-anhi.

[718] “Ang mga adlaw moabut,” Siya miingon, nga miliso sa Iyang mga tinon-an, “kon kamo magahandum sa pagkakita sa usa sa mga adlaw sa Anak sa tawo ug kamo dili makakita niini.” Tungod kay kini dili ubanan sa kalibutanong katahum, kamo ma-anaa sa katalagman sa pagkapakyas sa pag-ila sa himaya sa Akong bulohaton. Wala kamo maka-amgo kon unsa ka daku ang inyong presente nga pribilihiyo sa pagbaton sa taliwala ninyo, bisan gitaptapan sa tawhanon, Kaniya nga maoy kinabuhi ug kahayag sa mga tawo. Ang mga adlaw mo-abut diin ikaw mahinumdom uban sa pangandoy sa mga kahigayonan imo karon mapahimuslan sa paglakaw ug pagpakigsulti kauban sa Anak sa Dios.

Tungod sa ilang pagkahakug ug pagkayutan-on, bisan ang mga tinon-an ni Jesus wala makasabut sa espirituhanong himaya nga Iyang gitinguha nga ipadayag ngadto kanila. Wala hangtud sa human sa pagkayab ni Kristo ngadto sa Amahan, ug ang pagbobo sa Espiritu Santo sa mga tumotuo, nga ang mga tinon-an nakadayeg sa hupong sa kinaiya ug bulohaton sa Manunubos. Human sila makadawat sa bautismo sa Espiritu, sila misugod sa pag-ila nga sila diha gayud

sa presensia sa Ginoo sa himaya. Samtang ang mga panultihon ni Kristo gipahinumdom kanila, ang ilang mga hunahuna nabuksan sa pagsabot sa mga tagna ug mga milagro nga Iyang nanaghimo. Ang mga katingalahan sa Iyang kinabuhi miagi sa atubangan nila, ug sila sama sa mga tawo nga nahigmata gikan sa usa ka damgo. Sila nakaila nga “ang Pulong nahimong tawo, ug ipon kanamo, mipuyo siya, ug among nakita ang Iyang himaya, ang himaya nga ingon sa pagadawaton sa bugtong Anak gikan sa Amahan nga puno sa grasia ug kamatuoran.” Juan 1:14. Si Kristo mianhi gayud gikan sa Dios ngadto sa usa ka makasasala nga kalibutan aron pagluwas sa mga nangahulog nga mga anak lalaki ug babaye ni Adan. Ang mga tinon-an karon daw, sa ilang mga kaugalingon, nagabati sa kaminos sa kahinungdanon kay sa kanhi nga wala pa sila makaila niini. Wala sila gayud laayi sa pagsubli subli sa Iyang mga pulong ug mga buhat. Ang Iyang mga leksyon, nga ilang nasabot sa hanap, karon midangat kanila ingon sa usa ka lab-as nga pagpahayag. Ang mga Kasulatan nahimo alang kanila nga usa ka bag-o nga basahon.

[719]

Samtang ang mga tinon-an nagsusi sa mga tagna nga nagpamatuod mahitungod kang Kristo, sila nadala sa usa ka panag-uban kauban sa Dios, ug nakakat-on Kaniya nga mitungas sa langit aron paghingpit sa bulohaton nga Iyang gisugdan sa yuta. Ilang giila ang kamatuoran nga diha Kaniya nagpuyo ang kahibalo nga walay tawo, sa walay tabang sa diosnong ahensiya, makasabot. Sila nagkinahanglan sa tabang Kaniya kinsa ang mga hari, mga manalagna, ug mga matarung tawo nagtagna. Uban sa katingala sila misubli-subli pagbasa sa matagnaong paghulagway sa Iyang kinaiya ug bulohaton. Daw unsa ka hanap ang ilang pagsabot sa matagnaong mga Kasulatan! daw unsa ka hinay ang ilang pagsagop sa dagkung mga kamatuoran nga nagpamatuod mahitungod kang Kristo! Nagatan-aw Kaniya sa Iyang pagpaubos, samtang Siya nagakinabuhi ingon nga usa ka tawo taliwala sa mga tawo, wala sila makasabot sa tinago sa Iyang pagkatawo, ang duha ka batasan sa Iyang kinaiya. Ang ilang mga mata gitaptapan, aron nga sila dili makaila sa hingpit sa Iyang pagkadios diha sa pagkatawhanon. Apan sa human sila mawagi sa Espiritu Santo, daw unsa nga sila nangandoy sa pagtan-aw Kaniya pag-usab, ug pagbutang sa ilang mga kaugalingon sa Iyang tiilan! Daw unsa ang ilang paghandum nga sila makaadto Kaniya, ug pasaysayon Siya sa mga Kasulatan nga dili nila masabot! Daw unsa

[720] ang ilang pagpamati sa Iyang mga pulong! Unsay buot ipasabut ni Kristo sa diha nga Siya miingon, “Daghan pa akog igsusulti kaninyo, apan dili pa kamo makadaug sa pagdala niini karon”? Daw unsa sila ka ikag sa pagkahibalo sa tanan! Sila nangasubo nga ang ilang pagtuo hilabihan ka luya, nga ang ilang mga panghunahuna hilabihan nga paghitipas sa tumong, nga sila hilabihan pagkapakyas sa pagsabut sa pagkatinuod niana.

Ang usa ka mensahiro gipadala gikan sa Dios aron pagpahibalo sa pag-anhi ni Kristo, ug pagtawag sa pagtagad sa nasud nga Judeo ug sa kalibutan sa Iyang bulohaton, aron ang mga tawo makaandam alang sa pagdawat Kaniya. Ang maayo nga tawo nga gika-anunsio ni Juan diha sa taliwala nila kapin sa katloan ka mga tuig, ug sila wala gayud makaila Kaniya ingon nga usa nga gipadala gikan sa Dios. Kahasul sa tanlag mihupot sa mga tinon-an tungod kay ilang gitugotan ang naghari nga walay pagtuo nga misagol sa ilang mga opinyon ug midulom sa ilang pagsabut. Ang Kahayag niining mangitngit nga kalibutan nagsilang taliwala sa iyang kadulom, ug sila nangapakyas sa pagsabut diin magagikan ang iyang mga silaw. Sila nangutana sa ilang mga kaugalingon nganong misubay sila sa usa ka dalan nga nakapahimo nga kinahanglan alang kang Kristo sa pagbadlong kanila. Sila sa masubsub nagsubli sa Iyang mga sinultihan, ug miingon, “Nganong atong gitugotan ang yutan-on nga mga pag-atiman ug mga pagsupak sa mga saserdoti ug mga magtutudlo sa paglibug sa atong mga hunahuna, aron nga wala kita makasabut nga ang Usa nga daku pa kang Moises diha sa atong taliwala, nga ang Usa nga labi pang maalam kay kang Solomon nagtudlo kanato? Daw unsa ka bungol ang atong mga igdulongogl Daw unsa ka hinay ang atong mga pagsabut!

[721] Si Tomas dili motuo hangtud siya nakaduso sa iyang tudlo sa samad nga gihimo sa mga sundalong Romanhon. Si Pedro nakalimod Kaniya sa Iyang pagka-ubos ug pagkasinalikway. Kini nga masakit nga mga handumanan midangat kanila sa ila kaayo nga mga bahin. Sila naka- uban Kaniya, apan sila wala makahibalo ni midayeg Kaniya. Apan daw unsa kining mga butanga sa pagkutaw sa ilang mga kasingkasing karon samtang sila miila sa ilang pagkawalay pagtuo!

Samtang ang mga saserdoti ug mga pangulo naghiusa batok kanila, ug sila gidala atubangan sa mga konsilyo ug gibalhog sa

atub, ang mga sumosunod ni Kristo nagkalipay, “nga sila giisip nga takus moantus sa kaulawan alang sa iyang ngalan.” Buhat 5:41. Sila nalipay sa pagmatuod atubangan sa mga tawo ug sa mga manulonda, nga sila miila sa himaya ni Kristo, ug mipili sa pagsunod Kaniya sa kawalad-on sa tanang mga butang.

Matuod kini karon maingon man sa kaadlawan sa mga apostoles, nga sa walay paghayag sa diosnong Espiritu, ang katawhan dili makasabut sa himaya ni Kristo. Ang kamatuoran ug ang bulohaton sa Dios dili madayeg sa usa ka mahigugmaon-sa-kalibutan ug matahanon nga Kristianismo. Dili diha sa mga pagginawi nga hayahay, sa yutan-ong dungog kon pakig-uyon sa kalibutan, nga ang mga sumosunod sa Agalon makaplagaan. Sila naa sa unahan kaayo, diha sa mga dalan sa paghago, ug pagpaubos, ug kaulawan, sa atubangan sa pakigbugno “batok sa mga punoan, batok sa mga kagamhanan, batok sa mga labawng agalon niining mangitngit nga kalibutan karon, batok sa mga dautan nga espirituhanong panon diha sa mga dapit sa kalangitan.” Efeso 6:12. Ug karon, maingon sa kaadlawan ni Kristo, sila wala masabti sa husto ug gipakaulawan ug linupigan sa mga saserdoti ug mga Fariseo sa ilang panahon.

Ang ginharian sa Dios dili moanhi uban sa pagpasundayag sa gawas. Ang ebanghelio sa gracia sa Dios, uban sa iyang espiritu sa pagsikway sa kaugalingon, dili gayud makaharmoniya kauban sa espiritu sa kalibutan. Ang duha ka mga prinsipio nagakasumpaki. “Ang tawo nga kalibutanon dili magadawat sa mga igatudlo sa Espiritu sa Dios: kay alang kaniya kini binoang: ug siya dili arang makasabut niini tungod kay kini ugod kina-hanglan man pagatugkaron sa espirituhanon nga paagi.” 1 Cor. 2:14.

[722]

Apan karong mga adlawa sa tinuhoanon nga kalibutan adunay daghang mga tawo, nga samtang sila nagatuo, nagabuhat alang sa pagtukod sa ginharian ni Kristo ingon nga lumalabay ug temporario nga paggahum. Sila naghandum sa paghimo sa atong Ginoo nga magmamando sa mga ginharian sa kalibutan, ang magmamando sa iyang mga korti ug mga kampo, iyang mga lawak-balaoranan, iyang mga palasyo ug mga merkado. Sila nagpaabut Kaniya sa pagmando sa mga ligal nga mga buhat, nga gipatuman sa tawhanong awtoridad. Tungod kay si Kristo wala dinhi karon personal, sila sa ilang kaugalingon molihok sa Iyang dapit, aron pagpatuman sa mga balaod sa Iyang ginharian. Ang pagtukod sa maong ginharian

mao ang gihandum sa mga Judeo sa kaadlawan ni Kristo. Sila unta modawat kang Jesus, kon Siya pa unta mibuot sa pagtukod sa usa ka temporario nga kagamhanan, sa pagpatuman sa ilang giisip ingon nga mga balaod sa Dios, ug paghimo kanila nga magbubutyag sa Iyang kabubut-on ug sa mga ahenti sa Iyang awtoridad. Apan Siya miingon, “Ang akong ginharian dili niini nga kalibutan.” Juan 18:36. Siya dili modawat sa yutan-ong trono.

[723] Ang kagamhanan ilalum diin si Jesus nagkinabuhi dautan ug malupigon; sa matag dapit nagsinggit ang mga pagpalabilabi, pagpugos, dili matugoton, ug pait nga kabangis. Apan bisan pa ang Manunubos wala mangahas sa mga reforma sibil. Wala Niya atakiha ang nasudnong pagpalabilabi, ni kondenahon ang mga nasudnong kaaway. Wala Siya maglabutlabut sa awtoridad kon pagdumala niadtong mga anaa sa gahum. Siya nga mao ang atong howaranan nagpalayo gikan sa mga yutan-ong kagamhanan. Dili tungod Siya walay pagtagad sa mga pag-antus sa mga tawo, apan tungod kay ang pagtabang niini wala diha sa tawhanon lang ug mga paningkamot sa gawas. Aron mahimong mapuslanon, ang tambal kinahanglan modangat sa mga tawo tinagsa, ug kinahanglan mopabag-o sa kasingkasing.

Dili pinaagi sa mga disisyon sa mga korti kon mga konsilyo, kon mga katiguman sa mga magbabalaod, dili sa alayon sa kalibutanon dagkung mga tawo, ang ginharian ni Kristo pagatukuron, apan pinaagi sa pagbutang sa kinaiya ni Kristo diha sa tawo pinaagi sa buhat sa Espiritu Santo. “Apan sa tanang midawat kaniya, sa tanang mitoo sa iyang ngalan kanila naghatag siyag kagahum sa pagkahimong mga anak sa Dios, kanila nga nangatawo dili gumikan sa dugo, ni sa pagbuot sa unod, ni sa pagbuot sa tawo, kon dili sa Dios.” Juan 1:12, 13. Ania dinhi ang gahum lamang nga makabuhat sa pagpatuboy sa katawhan. Ug ang tawhanong ahensiya alang sa pagtuman niini nga bulohaton mao ang pagtudlo ug pagginawi sa pulong sa Dios.

Sa diha nga si Pablo misugod sa iyang pagministerio sa Corinto, nianang daghag pumopuyo, bahandianon, ug dautan nga ciudad, nahugawan pinaagi sa dili kanganlan nga mga bisyo sa diwatahan, siya miingon, “Kay samtang diha pa ako kaninyo gituyo ko, ang dili pagkahibalo sa bisan unsang butang gawas kang Jesu-Cristo lamang, ug kaniya ingon nga linansang sa krus.” 1 Cor. 2:2. Nagsulat human

niini sa pipila niadtong mga nahugawan pinaagi sa labing dautan nga mga sala, siya makaingon, “Apan kamo gihugasan, apan kamo gibalaan, apan kamo gipakamatarung diha sa ngalan ni Ginoong Jesus, ug pinaagi sa Espiritu sa Dios.” “Sa kanunay na- gapasalamat ako sa Dios alang kaninyo diha kang Kristo Jesus.” 1 Cor. 6:11; 1:4. [724]

Karon, maingon man sa kaadlawan ni Kristo, ang bulohaton sa ginharian sa Dios wala mahimutang niadtong mga nanagsinggit pagpangayo sa pag-ila ug pagsuportar sa yutan-ong mga magmamando ug tawhanong mga balaod, apan kauban niadtong nanagpahayag sa mga katawhan sa Iyang ngalan niadtong mga espirituhanong mga kamatuoran nga magabuhat diha sa mga magdadawat sa kasi- natian ni Pablo: “Gilansang ako sa krus uban kang Kristo; dili na ako ang nabuhi; kon dili si Kristo ang nabuhi sa sulod nako.” Gal. 2:20. Unya sila magabuhat sama kang Pablo alang sa kaay- ohan sa mga tawo. Siya miingon, “Busa kami mga tinugyanan nga pinadala ni Kristo, nga pinaagi kanamo ang Dios nagahimo sa Iyang paghangyo kaninyo; tungod kang Kristo nagapangamuyo kami kaninyo, magpasig-uli kamo ngadto sa Dios.” 2 Cor. 5:20. [725]

Nagapanalangin sa mga Kabataan

Si Jesus mahigugmaon kanunay sa kabataan. Siya midawat sa ilang binata nga simpatiya ug ilang nabuksan, wala pa mamansahi nga gugma. Ang mapasalamatong pagdayeg nga gikan sa ilang putli nga mga ngabil, honi sa Iyang mga dalunggan, ug nagpahayahay sa Iyang espiritu sa dihang gilupigan pinaagi sa pakighimamat kauban sa mga malalangon ug salingkapaw nga mga tawo. Bisan asa ang Manunubos moadto, ang kalumo sa Iyang panagway, ug ang Iyang malolot, maloloy-on nga batasan nakadaug sa gugma ug pagsalig sa mga kaba-taan.

Taliwala sa mga Judeo batasan alang sa mga kabataan nga pagadad-on ngadto sa mga magtutudlo, aron kapandungan sa mga kamot sa pagpanalangin; apan ang mga tinon-an naghunahuna ang Iyang bulohaton importante kaayo nga pagasamokon niini nga paagi. Sa diha nga ang mga inahan moduol Kaniya uban sa ilang gag-mayng kabataan, ang mga tinon-an motan-aw kanila uban sa walay kahimuot. Sila naghunahuna nga kining mga kabataan linghod pa kaayo nga mahatagan sa kaayohan pinaagi sa pagduaw kang Jesus, ug mihukom nga Siya dili mahimuot sa ilang presensia. Apan diha

[726] sa Iyang mga tinon-an nga Siya wala mahimuot. Ang Manunubos

[727] nakasabut sa pag-amoma ug lulan sa mga inahan nga naninguha sa pagbansay sa ilang kabataan sumala sa pulong sa Dios. Siya naka-bati sa ilang mga pag-ampo. Siya sa Iyang kaugalingon nakadani kanila ngadto sa Iyang presensia.

Usa ka inahan uban sa iyang bata mibiya sa iyang puloy-anan sa pagpangita kang Jesus. Sa dalan iyang gisultihan ang usa ka silingan sa iyang buhat, ug ang silingan buot nga si Jesus magpanalangin sa iyang kabataan. Busa ingon niana pipila sa mga ginikanan miadto sa dungan, uban sa ilang diutayng kabataan. Ang uban sa kabataan milabay na sa mga katuigan sa pagkamasuso ngadto sa pagkabata ug pagkabatan-on. Sa diha ang mga inahan nagpahibalo sa ilang handum, si Jesus nakabati uban sa kaluoy sa maulawon, nagahilak nga hangyo. Apan Siya nagpaabut aron sa pagtan-aw kon unsaon

sa mga tinon-an pagtagad sila. Sa dihang Iyang nakita sila nga miabog sa mga inahan, nagahunahuna nga nakahimo sa usa ka tabang Kaniya, Iya gipakita kanila ang ilang sayup, ug nagaingon, “Pasagdi ang gagmayng kabataan nga moari kanako, ug ayaw sila pagdidi; kay alang kanila ang ginharian sa mga langit.” Iyang gi-alsa ang mga kabataan sa Iyang mga bukton, Iyang gipandong ang Iyang mga kamot sa ibabaw nila ug gihatagan sila sa panalangin nga maoy ilang tuyo sa paganha.

Ang mga inahan nangalipay. Sila namauli sa ilang puloy-anan nga malipayon ug napanalanginan sa mga pulong ni Kristo. Sila nadasig sa pagpas-an sa ilang mga lulan uban sa bag-ong kalipay, sa pagbuhat nga malaumon alang sa ilang kabataan. Ang mga inahan karong mga adlaw makadawat sa Iyang mga pulong uban sa samang pagtuo. Si Kristo maoy usa ka matuod, personal

“Pasagdi ang gagmayng kabataan nga moari kanako, ug ayaw sila pagdid-i; kay alang kanila ang ginharian sa mga langit .” nga [728] Manluluwas karong mga adlaw maingon sa Iyang pagkinabuhi nga tawo taliwala sa katawhan. Siya mao gayud ang katabang sa mga inahan karong mga adlaw maingon sa Iyang pagtigum sa gagmayng kabataan sa Iyang mga bukton sa Judea. Ang mga kabataan sa atong mga puloy-anan sama ra nga gilukat sa Iyang dugo sama sa kabataan sa dugay nang panahon.

Si Jesus nasayud sa lulan sa matag kasingkasing sa inahan. Siya may inahan nga nakigbisug kauban sa kakabus ug kawalad-on, nagakaluoy sa matag inahan sa iyang mga kahago. Siya nga nagahimo sa taas nga panaw aron sa paghupay sa nabalaka nga kasingkasing sa usa ka Canaanhon nga babaye, magahimo sa ingon alang sa mga inahan karong mga adlaw. Siya nga mi-uli sa babayeng balo sa Nain sa iyang bugtong anak lalaki, ug Siya nga sa Iyang pag-agulo sa krus nahinumdom sa Iyang kaugalingong inahan, natandog karong mga adlaw pinaagi sa kasub-anan sa inahan. Sa matag kasub-anan ug sa matag kinahanglan Siya magahatag sa kalipay ug tabang.

Tugoti ang mga inahan sa pagduol kang Jesus uban sa ilang mga kalibug. Sila makakaplag grasia igo nga ikatabang kanila sa pagdumala sa ilang kabataan. Ang mga ganghaan nabuksan alang sa matag inahan nga mopahamutang sa iyang lulan sa tiilan ni Jesus. Siya nga miingon, “Pasagdi ang mga kabataan nga moari kanako, ug ayaw sila pagdid-i,” sa gihapon nagadapit sa mga inahan sa pag-

[729] una sa ilang gagmayng kabataan aron panalanginan Niya. Bisan pa ang masuso nga anaa sa mga bukton sa inahan makapuyo ilalum sa landong sa Makagagahum pinaagi sa pagtuo sa mainampuon nga inahan. Si Juan Bautista napuno sa Espiritu Santo gikan sa pagkatawo. Kon kita magakinabuhi diha sa pakigsulti sa Dios, kita usab makapaabut sa diosnong Espiritu nga mo-umol sa atong gagmayng kabataan, bisan pa sa sayo nilang mga gutling.

Diha sa mga kabataan nga nadala sa paghimamat kauban Niya, si Jesus nakakita sa mga lalaki ug mga babaye nga mangahimong manunonod sa Iyang gracia ug mga sakup sa Iyang ginharian, ug ang uban kanila mangahimong mga martir alang Kaniya. Siya nahibalo nga kini nga mga kabataan mamati Kaniya ug modawat Kaniya ingon nga ilang Manunubos labi ka dali kay sa hamtong nga mga tawo, daghan kanila mga kalibutanon ug mga gahig kasingkasing. Siya, ang Halangdon sa langit, wala mosaway sa ilang mga pangutana, ug gihimo Niya nga yano ang hinungdanong mga leksyon aron pagpahiuyon sa ilang binata nga salabutan. Siya mitisok sa ilang mga hunahuna sa mga binhi sa kamatuoran, nga sa kapulihayng mga tuig mogitib, ug mamunga ngadto sa kinabuhing walay katapusan.

Matuod gihapon nga ang mga kabataan maoy labing madali modawat sa mga pagtulon-an sa Maayong Balita; ang ilang mga kasingkasing naablihan sa diosnong mga inpluwensiya, ug malig-on nga mopabilin sa mga leksyon nga nadawat. Ang gagmayng kabataan tingali mahimong Kristohanon, nga adunay kasinatian sumala sa ilang mga panuigon. Kinahanglan sila edukahon sa espirituhanong mga butang, ug ang mga ginikanan kinahanglan mohatag kanila sa matag bintaha, aron sila maka-omul sa mga kinaiya kasama sa kinaiya ni Kristo.

[730] Mga amahan ug mga inahan kinahanglan mag-isip sa ilang mga kabataan ingon nga mga linghod nga mga sakup sa panimalay sa Ginoo, gikatugyan kanila aron edukahon alang sa langit. Ang mga leksyon nga kita sa atong kaugalingon nakakat-on gikan kang Kristo kinahanglan atong ihatag sa atong mga kabataan, maingon nga ang mga batan-ong mga hunahuna makadawat kanila, sa inanay magabukas kanila sa katahum sa mga prinsipio sa langit. Sa ingon niana ang Kristohanong puloy-anan mahimong usa ka tunghaan, diin ang mga ginikanan maga-alagad ingon nga mga sakup-magtutudlo,

samtang si Kristo sa Iyang kaugalingon mao ang pangulo nga magtutudlo.

Sa pagbuhat alang sa pagkabig sa atong kabataan, kinahanglan kita dili mangita alang sa kalit nga pagbati ingon nga gikinahanglan nga kamatuoran sa pagkakabig sa sala. Ni gikinahanglan ang pagpahibalo sa sibo nga panahon nga sila nakabig na. Kinahanglan kita magatudlo kanila sa pagdala sa ilang mga sala ngadto kang Jesus, mangayo sa Iyang pasaylo, nga magatuo nga Siya magapasaylo ug magadawat kanila maingon nga Siya midawat sa mga kabataan sa diha nga Siya personal dinhi sa yuta.

Samtang ang inahan magatudlo sa iyang kabataan sa pagsugot kaniya tungod kay sila nahigugma kaniya, siya magatudlo kanila sa unang leksyon sa Kristohanong kinabuhi. Ang gugma sa inahan nagarepresentar sa bata sa gugma ni Kristo, ug ang mga diutayng kabataan nga nagasalig ug nagasugot sa ilang inahan, nagakat-on sa pagsalig ug pagsugot sa Manunubos.

Si Jesus mao ang sumbanan sa mga kabataan, ug Siya usab ang howaranan sa amahan. Siya nagasulti ingon sa usa nga may awtoridad, ug ang Iyang pulong may gahum; apan bisan pa diha sa tanan Niyang pakighimamat uban sa bagis ug isug nga mga tawo Siya wala magagamit sa usa nga dili maloloy-on ug walay batasan nga mga pulong. Ang grasia ni Kristo sa kasingkasing makahatag sa usa ka natawo-sa-langit nga dignidad ug pag-ila sa husto. Kini magapalukmay sa harsharas, ug ipasakup ang tanan nga bastos ug dili maloloy-on. Kini magahatud sa mga amahan ug mga inahan sa pag-atiman sa ilang mga anak ingon nga mga masinabuton nga mga tawo, maingon nga sila sa ilang kaugalingon buot pagatagdon nga sama.

[731]

Mga ginikanan, sa pagbansay sa inyong mga kabataan, ton-i ang mga leksyon nga gihatag sa Dios sa kinaiyahan. Kon kamo magabansay sa rosa, kon rosas, kon lirio, unsaon nimo paghimo? Pangutan a ang hardenero kon unsa nga paagi siya maghimo sa matag sanga ug dahon nga molambo nga matahum kaayo, ug sa pagpatubo diha sa maayong pagka-angay ug katahum. Siya mosulti kaninyo nga dili sa binagis nga paghikap, wala sa kalit nga panlimbasug; kay kini mobali lang sa talandugon nga mga sanga. Mao ang pinaagi sa ginagmay nga mga pagtagad, sa masubsub gisubli. Iyang gihumod ang yuta, ug gipanalipdan ang nagatubo nga mga

tanum gikan sa bangis nga hangin ug gikan sa makapaig nga adlaw, ug ang Dios naghimo kanila nga molambo ug mamulak ngadto sa katahuman. Sa inyong pag-atiman sa inyong kabataan, sunda ang paagi sa hardenero. Pinaagi sa lumo nga mga paghikap, pinaagi sa mahigugmaon nga mga pag-alagad, tinguhaa ang pag-umol sa ilang mga kinaiya sumala sa sumbanan sa kinaiya ni Kristo.

Dasiga ang pagpahayag sa gugma ngadto sa Dios ug ngadto sa usa ug usa. Ang katarungan ngano nga dunay daghan kaayo nga mga tig-ag kasingkasing nga mga lalaki ug mga babaye mao nga ang matuod nga gugma giila ingon nga kaluyahon, ug kini gipaluya ug gipugngan. Ang maayo nga kinaiya niini nga mga tawo gipugngan sa pagkabata; ug gawas nga ang kahayag sa langitnong gugma motunaw sa ilang bugnaw nga pagkahakug, ang ilang kalipay madaut sa walay katapusan. Kon buot kita nga ang atong mga kabataan makabaton sa lumo nga espiritu ni Jesus, ug ang simpatiya nga gipakita sa mga manulonda alang kanato, kinahanglan atong

[732]

dasigon ang mahinatagon, mahigugmaon nga pagbati sa pagkabata. Tudlo-i ang mga kabataan sa pagtan-aw ni Kristo diha sa mga kinaiyahan. Dad-a sila sa gawas, ilalum sa halangdon nga mga kahoy, ngadto sa tanaman; ug diha sa tanan nga matahum nga mga binuhat sa kinaiyahan tudlo-i sila sa pagkakita sa pahayag sa Iyang gugma. Tudlo-i sila nga Siya naghimo sa mga balaod nga naga-gahum sa tanang mga butang buhi, nga Siya naghimog mga balaod alang kanato, ug nga kining mga balaod alang sa atong kalipay ug kasadya. Ayaw sila pala-aya uban sa taas nga mga pag-ampo ug malaay nga mga pagtambag, apan pinaagi sa mga leksyon sa mga butang sa kinaiyahan tudlo-i sila sa pagkamatinumanon sa sugo sa Dios.

Samtang inyong madaug ang ilang pagsalig diha ka-ninyo ingon nga mga sumosunod ni Kristo, masayon na unya ang pagtudlo kanila sa dakung gugma diin Siya nahigugma kanato. Samtang kamo magasulay sa paghimo nga yano sa mga kamatuoran sa kaluwasan, ug pagtudlo sa kabataan ngadto kang Kristo ingon nga usa ka personal nga Manunubos, ang mga manulonda anha sa inyong kiliran. Ang Ginoo mohatag sa mga amahan ug inahan sa grasia sa pagpa-intiris sa ilang gagmayng kabataan diha sa bililhon nga sugilanon sa Masuso sa Betlehem, nga mao gayud ang paglaum sa kalibutan.

Sa diha nga si Jesus nagsulti sa mga tinon-an sa dili pagdili sa mga kabataan sa pagduol Kaniya, Siya nagasulti sa tanan Niyang mga sumosunod sa tanang katuigan,—sa mga opisyaales sa iglesia, sa mga ministro, sa mga katabang, ug tanang Kristohanon. Si Jesus nagadani sa kabataan, ug Siya nagsugo kanato, Tugoti sila sa pag-ari, nga daw moingon Siya, Moanhi sila kon dili ninyo sila pagdid-an. [733]

Ayaw himo-a nga ang inyong dili sama kang Kristo nga kinaiya maoy dili morepresentar kang Jesus. Ayaw abuga ang mga gagmayng kabataan pinaagi sa inyong dili maayong pagtagad ug kabangis. Ayaw sila hatagi sa pagbati nga ang langit dili mahimong usa ka makapahimuot nga dapit kanila kon ikaw atua didto. Ayaw pagsulti mahitungod sa tinuhoan ingon nga usa ka butang nga ang kabataan dili makasabut, kon paglihok nga sila wala paabuta nga modawat kang Kristo sa ilang pagkabata. Ayaw sila hatagi sa bakak nga panghunahuna nga ang tinuhoan ni Kristo maoy usa ka tinuhoan nga walay kalipay, ug nga sa pagduol ngadto sa Manunubos kinahanglan ilang biyaan ang tanan nga makapahimo sa kinabuhi nga masadyaon.

Samtang ang Espiritu Santo magalihok sa mga ka-singkasing sa mga kabataan, pakig-alayon sa Iyang buhat. Tudlo-i sila nga ang Manunubos nagatawag kanila, nga wala nay butang nga makahatag Kaniya sa labi pa ka dakung kalipay kay sa alang kanila sa paghatag sa ilang mga kaugalingon ngadto Kaniya diha sa pagbukad ug kalabas sa ilang mga panuigon.

Ang Manunubos nagaila uban sa walay kinotuban nga kalolot sa mga kalag nga Iyang gilukat uban sa Iyang dugo. Sila ang gi-angkon sa Iyang gugma. Siya nagatanaw kanila uban sa dili ikabungat nga pangandoy. Ang Iyang kasingkasing madani, dili lamang sa mga buotan nga mga kabataan, apan kanila nga pinaagi sa panulondon dunay dili maayo nga mga bahin sa ilang kinaiya. Daghang mga ginikanan wala makasabut kon unsa ang gidak-on sa ilang pagkare-sponsabli alang niining mga kinaiya sa ilang kabataan. Sila wala nianang kalolot ug kaalam sa pag-atiman sa mga masinalaypon nga ilang napahimo nga mao sila. Apan si Jesus nagtan-aw niini nga mga kabataan uban sa kaluoy. Siya mosubay gikan sa hinungdan ngadto sa sangputan. [734]

Ang Kristohanong magbubuhat tingali maoy ahenti ni Kristo sa pagdani niining mga kabataan ngadto sa Manunubos. Pinaagi sa

kaalam ug nagakaigo sa panahon ug dapit nga mga pagbuhat siya makabugkos kanila sa iyang kasingkasing, siya tingali makahatag kanila sa kaisug ug paglaum, ug pinaagi sa grasia ni Kristo maka kita kanila nga nangausab sa kinaiya, aron kanila ikaingon, “Alang niini kanila ang ginharian sa Dios.”

[735]

“Usa Pa ka Butang ang Imong Nakulang”

“Ug sa paghigula niya diha sa dalan, dihay usa ka tawo nga midalagan ngadto kaniya ug miluhod sa iyang atubangan, ug kaniya nangutana siya, nga nagaingon, Maayong magtutudlo, unsa bay akong buhaton aron makapanunod ako sa kinabuhing dayon?”

Ang batan-on nga misukot niini nga pangutana usa ka pangulo. Siya adunay dakung katigayonan, ug nagabaton sa dakung katungdanan. Siya nakakita sa gugma ni Kristo nga gipakita ngadto sa mga kabataan nga gidala ngadto Kaniya; iyang nakita kon daw unsa ka maloloton Siya pagdawat kanila, ug gi-alsa sila sa Iyang mga bukton, ug ang iyang kasingkasing nadagkutan sa gugma alang sa Manunubos. Siya mibati sa usa ka handum sa pagkahimo ng tinonan Niya. Siya natandog pagayo nga samtang si Kristo nagalakaw sa Iyang dalan, siya midalagan ngadto Kaniya ug miluhod sa Iyang tiilan, misukot uban sa kasalingtuod ug kamainiton nga pangutana nga hinungdanon kaayo sa iyang kalag ug sa kalag sa matag tawo, “Maayong magtutudlo, unsa bay akong buhaton aron makapanunod ako sa kinabuhing dayon?” “Nganong giingnan mo man ako nga maayo?” miingon si Kristo, “walay bisan usa nga maayo gawas sa Dios lamang.” Si Jesus mihandum sa pagsulay sa kasalingtuod sa pangulo, ug aron pagbutad gikan kaniya sa paagi diin siya nagaisip Kaniya ingon nga maayo. Siya ba nakamangno nga ang Usa nga iyang gipakigsultihan mao ang Anak sa Dios? Unsa man ang matuod nga gibati sa iyang kasingkasing?

[736]

[737]

Kini nga pangulo adunay usa ka taas nga pagtagad sa iyang kaugalingong pagkamatarung. Wala gayud siya magahunahuna nga siya dunay apan sa bisan unsang butang, bisan pa wala siya matagbaw kaayo. Siya mibati sa usa ka pagkinahanglan sa usa ka butang nga wala niya mapanag-iya. Dili ba si Jesus makapanalangin kaniya maingon sa Iyang pagpanalangin sa gagmayng kabataan, ug tagbawon ang iyang kinahanglan sa kalag?

Sa pagtubag niini nga pangutana si Jesus nagsulti kaniya nga ang pagtuman sa kasugoan sa Dios gikinahanglan kon buot siya

makabaton sa kinabuhing walay katapusan; ug Siya mipopo sa pipila ka mga kasugoan nga nagpakita sa katungdanan sa tawo sa iyang isigkatawo. Ang tubag sa pangulo positibo, — “Kanang tanan ako nang ginabantayan sukad pa sa akong pagkabatanon. Unsa pa may akong kulang?”

Si Kristo mitan-aw sa nawong sa batan-on, daw mibasa sa iyang kinabuhi ug misusi sa iyang kinaiya. Siya nahigugma kaniya, ug Siya gigutom sa paghatag kaniya nianang pakigdait ug grasia ug kalipay nga sa materyal mo-usab sa iyang kinaiya. “Usa pa ka butang ang imong kulang,” Siya miingon; “lumakaw ka, ibaligya ang imong katigayonan, ug ang halin ihatag ngadto sa mga kabus, ug makabaton kag bahandi didto sa langit; unya umanhi ka, pas-ana ang krus, ug sumonod kanako.”

Si Kristo nadani niini nga batan-on. Siya nasayud kaniya nga salingtuod sa iyang pag-angkon, “Kanang tanan ako nang ginabantayan sukad pa sa akong pag-

[738] Ang datu nga pangulo nakasabut unsay nahilakip sa paghatag sa iyang bahandi sa mga kabus, ug uban sa masulub-ong kasingkasing siya mitalikod gikan sa Agalon. kabatan-on.” Ang Manunubos naghandum sa paglalang diha kaniya nianang igsalabut nga makarang kaniya sa pagkakita sa kakinahanglanon sa debosyon sa kasingkasing ug Kristohanong kaayo. Siya nangandoy sa pagkakita diha kaniya sa usa ka mapainubsanon ug mahinulsulon nga kasingkasing, nga nahibalo sa labawng gugma nga ihatag ngadto sa Dios, ug nagatago sa iyang kakulangan diha sa pagkahingpit ni Kristo.

Si Jesus nakakita niini nga pangulo sa tabang nga Iyang gikinahanglan kon ang batan-on mahimong masigkamagbubuhat kauban Kaniya sa buhat sa kaluwasan. Kon siya magabutang sa iyang kaugalingon ilalum sa paggiya ni Kristo, siya mahimong gahum alang sa kaayohan. Sa usa ka tataw nga gidak-on ang pangulo makarepresentar unta kang Kristo; kay siya nakabaton sa mga kalipikasyon, nga kon nahiusa pa siya kauban sa Manunubos, makapatakus kaniya sa pagkahimong usa ka langitnong gahum taliwala sa mga tawo. Si Kristo, misusi diha sa iyang kinaiya, nahigugma kaniya. Ang gugma alang kang Kristo nagsugod pagmata sa kasingkasing sa pangulo; kay ang gugma manganak sa gugma. Si Jesus nangandoy sa pagtan-aw kaniya nga usa ka masigkamagbubuhat kauban Kaniya. Siya

nangandoy sa paghimo kaniya sama sa Iyang kaugalingon, usa ka salamin diin ang pagkasama sa Dios ikapakita diha kaniya. Siya nangandoy sa pagpatubo sa kahingpitan sa iyang kinaiya, ug pagbalaan niini alang sa paggamit sa Agalon. Kon ang pangulo dihadiha nakahatag pa sa iyang kaugalingon ngadto kang Kristo, siya unta motubo sa atmospera sa Iyang presensia. Kon siya nakahimo pa sa iyang pagpili, daw unsa ka lahi ang iyang kaugmaon.

“Usa pa ka butang ang imong kulang,” si Jesus miingon. “Kon buot ikaw mamahingpit, lumakaw ka, ibaligya ang imong katigayonan ug ang halin ihatag sa mga kabus, ug makabaton kag bahandi didto sa langit, ug unya umanhi ka ug sumonod ka kanako.” Si Kristo nakabasa sa kasingkasing sa pangulo. Usa lang ka butang ang nakulang, apan kadto usa ka hinungdanon nga prinsipio. Siya nagakinahanglan sa gugma sa Dios sa kalag. Kini nga kulang, gawas madugangan, magmatuod nga igkalamatay alang kaniya; ang iyang tibuok kinaiya mahugawan. Pinaagi sa pagpatuyang, ang kahakug molig-on. Aron nga siya makadawat sa gugma sa Dios, ang iyang labaw nga gugma sa kaugalingon kinahanglan itugyan.

[739]

Si Kristo mihatag niini nga tawo usa ka sulay. Siya mitawag kaniya sa pagpili taliwala sa langitnong bahandi ug kalibutanong pagkabantug. Ang langitnong bahandi gipasalig kaniya kon siya mosunod kang Kristo. Apan ang kaugalingon kinahanglan motugyan; ang iyang kabubut-on kinahanglan ihatag ngadto sa pagmando ni Kristo. Ang pagkabalaan sa Dios gitanyag ngadto sa batan-on nga pangulo. Siya nakabaton sa pribilihiyo sa pagkahimong usa ka anak sa Dios, ug usa ka masigkamanunonod kauban kang Kristo sa langitnong bahandi. Apan kinahanglan siya mopas-an sa krus, ug mosunod sa Manunubos sa dalan sa pagsalikway sa kaugalingon.

Ang mga pulong ni Kristo alang sa pangulo maoy pagdapit, “Magpili ka karong adlaw kon kinsay imong alagaron.” Josue 24:15. Ang pagpili gibilin Kaniya. Si Jesus nangandoy alang sa iyang pagkakabig. Siya nakapakita kaniya sa sakit nga dapit diha sa iyang kinaiya, ug uban sa daw unsa ka lalum nga intiris Siya mihulat sa suliran samtang ang tawo mitimbangtimbang sa pangutana! Kon siya midisidir sa pagsunod ni Kristo, siya kinahanglan motuman sa Iyang mga pulong sa tanang mga butang. Kinahanglan siya motalikod gikan sa iyang ambisyoso nga mga proyekto. Uban sa daw unsa ka mainiton, maikagon nga pangandoy, unsa nga gutom sa

[740] ka- lag nga ang Manunubos nagtan-aw sa batan-on, nagalaum nga siya motugyan sa pagdapit sa Espiritu sa Dios!

Si Kristo mihimo lang sa mga kondisyon diin mahamutang ang pangulo sa dapit nga makahingpit sa usa ka Kristohanong kinaiya. Ang Iyang mga pulong mga pulong sa kaalam, bisan sila nagpakita nga way kokaluoy ug maharhari-on. Ang pagdawat ug pagtuman kanila mao ray paglaum sa pangulo sa kaluwasan. Ang iyang halangdon nga katungdanan ug ang iyang mga katigayonan nagahatag sa usa ka malalangon nga kabuyoan alang sa dautan sa iyang kinaiya. Kon mahalon, kini mo-ilis sa Dios sa iyang mga paghigugma. Ang pagpugong sa diutay kon daku gikan sa Dios maoy pagtipig nianang mopakunhod sa iyang moral nga kusog ug pagkamasangputanon; kay kon ang mga butang niining kalibutana gimahal, bisan unsa ka dili seguro ug ka dili takus sila, sila makahurot sa atensyon

Ang pangulo abtik misabut sa tanang mga pulong ni Kristo nga nahilakip, ug siya nasubo. Kon siya nakaila pa sa bili sa gasa nga gitanyag, sa dali siya magpalista sa iyang kaugalingon ingon nga usa sa mga sumosunod ni Kristo. Siya usa ka sakup sa pinasidunggan nga konsilyo sa mga Judeo, ug si Satanas nagtintal kaniya uban sa maka-uloulo nga mga kahigayonan sa kaugmaon. Siya gusto sa langitnong bahandi, apan gusto usab siya sa lumalabay nga mga bintaha nga ang iyang kadato modala ngadto kaniya. Siya nasubo nga ang maong mga kahimtang anaa; siya nagahandum sa kinabuhing walay katapusan, apan dili siya buot maghimog sakripisyo. Ang bili sa kinabuhing walay katapusan daw hilabihan ra ka daku, ug siya mipahawa nga masulob-on; “kay daghan man ugod siyag katigayonan.”

[741] Ang iyang pag-angkon nga siya nakabantay na sa sugo sa Dios maoy usa ka limbong. Siya nagpakita nga ang iyang bahandi mao ang iyang diosdios. Siya dili makabantay sa kasugoan sa Dios samtang ang kalibutan una sa iyang paghigugma. Siya nahigugma sa mga gasa sa Dios labaw kay sa iyang paghigugma sa Maghahatag. Si Kristo nakatanyag sa batan-on panag-uban kauban sa Iyang kaugalingon. “Sumonod ka kanako,” Siya miingon. Apan ang Manunubos dili kaayo bililhon ngadto kaniya kay sa iyang kaugalingon nga dungog taliwala sa mga tawo kon sa iyang mga katigayonan. Ang pakigbugti sa yutan-ong bahandi, nga makita, alang sa langit nong bahandi nga dili makita, usa ka hilabihan ka daku nga risgo. Siya

midumili sa tanyag sa kinabuhing walay katapusan, ug mipahawa, ug hangtud sa hangtud ang kalibutan nakadawat sa iyang pagsimba. Linibo ang naga-agi niini nga makalilisang nga sulayanan, naga-timbang kang Kristo batok sa kalibutan; ug daghan ang mopili sa kalibutan. Sama sa batan-on nga pangulo, sila motalikod sa Manunubos, moingon sa ilang mga kasingkasing, Dili ako buot niining Tawhana ingon nga akong pangulo.

Ang pag-atiman ni Kristo niini nga batan-on gipresentar ingon nga leksyon nga ton-anan. Ang Dios naghatag kanato sa sumbanan sa pamatasan diin ang tagsatagsa sa Iyang mga ulipon kinahanglan mosunod. Mao ang pagtuman sa Iyang balaod, dili lang usa ka ligal nga pagtuman, apan usa ka pagtuman nga mosulod sa kinabuhi, ug gipakita sa kinaiya. Ang Dios nagpahaluna sa Iyang kaugalingong standarte sa kinaiya alang sa tanan nga mangahimong sakup sa Iyang ginharian. Kadto lamang nga mangahimong masigkamagbubuhat kauban ni Kristo, kadto lamang nga moingon, Ginoo, ang ako nga tanan ug tibuok kong kaugalingon Imo, pagailhon ingon nga mga anak nga lalaki ug babaye sa Dios. Ang tanan kinahanglan maghunahuna kon unsay kahulogan sa paghandum sa langit, ug bisan pa motalikod tungod sa mga kondisyon nga gipahiluna. Hunahunaa kon unsay buot ipasabut sa pag-ingon, “Dili” ngadto kang Kristo. Ang pangulo miingon, Dili, ako dili makahatag kanimo sa tanan. Mosulti ba kita sa ingon? Ang Manunubos nagtanyag sa pagpakig-pahat kauban kanato sa bulohaton nga gikahatag sa Dios kanato nga pagabuhaton. Siya nagatanyag sa paggamit sa salapi sa Dios nga gikahatag kanato, sa pagpadayon sa Iyang bulohaton sa kalibutan. Niini lamang nga paagi Siya makaluwas kanato.

[742]

Ang mga katigayonan sa pangulo gisalig kaniya aron siya makapamatuod sa iyang kaugalingon nga usa ka matinumano nga tinugyanan; siya mogasto niining mga manggad alang sa pagpanalangin niadtong mga anaa sa pagkinahanglan. Busa karon ang Dios nagtugyan sa mga tawo uban sa mga salapi, uban sa mga talanton ug mga kahigayonan, nga sila mahimo Niyang mga ahenti sa pagtabang sa mga kabus ug sa mga nanag-antus. Siya nga nagagamit sa iyang gikatugyan nga mga gasa sumala sa giplano sa Dios, mahimong masigkamagbubuhat kauban sa Manunubos. Siya magadaug mga kalag ngadto kang Kristo, tungod kay siya usa ka representante sa Iyang kinaiya.

Kanila nga, sama sa batan-ong pangulo, anaa sa taas nga katungdanan sa pagsalig ug dunay dagkung katigayonan, daw hilabihan ka daku nga sakripisyo sa pagsikway sa tanan aron sa pagsunod kang Kristo. Apan mao kini ang balaod sa pamatasan alang sa tanan nga buot mahimong Iyang mga tinon-an. Walay butang nga ubos sa pagtuman nga pagadawaton. Ang pagtugyan sa kaugalingon mao ang unod sa mga pagtulon-an ni Kristo. Masubsub kini ipresentar ug ipahamatngon sa pinulongan nga daw may awtoridad, tungod

[743] kay walay laing paagi sa pagluwas sa tawo kay sa pagputol nianang mga butang nga, kon atimanon, makapaluya sa tibuok galamhan.

Sa diha nga ang mga sumosunod ni Kristo, mouli sa Ginoo sa Iya, sila nagatigum sa bahandi nga igahatag kanila sa diha nga sila makabati sa mga pulong, “Maayong pagkabuhat, maayo ug kasaligan nga ulipon; . . . dumuyog ka sa kalipay sa imong Agalon.” “Nga tungod sa kalipay nga gibutang sa iyang atubangan mi-antus sa krus, sa walay pagsapayan sa pagkamakauulaw niini, ug karon nagalingkod siya diha sa tuo sa trono sa Dios.” Mat. 25:23; Heb. 12:2. Ang kalipay sa pagtan-aw sa mga kalag nga mangatubos, mga kalag nga mangaluwas sa walay katapusan, mao ang balus sa tanan nga magapahiluna sa ilang mga tiil sa mga tunob Kaniya nga

[744] miingon, “Sumonod kamo kanako.”

[745]

“Lazaro, Gula Ngari”

Taliwala sa labing malig-on nga mga tinon-an ni Kristo mao si Lazaro sa Betania. Gikan sa ilang unang panagtagbo ang iyang pag-tuo diha kang Kristo malig-on; ang iyang gugma alang Kaniya lalum, ug siya gihigugma pag-ayo sa Manunubos. Alang kang Lazaro ang labing daku nga milagro ni Kristo gihimo. Ang Manunubos nag-panalangin sa tanan nga nangita sa Iyang tabang; Siya nahigugma sa tanan sa tawhanong familia; apan sa pipila Siya nabugkos pinaagi sa pinasahi kaayo nga malolotong panag-uban. Ang Iyang kasingkas-ing nalanggikit pinaagi sa usa ka malig-on nga bugkos sa gugma sa familia sa Betania, ug alang sa usa kanila Siya mihimo sa labing katingalahan nga buhat.

Sa balay ni Lazaro, si Jesus sa masubsub nakakaplag pahulay. Ang Manunubos walay puloy-anan nga Iyang kaugalingon; Siya nagasalig sa pagkamapinasak-anon sa Iyang mga higala ug mga tinon-an; ug kasagaran kon kapuyan, uhawon alang sa tawhanong panaghoyhoy, Siya malipay pagkalagiw niini nga malinawong panimalay, layo sa mga suspitso ug pangabugho sa nangasuko nga mga Fariseo. Dinhi Iyang nakaplagan ang usa ka salingtuod nga pag-abiabi ug putli, balaan nga panaghoyhoy.

“Siya misinggit sa makusog nga tingog nga nag-ingon, Lazaro, gula ngari.” Adunay pagkisaw sa hilum nga lubnganan. Dinhi Siya makasulti uban sa kayano ug hingpit nga kagawasan, nasayud nga ang Iyang mga pulong masabut ug mahalon.

[746]

Ang atong Manunubos nahimuot sa usa ka hilum nga puloy-anan ug masibuton nga mga magpapatalinghug. Siya nangandoy alang sa tawhanong kalolot, kortisiya, ug gugma. Kadtong modawat sa langitnong pahamatngon Siya kanunay andam sa paghatag, napanalanginan pagayo. Samtang ang mga panon sa katawhan misunod kang Kristo sa mga dayag nga mga kaumhan, Siya mibuklad kanila sa katahuman sa kalibutan sa kinaiya. Siya naninguha sa pagbukas sa ilang mga mata sa igسالabut, aron sila makakita kon giunsa sa kamot sa Dios pagsapwang ang kalibutan. Aron sa pagkuha sa usa

ka pagdayeg sa kaayo ug pagkamahinatagon sa Dios, Iyang gitawag ang pagtagad sa Iyang tigpamati ngadto sa lumo nga pagkahulog sa yamog, sa hinay nga alindahaw sa ulan ug sa masulaw nga silaw sa adlaw, gihatag nga managsama sa maayo ug sa dautan. Siya naghandum sa mga tawo nga moila sa labi ka hupong sa pagtagad sa Dios nga gihatag sa tawhanong mga galamiton nga Iyang gilalang. Apan ang panon sa katawhan mahinay sa pagpamati, ug sa puloy-anan sa Betania si Kristo nakakaplag pahulay gikan sa malaay nga pakigbisug sa kinabuhing katilingbanon. Dinhi Iyang gibuksan sa usa ka nahimuot nga tigpamati ang trono sa kaalam. Niining mga koka-bildo nga pribado Iyang gitukas sa Iyang mga magpapatalinghug nianang wala Niya ipangahas sa pagsulti sa nagkasagol nga panon sa katawhan. Wala Siya magkinahanglan sa pagsulti sa Iyang mga higala sa mga sambingay.

[747] Samtang si Kristo mihatag sa Iyang mga matahum nga mga leksyon, si Maria molingkod sa Iyang tiilan, usa ka matinahuron ug deboto nga tigpamati. Sa usa ka hi- gayon si Marta, nalibug sa pagpangandam sa pagkaon, miadto kang Kristo, nga nagaingon, “Ginoo, wala ba ikaw magkabana nga gipasagdan man lamang niining akong igsuon nga mag-inusara ako sa pag-amoma? Busa ingna siya aron motabang kanako.” Panahon kini sa unang pagduaw ni Kristo sa Betania. Ang Manunubos ug ang Iyang mga tinon-an bag-o lang nakahimo sa makahago nga panaw gikan sa Jerico. Si Marta naikag sa pagtagana kanila sa ilang paghupay, ug sa iyang kabalaka siya nalimot sa kortisiya nga angay sa iyang Bisita. Si Jesus mitubag kaniya uban sa lumo ug mapailubon nga mga pulong, “Marta, Marta, nalibug ug nagkapuliki ikaw sa daghang mga butang; apan usa ra gayud ka butang ang kinahanglanon; ug hingpili-an ni Maria ang maayong butang nga dili na makuha gikan kaniya.” Si Maria nagtipig sa iyang hunahuna uban sa mga bililhong pulong nga nangahulog gikan sa mga ngabil sa Manunubos, mga pulong nga labi pang bililhon kaniya kay sa labing bililhon nga mga mutya sa yuta.

Ang “usa ka butang” nga gikinahanglan ni Marta mao ang usa ka kalma, debosyonal nga espiritu, usa ka labi pa ka lalum nga kabalaka alang sa kahibalo mahitungod sa umalabut, dili himalatyon nga kinabuhi, ug ang mga hiyas nga gikinahanglan alang sa espiri-tuhanong pagpauswag. Siya nagkinahanglan sa minos nga kabalaka

alang sa mga butang nga lumalabay, ug labi alang sa mga butang nga mapinadayonon. Si Jesus motudlo sa Iyang mga anak sa paghupot sa matag kahigayonan sa pagkuha nianang kahibalo nga makapahimo kanila nga maalam sa kaluwasan. Ang bulohaton ni Kristo nagkinahanglan sa maminatngonon, abtik nga mga magbubuhat. Adunay halapad nga kaumhan alang sa mga Marta, uban sa ilang kadasigon sa aktibo nga buhat tinuhoanon. Apan himo-a una sila nga moling- [748]
kod kauban ni Maria sa tiilan ni Jesus. Tugoti ang kakugi, sa sibo sa panahon, ug kusog mabalaan pinaagi sa grasia ni Kristo; unya ang kinabuhi mahimong dili madaug nga gahum alang sa kaayohan.

Ang kasubo misulod sa malinawon nga puloy-anan diin si Jesus nakapahulay. Si Lazaro nagkasakit sa kalit nga balatian, ug ang iyang mga igsuon nga babaye nagpadala sa Manunubos, naga-ingon, “Ginoo, ang imong hinigugma nagamasakiton.” Sila nakakita sa kakalit sa balatian nga midangat sa ilang igsuon nga lalaki, apan sila nasayud nga si Kristo nagpakita sa Iyang kaugalingon nga arang makaayo sa tanang sari sa mga balatian. Sila mituo nga Siya mosimpatiya kauban kanila sa ilang kalibug; busa wala sila maghimo sa dinalian nga hangyo alang sa Iyang presensia dihadiha, apan mipadala lamang sa masaligon nga mensahi, “Siya nga imong hinigugma nagamasakiton.” Sila naghunahuna nga Siya dayon motubag sa ilang mensahi, ug mouban kanila sa dihang Siya modangat sa Betania.

Sa kahinam sila nagpaabut alang sa usa ka pulong gikan kang Jesus. Samtang ang aligato sa kinabuhi buhi pa sa ilang lalaking igsuon, sila mi-ampo ug nag-atang alang kang Jesus nga moanha. Apan ang mensahiro miuli nga wala Siya. Apan Siya nagpadala sa mensahi, “Kining sakita dili ikamatay,” ug sila mihawid sa paglaum nga si Lazaro mabuhi. Sa malumo sila misulay sa pagbungat mga pulong sa paglaum ug pagpadasig sa hapit na mawad-ig panimuot nga naga-antus. Sa pagkamatay ni Lazaro, sila sa kapait nanga- balo; apan sila mibati sa makapabuhi nga grasia ni Kristo, ug kini nakasanta kanila gikan sa pagpasangil sa Manunubos.

Sa diha si Kristo nakabati sa mensahi, ang mga tinonan naghunahuna nga Siya midawat niini nga kulang sa pagtagad. Siya wala magpakita sa kasub-anan nga ilang gipaabut Kaniya nga ipakita. Nagtan-aw kanila, Siya miingon, “Kining sakita dili ikamatay, kon dili alang kini sa himaya sa Dios, aron ang Anak sa Dios, pagahimayaon pinaagi niini.” Sulod sa duha ka mga adlaw Siya nagpabilin [749]

sa dapit diin Siya. Ang kalangan usa ka tinago sa mga tinon-an. Daw unsa ka paghupay ang Iyang presensia alang sa mga gisakit nga panimalay! sila naghunahuna. Ang Iyang daku nga gugma alang sa familia sa Betania, nahibaloan kaayo sa mga tinon-an ug sila nangahibulong nga Siya wala motubag sa makasusubo nga mensahi, “Siya nga imong hinigugma nagamasakiton.”

Sa panahon sa duha ka adlaw si Kristo daw giwala sa Iyang hunahuna ang mensahi; kay wala Siya maghisgut mahitungod kang Lazaro. Ang mga tinon-an nakahunahuna kang Juan Bautista, ang mag-uuna kang Jesus. Sila nangahibulong ngano si Jesus, uban sa gahum sa paghimog mga milagro, nakatugot kang Juan nga mag-aantus sa atub, ug sa pagkamatay sa usa ka kalit nga kamatayon. Nakabaton sa maong gahum, ngano nga wala ni Kristo luwasa ang kinabuhi ni Juan? Kini nga pangutana sa masubsub gisukot sa mga Fariseo, mipresentar niini ingon nga usa ka dili matubag nga pangatarungan batok sa pag-angkon ni Kristo ingon nga Anak sa Dios. Ang Manunubos nakapasidaan sa Iyang mga tinon-an sa mga pagsulay, mga kawalad-on ug paglutos. Siya ba motalikod kanila diha sa pagsulay? Ang uban nangutana kon wala ba sila masayup sa Iyang bulohaton. Ang tanan sa halalum nangasamok.

[750] Human sa paghulat sa duha ka adlaw si Jesus miingon sa Iyang mga tinon-an, “Mangadto kita pag-usab sa Judea.” Ang mga tinon-an nangutana ngano, kon moadto man lang sa Judea si Jesus, nga Siya mipaabut pa man sa duha ka adlaw. Ang kabalaka alang kang Kristo ug alang sa ilang mga kaugalingon maoy naglabaw sa ilang mga hunahuna. Wala silay laing makita gawas sa katalagman sa paagi nga hapit na Niyang tinguhaon. “Rabi,” sila miingon, “ang mga Judeo bag-o pa lamang naninguha sa pagbato kanimo; ug karon moadto ka na usab didto?” Si Jesus mitubag, “Dili ba ang adlaw napulo man ug duha ka takna?” Ako ilalum sa paggiya sa Akong Amahan; samtang Ako magabuhat sa Iyang kabubut-on, ang Akong kinabuhi seguro. Ang Akong napulog duha ka takna sa adlaw wala pa matapus. Ako nakasulod sa katapusan nga salin sa Akong adlaw; samtang aduna pa niini nga salin, Ako seguro.

“Kon may magalakaw sa adlaw,” Siya nagkanayon, “siya dili gayud mahipangdol kay siya magatan-aw man sa kahayag niining kalibutan.” Siya nga nagabuhat sa kabubut-on sa Dios, dili mahipangdol ug mahulog. Ang kahayag sa nagagiya nga Espiritu sa Dios

magahatag kaniya sa usa ka klaro nga pagsabut sa iyang katungdanan ug magadala kaniya sa husto hangtud sa pagtapus sa iyang bulohaton. “Apan kon dunay magalakaw sa gabii, siya mahipangdol kay ang kahayag wala man diha kaniya.” Siya nga magalakaw diha sa usa ka dalan sa iyang kaugalingong pagpili, diin ang Dios wala magatawag kaniya, mahipangdol. Alang kaniya ang adlaw mahimong gabii, ug bisan asa siya, dili siya seguro.

“Gisulti niya kining mga butanga, ug unya miingon siya kanila, Ang atong higala nga si Lazaro natulog; apan moadto ako aron sa pagpukaw kaniya gikan sa paghikatulog.” “Ang atong higala natulog.” Daw unsa ka makatandog nga mga pulong! daw unsa ka puno sa kaluoy! Diha sa hunahuna sa katalagman sa ilang Agalon nga hapit na mabatni paingon sa Jerusalem, ang mga tinon-an hapit malimot sa nagbangotan nga familia sa Betania. Apan dili si Kristo. Ang mga tinon-an mibati nga gibadlong. Sila nangabalo tungod kay si Kristo wala motubag dayon sa mensahi. Sila natintal sa paghunahuna nga Siya walay malolotong gugma alang kang La-zaro ug sa iyang mga igsuong babaye nga ilang gihunahuna nga duna Siya, kay modali unta kauban sa mensahiro. Apan ang mga pulong, “Ang atong higala nga si Lazaro natulog,” nakapukaw sa husto nga mga pagbati sa ilang hunahuna. Sila nangakabig nga si Kristo wala makalimot sa Iyang nag-antus nga mga higala.

[751]

“Ug ang mga tinon-an miingon kaniya, Ginoo, kon siya natulog, nan mamaayo ra siya. Ang gihisgutan ni Jesus mao ang kamatayon ni Lazaro: apan sila nanagdahum nga iyang gipasabut mao ang pagpahulay nga kina-iyang nga pagkatulog.” Si Kristo nagpresentar sa kamatayon ingon nga usa ka pagkatulog sa Iyang matinuhon nga mga anak. Ang ilang kinabuhi natago kauban kang Kristo diha sa Dios, ug hangtud ang katapusang budyong pagapatingugon, kadtong mga nagakamatay matulog diha Kaniya.

“Busa si Jesus misulti kanila sa walay lipudlipud, Si Lazaro namatay. Ug tungod kaninyo ako nalipay nga wala ako didto aron managpanuo kamo; apan tana mangadto kita kaniya.” Si Tomas walay makita gawas sa kamatayon nga nagapaabut sa iyang Agalon kon siya moadto sa Judea; apan iyang gipalig-on ang iyang espiritu, ug miingon sa ubang mga tinon-an, “Mangadto usab kita aron mamatay kita uban kaniya.” Siya nasayud sa pagdumot sa mga Judeo ngadto kang Kristo. Maoy ilang tuyo sa pagtumong sa Iyang

[752]

kamatayon, apan kini nga katuyoan wala molampus tungod kay ang uban sa Iyang gipahat nga panahon nagpabilin pa. Niining panahona si Jesus nakabaton sa pagbantay sa langitnong mga manulonda; ug bisan pa sa mga rehiyon sa Judea, diin ang mga magtutudlo nanagplano kon unsaon pagdakup Kaniya ug ipapatay Siya, walay kadaut nga midangat Kaniya.

Ang mga tinon-an nahibulong sa mga pulong ni Kristo sa diha nga Siya miingon, “Si Lazaro namatay. Ug ako nalipay . . . nga ako wala didto.” Ang Manunubos ba pinaagi sa Iyang pagpili milikay sa puloy-anan sa nagantus Niyang mga higala? Sayag kaayo nga si Maria ug Marta ug ang himatyon nga Lazaro gipasagdan naginusara. Apan wala sila nag-inusara. Si Kristo mitan-aw sa tibuok talan-awon ug human sa kamatayon ni Lazaro ang masulob-ong mga igsuon gipalig-on pinaagi sa Iyang gracia. Si Jesus nakasaksi sa kagul-anan nga migisi sa ilang kasingkasing, samtang ang ilang igsuon nakigbisug kauban sa iyang malig-on nga kaaway, ang kamatayon. Siya mibati sa matag paak sa kasakit, samtang Siya miingon sa Iyang mga tinon-an, “Si Lazaro namatay.” Dili lamang si Kristo naghunahuna sa hinigugma sa Betania; Siya naghunahuna sa pagbansay sa Iyang mga tinon-an. Sila maoy mahimong Iyang mga representante ngadto sa kalibutan, nga ang panalangin sa Amahan mogakus sa tanan. Alang kanila Siya mitugot kang Lazaro nga mamatay. Kon Iya pang gi-uli siya gikan sa balatian ngadto sa maayong panglawas, ang milagro nga maoy labing positibo nga kamatuoran sa Iyang diosnong kinaiya, wala unta mahimo.

[753]

Kon si Kristo didto pa sa lawak-balatian, si Lazaro wala unta mamatay; kay si Satanas walay gahum ibabaw kaniya. Ang kamatayon dili unta makatumong sa iyang odyong kang Lazaro sa presensia sa Maghahatag sa kinabuhi. Busa si Kristo nagpabilin sa halayo. Iyang gitugutan ang kaaway sa paggamit sa iyang gahum, aron Siya makaabug kaniya, usa ka daug nga kaaway. Iyang gitugutan si Lazaro sa pag-agi ilalum sa dominio sa kamatayon; ug ang naga-antus nga mga igsuong babaye maka-kita sa ilang igsuon nga gipahiluna sa lubnganan. Si Kristo nasayud nga samtang sila nagtan-aw sa patay nga nawong sa ilang igsuon ang ilang pagtuo diha sa ilang Manunubos masulayan pag-ayo. Apan Siya nasayud nga tungod sa pakigbisug nga ilang gi-agian karon, ang ilang pagtuo mosidlak sa labi pang daku nga gahum. Iyang giantus ang

matag paak sa kagul-anan nga ilang gi-antus. Dili minus ang Iyang paghigugma tungod kay Siya naglangan; apan Siya nasayud nga alang kanila, alang kang Lazaro, alang sa Iyang kaugalingon, ug alang sa Iyang mga tinon-an, ang usa ka kadaugan mabatnan.

“Tungod kaninyo,” “sa tuyo nga kamo motuo.” Alang sa tanan nga nagakab-ut aron paghikap sa nagagiya nga kamot sa Dios, ang gutling sa labing daku nga kaluya mao ang panahon diin ang dios-nong tabang duol kaayo. Sila molingi uban sa pagkamapasalamaton sa labing mangitngit nga bahin sa ilang dalan. “Ang Ginoo mahibalo sa pagluwas sa mga tawong diosnon gikan sa mga pagtintal.” 2 Ped. 2:9. Gikan sa matag tentasyon ug matag pagsulay Siya nagapadala kanila uban sa malig-on pa nga pagtuo ug usa ka dagaya nga kasinatian.

Sa paglangan pag-adto kang Lazaro, si Kristo adunay usa ka tuyo sa kaluoy ngadto niadtong wala makadawat Kaniya. Siya milangan aron pinaagi sa pagbanhaw kang Lazaro gikan sa mga minatay Siya makahatag sa Iyang gahi-an, dili motuo nga katawhan lain nga kamatuoran nga Siya sa pagkatinuod “ang pagkabanhaw ug ang kinabuhi.” Siya dili gayud moundang sa tanang paglaum sa katawhan, sa mga kabus, nahisalaag nga balay sa Israel. Ang Iyang kasingkasing nagakabuak tungod sa ilang pagkadili mahinulsulon. Sa Iyang kaluoy Siya nagtuyo sa paghatag kanila usa na lang ka kamatuoran nga Siya mao ang Tigpasig-uli, ang Usa nga mao ray makadala sa kinabuhi ug imortalidad sa kahayag. Kini maoy usa ka kamatuoran nga ang mga saserdoti dili masayup pagsabut. Mao kini ang katarungan sa Iyang paglangan sa pag-adto sa Betania. Kini maoy purongpurong nga milagro, ang pagbanhaw ni Lazaro, nga maoy nagpahaluna sa patik sa Dios sa Iyang bulohaton ug sa Iyang pagangkon sa pagkadios.

[754]

Sa Iyang panaw paingon sa Betania, si Jesus sumala sa Iyang batasan, mi-alagad sa mga masakiton ug sa mga nagkinahanglan. Sa paghidangat Niya sa lungsod Siya nagpadala sa usa ka mensahiro ngadto sa mga magsuong babaye uban sa balita sa Iyang pag-abut. Si Kristo wala dayon mosulod sa balay, apan nagpabilin sa usa ka hilum nga dapit sa daplin sa dalan. Ang hilabihan nga pagpasundayag sa gawas nga gisaulog sa mga Judeo sa kamatayon sa mga higala kon kaparintihan wala mahitukma sa espiritu ni Kristo. Siya nakabati sa mga pagsiyagit gikan sa sinohulan nga managbalata, ug

Siya dili buot mohibalag sa mga magsuon sa dapit sa kaguliyang. Kauban sa mga nagbangotan nga mga higala mao ang mga parinti sa familia, ang uban kanila nagahupot sa tag-as nga mga katungdanan sa Jerusalem. Taliwala niini may pipila ka mga mapait nga kaaway ni Kristo. Si Kristo nasayud sa ilang mga katuyoan, ug busa wala Siya dayon magpaila sa Iyang kaugalingon.

Ang mensahi gihatag kang Marta sa hilum kaayo aron ang uban sa lawak wala makabati. Napuno sa kasubo, si Maria wala makabati sa mga pulong. Mitindog dayon, si Marta migula pagsugat sa iyang Ginoo, apan naghunahuna nga siya miadto sa dapit diin si Lazaro ilubong, si Maria naglingkod diha gihapon sa iyang kasub-anan, wala maghimog pagtiyabaw.

[755] Si Marta midali paghibalag kang Jesus, ang iyang kasingkasing nasamok sa nagkasumpaki nga mga pagbati. Sa Iyang nawong nga may pahayag siya nakabasa sa ka- lolot ug gugma nga diha kanunay. Ang iyang pagsalig diha Kaniya wala mabugto, apan siya naghunahuna sa iyang hinigugmang igsuon, kinsa gihigugma ni Jesus. Uban sa kaguol nga nagbukal sa iyang kasingkasing tungod kay si Kristo wala maka-anha kanhi, apan uban sa paglaum nga bisan karon Siya mohimog usa ka butang sa paglipay kanila, siya miingon, “Ginoo, kon dinhi pa ikaw dili unta mamatay ang akong igsuon.” Subli-subli, taliwala sa kaguliyang nga nahimo sa mga nagbalata, ang mga igsuon nagsubli niini nga mga pulong.

Uban sa tawhanon ug diosnong kaluoy si Jesus mitanaw sa iyang masulob-on, nabalaka pag-ayo nga nawong. Si Marta walay hilig sa paghisgut sa nangagi; ang tanan gikapahayag pinaagi sa makaluluoy nga mga pulong, “Ginoo, kon dinhi pa ikaw dili unta mamatay ang akong igsuon.” Apan nagatan-aw sa nawong sa gugma, siya midugang, “Ako nasayud nga bisan karon, bisan unsa ang imong pangayuon sa Dios, ang Dios mohatag kanimo.”

Si Jesus mipadasig sa iyang pagtuo, nga nagaingon, “Ang imong igsuon mabanhaw.” Ang Iyang tubag wala tuyo-a aron pagpadasig sa paglaum sa dali nga kausaban. Iyang gidala ang mga hunahuna ni Marta unahan sa presente nga pagpasig-uli sa iyang igsuon, ug gipahigayon diha sa pagkabanhaw sa mga matarung. Kini Iyang gihimo aron siya makakita diha sa pagkabanhaw ni Lazaro sa usa ka pakigsaad sa pagkabanhaw sa tanang matarung nga mga minatay, ug usa ka pasalig nga kana mahimo pinaagi sa gahum sa Manunubos.

Si Marta mitubag, “Ako nahibalo nga siya mabanhaw unya sa kaulahiag nga adlaw.”

Naninguha sa gihapon sa paghatag sa usa ka matuod nga direksyon sa iyang pagtuo, si Jesus mipahayag, “Ako mao ang pagkabanhaw ug ang kinabuhi.” Diha kang Kristo mao ang kinabuhi, orihinal, wala hulama, dili gikan kang kinsa. “Ang nakapanag-iyang sa Anak, may kinabuhi.” 1 Juan 5:12. Ang pagkadios ni Kristo maoy pasalig sa tumotuo sa kinabuhing walay katapusan. “Ang mosalig kanako, bisan siya namatay, mabuhi siya; ug ang mga buhi ug nagasalig kanako dili na gayud mamatay. Mitoo ba ikaw niini?” Si Kristo dinhi naglantaw sa unahan sa panahon sa Iyang ikaduhang pag-anhi. Unya ang mga matarung nga mga minatay pagabanhawon nga dili madunoton, ug ang mga buhi nga mga matarung pagalainon ngadto sa langit sa walay pagkakita sa kamatayon. Ang milagro nga hapit nang himuon ni Kristo, sa pagbanhaw kang Lazaro gikan sa mga minatay, magarepresentar sa pagkabanhaw sa tanang matarung nga patay. Pinaagi sa Iyang mga pulong ug sa Iyang mga buhat Siya nagpahayag sa Iyang kaugalingon nga Maguugmad sa pagkabanhaw. Siya nga sa Iyang kaugalingon sa madali mamatay sa krus nagtindog uban sa mga yawi sa kamatayon, usa ka mananaug sa lubnganan, ug mikuha sa Iyang katungod ug gahum sa paghatag kinabuhi nga walay katapusan.

[756]

Sa mga pulong sa Manunubos, “Motuo ba ikaw niini?” si Marta mitubag, “Oo, Ginoo, ako nagatuo nga ikaw mao ang Cristo, ang Anak sa Dios, ang moanhi sa kalibutan.” Siya wala makasabut sa tanan nilang kahulogan ang mga pulong nga gisulti ni Kristo, apan siya misugid sa iyang pagtuo diha sa Iyang pagkadios ug iyang pagsalig nga Siya maka-arang sa paghimo bisan unya nga ikahimuot Niya.

“Ug sa diha nga siya nakasulti na, siya milakaw, ug mitawag kang Maria iyang igsuon sa sekreto, nga nagaingon, Ang Agalon nia na ug siya nagatawag kanimo.” Iyang gihatag ang mensahi sa kahilum nga maaraman; kay ang mga saserdoti ug mga pangulo andam sa pag-

[757]

dakup kang Jesus kon ang kahigayonan mohatag. Ang mga siyagit sa mga nagbalata nakapasanta sa iyang mga pulong nga hidunggan.

Sa pagkabati sa mensahi, si Maria mitindog nga nagdali, ug uban sa naghinamhinam nga talan-awon sa iyang nawong mibiya sa lawak. Nagahunahuna nga siya miadto sa lubnganan aron sa paghilak, ang mga nagbalata misunod kaniya. Sa paghiabut niya sa dapit diin si Jesus nagpaabut, siya miluhod sa Iyang tiilan, ug miingon uban sa nagakurog nga mga ngabil, “Ginoo, kon dinhi pa ikaw dili unta mamatay ang akong igsoon.” Ang tiyabaw sa mga nagbalata sakit alang kaniya; kay siya nangandoy alang sa pipila ka mga hinay nga mga pulong kauban ni Jesus. Apan siya nasayud sa kasina ug pangabugho nga gimahal sa mga kasingkasing sa pipila nga presente batok kang Kristo, ug siya napugngan gikan sa hupong nga pagpadayag sa iyang kasubo.

“Sa pagkakita ni Jesus kaniya nga naghilak, ug sa mga Judeo nga nangabut uban kaniya nga nanaghilak usab, siya miluom diha sa iyang espiritu ug naguol.” Siya mibasa sa mga kasingkasing sa tanan nga nanagkatigum. Siya nakakita nga uban sa daghan, kon unsa ang milabay ingon nga pagpasundayag sa kasubo usa lang ka pagpakaaron-ingon. Siya nasayud sa pipila diha sa pundok, karon nagpakita sa salingkapaw nga kasubo, sa dili madugay moplano sa kamatayon, dili lamang sa gamhanan nga magbubuhat sa milagro, apan sa usa nga gibanhaw gikan sa mga minatay. Si Kristo maka-arang unta pagbukas gikan kanila sa bisti sa salingkapaw nga kasubo. Apan Iyang gipugngan ang Iyang matarung nga kasuko. Ang mga pulong nga Iyang ikasulti sa tanan nga kamatuoran, wala Siya mosulti tungod sa hinigugma nga nagaluhod sa Iyang tiilan diha sa kagulan-anan, nga sa matuod mituo Kaniya.

[758]

“Hain ba ninyo siya ibutang?” Siya nangutana. “Ug sila miingon kaniya, Ginoo, aria ug tan-awa.” Dungan sila nga miadto sa lubnganan. Usa ka makasusubo nga talan-awon. Si Lazaro hinigugma kaayo, ug ang iyang mga igsoon mihilak alang kaniya uban sa nasi-ak nga mga kasingkasing, samtang kadtong iyang mga higala misagol sa ilang mga luha kauban sa nanagbangotan nga mga igsuong babaye. Tungod niining tawhanong kalibug, ug sa kamatuoran nga ang sinakit nga mga higala makabangotan ibabaw sa namatay samtang ang Manluluwas sa kalibutan nagbarug, — “Si Jesus mihilak.” Bisan tuod Siya Anak sa Dios, apan bisan pa mikuha Siya sa tawhanong kinaiya, ug Siya natandog sa tawhanong kasub-anan. Ang Iyang maloloton, maloloy-ong kasingkasing kanunay mapukaw

sa simpatiya pinaagi sa pagantus. Siya mihilak kauban niadtong nanghilak, ug magkalipay kauban niadtong nangalipay.

Apan dili lamang tungod sa Iyang tawhanong kaluoy kauban kang Maria ug Marta nga si Jesus mihilak. Sa Iyang mga luha adunay kasub-anan nga labaw ka taas sa tawhanong kasub-anan maingon sa langit nga taas pa sa yuta; si Kristo wala mohilak alang kang Lazaro; kay hapit na Niya tawga gikan sa lubnganan. Siya mihilak tungod kay daghan niadtong nanagbangotan karon alang kang Lazaro sa dili madugay moplano sa kamatayon Niya nga mao ang pagkabanhaw ug ang kinabuhi. Apan daw unsa ka walay arang sa mga dili matinuon nga mga Judeo sa pagsabut sa Iyang mga luha! Ang uban, nga makakita lang sa wala nay lain kay sa kahimtang sa gawas sa talanawon atubangan Niya ingon nga hinungdan sa Iyang kasubo, miingon sa hinay, “Tan-awa, pagkadaku gayud sa iyang paghigugma kaniya.” Ang uban, naninguha sa paghulog sa binhi sa walay pagtuo diha sa mga kasingkasing niadtong presente, miingon sa mabiay-biayon, “Dili ba kini siya nga maoy makapabuka sa mga mata sa buta, makahimo usab unta aron dili mamatay si Lazaro?” Kon diha pa sa gahum ni Kristo ang pagluwas kang Lazaro, nganong Iyang gitugotan nga mamatay?

[759]

Uban sa matagnaong mata si Kristo nakakita sa pag-dumot sa mga Fariseo ug mga Saduseo. Siya nasayud nga sila nanagplano nga daan sa Iyang kamatayon. Siya nahibalo nga pipila kanila karon sayag nga may simpatiya apan dili madugay mosira batok kanila ang pultahan sa paglaum ug sa mga ganghaan sa ciudad sa Dios. Usa ka talan-awon hapit nang mahitabo, sa Iyang pagpaubos ug paglansang, nga mosangput sa paglaglag sa Jerusalem, ug nianang panahona walay magbalata alang sa mga patay. Ang kastigo nga modangat sa Jerusalem sa tataw gipakita sa atubangan Niya. Iyang nakita ang Jerusalem nga gilibutan sa mga sundalong Romanhon. Siya nasayud nga daghan karon nga naghilak alang kang Lazaro mamatay sa pagsulong sa ciudad, ug nga sa ilang kamatayon walay paglaum.

Dili lamang tungod sa talan-awon sa Iyang atubangan nga si Kristo mihilak. Ang gibug-aton sa kasubo sa katuigan diha sa ibabaw Niya. Iyang nakita ang makalilisang nga mga sangputanan sa paglapas sa balaod. Iyang nakita nga sa kasaysayan sa kalibutan, sugod sa kamatayon ni Abel, ang pagpakig-away taliwala sa maayo

[760] ug dautan walay puas. Naglantaw ngadto sa mga katuigan nga umalabut, Iyang nakita ang pag-antus ug kasub-anan, mga luha ug kamatayon nga maoy mahimong pahat sa mga tawo. Ang Iyang kasingkaisng nalagbasan sa kasakit sa tawhanong familia sa tanang katuigan ug sa tanang kayutaan. Ang mga kaalaut sa makasasala nga rasa bug-at sa kalag, ug ang tuburan sa Iyang mga luha nabuak samtang Siya nangandoy sa paghupay sa ilang kalibug.

“Si Jesus nga miluom pag-usab miduol sa lubong.” Si Lazaro gipahiluna sa usa ka lungib sa bato, ug usa ka dakung bato gibutang sa pultahan. “Kuhaa ninyo ang bato,” si Kristo miingon. Naghuhuna nga Siya buot lang motan-aw sa minatay, si Marta misupak, nga nagaingon nga ang lawas gilubong sulod na sa upat ka adlaw, ug ang pagkadunot nagsugod na sa iyang pagbuhat. Kini nga pahayag, gihimo sa wala pa banhawa si Lazaro, wala gayud magabilin sa luna alang sa mga kaaway ni Kristo sa pag-ingon nga usa ka limbong gihimo. Sa nangagi ang mga Fariseo nagpalakaw mga bakak nga mga pahayag mahitungod sa labing katingalahan nga mga pagpakita sa gahum sa Dios. Sa pagbanhaw ni Kristo sa anak nga babaye ni Jairo, Siya nakaingon, “Ang bata wala mamatay, kon dili nagakatulog.” Mar. 5:39. Maingon nga siya nagkasakit lang sa mubo nga panahon, ug gibanhaw dayon human sa kamatayon, ang mga Fariseo mipahayag nga ang bata wala mamatay; nga si Kristo sa Iyang kaugalingon nakaingon nga siya natulog lang. Sila nagsulay sa pagpakita nga si Kristo dili makaayo sa balatian, nga adunay limbong sa Iyang mga milagro. Apan niini nga kaso, walay makaglimod nga si Lazaro namatay.

Kon ang Ginoo hapit na mobuhat sa usa ka bulohaton si Satanas molihok sa usa ka tawo sa pagsupak. “Kuhaa ninyo ang bato,” si Kristo miingon. Kon ma-arangan, andama ang dalan sa Akong pagbuhat. Apan ang positibo ug ambisyoso nga kinaiya ni Marta miangkon sa iyang kaugalingon. Dili siya buot nga ang nagkadunot nga lawas ipakita pa. Ang tawhanong kasingkasing mahinay mosabut sa mga pulong ni Kristo, ug ang pagtuo ni Marta wala makakuha sa matuod nga kahulogan sa Iyang saad.

[761] Si Kristo mibadlong kang Marta, apan ang Iyang mga pulong gisulti sa tumang kalumo. “Wala ba ako mag-ingon kanimo, nga kon motuo ikaw, makita mo ang himaya sa Dios?” Nganong magduhaduha ka mahitungod sa Akong gahum? Nganong mangatarun-

gan ka supak sa Akong gikinahanglan? Saligi ang Akong mga pulong. Kon ikaw motuo, ikaw makakita sa himaya sa Dios. Ang mga imposibli nga natural dili makasanta sa buhat sa Usa nga labing gamhanan. Ang pagduhaduha ug pagkawalay pagtuo dili maoy pagkamapainubsanon. Ang walay reserba nga pagtuo diha sa pulong ni Kristo mao ang matuod nga pagkamapainubsanon, matuod nga pagtugyan sa kaugalingon.

“Kuhaa ninyo ang bato.” Si Kristo makasugo unta sa bato nga mohawa, ug kana mosugot sa Iyang tingog. Siya unta makasugo sa mga manulonda nga suod Kaniya sa paghimo niini. Sa Iyang pagsugo, ang dili makita nga mga kamot mokuha sa bato. Apan kini kuhaon sa tawhanong mga kamot. Sa ingon niana si Kristo mopakita nga tawhanon makigalayon sa diosnon. Kon unsa ang mahimo sa tawhanong gahum, ang diosnong gahum wala tawga sa pagbuhat. Ang Dios dili mosikway sa tabang sa tawo. Siya magapalig-on kaniya, makigalayon kaniya samtang siya mogunit sa mga gahum ug mga katakus gihatag kaniya.

Ang sugo gituman. Ang bato gipaligid. Ang tanang butang gihimo sa dayag ug tinuyo. Ang tanan gihatagan sa usa ka higayon sa pagtan-aw nga walay limbong nga gihimo. Didto naghay-ad ang lawas ni Lazaro diha sa batoon nga lungib, bugnaw ug hilum sa kamatayon. Ang tiyabaw sa mga nagbalata nahilum. Nahikurat ug nagpaabut, ang pundok nga nagbarug libut sa lubnganan, nagpaabut kon unsay mosunod.

Kalma si Kristo nagbarug atubangan sa lubnganan. Usa ka bal-aan nga solemni diha sa tanan nga nanambong. Si Kristo miduol sa lubnganan. Gi-iyahat ang Iyang mga mata sa langit, Siya miingon, “Amahan, nagpasalamat ako kanimo nga gipamatian mo ako.” Wala madugay human niini, ang mga kaaway ni Kristo nagsumbong Kaniya sa pasipala, ug namunit sa mga bato aron pagbato Kaniya tungod kay Siya naga-angkon nga Anak sa Dios. Sila nagsumbong Kaniya sa paghimo sa mga milagro pinaagi sa gahum ni Satanas. Apan dinhi si Kristo nag-angkon sa Dios ingon nga Iyang Amahan, ug uban sa hingpit nga pagsalig mipahayag nga Siya Anak sa Dios.

Sa tanan nga Iyang gihimo, si Kristo nakigalayon sa Iyang Amahan. Kanunay Siya nagmaminatngonon sa paghimo nga tataw nga wala Siya nagbuhat nga naglain; pinaagi sa pagtuo ug pag-ampo nga Siya naghimo sa Iyang mga milagro. Si Kristo naghandum sa tanan

sa paghibalo sa Iyang relasyon kauban sa Amahan. “Amahan,” Siya miingon, “nagpasalamat ako kanimo nga gipamatian mo ako. Ako nahibalo nga ikaw mamati kanako sa kanunay; apan gipamulong kini tungod sa panon sa katawhan nga naga-alirong, aron sila motuo nga ikaw mao ang nagpadala kanako.” Dinhi ang mga tinon-an ug ang katawhan gihatagan sa labing makapadani nga kamatuoran mahitungod sa relasyon taliwala ni Kristo ug sa Dios. Sila pakitaon nga ang pag-angkon ni Kristo dili usa ka limbong.

[763] “Ug sa nakasulti na siya niini, siya misinggit sa makusog nga tingog nga nagaingon, Lazaro gula ngari.” Ang Iyang tingog, klaro ug midulot, milagbas sa dalunggan sa namatay. Samtang Siya misulti, ang pagkadios mikidlat sulod sa tawhanon. Sa Iyang nawong, nga nahayagan pinaagi sa himaya sa Dios, ang mga tawo nakakita sa pasalig sa Iyang gahum. Ang matag mata nalansang sa pultahan sa lungib. Ang matag dalunggan gikiling arong pagdakup sa labing diutay nga saba. Uban sa mainiton ug sa mayugotong kasubit nagpaabut ang tanan sa sulay sa pagkadios ni Kristo, ang kamatuoran nga mopalig-on sa Iyang pag angkon nga Anak sa Dios, kon sa pagpalong sa paglaum sa wala nay katapusan.

Adunay pagkisaw sa hilum nga lubnganan, ug siya nga patay mitindog sa pultahan sa lubnganan. Ang iyang lihok nabalda sa mga bisti sa lubnganan diin siya gihaya, ug si Kristo miingon sa nahibulong nga mga magtatan-aw, “Badbari ninyo siya, ug palakta siya.” Usab sila gipakitaan nga ang tawhanong magbubuhat maki-galayon kauban sa Dios. Ang tawhanong mobuhay alang sa tawo. Si Lazaro gibuhian ug nagtindog atubangan sa katawhan, dili usa nga nagluspada sa balatian, ug uban sa luya, nagsingkisingki nga mga tuhod, apan ingon sa usa ka tawo nga diha sa labing maayo sa iyang kinabuhi, ug sa kusog sa usa ka dungganon nga pagkatawo. Ang iyang mga mata misilaw uban sa kalantip ug uban sa gugma alang sa iyang Manunubos. Siya miyaub sa pagsimba kang Jesus nga tiilan.

Ang mga magtatan-aw sa sinugdan wala makatingog uban sa kahibulong. Unya dihay misunod nga dili ikagsaysay nga talanawon sa pagkalipay ug pagpasalamat. Ang mga igsuong babaye midawat sa ilang igsuon balik sa kinabuhi ingon nga gasa sa Dios, ug uban sa mga luha sa kalipay sila dili makatanud pagpahayag sa pasalamat sa Manunubos. Apan samtang ang igsuong lalaki, mga igsuong babaye, ug kahigalaan sa nagkalipay niini nga panaghiusa,

si Jesus mipahawa sa dapit. Sa dihang nangita sila sa Maghahatag sa kinabuhi, wala na Siya din ha

[764]

Mga Pagbanhig sa mga Saserdoti

Ang Betania duol kaayo sa Jerusalem nga ang balita sa pagkabanhaw ni Lazaro dali kaayong midangat sa ciudad. Pinaagi sa mga espiya nga nakasaksi sa milagro ang mga Judeong pangulo dali kaayong nakabaton sa mga kamatuoran. Usa ka tigum sa Sanhedrin gitawag dayon aron pagdisidir kon unsay buhaton. Si Kristo karon sa hingpit nagpakita sa Iyang pagmando sa kamatayon ug lubnganan. Kana nga daku nga milagro mao ang purongpurong nga kamatuoran nga gitanyag sa Dios ngadto sa mga tawo nga Iyang gikapadala ang Iyang Anak ngadto sa kalibutan alang sa ilang kaluwasan. Usa ka pagpasundayag sa diosnong gahum paigo nga modani sa matag hunahuna nga nailalum sa pagmando sa katarungan ug nahayagan nga tanlag. Daghan nga nakasaksi sa pagkabanhaw ni Lazaro nahatud sa pagtuo kang Jesus. Apan ang pagdumot sa mga saserdoti batok Kaniya misamot. Sila misalikway sa minus nga kamatuoran sa Iyang pagkadios, ug sila nangapungot lamang niining bag-ong milagro. Ang patay gibanhaw sa hingpit nga kahayag sa adlaw, ug sa atubangan sa pundok sa mga saksi. Walay limbong nga makasaysay pagwala sa kamatuoran. Tungod niini nga kamatuoran ang pagdumot sa mga saserdoti misamot nga igpapatay. Sila disidido na kaayo nga mopahunong sa buhat ni Kristo.

[765]

Ang mga Saduseo, bisan dili uyon kang Kristo, wala kaayo mapuno sa kaligutgut batok Kaniya kay sa mga Fariseo. Ang ilang pagdumot wala sukad mahimong labi ka pait. Apan sila karon mapuno sa kalisang. Wala sila motuo sa pagkabanhaw sa mga minatay. Nagpagula sa gitawag nga siyensiya, sila nangatarungan nga usa ka dili gayud mahimo ang pagbanhaw sa usa ka patay nga lawas ngadto sa kinabuhi. Apan pinaagi sa pipila ka mga pulong gikan kang Kristo ang ilang teoriya gibungkag. Sila gipakita nga walay alamag sa mga Kasulatan ug sa gahum sa Dios. Wala sila makakita sa posibilidad sa pagwala sa impresyon nga nahimo sa mga tawo pinaagi sa milagro. Unsaon sa mga tawo pagtalikod gikan Kaniya nga nakadaug sa pagkuha sa lubnganan sa iyang minatay? Mga

bakak nga mga report gisabwag, apan ang milagro dili ikaglimod, ug unsaon pagsumpo sa iyang sangputanan wala sila masayud. Kutob dinhi ang mga Saduseo wala mopadasig sa piano sa pagpatay kang Kristo. Apan human sa pagkabanhaw ni Lazaro sila midisidir nga pinaagi lamang sa Iyang kamatayon nga ang Iyang walay kokahadlok nga pagkondenar kanila mapahunong.

Ang mga Fariseo nagtuo sa pagkabanhaw, ug sila walay mahimo gawas sa pagkakita nga kini nga milagro maoy usa ka kamatuoran nga ang Mesias anaa sa taliwala nila. Apan sila kanunay gayud nagsupak sa buhat ni Kristo. Gikan pa sa sinugdan sila nagdumot Kaniya tungod kay Iyang gitukas ang ilang salingkapaw nga mga pagkaaron-ingnon. Siya miwakli sa kupo sa estrikto nga mga tulomanon diin ilalum niini natago ang pagkadaut moral. Ang putli nga tinuhoan nga Iyang gikatudlo nagkondenar sa ilang walay sulod nga mga pag-angkon sa pagkadiosnon. Sila giuhaw sa pagpanimalus Kaniya alang sa Iyang tumong nga mga pagbadlong. Sila misulay sa pagpasuko Kaniya aron sa pagsulti kon pagbuhat usa ka butang nga makahatag kanilag higayon sa pagkondenar Kaniya. Daghang mga panahon sila nangahas sa pagbato Kaniya, apan Siya sa hilum mipahawa, ug wala na sila makakita Kaniya.

[766]

Ang mga milagro nga Iyang gihimo sa Adlawng Igpapahulay ang tanan alang sa paghupay sa masakiton, apan ang mga Fariseo naninguha sa pagkondenar Kaniya ingon nga maglalapas sa Adlawng Igpapahulay. Sila misulay sa pagpadasig sa mga sumosunod ni Herodes batok Kaniya. Sila nagrepresentar nga Siya naninguha sa pagtukod sa usa ka kaatbang nga ginharian, ug nakigsabutsabut kanila kon unsaon pagpatay Kaniya. Aron sa pagpadasig sa mga Romanhon batok Kaniya, sila nagrepresentar Kaniya ingon nga nagsulay sa paglaglag sa ilang awtoridad. Sila misulay sa matag pantalia aron pagputol Kaniya sa pag-inpluwensia sa katawhan. Apan hangtud niini ang ilang mga pangahas nasanta. Ang panon sa katawhan nga nakasaksi sa Iyang mga buhat sa kaluoy ug nakabati sa Iyang putli ug balaan nga mga pagtulon-an nasayud nga kini dili mga buhat ug mga pulong sa usa ka maglalapas sa Adlawng Igpapahulay kon usa ka magpapasipala. Bisan pa gani ang mga opisyaales nga gipadala sa mga Fariseo nabuyoan sa Iyang mga pulong nga dili sila maka-arang pagdakup Kaniya. Sa ilang pagkawala nay mahimo ang mga Judeo sa katapusan nagpagula sa usa ka sugo nga bisan

kinsang tawo nga mo-angkon sa pagtuo diha kang Jesus papahawaon sa sinagoga.

[767] Busa, samtang ang mga saserdoti, mga pangulo, ug mga tigulang nagtigum alang sa panagsabut, maoy ilang natakdoan nga pagyugot ang pagpahilum Kaniya nga nakahimo sa maong katingalahang mga buhat nga ang tanang mga tawo nahibulong. Ang mga Fariseo ug mga Saduseo labi nang nahiusa kay sukad kaniadto. Kanhi nabahin, sila nahimong usa sa ilang pagsupak kang Kristo. Si Nikodemo ug si Jose nakahimo, sa miaging mga konsilyo, pagsanta sa kondensasyon ni Jesus, ug tungod niini nga katarungan wala na sila karon tawga. Dinhay mga presente sa konsilyo uban nga mga inila nga mga tawo nga mituo kang Jesus, apan ang ilang kabuyoan walay nahimo batok sa dautan ug tuyo nga mga Fariseo.

Apan bisan pa ang mga sakup sa konsilyo wala tanan magkauyon. Ang Sanhedrin niining panahona dili usa ka ligal nga katiguman. Nagpabilin lamang kini tungod sa pagtugot. Ang pipila sa ilang gidaghanon misupak sa kaalam sa pagpapatay kang Kristo. Sila nangahadlok nga kini mopadasig sa usa ka pagsupil taliwala sa katawhan, makapahimo sa mga Romanhon sa pagpugong sa mga kaayohan gikan sa mga saserdoti, ug pagbawi gikan kanila sa gahum nga ila gihapon nga gihuptan. Ang mga Saduseo nahiusa sa ilang pagdumot kang Kristo, apan sila hilig sa pagkamaminatngonon sa ilang mga panlihok, nagakahadlok nga ang mga Romanhon motongina kanila sa ilang taas nga baruganan.

[768] Niini nga konsilyo, nagkatigum sa pagplano sa kamatayon ni Kristo, ang Saksi presente nga nakabati sa mapahitas-on nga mga pulong ni Nabukodonosor, nga misaksi sa madiosdioson nga fiesta ni Belsasar, nga presente sa diha nga si Kristo diha sa Nazaret ug mi-anunsio sa Iyang kaugalingon nga mao ang Usa nga Dinihog. Kini nga Saksi karon nagpasantup sa mga pangulo sa buhat nga ilang ginahimo. Mga hitabo diha sa kinabuhi ni Kristo migimaw atubangan nila uban sa katataw nga nakapalisang kanila. Sila nahinumdom sa talan-awon sa templo, sa diha nga si Jesus, nianang panahona bata nga napulog duha ang panuigon, nagbarug atubangan sa mga doktor sa balaod, nangutana kanila sa mga pangutana nga sila nangahibulong. Ang milagro nga bag-o pa lamang gihimo nagsaksi nga si Jesus wala lay lain gawas nga Anak sa Dios. Sa ilang matuod nga kahulogan, ang Daang Tugon nga Kasulatan mahitungod kang

Kristo mikilab sa ilang mga hunahuna. Nalibug ug nasamok, ang mga pangulo nangutana, “Unsay atong buhaton?” Adunay pagkabahin sa konsilyo. Ilalum sa pagpasantup sa Espiritu Santo, ang mga saserdoti ug mga pangulo dili makapawala sa konbeksyon nga sila nakig-away batok sa Dios.

Samtang ang konsilyo diha sa kinatas-an sa iyang kalibug, si Caipas ang hataas nga saserdoti mitindog. Si Caipas usa ka garboso ug bangis nga tawo, maharhari-on ug dili matinuguton. Kauban sa iyang mga kaparintihan mao ang mga Saduseo, garboso, isug, tamhangan, puno sa ambisyon ug bangis, nga ilang gitagoan sa ilalum sa usa ka bisti sa salingkapaw nga pagkamatarung. Si Caipas nakatuon sa mga tagna, ug bisan tuod walay alamag sa ilang matuod nga kahulogan, siya misulti uban sa dakung awtoridad ug pasalig: “Kamo walay alamag, kamo wala gani makasabut nga maayo alang kaninyo nga usa lamang ka tawo ang mamatay alang sa katawhan, ug nga dili ang tibuok nasud maoy pagalaglagon.” Bisan pa kon si Jesus walay sala, nag-aghat ang hataas nga saserdoti, Siya kinahanglan patyon. Siya samokan, nagdani sa katawhan ngadto sa Iyang kaugalingon, ug nagapaminos sa awtoridad sa mga pangulo. Siya usa lang; maayo alang Kaniya nga mamatay kay sa ang awtoridad sa mga pangulo maluya. Kon ang mga katawhan mawad-an sa pagsalig sa ilang mga pangulo, ang gahum nasudnon malaglag. Si Caipas mi-aghat nga human niini nga milagro ang mga sumosunod ni Jesus hayon nga mosupil. Ang mga Romanhon manganhi, siya miingon, ug sirhan ang atong templo, ug wala-on ang atong mga balaod, ug laglagon kita ingon nga nasud. Unsay bili sa kinabuhi niining taga-Galilea kon itandi sa kinabuhi sa nasud? Kon Siya mobabag sa dalan sa kaayohan sa Israel, dili ba usa ka pag-alagad sa Dios ang pagpapahawa Kaniya? Maayo pa nga ang usa ka tawo mamatay kay sa tibuok nasud malaglag.

[769]

Sa pagpahayag nga usa ka tawo kinahanglan magpakamatay alang sa nasud, si Caipas nagpakita nga siya adunay diutayng kahibalo sa mga tagna, bisan tuod ug kinutohan. Apan si Juan, sa iyang rekord sa talan-awon, mikuha sa tagna, ug gipakita ang iyang lapad ug lalum nga kahulogan. Siya miingon, “Dili alang sa nasud lamang, kon dili usab sa pagtigum aron magkahiusa ang nagakatibulaag nga mga anak sa Dios.” Daw unsa ka binuta ang pag-ila sa garbosong Caipas ang buhat sa Manunubos!

Sa mga ngabil ni Caipas kining labing bililhong ka-matuoran nahimong usa ka bakak. Ang polisia nga iyang gipasiugdahan gipasikad sa usa ka prinsipio nga gihulaman sa mga diwatahan. Taliwala sa mga diwatahan, ang hanap nga pag-ila nga ang usa kinahanglan mamatay alang sa katawhan nagahatud sa paghalad mga tawhanong mga halad. Busa si Caipas nagsugyut pinaagi sa sakripisyo ni Jesus maluwas ang sad-an nga nasud, dili gikan sa paglapas, apan diha sa paglapas, aron sila makapadayon sa sala. Ug pinaagi sa iyang pangatarungan siya naghunahuna sa paghilum sa mga protesta niadtong mangahas pag-ingon nga hangtud karon wala pay butang nga takus sa kamatayon nga nakaplagnan diha kang Jesus.

[770]

Niini nga konsilyo ang mga kaaway ni Kristo natan-dog pag-ayo. Ang Espiritu Santo nakapasantup sa ilang mga hunahuna. Apan si Satanas nanlimbasug sa pagmando kanila. Siya mi-aghat sa ilang pagtagad sa mga kadaut nga ilang giantus tungod kang Kristo. Daw unsa ka diutay ang Iyang pagpasidungog sa ilang pagkamatarung. Siya mipresentar sa usa ka pagkamatarung nga labi pa ka daku, nga ang tanan nga mangahimong anak sa Dios kinahanglan makabaton. Wala magtagad sa ilang mga forma ug mga seremoniya, Siya nagdasig sa mga makasasala sa pag-adto diritso sa Dios ingon nga usa ka maloloy-ong Amahan, ug ipahibalo ang ilang mga kinahanglan. Busa, sa ilang hunahuna, Siya naghiklin sa pagkasaserdoti. Siya midumili sa pag-ila sa teolohiya sa mga tunghaan sa magtutudlo. Siya mipadayag sa dautan nga mga pagginawi sa mga saserdoti ug dili na matabang midaut sa ilang kabuyoan. Siya nakadaut sa sangputanan sa ilang mga sanglitanan ug mga tradisyon, nga nagapahayag nga bisan sila nagpatuman sa estrikto sa balaod sa mga tulomanon, sila nagwala sa balaod sa Dios. Kining tanan karon gidala ni Satanas sa ilang mga hunahuna.

Si Satanas nagsulti kanila nga aron mapatunhay ang ilang awtoridad, sila kinahanglan ipapatay si Jesus. Kini nga tambag ilang gisunod. Ang kamatuoran nga sila mawad-an sa gahum nga ilang gigamit, igo, sa ilang hunahuna, nga katarungan sa pagdangat sa usa ka disisyon. Gawas sa pipila nga wala mangahas sa pagpadayag sa ilang mga hunahuna, ang Sanhedrin midawat sa mga pulong ni Caipas ingon nga pulong sa Dios. Pahulay miabut sa konsilyo; ang kaguliyang miundang. Sila midisidir sa pagpatay kang Kristo sa unang bintaha nga kahigayonan. Diha sa pagsalikway sa kamatuoran

sa pagkadios ni Jesus, kining mga saserdoti ug mga pangulo nagsira sa ilang mga kaugalingon diha sa dili madotdot nga kangitngit. Sila midangat sa bug-os ilalum sa pagmando ni Satanas, padalion pinaagi niya diha sa ngilit sa walay katapusang kalaglagan. Apan hilabihan ang pagkalimbong nila nga sila nangahimuot sa ilang mga kaugalingon. Sila nag-isip sa ilang mga kaugalingon ingon nga mga makanasudnon, nga naninguha sa kaluwasan sa nasud.

[771]

Ang Sanhedrin nahadlok, bisan pa, sa pagkuha sa harsharas nga mga lihok batok kang Jesus, basin kon ang katawhan mahimong mangasuko, ug ang kabangis nga gihunahuna ngadto Kaniya tingalig mahulog kanila. Niini nga katarungan ang konsilyo naglangan sa paghimo sa silot nga ilang nahukman na. Ang Manunubos nakasabut sa mga pagbanhig sa mga saserdoti. Siya nahibalo nga sila nangandoy sa pagkuha Kaniya, ug nga ang ilang tuyo sa dili madugay mahimo. Apan dili Niya dapit ang pagpadali sa krisis, ug nga Siya mipahawa sa rehiyon, nagdala sa mga tinon-an uban Kaniya. Busa pinaagi sa Iyang kaugalingong howaranan si Jesus mipatuman pagusab sa pahamatngon Iyang gikahatag sa mga tinon-an, “Sa diha nga lutoson kamo nila sa usa ka lungsod, pangagiw kamo ngadto sa sunod nga lungsod.” Mat. 10:23. Adunay usa ka lapad nga kaumhan diin sila makabuhat alang sa kaluwasan sa mga kalag; ug gawas ang liyaltad ngadto Kaniya ang gikinahanglan, ang mga ulipon sa Ginoo dili mopahamutang sa ilang mga kinabuhi sa katalagman.

Si Jesus karon nakahatag tulo ka tuig sa paghago sa katilingban ngadto sa kalibutan. Ang Iyang howaranan sa pagsalikway-sa-kaugalingon ug walay personal intiris sa pagkamahinatagon diha sa ilang atubangan. Ang Iyang kinabuhi sa kaputli, sa pag-antus ug debosyon, nailhan sa tanan. Apan bisan pa kining mubo nga panahon nga tulo ka tuig sama ka taas sa gidugayon nga ang kalibutan maka-antus sa presensia sa Iyang Manunubos.

[772]

Ang Iyang kinabuhi usa sa paglutos ug pag-insulto. Gi-abug gikan sa Betlehem sa usa ka abughoan nga hari, gisalikway sa Iyang kaugalingong katawhan sa Nazaret, gikondenar sa kamatayon nga walay hinungdan, si Jesus, uban sa Iyang pipila ka mga sumosunod, nakakaplag sa usa ka temporario nga dalangpanan diha sa usa ka langyaw nga ciudad. Siya nga sa kanunay natandog sa tawhanong pagka-alaut, nga nakaayo sa mga masakiton, nakauli sa igtatan-aw

sa mga buta, igdulog sa mga bungol, ug sinultihan sa mga amang, nga nagpakaon sa gigutom ug naglipay sa mga naguol, gi-abug gikan sa katawhan nga Iyang gihagoan sa pagluwas. Siya nga milakaw sa balorong kadagatan, ug pinaagi sa usa ka pulong nga mipahilum sa nasuko nga dinagook, nga nagpagula sa mga yawa nga sa ilang pagpahawa miila Kaniya nga Anak sa Dios, nga mipukaw sa mga pagkatulog sa mga minatay, nga nakapa-ugdok sa linibo pinaagi sa Iyang mga pulong sa kaalam, wala makaduol sa mga kasingkasing niadtong nangabutaan sa daan nga dautang hunahuna ug pagdumot, ug sa kagahi misalikway sa kahayag.

[773]

Ang Balaod sa Bag-ong Ginharian

Ang panahon sa Pasko nagkaduol, ug usab si Jesus miliso paingon sa Jerusalem. Sa Iyang kasingkasing mao ang pakigdait hingpit nga pagkausa kauban sa kabubuton sa Amahan, ug uban sa ikag nga mga lakang Siya mipadayon paingon sa dapit nga sakripisyoan. Apan ang pagbati sa usa ka tinago, sa pagduhaduha ug kahadlok, mianha sa mga tinon-an. Ang Manunubos “nag-una kanila; ug nahibulong sila; ug nangahadlok ang mga nanagsunod.”

Usab si Kristo mitawag sa napulog duha ngadto Ka-niya, ug uban sa labi ka daku nga pagkasibo kay kaniadto, Iyang gibukas kanila ang pagtugyan Kaniya ug Iyang pag-antus. “Tan-awa,” Siya miingon, “nagatungas kita padulong sa Jerusalem, ug pagatumanon na ang tanang butang nga gisulat sa mga profeta mahitungod sa Anak sa Tawo. Kay siya igatugyan ngadto sa mga Gentil, ug pagabugalbugalan ug pakaulawan ug pagalud-an: siya ilang pagahampakon, ug pagapatyon: apan sa ikatulo ka adlaw, siya mabanhaw. Apan sila walay nasabtan niining mga butang: kining sultiha nalilong kanila, ug wala nila matugkad ang iyang buot ipasabut.”

Wala ba sila kanhi magpahayag sa bisan asa, “Ang ginharian sa langit haduol”? Wala ba si Kristo sa Iyang kaugalingon magsaad nga daghan ang molingkod kauban ni Abraham ug Isaac ug Jacob sa ginharian sa Dios? Wala ba Siya magsaad nga ang tanan nga mitalikod sa tanan tungod Kaniya makadawat usa ka gatus ka pilo niining kinabuhi-a, ug usa ka bahin sa Iyang ginharian? Ug wala ba Siya makahatag sa napulog duha sa pinasahi nga saad sa pinasahi nga katungdanan nga taas sa Iyang ginharian,—sa paglingkod sa mga trono magahukom sa napulog duha ka banay sa Israel? Bisan karon Siya nakaingon nga ang tanang mga butang nga gikasulat sa mga manalagna mahitungod Kaniya matuman. Ug wala ba ang mga manalagna magtagna sa himaya sa paghari sa Mesias? Sa kahayag niini nga mga hunahuna, ang Iyang mga pulong mahitungod sa pagtugyan, paglutos, ug kamatayon daw lubog ug dulom. Bisan

[774]

unsa nga mga kalisud nga mobabag, sila nanagtuo nga ang ginharian hapit na tukuron.

Si Juan ang anak ni Zebideo, maoy usa sa unang duha ka mga tinon-an nga misunod kang Jesus. Siya ug ang iyang igsuon nga si Jacobo kauban sa unang pundok nga mitalikod sa tanan alang sa Iyang serbisyo. Sa malipayon ilang gitalikdan ang puloy-anan ug mga kahigalaan aron sila makauban Kaniya; sila nakalakaw ug nakapakigsulti kauban Kaniya; sila uban Kaniya sa pribado sa puloyanan ug sa katiguman sa katilingban. Siya nakapakalma sa ilang mga kahadlok, nagluwas kanila gikan sa katalagman, naghupay sa ilang mga pag-antus, naglipay sa ilang kaguol, ug uban sa pailub ug pagkamaloloton nakatudlo kanila, hangtud ang ilang mga kasingkasing nadugtong kauban sa Iya, ug sa kainiton sa ilang gugma sila nangandoy nga mahimong duol kaayo Kaniya sa Iyang ginharian. Sa matag maarangan nga kahigayonan, si Juan mokuha sa iyang dapit sunod sa Manunubos, ug si Jacobo nangandoy nga pasidunggan uban sa sama ka suod nga kadugtongan Kaniya.

[775]

Ang ilang inahan usa ka sumosunod ni Kristo, ug mialagad Kaniya sa walay bayad sa iyang bahandi. Uban sa gugma ug ambisyon sa usa ka inahan alang sa iyang mga anak, siya nangibug alang kanila sa labing pinasidunggan nga dapit sa bag-ong ginharian. Alang niini siya nagdasig kanila sa paghangyo.

Dungan ang inahan ug duha ka mga anak miduol kang Jesus, nangayo nga Siya motugot sa paghatag sa usa ka hangyo nga ang ilang mga kasingkasing napahaluna na.

“Kay unsa bay gusto ninyong buhaton ko kaninyo?” Siya nangutana.

Ang inahan mitubag, “Ipahigayon nga kining akong duha ka anak magalingkod sulod sa imong ginharian, ang usa anha sa imong tuo ug ang usa anha sa imong wala.”

Si Jesus nagdumala kanila sa kamaloloton, wala magbadlong sa ilang kahakug sa pagpaninguha nga ipalabi kay sa ilang mga kaigsuonan. Siya mibasa sa ilang mga kasingkasing, Siya nasayud sa kalalum sa ilang pagkadugtong Kaniya. Ang ilang gugma dili lang ordinario nga tawhanong gugma; bisan tuod nahugawan sa pagkayutan-on sa tawhanong iliganan, kini usa ka naga-awas gikan sa tuburan sa Iyang makapatubos nga gugma. Siya dili mobadlong, apan mopalalum ug moputli. Siya miingon, “Makahimo ba kamo sa

pag-inom sa kopa nga akong gina-imnan, ug sa pagpabautismo sa bautismo nga ginabautismo kanako?” Sila nakahinumdom sa Iyang tinago nga mga pulong, nga nagatudlo sa pagsulay ug pag-antus, apan bisan pa mitubag nga masaligon, “Makahimo kami.” Sila mag-isip nga labing daku nga du- ngog ang pagmatuod sa ilang liyaltad pinaagi sa pagpakig-ambit sa tanan nga mahitabo sa ilang Ginoo. [776]

“Sa kopa nga akong ginaimnan mag-inom kamo, ug sa bautismo nga ginabautismo kanako pagabautismohan kamo,” Siya miingon; atubangan Niya usa ka krus inay usa ka trono, duha sa mga tulisan Iyang mga kauban sa Iyang tuo ug sa Iyang wala. Si Juan ug si Jacobo mo-ambit kauban sa ilang Agalon diha sa mga pag-antus; ang usa, una sa iyang mga kaigsuonan nga mamatay pinaagi sa espada; ang usa, kinadugayan nga moantus sa paghago, ug kaulawan ug paglutos.

“Apan ang paglingkod dapit sa akong tuo o sa akong wala,” Siya nagkanayon, “dili ako ang pagtugot, kini alang lamang kanila nga gikatagan-an niini sa akong Amahan.” Sa ginharian sa Dios, ang katungdanan dili makuha pinaagi sa pagpalabi. Dili kini mahagoan, ni madawat pinaagi sa hinarihari nga paghatag. Kini sangputanan sa kinaiya. Ang purongpurong ug trono mga timaan sa mga kahimtang nga nakab-ut; sila mga timaan sa pagdaug sa kaugalingon pinaagi sa atong Ginoong Jesu-Kristo.

Human niini, sa diha nga ang tinon-an nadala diha sa simpatiya kauban kang Kristo pinaagi sa pagpakig-uban sa Iyang mga pag-antus, ang Ginoo nagpadayag kang Juan unsa ang kahimtang sa pagkaduol sa ginharian Niya. “Ang magmadaugon,” si Kristo miingon, “pagatugotan ko sa paglingkod sa akong trono, uban kanako, maingon nga ako usab nagmadaugon, ug milingkod uban sa akong Amahan diha sa iyang trono.” “Siya nga magmadaugon akong pagahimuon nga haligi diha sa templo sa akong Dios; ug dili na siya magagula niini: ug igasulat ko diha kaniya ang ngalan sa akong Dios, . . . ug igasulat ko ang akong kaugalingong bag-o nga ngalan.” Pinadayag 3:21, 12. Busa si Pablo nga apostol misulat, “Kay ako karon igaula na ingon nga halad, ang panahon sa akong paggikan nahiabut na. Gibugno ko na ang maayong pakigbugno-ay, natapus ko na ang akong pagdalagan sa lumba, gikabantayan ko ang pagtuo: sukad karon adunay ginatagana alang kanako nga purongpurong sa [777]

pagkamatarung, nga niadto unyang adlaw iganti kanako sa Ginoo, ang matarung nga maghuhukom.” 2 Tim. 4:6-8.

Ang usa nga magatindog labing duol kang Kristo magamao siya nga sa yuta nakainom sa labi sa espiritu sa Iyang masakripisyohong gugma,—gugma “dili tigpagawal, dili tigpaburot, . . . dili maakop-akopon, dili masuk-anon o maligotguton” 1 Cor. 13:4, 5,—gugma nga nagapalihok sa tinon-an, maingon nga kini nagpalihok sa Ginoo, sa paghatag sa tanan, sa pagkinabuhi ug paghago ug pagsakripisyo, bisan ngadto sa kamatayon, alang sa pagluwas sa katawhan. Kini nga espiritu nakita sa kinabuhi ni Pablo. Siya miingon, “Kay alang kanako ang pagkabuhi mao si Kristo;” kay ang iyang kinabuhi nagpadayag kang Kristo ngadto sa mga tawo; “ug ang pagkamatay maoy pagdaug,” —pagdaug ngadto kang Kristo; ang kamatayon sa iyang kaugalingon magapadayag sa gahum sa Iyang grasia, ug motigum mga kalag ngadto Kaniya. “Ako magapasidungog kang Kristo dinhi sa akong lawas,” siya miingon, “bisan pa kon pinaagi sa kinabuhi o pinaagi sa kamatayon.” Filip. 1:21, 20.

Sa diha nga ang napulo nakadungog sa hangyo ni Jacobo ug ni Juan, wala sila mahimuot. Ang labing taas nga dapit sa ginharian mao lamang ang gitinguha sa matag usa kanila alang sa ilang kaugalingon, ug sila nangasuko nga ang duruha ka mga tinon-an nakabaton sa usa ka bintaha ibabaw kanila.

[778] Usab ang paglalisay kon kinsa ang labing daku daw napabalik, sa diha nga si Jesus, mitawag kanila ngadto Kaniya, miingon sa nasuko nga mga tinon-an, “Kamo nasayud nga ang mga gipanag-isip nga mga punoan sa mga Gentil nagapakaagalon ngadto kanila; ug ang ilang kadagkuan nagapakahari ngadto kanila. Apan kinahanglan dili kini mahitabo kaninyo.”

Sa mga ginharian niini nga kalibutan, ang katungdanan nagakahulogan nga pagpauswag sa kaugalingon. Ang katawhan gihunahuna nga nagpabilin alang sa kaayohan sa mga nagamando nga mga matang. Ang kabuyoan, kadato, edukasyon, maoy daghang mga paagi sa pagbaton sa pagmando sa mga masa alang sa paggamit sa mga pangulo. Ang taas nga mga matang sa katawhan mao ang mohunahuna, modisidir, mokalipay, ug momando; ang ubos maoy motuman ug moalagad. Ang tinuhoan, sama sa tanang butang, maoy usa ka butang nga awtoridad. Ang katawhan gipaabut nga motuo ug mokinabuhi ingon sa imando sa ilang mga labaw. Ang katungod sa

tawo ingon nga tawo, sa paghunahuna ug pagbuhat alang sa iyang kaugalingon, sa kinatibok-an wala ilha.

Si Kristo nagatukod sa usa ka ginharian sa lahi nga mga prinsipio. Siya nagtawag sa mga tawo, dili aron mahimong awtoridad, apan sa pag-alagad, ang mga kusgan mopas-an sa kaluyahon sa mga mahuyang. Gahum, katungdanan, talanton, edukasyon, nagabutang sa nakapanag-iya ilalum sa labing daku nga obligasyon sa pagalagad sa iyang isigkatawo. Sa bisan gani sa labing ubos sa mga tinon-an ni Kristo gikaingon, “Ang tanang mga butang alang kaninyo.” 2 Cor. 4:15.

“Kay ang Anak sa Tawo mianhi dili aron pagaalagaron kon dili sa pag-alagad ug sa paghatag sa iyang kinabuhi ingon nga lukat alang sa daghan.” Taliwala sa Iyang mga tinon-an si Kristo sa tanan nga kahulogan usa ka mag-aatiman, usa ka magpapas-an sa lulan. Siya miambit sa ilang kakabus, Siya miginawi sa pagsikway sa kaugalingon alang kanila, Siya nag-una kanila sa mga hanglas ug labing gansanggansangon nga mga dapit, ug dili madugay Iyang tapuson ang Iyang bulohaton sa yuta pinaagi sa paghatag sa Iyang kinabuhi. Ang prinsipio diin si Kristo nagpasikad sa Iyang lihoc maoy motukmod sa mga sakup sa iglesia nga mao ang Iyang lawas. Ang piano ug patukuranan sa kaluwasan mao ang gugma. Sa ginharian ni Kristo kadtong labing daku mao ang misunod sa howaranan nga Iyang gikahatag, ug magabuhat ingon nga mga magbalantay sa Iyang panon.

[779]

Ang mga pulong ni Pablo nagpadayag sa matuod nga dignidad ug dungog sa Kristohanong kinabuhi: “Kay bisan tuod ako gawas gikan sa tanang tawo, hinonoa nagapaulipon ako sa tanan,” “dili nga ginapangita ko ang akong kaugalingong kaayohan, kon dili ang kaayohan sa kadaghanan aron mangaluwas sila.” 1 Cor. 9:19; 10:33.

Sa mga butang sa tanlag ang kalag kinahanglan pasagdan nga dili but-an. Walay usa nga momando sa laing hunahuna, sa paghukom alang sa lain, ni mohatag sa iyang katungdanan. Ang Dios nagahatag sa matag kalag sa kagawasan sa paghunahuna, sa pagsunod sa iyang kaugalingong konbeksyon. “Sa ingon niana ang matag-usa kanato magahatag unyag husay ngadto sa Dios.” Walay usa nga may katungod sa pagwala sa iyang kaugalingon diha sa pagpakighiusa sa lain. Sa tanang mga butang diin ang prinsipio nahilakip, “kinahanglan ang matag-usa ka tawo adunay hingpit pagkadani diha sa iyang

kaugalingong hunahuna.” Rom. 14:5. Sa ginharian ni Kristo walay hinarihari nga pagpanglupig, ni pagpugos sa bisan unsang paagi. Ang mga manulonda sa langit dili moanhi sa yuta aron pagmando, ug pagkinahanglan sa pagsimba, apan ingon nga mga mensahiro sa kaluoy, sa pagpakigalayon kauban sa mga tawo sa pagtuboy sa katawhan.

Ang mga prinsipio ug mga pulong sa mga pagtulonan sa Manunubos, sa ilang diosnong katahum, nagpabilin diha sa handumanan sa hinigugma nga tinon-an. Hangtud sa iyang katapusang mga adlaw ang lulan sa pagpamatuod ni Juan sa mga iglesia mao, “Kay ang gipahibalo nga inyong nadungog sukad sa sinugdan mao kini nga kinahanglan maghigugmaay kita ang usa sa usa.” “Ug nahibaloan nato ang gugma pinaagi niini, kay siya mihatag man sa iyang kinabuhi sa pagpakamatay alang kanato; ug kinahanglan nga kita usab magahatag sa atong kinabuhi sa pagpakamatay alang sa mga igsoon.” 1 Juan 3:11, 16.

Mao kini ang espiritu nga naghari sa unang iglesia. Human sa pagbobo sa Espiritu Santo, “Ug sa katilingban sa mga nanagpanoo usa ra ang kasingkasing ug usa ra ang balatian: ug wala kanilay nag-ingon nga iya rang kaugalingon ang mga butang gihuptan.” “Ug wala kanilay nakabsan.” “Ug uban sa dakung gahum, ang mga apostoles nanagpamatuod sa pagkabanhaw sa Ginoong Jesus: ug daku ang grasya nga diha kaniiang tanan.” Buhat 4:32, 34, 33.

Zaqueo

Sa dalan paingon sa Jerusalem, “si Jesus misulod sa Jerico ug miagi niini.” Pipila ka milyas gikan sa Jordan, sa kasadpan nga kilid sa walog nga nagkatag diha sa usa ka patag, ang ciudad napahiluna taliwala sa kalunhaw sa tropika ug kalunhaw sa katahum. Uban sa iyang mga kahoyng palma ug tambok nga mga tanaman nga gibisbisan sa buhi nga mga tuburan, migilak sama sa esmeralda sa ibabaw sa anapog kabungturan ug awaaw nga mga bung-aw nga nagpataliwala sa Jerusalem ug sa ciudad sa kapatagan.

Daghan nga linya sa kargadong kamilyo paingon sa fiesta miagi sa Jerico. Ang ilang pag-abut kanunay usa ka panahon sa pagfiesta, apan karon labi pa ka lalum nga intiris mikutaw sa katawhan. Naila nga ang Magtutudlo sa Galilea nga bag-o pang mibanhaw kang Lazaro, diha sa kadaghanan; ug bisan pa nga mga hongihong andam na alang sa pagbanhig sa mga saserdoti, ang katawhan dasig kaayong mosimba Kaniya.

Ang Jerico usa sa mga dakbayan nga sa karaan gigahin alang sa mga saserdoti, ug niini nga panahon daghan nga mga saserdoti nga nanagpuyo didto. Apan ang dakbayan aduna usab mga pumopuyo nga daku kaayong kalahi sa mga kinaiya. Usa kini ka daku nga kinasang-an nga agianan sa mga magpapanaw, ug mga opisyaes nga Romanhon ug mga sundalo, uban ang mga dumuluong nga gikan sa nagkalainlaing mga dapit, makaplagan didto, samtang ang pagpanigum sa mga buhis sa aduana nakapahimo niini nga puloyanan sa mga maniningil sa buhis.

“Punoan sa mga maniningil sa buhis,” si Zaqueo usa ka Judeo, gidumtan pag-ayo sa isigka-Judeo. Ang iyang ranggo ug kadato maoy ganti sa usa ka profesyon nga ilang gidumtan ug giisip nga lain nga ngalan sa dili hustisya ug panikas. Apan ang dato nga opisyal sa aduana dili gayud hingpit nga gahi nga tawo sa kalibutan nga gihunahuna sa mga tawo nga mao siya. Ilalum sa panagway sa pagkakalibutanon ug garbo maoy usa ka kasingkasing nga sayon madani sa diosnong mga kabuyoan. Si Zaqueo nakabati kang Jesus.

[782]

Ang report sa Usa nga nagdumala sa Iyang kaugalingon uban sa kaluoy ug kortisiya ngadto sa mga sinalikway nga mga matang sa katawhan, nakaylap sa layo ug lapad. Niini nga pangulo sa mga maniningil sa buhis napukaw ang usa ka pangandoy alang sa labing maayo nga kinabuhi. Pipila lang ka milyas gikan sa Jerico, si Juan Bautista nakawali sa Jordan, ug si Zaqueo nakabati sa tawag sa paghinulsul. Ang pahamatngon ngadto sa mga maniningil sa buhis, “Ayaw na kamo paningil ug labaw sa gitugot kaninyo” Lucas 3: 13, bisan tuod sa gawas wala tagda, kini nakapasantup sa iyang huna-huna. Siya nahibalo sa mga Kasulatan, ug nakabig nga ang iyang pagginawi sayup. Karon, nakabati sa mga pulong gireport nga gikan sa dakung Magtutudlo, siya nagabati nga siya usa ka makasasala sa igtatan-aw sa Dios. Apan bisan pa unsay iyang nabatian gikan kang Jesus midagkut sa paglaum sa iyang kasingkasing. Ang paghinulsul, ang pagkausab sa kinabuhi, posibli, bisan kaniya; dili ba ang usa sa labing sinaligan nga tinon-an sa bag-ong Magtutudlo usa ka maniningil sa buhis? Si Zaqueo misugod dayon pagsunod sa konbeks- yon nga mihupot kaniya, ug paghimog pag-uli niadtong iyang mga nasad-an.

Siya nakasugod na sa pagsubay balik sa iyang mga lakang, sa diha ang balita milanog sa tibuok Jerico nga si Jesus mosulod sa lungsod. Si Zaqueo miyugot sa pagpakigkita Kaniya. Siya nagsugod sa pag-ila kon unsa ka pait ang mga bunga sa sala, ug daw unsa ka lisud ang dalan kaniya nga mosulay sa pagbalik gikan sa dalan sa sayup. Ang nasaypan pagsabut, ang pagahibalagon uban sa pagduda ug walay pagsalig diha sa paninguha sa pagtarung sa mga sayup, malisud pas-anon. Ang pangulo sa mga maniningil sa buhis nangandoy sa pagtan-aw sa nawong Kaniya kansang mga pulong nakadalag paglaum sa iyang kasingkasing.

Ang kadalanan gipunsisukan sa mga tawo, ug si Za-queo, nga mubog gitas-on, walay makita ibabaw sa ulo sa mga tawo. Walay usa nga mo-iway aron pagpaagi kaniya; busa, midalagan una sa mga panon, nag-adto sa usa ka lapad ug mga sanga nga kahoy, ang dato nga maniningil sa buhis mikatkat ug milingkod taliwala sa mga sanga, diin siya nakapanlantaw sa pasunding samtang kini miagi sa ubos. Ang panon nagkaduol, moagi kini, ug si Zaqueo mitan-aw uban sa ikag nga mga mata sa pag-ila sa usa ka hulagway nga iyang gihandum nga tanawon.

Taliwala sa mga pagsinggit sa mga saserdoti ug mga siyagit sa pag-abiabi gikan sa katawhan, kanang wala ikabungat nga handum sa pangulo sa mga maniningil sa buhis misulti sa kasingkasing ni Jesus. Sa kalit, tungod gayud sa kahoyng igira, usa ka pundok mihunong, ang pundok sa unahan ug sa layo, mihunong, ug Usa mi-iyahat sa itaas kansang tinan-awan nakabasa sa kalag. Hapit magduhaduha sa iyang mga igbalati, ang tawo didto sa kahoy nakabati niining mga pulong, “Zaqueo dumali ka pagkanaug, kay kinahanglan ako moabut sa imong balay karong adlaw.”

[784]

[785]

Ang mga katawhan mi-iway, ug si Zaqueo, nagalakaw ingon sa usa ka damgo, nag-una sa dalan ngadto sa iyang kaugalingong balay. Apan ang mga magtutudlo nanagtan-aw uban sa mga nawong nga nagdiyong ug nagbagotbot sa walay katagbawan ug pagyubit, “Misulod siya sa pag-abut diha sa balay sa usa ka tawong makasasala.” Si Zaqueo nahanaykan sa kalipay, nahibulong, ug nahilum sa gugma ug pagpaubos ni Kristo sa pagyukbo kaniya, nga dili gayud takus. Karon ang gugma ug liyaltad sa iyang bag-ong nakaplagaan nga Agalon mipabuka sa iyang mga ngabil. Siya mohimo sa iyang pagsugid ug paghinulsul sa katilingban.

Diha sa presensia sa katawhan, “Si Zaqueo mitindog ug miingon sa Ginoo, Tan-awa, Ginoo, ang katunga sa akong kabtangan ihatag ko sa mga kabus; ug kon ugaling diha man kanilay akong gilimbongan ug bisan unsa, igauli ko kini sa upat ka pilo.

“Ug si Jesus miingon kaniya, Niining adlaw karon ang kaluwasan nahiabut niining balaya, sanglit siya usab anak ni Abraham.”

Sa diha nga ang batan-ong pangulo mitalikod gikan kang Jesus, ang mga tinon-an nanaghibulong sa ilang Agalon nga nagaingon, “Pagkalisud gayud sa mga adunay bahandi ang pagsulod ngadto sa ginharian sa Dios.” Sila misinggit sa usa ug usa, “Nan, kinsa man diay ang arang maluwas?” Karon aduna silay usa ka pagpasundayag sa kamatuoran sa mga pulong ni Jesus, “Ang sa tawo dili mahimo, sa Dios mahimo.” Mar. 10:24, 26; Lucas 18:27. Ilang nakita kon giunsa, pinaagi sa grasia sa Dios, ang usa ka dato nga tawo sa pagsulod sa ginharian.

Sa wala pa si Zaqueo motan-aw sa nawong ni Kristo,
Ang tawo didto sa kahoy nakabati niining mga pulong,

[786] “Zaqueo dumali ka pagkanaug, kay kinahanglan ako moabut sa imong balay karong adlawa.” siya nakasugod na sa buhat nga nakapahimo kaniya pagpakita ingon nga usa ka matuod nga mahinulsulon. Sa wala pa ikasumbong sa tawo, siya nakasugid na sa iyang sala. Siya nakatugyan sa pagkabig sa Espiritu Santo, ug nakasugod sa pagtuman sa pagtulon-an sa mga pulong nga gikasulat alang sa karaang Israel maingon man sa atong kaugalingon. Ang Ginoo sukad pa kaniadto miingon, “Ug kong ang imong igsuon mahimong kabus, ug modangop siya kanimo, nan tabangan mo siya: magapuyo siya uban kanimo ingon sa usa ka lumalangyaw ug dumuloong. Dili ka magdawat ug tubo gikan kaniya, bisan dugang: kon dili hinuon mahadlok ka sa imong Dios; aron ang imong igsuon magapuyo uban kanimo. Dili ka maghatag kaniya sa imong salapi tungod sa tubo, ni maghatag ka kaniya sa imong kalan-on tungod sa iyang idugang.” “Ug kamo dili maglimbongay ang usa ug usa; kon dili magakahadlok ka sa imong Dios.” Lev. 25:35-37, 17. Kini mga pulong gisulti ni Kristo sa Iyang kaugalingon sa diha nga Siya natabunan sa haligi nga panganud, ug ang una gayud nga tubag ni Zaqueo sa gugma ni Kristo mao ang pagpakita sa kaluoy ngadto sa mga kabus ug nanag-antus.

Taliwala sa mga maniningil sa buhis adunay usa ka panag-uyon, aron sila makapanlupig sa mga tawo, ug pagbuhi sa matag usa sa ilang tikasan nga mga pagginawi. Sa ilang hilabihan nga pagtong-tong sila igo lang nagtuman sa nahimo sa hapit nga batasan unibersal. Bisan pa ang mga saserdoti ug mga pangulo nga nanagsaway kanila sad-an usab sa ilang mga kaugalingon pinaagi sa limbongan nga mga pagginawi ilalum sa takuban sa balaan nga profesyon. Apan dili pa gani molabi kasayo sa iyang pagtugyan sa kabuyoan sa Espiritu Santo kay sa iyang pagsikway sa matag pagginawi nga supak sa maayong dungog.

[787] Walay paghinulsul nga matuod kon walay paghimog kausaban. Ang pagkamatarung ni Kristo dili usa ka kopo sa pagtabon sa wala ikasugid ug wala biya-i nga sala; kini usa ka prinsipio sa kinabuhi nga magausab sa kinaiya ug magamando sa batasan. Ang pagkabalaan maoy pagkabug-os alang sa Dios; mao kana ang hingpit nga pagtugyan sa kasingkasing ug kinabuhi alang sa pagpuyo sa sulod sa mga prinsipio sa langit.

Ang Kristohanon sa iyang kinabuhi sa patigayon morepresentar sa kalibutan sa paagi diin ang atong Ginoo maoy modumala sa mga patigayon. Sa matag panagsabut iyang ipakita nga ang Dios mao ang iyang Magtutudlo. “Pagkabalaan ngadto kang Jehova,” kinahanglan isulat ibabaw sa matag adlaw nga mga libro de vinta ug sa mga libro de kuenta, sa mga dokumento, mga recibo, ug mga botsir nga igbabaylo. Kadtong mga nanagangkon nga mga sumosunod ni Kristo, nga makigsabut sa dili matarung nga paagi, nagasaksi sa bakak batok sa kinaiya sa usa ka balaan, matarung, ug maloloy-on nga Dios. Ang matag nakabig nga kalag, sama kang Zaqueo, mag-atiman sa pagsulod ni Kristo sa kasingkasing pinaagi sa pagbiya sa dili matarung nga mga pagginawi nga maoy nagtimaan sa iyang kinabuhi. Sama sa pangulo sa mga maniningil sa buhis, siya magahatag kamatuoran sa pagkasalingtuod pinaagi sa pag-uli. Ang Ginoo nagaingon, “Kong i-uli sa tawong dautan ang butang nga pasalig, ihatag pagbalik kadtong iyang gikuha pinaagi sa pagpanulis, magalakaw siya sa kabalaoran sa kinabuhi, sa walay pagbuhat ug kasal-anan; . . . walay mausa sa iyang mga sala nga iyang nahimo pagahinumduman pa batok kaniya: . . . siya sa pagkamatuod mabuhi.” Ezeq. 33:15, 16.

Kon atong napasakitan ang uban pinaagi sa bisan unsa nga dili matarung nga panagsabut sa patigayon, kon kita namintaha sa pagpamaligya, kon nakalimbong kang bisan kinsa nga tawo, bisan pa kon dili supak sa balaod, kinahanglan atong isugid ang atong sala, ug mahimong pagpasig-uli kutob sa maaraman sa atong gahum. Matarung alang kanato ang pag-uli dili lamang nianang atong nakuha apan ang tanan nga natigum unta niini kon kana ik-abutang sa usa ka husto ug maalamon nga paggamit sa panahon nga diha sa atong pagbaton.

Alang kang Zaqueo ang Manunubos miingon, “Niining adlaw karon, ang kaluwasan nahiabut niining balaya.” Dili lang kay si Zaqueo sa iyang kaugalingon napanalanginan, apan ang tanan sa iyang panimalay kauban niya. Si Kristo miadto sa iyang balay sa paghatag kaniya mga leksyon sa kamatuoran, ug pagpahamatngon sa iyang panimalay sa mga butang sa ginharian. Sila gipagula sa mga sinagoga pinaagi sa pagsaway sa mga magtutudlo ug mga magsisimba; apan karon labing kinaloy-an nga panimalay sa tibuok Jerico, sila nanagtigum sa ilang kaugalingong puloy-anan libut sa

[788]

diosnong Magtutudlo, ug nakabati alang sa ilang kaugalingon sa mga pulong sa kinabuhi.

Mao sa diha si Kristo gidawat ingon nga usa ka personal nga Manluluwas nga ang kaluwasan moanha sa kalag. Si Zaqueo nagdawat kang Jesus, dili lamang ingon nga lumalabay nga bisita sa iyang puloy-anan, apan ingon nga Usa nga magpabilin sa templo sa kalag. Ang mga escriba ug mga Fariseo nanagsumbong kaniya ingon nga usa ka makasasala; sila nanaggumbol batok kang Kristo tungod sa pagkahimo Niyang bisita, apan ang Ginoo nag-ila kaniya ingon nga usa ka anak ni Abraham. Kay “ang mga tawo nga adunay pagtuo mao ang mga anak ni Abraham.” Gal. 3.7.

[789]

Ang Bangkiti sa Balay ni Simon

Si Simon nga taga-Betania giisip nga usa ka tinon-an ni Jesus. Siya usa sa mga pipila ka mga Fariseo nga sa dayag mikuyog sa mga sumosunod ni Kristo. Siya miila kang Jesus ingon nga usa ka magtutudlo, ug milaum nga Siya unta ang Mesias, apan wala midawat Kaniya ingon nga usa ka Manunubos. Ang iyang kinaiya wala mausab; ang iyang mga prinsipio wala mangausab.

Si Simon naayo sa iyang sanla, ug mao kini ang nakadani Kaniya ngadto kang Jesus. Siya buot mopakita sa iyang pagpasalamat, ug sa katapusan nga pagduaw ni Kristo sa Betania siya naghimog usa ka bangkiti alang sa Manunubos ug sa Iyang mga tinon-an. Ang bangkiti na-' kadala sa tingob sa daghan sa mga Judeo. Dinhay daku nga kahibulong sa Jerusalem nianang panahona. Si Kristo ug ang Iyang buhat nakapadani sa labi pa ka daku nga pagtagad kay sa kaniadto. Kadtong mga ming-anha sa bangkiti sa suod nagbantay sa Iyang mga lihok ug ang uban kanila uban sa dili mahigalaon nga mga pagtan-aw.

Ang Manunubos nakadangat sa Betania unom ka adlaw sa wala pa ang Pasko, ug sumala sa Iyang batasan mipahulay sa puloy-anan ni Lazaro. Ang panon sa mga magpapanaw nga miagi sa ciudad, mipakatag sa balita nga Siya paingon sa Jerusalem, ug nga Siya mopahulay sa Sabado sa Betania. Taliwala sa mga tawo dihay dakung kadasig. Daghan nagpanon ngadto sa Betania, ang uban tungod sa kaluoy kang Jesus, ang uban gikan sa pagkamasusisusihon sa pagtan-aw sa usa nga gibanhaw sa mga minatay.

Daghan nagpaabut pagpamati gikan kang Lazaro sa usa ka katingalahan nga report sa mga talan-awon nasaksihan human sa kamatayon. Sila nahibulong nga siya wala maghisgut bisan usa ka butang. Wala siyay ikaingon mahitungod niini nga matang. Ang Minandoan nagapahayag, “Ang mga minatay dili mahibalo sa bisan unsa. . . . Ang ilang gugma, mao usab ang ilang pagdumot, ug ang ilang kasina, nawagtang sa kanhing panahon.” Eccl. 9:5, 6. Apan si Lazaro nakabaton sa maayong pagpamatuod nga pagadad-on mahi-

[790]

tungod sa buhat ni Kristo. Siya gibanhaw gikan sa mga minatay alang niini nga katuyoan. Uban sa pasalig ug gahum siya mipahayag nga si Jesus Anak sa Dios.

Ang mga report nga gidala balik sa Jerusalem pinaagi sa mga bisita sa Betania, nakapadugang sa kaikag. Ang mga tawo naghinamhinam pagtan-aw ug pagpamati kang Jesus. Dihay usa ka heneral nga pagsusi kon si Lazaro mokuyog ba Kaniya ngadto sa Jerusalem ug kon ang manalagna purongpurongan ba nga hari sa Pasko. Ang mga saserdoti ug mga pangulo nakakita nga ang ilang gahum ibabaw sa katawhan naga-anam ug kaluya, ug ang ilang kasuko batok kang Jesus nag-anam ka pait. Dili na sila makapaabut sa kahigayonan sa pagwala Kaniya sa walay katapusan sa ilang agianan. Samtang ang panahon milabay, sila nanagsugod sa pagkahadlok nga ang sangputanan dili na Siya moadto sa Jerusalem. Sila nahinumdom kon daw unsa ka masubsub Iyang gilubug ang ilang mamumuno nga mga plano, ug sila nangahadlok nga Siya karon nakabasa sa ilang mga katuyoan ba- tok Kaniya, ug magpalayo gikan kanila. Dili sila makatago sa ilang kaikag, ug nangutana sa ilang mga kaugalingon, “Unsay inyong hunahuna, nga dili siya moanhi sa fiesta?”

[791]

Ang usa ka konsilyo sa mga saserdoti ug mga Fariseo gipatawag. Sukad sa pagkabanhaw kang Lazaro ang simpatiya sa mga tawo sa hupong diha kang Kristo nga usa ka katalagmanon ang pagdakup Kaniya sa dayag. Busa ang mga awtoridad miyugot sa pagkuha Kaniya sa tago, ug pagdumala sa husay sa labing mahilum nga maarangan. Sila naglaum nga kon ang Iyang kondensasyon mahibaloan, ang luya nga bul-og sa opinyon sa katilingban ipahiluna nga uyon kanila.

Sa ingon niana sila misugyot nga ipapatay si Jesus. Apan samtang si Lazaro magkinabuhi, ang mga saserdoti ug mga magtutudlo nangasayud nga sila walay kasegurohan. Ang pagpabilin sa usa ka tawo nga diha sa lubnganan sulod sa upat ka'mga adlaw, ug nauli pinaagi sa usa ka pulong gikan kang Jesus, sa dili madugay maoy hinungdan sa usa ka re-aksyon. Ang mga tawo manimalus sa ilang mga pangulo tungod sa pagkuha sa kinabuhi sa Usa nga mihimo sa maong milagro. Busa ang Sanhedrin midisidir nga si Lazaro usab kinahanglan mamatay. Sa maong gilay-on ang kasina ug dautan nga hunahuna motaral sa ilang mga ulipon. Ang pagdumot ug walay

pagtuo sa mga pangulong Judeo nagdugang hangtud nga buot nilang kuhaon ang kinabuhi sa usa kansang walay kinutoban nga gahum miluwas gikan sa lubnganan.

Samtang kining pagbanhig nagpadayon sa Jerusalem, si Jesus ug Iyang mga higala gidapit sa bangkiti ni Simon. Sa lamesa ang Manunubos milingkod tupad kang Simon, kinsa Iyang giayo gikan sa usa ka dulumtanan nga balatian, sa usa ka bahin, ug si Lazaro nga Iyang gibanhaw gikan sa mga minatay, sa laing bahin. Si Marta mi-ala. gad sa lamesa, apan si Maria sa mainiton namati sa matag pulong gikan sa mga ngabil ni Jesus. Sa Iyang kaluoy, si Jesus nakapasaylo sa iyang mga sala, Siya nagtawag sa iyang hinigugmang igsuon gikan sa lubnganan ug ang kasingkasing ni Maria napuno sa pagpasalamat. Siya nakabati ni Jesus naghigut sa Iyang umalabut nga kamatayon, ug sa iyang lalum nga gugma ug kasubo siya nangandoy sa pagpangita Kaniya sa pasidungog. Sa daku nga sakripisyo personal Siya nakapalit sa usa ka tibodtibod nga alabastro sa “pahumot nga nardo nga bililhon kaayo,” nga pinaagi niini dihogon ang Iyang lawas. Apan karon pila ang nagpahayag nga Siya hapit nang koronahan nga hari. Ang kasubo nahimong kalipay ug siya nadasig pag-ayo nga maoy una nga mopasidungog sa iyang Ginoo. Gibuak ang tibodtibod sa pahumot, iyang gibobo ang sulod ibabaw sa ulo ug mga tiil ni Jesus, unya, samtang siya nagluhod nga naghilak, nagbasa kanila uban sa iyang mga luha, iyang gipahiran ang Iyang mga tiil sa iyang taas, nagtonton nga mga buhok.

[792]

[793]

Siya naninguha nga dili hibantayan, ug ang iyang mga kalihokan dili unta mahimatikdan, apan ang pahumot mipuno sa lawak sa iyang laimyon, ug mipahibalo sa iyang buhat sa tanan nga mitambong. Si Judas nagtan-aw niini nga buhat uban sa dakung walay pagkahimuot. Inay magpaabut sa pagpamati kon unsa ang ikaingon ni Kristo mahitungod sa butang, siya misugod paghonghong sa iyang bagolbol, kanila nga duol kaniya, ug nagbutang sa pagbasul kang Kristo tungod sa pagtugot sa maong pag-usik. Sa malalangon siya mihimo sa mga sugyut nga nakapahimo sa walay pagkahimuot.

Si Judas maoy mamahandi sa mga tinon-an, ug gikan sa diutayng tinigum siya sa tago nagkuha alang sa iyang kaugalingong paggamit, sa ingon niana iyang gikunhu-

Si Maria miluhod nga naghilak, nagbasa sa mga tiil ni Jesus sa iyang mga luha, ug gipahiran ang Iyang mga tiil sa iyang taas nga

[794] buhok. ran ang ilang magamit sa labihan ka uyamot. Siya andam kaayo sa pagsulod sa puntil sa tanan nga iyang makuha. Ang salapi diha sa puntil sa masubsub gikuha aron sa pagtabang sa mga kabus; ug kon dunay butang paliton nga gihunahuna ni Judas nga wala kinahanglana, siya moingon, Unsa bay kapuslanan sa maong pag-usik-usik? ngano nga ang bili niini dili ibutang sa puntil nga akong gidala alang sa mga kabus? Karon ang gibuhat ni Maria usa ka kaatbang sa iyang pagkahakug nga siya naulawan; ug sumala sa iyang batasan, siya naninguha sa pagbutang sa usa ka maayo nga katuyoan alang sa iyang pagsupak sa iyang gasa. Miliso ngadto sa mga tinon-an, siya nangutana, “Ngano nga kining pahumot wala man hinuon ibaligya tulo ka gatus ka denario, ug ang halin ihatag sa mga kabus? Kini gisulti niya, dili tungod kay siya may kahangawa alang sa mga kabus, kon dili tungod kay siya kawatan man, ug kay siya mao man ang magtitipig sa kuwarta, ang igasulod niini iyang pagakapnan.” Si Judas walay kaluoy alang sa mga kabus. Kon nabaligya pa ang pahumot ni Maria, ug ang halin moadto kaniya, ang mga kabus dili makadawat sa kaayohan.

Si Judas dunay taas nga pagbili sa iyang kaugalingong katakus sa pagdumala. Ingon nga tig-atiman sa paninapi siya naghunahuna nga labaw kaayo sa iyang isigkatinonan, ug iyang nataral sa pag-isip kaniya sa samang panghunahuna. Iyang nakuha ang ilang pagsalig, ug adunay usa ka malig-on nga kabuyoan ibabaw nila. Ang iyang giangkon nga kaluoy alang sa mga kabus nakalimbong kanila ug ang iyang maloloy-on nga mga pagsugyut nakapahimo kanila sa pagtan-aw uban sa walay pagsalig sa debosyon ni Maria. Ang mga paggumbol milibut sa lamesa, “Unsa bay kapuslanan sa maong pag-usik-usik? Kay kini ikabaligya baya untag dakung bili, ug ang halin ikahatag ngadto sa mga kabus.”

[795] Si Maria nakabati sa mga pulong sa pagsaway. Ang iyang kasingkasing mikurog sa sulod niya. Siya nahadlok nga ang iyang ig-suong babaye mobadlong kaniya sa iyang pagkagastador. Ang Agalon, usab, mohunahuna kaniya nga kulang sa panglantaw sa kaugmaon. Sa walay pagpangayo sa pasaylo kon pagbalibad siya hapit na nga mokopos, sa diha nga ang tingog sa iyang Ginoo nabatian, “Pasagdi ninyo siya; nganong inyo man samokon kining babaye?” Iyang nakita nga siya naulawan ug nagkalibug. Siya nasayud nga kining buhat sa pagserbisyo siya nakapahayag sa iyang pagpasala-

mat alang sa kapasayloan sa iyang mga sala, ug Siya midala sa paghupay sa iyang hunahuna. Nag-isa sa Iyang tingog ibabaw sa bagolbol sa mga pagsaway, Siya miingon, “Usa ka maayong buhat kining iyang gihimo alang kanako. Kay ang mga kabus kanunayng anaa kaninyo, ug bisan kanusa nga buot ninyo makahimo kamog maayo alang kanila; apan ako dili kanunay ania kaninyo. Gihimo niya ang maarangan niya sa paghimo; ang akong lawas gihaplisan niyang daan alang sa paglubong.”

Ang humot nga gasa, nga gihunahuna ni Maria nga iyang idayan-dayan ibabaw sa patayng lawas sa Manunubos, iyang gibobo ibabaw sa Iyang buhi nga lawas. Sa panahon sa paglubong ang kahumot molukop lang sa lubnganan; karon nakapalipay sa Iyang kasingkasing uban sa pasalig sa iyang pagtuo ug gugma. Si Jose nga taga-Arimatea ug si Nicodemo wala makahatag sa ilang gasa sa gugma ngadto kang Jesus sa Iyang kinabuhi. Uban sa mapait nga mga luha sila nagdala sa ilang mahalalon nga mga pahumot alang sa Iyang bugnaw, wala nay panimuot nga forma. Ang mga babaye nga nanagdala sa mga pahumot ngadto sa lubnganan nakawang ang ilang buhat, kay Siya nabanhaw na. Apan si Maria, naggula sa iyang gugma ibabaw sa Manunubos samtang Siya nakaila pa sa iyang debosyon, nagdihog Kaniya alang sa paglubong. Ug samtang Siya nanaug sa kangitngitan sa Iyang dakung pagsulay, Siya naghambin kauban Niya sa handumanan niadto nga buhat, ang usa ka kainit sa gugma nga maiya gikan sa Iyang mga tinubos sa walay katapusan.

[796]

Daghan ang nanagdala sa ilang mga gasa alang sa mga minatay. Samtang sila nagatindog alirong sa mabugnaw, mahilum nga lawas, mga pulong sa gugma gihatag sa walay pagpugong. Ang pagkalolot, ang pagdayeg, ang debosyon, ang tanan gipalabihan sa usa nga dili na makakita ni makadungog. Kon kining mga pulong gisulti pa sa diha nga ang gilaayan nga espiritu nagkinahanglan pag-ayo, sa diha nga ang dalunggan makabati pa ug ang kasingkasing mobati pa, daw unsa ka bililhon unta ang ilang kahumot!

Si Maria wala makahibalo sa hupong nga kahulogan sa iyang buhat sa gugma. Dili siya makatubag sa iyang mga magsusumbong. Dili siya makasaysay nganong siya nagpili niadto nga higayon alang sa pagdihog kang Jesus. Ang Espiritu Santo nagplano alang kaniya, ug siya mituman sa Iyang mga pag-aghat. Ang pagmando moyukbo nga walay paghatag sa katarungan. Ang dili makita nga presensia,

kini magasulti sa hunahuna ug kalag, ug magapalihok sa kasingkasing sa pagbuhat. Siya mao ang magpakamatarung kaniya.

[797] Si Kristo misulti kang Maria sa kahulogan sa iyang gibuhad, ug niini Siya naghatag kaniya labaw pa kay sa Iyang nadawat. “Sa iyang pagbobo niining pahumot dinhi sa akong lawas,” Siya miingon, “gihimo niya kini aron sa pag-andam kanako alang sa lubong.” Sa gibu-ak ang tibodtibod nga alabastro, ug mipuno sa balay sa iyang kahumot, sa mao usab si Kristo mamatay, ang Iyang lawas pagabukon; apan Siya mobangon gikan sa lubnganan, ug ang kahumot sa Iyang kinabuhi mopuno sa yuta. Si Kristo “nahigugma kanato, ug alang kanato mitugyan sa iyang kaugalingon ingon nga mahumot nga halad ug halad-inihaw ngadto sa Dios.” Efeso 5:2.

“Sa pagkatinuod magaingon ako kaninyo,” si Kristo mipahayag, “nga bisan diin gani sa tibuok kalibutan igawali ang maayong balita, ang gibuhad niining babayhana pagahisgutan ingon nga handumanan alang kaniya.” Naglantaw sa kaugmaon, ang Manunubos misulti uban sa kaseguro mahitungod sa Iyang maayong balita. Kini igawali sa tibuok kalibutan. Ug sa kalayo ang ebanghelio gidala, ang gasa ni Maria mohatag sa iyang alimyon, ug mga kasingkasing mapanalanginan pinaagi sa wala niya maton-i nga buhat. Mga ginharian motindog ug mapukan; ang mga ngalan sa mga hari ug mga mananaug hikalimtan; apan ang buhat niini nga babaye magpabiling buhi sa mga panid sa balaang kasaysayan. Hangtud wala nay panahon, kad-tong gibuak nga tibodtibod nga alabastro mosulti sa sugilanon sa dagaya nga gugma sa Dios alang sa nahulog nga katawhan.

[798] Ang buhat ni Maria anaa sa usa ka mailhan nga kalainan sa hapit na buhaton ni Judas. Daw unsa ka hait nga leksyon nga gikahatag ni Kristo unta kaniya nga nagpugas sa binhi sa pagsaway ug dautang hunahuna diha sa mga tinon-an! Daw unsa ka matarung kaha ang magsusumbong nga gisumbong! Siya nga nakabasa sa mga motibo sa kasingkasing, ug makasabut sa matag lihok, makabukas unta atubangan niadtong nanambong sa bangkiti sa mga mangitngit nga kapitulo sa kasinatian ni Judas. Ang walay sulod nga pagtakuban diin gipasikad sa magbubudhi ang iyang mga pulong tingali ikapadayag unta: kay, inay maluoy sa mga kabus, siya nangawat kanila sa salapi nga gituyo alang sa pagtabang kanila. Ang kasuko unta mapukaw batok kaniya tungod sa iyang pag- daugdaug sa mga balo, sa ilo, ug sa mga sinuhulan. Apan kon gitukas pa ni Kristo si Judas,

kini unta ika-aghat nga maoy katarungan sa pagbudhi. Ug bisan tuod nga gisumbong nga usa ka kawatan, si Judas makakuha unta sa simpatiya, bisan pa taliwala sa mga tinon-an. Ang Manunubos wala magbadlong kaniya, ug sa ingon niana nalikayan ang paghatag kaniyag balibad alang sa iyang pagbudhi.

Apan ang tinan-awan nga gihatag ni Jesus kang Judas nakadani kaniya nga ang Manluluwas nakalagbas sa iyang pagkasalingkapaw ug nakabasa sa iyang ubos kaayo, dulumtanan nga kinaiya. Ug sa pagdayeg sa buhat ni Maria, nga diin gikondenar pag-ayo, si Kristo nakabadlong kang Judas. Sa wala pa kini, ang Manluluwas wala gayud makahatag kaniya sa diritso nga badlong. Karon ang badlong nakalamay sa kasuko sa iyang kasingkasing. Siya miyugot nga manimalus. Gikan sa panihapon siya miadto diritso sa palasyo sa hataas nga saserdoti, diin iyang nakaplagan ang konsilyo nga nagkatigum ug siya mitanyag sa pagbudhi ni Jesus ngadto sa ilang mga kamot.

Ang mga saserdoti nalipay pag-ayo. Kini nga mga pangulo sa Israel nahatagan sa pribilihiyo sa pagdawat ni Kristo ingon nga ilang Manluluwas, nga walay salapi ug walay bili. Apan sila midumili sa bililhong gasa nga gitanyag kanila diha sa labing maloloton nga espiritu sa malugosong gugma. Sila midumili sa pagdawat nianang kaluwasan nga labi pang bililhon kay sa bulawan, ug mipalit sa ilang Ginoo sa katloan ka buok salapi.

Si Judas nagpatuyang sa paghigugma sa salapi hangtud kini mi-gahum sa matag maayo nga bahin sa iyang kinaiya. Siya miyagob-yob sa halad nga gihimo ngadto kang Jesus. Ang iyang kasingkasing nagsilaub sa kasina nga ang Manluluwas mahimong magdadawat sa usa ka gasa nga angay lang sa mga hari sa yuta. Alang sa kantidad nga minus pa kaayo kay sa tibodtibod nga pahumot ug bili, iyang gibudhi-an ang iyang Ginoo.

[799]

Ang mga tinon-an dili sama kang Judas. Sila nahigugma sa Manluluwas. Apan wala sila sa husto makadayeg sa Iyang tinuboy nga kinaiya. Kon sila pa unta nakaila kon unsay Iyang nahimo alang kanila, sila unta mobati nga walay butang nga ikahatag Kaniya nga ma-usik. Ang mga mago gikan sa silangan, nga nahibalo lag diutay kang Jesus, nakapakita sa usa ka labi pa ka tinuod nga pagdayeg sa pasidungog nga angay Kaniya. Sila nagdala sa mga bililhon nga mga gasa ngadto sa Manluluwas, ug miyukbo diha sa pagsimba sa

atubangan Niya samtang Siya usa pa ka masuso, ug giduyan diha sa usa ka pasungan sa baka.

Si Kristo nagahatag bili sa kinasingkasing nga mga buhat sa kortisiya. Kon dunay usa mobuhat Kaniya sa usa ka pabor, uban sa langitnong pagtahud Siya mopanalangin sa nagbuhat. Dili Siya modumili sa labing yano nga bulak nga gikutlo sa kamot sa usa ka bata, ug ihatag ngadto Kaniya sa gugma. Siya midawat sa mga halad sa mga kabataan, ug mipanalangin sa mga maghahatag, nag-sulat sa ilang mga ngalan diha sa basahon sa kinabuhi. Sa mga Kasulatan, ang pagdihog ni Maria kang Jesus gihisgutan aron sa paglain kaniya gikan sa ubang mga Maria. Mga buhat sa gugma ug pagtahud alang kang Jesus maoy usa ka kamatuoran sa pagtuo diha Kaniya ingon nga Anak sa Dios. Ug ang Espiritu Santo naghigut, ingon nga mga kamatuoran sa liyaltad sa babaye ngadto kang Jesus: “Nakapanghugas sa mga tiil sa mga balaan, nakatabang sa mga nanag-antus sa kagulanan, ug nagmakugihon sa pagbuhat ug maayo sa tanang paagi.” 1 Tim. 5:10.

[800]

Si Kristo nalipay diha sa mainiton nga handum ni Maria sa pagbuhat sa kabubut-on sa iyang Ginoo. Siya midawat sa kadato sa gugma nga putli diin ang Iyang mga tinon-an wala, dili buot, mosabut. Ang handum nga gibatnan ni Maria sa paghimo niini nga serbisyo alang sa Ginoo labi pag bili ngadto kang Kristo kay sa tanan nga mga bililhong mga pahumot sa kalibutan, tungod kay kini nagpahayag sa iyang pagdayeg sa Manunubos sa kalibutan. Ang gugma ni Kristo mao ang nagalugos kaniya. Ang dili katupngan nga pagkamaayo sa karakter ni Kristo mipuno sa iyang kalag. Kana nga pa-humot maoy simbolo sa kasingkasing sa maghahatag. Kadto usa ka gawas nga pagpasundayag sa usa ka gugma nga gitagaan sa langitnong mga sapaapa hangtud kini mi-awas.

Ang buhat ni Maria usa lang ka leksyon nga gikinahanglan sa mga tinon-an sa pagpakita kanila nga ang pagpahayag sa ilang gugma ngadto Kaniya makapahimuot ni Kristo. Siya nahimong tanan alang kanila, ug sila wala maka-amgo nga dili madugay sila matonginahan sa Iyang presensia, ug sa dili madugay sila dili na makahalad Kaniya sa ilang ilhanan sa pagpasalamat alang sa Iyang dakung gugma. Ang kamingaw ni Kristo, gipahimulag gikan sa langitnong mga sawang, nagkinabuhi sa kinabuhi sa katawhan, wala gayud masabut ni maila sa mga tinon-an sa angay gayud unta ni-

lang himuon. Siya sa masubsub napasubo tungod kay ang Iyang mga tinon-an wala makahatag Kaniya nianang angay gayud Niyang madawat gikan kanila. Siya nasayud nga kon sila nailalum pa unta sa kabuyoan sa langitnong mga manulonda nga nag-uban Kaniya, sila usab mohunahuna nga walay halad nga igog bili makapahayag sa espirituhanong gugma sa kasingkasing.

Ang ilang kahibalo human niini naghatag kanila sa usa ka matuod nga pag-ila sa daghang mga butang nga ila untang mahimo alang kang Jesus mapahayagon sa gugma ug pagpasalamat sa ilang mga kasingkasing, samtang sila duol pa Kaniya. Sa diha nga si Jesus wala na kauban nila, ug sila nagbati gayud ingon sa mga karnero nga walay usa ka magbalantay, sila misugod sa pagkakita kon unsaon unta nila pagpakita Kaniya sa mga pagtagad nga makadalag kalipay sa Iyang kasingkasing. Wala na sila magbasul kang Maria, apan sa ilang mga kauga-lingon. O, kon ila pa unta nabakwi ang ilang mga pagsaway, sa ilang pagpresentar sa mga kabus ingon nga labaw pag katakus sa gasa kay kang Kristo! Sila mibati sa kahait sa pagbadlong samtang ilang gikuha sa krus ang napangos nga lawas sa ilang Ginoo.

[801]

Ang samang kinahanglan namatud-an sa atong kalibutan karong mga adlaw. Apan pipila lang ang miila sa tanan nga nahimo ni Kristo kanila. Kon mao pa, ang dakung gugma ni Maria ipahayag unta, ang pagdihog ihatag sa walay pagpugong. Ang mahalon nga pahumot dili pagatawgon nga usa ka pag-usik. Walay butang nga hunahunaon nga mahal kaayo aron ihatag alang kang Kristo, walay pagsalikway sa kaugalingon nga hilabihan ka daku nga paga-antuson alang Kaniya.

Ang mga pulong nga gikasulti uban sa kasuko, “Sa unsa nga kapuslanan kini nga pag-usik?” nagdala kang Kristo sa tataw ang labing daku nga sakripisyo nga nahimo sukad, —ang gasa sa Iyang kaugalingon ingon nga pasig-uli alang sa nawala nga kalibutan. Ang Ginoo nagmadagayaon sa Iyang tawhanon nga familia nga dili ikaingon Kaniya nga makahimo pa Siya ug dugang. Diha sa gasa ni Jesus, ang Dios mihatag sa tibuok langit. Gikan sa tawhanong panghunahuna, ang maong sakripisyo usa ka pagpasagad sa pag-usik. Sa tawhanong pangatarungan ang tibuok piano sa kaluwasan maoy usa ka pag-usik sa mga kaluoy ug mga tinubdan. Ang pagsalikway sa kaugalingon ug bug-os sa kasingkasing nga sakripisyo

[802]

mohibalag kanato bisan asa. Nan hilabihan ka tingala sa langitnong panon sa pagtan-aw nga ang tawhanong familia modumili nga ituboy ug padatoon sa walay kinutoban nga gugma nga gipahayag diha kang Kristo. Nan tingali sila makasinggit, Ngano kining dakung pag-usik?

Ang pagpasig-uli alang sa usa ka nawala nga kalibutan kinahanglan puno, dagaya, ug hingpit. Ang halad ni Kristo hilabihan ka dagaya nga makaabut sa matag kalag nga gilalang sa Dios. Dili kini ka kutohan aron nga dili molapas sa gidaghanon nga modawat sa dakung Gasa. Ang tanang mga tawo dili luwas; apan bisan pa ang piano sa pagtubos dili usik tungod kay dili kana makahimo sa tanan nga ang iyang pagkamahinatagon nagtagana. Kinahanglan adunay igo ug may subra pa.

Si Simon ang tagbalay nabuyoan pinaagi sa pagsaway ni Judas sa gasa ni Maria, ug siya nahibulong sa pagginawi ni Jesus. Ang iyang Pinariseo nga garbo natandog. Siya nasayud nga daghan sa iyang mga dinapit nagatan-aw kang Kristo uban sa walay pagsalig ug walay kahimuot. Si Simon miingon sa iyang kasingkasing, “Kon profeta pa kining tawhana, mahibalo unta siya kon kinsa ug unsang pagkababayhana ang nagahikap kaniya: kay kini siya makasasala.”

[803] Pinaagi sa pag-ayo ni Simon sa sanla, si Kristo nakaluwas kaniya sa usa ka buhi nga kamatayon. Apan si Simon karon miduhaduha kon ang Manluluwas usa ka manalagna. Tungod kay gitugotan Niya kining babaye sa pagduol Kaniya, tungod kay wala Niya abuga sa kasuko ingon nga usa kansang mga sala hilabihan ka daku nga pasayloon, tungod kay Siya wala magapakita nga Siya nakaila nga siya nahulog, si Simon natintal paghunahuna nga Siya dili manalagna. Si Jesus walay nasayran niini nga babaye nga gawas kaayo sa iyang pagpasundayag, siya naghunahuna, kon Siya dili magatugot kaniya sa paghikap Kaniya.

Apan mao ang pagkawalay alamag ni Simon sa Dios ug ni Kristo nga naghatud kaniya sa paghunahuna sa mao. Wala siya makaila nga ang Anak sa Dios kinahanglan magalihok sa paagi sa Dios, uban sa kaluoy, kalolot, ug kahingawa. Ang paagi ni Simon mao ang walay pagtagad sa mahinulsulon nga serbisyo ni Maria. Ang iyang buhat sa paghalok sa mga tiil ni Kristo ug pagdihog kanila uban sa pahumot nakapalagut sa iyang matig-a nga kasingkasing. Siya naghunahuna nga kon si Kristo manalagna pa, Siya makaila sa mga makasasala ug mobadlong kanila.

Alang niini nga wala ikabungat nga hunahuna ang Manluluwas mitubag: “Simon aduna unta akoy isulti kanimo. . . . Dihay usa ka tawo nga tigpahulam ug kuwarta ug kaniya nautangan ang duha ka tawo: ang usa utangan kaniyag lima ka gatus ka denario, ug ang usa utangan ug kalim-an ka denario. Ug kay wala man silay ikabayad, silang duha iyang gipasaylo. Karon kinsa man kanila ang labing mahigugma kaniya? Si Simon mitubag ug miingon, Sa akong hunahuna siya nga gipasayloan ug daghan. Ug si Jesus miingon kaniya, Husto ang imong hukom.”

Maingon sa gibuhay ni Natan kang David, si Kristo nagtago sa Iyang pagdasdas sa puloy-anan ilalum sa tabil sa usa ka sambingay. Iyang gibutang sa Iyang tagbalay ang lulan sa paghatag sa silot sa iyang kaugalingon. Si Simon nagtaral sa sala ang babaye nga iyang gisaway karon. Siya sa lalum gipakasad-an niya. Pinaagi sa duha ka utangan sa sambingay, si Simon ug ang babaye girepresentar. Si Jesus wala magtuyo sa pagtudlo sa nagkalainlaing mga gibug-aton sa mga obligasyon nga bation sa duha ka mga tawo, kay ang matag usa nakautang sa usa ka utang sa pagpasalamat nga dili gayud kabayran. Apan si Simon mibati sa iyang kaugalingong nga labing matarung kang Maria, ug si Jesus mihandum kaniya sa pagkakita kon daw unsa ka daku ang iyang sala gayud. Siya mopakita kaniya nga ang iyang sala labi pa ka daku kay sa iya, sama ka daku sa usa ka utang nga lima ka gatus ka denario molabaw sa usa ka utang nga kalim-an ka denario.

Si Simon karon misugod na sa pagkakita sa iyang kaugalingon diha sa usa ka bag-ong kahayag. Siya nakakita kon giunsa pagtagad si Maria sa Usa nga labaw pa kay sa manalagna. Iyang nakita nga uban sa mahait nga matagnaong mata si Kristo mibasa sa iyang kasingkasing sa gugma ug debosyon. Ang kaulaw mihakup kaniya, ug siya nakaila nga siya diha sa presensia sa Usa nga labaw kaniya.

“Misaka ako sa imong balay,” nagkanayon si Kristo, “wala mo ako hatagig tubig alang sa akong mga tiil;” apan uban sa mga luha sa paghinulsul, tinukmod sa gugma, si Maria mihugas sa Akong mga tiil, ug gitrapohan uban sa mga buhok sa iyang ulo. “Wala ako nimo hagki apan sukad sa akong paghisulod dinhi siya walay undang sa paghalok sa akong mga tiil.” Si Kristo mihisgut sa mga kahigayonan nga nabatnan ni Simon sa pagpakita sa iyang gugma alang sa iyang Ginoo, ug sa iyang pagdayeg kon unsa ang nahimo alang kaniya. Sa

[804]

klaro, apan uban sa talandugon nga pagkamatinahuron, ang Manlu-luwas nagpasalig sa Iyang mga tinon-an nga ang Iyang kasingkasing nasub-an kon ang Iyang mga anak dili magtagad sa pagpakita sa ilang pagpasalamat ngadto Kaniya pinaagi sa mga pulong ug mga buhat sa gugma.

[805] Ang Magsususi sa Kasingkasing nakabasa sa motibo nga naghatud aksyon ni Maria, ug Iya usab nakita ang espiritu nga nagtukmod sa mga pulong ni Simon. “Nakita mo ba kining babaye?” Siya miingon kaniya. Siya usa ka makasasala. “Busa sultihan ko ikaw nga ang iyang daghan nga mga sala gipasaylo kay daku man ang iyang paghigugma: apan siya nga gipasayloan ug diutay lamang, diutay rag paghigugma.”

Ang kabugnaw ug walay pagtagad ni Simon ngadto sa Manlu-luwas nagpakita kon daw unsa ka diutay ang iyang pag-ila sa kaluoy iyang nadawat. Siya naghunahuna nga iyang gipasidunggan si Jesus pinaagi sa pagdapit Kaniya sa iyang balay. Apan karon siya nakakita kon kinsa siya gayud. Samtang siya naghunahuna sa iyang kaugalingon nga nagabasa sa iyang Bisita, ang Iyang Bisita nagabasa kaniya. Siya nakakita kon daw unsa ka tinuod ang paghukom ni Kristo kaniya. Ang iyang tinuhoan mao ang usa ka kopo sa pagka-Fariseo. Siya misaway sa kaluoy ni Jesus. Wala siya moila Kaniya ingon nga representante sa Dios. Samtang si Maria maoy usa ka makasasala nga gipasaylo, siya maoy usa ka makasasala nga wala pasaylo-a. Ang hugot nga balaod sa hustisya nga iyang gihandum ipatuman kaniya nagkondenar kaniya.

[806] Si Simon natandog pinaagi sa kaluoy ni Jesus sa dili pagbadlong kaniya sa dayag atubangan sa mga dinapit. Wala siya pagtagda sama sa iyang handum nga tagdon si Maria. Siya nakakita nga si Jesus dili buot mobutyag sa iyang sala ngadto sa uban, apan nangita sa usa ka matuod nga pahayag sa kaso nga maoy mokabig sa iyang hunahuna, ug pinaagi sa maloloy-ong kalolot sa pagdaug sa iyang kasingkasing. Ang tig-a nga pag-anunsio sa iyang sayup makapagahi unta kang Simon batok sa paghinulsul, apan ang mapailubon nga pagtambag nakapakabig kaniya sa iyang sayup. Iyang nakita ang kadaku sa iyang utang nga iyang nautang sa iyang Ginoo. Ang iyang garbo napaubos, siya mihinulsul, ug anggarbosong Fariseo nahimong mapainubsanon, mosakripisyo-sa-kaugalingon nga tinon-an.

Si Maria giisip nga usa ka dakung makasasala, apan si Kristo nasayud sa mga kahimtang nga naka-umol sa iyang kinabuhi. Siya unta makapalong sa aligato sa paglaum sa iyang kalag, apan wala Niya himo-a. Siya mao ang nagpabakud kaniya gikan sa walay paglaum ug kalaglagaan. Pito ka bisis siya nakabat,i sa Iyang pagbadlong sa mga yawa nga naggahum sa iyang kasingkasing ug hunahuna. Siya nakabati sa Iyang kusog nga mga pagtuaw ngadto sa Amahan alang kaniya. Siya nahibalo kon unsa ka ngil-ad ang sala sa Iyang walay mansa nga kaputli, ug sa Iyang kusog siya nakadaug.

Sa diha sa tawhanong igtatan-aw ang iyang kaso walay paglaum, si Kristo nakakita diha kang Maria mga katakus alang sa kaayohan. Iyang nakita ang labing maayo nga mga bahin sa iyang kinaiya. Ang piano sa pagtubos nakagamit sa tawo sa dagkung mga posibilidad, ug diha kang Maria kini nga mga posibilidad matuman. Pinaagi sa Iyang gracia siya nahimong usa ka umalambit sa diosnong kinaiya. Ang usa nga nahulog, ug kansang hunahuna maoy puy-anan sa mga yawa, nadala duol kaayo sa Manluluwas diha sa panag-uban ug pagministerio. Mao si Maria ang mibobo sa Iyang ulo sa bililhon nga igdidihog nga lana, ug mihugas sa Iyang mga tiil uban sa iyang mga luha. Si Maria mitindog sa kilid sa krus, ug misunod Kaniya ngadto sa lubnganan. Si Maria maoy una sa lubnganan human sa pagkabanhaw. Mao si Maria ang unang mipahayag sa usa ka nabanhaw nga Manluluwas.

Si Jesus nasayud sa mga kahimtang sa matag kalag. Ikaw tingali makaingon, Ako makasasala hilabihan ka makasasala. Tingali ikaw; apan kon hilabihan ka ka dautan, magalabi ang imong kinahanglan kang Jesus. Dili Siya motalikod sa nagahilak, mahinulsulon nga tawo. Siya dili mosulti sa bisan kang kinsa sa tanan nga Iyang ikapadayag, apan Siya nagasugo sa matag nagkurog nga kalag sa pagbaton sa kaisug. Sa walay pagpugong Siya magapasaylo sa tanan nga moanha Kaniya alang sa pasaylo ug pagpasig-uli.

Si Kristo makasugo sa Iyang mga manulonda sa langit sa pagbobo sa panaksan sa Iyang kaligutgut sa atong kalibutan, aron sa paglaglag niadtong nangapuno sa pagdumot sa Dios. Siya makahimo sa pagpanas niining ngitngit nga dapit gikan sa Iyang uniberso. Apan dili Siya mobuhat niini. Siya karong adlaw nagatindog sa altar sa insenso, nagapresentar sa atubangan sa Dios sa mga pag-ampo niadtong nagahandum sa Iyang panabang.

Ang mga kalag nga moliso ngadto Kaniya alang sa pagdangop, si Jesus mobayaw ibabaw sa mga masinombongon ug mga paglalis sa mga dila. Walay tawo ni dautang manulonda makapapahawa niini nga mga kalag. Si Kristo nagahiusa kanila ngadto sa Iyang kaugalingong diosnon-tawhanon nga kinaiya. Sila magatindog sa kilid sa dakung Magpapas-an sa Sala, diha sa kahayag nga nagagula gikan sa trono sa Dios. “Kinsa ba ang mopasakag sumbong batok sa mga pinili sa Dios? Ang Dios mao ang nagapamatarung. Kinsa man ang mopakanaug sa silot? Siya ba si Cristo Jesus ang namatay, oo, ang nabanhaw gikan sa mga minatay, ang anaa karon sa too sa Dios, ang nagapangamuyo gayud alang kanato?” Roma 8:33, 34.

[808]

[809]

“Ang Imong Hari Nagaanhi”

“Pagmaya sa hilabihan uyamot, Oh anak nga babaye sa Sion; pagsinggit, Oh anak nga babaye sa Jerusalem: ania karon, ang imong hari nagaanhi kanimo: siya matarung man ug adunay kaluwasan; mapaubsanon, nagakabayo sa asno, bisan sa usa ka nati sa asno.” Zac. 9:9.

Lima ka gatus ka mga tuig wala pa matawo si Kristo, ang man-alagna nga si Zacarias nagtagna sa pag-anhi sa Hari sa Israel. Kini nga tagna karon natuman. Siya nga sa dugay na midumili sa hari-anong pasidungog karon moanhi sa Jerusalem sumala sa gisaad nga manununod sa trono ni David.

Sa nahaunang adlaw sa semana nga si Kristo mihimo sa Iyang madaugong pagsulod sa Jerusalem. Mga panon sa katawhan nga nanagpunsisok sa pagtan-aw Kaniya sa Betania karon miuban Kaniya, maikagon sa pagsaksi sa pagdawat Kaniya. Daghang mga tawo paingon sa ciudad aron pagsaulog sa Pasko, ug kini miduyog sa katawhan nga nagtambong kang Jesus. Ang tibuok kinaiyahan daw nagkalipay. Ang mga kakahoyan nabistihan sa malunhawng mga dahon, ug ang ilang mga bulak naghatag sa usa ka talandugon nga kahumot sa kahanginan. Usa ka

Si Jesus mihimo sa Iyang madaugon nga pagsulod sa Jerusalem nagasakay sa usa ka nati nga asno. Ang malipayong panon midawat sa Magtutudlo pinaagi sa pagsinggit ug mga panghimaya. bag-ong kinabuhi ug kasadya nagpabuhi sa mga tawo. Ang paglaum sa bag-o nga ginharian migitib na usab.

[810]

Nagatuyo sa pagsakay sulod sa Jerusalem, si Jesus mipadala sa duha sa Iyang mga tinon-an aron sa pagdala ngadto Kaniya sa usa ka asno ug sa iyang nati. Sa Iyang pagkatawo ang Manluluwas nagsalig sa pagkamaabiabihon sa mga langyaw. Ang pasungan diin siya maghigda usa ka hinulaman nga pahulayan. Karon, bisan tuod ang mga baka sa usa ka libo ka kabungturan Iya, Siya nagasalig sa kaluoy sa usa ka langyaw alang sa usa ka mananap diin mosulod sa Jerusalem ingon nga iyang Hari. Apan ang Iyang pagkadios

gipadayag pagusab, bisan pa sa ginagmay nga mga direksyon nga gihatag sa Iyang mga tinon-an alang sa maong sugo. Sumala sa Iyang gitagna, ang pangalyupo, “Gikinahanglan sila sa Ginoo, ” gihatag dayon. Si Jesus mipili alang sa Iyang paggamit sa nati nga asno diin wala pay tawo nga nakasakay. Ang mga tinon-an, uban sa malipayong kadasig, mibuklad sa ilang mga bisti sa ibabaw sa mananap, ug gipalingkod ang ilang Agalon sa ibabaw niini. Kutob dinhi si Jesus kanunay nagpanaw nga maglakaw, ug ang mga tinon-an sa sinugdanan nangahibulong nga Siya karon mipili sa pagsakay. Apan ang paglaum mihayag sa ilang mga kasingkasing uban sa malipayong hunahuna nga Siya hapit na mosulod sa kapitolio, mag-anunsio sa Iyang kaugalingon nga Hari, ug mokuha sa Iyang harianong gahum. Samtang diha sa ilang sugo ilang gipahibalo ang masilakong pagpaabut ngadto sa mga higala ni Jesus, ug ang kahinam mikaylap sa layo ug duol, nga nagapatubo sa mga pagpaabut sa katawhan sa labing taas nga kahimtang.

[811] Si Kristo misunod sa batasan sa Judeo alang sa usa ka harianong pagsulod. Ang mananap nga Iyang gisakyan mao ang sakyanan sa mga hari sa Israel, ug ang tagna nanagna nga sa ingon niana ang Mesias moabuf sa Iyang ginharian. Wala pa gani Siya mahilingkod sa nating asno nga ang usa ka kusog nga singgit sa kadaugan migisi sa kahanginan. Ang panon sa katawhan mi-abiabi Kaniya ingon nga Mesias, ilang Hari. Si Jesus midawat karon sa pagsimba nga Siya wala kaniadto motugot, ug ang mga tinon-an midawat niini ingon nga kamatuoran sa ilang malipayong mga paglaum nga matuman pinaagi sa pagtan-aw Kaniya nga mapahiluna sa trono. Ang panon sa katawhan nakabig nga ang takna sa pagluwas kanila haduol na. Sa ilang panghanduraw sila nakakita sa mga kasundalohang Romanhon nga giabug gikan sa Jerusalem, ug ang Israel sa makausa pa usa ka kinaugalingon nga nasud. Ang tanan malipayon ug ikag; ang mga tawo nag-indigay sa paghatag Kaniyag pagtahud. Sila dili makapasundayag sa katahum ug kaanindot sa gawas, apan sila mihatag Kaniya sa pagsimba sa malipayong mga kasingkasing. Wala sila makaarang sa pagpresentar Kaniya sa mga mahal nga mga gasa, apan ilang gibuklad ang ilang mga bisti sa gawas ingon sa alpombra sa Iyang dalan, ug ila usab gibakbakan sa dahon sa mga sanga sa kahoy nga oliva ug palma sa dalan. Sila maka-una sa pasunding nga madaugon sa walay harianong mga bandila, apan sila miputol

sa nagakatag nga mga sanga sa palma, simbolo sa kadaugan sa Kinaiyahan, ug giwarawara sa itaas uban sa lanog nga mga paghimaya ug mga hosana.

Samtang sila nagpadayon, ang panon sa katawhan sa kanunay nagdaghan pinaagi niadtong nakadungog sa pag-abut ni Jesus ug midali pagduyog sa pasunding. Mga magtatan-aw sa kanunay misagol sa pundok, ug mangutana, Kinsa kini? Unsay kahulogan niining kaguliyang? Silang tanan nakabati kang Jesus, ug nagpaabut Kaniya nga moadto sa Jerusalem; apan sila nahibalo nga Siya kutob dinhi nagpaluya sa tanang panlibasug sa pagbutang Kaniya sa trono, ug sila nahibulong sa daku sa pagkasayud nga mao kini Siya. Sila nangatingala kon unsay nakapahimo niini nga kausaban diha Kaniya nga nakapahayag nga ang Iyang ginharian dili niining kalibutana.

[812]

Ang ilang mga pagpangutana napahilum pinaagi sa usa ka singgit sa kadaugan. Sublisubli gihimo kini sa maikagon nga panon sa katawhan; gibanus kini sa mga katawhan sa layo, ug gipalanog gikan sa naglibut nga kabungturan ug kapatagan. Ug karon ang pasunding giduyogan sa mga pundok sa katawhan gikan sa Jerusalem. Gikan sa panon sa katawhan nga natigum aron sa pagtambong sa Pasko, linibo ang misugat sa pag-abiabi ni Jesus. Sila misugat Kaniya uban sa giwarawara nga mga sanga sa palma ug sa usa ka pagsinggit sa usa ka balaang alawiton. Ang mga saserdoti sa templo nagpatunog sa trompeta alang sa halad sa gabii, apan dihay pipila lang nga mitubag, ug ang mga pangulo misulti sa usag usa uban sa kahadlok, “Ang kalibutan miduyog Kaniya.”

Wala sukad sa Iyang yutan-ong kinabuhi nga si Jesus mitugot sa maong pagpasundayag. Siya sa klaro nakakita sa sangputanan. Kini magadala Kaniya ngadto sa krus. Apan maoy Iyang tuyo nga sa katilingban Siya mopresentar sa Iyang kaugalingon ingon nga Manunubos. Siya mihandum sa pagtawag sa pagtagad sa sakripisyo nga maoy mopurongpurong sa Iyang bulohaton sa nahulog nga kalibutan. Samtang ang katawhan nanagkatigum sa Jerusalem aron sa pagsaulog sa Pasko, Siya ang gisimbolo nga Kordero, pinaagi sa usa ka boluntario nga buhat naggahin sa Iyang kaugalingon ingon nga halad nga sakripisyo. Gikinahanglan sa Iyang iglesia sa sunod-sunod nga mga katuigan sa paghimo sa Iyang kamatayon alang sa mga sala sa kalibutan usa ka suheto sa tanan nilang pamalandong ug pagtuon. Ang matag kamatuoran nga nadugtong niini kinahanglan pamatud-

[813]

an sa walay duhaduha. Gikinahanglan nianang panahona, nga ang mga mata sa mga tawo matumong didto Kaniya; ang mga hitabo nga nag-una sa Iyang dakung sakripisyo kinahanglan mahimong usa nga magatawag sa pagtagad sa sakripisyo sa iyang kaugalingon. Human sa maong pasundayag ingon sa miduyog sa Iyang pagsulod sa Jerusalem, ang tanang mga mata mosunod sa Iyang kusog nga pagpadayon sa katapusang talan-awon.

Ang mga nanghitabo nga nahidugtong kauban niining madaugon nga pagsakay mahimong hilisgutan sa matag dila, ug modala kang Jesus sa tanang mga hunahuna. Human sa Iyang paglansang, daghan ang mohinumtum niini nga mga hitabo sa ilang kadugtongan sa Iyang paghusay ug kamatayon. Sila mataral sa pagsusi sa mga tagna, ug makabig nga si Jesus mao ang Mesias; ug sa tanang kayutaan mga kinabig sa pagtuo mopilopilo.

Niining usa ka madaugon nga talan-awon sa Iyang yutan-ong kinabuhi, ang Manluluwas tingali nagpadayag nga inubanan sa mga langitnong mga manulonda, ug gipahibalo pinaagi sa trompeta sa Dios; apan ang maong pagpasundayag supak unta sa katuyoan sa Iyang bulohaton, supak sa balaod nga naggahum sa Iyang kinabuhi. Siya nagpabilin nga maminatud-on sa bahin nga Iyang gidawat. Ang lulan sa katawhan Iyang kinahanglan pas-anon hangtud ang Iyang kinabuhi gikahatag alang sa kinabuhi sa kalibutan.

[814] Kini nga adlaw, nga daw sa mga tinon-an maoy gipurongpurongan nga adlaw sa ilang mga kinabuhi, malandungon unta sa kadulom kon sila pa unta nasayud nga kini nga talan-awon sa kasadya mao lamay usa ka pasiuna ngadto sa pag-antus ug kamatayon sa ilang Agalon. Bisan tuod nga Siya nagsublisubli pagsulti kanila sa Iyang seguro nga sakripisyo, apan sa malipayon nga kadaugan sa presente sila nangalimot sa Iyang masulob-ong mga pulong, ug milantaw sa unahan sa Iyang mainuswagon nga paghari sa trono ni David.

Bag-o nga mga dugang gihimo kanunay sa pasunding, ug uban sa pipila nga dili mahilakip, ang tanang miduyog niini nakakuha sa pagdasig sa takna, ug mitabang sa pagpadaku sa mga hosana, nga milanog ug milanog pag-usab gikan sa usa ka bungtod ngadto sa usa ug gikan sa usa ka walog ngadto sa usa. Ang mga singgit mitugbaw nga mapadayonon, “Hosana sa Anak ni David: Bulahan siya nga mianhi sa ngalan sa Ginoo; Hosana sa kahitas-an.”

Wala sukad kaniadto nga ang kalibutan nakakita sa samang madaugong pasunding. Dili kini sama niadtong mga bantugang manlulupig sa kalibutan. Walay panon sa nagbangotan nga mga bihag, ingon nga mga ganti sa harianong kaisug, nahimong bahin sa talan-awon. Apan libut sa Manluluwas mao ang mga mahimayaong mga ganti sa Iyang mga kahago sa gugma alang sa makasasala nga tawo. Didto ang mga bihag nga Iyang gipangluwas gikan sa gahum ni Satanas, nanagdayeg sa Dios tungod sa ilang pagkaluwas. Ang mga buta nga Iyang gi-ulian sa ilang igtatan-aw nag-una. Ang mga amang kansang mga dila Iyang gibuhian nagsinggit sa labing makusog nga mga hosana. Ang mga pi-ang kinsa Iyang giayo nalibutan sa kalipay, nga maoy mga labing aktibo sa pagbali sa mga palma ug giwarawara sila atubangan sa Manluluwas. Mga balong babaye, ug mga ilo nagpatugbaw sa ngalan ni Jesus alang sa mga buhat sa kaluoy kanila. Ang mga sanlahon nga Iyang gipanghinloan nagbukhad sa ilang walay buling nga mga bisti sa Iyang dalan, ug misinggit Kaniya ingon nga Hari sa himaya. Kadtung mga tawo nga napukaw sa Iyang tingog gikan sa katulog sa kama- tayon diha kauban sa panon. Si Lazaro, kansang lawas nakakitag kadunot sa lubnganan, apan karon nagakalipay sa kusog sa mahimayaong pagkahamtong, nag-una sa mananap nga gisakyan sa Manluluwas.

[815]

Daghang mga Fariseo misaksi sa talan-awon, ug nagdilaab sa kasina ug dautang hunahuna, naninguha sa pagliso sa presente nga pagbati. Uban sa tanan nilang awtoridad sila misulay sa pagpahilum sa mga tawo; apan ang ilang mga pangalyupo ug mga paghulga nakapadugang hinuon sa kadasig. Sila nahadlok nga kining panon sa katawhan, sa kusog sa ilang gidaghanon, maghimo kang Jesus nga hari. Ingon nga usa ka katapusang panlimbasug sila midotdot lusot sa panon ngadto diin ang Manluluwas, ug gisukna Siya uban sa mabadlongon ug mahulgaong mga pulong: “Agalon, badlonga ang imong mga tinon-an.” Sila mipahayag nga ang maong mga pasundayag supak sa balaod, ug dili pagatugotan sa mga awtoridad. Apan sila nahilum sa tubag ni Jesus, “Sultihan ko kamo, nga kon kini sila nagpakahilum pa, ang mga bato mao ang managsinggit.” Kadtung talanawon sa pagdaug maoy tinudlo sa Dios sa Iyang kaugalingon. Kini gitagna sa manalagna, ug ang tawo walay gahum sa pag-usab sa katuyoan sa Dios. Kon ang mga tawo napakyas pa sa pagpalapos sa Iyang piano, Siya unta mihatag sa usa ka tingog ngadto sa dili

buhi nga mga bato, ug ila untang isinggit ang Iyang Anak uban sa mga pag-abiabi sa pagdayeg. Samtang ang napahilum nga mga Fariseo mi-atras, ang mga pulong ni Zacarias gikuha sa ginatus ka mga tingog: “Pagmaya sa hilabihan uyamot, Oh anak nga babaye sa Sion; pagsinggit, Oh anak nga babaye sa Jerusalem: ania karon ang imong hari nagaanhi kanimo: siya matarung man, ug adunay kaluwasan; mapaubsanon, ug nagakabayo sa asno, bisan usa ka nati sa asno.”

[816]

Sa dihang midangat ang pasunding sa ibabaw sa bungtod, ug hapit na molugsong sa ciudad, si Jesus mihunong, ug ang tanang panon sa katawhan uban Kaniya. Sa ilang atubangan naghay-ad ang Jerusalem sa iyang himaya, karon gilimisan sa kahayag sa nag-aginod nga adlaw sa pagsalop. Ang templo nakadani sa tanang mga mata. Sa iyang halangdon nga katanum kini nagbarug ibabaw sa tanan, daw nagatudlo paingon sa langit daw sa nagatudlo sa tanang mga tawo sa mao lamang nga matuod ug buhi nga Dios. Ang templo dugay nang nahimong garbo ug himaya sa nasud nga Judeo. Ang mga Romanhon usab nagmapasigarbohon sa iyang pagkamatahum. Ang usa ka hari nga gitudlo sa mga Romanhon naghiusa kauban sa mga Judeo aron sa pagtukod pag-usab ug pagtahum niini, ug ang emperador sa Roma nagdayandayan niini kauban sa iyang mga gasa. Ang iyang kusog, kadato, ug pagkatahum nakapahimo niini nga usa sa mga katingalahan sa kalibutan.

Samtang ang adlaw sa kasadpan nagabulit ug nagapatahum sa kalangitan, ang iyang masilakong himaya nagdan-ag sa putli nga puti nga marmol sa mga bongbong sa templo, ug naggilakgilak sa iyang hinalopan sa bulawan nga mga haligi. Gikan sa tumoy sa bungtod diin si Jesus ug ang Iyang mga sumosunod nagbarug, nakabaton kini sa panagway sa usa ka daku nga tinukod sa niebe, nga gibutangan sa bulawan nga mga ibubungan. Sa pultahan sa templo adunay usa ka punoan sa paras nga bulawan ug salapi, uban sa mga dahon ug dagku nga mga pongpong sa ubas binuhat sa batid kaayo nga mga magkukulit. Kini nga deboho nagrepresentar sa Israel ingon nga usa ka mainuswagon nga paras. Ang bulawan, ang salapi, ug buhing lunhaw gikomboya uban sa talag saon nga pagpili ug hilabihan ka tahum nga pagkabuhat; samtang kini milikos

[817]

nga angayan kaayo libut sa puti ug naggilakgilak nga mga haligi, nagkatkat uban sa masinaw nga gagmayng bagon sa sanga ngadto sa

bulawanong dayandayan, kini nakakuha sa katahum sa talisalop nga adlaw, nagasidlak ingon sa hinulaman nga himaya gikan sa langit.

Si Jesus nagtan-aw sa talan-awon, ug ang daku nga panon sa katawhan nagpahilum sa ilang mga singgit, nahi-ugnok sa kalit nga panan-awon sa katahum. Tanang mga mata miliso ngadto sa Manunubos, nagapaabut sa pagtan-aw sa Iyang panagway sa pagdayeg nga sila sa ilang kaugalingon nagbati. Apan inay kini sila nakakita sa usa ka panganud sa kagul-anan. Sila nangahibulong ug nangabalo sa pagtan-aw sa Iyang mga mata nga puno sa mga luha, ug ang Iyang lawas miduyan sama sa usa ka kahoy atubang sa dakung bagyo, samtang ang usa ka tiyabaw sa kasakit migikan sa Iyang nanagkurog nga mga ngabil, daw sama nga gikan sa kinahiladman sa usa ka nadugmok nga kasingkasing. Daw unsa nga talanawon kini alang sa mga manulonda! ang ilang hinigugma nga Komandante anaa sa agulo sa mga luha! Daw unsa nga talan-awon kini alang sa nalipay nga panon sa katawhan nga uban sa mga pagsinggit sa kadaugan ug pagwarawara sa mga sanga sa palma nagkuyog Kaniya ngadto sa mahimayaong ciudad, diin sila dakung kahinam naglaum nga Siya hapit nang mohari! Si Jesus nakahilak sa lubnganan ni Lazaro, apan kadto usa ka diosnon nga kasubo diha sa simpatiya sa tawhanong kaalaut. Apan kining kalit nga kagul-anan sama sa usa ka nota sa pagtiyabaw sa dakung madaugong koro sa awit. Taliwala sa talan-awon sa kalipay, diin ang tanan naghatag Kaniyag pagsimba, ang Hari sa Israel diha sa paghilak; dili hilum nga mga luha sa kalipay, apan mga luha ug agulo sa dili mapahunong nga kasakit. Ang panon sa katawhan giabut sa usa ka kalit nga kangiub. Ang ilang mga pagdayeg nahilum. Daghan mihilak diha sa simpatiya kauban sa usa ka kasubo nga dili nila masabut.

[818]

Ang mga luha ni Jesus dili maoy pag-una sa Iyang kaugalingong pag-antus. Sa Iyang atubangan mao ang Getsemane, diin dili madugay ang kalisang sa usa ka dakung kangitngit molandong Kaniya. Ang pultahan sa mga karnero makita, diin pinaagi niini sulod sa mga katuigan ang mga mananap nga isakripisyo sa halad gipaagi. Kini nga pultahan sa dili madugay mabuksan alang Kaniya, ang daku nga Gisimbolo sa mga halad, ngadto sa Iyang sakripisyo alang sa mga sala sa kalibutan kining tanang mga halad gitudlo. Duol niini ang Kalbaryo, dapit sa Iyang umalabut nga pag-antus. Apan dili tungod niining mga pahinumdom sa Iyang walay kaluoy

nga kamatayon nga ang Manunubos mihilak ug mi-agulo sa kasubo sa espiritu. Ang Iya dili hinakug nga kasubo. Ang hunahuna sa Iyang kaugalingong kasakit wala makahasul nianang dungganon, masakripisyohon-sa-kaugalingon nga kalag. Mao ang talan-awon sa Jerusalem nga milagbas sa kasingkasing ni Jesus—Jerusalem nga misalikway sa Anak sa Dios ug miyam-id sa Iyang gugma, nga midumili sa pagkakabig pinaagi sa Iyang gamhanan nga mga mi-lagro, ug hapit na mokuha sa Iyang kinabuhi. Siya nakakita kon unsa siya sa iyang sala sa pagsalikway sa iyang Manunubos, ug maunsa unta siya kon midawat pa Kaniya nga mao lamay makaayo sa iyang samad. Siya mianha aron sa pagluwas kaniya; unsaon Niya pagtugyan kaniya?

[819] Ang Israel usa ka kinaloy-an nga katawhan; ang Dios naghimo sa ilang templo nga Iyang puloy-anan; kini “matahum sa gitas-on, ang kalipay sa tibuok yuta.” Sal. 48:2. Ang rekord sa kapin sa usa ka libo ka mga tuig sa pag-amoma ug malolotong gugma ni Kristo, sama sa pagdala sa usa ka amahan sa iyang bugtong anak, atua didto. Niana nga templo ang mga manalagna nakabungat sa ilang solemni nga mga pasidaan. Didto ang nagasunog nga insensariohan giwarawara, samtang ang insenso, gisagol uban sa mga pag-ampo sa magsisimba, misaka ngadto sa Dios. Didto ang dugo sa mga mananap mi-agay, nagsimbolo sa dugo ni Kristo. Didto si Jehova nagpakita sa Iyang himaya ibabaw sa lingkoranan sa kaluoy. Didto ang mga saserdoti nanagdumala sa serbisyo, ug ang katahum sa simbolo ug sa seremoniya nagpadayon sa mga katuigan. Apan kining tanan kinahanglan adunay katapusan.

Si Jesus mi-isa sa Iyang kamot,—nga sa masubsub nakapanalangin sa mga masakiton ug nanag-antus, —ug gibabadbabad paingon sa kastigohonon nga ciudad, sa naputolputol nga mga pulong sa kasubo misinggit: “Kon unta bisan karon nahibalo pa lamang ikaw, sa mga butang nga maoy pasikaranan sa kalinaw! — “Dinhi ang Manluluwas mihunong, ug wala ibungat nga mao unta ang kahim-tang sa Jerusalem kon siya pa unta midawat sa tabang nga gihandum sa Dios nga ihatag kaniya,—ang gasa sa Iyang hinigugmang Anak. Kon ang Jerusalem nasayud pa kon unsa ang iyang pribilihiyo sa pagkahibalo, ug mituo sa kahayag nga gipadala kaniya sa langit, siya unta motindog diha sa garbo sa kauswagan, ang rayna-sa mga ginharian, gawas sa iyang kusog sa hinatag sa Dios nga gahum. Wala

untay armadong mga sundalo nga magatindog sa iyang mga ganghaan, walay mga Romanhong mga bandila nga magkayab gikan sa iyang mga padir. Ang mahimayaong kaugmaon nga makapanalangin unta sa Jerusalem kon gidawat pa niya ang Manunubos mitindog atubangan sa Anak sa Dios. Siya nakakita nga unta pinaagi Kaniya maayo ang iyang balatian nga grabe, maluwas gikan sa kaulipnan, ug matukod ingon nga dakung ciudad sa yuta. Gikan sa iyang mga padir ang pati sa pakigdait mo adto unta sa tanang kana suran. Siya unta mahimong korona sa himaya sa kalibutan. [820]

Apan ang hayag nga hulagway kon maunsa unta ang Jerusalem milubad gikan sa igtatan-aw sa Manluluwas. Siya nakaila kon unsa siya karon ilalum sa yugong Romanhon, nagadala sa pagyam-id sa Dios, tagana sa hukom sa silot Niya. Siya mikuha sa naputol nga hilo sa Iyang pagbalata: “Apan natago kini karon gikan sa imong mga mata. Kay ikaw pagahiabtan ra sa mga adlaw nga ang imong mga kaaway magapakural ug yuta libut kanimo, ug ikaw pagalikusan ug pagapiiton sa tanang dapit, ug igapusdak ikaw sa yuta, ikaw ug ang imong mga kabataan sa sulod kanimo; ug dili na ikaw binlan ug usa ka bato nga magpatong sa bato: kay ikaw wala man makaila sa panahon sa pagduaw kanimo.”

Si Kristo mianhi aron pagluwas sa Jerusalem kauban sa iyang mga anak; apan ang garbo sa Fariseo, pagkasalingkapaw, kasina, ug dautang hunahuna nakapasanta Kaniya gikan sa paghimo sa Iyang katuyoan. Si Jesus nasayud sa makalilisang nga silot nga moduaw sa laglagonon nga ciudad. Iyang nakita ang Jerusalem nga gilibutan uban sa mga kasundalohan, ang gisulong nga mga pumupuyo naabug ngadto sa gutom ug kamatayon, mga inahan nangaon sa patay nga mga lawas sa ilang kaugalingong mga kabataan, ug ang mga ginikanan ug mga anak nag-ilogay sa katapusang hiwa sa pagkaon gikan sa usa ug usa, ang kinaiya nga gugma nalaglag tungod sa nagakutkut nga sakit sa gutom. Iyang nakita nga ang pagkagahi sa mga Judeo, sumala sa gipamatuod sa ilang pagsalikway sa Iyang kaluwasan, magahatud kanila sa pagdumili sa pagpasakup ngadto sa mosulong nga mga kasundalohan. Iyang nakita ang kalbaryo, diin Siya pagabayawon, puno sa mga krus sama ka baga sa mga kahoy sa lasang. Iyang nakita ang makaluluoy nga mga pumupuyo nag-antus sa mga pagsakit sa ihawan, pinaagi sa paglansang, ang mga matahum mga palasyo nangaguba, ang templo nalumpag, ug [821]

ang iyang daku nga mga padir nalumpag nga walay usa ka bato nga nagatongtong ibabaw sa usa, samtang ang ciudad gidaro sama sa usa ka uma. Angay gayud ang Manluluwas mohilak sa kasakit tungod sa makahahadlok nga talan-awon.

Ang Jerusalem maoy bata sa Iyang pag-amoma, ug maingon sa usa ka maloloy-ong amahan nagabangotan sa iyang sukwahi nga anak, mao usab si Jesus mihilak ibabaw sa iyang hinigugma nga ciudad. Unsaon Ko pagbiya kanimo? Unsaon Ko pagtan-aw kanimo nga natugyan ngadto sa kalaglagan? Tugotan Ko ba ikaw diay sa pagpuno sa kopa sa imong pagkadautan? Ang usa ka kalag may usa ka bili nga, kon itandi niini, ang mga kalibutan mo-unlod sa walay kahulogan; apan ania ang tibuok nasud nga mawala. Sa diha nga ang nagdali nga adlaw sa kasadpan moagi na gikan sa igtatan-aw sa mga langit, ang adlaw sa grasia sa Jerusalem motapus. Samtang ang pasunding naghunong sa ibabaw sa Olivo, dili pa ulahi sa Jerusalem sa paghinulsul. Ang manulonda sa kaluoy nagpiko sa iyang mga pako aron sa pagkanaug gikan sa bulawanong trono aron paghatag dapit sa hustisya ug dali nga pag-abut sa hukom. Apan ang dakung kasingkasing sa gugma ni Kristo nagpangalyupo gihapon alang sa Jerusalem, nga miyam-id sa Iyang mga kaluoy, misaway sa Iyang mga pasidaan, ug hapit na mohumod sa iyang mga kamot sa Iyang dugo. Kon ang Jerusalem mohinulsul pa lang dili pa ulahi. Samtang ang katapu-san nga mga bidlisiw sa adlaw nalangan pa sa templo, sa torre, ug sa ibubungan, dili ba ang usa ka manulonda mohatud kaniya ngadto sa gugma sa Manluluwas, ug santaon ang kalaglagan? Matahum ug dili balaan nga ciudad, nga nagbato sa mga manalagna, nga misalikway sa Anak sa Dios, nga nagsira sa iyang kaugalingon pinaagi sa iyang pagkadili mahinulsulon sa mga talikala sa kaulipnan, — ang iyang adlaw sa kaluoy hapit na matapus! Apan usab ang Espiritu sa Dios nagsulti sa Jerusalem. Sa dili pa mosalop ang adlaw, lain nga pagpamatuod gihimo ngadto kang Kristo. Ang tingog sa saksi gibayaw, nagtubag sa pagtawag gikan sa usa ka matagnaong kagahapon. Kon ang Jerusalem mamati sa pagtawag, kon siya modawat sa Manluluwas nga mosulod sa iyang mga ganghaan, siya maluwas pa.

[822]

Mga report midangat sa mga pangulo sa Jerusalem nga si Jesus nagakaduol sa ciudad uban sa daghang pundok sa katawhan. Apan wala silay pag-abiabi sa Anak sa Dios. Sa kahadlok sila nangguia

sa pagsugat Kaniya, nagalaum sa pagbungkag sa mga katawhan. Samtang ang pasunding hapit na manaug sa Bukid sa mga Olivo, kini gisugat sa mga pangulo. Sila nangutana sa masamok nga pagkalipay. Samtang sila nangutana, “Kinsa kini?” ang mga tinon-an, puno sa espiritu sa pagdasig, mitubag niini nga pangutana. Sa maayong pagkalitok nga mga tingog ilang gisubli ang mga tagna mahitungod kang Kristo:

Si Adan mosulti kaninyo, Mao kini ang kaliwat sa babaye nga mosamad sa ulo sa bitin.

Pangutan-a si Abraham, siya mosulti kaninyo, Mao kini “si Melchisedec, nga hari sa Salem,” Hari sa Pakigdait. Gen. 14:18.

Si Jakob mosulti kaninyo, Siya mao si Shiloe sa banay sa Judah.

Si Isaias mosulti kaninyo, “Emmanuel,” “Kahibulongan, Magtatambag, Dios nga Makagagahum, Amahan nga walay Katapusan, Principe sa Pakigdait.” Isa. 7:14; 9:6.

[823]

Si Jeremias mosulti kaninyo, Ang Sanga ni David, “Si Jehova ang among pagkamatarung.” Jer. 25:6.

Si Daniel mosulti kaninyo, Siya mao ang Mesias.

Si Oseas mosulti kaninyo, Siya si “Jehova ang Dios sa mga panon; si Jehova mao ang iyang halandumon nga ngalan.” Oseas 12:5.

Si Juan Bautista mosulti kaninyo, Siya mao “ang Cordero sa Dios nga magakuha sa sala sa kalibutan.” Juan 1:29.

Ang daku nga Jehova nagpahayag gikan sa Iyang trono, “Kini mao ang akong Anak nga pinalangga.” Mat. 3:17.

Kami, ang Iyang mga tinon-an, mopahayag, Mao kini si Jesus, ang Mesias, ang Prinsipe sa kinabuhi, ang Manunubos sa kalibutan.

Ug ang prinsipe sa mga kagamhanan sa kangitngit moila Kaniya, nga magaingon, “Nakaila baya ako kinsa ikaw, ang Balaan sa Dios.” Marcos 1:24.

[824]

Usa ka Laglagonon nga Katawhan

Ang madaugon nga pagsakay ni Kristo ngadto sa Jerusalem maoy usa ka hanap nga paglandong sa Iyang pag-anhi sa mga kapanganuran sa langit uban sa gahum ug himaya, taliwala sa pagdaug sa mga manulonda ug sa pagkalipay sa mga balaan. Unya matuman ang mga pulong ni Kristo ngadto sa mga saserdoti ug mga Fariseo: “Dili na kamo makakita kanako pag-usab, hangtud makaingon na kamo, Dalaygon ang nagaanhi sa ngalan sa Ginoo.” Mat. 23:39. Sa matagnaon nga panan-awon si Zacarias gipakitaan sa adlaw sa katapusang pagdaug; ug siya nakakita usab sa kalaglagan niadtong sa unang paganhi misalikway kang Kristo: “Sila motutok kanako nga ilang gipalagbasan; ug sila magabalata tungod kaniya ingon sa usa nga magabalata tungod sa iyang anak nga lalakeng bugtong, ug magaanus sa kapait tungod kaniya, ingon sa usa nga nagaanus sa kapait tungod sa iyang panganay nga anak.” Zac. 12:10. Kini nga talan-awon nakita ni Kristo sa diha nga Siya nagtan-aw sa ciudad ug mihilak niini. Diha sa temporario nga kalaglagan sa Jerusalem Siya nakakita sa katapusan nga kalaglagan sa katawhan nga sad-an sa dugo sa Anak sa Dios.

[825] Ang mga tinon-an nakakita sa pagdumot sa mga Ju- deo kang Kristo, apan wala sila makakita sa dangatan niini. Wala pa sila makasabut sa matuod nga kahimtang sa Israel, ni maka-amgo sa kastigo nga mahulog sa Jerusalem. Niini si Kristo nagbukas alang kanila sa usa ka makahuloganon nga leksyon.

Ang katapusan nga pangalyupo sa Jerusalem nahimong kawang. Ang mga saserdoti ug mga pangulo nakabati sa matagnaong tingog sa nangagi nga gipalanog sa panon sa katawhan, ingon nga tubag sa pangutana, “Kinsa kini?” apan wala nila dawata kini ingon nga tingog nga Minandoan. Sa kasuko ug kahibulong sila misulay sa pagpahilum sa katawhan. Dihay mga opisyales nga Romanhon sa katawhan, ug alang kanila ang Iyang mga kaaway naghukom kang Jesus ingon nga pangulo sa usa ka pagsupil. Ilang girepresentar nga

Siya hapit na nga manag-iyá sa templo, ug mohari ingon nga hari sa Jerusalem.

Apan ang kalma nga tingog ni Jesus mipahilum sa usa ka gutling sa gahub nga panon samtang Siya miusab pagpahayag nga Siya wala moanhi aron sa pagtukod sa usa ka temporario nga paghari; Siya sa dili madugay mosaka sa Iyang Amahan, ug ang Iyang mga magsusumbong dili na makakita Kaniya hangtud nga Siya moanhi pag-usab sa himaya. Unya, ulahi na alang sa ilang kaluwasan, sila moila Kaniya. Kini nga mga pulong gisulti ni Jesus uban sa kasubo ug uban sa talagsaon nga gahum. Ang mga opisyaes nga Romanhon nahilum ug nadaug. Ang ilang mga kasingkasing, bisan tuod langyaw sa diosnong kabuyoan, natandog nga wala sukad matandog kaniadto. Diha sa kalma, solemni nga nawong ni Jesus sila nakabasa sa gugma, pagkamahinatagon, ug hilum nga dignidad. Sila nakutaw pinaagi sa usa ka simpatiya nga dili nila masabut. Inay dakpon si Jesus, nahilig hinuon paglabi sa pagsimba Kaniya. Miliso sa mga saserdoti ug mga pangulo, sila misumbong kanila sa paghimo sa kasamok. Kini nga mga pangulo, naglagut ug napildi, miliso sa katawhan uban sa ilang mga reklamo, ug naglalis sa kasuko taliwala sa ilang mga kaugalingon.

[826]

Sa nagpadayon kini si Jesus miagi sa templo nga wala mabantaye. Ang tanan hilum didto, kay ang talan-awon sa Olivo nagtawag sa mga tawo. Sulod sa usa ka mubong panahon si Jesus nagpabilin sa templo, nagtan-aw niini uban sa masulob-on nga mga mata. Unya Siya mipahawa uban sa Iyang mga tinon-an, ug mibalik sa Betania. Sa diha nga ang mga tawo nangita alang Kaniya aron pagbutang Kaniya sa trono, wala Siya hipalgi.

Ang tibuok gabii gigasto ni Jesus sa pag-ampo, ug sa buntag mibalik Siya pag-usab sa templo. Sa dalan Siya nakaagi sa usa ka pundok sa mga igira. Siya gutom kaayo, “Ug sa pagkakita niya sa layolayo sa usa ka kahoyng igira nga dahonan, giduol niya kini basin pa makakaplag siyag bunga; apan sa paghiduol niya niini, siya walay nakita gawas sa mga dahon lamang; kay kadto dili pa man panahon sa tingbunga.”

Dili kadto panahon alang sa hinog nga igira, gawas sa pipila ka mga dapit; ug sa kabungturan libut sa Jerusalem sa pagkamatuod ikaingon, “Dili pa man panahon sa tingbunga.” Apan diha sa tana-man diin si Jesus miadto, ang usa ka kahoy nagpakita nga nag-una

sa tanang uban. Natabonan na kini sa mga dahon. Maoy kinaiya sa kahoyng igira nga sa dili pa mamuklad ang mga dahon, ang nagatubo nga bunga mopakita. Busa kini nga kahoy puno sa dahon naghatag sa saad sa maayong pagkatubo nga bunga. Apan ang iyang dagway malimbongon. Sa pagsusi sa iyang mga sanga, gikan sa labing ubos nga sanga ngadto sa labing taas nga gamayng sanga, si [827] Jesus “wala makakaplag gawas sa mga dahon.” Usa kadto ka tibuok nga pagpakaaron-ingnon nga mga dahon, ug wala nay lain.

Si Kristo nagbungat batok niini sa usa ka tunglo nga makalawos. “Sukad karon dili ka na gayud unta hikan-ag bunga,” Siya miingon. Pagkasunod buntag, samtang ang Manluluwas ug ang Iyang mga tinon-an paingon na usab sa ciudad, ang mga nalaya nga mga sanga ug naghoyhoy nga mga dahon nakapadani sa ilang pagtagad. “Aga-lon,” miingon si Pedro, “tan-awa ra, nalaya ang igira nga imong gitunglo.”

Ang buhat sa pagtunglo ni Kristo sa kahoyng igira nakapahibulong sa mga tinon-an. Daw alang kanila dili gayud maoy Iyang mga paagi ug buhat. Masubsub sila nakabati Kaniya nga magpahayag nga Siya wala moanhi aron sa pagkondenar sa kalibutan, apan nga ang kalibutan pinaagi Kaniya maluwas. Sila nahinumdom sa Iyang mga pulong, “Ang Anak sa Tawo mianhi dili aron sa paglaglag sa kinabuhi sa mga tawo, kon dili sa pagluwas kanila.” Lucas 9:56. Ang Iyang katingalahang mga buhat gihimo aron sa pagpasig-uli, dili sa paglaglag. Ang mga tinon-an nakaila lang Kaniya ingon nga ang Mag-uuli, ang Mag-aayo. Kini nga buhat nag-inusara. Unsay iyang tuyo? sila nangutana.

Ang Dios “nahamuot sa mahigugmaong-kalolot.” “Ingon nga ako buhi, nagaingon ang Ginoong Jehova, ako walay kalipay sa kamatayon sa tawong dautan.” Miqueas 7:18; Ezeq. 33:11. Alang Kaniya ang buhat sa paglaglag ug paghukom maoy usa “sa iyang katingalahan nga bulohaton.” Isa. 28:21. Apan diha sa kaluoy ug gugma nga Siya magabayaw sa tabil gikan sa kaugmaon, ug ipadayag sa mga tawo ang sangputanan sa usa ka dalan sa sala.

[828] Ang pagtunglo sa kahoyng igira dili kay usa lang ka gidrama nga samingay. Kadtong kahoy nga walay bu- nga, nagapasundayag sa iyang nagpakaaron-ingnon nga dahon sa nawong ni Kristo, maoy usa ka simbolo sa nasud nga Judeo. Ang Manluluwas buot mohimong yano ngadto sa Iyang mga tinon-an sa hinungdan ug kasegurohan sa

kalaglagaan sa Israel. Tungod niini nga katuyoan Iyang gihatagan ang kahoy sa mga kalidad moral, ug gihimo kini nga magbubutyag sa diosnong kamatuoran. Ang mga Judeo nagbarug nga lahi sa tanang mga nasud, nag-angkon sa pagkaliyal sa Dios. Sila sa pinasahi kinaloy-an Niya, ug sila mi-angkon sa pagkamatarung nga labaw sa ubang mga tawo. Apan sila nahugawan pinaagi sa gugma sa kalibutan ug sa kahakug sa ginansiya. Sila nangandak sa ilang kahibalo, apan sila walay alamag sa mga gikinahanglan sa Dios, ug napuno sa pagkasalingkapaw. Sama sa kahoyng igira, sila nagpakatay sa ilang nagpakaaron-ingnon nga mga sanga sa itaas, lambo sa panagway, ug matahum sa igtatan-aw, apan sila naghatag “walay bunga gawas sa mga dahon.” Ang tinuhoan sa mga Judeo, uban sa iyang matahum nga templo, iyang balaan nga mga altar, ang iyang kinaloan nga mga saserdoti ug makapasantop nga mga seremoniya, matahum gayud sa dagway sa gawas, apan ang pagkamapainubsanon, gugma, ug pagkamahinatagon nakulang.

Ang tanan nga mga kahoy sa tanaman sa igira walay bunga; apan ang walay mga dahon nga mga kahoy wala mag-isa sa pagpaabut, ug wala makahimo sa pagkabalo. Pinaagi niini nga mga kahoy ang mga Hentil girepresentar. Sila sama nga walay pagkadiosnon sama sa mga Judeo; apan wala sila mag-angkon nga mi-alagad sa Dios. Wala sila mag-angkon sa mga salingkapaw nga pagkamaayo. Sila buta sa mga buhat ug mga paagi sa Dios. Alang kanila ang panahon sa mga bunga dili pa. Sila nagpaabut pa gihapon sa usa ka adlaw nga modala kanilag kahayag ug paglaum. Ang mga Judeo, nga nanagpa- kadawat sa labi pa ka daku nga mga panalangin gikan sa Dios, tinglanan sa mga pagpatuyang sa niining mga gasa. Ang mga pribilihiyo nga ilang gipasigarbo, nagdugang lang sa ilang sala.

[829]

Si Jesus mianha sa kahoyng igira gigutom, aron sa pagpangitag pagkaon. Sa mao usab Siya mianha sa Israel, gigutom sa pagkita kanila sa mga bunga sa pagkamatarung. Siya naghatag labi kanila sa Iyang mga gasa, aron sila makabaton bunga alang sa panalangin sa kalibutan. Ang matag kahigayonan ug pribilihiyo gihatag kanila, ug sa balus Siya nangita sa ilang simpatiya ug pagalayon sa Iyang buhat sa grasia. Siya naghandum sa pagtan-aw diha kanila sa pagsakripisyo sa kaugalingon ug kaluoy, kainiton alang sa Dios, ug usa ka lalum nga pangandoy sa kalag alang sa kaluwasan sa ilang isigkatawo. Kon nakabantay pa unta sila sa balaod sa Dios,

sila unta mohimo sa buhat nga gihimo ni Kristo. Apan ang gugma ngadto sa Dios ug ngadto sa tawo nalandungan pinaagi sa garbo ug pagkatagbaw sa kaugalingon. Sila nagdala sa kalaglagaan sa ilang mga kaugalingon pinaagi sa pagdumili sa pag-alagad ngadto sa uban. Ang mga bahandi sa kamatuoran nga gikatugyan kanila sa Dios, wala nila ihatag sa kalibutan. Diha sa walay bunga nga igira sila tingali makabasa sa ilang sala ug kastigo. Nalaya ilalum sa pagtunglo sa Manluluwas, nagabarug nga laya ug na-uga, na-uga bisan sa mga gamut, ang kahoyng igira nagpakita kon unsa ang mga Judeo sa diha nga ang grasia sa Dios pagakuhaon gikan kanila. Midumili sa pagpahat sa panalangin, sila dili na makadawat niana. “Oh Israel,” si Jehova miingon, “kini mao ang imong pagkalaglag.” Oseas 13:9.

[830] Ang pasidaan alang sa tanang panahon. Ang buhat ni Kristo sa pagtunglo sa kahoy nga ang Iyang kaugalingong gahum naglalang, mobarug ingon nga usa ka pasidaan sa tanang mga iglesia ug sa tanang Kristohanon. Walay usa nga makakinabuhi sa balaod sa Dios sa walay pag-alagad ngadto sa uban. Apan dunay daghan nga dili mokinabuhi sa maloloy-on, dili hakug nga kinabuhi ni Kristo. Ang uban nga naghunahuna sa ilang kaugalingon nga mga maayong Kristohanon wala makasabut kon unsay nagasakup sa serbisyo alang sa Dios. Sila nagplano ug nagtuon kon unsaon sa pagpahimuot sa ilang kaugalingon. Sila nagabuhat lang kalabtanan sa kaugalingon. Ang panahon dunay bili lamang samtang sila makatigum alang sa ilang kaugalingon. Sa tanang mga bulohaton sa kinabuhi mao kini ang ilang katuyoan. Dili alang sa uban apan alang sa ilang kaugalingon sila moalagad. Ang Dios naglalang kanila aron pagpuyo niini nga kalibutan diin ang dili hinakug nga pagserbisyo kinahanglan himuon. Siya nagtuyo kanila sa pagtabang sa ilang isigkatawo sa matag paagi nga maarangan. Apan ang kaugalingon hilabihan ka daku nga wala nay laing makita. Wala sila makahimamat sa katawhan. Kadtong nanagkinabuhi alang sa kaugalingon sama sa kahoyng igira nga naghimo sa tanang pagkaaron-ingnon, apan walay bunga. Sila nagabantay sa mga dagway sa pagsimba, apan walay paghinulsul ug pagtuo. Sa pag-angkon sila nagpasidungog sa balaod sa Dios, apan ang pagtuman nakulang. Sila mosulti, apan dili mobuhat. Sa hukom nga gihatag sa kahoyng igira si Kristo nagpasundayag kon daw unsa kadulumtanan sa Iyang mga mata ang kawang nga pagkaaron-ingnon. Siya nagpahayag nga ang dayag nga makasasala minos

pagasala kay kaniya nga naga-angkon nga nag-alagad sa Dios, apan wala magabunga alang sa Iyang himaya.

Ang sambingay sa kahoyng igira, gisulti sa wala pa moduaw si Kristo sa Jerusalem, adunay diritso nga kadungtongan uban sa leksyon nga Iyang gitudlo sa pag- tunglo sa walay bunga nga kahoy. Alang sa walay bunga nga kahoy sa sambingay ang hardenero nangalyupo, Pasagdi una niining tuiga, hangtud ako makakalot sa libut niini ug makaamoma niini; ug kini mamunga, maayo; apan kon dili, nan human imo siyang pagaputlon. Dugang nga pag-atiman gihatag sa kahoy nga wala mamunga. Kinahanglan siya makabaton sa matag bintaha. Apan kon kini magpabilin nga dili mamunga, walay makaluwas niini gikan sa kalaglagan. Sa sambingay ang gisangputan sa buhat sa hardenero wala isulti pag-una. Kini nagsalig sa mga katawhan kang kinsa gisulti ni Kristo ang mga pulong. Sila girepresentahan sa walay bunga nga kahoy, ug anaa kanila sa pag-disidir sa ilang kaugalingong kaugmaon. Ang matag bintaha nga ihatag sa Langit gikahatag kanila, apan sila wala magpahimulos sa ilang gidugang nga panalangin. Pinaagi sa buhat ni Kristo sa pagtunglo sa walay bunga nga igira, ang sangputanan gipakita. Sila ang midisidir sa ilang kaugalingong kalaglagan.

[831]

Kapin sa usa ka libo ka mga tuig ang nasud nga Judeo nag-abuso sa kaluoy sa Dios ug nagdapit sa Iyang hukom. Sila midumili sa Iyang mga pasidaan ug mipatay sa Iyang mga manalagna. Alang niini nga mga sala ang katawhan sa kaadlawan ni Kristo nakapahimo sa ilang mga kaugalingon nga responsabli pinaagi sa pagsunod sa samang dalan. Diha sa pagsalikway sa ilang presente nga mga kaluoy ug mga pasidaan nahaluna ang sala niadto nga kaliwatan. Ang mga talikala diin ang nasud sa mga katuigan gipanday, ang mga katawhan sa kaadlawan ni Kristo maoy nagsira sa ilang mga kaugalingon

Sa matag katuigan adunay gikahatag sa mga tawo ilang kaadlawan sa kahayag ug pribilihiyo, usa ka panahon sa kaluwasan diin sila mahimong mopasig-uli kauban sa Dios. Apan adunay utlanan niini nga gracia. Ang ka luoy mangalyupo sa daghang mga tuig ug dili tagdon ug isalikway; apan moabut ang usa ka panahon diin ang kaluoy magahimo sa iyang katapusang pangalyu.po. Ang kas-ingkasing mahimong matig-a nga dili na motubag sa Espiritu sa

[832]

Dios. Unya ang matam-is, madanihong tingog dili na magpakiluoy sa makasasala, ug ang mga pagbadlong ug mga pasidaan mohunong.

Kanang adlaw miabut na sa Jerusalem. Si Jesus mihilak sa kasubo ibabaw sa laglagonon nga ciudad, apan dili Siya makaluwas kaniya. Siya nakagamit na sa tanang paagi. Sa pagsalikway sa mga pasidaan sa Espiritu sa Dios, ang Israel misalikway sa mao lamang paagi sa pagtabang. Wala nay laing gahum nga sila maluwas.

Ang nasud nga Judeo maoy usa ka simbolo sa katawhan sa tanang katuigan nga mobiyabiay sa mga pakiluoy sa Walay Kinotuban nga Gugma. Ang mga luha ni Kristo sa dihang mihilak Siya ibabaw sa Jerusalem maoy alang sa mga kasal-anan sa tanang panahon. Sa mga paghukom nga gipakanaug ibabaw sa Israel, kadtong mosalikway sa mga pagbadlong ug mga pasidaan sa Espiritu Santo sa Dios, makabasa sa ilang kaugalingong silot.

Niini nga kaliwatan adunay daghan nga nagatunob sa samang yuta nga gitumban sa dili matinuhon nga mga Judeo. Sila nakasaksi sa pagpakita sa gahum sa Dios; ang Espiritu Santo nakasulti sa ilang mga kasingkasing; apan sila mikapyut sa ilang pagkawalay pagtuo ug pagsukol. Ang Dios nagpadala kanila sa mga pagbadlong ug mga pasidaan, apan dili sila buot mosugid sa ilang mga sayup, ug sila misalikway sa Iyang mensahi ug sa Iyang mensahiro. Ang maong paagi nga Iyang gigamit alang sa pagpabalik kanila nahimong usa ka bato sa pagkapangdol.

[833] Ang mga manalagna sa Dios gidumtan sa hulog nga Israel tungod kay pinaagi kanila ang mga tinago nga mga sala nabutyag. Si Ahab nag-isip kang Elias ingon nga iyang kaaway tungod kay ang manalagna nagmatinumanon sa pagbadlong sa tinago nga mga kadautan sa hari. Busa karong mga adlaw ang ulipon ni Kristo, ang magbabadlong sa sala, mohibalag sa pagbiaybiay ug mga banghag nga pagdumili. Ang kamatuoran sa Biblia, ang tinuhoan ni Kristo, nagapakigbisug batok sa usa ka ligon nga sulog sa dili putli nga moral. Ang daan nga dautang hunahuna labi pang malig-on sa kasingkasing sa mga tawo karon kay sa kaadlawan ni Kristo. Si Kristo wala makatuman sa mga gipaabut sa mga tawo; ang Iyang kinabuhi usa ka badlong sa ilang mga sala, ug sila misalikway Kaniya. Busa karon ang kamatuoran sa pulong sa Dios dili uyon sa mga pagginawi sa mga tawo ug sa ilang kinaiya nga hilig, ug linibo mosalikway sa iyang kahayag. Ang mga tawo nga tinukmod ni Satanas, maga-

butang sa pagduhaduha sa pulong sa Dios, ug mopili sa pagbuhat sa ilang independiente nga hukom. Sila mopili sa kangitngit kay sa kahayag, apan sila mohimo niini sa katalagman sa ilang mga kalag. Kadtong nangitag sayup sa mga pulong ni Kristo, nakakaplag dugang nga katarungan sa pagpangitag sayup, hangtud sila mitalikod gikan sa Kamatuoran ug Kinabuhi. Mao usab karon. Ang Dios dili magasugyut sa pagkuha sa matag pagsupak nga dad-on sa kasingkasing nga unod batok sa Iyang kamatuoran. Niadtong modumili sa bilihon nga mga bidlisiw sa kahayag nga modan-ag sa kangitngit, ang mga tinago sa pulong sa Dios magpabilin nga mao sa walay katapusan. Gikan kanila ang kamatuoran pagatagoan. Sila magalakaw nga binuta, ug dili makahibalo sa kalaglagan sa atubangan nila.

Si Kristo milantaw sa kalibutan ug sa tanang katuigan gikan sa gitag-on sa Olivo ug ang Iyang mga pulong ikadapat sa matag kalag nga nakaminos sa mga pangal-yupo sa diosnong kaluoy. [834] Magyayam-id sa Iyang gugma, Siya nagasulti kanimo karon adlaw. Mao “ikaw, bisan ikaw,” nga mahibalo sa mga butang nga ilalum sa imong pakigdait. Si Kristo nagpaagas sa pait nga mga luha alang kanimo nga walay mga luha nga ikapaagas sa imong kaugalingon. Human na ang igkalamatay nga katig-a sa kasingkasing nga nakalaglag sa mga Fariseo nagpakita kanimo. Ug ang matag kamatuoran sa grasia ni Kristo, ang matag bidlisiw sa diosnong kahayag, nagatunaw ug nagadaug sa kalag, kon nagapalig-on ba hinuon sa iyang walay paglaum nga pagkadili mahinulsulon.

Si Kristo nakakita nga ang Jerusalem magpabilin nga matig-a ug dili mohinulsul; apan bisan pa ang tanang sala, ang tanan nga sangputanan sa gisalikway nga kaluoy, anaa sa iyang kaugalingong pultahan. Maingon usab kana sa kalag nga magasunod sa maong dalan. Ang Ginoo nagapahayag, “Kini mao ang imong pagkalaglag, Oh Israel.” “Pamati Oh yuta: ania karon, ako magadala ug kadaut ibabaw niini nga katawhan, bisan ang bunga sa ilang mga hunahuna, tungod kay wala sila managpatalinghug sa akong mga pulong, ug mahitungod sa akong kasugoan, sila nanagsalikway niini.” Oseas 13:9; Jer. 6:19. [835]

Ang Templo GihinloanPag-usab

Sa sinugdan sa Iyang pagministerio, si Kristo nakaabug gikan sa templo niadtong naghugawhugaw niini pinaagi sa dili balaan nga patigayon; ug ang Iyang dili matarug ug diosnong pagginawi nakahatag kalisang sa mga kasingkasing sa mga limbongan nga mga magpapatigayon. Sa pagkatapus sa Iyang bulohaton Siya mianhi pag-usab sa templo, ug nakaplagaan kini nga gihugawan gihapon sama kaniadto. Ang kahimtang sa mga butang labi pang mangil-ad kay sa kaniadto. Ang sawang sa gawas sa templo sama sa daku nga koral sa mga baka. Uban sa mga tiyabaw sa mga mananap ug sa alingisig nga pagtaginting sa mga salapi nasagol ang mga tonog sa suko nga panaglalisay sa mga mamaligya ug mga pumapalit, ug taliwala nila mabati ang tingog sa mga tawo nga anaa sa balaan nga katungdanan. Ang mga dagkung tawo sa templo sa ilang kaugalingon misalmot sa pagpalit ug pagbaligya ug pagbayloay sa salapi. Hilabihan ang pagmando kanila sa kahakug sa ginansiya, nga sa igtatan-aw sa Dios dili gayud sila maarang-arang pa kay sa mga kawatan.

[836] Diutay ra ang naila sa mga saserdoti ug mga pangulo ang ka solemni sa bulohaton nga ila nga pagabuhaton. Sa matag Pasko ug Fiesta sa mga Tabernakuio, linibo sa mga mananap patyon, ug ang ilang dugo saluron sa mga saserdoti ug ibobo sa altar. Ang mga Judeo nahimong nasinati na sa mga paghalad sa dugo, ug hapit na gayud mawala kanila ang kamatuoran nga ang sala maoy nakapahimo nga kinahanglan ang pagpatulo sa dugo sa mga mananap. Wala sila makasabut nga kini nagahulagway sa dugo sa hinigugmang Anak sa Dios, nga i-ula alang sa kinabuhi sa kalibutan, ug nga pinaagi sa paghalad sa mga sakripisyo ang katawhan ikatudlo ngadto sa usa nga gilansang nga Manunubos.

Si Jesus nagtan-aw sa inosenti nga mga biktima sa sakripisyo, ug nakakita kon giunsa sa mga Judeo sa paghimo niining daku nga panagkatigum talan-awon sa pagpaula sa dugo ug pagkabangis. Sa dapit sa mapainubsanon nga paghinulsul sa sala, sila nagpilopilo

sa sakripisyo sa mga mananap, nga daw ang Dios mapasidunggan pinaagi sa usa ka walay kaluoy nga serbisyo. Ang mga saserdoti ug mga pangulo nagpagahi sa ilang mga kasingkasing pinaagi sa pagkahakug ug pagkamahigugmaon sa salapi. Ang mga simbolo nga nagatudlo ngadto sa Kordero sa Dios ilang gihimo nga usa ka paagi sa pagkuhag ginansia. Busa sa mga mata sa katawhan ang pagkabalaan sa sakripisyo nga serbisyo sa daku nga bahin nadaut. Ang kasuko ni Jesus nakutaw; Siya nasayud nga ang Iyang dugo, sa dili madugay i-ula alang sa mga sala sa kalibutan, mahimong dili kaayo ilhon sa mga saserdoti ug mga tigulang sama sa dugo sa mga mananap nga sa walay undang gipaagay.

Batok niini nga mga pagginawi si Kristo nakasulti pinaagi sa mga manalagna. Si Samuel naka-ingon, “Si Jehova may daku bang kalipay sa mga halad-nga-sinunog ug sa mga halad, maingon sa pagtuman sa tingog ni Jehova? Ania karon, ang pagsugot labi pang maayo kay sa ha lad, ug ang pagpamati kay sa tambok sa mga lakeng carnero.” Ug si Isaias nga nakakita sa matagnaong pananawon sa pagkahulog sa mga Judeo, misulti kanila ingon nga mga pangulo sa Sodoma ug Gomora: “Pamatia ninyo ang pulong ni Jehova, kamo nga mga punoan sa Sodoma; patalinghugi ninyo ang kasugoan sa among Dios, kamo nga katawhan sa Gomora. Magaunsa man kanako ang gidaghanon sa inyong mga paghalad? miingon si Jehova: nakabaton na ako ug igo sa mga halad-nga-sinunog sa mga carnero, ug sa tambok sa linalugan nga mga mananap; ug ako dili mahimuot sa dugo sa mga lakeng vaca, kon sa mga nating carnero, kon sa mga kanding nga lake. Sa diha nga kamo manganhi aron sa pagpakita sa atubangan nako, kinsay nagkinahanglan niini gikan sa inyong mga kamot, aron tumban ang akong mga hawanan?” “Panghunaw kamo; panglinis kamo; ibutang sa halayo ang inyong dautang mga buhat gikan sa atuba-ngan sa akong mga mata; hunong na sa pagbuhat sa dautan; pagtoon sa pagbuhat sa maayo; pangitaa ang justicia, tabangi ang dinaugdaug, hukmi sa matarung ang mga ilo, labani ang balo nga babaye.” 1 Sam. 15:22; Isa. 1:10-12, 16, 17.

Siya nga nakahatag niini nga mga tagna, karon sa katapusan nga higayon misubli sa pasidaan. Sa pagtuman sa tagna ang katawhan nagpahayag kang Jesus nga hari sa Israel. Siya nakadawat sa ilang pagsimba, ug midawat sa katungdanan sa pagkahari. Niini nga pagkadramtorgo kinahanglan Siya mobuhat. Siya nahibalo nga

[837]

ang Iyang mga panlimbasug sa pagreforma sa usa ka dautan nga pagkasaserdoti mahimong kawang; apan bisan pa ang Iyang buhat kinahanglan buhaton; ngadto sa dili matinuhuon nga katawhan ang kamatuoran sa Iyang diosnong bulohaton kinahanglan ihatag.

[838] Usab ang milagbas nga tinan-awan ni Jesus milukop sa gi-hugawan nga sawang sa templo. Ang tanang mga mata giliso ngadto Kaniya. Saserdoti ug pangulo, Fariseo ug Hentil, nagtan-aw uban sa kahibulong ug pagtahud ibabaw Niya nga mibarug sa atubangan nila uban sa kahalangdon sa langitnong Hari. Ang pagkadiosnon mikidlat diha sa tawhanon, naghatag kang Kristo sa usa ka dignidad ug himaya nga wala Niya ipakita kaniadto. Kadtong nanagtindog duol Kaniya mipahawa sa layo kutob sa ikatugot sa panon sa katawhan. Gawas sa pipila sa Iyang mga tinon-an, ang Manluluwas nagbarug nga nag-inusara. Ang matag tingog nahilum. Ang lalum nga kahilum daw dili maantus. Si Kristo misulti uban sa usa ka gahum nga migahum sa tanang katawhan sama sa usa ka kusog nga bagyo: “Nahasulat kini, Ang akong balay pagatawgon nga balayng alampo-anan; apan gihimo ninyo nga langub sa mga tulisan.” Ang Iyang tingog mitunog ingon sa usa ka trompeta sa sulod sa templo. Ang walay pagkahimuot sa Iyang panagway daw sama sa naga-ut-ut nga kalayo. Uban sa awtoridad Siya misugo, “Kuhaa kining mga butang gikan dinhi.” Juan 2:16.

Tulo ka tuig kanhi, ang mga pangulo sa templo naulawan sa ilang pagkalagiw sa atubangan sa sugo ni Jesus. Sila sukad nahibulong sa ilang mga kahadlok, ug ang ilang walay pupangutana nga pagsugot sa usa ka mapainubsanon nga Tawo. Sila nagbati nga imposibli alang sa ilang dili maayo nga pagtugyan subli-on. Apan bisan pa sila karon nangalisang kay sa kaniadto, ug sa dakung pagdali sila misugot sa Iyang sugo. Walay usa nga mikuti sa Iyang awtoridad. Mga saserdoti ug mga magpapatigayon mikalagiw gikan sa Iyang presensia, nag-abug sa ilang mga baka atubangan nila.

Sa dalan paingon sa templo sila gisugat sa usa ka panon sa katawhan nga mianha uban sa ilang mga masakiton nangutana mahitungod sa dakung Mag-aayo.

[839] ‘Nahisulat kini, Ang akong balay pagatawgon nga balayng alam-poanan; apan gihimo ninyo kini nga langub sa mga tulisan.’ Ang report nga gihatag sa nangalagiw nga mga tawo nakapahimo sa
[840] uban kanila sa pagbalik. Sila nangahadlok sa paghibalag sa Usa nga

hilabihan ka gamhanan, kansang tinan-awan nakapa-abug sa mga saserdoti ug mga pangulo gikan sa Iyang presensia. Apan ang usa ka daku nga gidaghanon miduot gayud sa nagadali nga panon sa katawhan, gahinam sa pagduol Kaniya kinsa maoy ilang paglaum lamang. Sa diha nga ang panon mikalagiw gikan sa templo, daghan ang mipabilin. Kini sila karon giduyogan sa mga bag-ong nangabut. Usab ang sawang sa templo napuno sa mga masakiton ug sa mga himatyon, ug sa makausa pa si Jesus naka-alagad kanila.

Human sa usa ka panahon, ang mga saserdoti ug mga pangulo nangahas sa pag-adto sa templo. Sa diha nga ang pagkatarantar sa mga tawo mihunong, sila gihuptan sa kabalaka paghibalo kon unsay sunod nga lihok buhaton ni Jesus. Sila nagpaabut nga Siya mokuha sa trono ni David. Sa hilum mibalik sa templo, sila nakabati sa mga tingog sa mga lalaki, mga babaye, ug kabataan nga nanagdayeg sa Dios. Sa pagsulod, sila nahiugdok atubangan sa kahibulongan nga talan-awon. Ilang nakita ang mga masakiton nangaayo, ang mga buta gi-ulian sa igtatan-aw, ang mga bungol nakadawat sa igdulongog, ang mga piang milukso sa kalipay. Ang mga kabataan maoy nanghawod sa pagkalipay. Si Jesus nakaayo sa ilang mga balatian; Iyang gilamano sila sa ilang mga kamot, gidawat ang ilang mga halok sa mapasalamaton nga gugma, ug ang uban kanila nakatulog diha sa Iyang dughan samtang Siya nagatudlo sa katawhan. Karon uban sa malipayong mga tingog ang mga kabataan mipatunog sa ilang pagdayeg. Ilang gisubli ang mga hosana sa miaging adlaw, ug nagwarawara sa mga sanga sa palma nga madaugon sa atubangan sa Manluluwas. Ang templo mila- nog ug milanog pag-usab uban sa ilang mga pagdayeg, Bulahan Siya nga mianhi sa ngalan sa Ginoo! Ania karon, ang Hari mianhi kanimo: Siya matarung, ug adunay kaluwasan! Sal. 118:26; Zac.-9:9. “Hosana sa Anak ni David!”

[841]

Ang tingog niining mga malipayon, wala kapugngi nga mga tingog usa ka sala sa mga pangulo sa templo. Sila nagplano sa pagpahunong sa maong pagpasundayag. Ilang girepresentar sa mga tawo nga ang balay sa Dios nahugawan pinaagi sa mga tiil sa kabataan ug sa mga singgit sa pagkalipay. Pagkakita nga ang ilang mga pulong wala makasantup sa katawhan, ang mga pangulo mihangyo ngadto kang Kristo: “Nakabati ka ba sa ilang ginaingon? Ug si Jesus mitubag ngadto kanila, Oo; ug wala ba gayud kamo makabasa, Gikan sa mga gagmayng bata ug sa mga masuso gihatud mo

ang nahingpit nga pagdalayeg?” Ang tagna nagtagna nga si Kristo kina-hanglan ipahayag nga hari, ug kana nga pulong kinahanglan matuman. Ang mga saserdoti ug mga pangulo sa Israel midumili sa pagpahibalo sa Iyang himaya, ug ang Dios mitandog sa mga kabataan aron mahimong Iyang mga saksi. Kon ang mga tingog sa mga kabataan napahilum pa, ang mga haligi sa templo mao unta ang magpatunog sa mga pagdayeg sa Manluluwas.

[842] Ang mga Fariseo hilabihan ang kalibug ug nagkatibuag. Ang Usa nga dili nila mabalda nagmandar. Si Jesus mikuha sa Iyang katungdanan ingon nga magbalantay sa templo. Wala sukad kaniadto nga Siya mikuha sa harianon nga awtoridad. Wala sukad kaniadto nga ang Iyang mga pulong ug mga buhat nakabaton sa ka daku nga gahum. Siya nakahimo sa katingalahan nga mga buhat sa tibuok Jerusalem, apan wala sukad kaniadto diha sa usa ka paagi nga solemni ug masangputon. Sa presensia sa katawhan nga nakasaksi sa Iyang kahi- bulongang buhat, ang mga saserdoti ug mga pangulo wala mangahas sa pagpakita sa dayag nga pagdumot. Bisan tuod napalagut ug nalibug pinaagi sa Iyang tubag, sila wala maka-arang paghimo sa bisan unsang butang labaw nianang adlaw.

Sa sunod buntag ang Sanhedrin miatiman pag-usab kon unsay himuon mahitungod kang Jesus. Tulo ka tuig nga miagi, sila nagkinahanglan sa usa ka ilhanan sa Iyang pagka-Mesias. Sukad niadtong panahona Siya nakahimo sa gamhanan nga mga buhat sa tibuok yuta. Siya nakaayo sa mga masakiton, sa katingalahan nakapakaon sa linibo ka mga tawo, nakalakaw sa ibabaw sa mga balud, ug nakapalinaw sa masamokon nga dagat. Siya sa subli-subli nakabasa sa mga kasingkasing sa mga tawo sama sa binuksan nga basahon; Siya nakahingilin sa mga yawa, ug nakabanhaw sa mga minatay. Ang mga pangulo duna sa ilang atubangan mga kamatuoran sa Iyang pagka-Mesias. Sila karon midisidir sa pagkinahanglan dili sa ilhanan sa Iyang awtoridad, apan sa pagkuha usa ka pag angkon kon pahayag diin pinaagi niini Siya makondenar.

Miadto sa templo diin Siya nagatudlo, sila mipadayon sa pagpangutana Kaniya: “Pinaagi ba sa unsang kagahum gibuhad mo kining mga butanga? Ug kinsa ang naghatag kanimo sa maong kagahum?” Sila nagpaabut Kaniya nga moangkon nga ang Iyang awtoridad gikan sa Dios. Ang maong pag-angkon sila naninguha sa paglimod. Apan si Jesus misugat kanila uban sa usa ka pangutana

nga hayag nga may kalabtanan sa laing suheto, ug Siya mihimo sa Iyang tubag kanila sa kondisyon sa ilang pagtubag niini nga pangutana. “Ang pamautismo ni Juan,” Siya miingon, “diin ba kadto gikan? gikan ba sa langit o gikan ba sa mga tawo?”

Ang mga saserdoti nakakita nga sila anaa sa usa ka problema diin walay binilyako nga pangatarungan makapalingkawas kanila. Kon sila moingon nga ang bautismo ni Juan gikan sa langit, ang ilang pagkawalay pagkamakanunayon mahimong tataw. Si Kristo moingon, Nganong wala man kamo motuo kaniya? Si Juan nakapamatuod kang Kristo, “Tan-awa, mao kana ang Cordero sa Dios nga magakuha sa sala sa kalibutan.” Juan 1:29. Kon ang mga saserdoti mituo sa pamatuod ni Juan, unsaon nila paglimod sa pagka-Mesias ni Kristo? Kon sila mopahayag sa ilang matuod nga pagtuo, nga ang pagministerio ni Juan iya sa mga tawo, sila modala sa ilang kaugalingon sa usa ka bagyo sa kasuko; kay ang mga tawo mituo kang Juan ingon nga usa ka manalagna.

Uban sa mainiton nga intiris ang katawhan nagpaabut sa disisyon. Sila nahibalo nga ang mga saserdoti nagangkon sa pagdawat sa pagministerio ni Juan, ug nga sila nagpaabut kanila sa pag-ila sa walay duhaduha nga siya pinadala gikan sa Dios. Apan human sa ilang panagsabut sa tago, ang mga saserdoti midisidir nga dili motahan sa ilang mga kaugalingon. Sa salingkapaw miangkon sa ilang pagkawalay alamag, sila miingon, “Dili kami makasulti.” “Dili ko usab kamo tug-anan,” miingon si Kristo “pinaagi sa unsang kagahum gibuhat ko kining mga butanga.”

Mga eskriba, mga saserdoti, ug mga pangulo nahilum silang tanan. Nalibug ug nangabalo, sila nagtindog uban sa mga kilay nga pinaubos, dili mangahas sa pagpadayon sa unahan sa mga pangutana kang Kristo. Pinaagi sa ilang katalawan ug walay disisyon sila sa dakung bahin nakatahan sa pagtahud sa mga tawo, nga karon nanagbarug ug nagpabilin, nahimuot sa pagtan-aw niining garboso, matarung sa kaugalingon nga mga tawo nga napildi.

Kining tanang mga pahayag ug mga buhat ni Kristo hinungdanon, ug ang ilang kabuyoan mabati sa nagakadugang nga gidak-on human sa Iyang paglansang ug pagkayab. Daghan niadtong sa hinam nagpaabut sa sangputanan sa mga pangutana ni Jesus, sa katapusan nahimong Iyang mga tinon-an, unang nakabig ngadto Kaniya pinaagi sa Iyang mga pulong niadtong mabulokong adlaw.

[843]

[844]

Ang talan-awon sa sawang sa templo dili gayud mapanas sa ilang mga hunahuna. Ang kalainan taliwala kang Jesus ug sa hataas nga saserdoti samtang sila nagsinultihay natiman-an. Ang garboso nga dakung tawo sa templo nabistihan sa dagaya ug mahalon nga mga saput. Sa iyang ulo usa ka naggilakgilak nga tulo ka ut-ong nga kalo. Ang iyang pamayhon halangdon, ang iyang buhok ug ang iyang taas nga bungot gi-uban tu-ngod sa panuigon. Ang iyang panagway gitahud sa mga magtatan-aw. Atubangan niining daku nga tawo ang Halangdon sa langit, nagbarug nga walay dayandayan kon pagpasundayag. Ang Iyang mga bisti nahugawan sa panaw; Iyang nawong luspapad, ug nagpahayag sa mapailubon nga kasubo; apan nahasulat didto ang dignidad ug pagkamahinatagon nga lahi kaayo sa mga mapahitas-on, masaligon sa kaugalingon, ug masuk-anon nga pamayhon sa hataas nga saserdoti. Daghan niadtong nakasaksi sa mga pulong ug mga buhat ni Jesus sa templo, gikan niadtong panahona nagbutang Kaniya sa ilang mga kasingkasing ingon nga usa ka manalagna sa Dios. Apan samtang ang bantug nga pagbati mikiling ngadto uyon Kaniya, ang pagdumot sa mga saserdoti Kaniya midugang. Ang kaalam nga pinaagi niana Siya nakalingkawas gikan sa mga lit-ag nga gibutang sa Iyang mga tiil, usa ka bag-ong kamatuoran sa Iyang pagkadios, midugang sa pagpasilaub sa ilang kasuko.

[845] Sa Iyang pakiglalis kauban sa mga magtutudlo, dili maoy tuyo ni Kristo ang pagpakaulaw sa Iyang mga ka-atbang. Wala Siya malipay sa pagtan-aw kanila nga anaa sa usa ka malisud nga dapit. Aduna Siyay hinungdanon nga leksyon nga itudlo. Iyang giwala ang kusog sa Iyang mga kaaway pinaagi sa pagtugot kanila nga mahibal-ongan sa pukot nga ilang giladlad alang Kaniya. Ang ilang giila nga pagkawalay alamag mahitungod sa kinaiya sa bautismo ni Juan nakahatag Kaniya sa usa ka kahigayonana sa pagsulti, ug Iyang gipauswag ang kahigayonan pinaagi sa pagpresentar sa ilang atubangan ang ilang matuod nga kahimtang, nagdugang sa ilang pasidaan sa daghan nga gikahatag na.

“Unsay inyong paghunahuna niini?” Siya miingon. “Usa ka tawo may duha ka anak nga lalaki, ug miadto siya sa usa, ug miingon kaniya, Anak, umadto ka ug pagbuhat didto sa parasan karon. Ug ang anak mitubag, Dili ako; apan sa ulahi nagbasul siya ug miadto. Ug ang tawo miadto sa ikaduhang anak, ug iyang gisultihan siya sa

ingon. Ug siya mitubag kaniya, Moadto ako, Tay. Apan wala siya moadto. Hain man niining duruha ang nagtuman sa kabubut-on sa iyang amahan?”

Kining kalit nga pangutana nakapahimo sa nanagpatalinghug nga wala makabantay. Sila misunod sa samingay sa suod kaayo, ug karon dihaduha mitubag, “Ang nahauna.” Nagpahaluna sa Iyang wala mamilok nga mata kanila, si Jesus mitubag sa dili matarug ug solemni nga mga tono: “Sa pagkatinuod magaingon ako kaninyo, nga ang mga maniningil sa buhis ug ang mga dautang babaye managsulod sa ginharian una pa kay kaninyo. Kay kaninyo mianhi si Juan nga nagtultol sa dalan sa pagkamatarung, ug wala kamo motoo kaniya: apan ang mga maniningil sa buhis ug ang mga dautang babaye mituo kaniya; ug bisan pa sa nakita na ninyo kini, wala gi-hapon kamo maghinulsol sa kaulahiay, ug wala motuo kaniya.” Ang mga saserdoti ug mga pangulo dili makahatag gawas sa usa ka husto [846] nga tubag sa pangutana ni Jesus, ug sa ingon niana Iyang nakuha ang ilang opinyon uyon sa unang anak. Kini nga anak nagrepresentar sa mga maniningil sa buhis, kadtong gisaway ug gidumtan sa mga Fariseo. Ang mga maniningil sa buhis hilabihan ka dautan. Sila sa pagkamatuod mga maglalapas sa balaod sa Dios, nagpakita sa ilang mga kinabuhi sa sibo nga pagsukol sa Iyang mga gikinahanglan. Sila wala magmapasalamaton ug dili balaan; sa diha nga giingnan sa pagadto ug pagbuhat sa kaparasan sa Dios, sila mihatag sa mayam-iron nga pagdumili. Apan sa pag-anha ni Juan, nagwali sa paghinulsol ug bautismo, ang mga maniningil sa buhis midawat sa mensahi ug nangabautismohan.

Ang ikaduhang anak nagrepresentar sa pangulo nga mga tawo sa nasud nga Judeo. Ang pipila sa mga Fariseo mihinulsol ug midawat sa bautismo ni Juan; apan ang mga pangulo dili moila nga siya gikan sa Dios. Ang iyang mga pasidaan ug mga paghukom wala modala kanila sa kausaban. Sila “misalikway sa katuyoan sa Dios alang kanila, sanglit wala man sila magpabautismo kang Juan.” Lucas 7:30. Ilang gitagad ang mensahi uban sa pagbiaybiay. Sama sa ikaduhang anak, kinsa, sa gitawag, miingon, “Moadto ako, Tay,” apan wala moadto, ang mga saserdoti ug mga pangulo nag-angkon sa pagsugot, apan mibuhat sa dili pagsugot. Sila nanaghimo sa dagkung mga pag-angkon sa pagkabalaan, sila mi-angkon nga nagatuman sa balaod sa Dios, apan sila mihatag sa usa ka mini nga pagtuman. Ang mga

[847] maniningil sa buhis gihukman ug gitunglo sa mga Fariseo ingon nga dili mga matinuhoon; apan sila nagpakita pinaagi sa ilang pagtuo ug mga buhat nga sila moadto sa ginharian una sa mga matarung-sa-kaugalingon nga mga tawo nga gihatagan sa dakung kahayag, apan kansang mga buhat wala mahitukma sa ilang mga pag-angkon sa pagkabalaan.

Ang mga saserdoti ug mga pangulo dili buot moantus niining masusihon nga mga kamatuoran; sila nagpabilin nga mahilum, bisan pa, nagalaum nga si Jesus mosulti sa usa ka butang nga ilang isumbalik batok Kaniya; apan aduna pa silay dugang nga antuson.

“Patalinghugi ninyo ang lain pang sambingay,” si Kristo mi-
ingon. “May usa ka pangulo sa panimalay nga nagtanum ug ka-
parrasan, ug kini iyang gipalibutan ug paril, gibuhatan ug pigsanan
sa parras, gibuhatan ug usa ka lantawanan, ug gipasaopan niya kini
sa mga tawo, ug unya milangyaw siya ngadto sa laing dapit. Ug
sa nagsingabut na ang tingpamopo, ngadto sa mga saop gipaadto
niya ang iyang mga ulipon aron sa pagdawat sa bunga nga iyang
bahin. Apan ang iyang mga ulipon gidakop sa mga saop ug ilang
gibunalan ang usa, ug ilang gipatay ang usa, ug ilang gipanagbato
ang usa. Unya giusban niya sila pagpadalag uban pang mga ulipon
nga daghan pa kay sa nahiuna, ug kini ila gihapong gibuhatan sa
ingon. Ug sa katapusan, kanila ang iyang anak gipaadto niya nga
nag-ingon, ‘Motahud sila sa akong anak.’ Apan sa pagkakita nila
sa anak, ang mga saop nasig-ingon sa usag usa, ‘Mao kini ang ma-
nununod; tana, patyon ta siya aron maato ang iyang panulondon.’
Ug gidakop nila siya ug giabog sa gowa sa parrasan, ug ilang gipatay
siya. Busa, inig-abut sa tag-iya sa parrasan, unsa may buhaton niya
sa maong mga saop?”

[848] Si Jesus misulti sa tanang katawhan presente; apan ang mga
saserdoti ug mga pangulo mitubag. “Ang maong mga banyaga iyang
igatugyan ngadto sa mapait nga kamatayon, ug ang parrasan iyang
pasaopan sa ubang mga saop nga makamaong mobahin kaniya sa
mga bunga sa panahon sa tingpopo.” Ang mga magsusulti wala sa
sinugdan makasabut sa pagdapat sa sambingay, apan karon ilang
nakita nga sila mao ang naghatag sa ilang kaugalingong silot. Ni-
ini nga sambingay ang tag-iya sa kaparrasan mao ang, Dios, ang
parrasan mao ang nasud nga Judeo, ug ang paril mao ang diosnong
balaod alang sa ilang panalipud. Ang lantawanan mao ang simbolo

sa templo. Ang ginoo sa parrasan naghimo sa tanang butang alang sa kauswagan niini. “Unsa pa may himuon nga dugang sa akong parrasan,” siya miingon, “nga wala ko mahimo?” Isa. 5:4. Busa girepresentar ang walay pagkakapoy nga pag-atiman sa Dios alang sa Israel. Ug maingon nga mga saop mag-uli ngadto sa agalon ang angay nga bahin sa mga bunga sa parrasan, sa mao usab nga paagi ang katawhan sa Dios magpasidungog Kaniya pinaagi sa usa ka kinabuhi nga motukma sa ilang balaan nga mga pribilihiyo. Apan maingon nga ang mga saop mipatay sa mga ulipon nga gipadala sa agalon alang sa bunga, sa mao usab nga paagi ang mga Judeo nagpatay sa mga manalagna nga gipadala sa Dios sa pagtawag kanila sa paghinulsol. Mensahiro ngadto sa mensahiro gipatay. Kutob dinhi ang pagdapat sa sambingay dili malalis, ug kon unsa ang misunod niini dili minus ang gipakita. Diha sa hinigugmang anak nga gipadala sa agalon sa parrasan sa katapusan ngadto sa iyang masinupilon nga mga ulipon, ug kinsa ilang gidakop ug gipatay, ang mga saserdoti ug mga pangulo nakakita sa tataw nga hulagway ni Jesus ug sa Iyang umalabut nga mahitabo. Sila nagplano na sa pagpatay Kaniya nga kinsa gipadala sa Amahan kanila ingon nga usa ka katapusan nga pangalyupo. Diha sa kastigo nga gihaLag sa dili mabaluson nga mga saop gipakita ang kalaglagaan niadtong mopatay kang Kristo.

Nagtan-aw uban sa kaluoy kanila, ang Manluluwas mipadayon, “Wala ba gayud kamo makabasa sa mga Kasulatan, Ang maong bato nga sa mga magtutukod gisalikway, nahimong ulohang bato sa pamag-ang: buhat kini sa Ginoo, ug sa atong mga mata maka- [849] pahibulong gayud? Busa sultihan ko kamo, nga ang ginharian sa Dios pagakuhaon gikan kaninyo, ug igahatag ngadto sa usa ka nasud nga nagapamunga sa mga bunga niini. Ug ang mahulog sa ibabaw niining batoha madugta siya; apan ang mapusdakan niining batoha, mapulpog siya.”

Kini nga tagna ang mga Judeo sa masubsub nagsubli diha sa mga sinagoga, gidapat kini sa pag-anhi sa Mesias. Si Kristo mao ang bato sa pamag-ang sa Judeong ekonomiya, ug sa tibuok piano sa kaluwasan. Kini nga patukuranan nga bato ang mga Judeong magtutukod, ug mga saserdoti ug mga pangulo sa Israel, karon nagsalikway. Ang Manluluwas mitawag sa ilang pagtagad sa mga tagna nga magapakita kanila sa ilang katalagman. Pinaagi sa matag

paagi diha sa Iyang gahum Siya naninguha sa paghimong klaro kanila ang kinaiya sa buhat nga ilang hapit nang buhaton.

Ug ang Iyang mga pulong may lain nga katuyoan. Sa pagsukot sa pangutana, “Inig-abut sa tag-iyá sa parrasan, unsa may buhaton niya sa maong mga saop?” gituyo ni Kristo nga ang mga Fariseo motubag sumala gayud sa ilang pagtubag. Iyang gituyo nga sila mao ang mohukom sa ilang mga kaugalingon. Ang Iyang mga pasidaan, napakyas sa pagpukaw kanila ngadto sa paghinulsol, mosira sa ilang kalaglagan, ug buot Niya sila nga makakita nga sila ang nagdala sa kalaglagan sa ilang mga kaugalingon. Iyang gituyo sa pagpakita kanila sa hustisya sa Dios diha sa pagbawi sa ilang nasudnong mga pribilihiyo, nga nagsugod na, nga matapus, dili lamang sa pagkalaglag sa ilang templo ug sa ilang ciudad, apan sa pagkatagkatag sa nasud.

[850] Ang namati nakaila sa pasidaan. Apan walay sapayan nga ang silot sila ra ang mipakanaug, ang mga saserdoti ug mga pangulo andam na sa pagtuman sa hu- lagway pinaagi sa pag-ingon, “Mao kini ang manununod; tana, patyon ta siya.” “Apan sa gisulayan nila ang pagdakop kaniya, nahadlok sila sa katawhan,” kay ang pagbati sa katilingban diha kauyon ni Kristo.

Sa pagkutlo sa tagna sa gisalikway nga bato, si Kristo naghigut sa nahitabo gayud sa kasaysayan sa Israel. Ang hitabo may kalabtan sa pagtukod sa unang templo. Samtang kini adunay usa ka pinasahi nga pagdapat sa panahon sa unang pag-anhi ni Kristo, ug nakapangalyupo unta uban sa pinasahi nga gahum sa mga Judeo, kini adunay leksyon usab alang kanato. Sa diha nga ang templo ni Solomon gitukod, ang dagku nga mga bato alang sa mga padir ug mga patukuranan sa kinatibok-an gi-andam sa “kwari”; human sila gidala sa dapit sa gitukod, ug walay galamiton nga gigamit sa pagtaod kanila; ang mga panday mopahamutang lang sa ilang dapit. Alang sa patukuranan, usa ka bato nga talagsaog gidak-on ug sahi ug forma gidala; apan ang mga panday dili makakita ug dapit alang niini, ug kini dili dawaton. Usa ka kasamok kanila samtang kini naghay-ad sa dalan nila nga wala gamita. Dugay kini nga nagpabilin ingon nga sinalikway nga bato. Apan sa diha nga ang mga magtutukod nagpahamutang sa pamag-ang, nangita sila sa dugayng panahon sa pagkaplag sa usa ka bato sa igo nga gidak-on ug kusog, ug sa husto nga forma, aron pagkuha nianang sibo nga dapit, ug

makapas-an sa dakung gibug-aton nga itongtong niini. Kon sila maghimo sa dili maalam nga pagpili alang sa usa ka hinungdanon nga dapit, ang kasegurohan sa tibuok gambalay mahamutang sa katalagman. Sila kinahanglan makakaplag sa usa ka bato nga sarang makasukol sa inpluwensiya sa adlaw, sa niebe ug sa bagyo. Pipila ka mga bato sa nagkadaiyang mga panahon gipili, apan ilalum sa gibug-aton sa dagkung mga karga sila nangadugmok. Ang uban wala makabarug sa sulay sa kalit nga mga kausaban sa atmospera. Apan sa katapusan gitawag ang pagtagad sa bato nga dugay nang gisalikway. Kini napa-ayang-ang sa hangin, sa adlaw ug bagyo, nga wala gayud magpakita bisan madiutay nga liki. Ang mga magtutudlo nagsusi sa bato. Kini nakabarug sa matag sulay gawas sa usa. Kon kini makabarug sa sulay sa grabe nga gibug-aton, sila modisidir sa pagdawat niini alang sa bato sa pamag-ang. Ang pag-sulay gihimo. Ang bato gidawat, ug gibutang sa iyang natudlo nga dapit, ug nakaplagan nga sigo. Sa matagnaong panan-awon, si Isaias gipakitaan nga kini nga bato maoy simbolo ni Kristo. Siya miingon:

[851]

“Si Jehova sa mga panon siya maoy inyong pagabalaanon; ug pasagdi nga siya maoy inyong kahadlokan, ug siya maoy inyong kalisangan. Ug siya maoy mahimong balaang puloy-anan; ugaling mao ang bato sa pagkapangdol ug mao ang bato sa pagkadugmok sa duruha ka mga balay sa Israel, maoy usa ka lit-ag ug usa ka balagong alang sa mga molupyo sa Jerusalem. Ug daghan ang manghipangdol niini, manghidugmo, ug mangapiang, hibalag-ongan ug panghi-dakpan.” Gidala hangtud sa matagnaong panan-awon ngadto sa unang pag-anhi, ang manalagna gipakitaan nga si Kristo mopas-an sa tanang pagsulay ug mga sulay nga diin ang pagtagad sa bato sa pamag-ang sa templo ni Solomon may simbolo. “Busa mao kini ang giingon ni Jehova, Ania karon, gibutang ko didto sa Sion alang sa usa ka patukuranan ang usa ka bato, ang usa ka sinulayan nga bato, ang usa ka bililhon nga bato-sa-pamag-ang, sa patukuranan nga malig-on; kadtong mituo dili magadali.” Isa. 8:13-15; 28:16.

Diha sa walay kinutoban nga kaalam, ang Dios nagpili sa patukuranan nga bato, ug gipahiluna kini sa Iyang kaugalingon. Siya nagtawag niini “usa ka patukuranan nga malig-on.” Ang tibuok kalibutan makapahaluna niini sa ilang mga lulan ug mga kaguol; kini maka-antus sa tanan Uban sa hingpit nga kasegurohan sila makatukod sa ibabaw niini. Si Kristo mao ang usa “ka nasulayan

[852]

nga bato.” Kadtong magasalig Kaniya, Sila dili mopabalo. Siya naka-antus sa tanang sulay. Siya naka-antus sa gibug-aton sa sala ni Adan, ug ang sala sa iyang kaliwat, ug migula nga labi pang mananaug sa mga gahum sa dautan. Siya nakapas-an sa mga lulan nga gibutang Kaniya sa matag makasasala nga naghinulsol. Diha kang Kristo ang sad-an nga kasingkasing nakakaplag paghupay. Siya mao ang seguro nga patukuranan. Ang tanan nga magahimo Kaniya nga ilang saliganan, makapahulay sa hingpit nga kasegurohan.

Sa tagna ni Isaias, si Kristo gipahayag nga usa ka patukuranan ug usa ka bato nga kapangdolan. Si apostol Pedro, nagasulat pinaagi sa mando sa Espiritu Santo, sa tataw nagapakita kang kinsa si Kristo mahimong usa ka patukuran-nga-bato, ug usa ka bato sa pagkadugmok.

“Sanglit nakatilaw na man kamo sa pagkamapuanguon sa Ginoo, dumuol kamo kaniya, sa buhi nga bato, nga tuod sinalikway sa mga tawo, apan pinili ug minahal sa Dios, ug ang inyong kaugalingon usab, ingon nga mga buhi nga bato, ipahimo ninyong espirituhanon nga balay, nga mahimong balaan nga pagkasaserdoti, alang sa paghalad ug espirituhanong mga halad, nga pagakahimut-an sa Dios pinaagi kang Jesu-Cristo. Kay ginaingon diha sa Kasulatan, Tan-awa, ginapahiluna ko sa Sion ang usa ka bato nga pinili ang bililhong bato sa pamag-ang; ug siya nga magasalig kaniya dili gayud siya maulawan. Busa alang kaninyo nga mga nanagsalig siya bililhon; apan alang kanila nga wala managsalig, ang maong bato nga sa mga magtutukod gisalikway, nahimong ulohan sa pamag-ang, ug usa ka bato nga sa mga tawo kapangdulan, usa ka bato nga makaingon sa ilang kapukan, kay tungod sa ilang pagkamasupilon sa pulong, sila nangapangdol sumala sa gitagana nang daan alang kanila.” 1 Pedro 2:3-8.

[853]

Alang niadtong mga mingtuo, si Kristo maoy seguro nga patukuranan. Mao kini sila ang mahulog sa Bato ug mangadugmok. Ang pagpasakup ngadto kang Kristo ug pagtuo diha Kaniya dinhi girepresentahan. Ang pagkahulog sa Bato ug madugmok mao ang pagtugyan sa atong kaugalingon nga pagkamatarung, ug sa pag-adto kang Kristo uban sa pagkamapainubsanon sa usa ka bata, magahinulsol sa atong mga paglapas, ug magatuo sa Iyang mapasayloong gugma. Ug busa usab pinaagi sa pagtuo ug pagsugot nga kita magatukod ibabaw kang Kristo ingon nga atong patukuranan.

Ibabaw niining buhi nga bato, ang mga Judeo ug mga Hentil managsama sa pagtukod. Mao lamang kiniy patukuranan nga ibabaw niini kita makatukod sa labing seguro. Kini lapad kaayo alang sa tanan, ug malig-on kaayo sa pagpas-an sa gibug-aton ug lulan sa tibuok kalibutan. Ug pinaagi sa kadugtongan kauban kang Kristo, ang buhi nga bato, ang tanan nga magatukod ibabaw niining patukuranan mahimong mga buhing mga bato. Daghang mga tawo nga pinaagi sa ilang kaugalingong mga panlimbasug nagtipak, gipasinaw, ug gitahum; apan sila dili mangahimong “buhing mga bato,” tungod kay wala sila madugtong kauban kang Kristo. Sa wala kini nga kadugtongan, walay tawo nga maluwas. Sa wala ang kinabuhi ni Kristo sa sulod nato, dili kita makabarug sa mga bagyo sa tentasyon. Ang atong walay katapusan nga kasegurohan nagasalig sa atong pagtukod ibabaw sa seguro nga patukuranan. Mga panon sa katawhan karong adlaw nanagtukod ibabaw sa mga patukuranan nga wala masulayi. Kon mahulog ang ulan, ug ang bagyo mangisug, ug ang mga lunop moabut, ang ilang balay mapukan, tungod kay wala maugbok ibabaw sa walay katapusan nga Bato, ang bato-sapamag-ang si Kristo Jesus.

[854]

“Kay tungod sa ilang pagkamasupilon sa pulong, sila nanga-pangdol sumala sa gitagana nang daan alang kanila,” si Kristo mao ang usa ka bato nga makaingon sa ilang pagkapukan. Apan “ang maong bato nga sa mga magtutukod gisalikway, nahimong ulohan sa pamagang.” Sama sa gisalikway nga bato, si Kristo sa Iyang yutan-ong buluhaton nakapas-an sa walay pagtagad ug pagpatuyang. Siya “gitamay ug gisalikway sa mga tawo; usa ka tawo sa mga kasub-anan, ug nakasinati sa pagantus: . . . siya gibiyaybiay, ug siya wala nato mahala.” Isa. 53:3. Apan ang panahon haduol na nga Siya pagahimayaon. Pinaagi sa pagkabanhaw gikan sa mga minatay Siya “uban sa gahum gipaila nga Anak sa Dios.” Rom. 1:4. Sa Iyang ikaduhang pag-anhi Siya ipadayag ingon nga Ginoo sa langit ug yuta. Kadtong karon hapit na molansang Kaniya, moila sa Iyang pagkadaku. Atubangan sa uniberso ang gisalikway nga bato mahimong ulohan sa pamag-ang.

Ug “ang mapusdakan niining batoha mapulpog.” Ang mga katawhan mga misalikway kang kristo, sa dili madugay makakita sa ilang ciudad ug ilang nasud nga malaglag. Ang ilang himaya madugmok ug makatag sama sa abug atubangan sa hangin. Ug unsa

ang nakalaglag sa mga Judeo? Mao ang bato, nga kon, sila nagtukod pa ibabaw niana, mao unta ang ilang kasegurohan. Mao ang kaayo sa Dios nga gisaway, ang pagkamatarung giyam-iran, ang kaluoy wala mahala. Mga tawo nagpahaluna sa ilang kaugalingon nga kasupak sa Dios, ug ang tanan nga ila untang kaluwasan nahimong ilang kalaglagaan. Ang tanan nga gitudlo sa Dios alang sa kinabuhi, ilang nakaplagaan nga alang sa kamatayon. Diha sa paglansang sa mga Judeo kang Kristo nahilakip ang kalaglagaan sa Jerusalem. Ang dugo nga gi-ula sa Kalbaryo mao ang gibug-aton nga mi-unlod kanila sa kalaglagaan alang niini nga kalibutan ug sa kalibutan nga umalabut. Magamao usab sa dakung katapusan nga adlaw, sa diha nga ang paghukom mahulog sa mga magsasalikway sa grasia sa Dios. Si Kristo, ilang bato nga modugmok kanila, mopadayag unya ingon sa mopanimalus nga bukid. Ang himaya sa Iyang dagway, nga alang sa mga matarung kinabuhi, mahimo alang sa mga dautan usa ka naga-ut-ut nga kalayo. Tungod sa gugmang gisalikway, grasia nga gisaway, ang makasasala pagalaglagon.

Pinaagi sa daghang mga ilustrasyon ug gibalikbalik nga mga pasidaan, si Jesus nagpakita kon unsay sangputan sa mga Judeo sa pagsalikway sa Anak sa Dios. Niini nga mga pulong Siya nagsulti sa tanan sa matag katuigan nga modumili Kaniya ingon nga ilang Manunubos. Ang matag pasidaan alang kanila. Ang nahugawan nga templo, ang dili masinugtanon nga anak, ang mini nga saop, ang mayam-iron nga mga magtutukod, dunay ilang kauban diha sa kaagi sa matag makasasala. Gawas siya maghinulsol, ang kalaglagaan nga gilangdongan maiya.

[857]

Ang Away

Ang mga saserdoti ug mga pangulo namati sa kahilum sa diritso nga mga badlong ni Kristo. Apan sila misamot nga miyugot sa paglit-ag Kaniya, ug niini nga katuyoan sila nagpadala ngadto Kaniya sa mga espiya, “nga nanagpakaligdong sa ilang pagkatawo, aron unta ilang mabitik siya pinaagi sa iyang isulti, aron ilang ikatug-an siya ngadto sa kagamhanan ug pagbulot-an sa gobernador. Wala nila ipadala ang mga gulang nga mga Fariseo nga kanunay gihibalag ni Jesus, apan mga batan-ong lalaki, nga mga mainiton ug mga madasigon, ug kinsa, ilang gihunahuna, si Kristo wala masayud. Kini giubanan sa mga Herodianhon, nga mamati sa pulong ni Kristo, aron sila makasaksi batok Kaniya sa husay. Ang mga Fariseo ug mga Herodianhon maoy mga mapait nga mga kaaway, apan karon sila nahiusa sa ilang pagdumot kang Kristo.

Ang mga Fariseo kanunay nga nahasul ilalum sa pagpabayad sa buhis sa mga Romanhon. Ang pagbayad sa buhis ilang giila nga supak sa balaod sa Dios. Karon sila nakakita sa kahigayonan sa paglit-ag alang kang Jesus. Ang mga maniniid miduol Kaniya, ug uban sa dayag nga pagkasalingtuod, ingon nga daw naghandum sa pag-

Siya nangutana kanila, “Kang kinsa man kining dagway ug kining nahisulat? Sila mitubag ug miingon, Kang Cesar.” hibalo sa ilang katungdanan, miingon, “Magtutudlo, nasayud kami nga ikaw maminatud-on ug wala magasapayan sa tawo, kay wala ka man magtan-aw sa panagway sa tawo, hinonoa ginatudlo mo sa minatuod gayud ang dalan sa Dios: uyon ba sa balaod ang pagbayad ug buhis kang Cesar, o dili ba?”

[858]

Ang mga pulong, “Nasayud kami nga ikaw maminatud-on,” kon sila maminatud-on pa, mahimo untang usa ka maayo nga pag-ila. Apan sila gisulti aron sa paglimbong; apan bisan pa ang ilang pamatuod matuod. Ang mga Fariseo wala makahibalo nga si Kristo nag-ingon ug nagtudlo sa maminatud-on, ug pinaagi sa ilang pagpamatuod sila pagahukman.

Kadtong nagbutang sa pangutana kang Jesus nag-hunahuna nga sila sa husto nakatakuban sa ilang tuyo; apan si Jesus nakabasa sa ilang mga kasingkasing ingon nga usa ka nabuksan nga basahon, ug nagpatunog sa ilang pagkasalingkapaw. “Nganong inyo man akong sulayan?” Siya miingon; sa ingon niana naghatag kanila sa usa ka ilhanan wala nila ipangutana, pinaagi sa pagpakita nga Siya nakabasa sa ilang nakatago nga tuyo. Sila misamot pagkalibug sa diha nga Siya midugang, “Dad-i akog kuarta nga denario.” Ilang gidala kini ug Siya nangutana kanila, “Kang kinsa man kining dagway ug kining nahisulat? Sila mitubag ug miingon, Kang Cesar.” Mitudlo sa sulat sa kuarta, si Jesus miingon, “Nan, bayri ninyo si Cesar sa mga butang nga iya ni Cesar; ug ang Dios sa mga butang nga iya sa Dios.”

[859] Ang mga maniniid nagpaabut kang Jesus nga motubag sa ilang mga pangutana diritso, sa usa ka paagi kon sa lain. Kon Siya moingon, Dili maayo ang paghatag sa buhis ngadto kang Cesar, Siya isumbong sa mga awtoridad nga Romanhon ug dakpon alang sa pagpadasig sa pagsupil. Apan kon Siya mopahayag nga maayo ang pagbayad sa buhis, sila nagplano sa pagsumbong Kaniya ngadto sa katawhan nga kasupak sa balaod sa Dios. Karon sila nagbati sa ilang mga kaugalingon nga nangalibug ug nangapildi. Ang ilang mga piano nasamok. Ang pagtinibuok nga paagi diin ang ilang pangutana gihusay wala magbilin kanila ug dugang pa nga ikasulti.

Ang tubag ni Kristo dili paglikay, apan usa ka franka nga tubag sa pangutana. Gikuptan sa Iyang kamot ang usa ka Romanhon nga kuarta, diin ibabaw niini namarka ang ngalan ug dagway ni Cesar, Siya mipahayag nga tungod kay sila nagkinabuhi ilalum sa panalipud sa Romanhong gahum, sila kinahanglan mohatag niana nga gahum sa pagsuportar nga gi-angkon niini, kutob nga kini dili mahisupak sa usa ka labi pa ka taas nga katungdanan. Apan samtang sa malinawon sakup sa mga balaod sa yuta, sila kinahanglan sa tanang panahon mo-hatag sa ilang liyaltad ngadto sa Dios.

Ang mga pulong sa Manluluwas, “Nan, bayri ninyo si Cesar sa mga butang nga iya ni Cesar ug ang Dios sa mga butang nga iya sa Dios,” maoy usa ka grabe nga badlong sa samokan nga mga Judeo. Kon ila pa sa matinumnon natuman ang mga obligasyon ngadto sa Dios, dili unta sila mahimong naguba nga nasud, sakup sa usa ka langyaw nga gahum. Walay bandilang Romanhon nga mokayab sa Jerusalem, walay tawhanong sentinel nga mobarug sa

iyang mga ganghaan, walay Romanhong gober nador momando sulod sa iyang mga padir. Ang Judeong nasud nagbayad sa silot sa iyang pagkahulog gikan sa Dios.

Sa diha nga ang mga Fariseo nakabati sa tubag ni Kristo, “nahitingala sila, ug ilang gibiyaan siya ug nanglakaw sila.” Siya nakabadlong sa ilang pagkasalingkapaw ug pagkamapangahason, ug sa paghimo niini Siya nakapahayag sa usa ka dakung prinsipio nga sa klaro nagsaysay sa mga utlanan sa katungdanan sa tawo sa kagamhanan sibil ug sa iyang katungdanan ngadto sa Dios. Sa daghang mga hunahuna ang usa ka makalibug nga pangutana nahusay. Tapus niini sila mihawid sa husto nga prinsipio. Ug bisan tuod daghan ang nanglakaw nga wala matagbaw, ilang nakita nga ang prinsipio nga nagpailalum sa pangutana sa klaro napahaluna, ug nahibulong sa layog nalantaw nga pagsabut ni Kristo.

[860]

Wala pa gani mahilum ang mga Fariseo, ang mga Saduseo miduol uban sa ilang batid nga mga pangutana. Ang duha ka mga pundok nanagbarug sa mapait nga panagsupakay sa usag usa. Ang mga Fariseo lig-on nga mga sumosunod sa tradisyon. Sila sibo sa mga seremonya sa gawas, makugihon diha sa mga paghugas, mga pagpuasa, ug taas nga mga pag-ampo ug tigpasundayag sa paghatag limos. Apan si Kristo nagpahayag nga sila nagwala sa balaod sa Dios pinaagi sa pagtudlo ingon nga mga doktrina ang mga sugo sa mga tawo. Ingon nga usa ka sari sa katawhan sila maharhari-on ug salingkapaw; apan bisan pa sa taliwala nila may mga tawo nga matuod ang pagkadiosnon, nga midawat sa mga pagtulon-an ni Kristo ug nangahimong Iyang mga tinon-an. Ang mga Saduseo misalikway sa mga tradisyon sa mga Fariseo. Sila naga-angkon nga nagatuo sa daku nga bahin sa mga Kasulatan, ug sa pagtagad kanila ingon nga sumbanan sa paglihok; apan sa praktikal sila mga maduhaduhaon ug mga makibahandi.

Ang mga Saduseo naglimod sa pagkinabuhi sa mga manulonda, ang pagkabanhaw sa mga minatay, ug sa doktrina sa usa ka umalabut nga kinabuhi, uban sa iyang mga balus ug mga silot. Sa tanan niini nga mga punto sila milahi sa mga Fariseo. Taliwala sa duha ka pundok ang pagkabanhaw sa pinasahi usa ka suheto nga lalisan. Ang mga Fariseo mga lig-on nga mga tumotuo sa pagkabanhaw, apan sa ilang mga paghisgut ang ilang mga hunahuna bahin sa umalabut nga kahimtang nalibug. Ang kamatayon nahimo alang

[861]

kanila usa ka dili masabut nga tinago. Ang ilang walay katakus sa pagtubag sa pangatarungan sa mga Saduseo mihatag sa kanunayng paghasul. Ang mga paglantugi sa duha ka mga pundok misangput sa suko nga mga paglalis, naghimo kanila nga bulag na kaayo kay kaniadto.

Sa gidaghanon ang mga Saduseo dili makalupig sa ilang kaatbang, ug wala silay lig-on nga hawid sa komon nga katawhan; apan daghang kanila ang sapi-an, ug sila adunay kabuyoan nga gidala sa bahandi. Sa ilang mga linya nahilakip ang kadaghanan sa mga saserdoti, ug gikan sa ilang taliwala kasagaran ang taas nga saserdoti pilion. Kini gihimo, bisan pa, uban sa dayag nga sabut nga ang ilang dili matinuhon nga mga opinyon dili maoy molabaw. Tungod sa gidaghanon ug kainila sa mga Fariseo, kinahanglan sa mga Saduseo sa pag-uyon sa dayag sa ilang mga doktrina kon magahawid sa katungdanan sa pagkasaserdoti; apan ang kamatuoran nga sila takus sa maong katungdanan naghatag kabuyoan sa ilang mga sayup.

[862] Ang mga Saduseo misalikway sa mga pagtulon-an ni Jesus; Siya gipadasig pinaagi sa usa ka espiritu nga dili sila buot moila ingon nga nagpakita sa iyang kaugalingon nga mao; ug ang Iyang pagtulon-an mahitungod sa Dios ug sa umalabut nga kinabuhi misupak sa ilang mga teoriya. Sila mingtuo sa Dios ingon lang nga usa ka binuhat nga labaw sa tawo; sila mokatarungan nga ang magamando nga kaalam ug usa ka diosnong panglantaw mohikaw sa tawo sa libre nga ahenti moral, ug magapakunhod kaniya sa usa ka kahimtang sa usa ka ulipon. Maoy ilang pagtuo, nga, human malalang ang tawo, ang Dios nagbiya kaniya sa iyang kaugalingon, walay kalab-tanan sa usa ka labing taas nga inpluwensiya. Sila mituo nga ang tawo gawas sa pagpugong sa iyang kaugalingong kinabuhi ug pag-umol sa mga hitabo sa kalibutan; nga ang iyang kaugmaon naa ra sa iyang kaugalingong mga kamot. Ilang gipanghimakak nga ang Espiritu sa Dios nagabuhat pinaagi sa tawhanong mga panlimbasug kon mga paagi natural. Apan sila sa gihapon nagatudlo nga, pinaagi sa husto nga paggamit sa iyang mga gahum kinaiya, ang tawo mahimong ikatuboy ug malamdagan; nga pinaagi sa sibo gayud ug estrikto nga mga pagkinahanglan ang iyang kinabuhi mahimong putli.

Ang ilang mga hunahuna bahin sa Dios maoy nagumol sa ilang kaugalingong kinaiya. Sumala sa ilang panghunahuna Siya walay intiris sa tawo, busa duna lang silay pagtagad nga diutay sa usag usa;

busa dihay diutay lang nga panaghiusa sa ilang taliwala. Midumili sa pagila sa kabuyoan sa Espiritu Santo sa tawhanong lihok, sila nakulangan sa Iyang gahum sa ilang mga kinabuhi. Sama sa ubang mga Judeo, sila nangandak sa ilang pagkapanganay ingon nga mga anak ni Abraham, ug sa ilang estrikto nga pagtuman sa mga gikinahanglan sa balaod; apan sa matuod nga espiritu sa balaod ug sa pagtuo ug pagkamahinatagon ni Abraham sila kulangan. Ang ilang natural nga mga simpatiya gidala lang sa hiktin kaayo nga abutan. Sila nagtuo nga posibli alang sa tanang mga tawo sa pagbaton sa mga kinahanglanon ug mga panalangin sa kinabuhi; ug ang ilang mga kasingkasing wala matandog sa mga kinahanglan ug mga pag-antus sa uban. Sila nagkinabuhi alang lang sa ilang mga kaugalingon.

Pinaagi sa Iyang mga pulong ug sa Iyang mga buhat, si Kristo nagpamatuod sa usa ka diosnon nga gahum nga nakapadala sa labaw sa tawhanon nga mga sangputanan, ngadto sa usa ka umalabut nga kinabuhi nga unahan pa sa presente, ngadto sa Dios ingon nga usa ka Amahan sa mga anak sa tawo, sa kanunay nagmabinantayon sa ilang matuod nga mga intirisis. Siya mipadayag sa pagbuhat sa diosnong gahum diha sa pagkamahinatagon ug kaluoy nga nakabadlong sa hinakug nga pagka-atoato lang sa mga Saduseo. Siya mitudlo nga alang sa kaayohan temporario ug alang sa walay katapusan nga kaayohan, ang Dios nagalihok sa kasingkasing pinaagi sa Espiritu Santo. Iyang gipakita ang sayup sa pagsalig kaayo sa tawhanong gahum nianang kausaban sa kinaiya nga mahimo lamang sa Espiritu sa Dios.

[863]

Kini nga pagtulon-an ang mga Saduseo miyugot sa pagpakunhod ug gahum niini. Sa ilang pagtinguha sa pagpakiglalis kang Jesus, sila mibati nga masaligon nga mataral nila Siya sa pagkadaut sa dungog, bisan pa kon dili nila makuha ang pagkondenar Kaniya. Sa tema sa pagkabanhaw sila mipili nga maoy ilang ipangutana Kaniya. Pananglit Siya mouyon kanila, Siya mohatag sa dugang nga sala sa mga Fariseo. Kon mosukwahi Siya kanila, sila mituyo sa pagpresentar sa Iyang pagtulon-an aron biaybiayon.

Ang mga Saduseo nangatarungan nga kon ang lawas gilangkob sa pipila ka mga bahin sa butang sa iyang dili mamalatyon maingon man sa iyang mamalatyon nga kahimtang, nan kon banhawon gikan sa mga minatay kinahanglan kini unod ug dugo, ug kinahanglan sa walay katapusan nga kalibutan ang kinabuhi magpadayon nga

nabalda sa yuta. Niana nga kaso sila misira nga ang yutan-ong mga relasyon padayonon, bana ug asawa mahiusa, mga kaminyuon tapuson, ug tanang mga butang magapadayon sama sa wala pa ang kamatayon, ang mga kaluyahon ug mga igbalati niini nga kinabuhi padayonon sa kinabuhi luyo sa kamatayon.

[864] Sa pagtubag sa ilang mga pangutana, si Jesus mitukas sa tabil gikan sa kaugmaon nga kinabuhi. “Sa pagkabanhaw,” Siya miingon, “dili na sila magapangasawa o magapamana, kon dili mahisama na sila sa mga manulonda didto sa langit.” Siya nagpakita nga ang mga Saduseo nanagsayup sa ilang pagtuo. Ang ilang pasikaranan bakak. “Nangasayup kamo,” Siya midugang, ” sa walay pagkahibalo sa mga Kasulatan ni sa gahum sa Dios.” Wala Siya maghukom kanila, sama sa Iyang paghukom sa mga Fariseo, uban sa pagkasalingkapaw, apan sa sayup sa pagtuo.

Ang mga Saduseo nag-uloulo sa ilang mga kaugali-ngon nga sila sa tanang mga tawo mao ray mituman sa labing sibo sa mga Kasulatan. Apan si Jesus nagpakita nga sila wala makapahibalo sa matuod nga kahulogan. Kana nga kahibalo kinahanglan pagadad-on sa kasingkasing pinaagi sa lamdag sa Espiritu Santo. Ang ilang pagkawalay alamag sa Kasulatan ug sa gahum sa Dios Siya nagpahayag maoy hinungdan sa ilang pagkalibug sa pagtuo ug kangitngit sa hunahuna. Sila naninguha sa pagdala sa mga tinago sa Dios sulod sa teritorio sa ilang may kinutoban nga pangatarungan. Si Kristo nagtawag kanila sa pag-ukab sa ilang mga hunahuna sa mga balaang mga kamatuoran nga mopalapad ug mopalig-on sa igsalabut. Linibo ang nangahimong mga walay pagtuo sa Dios tungod kay ang ilang kinutohan nga mga hunahuna dili makasabut sa mga tinago sa Dios. Sila dili makasaysay sa kahibulongang pagpasundayag sa diosnong gahum sa Iyang mga pagtagana, busa ilang gisalikway ang mga kamatuoran sa maong gahum, nagasandig kanila sa mga ahensiya sa kinaiyahan nga ilang masabut sa diutay ra. Ang yawi lamang sa mga tinago nga nagalibut kanato mao ang pag-ila kanilang tanan, sa presensia ug gahum sa Dios. Ang mga tawo kinahanglan moila

[865] sa Dios ingon nga Maglalalang sa uniberso, ug Usa nga nagasugo ug nagabuhat sa tanang mga butang. Sila nagkinahanglan sa usa ka labi pa ka lapad nga panghunahuna sa Iyang kinaiya, ug sa tinago sa Iyang mga ahensiya.

Si Kristo nagpahayag sa Iyang mga nagpaminaw nga kon walay pagkabanhaw sa mga minatay, ang mga Kasulatan nga ilang gi-angkon nga gituhoan mahimong kawang. Siya miingon, “Mahitungod sa mga patay nga pagabanhawon, wala ba ninyo hibasahi ang gisulti kaninyo sa Dios nga nagaingon, ako mao ang Dios ni Abraham, ug ang Dios ni Isaac, ug ang Dios ni Jacob? Siya dili Dios sa mga patay, kon dili sa mga buhi.” Ang Dios naga-isip sa mga butang nga wala diha, ingon nga anaa. Siya nakakita sa katapusan gikan sa sinugdan, ug nagatan-aw sa sangputanan sa Iyang buhat ingon nga daw nahuman na. Ang mga bililhon nga mga patay, gikan kang Adan hangtud sa katapusang balaan nga mamatay, makabati sa tingog sa Anak sa Dios, ug mogula gikan sa lubnganan ngadto sa kinabuhing walay katapusan. Ang Dios mahimo nila nga Dios, ug sila mahimong katawhan Niya. Maadunay usa ka suod ug malolotong relasyon taliwala sa Dios ug sa nabanhaw nga mga balaan. Kini nga kahimtang, nga gihinam sa Iyang katuyoan, Siya nagatan-aw ingon nga daw naa na. Ang mga minatay magkinabuhi ngadto Kaniya.

Pinaagi sa mga pulong ni Kristo ang mga Saduseo napahilum. Sila dili makatubag Kaniya. Walay usa ka pulong nga gikabungat nga ang labing gamay nga bintaha makuha alang sa pagkondenar Kaniya. Ang Iyang mga kaaway walay nakuha gawas sa pagyam-id sa katawhan.

Ang mga Fariseo, bisan pa, wala maluya sa pagduso Kaniya sa pagsulti nianang ilang magamit batok Kaniya. Sila nakapa-aghat sa usa ka maalam nga eskriba sa pag- pangutana kang Jesus mahitungod kon hain sa napulo ka mga sugo maoy dakung importante. [866]

Ang mga Fariseo nagtuboy sa unang upat ka mga sugo, nga nagatudlo sa katungdanan sa tawo ngadto sa iyang Maglalalang, ingon nga labi pa ka daku nga sangputanan kay sa lain nga unom, nga nagsaysay sa katungdanan sa tawo ngadto sa iyang isigkatawo. Ingon nga sangputanan sila napakyas ug daku kaayo sa praktikal nga pagkadiosnon. Si Jesus nagpakita sa katawhan sa ilang dakung kakulangon, ug nakatudlo sa pagkakinahanglanon sa maayong mga buhat, nagpahayag nga ang kahoy maila sa iyang mga bunga. Tungod niini nga katarungan Siya gisumbong sa pagtuboy sa katapusang unom ka mga sugo ibabaw sa unang upat.

Ang manlalaban miduol kang Jesus uban sa usa ka diritso nga pangutana, “Unsa man ang sugo nga una sa tanan?” Ang tubag ni Kristo diritso ug gamhanan: “Ang sugo nga una sa tanan mao kini, Patalinghugi Oh Israel, ang Ginoo nga atong Dios ang Ginoo nga usa ra: ug higugmaa ang Ginoo nga imong Dios sa tibuok mong kasingkasing, ug sa tibuok mong kalag, ug sa tibuok mong salabutan, ug sa tibuok mong kusog: mao kini ang nahaunang sugo.” Ang ikaduha sama sa nahauna, miingon si Kristo; kay kini miilig gikan niana, “Higugmaa ang imong silingan sama sa imong kaugalingon. Wala nay sugo nga labi pang daku niini kanila.” “Niining duha ka mga sugo nagasukod ang tibuok nga kasugoan ug ang mga profeta.”

[867] Ang unang upat ka sugo gilangkob sa usa ka dakung sugo, “Higugmaa ang Ginoo mong Dios sa tibuok mong kasingkasing.” Ang katapusang unom nahilakip sa lain, “Higugmaa ang imong silingan sama sa imong kaugalingon.” Kining duruha ka mga sugo maoy pahayag sa prinsipio sa gugma. Ang nahauna dili mabantayan ug ang ikaduha lapason, ni ang ikaduha mabantayan samtang ang nahauna lapason. Kon ang Dios adunay husto nga dapit sa trono sa kasingkasing, ang husto nga dapit ihatag sa atong silingan. Atong higugma-on siya maingon sa atong kaugalingon. Ug gawas lamang nga atong higugmaon ang Dios labaw sa ngatanan nga posibli sa paghigugma sa atong silingan sa hustisya.

Ug tungod kay ang tanang kasugoan gilangkob man diha sa gugma sa Dios ug sa tawo, maoy magasunod nga walay usa sa mga sugo nga malapas sa walay paglapas niini nga prinsipio. Sa ingon niana si Kristo mitudlo sa Iyang magpapamati nga ang balaod sa Dios dili kay daghang bulag nga mga sugo, ang uban niini dakug kahinungdanon, samtang ang uban gamay rag pagkahinungdanon, ug uban sa walay kahadlok sa silot dili lang tagdon. Ang atong Ginoo nagapresentar sa unang upat ug sa katapusang unom ingon nga usa ka langitnong pagkausa, ug nagatudlo nga ang gugma sa Dios ikapakita pinaagi sa pagkamatimuman sa tanan Niyang mga sugo.

Ang eskriba nga nangutana kang Jesus nahibalo kaayo sa balaod, ug siya nahibulong sa Iyang mga pulong. Wala siya magdahum Kaniya nga magpakita sa lalum ug pulido nga kahibalo sa mga Kasulatan. Siya nakakuha sa usa ka halapad nga panglantaw sa mga prinsipio nga nanagpailalum sa balaan nga mga sugo. Atuban-

gan sa mga saserdoti ug mga pangulo siya sa maminatud-on miila nga si Kristo nakahatag sa husto nga pagpasabut sa kasugoan, nga nagaingon:

“Husto kana, Magtutudlo, tinuod ang imong giingon nga ang Dios usa ra, ug nga wala nay lain gawas kaniya, ug ang paghigugma kaniya sa tibuok nga kasingkasing, ug sa tibuok nga salabutan, ug sa tibuok kusog, ug sa paghigugma sa silingan sama sa kaugalingon, kini labaw pa kay sa tanang tibuok nga mga halad-sinunog ug mga halad-inihaw.”

[868]

Ang kaalam sa tubag ni Kristo nakakabig sa eskriba. Siya nasayud nga ang tinuhoan sa mga Judeo nagalakip sa mga seremoniya sa gawas kay sa pagkadiosnon sa sulod. Siya nakabaton sa pag-ila sa pagkawalay bili sa mga seremoniya lang, ug ang walay pagtuo sa pagpaagas sa dugo ingon nga pagtubos sa sala. Ang gugma ug pagkamasinugtanon sa Dios, ug dili hinakug nga pagtagad sa tawo nagpakita kaniya nga labi sa bili kay sa tanang mga tulomanon. Ang pagkaandam niini nga tawo sa pag-ila sa kahusto sa pangatarungan ni Kristo, ug ang iyang disidido ug dihadhiha nga tubag atubangan sa mga tawo, nagpadayag sa usa ka espiritu nga lahi gayud kaayo kay sa mga saserdoti ug mga pangulo. Ang kasingkasing ni Jesus migula ngadto sa kaluoy sa maminatud-on nga eskriba nga nakapangahas sa pag-atubang sa mga pagyam-id sa mga saserdoti ug mga paghulga sa mga pangulo sa pagsulti sa iyang konbeksyon sa kasingkasing. “Ug si Jesus sa pagkakita kaniya nga mitubag nga maalamon, miingon kaniya, Ikaw dili halayo sa ginharian sa Dios.”

Ang eskriba duol sa ginharian sa Dios, tungod kay iyang giila ang mga buhat sa pagkamatarung nga labing dawaton sa Dios kay sa mga halad-sinunog ug mga sakripisyo. Apan siya kinahanglan sa pag-ila sa diosnong kinaiya ni Kristo, ug pinaagi sa pagtuo diha Kaniya makadawat sa gahum sa paghimo sa mga buhat sa pagkamatarung. Ang seremoniya sa serbisyo walay bili, gawas nadugtong kauban kang Kristo pinaagi sa buhi nga pagtuo. Bisan pa gani ang balaod moral mapakyas sa iyang katuyoan, gawas kon kini gisabut sa iyang relasyon ngadto sa Manluluwas. Si Kristo nagpakita sa subli-subli nga ang balaod sa Iyang Amahan nagasulod sa labi pang halalum nga butang kay sa ordinario nga mga sugo sa awtoridad. Diha sa balaod nalakip ang samang prinsipio nga gipadayag sa ebanghelio.

[869]

Ang balaod nagtudlo sa katungdanan sa tawo ug nagpakita kaniya sa iyang sala. Kang Kristo kinahanglan siya magapangita sa kapasay-loan ug alang sa gahum sa pagbuhat kon unsay gikinahanglan sa sugo.

Ang mga Fariseo nagtigum midotdot libut kang Jesus samtang Siya mitubag sa pangutana sa eskriba. Karon miliso Iyang gibutang ang pangutana ngadto kanila: “Unsa may inyong paghunahuna mahitungod kang Kristo? Kang kinsa man siyang anak?” Kini nga pangutana gituyo sa pagsulay sa ilang pagtuo mahitungod sa Mesias, — aron sa pagpakita kon ilang giisip Siya ingon lang nga usa ka tawo, kon ingon nga Anak sa Dios. Ang hugpong sa mga tingog mitubag, “Anak siya ni David.” Mao kini ang titulo nga gihatag sa Mesias sa tagna. Sa pagpadayag ni Jesus sa Iyang pagkadios pinaagi sa Iyang gamhanan nga mga milagro, sa diha nga Siya nag-ayo sa mga masakiton ug nagbanhaw sa mga minatay, ang katawhan nangutana sa ilang mga kaugalingon, “Dili ba kini Anak ni David?” Ang babaye nga taga-Siropenecia, ang buta nga Bartimeo, ug daghan pang uban misinggit ngadto Kaniya, “Ginoo, Anak ni David, kaloy-i intawon ako.” Mat. 15:22. Samtang nagasakay paingon sa Jerusalem Siya gitimbaya uban sa malipayong pagsinggit, “Hosana sa Anak ni David; bulahan siya nga mianhi sa ngalan sa Ginoo.” Mat. 21:9. Ug ang gagmayng kabataan sa templo nianang adlaw mipalanog sa malipayon nga titulo. Apan daghan nga mitawag kang Jesus nga Anak ni David wala moila sa Iyang pagkadios. Sila wala makasabut nga ang Anak ni David mao usab ang Anak sa Dios.

[870] Ingon nga tubag sa pahayag nga si Kristo mao ang Anak ni David, si Jesus miingon, “Unsaon ba sa mga eskriba sa pagkaingon nga si Kristo anak ni David? Si David na gayud, dinasig sa Espiritu Santo, mao ang nagingon: Ang Ginoo miingon sa akong Ginoo, lumingkod ka sa akong too hangtud ibutang ko ang imong mga kaaway diha sa ilalum sa imong mga tiil. Si David na gayud mao ang nagtawag kaniya nga Ginoo; busa unsaon man niya pagkahimong anak ni David? Ug walay nakatubag kaniya bisan usa na lang ka pulong, ug sukad niadtong adlaw wala nay nanganha pa sa

[871] paghimog mga pangutana kaniya.”

Mga Tung/o sa mga Fariseo

Katapusan nga adlaw ni Kristo sa pagtudlo sa templo. Sa baga nga katawhan nga nagtigum sa Jerusalem, ang pagtagad sa tanan nadani ngadto Kaniya; ang mga tawo nagpunsisok sa mga sawang sa templo, nag-atang sa panagbangga nga nagapadayon, ug sa kaikag ilang gidawat ang matag pulong nga nahulog gikan sa Iyang mga ngabil. Wala sukad kaniadto kasaksihi ang maong talan-awon. Didto nagtindog ang batan-on nga tagaGalilea, wala magadala sa yutan-on dungog ni harianon nga timaan. Naglibut Kaniya ang mga saserdoti sa ilang matahum bisti, mga pangulo uban sa mga kupo ug mga timaan nga makahuloganon sa ilang tinuboy nga mga katungdanan, ug mga eskriba uban sa mga linukot sa ilang mga kamot, diin sila kanunay naghimo sa referensiya. Si Jesus mibarug nga kalma sa atubangan nila, uban sa dignidad sa usa ka hari. Ingon nga usa nga hinatagan sa awtoridad sa langit, Siya mibarug sa way kokahadlok sa Iyang mga kaaway, nga misalikway ug misaway sa Iyang mga pagtulon-an, nga giuhaw sa Iyang kinabuhi. Sila mi-ataki Kaniya sa dakung gidaghanon, apan ang ilang mga paagi sa paglit-ag ug pagkondenar Kaniya nahimong pakyas. Hagit sunod sa hagit Iyang gihibalag, nagpresentar sa putli, hayag nga kamatuoran sa kalainan sa kangitngit ug mga sayup sa mga saserdoti ug mga Fariseo. Siya mipahamutang atubangan niini nga mga pangulo sa ilang matuod nga kondisyon, ug ang silot nga segurong mosunod sa ilang pagpadayon sa ilang dautan nga mga buhat. Ang pasidaan sa matinumanon gikahatag. Apan bisan pa lain nga buhat nagpabilin alang kang Kristo nga buhaton. Lain nga katuyoan kinahanglan hum anon.

[872]

Ang intiris sa katawhan diha kang Kristo ug sa Iyang bulohaton sa inanay mi-uswag. Sila nadani sa Iyang pagtulon-an, apan sila usab sa hilabihan nangalibog. Sila nakatahud sa mga saserdoti ug mga magtutudlo alang sa ilang kalantip sa pangutok ug dayag nga pagkadiosnon. Sa tanang butang tinuhoanon sila kanunay naghatag sa hingpit nga pagtuman sa ilang awtoridad. Apan karon ilang nakita kining mga tawo nga naninguha pagpahamutang sa dili maayo nga

dungog kang Jesus, usa ka magtutudlo kansang hiyas ug kahibalo misidlak nga labi ka hayag gikan sa matag ataki. Sila nagtan-aw sa nagdungo nga mga dagway sa mga saserdoti ug mga tigulang, ug didto nakita ang panagkabungkag ug kaguliyang. Sila nangahibulong nga ang mga pangulo dili motuo kang Jesus, nga ang Iyang mga pagtulon-an hilabihan ka klaro ug ka yano. Sila sa ilang kaugalingon wala mahibalo kon unsa nga paagi ang buhaton. Uban sa maikagon nga kabalaka ilang gibantayan ang mga kalihokan niadtong mga tawo kansang tambag ila kanunay gisunod.

[873] Diha sa mga samingay ni Kristo, maoy Iyang tuyo ang pagpasidaan sa mga pangulo ug sa pagpahamatngon sa mga katawhan nga buot magpatudlo. Apan adunay pagkinahanglan sa pagsulti sa dugang pa nga pagkaklaro. Pinaagi sa ilang pagtahud sa tradisyon ug sa binuta nga pagtuo diha sa usa ka mahugaw nga pagkasaserdoti, ang katawhan naulipon. Kini nga mga talikala kinahanglan buk-on ni Kristo. Ang kinaiya sa mga saserdoti, mga pangulo, ug mga Fariseo kinahanglan ibutyag sa dugang.

“Ang mga eskriba ug mga Fariseo,” Siya miingon, “nanaglingkod sa lingkoranan ni Moises. Busa buhata ug bantayi ninyo ang tanan nga ilang ginaingon kaninyo, apan ayaw ninyo buhata ang ilang ginabuhat. Kay sila maayo rang mosulti apan dili mobuhat.” Ang mga eskriba ug mga Fariseo, nanag-angkon nga nahatagan sa dios-nong awtoridad sama niadtong kang Moises. Sila mikuha sa iyang dapit ingon mga magsasaysay sa balaod ug mga maghuhukom sa katawhan. Tungod niana sila nag-angkon gikan sa katawhan sa labaw nga pagtahud ug pagsugot. Si Jesus nagsugo sa mga namati sa paghimo nianang gitudlo sa mga magtutudlo sumala sa balaod, apan dili mosunod sa ilang howaranan. Sila ra sa ilang kaugalingon wala magkinabuhi sa ilang gitudlo.

Ug sila nagtudlo nga kasupak sa mga Kasulatan. Si Jesus miingon, “Nagabugkos silag mga mabug-at nga lulan nga malisud pas-anon, ug ila kining gibutang diha sa mga abaga sa mga tawo; apan sila gayud dili gani molihok niini bisan pinaagi na lang sa ilang tudlo.” Ang mga Fariseo natagbaw sa panon sa mga reglamento, ang ilang patukuranan mao ang tradisyon, ug sa dili makatarunganon nagapahiktin sa personal nga kagawasan. Ug mga bahin sa kagsugoan ilang isaysay aron sa pagpugos ibabaw sa katawhan ang mga tulomanon nga sila sa ilang kaugalingon sa tago wala magtagad,

ug gikan niini, kon magsilbi sa katuyoan, sila mo-angkon nga dili ilakip.

Ang pagpasundayag sa ilang pagkadiosnon mao ang tuyo kanunay. Walay butang giisip nga hilabihan ka balaan aron lamang pag-alagad sa tuyo. Kang Moises ang Dios nag-ingon sa Iyang mga kasugoan, “Ug ihigot mo kini nga timaan sa imong kamot, ug mahimo kini nga mga timaan sa agtang sa tunga sa imong mga mata.” Deut. 6:8. Kini nga mga pulong dunay lalum nga kahulogang. Samtang ang pulong sa Dios pamalandungon ug ikinabuhi ang tibuok nga tawo mapasidunggan. Sa matarung ug maloloy-on nga pagtagad, ang mga kamot mopadayag, ingon nga usa ka patik, ang mga prinsipio sa balaod. Sila mahinloan gikan sa mga hiphip, ug gikan sa tanan nga mahugaw ug malimbongon. Sila aktibo sa mga buhat sa gugma ug kaluoy. Ang mga mata, namandoan ngadto sa usa ka dungganon nga katuyoan, mahi-mong klaro ug matuod. Ang mapahayagong panagway, ang mata nga nagasulti, magapamatuod sa walay ikagsaway nga kinaiya kaniya nga nahigugma ug nagapanlimbasug sa pulong sa Dios. Apan sa mga Judeo sa kaadlawan ni Kristo kining tanan wala masabti. Ang sugo nga gikahatag kang Moises gisabut ngadto sa usa ka direksyon nga ang mga tulomanon sa mga Kasulatan kinahanglan isul-ob sa tawo. Sila sumala sa gisulat sa mga hinulibis sa panit sa karnero ug gibugkos sa makita nga paagi libut sa ulo ug mga pulso. Apan kini wala makahimo sa balaod sa Dios sa pagkuha sa hugot nga paghawid sa hunahuna ug kasingkasing. Kini nga mga linukot gisul-ob ingon nga timaan, aron sa pagdani sa pagtagad. Sila gihunahuna nga makahatag sa kahimtang sa debosyon nga makakuha sa pagtahud sa katawhan. Si Kristo mihapak sa usa ka paghampak niana nga kakawangan nga pagpakaaron-ingnon:

“Nagahimo sila sa ilang tanang mga binuhatan aron lamang sa pagpakita ngadto sa mga tawo; kay ginapalapad nila ang ilang mga pilakteria ug ginapataas nila ang mga borlas sa ilang mga kupo, ug kinaham nila ang mga halandong dapit sa mga kombirahanan, ug ang labing maayong mga lingkoranan sulod sa mga sinagoga, ug ang pagyukbo kanila diha sa mga tianggihan, ug ang pagtawag kani-lag Magtutudlo sa mga tawo. Apan kamo, ayaw kamo pagpatawag nga Magtutudlo; kay kamo adunay usa lamang ka magtutudlo ug kamong tanan mga magsuon. Ug kinahanglan walay bisan kinsang

[874]

[875]

tawo dinhi sa yuta nga inyong pagatawgon nga inyong amahan; kay kamo adunay usa lamang ka Amahan nga anaa sa mga langit. Ayaw usab kamo pagpatawag nga agalon; kay kamo adunay usa lamang ka agalon, nga mao si Cristo.” Diha sa hilabihan ka yano nga mga pulong ang Manluluwas mipadayag sa hinakug nga tingusbawan nga sa kanunay nagakab-ut alang sa katungdanan ug gahum, nagpasundayag sa mini nga pagkamapainubsanon samtang ang kasingkasing napuno sa handum sa salapi ug kasina. Kon ang mga tawo dapiton sa usa ka bangkiti, ang mga dinapit palingkoron sumala sa ranggo, ug kadtong gikahatagan sa labing pinasidunggan nga dapit makadawat sa unang pagtagad ug pinasahi nga mga kaluoy. Ang mga Fariseo kanunay nagaplano alang niining mga pasidungog. Kini nga pagginawi gibadlong ni Jesus.

Siya usab mibadlong sa kakawangan nga gipakita sa pag-ilog sa titulo sa pagkamagtutudlo, kon agalon. Ang maong titulo, Siya mipahayag, dili iya sa mga tawo, apan ngadto kang Kristo. Mga saserdoti, mga eskriba, ug mga pangulo, mga tigsaysay ug mga magdudumala sa balaod mga igsuon tanan, mga anak sa usa ka Amahan. Si Jesus nagpasantup sa mga tawo, nga sila dili mohatag sa kang bisan kinsang tawo usa ka titulo sa pasidungog nga nagpakita sa iyang pagmando sa ilang tanlag kon sa ilang pagtuo.

[876]

Kon si Kristo dinhi pa sa yuta karong mga adlawa, malibutan niadtong nanagdala sa titulo nga “Talahuron” kon “Matarung Talahuron” dili kaha Siya mosubli sa Iyang giingon, “Ayaw kamo pagpatawag nga mga agalon; kay kamo adunay usa lamang ka agalon nga mao si Cristo”? Ang mga Kasulatan nagapahayag mahitungod sa Dios, “Balaan ug talahuron ang iyang ngalan.” Sal. 111:9. Sa kang kinsa nga tawo ang maong titulo angay? Daw usa ka diutay ang gipadayag sa tawo sa kaalam ug pagkamatarung nga gipakita niana. Pipila niadtong nagkuha niini nga titulo wala magarepresentar sa ngalan ug kinaiya sa Dios! Ay, daw unsa ka masubsub nga ang kalibutanong tingusbawan, paghinarihari, ug ang labing ubos nga mga sala gitago ilalum sa binordahan nga mga bisti sa usa ka hataas ug balaan nga katungdanan. Ang Manunubos mipadayon:

“Ang labing daku kaninyo ma-inyo siyang suloguon. Bisin kinsa nga magapahitaas sa iyang kaugalingon igapahiubos; ug bisin kinsa nga magapaubos sa iyang kaugalingon igapahitaas.” Subli-subli si Kristo nakatudlo sa matuod nga pagkabantug gisagol sa bili

moral. Sa pagisip sa langit, ang pagkabantug sa kinaiya nagalakip sa pagkinabuhi alang sa kaayohan sa atong isigkatawo, sa pagbuhat sa mga buhat sa gugma ug kaluoy. Si Kristo, ang Hari sa himaya, usa ka ulipon sa nahulog nga tawo.

“Alaut kamo, mga eskriba ug mga Fariseo, mga maut,” nag-ingon si Jesus; “kay ginalukban ninyo ang ginharian sa langit atbang sa mga tawo; kay wala kamo mosulod, ni magatugot sa pagpasulod sa mga tawo nga gusto untang managsulod.” Pinaagi sa pagtu-is sa mga Kasulatan, ang mga saserdoti, ug ang mga manlalaban nagapabuta sa mga hunahuna niadtong unta makadawat sa usa ka kahibalo sa ginharian ni Kristo, ug nianang sa sulod, diosnong kinabuhi nga maoy hinungdan sa matuod nga pagkabalaan. [877]

“Alaut kamo, mga eskriba ug mga Fariseo, mga maut! kay ginasubad ninyo ang katigayonan sa mga babayeng balo, ug aron sa pagtabontabon niini nagahimo kamo sa hatag-as nga mga pangadye; busa mahiaguman ra nin-yo ang labi pa ka mabug-at nga hukom sa silot.” Ang mga Fariseo adunay dakung kabuyoan uban sa katawhan, ug niini sila namintaha aron pag-alagad sa ilang kaugalingong mga intirisis. Sila nakakuha sa pagsalig sa mga diosnon nga mga balo, ug unya girepresentar kini ingon nga usa ka katungdanan sa paggahin sa ilang kabtangan ngadto sa tinuhoanon nga mga katuyoan. Sa nakakuha na sa paggahum sa ilang salapi, ang mga malalamong nga mga magpaplano migamit niini alang sa ilang kaugalingon nga kaayohan. Aron sa pagtabon sa ilang panlimbong, nagahalad sila sa taas nga mga pag-ampo sa katilingban, ug naghimo ug daku nga pasundayag sa pagkabalaan. Kini nga pagkasalingkapaw si Kristo nagpadayag nga magdala kanila sa labi pa ka daku sa hukom sa silot. Ang samang pagbadlong mahulog ibabaw sa daghan sa atong kaadlawan nga nagahimo sa hataas nga pag-angkon sa ilang pagkadiosnon. Ang ilang mga kinabuhi namansahan pinaagi sa pagkahakug ug handum sa salapi, apan ilang gitabonan kini sa usa ka bisti nga maorag diosnon, ug busa sa usa ka panahon makalimbong sa ilang isigkatawo. Apan dili sila makalimbong sa Dios. Siya nakabasa sa matag katuyoan sa kasingkasing, ug mohukom sa matag tawo sumala sa iyang mga binuhatan.

Si Kristo sa walay popangutana mihukom sa mga pagpatuyang, apan Siya nagmaminatngonon nga dili mokunhod ang obligasyon. Siya mibadlong sa kahakug nga mibatong pinaagi sa paglugos ug dili [878]

mao nga paggamit sa mga gasa sa mga balong babaye. Sa samang panahon Siya midayeg sa balong babaye nga midala sa iyang halad alang sa tipiganan sa Dios. Ang pagpatuyang sa tawo sa gasa dili makapaliso sa panalangin sa Dios gikan sa maghahatag.

Si Jesus diha sa sawang diin nahimutang ang mga sudlanan sa mga bahandi; ug Siya nagtan-aw niadtong mga nanganha sa pagdeposito sa ilang mga gasa. Daghan sa mga sapian midala sa mga dagkung kantidad, nga ilang gipresentar uban sa dakung pagpasundayag. Si Jesus mitan-aw kanila nga masulob-on, apan wala magahimog komentario sa ilang dagku nga mga halad. Niana ang Iyang nawong nahayagan samtang Iyang nakita ang usa ka kabus nga babayeng balo nga miduol nga nagukon-ukon, nga daw mahadlok nga hipaniiran. Samtang ang mga sapian ug mga garboso milabay, sa pagdeposito sa ilang mga halad, siya mi-ok-ok nga daw galisud sa pagpangahas sa pagpadayon. Ug bisan pa siya nangandoy sa paghimog usa ka butang, bisan tuod diutay tingali, alang sa bulohaton sa Dios. Siya mitan-aw sa gasa sa iyang kamot. Usa ka gamay nga halad kon itandi kauban sa mga gasa niadtong nanaglibut kaniya, apan bisan pa mao ra gayud kadtoy iyang tanan. Nagbantay sa iyang kahigayonan, siya midalidali pagbutang sa iyang duha ka diyot, ug miliso sa pagdali pagpahawa. Apan sa pagbuhat niini, iyang nasakpan ang mata ni Jesus, nga nagtutok kaniya pag-ayo.

Ang Manluluwas mitawag sa Iyang mga tinon-an ngadto Kaniya, ug nagsugo kanila sa pagtimaan sa kakabus sa balong babaye. Unya ang Iyang mga pulong sa pagdayeg nahulog sa iyang dalunggan; “Sa pagkatinuod magaingon ako kaninyo, nga kining kabus nga babayeng balo nakahulog ug labaw pa kay sa tanan kanila nga

[880] Ang babayeng balo mihimo sumala sa iyang maarangan, ug ang iyang buhat nahimong usa ka bantayog sa iyang handumanan sulod sa tanang panahon, ug iyang kalipay sa etemidad. nanag-panghulog ngadto sa panudlanan.” Mga luha nagpuno sa iyang mga mata samtang siya nagbati nga ang iyang buhat gisabut ug giila. Daghan motambag kaniya nga tipigan lang ang uyamot alang sa iyang kagamitan; kini dili himatikdan taliwala sa daghang mahalong mga gasa nga gipadala sa tipiganan. Apan si Jesus nakasabut sa iyang motibo. Siya mituo nga ang serbisyo sa templo maoy tinudlo sa Dios, ug siya naghinamhinam sa paghimo sa labaw niyang maarangan sa pagsuportar niini. Siya mihimo sumala sa iyang

maarangan, ug ang iyang buhat nahimong usa ka bantayog sa iyang handumanan sulod sa tanang panahon, ug iyang kalipay sa eternidad. Ang iyang kasingkasing mikuyog sa iyang halad; ang iyang bili giisip, dili sa bili sa sinsiyoy, apan pinaagi sa gugma ngadto sa Dios ug sa intiris sa Iyang bulohaton nga nagaaghat sa maong buhat.

Si Jesus miingon sa kabus nga babayeng balo, Siya “nakahulog ug labaw pa kay sa tanan kanila.” Ang mga sapian mihatag gikan sa ilang kadagaya, kadaghanan kanila makita ug pasidunggan sa mga tawo. Ang ilang dagkung donasyon wala magtongina kanila sa kahayahay, bisan pa gani sa kahamugaya; wala sila magkinahanglan sa sakripisyo, ug dili ikagtandi sa bili sa diyot sa babayeng balo.

Ang motibo maoy mohatag sa karakter sa atong mga buhat, magtimaan kanila sa kaulawan kon uban sa taas nga bili moral. Dili ang mga dagkung mga butang nga ang matag mata makakita ug ang matag dila modayeg nga giisip sa Dios nga bililhon. Ang gagmayng mga katungdanan nga gibuhay nga malipayon, ang diutayng mga gasa nga wala maghimog pasundayag, ug nga alang sa tawhanong igtatan-aw mopakita nga walay bili, kasagaran magatindog nga labing taas sa Iyang igtatan-aw. Ang usa ka kasingkasing sa pagtuo ug gugma maoy labing mahal ngadto sa Dios kay sa labing mahal nga gasa. Ang kabus nga babayeng balo gihatag ang iyang kabuhian sa paghimo sa diutay nga iyang nahimo. Siya mitongina sa iyang kaugalingon sa pagkaon aron sa paghatag niadtong duha ka diyot sa bulohaton nga iyang gihigugma. Ug iya kining gihimo sa pagtuo, nga nagatuo nga iyang langitnong Amahan dili malimot sa iyang dakung kinahanglan. Mao kining dili hakug nga espiritu ug pagtuo sa bata nga nakadaug sa pagdayeg sa Manluluwas.

[881]

Taliwala sa mga kabus adunay daghan nga nangandoy sa pagpakita sa ilang pagpasalamat ngadto sa Dios alang sa Iyang gracia ug kamatuoran. Sila naghandum sa daku sa pagbuhat sa ilang labi pa ka mauswagong mga kaigsuonan sa pagsuportar sa Iyang serbisyo. Kini nga mga kalag dili paga-abugon. Tugoti sila sa pagbutang sa ilang mga tinagdiyot sa bangko sa langit. Kon gihatag gikan sa usa ka kasingkasing nga napuno sa gugma alang sa Dios, kining daw mga walay hinungdan, mahimong tinugyan nga mga gasa, dili kabilhan nga mga halad, diin ang Dios magapahiyom kanila ug magapanalangin.

[882]

Sa diha nga si Jesus miingon sa babayeng balo, Siya “nakahulog ug labaw pa kay sa tanan kanila,” ang Iyang mga pulong tinuod, dili lamang sa motibo, apan sa sangputanan sa iyang gasa. Ang “duha ka diyot nga mibilig usa ka daku” nakadala sa tipiganan sa Dios sa kantidad sa salapi labaw pa sa mga amot niadtong sapian nga mga Judeo. Ang kabuyoan nianang diutayng gasa sama sa usa ka sapasapa, gamay sa iyang sinugdan, apan nag-anam ka lapad ug ka lalum samtang kini miilig sa mga katuigan. Sa usa ka libo ka mga paagi kini naka-amot sa pagtabang sa mga kabus ug pagsabwag sa ebanghelio. Ang iyang howaranan sa pagsakripisyo sa kaugalingon nakapalihok ug nakapalihok pa gayud ibabaw sa linibo ka mga kasingkasing sa matag kayutaan ug matag katuigan. Kini nakapan-galyupo sa sapian ug sa kabus, ug ang ilang mga halad nakapadaku sa bili sa iyang gasa. Ang panalangin sa Dios sa diyot sa babayeng balo nakahimo niini nga tinubdan sa dagkung mga sangputanan. Mao usab sa matag gasa nga gikahatag ug sa matag lihok nga gi-himo uban sa usa ka salingtuod nga handum alang sa himaya sa Dios. Kini gidugtong uban sa mga katuyoan sa Makagagahum. Ang iyang mga sangputanan sa kaayohan walay tawo nga makasukod.

Ang Manluluwas nagpadayon sa Iyang mga paghukom sa mga eskriba ug mga Fariseo. “Alaut kamo, mga magtotultol nga buta, nga manag-ingon, ‘Kon may manumpa tungod sa templo, wala kanay bili; apan kon may manumpa tungod sa bulawan sa templo, obligado siya sa iyang panumpa; Kamong mga boangboang nga mga buta! Kay hain bay labaw, ang bulawan o ang templo ba nga maoy nagahimo nga balaan sa bulawan? Ug kamo manag-ingon, ‘Kon may manumpa tungod sa halaran, wala kanay bili; apan kon may manumpa tungod sa halad nga anaa sa halaran, obligado siya sa iyang panumpa.’ Kamong mga buta! Kay hain bay labaw, ang halad o halaran ba nga maoy nagahimo nga balaan sa halad?’ Ang mga saserdoti nagsaysay sa mga kinahanglan sa Dios sumala sa ilang kaugalingon nga mini ug hiktin nga standarte. Sila nagdahum sa paghimo mga pagila sumala sa ikatandi nga mga sala sa nagkalain-lain nga mga sala, nag-isip sa uban nga gaan ra, ug ang pagtagad sa uban nga minos sa sangputanan nga dili mapasaylo. Alang sa daku nga konsiderasyon sa salapi ilang gitugutan ang dili pagtuman sa mga tawo sa ilang mga saad. Ug alang sa dagku kaayo nga mga salapi sila usahay mopalabay sa grabe kaayo nga mga krimen. Sa

samang panahon kini nga mga saserdoti ug mga pangulo mopahayag sa ubang mga kaso sa grabe nga hukom alang sa gagmayng mga sala. [883]

“Alaut kamo, mga eskriba ug mga Fariseo, mga maut! kay nagahatag kamog ikapulo sa yerbabuyna ug sa anis ug sa komino, apan wala ninyo buhata ang labi pang hinungdanong mga butang sa kasugoan, nga mao ang hustisya, ug kaluoy, ug pagtuo; kin-ing mga butanga kinahanglan gayud unta nga inyong buhaton, sa walay pagbiya sa uban.” Niini nga mga pulong si Kristo usab mikon-denar sa pagpatuyang sa balaan nga obligasyon. Ang obligasyon sa iyang kaugalingon wala Niya ihiklin. Ang sistema sa ikapulo tinudlo sa Dios, ug kini napanidan gikan pa sa unang kapanahonan. Si Abraham, ang amahan sa mga matinumanon, mibayad sa mga ikapulo sa tanan nga iyang gipanag-iya. Ang mga pangulong Judeo miila sa obligasyon sa pag-ikapulo, ug kini matarung; apan wala nila pasagdi ang mga tawo sa pagdumala sa ilang konbeksyon sa katungdanan. Hinarihari nga mga balaod gipahamutang alang sa matag kaso. Ang mga kinahanglan nahimong lisud nga imposibli alang kanila sa pagtuman. Walay usa nga nahibalo kon kanus-a ang ilang mga obligasyon natuman. Ingon sa paghatag sa Dios, ang sistema matarung ug makatarunganon; apan ang mga saserdoti ug mga magtutudlo naghimo niana nga usa ka malaay nga lulan.

Ang tanan nga gisugo sa Dios adunay sangputanan. Si Kristo miila sa pagbayad sa mga ikapulo ingon nga usa ka katungdanan; apan Iyang gipakita nga kini dili mahimong balibad sa pagpasagad sa ubang mga katungdanan. Ang mga Fariseo estrikto kaayo sa pag-ikapulo sa mga herbas sa tanaman, sama sa anis, yerbabuyna, ug kaningag; kini nagbili kanilag diutay, ug kini naghatag kanila sa usa ka dungog alang sa pagkasibo ug pagkabalaan. Sa samang panahon ang ilang walay pulos nga mga pagdili naglupig sa katawhan ug nagdaut sa pagtahud alang sa balaan nga sistema nga tinudlo sa Dios. Ilang gipabuhat ang mga hunahuna sa mga tawo uban sa mga walay hinungdan nga mga pag-ila, ug nakapaliso sa ilang pagtagad gikan sa gikinahanglan nga mga kamatuoran. Ang labing bug-at nga mga butang sa sugo, hustisya, kaluoy, ug kamatuoran, gipasagdan. “Kini,” si Kristo miingon, “mga butanga kinahanglan gayud unta nga inyong pagabuhaton, sa walay pagbiya sa uban.” [884]

Ubang mga sugo gitu-is sa mga magtutudlo sa samang paagi. Sa direksyon nga gikahatag kang Moises gidili ang pagkaon sa bisan unsang hugaw nga butang. Ang paggamit sa unod sa baboy, ug unod sa pipila ka mga mananap, gidili, maingon nga kini makapuno sa dugo sa mga hugaw, ug magapamubo sa kinabuhi. Apan ang mga Fariseo wala pasagdi kini nga mga pagdili sumala sa paghatag sa Dios kanila. Miadto sila sa wala kinahanglana nga mga pasubra. Uban sa ubang mga butang nga gikinahanglan sa mga tawo mao ang pagsala sa tanang tubig nga gigamit, basin kon dunay gagming kaayo nga mga mananap, nga maklasifikar uban sa hugaw nga mga mananap. Si Jesus, nagtandi niining walay hinungdan nga mga pagkinahanglan uban sa gidak-on sa ilang mga sala gayud, miingon sa mga Fariseo, “Kamong mga magtutoltol nga buta, ginasala ninyo ang usa ka buok nga tagnok ug ginalamoy ninyo ang usa ka buok nga kamilyo!”

“Alaut kamo, mga eskriba ug mga Fariseo, mga mautl kay sama kamo sa pinaputi nga mga pantiyon nga sa gawas managpakita sa katahum, apan sa sulod kini sila puno sa mga bukog sa mga patay ug sa tanang kahugawan.” Maingon nga ang pinaputi ug maayong pagkadayandayan nga mga pantiyon nagatago sa nagakadunot nga mga lawas sa sulod, sa mao usab nga paagi ang pag - kabalaan sa gowa sa mga saserdoti ug mga pangulo nagtago sa kadautan. Si Jesus nagkanayon:

[885]

“Alaut kamo, mga eskriba ug mga Fariseo, mga maut! kay ginabuhatan ninyog mga pantiyon ang mga profeta ug inyong ginadayandayan ang mga bungdo sa mga matarung, ug nagkanayon kamo, Kon nakaabut pa kami sa mga adlaw sa among mga ginikanan, dili gayud kami moapil uban kanila sa pag-ula sa dugo sa mga profeta. Sa ingon niini nagamatuod kamo batok ra sa inyong kaugalingon nga kamo mga anak diay niadtong mga nanagpatay sa mga profeta.” Aron sa pagpakita sa ilang pagmahal alang sa patay nga mga manalagna, ang mga Judeo madasigon kaayong mipatahum sa ilang mga lubnganan; apan sila wala nagpahimulos sa ilang mga pagtulon-an ni namati sa ilang mga pagbadlong.

Sa kaadlawan ni Kristo ang usa ka matuhotuhon nga pagtagad gimahal alang sa dapit-pahulayan sa mga minatay, ug daku nga mga kantidad sa salapi gihatag sa ilang dayandayan. Sa igtatan-aw sa Dios kini usa ka pagsimba sa mga diosdios. Sa ilang dili husto

nga pagtagad alang sa mga patay, mga tawo nagpakita nga wala sila nahigugma sa Dios labaw sa ngatanan, ni sa ilang isigkatawo ingon sa ilang kaugalingon. Ang samang pagsimba sa mga diosdios gihimo sa hilabihan karong mga adlaw. Daghan ang sad-an sa walay pag-atiman sa mga balo ug mga ilo, sa mga masakiton ug kabus, aron sa pagtukod mga mahal kaayo nga mga bantayog alang sa mga patay. Panahon, salapi, ug kahago gigamit sa walay pugong alang niini nga katuyoan, samtang ang mga katungdanan ngadto sa mga buhi—mga katungdanan nga sa klaro gi-aghat ni Kristo —wala buhata.

Ang mga Fariseo mitukod sa mga pantiyon sa mga manalagna ug gidayandayanan ang ilang mga pantiyon ug miingon sa usa ug usa, Kon nakaabut pa kami sa ad-law sa among mga ginikanan, dili gayud kami moapil uban kanila sa pag-ula sa dugo sa mga ulipon sa Dios. Apan sa samang panahon sila nagplano sa pagkuha sa kinabuhi sa Iyang Anak. Kini unta mahimong leksyon kanato. Kini magabukas sa atong mga mata sa gahum ni Satanas sa paglimbong sa hunahuna nga motalikod gikan sa kahayag sa kamatuoran. Daghan ang misunod sa tunob sa mga Fariseo. Ilang gitahud kadtong nangamatay alang sa ilang pagtuo. Sila nangahibulong sa pagkabuta sa mga Judeo sa pagsalikway kang Kristo. Kon kami pa nagkinabuhi sa Iyang kaadlawan, sila mipahayag, kami unta malipay sa pagdawat sa Iyang pagtulon-an; dili unta kami umalambit sa sala niadtong misikway sa Manluluwas. Apan sa diha nga ang pagtuman sa Dios nagkinahanglan sa pagsikway sa kaugalingon ug pagpaubos, kini nga mga tawo mao ra usab ang mipugong sa ilang konbeksyon, ug midumili sa pagtuman. Sa ingon niana sila nagpakita sa samang espiritu maingon sa gihimo sa mga Fariseo nga gikondenar ni Kristo.

Wala kaayo ang mga Judeo maka-amgo sa makalilisang nga kapangakuhan nga nahilakip sa pagsikway kang Kristo. Gikan sa panahon diin ang unang walay sala nga dugo gipa-agay, sa diha nga si matarung nga Abel napukan pinaagi sa kamot ni Cain, ang samang kasaysayan gisubli uban sa nagadugang nga sala. Sa matag katuigan ang mga manalagna nagpatugbaw sa ilang mga tingog batok sa mga sala sa mga hari, mga pangulo, ug mga katawhan, nagasulti sa mga pulong nga gihatag sa Dios kanila, ug nagatuman sa Iyang kabubut-on sa katalagman sa ilang mga kinabuhi. Gikan sa usa ka kaliwatan ngadto sa usa nagtapok ang usa ka makalilisang nga kas

[886]

[887] tigo alang sa mga magsasalikway sa kahayag ug kamatuoran. Kini nga mga kaaway ni Kristo karon nagbutad na sa ilang kaugalingong mga ulo. Ang sala sa mga saserdoti ug mga pangulo labi pa ka daku kay sa bisan unsa nga miaging kaliwatan. Pinaagi sa ilang pagsalikway sa Manluluwas, sila naghimo sa ilang mga kaugalingon nga responsabli alang sa dugo sa tanang matarung nga nangamatay gikan kang Abel ngadto kang Kristo. Hapit na sila mopa-awas sa ilang kopa sa kadautan. Ug sa dili madugay igabobo sa ilang mga ulo ang silot sa hustisya. Niini, si Jesus mipasidaan kanila:

“Aron nga diha kaninyo pagapanilngon ang tanang dugo sa mga matarung nga riaula sa ibabaw sa yuta, sukad pa sa dugo ni Abel nga matarung hangtud sa dugo ni Zacarias nga anak ni Baraquias, nga inyong gipatay diha sa kinatung-an sa templo ug sa halaran. Sa pagkatinuod, nagaingon ako kaninyo, Kining tanan moabut niining kaliwatan.” Ang mga eskriba ug mga Fariseo nga namati kang Jesus nahibalo nga ang Iyang mga pulong matuod. Sila nasayud kon giunsa si manalagna Zacarias pagpatay. Samtang ang mga pulong sa pasidaan nga gikan sa Dios anaa sa mga ngabil niya, ang usa ka sinatanas nga kasuko mihakup sa hulog nga hari, ug sa iyang sugo ang manalagna gipapatay. Ang iyang dugo napatik sa iyang kaugalingon ibabaw sa sawang sa templo, ug dili mapanas; kini nagpabilin aron paghimo sa pagmatuod batok sa hulog nga Israel. Samtang ang templo magabarug, anaa ang mansa nianang matarung nga dugo, nagasinggit ngadto sa Dios aron panimaslan. Samtang si Jesus naghigut niining makahahadlok nga mga sala, usa ka kakulba sa kalisang midangat sa katawhan.

[888] Nagtan-aw sa unahan, si Jesus nagpahayag nga ang pagkadili mahinulsulon sa mga Judeo ug sa ilang dili pagtugot sa mga ulipon sa Dios mahisama ang kaugmaon sa nahitabo sa nangagi:

“Tungod niini, padad-an ko kamog mga profeta ug mga maki-naadmanon ug mga eskriba, nga ang uban kanila inyong pagapatyon ug igalansang sa krus; ug ang uban inyong pagahampakon sa sulod sa inyong mga sinagoga ug inyong pagalutoson gikan sa usa ka lungsod ngadto sa usa.” Mga manalagna ug mga maalam nga mga tawo, puno sa pagtuo ug sa Espiritu Santo, —Esteban, Jacobo, ug daghan pang uban, — pagakondenahon ug patyon. Uban sa kamot nga naisa sa langit, ug usa ka diosnong kahayag nagtabon sa Iyang pagkatawo, si Kristo misulti ingon nga usa ka maghuhukom

niadtong sa atubangan Niya. Ang Iyang tingog, nga sa masubsub nabatian diha sa pagkalumo ug pakiluoy, karon nabatian na sa pagbadlong ug pagkondenar. Ang mga namati gipangilogan. Wala sukad ang pagsantup nga nahimo sa Iyang mga pulong ug sa Iyang tinan-awan mapala.

Ang kasuko ni Kristo natumong batok sa pagkasalingkapaw, sa dagkung mga sala, diin pinaagi niini ang mga tawo nagalaglag sa ilang kaugalingong mga kalag, nagalimbong sa katawhan, ug wala magpasidungog sa Dios. Diha sa daw husto, malimbongon nga pangatarungan sa mga saserdoti ug mga pangulo Siya nakasabut sa pagbuhat sa mga ahensiya ni Satanas. Mahait ug masusihon ang Iyang pagkondenar sa sala; apan wala Siya magabungat sa mga pulong sa pagpanimalus. Siya adunay balaan nga kasuko batok sa prinsipie sa kangitngit; apan Siya nagpakita sa wala masuko nga panagway. Busa ang Kristohanon nga nagakinabuhi diha sa harmoniya sa Dios, magabaton sa matahum nga hiyas sa gugma ug kaluoy, mobati sa matarung nga kasuko batok sa sala; apan siya dili mahagit sa pagkasuko aron sa pagpasipala kanila nga nagpasipala kaniya. Bisan pa sa paghibalag niadtong gitukmod pinaagi sa usa ka gahum sa ilalum aron sa pagpatunhay sa bakak, diha kang Kristo siya sa gihapon mopreserba sa kakalma ug pagpugong sa kaugalingon. [889]

Ang diosnon nga kaluoy nagtimaan sa dagway sa Anak sa Dios samtang Siya mihatag sa usa ka naglangan nga pagtan-aw ibabaw sa templo ug unya sa ibabaw sa Iyang mga nagpamati. Sa tingog nga gitu-ok sa lalum nga kaguol sa kasingkasing ug mapait nga mga luha Siya misinggit, “O Jerusalem, Jerusalem, nga nagapatay sa mga profeta ug nagabato sa mga sinugo nganha kanimo! Sa makadaghan gipangandoy ko ang pagtigum unta sa imong mga anak, maingon sa himungaan nga nagatigum sa iyang mga piso ilalum sa iyang mga pako, apan nagadumili kamo!” Mao kini ang pakigbisug pagbulag. Sa pagminatay ni Kristo ang kasingkasing gayud sa Dios nagaula sa iyang kaugalingon. Mao kini ang tinago nga pagpanamilit sa mainantuson nga gugma sa Dios.

Ang mga Fariseo ug mga Saduseo managsama nahilum. Si Jesus mitawag sa Iyang mga tinon-an, ug miandam sa pagbiya sa templo, dili ingon nga usa nga napildi ug gipugos pagpahawa sa presensia sa

iyang mga kaaway, apan ingon nga usa kansang bulohaton natapus na. Siya mipahulay nga usa ka mananaug sa panagbangga.

[890] Ang mga mutya sa kamatuoran nga nangahulog gikan sa mga ngabil ni Kristo niadtong halandumon nga adlaw gitipigan sa daghang mga kasingkasing. Alang kanila ang bag-ong mga hunahuna nagsugod sa kinabuhi, bag-ong mga tinguha napukaw, ug ang usa ka bago nga kasaysayan misugod. Human sa paglansang ug pagkabanhaw ni Kristo, kini nga mga tawo mianha sa atubangan, ug gituman ang ilang diosnong sugo uban sa usa ka kaalam ug kadasig sumala sa kadaku sa bulohaton. Sila nagdala sa usa ka mensahi nga mitandog sa mga kasingkasing sa mga tawo, mipaluya sa karaan nga mga patuotuo nga sa dugay maoy nakapainano sa kinabuhi sa linibo. Atubangan sa ilang mga pagpamatuod ang mga tawhanong mga teoriya ug mga pilosopiya nahimong walay unod nga mga sugilanon. Gamhanan ang mga sangputanan nga miilig gikan sa mga pulong sa Manluluwas niadtong nangahibulong, naha-ugnok nga mga katawhan diha sa templo sa Jerusalem.

[891] Apan ang Israel ingon nga usa ka nasud mibulag sa iyang kaugalingon gikan sa Dios. Ang kinaiya nga mga sanga sa kahoyng oliva nangabanggi. Nagtan-aw sa katapusang higayon sa sulod sa templo, si Jesus miingon uban sa makasusubo nga kaluoy, “Tan-awa, mabiniyaan ug magamingaw ang inyong balay. Kay sultihan ko kamo, Dili na kamo makakita kanako pag-usab, hangtud makaingon na kamo, Dalayegon ang naga-anhi sa ngalan sa Ginoo.” Gikan dinhi Siya nagtawag sa templo nga balay sa Iyang Amahan; apan karon, ingon nga Anak sa Dios nga mogula gikan sa mga padir, ang presensia sa nga mogula gikan sa mga padir, ang presensia sa Dios pagakuhaon sa walay katapusan gikan sa templo nga gitukod alang sa Iyang himaya. Gikan karon ang mga seremoniya mahimong wala nay mga kahulogan, ang iyang mga serbisyo mahimong usa ka biaybiay.

Sa Gawas sa Sawang

“Ug dihay mga Gresiahanon sa taliwala nila nga mianha sa pagsimba didto sa fiesta; kini sila miduol kang Felipe, nga taga-Betsaida, sa Galilea, ug siya ilang gihangyo nga nanag-ingon, Senyor, makigkita unta kami kang Jesus. Si Felipe miadto ug iyang gisuginlan si Andres, ug si Andres miadto uban kang Felipe ug ilang gisuginlan si Jesus.”

Niini nga panahon ang bulohaton ni Kristo nagbaton sa dagway sa walay kaluoy nga kapildihan. Siya nahimong mananaug sa pakig-away kauban sa mga saserdoti ug mga Fariseo, apan namatud-an nga Siya dili pagadawaton nila ingon nga Mesias. Ang katapusang panagbulag miabut na. Alang sa Iyang mga tinon-an ang kaso daw wala nay paglaum. Apan si Kristo nagpaduol sa kahumanan sa Iyang bulohaton. Ang daku nga hitabo nga may kalabtanan dili lamang sa nasud nga Judeo, apan ang tibuok kalibutan, hapit nang mahinabo. Sa diha nga nabati ni Kristo ang maikagon nga hangyo, “Makigkita unta kami kang Jesus,” nagalanog sa gigutom nga hilak sa kalibutan, ang Iyang panagway nadan-agan, ug Siya miingon, “Ang takna nahiabut na nga pagahimayaon na ang Anak sa Tawo.” Sa hangyo sa mga Gresiahanon Siya nakakita sa mainiton [892] nga sangputanan sa Iyang dakung sakripisyo.

Kini nga mga tawo gikan sa Kasadpan aron pagkaplag sa Manluluwas sa naghinapus nga bahin sa Iyang kinabuhi, maingon nga ang mga mago gikan sa Silangan sa sinugdan. Niadtong panahon sa pagkatawo ni Kristo ang Judeong katawhan napun-an sa ilang kaugalingong mga ambisyoso nga mga piano nga wala sila mahibalo sa Iyang pag-abut. Ang mga mago gikan sa usa ka diwatahan nga yuta mianha sa pasungan uban sa ilang mga gasa, aron sa pagsimba sa Manluluwas. Busa kining mga Gresiahanon, nagrepresentar sa kansuran, banay, ug mga katawhan sa kalibutan, mianha sa pagtan-aw kang Jesus. Busa ang mga katawhan sa tanang kayutaan ug tanang katuigan madani pinaagi sa krus sa Manluluwas. Busa “daghan unya ang manag-abut gikan sa sidlakan ug sa kasadpan ug manglingkod

tambong sa kan-anan uban kang Abraham, Isaac, ug Jacob diha sa ginharian sa langit.” Mat. 8:11.

Ang mga Gresiahanon nakabati sa madaugong pagsulod ni Kristo sa Jerusalem. Ang uban naghunahuna, ug nagpalakaw sa report, nga Siya mi-abug sa mga saserdoti ug mga pangulo gikan sa templo, ug nga Siya mokuha sa trono ni David, ug magahari ingon nga hari sa Israel. Ang mga Gresiahanon naghandum sa pagkahibalo sa kamatuoran mahitungod sa Iyang bulohaton. “Makigkita unta kami kang Jesus,” sila miingon. Ang ilang handum gitugotan. Sa diha nga ang hangyo gidala kang Jesus, Siya diha sa bahin sa templo diin ang tanan gawas sa mga Judeo dili pasudlon, apan Siya migula ngadto sa mga Gresiahanon sa gawas nga sawang, ug naghimog personal nga pakigsulti kauban kanila.

[893] Ang takna sa paghimaya kang Kristo miabut na. Siya nagbarug ilalum sa landong sa krus, ug ang pakisusi sa mga Gresiahanon nagpakita Kaniya nga ang sakripisyo nga Iyang hapit nang himuon magadala sa daghan nga mga anak lalaki ug babaye ngadto sa Dios. Siya nasayud nga ang mga Gresiahanon sa dili madugay makakita Kaniya diha sa usa ka kahimtang nga wala nila dahuma. Sila makakita Kaniya nga ibutang sa kilid ni Barabas, usa ka tulisan ug mamumono, nga maoy pili-on nga buhi-an atubangan sa Anak sa Dios. Sila makabati sa katawhan, napadasig pinaagi sa mga saserdoti ug mga pangulo, nagahimo sa ilang pagpili. Ug sa pangutana, “Nan unsaon ko man kini si Jesus, ang ginatawag nga Cristo?” ang tubag ihatag, “Ilansang siya sa krus.” Mat. 27:22. Pinaagi sa Iyang pagkahimo nga ilis sa mga sala sa mga tawo, si Kristo nasayud nga ang Iyang ginharian mamahingpit, ug molapad sa tibuok kalibutan. Siya mobuhat ingon nga Tigpasig-uli, ug ang Iyang Espiritu magahari. Alang sa usa ka gutling Siya mitan-aw ngadto sa kaugmaon, ug nakabati sa mga tingog nga nagpahayag sa tibuok bahin sa yuta, “Tan-awa, mao kana ang Cordero sa Dios nga magakuha sa sala sa kalibutan.” Juan 1:29. Niini nga mga langyaw Siya nakakita sa pasalig sa usa ka dakung ani, diin ang padir nga nagulot taliwala sa Judeo ug Hentil, pagagub-on, ug ang tanan nga kanasuran, sinultihan, ug katawhan kinahanglan mamati sa mensahi sa kaluwasan. Ang pagpaabut niini, ang katumanan sa Iyang mga paglaum, gipadayag diha sa mga pulong, “Ang takna nahiabut na nga pagahimayaon na ang Anak sa Tawo.” Apan ang paagi diin kining paghimaya mahitabo wala

gayud mawala sa hunahuna ni Kristo. Ang pagpanigum sa mga Hentil mosunod sa Iyang umalabut nga kamatayon. Pinaagi lamang sa Iyang kamatayon nga ang kalibutan maluwas. Sama sa lugas sa trigo, ang Anak sa tawo kinahanglan itisok sa yuta ug mamatay, ug malubong nga dili makita; apan Siya mabuhi pag-usab. [894]

Si Kristo mipresentar sa Iyang kaugmaon, nag-ilustrar niini pinaagi sa mga butang sa kinaiyahan, nga ang mga tinon-an makasabut. Ang matuod nga sangputanan sa Iyang bulohaton makab-ut pinaagi sa Iyang kamatayon. “Sa pagkatinuod, sa pagkatinuod, magaingon ako kaninyo,” Siya miingon, “nga ang usa ka lugas nga trigo kinahanglan mahulog sa yuta ug mamatay, kay kon dili man, nan, magapabilin kini nga mag-inusara; apan kon kini mamatay, nan, mamunga kinig daghan.” Sa diha nga ang lugas sa trigo mahulog sa yuta ug mamatay, kini mogitib, ug magabunga. Busa ang kamatayon ni Kristo mosangput diha sa pagbunga alang sa ginharian sa Dios. Sumala sa balaod sa ginharian sa mga tanum, ang kinabuhi maoy sangputanan sa Iyang kamatayon.

Kadtong nanagtikad sa yuta adunay ilustrasyon sa ilang atubangan. Tuig matag tuig ang tawo nagapreserba sa iyang tinubdan sa trigo, pinaagi sa pagsalibay sa laing pinili nga bahin. Sa usa ka panahon kinahanglan kini tagoan ilalum sa tudling, nga pagabantayan sa Ginoo. Unya ang nahauna mao ang dahon, unya ang uhay, ug unya ang bus-ok nga lugas sa uhay. Apan kini nga pagtubo dili mahitabo gawas ang trigo nalubong nga dili makita, natago, ug sa tanang panagway, nawala.

Ang binhi nga gilubong sa yuta magadala sa bunga, ug sa baylo kini itanum. Sa ingon niana ang ani mapilopilo. Sa mao usab ang kamatayon ni Kristo sa krus sa Kalbaryo magabunga ngadto sa kinabuhing walay katapusan. Ang pagpamalandong niini nga sakripisyo maoy himaya niadtong mga tawo, kinsa, ingon nga bunga niini, mokinabuhi sulod sa walay katapusang mga katuigan.

Ang lugas sa trigo nga nagapreserba sa iyang kaugali-ngong kinabuhi dili makadalag bunga. Kini magpabilin nga mag-inusara. [895] Si Kristo maka-arang, kon Siya mopili, sa pagluwas sa Iyang kaugalingon gikan sa kamatayon. Apan kon himuon Niya kini, Siya magpabilin nga maginusara. Dili Siya makadala sa mga anak lalaki ug babaye ngadto sa Dios. Pinaagi lamang sa pagtugyan sa Iyang kinabuhi nga Siya makahatag sa kinabuhi ngadto sa katawhan.

Pinaagi lamang sa pagkahulog didto sa yuta aron mamatay nga Siya mahimong binhi nianang dakung ani, — ang dakung panon sa katawhan nga gikan sa matag nasud, banay, sinultihan, ug katawhan, mga tinubos ngadto sa Dios.

Uban niini nga kamatuoran, si Kristo midugtong sa leksyon sa sakripisyo-sa-kaugalingon nga ang tanan kinahanglan mokat-on: “Ang mahigugma sa iyang kinabuhi mawad-an hinuon niini; apan ang magadumot sa iyang kinabuhi niining kalibutana, magapatunhay niini alang sa kinabuhing dayon.” Ang tanan nga magadala sa bunga ingon nga mga masigkamagbubuhat kauban ni Kristo, kinahanglan mahulog sa yuta ug mamatay. Ang kinabuhi kinahanglan isabod didto sa tudling sa kinahanglan sa kalibutan. Ang gugma sa kaugalingon, ang intiris sa kaugalingon, kinahanglan mamatay. Ug ang balaod sa pagsakripisyo sa kaugalingon maoy balaod sa pagpreserba sa kaugalingon. Ang tag-iya sa parras magapreserba sa iyang binhi pinaagi sa pagsabod niini. Mao usab ang tawhanong kinabuhi. Ang paghatag maoy pagkinabuhi. Ang kinabuhi nga mapreserba maoy kinabuhi nga gihatag sa walay bayad diha sa serbisyo sa Dios ug sa tawo. Kadtong tungod kang Kristo nagsakripisyo sa ilang kinabuhi niini nga kalibutan, magatipig niini ngadto sa kinabuhing walay katapusan.

[896] Ang kinabuhi nga nagamit sa kaugalingon sama sa lu-gas nga gikaon. Kini mawala apan walay tubo. Ang usa ka tawo makatigum sa tanan alang sa iyang kaugalingon; siya tingali makakinabuhi ug makaplano alang sa kaugalingon; apan ang iyang kinabuhi mamatay ug wala siyay nabatnan bisan unsa. Ang balaod sa pag-alagad sa kaugalingon maoy balaod sa paglaglag sa kaugalingon.

“Kon kinsa ang moalagad kanako,” miingon si Jesus, “kinahanglan magasunod siya kanako; ug diin ako ang akong alagad atua usab didto. Kon kinsa ang moalagad kanako ang Amahan magapasidungog kaniya.” Ang tanan nga nakapas-an kauban kang Jesus sa krus sa sakripisyo, mahimong umalambit kauban Niya sa Iyang himaya. Maoy kalipay ni Kristo sa Iyang pagpaubos ug kasakit, nga ang Iyang mga tinon-an pagahimayaon kauban Kaniya. Sila mao ang bunga sa Iyang pagsakripisyo sa kaugalingon. Ang pagbuhat diha kanila sa Iyang kaugalingong kinaiya ug espiritu maoy Iyang ganti, ug maoy Iyang kalipay sa tibuok eternidad. Kini nga kalipay nga sila makig-ambit Kaniya, ingon nga bunga sa ilang kahago

ug pagsakripisyo makita diha sa uban nga mga kasingkasing ug kinabuhi. Sila mga masigkamagbubuhat kauban kang Kristo, ug ang Amahan magapasidungog kanila maingon nga Siya nagapasidungog sa Iyang Anak.

Ang mensahi sa mga Gresiahanon, nga nagalandong sumala sa iyang gihimo sa pagtigum diha sa mga Hentil, nagdala sa hunahuna ni Jesus sa Iyang tibuok bulohaton. Ang bulohaton sa pagtubos milabay sa Iyang atubangan, gikan sa panahon diin sa langit ang piano gipahaluna, ngadto sa kamatayon nga karon haduol na kaayo. Ang katingalahan nga panganud daw mitabon sa Anak sa Dios. Ang iyang kangitngit nabati niadtong mga duol Kaniya. Siya milingkod nga namalandong diha sa hunahuna. Sa katapusan ang kahilum nabuak pinaagi sa Iyang makasusubo nga tingog, “Ug karon naguol ang akong kalag. Ug unsa may akong igaingon? Moingon ako, Amahan, luwasa ako gikan niining taknaa.” Sa paghulat si Kristo nag-inom na sa kopa sa kapait. Ang Iyang pagkatawhanon mikoko gikan sa takna sa pagsikway, nga sa tanang dagway Siya pagaisalikway bisan pa sa Dios, nga ang tanan makakita Kaniya nga gisakit, gibunalan sa Dios ug gisakit. Siya mikoko gikan sa pagpa-dayag Kaniya sa katilingban, gikan sa pagtagad ingon nga labing dautan sa tanang kriminal, gikan sa usa ka maka-uulaw ug walay dungog nga kamatayon. Ang usa ka dulom nga panghunahuna sa Iyang pakigbisug uban sa mga gahum sa kangitngit, usa ka pag-ila sa makalilisang nga lulan sa tawhanong paglapas, ug ang kasuko sa Amahan tungod sa sala, nakapahimo sa espiritu ni Jesus nga makuyapan, ug ang kaluspad sa kamatayon ngadto mikaylap sa Iyang panagway.

[897]

Unya miabut ang diosnong pagpasakup sa kabubuton sa Iyang Amahan. “Alang niining maong tuyo, ” Siya miingon, “nahiabut ako niining taknaa. Amahan, pasidunggi ang imong kaugalingong ngalan.” Pinaagi lamang sa kamatayon ni Kristo nga ang ginharian ni Satanas mawala. Pinaagi lamang niini ang tawo matubos, ug ang Dios mapahimaya. Si Jesus mitugot sa pag-antus, Siya midawat sa sakripisyo. Ang Halangdon sa langit mitugot sa pag-antus ingon nga Magpapas-an sa sala. “Amahan, pasidunggi ang imong kaugalingong ngalan,” Siya miingon. Samtang si Kristo misulti niini nga mga pulong, usa ka tubag migikan sa panganud nga nagtonton ibabaw sa Iyang ulo: “Gipasidunggan ko na kini, ug pagapasidunggan ko kini

[898] pag-usab.” Ang tibuok kinabuhi ni Kristo gikan sa pasungan hangtud sa panahon nga kining mga pulong gikabungat, nakapahimaya sa Dios; ug sa umalabut nga pagsulay ang Iyang diosnon tawhanong mga pag-antus makapahimaya gayud sa ngalan sa Iyang Amahan.

Samtang ang tingog nabatian, usa ka kahayag milagbas sa panganud, ug milibut kang Kristo, nga daw ang mga bukton sa walay Kinutoban nga Gahum gi-itsa sa paglibut Kaniya sama sa padir nga kalayo. Ang katawhan mitan-aw niini nga talan-awon uban sa kalisang ug kahibulong. Walay usa nga nangahas sa pagsulti. Uban sa mahilumon nga mga ngabil ug pinugngan nga pagginhawa ang tanan nagtindog uban sa mga mata nga natutok nganha kang Jesus. Ang pagpamatuod sa Amahan gikahatag na, ang panganud giisa, ug gikatag sa kalangitan. Sa usa ka panahon ang makita nga panagsulti taliwala sa Amahan ug sa Anak natapus.

“Ang mga tawo nga nanag-alirong nakadungog sa tingog, ug sila miingon kadto dalogdog. Ang uban nanagingon, Dihay manulonda nga misulti kaniya.” Apan ang nanagsusi nga mga Gresiahanon nakakita sa panganud, nakabati sa tingog, nakasabut sa iyang kahalogan, ug nakasabut kang Kristo gayud; kanila Siya gipadayag ingon nga Pinadala sa Dios.

[899] Ang tingog sa Dios nabatian sa pagbautismo kang Jesus sa sinugdan sa Iyang pagministerio, ug usab sa Iyang pagkabalhin sa bukid. Karon sa naghinapus Niyang pagministerio nabatian sa ikatulo ka panahon, pinaagi sa daku nga gidaghanon sa katawhan, ug ilalum sa lahi nga mga kahimtang. Si Jesus bag-o pa lang nakasulti sa labing solemni nga kamatuoran mahitungod sa kahimtang sa mga Judeo. Siya nakahimo na sa Iyang katapusang pangalyupo, ug nagpahayag sa ilang kalaglagan. Karon ang Dios usab nagbutang sa Iyang timaan sa bulohaton sa Iyang Anak. Siya miila sa Usa

“Karon mao na ang paghukom niining kalibutana,” nagkanayon si Jesus; “karon palagputon na ang punoan niining kalibutana. Ug ako, sa ikaisa na ako gikan sa yuta magakabig sa tanang tawo nganhi kanako. Kini gisulti niya aron sa pagpasabut sa paagi sa kamatayon nga iyang pagakamatyan.” Mao kini ang krisis sa kalibutan. Kon

Ako mahimong salili alang sa mga sala sa mga tawo, ang kalibutan mahayagan. Ang paghupot ni Satanas ibabaw sa mga kalag sa mga tawo mabungkag. Ang nadaut nga dagway sa Dios iga-uli sa katawhan, ug ang usa ka familia sa matinuhon nga mga balaan sa katapusan manunod sa langitnong puloy-anan. Mao kini ang gisangputan sa kamatayon ni Kristo. Ang Manluluwas nawala diha sa pagpamalandong sa talan-awon sa kadaugan nga gidala sa Iyang atubangan. Siya nakakita sa krus, ang bangis, maka-uulaw nga krus, uban sa iyang kuyog nga mga makapalisang, nagdilaab sa himaya.

Apan ang bulohaton sa pagtubos sa tawo dili lamang maoy nahuman sa krus. Ang gugma sa Dios gikapakita sa uniberso. Ang prinsipio niini nga kalibutan igasalibay. Ang mga sumbong nga gidala ni Satanas batok sa Dios natubag na. Ang kadaut nga iyang gikabutang sa langit sa walay katapusan nakuha na. Mga manulonda maingon man ang mga tawo nadani ngadto sa Manunubos. “Ug ako, sa ikaisa na ako gikan sa yuta,” Siya miingon, “magakabig sa tanang tawo nganhi kanako.”

Daghang katawhan naglibut kang Kristo samtang Siya misulti niining mga pulong, ug ang usa miingon, “Nakadungog kami gikan sa kasugoan nga ang Cristo molungtud hangtud sa kahangturan. Busa unsaon mo man sa pagpakaingon nga kinahanglan igaisa ang Anak sa Tawo? Kinsa man kining Ana’k sa Tawo? Si Jesus miingon kanila, Ang kahayag anaa uban pa kaninyo sa hamubo nga panahon. Panglakaw kamo samtang anaa pa kaninyo ang kahayag, kay tingali unyag hiapsan kamo sa kangitngit. Siya nga magalakaw sa kangitngit dili mahibalo kon asa siya padulong. Samtang anaa pa kaninyo ang kahayag, sumalig kamo sa kahayag, aron mahimo kamong mga tawo nga may kahayag.”

“Bisan tuod daghan ang mga milagro nga iyang nahimo sa ilang atubangan, ngani wala sila mosalig kaniya.” Sila sa makausa nakapangutana sa Manluluwas, “Unsa man ang imong nabuhat nga milagro, aron makita namo kini ug motuo kami kanimo?” Juan 6:30. Dili maisip nga mga ilhanan ang gikahatag; apan sila mipiyong sa ilang mga mata ug mipagahi sa ilang mga kasingkasing. Karon nga ang Amahan sa Iyang kaugalingon misulti, ug dili na sila makapangayo sa dugang pa nga ilhanan, sila sa gihapon midumili sa pagtuo.

“Walay sapayan niini bisan gani sa mga punoan, daghan kanila ang misalig kaniya; apan tungod sa mga Fariseo kini wala nila itug-

[900]

an sa kahadlok nga tingali unyag palagputon sila gikan sa sinagoga.” Sila nahigugma sa mga pagdayeg sa mga tawo kay sa pag-uyon sa Dios. Aron sa pagluwas sa ilang kaugalingon sa kaulaw ug pagbasul, sila milimod kang Kristo, ug gidumilian ang tanyag sa kinabuhing walay katapusan. Ug pipila sa sulod sa mga katuigan ang nanaghimo sa samang butang! Kanila ang tanang pulong sa pasidaan sa Manluluwas ikadapat: “Ang mahigugma sa iyang kinabuhi mawad-an hinoon niini.” “Ang magasalikway kanako,” nagaingon si Jesus, “ug [901] dili modawat sa akong mga sulti, siya adunay mag huhukom; ang pulong nga akong gikasulti mao unya ang magahukom kaniya sa kaulahian nga adlaw.” Juan 12:48.

Ang alang niadtong wala mahibalo sa panahon sa pagduaw kanila! Sa inay ug sa mabasulon si Kristo mipahawa sa walay [902] katapusan sa mga dapit sa templo.

Sa Bukid sa mga Olibo

Ang mga pulong ni Kristo sa mga saserdoti ug mga pangulo,” “Tan-awa, mabiniyaan ug magamingaw ang inyong balay” Mat. 23:38, nakahatag sa kalisang sa ilang mga kasingkasing. Sila nakatandog sa pagkaindeferente, apan ang pangutana nagpadayon sa ilang mga hunahuna kon unsa ang katuyoan niini nga mga pulong. Ang usa ka dili makita nga katalagman daw nagahulga kanila. Posibli ba nga ang matahum nga templo, nga maoy himaya sa nasud, sa dili madugay mahimong tapok sa mga naguba? Ang paglandong sa dautan naambitan sa mga tinon-an, ug sila nagpaabut nga maikagon alang sa dugang pa nga sibong mga pahayag gikan kang Jesus. Samtang sila miagi uban Kaniya gowa sa templo, ilang gitawag ang Iyang pagtagad sa iyang kusog ug katahuman. Ang mga bato sa templo lunsay nga marmol, hingpit nga pagkaputi, ug ang uban kanila hilabihan ka mga dagku. Ang bahin sa padir nakabarug sa pag-ataki sa kasundalohan ni Nabukodonosor. Sa iyang hingpit nga buhat sa tisa nagpakita nga sama sa usa ka tibuok bato nga gikalot gikan sa “kwari.” Kon unsaon paglumpag sa iyang dagku nga mga padir, ang mga tinon-an dili makasabut.

[903]

Samtang ang pagtagad ni Kristo nadani sa pagkamatahum sa templo, unsa kaha ang mga dili ikasulti nga mga hunahuna nianang Usa nga Gisalikway! Ang talanawon atubangan Niya matahum uyamot, apan Siya miingon uban sa kasubo, Nakita Ko ang tanan. Ang mga gambalay sa pagkatinuod matahum. Kamo nagatudlo niini nga mga padir nga sayag dili malaglag; apan pamtii ang Akong mga pulong: Ang adlaw moabut diin “nga dinhi wala unyay mahibiling usa ka bato nga pinatong sa bato, nga dili pagatumpagon.”

Ang mga pulong ni Kristo gikasulti diha sa pagpamati sa usa ka kadu nga gidaghanon sa katawhan; apan sa diha nga Siya na lang usa, si Pedro, Juan, Jacobo, ug Andres miduol Kaniya samtang Siya nagalingkod ibabaw sa Bukid sa mga Olivo. “Tug-ani kami,” sila miingon, “kanus-a man kini mahitabo, ug unsa man ang ilhanan sa imong pag-anhi ug sa pagkatapus sa kapanahonan?” Si Jesus wala

motubag sa Iyang mga tinon-an pinaagi sa pagbulag sa paglaglag sa Jerusalem ug sa dakung adlaw sa Iyang pag-anhi. Iyang gisagol ang pagsaysay niining duha ka mga hitabo. Kon Iya pang gibukas sa Iyang mga tinon-an ang umalabut nga mga hitabo sumala sa Iyang pagtan-aw kanila, dili unta sila maka-antus sa talanawon. Sa Iyang kaluoy kanila Iyang gisagol ang duha ka mga dagkung krisis, gipasagdan ang mga tinon-an sa pagtuon sa kahulogan alang sa ilang kaugalingon. Sa diha nga Siya nagtandog sa pagkalaglag sa Jerusalem, ang Iyang mga matagnaong mga pulong midangat luyo niana nga hitabo ngadto sa katapusan nga sunog nianang adlaw diin ang Ginoo motindog gikan sa Iyang dapit aron sa pagsilot sa kalibutan tungod sa ilang pagkadautan, diin ang yuta magapakita sa iyang dugo, ug wala nay makalubong sa mga patay. Kining tibuok [904] diskurso gihatag, dili lamang alang sa mga tinon-an, apan alang niadtong magakinabuhi sa katapusang mga talan-awon sa kasaysayan sa kalibutan.

Miliso ngadto sa mga tinon-an, si Kristo miingon, “Magbantay kamo nga walay magapahisalaag kaninyo. Kay daghan unya ang motungha dinala ang akong ngalan, nga manag-ingon, Ako mao ang Kristo; ug daghan ang pahisalaagon.” Daghang bakak nga mga mesias mopakita, mag-angkon sa mga milagro, ug magapahayag nga ang panahon sa pagluwas sa Judeong nasud miabut na. Kini magapahisalaag sa daghan. Ang pulong ni Kristo natuman. Taliwala sa Iyang kamatayon ug sa pagsulong sa Jerusalem daghang mga bakak nga mga mesias mipakita. Apan kini nga pasidaan gikahatag usab niadtong magakinabuhi niini nga katuigan sa kalibutan. Ang samang mga limbong gihimo sa wala pa ang pagkalaglag sa Jerusalem ug gikinabuhi sulod sa mga katuigan, ug igakinabuhi pag-usab.

“Ug makadungog kamog mga gubat ug mga dungogdungog mahitungod sa mga gubat; pagbantay kamo nga dili kamo makuyawan; kay kinahanglan gayud kini mahitabo, apan dili pa kini mao ang katapusan.” Sa wala pa ang pagkalaglag sa Jerusalem, mga tawo nanagbugnoay alang sa pagkalabaw. Mga emperador gipamatay. Kadtong gihunahuna nga nagabarug sunod sa trono gipatay. Dihay mga gubat ug mga dinongogdungog sa mga gubat. “Kay kinahanglan gayud kini mahitabo,” nagingon si Kristo, “apan dili pa kini mao ang katapusan sa Judeo nga nasud ingon nga usa ka nasud. Kay managgubat ang nasud batok sa nasud, ug ang ginhar-

ian batok sa ginharian, ug mahitabo ang mga gutom ug mga linog sa nagkalainlaing mga dapit. Kining tanan mao lamay sinugdan sa mga kasakit.” Si Kristo miingon, Samtang ang mga magtutudlo makakita niini nga mga ilhanan, sila magapahayag niini ingon nga mga paghukom sa Dios ibabaw sa mga nasud tungod sa paghupot sa kaulipnan sa Iyang pinili nga katawhan. Sila magapahayag nga kining mga ilhanan maoy mga handumanan sa pag-anhi sa Mesias. Ayaw kamo palimbong; sila sinugdan sa mga paghukom Niya. Ang katawhan nagtan-aw sa ilang kaugalingon. Sila wala maghinulsol ug makabig aron Ako makaayo kanila. Ang mga ilhanan nga ilang girepresentar ingon mga ilhanan sa ilang pagkalingkawas gikan sa kaulipnan maoy mga ilhanan sa ilang kalaglagan.

[905]

“Unya ila kamong itugyan ngadto sa mga kasakitan, ug ipapatay kamo nila; ug pagadumtan kamo sa tanang kanasuran tungod sa akong ngalan. Ug unya daghan ang mosibug gikan sa pagtuo, ug magabudhiay ug magadumtanay ang usag usa.” Kining tanan antuson sa mga Kristohanon. Ang mga amahan ug mga inahan mobudhi sa ilang mga anak. Ang mga anak mobudhi sa ilang mga ginikanan. Mga higala motugyan sa ilang mga higala ngadto sa Sanhedrin. Ang mga maglulutos mihimo sa ilang katuyoan pinaagi sa pagpatay kang Esteban, Jacobo, ug ubang mga Kristohanon.

Pinaagi sa Iyang mga sulogon, ang Dios naghatag sa katawhan nga Judeo usa ka katapusang higayon sa paghinulsol. Siya mipakita sa Iyang kaugalingon pinaagi sa Iyang mga saksi sa ilang pagdakop, sa ilang paghusay, ug sa ilang pagkabilanggo. Apan bisan pa ang mga maghuhukom misentensiya kanila sa kamatayon. Sila mga tawo kang kinsa ang kalibutan dili takus, ug pinaagi sa pagpamatay kanila ang mga Judeo naglansang pagbag-o sa Anak sa Dios. Magamao kana usab. Ang mga awtoridad magahimog mga balaod sa pagdili sa tinuhoanong kagawasan. Sila mokuha sa katungod nga Iya ra sa Dios. Sila magahunahuna nga makapugos sa tanlag, nga ang Dios lamang maoy magamando. Bisan karon sila magahimo ug sinugdan; kini nga buhat ilang padayonon hangtud sila makadangat sa utlanan diin dili na sila makalakang pagpadayon. Ang Dios moapil alang sa Iyang liyal, matinumano sa kasugoan nga katawhan.

[906]

Sa matag higayon diin ang paglutos mahitabo, kadtong makasaksi niini magahimo sa ilang disisyon alang kang Kristo kon supak Kaniya. Kadtong magapakita sa ilang simpatiya alang sa

nasayup pagkasilot, magapakita sa ilang kadugtongan alang kang Kristo. Ang uban mahipangdol tungod sa mga prinsipio sa kamatuoran nga motadlas sa ilang pagginawi. Daghan ang mapangdol ug mahulog, mahulog gikan sa pagtuon nga kanhi ilang gilabanan. Kadtong mangahulog sa panahon sa pagsulay, aron sa pagseguro sa ilang kaugalingong kasegurohan, mosaksi sa bakak, ug mobudhi sa ilang kaigsuonan. Si Kristo nagpasidaan kanato niini, aron dili kita mangahibulong sa dili kinaiya, mabangis nga paagi niadtong nanagsalikway sa kahayag.

Si Kristo mihatag sa Iyang mga tinon-an sa usa ka il-hanan sa paglaglag nga modangat sa Jerusalem, ug Iyang gitudloan sila kon unsaon pagkalagiw: “Apan sa diha nga makita na ninyo ang Jerusalem nga pagalikusan sa mga kasundalohan, nan, inyong masabut nga nagakahiduol na ang pagkalaglag niini. Ug unya sila nga anha sa Judea, pakalagiwa ninyo ngadto sa kabukiran; ug sila nga anha sa sulod sa siyudad, papahawaa sila; ug sila nga adto sa banika ayaw na sila pagpasudla sa siyudad. Kay kini mao ang mga adlaw sa panimalus, aron matuman ang tanang nahisulat.” Kini nga pasidaan gihatag nga pagatumanon kap-atan ka mga tuig human niini, sa paglaglag sa Jerusalem. Ang mga Kristohanon mituman sa pasidaan, ug walay usa ka Kristohanon nga namatay pagkahulog sa ciudad.

[907] “Pag-ampo kamo nga unta ang inyong pagpangagiw dili mahiatol sa tingtugnaw o sa adlaw nga igpapahulay,” si Kristo miingon. Siya nga naghimo sa Adlawng Igpapahulay wala mowala niini, nga naglansang niini sa Iyang krus. Ang Adlawng Igpapahulay wala himoa nga dili na pabantayan pinaagi sa Iyang kamatayon. Kap-atan ka tuig human sa Iyang pagkalansang kinahanglan bantayan gihapon nga balaan. Sulod sa kap-atan ka mga tuig ang mga tinon-an nanag-ampo nga ang ilang pagkagiw dili mahiatol sa Adlawng Igpapahulay.

Gikan sa pagkalaglag sa Jerusalem, si Kristo mihisgut sa maku-sog ngadto sa labing daku nga hitabo, ang katapusan nga sumpay sa kasaysayan niini nga yuta,—ang pag-anhi sa Anak sa Dios sa kahimayaan ug kahalangdon. Taliwala niining duha ka mga hitabo, nabuksan sa pagtan-aw ni Kristo ang mga katuigan nga taas sa kangitngit, mga katuigan alang sa Iyang iglesia nga natiman-an uban sa dugo ug mga luha ug kasakit. Ibabaw niining mga talan-awon

ang Iyang mga tinon-an dili maka-antus sa pagtan-aw, ug gihisgutan lang sa daklit ni Jesus. “Kay unya moabut ang dakung kasakitan nga ang ingon wala pa mahitabo sukad sa sinugdan sa kalibutan hangtud karon, ug dili na gayud mahitabo pa. Ug kon ang gidaghanon niadtong mga adlaw wala pa pagkubsi, wala untay tawong maluwas; apan tungod sa iyang mga pinili ang gidaghanon niadtong mga adlaw pagakubsan.” Kapin sa usa ka libo ka mga tuig ang maong paglutos ingon nga wala pa sukad mahibaloi sa kalibutan modangat sa mga sumosunod ni Kristo. Minilyon ug minilyon sa Iyang mga matinumanong mga saksi pagapatyon. Kon wala unata ang kamot sa Dios aron pagpreserba sa Iyang katawhan, ang tanan unta mangamatay. “Apan tungod sa iyang mga pinili,” Siya miingon, “ang gidaghanon niadtong mga adlaw pagakubsan.”

Karon, sa dili masayup nga sinultihan, ang atong Gi- noo nagsulti mahitungod sa Iyang ikaduhang pag-anhi, ug Siya nagahatag sa pasidaan sa mga katalagman nga mag-una sa Iyang pag-anhi sa kalibutan. “Ug unya kon adunay magaingon kaninyo, Tan-awa, ania ra ang Cristo, o atua ra siya; ayaw gayud kamo pagtuo niini. Kay motungha ang mga mini nga cristo, ug mga mini nga profeta ug magapakitag dagkung mga ilhanan ug mga katingalahan aron sa pagpahisalaag, kon mahimo, bisan pa sa mga pinili. Tan-awa, gisuginlan ko na kamong daan. Busa, kon sila magaingon kaninyo, Tanawa, atua siya sa awaaw, ayaw gayud kamo pag-adto didto. Ug kon sila magaingon, Tan-awa, anaa siya sa sulod nga mga lawak, ayaw gayud kamo pagtoo niini. Kay maingon nga ang kilat magakilab gikan sa sidlakan ug makita hangtud sa kasadpan, maingon man usab unya niini ang pag-abut sa Anak sa Tawo.” Ingon nga usa sa mga ilhanan sa pagkalaglag sa Jerusalem, si Kristo miingon, “Daghan niini nga mga profeta motungha, ug mopasalaag sa kadaghanan.” Mga mini nga mga manalagna nanungha, nagpasalaag sa katawhan, ug nagdala sa dakung gidaghanon ngadto sa kamingawan. Mga salamangkero ug mga lumayan, nga nanag-angkon sa milagrosong mga gahum, nagdala sa mga tawo sunod kanila ngadto sa awaaw nga mga dapit sa kabukiran. Apan kini nga tagna gisulti usab alang sa katapusang mga adlaw. Kini nga ilhanan gihatag ingon nga usa ka timaan sa ikaduhang pag-anhi. Bisan karon ang mga mini nga kristo ug mini nga mga manalagna nagpakitag mga ilhanan ug mga katingalahan aron paglimbong sa Iyang mga tinon-an. Wala ba kita makabati sa

[908]

[909] singgit, “Tan-awa, atua siya sa awaaw”? Dili ba linibo ang nangadto sa awaaw, nagalaum sa pagkaplag kang Kristo? Ug gikan sa linibo ka mga pagtigum, diin ang mga tawo nanag-angkon nga nagapakigsulti sa mga espiritu nga nangamatay dili ba karon ang pagtawag mabati, “Tan-awa, atua siya sa sulod nga mga lawak”? Mao gayud kini ang pag-angkon sa espiritismo gipahaluna. Apan unsay ginaingon ni Kristo? “Ayaw kamo pagtoo niini. Kay maingon nga ang kilat magakilab gikan sa sidlakan ug makita hangtud sa kasadpan; maingon . . . ang pag-abut sa Anak sa Tawo.”

Ang Manluluwas nagahatag sa mga ilhanan sa Iyang pag-anhi, ug labaw pa niini, Siya nagahikay sa panahon diin kining unang mga ilhanan mopadayag. “Ug dihadiha inigkatapus sa kasakitan niadtong mga adlaw, ang adlaw mangitngit, ug ang bulan dili na mohatag ug kahayag ug ang mga bituon mangatagak gikan sa kahitasan, ug matay-og ang mga gahum sa kalangitan. Ug unya magapakita diha sa langit ang ilhanan sa Anak sa Tawo, ug unya ang tanang kabanayan sa yuta managminatay, ug ilang makita ang Anak sa Tawo nga moabut ug sinapwang sa mga panganud sa langit inubanan sa kagahum ug dakung himaya. Ug pagasugoon niya ang iyang mga manulonda pinaagi sa makusog nga tingog sa trompeta, ug ilang pagahipuson ang iyang mga pinili gikan sa mga sugdanan sa upat ka mga hangin, gikan sa usa ka tumoy sa langit ngadto sa usa.”

Sa pagkatapus sa paglutos papado, si Kristo nagpahayag, ang adlaw magangitngit, ug ang bulan dili mohatag sa iyang kahayag. Sunod ang mga bituon sa langit mangahulog. Ug Siya miingon, “Gikan sa kahoyng igira ton-i ninyo kining usa ka pananglitan: inigpanglumoy na gani sa iyang mga sanga, ug manalingsing na, nan inyong masayran nga nagakaduol na ang tingadlaw. Ingon man usab niini inigkakita ninyo niining tanang mga butanga, masayran ninyo nga haduol na siya, anaa na gayud sa mga pultahan.” Mat. 24:32, 33.

[910] Si Kristo nakahatag mga ilhanan sa Iyang pag-anhi. Siya nagpahayag nga kita makahibalo kon duol na Siya, bisan sa mga pultahan. Siya miingon niadtong managpakita niining mga ilhanan, “Dili pa mahanaw kini nga kaliwatana, kining tanang mga butang magakahitabo ga-yud.” Kining mga ilhanan mipadayag na. Karon kita nahibalo sa seguro nga ang pag-anhi sa Ginoo haduol. “Ang

langit ug ang yuta mangahanaw,” Siya miingon, “apan ang akong mga pulong dili gayud mahanaw.”

Si Kristo moanhi uban sa mga panganud ug uban sa dakung himaya. Usa ka panon sa masilakong mga manulonda mokuyog Kaniya. Siya moanhi pagbanhaw sa mga minatay, ug paga-alid-an ang mga buhing balaan gikan sa himaya ngadto sa himaya. Siya moanhi sa pagpasidungog niadtong mihigugma Kaniya, ug mibantay sa Iyang kasugoan, ug pagkuha kanila alang sa Iyang kaugalingon. Wala Siya mahikalimot kanila ni sa Iyang saad. Mahitabo ang pagsumpay pag-usab sa kadena sa familia. Kon kita motan-aw sa atong mga minatay, kita makahunahuna sa kabuntagon diin ang trompeta sa Dios patunggon, diin “ang mga patay pagabanhawon nga may lawas nga dili na madunot, ug kita mangausab.” 1 Cor. 15:52. Diutay na lang panahon, ug Siya magapresentar kanato “nga walay buling diha sa atubangan sa iyang himaya dinuyogan sa dakung kalipay.” Judas 24. Busa, paghatag Niyag mga ilhanan sa Iyang pag-anhi Siya miingon, “Inigsugod nag kahitabo niining mga butanga, iyahat ninyo ang inyong mga mata ug ihangad ang inyong mga ulo; kay ang inyong kaluwasan nagakahiduol na.” Apan ang adlaw ug takna sa Iyang pag-anhi si Kristo wala mopadayag. Iyang gisulti sa klaro sa Iyang mga tinon-an nga Siya sa Iyang kaugalingon dili makapahibalo sa adlaw ug takna sa Iyang ikaduhang pagpadayag. Kon Siya pa unta diha sa kagawasan sa pagpadayag niini, nganong Siya nagtambag kanila sa pagbaton sa huna- huna sa kanunayng pagpaabut? Adunay mga tawo nga nanag-angkon nga nasayud sa maong adlaw ug takna sa pagpadayag sa atong Ginoo. Madasigon sila kaayo sa pagplano sa kaugmaon. Apan ang Ginoo nagpasidaan kanila pagpahawa sa dapit nga ilang gibarugan. Ang sibo nga panahon sa ikaduhang pag-anhi sa Anak sa Tawo maoy usa ka tinago sa Dios.

[911]

Si Kristo nagapadayon, nagatudlo sa kahimtang sa kalibutan sa Iyang pag-anhi: “Maingon kaniadto sa mga adlaw ni Noe, mao man usab unya ang pag-abut sa Anak sa Tawo. Kay maingon nga niadtong mga adlawa sa wala pa ang lunop sila nanagpangaon ug nanginom, nanagpangasawa ug nanagpamana hangtud ang adlaw sa pagsulod ni Noe sa arka, ug sila walay kasayuran niini hangtud sa pag-abut sa lunop, ug gianud silang tanan; maingon man usab niini ang pag-abut unya sa Anak sa Tawo.” Si Kristo wala magdala dinhi

sa hunahuna sa usa ka temporario nga milenio, usa ka libo ka tuig, diin ang tanan mag-andam alang sa eternidad. Siya nagasulti kanato nga maingon sa kaadlawan ni Noe, magamao usab unya kon ang Anak sa Tawo moanhi pag-usab.

[912] Komusta man sa kaadlawan ni Noe? “Ug nakita ni Jehova ang pagkadautan sa tawo sa yuta daku, ug nga ang tanang pagpalandong sa mga hunahuna sa iyang kasingkasing lonlon mga kadautan lamang gihapon.” Gen. 6:5. Ang mga pumupuyo sa kalibutan sa wala pa ang lunop mitalikod gikan kang Jehova, midumili sa pagtuman sa Iyang balaan nga kabubut-on. Ilang gisunod ang ilang dili balaan nga hunahuna ug natu-is nga mga idiya. Tungod sa ilang pagkadautan nga sila gilaglag; ug karong adlaw ang kalibutan nagsunod sa samang paagi. Wala kini magapresentar sa mga ilhanan nga magapadasig sa himaya sa milenio. Ang mga maglalapas sa balaod sa Dios nagapuno sa yuta uban sa kadautan. Ang ilang pagpamusta, ang ilang palumba sa kabayo, ang ilang walay pagpugong, ang ilang maibugon nga mga pagginawi, ang ilang wala kagamhi nga mga igbalati, sa madali nagapuno sa kalibutan uban sa mga paglugos.

Diha sa tagna sa kalaglagaan sa Jerusalem si Kristo miingon, “Ug kay mosanay man ang kadautan, mobugnaw ang gugma sa kadaghanan. Apan ang molahutay hangtud sa katapusan mamaluwas. Ug kining Maayong Balita mahitungod sa ginharian igawali ngadto sa tibuok nga kalibutan ingon nga pagpamatuod ngadto sa tanang kanasuran; ug unya moabut na ang katapusan.” Kini nga tagna matuman pag-usab. Ang nagadaghan nga kadautan niadtong adlaw makakaplag sa iyang paris niini nga kaliwatan. Magamao usab sa tagna mahitungod sa pagwali sa ebanghelio. Sa wala pa ang pagkahulog sa Jerusalem, si Pablo, nagasulat pinaagi sa Espiritu Santo, nagpahayag nga ang ebanghelio giwali sa “tanang mga binuhat sa silong sa langit.” Col. 1:23. Busa karon, sa dili pa ang pag-anhi sa Anak sa Tawo, ang walay katapusang maayong balita igawali “sa tanang kanasuran, ug kabanayan ug pinulongan, ug katawhan.” Pin. 14:6, 14. Ang Dios “nakatudlo na ug adlaw kanus-a, iyang pagahukman ang kalibutan.” Buhat 17:31. Si Kristo nagasulti kanato kanus-a kanang adlaw moabut. Wala Siya magaingon nga ang tibuok kalibutan makabig, apan nga “kining Maayong Balita sa ginharian igawali sa tibuok kalibutan ingon nga pagsaksi sa tanang mga nasud; ug unya moabut na ang katapusan.” Pinaagi

sa paghatag sa ebanghelio sa kalibutan nia sa atong gahum ang pagpadali sa pagbalik sa atong Ginoo. 2 Pedro 3:12. Dili lang kita kay magpaabut apan magapadali sa pag-anhi sa adlaw sa Dios. Kon ang iglesia nakahimo pa unta sa iyang gikatudlo nga bulohaton sumala sa gisugo sa Ginoo, ang tibuok kalibutan sa wala pa kini napasidan-an na unta, ug ang Ginoong Jesus miabut na sa atong yuta diha sa gahum ug dakung himaya. [913]

Human Siya nakahatag sa mga ilhanan sa Iyang paganhi, si Kristo miingon, “Inigkakita ninyo niining tanang mga butanga, masayran ninyo nga haduol na siya, anaa na gayud sa mga pul-tahan.” “Magmatngon kamo, magtukaw ug mag-ampo.” Ang Dios sa kanunay nagahatag sa mga tawo sa pasidaan sa umalabut nga mga paghukom. Kadtong dunay pagtuo sa Iyang mensahi alang sa ilang panahon, ug nagkinabuhi sa ilang pagtuo, sa pagtuman sa Iyang mga kasugoan, nakalingkawas sa mga paghukom nga nahulog sa mga dili matinumanon ug dili matinuhon. Ang pulong miabut kang Noe, “Sumulod ka ug ang tibuok mong panimalay sa arka; kay ikaw nakita ko nga matarung sa akong atubangan.” Si Noe mituman ug naluwas. Ang mensahi midangat kang Lot, “Panindog kamo, pahawa kamo niining dapita; kay si Jehova magalaglag niining ciudara.” Gen. 7:1; 19:14. Si Lot nagbutang sa iyang kaugalingon sa pagbantay sa langitnong mga manulonda, ug naluwas. Busa ang mga tinon-an ni Kristo gihatagan sa pasidaan sa paglaglag sa Jerusalem. Kadtong mibantay alang sa ilhanan sa umalabut nga kalaglagaan, ug mikalagiw gikan sa ciudad, naluwas gikan sa kalaglagaan. Busa karon kita gihatagan sa pasidaan sa ikaduhang pag-anhi ni Kristo ug sa kalaglagaan nga mahulog sa kalibutan. Kadtong magatuman sa pasidaan mamaluwas.

Tungod kay wala kita masayud sa sibo nga panahon sa Iyang pag-anhi, kita gisugo sa pagtukaw. “Bulahan kadtong mga ulipona nga inig-abut sa agalon iyang mahiabtan nga managtukaw. Luc. 12:37. Kadtong managtukaw alang sa pag-anhi sa Ginoo dili magapaabut nga walay buhat. Ang pagpaabut sa pag-anhi ni Kristo magahimo sa mga tawo sa pagkahadlok sa Ginoo, ug ma-hadlok sa Iyang mga paghukom ibabaw sa paglapas. Maoy pagpukaw kanila sa dakung sala sa pagsalikway sa Iyang mga tanyag sa kaluoy. Kadtong nanagpaabut alang sa Ginoo nagaputli sa ilang mga kalag pinaagi sa pagtuman sa kamatuoran. Uban sa mabinantayon nga pagtukaw [914]

ilang ikomboya ang mainiton nga pagbuhat. Tungod kay sila nangasayud nga ang Ginoo anaa sa mga pultahan, ang ilang kadasig mabuhi aron sa pagpakigalayon uban sa diosnong mga intilihensiya alang sa pagbuhat sa kaluwasan sa mga kalag. Mao kini ang mga matinumanon ug maalam nga mga ulipon nga nagahatag sa panimalay sa Ginoo, “sa ilang bahin sa pagkaon sa hustong panahon.” Luc. 12:42. Sila nagapahayag sa kamatuoran nga karon sa pinasahi ikadapat. Maingon nga si Enoch, Noe, Abraham, ug Moises, ang matag usa kanila nagpahayag sa kamatuoran alang sa iyang panahon, mao usab ang mga ulipon ni Kristo karon magahatag sa pinasahi nga pasidaan alang sa ilang kaliwatan.

Apan si Kristo nagadala sa igtatan-aw ang lain nga matang: “Apan kon ang dautang ulipon magaingon sa iyang kaugalingon, Madugay pa kadtong akong agalon; ug unya mosugod siya sa pagpamospos sa iyang mga masigkaulipon, ug magakaon ug magainom kauban sa mga palahubog; ang agalon sa maong ulipon moabut ra sa adlaw nga wala siya magpaabut kaniya.”

[915] Ang dautan nga ulipon magaingon sa iyang kasingkasing, “Madugay pa kadtong akong agalon.” Dili siya moingon nga si Kristo dili moabut. Dili siya moyam-id sa hunahuna sa Iyang ikaduhang pag-anhi. Apan sa iyang kasingkasing ug pinaagi sa iyang mga buhat ug mga pulong siya magapahayag nga ang Ginoo maglangan sa Iyang pag-abut. Siya mopanas sa hunahuna sa uban sa konbeksyon nga ang Ginoo moanhi sa madali. Ang Iyang kabuyoan magahatud sa katawhan sa pagkaaron-ing-non, tamhangan nga paglangan. Sila napalig-on diha sa ilang pagkakalibutanon ug pagkatulog. Ang yutan-on nga mga pagbati, dautan nga mga hunahuna, nagahupot sa hunahuna. Ang dautan nga ulipon mokaon ug moinom uban sa mga palahubog, makighiusa kauban sa kalibutan sa pagtinguha sa mga kahilayan. Siya mamospos sa iyang isigka-ulipon, magasumbong ug magakondenar niadtong mga matinumanon sa ilang Agalon. Siya mosagol uban sa kalibutan. Ang sama motubo kauban sa sama diha sa paglapas. Maoy usa ka makahahadlok nga pagsuyop. Uban sa kalibutan siya nakuha sa lit-ag. “Ang agalon sa maong ulipon moabut ra . . . sa takna nga wala niya hibalo-i, ug iyang silotan siya ug ibutang niya ipon sa mga maut.”

“Kay kon dili ka man ugaling magmata, nan, moanha ako ingon sa kawatan, ug dili ka mahibalo unsang taknaa pagaanhaon ko

ikaw.” Pin. 3:3. Ang pag-anhi ni Kristo mopahikurat sa mga mini nga mga magtutudlo. Sila nagaingon, “Pakigdait ug kasegurohan.” Sama sa mga saserdoti ug mga magtutudlo sa wala pa mahulog ang Jerusalem, sila nagsalig sa iglesia aron sa pagkalipay sa yutan-ong kauswagan ug himaya. Ang mga ilhanan sa kapanahonan ilang gipasabut ingon nga nagalandong niini. Apan unsay giingon sa pulong nga Minandoan? “Ang kalit nga kalaglagan modangat kanila.” 1 Tes. 5:3. Ibabaw sa tanan nga nagapuyo sa tibuok yuta, sa tanan nga nagahimo niini nga kalibutan nga ilang puloy-anan, ang adlaw sa Dios moabut ingon sa usa ka lit-ag. Modangat kanila sama sa usa ka naglakawlakaw nga kawatan.

Ang kalibutan, puno sa hudyaka sa pagkaon, puno sa walay dios nga kahilayan, natulog, nakatulog diha sa unodnong kasegurohan. Ang mga tawo nagapalayo sa pag-anhi sa Ginoo. Sila nagakatawa sa mga pasidaan. Ang garbosong pangandak ginahimo, “Ang tanang mga butang nagapabilin man nga mao ra gihapon sukad pa sa pagkatukod sa kalibutan.” “Ugma mahasama niining ad lawa, usa ka adlaw nga daku nga dili hitupngan.” 2 Ped.

[916]

3:4; Isa. 56:12. Mopadayon kita sa ilalum sa paghigug ma sa kahilayan. Apan si Kristo miingon, “Tan-awa, moanhi ako ingon sa kawatan.” Pin. 16:15. Sa panahon nga ang kalibutan nangutana uban sa pagbiaybiay, “Hain man ang saad sa iyang pag-anhi?” ang mga ilhanan nagakatuman. Samtang sila nagasinggit, “Pakigdait ug kase-

gurohan,” ang kalit nga kalaglagan moabut. Sa diha nga ang mabiaybiayon, ang magsisikway sa kamatuoran, nangahimong mga maut; sa diha nga ang naandan nga bulohaton sa nagkalainlaing mga linya sa pagpangitag kuwarta gidumala sa walay pagtagad sa prinsipio; sa diha nga ang magtutuon sa kaikag nagapangita sa kahibalo sa tanang butang gawas sa iyang Biblia, si Kristo moanhi ingon sa usa ka kawatan.

Ang tanang butang niini nga kalibutan anaa sa kaguliyang. Ang mga ilhanan sa mga panahon nagahatag kahulogan. Ang umalabut nga mga hitabo nagabutang sa ilang landong sa atubangan. Ang Espiritu sa Dios gikuha gikan sa yuta, ug kalamnidad magasunod sa kalamnidad sa dagat ug sa yuta. Adunay mga bagyo, mga linog, mga sunog, mga baha, mga pagbuno sa tanang matang. Kinsa ang makabasa sa umalabut? Hain ang kasegurohan? Walay kasegurohan

diha sa tawhanon ug yutan-on. Sa kadali ang mga tawo nagpahaluna sa ilang mga kaugalingon ilalum sa bandila nga ilang gipili. Dili mahimuyo sila nagapaabut ug nanagbantay sa kalihokan sa ilang mga pangulo. Adunay mga tawo nga nanagtukaw ug nanagpaabut ug nanagbuhat alang sa pagpadayag sa atong Ginoo. Lain nga matang sa katawhan nagalinya ilalum sa pagmando sa unang daku nga nahulog.

[917] Pipila ang nagatuo uban sa kasingkasing ug kalag nga kita adunay usa ka inferno nga likayan ug usa ka langit nga pagadag-on.

Ang krisis sa inanay nagapangawat kanato. Ang adlaw nagasidlak sa kalangitan, naga-agi sa iyang naandan nga paglibut, ug ang mga langit sa gihapon nagapahayag sa himaya sa Dios. Ang mga tawo nanagpangaon ug nanagpanginom, nanagtanum ug nanagtukod, nanagpamana ug nagpangasawa. Ang mga magpapatigayon namalit ug namaligya sa gihapon. Ang mga tawo nanagilogay batok sa usag usa, nakigbangi alang sa labing hataas nga dapit. Ang mga mahigugmaon sa kalingawan sa gihapon nagaponsisok sa mga sinihan, sa mga lumba sa kabayo, sa mga inferno sa sugalan. Ang labing taas nga kailag naghari, apan ang takna sa kaluwasan nagadali sa pagtapus, ug ang matag kaso hapit na ka disisyoni alang sa eternidad. Si Satanas nakakita nga ang iyang panahon hamuba. Siya nakapahamutang sa tanan niyang mga ahensiya sa pagbuhat aron ang mga tawo malimbongan, mahibal-ongan, magkapuliki ug malammat, hangtud nga ang adlaw sa kaluwasan matapus, ug ang pultahan sa kaluoy masirhan sa wala nay katapusan.

Sa solemni naay modangat nato sulod sa mga katuigan pasidaan sa atong Ginoo gikan sa Bukid sa mga Olivo: “Apan kinahanglan magbantay kamo sa inyong kaugalingon, basi sa inyong mga kasingkasing mahiluwan ang pagpatuyang ug ang pagkahubog ug ang mga kabalaka tungod niining kinabuhia, ug unya kadtong adlaw moabut kaninyo nga wala dahuma ingon sa lit-ag.” “Apan nanagtukaw kamo sa tanang panahon, nga managampo nga unta makabaton kamog kalig-on aron sa pagikyas gikan niining tanang mga butanga nga magakahitabo ug sa pagbarug sa atubangan sa Anak sa

[918] Tawo.”

“Sa Labing Gagmay Niining Akong mga Igsuon”

“Ug inig-abut na sa Anak sa Tawo diha sa iyang himaya, ug sa tanang mga manulonda uban kaniya, siya molingkod diha sa iyang mahimayaong trono: ug sa iyang atubangan pagatapokon ang tanang kanasuran, ug iyang pagalainon ang usa gikan sa usa.” Sa ingon niana si Kristo sa Bukid sa mga Olivo mihulagway sa mga tinonan sa talan-awon sa dakung adlaw sa paghukom. Ug Iyang girepresentar ang iyang disisyon ingon nga naliso sa usa ka punto. Sa diha nga ang kanasuran magakatigum sa atubangan Niya, maaduna lamay duha ka sari, ug ang ilang walay katapusan nga kaugmaon madisidihan pinaagi kon unsay ilang nahimo kon napasagdan alang Kaniya diha sa persona sa mga kabus ug nanag-antus.

Niadtong adlaw si Kristo dili magapresentar sa atubangan sa mga tawo sa dakung buhat Iyang nahimo alang kanila sa paghatag sa Iyang kinabuhi alang sa ilang katubsanan. Siya magapresentar sa matinumanon nga buhat ilang nahimo alang Kaniya. Kadtong Iyang gibutang sa Iyang tuong kamot Siya moingon, “Umari kamo O mga dinayeg sa akong Amahan, panunda ninyo ang ginharian nga gitagana alang kaninyo sukad pa sa pagtukod sa kalibutan: kay gigutom ako ug inyo ako nga gipakaon: giuhaw ako ug inyo ako nga gipainom: nagdumuluong ako ug gihinangop ninyo ang pagpasaka kanako: hubo ako ug inyo ako nga gibistihan: nagmasakiton ako ug inyo ako nga giduaw: nabilanggo ako ug miadto kamo kanako.” Apan kaditong mga gidayeg ni Kristo wala masayud nga sila nanag-alagad ngadto Kaniya. Sa ilang nangalibug nga mga pangutana Siya mitubag, “Maingon nga gibuhat ninyo kini ngadto sa usa sa mga labing gagmay niining akong mga ig-suon, gibuhat usab ninyo kini kanako.”

[919]

Si Jesus nakasulti sa mga tinon-an nga sila pagadumtan sa mga tawo, aron lutoson ug sakiton. Daghan ang abugon gikan sa ilang mga puloy-anan, ug talaron sa pagkakabus. Daghan maanha sa kalibug pinaagi sa balatian ug kawalad-on. Daghan ang ibalhog sa atub. Alang sa tanan nga mitalikod sa ilang mga higala kon puloy-

anan tungod Kaniya Siya nagsaad niini nga kinabuhi usa ka gatus ka pilo. Karon Siya nagpasalig sa usa ka pinasahing panalangin sa tanan nga mosilbi sa ilang mga igsuon. Sa tanan nga nanagantus alang sa Akong ngalan, miingon si Jesus, ikaw kinahanglan moila Kanako. Sama sa kamo maga-alagad Kanako, sa mao usab kamo mo-alagad ngadto kanila. Mao kini ang kamatuoran nga kamo Akong mga tinon-an.

Ang tanan nga natawo diha sa langitnong panimalay anaa sa usa ka pinasahi nga pag-ila sa atong Ginoo. Ang gugma ni Kristo nagabugkos sa mga sakup sa Iyang panimalay, ug bisan diin kana nga gugma ipakita, dinha ang diosnong relasyon ikapakita. “Siya nga nagahigugma gipanganak sa Dios ug nakaila sa Dios.” 1 Juan 4:7.

[920] Kadtong dayegon ni Kristo sa paghukom, tingali nakahibalo sa diutay lang nga teolohiya, apan sila nagamahal sa Iyang mga prinsipio. Pinaagi sa kabuyoan sa diosnong Espiritu sila nahimong panalangin niadtong nanaglibut kanila. Bisan taliwala sa mga diwatahan adunay mga tawo nga nagmahal sa espiritu sa pagkamaloloy-on; sa wala pa ang pulong sa kinabuhi mahulog sa ilang mga dalunggan, sila nakighigala sa mga misyonero, bisan pa sa pag-alagad kanila sa katalagman sa ilang mga kinabuhi. Taliwala sa mga diwatahan mao kadtong nanagsimba sa Dios nga walay alamag, kanila ang kahayag wala madala pinaagi sa tawhanong galamiton, apan sila dili mawala. Bisan tuod walay alamag sa sinulat nga balaod sa Dios, sila nakabati sa Iyang tingog nga nagasulti kanila diha sa kinaiyahan, ug nakahimo sa mga butang nga gikinahanglan sa balaod. Ang ilang mga buhat kamatuoran nga ang Espiritu Santo nakatandog sa ilang mga kasingkasing, ug sila giila nga mga anak sa Dios.

Daw unsa ka hibulong ug ka malipayon sa mga mapainubsanon taliwala sa mga kanasuran, ug taliwala sa mga diwatahan, sa pagpamati sa mga ngabil sa Manluluwas, “Maingon nga gibuhay ninyo kini ngadto sa usa sa mga labing gagmay niining akong mga igsuon, gibuhay usab ninyo kini kanako”! Daw unsa ka malipayon ang kasing-kasing sa Walay Kinutoban nga Gugma ingon nga Iyang mga sumosunod motan-aw uban sa kahibulong ug kalipay sa Iyang mga pulong sa pag-uyon!

Apan dili sa bisan unsang matang nga ang gugma ni Kristo gipunggan. Siya nagapakig-uban sa Iyang kaugalingon sa matag

anak sa katawhan. Aron kita mangahimong sakup sa langitnong panimalay, Siya nahimong usa ka sakup sa yutan-ong familia. Siya Anak sa Tawo, ug sa ingon niana usa ka igsuon sa matag anak lalaki ug babaye ni Adan. Ang Iyang mga sumosunod dili mobati sa ilang kaugalingon nga nahamulag gikan sa nagakawala nga kalibutan sa libut nila. Sila usa ka bahin sa dakung hinabol sa katawhan; ug ang Langit nagatan-aw kanila ingon nga mga igsuong lalaki ngadto sa mga makasasala maingon man sa mga balaan. Ang nangapukan, ang masinalaypon, ug ang makasasala, ang gugma ni Kristo nagalakip kanila; ug ang matag buhat sa kaluoy nga nahimo sa pagpabakud sa usa ka nahulog nga kalag, ang matag buhat sa kaluoy, gidawat ingon nga gibuhad ngadto Kaniya.

[921]

Ang mga manulonda sa langit gipadala aron sa pagalagad kanila nga mga manununod sa kaluwasan. Wala kita masayud karon kon kinsa sila; dili pa ikapadayag kon kinsa ang makadaug, ug makig-ambit sa panulondon sa mga balaan diha sa kahayag; apan ang mga manulonda sa langit nagaagi sa gitas-on ug gilapdon sa yuta, naninguha sa paglipay sa nasub-an, pagpanalipud sa anaa sa kata-lagman, sa pagdaug sa mga kasingkasing sa mga tawo ngadto kang Kristo. Walay usa nga pinasagdan ni labyan. Ang Dios walay pagpi-hig sa mga tawo ug Siya adunay samang pag-atiman alang sa tanang kalag nga Iyang gilalang.

Samtang inyong ablihan ang inyong pultahan sa mga nanagkina-hanglan ug nanag-antus nga mga tawo ni Kristo, kamo naga-abiabi sa dili makita nga mga manulonda. Kamo nagadapit sa panag-uban sa langitnong mga binuhad. Sila magadala sa balaan nga atmospera sa kalipay ug pakigdait. Sila moanha uban sa pagdayeg sa ilang mga ngabil, ug ang usa ka tubag sa awit mabati sa langit. Ang matag buhat sa kaluoy makahimog honi didto. Ang Amahan sa Iyang trono naga-ihap sa dili mga hakug nga mga magbubuhad taliwala sa Iyang labing bililhon nga mga bahandi.

Kadtong mga anaa sa walang kamot ni Kristo, kadtong wala magtagad Kaniya diha sa persona sa mga kabus ug nanag-antus, wala makamangno sa ilang sala. Si Satanas nagbuta kanila; wala sila maka-amgo kon unsay ilang nautang sa ilang mga kaigsuonan. Sila nagtu- man lang sa ilang kaugalingon, ug wala magtagad alang sa mga kinahanglan sa uban.

[922]

Sa mga sapian, ang Dios nagahatag sa bahandi aron sila makatabang ug makalipay sa Iyang naga-antus nga mga anak; apan masubsub sila walay pagtagad sa mga kinahanglan sa uban. Sila nagabati sa ilang mga kaugalingon nga labaw kay sa ilang kabus nga mga ig-suon. Wala nila ibutang ang ilang mga kaugalingon sa dapit sa kabus nga tawo. Wala sila makasabut sa mga pagsulay ug mga pakigbisug sa mga kabus, ug ang kaluoy namatay gikan sa ilang mga kasingkasing. Sa mahalon nga mga puloy-anan ug matahum nga mga simbahan, ang mga sapian nagsira sa ilang mga kaugalingon gikan sa mga kabus; ang salapi nga gihatag sa Dios aron sa pagpanalangin sa nagkinahanglan, gigasto sa pagpalangga sa garbo ug kahakug. Ang mga kabus gikawatan matag adlaw sa edukasyon nga ila untang batnan mahitungod sa malolotong mga kaluoy sa Dios; kay Siya nakahimo sa igo nga tagana aron sila malipay uban sa mga kinahanglan sa kinabuhi. Sila napugos sa pagbati sa kakabus nga magapamubo sa kinabuhi, ug sa masubsub matintal sa pagkahimong masinahon, abughoan, ug puno sa dautang mga panghunahuna. Kad-tong sa ilang kaugalingon wala maka-antus sa pagliit sa kawalad-on, sa kasagaran moatiman sa mga kabus sa usa ka mayam-iron nga paagi, ug pabati-on nga sila giisip nga mga makalilimos.

[923] Apan si Kristo nagatan-aw nianang tanan ug Siya miingon, Ako mao ang gigutom ug giuhaw. Ako mao ang dumuong. Ako ang masakiton. Ako mao ang nabilanggo. Samtang kamo nagbangkiti sa inyong dagaya nga mga talad, Ako gigutom sa payag kon sa walay sulod nga dalan. Samtang kamo nagpahayahay sa inyong mahalon nga puloy-anan, wala Akoy kapaurarayan sa Akong ulo. Samtang naghu-ot ang inyong parador sa mga mahal nga mga bisti, Ako hubo. Samtang kamo nagpadayon sa inyong kalingawan, Ako nag-antus sa atub.

Sa diha nga ikaw mitunol sa diutayng tinapay sa gigutom nga kabus, sa diha nga ikaw mihatag niadtong nipis nga bisti aron pagpanalipud kanila gikan sa mama-ak nga katugnaw, wala ba ikaw mahinumdom nga ikaw nagahatag sa Ginoo sa himaya? Ang tanang mga adlaw sa imong kinabuhi Ako duol kanimo diha sa persona ni-ining mga nanag-antus, apan wala ikaw mangita Kanako. Dili ikaw makasulod sa pagpakig-uban Kanako. Wala Ako makaila kanimo.

Daghan nagabati nga ilang usa ka dakung pribilihiyo ang pagduaw sa mga dapit sa kinabuhi ni Kristo sa yuta, sa paglakaw diin

Siya naglakaw, pagtan-aw sa linaw diin sa daplin niini Siya nahigug-mang manudlo, ug ang mga kabunturan ug mga kapatagan diin ang Iyang mga mata kanunay nagtan-aw. Apan kita dili na kinahanglan moadto pa sa Nazaret, sa Capernaum, kon sa Betania, aron sa paglakaw diha sa mga tunob ni Jesus; atong makita ang Iyang mga tunob diha sa kilid sa higdaanan sa mga masakiton, sa mga payag sa mga kabus, sa naghuut nga mga gagmayng kadalanan sa dagkung ciudad, ug sa matag dapit diin dunay mga kasingkasing tawhanon nga nagakinahanglan sa kalipay. Diha sa paghimo niini ingon sa gihimo ni Jesus sa dinhi pa Siya sa yuta, kita makalakaw sa Iyang mga lakang.

Ang tanan makakaplag bulohaton. “Ang mga kabus kanunayng anaa kaninyo” Juan 12:8, si Jesus miingon, ug walay usa nga kinahanglan magbati nga walay dapit nga sila makabuhat alang Kaniya. Minilyon ug minilyon sa mga kalag ang andam sa pagpakamatay, nahigtan sa mga talikala sa pagkawalay alamag ug sala, nga wala gayud makabati sa gugma ni Kristo alang kanila. Kon ang atong kahimtang ug ang ila bayloon pa, unsa kahay atong handum kanila nga buhaton alang kanato? Kining tanan, sumala sa anaa sa atong gahum, kita ilalum sa labing solemni nga obligasyon sa pagbuhat alang kanila. Ang balaod ni Kristo sa kinabuhi, diin pinaagi niini ang tagsatagsa kanato mobarug kon mapakyas sa paghukom, mao nga, “Buhati ang mga tawo sa bisan unsay buot ninyo nga ilang buhaton kaninyo.” Mat. 7:12.

[924]

Ang Manluluwas nakahatag sa Iyang bililhong kinabuhi aron sa pagtukod sa usa ka iglesia takus sa pagatiman sa mga masulob-on, gitintal nga mga kalag. Ang usa ka pundok sa mga tumotuo tingali kabus, walay edukasyon, ug dili inila; apan diha kang Kristo sila makahimo sa usa ka bulohaton dlha sa puloy-anan, sa silingan, sa iglesia, ug bisan pa sa “mga rehiyon sa unahan,” kansang mga sangputanan layo-kaayog abutan maingon sa eternidad.

Tungod kay kini nga bulohaton gipasagdan mao nga daghan sa mga batan-ong mga tinon-an wala mouswag labay sa sinugdan sa alpabitika sa ilang Kristohanong kasinatian. Ang kahayag nga mi-amag sa ilang kaugalingong mga kasingkasing sa diha nga si Jesus misulti kanila, “Ang imong mga sala napasaylo,” ila untang napabilin nga buhi pinaagi sa pagtabang niadtong mga anaa sa kinahanglan. Ang dili mahamuyo nga kaabtik nga sa kanunay mao ang usa ka

tinubdan sa katalagman sa mga batan-on, mamandoan sa husto nga mga iliganan diin gikan niini moilig sa mga sapa-sapa sa panalangin. Ang kaugalingon malimtan diha sa mainiton nga buhat sa paghimog maayo sa uban.

[925] Kadtong naga-alagad sa uban paga-alagaran sa Pangulong Magbalantay sa karnero. Sila sa ilang kaugalingon moinom sa buhing tubig, ug matagbaw. Dili sila mangandoy alang sa nakapaikag nga mga kalingawan, o kon usa ka kausaban sa ilang mga kinabuhi. Ang daku nga hilisgutan mao, unsaon pagluwas sa mga kalag nga andam nga mawala. Ang paghoyhoy sosyal mahimong mapuslanon. Ang gugma sa Manunubos modani sa mga kasingkasing sa panaghiusa.

Kon kita makaila nga kita mga masigkamagbubuhhat kauban kang Kristo, ang Iyang mga saad dili pagahisgutan uban sa walay pagtagad. Sila modilaab sa atong mga kasingkasing, ug modagkot sa atong mga ngabil. Kang Moises, sa diha nga gitawag sa pag-alagad sa usa ka walay alamag, wala madisiplina, ug masupilong katawhan, ang Dios naghatag sa saad, “Ang akong presensia mouban kanimo, ug pagahatagan ko ikaw ug pahulay.” Ug Siya miingon, “Sa pagkamatuod ako magauban kanimo.” Exodo 33:14; 3:12. Kini nga saad alang sa tanan nga magahago sa dapit ni Kristo alang sa Iyang mga sinakit ug nag-antus nga katawhan.

Ang gugma ngadto sa tawo maoy yutan-on nga pagpadayag sa gugma sa Dios. Mao ang pagtanum niini nga gugma, paghimo kanato nga mga anak sa usa ka familia, nga ang Hari sa himaya nahimong usa kauban nato. Ug sa diha nga ang Iyang mga panamilit nga mga pulong natuman, “Maghigugmaay kamo ang usa sa usa, sama sa akong paghigugma kaninyo” Juan 15:12; kon kita mahigugma sa kalibutan sama sa Iyang paghigugma niini, nan ang Iyang bulohaton alang kanato nahuman. Kita matakus alang sa langit; kay kita nakabaton sa langit sa atong mga kasingkasing.

[926] Apan “Luwason mo kadtong nangadala ngadto sa kamatayon, ug kadtong mga naandam na aron pagapatyon; tan-awa nga sila imong magunitan. Kong ikaw moingon, Ania karon, wala kami manghibalo niini; wala ba siya nga nagatimbang sa mga kasingkasing magahunahuna niini? Ug siya nga nagabantay sa imong kalag, wala ba siya mahibalo niini? Ug wala ba siya magabalus sa tagsa-tagsa ka tawo sumala sa iyang buhat?” Prov. 24:11, 12. Sa dakung adlaw sa paghukom, kadtong wala makabuhhat alang kang Kristo,

nga nagapa-anudanud lang nga nanaghunahuna sa ilang kaugalingon, nag-atiman sa ilang kaugalingon, igabutang sa Maghuhukom sa tibuok yuta kauban niadtong nagbuhat sa dautan. Sila makadawat sa samang silot.

Sa matag kalag usa ka pagsalig gikahatag. Sa matag usa ang Pangulong Magbalantay sa karnero magakinahanglan, “Hain na man ang panon nga gihatag ko kanimo, kadtong imong matahum nga panon?” Ug “unsay imong igaingon kon siya magasilot kanimo?” Jer. 13:20, 21.

[927]

Usa ka Ulipon sa mga Ulipon

Sa itaas nga lawak sa usa ka pinuy-anan sa Jerusalem, si Kristo naglingkod sa talad uban sa Iyang mga tinon an. Sila nagkatigum sa pagsaulog sa Pasko. Ang Manluluwas naghandum sa pagsaulog sa fiesta kauban ra sa napulog duruha. Siya nasayud nga ang Iyang takna miabut; Siya sa Iyang kaugalingon mao ang matuod nga kordero sa Pasko, ug sa adlaw ang Pasko pagakan-on, Siya isakripisyo. Siya hapit na moinom sa kopa sa kaligutgut; Siya sa dili madugay modawat sa katapusang bautismo sa pag-antus. Apan pipila ka mga mahilum nga mga takna nagpabilin alang Kaniya, ug kini pagagamiton alang sa kaayohan sa Iyang mga hinigugmang mga tinonan.

Ang tibuok kinabuhi ni Kristo usa ka kinabuhi sa dili hinakug nga pag-alagad. “Dili aron siya pag-alagaron, kon dili sa pag-alagad” Mat. 20:28 mao ang leksyon sa Iyang matag lihok. Apan wala pa gayud ang mga tinonan makakat-on sa leksyon. Niining katapusan nga panihapon sa Pasko, si Jesus misubli sa Iyang pagtudlo pinaagi sa usa ka ilustrasyon nga misantop sa walay katapusan sa ilang mga hunahuna ug mga kasingkasing.

[928] Ang mga pagkokabildo taliwala ni Jesus ug sa Iyang mga tinonan kasagaran mga panahon sa kalma nga kalipay, nga gibilhan sa tanan pag-ayo. Ang mga panihapon sa Pasko nahimong talan -awon sa pinasahi nga inti ris; apan niini nga higayon si Jesus nasamok. Ang Iyang kasingkasing nabug-atan, ug usa ka landong diha sa Iyang panagway. Sa diha nga Iyang gikahibalag ang mga tinon-an sa itaas nga lawak, sila nakamatikod nga dunay butang nga nagbug-at sa Iyang hunahuna ug bisan tuod wala sila masayud sa hinungdan, sila naluoy uban sa Iyang kasubo.

Samtang sila nanagkatigum libut sa talad, Siya misulti sa mga tono uban sa makapatandog nga kasubo, “Ginatinguha ko sa hilabihan gayud ang pagkaon niining Pasko uban kaninyo sa dili pa ako maga-antus; kay sultihan ko kamo, nga dili na ako mokaon niini hangtud nga matuman na kini didto sa ginharian sa Dios. Ug siya mikuha sa kopa, ug sa nakapasalamat na siya, miingon kanila,

Dawata ug bahina ninyo kini alang kaninyo; kay sultihan ko kamo, nga sukad karon dili na ako moinom sa gikan sa bunga sa parras hangtud moabut na ang ginharian sa Dios.”

Si Kristo nasayud nga ang panahon miabut na alang Kaniya sa pagpahawa sa kalibutan, ug moadto sa Iyang Amahan. Ug sa nah-agugma sa Iyang kaugalingon nga diha sa kalibutan, Siya nahigugma kanila hangtud sa katapusan. Siya karon diha na sa landong sa krus, ug ang sakit nagasakit sa Iyang kasingkasing. Siya nahibalo nga biyaan Siya sa takna sa pagbudhi Kaniya. Siya nasayud nga pinaagi sa labing maka-uulaw nga paagi nga ang mga kriminal paagihon, Siya pagapatyon. Siya nahibalo sa walay pagkamapasalamaton ug kabangis niadtong Iyang gi-anhian aron sa pagluwas. Siya nasayud kon unsa ka daku sa sakripisyo nga kinahanglan Iyang himuon, ug kon pila sa mga katawhan nga kini mahimong kawang. Nasayud sa tanan sa Iyang atubangan, Siya unta sa kinaiya madaug uban sa hunahuna sa Iyang kaugalingong kaulawan ug pag-antus. Apan Siya mitan-aw sa napulog duha, kinsa nakauban Kaniya ingon nga mga Iya, ug kinsa, human sa Iyang kaulaw ug kasubo ug sakit nga paggamit matapus, mahibilin sa pagpakigbisug diha sa kalibutan. Ang Iyang mga hunahuna kon unsa ang kinahanglan Niyang antuson kanunay nadugtong kauban sa Iyang mga tinon-an. Wala Siya maghunahuna alang sa Iyang kaugalingon. Ang Iyang pag-atiman alang kanila maoy naglabaw sa Iyang hunahuna.

[929]

Niining katapusang gabii kauban sa Iyang mga tinonan, si Jesus daghag ikasulti kanila. Kon sila naandam pa sa pagdawat sa Iyang gipangandoy nga ihatag, sila unta maluwas gikan sa makadugmok sa kasingkasing nga kasakit, gikan sa pagkabalo, ug pagkawalay pagtuo. Apan si Jesus nakakita nga sila dili maka-antus sa Iyang buot isulti. Samtang Siya nagtan-aw sa ilang mga nawong, ang mga pulong sa pasidaan ug paglipay mihunong sa Iyang mga ngabil. Mga gutling milabay diha sa kahilum. Si Jesus nagpakita nga naghulat. Ang mga tinon-an naghiwasa. Ang simpatiya ug kalumo nga napukaw pinaagi sa kasubo daw milabay na. Ang Iyang masulobong mga pulong, nagatudlo sa Iyang kaugalingong pagantus, nakahimo sa diutay lang nga pagpasantup. Ang ilang tinan-awan sa usag usa nagsulti sa pangabugho ug pag-indigay.

Dihay “paglalisay sa taliwala nila, kon kinsa kanila ang pagaisipon nga maoy labing daku.” Kini nga panaglalis, gipadayon

[930]

diha sa presensia ni Kristo, nakapasubo ug nakasamad Kaniya. Ang mga tinon-an mikupot sa ilang ampay nga hunahuna nga si Kristo mokuha gayud sa Iyang gahum, ug mokuha sa Iyang katungdanan sa trono ni David. Ug sa kasingkasing ang matag usa nangandoy gihapon alang sa labing taas nga dapit sa ginharian. Ilang gikabutang ang ilang kaugalingong pagbili ibabaw sa ilang kaugalingon ug sa matag usa, ug inay isipon ang ilang mga igsuon nga labing takus kay kanila, ilang gibutang ang ilang mga kaugalingong pag-una. Ang paghangyo ni Jacobo ug ni Juan sa paglingkod sa tuo ug sa wala sa trono ni Kristo nakapabilo sa kasuko sa uban. Nga ang duha ka magsuon raangahas sa pagpangayo alang sa labing taas nga katungdanan nakapakutaw sa napulo nga midangat sa hulga sa panaglagyoay. Sila nagbati nga sila gisayup paghukom, nga ang ilang pagkamatimumanon ug mga talanton wala ilha. Si Judas maoy labing nasuko kang Jacobo ug Juan.

Sa pagsulod sa mga tinon-an sa lawak sa panihapon, ang ilang mga kasingkasing napun-an sa mga pagbati sa panimalus. Si Judas midotdot sunod kang Kristo sa Iyang wala; si Juan diha sa tuo. Kon aduna man ugaling kinatas-an nga dapit, si Judas disidido sa pagbaton niini, ug kana nga dapit gihunahuna nga sunod kang Kristo. Ug si Judas usa ka mabudhi-on.

[931]

Lain nga hinungdan sa pagkabahinbahin mitumaw. Sa usa ka bangkiti batasan alang sa usa ka ulipon sa paghugas sa mga tiil sa mga dinapit, ug niini nga higayon ang pangandam nahimo alang sa serbisyo. Ang pitsil, ang palanggana, ug ang tu-alya didto na, andam alang sa paghugas sa tiil; apan walay ulipon nga presente, ug maoy bahin sa mga tinon-an sa paghimo niini. Apan ang matag usa sa mga tinon-an, nagatugyan sa nasamaran nga garbo, midisidir sa dili pagkuha sa bahin sa usa ka ulipon. Ang tanan mipakita sa usa ka walay gimok nga pamayhon nga walay kabalaka, daw walay kalibutan nga adunay butang ipabuhat kanila. Pinaagi sa ilang kahilum sila midumili sa pagpaubos sa ilang mga kaugalingon.

Unsaon ni Kristo sa pagdala niining kabus nga mga kalag diin si Satanas dili makakuha kanila sa usa ka seguro gayud nga kadaugan? Unsaon Niya pagpakita nga ang usa ka pag-angkon lamang sa pagkatinon-an dili makapahimo kanila nga mga tinon-an, ni maka-paneguro kanila sa usa ka dapit sa Iyang ginharian? Unsaon Niya pagpakita nga ang mahigugmaong pag-alagad, matuod nga pagkama-

painubsanon, maoy nagalangkob sa matuod nga pagkabantug? Unsaon Niya sa pagdagkut sa gugma diha sa ilang mga kasingkasing ug makapaarang kanila sa pagsabut sa buot Niyang isulti kanila?

Ang mga tinon-an wala maghimog lihok sa pagserbi sa usag usa. Si Jesus naghulat sa panahon aron pagtanaw kon unsay ilang buhaton. Unya Siya, ang langitnong Magtutudlo, mitindog gikan sa talad. Gisikway ang bisti sa gawas nga makabalda sa Iyang panlihok, Siya mikuha sa tu-alya, ug gibakus sa Iyang hawak. Uban sa natingala nga intiris ang mga tinon-an nanagtan-aw, ug sa kahilum nagpaabut kon unsay mosunod. “Ug naghuwad siyag tubig sa palanggana ug iyang gisugdan ang pagpanghugas sa mga tiil sa mga tinon-an ug sa pagpahid niini sa tu-alya nga iyang gibakus.” Kini nga buhat nakapabuka sa mga mata sa mga tinon-an. Mapait nga kaulaw ug pagkaubos nagpuno sa ilang mga kasingkasing. Sila nakasabut sa wala ikasulti nga badlong, ug nakita ang ilang mga kaugalingon sa lahi nga bag-ong kahayag.

Busa si Kristo mipahayag sa Iyang gugma alang sa Iyang mga tinon-an. Ang ilang hinakug nga espiritu nagpuno Kaniya sa kasubanan, apan wala Siya makiglalis kauban nila mahitungod sa ilang problema. Sa dapit niini Siya naghatag kanila sa usa ka howaranan nga sila dili gayud mahikalimot. Ang Iyang gugma alang kanila dili sayon mahasul kon mapalong. Siya nasayud nga ang Amahan nakahatag sa tanang butang sa Iyang mga kamot, ug nga Siya gikan sa Dios, ug Siya miadto sa Dios. Siya adunay hupong nga pagila sa Iyang pagkadios; apan Iyang gihiklin ang Iyang harianong purongpurong ug harianong mga bisti, ug mikuha sa dagway sa usa ka ulipon. Usa sa mga katapusang mga buhat sa Iyang kinabuhi sa yuta mao ang pagbisti sa Iyang kaugalingon ingon nga usa ka ulipon, ug mihimo sa usa ka bahin sa ulipon.

Sa wala pa ang Pasko si Judas mihibalag sa ikaduha uban sa mga saserdoti ug mga eskriba, ug gitapus ang kontrato sa pagtugyan kang Jesus sa ilang mga kamot. Apan bisan pa Siya human niini misagol kauban sa mga tinon-an nga daw wala gayud siyay kalibutan sa sayup, ug nasibut sa buhat sa pangandam alang sa fiesta. Ang mga tinon-an wala gayuy nasayran sa katuyoan ni Judas. Si Jesus lamang ang nakabasa sa iyang tinago. Apan bisan pa wala siya ibutyag. Si Jesus gigutom sa iyang kalag. Mibati Siya alang kaniya sa samang lulan alang sa Jerusalem sa diha nga Siya mihilak ibabaw

[932]

sa laglagonon nga ciudad. Ang Iyang kasingkasing mihilak, Unsaon ko ikaw pagsalikway? Ang mapinugsanon nga gahum niana nga gugma gibati ni Judas. Sa diha nga ang mga kamot sa Manluluwas mihugas niadtong hugaw nga mga tiil, ug gipahiran sa tu-alya, ang kasingkasing ni Judas nadasig sa hingpit uban sa kalit nga pagbati sa pagsugid sa iyang sala dihadaha. Apan dili siya mopaubos sa iyang kaugalingon. Iyang gipagahi ang iyang kasingkasing batok sa paghinulsol; ug ang daan nga mga pagbati, nianang panahona gihiklin, mimando kaniya pag-usab. Si Judas karon napangdol sa buhat ni Kristo sa paghugas sa mga tiil sa Iyang mga tinon-an. Kon si Jesus makapaubos sa Iyang kaugalingon, siya mihunahuna, Siya dili mahimo nga hari sa Israel. Ang tanan nga paglaum sa kalibutanong dungog diha sa temporario nga ginharian nadaut. Si Judas natagbaw nga walay butang makuha pinaagi sa pagsunod kang Kristo. Human makita niya Siya nga nagpaminos sa Iyang kaugalingon, sumala sa iyang hunahuna, siya napalig-on sa iyang tuyo sa dili pagangkon Kaniya, ug pagsugid sa iyang kaugalingon nga nalimbongan. Siya gipanag-iy sa yawa, ug siya midisidir sa paghingpit sa iyang buhat nga iyang giuyonan nga iyang buhaton sa pagbudhi sa iyang Ginoo.

Si Judas, sa pagpili sa iyang dapit sa talad, misulay sa pagbutang sa iyang kaugalingon nga nahauna, ug si Kristo ingon nga usa ka ulipon mi-alagad kaniya pag-una. Si Juan, kang kinsa si Judas mibati sa dakung kapait, nahibilin sa katapusan. Si Juan wala mag-isip niini ingon nga usa ka badlong kon pagpaminos kaniya. Samtang ang mga tinon-an nagbantay sa buhat ni Kristo, sila natandog sa hilabihan. Sa pag-abut sa torno ni Pedro, siya misinggit sa iyang kahibulong, “Ginoo, ikaw bay mohugas sa akong mga tiil?” Ang pagpaubos ni Kristo midugmok sa iyang kasingkasing. Siya napuno sa kaulaw paghunahuna nga walay usa sa mga tinon-an nga mihimo niini nga serbisyo. “Sa karon dili pa ikaw makasabut niining akong gibuhad,” si Kristo miingon, “apan unya ugaling makasabut ra ikaw.” Si Pedro dili makaantus pagtan-aw sa iyang Ginoo, nga iyang gituhoan nga Anak sa Dios, nga naghimo sa bahin sa usa ka ulipon. Ang iyang tibuok kalag mitindog batok niini nga pagpaubos. Wala siya makaila nga alang niini si Kristo mi-anhi sa kalibutan. Uban sa dakung pagpasantup siya misinggit, “Dili ako pahugas kanimo sa akong mga tiil.”

Sa solemni si Kristo miingon kang Pedro, “Kon dili ka pahugas kanako, nan wala ikaw ing bahin kanako.” Ang serbisyo nga gidumilian ni Pedro maoy landong sa usa ka labing taas nga paghinlo. Si Kristo mianhi aron sa pag-
hugas sa kasingkasing gikan sa dagta [934]
sa sala. Diha sa pagdumili sa pagtugot kang Kristo sa paghugas sa [935]
iyang mga tiil, si Pedro midumili sa labing taas nga paghinlo nga nahilakip sa labing ubos. Siya sa pagkatinuod misalikway sa iyang Ginoo. Dili pagpakaulaw sa Agalon sa pagtugot Kaniya sa pagbuhat alang sa atong pagkaputli. Ang labing matuod nga pagpaubos mao ang pagdawat uban sa mapasalamatong kasingkasing ang bisan unsang tagana nga gihimo alang kanato, ug uban sa kamadasigon mag-alagad alang Kristo.

Sa mga pulong, “Kon dili ka pahugas kanako nan wala ikaw ing bahin kanako,” si Pedro mitugyan sa iyang garbo ug kaugalingong kabubut-on. Dili siya maka-antus sa hunahuna sa pagbulag gikan kang Kristo; kana mahimong kamatayon unta kaniya. “Dili lang ang akong mga tiil,” siya miingon, “kon dili hasta ang akong mga kamot ug ang akong ulo. Si Jesus miingon kaniya, Ang nakaligo na dili kinahanglan manghugas pa gawas sa iyang mga tiil, hinuon mahinlo na ang iyang tibuok nga lawas.”

Kini nga mga pulong nagkahulogan labaw pa kay sa lawasnong kahinloan. Si Kristo sa gihapon nagasulti sa labing taas nga paghinlo ingon nga gihulad pinaagi sa ubos. Siya nga gikan sa pagkaligo hinlo, apan ang mga tiil nga may pragatos sa dili madugay abugon, ug usab nagkinahanglan sa paghugas. Busa si Pedro ug ang iyang kaigsuonan nahugasan sa dakung tuburan nga nabuksan alang sa sala ug pagkahugaw. Si Kristo midawat kanila ingon nga mga Iya. Apan ang tentasyon nagtaral kanila ngadto sa dautan, ug sila sa gihapon nagkinahanglan sa Iyang makapahinlo nga grasia. Sa diha nga si Jesus mibakus sa Iyang kaugalingon uban sa usa ka tu-alya aron sa paghugas sa abug gikan sa ilang mga tiil, Siya mihandum nga pinaagi gayud niana nga buhat sa paghugas sa

Sa una si Pedro midumili sa pagtugot sa iyang Agalon sa paghugas sa iyang mga tiil; apan si Jesus miingon kaniya nga kon ang tulomanon dili pagahimoon, siya dili mahimong tinon-an. [936]
paglagyo-ay, pangabugho, ug garbo gikan sa ilang mga kasingkasing. Kini labaw pag sangputanan kay sa paghugas sa ilang abugon nga mga tiil. Uban sa espiritu nga ilang nabatnan nianang pana-

hona, walay usa kanila nga naandam sa pagpakigsandurot kauban kang Kristo. Hangtud mahatud diha sa usa ka kahimtang sa pagpaubos ug gugma, wala pa sila maandam sa pagpakigambit sa panihapon sa Pasko, ni sa pagpakig-ambit sa serbisyo sa handumanan diin si Kristo hapit na motukod. Ang ilang mga kasingkasing kinahanglan mahinloan. Ang garbo ug ang pagpaninguha sa kaugalingon nakalalang sa panagbahin ug pagdumot, apan kining tanan gihugasan ni Jesus sa paghugas sa ilang mga tiil. Ang usa ka kausaban sa pagbati nahimo. Nagtan-aw kanila, si Jesus makaingon, “Kamo mga mahinlo na.” Karon adunay panaghiusa sa kasingkasing, gugma sa usag usa. Sila nangahimong mapainubsanon ug katudloan. Gawas kang Judas, ang matag usa andam sa pag-uyon sa uban sa labing taas nga dapit. Karon uban sa nagpasakup ug mapasalamatong kasingkasing sila makadawat sa mga pulong ni Kristo.

Sama kang Pedro ug sa iyang kaigsuonan, kita usab nahugasan diha sa dugo ni Kristo, apan masubsub pinaagi sa pagpakighibalag kauban sa dautan nakapahimo sa kaputli sa kasingkasing nga mahugawan. Kita kinahanglan moduol kang Kristo alang sa Iyang makapahinlo nga grasia. Si Pedro mi-ok-ok gikan sa pagdala sa iyang nahugawan nga mga tiil sa pagpakighimamat kauban sa mga kamot sa iyang Ginoo ug Agalon; apan unsa ka masubsub nga atong gidala ang atong makasasala, nahugawan nga mga kasingkasing sa pagpakighibalag sa kasingkasing ni Kristo! Daw unsa ka dautan Kaniya ang atong pagkamasuk-anon, atong kakawangan ug garbo!

[937] Apan bisan pa ang tanan tang kasakitan ug kahugawan kinahanglan atong dad-on ngadto Kaniya. Siya lamang ang makahugas kanato nga mahinlo. Kita dili maandam sa pagpakigsandurot Kaniya gawas kon nahinloan sa Iyang gahum.

Si Jesus miingon sa mga tinon-an, “Kamo mga hinlo na, apan dili hinuon kamong tanan.” Siya nakahugas na sa mga tiil ni Judas, apan ang kasingkasing wala ikatugyan ngadto Kaniya. Wala kini maputli. Si Judas wala makatugyan sa iyang kaugalingon kang Kristo.

Human si Kristo nakahugas sa mga tiil sa mga tinonan, ug nakakuha sa Iyang mga bisti ug milingkod pagusab, Siya miingon kanila, “Nakasabut ba kamo sa akong gibuhay kaninyo? Nagtawag kamo kanako nga Magtutudlo ug Ginoo, ug husto kamo; kay mao man kana ako. Ug kon ako, nga inyong Ginoo ug Magtutudlo,

nanghugas man gani sa inyong mga tiil, nan kamo usab kinahanglan maghinugasay sa inyong mga tiil, ang usa sa usa; kay usa ka panigingnan ang akong gihatag kaninyo, aron kamo usab kinahanglan magabuhat sama sa akong gibuhat kaninyo. Sa pagkatinuod, sa pagkatinuod, magaingon ako kaninyo, ang ulipon dili labaw sa iyang agalon; ni ang sinugo labaw sa nagsugo kaniya.”

Si Kristo buot nga ang Iyang mga tinon-an mosabut nga bisan tuod Siya nakahugas sa ilang mga tiil, kini wala makapakunhod sa Iyang dignidad. “Nagtawag kamo kanako nga Magtutudlo ug Ginoo, ug husto kamo; kay mao man kana ako.” Ug tungod kay walay kinutoban ang Iyang pagkalabaw, Siya mihatag sa grasia ug kahulogan sa serbisyo. Walay usa nga molabaw ka taas kay kang Kristo, ug bisan pa Siya miyukbo sa labing mapainubsanon nga katungdanan. Aron ang Iyang katawhan dili mahisalaag pinaagi sa pagkahakug nga nagapuyo sa kinaiya nga kasingkasing, ug napalig-on pinaagi sa pagalagad sa kaugalingon, si Kristo sa Iyang kaugalingon mihatag sa howaranan sa pagkamapainubsanon. Dili Siya mosalig niini nga dakung suheto sa tawo. Tungod sa usa ka daku nga sangputanan ang Iyang pagtagad niini, nga Siya sa Iyang kaugalingon, usa nga kasama sa Dios, mibuhay ingon nga ulipon sa Iyang mga tinon-an. Samtang sila nanaglalis alang sa labing taas nga dapit, Siya kang kinsa ang tanang mga tuhod moluhod, Siya kang kinsa ang mga manulonda sa himaya mag-isip nga dungog sa pag-alagad, miyukbo ug mihugas sa mga tiil niadtong nagtawag Kaniya nga Ginoo. Iyang gihugasan ang mga tiil sa Iyang magbubudhi.

[938]

Sa Iyang kinabuhi ug mga leksyon, si Kristo nakahatag sa usa ka hingpit nga howaranan sa dili hinakug nga pag-alagad nga kansang sinugdan diha sa Dios. Ang Dios wala magkinabuhi alang sa Iyang kaugalingon. Pinaagi sa paglalang sa kalibutan, ug pinaagi sa pagbuhay sa tanang mga butang, Siya sa kanunay naga-alagad alang sa uban. “Siya nagapasubang sa iyang adlaw sa ibabaw sa mga dautan ug sa ibabaw sa mga maayo, ug nagpadalag ulan ngadto sa mga matarung ug sa mga dili matarung.” Mat. 5:45. Kining sumbanan sa pag-alagad ang Dios nagtugyan sa Iyang Anak. Si Jesus gihatag sa pagtindog sa ulohan sa katawhan, aron pinaagi sa Iyang howaranan Siya makatudlo kon unsay kahulogan sa pagministro. Ang Iyang tibuok kinabuhi ilalum sa usa ka balaod sa serbisyo. Siya mi-alagad sa tanan, miministro sa tanan. Sa ingon niana Siya mikinabuhi

diha sa balaod sa Dios, ug pinaagi sa Iyang howaranan gipakita kon unsaon nato sa pagtuman niini.

[939] Subli-subli si Jesus misulay sa pagtukod niini nga prinsipio taliwala sa Iyang mga tinon-an. Sa diha nga si Jacobo ug Juan mihimo sa ilang hangyo alang sa pagkalabaw, Siya miingon, “Bisan kinsay gustong magdaku kaninyo kinahanglan mainyo siyang sulogun.” Mat. 20: 26. Sa Akong ginharian ang prinsipio sa pagpalabi ug pagkalabaw walay dapit. Ang pagkadaku lamang mao ang pagkadaku sa pagkamapainubsanon. Ang pag-ila lamang makaplagaan diha sa debosyon sa pag-alagad sa uban.

Karon, human makahugas sa mga tiil sa mga tinonan, Siya miingon, “Kay usa ka panig-ingnan ang akong gihatag kaninyo, aron kamo usab kinahanglan magabuhat sama sa akong gibuhat kaninyo.” Niini nga mga pulong wala lamang si Kristo magatambag sa pagginawi sa pagkamaabiabihon. Labaw ang buot ipasabut kay sa paghugas sa mga tiil sa mga bisita aron pagkuha sa abug sa panaw. Si Kristo dinhi nagatukod sa usa ka tinuhoanong serbisyo. Pinaagi sa buhat sa atong Ginoo kini nga makapaubos nga seremoniya nahimong usa ka balaan nga tulomanon. Kini pagasaulogon sa mga tinon-an, aron sila motipig sa ilang mga hunahuna sa Iyang mga leksyon sa pagpaubos ug pag-alagad.

Kini nga tulumanon maoy tinudlo ni Kristo nga pangandam alang sa serbisyo sa sakramento. Samtang ang garbo, panag-away, panaglalis alang sa pagkahawod gimahal, ang kasingkasing dili makasulod sa pagpakiguban kang Kristo. Kita dili maandam sa pagdawat sa komunyon sa Iyang lawas ug sa Iyang dugo. Busa mao nga si Jesus mitudlo sa handumanan sa Iyang pagpaubos nga saulogon pag-una.

[940] Samtang sila modangat niini nga tulomanon, ang mga Anak sa Dios mohinumtum sa mga pulong sa atong Ginoo sa kinabuhi ug himaya: “Nakasabut ba kamo sa akong gibuhat kaninyo? Nagtawag kamo kanako nga Magtutudlo ug Ginoo, ug husto kamo; kay mao kana ako. Ug kon ako nga inyong Ginoo ug Magtutudlo, nanghugas man gani sa inyong mga tiil, nan kamo usab kinahanglan maghinugasay sa inyong mga tiil ang usa sa usa. Kay usa ka panig-ingnan ang akong gihatag kaninyo, aron nga kamo usab kinahanglan magabuhat sama sa akong gibuhat kaninyo. Sa pagkatinuod, sa pagkatinuod, magaingon ako kaninyo, ang ulipon dili labaw sa

iyang agalon; ni ang gisugo labaw sa nagsugo kaniya. Kon kamo mahibalo niining mga butanga, dalayegon kamo kon kini inyong buhaton.” Anaa diha sa tawo ang usa ka tendensiya sa pagtagad sa iyang kaugalingon labaw pa kay sa iyang igsoon, sa pagbuhat alang sa kaugalingon, sa pagtinguha sa labing taas nga dapit; ug masubsub ang sangputanan niini mao ang dautan nga hunahuna ug kapait sa espiritu. Ang tulomanon sa wala pa ang Santa Sena, maoy pagwala sa mga walay pagsinabtanay, sa pagkuha sa tawo gikan sa iyang pagkahakug, ipakanaug gikan sa iyang karang sa pagpataas sa kaugalingon, ngadto sa pagkamapainubsanon sa kasingkasing nga magahatud kaniya sa pag-alagad sa iyang igsoon.

Ang balaan nga Magbalantay gikan sa langit presente niining higayon aron sa paghimo niini nga usa ka pagsusi-sa-kalag, sa pagkabig sa sala, ug sa bulahan nga pasalig sa kapasayloan sa mga sala. Si Kristo sa kahupnganan sa Iyang grasia tua didto aron sa pag-usab sa lakaw sa mga hunahuna nga nagailig sa hinakug nga mga iliganan. Ang Espiritu Santo magapabuhi sa mga pag-ila niadtong mosunod sa howaranan sa ilang Ginoo. Samtang ang pagpaubos sa Manlu-luwas alang kanato mahinumduman, ang hunahuna madugtong sa hunahuna; usa ka kadena sa mga handumanan makuha, mga handumanan sa dakung kaayo sa Dios ug sa kaluoy ug kalolot sa yutan-ong mga higala. Mga panalangin hinikalimtan, mga kaluoy gipatuyangan, mga kaluoy nga wala tagda, mahinumduman. Mga gamut sa kapaitan nga miabug sa bililhong tanum sa gugma igapadayag. Mga kakulang sa kinaiya, mga pagpasagad sa mga ka-tungdanan, ang dili kamapasalamaton sa Dios, ang bugnaw nga pagtagad ngadto sa kaigsuonan, mahinumduman. Ang sala tan-awon diha sa kahayag diin ang Dios motan-aw. Ang atong mga hunahuna dili mga hunahuna pagpasagad sa kaugalingon, apan sa grabi nga pagsaway sa kaugalingon ug pagpaubos. Ang hunahuna mapalig-on sa pagguba sa matag babag nga nakapahimo sa pagbulag. Ang dautan nga paghunahuna ug dautan nga pagsulti isalikway. Mga sala isugid, sila gipasaylo. Ang makapasakup nga grasia ni Kristo modangat sa kalag ug ang gugma ni Kristo modani sa mga kasingkasing sa tingob diha sa usa ka bulahan nga panaghiusa.

[941]

Samtang ang leksyon sa serbisyo sa pangandam nakat-onan, ang usa ka handum madagkotan alang sa usa ka labing taas nga espirituhanong kinabuhi. Alang niini nga handum ang diosnong

Saksi motubag. Ang kalag matuboy. Kita makaambit sa Komunyong uban sa pag-ila sa mga sala nga napasaylo. Ang silaw sa adlaw sa pagkamatarung ni Kristo magapuno sa mga lawak sa hunahuna ug sa templo sa kalag. “Ania karon, ang Cordero sa Dios, nga nagakuha sa sala sa kalibutan.” Juan 1:29.

[942] Alang niadtong nagadawat sa espiritu niini nga serbisyo, dili gayud kini mahimong usa lang ka seremoniya. Ang kanunay niyang leksyon mao “Pinaagi sa gugma mag-inalagaray kamo ang usa sa usa.” Gal. 5:13. Diha sa paghugas sa mga tiil sa mga tinon-an, si Kristo naghatag kamatuoran nga Siya mobuhat sa bisan unsang serbisyo, bisan unsa ka mapainubsanon, nga makapahimo kanila nga manununod uban Kaniya sa walay katapusang kadato sa bahandi sa langit. Ang Iyang mga tinon-an, sa paghimo sa samang tulomanon, nagsaad sa ilang kaugalingon sa samang paagi sa pag-alagad sa ilang kaigsuonan. Sa bisan kanus-a kini nga tulomanon gisaulog sa husto, ang mga anak sa Dios madala diha sa usa ka ba- laan nga relasyon, sa pagtabang ug pagpanalangin sa usag usa. Sila nagasaad nga ang kinabuhi ihatag ngadto sa dili hinakug nga pagministerio. Ug kini, dili lamang alang sa usag usa. Ang ilang uma sa pagbuhat sama ka lapad sa ilang Agalon. Ang kalibutan puno niadtong nagkinahanglan sa atong pag-alagad. Ang kabus, ang walay mahimo, ang walay alamag, anaa sa matag dapit. Kadtong mga makigkumunyon kauban kang Kristo sa taas nga lawak, manlakaw sa pag-alagad ingon sa Iyang gihimo.

Si Jesus, ang gialagaran sa tanan, mianhi aron mahimong ulipon sa tanan. Ug tungod kay Siya mi-alagad sa tanan, Siya usab paga-alagaron ug pasidunggan sa tanan. Ug kadtong moambit sa Iyang diosnong mga hiyas, ug makig-ambit kauban Kaniya sa kalipay sa mga kalag nga mangatubos, mosunod sa Iyang howaranan sa dili hinakug nga pag-alagad.

[943] Kining tanan nasabut diha sa mga pulong ni Jesus, “Usa ka panig-ingnan ang akong gihatag kaninyo, aron nga kamo usab kinahanglan magabuhat sama sa akong gibuhay kaninyo.” Mao kini ang katuyoan sa serbisyo nga Iyang gitukod. Ug Siya miingon, “Kon kamo mahibalo niining mga butanga,” kon kamo nasayud sa katuyoan sa Iyang mga leksyon, “dalayegon kamo kon kini inyong buhaton.”

“Sa Handumanan Nako”

“Ang Ginoong Jesus sa gabii sa pagbudhi kaniya mikuhag tinapay: ug sa nakapasalamat na siya, kini iyang gipikaspikas, ug miingon siya, Kini mao ang akong lawas nga gipikaspikas alang kaninyo: buhata ninyo kini sa paghandum kanako. Sa maong paagi usab, tapus sa panihapon, ang kopa gikuha niya, nga nagaingon, King kopa mao ang bag-ong pakigsaad diha sa akong dugo: buhata ninyo kini, sa matag-inom ninyo niini, sa paghandum kanako. Kay sa matag-kaon ninyo niining tinapay ug matag-inom ninyo niining kopa ginasangyaw ninyo ang kamatayon sa Ginoo hangtud sa. iyang paganhi.” 1 Cor. 11:23-26.

Si Kristo nagbarug sa punto sa kausaban taliwala sa duruha ka mga ekonomiya ug ilang duha ka dagku nga mga fiesta. Siya, ang walay mansa nga Kordero sa Dios, hapit na mopresentar sa Iyang kaugalingon ingon nga usa ka halad-alang-sa-sala, ug Siya motapus sa sistema sa mga landong ug seremoniya nga sulod sa upat ka libo ka tuig nagtudlo ngadto sa Iyang kamatayon. Samtang Siya mikaon sa Pasko kauban sa Iyang mga tinon-an, Siya nagtukod sa Iyang dapit sa serbisyo nga mahimong usa ka handumanan sa Iyang sakripisyo. Ang nasudnong fiesta sa mga Judeo molabay sa walay pagbalik. Ang serbisyo nga gitukod ni Kristo pagasaulogon sa Iyang mga sumosunod sa tanang kayutaan ug sa tanang katuigan. [944]

Ang Pasko gitukod ingon nga handumanan sa pagluwas sa Israel gikan sa kaulipnan sa Ehipto. Ang Dios nagmando nga, matag tuig, samtang ang mga anak mangutana sa kahulogan sa tulomanon, ang kasaysayan sublion. Sa ingon niana ang kahibulongang pagluwas kanunay himuong lab-as diha sa mga hunahuna sa tanan. Ang tulomanon sa Santa Sena gihatag sa pagsaulog sa dakung pagluwas nga nahimo ingon nga sangputanan sa kamatayon ni Kristo. Hangtud Siya moabut sa ikaduha sa gahum ug himaya, kini nga tulomanon saulogon. Mao kini ang paagi diin ang Iyang daku nga bulohaton alang kanato magpabilin nga lab-as sa atong mga hunahuna.

[945]

Sa panahon sa ilang pagkaluwas gikan sa Ehipto, ang mga anak sa Israel mikaon sa panihapon sa Pasko nga nanagtindog, uban sa mga hawak nga nabaksan, uban sa ilang mga sungkod sa ilang mga kamot, andam na alang sa pagpanaw. Ang paagi diin sila nagsaulog niini nga tulomanon miduyog sa ilang kahimtang; kay sila hapit nang abugon gikan sa yuta sa Ehipto, ug hapit na magsugod sa usa ka masakit ug malisud nga panaw sulod sa kamingawan. Apan sa panahon ni Kristo ang kondisyon sa mga butang nausab. Sila dili na karon abugon gikan sa langyaw nga nasud, apan mga pumopuyo sa ilang kaugalingong yuta. Kauyon sa pahulay nga gihatag kanila, ang katawhan nakig-ambit sa panihapon sa Pasko sa usa ka nagharag nga kahimtang. Mga sofa gibutang libut sa talad ug ang mga dinapit naghay-ad, nagpahulay diha sa walang bukton, ug gawas ang tuong kamot sa pagkaon. Niini nga kahimtang ang usa ka dinapit makapauraray sa iyang ulo ibabaw sa dughan sa usa nga nagalingkod sunod sa ibabaw niya. Ug ang mga tiil, nga anaa sa gawas sa sofa, mahugasan sa usa nga moagi gawas sa serkulo.

Si Kristo anaa pa sa talad diin ang panihapon sa Pasko gikatag. Ang tinapay nga walay lewadura gigamit sa panahon sa Pasko anaa sa Iyang atubangan. Ang bino sa Pasko, wala pa mo-aslom, anaa sa talad. Kini nga mga simbolo si Kristo naggamit aron pagrepresentar sa Iyang kaugalingon nga walay mansa nga sakripisyo. Walay nadaut pinaagi sa pagka-aslom, ang simbolo sa sala ug kamatayon, makapresentar sa “nating karnero nga walay buling o hugaw.” 1 Ped. 1:19.

“Ug samtang nangaon sila, si Jesus mikuha tinapay, ug sa nakapanalangin na siya niini, iyang gipikaspikas kini, ug kanila gihatag niya, nga nagaingon, Komuha kamo: kini mao ang akong lawas. Ug mikuha siya sa kopa, ug sa nakapasalamat siya, kini iyang gihatag kanila, ug siya miingon, Kini mao ang akong dugo sa pakigsaad, nga giula alang sa daghan. Sa pagkatinuod magaingon ako kaninyo, nga dili na ako moinom pagusab sa gikan sa bunga sa parras, hangtud niadtong adlaw nga magainom ako sa bag-o niini diha sa ginharian sa Dios.”

Si Judas nga magbubudhi presente sa serbisyo sa sakramento. Siya nakadawat gikan kang Jesus sa mga simbolo sa Iyang nadugmok nga lawas ug sa Iyang naula nga dugo. Siya nakabati sa mga pulong, “Buhata ninyo kini sa paghandum kanako.” Ug

nagalingkod didto sa presensia gayud sa Kordero sa Dios, ang magbubudhi naghukdong sa iyang kaugalingong mangitngit nga mga katuyoan, ug nagmahal sa iyang mangiub, mapanimaluson nga mga hunahuna.

Sa paghinugasay sa mga tiil, si Kristo nakahatag sa makapakabig nga kamatuoran nga Siya nakasabut sa kinaiya ni Judas. “Dili tanan kamo mga mahinlo” Juan 13:11), Siya miingon. Kining mga pulong nakakabig sa mini nga tinon-an nga si Kristo nakabasa sa iyang tinago nga katuyoan. Karon si Kristo misulti sa labi ka tataw. Samtang sila nanglingkod sa talad, Siya miingon, nagtanaw sa Iyang mga tinon-an, “Dili hinuon tanan kaninyo ang gipahinungdan ko niini. Ako nakaila sa mga tawo nga akong gipili; ngani kini mahitabo aron matuman ang kasulatan nga nagaingon, Gitindakan ako sa tikod sa tawo nga nagkaon kauban kanako.”

[946]

Bisan hangtud karon ang mga tinon-an wala magduda kang Judas. Apan sila nakakita nga si Kristo nagpakita nga nasamok. Usa ka kangiub mipaibabaw kanilang tanan, usa ka pasidaan nga nag-una sa makalilisang nga kalamnidad, ang kinaiya nga wala sila nakasabut. Samtang sila nangaon sa kahilum, si Jesus miingon, “Sa pagkatinuod, magaingon ako kaninyo, nga usa kaninyo magabudhi kanako.” Niini nga mga pulong ang kahibulong ug kalagut mihupot kanila. Sila dili makasabut unsaon sa usa kanila sa pagbudhi sa ilang diosnong Magtutudlo. Alang sa unsang hinungdan nga sila mobudhi Kaniya? Ug kang kinsa? Kansang kasingkasing ang mopahimugso sa mao nga piano? Sa seguro walay usa sa gikaloy-an nga napulog duha, nga nakabaton sa pribilihiyo labaw sa tanan sa pagpamati sa Iyang mga pagtulon-an, nga naka-ambit sa Iyang kahibulongang gugma, ug alang kang kinsa Siya nagpakita sa maong dakung pagtagad pinaagi sa pagdala kanila diha sa suod nga pakighimamat kauban sa Iyang kaugalingon!

Samtang sila nakaila sa katuyoan sa Iyang mga pulong, ug nakahinumdom kon unsa ka matuod ang Iyang mga pahayag, kahadlok ug walay pagsalig sa kaugalingon mihupot kanila. Sila misugod sa pagsusi sa ilang kaugalingong mga kasingkasing sa pagtan-aw kon may usa ka hunahuna batok sa ilang Agalon gibatnan didto. Uban sa labing masakit nga pagbati, ang matag usa nagbanusbanus pagpangutana, “Ginoo, ako ba?” Apan si Judas nagpakahilum. Si Juan sa dakung kalibug sa katapusan nangutana, “Ginoo, kinsa

[947]

man?” Ug si Jesus mitubag, “Ang nagatuslob sa iyang kamot sa panaksan uban kanako, siya mao ang magbudhi kanako. Ang anak sa tawo mopahawa sumala sa nahisulat mahitungod kaniya: apan alaut kadtong tawhana nga mao ang magabudhi sa Anak sa Tawo; maayo pa lang unta hinuon alang niadtong tawhana nga wala siya matawo.” Ang mga tinon-an nagsinusihay sa suod kaayo sa usag usa sa ilang mga nawong samtang sila nangutana, “Ako ba, Ginoo?” Ug karon ang kahilum ni Judas nagdani sa tanang mga mata ngadto kaniya. Taliwala sa kaguliyang sa mga pangutana ug mga panagway sa kahibulong, si Judas wala makadungog sa mga pulong ni Jesus ingon nga tubag sa pangutana ni Juan. Apan karon, aron sa pagkalagiw sa pakisusi sa mga tinon-an, siya nangutana maingon sa ilang gihimo, “Magtutudlo, ako ba?” Si Jesus sa solemni mitubag, “Ang giingon mo, mao.”

Sa kahibulong ug kaguliyang sa pagpadayag sa iyang katuyoan, si Judas mitindog sa pagdali aron pagbiya sa lawak. “Ug si Jesus miingon kaniya, ang imong pagabuhaton, buhata dayon sa madali. . . . Ug sa pagkadawat ni Judas sa pan, siya migula dihadhi: ug kadto gabii.” Gabii kadto sa magbubudhi samtang mitalikod siya gikan kang Kristo ngadto sa kangitngit sa gawas.

Hangtud kining lakanga nakuha, si Judas wala pa makalabay sa posibilidad sa paghinulsol. Apan sa pagtalikod sa presensia sa iyang Ginoo ug sa iyang isigkatinon-an, ang katapusang disisyon nahimo. Siya nakaagi sa utlanan nga linya.

[948] Kahibulongan ang pag-antus ni Jesus sa Iyang pagatiman niining gisulayan nga kalag. Walay butang nga arang mahimo sa pagluwas kang Judas nga gipasagdan. Human sa makaduha nga Siya nakigsabut sa pagbudhi sa iyang Ginoo, si Jesus sa gihapon naghatag kaniyag higayon sa paghinulsol. Pinaagi sa pagbasa sa tinago nga katuyoan sa kasingkasing sa magbubudhi, si Kristo mihatag kang Judas sa katapusan, makapakabig nga kamatuoran sa Iyang pagkadios. Kini alang sa mini nga tinon-an katapusan nga pagtawag sa paghinulsol. Walay pangalyupo nga mahimo sa diosnon-tawhanon nga kasingkasing ni Kristo nga gilabyan. Ang mga balud sa kaluoy, gipadpad sa matig-a nga garbo, mibalik sa usa ka labi pa ka kusog nga taub sa makapasakup nga gugma. Bisan tuod ug nahibulong ug nabalaka sa pagkahibalo-i sa iyang sala, si Judas nahimo lang nga

misamot pagkamayuguton. Gikan sa sakramento sa panihapon siya migula sa pagtapus sa iyang buhat sa pagbudhi.

Sa paghukom sa tunglo kang Judas, si Kristo usab adunay usa ka tuyo ngadto sa Iyang mga tinon-an. Sa ingon niana Iya silang gihatagan sa purongpurong sa kamatuoran sa Iyang pagka-Mesias. “Gipahibalo ko kaninyo karon sa dili pa kini mahitabo,” Siya miingon, “aron nga inigkahitabo na niini motuo kamo, nga AKO MAO.” Kon si Jesus nagpabilin pa nga naghilum sa sayag nga pagkawalay alamag kon unsay modangat Kaniya, ang mga tinon-an makahunahuna unta nga ilang Agalon walay diosnon nga panglantaw sa unahan, ug nakurat lang ug gibudhian ngadto sa mga kamot sa mga mamumuno nga katawhan. Usa ka tuig kanhi, si Jesus misulti sa mga tinon-an nga Siya nagpili sa napulog duha, ug nga ang usa kanila usa ka yawa. Karon ang Iyang mga pulong ngadto kang Judas, nagapakita nga ang iyang pagbudhi nahibaloan sa hingpit sa Agalon, mopalig-on sa pagtuo sa matuod nga mga sumosunod ni Kristo sa panahon sa pagpakaulaw Kaniya. Ug sa diha nga si Judas modangat sa iyang makalilisang nga katapusan, sila mahinumdum sa tunglo nga gihukom ni Jesus sa magbubudhi.

[949]

Ug ang Manluluwas aduna pay lain nga katuyoan. Wala Siya magpugong sa Iyang pagministerio kaniya nga Iyang nasayran nga usa ka magbubudhi. Ang mga tinonan wala makasabut sa Iyang mga pulong sa diha nga Siya miingon sa paghinugasay sa mga tiil, “Dili tanan kamo mga mahinlo,” ni sa talad Siya mipahayag, “Gitindakan ako sa tawo nga nagkaon uban kanako.” Juan 13:11, 18. Apan human niini, sa diha nga ang kahulogan gihimong tataw, aduna silay napamalandong ingon sa pailub ug kaluoy sa Dios ngadto sa labing dautan nga makasasala.

Bisan si Jesus nakaila kang Judas gikan sa sinugdan, Siya mi-hugas sa iyang mga tiil. Ug ang magbubudhi may pribilihiyo sa pagpakighiusa kauban kang Kristo sa pagpakig-ambit sa sakramento. Ang mainantuson nga Manluluwas mihatag sa tanang mga pagdani alang sa pagdawat Kaniya, sa paghinulsol, ug pagahinloan sa sala. Kini nga howaranan alang kanato. Kon kita maghunahuna nga ang usa anaa sa kasaypanan ug sala, dili kita mopahimulag sa atong kaugalingon gikan kaniya. Sa walay tamhangan nga pagbulag kita mobiya kaniya ingon nga tukbonon sa tentasyon, kon pag-abug kaniya ngadto sa panggubatan ni Satanas. Dili kini maoy paagi ni

Kristo. Tungod kay ang mga tinon-an mga masinalaypon ug sadan nga Siya nanghugas sa ilang mga tiil, ug ang tanan gawas sa usa sa napulog duha nadala sa paghinulsol.

[950] Ang howaranan ni Kristo nagadili sa dili pagpa-apil sa uban sa Santa Sena. Tinuod nga ang dayag nga sala dili magalakip sa sad-an. Kini ang Espiritu Santo sa tataw nagatudlo. 1 Cor. 5:11. Apan sa unahan niini walay usa nga mohukom. Ang Dios wala magbilin sa tawo sa pag-ingon kon kinsay mopresentar sa ilang mga kausap-lingon niini nga mga higayon. Kay kinsa may makabasa sa kasingkasing? Kinsay makaila sa kalainan taliwala sa mga trigo ug mga bunglayan? “Apan ipasusi sa matagusa ka tawo ang iyang kaugalingon, ug unya pakan-a siya sa tinapay, ug paimna siya sa kopa.” Kay “bisan kinsa nga magakaon ug magainom sa walay pagpakaila sa lawas sa Ginoo, nagakaon ug nagainom siya sa hukom sa silot alang sa iyang kaugalingon.” 1 Cor 11:28, 27, 29.

Sa diha nga ang mga tumotuo magakatigum aron sa pagsaulog sa mga tulomanon, motambong ang mga mensahiro nga dili makita sa tawhanong mga mata. Tingali adunay Judas diha sa pundok, ug kon mao, mga mensahiro gikan sa prinsipe sa kangitngit tua usab didto, kay sila moatiman sa tanan nga modumili nga pagamandoan sa Espiritu Santo. Ang langitnong mga manulonda motambong usab. Kining mga dili makita nga mga magduduaw motambong sa matag kahigayonan. Aduna tingali sa pundok mga tawo nga sa kasingkasing dili mga ulipon sa kamatuoran ug pagkabalaan, apan tingali buot sa pag-apil sa serbisyo. Sila dili gayud did-an. Dinhay mga saksi nga presente nga mitambong sa diha nga si Jesus mihugas sa mga tiil sa mga tinon-an ug kang Judas. Labaw pa sa tawhanong mga mata ang mitan-aw sa talan-awon.

[951] Si Kristo pinaagi sa Espiritu Santo atua didto aron sa pagtimaan sa Iyang kaugalingong tulomanon. Siya atua didto aron sa pagkabig ug paghumok sa kasingkasing. Walay usa ka tinan-awan, ni usa ka hunahuna sa paghinulsol nga maka-ikyas sa Iyang pag-atiman. Alang sa mahinulsulon, madugmok nga kasingkasing Siya naga-paabut. Ang tanang mga butang andam alang sa pagdawat niana nga kalag. Siya nga nanghugas sa mga tiil ni Judas, nangandoy sa paghugas sa matag kasingkasing gikan sa dagta sa sala.

Walay usa nga dili motambong gikan sa Komunyong tungod kay dunay uban nga dili takus nga mitambong. Ang matag tinon-an

gitawag nga mo-apil sa katilingban, ug sa ingon niana magasaksi nga siya midawat kang Kristo ingon nga usa ka personal nga Manlu-luwas. Anhi niini, sa Iyang kaugalingong mga pagpakigtagbo, nga si Kristo makighibalag sa Iyang katawhan, ug magapaligon kanila pinaagi sa Iyang presensia. Mga kasingkasing ug mga kamot nga dili takus tingali maoy modumala sa tulomanon, apan bisan pa si Kristo atua didto aron sa pag-alagad sa Iyang mga anak. Ang tanan nga moduol uban sa ilang pagtuo nga napahiluna diha Kaniya ma-panalanginan pag-ayo. Ang tanan nga magpasagad niini nga mga panahon sa diosnong pribilihiyo mo-antus sa kawalad-on. Kanila ikaingon sa husto, “Dili tanan kamo mga hinlo.”

Sa pagpakig-ambit kauban sa mga tinon-an sa tinapay ug bino, si Kristo nagsaad sa Iyang kaugalingon ngadto kanila ingon nga ilang Manunubos. Iyang gitugyan kanila ang bag-ong pakigsaad, diin pinaagi niini ang tanan nga modawat Kaniya mahimong mga anak sa Dios ug masigkamanununod kauban kang Kristo. Pinaagi niini nga pakigsaad ang matag panalangin nga ikahatag sa langit alang niini nga kinabuhi ug sa kinabuhi nga umalabut, maila. Kini nga pakigsaad pagaligoon pinaagi sa dugo ni Kristo. Ug ang pagdumala sa sakramento maoy pagpabilin diha sa mga tinon-an sa walay kinu-toban nga sakripisyo nga gihimo alang sa matag usa kanila ingon nga bahin sa dakung tibuok sa nahulog nga katawhan.

Apan ang Santa Sena dili usa ka panahon sa pagkasubo. Dili kini maoy iyang katuyoan. Samtang ang mga tinon-an sa Ginoo nanagkatigum libut sa Iyang talad, dili sila mohinumdum ug mohilak sa ilang mga kakulangon. Dili sila maghisgut sa ilang nangagi nga kasinatian tinu- hoanon, bisan kon kadto nga kaagi makapatuboy kon makapahiubos. Sila dili mohinumdum sa mga kasungian taliwala nila ug sa kaigsuonan. Ang serbisyo sa pagandam naglakip na niini. Ang pagsusi sa kaugalingon, ang pagsugid sa sala, ang pagpasig-uli sa mga kabingkilan, natapus na. Karon mosugat na sila kang Kristo. Dili sila mobarug sa landong sa krus, apan diha sa iyang makaluwas nga kahayag. Sila mobukas sa ilang kalag sa sulaw nga mga silaw sa Adlaw sa Katarungan. Uban sa kasingkasing nga nahinloan pinaagi sa bililhong dugo ni Kristo, sa hupong nga pag-ila sa Iyang presensia, bisan tuod dili makita, sila mopatalinghug sa Iyang mga pulong, “Kaninyo gibilin ko ang kalinaw; kaninyo ihatag

[952]

ko ang akong kalinaw; hatagan ko kami dili sama sa hinatagan sa kalibutan.” Juan 14:27.

Ang atong Ginoo nagaingon, Ilalum sa konbeksyon sa sala, hinumdumi nga Ako nagpakamatay alang kanimo. Kon lupigon ug lutoson ug sakiton tungod Kanako ug sa maayong balita, hinumdumi ang Akong gugma, hilabihan ka daku nga tungod kanimo Akong gihatag ang Akong kinabuhi. Sa diha nga ang inyong mga katungdanan mopakita nga pait ug lisud, ug ang inyong mga lulan hilabihan ka bug-at nga pas-anon, hinumdumi nga tungod kanimo Akong gi-antus ang krus, gisikway ang kaulaw. Sa diha nga ang imong kasingkasing mokupos gikan sa makasulay nga kalisud, hinumdumi nga ang imong Manunubos buhi sa paghimog pagpataliwala alang kanimo.

[953] Ang Santa Sena nagatudlo ngadto sa ikaduhang paganhi ni Kristo. Mao kini nga paglaum ang gituyo nga magpabilin nga klaro sa mga hunahuna sa mga tinon-an. Sa bisan unsang panahon sila managkatigum sa pagsaulog sa Iyang kamatayon, sila nahinumdom “Ug gikuha niya ang kopa, ug sa nakapasalamat siya, kanila gihatag kini, nga nagaingon, Uminom kamo niini, kamong tanan; kay kini mao ang akong dugo sa pakigsaad, nga igaula alang sa daghan sa kapasayloan sa mga sala. Ug sultihan ko kamo, nga ako dili na moinom pag-usab niining gikan sa bunga sa parras hangtud niadtong adlaw nga magainom ako sa bag-o niini uban kaninyo diha sa ginharian sa akong Amahan.” Sa ilang kagul-anan sila nakakaplag paghupay diha sa paglaum sa pagbalik sa ilang Ginoo. Dili ikasulti ang bililhon kanila mao ang hunahuna, “Kay sa matag-kaon ninyo niining tinapay ug matag-inom ninyo niining kopa, ginasangyaw ninyo ang kamatayon sa Ginoo hangtud sa iyang pag-anhi.” 1 Cor. 11:26.

Kini ang mga butang nga dili nato kalimtan. Ang gugma ni Jesus, uban sa iyang nagalugos nga gahum, kinahanglan magpabiling lab-as sa atong panumduman. Si Kristo nagtukod niini nga serbisyo aron Siya makasulti sa atong mga igbalati sa gugma sa Dios nga gipahayag alang kanato. Walay panaghiusa taliwala sa atong mga kalag ug sa Dios gawas pinaagi kang Kristo. Ang panaghiusa ug gugma taliwala sa manag-igsuon kinahanglan palig-onon ug himuon nga walay katapusan pinaagi sa gugma ni Jesus. Ug walay bisan unsang butang nga minos pa kay sa kamatayon ni Kristo ang maka-

pahimo sa Iyang gugma nga masangputanon alang kanato. Tungod lamang sa Iyang kamatayon nga kita makapaabut uban sa kalipay sa Iyang ikaduhang pag-anhi. Ang Iyang sakripisyo maoy sentro sa atong paglaum. Ibabaw niini atong ipahiluna ang atong pagtuo.

Ang mga tulomanon nga nagatudlo ngadto sa kaulawan ug pag-antus sa atong Ginoo ginaisip sa hilabihan ingon nga forma. Sila gitukod alang sa usa ka katuyoan. Ang atong mga igbalati kinahanglan buhi-on aron makahupot sa tinago sa pagkadiosnon. Maoy usa ka pribi- lihiyo sa tanan sa pagsabut, labaw pa kay sa atong nahimo, sa makapanas sa sala nga mga pag-antus ni Kristo. “Maingon nga ang halas giisa ni Moises didto sa kamingawan,” sa maong paagi ang Anak sa Tawo pagabayawon, “aron ang tanan nga mosalig kaniya makabaton sa kinabuhing dayon.” Juan 3:14, 15. Sa krus sa Kalbaryo, nagapas-an sa himalasyon nga Manluluwas, kita kinahanglan motutok. Ang atong walay katapusan nga mga intiris nagkinahanglan nga kita mopakita sa atong pagtuo diha kang Kristo.

[954]

[955]

Ang atong Ginoo nakaingon, “Gawas kon mokaon kamo sa unod sa Anak sa Tawo, ug moinom sa iyang dugo, wala kamoy kinabuhi diha kaninyo. . . . Kay ang akong unod tinuod nga kalan-on ug ang akong dugo tinuod nga ilimnon.” Juan 6:53-55. Kini matuod sa atong lawasnong kinaiya. Ngadto sa kamatayon ni Kristo kita nautangan bisan pa kining yutan-ong kinabuhi. Ang tinapay nga atong gikaon mao ang pagpalit sa iyang nadugmok nga lawas. Ang tubig nga atong giinom gipalit pinaagi sa Iyang giula nga dugo. Walay usa, balaan kon makasasala, nga mokaon sa iyang inadlaw-adlaw nga kalan-on, gawas nga siya gipakaon sa lawas ug dugo ni Kristo. Ang krus sa Kalbaryo gitimbri sa matag pidasong pan. Kini gipakita sa matag tuburan. Kining tanan si Kristo nagtudlo diha sa pagtudlo sa mga simbolo sa Iyang daku nga sakripisyo. Ang kahayag nga nagasidlak gikan sa serbisyo sa Komunyon sa taas nga lawak nakapahimo nga balaan ang mga tagana sa atong matag adlaw nga kinabuhi. Ang talad kan-anan sa familia mahimong talad sa Ginoo, ug ang matag pagkaon usa ka sakramento.

Ug daw unsa ka tinuod ang mga pulong ni Kristo sa atong espirituhanong kinaiya. Siya mipahayag, “Siya nga mokaon sa akong unod ug moinom sa akong dugo may

Siya nga nagatan-aw sa dili hitupngang gugma sa Manluluwas mapatuboy sa hunahuna, maputli sa kasingkasing, mausab sa ki-

[956] naiya. kinabuhi nga dayon.” Pinaagi sa pagdawat sa kinabuhi nga gibobo kanato sa Kalbaryo sa krus, nga kita makakinabuhi sa kinabuhi sa pagkabalaan. Ug kini nga kinabuhi atong madawat pinaagi sa pagdawat sa Iyang pulong, pinaagi sa paghimo niadtong mga butang nga Iyang gisugo. Sa ingon niana kita mahimong usa kauban Niya. “Siya nga mokaon sa akong unod,” Siya nagaingon, “ug moinom sa akong dugo, magapuyo sa sulod nako, ug ako sa sulod niya. Maingon nga ang buhing Amahan nagpadala kanako, ug ako nabuhi tungod sa Amahan, maingon usab niana, siya nga mokaon kanako mabuhi tungod kanako.” Juan 6:54, 56, 57. Sa balaan nga Komunyong kini nga teksto sa usa ka pinasahi nga kahulogan ikadapat. Samtang ang pagtuo nagapamalandong sa dakung sakripisyo sa atong Ginoo, ang kalag mohilis sa espirituhanong kinabuhi ni Kristo. Kana nga kalag modawat sa espirituhanong kusog gikan sa matag Komunyong. Ang serbisyo mahimong buhing sumpay diin ang tumotuo mahigot kauban kang Kristo, ug sa ingon niana mahigot ngadto sa Amahan. Diha sa usa ka pinasahi nga kahulogan kini magahimo sa sumpay taliwala sa nanagsalig nga mga tawo ug sa Dios.

Samtang kita magadawat sa tinapay ug bino nga nagasimbolo sa nadugmok nga lawas ug na-ula nga dugo ni Kristo, kita sa paghanduraw nakigduyog sa talan-awon sa komunyong sa taas nga lawak. Daw kita miagi sulod sa tanaman nga gibalaan pinaagi sa pag-antus Niya nga mipas-an sa mga sala sa kalibutan. Kita magasaksi sa pakigbisug diin pinaagi niini ang atong pagpasig-uli kauban sa Dios nabatnan. Si Kristo gibutang nga linansang taliwala nato.

[957] Nagatutok sa gilansang nga Manunubos, kita sa hupong makasabut sa gidak-on ug kahulogan sa sakripisyo nga gihimo sa Halangdon sa langit. Ang piano sa kaluwasan gipahimaya sa atubangan nato, ug ang hunahuna mahitungod sa Kalbaryo magapukaw sa buhi ug balaan nga mga pagbati diha sa atong mga kasingkasing. Pagdayeg sa Dios ug sa Kordero ma-anha sa atong mga kasingkasing ug sa atong mga ngabil; kay ang garbo ug pagsimba sa kaugalingon dili mabuhi diha sa kalag nga nagpabiling lab-as sa panumduman ang mga talan-awon sa Kalbaryo.

Siya nga nagatan-aw sa dili hitupngang gugma sa Manluluwas mapatuboy sa hunahuna, maputli sa kasingkasing, mausab sa kinaiya. Siya mogula ingon nga usa ka kahayag sa kalibutan, sa pagpakita sa usa ka bahin kining tinago nga gugma. Sa nagalabi ang

atong pagpamalandong sa krus ni Kristo, magalabi ka hupong ang atong pagsagup sa sinultihan sa apostol sa diha nga siya miingon, “Apan pahalayo kanako ang pagpasigarbo gawas sa krus sa atong Ginoong Jesu-Cristo, nga pinaagi niini, bahin sa kalibutan, ako gikalansang na sa krus; ug bahin kanako ang kalibutan gikalansang na sa krus.” Gal. 6:14.

[958]

[959]

“Kinahanglan Dili Magkaguol ang Inyong Kasingkasing”

Nagtan-aw sa Iyang mga tinon-an uban sa diosnong gugma ug uban sa malolotong simpatiya, si Kristo miingon, “Karon gipasidunggan na ang Anak sa Tawo ug diha kaniya gikapasidunggan ang Dios.” Si Judas mibiya na sa taas nga lawak, ug si Kristo naginusara kauban sa napulog usa. Siya hapit na mosulti sa Iyang nagakaduol nga pagbulag gikan kanila; apan sa wala pa buhata kini Siya mitudlo sa dakung tuyo sa Iyang bulohaton. Mao kini ang Iya kanunay nga gibutang sa ilang atubangan. Maoy Iyang kalipay nga ang tanan Niyang pagpaubos ug pag-antus makapahimaya sa ngalan sa Amahan. Niini Iyang gitumong ang mga hunahuna pag-una sa Iyang mga tinon-an.

Unya misulti kanila pinaagi sa mahigugmaong mga pulong, “Mga anak,” Siya miingon, “ako ania uban pa kaninyo sulod sa hamubong panahon. Kamo mangita kanako; ug sama sa akong pag-ingon sa mga Judeo, ako moingon usab kaninyo karon, Asa ako padulong niini dili kamo makaadto.”

Ang mga tinon-an dili makaglipay sa diha ilang nabati kini. Ang kahadlok miabut kanila. Sila midotdot libut sa Manluluwas. Ang ilang Agalon ug Ginoo, ang

[960] Samtang ang mga tinon-an naglingkod sa lamesa sa Komunyong, si Jesus miingon sa pagpalipay, “Kinahanglan dili magkaguol ang inyong kasingkasing. . . .Moadto ako aron sa pag andam ug luna alang kaninyo.” ilang hinigugma nga Magtutudlo ug Higala, Siya mahal kanila kay sa kinabuhi. Ngadto Kaniya sila nagpaabut sa tabang sa tanang kalisdanan, paghupay sa ilang mga kasub-anan ug mga pagkabalo. Karon Siya motalikod kanila, usa ka mingaw, nagasalig nga pundok. Mangiub ang mga paghukdong nga mipuno sa ilang mga kasingkasing.

Apan ang mga pulong sa Manluluwas kanila puno sa paglaum. Siya nasayud nga sila atakihon sa kaaway, ug nga ang kalalangan ni Satanas labing malampuson batok niadtong mga tawo kansang

mga kalisdanan nagpi-ot kanila. Busa Siya mitudlo kanila gikan sa “mga butang nga makita,” ngadto sa “mga butang nga dili makita.” 2 Cor. 4:18. Gikan sa pagkadiestierong yutan-on Siya mipaliso sa ilang mga hunahuna ngadto sa langitnong puloy-anan.

“Kinahanglan dili magkaguol ang inyong kasingkasing,” Siya miingon. “Sumalig kamo sa Dios, ug sumalig usab kamo kanako. Sa balay sa akong Amahan anaay daghang puloy-anan; kon dili pa, moingon ba unta ako kaninyo nga moadto ako aron sa pag-andam ug luna alang kaninyo? Ug sa mahiadto na ako ug makaandam na akog luna alang kaninyo, moanhi ako pag-usab, ug pagadawat ko kamo nganhi uban kanako; aron nga diin gani ako, atua usab kamo. Ug kamo nakatultol na sa dalan sa akong pagaadtoan.” Tungod kaninyo Ako mianhi sa kalibutan. Ako nagabuhat alang kaninyo. Kon Ako makaadto na, Ako sa gihapon magabuhat nga mainiton alang kaninyo. Ako mianhi sa kalibutan aron sa pagpadayag sa Akong kaugalingon kaninyo, aron kamo makatuo. Ako moadto sa Amahan aron sa pagpakigalayon kauban Niya alang kaninyo. Ang katuyoan sa pagpahawa ni Kristo kaatbang sa ilang gikahadlokan. Wala kini magakahulogan sa usa ka katapusan nga panagbu- lag. Siya moadto sa pag-andam sa usa ka luna alang kanila, aron Siya makabalik pag-usab, ug makadawat kanila sa Iyang kaugalingon. Samtang Siya nagatukod mga balay alang kanila, sila magatukod sa mga kinaiya nga sumala sa diosnong dagway.

[961]

Sa gihapon ang mga tinon-an nangalibug. Si Tomas, kanunay gisamok sa mga pagduhaduha, miingon, “Ginoo, wala kami mahibalo kon asa ikaw paingon; busa unsaon namo sa pagkatultol sa dalan? Si Jesus miingon kaniya, Ako mao ang dalan, ug ang kamatuoran, ug ang kinabuhi; walay bisan kinsa nga makaadto sa Amahan, gawas kon pinaagi kanako. Kon nakaila pa kamo kanako, makaila usab kamo sa akong Amahan: sukad karon nakaila na kamo kaniya ug nakakita na kaniya.”

Walay daghang mga dalan paingon sa langit. Ang matag usa dili makapili sa iyang kaugalingong dalan. Si Kristo miingon, “Ako mao ang dalan: . . . walay bisan kinsa nga makaadto sa Amahan gawas kon pinaagi kanako.” Sukad ang unang ebanghelio gikawali, nga sa didto sa Eden gipahayag ang kaliwat sa babaye mosamad sa ulo sa bitin, si Kristo gikatuboy ingon nga dalan, kamatuoran, ug ang kinabuhi. Siya mao ang dalan sa diha nga si Adan nagkinabuhi, sa

diha nga si Abel mipresentar sa Dios sa dugo sa gipatay nga kordero, nagrepresentar sa dugo sa Manunubos. Si Kristo mao ang dalan diin ang mga patriarka ug mga manalagna nangaluwas. Siya mao ang dalan diin pinaagi Kaniya lamang kita makaduol sa Dios.

[962] “Kon nakaila pa kamo kanako,” si Kristo miingon, “makaila usab unta kamo sa akong Amahan; sukad karon nakaila na kamo kaniya ug nakakita na kaniya.” Apan wala pa gihapon ang mga tinonan makasabut.” Ginoo, ipakita kanamo ang Amahan,” misinggit si Felipe, “ug igo na kana kanamo.”

Nahibulong sa iyang kabogo sa pagsabut, si Kristo nangutana uban sa nasakit nga pagkatingala, “Kadugay ko nang pakig-uban kaninyo, ug wala ka pa diay makaila kanako, Felipe?” Posibli ba nga ikaw dili makakita sa Amahan diha sa mga buhat nga Iyang gihimo pinaagi kanako? Wala ba ikaw motuo nga Ako mianhi sa pagpamatuod sa Amahan? “Naunsa bang miingon man ikaw, Ipakita kanamo ang Amahan?” “Ang nakakita kanako nakakita sa Amahan.” Si Kristo wala mohunong pagkadios sa diha nga Siya nahimong tawo. Bisan tuod Siya nagpaubos sa Iyang kaugalingon sa katawhan, ang Pagkadios Iya sa gihapon. Si Kristo lamang ang makarepresentar sa Amahan sa katawhan, ug kini nga representasyon ang mga tinon-an may pribilihiyo sa pagtan-aw kapin sa tulo ka mga tuig.

“Toohi ako ninyo nga ako anaa sa Amahan ug nga ang Amahan ania kanako; o, kon dili man, toohi ako ninyo tungod sa maong mga buhat.” Ang ilang pagtuo sa seguro makapahiluna diha sa kamatuoran nga gikahatag ni Kristo sa Iyang mga buhat, mga buhat nga walay tawo, sa iyang kaugalingon, nga nakahimo, kon arang makahimo. Ang buhat ni Kristo nagmatuod sa Iyang pagkadios. Pinaagi Kaniya ang Amahan gikapadayag.

Kon ang mga tinon-an mituo niining hinungdanon nga kadugtongan taliwala sa Amahan ug sa Anak, ang ilang pagtuo dili mobiya kanila sa ilang pagkakita sa pagantus ug kamatayon ni Kristo aron sa pagluwas sa usa ka nagakawala nga kalibutan. Si Kristo naninguha sa pagtaral kanila gikan sa ubos nga kahimtang sa ilang pagtuo ngadto sa kasinatian nga ilang madawat kon sila sa matuod makaila kon unsa Siya, — ang Dios sa unod sa tawo. Siya nangandoy nga sila makakita nga ang ilang pagtuo kinahanglan mohatud ngadto sa Dios, ug mapundo didto. Daw unsa ka mainiton ug ka mayugu-

ton ang atong maloloy-ong Manluluwas naninguha sa pag-andam sa mga tinon-an alang sa bagyo sa tentasyon nga sa dili madugay mohapak kanila. Buot Niya sila nga matago kauban Niya diha sa Dios.

[963]

Samtang si Kristo namulong niini nga mga pulong, ang himaya sa Dios nagsidlak sa Iyang nawong, ug ang tanan nga presente nakabati sa usa ka balaan nga pagtahud samtang sila namati uban sa nalamat nga atensyon ngadto sa Iyang mga pulong. Ang ilang mga kasingkasing sa disidido nadani ngadto Kaniya; ug samtang nadani sila ngadto kang Kristo diha sa labi pa ka dakung gugma, sila nadani sa usag usa. Sila nagbati nga ang langit duol kaayo, ug nga ang mga pulong nga ilang gipamatian usa ka mensahi alang kanila gikan sa ilang langitnong Amahan.

“Sa pagkatinuod, sa pagkatinuod, ako mag-ingon kaninyo,” si Kristo nagkanayon, “Ang mosalig kanako magahimo usab sa mga buhat nga akong ginabuhat. Ang Manluluwas sa lalum naghinam pag-ayo alang sa Iyang mga tinon-an sa pagsabut sa unsang katuyoan ang Iyang pagkadios nahiusa sa tawhanon. Siya mianhi sa kalibutan aron sa pagpasundayag sa himaya sa Dios, aron ang tawo mapatuboy pinaagi sa iyang makapauli nga gahum. Ang Dios gipakita diha kaniya aron Siya ikapakita kanila. Si Jesus wala magapakita sa mga hiyas, ug wala maghimog mga gahum nga ang mga tawo dili makabaton pinaagi sa pagtuo diha Kaniya. Ang Iyang hingpit nga pagkatawo mao kanang mabatnan sa tanan Niyang mga sumosunod, kon sila magpasakup sa Dios sama Kaniya.

“Ug labi pa gani ka dagkung mga buhat kay niini ang iyang pagabuhaton; kay moadto man ako sa Amahan.” Pinaagi niini si Kristo wala magpasabut nga ang mga buhat sa mga tinon-an mahimong usa ka labi pa ka dungganon sa kinaiya kay sa Iya, apan nga kini mahimong labi pa ka lapad ang mahimo. Wala lamang Siya magahisgut mahitungod sa pagbuhat sa mga milagro, apan sa tanan nga magakahitabo ilalum sa pagbuhat sa Espiritu Santo.

[964]

Human sa pagkayab sa Ginoo, ang mga tinon-an nakatuman sa katumanan sa Iyang saad. Ang mga talan-awon sa paglansang, pagkabanhaw, ug pagkayab ni Kristo maoy mga buhing tinuod alang kanila. Sila nakakita nga ang mga tagna sa letra por letra nangatuman. Sila nagsusi sa mga Kasulatan, ug midawat sa ilang pagtulonan uban sa usa ka pagtuo ug pasalig nga wala nila mahibalo-i ka-

niadto. Sila nasayud nga ang diosnong Magtutudlo mao ang tanan nga Iyang gi-angkon. Samtang ilang gisulti ang ilang kasinatian, ug gituboy ang gugma sa Dios, ang mga kasingkasing sa mga tawo natunaw ug nadaug ug panon sa katawhan mituo kang Jesus.

Ang saad sa Manluluwas sa Iyang mga tinon-an maoy usa ka saad ngadto sa Iyang iglesia sa katapusan sa panahon. Ang Dios wala magatuyo nga ang Iyang kahibulongan nga piano sa pagtubos sa mga tawo makabaton lang sa dili kaayo importante nga mga sangputanan. Ang tanan nga manggula sa pagbuhay, nga dili magasalig kon unsa ang ilang mahimo sa ilang kaugalingon, apan kon unsa ang mahimo sa Dios alang kanila ug pinaagi kanila, sa seguro makabaton sa hupong nga katumanan sa Iyang saad. “Labi pa gani ka dagkung buhat kay niini ang iyang pagabuhaton,” Siya nagpahayag; “kay ako moadto sa Amahan.”

[965] Kutob dinhi ang mga tinon-an wala masinati pa sa walay kinutuban nga tinubdan ug gahum sa Manluluwas. Siya miingon kanila, “Sukad wala pa kamoy napangayo pinaagi sa akong ngalan.” Juan 16:24. Siya misaysay nga ang tinago sa ilang kalampusan diha sa pagpangayo alang sa kusog ug gracia pinaagi sa Iyang ngalan. Siya presente sa atubangan sa Amahan aron paghimo sa mga hangyo alang kanila. Ang pag-ampo sa mapainubsanon nga maghangyo Siya magapresentar ingon nga Iyang kaugalingon handum alang niana nga kalag. Ang matag salingtuod nga pag-ampo mabati sa langit. Dili tingali maayong pagkalitok ang mga pulong; apan kon ang kasingkasing duyog niini, kini mosaka ngadto sa sangtuario diin si Jesus nagaalagad, ug Siya mopresentar niini ngadto sa Amahan sa walay salikwaot, nagkonokono nga pulong, matahum ug humot uban sa insenso sa Iyang kaugalingon kahingpitan.

Ang dalan sa pagkasalingtuod ug integridad dili usa ka dalan nga gawas sa mga pagbabag, apan sa matag kalisud kita makakita sa usa ka pagtawag sa pag-ampo. Walay usa nga buhi nga dunay gahum nga wala niya kini madawat gikan sa Dios, ug ang tinubdan diin kini magagikan nabuksan sa labing huyang nga tawo. “Bisan unsay inyong pangayoon pinaagi sa akong ngalan,” miingon si Jesus, “pagabuhaton ko kini, aron ang Amahan kapasidunggan diha sa Anak. Kon pinaagi sa akong ngalan mangayo kamog bisan unsa, kini akong pagabuhaton.”

“Pinaagi sa akong ngalan,” si Kristo nagsugo sa Iyang mga tinon-an sa pag-ampo. Pinaagi sa ngalan ni Kristo ang Iyang mga sumosunod mobarug atubangan sa Dios. Pinaagi sa bili sa sakripisyo nga gihimo alang kanila, sila may bili sa atubangan sa Dios. Tungod sa inisip nga pagkamatarung ni Kristo sila giisip nga bililhon. Tungod kang Kristo ang Ginoo magapasaylo niadtong mga nangahadlok Kaniya. Siya dili makakita diha kanila sa kahugawan sa makasasala. Siya nakaila diha kanila sa pagkasama sa Iyang Anak, diin sila nagatuo.

[966]

Ang Ginoo mabalo kon ang Iyang katawhan magabutang sa ubos nga pag-ila sa ilang mga kaugalingon. Siya nagahandum sa Iyang mga pinili nga panulondon sa pagbili sa ilang mga kaugalingon sumala sa bili nga Iyang gibutang kanila. Ang Dios gusto kanila, kay kon dili pa wala unta Niya ipadala ang Iyang Anak sa usa ka mahalong nga sugo sa pagtubos kanila. Siya adunay kagamitan kanila, ug Siya mahimuot pag-ayo sa diha nga sila magahimo sa labing taas nga mga pagkinahanglan Kaniya, aron sila makahimaya sa Iyang ngalan. Sila makapaabut sa dagku nga mga butang kon sila adunay pagtuo sa Iyang mga saad.

Apan sa pag-ampo pinaagi sa ngalan ni Kristo nagkahulogan ug daku. Nagpasabut kini nga kita modawat sa Iyang kinaiya, mopakita sa Iyang espiritu, ug mobuhat sa Iyang mga bulohaton. Ang saad sa Manluluwas gihatag ilalum sa kondisyon. “Kon kamo nahigugma kanako,” Siya miingon, “bantaye ang akong mga sugo.” Siya magaluwas sa mga tawo, dili diha sa sala, apan gikan sa sala; ug kadtong nahigugma Kaniya magapakita sa ilang gugma pinaagi sa pagkamatimumanon.

Ang tanan nga matuod nga pagkamasinugtanon gikan sa kasingkasing. Kini buhat sa kasingkasing alang kang Kristo. Ug kon kita mouyon, Siya makigkuyog kanato sa atong mga hunahuna ug mga katuyoan, sa paghiusa sa atong mga kasingkasing ug mga hunahuna diha sa pag-uyon sa Iyang kabubut-on, aron sa pagsugot Kaniya kita lamang nagahimo sa atong kaugalingong mga igbalati. Ang kabubut-on mafino ug mabalaan, makakita sa taas nga kahimuot sa pagbuhat sa Iyang serbisyo. Kon kita makahibalo sa Dios ingon nga atong pribilihiyo sa pagkahibalo Kaniya, ang atong kinabuhi mahimong usa ka kinabuhi sa makanunayong pagtuman. Pinaagi sa pag-ila sa kinaiya ni Kristo, pinaagi sa pag-

[967]

Dios, ang sala mahimong dulumtanan kanato.

Maingon si Kristo nagkinabuhi sa balaod sa katawhan busa kita makahimo kon kita mogunit sa Kusgan alang sa kusog. Apan dili kita mobutang sa kapangakuhan sa atong katungdanan ngadto sa uban, ug magpaabut kanila sa pagsulti kanato kon unsay atong buhaton. Dili kita makasalig alang sa tambag gikan sa katawhan. Ang Ginoo magtudlo kanato sa atong katungdanan sama ka andam sa Iyang pagtudlo sa uban. Kon kita moduol Kaniya sa pagtuo, Siya mosulti sa Iyang mga tinago kanato personal. Ang atong mga kasingkasing masubsub modilaab sa sulod nato samtang ang Usa moduol aron sa pagpakigkomunyon kauban nato sama sa Iyang paghimo kauban kang Enok. Kadtong modisidir sa dili pagbuhat sa bisan unsang butang sa bisan unsang linya nga dili makapahimuot sa Dios, mahibalo, human ipresentar ang ilang kaso sa atubangan Niya, sa sibo gayud nga paagi nga pagasundon. Ug sila dili lamang makadawat sa kaalam, apan lakip ang kusog. Gahum alang sa pagtuman, alang sa pag-alagad, ihatag kanila, sumala sa gisaad ni Kristo. Bisan unsa nga gikahatag kang Kristo, — ang “tanang mga butang” sa paghiman sa kinahanglan sa nangahulog nga katawhan,—gikahatag Kaniya ingon nga ulo ug representante sa katawhan. Ug “gikan kaniya magadawat kita sa bisan unsa nga atong pangayoon, kay kita nagabantay man sa iyang mga sugo, ug nagabuhay sa makapahimuot kaniya.” 1 Juan 3:22.

[968]

Sa wala pa maghalad sa Iyang kaugalingon ingon nga biktima sa sakripisyo, si Kristo nangita alang sa labing hinungdanon ug hingpit nga gasa nga ikahatag sa Iyang mga sumosunod, usa ka gasa nga modala sulod sa ilang pagkab-ut ang walay kinutoban nga mga tinubdan sa grasia. “Ako mangamuyo sa Amahan,” Siya miingon, “ug kamo iyang pagahatagan ug laing Manlalaban nga magapakig-uban kaninyo hangtud sa kahangturan; nga mao ang Espiritu sa kamatuoran; kang kinsa ang kalibutan dili makadawat tungod kay ang kalibutan dili man makakita kaniya ni makaila kaniya. Apan kamo nakaila na kaniya; kay siya nagapuyo man uban kaninyo, ug maanha siya sa sulod ninyo. Dili ko kamo pagabiyaan nga daw mga ilo: ako mobalik ra kaninyo.” Juan 14:16-18.

Sa wala pa kini ang Espiritu diha na sa kalibutan; gikan pa gayud sa sinugdan sa buhat sa pagtubos Siya nagpalihok na sa mga kasingkasing sa mga tawo. Apan samtang si Kristo dinhi sa yuta,

ang mga tinon-an wala magahandum sa lain nga katabang. Wala hangtud nga ang Iyang presensia nawala kanila usa pa sila mibati sa kinahanglan sa Espiritu, ug unya Siya moanhi.

Ang Espiritu Santo maoy representante ni Kristo, apan walay personalidad sa tawo, ug independienti niini. Nagkapuliki sa katawhan, si Kristo dili makaadto sa tanang dapit sa dungan personal. Busa alang kini sa ilang intiris nga Siya moadto sa Amahan, ug mopadala sa Espiritu aron mahimo Niyang salili sa yuta. Walay usa nga makabaton sa bintaha tungod sa Iyang nahimutangan, kon sa iyang personal nga pakighimamat kauban kang Kristo. Pinaagi sa Espiritu ang Manluluwas maduol sa tanan. Niini nga hunahuna Siya mahimong duol kaayo kanila kay sa wala pa Siya mokayab sa kahitas-an.

“Ang nahigugma kanako pagahigugmaon sa akong Amahan, ug ako mahigugma kaniya ug magapadayag sa akong kaugalingon ngadto kaniya.” Si Jesus nakabasa sa umalabut sa Iyang mga tinon-an. Iyang nakita ang usa nga gidala sa ihawan, ang usa sa krus, ang usa idiestiro taliwala sa awaaw nga mga kabatoan sa dagat, ang uban ngadto sa paglutos ug kamatayon. Siya nagpadasig ka- nila uban sa saad nga sa matag pagsulay Siya uban kanila. Kana nga saad wala mawad-i sa iyang gahum. Ang Ginoo nasayud mahitungod sa tanan Niyang mga matinumanon nga mga ulipon nga tungod Kaniya anaa sa atub kon gidestiero sa mga awaaw nga kapuloan. Siya nagalipay kanila pinaagi sa Iyang presensia. Kon alang sa kamatuoran ang tumotuo motindog sa sala sa dili matarung nga mga hukmanan, si Kristo motindog sa iyang kiliran. Ang tanan nga mga pagpakaularaw nga gihulog kaniya, mahulog ibabaw ni Kristo. Si Kristo gihukman subli-subli diha sa persona sa Iyang mga tinonan. Kon ang usa pagabilanggoon, si Kristo magahatag kalipay sa kasingkasing uban sa Iyang gugma. Kon ang usa maga-antus sa kamatayon tungod Kaniya, si Kristo nagaingon, “Ako namatay, apan tan-awa, ako karon buhi hangtud sa kahangturan, ug ania kanako ang mga yawi sa kamatayon ug sa Hades.” Pin. 1:18. Ang kinabuhi nga gisakripisyo alang Kanako gipreserba ngadto sa walay katapusang himaya.

Sa tanang panahon ug sa tanang dapit, sa tanang kagulan ug sa tanang kasakitan, sa diha nga ang kaugmaon mangiub ug ang umalabut makapalibug, ug kita mobati nga walay mahimo ug nag-inusara, ang Maglilipay ipadala ingon nga tubag sa pag-ampo sa pagtuo. Mga kahimtang tingali mopahimulag kanato gikan sa

[969]

matag higalang yutan-on; apan walay kahimtang, walay gilay-on, nga makapahimulag kanato gikan sa langitnong Maglilipay. Bisan asa kita, bisan asa kita moadto, Siya kanunay anaa sa atong tuong kamot aron sa pagsuportar, pagpatunhay, pagtuboy, ug paglipay.

[970] Ang mga tinon-an napakyas gihapon sa pagsabut sa mga pulong ni Kristo sa ilang espirituhanong kahulogan, ug usab Iyang gisaysay ang Iyang kahulogan. Pinaagi sa Espiritu, Siya miingon, Siya magapakita sa Iyang kauga-lingon ngadto kanila. “Ang Maglilipay, nga mao ang Espiritu Santo, kinsa ipadala sa Amahan sa akong ngalan, siya magatudlo kaninyo sa tanang butang.” Dili na kamo moingon, Ako wala makasabut. Dili na kamo motan-aw sa salamin sa hanap. Kamo “makabaton ug gahum sa pagsabut uban sa tanang mga balaan, kon unsa ang gilapdon ug ang gitag-on ug ang kahabugon ug ang giladmon, ug sa pag-ila sa gugma ni Cristo nga nagalabaw sa tanang kinaadman.” Efeso 3:18, 19.

Ang mga tinon-an mosaksi sa kinabuhi ug buhat ni Kristo. Pinaagi sa ilang pulong Siya mosulti sa tanang mga tawo sa nawong sa yuta. Apan diha sa pagpaubos ug kamatayon ni Kristo sila moantus sa dakung pagsulay ug pagkabalo. Aron human niini ang ilang mga pulong mahimong sibo, si Jesus misaad nga ang Maglilipay “magapahinumdom kaninyo sa tanang mga butang nga akong gikasulti kaninyo.”

“Daghan pa akog igsusulti kaninyo,” Siya nagkanayon, “apan dili pa kamo makadaug sa pagdala niini karon. Inig-abut sa Espiritu sa kamatuoran, kini siya mao ang magatultol kaninyo ngadto sa tibuok nga kamatuoran: kay siya dili magasulti sa iyang kinaugalingong pabulot-an; hinonoa ang iyang madungog mao ang iyang igasulti: ug ang mga butang nga umalabut iyang igatug-an kaninyo. Siya magapasidungog kanako: kay siya magakuha sa mga butang nga ania kanako ug iyang isugilon kini kaninyo.” Si Jesus nakabuka sa daku nga patag sa kamatuoran atubangan sa Iyang mga tinon-an. Apan usa ka labing malisud alang kanila sa pagtipig sa Iyang mga leksyon nga lahi sa mga tradisyon ug mga sanglitanan sa mga eskriba ug mga Fariseo. Sila na-edukar sa pagdawat sa mga pagtulon-an sa mga magtutudlo ingon nga tingog sa Dios, ug sa gihapon naghawid [971] nga may gahum ibabaw sa ilang mga hunahuna, ug nag-umol sa ilang mga panghunahuna. Wala sila makasabut sa espirituhanon nga kinaiya sa ginharian ni Kristo, bisan tuod nga kanunay Niya

gisaysay kini kanila. Ang ilang mga hunahuna nangalibug. Wala sila makasabut sa bili sa mga teksto nga gipresentar ni Kristo. Daghan sa Iyang mga leksyon daw nawala na diha kanila. Si Jesus nakakita nga sila dili mohawid sa matuod nga kahulogan sa Iyang mga pulong. Siya sa maloloy-on misaad nga ang Espiritu Santo mopahinumdom niini nga mga pahayag sa ilang mga hunahuna. Ug wala Niya isulti ang daghan nga mga butang nga dili masabtan sa mga tinon-an. Kini usab ibukas kanila sa Espiritu. Ang Espiritu gihatag aron sa pagpabuhi sa ilang pagsabut, aron sila makabaton sa pag-ila sa langitnong mga butang. “Inig-abut sa Espiritu sa kamatuoran,” nag-ingon si Jesus, “kini siya mao ang magatultol kaninyo ngadto sa tibuok nga kamatuoran.

Ang Maglilipay gitawag nga “Espiritu sa kamatuoran.” Ang Iyang buhat mao ang pagsaysay ug pagpatunhay sa kamatuoran. Siya una sa tanan mopuyo sa kasingkasing ingon nga Espiritu sa kamatuoran, ug sa ingon niana mahimo Siyang Maglilipay. Adunay kalipay ug pakigdait diha sa kamatuoran, apan walay matuod nga pakigdait kon paglipay nga makaplagnan sa bakak. Pinaagi sa bakak nga mga teoriya ug mga tradisyon nga si Satanas mobaton sa iyang gahum ibabaw sa hunahuna. Pinaagi sa pagmando sa mga tawo diha sa mini nga mga standarte, siya modaut sa kinaiya. Pinaagi sa mga Kasulatan ang Espiritu Santo mosulti sa hunahuna, ug mopasantup sa kamatuoran ibabaw sa kasingkasing. Sa ingon niana Iyang ibutyag ang sayup, ug papahawaon kini sa kalag. Pinaagi sa Espiritu sa kamatuoran, nga magabuhat pinaagi sa pulong sa Dios, nga si Kristo magdaug sa Iyang pinili nga katawhan ngadto sa Iyang kaugalingon. [972]

Sa pagsaysay sa Iyang mga tinon-an sa buhat sa Espiritu Santo, si Jesus naninguha sa pagpadasig kanila uban sa kalipay ug paglaum nga nagpadasig sa Iyang kaugalingong kasingkasing. Siya nalipay tungod sa dagaya nga tabang nga Iyang gitagana sa iglesia Niya. Ang Espiritu Santo maoy labing taas nga gasa nga Iyang makuha gikan sa Iyang Amahan alang sa pagpatuboy sa Iyang katawhan. Ang Espiritu gihatag ingon nga usa ka makapabuhi nga ahente, ug kon wala kini ang sakripisyo ni Kristo mahimong kawang. Ang gahum sa dautan nagmalig-on sa mga katuigan, ug ang pagpasakup sa mga tawo niini nga sinatanas nga pagkabihag makapahibulong. Ang sala masuklan ug madaug lamang pinaagi sa gamhanan nga ahensiya sa Ikatulong Persona sa Pagkadios, nga moanhi uban sa

wala mausab nga kusog, apan sa kahupnganan sa diosnong gahum. Ang Espiritu mao ang makapahimo nga masangputanon kon unsay nahimo sa Manunubos sa kalibutan. Pinaagi sa Espiritu nga ang kasingkasing mahimong putli. Pinaagi sa Espiritu ang tumotuo mahimong umalambit sa diosnong kinaiya. Si Kristo nakahatag sa Iyang Espiritu ingon nga usa ka diosnong gahum sa pagdaug sa tanan nga mga panulondon ug napatubo nga mga tendensiya sa dautan, ug sa pagpasantup sa Iyang kaugalingong kinaiya ibabaw sa Iyang iglesia.

Mahitungod sa Espiritu si Jesus miingon, “Siya magapasidungog kanako.” Ang Manluluwas mianhi aron sa paghimaya sa Amanhan pinaagi sa pagpasundayag sa Iyang gugma; busa ang Espiritu mopahimaya ni Kristo pinaagi sa pagpadayag sa Iyang grasia sa kalibutan. Ang dagway gayud sa Dios ipakita diha sa katawhan. Ang dungog sa Dios, ang dungog ni Kristo, nahilakip diha sa kahingpitan sa kinaiya sa Iyang katawhan.

[973] “Inig-abut na niya [ang Espiritu sa kamatuoran] iyang pailhon ang kalibutan mahitungod sa sala ug sa pagkamatarung ug sa hukom.” Ang pagwali sa pulong mahimong kawang kon walay makanunayong presensia ug tabang sa Espiritu Santo. Mao lamang kini ang masangputanon nga magtutudlo, sa diosnong kamatuoran. Diha lamang nga ang kamatuoran inubanan sa Espiritu ngadto sa kasingkasing, nga kini makapabuhi sa tanlag kon makapausab sa kinabuhi. Ang usa makaarang sa pagpresentar sa litra sa pulong sa Dios, siya tingali sinati sa tanan niyang mga sugo ug mga saad; apan gawas ang Espiritu Santo mopahiluna sa kamatuoran, walay mga kalag nga mahulog sa Bato ug madugmok. Walay gidak-on sa edukasyon, walay mga bintaha, bisan unsa ka daku, makapahimo sa usa nga iliganan sa kahayag kon walay pagalayon sa Espiritu sa Dios. Ang pagtisok sa binhi sa ebanghelio dili mahimong malampuson gawas nga ang binhi napabuhi sa yamog sa langit. Wala pay usa ka basahon sa Bag-ong Tugon nga nasulat, wala pay usa ka sermon nga gikawali human sa pagkayab ni Kristo, ang Espiritu Santo mianha sa ibabaw sa mga nanag-ampo nga mga apostoles. Unya ang pagpamatuod sa ilang mga kaaway mao, “Ang tibuok Jerusalem gilukop ninyo sa inyong tuloohan.” Buhat 5:28.

Si Kristo nagsaad sa gasa sa Espiritu Santo sa Iyang iglesia, ug ang saad ato maingon usab nga iya sa mga unang tinon-an. Apan

sama sa ubang mga saad, kini gihatag ubos sa mga kondisyon. Adunay daghan nga motuo ug mo-angkon sa saad sa Ginoo; sila mosulti mahitungod kang Kristo ug mahitungod sa Espiritu Santo, apan bisan pa wala makadawat sa kaayohan. Wala nila itugyan ang kalag aron giyahan ug mandoan sa diosnon nga mga ahen-siya. Dili kita makagamit sa Espiritu Santo. Ang Espiritu maoy mogamit kanato. Pinaagi sa Espiritu ang Dios nagabuhat sa Iyang katawhan “pagtingu- ha ug pagpaningkamot alang sa iyang kaugalin-gong kahimuot.” Filip. 2:13. Apan daghan ang dili magpasakup niini. Sila buot maoy momando sa ilang mga kaugalingon. Mao kini ang hinungdan nga sila dili makadawat sa langitnong gasa. Kadto lamang nga nanagpaabut nga mapainubsanon sa Dios, nga naghulat alang sa Iyang paggiya ug grasia, ang Espiritu ihatag. Ang gahum sa Dios nagapaabut sa ilang pagkinahanglan ug pagdawat. Kining gisaad nga panalangin, angkonon sa pagtuo, magadala sa tanang panalangin sa iyang sunodsunod nga pundok. Kini ihatag sumala sa kadato sa grasia ni Kristo, ug Siya andam sa paghatag sa matag kalag sumala sa katakus sa pagdawat.

[974]

Sa Iyang pakigpulong ngadto sa mga tinon-an, si Jesus wala maghimog masulob-on nga paghisgut sa Iyang kaugalingon nga mga pag-antus ug kamatayon. Ang Iyang katapusan nga panulondon ngadto kanila mao ang panulondon sa pakigdait. Siya miingon, “Kaninyo ibilin ko ang kalinaw; kaninyo ihatag ko ang akong kalinaw. Hatagan ko kamo niini dili sama sa hinatagan sa kalibutan. Kinahanglan dili magkaguol ang inyong kasingkasing, ni magtalaw.”

Sa wala pa mobiya sa taas nga lawak, ang Manluluwas miuna sa Iyang mga tinon-an diha sa usa ka awit sa pagdayeg. Ang Iyang tingog nabatian, dili sa mga awit sa usa ka masulob-ong paghilak, apan diha sa malipayong mga nota sa Aleluya sa Pasko:

“Oh panagdayeg kamo kang Jehova, nga tanan kamo nga mga nasud:

Mga katawhan nga tanan, panagdayeg kamo kaniya.

Kay ang iyang mahigugmaong-kalolot daku alang kanato,

Ug ang kamatuoran ni Jehova nagalung-

[975]

tad sa walay katapusan.
Dayegon ninyo si Jehova.”

Sal. 117.

Human sa awit, sila nanggula. Sulod sa hu-ot nga mga kadalanan sila miagi, migula sa pultahan sa ciudad paingon sa Bukid sa mga Olivo. Sa hinay sila mipadayon, ang matag usa nagkapuliki sa ilang kaugalingong mga hunahuna. Samtang sila nagsugod sa pagkanaug ngadto sa bukid, si Jesus miingon, uban sa mga tono nga lalum ang kasubo, “Karong gabhiona kamong tanan managpanibog tungod kanako; kay nahisulat kini nga nagaingon, Pagasamaran ko ang magbalantay, ug magakatibulaag ang mga karnero sa panon.” Mat. 26:31. Ang mga tinon-an namati sa kasubo ug katingala. Sila nahinumdom kon giunsa sa sinagoga sa Capernaum, sa diha nga si Kristo misulti mahitungod sa Iyang kaugalingon ingon nga tinapay sa kinabuhi, daghan ang nangapangdol, ug mitalikud gikan Kaniya. Apan ang napulog duha wala magpakita sa ilang kaugalingon nga dili matinumanon. Si Pedro, misulti alang sa iyang kaigsuonan, diha mipahayag sa iyang liyaltad ngadto kang Kristo. Unya ang Manluluwas miingon, “Dili ba gipili ko man man kamo ang napulog duha, ngani ang usa kaninyo yawa?” Juan 6:70. Didto sa taas nga lawak si Jesus miingon nga usa kanila sa napulog duruha mobudhi Kaniya, ug nga si Pedro molimod Kaniya. Apan karon ang Iyang mga pulong nagalakip kanilang tanan.

Apan karon ang Iyang mga pulong nagalakip kanilang tanan.

[976] Karon ang tingog ni Pedro mabati nga nangisug nga miprotesta, “Bisan pa kon mosibog ang tanan, ako dili gayud. Sa taas nga lawak siya nakapahayag, “Akong itugyan ang akong kinabuhi tungod kanimo.” Si Jesus nagpasidaan kaniya nga nianang gabhiona iyang ilimod ang iyang Manluluwas. Karon si Kristo nagsubli sa pasidaan: “Sa pagkatinuod magaingon ako kanimo, nga karong gabhiona sa dili pa ang manok motogaok sa makaduha, igalimod mo ako sa makatulo.” Apan si Pedro “miingon nga mainiton gayud, Kon kinahanglan man nga mamatay ako uban kanimo, dili ko gayud ikaw igalimod. Ug silang tanan nanagsulti sa ingon.” Mar. 14: 29-31. Sa ilang pagsalig sa kaugalingon ilang gilimod ang gisubli nga pahayag Niya nga nasayud. Sila wala maandam sa sulay; sa diha nga

ang panulay modangat kanila, sila makasabut sa ilang kaugalingong kaluyahon.

Sa diha nga si Pedro miingon nga siya mosunod sa iyang Ginoo sa bilangoan ug sa kamatayon, siya nagpasabut niini, matag pulong niini; apan wala siya masayud sa iyang kaugalingon. Natago sa iyang kasingkasing ang mga elemento sa dautan nga mga kahim-tang mohaling niini ngadto sa kinabuhi. Gawas nga mapahibalo sa iyang katalagman, kini magamatuod sa iyang walay katapusang kalaglagan. Ang Manluluwas nakakita diha kaniya sa usa ka gugma-sa-kaugalingon ug pasalig nga molabaw bisan sa iyang gugma alang kang Kristo. Kadaghanan sa kasakitan, wala madaug nga sala, pagkatamhangan nga espiritu, wala mabalaan nga kasuko, pagpat-urapak pagsulod sa pagsulay, gipakita sa iyang kasinatian. Ang solemni nga pasidaan ni Kristo maoy usa ka pagtawag sa pagsusi sa kasingkasing. Si Pedro nagkinahanglan sa dili pagsalig sa kaugalingon, ug pagbaton sa lalum nga pagtuo diha kang Kristo. Kon siya sa pagpaubos midawat pa sa pasidaan, siya unta nakahangyo sa Magbalantay sa panon sa pagtipig sa Iyang karnero. Sa didto sa Dagat sa Galilea nga hapit na siyang ma-unlod, siya misinggit, “Ginoo, luwasa ako.” Mat. 14:30. Unya ang kamot ni Kristo gitoyhakaw aron sa paggunit sa iyang kamot. Busa karon kon siya misinggit ngadto kang Jesus, Luwasa ako gikan sa akong kaugalingon, siya unta katipigan. Apan si Pedro nagbati nga siya wala saligi, ug siya naghunahuna nga kini walay kaluoy. Siya napangdol na, ug siya nahimong labi pa ka mayugoton sa iyang pagsalig sa kaugalingon.

[977]

Si Jesus nagatan-aw uban sa kaluoy sa Iyang mga tinon-an. Dili Siya makaluwas kanila gikan sa pagsulay, apan dili Siya magpasagad kanila nga walay molipay. Siya nagapasalig kanila nga Siya moguba sa mga talikala sa lubnganan, ug nga ang Iyang gugma alang kanila dili mapakyas. “Human ako mabanhaw,” nagaingon Siya, “mouna ako kaninyo sa pag-adto sa Galilea.” Mat. 26: 32. Sa wala pa ang paglimod, sila nakabaton sa pasalig sa pasaylo. Human sa Iyang kamatayon ug pagkabanhaw, sila nasayud nga sila gipasaylo, ug nahimong mahal sa kasingkasing ni Kristo.

Si Jesus ug ang mga tinon-an diha sa dalan paingon sa Getsemani, sa ubos sa Bukid sa Olivo, usa ka pahulayanan nga dapit nga Iya kanunayng duawong alang sa pagpamalandong ug pag-ampo. Ang Manunubos nagsaysay sa Iyang mga tinon-an sa Iyang buloha-

ton sa kalibutan, ug sa espirituhanong relasyon ngadto Kaniya nga ilang padayonon. Karon Siya nagpakita sa leksyon. Ang bulan nagasilang nga hayag kaayo, ug nagapadayag Kaniya sa usa ka labong kaayo nga punoan sa parras. Nagakuha sa pagtagad sa mga tinon-an niini, Siya nagagamit niini ingon nga usa ka simbolo.

[978] “Ako mao ang tinuod nga tanum nga parras,” Siya nagaingon. Inay mopili sa nindot nga palma, sa habug nga sedro, kon sa lig-on nga tugas, si Jesus mikuha sa parras uban sa iyang nagakabyon nga mga sanga sa pagrepresentar sa Iyang kaugalingon. Ang palma, ang sedro, ug ang tugas magatindog nga mag-inusara. Wala sila magkinahanglan sa pagtukod. Apan ang parras magali kos-likos sa gabayan, ug mokatkat paingon sa langit. Busa si Kristo sa Iyang pagkatawhanon nagsalig sa diosnong gahum. “Ako walay arang mahimo sa akong kaugalingong pagbulot-an,” Siya mipahayag. Juan 5:30.

“Ako mao ang tinuod nga tanum nga parras.” Ang mga Judeo kanunay nag-ila sa parras ingon nga labing dungganon sa mga tanum, ug usa ka sari sa tanan nga gamhanan, labing labaw, ug mabungahon. Ang Israel girepresentar ingon nga usa ka parras nga gikatanum sa Dios diha sa Yuta nga Sinaad. Ang mga Judeo nagpasikad sa ilang paglaum sa kaluwasan diha sa kamatuoran sa ilang kadugtongan sa Israel. Apan si Jesus nagaingon, Ako mao ang tinuod nga tanum nga Parras. Ayaw paghunahuna nga pinaagi sa usa ka kadugtongan kauban sa Israel kamo mangahimong umalambit sa kinabuhi sa Dios, ug manununod sa Iyang saad. Pinaagi lamang Kanako nga ang espirituhanong kinabuhi madawat.

“Ako mao ang tinuod nga tanum nga parras ug ang akong Amahan mao ang tig-alima.” Sa kabungturan sa Palestina ang atong Langitnong Amahan nagtanum sa maayong punoan sa Parras, ug Siya sa Iyang kaugalingon mao ang tig-alima. Daghan ang nagadani niini nga katahum sa Parras, ug gipahayag nga langitnon ang sinugdan. Apan alang sa mga pangulo sa Israel kini nagpadayag ingon nga usa ka gamut gikan sa usa ka mala nga yuta. Sila mikuha sa tanum, gisamaran kini, ug gitamakan ilalum sa ilang dili balaan nga mga tiil. Ang ilang hunahuna mao ang paglaglag niini sa walay katapusan. Apan ang langitnong Tig-alima wala gayud malimot sa Iyang tanum. Human ang mga tawo maghunahuna nga ila kining napatay, Siya mikuha niini, ug gitatum pag-usab sa laing nga bahin

sa padir. Ang punoan sa parras dili na makita. Gitagoan kini gikan sa binagis nga mga ataki sa ruga tawo. Apan ang mga sanga sa Parras nagbitay sa padir. Sila nagrepresentar sa Parras. Pinaagi kanila mga pagluyong mahimo nga makahiusa sa Parras. Gikan kanila bunga nabatnan. Adunay pag-ani nga ang mga lumalabay nakakutlo.

[979]

“Ako ang tanum nga parras, kamo mao ang mga sanga,” si Kristo miingon sa mga tinon-an. Bisan Siya hapit na kuhaon gikan kanila, ang ilang espirituhanong pakighiusa kauban Kaniya dili mausab. Ang kadugtongan sa sanga sa punoan sa parras, Siya miingon, nagrepresentar sa relasyon sa inyong pagpatunhay Kanako. Ang salingsing, iluyong buhi sa punoan sa parras, ug hilo sa hilo nga bahin sa tanum, ugat sa ugat, kini magatubo diha sa punoan sa parras. Ang kinabuhi sa parras mahimong kinabuhi sa sanga. Busa ang kalag nga namatay sa mga paglapas ug mga sala makadawat sa kinabuhi pinaagi sa kadugtongan kauban kang Kristo. Pinaagi sa pagtuo diha Kaniya ingon nga usa ka personal nga Manluluwas ang panaghiusa mahimo. Ang makasasala magahiusa sa iyang kaluya ngadto sa kusog ni Kristo, ang iyang pagkawalay sulod ngadto sa kahupnganan ni Kristo, ang iyang kaluyahon diha sa nagapadayon nga kusog ni Kristo. Unya siya makabaton sa hunahuna ni Kristo. Ang pagkatawhanon ni Kristo nakatandog sa atong pagkatawhanon, ug ang atong pagkatawhanon nakatandog sa pagkadiosnon. Sa ingon niana pinaagi sa ahensiya sa Espiritu Santo ang tawo mahimong usa ka umalambit sa diosnong kinaiya. Siya gidawat diha sa Hinigugma.

Kining pakighiusa kauban kang Kristo, kon maforma na, kinahanglan padayonon. Si Kristo miingon, “Pabilin kamo kanako ug pabilin ako kaninyo. Maingon nga ang sanga sa iya rang kaugalingon dili makabunga, gawas kon magapabilin kini sa tanum, sa ingon usab kamo dili makapamunga gawas kon magapabilin kamo kanako.” Dili kini panagsa nga pagtandog, dili undang-un- dang nga pagdugtong. Ang sanga mahimong usa ka bahin sa buhing punoan sa parras. Ang komunikasyon sa kinabuhi, kusog, ug pagkamabungahon gikan sa gamut ngadto sa mga sanga wala ma-alihug ug makanunayon. Gipahimulag gikan sa parras, ang sanga dili mabuhi. Dili na kamo, nag ingon si Jesus, mabuhi kon wala Ako. Ang kinabuhi nga inyong nadawat gikan Kanako mapatunhay lamang pinaagi sa mapinadayonon nga komunyong. Sa wala Ako dili kamo makadaug bisan usa ka sala, ni makasukol sa usa ka pagsulay.

[980]

“Pabilin kamo kanako, ug pabilin ako kaninyo.” Ang pagpabilin diha kang Kristo nagakahulogan sa makanunayon nga pagdawat sa Iyang Espiritu, usa ka kinabuhi sa walay loreserba nga pagtugyan sa Iyang serbisyo. Ang iliganan sa kumonikasyon kinahanglan kanunay bukas taliwala sa tawo ug sa iyang Dios. Maingon nga ang sanga sa parras kanunay nagakuha sa duga gikan sa buhi nga punoan sa parras, kita sa kanunay mogungot kang Jesus, ug modawat gikan Kaniya pinaagi sa pagtuo sa kusog ug kahingpitan sa Iyang kaugalingon kinaiya.

Ang gamut mopadala sa iyang sustansia pinaagi sa sanga ngadto sa labing layo nga diutayng sanga. Busa si Kristo mohatag sa Iyang curienti sa espirituhanong kusog sa matag tumotuo. Samtang ang kalag nahiusa diha kang Kristo, walay katalagman nga kini malaya ug ma dunot.

Ang kinabuhi sa parras mapakita diha sa humot nga bunga sa mga sanga. “Ang magapabilin kanako,” nagingon si Jesus, “kang kinsa magapabilin ako, mao siya ang magapamungag daghan; kay gawas kanako wala gayud kamoy arang mahimo.” Kon kita magkinabuhi pinaagi sa pagtuo sa Anak sa Dios, ang mga bunga sa Espiritu makita sa atong kinabuhi; walay usa nga makulang.

“Ang akong Amahan mao ang tig-alima. Ang tanan kong sanga nga dili mamunga, kini iyang pamutlon.” Samtang ang luyong sa gawas nahiusa sa parras, walay buhing kadugtongan. Unya walay pagtubo kon pagbunga. Busa adunay dayag nga kadugtongan kauban kang Kristo, nga walay usa ka matuod nga pakighiusa kauban Kaniya pinaagi sa pagtuo. Ang usa ka pag-angkon sa tinuhoan magabutang sa mga tawo diha sa iglesia, apan ang kinaiya ug pamtasan magapakita kon sila adunay kadugtongan kauban kang Kristo. Kon sila dili mamunga, sila mga mini nga mga sanga. Ang ilang pagbulag gikan kang Kristo nagalakip sa usa ka kalaglagan sama ka kompleto sa girepresentar sa patay nga sanga. “Ang tawo nga dili magpabilin kanako,” nag-ingon si Kristo, “igasalibay siya sama sa sanga ug malaya; ug ang mga sanga pamuniton ug igaitsa ngadto sa kalayo ug mangasunog sila.”

“Ang tanang sanga nga mamunga, kini iyang pagahinloan aron mamungag labi pang daghan.” Gikan sa gipili nga napulog duruha nga misunod kang Jesus, ang usa nga ingon sa nalaya nga sanga hapit nang kuhaon ang nahibilin moagi sa igpuputol nga kutsilyo sa

mapait nga pagsulay. Si Jesus uban sa solemni nga pagkamaloloton misaysay sa katuyoan sa tig-alima. Ang pagputol makahatag sakit, apan ang Amahan maoy mogamit sa kutsilyo. Siya magabuhat nga dili pasagad sa kamot kon indeferente nga kasingkasing. Adunay mga sanga nga nagbitay sa yuta; kini sila kinahanglan pamutlon aron mabulag gikan sa suportar sa yuta diin ang mga salingsing nangupot. Sila kinahanglan motubo paingon sa langit, ug makakaplag sa ilang pagsuportar diha sa Dios. Ang labong nga mga dahon nga magakuha sa kinabuhi gikan sa bunga, kinahanglan putlon. Ang nanubra nga tubo kinahanglan pamutlon, aron sa paghatag luna sa maka-ayo nga mga silaw sa Adlaw sa Pagkamatarung. Ang tig-alima moputol sa makadaut nga tubo, aron ang bunga mahimong tambok ug labi ka daghan.

[982]

“Ang akong Amahan mapasidunggan,” nag-ingon si Jesus, “sa diha nga mamunga kamog daghan.” Ang Dios nagahandum nga ikapakita pinaagi kaninyo ang pagkabalaan, ang pagkamahinatagon, ang kaluoy sa Iyang kaugalingon nga kinaiya. Apan ang Manluluwas wala magsugo sa mga tinon-an sa paghago aron makabaton sa bunga. Siya misulti kanila sa pagpabilin Kaniya. “Kon kamo magpabilin kanako,” Siya miingon, “ug ang akong mga pulong magpabilin diha kaninyo, kamo mangayo sa inyong buot, ug kini pagabuhaton kaninyo.” Pinaagi sa pulong nga si Kristo magapabilin sa Iyang mga sumosunod. Mao kini ang samang buhi nga pakighiusa nga girepresentahan pinaagi sa pagkaon sa Iyang unod ug pag-inom sa Iyang dugo. Ang mga pulong ni Kristo espiritu ug kinabuhi. Magadawat kanila, ikaw makadawat sa kinabuhi sa Parras. Ikaw magakinabuhi “pinaagi sa matag pulong nga magagula sa baba sa Dios.” Mat. 4:4. Ang kinabuhi ni Kristo diha kaninyo magadala sa mga samang bunga maingon Kaniya. Pagkinabuhi diha kang Kristo, nagapabilin kang Kristo, gisuportahan ni Kristo, nagakuha sa sustansia gikan kang Kristo, ikaw makabaton sa bunga sumala sa dagway ni Kristo.

Niining katapusang tigum kauban sa Iyang mga tinon-an, ang daku nga handum nga gipahayag ni Kristo alang kanila nga sila maghigugmaay ang usa ug usa maingon nga Siya nahigugma kanila. Subli-subli gisulti Niya kini. “Mao kini ang akong sugo,” Siya nagsulti niini sa makadaghan, “nga kinahanglan maghigugmaay kamo ang usa sa usa.” Ang Iyang unang tambag sa nag-inusara

[983] uban kanila sa taas nga lawak mao, “Ako naghatag kaninyog bag-ong sugo, nga kinahanglan maghigugmaay kamo ang usa sa usa; maingon nga ako nahigugma kaninyo, kinahanglan maghigugmaay usab kamo ang usa sa usa.” Sa mga tinon-an kini nga sugo bag-o; kay wala sila makahigugma sa usag usa sama sa paghigugma ni Kristo kanila. Siya nakakita nga bag-ong mga hunahuna ug mga pagbati kinahanglan magmando kanila; aron mga bag-ong mga prinsipio kinahanglan ikinabuhi nila; pinaagi sa Iyang kinabuhi ug kamatayon sila modawat sa bag-ong hunahuna sa gugma. Ang sugo sa paghigugma sa usag usa nakabaton sa bag-ong kahulogan diha sa kahayag sa Iyang pagsakripisyo sa kaugalingon. Ang tibuok buhat sa grasia maoy usa ka mapadayonon nga serbisyo sa gugma, pagsikway sa kaugalingon, pagsakripisyo sa kaugalingon nga panlimbasug. Sulod sa matag takna sa pagpuyo ni Kristo sa kalibutan, ang gugma sa Dios miilig gikan Kaniya sa dili kapugngan nga mga sapaapa. Ang tanan nga napuno sa Iyang Espiritu mohigugma maingon sa Iyang paghigugma. Ang maong prinsipio nga nagtukmod kang Kristo maoy motukmod kanila sa tanan nilang pag-atiman sa usag usa.

Kini nga gugma maoy kamatuoran sa ilang pagkatinon-an. “Ang tanang tawo makaila nga kamo mga tinon-an ko,” si Jesus miingon, “kon kamo maghigugmaay ang usa sa usa.” Kon ang mga tawo nabugkos sa tingub, dili pinaagi sa pagpugos kon sa intiris sa kaugalingon, apan pinaagi sa gugma, sila magapakita sa pagbuhat sa usa ka kabuyoan nga labaw sa matag tawhanong kabuyoan. Diin adunay panaghiusa nga nagpabilin, kini maoy kamatuoran nga ang dagway sa Dios napasig-uli sa katawhan, nga ang usa ka bag-ong prinsipio sa kinabuhi natanum. Kini nagpakita nga adunay gahum diha sa diosnong kinaiya nga makabarug sa labaw sa kinaiya nga mga ahensiya sa dautan, ug nga ang grasia sa Dios nagadaug sa pagkahakug nga kinaiya nga anaa sa natural nga kasingkasing.

[984]

Kini nga gugma, gipakita sa sulod sa iglesia, sa seguro mopakutaw sa kasuko ni Satanas. Si Kristo wala maglatid alang sa Iyang mga tinon-an sa usa ka masayon nga dalan. “Kon ang kalibutan magadumot man kaninyo,” Siya miingon, “hibalo-i nga kini nagdumot na kanako sa wala pa kini magdumot kaninyo. Kon kamo iya pa sa kalibutan higugmaon sa kalibutan ang mga iya; apan kay kamo dili man iya sa kalibutan, hinonoa gipili ko kamo gikan

sa kalibutan, ang kalibutan nagadumot kaninyo. Hinumdumi ang pulong nga akong giingon kaninyo, Ang ulipon dili labaw sa iyang agalon. Kon ako ilang gilutos, kamo usab ilang pagalutoson; kon ang akong pulong ilang gibantayan, ang inyo ila usab nga pagabantayan. Apan kining tanan ilang buhaton kaninyo tungod sa akong ngalan, kay sila wala man makaila kaniya nga mao ang nagpadala kanako.” Ang ebanghelio pagadumalahon sa unahan pinaagi sa agresibo nga pagpakiggubat, taliwala sa pagsupak, katalagman, kawalad-on ug pag-antus. Apan kadtong nanaghimo niini nga bulohaton nagasunod lang sa mga lakang sa ilang Agalon.

Ingon nga Manunubos sa kalibutan, si Kristo sa kanunay nag-atubang sa hapit nga kapakyasan. Siya, ang mensahiro sa kaluoy sa atong kalibutan, daw naghimo sa diutay nga buhat nga Iyang gipangandoy sa paghimo aron sa pagtuboy ug pagluwas. Mga sinatanas nga mga kabuyoan sa kanunay nagbuhat sa pagsupak sa Iyang dalan. Apan Siya dili maluya. Pinaagi sa tagna ni Isaias Siya nagpahayag, “Ako nagpangabudlay nga kawang, naggawi ako sa akong kusog sa walay kapuslanan, ug sa kakawangan; apan bisan pa niana sa pagkamatuod ang justicia nga alang kanako anaa man kang Jehova, ug ang balus anaa uban sa akong Dios. . . . Nga ang Israel matigum ngadto kaniya kay ako dungganan sa mga mata ni Jehova, ug ang ako nga Dios nahimo nga akong ku-sog.” Diha kang Kristo nga ang saad gikahatag, “Mao kini ang giingon ni Jehova, ang Manunubos sa Israel, ug ang iyang Balaan, kaniya nga ginatamay sa tawo, kaniya nga gikayugtan sa nasud; . . . mao kini ang giingon ni Jehova: . . . Akong bantayan ikaw ug akong ihatag ikaw nga usa ka tugon sa katawhan, aron sa pagtubo sa yuta, sa paghimo kanila nga magapanunod sa biniyaan nga mga kabilin; nga magaingon kanila nga mga ginapus, Panlakaw kamo; kanila nga anaa sa kangitngitan, Pakita kamo. . . . Sila dili pagagutomon ni pagauhawon; ni ang kainit ni ang adlaw mohampak kanila: kay siya nga adunay kalooy kanila magamando kanila, bisan ubay sa kasapaan sa tubig siya magamando kanila.” Isa. 49:4, 5, 7, 10.

[985]

Niini nga pulong si Jesus mipahiluna, ug Siya mihatag kang Satanas sa walay bintaha. Sa diha nga ang katapusang mga lakang sa pagpakaulaw Kaniya hapit nang kuhaon, sa diha nga ang labing lalum nga kasubo milibut sa Iyang kalag, Siya miingon sa Iyang mga tinon-an, “Kay moabut na ang punoan niining kalibutana. Siya

wala hinooy labut kanako.” “Kay ang punoan niini nga kalibutan gihukman na man.” “Karon palagputon na ang punoan niini nga kalibutana.” Juan 14:30; 16:11; 12:31. Uban sa matagnaong mata si Kristo nagsubay sa mga talan-awon nga manghitabo sa Iyang katapusang dakung pakig-away. Siya nasayud nga sa diha nga Siya mosinggit, “Natapus na,” ang tibuok langit makadaug. Ang Iyang dalunggan nakabati sa layo nga honi ug mga singgit sa kadaugan didto sa langitnong mga sawang. Siya nahibalo nga ang pagbagting sa pagtapus sa empirio ni Satanas dili madugay bagtingon na, ug [986] ang ngalan ni Kristo ipahibalo gikan sa kalibutan ngadto sa lain sa tibuok uniberso.

Si Kristo nagkalipay nga Siya makahimo sa labaw pa alang sa Iyang mga sumosunod kay sa ilang mapangayo kon mahunahuna. Siya misulti uban sa pasalig, nga nahibalo nga ang usa ka gamhanan nga sugo gikahatag sa wala pa malalang ang kalibutan. Siya nasayud nga ang kamatuoran, nasangkapan uban sa gahum sa Espiritu Santo, modaug sa pakigbisug batok sa dautan; ug nga ang nabulit-sa-dugo nga bandila mokayabkayab nga madaugon ibabaw sa Iyang mga sumosunod. Siya nasayud nga ang kinabuhi sa Iyang masaligon nga mga tinonan masama sa Iya, usa ka sumpaysumpay sa wala mabalda nga mga kadaugan, nga dili makita nga ingon dinhi, apan ilhon ingon nga mao sa dakung umalabut.

“Gisulti ko kini kaninyo,” Siya miingon, “aron nga dinhi kanako makabaton kamog kalinaw. Dinhi sa kalibutan aduna kamoy kagulan; apan sumalig kamo; gidaug ko na ang kalibutan.” Si Kristo wala mapakyas, ni maluya Siya, ug ang Iyang mga sumosunod magapakita sa usa ka pagtuo sa samang malungtarong kinaiya. Sila kinahanglan magkinabuhi ingon sa Iyang pagkinabuhi, ug magabuhat ingon sa Iyang pagbuhat, tungod kay sila nagsalig Kaniya ingon nga dakung Pangulong Magbubuhat. Kaisug, kaabtik, ug pagkamayugoton kinahanglan ilang batnan. Bisan tuod ug sayag nga ang mga dili sarang mahimo magababag sa dalan, pinaagi sa Iyang gracia sila molakaw sa unahan. Inay masubo sa mga kalis-danan, sila gitawag sa pagdaug kanila. Sila dili maluya sa bisan unsang butang, ug paglaum alang sa tanang butang. Uban sa bulawanon nga kadena sa Iyang dili katupngan nga gugma, si Kristo nagbugkos kanila ngadto sa trono sa Dios. Maoy Iyang tuyo nga [987] ang labing taas nga kabuyoan diha sa uniberso, nga nagagikan sa

tinubdan sa tanang gahum, maila. Sila makabaton sa gahum sa pagsukol sa dautan, gahum nga bisan ang yuta, ni kamatayon, ni inferno dili makadaug, gahum nga maka-paarang kanila sa pagdaug maingon nga si Kristo nakadaug.

Si Kristo nagatuyo nga ang kahusay sa langit, ang piano sa langit sa kagamhanan, ang diosnong harmoniya sa langit, marepresentar sa Iyang iglesia sa yuta. Sa ingon niana sa Iyang katawhan Siya mapahimaya. Pinaagi kanila ang Adlaw sa Katarungan mosidlak sa dili mahanap nga kasiga sa kalibutan. Si Kristo nakahatag sa Iyang iglesia sa nagakaigo nga mga kahimanan, aron Siya makadawat sa daku nga buhis sa himaya gikan sa Iyang mga tinubos, linukat nga mga kabtangan. Siya mihatag sa Iyang katawhan mga katakus ug mga panalangin aron sila makarepresentar sa Iyang kaugalingong pagtagbaw. Ang iglesia, nahatagan sa pagkamatarung ni Kristo, maoy Iyang depositohan, diin ang kadato sa Iyang kaluoy, Iyang grasia, ug Iyang gugma, mopadayag sa hupong ug katapusang pagpasundayag. Si Kristo nagtanaw sa Iyang katawhan sa ilang kaputli ug kahingpitan, ingon nga balus sa Iyang kaulawan, ug ang suplemento sa Iyang himaya,—si Kristo, ang dakung Sentro, diin nagagikan ang tanang himaya.

Uban sa malig-on, malaumon nga mga pulong ang Manluluwas mitapus sa Iyang pahamatngon. Unya Iyang giula ang lulan sa Iyang kalag diha sa pag-ampo alang sa Iyang mga tinon-an. Gi-iyahat ang Iyang mga mata ngadto sa langit, Siya miingon, “Amahan ang takna nahiabut na; pasindunggi ang imong Anak aron ang Anak makapasidungog kanimo; sanglit gihatagan mo man siyag kagahum ibabaw sa tanang katawhan aron sa paghatag ug kinabuhing dayon ngadto sa tanang imong gikatugyan kaniya. Ug ang kinabuhing dayon mao kini, ang ilang pagpakaila kanimo nga mao ang bugtong tinuod nga Dios, ug kang Jesu-Cristo nga imong pinadala.”

[988]

Si Kristo nakahaman sa bulohaton nga gihatag Kaniya nga pagabuhaton. Iyang gihimaya ang Dios sa yuta. Siya nakapakita sa ngalan sa Amahan. Siya nakatigum niadtong mopadayon sa Iyang buhat sa taliwala sa mga tawo. Ug Siya miingon, “Ako gihimaya diha kanila. Ug karon dili na ako dinhi sa kalibutan apan kini sila ania sa kalibutan, ug ako moanha na kanimo. Amahan nga balaan bantayi sila pinaagi sa imong ngalan nga gihatag mo kanako, aron sila ma-usa maingon nga kita usa.” “Ug nangamuyo ako dili lamang

alang kanila ra, kon dili alang usab sa mga mosalig kanako pinaagi sa ilang pulong; aron silang tanan ma-usa; . . . ako anaa kanila ug ikaw ania kanako, aron sila mamahingpit nga usa; aron ang kalibutan moila nga ikaw mao ang nagpadala kanako ug nahigugma kanila maingon nga ikaw nahigugma kanako.”

Busa diha sa pinulongan sa usa nga adunay diosnong awtoridad, si Kristo mihatag sa Iyang pinili nga iglesia ngadto sa mga bukton sa Amahan. Ingon nga usa ka gitugyan nga hataas nga saserdoti Siya nangalyupo alang sa Iyang katawhan. Ingon nga usa ka mat-inumanon nga magbalantay sa karnero Siya nagatigum sa Iyang panon ilalum sa landong sa Makagagahum, diha sa lig-on ug seguro nga dalangpanan. Alang Kaniya didto nagapaabut ang katapusang pakiggubat kauban kang Satanas, ug Siya moadto aron sa paghibalag niini.

[989]

Getsemani

Kauban sa Iyang mga tinon-an, ang Manluluwas sa hinay miadto sa tanaman sa Getsemani. Ang bulan sa Pasko, daku ug takdol, misubang gikan sa usa nga walay panganud nga langit. Ang ciudad sa mga tolda sa mga langyaw nahilum.

Si Jesus nagmainiton sa pagpakigsulti kauban sa Iyang mga tinon-an ug nagtudlo kanila; apan sa nagpaduol Siya sa Getsemani, Siya sa kahibulongan nahilum. Siya sa masubsub nakaduaw niini nga dapit alang sa pagpamalandong ug pag-ampo; apan wala sa usa ka kasingkasing nga puno sa kagul-anan kay sa niining gabii sa Iyang katapusang pagsakit. Sa tibuok kinabuhi Niya sa yuta Siya naglakaw diha sa kahayag sa presensia sa Dios. Sa diha sa pagpakig-away kauban sa mga tawo nga gimandoan sa espiritu gayud ni Satanas, Siya makaingon, “Siya mao ang nagpadala kanako ania uban kanako; wala ako niya pasagdi nga mag-inusara; kay sa kanunay ginabuhat ko man ang makapahimuot kaniya.” Juan 8:29. Apan karon daw Siya nasirhan gikan sa kahayag sa nagasuportar nga presensia sa Dios. Karon Siya naisip kauban sa mga makasasala. Ang sala sa nahulog nga katawhan Siya kinahanglan mopas-an. Ibabaw Kaniya nga wala maka-ila sa sala, ipahamutang ang kadautan sa tanan. Hilabihan ka makalilisang ang sala nga mopakita Kaniya, hilabihan ka daku sa gibug-aton sa sala nga kinahanglan Iyang pas-anon, nga Siya natintal sa pagkahadlok niini nga maoy mosira Kaniya sa walay katapusan gikan sa gugma sa Iyang Amahan. Nagabati kon daw unsa ka makalilisang ang kasuko sa Dios batok sa paglapas, Siya misinggit, “Ang akong kasingkasing natugob sa kasubo nga ikamatay.”

[990]

Samtang sila nagkaduol sa tanaman, ang mga tinonan nakamatikud sa kausaban nga midangat sa ilang Agalon. Wala sukad kaniadto nga sila nakakita Kaniya nga hilabihan ka subo ug ka hilum. Samtang Siya mipadayon, kining katingalahang kasubo milalum; apan wala sila mangahas sa pagpangutana Kaniya sa hinungdan. Ang Iyang lawas mikiling nga daw mapukan. Sa paghiabut sa tana-

man, ang mga tinon-an mitan-aw sa kahinam alang sa naandan nga dapit nga pahulayan, aron ang ilang Agalon makapahulay. Ang matag lakang nga Iyang gihimo lugos nang makabikang. Siya mi-agulo sa kusog, daw naga-antus ilalum sa labihan nga pagduot sa usa ka makalilisang nga lulan. Makaduha ang Iyang mga kauban mipugong Kaniya, o Siya mapukan sa yuta.

[991] Duol sa pultahan sa tanaman, si Jesus mibiya sa tanan gawas sa tutulo ka mga tinon-an, nagsugo kanila sa pagampo alang sa ilang kaugalingon ug alang Kaniya. Uban kang Pedro, Jakobo, ug Juan, Siya misulod sa iyang awaaw nga mga tagoanan. Kining tulo ka mga tinon-an maoy suod kaayo Niya nga mga kauban. Sila nakakita sa Iyang himaya sa bukid sa pagkabalhin; sila nakakita kang Moises ug kang Elias nga nagpakigsulti kauban Kaniya; sila nakadungog sa tingog gikan sa langit; karon sa Iyang daku nga pakigbisug, si Kristo naghandum sa ilang presensia duol Kaniya. Makadaghan sila mipal-abay sa gabii kauban Kaniya niini nga pahulayanan. Niini nga mga higayon, human sa usa ka panahon sa pagtukaw ug pagampo, sila mangatulog nga dili matugaw sa usa ka diutayng gilay-on gikan sa ilang Agalon, hangtud sila pukawon Niya sa kabuntagon sa paglakaw sa bag-ong bulohaton. Apan karon Siya naghandum nga sila mogasto sa tibuok gabii kauban Niya sa pag-ampo. Apan bisan pa Siya dili maka-antus nga bisan sila mosaksi sa kasakit nga Iyang paga-antuson.

“Panglingkod kamo dinhi,” Siya miingon, “ug magtukaw kauban kanako.”

Siya miadto sa unahan ug diutay gikan kanila —dili kaayo layo kay sila makakita ug makabati Kaniya — natumba nagkulob sa yuta. Siya nagbati nga pinaagi sa sala Siya napahamulag gikan sa Iyang Amahan. Ang bung-aw hilabihan ka lapad, ka itom, ka lalum, nga ang Iyang espiritu mikurog atubangan niini. Niini nga kasakitan Siya kinahanglan dili mogamit sa Iyang diosnong gahum aron mokalagiw. Ingon nga tawo kinahanglan Siya moantus sa sangputanan sa sala sa tawo. Ingon nga tawo Siya kinahanglan moantus sa kaligutgut sa Dios batok sa paglapas.

Si Kristo karon nagbarug sa usa ka lahi nga pagtagad gikan niadtong Iyang pagbarug sukad kaniadto. Ang Iyang pag-antus masaysay pag-ayo sa mga pulong sa manalagna, “Pagmata, Oh espada bato sa akong magbalantay sa karnero, ug batok sa tawo nga

akong kauban, nagingon si Jehova sa mga panon.” Zac. 13:7. Ingon nga salili ug kasegurohan alang sa makasasala nga tawo, si Kristo naga-antus ilalum sa diosnong hustisya. Siya nakakita kon unsay kahulogan sa hustisya. Kutob dinhi Siya usa nga magpapataliwala alang sa uban; karon Siya naghandum sa usa nga mangaliya alang sa Iyang kaugalingon.

[992]

Samtang si Kristo nagbati sa Iyang pakighiusa kauban sa Aman nga nabuskag, Siya nahadlok nga sa Iyang tawhanon nga kinaiya dili Siya maka-arang sa pag-antus sa umalabut nga pakigbugno batok sa mga gahum sa kangitngit. Sa kamingawan sa pagsulay ang kaugmaon sa rasa sa tawo gitahan. Si Kristo niadtong panahon mananaug. Karon ang manunulay mianha alang sa katapusan nga makalilisang nga pakigbisug. Alang niini siya nangandam sulod sa tulo ka tuig nga pag-alagad ni Kristo. Ang tanang butang gikatahan alang kaniya. Kon siya mapakyas dinhi, ang iyang paglaum sa pagkalabaw mawala; ang mga ginharian niini nga kalibutan sa katapusan maiya ni Kristo; siya sa iyang kaugalingon mapapha ug isalibay. Apan kon si Kristo madaug, ang yuta mahimong ginharian ni Satanas, ug ang tawhanong rasa mailalum sa walay katapusan sa iyang gahum. Uban sa mga suliran sa away sa Iyang atubangan, ang kalag ni Kristo napuno sa kalisang sa pagkahimulag gikan sa Dios. Si Satanas miingon Kaniya nga kon Siya mahimong garantiya alang sa usa ka makasasala nga kalibutan, ang pagkahimulag hangtud sa kahangturan. Siya makuyog sa ginharian ni Satanas, ug dili na gayud mahimong usa ka kauban sa Dios.

Ug unsa may maani niini nga sakripisyo? Daw unsa ka walay paglaum nagpakita ang sala ug pagkawalay pagkamapasalamaton sa tawo! Diha sa iyang labing malisud nga mga bahin si Satanas miduot sa kahimtang ngadto sa Manunubos: Ang katawhan nga miangkon labaw sa tanan diha sa lumalabay ug esprituhanong mga bintaha misalikway Kanimu. Sila naninguha sa paglaglag Kanimu, ang patukuranan, ang sentro ug timaan sa mga saad nga gi-himo ngadto kanila ingon nga usa ka sahi nga katawhan. Usa sa Imong kaugalingong tinon-an, nga nakapamati sa Imong pahamatngon, ug nahimong anaa sa atubangan sa mga kalihokan sa iglesia, mobudhi Kanimu. Usa sa Imong labing madasigon nga sumosunod molimod Kanimu. Ang tanan motalikod gikan Ka-nimu. Ang tibuok galamhan ni Kristo gilud sa paghunahuna. Nga kadtong Iyang

[993]

gitinguha nga luwason, kadtong Iyang gihigugma pag-ayo, mohiusa sa mga piano ni Satanas, kini milagbas sa Iyang kalag. Ang pakigbugno makalilisang. Ang iyang sukod mao ang sala sa Iyang nasud, sa Iyang mga magsusumbong ug magbubudhi, ang sala sa usa ka kalibutan nga naghay-ad diha sa kadautan. Ang mga sala sa mga tawo mibug-at pag-ayo ibabaw kang Kristo ug ang pag-ila sa kaligutgut sa Dios batok sa sala miligis sa Iyang kinabuhi.

Tan-awa Siya nga nagapamalandong sa bili nga ibayad alang sa kalag sa tawo. Sa Iyang kasakitan Siya migungot sa bugnaw nga yuta, nga daw nagpalikay sa Iyang kaugalingon nga mabitad layo sa Dios. Ang makapakurog nga yamog sa kagabhion nahulog ibabaw sa Iyang nagbuy-od nga lawas, apan wala Siya magtagad. Gikan sa Iyang luspada nga mga ngabil migula ang mapait nga tiyabaw, “Amahan, kon buot ka, kuhaa kining kopa gikan kanako.” Apan bisan pa Siya midugang, “Hinoon dili ang akong pagbuot maoy matuman, kon dili ang imo.”

Ang tawhanon nga kasingkasing mangandoy alang sa simpatiya diha sa pag-antus. Kini nga pangandoy gibati ni Kristo sa kinahiladman sa Iyang galamhan. Diha sa labaw nga pagsakit sa Iyang kalag Siya miduol sa Iyang mga tinon-an uban sa usa mapangandoyong handum sa pagpamati sa mga pulong sa paghupay gikan niadtong Iyang gipanalanginan sa makadaghan ug gihupay, ug gipanalipdan sa kasub-anan ug sa kalibug. Ang Usa nga sa kanunay adunay mga pulong sa simpatiya alang kanila karon nag-antus sa kasakit labaw sa tawhanon, ug Siya nangandoy sa paghibalo nga sila nanagampo alang Kaniya ug alang sa ilang kaugalingon. Daw unsa ka ngitngit ang pagkadautan sa sala. Makalilisang ang pagsulay sa pagtugot sa rasa sa tawo sa pagpas-an sa sangputanan sa iyang kaugalingong sala, samtang Siya magabarug nga walay sala atubangan sa Dios. Kon Siya pa lang unta makahibalo nga ang Iyang mga tinon-an nakasabut ug nakaila niini, Siya mapalig-on.

[994]

[995]

Mitindog uban sa masakit nga panlimbasug, Siya nagbaragbarag paingon sa dapit diin Iyang gibiyaan ang Iyang mga kauban. Apan Iyang nakaplagnan “sila nga nangatulog.” Kon Iya pa unta silang naabtan nga nanagampo, Siya unta mahupay. Kon sila pa unta nangita sa dalangpanan diha sa Dios, ang mga ahensiya ni Satanas dili unta makadaug kanila, Siya unta mapalipay pinaagi sa ilang lig-on nga pagtuo. Apan wala sila motuman sa gisubli-subli nga

pasidaan, “Pagtukaw ug pag-ampo kamo.” Sa sinugdan sila nanggagamok sa pagtan-aw sa ilang Agalon, nga kasagaran kalma kaayo ug halangdon sa barug, nakigpakigbisug kauban sa usa ka kasubo nga dili masabut. Sila naka-ampo samtang sila nakabati sa kusog nga tiyabaw sa nag-antus. Wala nila tuyo-a ang pagtalikod sa Ginoo, apan daw sila naparalisar sa usa ka walay panimuot nga ila untang mawala kon nagpadayon pa sila sa pagpangaliya sa Dios. Wala sila makaila sa kakinahanglan sa pagkamatukawon ug mainitong pagampo aron sila makabarug sa panulay.

Sa wala pa itumong ang Iyang mga lakang ngadto sa tana-man, si Jesus nakaingon sa mga tinon-an, “Kamong tanan magpanibug.” Sila nakahatag Kaniya sa labing lig-on nga pasalig nga sila mokuyog Kaniya sa bilanggoan ug sa kamatayon. Ug ang makaluluoy, masaligon sa kaugalingon nga Pedro midugang, “Bisan pa kon mosibug ang tanan, ako dili gayud.” Mar. 14: 27, 29. Apan

“Amahan ko,” miampo si Jesus, “kon ugaling dili man mahimo nga ikasaylo kini gawas kon akong imnon, nan, matuman ang imong kabubut-on.” ang mga tinon-an misalig sa ilang mga kaugalingon. Wala sila motutok sa gamhanan nga Magtatabang sumala sa gitambag ni Kristo nga ilang buhaton. Busa sa diha nga ang Manluluwas nagkinahanglan pag-ayo sa ilang simpatiya ug mga pag-ampo, sila nakaplagan nga nangatulog. Bisan si Pedro natulog. [996]

Ug si Juan, ang mahigugmaong tinon-an nagpa-uraray sa dughan ni Jesus, natulog. Sa seguro ang gugma ni Juan alang sa iyang Agalon nakapatukaw unta kaniya. Ang iyang mainitong mga pag-ampo misagol unta kauban niadtong sa iyang gihigugma nga Manluluwas sa panahon sa Iyang hilabihan nga kasubo. Ang Manunubos nag-gahin mga tibuok gabii sa pag-ampo alang sa Iyang mga tinon-an, aron ang ilang pagtuo dili mapakyas. Kon si Jesus karon mibutang pa kang Jacobo ug Juan sa pangutana nga sa makausa Iyang gisukot kanila, “Makahimo ba kamo sa pag-inom sa kopa nga akong pagaimnan, ug pagabautismohan uban sa bautismo nga ako pagabautismohan?” sila unta dili makapangahas sa pagtubag, “Makahimo kami.” Mat. 20:22.

Ang mga tinon-an nahigmata sa tingog ni Jesus, apan halus wala sila makaila Kaniya, ang Iyang nawong nausab pag-ayo tungod sa kaguol. Nagasulti kang Pedro, si Jesus miingon, “Simon, nagakatulog ka ba? Dili ka ba diay makatukawg usa ka takna? Pagtukaw ug

pag-ampo kamo aron dili kamo mahidalin-as ngadto sa panulay. Sa pagkatinuod ang espiritu matinguhaon apan ang lawas mahuyang.” Ang kahuyang sa Iyang mga tinon-an nakapapukaw sa simpatiya ni Jesus. Siya nahadlok nga sila dili maka-antus sa sulay nga moabut kanila sa Iyang pagbudhi ug kamatayon. Wala Siya mobadlong kanila, apan miingon, “Pagtukaw ug pag-ampo kamo aron dili kamo mahidalin-as ngadto sa panulay.” Bisan sa Iyang dakung kasakitan, [997] Siya naninguha sa pagpasaylo sa ilang kaluyahon. “Sa pagkatinuod matinguhaon ang espiritu” Siya miingon, “apan maluya ang lawas.”

Usab ang Anak sa Dios gihakup sa labaw sa tawhanon nga kasakitan, ug gikuyapan ug naluya, Siya mibaragbarag balik sa dapit sa Iyang unang gipakigbisugan. Ang Iyang pag-antus labi pa ka daku kay sa kaniadto. Samtang ang kasakit sa kalag midangat Kaniya, “Ang Iyang singot nanibug-ok daw apol nga nagpangatagak sa yuta.” Ang mga kahoy nga sipres ug palma mga hilum nga mga saksi sa Iyang kaguol. Gikan sa ilang mga sanga nga labong sa dahon nangahulog ang bug-at nga mga yamog ibabaw sa gisakit nga lawas, daw ang kinaiyahan mihilak ibabaw sa iyang Maglalalang nga nakigbugno nga inusara kauban sa mga gahum sa kangitngit.

Usa ka mubong panahon kanhi, si Jesus mibarug ingon nga usa ka gamhanan nga sedro, mibarug sa bagyo sa pagsupak nga migamit sa iyang kaisug ngadto Kaniya. Matig-a nga mga kabubuton, ug mga kasingkasing nga napuno sa dautang hunahuna ug pagkamalalangon, nakigbisug sa kakawangan aron sa paglibug ug pagdaug Kaniya. Siya mitindog diha sa diosnong kahalangdon ingon nga Anak sa Dios. Karon Siya sama sa usa ka bagakay nga gihapak ug gibayog sa nasuko nga bagyo. Siya nakaduol sa katapusan sa Iyang bulohaton ingon nga usa ka mananaug, nakahimo sa matag lakang nga nakakuha sa kadaugan ibabaw sa kagamhanan sa kangitngit. Ingon nga usa nga gihimaya na, Siya naka-angkon sa pagkausa kauban sa Dios. Sa walay kanga nga mga paglitok Siya miula sa Iyang mga awit sa pagdayeg. Siya nakasulti sa Iyang mga tinon-an sa mga pulong sa pagdasig ug kalumo. Karon miabut na ang takna sa gahum sa kangitngit. Karon ang Iyang tingog nabatian sa kahilum sa dupoydupoy sa kagabhion, dili sa mga tono sa pagdaug, apan [998] puno sa tawhanong kaguol. Ang mga pulong sa Manluluwas gidala sa mga dalunggan sa gaduka nga mga tinon-an, “Amahan ko, kon

mahimo man isaylo lang kanako kining kopa, ngani dili sumala sa akong pagbuot kon dili sa imo.”

Ang unang pagbati sa mga tinon-an mao ang pagadto Kaniya; apan Siya nagsugo kanila sa pagpabilin didto, magtukaw ngadto sa pag-ampo. Sa pag-adto ni Jesus kanila, Iyang nakaplagnan sila nga nangatulog. Usab Siya nagbati sa usa ka pangandoy sa pagpakig-uban, alang sa pipila ka mga pulong gikan sa Iyang mga tinon-an nga magadala sa paghupay, ug makaguba sa lamat sa kangitngit nga hapit na mogahum Kaniya. Apan ang ilang mga mata bug-at kaayo; “ni mahibalo sila kon unsay itubag Kaniya.” Ang Iyang presensia nakapukaw kanila. Ilang nakita ang Iyang nawong nga natiman-an sa madugoon singot sa kasakit, ug sila napuno sa kahadlok. Ang Iyang kaguol sa hunahuna sila dili makasabut. “Ang iyang nawong nasamadsamaran gayud labaw kay sa bisan kinsa nga tawo, ug ang iyang dagway labaw pa kay sa mga anak sa mga tawo.” Isa. 52:14.

Mitalikod, si Jesus mipaingon na usab sa Iyang pahulayan, ug natumba nga nagkulob, nadaug pinaagi sa kalisang sa usa ka daku nga kangitngit. Ang pagkatawhanon sa Anak sa Dios mikurog ni-anang takna sa pagsulay. Siya mi-ampo karon dili alang sa Iyang mga tinonan aron ang ilang pagtuo dili mapakyas, apan alang sa Iyang kaugalingon nga gisulayan, nagilaid nga kalag. Ang makalil-isang nga gutling miabut na —kana nga gutling nga maoy modisidir sa kaugmaon sa kalibutan. Ang kaugmaon sa katawhan nagkurog sa timbangan. Si Kristo mahimo bisan karon pagdumili sa kopa nga gigahin alang sa sad-an nga katawhan. Dili pa ulahi. Siya mahimong mopahid sa dugoong singot sa Iyang agtang, ug pasagdan ang tawo mamatay sa iyang kadautan. Siya makaingon, Pasagdi ang malinapason pagdawat sa silot sa iyang sala, ug Ako mobalik sa Akong Amahan. Ang Anak sa Dios moinom ba sa mapait nga kopa sa pagpakaulaw ug kasakit? Ang walay sala moantus ba sa sangputanan sa tunglo sa sala, aron pagluwas sa sad-an? Ang mga pulong nangahulog nga nagkurog gikan sa luspada nga mga ngabil ni Jesus, “Amahan ko, kon ugaling dili man mahimo nga ikasaylo kini gawas kon akong imnon, nan, maoy matuman ang imong kabubut-on.”

Tulo ka bisis Iyang gibungat kana nga pag-ampo. Tulo ka bisis ang pagkatawhanon mi-ok-ok gikan sa katapusan, purongpurong nga sakripisyo. Apan karon ang kasaysayan sa rasa sa katawhan midangat atubangan sa Manunubos sa kalibutan. Siya nakakita nga

[999]

ang mga maglalapas sa balaod, kon pasagdan sa ilang kaugalingon, mangamatay. Siya nakakita sa pagkawalay mahimo sa tawo. Siya nakakita sa gahum sa sala. Ang mga tunglo ug mga pagminatay sa usa ka laglagonon nga kalibutan mogimaw sa atubangan Niya. Siya nagatan-aw sa iyang umalabut nga kaugmaon ug ang Iyang desisyon nahimo. Siya moluwas sa tawo sa bisan unsang bili sa Iyang kaugalingon. Siya midawat sa bautismo sa dugo, aron pinaagi Kaniya ang himalatyon nga mga minilyon makabaton sa kinabuhing walay katapusan. Siya mibiya sa mga sawang sa langit, diin tua didto ang pagkaputli, kalipay, ug himaya, aron pagluwas sa usa ka nawala nga karnero, ang usa ka kalibutan nga nahulog pinaagi sa paglapas. Ug Siya dili motalikod sa Iyang bulohaton. Siya mahimong salili sa usa ka rasa nga nagpabuot sa sala. “Kon ugaling dili man mahimo nga ikasaylo kini gawas kon akong imnon, nan, maoy matuman ang imong kabubut-on,” maoy Iyang pag-ampo sa pagpasakup.

[1000]

Sa nakahimo na sa desisyon, Siya natumba nga hima- lasyon sa yuta diin Siya kabahin nakabangon. Hain na man karon ang Iyang mga tinon-an, aron pagbutang sa ilang mga kamot sa hinay sa ulo sa ilang gikuyapan nga Agalon, ug digoon kanang agtang, nadaut pag-ayo labaw kay sa mga anak sa mga tawo? Ang Manluluwas mitamak sa pug-anan nga nag-inusara, ug sa katawhan walay usa nga uban Kaniya.

Apan ang Dios miantus uban sa Iyang Anak. Mga manulonda nagtan-aw sa kasakit sa Manunubos. Sila nakakita sa ilang Ginoo nga gilibutan sa panon sa mga kagamhanan nga Satanas, Iyang kinaiya nabug-atan uban sa makapakurog, misterioso nga kahadlok. Adunay kahilum sa langit. Walay alpa nga gikablit. Kon ang mga tawo makatan-aw pa unta sa katingala sa mga panon sa manulonda ingon sa hilum nga kasubo sila mibantay sa Amahan nga mipabulag sa Iyang mga silaw sa kahayag, gugma, ug himaya gikan sa Iyang hinigugmang Anak, sila mosabut pag-ayo kon daw unsa ka dulumtanan sa Iyang igtatan-aw ang sala.

Ang mga kalibutan nga wala mangahulog ug ang la-ngitnong mga manulonda nakabantay uban sa mainitong intiris samtang ang pakigbugno midangat sa iyang pagtapus. Si Satanas ug ang iyang mga alalay sa dautan, mga panon sa pagkahulog, nagbantay sa kainiton niining dakung krisis sa bulohaton sa pagtubos. Ang mga kagamhanan sa maayo ug dautan nagpaabut sa pagtan-aw unsa nga

tubag moabut sa kang Kristo nga pag-ampo nga gisubli makatulo. Mga manulonda nangandoy sa pagdala sa paghupay sa diosnong mag-aantus, apan dili mao kini. Walay paagi sa pagkalagiw alang sa Anak sa Dios. Niining makalilisang nga krisis, diin ang tanang butang gikatahan, sa diha nga ang misterioso nga kopa mikurog sa kamot sa nag-antus, ang mga langit nabuksan, usa ka kahayag misidlak taliwala sa mabagyohong kangitngit sa takna sa krisis, ug ang gamhanan nga manulonda nga nagatindog sa presensia sa Dios, nagakuha sa katungdanan gikan kang Satanas nga nahulog, miabut sa kiliran ni Kristo. Ang manulonda wala moanhi sa pagkuha sa kopa gikan sa kamot ni Kristo, apan sa pagpalig-on Kaniya sa pag-inom niini, uban sa pasalig sa gugma sa Amahan. Siya mianhi aron sa paghatag gahum sa diosnon-tawhanong nangaliya. Siya mitudlo Kaniya sa nabuksan nga kalangitan, nagsulti Kaniya sa mga kalag nga maluwas ingon nga sangputanan sa Iyang mga pagantus. Siya mipasalig Kaniya nga ang Iyang Amahan labi pa ka daku ug labi pa ka gamhanan kay kang Satanas, nga ang Iyang kamatayon mosangput sa hilabihan nga kapildihan ni Satanas, ug nga ang ginharian niini nga kalibutan igahatag sa mga balaan sa Hataas Uyamot. Siya misulti Kaniya nga Siya makakita sa pag-agulo sa Iyang kalag, ug matagbaw, kay Siya makakita sa usa ka panon sa katawhan nga maluwas, maluwas sa walay katapusan.

[1001]

Ang pagsakit ni Kristo wala moundang, apan ang kangiub ug kaluya mitalikod Kaniya. Ang bagyo wala pa molurang, apan Siya nga maoy tuyo sa bagyo napalig-on sa pag-atubang sa iyang kabangis. Siya migula nga kalma ug malinawon. Usa ka langitnon nga pakigdait nahamutang sa Iyang namansahan sa dugo nga nawong. Siya nakapas-an sa walay tawong natakus pagpas-an; kay Siya nakatilaw sa mga pag-antus sa kamatayon alang sa matag tawo.

Ang nangatulog nga mga tinon-an sa kalit nahigmata pinaagi sa kahayag nga naglibut sa Manluluwas. Sila nakakita sa manulonda nga miyukbo sa Ilang nagakulob nga Agalon. Ilang nakita siya mipabangon sa ulo sa Manunubos sa iyang dughan, ug mitudlo sa langit. Sila nakabati sa iyang tingog, sama sa matam-is nga honi, nga nagsulti sa mga pulong sa paghupay ug paglaum. Ang mga tinon-an nahinumdom sa talan-awon ibabaw sa bukid sa pagkabalhin. Sila nahinumdom sa himaya nga naglibut kang Jesus sa didto Siya sa templo, ug ang tingog sa Dios nga nagsulti gikan sa pan-

[1002]

ganud. Karon ang samang himaya gipadayag pag-usab, ug wala na sila mahadlok pagdugang alang sa ilang Agalon. Siya ilalum sa pag-atiman sa Dios; ang usa ka gamhanan nga manulonda gipadala sa pagpanalipud Kaniya. Usab ang mga tinon-an sa ilang kakapoy mitugyan sa katingalahan nga walay panimuot nga nagagahum kanila. Usab si Jesus nakakaplag kanila nga natulog.

Nagtan-aw nga masulob-on kanila Siya miingon, “Nagakatulog pa ba gihapon kamo ug nagapamahulay? Tan-awa, ang takna haduol na, ug ang Anak sa Tawo igatugyan na ngadto sa mga kamot sa mga makasasala.” Bisan sa misulti Siya niini nga mga pulong, Siya nakabati sa mga linaktan sa pundok nga nangita Kaniya, ug miingon, “Bangon kamo ug manlakaw kita; tan-awa, ang akong magbubudhi ania na sa duol.”

Walay lama sa Iyang bag-o nga kasakit nga makita samtang si Jesus milakang sa pagsugat sa Iyang magbubudhi. Nagatindog nga nag-una sa Iyang mga tinon-an Siya miingon, “Kinsay inyong gipangita?” Sila mitubag, “Si Jesus sa Nazaret.” Si Jesus mitubag, “Ako mao siya.” Samtang kining mga pulong gisulti, ang manulonda nga bag-o pa lamang mialagad karig Jesus, milihok taliwala Niya ug sa pundok. Ang usa nga iangitnong kahayag midan-ag sa nawong sa Manluluwas, ug usa ka dagway sa salampati milandong Kaniya. Sa presensia niining diosnong himaya, ang mamumuno nga panon dili makabarug alang sa usa ka gutling. Sila misibug. Mga saserdoti, mga tigulang, mga sundalo, bisan si Judas, napukan ingon nga mga patay nga mga tawo sa yuta.

[1003]

Ang manulonda mipahawa, ug ang kahayag nawala. Si Jesus adunay kahigayonan sa pagkalagiw, apan Siya nagpabilin, kalma ug nagpugong sa iyang kaugalingon. Ingon nga usa nga gihimaya Siya mibarug sa taliwala nianang matig-a nga pundok, karon nanagbuy-od ug walay mahimo sa Iyang mga tiilan. Ang mga tinon-an nanan-aw, mahilum uban sa kahibulong ug pagtahud.

Apan sa kalit nausab ang talan-awon. Ang pundok mibangon. Ang Romanhon nga mga sundalo, ang mga saserdoti ug si Judas milibut Kaniya. Sila daw naulaw sa ilang kaluyahon, ug nahadlok nga Siya makakagiw. Usab ang pangutana gisukot sa Manunubos, “Kinsay inyong gipangita?” Aduna silay kamatuoran nga Siya nga nagbarug sa ilang atubangan mao ang Anak sa Dios, apan dili sila buot makabig. Sa pangutana, “Kinsay inyong gipangita?” mitubag

silang pag-usab, “Si Jesus sa Nazaret.” Ang Manluluwas mitubag, “Ako nag-ingon kaninyo nga ako mao siya. Busa kon kamo nangita kanako, nan pasagdi kini molakaw sa ilang dalan” —nagatudlo sa mga tinon-an. Siya nasayud kon unsa ka mahuyang ang ilang pagtuo, ug Siya naninguha sa pagpanalipud kanila gikan sa tentasyon ug pagsulay. Alang kanila Siya andam sa pagsakripisyo sa Iyang kaugalingon.

Si Judas nga magbubudhi wala makalimot sa bahin nga iyang buhaton. Sa pagsulod sa panon sa tanaman, siya nag-una sa dalan, gisunod pagsuod sa hataas nga saserdoti. Sa mga manggugukod ni Jesus siya nakahatag sa ilhanan sa pag-ingon, “Ang akong halokan, mao kana siyang tawhana; dakpa ninyo siya.” Mat. 26:48. Karon siya nagpalimolimo nga wala siyay labut kanila. Miduol suod kang Jesus, iyang gikuha ang Iyang kamot ingon nga suod nga higala. Uban sa mga pulong, “Magtutudlo, komusta ka!” iyang gihagkan Siya sa makadaghan ug nagpakita nga naghilak ingon nga naluoy Kaniya sa Iyang katalagman. [1004]

Si Jesus miingon kaniya, “Higala nganong nia ka?” Ang Iyang tingog nagkurog uban sa kasubo samtang nagkanayon Siya, “Judas, inubanan ba diayg halok ang imong pagbudhi sa Anak sa Tawo?” Kini nga pangalyupo mopukaw unta sa tanlag sa magbubudhi, ug mitandog sa iyang matig-a nga kasingkasing; apan ang dungog, pagkaliyal, ug tawhanong kamaloloton mitalikod gikan kaniya. Siya mitindog nga isug ug masukulon, nagpakitag batasan nga dili motugyan. Siya nakatugyan na kang Satanas, ug wala nay gahum sa pagsukol kaniya. Si Jesus wala modumili sa halok sa magbubudhi.

Ang panon misamot pagkaisug samtang ilang nakita si Judas nga mitandog sa persona Niya nga bag-o pa lamang gihimaya sa mga mata nila. Ila karong gikuptan si Jesus, ug mipadayon sa paghigot niadtong bililhon nga mga kamot nga kanunay gigamit sa paghimo sa maayo.

Ang mga tinon-an naghunahuna nga ang ilang Agalon dili motugot sa Iyang kaugalingon nga pagakuhaon. Kay ang samang gahum nga nakapahimo sa panon sa pagkapukan ingon nga patay nga mga tawo makahimo kanila nga magpabilin nga walay mahimo, hangtud si Jesus ug ang Iyang mga kauban makakalagiw. Sila nangabalo ug nangasuko samtang ilang nakita ang mga pisi nga gidala aron igapus sa mga kamot Niya nga ilang gihigugma. Si Pedro sa iyang

[1005] kasuko mihuso sa iyang espada pagkalit ug misulay paglaban sa iyang Agalon, apan iya lang napul-ongan ang dalunggan sa ulipon sa hataas nga saserdoti. Sa pagkakita ni Jesus nga kini gihimo, Iyang gitangtang ang Iyang mga kamot, bisan gigunitan pag-ayo sa mga sundalong Romanhon, ug miingon, “Tugoti una kutob dinhi,” Siya mihikap sa samaran nga dalunggan, ug dihadiha naayo. Siya diha miingon kang Pedro, “Iuli sa sakob kanang imong espada; kay ang tanang magagamit ug espada mamatay sa espada. Nagahunahuna ka ba nga dili ako makapangayo sa akong Amahan ug nga dili siya makapadala karon dayon ug mga manulonda nga kapin sa napulog duha ka mga legion?” —usa ka legion sa dapit sa matag usa sa mga tinon-an. Oh ngano, ang mga tinon-an naghunahuna, nga dili Siya moluwas sa Iyang kaugalingon ug kanato? Mitubag sa ilang wala ikabungat nga hunahuhuna, Siya midugang sa pag-ingon, “Apan unsaon na man unya pagkatuman ang kasulatan nga sa ingon niini mahitabo gayud kini?” “Ang kopa nga gikahatag sa akong Amahan kanako, dili ba nako imnon kini?”

Ang opisyal nga dignidad sa mga Judeong pangulo wala makasanta kanila sa pagduyog sa paggukod kang Jesus. Ang pagdakup Kaniya hilabihan ka hinungdanon nga butang nga isalig lang sa mga ubos; ang malalangon nga mga saserdoti ug mga tigulang miduyog sa polis sa templo ug sa mga komon nga mga tawo sa pagsunod kang Judas ngadto sa Getsemani. Daw unsa nga pundok sa mga dagkung tawo sa pagpakighiusa — usa ka panon nga naghinamhinam sa kaikag, ug nasangkapan sa tanang sari sa hinagiban, nga daw nagagukod sa usa ka ihalas nga mananap!

[1006] Miliso sa mga saserdoti ug mga tigulang, si Kristo mitumong kanila sa Iyang masusihon nga pagtutok. Ang mga pulong nga Iyang gisulti sila dili malimot samtang ang kinabuhi anaa pa. Sila sama sa mga mahait nga mga odyong sa Makagagahum. Uban sa dignidad Siya miingon: Mianhi kamo Kanako uban sa mga espada ug mga pospos ingon sa inyong paggukod sa usa ka kawatan o tulisan. Adlaw-adlaw Ako naglingkod nga nanudlo sa templo. Kamo dunay daghang kahigayonan sa pagdakup Kanako, ug wala kamoy gihimo. Ang gabii maoy angay sa inyong bulohaton. “Mao kini ang inyong takna, ug ang gahum sa kangitngitan.”

Ang mga tinon-an nangalisang samtang ilang nakita nga si Jesus mitugot sa Iyang kaugalingon nga pagadakpon ug gapuson. Sila

nangapangdol nga Siya mitugot kining pagpakaulaw sa Iyang kaugalingon ug kanila. Wala sila makasabut sa Iyang pagginawi, ug ilang gibasul Siya alang sa pagpasakup sa pundok. Sa ilang kasuko ug kahadlok, si Pedro misugyot nga sila moluwas sa ilang mga kaugalingon. Nagasunod sa niini nga sugyot, “silang tanan mitalikod, ug nangalagiw.” Apan si Kristo nakatagna niining ilang pagbiya. “Tan-awa,” Siya nakaingon, “moabut ra ang takna, ug ania kini miabut na, nga kamo patibulaagon, ang tagsatagsa kaninyo ngadto sa iyang kaugalingong puloy-anan ug biyaan ninyo ako nga mag-inusara; apan dili ako magainusara kay ang Amahan ania man uban kanako:” Juan 16:32.

[1007]

Atubangan ni Annas ug sa Hukmanan ni Caipas

Tabok sa sapasapa sa Kedron, labay sa mga tanaman ug mga kakahoyan sa Olivo, ug sulod sa mga nahilum nga mga kadalanan sa natulog nga ciudad, ilang gipadali si Jesus. Labay sa tungang gabii, ug ang mga singgit sa mabiaybiayon nga panon nga nagsunod Kaniya misiak sa kahait sa mahilumon nga kahanginan. Ang Manunubos gihigtan ug binantayan pag-ayo, ug Siya naglihok nga may kasakit. Apan sa ilang kaikag nga pagdali ang Iyang mga magdadakup milahos uban Kaniya ngadto sa palasyo ni Anas, kanhi hataas nga saserdoti.

Si Anas maoy pangulo sa nagdumala nga familia sa mga saserdoti, ug ingon nga pagtahud sa iyang panuigon siya giila sa mga katawhan ingon nga hataas nga saserdoti. Ang iyang tambag gikuha ug gisunod ingon nga tingog sa Dios. Siya kinahanglan makakita pag-una kang Jesus usa ka bihag sa gahum sa saserdoti. Siya kinahanglan presente sa pagsusi sa binilanggo, tungod sa kahadlok nga ang minus sa kasinatian nga Caifas tingali mapakyas sa pagkuha sa katuyoan nga ilang gitinguha. Ang iyang kabatid, panlimbong, ug pagkamalalangon kinahanglan gamiton niini nga higayon; kay sa tanang mga hitabo ang pagsilot kang Kristo kinahanglan maseguro.

[1008] Si Kristo husayon sa formal atubangan sa Sanhedrin; apan sa atubangan ni Anas Siya ipailalum sa usa ka una nga husay. Ilalum sa balaod Romanhon ang Sanhedrin dili makapasilot sa kamatayon. Makasusi lang sila sa bilanggo, ug maghukom, apan pagauyonan sa mga awtoridad Romanhon. Busa gikinahanglan sa pagdala sa mga sumbong batok kang Kristo nga pagaisipon ingon nga kriminal sa mga Romanhon. Ang usa ka sumbong usab makaplagan nga magkondenar Kaniya sa igtatanaw sa mga Judeo. Dili kay pipila lang taliwala sa mga saserdoti ug mga pangulo ang nakabig sa pagtulon-an ni Kristo, ug ang kahadlok lamang nga ekskomlughon ang nakasanta kanila sa pagsugid Kaniya. Ang mga saserdoti nahinumdom pag-ayo sa pangutana ni Nicodemo “Ang atong kasugoan mohukom ba diay kinig tawo aron silotan sa wala unay

pagpatalinghug kaniya, ug pagpakisayud unsa ang iyang nabuhat?” Juan 7:51. Kini nga pangutana sa usa ka panahon nakapabungkag sa konsilyo, ug nakasanta sa ilang mga piano. Si Jose nga tagaArimatea ug si Nicodemo dili pagatawgon, apan dunay uban nga tingali mangahas sa pagsulti uyon sa hustisya. Ang husay kinahanglan dumalahon sa usa ka paagi nga mahiusa ang mga sakup sa Sanhedrin batok kang Kristo. Dihay duha ka mga sumbong nga gihandum sa mga saserdoti nga iduso. Kon si Jesus kapamatud-an nga usa nga nagpasipala, Siya kondenahon sa mga Judeo. Kon masad-an sa pag-supil batok sa kagamhanan, makakuha sa Iyang kondenasyon gikan sa mga Romanhon. Ang ikaduha nga sumbong si Anas naninguha sa pagmatuod. Siya nangutana kang Jesus mahitungod sa Iyang mga tinon-an ug sa Iyang mga pagtulon-an, nga nagalaum ang bilanggo mosulti sa usa ka butang nga magahatag kaniyag materyal nga siya makasugod pagbuhat. Siya naghunahuna sa pagkuha usa ka pahayag sa pagmatuod nga Siya naninguha sa pagtukod sa usa ka sekreto [1009] nga kapunongan, uban sa katuyoan sa pagtukod sa usa ka bag-o nga ginharian. Unya ang mga saserdoti makatugyan Kaniya sa mga Romanhon ingon nga magsasamok sa pakigdait ug usa ka maglalalang sa pagrebildi.

Si Kristo nakabasa sa katuyoan sa saserdoti sama sa nabuk-san nga basahon. Ingon nga daw nakabasa sa kinahiladman sa kalag sa Iyang magpapangutana, Siya milimod nga may tinago nga panaghiusa taliwala Niya ug sa Iyang mga sumosunod, ni nagatigum kanila sa tago ug diha sa kangitngit aron sa pagtago sa Iyang mga piano. Siya walay tinagoan mahitungod sa Iyang mga katuyoan kon mga pagtulon-an. “Nagsulti ako nga walay lipodlipod ngadto sa kalibutan.” Siya mitubag; “Sa kanunay nagpanudlo ako sa sulod sa mga sinagoga, ug sa templo diin adto magtiguman ang tanang mga Judeo; wala akoy gikasulti sa tago.”

Ang Manluluwas nagtandi sa Iyang paagi sa pagbuhat kauban sa mga paagi sa Iyang mga magsusumbong. Mga binulan sila nangita Kaniya, naninguha sa paglit-ag Kaniya ug pagdala Kaniya sa atubangan sa tago nga hukmanan, diin sila tingali makakuha pinaagi sa bakak sa dili nila makuha pinaagi sa matarung nga paagi. Karon ilang gipalampus ang ilang katuyoan. Ang pagdakup sa tungang gabii sa pundok, ang pagbiaybiay ug pagabuso sa wala pa moatubang Siya aron kondenahon, kon isumbong, amo ang paagi

sa ilang buhat, dili Iya. Ang ilang gibuhat usa ka paglapas balaod. Ang ilang kaugalingong mga balaod nagpahayag nga tanang tawo isipon nga walay sala hangtud kapamatud-an nga sad-an. Pinaagi sa ilang kaugalingong mga balaod ang mga saserdoti nagbarug nga gikondenar.

[1010]

Miliso sa Iyang magpapangutana, si Jesus miingon, “Nganong mangutana pa man ikaw kanako?” Wala ba ang mga saserdoti ug mga pangulo magpadalag mga espiya aron sa pagbantay sa Iyang mga lihok, ug magreport sa kada Niya pulong? Dili ba kini sila presente sa matag katiguman sa katawhan, ug midala sa mga saserdoti sa mga informasyon sa tanan Niyang mga pahayag ug mga binuhatan? “Pangutan-a lang ang nanagpakadungog kanako, kon unsa ang akong gisulti kanila,” mitubag si Jesus; “sila nahibalo kon unsay akong gisulti.”

Si Anas nahilum pinaagi sa desisyon sa tubag. Nagakahadlok nga si Kristo mosultig usa ka butang mahitungod sa iyang paagi sa pagbuhat nga siya nagpalabi sa pagtago, wala na siya mosultig dugang ngadto Kaniya niining panahona. Usa sa iyang mga opisyaales, napun-an sa kasuko samtang iyang nakita nga si Anas nahilum, gisagpa si Jesus sa nawong, nga nagaingon, “Mao ba kanay tinubagan mo sa labawng saserdoti?”

Si Kristo kalma mitubag, “Kon dautan man ang akong gisulti, ipakita ang pagkadautan, apan kon maayo ang akong gisulti nganong sagpaon mo man ako?” Wala Siya magsulti sa mainit nga mga pulong sa pagpanimalus. Ang Iyang kalma nga tubag gikan sa usa ka kasingkasing nga walay sala, mapailubon, ug malumo, nga dili mapasuko.

[1011]

Si Kristo mi-antus pag-ayo ilalum sa abuso ug insulto. Diha sa mga kamot sa mga tawo nga Iyang gilalang, ug kang kinsa Siya naghimo sa walay katapusan nga sakripisyo, Siya nagdawat sa tanang pagpakaulaw. Ug Siya miantus katugbang sa kahingpitan sa Iyang pagkabalaan ug sa Iyang pagdumot sa sala. Ang Iyang husay pinaagi sa mga tawo nga naglihok ingon nga mga kaaway alang Kaniya usa ka walay katapusan nga sakripisyo. Sa nalibutan sa mga tawo nga ilalum sa pagmando ni Satanas maoy usa ka nakahasul kaniya. Ug Siya nasayud nga sa usa ka gutling, pinaagi sa pagkidlat sa Iyang dios- nong gahum, Siya makapaboy-od sa Iyang bangis nga

mga magsasakit sa abug. Kini nakapahimo sa pagsulay nga malisud pas-anon.

Ang mga Judeo nanagpaabut alang sa usa ka Mesias nga ipadayag pinaagi sa dayag nga pagpasundayag. Sila nagpaabut Kaniya, pinaagi sa usa ka pagkilab sa labaw nga kabubut-on, aron pag-usab sa dagan sa mga hunahuna sa mga tawo, ug pagpugos gikan kanila sa usa ka pag-ila sa Iyang pagkalabaw. Sa ingon niana sila nanagtuo, Siya maninguha sa Iyang kaugalingong pagtuboy, ug motagbaw sa ilang ambisyoso nga mga paglaum. Busa sa diha nga si Kristo gitagad uban sa pagyam-id, dihay midangat Kaniya nga usa ka kusog nga tentasyon sa pagpakita sa Iyang diosnong kinaiya. Pinaagi sa usa ka pulong, pinaagi sa usa ka tan-aw, Siya makapugos sa Iyang mga maglulutos sa pagsugid nga Siya mao ang Ginoo labaw sa mga hari ug mga pangulo, mga saserdoti ug templo. Apan Iya kadtong malisud nga bulohaton sa pagpabilin sa katungdanan nga Iyang napili ingon nga usa ka kauban sa katawhan.

Ang mga manulonda sa langit nanagsaksi sa matag lihok nga gihimo batok sa ilang hinigugmang Komandante. Sila nangandoy sa pagluwas kang Kristo. Ilalum sa Dios ang mga manulonda makagagahum sa ngatanan. Sa usa ka higayon, sa pagsugot sa sugo ni Kristo, ilang gipamatay ang kasundalohang Assirianhon sa usa ka gabii sinto otsinta y sinco mil ka mga tawo. Daw unsa ka sayon sa mga manulonda, nga nanagtan-aw sa makauulaw nga talan-awon sa husay ni Kristo, nakasaksi sa ilang kasuko pinaagi sa pagpatay sa mga kaaway sa Dios! Ang wala sila sugo-a sa paghimo niini. Iya untang malaglag ang Iyang mga kaaway sa kamatayon apan mipasan sa ilang kabangis. Ang Iyang gugma alang sa Iyang Amahan, ug sa Iyang saad, nga gihimo sukad pa sa pagtukod sa kalibutan, sa pagkahimong Magpapas-an sa sala, naghatud Kaniya sa pag-antus nga walay pagbagolbol sa dili maayo nga pagtagad niadtong Iyang gi-anhian sa pagluwas. Maoy bahin sa Iyang bulohaton sa pag-antus, sa Iyang pagkatawhanon, sa tanan nga mga sungog ug pagabuso nga ihan-ok sa mga tawo Kaniya. Ang paglaum lamang sa katawhan mao ang pagpasakup ni Kristo sa tanan nga Iyang maantus gikan sa mga kamot ug mga kasingkasing sa mga tawo.

Si Kristo wala makasulti bisan unsa nga makahatag sa Iyang mga magsusumbong sa usa ka bintaha; apan bisan pa Siya obligado gayud, sa pagpaila nga Siya silotan. Apan kinahanglan, bisan pa,

[1012]

nga adunay palamolamo nga hustisya. Gikinahanglan nga adunay dagway sa usa ka husay ligal. Kini ang mga awtoridad miyugot sa pagpadali. Sila nasayud sa pagtahud sa katawhan kang Jesus ug nahadlok nga kon ang pagdakup mabanaag, ang usa ka pagluwas pangahason. Usab, kon ang husay ug ang pagpatay dili himuon dayon, maadunay usa ka semana nga kalangan tungod sa pagsaulog sa Pasko. Tingali kini makadaut sa ilang mga piano. Sa pagkuha sa kondensasyon ni Jesus sila nagsalig sa kinadak-an sa hangyo sa walay disiplina nga panon, kadaghanan kanila nga tawong komon sa Jerusalem. Kon malangan sa usa ka semana, ang kadasig mohinay, ug usa ka reaksyon mosugod. Ang mga labing maayo sa katawhan mapukaw diha sa uyon kang Kristo; daghan ang mopresentar sa ilang pagpamatuod sa pagluwas Kaniya, magadala diha sa dayag sa mga gamhanan nga mga buhat Iyang nangahimo. Kini mopasilaub sa bantug nga kasuko batok sa Sanhedrin. Ang ilang mga paghusay kondenahon, ug si Jesus ipagawas, aron sa pagdawat sa bag-o nga pagtahud gikan sa mga panon sa katawhan. Busa ang mga saserdoti ug ang mga pangulo miyugot nga sa dili pa mahibaloan ang ilang katuyoan, si Jesus ikatugyan na sa mga kamot sa mga Romanhon.

[1013]

Apan una sa tanan, ang usa ka sumbong makaplagnan. Wala pa silay nakuhang bintaha. Si Anas misugo sa pagdala kang Jesus ngadto kang Caifas. Si Caifas sakup sa mga Saduseo, ang uban niini kanila mga labing walay paglaum nga mga kaaway ni Jesus. Siya sa iyang kaugalingon, bisan tuod kulang sa fuerza sa kinaiya, labi pa gayud ka hupong ang iyang pagkawalay lugaluta, walay kaluoy, ug walay prinsipio sama kang Anas. Siya dili magabilin sa bisan unsang paagi nga dili sulayan sa paglaglag kang Jesus. Buntag na karon, ug mangitngit kaayo; pinaagi sa kahayag sa mga sulo ug mga lampara ang armado nga pundok uban sa ilang bilanggo mipadayon ngadto sa palasyo sa hataas nga saserdoti. Dinhi, samtang ang mga sakup sa Sanhedrin nangabut, si Anas ug Caifas nangutana pag-usab kang Jesus, apan walay kalampusan.

Sa diha nga ang konsilyo nanagkatigum sa lawak hukmanan, si Caifas mikuha sa iyang lingkoranan ingon nga opisyal nga magdumala sa meting. Sa isigkapikas ang mga maghuhukom, ug kadtong sa pinasahi may intiris sa husay. Ang mga sundalong Romanhon gibutang sa plataforma ubos sa trono. Sa tiilan sa trono nagbarug si Jesus. Ibabaw Niya ang tan-aw sa tibuok panon sa katawhan

natumong. Ang kaikag mainit kaayo. Sa tanan diha sa pundok Siya ra ang kalma ug serioso. Ang atmospera nga naglibut Kaniya daw giharian sa usa ka balaan nga kabuyoan.

Si Caifas nag-isip kang Jesus ingon nga kompetensia niya. Ang kaikag sa katawhan sa pagpamati sa Manluluwas, ug ang ilang sayag nga pagkaandam sa pagdawat sa Iyang mga pagtulon-an, nakapapukaw sa mapait nga pangabugho sa hataas nga saserdoti. Apan samtang si Caifas karon nagtan-aw sa binilanggo, siya natan- [1014]
dog uban sa pagdayeg tungod sa Iyang dungganon ug halangdon nga [1015]
pamayhon. Usa ka konbeksyon midangat kaniya nga kini nga Tawo sama sa Dios. Sa sunod higayon iyang giwala nga mabiaybiayon ang maong hunahuna. Dihadiha ang iyang tingog nabatian uban sa mayam-iron, mapasigarbohong mga tono nga nagkinahanglan kang Jesus sa pagbuhat sa usa sa Iyang gamhanan nga mga milagro sa atubangan nila. Apan ang iyang mga pulong nahulog ibabaw sa mga dalunggan sa Man-luluwas daw ingon nga Siya wala makabati kanila. Ang katawhan mitandi sa naikag ug dautan nga pamatasan ni Anas ug Caifas kauban sa kalma, halangdon nga pamayhon ni Jesus. Bisan sa ilang mga hunahuna niadtong mga matig-a nga panon migimaw ang pangutana, Mao ba kini ang tawo nga sama sa Dios ang presensia silotan ingon nga kriminal?

Si Caifas, nakamatikod sa kabuyoan nga dinha, mipadali sa husay. Ang mga kaaway ni Jesus diha sa dakung kalibug. Sila miyugot gayud sa pagkuha sa Iyang kondensasyon, apan kon unsaon sa pagkuha niini wala sila mahibalo. Ang mga sakup sa konsilyo nabahin taliwala sa mga Fariseo ug mga Saduseo. Dihay mapait nga pagdumot ug panaglalis sa taliwala nila; pipila sa gikalalisan nga mga punto wala sila mangahas sa paghisgut tungod sa kahadlok sa usa ka away. Uban sa pipila ka mga pulong si Jesus makakuha unta sa ilang daan nga dautang hunahuna batok sa usag usa, ug sa ingon niana makasanta sa ilang kasuko gikan Kaniya. Si Caifas nasayud niini, ug siya mihandum sa paglikay sa pagtukaw sa panaglalis. Dinhay daghang mga saksi sa pagpamatuod nga si Kristo midaut sa mga saserdoti ug mga eskriba, nga Siya nagtawag kanila nga mga salingkapaw ug mga mamumuno; apan kini nga pagpamatuod dili kinahanglan

Samtang si Caifas karon nagtan-aw sa binilanggo, siya natandog uban sa pagdayeg tungod sa Iyang dungganon ug halangdon nga pa-

[1016] mayhon nga dad-on sa atubangan. Ang mga Saduseo sa ilang mahait nga mga pakiglalis kauban sa mga Fariseo nakagamit sa samang mga pinulongan. Ug ang maong pagpamatuod walay gibug-aton ngadto sa mga Romanhon, kinsa sila sa ilang kaugalingon nanaglagut sa mga palamolamo sa mga Fariseo. Dinhay daghang kamatuoran nga si Jesus wala magtagad sa mga tradisyon sa mga Judeo, ug nakasulti sa walay pagtahud sa kadaghanan sa ilang mga tulomanon; apan mahitungod sa mga tradisyon ang mga Fariseo ug mga Saduseo nagkasumpaki; ug kini usab nga kamatuoran mawalay gibug-aton sa mga Romanhon. Ang mga kaaway ni Kristo wala mangahas sa pagsumbong Kaniya sa paglapas sa Adlawng Igpapahulay, basin kon ang pagsusi mopadayag sa kinaiya sa Iyang bulohaton. Kon ang Iyang mga milagro sa pag-ayo madala sa kahayag, ang katuyoan gayud sa mga saserdoti madaut.

Mga bakak nga mga saksi ghiphipan aron pagsum-bong kang Jesus nga nagapadasig sa pagsupil ug naninguha sa pagtukod sa lain nga kagamhanan. Apan ang ilang pagpamatuod namatud-an nga hanap ug nagkasumpaki. Ilalum sa pagsusi ilang gipamakak ang ilang kaugalingong mga pahayag.

Sayo sa Iyang pagministerio si Kristo nakaingon, “Laglagi kini nga templo, ug sa tulo ka adlaw akong pabangonon.” Sa figura nga pinulongan sa tagna, Siya nagtagna sa Iyang kaugalingong kamatayon ug pagkabanhaw. “Apan ang templo nga iyang gipasabut mao ang iyang kaugalingong lawas.” Juan 2:19, 21. Kini nga mga pulong gisabut sa mga Judeo sa literal nga hunahuna, ingon nga nagtandog sa templo sa Jerusalem. Sa tanan nga gikaingon ni Kristo, ang mga saserdoti walay makaplagnan nga magamit batok Kaniya gawas niini. Pinaagi sa sayup nga paglitok niini nga mga pulong sila naglaum sa pagkuha sa bintaha. Ang mga Romanhon misalmot sa pagtukod pag-usab ug pagpatahum sa templo, ug sila usab mikuha sa dakung garbo niini; ang bisan unsang pagsaway nga ipakita niini sa seguro mopadasig sa ilang kasuko. Dinhi ang mga Romanhon, ang mga Judeo, ang mga Fariseo ug mga Saduseo, makaghibalag; kay ang tanan nagtahud sa templo sa dakung pagtahud. Niini nga punto duha ka mga saksi nakaplagnan kansang pagpamatuod wala magkasumpaki sama sa uban. Usa kanila, kinsa ghiphipan sa pagsumbong kang Jesus, mipahayag, “Kining tawhana nag-ingon, Makahimo ako sa pagguba sa templo sa Dios ug sa pagpatindog niini pag-usab

sulod sa tulo ka adlaw.” Sa ingon niini ang mga pulong ni Jesus gisayup pagsulti. Kon gireport pa lang sibo gayud sumala sa Iyang pagsulti, sila unta dili makakuha sa Iyang kondensasyon bisan sa Sanhedrin. Kon si Jesus ordinario pa nga tawo, sumala sa gi-angkon sa mga Judeo, ang Iyang pahayag magpakita lang unta sa usa ka dili makatarunganon, garbosong espiritu, apan dili malain pagsabot nga pagpasipala. Bisin pa nga gisayup pagrepresentar sa bakak nga mga saksi ang Iyang mga pulong walay sulod nga maisip sa mga Romanhon ingon nga usa ka krimen nga takus sa kamatayon.

Sa mapailubon si Jesus namati sa nagkasumpaki nga mga pagpamatuod. Walay pulong Iyang gilitok aron sa pagpanalipud sa Iyang kaugalingon. Sa katapusan ang Iyang mga magsusumbong nasagum-ot, nalibug, ug nangasuko. Ang husay wala molahutay; daw ang ilang mga piano mapakyas. Si Caifas galisud. Usa na lang ka paagi ang nahibilin; si Kristo pugson sa pagkondenar sa Iyang kaugalingon. Ang hataas nga saserdoti nagsugod gikan sa lingkoranan sa hukmanan, ang iyang nawong nangunot uban sa kalagut, ang iyang tingog ug pagginawi sa sayag nagpakita nga kon diha pa lang sa iyang gahum iyang bunalan ang binilanggo sa atubangan niya. “Wala ka bay ikatubag?” siya misinggit; “unsa ba kining gipamatuod niini nga tawhana batok kanimo?”

[1018]

Si Jesus mihilum. “Siya gidaugdaug, apan sa diha nga siya gisakit, wala niya bukha ang iyang baba: ingon sa usa ka nating carnero nga ginadala ngadto sa ihawan, ug ingon sa usa ka carnero nga naamang sa atubangan sa iyang mga maggugunting, mao usab wala niya bukha ang iyang baba.” Isa. 53:7.

Sa katapusan, si Caifas, miisa sa iyang tuong kamot ngadto sa langit, misulti kang Jesus sa dagway sa usa ka solemni nga panumpa: “Nagasugo ako kanimo sa pagtug-an kanamo ubos sa panumpa tungod sa buhing Dios, kon ikaw mao ang Kristo, ang Anak sa Dios.”

Niini nga pangalyupo si Kristo dili makapabilin nga maghilum. Adunay panahon sa paghilum, adunay usa ka panahon sa pagsulti. Wala Siya mosulti hangtud Siya sa diritso gipangutana. Siya nasayud nga sa pagtubag karon mohimo sa pagseguro sa Iyang kamatayon. Apan ang pangalyupo gihimo sa labing taas nga inila nga awtoridad sa nasud, ug sa ngalan sa Labing Hataas Uyamot. Si Kristo dili mapakyas sa pagpakita sa husto nga pagtahud sa balaod. Labaw

pa niini, ang Iyang kaugalingong relasyon sa Amahan gipangutana. Siya sa yano ki-nahanglan mopahayag sa Iyang kinaiya ug bulohaton. Si Jesus nakaingon sa Iyang mga tinon-an, “Busa, bisan kinsa kadtong moila kanako sa atubangan sa mga tawo, ilhon ko usab siya sa atubangan sa akong Amahan nga anaa sa langit.” Mat. 10:32. Karon pinaagi sa Iyang kaugalingong howaranan Siya misubli sa leksyon.

[1019] Ang matag dalunggan gikiling sa pagpamati, ug ang matag mata gitumong sa Iyang nawong samtang Siya mitubag, “Sumala sa gi- ingon mo, mao ako.” Usa ka la- ngitnong kahayag daw mibanwag sa Iyang luspada nga nawong samtang Siya midugang, “Apan sul- tihan ko kamo nga makita ra unya ninyo ang Anak sa Tawo nga magalingkod sa too sa Gahum, ug magaanhi nga sinapwang sa mga panganud sa langit.”

Sa usa ka gutling ang pagkadios ni Kristo mikilab pinaagi sa Iyang takuban sa pagkatawhanon. Ang hataas nga saserdoti nahad- lok atubangan sa nagalagbas nga mga mata sa Manluluwas. Kadto nga tinan-awan daw mibasa sa iyang natago nga mga hunahuna, ug misilaub sa iyang kasingkasing. Wala sa human niini sa kinabuhi niya malimti kadtong makapagisi nga tinanawan sa gilutos nga Anak sa Dios.

“Makita ra unya ninyo,” nag ingon si Jesus, “ang Anak sa Tawo nga magalingkod sa too sa Gahum ug magaanhi nga inubanan sa mga panganud sa langit.” Niini nga mga pulong si Kristo nagpresentar sa bali ang talanawon nga karon nahitabo. Siya, ang Ginoo sa kinabuhi ug himaya, molingkod sa tuong kamot sa Dios. Siya mahimong maghuhukom sa tibuok yuta, ug gikan sa Iyang desisyon walay maka-apilar. Unya ang matag tinago nga butang ipahaluna sa kahayag sa panagway sa Dios, ug ang hukom ihatag sa matag tawo sumala sa iyang mga binuhatan.

[1020] Ang mga pulong ni Kristo nakapahikurat sa hataas nga saserdoti. Sa hunahuna nga adunay pagkabanhaw gikan sa mga minatay, diin ang tanan mobarug sa hukmanan sa Dios, aron balusan sumala sa ilang mga binuhatan, maoy usa ka hunahuna sa kalisang kang Caifas. Siya dili mohandum sa pagtuo nga sa kaugmaon siya makadawat sa hukom sumala sa iyang mga binuhatan. Dihay mikalit pag-agi sa iyang hunahuna ang usa ka talan-awon sa katapusang paghukom. Sa usa ka gutling siya nakakita sa makahahadlok nga talan-awon

sa mga lubnganan nga magahatag sa ilang mga minatay, uban sa mga tinago nga siya naglaum nga matagoan sa kahangturan. Sa usa ka gutling siya nagbati nga daw nagatindog atubangan sa walay katapusan nga Maghuhukom, kansang mata, nga makakita sa tanang mga butang, nagabasa sa iyang kalag, nagdala sa kahayag sa mga tinago nga gihunahuna nga matagoan kauban sa mga minatay.

Ang talan-awon miagi sa panan-awon sa saserdoti. Ang mga pulong ni Kristo misamad kaniya, sa Saduseo, sa kalit. Si Caifas milimod sa pagtulon-an sa pagkabanhaw, ang paghukom, ug ang usa ka kinabuhi sa kaugmaon. Karon siya naglagut uban sa sinatanas nga kasuko. Kini ba nga tawo, usa ka binilanggo sa atubangan niya, mo-ataki sa iyang labing minahal nga mga teoriya? Gigisi ang iyang kupo, aron ang katawhan makakita sa iyang gilamolamo nga kalisang, siya misugo sa wala nay dugang pa nga mga pagsusisusi ang bilanggo silotan alang sa pagpasipala. “Nganong magkinahanglan pa kitag mga saksi?” siya miingon; “Kamo na gayud mao ang nakadungog karon sa iyang pagpasipala. Unsay inyong hukom?” Ug silang tanan mikondenar Kaniya.

Ang konbeksyon nga sinagulan sa kasuko naghatud kang Caifas sa pagbuhat sa iyang gihimo. Siya suko kaayo sa iyang kaugalingon tungod sa pagtuo sa mga pulong ni Kristo, ug inay gisi-on ang iyang kasingkasing ilalum sa usa ka lalum nga pag-ila sa kamatuoran, ug pagsugid nga si Jesus mao ang Mesias, siya migisi sa iyang kupo sa pagkasaserdoti sa mayugotong pagsukol. Kini nga buhat lalum kaayog kahulogan. Diotay ra ang nailhan ni Caifas sa kahulogan. Niini nga buhat, gihimo aron sa pag-inpluwensiya sa mga maghuhukom ug pagseguro sa silot ni Kristo, ang hataas nga saserdoti nagsilot sa iyang kaugalingon. Pinaagi sa balaod sa Dios siya wala matakus alang sa pagkasaserdoti. Siya naghukom sa iyang kaugalingon sa silot sa kamatayon.

[1021]

Ang usa ka hataas nga saserdoti dili pagisi-on sa iyang mga bisti. Pinaagi sa balaod sa mga Lebihanon, kini gidili ilalum sa silot sa kamatayon. Ilalum sa walay bisan unsa nga kahimtang, sa walay unsang higayon, nga ang saserdoti mogisi sa iyang bisti. Maoy batasan sa mga Judeo alang sa paggisi sa ilang mga bisti sa kamatayon sa ilang mga higala, apan kini nga batasan ang mga saserdoti dili gayud mosaulog. Gipahayag nga sugo gikahatag ni Kristo kang Moises mahitungod niini. Lev. 10:6.

Ang tanang butang nga gibisti sa saserdoti kinahanglan tibuok ug walay mansa. Pinaagi niadtong matahum opisyal nga mga bisti girepresentar ang kinaiya sa dakung gilandongan, si Jesu-Kristo. Walay lain gawas sa pagkahingpit, sa pamisti ug sa pagtagad, sa pulong ug sa espiritu, nga pagadawaton sa Dios. Siya balaan, ug ang Iyang himaya ug pagkahingpit kinahanglan representahan sa yutan-ong serbisyo. Walay lain gawas sa kahingpitan ang makarepresentar sa husto sa pagkabalaan sa langitnong serbisyo. Ang may kinotuban nga tawo makagisi sa iyang kasingkasing pinaagi sa pagpakita sa usa ka mahinulsulon ug mapainubsanon nga espiritu. Kini ang Dios mosabut. Apan walay paggisi nga himuon sa mga bisti sa saserdoti, kay kini modaut sa representasyon sa langitnong mga butang. Ang hataas nga saserdoti nga mangahas sa pagpakita sa balaan nga katungdanan, ug mosalmot sa serbisyo sa sangtuario, uban sa ginisi nga kupo, giisip nga nakapahimulag sa iyang kaugalingon gikan sa Dios. Pinaagi sa paggisi sa iyang bisti iyang giputol ang iyang kaugalingon sa pagkarepresentante nga kinaiya. Siya wala na nadawat sa Dios ingon nga usa ka nagabuhat nga saserdoti. Kini nga buhat, sama sa gipa-
[1022] sundayag ni Caifas, nagpakita sa tawhanong kasuko ug tawhanong dili pagkahingpit.

Pinaagi sa paggisi sa iyang bisti, si Caifas nagwala sa kapuslanan sa balaod sa Dios, aron sa pagsunod sa tradisyon sa mga tawo. Ang usa ka binuhat sa tawo nga balaod nagtagana nga kon mahinabo ang pagpasipala usa ka saserdoti makagisi sa iyang bisti tungod sa kadautan sa sala, ug mawalay sala. Sa ingon niana ang balaod sa Dios gihimo nga walay hinungdan pinaagi sa mga balaod sa mga tawo.

Ang matag lihok sa hataas nga saserdoti gibantayan uban sa intiris sa katawhan; ug si Caifas naghunahuna alang sa sangputan sa pagpasundayag sa iyang pagkadiosnon. Apan niini nga buhat, gituyo ingon nga pagsumbong kang Kristo, siya nagpasipala sa Usa kang kinsa nag-ingon ang Dios, “Kay ang akong ngalan anaa kaniya.” Ex. 23:21. Siya sa iyang kaugalingon nakasala sa pasipala. Nagabarug ilalum sa silot sa Dios, siya mipakanaug sa silot kang Kristo ingon nga usa ka tigpasipala.

Sa paggisi ni Caifas sa iyang bisti, ang iyang buhat makahuloganon sa dapit nga ang Judeo nga nasud ingon nga usa ka nasud sa ulahi mokuha ngadto sa Dios. Ang makausa nga kinaloy-an nga

katawhan sa Dios nagpahimulag sa ilang mga kaugalingon gikan Kaniya, kusog kaayong nahimo nga katawhan nga wala na angkona ni Jehova. Sa diha nga si Kristo sa krus misinggit, “Natapus na” (Juan 19:30), ug ang tabil sa templo nagisi sa duruha, ang Balaan nga Magbalantay mipahayag nga ang Judeong katawhan misalikway Kaniya nga mao ang gilandongan sa tanan nga ilang mga landong, ang katinoan sa tanan nilang mga landong. Ang Israel nabulag gikan sa Dios. Maayo pa diay nga gigisi ni Caifas ang iyang opisyal nga bisti, nga nagkahulogan nga siya nag-angkon nga usa ka representante sa dakung Labawng Saserdoti; kay wala nay kahulogan kini alang kaniya kon alang sa katawhan. Maayo ra nga ang hataas nga saserdoti migisi sa iyang bisti sa kalisang sa iyang kaugalingon ug alang sa nasud.

[1023]

Ang Sanhedrin nagsilot kang Jesus nga takus sa ka-matayon; apan supak sa balaod sa Judeo ang paghusay sa usa ka bilanggo sa kagabhion. Sa ligal nga pagsilot walay mahimo gawas diha sa kahayag sa adlaw ug atubangan sa kompleto nga sesyon sa konsilyo. Apan walay sapayan niini, ang Manluluwas karon gitagad ingon nga sinilotan nga kriminal, ug gitugyan aron abusahan sa labing ubos ug labing dautan nga sari sa katawhan. Ang palasyo sa hataas nga saserdoti naglibut sa nakabukas nga sawang diin ang mga sundalo ug panon sa katawhan nanagtigum. Pinaagi niini nga sawang, si Jesus gidala sa lawakbantayanan, sa matag kilid nagasugat uban sa pagbiaybiay sa Iyang pag-angkon nga Anak sa Dios. Ang Iyang kaugalingong mga pulong, “nagalingkod sa tuong kamot sa gahum,” ug, “moanhi nga sinapwang sa mga panganud sa langit,” gisubli uban sa pagbiaybiay. Samtang didto sa lawak-bantayanan, nagpaabut sa Iyang ligal nga husay, wala Siyay panalipud. Ang walay alamag nga komon nga katawhan nakakita sa kabangis diin Siya gitagad sa atubangan sa konsilyo, ug gikan niini sila mipatuyang sa pagpakita sa tanang sinatanas nga mga bahin sa ilang kinaiya. Ang kang Kristo nga hilabihan nga pagkadungganon ug sama sa Dios nga pamayhon nag-aghat kanila sa pagkasuko pag-ayo. Ang Iyang kaaghup, ang Iyang pagkawalay sala, ang Iyang halangdon nga pailub, nagpuno kanila uban sa pagdumot nga gipakatawo ni Satanas. Ang kaluoy ug hustisya gitamakan. Wala sukad ang usa ka kriminal gitagad sa walay kokaluoy nga paagi nga sama sa Anak sa Dios.

Apan ang usa ka labi pa ka kaguol sa sulod migisi sa kasingkas-

[1024]

ing ni Jesus; ang usa ka hampak nga nakahatag sa labing lalum nga sakit nga walay kamot sa kaaway nga nakahimo. Samtang Siya miagi sa salingkapaw nga pagsusi sa atubangan ni Caifas, si Kristo gilimod sa usa sa Iyang mga tinon-an.

Human motalikod sa ilang Agalon sa tanaman, duha sa mga tinon-an nangahas sa pagsunod, sa layo, sa panon nga nagbantay kang Jesus. Kini nga mga tinon-an mao si Pedro ug si Juan. Ang mga saserdoti nakaila kang Juan ingon nga usa ka inila nga tinon-an ni Jesus, ug gipasulod siya sa lawak, nagalaum nga samtang siya nagsaksi sa pagpakaulaw sa iyang Pangulo, siya moyam-id sa hunahuna sa usa nga Anak sa Dios. Si Juan misulti uyon kang Pedro, ug nakapasulod usab kaniya.

Sa sawang usa ka kalayo gidagkutan; kay mao kadto ang labing tugnaw nga takna sa gabii, sa wala pa ang kaadlawon. Usa ka pundok miduol sa kalayo, ug si Pedro mikuha nga konfiansa kaayo sa dapit uban kanila. Dili siya buot hiilhan ingon nga usa ka tinon-an ni Jesus. Pinaagi sa pagpakigsagol nga tinamhangan uban sa panon siya milaum nga isipon nga usa niadtong nagdala kang Jesus ngadto sa lawak.

Apan samtang ang kahayag mikilab sa nawong ni Pedro ang babaye nga nagbantay sa pultahan mitumong sa iyang pagtan-aw nga masusihon kaniya. Siya nakamatikod nga siya misulod uban kang Juan, siya mitimaan sa tinan-awan sa kaluya sa iyang nawong, ug naghunahuna nga siya tingali usa ka tinon-an ni Jesus. Siya usa sa mga sulogon sa panimalay ni Caifas, ug madukiduki-on nga masayud. Siya miingon kang Pedro, “Dili ka ba usab usa sa mga tinon-an niining tawhana?” Si Pedro nahitingala ug nalibug; ang mga mata sa pundok dihadiha natumong kaniya. Mipalamolamo siya nga [1025] wala makasabut kaniya, apan siya mayu- guton, ug miingon niadtong naglibut kaniya nga kini siya kauban ni Jesus. Si Pedro nagbati nga mapugos sa pagtubag, ug miingon sa kasuko, “Babaye, wala ako makaila kaniya.” Mao kini ang unang paglimod, ug dihadiha ang manok mitugaok. Oh Pedro! ka dali mong maulaw sa imong Agalon! ka dali mong molimod sa imong Ginoo!

Ang tinon-an nga Juan, sa pagsulod sa lawak-hukmanan, wala maninguha sa pagtago sa kamatuoran nga siya sumosunod ni Jesus. Wala siya makigsagol kauban sa mga bagis nga panon nga nagpasi-pala sa iyang Agalon. Wala siya pangutan a, kay wala man siya

magakuha sa usa ka mini nga kinaiya, ug sa ingon niana nagabutang sa iyang kaugalingon nga hayon sa pagduda. Siya nangita sa usa ka pahulayan nga suok luwas sa pagkahimatikod sa panon, apan duol kang Jesus sumala sa maaraman niya. Dinhi siya makakita ug makabati sa tanan nga mahitabo sa paghusay sa iyang Ginoo.

Si Pedro wala magtuyo nga ang iyang tinuod kinaiya mailhan. Sa pagkuha sa usa ka kahimtang sa pagka-indeferente siya nagbutang sa iyang kaugalingon sa dapit sa kaaway, ug siya nahimong tukbonon sa tentasyon. Kon siya pa gipatawag aron sa pagpakig-away alang sa iyang Agalon, siya unta usa ka maisugon nga sundalo; apan sa diha nga ang tudlo sa pagbiaybiay gitumong kaniya, siya nagmatuod sa iyang kaugalingon usa ka talawan. Daghan nga dili moti-ok-ok gikan sa aktibo nga pakiggubat alang sa ilang Ginoo, matulod pinaagi sa biaybiay aron sa paglimod sa ilang pagtuo. Pinaagi sa pagpakighoy-hoy kauban niadtong ila untang likayan, sila nagbutang sa ilang mga kaugalingon sa dalan sa tentasyon. Sila nagdapit sa kaaway sa pagtintal kanila, ug mataral sa pagingon ug pagbuhat nianang mga butang nga ilalum sa laing kahimtang dili unta sila makasala. Ang tinon-an ni Kristo nga sa atong kaadlawan nagtakuban sa iyang pag- [1026] tuo tungod sa kahadlok sa pag-antus kon kaulawan, nagalimod sa iyang Ginoo sama ka tinuod sa gihimo ni Pedro sa lawak-hukmanan.

Si Pedro misulay pagpakita sa walay intiris sa husay sa iyang Agalon, apan ang iyang kasingkasing nagpuga sa kagul-anan samtang siya nakabati sa walay-kaluoy nga mga sungog, ug nakakita sa abuso Iyang gi-antus. Labaw pa niini, siya nahibulong ug nasuko nga si Jesus mopakaulaw sa Iyang kaugalingon ug sa Iyang mga sumosunod pinaagi sa pagpasakup sa maong pag-atiman. Aron sa pagtago sa iyang matuod nga mga gibati, siya naninguha sa pagduyog kauban sa mga manglulutos ni Jesus sa ilang wala magakaigo nga mga pagbugalbugal. Apan ang iyang panagway dili kinaiya. Siya naglihok sa bakak, ug samtang naninguha sa pagsulti nga walay kabalaka dili siya makapugong sa iyang panagway sa kasuko sa pagpanamastamas sa iyang Agalon.

Ang Iyang pagtagad gitawag sa ikaduha ka bisis, ug siya na usab gi-akusar nga usa sa mga sumosunod ni Jesus. Siya karon mipahayag uban sa usa ka panumpa, “Wala lagi ako makaila nianang tawhana nga inyong gihisgutan.” Lain nga kahigayonan gihatag kaniya. Usa sa takna milabay, diin usa sa mga sulogun sa hataas

[1027]

nga saserdoti, suod nga parienti sa tawo kansang dalunggan iyang giputol, nangutana kaniya, “Dili ba ikaw kadto ang akong nakita didto sa tanaman uban kaniya?” “Sa pagkatinuod ikaw usab kauban gayud nila; kay ikaw usa ka Galileanhon, ug ang imong sinultihan nagapaila niini.” Niini si Pedro nasuko pag-ayo. Ang mga tinonan ni Jesus nabantug alang sa kaputli sa ilang sinultihan, ug aron sa paglimbong sa iyang magpapangutana, ug pagpakamatarung sa iyang gikuha nga kinaiya, si Pedro karon milimod sa iyang Agalon uban sa pamalikas ug panumpa. Usab mitogaok ang manok. Si Pedro nakabati niini, ug iyang nahinumduman ang mga pulong ni Jesus, “Sa dili pa ang manok motogaok sa makaduha, igalimod mo ako sa makatulo.” Mar. 14:30.

Samtang ang makapaminos nga mga panumpa lab-as pa sa mga ngabil ni Pedro, ug ang kahait sa pagtogaok sa manok nagbagting pa sa iyang mga dalunggan, ang Manluluwas miliso gikan sa mga nanagyam-id nga mga maghuhukom, ug mitan-aw nga hupong sa Iyang kabus nga tinon-an. Sa samang panahon ang mga mata ni Pedro nadani ngadto sa iyang Agalon. Nianang malumo nga panagway iyang nabasa ang lalum nga kaluoy ug kasubanan, apan walay kasuko didto.

Ang talan-awon nianang luspada, nag-antus nga na-wong, kad-tong mga ngabil nga nagakurog, kanang tinanawan sa kaluoy ug pasaylo, milagbas sa iyang kasingkasing daw usa ka odyong. Ang tanlag napukaw. Ang panumduman aktibo. Si Pedro nahinumdum sa iyang saad sa pipila lang ka takna sa wala pa kini nga siya mouban sa iyang Ginoo sa atub ug sa kamatayon. Siya nahinumdum sa iyang kasubo sa diha ang Manluluwas misulti kaniya sa taas nga lawak nga siya molimod sa iyang Ginoo makatulo sa maong gabii. Si Pedro bag-o pa lang mipahayag nga siya wala makaila kang Jesus, apan siya karon nakaila uban sa mapait nga kasubo kon daw unsa ka ayo nga pagkahibalo sa iyang Ginoo kaniya, ug kon daw unsa ka sibo nga Iyang nabasa ang iyang kasingkasing, ang pagkabakak nga siya wala masayud sa iyang kaugalingon.

Ang usa ka taub sa mga paghandum midam-ag kaniya. Ang malolotong kaluoy sa Manluluwas, ang Iyang pagkamaloloy-on ug pagkamainantuson, ang Iyang kalumo ug pailub ngadto sa Iyang mga masinalaypong mga tinon-an,—ang tanan nahinumduman. Siya nahinumdum sa pasidaan, “Simon, gipangayo kamo ni Satanas, sa

pagbaton kaninyo aron iya kamong alig-ingon ingon sa trigo. Apan nangamuyo ako alang kanimo nga unta dili makabsan ang imong pagsalig.” Lucas 22:31, 32. Siya namalandong uban sa kalisang sa iyang kaugalingong pagkadili mapasalamaton, iyang pagkabakakon, iyang bakak nga panumpa. Makausa pa siya mitan-aw sa iyang Agalon, ug nakakita sa usa ka dili balaan nga kamot nga giisa aron sa pagsagpa Kaniya sa nawong . Dili na gayud maka-antus sa talan-awon, siya midali, nadugmok ang kasingkasing, mihawa sa lawak.

[1028]

Siya mipadayon sa kamingaw ug kangitngit, siya wala masayud ug wala magtagad kon asa siya. Sa katapusan iyang nakaplagnan ang iyang kaugalingon sa Getsemani. Ang talan-awon sa pipila ka mga takna nga miagi miabut nga tataw sa iyang hunahuna. Ang naga-antus nga nawong sa iyang Ginoo, namansahan sa dugoong singot ug naghiwasa sa kaguol, mitindog sa iyang atubangan. Siya nakahinumdom uban sa mapait nga pagbasul nga si Jesus nakahilak ug nag-agulo diha sa pag-ampo nga nag-inusara, samtang kadtong mga nakighiusa kauban Kaniya niadtong sulayanan nga takna nangatulong. Siya nakahinumdom sa Iyang solemni nga tugon, “Pagtukaw ug pagampo kamo aron dili kamo mahidalin-as ngadto sa panulay.” Mat. 26:41. Siya misaksi pag-usab sa talan-awon sa lawak-hukmanan. Usa ka pagsakit sa iyang nagdugo nga kasingkasing sa pagkahibalo nga siya nakadugang sa labing bug-at nga lulan ngadto sa kaulawan ug kasubo sa Manluluwas. Diha gayud sa dapit diin si Jesus miula sa Iyang kalag sa kasakit ngadto sa Iyang Amahan, si Pedro napukan uban sa iyang nawong, ug naghandum nga siya mamatay na lang.

Diha sa pagkatulog nga si Jesus nagsugo kaniya sa pagtukaw ug pag-ampo nga si Pedro nag-andam sa dalan alang sa iyang dakung sala. Ang tanang mga tinon-an, pinaagi sa pagkatulog nianang takna nga tandugonon, nakabaton sa usa ka dakung kawalad-on. Si Jesus nasayud sa kalayohon nga pagsulay nga ilang agian. Siya nasayud kon giunsa ni Satanas pagbuhat aron sa pagpakunol sa ilang mga igbalati aron sila dili maandam sa pagsulay. Busa mao kana nga Siya mihatag kanila sa pasidaan. Kon kadtong mga takna sa tanaman gigamit sa pagtukaw ug pag-ampo, si Pedro dili unta mapasagdan nga magsalig sa iyang kaugalingong huyang nga kusog. Wala unta niya ikalimod ang iyang Ginoo. Kon ang mga tinon-an nagtukaw pa unta kauban kang Kristo sa Iyang pag-antus, sila unta maandam sa

[1029]

pagtan-aw sa Iyang pag-antus sa krus. Sila unta makasabut sa usa ka bahin sa kinaiya sa Iyang madaugong kaguol. Sila unta makaarang sa paghinumdum sa Iyang mga pulong nga nagtagna sa Iyang mga pag-antus, Iyang kamatayon, ug Iyang pagkabanhaw. Taliwala sa kangiuab sa labing masulayon nga takna, pipila sa mga bidlisiw sa paglaum mohayag unta sa kangitngit ug mipalig-on sa ilang pagtuo.

Sa pagka-adlaw na gayud, ang Sanhedrin nagtigum pag-usab, ug gidala pag-usab si Jesus didto sa lawak sa konsilyo. Siya nakapahayag na sa Iyang kaugalingon nga Anak sa Dios, ug ilang gilain pagsabut ang Iyang mga pulong ngadto sa usa ka sumbong batok Kaniya. Apan dili sila makahukom Kaniya niini, kay daghan kanila wala makatambong sa sesyon sa gabii, ug wala sila makabati sa Iyang mga pulong. Ug sila nangasayud nga ang Romanhon nga hukmanan dili makakaplag kanila bisan usa ka butang nga takus sa kamatayon. Apan kon gikan sa Iyang kaugalingong mga ngabil sila makabati niadtong mga pulong nga subli-on, ang ilang katuyoan makuha. Ang Iyang pag-angkon sa pagka-Mesias tingali ilang sabton ingon nga usa ka pagsupil politikanhon nga pagangkon

[1030] .

“Ikaw ba mao ang Cristo?” sila miingon, “tug-ani kami.” Apan si Kristo nagpabilin nga mahilum. Sila mipadayon sa pagsukot sa mga pangutana. Sa katapusan sa mga tono sa masulob-ong kaluoy Siya mitubag, “Kong tug-anan ko kamo, kamo dili motuo; ug kon mangutana ako kaninyo, kamo dili motubag, ni inyo akong buhian.” Apan aron sila walay ikabalibad Siya midugang sa solemni nga pasidaan, “Apan sukad karon ang Anak sa tawo magalingkod na sa too sa gahum sa Dios.”

“Ikaw ba diay ang Anak sa Dios?” sila nangutana sa usa ka tingog. Siya miingon kanila, “Mao ako sumala sa giingon ninyo.” Sila misinggit, “Unsa pa mang pagpamatuora ang gikinahanglan ta? kay kita na gayud mao ang nakadungog niini gikan sa iyang kaugalingong mga ngabil.”

Ug busa pinaagi sa ikatulo nga kondensasyon sa aw-toridad sa mga Judeo, si Jesus mamatay. Ang tanan nga gikinahanglan karon, sila naghunahuna, mao nga alang sa mga Romanhon ang pag-uyon sa silot, ug itugyan Siya sa ilang mga kamot.

Unya miabut ang ikatulo nga talan-awon sa pagabusog ug pagbiaybiay, labi pa ka dautan kay sa nadawat sa mga walay alamag

nga komon nga katawhan. Diha sa presensia gayud sa mga saserdoti ug mga pangulo, ug uban sa ilang pag-uyon, kini nahitabo. Ang matag pagbati sa simpatiya kon pagkatawhanon nawala na sa ilang mga kasingkasing. Kon ang ilang mga pangatarungan mahuyang, ug mapakyas sa pagpahilum sa Iyang tingog, sila dunay uban nga mga hinagiban, sama sa tanang katuigan nga gigamit sa pagpahilum sa mga irihis, pagantus, ug paglugos, ug kamatayon.

Sa diha nga ang silot ni Jesus gianunsio na sa mga maghuhukom, usa ka sinatanas nga kabangis mihupot sa katawhan. Ang dahunog sa mga tingog sama sa ihalas nga mga mananap. Ang panon midasmag kang Jesus, nga nagasinggit, Siya sad-an ipapatay Siya! Kon wala pa ang mga sundalong Romanhon, dili unta mabuhi si Jesus nga ikalansang sa krus sa Kalbaryo. Siya unta koniskonison atubangan sa mga maghuhukom Niya, kon wala pa mo-interbenir ang awtoridad Romanhon, ug pinaagi sa kusog sa mga hinagiban napugngan ang paglugos sa nagkaguliyang nga panon.

[1031]

Mga tawong diwatahan nangasuko sa bangis nga pagatiman sa usa nga wala gayud kapamatud-i ang sala. Ang mga Romanhong mga opisyales mipahayag nga ang mga Judeo sa ilang pagpakanaug sa silot kang Jesus nakalapas sa gahum Romanhon, ug nga supak gani sa balaod sa Judeo ang pagkondenar sa usa ka tawo sa iyang kaugalingong pagpamatuod. Kini nga pagsalga nakadala sa usa ka mubo nga paghunong sa ilang mga paghusay; apan ang mga pangulong mga Judeo patay na usab sa kaluoy ug kaulaw.

Ang mga saserdoti ug mga pangulo nalimot sa pagkadungganon sa ilang katungdanan, ug mi-abusar sa Anak sa Dios uban sa dautan nga mga paghingalan. Sila misungog Kaniya uban sa Iyang kaliwat. Sila mipahayag nga ang Iyang paglamolamo sa pagpahayag sa Iyang kaugalingon nga Mesias naghimo Kaniya nga takus sa labing maka-uulaw nga kamatayon. Ang labing dautan nga mga tawo misalmot sa dili maayo nga pagabusar sa Manluluwas. Ang usa ka daan nga bisti gisalibay sa ibabaw sa Iyang ulo, ug ang Iyang mga maglulutos misagpa Kaniya sa nawong, nga nagaingon, “Tagnai kami, Kristo, kinsay nagsumbag kanimo?” Sa diha nga gikuha ang bisti, usa ka dautan miluwa sa Iyang nawong.

Ang mga manulonda sa Dios sa matinumanon nagarekord sa matag insulto nga pagtan-aw, pulong, ug bu hat batok sa ilang hinigugma nga Komandante. Usa ka adlaw kining ubos nga mga

[1032]

[1033] tawo nga mibiaybiay ug miluwa sa kalma, luspada nga nawong ni Kristo, motan-aw niini diha sa iyang himaya, mosulaw hayag pa kay sa adlaw.

Judas

Ang kasaysayan ni Judas nagapresentar sa usa ka masulob-on nga katapusan sa usa ka kinabuhi nga unta mahimong pasidunggan sa Dios. Kon si Judas namatay pa unta sa wala pa ang iyang katapusang panaw paingon sa Jerusalem, siya unta pagaisipon nga takus sa usa ka dapit taliwala sa napulog duha, ug usa nga hidlawon sila. Ang kaluod nga nagsunod kaniya sulod sa mga katuigan dili unta mopabilin, kon dili pa ang mga kinaiya nga gipakita sa pagtapus sa iyang kasaysayan. Apan tungod sa usa ka katuyoan nga ang iyang kinaiya gipadayag sa kalibutan. Mahimong usa ka pasidaan kini alang sa tanan nga, sama kaniya, mobudhi sa balaan nga mga gisalig.

Sa dili pa gayud ang Pasko, si Judas nagbag-o sa iyang pakigsabut uban sa mga saserdoti aron sa pagtugyan kang Jesus sa ilang mga kamot. Unya gihikay nga ang Manluluwas pagadakpon diha sa usa sa Iyang adtoanan alang sa pagpamalandong ug pagampo. Sukad sa bangkiti sa balay ni Simon, si Judas nakabaton sa kahigayonan sa pagpanghunahuna mahitungod sa buhat nga iyang gikakonstrato nga paghimo, apan ang iyang katuyoan wala mausab. Alang sa katloan ka mga salapi —bili sa usa ka ulipon —iyang gibaligya ang Ginoo sa himaya ngadto sa kaulawan ug kamatayon. [1034]

Si Judas sa kinaiya may kusog nga gugma alang sa salapi; apan wala siya kanunay magdautan sa paghimo sa usa ka buhat nga sama niini. Iyang gimahal ang dautan nga espiritu sa gugma sa salapi hangtud kini nahimong magmamando nga motibo sa iyang kinabuhi. Ang gugma sa diosdios sa salapi mikapin sa iyang gugma alang kang Kristo. Pinaagi sa pagkaulipon sa usa ka bisyo siya mitugyan sa iyang kaugalingon kang Satanas, aron pagatalaron sa bisan unsang gidak-on sa sala. talaron sa bisan unsang gidak-on sa sala.

Si Judas mikuyog sa mga tinon-an sa diha nga mga panon sa katawhan misunod kang Kristo. Ang pagtulonan sa Manluluwas mitandog sa ilang mga kasingkasing samtang sila nagpabilin nga nalamat sa Iyang mga pulong, gisulti sa sinagoga, sa daplin sa dagat, ibabaw sa bukid. Si Judas nakakita sa mga masakiton, sa mga piang,

sa mga buta, midugok ngadto kang Jesus gikan sa kalungsuran ug mga dakbayan. Iyang nakita ang mga himalasyon gibutang sa Iyang tiilan. Siya nakasaksi sa gamhanan nga mga buhat sa Manluluwas sa pag-ayo sa mga masakiton, pag-abug sa mga yawa, ug pagbanhaw sa mga minatay. Siya mibati sa iyang kaugalingong pagkatawo sa kamatuoran sa gahum ni Kristo. Siya miila sa pagtulon-an ni Kristo ingon nga labaw sa tanan nga iyang nadunggan. Siya nahigugma sa dakung Magtutudlo, ug mihandum sa pag-uban Kaniya. Siya mibati sa usa ka handum nga mausab sa kinaiya ug kinabuhi, ug siya milaum sa pagbaton niini nga kaagi pinaagi sa pagpakigdugtong sa iyang kaugalingon kauban kang Jesus. Ang Manluluwas wala mosikway kang Judas. Siya mihatag kaniya sa dapit taliwala sa napulog duha. Siya misalig kaniya sa pagbuhat sa bulohaton sa magwawali. Siya mihatag kaniya sa gahum sa pag-ayo sa mga masakiton ug pag-abug sa mga yawa. Apan si Judas wala makadangat sa pagtugyan sa iyang kaugalingon sa hingpit ngadto kang Kristo. Siya wala mosalikway sa iyang kalibutanong tingusbawan kon gugma sa salapi. Samtang siya midawat sa katungdanan sa pagkaministro ni Kristo, wala niya dad-a ang iyang kaugalingon sa pagpasakup sa diosnong pag-umol. Siya mibati nga siya makapabilin sa iyang kaugalingong paghukom ug opinyon, ug siya nakapatubo sa usa ka pamatasan sa pagpangitag sayup ug pagsumbong.

Si Judas gitahud pag-ayo sa mga tinon-an, ug dunay dakung kabuyoan ibabaw kanila. Siya sa iyang kaugalingon adunay usa ka taas nga opinion sa iyang kaugalingong kalipikasyon, ug nagtan-aw sa iyang mga igsuon ingon nga minus kaayo kaniya sa paghukom ug sa katakus. Wala sila makakita sa ilang mga kahigayonan, siya naghunahuna, ug mamintaha sa mga kahimtang. Ang iglesia dili gayud mouswag uban sa mobo sa panglantaw nga mga pangulo. Si Pedro pungtanon; siya molihok sa walay konsiderasyon. Si Juan, nga nagatipig sa mga kamatuoran nga nangahulog gikan sa mga ngabil ni Kristo, giisip ni Judas ingon nga kabus sa pagdumala sa paninapi. Si Mateo, kansang pagbansay nakatudlo kaniya sa pagkasibo sa tanang mga butang, partikular mahitungod sa pagkamaminatud-on, ug siya kanunay namalandong sa mga pulong ni Kristo, ug nahimong hilabihan sa paghunahuna kanila nga, sumala sa hunahuna ni Judas, siya dili kasaligan sa paghimo sa maneguro, layog-panlantaw sa patigayon. Sa ingon niana iyang giisip ang tanang tinon-an,

ug mi-ulo-ulo sa iyang kaugalingon nga ang iglesia sa masubsub mataral diha sa pagkalibug ug kaulawan kon dili pa tungod sa iyang katakus ingon nga usa ka magdudumala. Si Judas miisip sa iyang kaugalingon ingon nga usa nga may katakus, nga dili hibintahaan. Sa iyang kaugalingong pagtagad siya usa ka dungog alang sa bulohaton, ug ingon nga mao siya kanunay siya morepresentar sa iyang kaugalingon. [1036]

Si Judas nabutaan sa iyang kaugalingong kaluyahon sa kinaiya, ug si Kristo nagbutang kaniya diin siya makabaton sa kahigayonan sa pagtan-aw ug pagkorihir niini. Ingon nga mamahandi alang sa mga tinon-an, siya gitawag sa pagtagana alang sa mga kinahanglan sa diutayng pundok, ug pagtabang sa mga kinahanglan sa mga kabus. Sa diha sa lawak sa pagsaulog sa Pasko nga si Jesus miingon kaniya, “Ang imong pagabuhaton, buhata sa madali” (Juan 13:27), ang mga tinon-an naghunahuna Siya nagsugo kaniya sa pagpalit nianang gikinahanglan sa fiesta, kon sa paghatag mga butang alang sa mga kabus. Diha sa pag-alagad sa uban, si Judas makapatubo unta sa dili hakug nga espiritu. Apan samtang namati matag adlaw sa mga leksyon ni Kristo ug nagasaksi sa Iyang dili-hakug nga kinabuhi, si Judas mipatuyang sa iyang maibugon nga kinaiya. Ang gagmay nga mga kantidad nga midangat sa iyang mga kamot nahimong usa ka makanunayong tentasyon. Masubsub sa diha nga siya nakahimo sa diutay nga pag-alagad alang kang Kristo, kon naggahin sa panahon alang sa tinuhoanong mga katuyoan, siya misuhol sa iyang kaugalingon gikan sa uyamot nga pundo. Sa iyang kaugalingong mga mata kini nga mga paglamolamo misilbi sa pagbalibad sa iyang buhat; apan sa igtatan-aw sa Dios siya usa ka kawatan.

Ang kanunay gisubli nga pahayag ni Kristo nga ang Iyang gin-harian dili niining kalibutana nakapangdol kang Judas. Siya nagtimaan sa usa ka linya diin ibabaw niini siya nagpaabut nga si Kristo mobuhat. Siya nakaplano nga si Juan Bautista kinahanglan pagaluwason gikan sa atub. Apan ania karon, si Juan gipasagdan nga punggotan sa liog. Ug si Jesus, inay mokuha sa Iyang harianong katungod ug manimalus sa kamatayon ni Juan, mipahulay kauban sa Iyang mga tinon-an didto sa usa ka dapit sa uma. Si Judas gusto sa labi pang agresibo nga pakig-away. Siya naghunahuna nga kon si Jesus dili mosanta sa mga tinon-an sa pagduso gayud sa ilang mga piano, ang bulohaton labi pa gayud ka malampuson. Siya mitimaan [1037]

sa nagadugang nga pagdumot sa mga pangulong Judeo, ug nakakita sa hagit nila nga wala tagda sa diha nga sila nagkinahanglan gikan kang Kristo sa usa ka ilhanan gikan sa langit. Ang iyang kasingkas-ing nabuksan alang sa walay pagtuo, ug ang kaaway misangkap sa mga hunahuna sa pagduhaduha ug pagsupil. Nganong si Jesus nagtandog man kanunay nianang makapaluya? Nganong gitagna Niya ang pagsulay ug paglutos alang sa Iyang kaugalingon ug sa Iyang mga tinon-an? Ang pamasin sa usa ka taas nga dapit diha sa bag-ong ginharian naghatud kang Judas sa pagdala sa bulohaton ni Kristo. Ang iyang mga paglaum mabalo ba? Si Judas wala makadisidir nga si Jesus dili Anak sa Dios; apan siya nagduhaduha, ug naninguha sa pagkaplag saysay sa Iyang gamhanan nga mga buhat.

Wala igsapayan sa kaugalingon nga pagtulon-an sa Manluluwas, si Judas sa kanunay nagduso sa hunahuna nga si Kristo mohari ingon nga hari sa Jerusalem. Diha sa pagpakaon sa lima ka libo iyang gisulayan sa pagdala kini. Niini nga higayon si Judas mitabang sa pagpanghatag sa pagkaon ngadto sa gigutom nga katawhan. Siya nakabaton sa kahigayonan sa pagtan-aw sa kaayohan nga diha sa iyang gahum sa paghatag ngadto sa uban. Siya nakabati sa katagbawan nga kanunay moabut diha sa pag-alagad sa Dios. Siya mitabang sa pagdala sa mga masakiton ug nanag-antus gikan sa panon sa katawhan ngadto kang Kristo. Siya nakakita kon unsay paghupay, unsay kalipay ug pagmaya, modangat sa tawhanong mga kasingkas-ing pinaagi sa maka-ayo nga gahum sa Tig- pasig-uli. Siya tingali nakasabut sa mga paagi ni Kristo. Apan nabutaan siya pinaagi sa iyang kaugalingong hinakug nga mga handum. Si Judas maoy una sa pagkuha sa bintaha sa kadasig nga nasugdan pinaagi sa milagro sa mga tinapay. Siya mao ang mipahaluna sa proyekto nga kuhaon si Kristo pinaagi sa gahum ug himuon Siyang hari. Ang iyang mga paglaum taas. Ang iyang pagbalo hilabihang paita.

[1038]

Ang wali ni Kristo sa sinagoga mahitungod sa tinapay sa kinabuhi maoy liso-anan diha sa kasaysayan ni Judas. Siya nakabati sa mga pulong, “Gawas kon mokaon kamo sa unod sa Anak sa Tawo, ug moinom sa iyang dugo, wala kamoy kinabuhi diha kaninyo.” Juan 6:53. Siya nakakita nga si Kristo nagtanyag sa espirituhanon kay sa kalibutanong kaayohan. Siya nag-isip sa iyang kaugalingon nga layog-panlantaw, ug naghunahuna nga siya makakita nga si Jesus mawalay dungog, ug nga Siya dili makahatag sa taas nga katung-

danan sa Iyang mga sumosunod. Siya miyugot nga dili makighiusa sa iyang kaugalingon nga suod kaayo kang Kristo aron siya maka-pahawa. Siya mobantay. Ug siya mibantay.

Gikan niadtong panahona siya mipahayag sa mga pagduhaduha nga nakapalibug sa mga tinon-an. Siya misugod sa mga panaglalis ug makapasalaag nga mga pahayag, nagsubli sa mga pangatarungan nga gi-aghat sa mga eksriba ug mga Fariseo batok sa mga pag-angkon ni Kristo. Ang tanan nga ginagmay ug dagku nga mga kasamok ug mga krus, ang mga kalisud ug dayag nga mga pagbalda sa pagpauswag sa ebanghelio, si Judas naghubad niini ingon nga mga kamatuoran batok sa iyang pagkatinuod. Siya mopresentar mga teksto sa Kasulatan nga walay kalabtanan sa mga kamatuoran nga gipresentar ni Kristo. Kini nga mga teksto, gibulag sa ilang kadugtong, nakapalibug sa mga tinon-an, ug nakapadugang sa ka-[1039]luya nga sa kanunay nagdotdot kanila. Apan kining tanan gihimo ni Judas sa usa ka paagi nga mopakita nga siya but-anon. Ug samtang ang mga tinon-an nangita sa kamatuoran aron sa paglig-on sa mga pulong sa Dakung Magtutudlo, si Judas motaral kanila nga wala mahimatikdi sa lain nga dalan. Sa ingon niana sa usa ka tinuhoanon, ug daw maalamon nga paagi, siya mipresentar sa mga butang diha sa usa ka lahi nga kahayag gikan nianang gihatag ni Jesus kanila, ug gipataban sa Iyang mga pulong ang usa ka kahulogan nga wala Niya ipasabut. Ang iyang mga sugyot sa kanunay nagpadasig sa usa ka ambisyoso nga handum alang sa lumalabay nga pagpalabi, ug sa ingon niana nakapaliso sa mga tinon-an gikan sa hinungdanon nga mga butang nga ila untang atimanon. Ang pagkabahinbahin mahitungod kon kinsa ka-nila ang labing daku sa kinadak-an gisugdan ni Judas.

Sa diha nga si Jesus mipresentar sa dato batan-ong pangulo sa mga gikinahanglan sa pagkatinon-an, si Judas wala mahimuot. Siya naghunahuna nga ang usa ka sayup nahimo. Kon ang maong mga tawo ingon niini nga pangulo madugtong kauban sa mga tumotuo, sila makatabang sa pagsuportar sa bulohaton ni Kristo. Kon si Judas gidawat pa lang ingon nga usa ka magtatarnbag, siya naghunahuna, siya makasugyot sa daghang mga piano alang sa bintaha sa diutay nga iglesia. Ang iyang mga prinsipio ug mga paagi molahi gikan kang Kristo, apan niini nga mga butang siya naghunahuna sa iyang kaugalingon nga labing maalam pa kay kang Kristo.

[1040] Sa tanan nga gisulti ni Kristo sa Iyang mga tinon-an, dihay butang diin, diha sa kasingkasing, si Judas misupak. Ilalum sa kabuyoan niya ang lewadura sa walay paghigugma sa makusog naghimo sa iyang bulohaton. Ang mga tinon-an wala makakita sa matuod nga ahen-siya niining tanan; apan si Jesus nakakita nga si Satanag naghatag sa iyang mga kinaiya kang Judas, ug sa ingon niana nakabukas sa usa ka iliganan nga pinaagi niini, makainpluwensiya sa ubang mga tinon-an. Kini, usa ka tuig sa wala pa ang pagbudhi, si Kristo mipahayag, “Dili ba gipili ko man kamo, ang napulog duha,” Siya miingon, “ngani ang usa kaninyo yawa?” Juan 6:70.

Bisan pa si Judas wala maghimo sa dayag nga pagsupak ni mangutana sa mga leksyon sa Manluluwas. Wala siya maghimog bagolbol sa gowa hangtud sa panahon sa bangkiti sa balay ni Simon. Sa diha nga gidihog ni Maria ang mga tiil ni Jesus, si Judas nagpakita sa iyang maibugon nga kinaiya. Sa pagbadlong gikan kang Jesus ang iyang espiritu daw nahimong apdo ka pait. Nasamaran nga garbo ug handum alang sa pagpanimalus miguba sa tanang ali, ug ang kadalo nga sa dugay nang panahon gipatuyangan mihupot kaniya. Mao kini ang kasinatian sa matag usa nga magpadayon sa paghilabut sa sala. Ang mga bahin sa pagkahugaw nga dili suklan ug dag-on, motubag sa tentasyon ni Satanag, ug ang kalag mataral nga bihag sumala sa iyang kabubut-on.

Apan si Judas wala pa gayud sa hingpit motig-a. Bisan pa human sa makaduha siya misaad sa iyang kaugalingon sa pagbudhi sa Manunubos, adunay kahigayonan sa paghinulsol. Sa panihapon sa Pasko si Jesus nagpamatuod sa iyang pagkadios pinaagi sa pagpadayag sa katuyoan sa magbubudhi. Siya sa maloloton milakip kang Judas diha sa pag-alagad sa mga tinon-an. Apan ang katapusang pangalyupo sa gugma wala tagda. Unya ang kaso ni Judas nadsidihan, ug ang mga tiil nga gihugasan ni Jesus milakaw aron sa paghimo sa bulohaton sa magbubudhi.

[1041] Si Judas nangatarungan nga kon si Jesus igalansang, ang hitabo kinahanglan mahinabo. Ang iyang kaugalingon nga buhat sa pagbudhi sa Manluluwas dili maka- pausab sa sangputanan. Kon si Jesus dili mamatay makapapugos lang Kaniya sa pagtugyan sa Iyang kaugalingon. Sa tanang hitabo, si Judas makakuha usa ka butang pinaagi sa iyang pagbudhi. Siya nag-isip nga siya nakahimo sa usa ka dakung bintaha sa pagbudhi sa iyang Ginoo.

Si Judas wala, bisan pa, motuo nga si Kristo motugot sa Iyang kaugalingon nga dakpon. Sa pagbudhi Kaniya, maoy iyang tuyo sa pagtudlo Kaniya sa usa ka leksyon. Siya mituyo sa pagdula sa iyang bahin nga magahimo sa Manluluwas nga maminatngonon gikan karon sa pagatiman kaniya sa nagakaigo nga pagtahud. Apan si Judas wala masayud nga siya nagtugyan kang Kristo ngadto sa kamatayon. Daw unsa ka subsub, samtang ang Manluluwas nagtudlo sa mga samingay, ang mga eskriba ug mga Fariseo nadala kauban sa Iyang makasantup nga mga ilustrasyon! Daw unsa ka subsub nga sila nakapahamtang sa silot sa ilang mga kaugalingon! Makadaghan sa diha nga ang kamatuoran nadala sa ilang mga kasingkasing, sila napuno sa kapungot, ug mikuha sa mga bato aron paglabay Kaniya; apan subli-subli Siya nakahimo sa Iyang paagi sa pagkalagiw. Tungod kay nakakalagiw Siya sa daghang mga lit-ag, naghunahuna si Judas, Siya sa seguro dili motugot sa Iyang kaugalingon “nga pagadakpon.

Si Judas midisidir sa pagbutang sa kaso sa pagsulay. Kon si Jesus tinuod gayud nga Mesias, ang katawhan, alang kanila Siya nakabuhat ug daghan, motabang Kaniya, ug moproklamar Kaniya nga hari. Kini mohusay sa walay katapusan sa daghang mga hunahuna nga karon anaa sa walay kasegurohan. Si Judas makabaton sa kredito nga nakapahimutang sa hari sa trono ni David. Ug kini nga buhat mobutang kaniya sa unang katungdanan, sunod kang Kristo, diha sa bag-ong ginharian.

[1042]

Ang mini nga tinon-an mibuhat sa iyang bahin sa pagbudhi kang Jesus. Diha sa tanaman, sa iyang pagingon sa mga pangulo sa panon, “Ang akong halokan, mao kana siyang tawhana: dakpa ninyo siya” (Mat. 26: 48), siya sa hingpit nagtuo nga si Kristo mokalagiw gikan sa ilang mga kamot. Unya kon basulon siya, siya makaingon, Wala ba ako moingon kaninyo dakpa ninyo siya ug ayoha ninyo pagdala?

Si Judas nakakita sa mga mananakup ni Kristo, nagabuhat sumala sa iyang mga pulong, giayo Siya paggapos. Sa katingala iyang nakita nga ang Manluluwas mitugot sa Iyang kaugalingon nga dad-on. Sa hinam siya misunod Kaniya gikan sa tanaman ngadto sa husay atubangan sa mga pangulong Judeo. Sa matag lihok siya nangita Kaniya sa pagpahibulong sa Iyang mga kaaway, pinaagi sa pagpakita kanila ingon nga Anak sa Dios, ug dili mopalampus sa tanan nilang mga piano ug gahum. Apan samtang ang matag takna

miagi, ug si Jesus nagpasakup sa tanan nga pag-abuso nga gibutang Kaniya, usa ka makalilisang nga kahadlok midangat sa magbubudhi nga siya nakabaligya sa iyang Agalon ngadto sa Iyang kamatayon.

Samtang ang husay midangat sa iyang katapusan, si Judas dili na maka-antus sa pagsakit sa iyang sad-an nga tanlag. Sa kalit usa ka pagaw nga tingog milanog sa sulod sa lawak, nagdala sa usa ka lagting nga kalisang sa tanang kasingkasing: Siya walay sala; luwasa Siya, Caifas.

Ang taas nga forma ni Judas karon nakita nga miduot sulod sa nahibulong nga panon sa katawhan. Ang iyang nawong luspad ug namiyahok, ug dagkung mga bul-og sa singot nagbarug sa iyang agtang. Mihaguros ngadto sa trono sa hukmanan, iyang gisalibay atubangan sa hataas nga saserdoti ang pila ka buok salapi nga maoy bayad sa

[1043] “Nakasala ako,” usab mitiyabaw si Judas, “sa akong pagtugyan
[1044] sa dugo nga matarung.” iyang pagbudhi. Sa maikagon mihawid sa kupo ni Caifas, siya mipakiluoy kaniya sa pagbuhi kang Jesus, nagpahayag nga Siya wala makahimog butang nga takus sa kamatayon. Si Caifas sa kasuko miwakli kaniya, apan nalibug, ug wala masayud kon unsay isulti. Ang pagbudhi sa mga saserdoti gipadayag. Namatud-an nga ilang ghiphipan ang tinon-an aron mobudhi sa iyang Agalon.

“Nakasala ako,” usab mitiyabaw si Judas, “sa akong pagtugyan sa dugo nga matarung.” Apan ang hataas nga saserdoti, nakapabalik sa iyang pagmando sa kaugalingon, mitubag uban sa pagbiaybiay, “Unsa may amo niana? Imo ra kana.” Mat. 27:4. Ang mga saserdoti buot kaayo sa paghimo kang Judas nga ilang galamiton; apan ilang gisaway ang iyang pagkaubos. Sa diha nga siya mibalik kanila uban sa usa ka pagsugid, sila miabug kaniya.

Si Judas karon mibutang sa iyang kaugalingon diha sa mga tiilan ni Jesus, nag-ila Kaniya ingon nga Anak sa Dios, ug nagpakiluoy Kaniya sa pagluwas sa Iyang kaugalingon. Ang Manluluwas wala mobasul sa Iyang magbubudhi. Siya nahibalo nga si Judas wala mohinulsol; ang iyang pagsugid napugos gikan sa iyang sad-an nga kalag tungod sa makalilisang nga pag-ila sa kondensasyon ug sa pagpaabut alang sa hukom, apan wala siya mobati sa lalum, makadugmok sa kasingkasing nga kasubo, nga iyang gibudhian ang walay mansa nga Anak sa Dios, ug gilimod ang Usa nga Balaan

sa Israel. Apan bisan pa si Jesus wala mosulti sa usa ka pulong sa kondensasyon. Siya mitan-aw sa kaluoy kang Judas, ug miingon, “Alang niini nga takna mianhi ako dinhi sa kalibutan.”

Usa ka hongihong sa katingala mitadlas sa tibuok katiguman. Uban sa kahibulong sila nakakita sa pag-antus ni Kristo sa Iyang magbubudhi. Usab dihay milabay kanila nga usa ka konbeksyon nga kini nga Tawo labi pa kay sa mamalasyon. Apan kon Siya Anak sa Dios, sila nangutana, nganong wala man Niya luwasa ang Iyang kaugalingon gikan sa Iyang mga higot ug pagdaug sa Iyang mga magsusumbong? [1045]

Si Judas nakakita nga ang iyang mga pakiluoy nahimong kawang, ug miharos siya gikan sa lawak nga nagasinggit, Ulahi na! Ulahi na! Siya mibati nga dili siya mabuhi magtan-aw nga si Jesus ilansang, ug sa iyang pagkawalay paglaum migula ug nagbitay sa iyang kaugalingon.

Sa ulahi nianang adlaw, sa dalan gikan sa lawak ni Pilato ngadto sa Kalbaryo, dihay miabut nga pagsamok sa mga singgit ug pagbiaybiay sa mga dautan nga pundok nga naghatud kang Jesus sa dapit nga lansangan Kaniya. Samtang sila miagi sa usa ka pahulayan nga dapit, ilang nakita sa puno-an sa kahoy nga patay, ang lawas ni Judas. Usa ka makapalagut nga talan-awon. Ang iyang kabug-aton miputol sa pisi nga iyang gigamit sa pagbitay sa iyang kaugalingon sa kahoy. Sa pagkahulog, ang iyang lawas hilabihan nga pagkabalibali, ug ang mga iro nagkaon na kaniya. Ang iyang bangkay dihadiha gilubong; apan minus na ang pagbiaybiay sa panon, ug daghan nga mga luspap nga mga nawong nagpakita sa mga hunahuna sa sulod. Ang balus nga silot daw nagduaw na niadtong mga sad-an sa dugo ni Jesus. [1046]

Sa Lawak-Hukmanan ni Pilato

Sa lawak-hukmanan ni Pilato, ang Romanhon nga gobernador, si Kristo nagabarug ingon nga usa ka binilanggo. Libut Niya ang mga sundalong magbalantay, ug ang lawak dali kaayong napuno sa mga magtatan-aw. Diha sa gawas sa pultahan ang mga maghuhukom sa Sanhedrin, mga saserdoti, mga pangulo, mga tigulang ug ang masamok nga panon.

Human sawaya si Jesus, ang konsilyo sa Sanhedrin mianha kang Pilato aron nga ang silot palig-onon ug buhaton. Apan kining mga Judeong mga opisyaes dili mosulod sa lawak-hukmanan nga Romanhon. Sumala sa ilang balaod seremonyal sila mahugawan niini, ug sa ingon niana dili tugotan sa pag-apil sa fiesta sa Pasko. Sa ilang pagkabuta wala sila makakita nga ang mamumuno nga pagdumot nakahugaw sa ilang mga kasingkasing. Wala sila makakita nga si Kristo mao ang matuod nga kordero sa Pasko, ug nga, tungod kay ilang gisalikway Siya, ang daku nga fiesta nawad-an kanila sa iyang kahulogan .

[1047] Sa diha nga ang Manluluwas gidala sa lawak-hukmanan, si Pilato nagtan-aw Kaniya dili sa hinigala nga mga mata. Ang Romanhon nga gobernador gitawag gikan sa iyang lawak-higdaanan sa madali, ug siya miyugot sa paghimo sa iyang bulohaton sa hilabihan ka dali nga maarangan. Siya naandam sa pag-atiman sa binilanggo uban sa kabangis sa maghuhukom. Nagkuha sa iyang bangis nga pamayhon, siya miliso aron sa pagtan-aw kon unsang sari sa tawo ang iyang susihon, nga siya gipatawag man gikan sa iyang pagpahulay sa sayo kaayo nga takna. Siya nasayud nga mao ang usa kinsa ang mga awtoridad nga mga Judeo ikag kaayo sa paghusay ug pagsilot uban sa pagdali.

Si Pilato mitan-aw sa mga tawo nga nag-atiman kang Jesus, ug unya ang iyang tinan-awan nahunong nga masusihon kang Jesus. Siya kinahanglan moatiman sa tanang sari sa kriminal; apan wala sukad kaniadto nga may tawo nga nagdala sa timaan sa kaayo ug pagkahalangdon nga gidala ngadto kaniya. Sa iyang nawong wala

siya makakita sa ilhanan sa sala, walay panagway sa kahadlok, walay kaisug ni pagsukol. Iyang nakita ang usa ka tawo nga kalma ug halangdon sa pamayhon, kansang nawong wala nagdala sa mga timaan sa usa ka kriminal, apan timaan sa langit.

Ang panagway ni Jesus nakahimo sa paborabli nga impresyon kang Pilato. Ang iyang maayong kinaiya napukaw. Siya nakabati kang Jesus ug sa Iyang mga buhat. Ang iyang asawa naghigut kaniya mahitungod sa mga maayong buhat nga gihimo niining manalagna sa Galilea, nga nag-ayo sa mga masakiton ug nagbanhaw sa mga minatay. Karon kini nabuhi ingon nga usa ka damgo sa panumduman ni Pilato. Siya nahinumdom sa mga hulongihong nga iyang nadungog gikan sa nagkalainlaing mga tinubdan. Siya midisidir sa pagkinahanglan sa mga Judeo sa mga sumbong batok sa binilanggo.

Kinsa kining Tawhana, ug nganong gidala ninyo Siya? siya miingon. Unsa nga sumbong ang inyong gidala batok Kaniya? Ang mga Judeo nangalibug. Nasayud nga sila dili makapamatuod sa ilang mga sumbong batok kang Kristo, wala sila mohandum sa usa ka pagsusi nga katilingbanon. Sila mitubag nga Siya usa ka maglilimbong nga gitawag Jesus nga taga-Nazaret.

[1048]

Nangutana pag-usab si Pilato, “Unsa ba ang sumbong nga inyong ipasaka batok niining tawhana?” Ang mga saserdoti wala motubag sa iyang pangutana, apan sa mga pulong nga nagpakita sa ilang kalagut, sila miingon, “Kon kining tawhana dili pa mamumuhat ug dautan, wala unta namo siya itugyan kanimo.” Kon kadtong mga sakup sa Sanhedrin, ang unang mga tawo sa nasud, modala kanimo sa usa ka tawo nga giisip nga takus sa kamatayon, aduna pa bay kinahanglan ipangutana alang sa usa ka sumbong batok Kaniya? Sila naglaum sa pagpasantup kang Pilato sa ilang kahinungdanon, ug magahatud kaniya sa pagsugot sa ilang pangayo sa wala nay pag-agi sa daghang pakisusi. Sila ikag kaayo sa pagpaligon sa ilang silot; kay sila nasayud nga ang katawhan nga nakasaksi sa katingalahan nga mga buhat ni Kristo makasulti sa usa ka sugilanon nga lahi kaayo gikan sa minugna nila sa ilang kaugalingon nga karon ilang gisubli.

Ang mga saserdoti naghunahuna nga uban sa mahuyang ug palingpaling nga Pilato sila makapalapus sa ilang mga piano sa walay sabud. Sa wala pa kini siya nakapirma na sa sugo sa kamatayon sa dalidali, nagsilot sa kamatayon sa mga tawo nga sila nangasayud dili

[1049] takus sa kamatayon. Sa iyang pagbanabana sa kinabuhi sa usa ka binilanggo diutay rag bili; bisan siya walay sala kon sad-an walay pinasahi nga sangputanan. Ang mga saserdoti naglaum nga si Pilato mohatag karon sa silot sa kamatayon kang Jesus sa walay paghatag Kaniya sa usa ka husay. Kini ilang gitinguha ingon nga usa ka fabor sa higayon sa ilang daku nga fiesta nasudnon.

Apan dihay usa ka butang sa binilanggo nga nakapugong kang Pilato niini. Dili siya mangahas sa paghimo niini. Iyang nabasa ang katuyoan sa mga saserdoti. Iyang nahinumduman kon giunsa, dili pa dugay kanhi, ni Jesus pagbanhaw kang Lazaro, usa ka tawo nga namatay sulod sa upat ka mga adlaw; ug siya miyugot sa paghibalo, sa dili pa mopirma sa silot sa pagkondenar, unsay mga sumbong batok Kaniya, ug kon kini ba kapamatud-an.

Kon ang inyong paghukom igo, siya miingon, nganong inyo pa mang gidala ang binilanggo kanako? “Kuhaa ninyo siya ug kamoy maghukom kaniya pinasubay sa inyong balaod.” Sa ingon niana na-apiki sila, ang mga saserdoti miingon nga sila nakapasa na sa sentensiya Kaniya, apan sila kinahanglan makabaton sa sentensiya ni Pilato aron ang ilang silot may gahum. Unsay inyong silot? nangutana si Pilato. Ang silot sa kamatayon, sila mitubag; apan dili uyon sa balaod alang kanamo sa pagsilot sa tawo sa kamatayon. Ilang gihangyo si Pilato sa pagdawat sa ilang pulong mahitungod sa sala ni Kristo, ug ipatuman ang ilang silot. Sila ang mo-angkon sa kapangakuhan sa sangputanan.

Si Pilato dili matarung kon usa ka mabuot nga maghuhukom; apan bisan tuod siya huyang sa gahum moral, siya midumili sa paghatag sa ilang hangyo. Dili siya mosilot kang Jesus hangtud ang usa ka sumbong madala batok Kaniya.

[1050] Ang mga saserdoti diha sa dakung gumonhap. Ilang nakita nga kinahanglan ilang takuban ang ilang pagkasalingkapaw ilalum sa labing baga nga pagtago. Sila kinahanglan dili magatugot nga ikapakita nga si Kristo gidakup tungod sa tinuhoanong mga hinungdan. Kon kini pa maoy gibutang ingon nga usa ka katarungan, ang ilang paghusay dili makadalag gibug-aton kang Pilato. Sila kinahanglan mopakita nga si Jesus nagbuhat batok sa komon nga balaod; unya Siya masilotan ingon nga usa ka makasasala politikanhon. Mga samok ug mga pagsupil batok sa Romanhong kagamhanan sa kanunay migula taliwala sa mga Judeo. Bahin niining mga pagsupil

ang mga ‘Romanhon miatiman kanila sa makusog, ug sila kanunay sa pagbantay aron sa pagligis sa tanang butang nga magahatud ngadto sa pagsugod niini.

Pipila pa lang ka adlaw wala pa kini ang mga Fariseo naninguha sa paglit-ag kang Kristo uban sa pangutana, “Uyon ba sa balaod ang pagbayad namog buhis kang Cesar, o dili ba?” Apan si Kristo mitukas sa ilang pagkasalingkapaw. Ang mga Romanhon nga presente nakakita sa hilabihan nga pagkapakyas sa mga nanagplano, ug sa ilang pagkapildi sa Iyang tubag, “Nan bayri ninyo si Cesar sa mga butang nga iya ni Cesar, ug ang Dios sa mga butang nga iya sa Dios.” Lucas 20:22-25.

Karon ang mga saserdoti naghunahuna sa pagpakita nga niini nga higayon si Kristo nakatudlo sa ilang gilauman nga Iyang itudlo. Sa ilang kalisud sila mitawag sa mga bakak nga mga saksi sa ilang tabang, “ug sila misugod sa pagsumbong kaniya, nga nagaingon, Among nakaplagnan kining tawhana nga nagabalit-ad sa nasud, ug nagadili sa pagbayad sa buhis kang Cesar, nga nagaingon, nga siya sa iyang kaugalingon mao si Cristo usa ka hari.” Tulo ka mga sumbong, ang matag usa walay kamatuoran. Ang mga saserdoti nasayud niini, apan sila andam sa paghimo sa panumpa nga bakak aron sila makakuha sa ilang tuyo.

Si Pilato nakakita sa ilang katuyoan. Wala siya motuo nga ang bilango nagplano sa pagsupil batok sa kagamhanan. Ang Iyang maaghup ug mapainubsanon nga panagway wala gayud mahitukma sa ilang sumbong. Si Pilato nakabig nga ang usa ka lalum nga piano gipahiluna aron sa paglaglag niining tawong walay sala nga nagbarug sa agianan sa mga dagkung tawo nga mga Judeo. Milingi kang Jesus siya nangutana, “Ikaw ba ang hari sa mga Judeo?” Ang Manluluwas mitubag, “Ginaingon mo.” Ug samtang Siya nagsulti, ang Iyang panagway nahayagan nga daw usa ka bidlisiw sa adlaw misilang ibabaw niini.

Sa ilang pagkabati sa Iyang tubag, si Caifas ug kadtong mga kuyog niya nagtawag kang Pilato aron sa pagsaksi nga si Jesus mi-angkon sa krimen nga Siya gisumbong. Uban sa saba nga mga singgit, ang mga saserdoti, ang mga eskriba, ug mga pangulo miki-nahanglan nga Siya silotan sa kamatayon. Ang mga singgit gikuha sa samokan nga panon, ug ang ilang tiyabaw makabungog. Si Pilato nalibug. Nagatan-aw nga si Jesus wala maghimog tubag sa

[1051]

Iyang mga magsusumbong, si Pilato miingon Kaniya, “Wala ka bay ikatubag? Tan-awa pagkadaghan sa mga sumbong nga ilang gipasaka batok kanimo. Apan si Jesus wala na motubag.”

Nagtindog likod ni Pilato, sa igtatan-aw sa tanan sa sawang, si Kristo nakabati sa pag-abuso; apan sa tanan nga bakak nga mga sumbong batok Kaniya, Siya wala motubag bisan usa ka pulong. Ang Iyang tibuok pamarug naghatag sa kamatuoran sa but-an nga pagkawalay sala. Siya mibarug nga wala matarug sa kasuko sa mga balod nga mihampak Kaniya. Daw sama sa bug-at nga mga paghasmag sa kasuko, nga nagtubo ug nagtubo, sama sa mga balud sa saba-an nga kadagatan, nga mihapak Kaniya, apan wala makatandog Kaniya. Siya mitindog nga hilum, apan sa iyang kahilum dihay maayong pagkalitok. Usa ka kahayag nga nagadan-ag gikan sa sulod ngadto sa gawas sa tawo.

[1052] Si Pilato nahibulong sa Iyang pamayhon. Kini nga tawo wala ba magtagad sa husay tungod kay Siya walay tagad sa pagluwas sa Iyang kinabuhi? siya nangutana sa iyang kaugalingon. Samtang siya nagtan-aw kang Jesus, naga-antus sa insulto ug pagbiaybiay nga walay pagbalus, siya mibati nga Siya dili masama ka dili matarung ug walay hustisya sama sa nanagkinahanglan nga mga saserdoti. Nagalaum sa pagbaton sa kamatuoran gikan Kaniya ug paglikay sa kasamok sa mga tawo, si Pilato mibira Kaniya sa daplin, ug usab nangutana, “Mao ba ikaw ang Hari sa mga Judeo?”

Si Jesus wala motubag diritso sa pangutana. Siya nasayud nga ang Espiritu Santo nakigbisug kauban kang Pilato, ug Siya mihatag kaniya sa kahigayonan sa pag-ila sa iyang konbeksyon. “Imo ra ba gayud kining pagkasultiha,” Siya nangutana, “o may nagtug-an ba kanimo niini mahitungod kanako?” Mao nga, mga sumbong ba sa mga saserdoti, kon usa ka handum sa pagdawat sa kahayag gikan kang Kristo, nga nagtukmod sa pagpangutana ni Pilato? Si Pilato nakasabut sa kahulogan ni Kristo; apan ang garbo mibangon sa iyang kasingkasing. Siya dili buot moila sa konbeksyon nga giduot kaniya. “Judeo ba ugod ako?” siya miingon. “Ang imong kaugalingong nasud ug ang mga saserdoti nga punoan mao ang nagtugyan kanimo nganhi kanako. Kay unsa may imong nabuhat?”

Ang bulawanon nga kahigayonan ni Pilato milabay. Apan si Jesus wala mobiya kaniya nga walay dugang nga kahayag. Samtang Siya wala motubag diritso sa pangutana ni Pilato, Siya sa tataw

mipahayag sa Iyang bulohaton. Siya mihatag kang Pilato sa pagsabut nga Siya wala maninguha sa usa ka yutan-ong trono.

“Ang akong pagkahari dili iya niining kalibutana,” Siya miingon; “kon ang akong pagkahari iya pa niining kalibutana, nan, moaway unta ang akong mga alagad, aron dili ako ikatugyan ngadto sa mga Judeo; apan ang akong pagkahari dili gikan niining kalibutana. Ug si Pilato miingon kaniya, Hari ka ba diay? Si Kristo mitubag kaniya, Sumala sa giingon mo, ako hari. Ug alang niini mianhi ako nagpakatawo, ug alang niini mianhi ako sa kalibutan aron magapanghimatuod ako sa kamatuoran. Ang tanan sila nga iya sa kamatuoran nagapatalinghug sa akong tingog.”

[1053]

Si Kristo mipalig-on nga ang Iyang pulong sa iyang kaugalingon usa ka yawi nga moabli sa tinago niadtong andam sa pagdawat niini. Aduna kiniy usa ka kaugali-ngon nga makarekomendar nga gahum, ug mao kini ang tinago sa pagpakaylap sa Iyang ginharian sa kamatuoran. Siya naghandum nga si Pilato makasabut nga pinaagi lamang sa pagdawat ug pagdapat sa kamatuoran nga ang iyang nadaut nga kinaiya pagatukuron pag-usab.

Si Pilato adunay usa ka handum sa paghibalo sa kamatuoran. Iyang hunahuna nalibug. Sa kaikag iyang gihangop ang mga pulong sa Manunubos, ug iyang ka-singkasing nakutaw uban sa usa ka dakung pangandoy sa paghibalo kon unsa gayud kana, ug unsaon niya sa pagbaton niini. “Kay unsa bay kamatuoran?” siya nangutana. Apan wala siya mohulat alang sa usa ka tubag. Ang kaguliyang sa gawas nagtawag kaniya sa intiris sa takna; kay ang mga saserdoti nagkinahanglan gayud alang sa dinalian nga aksyon. Migula siya ngadto sa mga Judeo, siya mipahayag sa masantupon, “Wala akoy nakitang ikasumbong batok kaniya.”

Kini nga mga pulong gikan sa usa ka diwatahan nga maghuhukom usa ka mahait nga pagbadlong sa kamabudhion ug kabakakon sa mga pangulo sa Israel nga nanagsumbong sa Manlu-luwas. Samtang ang mga saserdoti ug mga pangulo nakadungog niini gikan kang Pilato, ang ilang pagkabalo ug kasuko walay utlanan. Sila dugay nang nagplano ug naghulat alang niini nga kahigayonan. Samtang sila nakakita sa kapurohan nga si Jesus buhian, daw sila andam sa pagkuniskunis Kaniya. Sila sa kusog midaut kang Pilato, ug mihulga kaniya uban sa pagbadlong sa kagamhanang Romanhon. Sila misumbong kaniya sa pagdumili sa pagkondenar kang Jesus,

[1054]

kinsa, sila midason, nga mibutang sa Iyang kaugalingon batok kang Cesar.

Mga suko nga mga tingog nabatian karon, nagapahayag nga ang masupilong kabuyoan ni Jesus nailhan kaayo sa nasud. Ang mga saserdoti miingon, “Siya nagatugaw sa mga tawo, sa iyang pagpanudlo kanila sa tibuok nga Judea gikan sa Galilea hangtud pa dinhing dapita.”

Si Pilato niining panahona walay hunahuna sa pagkondenar kang Jesus. Siya nasayud nga ang mga Judeo nagsumbong Kaniya pinaagi sa pagdumot ug daan nga dautang hunahuna. Siya nahibalo kon unsa ang iyang katungdanan. Ang hustisya nagkinahanglan nga si Kristo dihadiha buhian. Apan si Pilato nahadlok sa dautan nga kabubut-on sa katawhan. Kon siya modumili sa pagtugyan kang Jesus sa ilang mga kamot, usa ka kasamok himuon, ug kini siya nahadlok mohibalag. Sa pagkabati niya nga si Jesus taga-Galilea, midisidir siya nga ipadala ngadto kang Herodes, ang pangulo sa lalawigan, nga diha sa Jerusalem. Pinaagi niini nga buhat, si Pilato naghunahuna pagbalhin sa kapangakuhan sa husay gikan sa iyang kaugalingon ngadto kang Herodes. Siya usab naghunahuna nga kini usa ka maayong kahigayonan sa pag-alima sa karaan nga kabingkilan taliwala sa iyang kaugalingon ug kang Herodes. Ug busa namatud-an. Ang duha ka mga maghuhukom nahimong mga higala tungod sa husay sa Manluluwas.

[1055] Si Pilato mitugyan kang Jesus pag-usab sa mga sundalo, ug taliwala sa mga pagbugalbugal ug mga insulto sa panon nga samokan Siya gidali ngadto sa lawak-hukma- nan ni Herodes. “Sa pagkakita ni Herodes kang Jesus, siya nalipay.” Wala siya sukad kaniadto makahibalag kang Jesus, “kay dugay na man siyang naninguha sa pagtan-awa kaniya, kay nakadungog man ugod siya mahitungod kaniya; ug naglaum siya nga makakitag katingalahan nga iyang pagabuhaton.” Kini nga Herodes mao siya kansang mga kamot namansahan uban sa dugo ni Juan Bautista. Sa diha nga si Herodes nakadungog paguna kang Jesus, siya nalisang, ug miingon, “Nabanhaw si Juan nga akong gipunggotan;” “Mao kanay hinungdan ngano nga kining mga gahuma maabtik diha sa sulod niya.” Mar. 6:16; Mat. 14:2. Apan bisan pa si Herodes mihandum sa pagpakigkita kang Jesus. Karon dunay kahigayonan sa pagluwas sa kinabuhi niini nga manalagna, ug ang hari naglaum sa pagwala sa walay katapusan

gikan sa iyang hunahuna ang handumanan niadtong dugoong ulo nga gidala kaniya sa usa ka bandihado. Siya usab naghandum nga matagbaw ang iyang pagkamasusihon. ug naghunahuna nga kon si Kristo hatagan sa kapurohan sa pagkabinuhian, Siya mohimo bisan unsang butang nga ipangayo Kaniya.

Usa ka dakung pundok sa mga saserdoti ug mga tigulang mikuyog kang Kristo ngadto kang Herodes. Ug sa diha nga gipasulod ang Manluluwas, kining mga dagkung tawo, ang tanan nanagsulti nga maikagon, miaghat sa ilang mga sumbong batok Kaniya. Apan si Herodes wala kaayo magtagad sa ilang mga sumbong. Siya misugo sa paghilum, nagahandum sa usa ka higayon sa pagsukot kang Kristo. Siya misugo nga ang mga talikala ni Kristo tangtangan, sa samang panahon nagpasangil sa Iyang mga kaaway nga mitagad Kaniya sa binagis. Nagatan-aw uban sa kaluoy diha sa malinawon nga nawong sa Manunubos sa kalibutan, siya mibasa niini lamang sa kaalam ug kaputli. Siya maingon man si Pilato natagbaw nga si Kristo gikasumbong pinaagi sa dautang tuyo ug kasina. [1056]

Si Herodes nangutana kang Kristo sa daghang mga pulong, apan sa tanan ang Manluluwas nagpabilin sa hilabihan nga kahilum. Sa sugo sa hari, ang mga masakiton ug mga piang gipasulod, ug si Kristo gisugo sa pagpamatuod sa Iyang mga pag-angkon pinaagi sa paghimo sa usa ka milagro. Mga tawo miingon nga Ikaw makaayo sa mga masakiton, miingon si Herodes. Ako gusto kaayong makakita nga ang Imong banaag kaayo nga kabantug nga wala ikapanghi-makak. Si Jesus wala motubag, ug si Herodes sa gihapon mipadayon sa pagaghat: Kon Ikaw makahimo sa mga milagro alang sa uban, buhata karon alang sa Imong kaayohan, ug kini mosilbi Kanimon sa usa ka maayong katuyoan. Usab siya misugo, Ipakita kanamo ang usa ka ilhanan nga Ikaw may gahum sumala sa gidungog tungod Kanimon. Apan si Kristo ingon sa usa nga nakabati apan wala makakita. Ang Anak sa Dios mikuha sa Iyang kaugalingon sa kinaiya sa tawo. Siya kinahanglan mohimo ingon nga himuon sa tawo sa sama nga mga kahimtang. Busa siya dili mobuhat sa usa ka milagro aron sa pagluwas sa Iyang kaugalingon gikan sa sakit ug kaulawan nga antuson sa tawo kon ibutang diha sa samang kahimtang.

[1057] Si Herodes misaad nga kon si Kristo mohimo sa usa ka milagro sa iyang presensia, Siya buhian. Ang mga magsusumbong nakakita kauban sa ilang kaugalingon mga mata sa gamhanan nga mga buhat nga nahimo sa Iyang gahum. Sila nakabati Kaniya nagsugo sa lubnganan sa paghatag sa iyang mga minatay. Sila nakakita sa mga minatay nga nanggula misugot ngadto sa Iyang tingog. Ang kahadlok mihupot kanila tingali Siya mobuhat karon sa usa ka milagro. Sa tanang mga butang nga ilang gikahadlokang pag-ayo ang usa ka pasundayag sa Iyang gahum. Ang maong pagpakita mopamatuod nga usa ka pagwala sa ilang mga piano, ug tingali magkinahanglan kanila sa ilang mga kinabuhi. Usab ang mga saserdoti ug mga pangulo, diha sa daku nga kaikag, mi-aghat sa ilang mga sumbong batok Kaniya. Mipatugbaw sa ilang mga tingog, sila mipahayag, Siya usa ka magbubudhi, usa ka tigpasipala. Siya nagabuhat sa Iyang mga milagro pinaagi sa gahum gihatag Kaniya ni Beelzebu, ang prinsipe sa mga yawa. Ang lawak nahimong usa ka talan-awon sa kaguliyang, ang uban nanagsinggit sa usa ka butang ug ang uban sa lain.

Ang tanlag ni Herodes karon minus nag pagbati kay sa siya mikurog sa kalisang sa hangyo ni Herodias alang sa ulo ni Juan Bautista. Sa usa ka panahon siya nakabati sa hait nga paak sa pagbasul alang sa iyang makalilisang nga buhat; apan ang iyang pagsabut moral naglabi ug naglabi pa gayud ka ubos pinaagi sa iyang mapatuyangon nga kinabuhi. Karon ang iyang kasingkasing natiga na nga siya makapasigarbo sa silot iyang gipahamtang kang Juan tungod sa pagpangahas sa pagbadlong kaniya. Ug karon siya mihulga kang Jesus, nagpahayag sa subli nga siya adunay gahum sa pagbuhi kon sa pagkondenar Kaniya. Apan walay ilhanan gikan kang Jesus nga mohatag kamatuoran nga Siya nakadungog sa usa ka pulong.

Si Herodes naglagut pinaagi niini nga kahilum. Daw nagpakita sa hilabihan nga walay pagtagad sa iyang awtoridad. Sa garboso ug tigpagawal nga hari, ang dayag nga pagbadlong minus sa kadautan kay sa dili tagdon. Usab siya sa kasuko mihulga kang Jesus, nga sa gihapon nagpabilin nga wala matandog ug mahilum.

[1058] Ang bulohaton ni Kristo sa kalibutan dili pagtagbaw sa madukiduki-on. Siya mianhi aron pag-ayo sa dugmok sa kasingkasing. Kon Siya nakasulti pa unta bisan usa ka pulong aron pag-ayo sa pangos sa mga masakiton sa sala nga mga kalag, Siya dili unta

maghilum. Apan Siya walay mga pulong alang niadtong moyatak lamang sa kamatuoran ilalum sa ilang dili balaan nga mga tiil.

Si Kristo makasulti unta sa mga pulong ngadto kang Herodes nga molagbas sa mga dalunggan sa tig-a nga hari. Siya unta makahampak kaniya uban sa kahadlok ug pagkurog pinaagi sa pagbutang sa iyang atubangan ang hupong nga kadautan sa iyang kinabuhi, ug ang makalilisang sa iyang umalabut nga kalaglagan. Apan ang kahilum ni Kristo maoy labing sakit nga badlong nga Iyang ikahatag. Si Herodes misikway sa kamatuoran nga gikasulti kaniya pinaagi sa labing daku sa mga manalagna, ug walay laing mensahi nga iyang dawaton. Walay usa ka pulong ang Halangdon sa Langit alang kaniya. Kanang dalunggan nga kanunay nabuksan sa tawhanong kalisud, walay luna alang sa mga sugo ni Herodes. Kadtong mga mata nga kanunay napahamutang sa mahinulsulong makasasala diha sa maloloy-on, mapinasayloon nga gugma walay tinan-awan nga ikahatag kang Herodes. Kadtong mga ngabil nga nakabungat sa labing makapasantup nga kamatuoran, nga sa mga tono sa labing lumo nga pakiluoy nakapangalyupo uban sa labing makasasala ug sa labing ubos, nasirhan ngadto sa mapahitas-ong hari nga wala mibati sa pagkinahanglan sa usa ka Manunubos.

Ang nawong ni Herodes milagum sa kalagut. Miliso sa katawhan, siya uban sa kasuko midaut kang Jesus ingon nga usa ka nagpakaaron-ingnon. Unya kang Kristo siya miingon, Kon dili Ka kahatag sa kamatuoran sa imong pag-angkon, ako motugyan Kanimo sa mga sundalo ug katawhan. Sila tingali molampus sa pagpasulti Kanimo. Kon Ikaw usa ka aron-ingnon, kamatayon sa ilang mga kamot mao ray angay Kanimo; kon Ikaw Anak sa Dios, luwasa ang Imong kaugalingon pinaagi sapagbuhat sa usa ka milagro. [1059]

Wala madugay nga kining mga pulong gisulti, nga ang usa ka paghasmag gihimo alang kang Kristo. Sama sa ihalas nga mga mananap, ang katawhan mihasmag sa ilang tukbonon. Si Jesus giguyod dinhi ug didto, si Herodes miduyog sa mga samokang panon sa pagtinguha sa pagpakaulaw sa Anak sa Dios. Kon wala pa ang mga sundalong Romanhon mosanta, gitulod ang nangasuko nga panon, ang Manluluwas kuniskunison unta.

“Ug si Herodes uban sa iyang mga sundalo, mitamay ug mibiaybiay kaniya, ug sa nasul-oban na siyag bisti nga nanggilakgilak sa katahum. ...” Ang mga sundalong Romanhon miduyog sa pag-abusar.

Ang tanan nga kining dautan, hugaw nga mga sundalo, tinabangan ni Herodes ug sa mga dagkung mga tawong Judeo, makapadasig nahan-ok sa Manluluwas. Apan ang Iyang diosnong pailub wala mapakyas.

[1060] Ang mga maglulutos ni Kristo naninguha sa pagsukod sa Iyang kinaiya pinaagi sa ilang kaugalingon; sila mirepresentar Kaniya nga sama ka dautan kanila. Apan sa likod sa tanan nga presente nga panagway lain nga talan-awon misamok sa iyang kaugalingon,—usa ka talan-awon nga sila sa kapulihayng adlaw makakita sa tanang himaya niya. Dihay pipila nga mikurog diha sa presensia ni Kristo. Samtang ang bagis nga panon nagyukbo sa pagbiaybiay atubangan Niya, ang uban nga miasdang alang niana nga katuyoan misibug, nangahadlok ug napahilum. Si Herodes nakabig. Ang katapusang mga bidlisiw sa maloloy-ong kahayag misubang sa iyang matig-a-sa-sala nga kasingkasing. Siya mibati nga kini dili komon nga tawo; kay ang pagkadiosnon mikilab pinaagi sa tawhanon. Sa panahon gayud diin si Kristo nalibutan sa mga mabiaybiayon, mga mananapaw, ug mga mamumuno, si Herodes mibati nga siya nagatan-aw sa usa ka Dios ibabaw sa Iyang trono.

Siya nga matig-a, si Herodes wala mangahas sa pagsanong sa silot ni Kristo. Siya naninguha sa paglikay sa iyang kaugalingon sa makalilisang kapangakuan, ug iyang gipabalik si Jesus balik sa Romanhon nga lawakhukmanan.

Si Pilato nabalo ug wala nahimuot. Sa diha ang mga Judeo mibalik uban sa ilang binilanggo, siya mihangyo sa walay pailub kon unsa ang ilang buot niyang buhaton. Siya nagpahinumdom kanila nga iya nang nasusi si Jesus, ug walay nakaplagnan nga sala Kaniya; siya nag-ingon kanila nga sila nagdalag mga sumbong batok Kaniya apan sila wala makapamatuod sa usa ka buok sumbong. Iyang gipadala si Jesus ngadto kang Herodes, ang gobernador sa Galilea, ug usa sa ilang kaugalingong nasud, apan wala usab nakaplagnan Kaniya nga takus sa kamatayon. “Busa akong ipahampak siya,” si Pilato miingon, “ug unya buhian ko siya.”

Dinhi si Pilato nagpakita sa iyang kaluyahon. Siya nakapahayag nga si Jesus walay sala, apan siya andam sa pagpahampak Kaniya aron paghupay sa Iyang mga magsusumbong. Siya mosakripisyo sa hustisya ug prinsipio, aron lang pagpahimuot sa samokang panon. Kini nagbutang kaniya sa walay bintaha. Ang katawhan midawat

sa iyang walay desisyon, ug mikinahanglan pagdugang sa kinabuhi sa binilanggo. Kon sa sinugdan si Pilato mibarug gayud nga maligon, midumili sa pagsilot sa usa ka tawo nga iyang nakaplagan nga walay sala, iya untang mabugto ang igkalamatay nga kadena nga mohigot kaniya diha sa pagbasul ug sala samtang buhi pa siya. Kon iya pang gipadayon ang iyang konbeksyon sa matarung, ang mga Judeo dili unta mangahas pagdiktar kaniya. Si Kristo gipapatay unta, apan ang sala dili ikatongtong kang Pilato. Apan si Pilato nakakuha sa lakang sunod sa lakang diha sa paglapas sa iyang tanlag. Siya mibalibad sa iyang kaugalingon gikan sa paghukom uban sa hustisya ug katarung, ug siya karon nakakaplag sa iyang kaugalingon nga hapit na walay mahimo diha sa mga kamot sa mga saserdoti ug mga pangulo. Ang iyang pagukon-ukon ug walay desisyon nagmatuod sa iyang kalaglagan.

[1061]

Bisan karon si Pilato wala pasagdi sa paglihok nga binuta. Usa ka mensahi gikan sa Dios nagpasidaan kaniya gikan sa paghimo sa buhat nga hapit na niyang hi-muon. Ingon nga tubag sa pagampo ni Kristo, ang asawa ni Pilato giduaw sa usa ka manulonda gikan sa langit, ug sa usa ka damgo iyang nakita ang Manluluwas ug nakigsulti Kaniya. Ang asawa ni Pilato dili usa ka Judeo, apan samtang siya nagatan-aw kang Jesus sa iyang damgo, wala siyay duhaduha sa Iyang kinaiya ug bulohaton. Siya nakaila Kaniya nga mao ang Prinsipe sa Dios. Siya nakakita Kaniya sa husay sa lawak-hukmanan. Siya nakakita sa mga kamot nga gihugot paghigot sama sa mga kamot sa usa ka kriminal. Siya nakakita kang Herodes ug sa iyang mga sundalo nga nagahimo sa ilang makalilisang nga buhat. Siya nakabati sa mga saserdoti ug mga pangulo, napun-an sa kasina ug dautan nga tuyo, sa kasuko nagaakusar. Siya nakabati sa mga pulong, “Kami adunay balaod, ug sumala niining maong balaod kini siya kinahanglan pagapatyon.” Siya nakakita kang Pilato nga mitugyan kang Jesus aron ipalatigo, human siya nakapahayag, “Wala akoy nakitang ikasumbong batok ka-niya.” Siya nakabati sa silot nga gipahayag ni Pilato, ug nakita siya nga nagtugyan kang Kristo ngadto sa Iyang mga mamumuno. Siya nakakita sa krus nga gipatindog sa Kalbaryo. Siya nakakita sa yuta nga naputos sa kangitngit, ug nakabati sa katingalahang singgit, “Natapus na.”

[1062]

[1063]

samtang ang yuta gilinog diha sa kakawangan, ug ang Iyang mga mamumuno nangalagiw gikan sa presensia sa Iyang himaya. Uban sa usa ka tiyabaw sa kahadlok siya nahigmata, ug dihadiha misulat kang Pilato sa mga pulong sa pasidaan.

Samtang si Pilato nag-ukon-ukon kon unsay iyang buhaton, usa ka mensahiro midotdot sulod sa panon, ug gitunol kaniya ang sulat gikan sa iyang asawa, nga mao kining mosunod:

“Ayaw baya pagpanggilabut nianang tawo nga matarung, kay hilibihan sa akong pag-antus tungod kaniya pinaagi sa damgo karong adlaw.”

Ang nawong ni Pilato miluspad. Siya nalibug pinaagi sa iyang kaugalingon nga nagkasumpaki nga mga pagbati, apan samtang siya naglangan sa iyang buhat, ang mga saserdoti ug mga pangulo nagsiba pag dugang sa mga hunahuna sa katawhan. Si Pilato napugos sa paglihok. Siya karon naghunahuna sa iyang kaugalingon sa usa ka batasan nga maoy magsilbi sa pagkuha aron pagbuhi kang Kristo. Batasan ang pagbuhi sa panahon sa fiesta sa usa ka binilanggo nga pilion sa mga tawo. Ang batasan mugna sa pagano; walay landong sa hustisya niini, apan kini gimahal pag-ayo sa mga Judeo. Ang mga awtoridad Romanhon niini nga panahon naghawid sa usa ka binilanggo ang ngalan si Barrabas, nga ilalum sa silot sa kamatayon. Kini nga tawo nag-angkon nga siya ang Mesias. Siya nag-angkon sa awtoridad sa pagtukod sa usa ka lahi nga kahikayan sa mga butang, aron pagtul-id sa kalibutan. Ilalum sa limbong ni Satanas siya mi-angkon nga ang tanang iyang mabatnan pinaagi sa pagpangawat ug panulis iyang kaugalingon. Siya nakahimo sa daghang mga butang pinaagi sa mga ahensiya ni Satanas, siya

[1064] Gipangutana sila usab ni Pilato, “Kay nganc man, unsa bay iyang nabuhat nga dautan? Wala siyay nahimong bisan unsa nga angay sa kamatayon.” nakakuha mga sumosunod taliwala sa katawhan ug nakapadasig sa pagsupil batok sa Romanhong kagamhanan. Ilalum sa takuban sa tinuhoanong kadasig siya usa ka matig-a ug walay paglaum nga dautan, disidido sa pagsupil ug pagkabangis. Pinaagi sa paghatag sa katawhan sa pagpili taliwala mining tawhana ug sa walay sala nga Manluluwas, si Pilato naghunahuna sa pagpukaw kanila sa usa ka pag-ila sa hustisya. Naglaum siya sa pagkuha sa ilang simpatiya alang kang Jesus kasupak sa mga saserdoti ug mga pangulo. Busa, miliso ngadto sa panon, siya miingon uban sa dakung

kainiton, “Kinsa may gusto ninyong akong buhian alang kaninyo? si Barrabas ba, o si Jesus ba, ang ginatawag nga Cristo?”

Sama sa tiyabaw sa mga luog nga mga mananap miabot ang tubag sa samokang panon, “Buhii kanamo si Barrabas!” Kusog ug kusog pa gayud mitubo ang singgit, Barrabas! Barrabas! Nagahunahuna nga ang katawhan wala makasabut sa iyang pangutana, si Pilato nangutana, “Gusto ba kamo nga akong buhian alang kaninyo ang Hari sa mga Judeo?” Apan sila misinggit pag-usab, “Kuhaa kanang tawhana, ug buhii kanamo si Barrabas.” “Nan unsaon ko man kini si Jesus, ang ginatawag nga Cristo?” si Pilato nangutana. Usab ang nagsulong nga panon mingulob sama sa mga yawa. Mga yawa sa ilang kaugalingon, sa dagway sa tawo, diha sa panon, ug unsa may mapaabut gawas sa tubag, “Ilansang siya sa krus”?

Si Pilato nasamok. Wala siya maghunahuna nga modangat ni-ana. Siya mikupos gikan sa pagtugyan sa walay sala nga tawo sa labing maka-uulaw ug walay kokaluoy nga kamatayon nga ika-pahamtang. Human ang dahunog sa mga tingog miundang, siya miliso sa katawhan, nga nagaingon, “Kay ngano man, unsa bay iyang nabuhat nga dautan?” Apan ang kaso nahanayak sa unahan nga lalison pa. Dili ang kamatuoran sa pagkawalay sala ni Kristo ang ilang gikinahanglan, apan ang Iyang silot. [1065]

Sa gihapon si Pilato naninguha sa pagluwas Kaniya. “Siya misulti kanila sa ikatulo, Kay ngano man, unsa bay iyang nabuhat nga dautan? Wala siyay nahimong bisan unsa nga angay sa kamatayon. Busa akong ipahampak siya, ug unya buhian ko siya.” Apan ang paghisgut sa Iyang pagbuhi nakapakutaw sa mga tawo sa usa ka napulo ka pilo nga kasuko. “Ilansang siya, ilansang siya,” sila naninggit. Kusog ug kusog ang pagtubo sa bagyo nga nadala sa walay desisyon ni Pilato.

Si Jesus gikuha, naluya uban sa kakapoy ug napuno sa mga samad, ug gibunalan sa igtatan-aw sa mga tawo. “Ug si Jesus gidala sa mga sundalo ngadto sa tugkaran sa hawanan sa palasyo sa gobernador (sa lain pagkasulti, ang pretorio) ug ilang gipatapok ang tibuok pundok sa kasundalohan. Ug ilang gisul-oban siyag kapa nga mapula ug sa nakalukong silag purongpurong nga sampinit, kini ilang gipahiluna diha kaniya. Ug siya gisugdan nila sa pagyukbo-yukbo nga nanag-ingon, Mabuhi ang Hari sa mga Judeo I Ug . . . ilang gilud-an ug giluhodluhoran siya agi konog pasidungog kaniya.”

Panagsa pipila sa dautang kamot misakgaw sa bagakay nga gibutang sa Iyang kamot, ug ibunal sa Iyang agtang, midulot ang mga tunok sa Iyang mga dungan-dungan, ug nagapadahilig sa dugo sa Iyang nawong ug bungot.

[1066] Kahibulong, Oh mga langit! ug katingala, Oh yuta! Tan-awa ang manlulupig ug ang linupigan. Ang usa ka nasuko nga panon milibut sa Manluluwas sa kalibutan. Pagbiaybiay ug pagbugalbugal misagol sa dahol nga mga panumpa sa pasipala. Ang Iyang mapainubsanon nga pagkatawo ug ubos nga kinabuhi gikomentariohan sa walay pagbati nga samokan nga panon. Ang Iyang pagangkon nga Anak sa Dios gibiaybiay ug ang binastos nga si-aw ug mga pagyam-id nga insulto gipasapasa gikan sa usa ka ngabil ngadto sa usa.

Si Satanas nag-una sa walay kaluoy nga panon sa iyang pag-abusar sa Manluluwas. Maoy iyang tuyo sa pagpasuko Kaniya sa pagbalus kon mahimo, kon sa pagtaral Kaniya sa paghimog usa ka milagro aron pagbuhi sa Iyang kaugalingon, ug sa ingon ni-ana mabungkag ang piano sa kaluwasan. Usa ka mansa sa Iyang tawhanong kinabuhi, usa ka kapakyasan sa Iyang pagkatawhanon sa pag-antus sa makalilisang nga pagsulay, ug ang Kordero sa Dios mahimong dili hingpit nga halad, ug ang pagtubos sa tawo mahimong usa ka kapakyasan. Apan Siya kinsa nga pinaagi sa usa ka sugo makapadala sa langitnong panon sa pagtabang Kaniya —Siya kinsa makaabug sa panon gikan sa Iyang atubangan pinaagi sa pagpakilab sa Iyang diosnong kahalangdon—mipasakup uban sa hingpit nga kalinaw sa labing dahol nga insulto ug kapungot.

Ang mga kaaway ni Kristo nagkinahanglan sa usa ka milagro nga kamatuoran sa Iyang pagkadiosnon. Sila adunay kamatuoran nga labi pa ka daku kay sa ilang gipangita. Maingon nga ang ilang kabangis nakapaubos sa Iyang mga magsasakit ubos sa tawhanon diha sa kasaraa ni Satanas, busa ang Iyang kaaghup ug pagpailub nagtuboy kang Jesus ibabaw sa tawhanon, ug nagpamatuod sa Iyang pagkapariante sa Dios. Ang Iyang pagpaubos maoy panaad sa pagtuboy Kaniya. Ang mga tinulo sa dugo gikan sa Iyang nasamaran nga mga dungandungan miilig sa Iyang nawong ug bungot mao ang saad sa Iyang pagdihog uban “sa lana sa kalipay” (Heb. 1:9) ingon nga atong daku hataas nga saserdoti.

Ang kasuko ni Satanas daku samtang siya nakakita sa abuso nga gipahamtang ibabaw sa Manunubos wala makapugos sa labing

gamay nga pagbagolbol gikan sa Iyang mga ngabil. Bisan tuod Siya mikuha sa Iyang kaugalingon sa kinaiya sa tawo, Siya gitabangan sa usa ka sama sa Dios nga kalig-on, ug wala gayud mobiya gikan sa kabubut-on sa Amahan.

[1067]

Sa diha nga gitugyan ni Pilato si Jesus nga pagabunalan ug bi-aybiayon, siya nakahunahuna sa pagkuha sa kaluoy sa panon. Siya naglaum nga sila modisidir nga igo na kini nga kastigo. Bisan pa gani ang dautan tinguha sa mga saserdoti, siya naghunahuna, karon matagbaw. Apan uban sa lantip nga pagsabut ang mga Judeo nakakita sa kaluyahon sa ingon nga pagkastigo sa tawo nga gipahayag nga walay sala. Sila nasayud nga si Pilato naninguha sa pagluwas sa kinabuhi sa binilanggo, ug sila disidido nga si Jesus kinahanglan dili buhian. Aron sa pagpahimuot ug pagtagbaw kanato, si Pilato nagbunal Kaniya, sila naghunahuna, ug kon kita mopugos sa kaso ngadto sa usa nga nadisidihan nga suliran, seguro nga makab-ut nato ang atong katuyoan.

Si Pilato karon mikuha kang Barrabas aron pagadadon sa hukmanan. Iya dayon gipresentar ang duha ka binilanggo nga nagtupad, ug nagatudlo ngadto sa Manluluwas siya miingon sa usa ka tingog sa solemni nga pakiluoy, “Tan-awa ania ra ang tawo!” “Gidala ko siya kaninyo aron kamo maghibalo nga wala akoy nakaplagnan nga sala kaniya.”

Didto nagtindog ang Anak sa Dios, nagsul-ob sa bisti sa pagbi-aybiay ug sa purongpurong nga tunokon. Gihoboan kutob sa hawak, ang Iyang bukobuko nagpakita sa taas, bangis nga mga labud, diin gikan kanila ang dugo midahilig sa walay pugong. Ang Iyang nawong namansahan sa dugo, ug nagdala sa mga timaan sa kakapoy ug kasakit; apan wala gayud makapakita sa labing katahum kay sa karon. Ang nawong sa Manluluwas wala madaut sa atubangan sa Iyang mga kaaway. Ang matag bahin nagpahayag sa kalumo ug pagtugyan ug ang labing malolotong kaluoy alang sa Iyang bangis nga mga kaaway. Sa Iyang pamatasan walay tinalawan nga kaluyahon, apan ang kalig-on ug dignidad sa pag-antus. Sa dakung kalainan mao ang binilanggo sa Iyang tupad. Ang matag linya sa panagway ni Barrabas nagpahayag kaniya nga matig-a nga bugoy nga mao siya. Ang kalainan misulti sa tanang magtatan-aw. Ang uban nga mga nanan-aw mihilak. Samtang sila nagtan-aw kang Jesus, ang ilang

[1068]

mga kasingkasing napuno sa kaluoy. Bisan ang mga saserdoti ug mga pangulo nakabig nga Siya mao ang tanan nga Iyang gi-angkon.

Ang mga sundalong Romanhong naglibut kang Kristo dili tanan tig-a; ang uban nagtan-aw nga mainiton sa Iyang nawong alang sa usa ka kamatuoran nga Siya usa ka kriminal kon katalagmanon nga kinaiya. Sa matag panahon sila moliso ug motan-aw sa pagyam-id kang Barrabas. Wala magakinahanglan sa lalum nga pagtanaw aron mabasa siya sa husto. Usab sila miliso sa Usa nga gihusay. Sila mitan-aw sa diosnong mag-aantus uban sa mga pagbati sa lalum nga kaluoy. Ang hilum nga pagpasakup ni Kristo nakapatik sa ilang mga panumduman sa talan-awon, nga dili mapanas hangtud sila moila Kaniya ingon nga Kristo, kon mosalikway ba hinuon Kaniya nga modisidir sa ilang kaugalingong kaugmaon.

[1069] Si Pilato napuno sa kahibulong sa walay paggumbol nga pailub sa Manluluwas. Wala siya magduhaduha nga ang talan-awon niini nga tawo, kon itandi kang Barrabas, motandog sa mga Judeo sa pagkaluoy. Apan wala siya makasabut sa fanatiko nga pagdumot sa mga saserdoti alang Kaniya, kinsa, ingon nga Kahayag sa kalibutan, nagpakita sa ilang kangitngit ug sayup. Ilang gipalihok ang samokan nga panon ngadto sa usa ka suko kaayo nga kabangis, ug usab ang mga saserdoti, mga pangulo, ug ang katawhan mipatugbaw nianang makalilisang nga pagsinggit, “Ilansang siyal ilansang siya!” Sa katapusan, nakabsan sa tanang pailub uban sa ilang nagadugang nga kabangis, si Pilato misinggit sa walay paglaum, “Kuhaa ninyo siya, ug ilansang siya; kay wala akoy nakaplagnan nga sayup gikan kaniya.”

Ang gobernador nga Romanhon, bisan tuod nasinati uban sa bangis nga mga talan-awon, natandog uban sa kaluoy alang sa ngaantus nga binilanggo, kinsa, gikondenar ug gibunalan, uban sa nagadugo nga agtang ug nakanlat nga bukobuko, sa gihapon dunay pamayhon sa usa ka hari ibabaw sa iyang trono. Apan ang mga saserdoti mipahayag, “Kami adunay balaod ug sumala niining among balaod kini siya kinahanglan pagapatyon kay siya nagpaka-Anak sa Dios.”

Si Pilato nahikurat. Wala siyay husto nga hunahuna kang Kristo ug sa Iyang bulohaton; apan aduna siyay dili kaayo tataw nga pagtuo diha sa Dios ug sa mga binuhat nga labaw sa tawhanon. Ang usa ka hunahuna nga iyang nabatnan kaniadto mitadlas sa iyang hunahuna

ug karon miforma sa usa ka sibo nga dagway. Siya nangutana kon dili ba kaha kini ang usa ka langitnong binuhat nga mitindog sa atubangan niya, nabistihan sa purpura nga bisti sa pagbiaybiay, ug napurongpurongan sa mga tunok.

Usab siya miadto sa lawak-hukmanan, ug miingon ngadto kang Jesus, “Tagadiin ba ikaw?” Apan si Jesus wala mohatag kaniya sa tubag. Ang Manluluwas nakasulti kang Pilato sa walay pugong, nagsaysay sa Iyang kaugalingong bulohaton ingon nga usa ka saksi sa kamatuoran. Si Pilato wala motagad sa kahayag. Siya nagpatuyang sa taas nga katungdanan sa pagkamaghuhukom pinaagi sa pagtugyan sa iyang mga prinsipio ug awtoridad sa mga gikinahanglan sa samokan nga panon. Si Jesus walay dugang kahayag alang kaniya. Nasuko sa Iyang paghilum, si Pilato misulti sa mapahitas-on:

[1070]

“Dili ka motingog kanako? wala ka ba mahibalo nga may gahum ako sa pagbuhi kanimo ug may gahum ako sa paglansang kanimo sa krus?”

Si Jesus mitubag, “Wala unta ikaw ing kagahum batok kanako kon wala ka pa hatagi niini gikan sa Kahitas-an; busa labaw pa ka dakug sala ang nagtugyan kanako nganhi kanimo.”

Sa ingon niana ang maloloy-on nga Manluluwas, tali-wala sa hilabihan nga pag-antus ug kasubo, nagpasaylo kutob sa maarangan sa buhat sa gobernador nga Romanhon nga mitugyan sa Iyang kaugalingon aron ipalansang. Daw unsa kini ka talan-awon nga itunol ngadto sa kalibutan alang sa tanang panahon! Daw unsa nga kahayag ang gibanwagan niini sa kinaiya Niya nga mao ang Maghuhukom sa tibuok yutal

“Siya nga nagatugyan kanako dinhi kanimo,” nagingon si Jesus, “labaw ka dakug sala.” Pinaagi niini si Kristo nagpasabut kang Caifas, kinsa, ingon nga hataas nga saserdoti, nagrepresentar sa Judeong nasud. Sila nasayud sa mga prinsipio nga nagmando sa awtoridad Romanhon. Sila nakabaton sa kahayag sa mga tagna nga nagpamatuod mahitungod kang Kristo, ug sa Iyang kaugalingong mga pagtulon-an ug mga milagro. Ang Judeong mga maghuhukom nakadawat sa dili masayup nga kamatuoran sa pagkadios Niya kinsa ilang gisilotan sa kamatayon. Ug sumala sa ilang kahayag sila pagahukman.

[1071] Ang labing daku nga sala ug labing bug-at nga kapangakuhan ila niadtong nagbarug sa labing taas nga mga katungdanan sa nasud, ang tipiganan sa balaang mga pagsalig nga sila sa ubos kaayo nagbudhi. Si Pilato, si Herodes, ug ang mga sundalong Romanhon kon itandi mga walay alamag mahitungod kang Jesus. Sila naghunahuna sa pagpahimuot sa mga saserdoti ug mga pangulo pinaagi sa pag-abusar Kaniya. Wala sila makabaton sa kahayag nga ang Judeong nasud nakabaton sa dagaya gayud. Kon ang kahayag gikahatag pa sa mga sundalo, sila unta dili moatiman kang Kristo sama ka bangis sa ilang nahimo.

Usab si Pilato misugyot sa pagbuhi sa Manluluwas. “Apan ang mga Judeo misinggit nga nanag-ingon, Kon imong buhian kining tawhana, dili ka diay higala ni Cesar.” Sa ingon niana kining mga salingkapaw nagpakaaron-ingnon nga madasigon alang sa awtoridad ni Cesar. Sa tanan nga mga kaaway sa pagmandong Romanhon, ang mga Judeo maoy labing pait. Sa diha nga seguro alang kanila sa paghimo, sila ang labing maharharion sa pagpatuman sa ilang kaugalingong nasudnon ug tinuhoanon nga mga gikinahanglan; apan kon buot sila mopalampus sa katuyoan sa pagkawalay kaluoy, ilang ituboy ang gahum ni Cesar. Aron sa pagtuman sa paglaglag kang Kristo, sila mo-angkon nga liyal ngadto sa pagmando nga langyaw nga ilang gidumtan.

“Ang tanan nga magapakahari nagapakigbatok kang Cesar,” sila nanag-ingon. Kini nagtandog sa huyang nga bahin ni Pilato. Siya ilalum sa pagduda sa kagamhanang Romanhon, ug siya nasayud nga ang maong report modaut kaniya. Siya nahibalo nga kon ang mga Judeo santaon, ang ilang kasuko itumong batok kaniya. Sila dili magabilin bisan unsang butang nga dili buhaton aron sa pagpalampus sa ilang panimalus. Siya nakabaton sa iyang atubangan usa ka howaranan sa pagkamayuguton sa ilang pagtinguha sa kinabuhi sa Usa kinsa ilang gidumtan sa walay katarungan.

[1072] Si Pilato mikuha sa iyang dapit sa lingkoranan sa hukmanan, ug usab gipresentar si Jesus ngadto sa kataw- han, nga nagaingon, “Tan-awa, ania ang inyong Hari!” Usab ang suko nga singgit nabatian, “Pahawaa siya, ilansang siya sa krus!” Sa usa ka tingog nga nabati sa layo ug sa duol, si Pilato nangutana, “Ilansang ko ba diay sa krus ang inyong Hari?” Apan gikan sa bastos, mapasipalahong mga ngabil migula ang mga pulong, “Wala kami ing Hari gawas kang Cesar.”

Busa pinaagi sa pagpili sa usa ka diwatahan nga pa-ngulo, ang nasud nga Judeo mibulag gikan sa teokrasiya. Sila misalikway sa Dios ingon nga ilang hari. Gikan niadto wala na silay Manluluwas. Wala silay hari gawas kang Cesar. Niini ang mga saserdoti ug mga magtutudlo nag-una sa mga tawo. Alang niini, uban sa makaha-hadlok nga mga sangputanan nga midason, sila maoy responsabli. Ang sala sa usa ka nasud ug ang kalaglagan sa usa ka nasud nahimo gumikan sa tinuhoanong mga pangulo.

“Sa pagtan-aw ni Pilato nga wala siyay dag-anan, ug nga hapit na hinoon magsugod ang kagubot, mikuha siyag tubig ug sa atubangan sa panon sa katawhan nanghunaw siya sa iyang mga kamot, nga nag-ingon, Wala akoy sala sa dugo niining tawhana; kamo na lay mag-igo niana.” Diha sa kahadlok ug pagkondenar sa kaugalingon si Pilato mitan-aw sa Manluluwas. Dinha sa dakung dagat sa nahangad nga mga nawong, ang Iya lamang ang malinawon. Libut sa Iyang ulo usa ka kahayag daw misidlak. Si Pilato miingon sa iyang kasingkasing, Siya usa ka Dios. Miliso ngadto sa katawhan siya mipahayag, Ako nahigawas sa Iyang dugo. Kuhaa ninyo Siya ug ilansang Siya. Apan timan-i ninyo, mga saserdoti ug mga pangulo, ako naghukom Kaniya nga matarung nga tawo. Hinaut pa nga Siya kinsa Iyang gi-angkon nga Iyang Amahan magahukom kaninyo ug dili kanako alang sa buhat niining adlaw. Unya ngadto kang Jesus siya miingon, Pasaylo-a ako niini nga buhat; dili ako makaluwas Kanimo. Ug sa Iya na usab nga gipabunalan si Jesus, iyang gitugyan Siya aron ilansang.

[1073]

Si Pilato nangandoy sa pagluwas kang Jesus. Apan Iyang nakita nga dili niya mahimo kini, ug makapabilin sa iyang katungdanan ug dungog. Inay mawala ang iyang kalibutanong gahum, siya mipili sa pagsakripisyo sa usa ka walay sala nga kinabuhi. Pipila, aron sa paglikay sa kapildihan kon pag-antus, sa samang paagi mosakripisyo sa prinsipio. Ang tanlag ug katungdanan nagatudlo sa usa ka dalan, ug ang intiris sa kaugalingon nagatudlo sa lain. Ang korienti nag-pahiluna sa malig-on sa sayup nga direksyon, ug siya nga motahan kauban sa dautan ipaylas ngadto sa mabagang kangitngit sa sala.

Si Pilato mitugyan sa mga gikinahanglan sa samokang panon. Inay itahan ang iyang katungdanan, iyang gitugyan si Jesus aron ilansang. Apan bisan pa sa iyang mga panagana, ang butang gayud nga iyang gikahadlok sa ulahi midangat ra gayud kaniya. Ang

iyang mga dungog gilaknit gikan kaniya, siya gipakanaug sa iyang taas nga katungdanan, ug gisakitan sa pagbasul ug nasamaran nga garbo, wala madugay human sa paglansang siya naghikog. Busa ang tanan nga motahan sa sala makaginansiya lang sa kasub-anan ug kalaglagaan. “Adu-nay usa ka dalan nga daw matarung sa usa ka tawo, apan ang katapusan niana mao ang mga dalan sa kamatayon.” Prov. 14:12.

[1074] Sa diha nga si Pilato mipahayag sa iyang kaugalingon nga walay sala sa dugo ni Kristo, si Caifas mitubag nga masukulon, “Ang iyang dugo ipapaningil lang gikan kanamo ug sa among kaanakan.” Ang makalilisang nga mga pulong gikuha sa mga saserdoti ug mga pangulo ug gipalanog sa katawhan sa dili tawhanong dahunog sa mga tingog. Ang tibuok katawhan mitubag ug miingon, “Ang iyang dugo ari kanamo, ug sa among mga kaliwatan.

Ang katawhan sa Israel nakahimo sa ilang pagpili. Nagatudlo kang Jesus sila nakaingon, “Dili kining tawhana, apan si Barrabas.” Barrabas, ang tulisan ug mamumuno, maoy representante ni Satanas. Si Kristo mao ang representante sa Dios. Si Kristo gisalikway; si Barrabas gipili. Si Barrabas ilang mabatnan. Sa ilang paghimo niining pagpili sila midawat kaniya kinsa sa sinugdan usa ka bakakon ug usa ka mamumuno. Si Satanas maoy ilang pangulo. Ingon nga usa ka nasud sila mobuhat gikan sa iyang pagdiktar. Ang iyang mga buhat ilang pagabuhaton. Ang iyang pagmando ilang antuson. Nga ang katawhan nga mipili kang Barrabas sa dapit ni Kristo kinahanglan mobati sa kabangis ni Barrabas samtang ang panahon molungtad pa.

Nagatan-aw sa gisamaran nga Kordero sa Dios, ang mga Judeo misinggit, “Ang iyang dugo ipapaningil lang kanamo ug sa among kaanakan.” Kadtong makalilisang nga singgit mitungas ngadto sa trono sa Dios. Kadtong hukom, gilitok sa ilang kaugalingon, naha-sulat sa langit. Kadto nga pag-ampo gipatalinghugan. Ang dugo sa Anak sa Dios diha sa ilang kaanakan ug sa mga anak sa ilang mga anak, usa ka walay katapusan nga tunglo.

Sa makalilisang nga kana natuman sa pagkalaglag sa Jerusalem. Sa makalilisang nga kini gipakita sa kahimtang sa nasud nga Judeo sulod sa napulog walo ka gatus ka mga tuig, — ang sanga nga nahim-ulag sa punoan, usa ka patay, walay bunga nga sanga, pagatigumon ug sunogon. Gikan sa kayutaan ngadto sa lain sa tibuok kalibutan,

gikan sa usa ka siglo ngadto sa usa, patay, patay sa mga paglapas ug mga sala!

Sa makalilisang kadtong ampo-a matuman sa adlaw sa paghukom. Sa diha nga si Kristo moanhi sa yuta pag-usab, dili bini-langgo nga gilibutan sa mga komon nga mga tawo makakita Kaniya. Sila makakita Kaniya ingon nga Hari sa langit. Si Kristo moanhi sa Iyang kaugalingong himaya, diha sa himaya sa Iyang Amahan, ug sa himaya sa balaang mga manulonda. Napulo ka libo sa napulo ka libo, linibo libo sa mga manulonda, ang mga matahum ug madaugon nga mga anak sa Dios, nagabaton sa labaw nga katahum ug himaya, mokuyog Kaniya sa Iyang dalan. Siya molingkod sa trono sa Iyang himaya, ug sa atubangan Niya pagatigumon ang tanang mga nasud. Ang tanan nga mga mata makakita Kaniya, ug silang midughang Kaniya. Sa dapit sa purongpurong nga tunokon, Siya magabaton sa usa ka purongpurong sa himaya, —usa ka purongpurong sulod sa purongpurong. Sa dapit adtong daan nga purpura nga harianong bisti, Siya pagasul-oban sa labing maputi, puti pa sa puti, “nga walay sabon sa yuta nga makapaputi pa kaniya.” Mar. 9:3. Sa Iyang bisti ug sa Iyang paa usa ka ngalan isulat, “Hari sa mga hari, ug Ginoo sa mga ginoo.” Pin. 19:16. Kadtong nanagbiaybiay ug nagsagpa Kaniya atua didto. Ang mga saserdoti ug mga pangulo makatan-aw pag-usab sa talan-awon sa lawak-hukmanan. Ang matag kahim-tang mopadayag sa atubangan nila, nga daw nasulat sa mga titik sa kalayo. Unya kadtong nanag-ampo, “Ang iyang dugo ipapaningil kanamo, ug sa among kaanakan,” modawat sa tubag sa ilang pag-ampo. Ang tibuok kalibutan mahibalo ug makasabut. Sila makaila kinsa ug unsa sila, kabus, huyang, may kinutoban nga mga binuhat, nakig-away. Sa makalilisang nga pagsakit ug kalisang sila mosinggit sa kabukiran ug mga kabatoan, “Tumpagi kami ug taboni kami gikan sa nawong sa nagalingkod sa trono, ug gikan sa kapungot sa Cordero; kay nahiabut na ang dakung adlaw sa ilang kapungot, ug kinsa bay arang makabangbang niini?” Pin. 6:16, 17.

[1075]

[1076]

Kalbaryo

“Ug sila midangat sa dapit, nga gitawag Kalbaryo ug didto ilang gilansang siya.”

“Aron sa pagbalaan sa tawo pinaagi sa iyang kaugalingong dugo,” si Kristo “nag-antus didto sa gawas sa ganghaan.” Heb. 13:12. Alang sa paglapas sa balaod sa Dios, si Adan ug si Eva gipapahawa gikan sa Eden. Si Kristo, ang atong salili, paantuson gawas sa mga utlanan sa Jerusalem. Siya namatay gawas sa ganghaan, diin ang mga kriminal ug mga mamumuno gipamatay. Puno sa kahulogan ang mga pulong, “Gilukat kita ni Cristo gikan sa tunglo sa kasugoan, sa diha nga nahimo siyang tunglo alang kanato.” Gal. 3:13.

Usa ka dakung panon sa katawhan misunod kang Jesus gikan sa lawak-hukmanan ngadto sa Kalbaryo. Ang balita sa pagsilot Kaniya mikaylap sa tibuok Jerusalem, ug ang mga katawhan sa tanang matang ug tanang ranggo midugok sa dapit sa lansangan. Ang mga saserdoti ug mga pangulo nakaplagaan nga nahigtan sa usa ka saad nga dili mohilabut sa mga sumosunod ni Kristo kon Siya ikahatag kanila, ug ang mga tinon-an ug mga tumotuo gikan sa ciudad ug sa naglibut nga rehiyon miduyog sa panon nga nagsunod sa Manluluwas.

[1077] Ang krus nga giandam alang kang Barrabas gibutang sa Iyang napangos ug nagdugo nga mga abaga.

[1078] Samtang si Jesus milabay sa pultahan sa hawanan ni Pilato, ang krus nga giandam alang kang Barrabas gibutang sa Iyang napangos ug nagdugo nga mga abaga. Duha ka kauban ni Barrabas moantus sa kamatayon sa samang panahon kauban kang Jesus, ug sa ibabaw nila mga krus gipahimutang. Ang lulan sa Manluluwas bugat ra kaayo alang Kaniya sa Iyang maluya ug nag-antus nga kahimtang. Sukad sa panihapon sa Pasko kauban sa Iyang mga tinon-an, wala Siya makakaon ni makainom. Siya nag-antus didto sa tanaman sa Getsemani sa pagpakigbugno kauban sa mga ahensiya ni Satanas. Siya nakaantus sa kaguol sa pagbudhi, ug nakakita sa Iyang mga tinon-an nga mitalikod Kaniya ug nangalagiw. Siya gidala kang

Anas, unya kang Caifas, ug unya kang Pilato. Gikan kang Pilato Siya gipadala ngadto kang Herodes, unya gibalik pag-usab kang Pilato. Gikan sa insulto ngadto sa gibag-o nga insulto, gikan sa biaybiay ngadto sa laing biaybiay, kaduha gisakit pinaagi sa bunal,— nianang tibuok gabii dunay talan-awon ngadto sa laing talanawon sa usa ka matang aron sa pagsulay sa kalag sa tawo sa hilabihan. Si Kristo wala mapakyas. Wala Siya makasulti sa usa ka pulong apan kana nagsilbi sa paghimaya sa Dios. Sa tibuok nga makauulaw nga gidrama nga husay Siya nagbaton sa Iyang kaugalingon uban sa kalig-on ug kaligdong. Apan sa diha nga natapus ang ikaduhang pagbunal ang krus gibutang Kaniya, ang tawhanong kinaiya dili na maka-antus. Siya napukan ilalum sa lulan.

Ang panon nga nagsunod sa Manluluwas nakakita sa Iyang luya ug nagabaragbarag nga linaktan, apan sila wala magapakita sa kaluoy. Sila misungog ug mipasipala Kaniya tungod kay Siya dili makadala sa krus nga bug-at. Usab ang lulan gibutang Kaniya, ug usab Siya napukan nga nakuyapan sa yuta. Ang Iyang mga maglulutos nakakita nga imposibli alang Kaniya sa pagpas-an sa Iyang lulan sa unahan. Sila nangalibug sa pagpangita sa usa nga mopas-an sa maka-uulaw nga lulan. Ang mga Judeo sa ilang kaugalingon dili makahimo niini, kay ang kahugawan magasanta kanila sa pagsaulog sa Pasko. Wala gani usa sa panon nga samokan nga nagsunod Kaniya moyukbo aron pagpas-an sa krus. [1079]

Niining panahona, usa ka langyaw, si Simon nga taga-Sirene, gikan sa uma, misugat sa panon sa katawhan. Siya nakabati sa mga sungog ug tinistis sa katawhan; siya nakabati sa mga pulong nga sa pagyam-id gisubli-subli, Tagaig agianan ang Hari sa mga Judeo! Siya mihunong sa kahibulong sa talan-awon; ug sa nagpahayag siya sa iyang kaluoy, ilang gidakup siya ug gibutang ang krus ibabaw sa iyang mga abaga.

Si Simon nakabati kang Jesus. Ang iyang mga anak lalaki mga tumotuo sa Manluluwas, apan siya sa iyang kaugalingon dili tinonan. Ang pagpas-an sa krus ngadto sa Kalbaryo usa ka panalangan kang Simon, ug siya sa kanunay nagmapasalamaton tungod niini nga higayon. Kini nakahatud kaniya sa pagkuha alang sa iyang kaugalingon sa krus ni Kristo gikan sa pagpili, ug sa malipayon kanunay nagbarug ilalum sa iyang lulan.

[1080] Dili kay pipila lang ka mga babaye ang diha sa panon nga nagasunod sa Wala Siloti ngadto sa Iyang mabangis nga kamatayon. Ang uban kanila nakakita Kaniya kaniadto. Ang ilang atensyon natumong kang Jesus. Ang uban kanila nagdala Kaniya sa ilang masakiton ug nanag-antus. Ang uban nangaayo sila. Ang sugilanon sa mga talan-awon nga nanghitabo gihisgutan. Sila nangahibulong sa pagdumot sa katawhan batok Kaniya kang kinsa ang ilang kaugalingong mga kasingkasing nangahilis ug andam nga mabuak. Ug walay sapayan sa lihok sa nangasuko nga panon, ug sa nasuko nga mga pulong sa mga saserdoti ug mga pangulo, kini nga mga babaye naghatag sa ilang pahayag sa ilang kaluoy. Samtang si Jesus napukan nga gikuyapan ilalum sa krus, sila mitiyabaw sa pagminatay nga masulob-on.

Mao lamang kini ang nakakuha sa pagtagad ni Kristo. Bisan hupong sa pag-antus, samtang nagapas-an sa sala sa kalibutan, Siya wala mag-indeferente sa pagpadayag sa kasubo. Siya mitan-aw niining mga babaye uban sa malolotong kaluoy. Sila dili mga tumotuo Kaniya; Siya nasayud nga wala sila magahilak Kaniya ingon nga pinadala sa Dios, apan natandog sa mga pagbati sa tawhanong kaluoy. Wala Siya magsaway sa ilang simpatiya, apan mipukaw diha sa Iyang kasingkasing sa usa ka lalum nga simpatiya alang kanila. “Mga anak babaye sa Jerusalem,” Siya miingon, “ayaw kamo paghilak alang kanako, apan hilaki ang inyong mga kaugalingon, ug alang sa inyong mga anak.” Gikan sa talanawon sa Iyang atubangan, si Kristo nagtan-aw sa unahan ngadto sa panahon sa kalaglagan sa Jerusalem. Nianang makalilisang nga talan-awon, daghan niadtong nanaghilak karon alang Kaniya, mamatay kauban sa ilang kabataan.

[1081] Gikan sa pagkahulog sa Jerusalem ang mga hunahuna ni Jesus milabay ngadto sa usa ka lapad pa nga paghukom. Sa pagkalaglag sa ciudad Siya nakakita sa usa ka simbolo sa katapusang kalaglagan nga modangat sa kalibutan. Siya miingon, “Unya silang tanan magsugod sa pag-ingon sa kabukiran, Pangatumpag kamo kanamo; ug sa mga kabungturan, Taboni kami. Kon ilang gihimo kining mga butanga sa lunhaw nga kahoy, unsay pagahimuon sa laya?” Pinaagi sa lunhaw nga kahoy si Jesus nagrepresentar sa Iyang kaugalingon, ang walay sala nga Manunubos. Ang Dios nagtugot sa Iyang kasuko batok sa paglapas nga mahulog sa Iyang hinigugmang Anak. Si Jesus paga-ilansang alang sa mga sala sa mga tawo. Unsa nga pag-antus,

diay, ang pas-anon sa makasasala nga magapadayon sa sala? Ang tanan nga dili mahinulsulon ug dili matinuhon mahibalo sa usa ka kasub-anan ug kaalaut nga walay pinulongan nga makagsaysay.

Sa panon nga nagsunod sa Manunubos ngadto sa Kalbaryo, daghan ang mi-alagad Kaniya uban sa ilang malipayon nga mga hosana ug pagwarawara sa mga sanga sa palma, samtang Siya nagsakay nga madaugon paingon sa Jerusalem. Apan dili pipila lamang ang misinggit sa pagdayeg Kaniya tungod kay bantug ang paghimo niini, karon mipadaghan sa singgit nga “Ilansang siya, ilansang siya!” Sa diha nga si Kristo nagsakay paingon sa Jerusalem, ang mga paglaum sa mga tinon-an misaka sa taas kaayo. Sila midotdot libut sa Agalon, nga nagabati nga usa ka taas nga dungog ang adunay kadugtongan Kaniya. Karon sa Iyang pagpakaulaw sila misunod Kaniya sa halayo. Sila nangapuno sa kasubo, ug nagduko uban sa nabalo nga mga paglaum. Daw unsa napamatud-an ang mga pulong ni Jesus: “Karong gabhiona kamong tanan managpanibog tungod kanako; kay nahisulat kini nga nagaingon, Pagasamaran ko ang magbalantay, ug magakatibulaag ang mga karnero sa panon.” Mat. 26:31.

Pag-abut sa dapit sa pagpatay, ang mga binilanggo gihigot sa mga galamiton sa pagsakit. Ang duha ka mga kawatan nakiglayog niadtong nanagbutang kanila sa krus; apan si Jesus wala mosukol. Ang inahan ni Jesus, giagak ni Juan ang hinigugma nga tinon-an, misunod sa mga lakang sa iyang anak paingon sa Kalbaryo. Siya nakakita Kaniya nga gikuyapan ilalum sa lulan sa krus, ug nangan-doy sa pagbutang sa kamot nga mosapnay ilalum sa Iyang samaran nga ulo, ug pagpahid nianang agtang nga sa makausa mihigda sa iyang dughan. Apan wala siya tugoti niini nga makasusubo nga pribilihiyo. Uban sa mga tinon-an siya gihapon nagmahal sa paglaum nga si Jesus mopakita sa Iyang gahum, ug moluwas sa Iyang kaugalingon gikan sa mga kaaway Niya. Usab ang iyang kasingkasing mikulo samtang iyang nahinumduman ang mga pulong nga Iyang gitagna ang mga talan-awon nga karon nanagpanghitabo. Samtang ang mga tulisan gihigut sa krus, siya mitan-aw uban sa sakit nga pagpaabut. Siya nga nakahatag kinabuhi sa mga minatay, motugot ba sa Iyang kaugalingon nga ilansang? Ang Anak sa Dios motugot ba sa Iyang kaugalingon nga sa kabangis pagapatyon? Siya ba mobiya sa iyang pagtuo nga si Jesus mao ang Mesias? Siya ba kina-

[1082]

hanglan mosaksi sa Iyang kaulaw ug kasubo, nga wala bisan gani pribilihiyo sa pag-alagad Kaniya sa Iyang kalisud? Siya nakakita sa Iyang mga kamot nga gidupa sa krus; ang martilyo ug lansang gidala, ug samtang ang mga lansang gipadulot sa humok nga unod, ang nadugmok nga kasingkasing sa mga tinon-an mikuha gikan sa bangis nga talan-awon sa gikuyapan nga dagway sa inahan ni Jesus.

[1083] Ang Manluluwas wala gayud magahimo sa bagolbol. Ang Iyang nawong nagpabilin nga kalma ug malinawon, apan dagkung mga tinulo sa singot diha sa Iyang agtang. Walay maloloy-on nga kamot nga mipahid sa yamog-sakamatayon gikan sa Iyang nawong, ni mga pulong sa simpatiya ug dili mausabon nga pagkaliyal mopalig-on sa Iyang tawhanon nga kasingkasing. Samtang ang mga sundalo naghimo sa ilang makalilisang nga buhat, si Jesus nag-ampo alang sa Iyang mga kaaway, “Amahan ko, pasaylo-a sila; kay wala sila mahibalo sa ilang gibuhat.” Ang Iyang hunahuna miagi gikan sa Iyang kaugalingong pag-antus ngadto sa sala sa Iyang mga maglulutos, ug ang makalilisang nga silot nga ilang maangkon. Walay mga tunglo gihimo alang sa mga sundalo nga nag-atiman Kaniya sa binagis. Walay pagdumot ang gihimo alang sa mga saserdoti ug mga pangulo, nga nanagpasigarbo ibabaw sa ilang nahimo sa ilang katuyoan. Si Kristo naluoy kanila sa ilang pagkawalay alamag ug sala. Siya miginhawa lamang sa usa ka pangaliya alang sa ilang kapasayloan, “kay wala sila mahibalo sa ilang gibuhat.”

Kon nasayud pa unta sila nga ilang gisakit ang Usa nga mianhi aron sa pagluwas sa makasasala nga katawhan gikan sa walay katapusang kalaglagan, sila mahuptan sa pagbasul ug kalisang. Apan ang ilang pagkawalay alamag dili makapakuha sa ilang sala; kay ilang pribilihiyo sa paghibalo ug pagdawat kang Jesus ingon nga ilang Manluluwas. Ang uban kanila makakita pa sa ilang sala, ug makahinulsol, ug makabig. Ang uban pinaagi sa ilang pagkadili mahinulsulon makahimo nga imposibli ang pag-ampo ni Kristo nga matubag alang kanila. Apan sa gihapon ang katuyoan sa Dios makadangat sa iyang katumanan. Si Jesus nakakuha sa katungod sa pagkahimong manlalaban sa mga tawo diha sa presensia sa Amahan.

Kanang pag-ampo ni Kristo alang sa Iyang mga kaaway mikaylap sa tibuok kalibutan. Milakip kini sa matag makasasala nga nagkinabuhi kon magkinabuhi, gikan sa sinugdan sa kalibutan hangtud sa katapusan sa panahon. Ibabaw sa tanan napahiluna ang sala

sa paglansang sa Anak sa Dios. Sa tanan, ang pasaylo gitanyag nga walay bayad. “Bisan kinsa lang” makabaton sa pakigdait kauban sa Dios, ug makapanunod sa kinabuhing walay katapusan.

Sa dihang nalansang na si Jesus sa krus, giisa kini sa kusgan nga mga tawo, ug uban sa dakung pagbusdak gibutang kini sa dapit nga gitagana alang niini. Kini nakapahimo sa hilabihan nga kasakit sa Anak sa Dios. Unya si Pilato misulat sa usa ka sinulatan sa Hebreohanon, Grego, ug Latin, ug gibutang ibabaw sa krus, iba- baw sa ulo ni Jesus. Mabasa kini, “Si Jesus nga Nazaretnon Hari sa mga Judeo.” Kini nga sinulat nakapasuko sa mga Judeo. Sa hukmanan ni Pilato sila naninggit, “Ilansang siya sa krus!” “Wala kami ing hari gawas kang Cesar.” Juan 19:15. Sila nakapahayag nga bisan kinsa ang moila sa lain nga hari usa ka magbubudhi. Si Pilato misulat sa ilang pagbati nga gipahayag. Walay sala nga gihisgutan, gawas nga si Jesus maoy Hari sa mga Judeo. Kini nga sinulat maoy usa ka husto nga pag-ila sa liyaltad sa mga Judeo ngadto sa Romanhong gahum. Kini nagpahayag nga bisan kinsa nga mo-angkon nga Hari sa Israel, pagahukman nila nga takus sa kamatayon. Ang mga saserdoti subra ra ang ilang pagkawhat. Sa diha nga sila nanagplano sa kamatayon ni Kristo, si Caifas nagpahayag nga gikinahanglan nga ang usa ka tawo magpakamatay aron sa pagluwas sa nasud. Karon ang ilang pagkasalingkapaw gipadayag. Aron sa paglaglag kang Kristo, sila naandam sa pagsakripisyo bisan pa sa ilang nasudnong pagkamao.

Ang mga saserdoti nakakita sa ilang gihimo, ug mihangyo kang Pilato nga usbon ang sinulat. Sila miingon, “Ang isulat mo dili, Ang Hari sa mga Judeo; kon dili, Kining tawhana nagaingon, Ako mao ang Hari sa mga Judeo.” Apan si Pilato nasuko sa iyang kaugalingon tungod sa iyang kaluyahon kanhi, ug iyang giayo pagsaway ang abughonan ug malalangon nga mga saserdoti ug mga pangulo. Siya mitubag nga bugnaw kaayo, “Ang gikasulat ko na, gikasulat ko na.”

Ang usa ka labaw nga gahum kay kang Pilato kon sa mga Judeo nagmando sa pagbutang sa maong sinulat ibabaw sa ulo ni Jesus. Sa kaalam sa Dios kini mopukaw sa hunahuna, ug pagsusi sa mga Kasulatan. Ang dapit diin si Jesus gilansang duol sa ciudad. Linibo sa katawhan gikan sa tanang kayutaan diha sa Jerusalem, ug ang sinulat nga nagpahayag si Jesus sa Nazaret ang Mesias modangat sa ilang pagtagad. Usa kadto ka buhing kamatuoran, gisulat sa usa ka kamot nga ang Dios naggiya.

[1084]

[1085]

Diha sa mga pag-antus ni Kristo sa krus, ang tagna natuman. Mga siglo sa wala pa ang paglansang, ang Manluluwas nagtagna sa pagtagad nga Iyang madawat. Siya miingon, “Mga iro nanaglibut kanako: usa ka panon sa mamumuhat sa kadautan nanaglikus kanako; gipalagbasan nila ang akong mga kamot ug ang akong mga tiil. Arang ko nga maisip ang tanan ko nga mga bukog. Sila nagatan-aw ug nagatutok kanako. Gibahinbahin nila ang akong mga bisti sa taliwala nila, ug sa akong kupo nanagrifasila.” Sal. 22:16-18. Ang tagna mahitungod sa Iyang mga bisti gihimo sa walay pakitambag ni paglabutlabut gikan sa mga higala kon mga kaaway sa Usa nga Gilansang. Sa mga sundalo nga nagbutang Kaniya sa krus, ang Iyang bisti gihatag. Si Kristo nakabati sa panaglalis sa mga tawo samtang ilang gibahinbahin ang bisti sa taliwala nila. Ang Iyang bisti gihabol nga tibuok ug walay tinahian, ug sila miingon, “Dili ta kini pagtabastabason, kon dili ripahon ta kon kinsay makatag-iyani niini.”

Sa lain nga tagna ang Manluluwas mipahayag, “Ang pagpakaulaw nakadugmok sa akong kasingkasing; ug ako natugob sa mga kasub-anan: ug nangita ako ug uban nga malooy kanako, apan walay mausa; Ug sa mga maglilipay, apan wala akoy hingkaplagan. Kanako nanaghatag sila usab ug apdo nga akong pagakan-on; Ug sa akong kauhaw gihatagan ako nila ug suka nga pagaimnon. Sal. 69:20, 21. Alang niadtong maga-antus sa kamatayon sa krus, gitugot ang paghatag sa makapalimot nga ilimnon, aron sa pagpakunol sa pagbati sa sakit. Kini gitanyag kang Jesus; apan sa natilawan Niya kini, Siya midumili. Dili Siya modawat bisan unsa nga makapadulom sa Iyang hunahuna. Ang Iyang pagtuo kina-
[1086] hanglan magbaton sa kusog nga gunit sa Dios. Mao lamang kini ang Iyang kusog. Ang pagpadulom sa Iyang mga kabuot mohatag kang Satanas sa usa ka bintaha.

Ang mga kaaway ni Jesus nagpahungaw sa ilang kasuko batok Kaniya samtang Siya nagbitay sa krus. Mga saserdoti, mga pangulo, ug mga eskriba miduyog uban sa samokan nga panon sa pagbiaybiay sa himatyon nga Manluluwas. Sa pagbautismo ug sa bukid sa pagkabalhin ang tingog sa Dios nabatian nga nagpahibalo kang Kristo ingon nga Anak sa Dios. Usab, sa wala pa ang pagbudhi kang Kristo, ang Amahan nakasulti, nagasaksi sa Iyang pagkadios. Apan karon ang tingog sa langit mahilum. Walay pagpamatuod uyon kang

Kristo nga madunggan. Nag-inusara Siya miantus sa pag-abusar ug pagbiaybiay gikan sa dautan nga mga tawo.

“Anak ka man kaha sa Dios,” sila miingon, “kanaug sa krus.” “Paluwasa siya sa iyang kaugalingon, kon siya mao man ang Cristo sa Dios, ang iyang Pinili.” Sa kamingawan sa pagsulay si Satanas mipahayag, “Kay ikaw man Anak sa Dios, sugoa kining mga bato nga mahimong mga tinapay. “Kay ikaw Anak man sa Dios, umambak ikaw ngadto sa ubos,” gikan sa tumoy sa templo. Mat. 4:3, 6. Ug si Satanas uban sa iyang mga manulonda, sa tawhanong panagway, presente sa krus. Ang pangulong dautan ug ang iyang mga panon nanagalayon uban sa mga saserdoti ug mga pangulo. Ang mga magtutudlo sa katawhan nakapadasig sa walay alamag nga mga samokang panon aron pagpakanaug sa silot batok sa Usa kinsa kadaghanan kanila wala gayud makatan-aw, hangtud sa pagdala sa pagpamatuod batok Kaniya. Mga saserdoti, mga pangulo, mga Fariseo, ug mga matig-a nga mga komon nga mga tawo nag-uyonay sa usa ka sinatanas nga kaisug. Mga pangulo tinuhoanon nakighiusa kauban kang Satanas ug sa iyang mga manulonda. Sila naghimo sa iyang mga pagmando. [1087]

Si Jesus, nag-antus ug himatyon, nakabati sa matag pulong samtang ang mga saserdoti mipahayag, “Kana siya nagluwas sa uban; apan sa iyang kaugalingon dili na hinoon makaluwas. Siya mao ang Hari sa Israel; pakanauga siya karon gikan sa krus, ug unya mosalig kita kaniya.’ ‘ Si Kristo mahimong makakanaug gikan sa krus. Apan tungod kay dili Siya buot moluwas sa Iyang kaugalingon aron ang makasasala may paglaum sa pasaylo ug kaluoy sa Dios.

Sa ilang pagbiaybiay sa Manluluwas, ang mga tawo nga nag-angkon nga mga tigsaysay sa mga tagna nagsubli sa maong mga pulong nga ang tagna nag-ingon bungaton niini nga higayon. Apan bisan pa sa ilang pagkabuta sila wala makakita nga sila nagtuman sa tagna. Kadtong sa biaybiay mibungat sa mga pulong, “Nagsalig siya sa Dios; ipaluwas siya kaniya, kon may gusto man ang Diyos kaniya; kay nag-ingon man tuod siya, ako mao ang Anak sa Dios,” diutay lang naghunahuna nga ang ilang pagpamatuod motingog sa katuigan. Bisan tuod gisulti pinaagi sa biaybiay, kini nga mga pulong naghatud sa katawhan sa pagsusi sa mga Kasulatan nga wala sukad nila mahimo. Mga maalam nga mga tawo nakabati, misusi, namalandong, ug nanag-ampo. Dinhay pipila nga dili mopahulay

hangtud, pinaagi sa pagtandi sa teksto uban sa laing teksto, sila nakakita sa kahulogan sa bulohaton ni Kristo. Wala sukad kaniadto nga dunay usa ka heneral nga kahibalo mahitungod kang Jesus kay sa pagbitay Niya sa krus. Diha sa mga kasingkasing sa daghan nga nakatan-aw sa talan-awon sa paglansang, ug kinsa nakabati sa mga pulong ni Kristo, ang kahayag sa kamatuoran nagsidlak.

[1088]

Kang Jesus sa Iyang pag-antus sa krus dihay usa ka kidlap sa paghupay. Mao ang pag-ampo sa mahinulsulong kawatan. Ang duha ka tawo gilansang sama kang Jesus ug sa sinugdan mipasipala Kaniya; ug ang usa ilalum sa iyang pag-antus, nahimong nakabsan sa paglaum ug masinokulon. Apan dili ang iyang kauban. Kini nga tawo dili usa ka tig-a nga kriminal; siya nahisalaag tungod sa dautan nga panag-uban, apan siya minus nga sad-an kay sa daghan nga nagtindog sa kiliran sa krus nga nagpasipala sa Manluluwas. Siya nakakita ug nakabati kang Jesus, ug nakabig sa Iyang mga pagtulon-an, apan siya gipaliso gikan Kaniya sa mga saserdoti ug mga pangulo. Naninguha sa pagpahilum sa konbeksyon, siya misalom sa lalum ug sa lalum pa gayud sa sala, hangtud nga siya gidakup, gihusay ingon nga usa ka kriminal, ug gisilotan sa pagpakamatay sa krus. Sa lawak-hukmanan ug sa dalan paingon sa Kalbaryo siya kauban ni Jesus. Siya nakadungog ni Pilato nga nagpahayag, “Wala akoy nakita nga ikasumbong batok kaniya.” Juan 19:4. Siya nakatimaan sa Iyang diosnong pamayhon, ug ang Iyang maloloyong pagpasaylo sa Iyang mga magsasakit. Sa krus siya nakakita sa daghang mga tinuhoanon nga migamit sa dila uban sa pagbiaybiay, ug pagsaway kang Jesus. Iyang nakita ang naglingolingo nga mga ulo. Siya nakadungog sa nagkasaba nga mga pakigpulong nga gidawat sa iyang kauban sa sala: “Kon ikaw si Kristo, luwasa ang imong kaugalingon ug kami.” Taliwala sa mga nanaglabay siya nakabati sa daghan nga milaban kang Jesus. Siya nakabati kanila rga nagsubli sa Iyang mga pulong, ug naghigut mahitungod sa Iyang mga buhat. Ang konbeksyon mibalik kaniya nga kini mao si Kristo. Miliso sa iyang kaubang kriminal siya miingon, “Wala ba ikaw mahadlok sa Dios nga anaa ka man unta sa mao rang silot?” Ang himalasyon nga mga tulisan wala nay kahadlokang gikan sa tawo.

[1089]

Apan sa usa kanila midot-dot ang usa ka konbeksyon nga adunay usa ka Dios nga kahadlokang, usa ka umalabut nga makapahimo kaniya nga mokurog. Ug karon,

nahugawan pag-ayo sa sala, ang iyang kasaysayan sa kinabuhi hapit nang mosira. “Kita sa pagkatinuod ania ubos sa matarung nga hukom, kay kita nagadawat man sa angayng balus sa atong binuhatan,” siya mi-agulo, “apan kining tawhana walay nabuhat nga dautan.”

Wala nay pangutana karon. Wala nay mga pagduhaduha, ni mga kaulawan. Sa diha nga gisilotan alang sa iyang krimen, ang tulisan nahimong walay paglaum ug naluya; apan katingalahan, lumo nga mga hunahuna migitib. Siya nahinumdom sa tanang mga butang iyang nabatian gikan kang Jesus, kon giunsa Niya pag-ayo sa mga masakiton ug pagpasaylo sa sala. Siya nakabati sa mga pulong niadtong nanagtuo kang Jesus ug misunod Kaniya nga nagahilak. Siya nakakita ug nakabasa sa ulohan nga gibutang ibabaw sa ulo sa Manluluwas. Siya nakabati sa mga lumalabay nga nagsubli niini, ang uban sa naguol, nagkurog nga mga ngabil, ang uban usab uban sa tinistis ug pagbiaybiay. Ang Espiritu Santo nagdan-ag sa iyang hunahuna, ug tinagdiutay ang kadena sa kamatuoran gisumpaysumpay. Diha kang Jesus, napangos, gibiyabiay, ug nagbitay sa krus, siya nakakita sa Kordero sa Dios, nga nagakuha sa sala sa kalibutan. Paglaum gisagol sa kaguol sa iyang tingog ingon nga walay mahimo, himatyon nga kalag mitugyan sa iyang kaugalingon sa usa nga himalatyon nga Manluluwas. “Jesus, hinumdumi ako,” siya mitiyabaw, “inig-abut mo sa imong ginharian.”

Sa dali ang tubag miabut. Hinay ug may honi ang tono, puno sa gugma. kaluoy, ug gahum ang mga pulong: “Sa pagkatinuod, magaingon ako kanimo karong adlaw, Magauban ikaw kanako sa Paraiso.”

[1090]

Sa taas nga mga takna sa kasakit, ang pagpasipala ug pagbiaybiay nahulog sa mga dalunggan ni Jesus. Samtang Siya nagbitay sa krus, dihay midangat Kaniya nga mga tingog sa mga pagbugalbugal ug mga tunglo. Uban sa nangandoy nga kasingkasing Siya namati alang sa mga pahayag sa pagtuo gikan sa Iyang mga tinonan. Siya nakabati lamang sa mga makasusubo nga mga pulong, “Kami misalig nga siya unta ang motubos sa Israel.” Daw unsa ka mapasalamaton sa Manluluwas ang pagbungat sa pagtuo ug gugma gikan sa himatyon nga tulisan. Samtang ang mga pangulong Judeo naglimod Kaniya, ug bisan pa ang mga tinon-an nagduhaduha sa Iyang pagkadios, ang kabus nga tulisan, diha sa ngilit sa eternidad,

nagtawag kang Jesus Ginoo. Daghan ang andam sa pagtawag Kaniya nga Ginoo sa diha nga Siya naghimo sa mga milagro, ug human Siya mabanhaw gikan sa lubnganan; apan walay usa nga miila Kaniya samtang Siya nagbitay sa krus gawas sa mahinulsulong tulisan nga naluwas sa katapusang takna.

Ang nanagtindog sa duol nakadakup sa mga pulong samtang ang tulisan nagtawag kang Jesus Ginoo. Ang tono sa mahinulsulon nga tawo nakakuha sa ilang pagtagad. Kadtong sa tiilan sa krus nanaglalis sa mga bisti ni Kristo, ug nagparipa sa Iyang kupo, mi-hunong aron sa pagpamati. Ang ilang suko nga mga tono nahilum. Uban sa pinugngan nga gininhawa sila nagtan-aw kang Kristo, ug nagpaabut alang sa tubag gikan sa Iyang himatyon nga mga ngabil.

[1091] Samtang Siya nagsulti sa mga pulong sa saad, ang mangitngit nga panganud nga daw nagtabon sa krus gilagbasan sa usa ka mahayag ug buhi nga kahayag. Sa mahinulsulon nga tulisan mi-abut ang hingpit nga pakigdait sa pagdawat sa Dios. Si Kristo sa Iyang kaulawan gihimaya. Siya nga kinsa sa tanang ubang mga mata nag-pakita nga nadaug, usa ka Mananaug. Siya giila ingon nga Magpapas-an sa Sala. Mga tawo makahimog gahum ibabaw sa Iyang tawhanong lawas. Sila tingali makapalagbas sa Iyang bal-aan nga mga dungandungon uban sa purongpurong sa mga tunok. Sila tingali makapahubo Kaniya sa Iyang bisti, ug manag-away sa pagbahin niini. Apan dili sila makakawat gikan Kaniya sa Iyang gahum sa pagpasaylo sa mga sala. Diha sa kamatayon Siya nag-dala sa pamatuod sa Iyang kaugalingong pagkadios ug sa himaya sa Amahan. Ang Iyang dalunggan dili bungol nga dili makadungog, ni ang Iyang bukton mubo nga dili makaluwas. Maoy Iyang harianong katungod sa pagluwas sa kinatas-an sa tanan nga moduol sa Dios pinaagi Kaniya.

Magaingon Ako kanimo karong adlaw, Magauban ka kanako sa Paraiso. Si Kristo wala magasaad nga ang tulisan makauban Kaniya sa Paraiso nianang adlaw. Siya sa Iyang kaugalingon wala makaadto sa Paraiso nianang adlaw. Siya natulog sa lubnganan, ug sa pagkabuntag sa pagkabanhaw Siya miingon, “Wala pa ako makasaka sa akong Amahan.” Juan 20:17. Apan sa adlaw sa paglansang, ang adlaw sa tataw nga kapildiyan ug kangitngit, ang saad gikahatag. “Karong adlaw,” samtang himatyon sa krus

ingon nga kriminal, si Kristo nagapasalig sa kabus nga makasasala, Magauban ka kanako sa Paraiso.

Ang mga tulisan nga gilansang kauban kang Jesus gibutang “sa masigkakilid ug si Jesus sa taliwala nila.” Kini gihimo ubos sa mando sa mga saserdoti ug mga pangulo. Ang dapit ni Kristo taliwala sa mga tulisan nagpakita nga Siya maoy labing daku nga kriminal sa tulo. Busa natuman ang kasulatan, “Siya giisip uban sa mga malinapason. Isa. 53:12. Apan ang hupong nga kahulogan sa ilang gibuhang mga saserdoti wala makakita. Samtang si Jesus, [1092] gilansang uban sa mga tulisan, gibutang sa “taliwala,” busa ang Iyang krus gibutang sa taliwala sa usa ka kalibutan nga nagalunang sa sala. Ug ang mga pulong sa pasaylo nga gisulti sa mahinulsulon nga tulisan nagdagkot sa usa ka kahayag nga mosidlak sa kinatumyan nga mga utlanan sa yuta.

Uban sa kahibulong ang mga manulonda mitan-aw sa walay kinutoban nga gugma ni Jesus, kinsa, naga-antus sa labing daku nga kaguol sa hunahuna ug lawas, naghunahuna lang sa uban, ug nagdasig sa mahinulsulon nga kalag sa pagtuo. Sa Iyang kaulawan Siya ingon nga manalagna nagsulti sa mga anak nga mga babaye sa Jerusalem; ingon nga saserdoti ug manlalaban Siya nagpakiluoy sa Amahan sa pagpasaylo sa Iyang mga mamumuno; ingon nga usa nga mahigugmaong Manluluwas Siya nagpasaylo sa mga sala sa mahinulsulon nga tulisan.

Samtang ang mga mata ni Jesus nagnanaw ibabaw sa kadaghanan nga naglibut Kaniya, usa ka panagway mikuha sa Iyang atensyon. Sa tiilan sa krus nagtindog ang Iyang inahan, nga gi-agak sa tinon-an nga si Juan. Siya dili maka-antus sa pagpabilin nga layo sa iyang Anak; ug si Juan, nasayud nga ang katapusan haduol, nagdala kaniya pag-usab ngadto sa krus. Sa Iyang himatyon nga takna, si Kristo nahinumdom sa Iyang inahan. Nagatanaw sa iyang napuno-sa-kaguol nga nawong ug unya diha kang Juan, Siya miingon kaniya, “Babaye, tan-awa ang imong anak!” unya kang Juan, “Tan-awa ang imong inahan!” Si Juan nakasabut sa mga pulong ni Jesus, ug midawat sa pagtugyan. Iya dihadhiha gidala si Maria sa iyang puloyanan, ug gikan niadtong taknaa miatiman kaniya sa maloloton. O, kamakaluluoy, mahigugmaon nga Manluluwas; taliwala sa tanan Niyang sakit sa lawas ug kaguol sa hunahuna, aduna Siyay mahunahunaon nga pag-atiman sa Iyang inahan! Wala siyay salapi aron

[1093] ika- tagana sa paglipay kaniya; apan Siya gipahari sa kasingkasing ni Juan, ug Siya mitugyan sa Iyang inahan ngadto kang Juan ingon nga usa ka bililhon nga panulondon. Sa ingon niana Siya nagtagana alang kaniya sa butang nga labaw niyang kinahanglan, ang malolotong simpatiya sa usa kansang gugma kang Jesus nahigugma kaniya. Ug sa pagdawat kaniya ingon nga balaan nga pagtugyan, si Juan nagdawat sa dakung panalangin. Siya maoy makanunayong pahinumdom sa iyang hinigugmang Agalon.

Ang hingpit nga howaranan ni Kristo sa gugma sa mga ginikanan mosidlak nga dili mopid-ok gikan sa panganud sa katuigan. Duol sa katloan ka mga tuig si Jesus pinaagi sa Iyang inadlaw-adlaw nga paghago nakatabang sa pagpas-an sa mga lulan sa puloy-anan. Ug karon bisan sa Iyang kasakit, Siya nahinumdom sa pagtagana alang sa Iyang masulob-on, nabalo nga inahan. Ang samang espiritu makita sa matag tinon-an sa atong Ginoo. Kadtong nanagsunod kang Kristo magabati nga bahin sa ilang tinuhoan ang pagtahud ug pagtagana sa kinahanglanon sa ilang mga ginikanan. Gikan sa kasingkasing diin ang Iyang gugma gimahal, ang amahan ug inahan dili mapakyas sa pagdawat sa mahunahunaon nga pag-atiman ug malolotong simpatiya.

Ug karon ang Ginoo sa Himaya himalasyon, usa ka lukat alang sa katawhan. Diha sa pagtugyan sa Iyang bililhong kinabuhi, si Kristo wala matuboy pinaagi sa madaugon nga kalipay. Ang tanan madaugdaugong kangiub. Dili ang kahadlok sa kamatayon nga nagbug-at Kaniya. Dili ang sakit ug kaulawan sa krus nga maoy hinungdan sa Iyang dili ikagsaysay nga kasakit. Si Kristo mao ang prinsipal sa mga mag-aantus; apan ang Iyang pag-antus gikan sa usa ka pag-ila sa kadautan sa sala, usa ka kahibalo nga pinaagi sa pagkasinati sa dautan. ang tawo nahimong nabutaan sa iyang kadaku. Si Kristo nakakita kon daw unsa ka lalum ang paghawid sa sala sa kasingkasing tawhanon, pipila kaha ang andam sa pagbulag gikan sa iyang gahum. Siya nasayud nga sa walay tabang gikan sa Dios, ang katawhan kinahanglan manga hanaw ug Siya nakakita sa mga panon sa katawhan nga duol kaayong makab-ut sa dagaya nga tabang.

[1094]

Diha kang Kristo ingon nga atong salili ug kasegurohan napahiluna ang kadautan sa tanan. Siya giisip nga usa ka maglalapas, aron Siya makatubos kanato gikan sa silot sa balaod. Ang sala sa

matag kaliwat ni Adan mipaduot sa Iyang kasingkasing. Ang kasuko sa Dios batok sa sala, ang makalilisang nga pagpakita sa Iyang walay pagkahimuot tungod sa kadautan, nagpuno sa kalag sa Iyang Anak uban sa kalagut. Sa tibuok Niyang kinabuhi si Kristo nagpahibalo sa usa ka nahulog nga kalibutan sa maayong balita sa kaluoy ug mapasayloon nga gugma sa Amahan. Ang kaluwasan alang sa pangulo sa mga makasasala mao ang Iyang tema. Apan karon uban sa ma-kalilisang nga gibug-aton sa sala nga Iyang gipas-an, Siya dili makakita sa makapasig-uli nga nawong sa Amahan. Ang pagkuha sa diosnong nawong gikan sa Manluluwas niini nga takna sa labawng kasubo milagbas sa Iyang kasingkasing uban sa kasubo nga dili gayud masabut sa hupong sa tawo. Hilabihan ka daku ang iyang pagsakit nga ang Iyang lawasnong sakit dili mabatian.

Si Satanas uban sa bangis nga mga pagsulay nakakumot sa kasingkasing ni Jesus. Ang Manluluwas dili makalagbas sa tinan-awan sulod sa lubnganan. Ang paglaum wala mopresentar Kaniya sa Iyang paggula gikan sa lubnganan ingon nga usa ka mananaug, ni misulti Kaniya sa pagdawat sa Amahan sa Iyang sakripisyo. Siya nahadlok nga ang sala hilabihan ka dulumtanan sa Dios, nga ang Ilang pagbulagay alang na sa walay katapusan. Si Kristo mibati sa kaguol nga bation sa makasasala diin ang kaluoy dili na gayud mangalyupo alang sa sad-an nga katawhan. Mao ang pag-ila sa sala, nga nagadala sa kaligutgut sa Amahan Kaniya ingon nga salili sa tawo, nga nakapahimo sa kopa nga Iyang imnon nga hilabihan ka pait, ug nakadugmok sa kasingkasing sa Anak sa Dios.

[1095]

Uban sa kahibulong ang mga manulonda nakasaksi sa walay paglaum nga kasakitan sa Manluluwas. Ang mga panon sa langit mitabon sa ilang mga nawong gikan sa makahahadlok nga talan-awon. Ang walay kinabuhi nga kinaiyahan mipahayag sa simpatiya uban sa na-insultohan ug himatyon nga Maglalalang. Ang adlaw midumili sa pagtan-aw sa makalilisang nga talan-awon. Sa iyang kahupnganan, ang mga hayag nga mga bidlisiw naghayag sa yuta sa kaudtohon, diin sa kalit kini daw gipanas. Ang kompleto nga kangitngit, sama sa itom panapton sa lungon, milukop sa krus. “Adunay kangitngit ibabaw sa tibuok yuta hangtud sa ikasiyam ka takna.” Walay eklipsi kon lain nga kinaiya nga nakapahimo sa kangitngit, nga hilabihan ka lalum sama sa tungang gabii nga walay bulan ni mga bituon. Usa ka milagrosong pagpamatuod nga gikahatag

sa Dios nga ang pagtuo sa umalabut nga mga kaliwatan nga kinahanglan lig-onon.

[1096] Niana nga bagang kangitngit ang presensia sa Dios gitagoan. Siya nagahimo sa kangitngit Iyang tagoanan, ug nagatago sa Iyang himaya gikan sa tawhanong mga mata. Ang Dios ug ang Iyang balaang mga manulonda diha sa kilid sa krus. Ang Amahan kauban sa Iyang Anak. Apan ang Iyang presensia wala ipadayag. Kon ang Iyang himaya gipakilab pa gikan sa panganud, ang matag tawhanong magtatan-aw mangalaglag. Ug nianang makalilisang nga takna si Kristo dili pagalipayon sa presensia sa Amahan. Siya mitunob sa pug-anan nga nag-inusara, ug sa mga katawhan walay usa nga kauban Niya.

Sa mabaga nga kangitngit, ang Dios nagtabil sa ka-tapusan nga kasakit sa Iyang Anak. Ang tanan nga nanagpakakita kang Kristo sa Iyang pag-antus nakabig sa Iyang pagkadios. Kanang nawong, sa makausa gitan-aw sa katawhan, dili hikalimtan. Samtang ang nawong ni Cain nagpahayag sa iyang sala ingon nga usa ka mamumuno, sa mao usab ang nawong ni Kristo nagpakita sa pagkawalay sala, pagkamalinawon, ug pagkamahinatagon,—ang dagway sa Dios. Apan ang Iyang mga magsusumbong dili motuman sa timaan sa langit. Sulod sa taas nga mga takna sa kasakitan si Kristo gitan-aw sa mga nagbiaybiay nga panon sa katawhan. Karon Siya sa makaloloy-on gitago sa manto sa Dios.

Ang kahilum sa lubnganan daw nahulog didto sa Kalbaryo. Ang dili kanganlan nga kalisang mihupot sa panon nga natigum libut sa krus. Ang panunglo ug pagpasipala mihunong sa wala matapus nga pagbungat nga mga pulong. Mga lalaki, mga babaye, ug mga kabataan nangapukan nga naghay-ad sa yuta. Klaro nga mga kilat sa panagsa mokilab gikan sa panganud, ug mopadayag sa krus ug sa gilansang nga Manunubos. Mga saserdoti, mga pangulo, mga eskriba, ug mga birdugo, ug ang samokan nga pundok, ang tanan naghunahuna nga ang panahon sa pagkastigo kanila miabut na. Human sa usa ka panahon, ang uban mihonghong nga si Jesus karon manaug gikan sa krus. Ang uban nagkarapkarap paingon sa ciudad, namokpok sa ilang mga dughan ug nagminatay sa kahadlok.

[1097] Sa ikasiyam nga takna ang kangitngit gikuha gikan sa katawhan, apan sa gihapon mitabon sa Manluluwas. Usa ka simbolo sa kasakit ug kalisang nga nagbug-at sa Iyang kasingkasing. Walay mata

nga makalagbas sa kangitngit nga nakalibut sa krus, ug walay usa nga makalagbas sa labi pa ka lalum nga kangitngit nga mitabon sa nagantus nga kalag ni Kristo. Ang suko nga mga kilat daw gitumong Kaniya sa krus samtang nagbitay Siya diato. Unya si “Jesus mituwaw sa makusog nga tingog nga nagingon, Eli, Eli, lama sabactani?” “Dios ko, Dios ko, nganong gitalikdan mo ako?” Samtang ang kangiub sa gawas mihunong tungod sa Manluluwas, daghang mga tingog misinggit, “Ang panimalus sa langit anaa kaniya. Ang mga dalugdug sa kasuko sa Dios gilabay kaniya, tungud kay siya nag-angkon nga Anak sa Dios.” Daghan nga mingtuo Kaniya nakabati sa walay paglaum nga tuwaw. Ang paglaum mibiya kanila. Kon ang Dios mitalikod kang Jesus, sa unsa man ang Iyang mga sumosunod makasalig?

Sa diha nga ang kangitngit mihawa gikan sa gilupigan nga espiritu ni Kristo, Siya naulian sa usa ka pagbati sa lawasnon nga pag-antus, ug miingon, “Giuhaw ako.” Usa sa mga sundalong Romanhon, natandog sa kaluoy samtang siya nagtan-aw sa giuhaw nga mga ngabil, mikuha sa espongha sa tumoy sa punoan sa hisopo, gitunlob kini sa usa ka sudlanan sa suka, ug gihatag kang Jesus. Apan ang mga saserdoti nagbiaybiay sa Iyang pag-antus. Sa diha nga ang kangitngit mitabon sa yuta, sila napuno sa kahadlok; ug samtang nihunong ang ilang kalisang, ang kahadlok mibalik nga si Jesus makakalagiw pa gikan kanila. Ang Iyang mga pulong, “Eli, Eli, lama sabactani,” ilang gisayup pagsabut. Uban sa mapait nga pagyam-id ug pagbiaybiay sila miingon, “Kining tawhana nagtawag kang Elias.” Ang katapusang kahigayonan sa paghupay sa Iyang mga pag-antus sila midumili. “Tan-awon ta kon moanhi ba si Elias aron pagluwas kaniya,” sila miingon.

Ang walay mansa nga Anak sa Dios nagbitay sa krus, ang Iyang unod gisamaran uban sa mga latus; kadtong mga kamot nga sa kanunay giisa aron sa pagpanalangin, gilansang ngadto sa kahoy nga krus; kadtong mga tiil nga walay pagkakapoy sa mga pag-alagad sa gugma, gilansang ngadto sa kahoy; kadtong harianong ulo gilagbasan sa purongpurong sa mga tunok; kadtong mga nanagkurog nga mga ngabil naforma alang sa pagtuaw sa mga kasakit. Ug ang tanan Iyang gi-antus —ang mga dugoon tinulo nga midaligdig gikan sa Iyang ulo, sa Iyang mga kamot, sa Iyang mga tiil, ang kasakitan nga miuyog sa Iyang lawas, ug ang dili ikabungat nga

[1098]

kaguol nga mipuno sa Iyang kalag sa pagtago sa nawong sa Iyang Amahan—nagasulti sa matag anak sa katawhan, nga nagapahayag, Alang kanimo nga ang Anak sa Dios mitugot sa pagpas-an sa sala; alang kanimo Siya nagadaut sa dapit sa kamatayon, ug moabli sa mga ganghaan sa Paraiso. Siya nga nagpahilum sa nasuko nga mga balud ug naglakaw sa namuti nga mga kabaloran, nga naghimo sa mga yawa sa pagkurog ug sa sakit sa pagkalagiw, kinsa nagbukas sa mga buta nga mga mata ug mitawag sa mga minatay ngadto sa kinabuhi, — naghalad sa Iyang kaugalingon sa krus ingon nga usa ka sakripisyo, ug kini tungod sa gugma alang kanimo. Siya, ang Magpapas-an sa Sala, miantus sa kasuko sa diosnong hustisya, ug tungod kanimo nahimong sala sa iyang kaugalingon.

[1099] Diha sa kahilum ang mga magtatan-aw nagbantay sa katapusan makahahadlok nga talan-awon. Ang adlaw misidlak; apan ang krus sa gihapon gilibutan sa kangitngit. Mga saserdoti ug mga pangulo nagtan-aw tumong sa Jerusalem; ug ania karon, usa ka mabagang panganud mihunong tungod sa ciudad, ug sa mga kapatagan sa Judeo. Ang Adlaw sa Katarungan, ang Kahayag sa kalibutan, nagkuha sa Iyang mga bidlisiw gikan sa makausa nga minahal nga ciudad sa Jerusalem. Ang mabangis nga mga kilat sa kasuko sa Dios gitumong batok sa laglagonon nga ciudad.

Sa kalit lamang ang kangitngit gi-alsa gikan sa krus, ug ang klaro, sama sa trompeta nga tono, nga daw milanog sa tibuok linalang, si Jesus misinggit, “Natapus na.” “Amahan ko, sa imong mga kamot gitugyan ko ang akong espiritu.” Usa ka kahayag milibut sa krus, ug ang nawong sa Manluluwas misidlak uban sa usa ka himaya sama sa adlaw. Siya niana miduko sa Iyang ulo ibabaw sa Iyang dughan, ug namatay.

Taliwala sa makalilisang nga kangitngit, tataw nga daw gibiyaan sa Dios, si Kristo nakapaula sa katapusang mga tinulo diha sa kopa sa tawhanong pag-antus. Niadtong makahahadlok nga mga takna Siya nagsalig diha sa kamatuoran sa pagdawat sa Iyang Amahan nga kutob dinhi gihatag Kaniya. Siya nasinati sa kinaiya sa Iyang Amahan; Siya nakasabut sa Iyang hustisya, Iyang kaluoy, ug Iyang dakung gugma. Pinaagi sa pagtuo Siya mipahiluna diha Kaniya kang kinsa Siya sa kanunay malipayong motuman. Ug sa Iyang pagtugyan Siya naghatag sa Iyang kaugalingon sa Dios, ang pag-ila

sa usa ka pagkawala sa kaluoy sa Amahan gikuha na. Pinaagi sa pagtuo, si Kristo nahimong mananaug.

Wala sukad ang yuta makasaksi sa samang talanawon. Ang panon nagtindog nga naparalisar, ug uban sa naglisud nga pagginhawa mitan-aw sa Manluluwas. Usab ang kangitngit mihunong sa yuta, ug ang usa ka pagaw nga pagdahunog, sama sa daku nga dalugdug, nabatian. Dihay kusog kaayo nga linog. Ang mga tawo nauyog sa pinundok. Ang labing ihalas nga kaguliyang ug kalagut misunod. Sa nagalibut nga mga kabukiran, mga bato gipamuak, ug nangaligid paingon sa patag. Ang mga lubnganan nangaukab, ug ang mga patay gisalibay gowa sa ilang mga lubnganan. Ang linalang daw nagkurog sa iyang mga gagmayng bahin. Mga saserdoti, mga pangulo, mga sundalo, mga birdugo, ug mga katawhan, naamang uban sa kalisang, naghay-ad ibabaw sa yuta.

[1100]

Sa diha ang dakung singgit, “Natapus na,” migula sa mga ngabil ni Kristo, ang mga saserdoti nagserbisyo sa templo. Takna kadto sa paghalad sa kilomkilom. Ang kordero nga nagrepresentar kang Kristo gidala aron patyon. Nabistihan sa iyang makahuloganon ug matahum nga bisti, ang saserdoti nagbarug uban sa inisa nga kutsilyo, maingon kang Abraham samtang siya hapit nang mopatay sa iyang anak. Uban sa mainitong kasibut ang katawhan nanan-aw. Apan ang yuta mikurog ug milinog; kay ang Ginoo sa Iyang kaugalingon nagpaduol. Uban sa makapagisi nga tingog ang tabil sa sulod sa templo nagisi gikan sa ibabaw hangtud sa ubos pinaagi sa dili makita nga kamot, nagbukas alang sa igtatan-aw sa katawhan ang usa ka dapit nga kanhi napuno sa presensia sa Dios. Niini nga dapit ang Sekinah nahimutang. Dinhi ang Dios nagpakita sa Iyang himaya ibabaw sa lingkoranan-sa-kaluoy. Walay usa gawas sa hataas nga saserdoti ang makatukas sa tabil nga nagabulag niini nga lawak gikan sa uban sa templo. Siya misulod niini makausa sa usa ka tuig aron paghimog pagpasig-uli alang sa sala sa katawhan. Apan ania karon, kini nga tabil nagisi sa duruha. Ang labing balaan nga dapit sa yutan-ong sangtuario dili na balaan.

Ang tanan pulos makahahadlok ug kaguliyang. Ang saserdoti hapit na mopatay sa biktima; apan ang kutsilyo nahulog gikan sa nagkurog nga kamot, ug ang kordero mikalagiw. Ang gilangdungan mihibalag sa naglandung diha sa kamatayon sa Anak sa Dios. Ang dakung sakripisyo nahimo na. Ang dalan paingon sa labing balaan

- [1101] nabuksan na. Ang usa ka bag-o ug buhi nga paagi giandam alang sa tanan. Dili na kinahanglan ang maka- sasala, nagasubo nga katawhan magpaabut sa pag-abut sa hataas nga saserdoti. Gikan karon ang Manluluwas maoy magdumala ingon nga saserdoti ug manlalaban didto sa langit sa mga langit. Ingon nga daw usa ka buhi nga tingog nakasulti sa mga magsisimba: Aduna na karon katapusan sa tanang mga paghalad alang sa sala ug mga pagsakripisyo. Ang Anak sa Dios naanhi na sumala sa Iyang pulong, “Tan-awa, ako mianhi, (sa tomo sa Basahon nga nasulat mahitungod Kanako,) sa pagtuman sa imong kabubut-on, O Dios.” “Sa Iyang kaugalingong dugo” Siya misulod “sa Balaang Dapit, nagkabut sa katubsanan nga dayon.” Heb. 10:7; 9:12.
- [1102]

“Natapus Na”

Si Kristo wala motugyan sa Iyang kinabuhi hangtud Siya nakahuman sa bulohaton nga maoy tuyo sa Iyang pag-anhi, ug uban sa Iyang ginhawa sa panamilit Siya misinggit, “Natapus na.” Juan 19:30. Ang gubat nadaug. Ang Iyang tuong kamot ug ang Iyang balaang bukton nakakuha alang Kaniya sa kadaugan. Ingon nga Mananaug Siya mitanum sa Iyang bandila sa walay katapusang mga kahabugon. Wala bay kalipay sa mga manulonda? Ang tibuok langit midaug diha sa kadaugan sa Manluluwas. Si Satanas napildi, ug nasayud nga ang iyang ginharian nawala.

Alang sa mga manulonda ug sa wala mangahulog nga mga kalibutan ang singgit, “Natapus na,” adunay usa ka lalum nga kahulogan. Alang kanila ug alang usab ka-nato nga ang dakung buhat sa pagtubos nahuman. Sila kauban kanato manag-ambit sa mga bunga sa kadaugan ni Kristo.

Wala hangtud sa kamatayon ni Kristo nga ang kinaiya ni Satanas sa tataw gipadayag sa mga manulonda kon sa wala mangahulog nga mga kalibutan. Ang pangulong nahulog nagbisti sa iyang kaugalingon sa usa ka

Alang sa mga manulonda ug sa wala mangahulog nga mga kalibutan ang singgit, “Natapus na,” adunay usa ka lalum nga kahulogan . paglimbong nga bisan ang balaang mga manulonda wala makasabut sa iyang mga prinsipio. Wala sila sa tataw nakakita sa kinaiya sa iyang pagsupil.

[1103]

[1104]

Usa ka kahibulongang gahum ug himaya ang nagpahiluna sa Iyang kaugalingon batok sa Dios. Kang Lucifer ang Ginoo miingon, “Ikaw nagapatik sa katibookan, puno sa kinaadman, ug hingpit sa katahum.” Ezeq. 28:12. Si Lucifer usa ka kerubin nga nagatabon. Siya nagtingog diha sa kahayag sa presensia sa Dios. Siya maoy labing taas sa tanang mga linalang, ug maoy hawod sa pagpadayag sa mga katuyoan sa Dios sa uniberso. Human siya makasala, ang iyang gahum sa paglimbong misamot pagkamalimbongon, ug ang

pagbutyag sa iyang karakter mao ang labing malisud, tungod sa iyang taas nga katungdanan nga iyang nabatnan sa Amahan.

Ang Dios makalaglag unta kang Satanas ug sa iyang mga dumadapig sama ka sayon sa paglabay sa usa ka bato ngadto sa yuta; apan wala Niya buhata kini. Ang pagsupil dili dag-on pinaagi sa kusog. Ang gahum sa pagpugos makaplakan lamang ilalum sa kagamhanan ni Satanas. Ang mga prinsipio sa Ginoo dili niini nga kahikayan. Ang Iyang awtoridad napahaluna sa kaayo, kaluoy, ug gugma; ug ang pagpresentar niini nga mga prinsipio mao ang paagi nga gamiton. Ang kagamhanan sa Dios moral, ug kamatuoran ug gugma maoy magahari nga gahum.

[1105] Maoy tuyo sa Dios sa pagbutang sa mga butang sa walay katapusang pasikaranan sa seguridad, ug diha sa mga konsilyo sa langit gidisidihan nga panahon kinahanglan ikahatag kang Satanas sa pagpatubo sa mga prinsipio nga maoy mga patukuranan sa iyang sistema sa kagamhanan. Siya miangkong nga kini labaw pa kay sa mga prinsipio sa Dios. Ang panahon gikahatag alang sa pagpabuhat sa mga prinsipio ni Satanas, aron sila makitan sa langitnong uniberso.

Si Satanas nagdala sa mga tawo ngadto sa pagpakasala, ug ang piano sa pagtubos misugod. Sulod sa upat ka libo ka mga tuig, si Kristo nagbuhat alang sa pagtuboy sa tawo, ug si Satanas alang sa iyang kalaglagaan ug pagkaubos. Ug ang langitnong uniberso nakakita niining tanan.

Sa diha nga si Jesus mianhi niining kalibutan, ang gahum ni Satanas giliso batok Kaniya. Gikan sa panahon nga Siya mipakita ingon nga masuso sa Betlehem, ang mangangagaw nagbuhat alang sa pagdala sa Iyang kalaglagaan. Sa matag posibli nga paagi siya naninguha sa pagsanta kang Jesus gikan sa pagpatubo sa usa ka hingpit nga pagkabata, usa ka walay sala nga pagkatawo, usa ka balaan nga ministerio, ug usa ka walay defekto nga sakripisyo. Apan napildi siya. Dili siya makahatud kang Jesus sa pagpakasala. Dili siya makapaluya Kaniya, ni maka-abug Kaniya gikan sa bulohaton nga Siya mianhi sa yuta aron buhaton. Gikan sa kamingawan ngadto sa Kalbaryo, ang bagyo sa kasuko ni Satanas mihapak Kaniya, apan sa nagalabi ka walay kokaluoy ang iyang pagkahulog nagalabi usab ang paghupot nga malig-on sa Anak sa Dios sa kamot sa Amahan, ug pagdas-og sa unahan diha sa namansahan sa dugo nga dalan. Ang tanan nga panlimbasug ni Satanas sa pagpanlupig ug pagdaug

Kaniya, midala lamang sa labing putli nga kahayag sa Iyang walay buling nga kinaiya.

Ang tibuok langit ug ang wala mahulog nga mga ka-libutan nangahimong mga saksi sa away. Uban sa mainitong intiris sila misunod sa naghinapus nga mga talanawon sa pakig-away. Sila nakakita sa Manluluwas misulod sa tanaman sa Getsemani, ang Iyang kalag miduko uban sa kahadlok sa usa ka dakung kangitngit. Ilang nabatian ang Iyang mapait nga tiyabaw, “Amahan ko, kon mahimo, isaylo kining kopa gikan kanako.” Mat. 26:39. Samtang ang presensia sa Amahan gikuha, sila nakakita Kaniya nga masulob-on uban sa usa ka mapait nga kasubo nga labaw pa kay sa katapusang pakigbugno kauban sa kamatayon. Ang dugoong singot napuga gikan sa Iyang mga punoan sa buhok sa panit, ug nangahulog nga mga tinulo sa yuta. Makatulo ang pag-ampo alang sa pagluwas gipagula gikan sa Iyang mga ngabil. Ang langit dili na maka-antus sa talan-awon, ug ang usa ka mensahiro sa paghupay gipadala sa Anak sa Dios.

[1106]

Ang langit nakakita sa Biktima nga gibudhian ngadto sa mga kamot sa mamumuno nga panon, ug uban sa biaybiay ug paglugos gidali Siya pagdala gikan sa usa ka hukmanan ngadto sa usa. Kini nakadungog sa mga pagyam-id sa Iyang mga manglulutos tungod sa Iyang ubos nga pagkatawo. Kini nakabati sa paglimod uban sa mga panumpa ug panunglo pinaagi sa usa sa Iyang hinigugma pag-ayo nga tinon-an. Kini nakakita sa makalinga nga buhat ni Satanas, ug sa iyang gahum ibabaw sa kasingkasing sa mga tawo. Oh, makalilisang nga talan-awon! ang Manluluwas gidakup sa tungang gabii sa Getsemani, giguyod ngdto ug nganhi sa palasyo ug lawak-hukmanan, gisumbong makaduha sa hukmanan atubangan sa mga saserdoti, kaduha sa atubangan sa Sanhedrin, makaduha kang Pilato, ug makausa kang Herodes, gibiybiay, gibunalan, gisilotan, ug gitaral aron ilansang, nagpas-an sa bug-at nga lulan sa krus, taliwala sa nanagminatay nga mga anak babaye sa Jerusalem ug sa pagbugalbugal sa mga komon nga mga tawo.

Ang langit nagtan-aw uban sa kasubo ug katingala kang Kristo nga nagbitay sa krus, dugo miagay gikan sa Iyang samaran nga mga dungandungon, ug singot nga nabulokan sa dugo nagtindog sa Iyang agtang. Gikan sa Iyang mga kamot ug mga tiil ang dugo nangahulog, tulo matag tulo, ibabaw sa bato nga gilungagan alang sa punoan sa

[1107]

krus. Ang mga samad nga nahimo pinaagi sa mga lansang milungag sa daku samtang ang lawas nga bug-at miguyod sa Iyang mga kamot. Ang Iyang naghingutas nga pagginhawa misamot pagkasagunson ug lalum, samtang ang Iyang kalag naghingutas ilalum sa lulan sa mga sala sa kalibutan. Ang tibuok langit napuno uban sa katingala sa diha nga ang pag-ampo ni Kristo gihatag diha sa taliwala sa Iyang makalilisang nga pagantus, — “Amahan, pasayloa sila; kay wala sila mahibalo kon unsay ilang gibuhath.” Lucas 23:34. Apan bisan pa dihay nagtindog nga mga tawo, binuhath sa dagway sa Dios, nagaduyog sa pagdugmok sa kinabuhi sa Iyang bugtong Anak. Unsa ka talan-awon alang sa langitnong uniberso!

Ang mga kagamhanan ug mga punoan sa kangitngit nanagtigum libut sa krus, nagahatag sa yawan-ong landong sa walay pagtuo diha sa mga kasingkasing sa mga tawo. Sa diha nga gilalang sa Dios kini nga mga binuhath sa pagtindog atubangan sa Iyang trono, sila matahum ug mahimayaon. Ang ilang kaanindot ug pagkabalaan sumala sa ilang tinuboy nga kahimtang. Sila nangahimong dagaya uban sa kaalam sa Dios, ug dayandayan sa tabon sa langit. Sila mga ministro ni Jehovah. Apan kinsa man ang makaila sa mga nahulog nga mga manulonda ang mahimayaong serafin nga kanhi mialagad sa langithong mga sawang?

[1108] Sinatanas nga mga ahensiya nakigsabuth kauban sa dautang mga tawo nga naghatud sa katawhan sa pagtuo kang Kristo nga pangulo sa mga makasasala, ug paghimo Kaniya nga katuyoan sa pagdumot. Kadtong nanagbiaybiay kang Kristo samtang Siya nagbitay sa krus nahatagan sa espiritu sa unang masupilon. Siya nagpuno kanila sa kadautan ug luod nga mga pakigpulong. Siya nagpadasig sa ilang mga pagsungog. Apan niining tanan wala siya makaginansia bisan usa ka butang.

Kon usa lang ka sala nakit-an diha kang Kristo, kon Siya pa sa usa ka sibo mitugyan kang Satanah aron pagkalagiw sa makalilisang nga pagsakit, ang kaaway sa Dios ug tawo makadaug. Si Kristo midungo sa Iyang ulo ug namatay, apan Siya mihawid sa Iyang pagtuo pag-ayo ug sa Iyang pagpasakup sa Dios. “Ug usa ka makusog nga tingog didto sa langit akong nadungog nga nag-ingon, Karon nahiaabut na ang kaluwasan ug ang gahum ug ang ginharian sa atong Dios ug ang pagbulot-an sa iyang Cristo: kay gikatambog na ang magsusumbong batok sa atong kaigsuonan, siya nga sa adlaw ug

sa gabii mao ang nagasumbong batok kanila sa atubangan sa atong Dios.” Pin. 12:10.

Si Satanas nakakita nga ang iyang pagtakuban gikuha. Ang Iyang administrasyon gibuksan atubangan sa wala mahulog nga mga manulonda ug atubangan sa langitnong uniberso. Siya nakapakita sa iyang kaugalingon ingon nga usa ka mamumuno. Pinaagi sa pagpaagas sa dugo sa Anak sa Dios, siya nakaluka sa iyang kaugalingon gikan sa mga simpatiya sa langitnong mga binuhat. Gikan dinhi ang iyang buhat napugngan. Bisan unsa nga batasan iyang mabatnan, dili na siya makapaabut sa mga manulonda samtang sila magagikan sa langitnong mga sawang, ug sa atubangan nila pagsumbong sa mga kaigsuonan ni Kristo nga nabistihan uban sa mga bisti sa kaitom ug kahugawan sa sala. Ang katapusan nga kadena sa simpatiya taliwala ni Satanas ug sa langitnong kalibutan nabugto.

Apan si Satanas wala laglaga. Ang mga manulonda wala nianang panahona makasabut sa tanan nga nahilakip sa dakung away. Ang mga prinsipio nga natahan ki- nahanglan ipadayag sa kahupong. Ug alang sa tawo, ang pagkamao ni Satanas kinahanglan padayonon. Ang tawo maingon man ang mga manulonda kinahanglan makakita sa kalainan taliwala sa Prinsipe sa kahayag ug sa prinsipio sa kangitngit. Siya kinahanglan mopili kon kinsa ang iyang alagaran.

[1109]

Sa pagsugod sa dakung away, si Satanas nakapahayag nga ang balaod sa Dios dili matuman, nga ang hustisya wala motukma sa kaluoy, ug nga, kon ang balaod lapason, imposibli alang sa makasasala nga mapasaylo. Ang matag sala kinahanglan mohibalag sa iyang kastigo, miaghat si Satanas; ug kon ang Dios mopasaylo gayud sa sala, Siya dili Dios sa kamatuoran ug sa hustisya. Sa diha ang mga tawo molapas sa balaod sa Dios, ug mosukol sa Iyang kabubut-on, si Satanas mogara. Gipamatud-an, siya mipahayag, nga ang balaod dili matuman; ang tawo dili mapasaylo. Tungod siya, human sa iyang pagsupil, gipapahawa gikan sa langit, si Satanas mi-angkon nga ang rasa sa tawo kinahanglan sirhan sa walay katapusan gikan sa kaluoy sa Dios. Ang Dios dili makatarunganon, siya miaghat, ug bisan pa magapakita sa kaluoy sa makasasala.

Apan bisan pa ingon nga usa ka makasasala, ang tawo diha sa lahi nga kahimtang gikan kang Satanas. Si Lucifer didto sa langit nakasala diha sa kahayag sa himaya sa Dios. Kaniya maingon man sa walay laing binuhat gihatag ang usa ka pagpadayag sa gugma

[1110]

sa Dios. Pagsabut sa kinaiya sa Dios, paghibalo sa Iyang kaayo, si Satanas nagpili sa pagsunod sa iyang kaugalingong hinakug, independienti nga kabubut-on. Ang iyang pagpili panapus. Wala nay mahimo ang Dios aron sa pagluwas kaniya. Apan ang tawo nalimbongan; ang iyang hunahuna gingitngitan pinaagi sa mga laang ni Satanas. Ang gitag-on ug giladmon sa gugma sa Dios wala siya masa- yud. Alang kaniya dihay paglaum sa pagkahibalo sa gugma sa Dios. Pinaagi sa patutok sa Iyang kinaiya siya madani pag-usab balik sa Dios.

Pinaagi kang Jesus, ang kaluoy sa Dios gipakita sa mga tawo; apan ang kaluoy dili magahiklin sa hustisya. Ang balaod nagpakita sa mga virtud sa Dios sa Iyang kinaiya, ug walay usa ka tulpok ni usa ka kudlit niini nga mausab aron lang paghibalag sa tawo sa iyang nahulog nga kahimtang. Ang Dios wala mag-usab sa Iyang balaod, apan Siya nagbalaan sa Iyang kaugalingon, diha kang Kristo, alang sa pagtubos sa tawo. “Diha ang Dios kang Cristo, nagpasig-uli sa kalibutan ngadto sa iyang kaugalingon.” 2 Cor. 5:19.

Ang balaod nagakinahanglan sa pagkamatarung,— usa ka matarung nga kinabuhi, usa ka hingpit nga kinaiya; ug kini ang tawo walay mahatag. Dili siya makahibalag sa mga pag-angkon sa balaang balaod sa Dios. Apan si Kristo, mianhi sa yuta ingon nga tawo, mikinabuhi sa usa ka balaan nga kinabuhi, ug mipatubo sa usa ka kinaiya nga hingpit. Kini Iyang ginatanyag ingon nga usa ka walay bayad nga gasa sa tanan nga modawat Kaniya. Ang Iyang kinabuhi nagabarug alang sa kinabuhi sa mga tawo. Sa ingon niana aduna silay kapasayloan sa mga sala nga milabay na, pinaagi sa pag-antus sa Dios. Labaw pa niini, si Kristo nagahatag sa mga tawo sa mga hiyas sa Dios. Siya nagatukod sa tawhanong kinaiya sumala sa kasama sa diosnong kinaiya, usa ka maayong tanud sa espirituhanong kusog ug katahum. Busa ang pagkamatarung sa balaod matuman diha sa tumotuo ni Kristo. Ang Dios “matarung ug nga siya magamatarung sa tawo nga may pagtuo kang Jesus.” Rom. 3:26.

[1111]

Ang gugma sa Dios gipahayag sa Iyang hustisya ug dili ubos diha sa Iyang kaluoy. Ang hustisya maoy patukuranan sa Iyang trono, ug bunga sa Iyang gugma. Maoy tuyo ni Satanas sa pagbulag sa kaluoy gikan sa kamatuoran ug hustisya. Siya naninguha sa pagmatuod nga ang pagkamatarung sa balaod sa Dios maoy kaaway

sa pakigdait. Apan si Kristo nagpakita nga diha sa piano sa Dios sila natunaw ug nahiusa; ang usa dili makapabilin kon wala ang usa. “Ang kaluoy ug ang kamatuoran nanagtagbo; ang pagkamatarung ug ang pakigdait nanaghalokay sa usa ug usa.” Sal. 85:10.

Pinaagi sa Iyang kinabuhi ug Iyang kamatayon, si Kristo nagmatuod nga ang hustisya sa Dios wala molaglag sa Iyang kaluoy, apan nga ang sala mapasaylo, ug nga ang balaod matarung, ug sa hingpit matuman. Ang mga sumbong ni Satanas gitubag. Ang Dios nakahatag sa tawo sa dili masayup nga kamatuoran sa Iyang gugma.

Lain nga panghunahuna karon dad-on sa atubangan. Si Satanas mipahayag nga ang kaluoy naglaglag sa hustisya, nga ang kamatayon ni Kristo miwala sa balaod sa Amahan. Kon posibli pa nga ang balaod mausab kon walaon, unya si Kristo dili kinahanglan mamatay. Apan ang pagwala sa balaod maoy pagpatunhay sa kahangturan ang paglapas, ug pagbutang sa kalibutan ilalum sa pagmando ni Satanas. Tungod kay ang balaod dili mausab, tungod kay ang tawo sarang maluwas lamang pinaagi sa pagtuman sa iyang mga tulomanon, nga si Jesus gituboy ngadto sa krus. Apan bisan pa ang paagi nga gitukod sa balaod, si Satanas nagrepresentar niini nga naglaglag niana. Dinhi modangat ang katapusang pakigbugno sa dakung away taliwala ni Kristo ug ni Satanas.

Nga ang balaod nga gisulti pinaagi sa kaugalingong tingog sa Dios may sayup, nga ang ubang gikinahanglan gihiklin, maoy pag-angkon nga karon gibutang ni Satanas sa unahan. Mao kini ang katapusang limbong nga iyang pagadad-on sa kalibutan. Dili kinahanglan iyang atakihon ang tibuok balaod; kon siya makataral sa mga tawo sa dili pagtagad sa usa ka tulomanon, ang iyang katuyoan mahimo. Tungod “kay bisan kinsa nga magabantay sa kinatibok-an sa kasugoan apan makalapas siya sa usa ka bahin niini, siya mahimong malinapason sa tanan niini.” Sant. 2:10. Pinaagi sa pagtugot sa paglapas sa usa ka tulomanon, mga tawo madala ilalum sa gahum ni Satanas. Pinaagi sa pagsalili sa tawhanong kasugoan sa kasugoan sa Dios, si Satanas maninguha sa pagmando sa kalibutan. Kini nga buhat gitagna sa tagna. Mahitungod sa dakung hulog nga gahum nga maoy representante ni Satanas, gipahayag, “Siya mosulti sa dagkung mga pulong batok sa Halangdon Uyamot, ug magapaluya sa mga balaan sa Halangdon Uyamot, ug sa kasugoan; ug sila ihatag sa iyang kamot.” Dan. 7:25.

[1112]

Ang katawhan sa seguro mopahiluna sa ilang mga balaod aron pagsupak sa mga balaod sa Dios. Sila maninguha sa pagpugos sa mga tanlag sa uban, ug sa ilang kadasig sa pagpatuman niini nga mga balaod sila molupig sa ilang isigkatawo.

Ang pakiggubat batok sa balaod sa Dios, nga gisugdan sa langit, pagapadayonon hangtud sa katapusan sa mga panahon. Ang matag tawo pagasulayan. Ang pagtuman o dili pagtuman maoy suliran nga pagadisidihan sa tibuok kalibutan. Ang tanan pagatawgon aron pagpili taliwala sa kasugoan sa Dios ug sa mga balaod sa mga tawo. Dinhi ang linya nga panagbulagan ipahamutang. Aduna lamay duha ka mga sari sa tawo. Ang matag kinaiya sa hupong mapatubo; ug ang tanan magapakita kon sila nakaapil na ba sa dapit sa liyaltad kon sa pag-supil.

[1113] Unya ang katapusan moabut. Ang Dios mopakamatarung sa Iyang kasugoan ug moluwas sa katawhan. Si Satanas ug ang tanan nga miduyog kaniya sa pagsupil pagaputlon. Ang sala ug mga makasasala mangahanaw, gamut ug sanga (Mai. 4:1),—si Satanas ang gamut, ang iyang mga sumosunod mao ang mga sanga. Ang pulong matuman sa prinsipie sa dautan, “Tungod kay ikaw nagpahamutang sa imong kasingkasing ingon sa kasingkasing sa Dios; . . . Ikaw mamatay. Ikaw mao ang querubin nga nagatabon, sa taliwala sa mga bato nga kalayo. . . . Ikaw nahimong kalisangan, ug dili na gayud ikaw molungtad.” Unya “dili madugay ang mga dautan mangawala: oo, pagasusihon mo sa dakung kakugi ang iyang dapit, ug siya mawala diha;” “mahimo nga daw w’ala sila mangatawo.” Ezeq. 28:6-19; Sal. 37:10; Abdias 16.

Dili kini usa ka buhat sa hinarihari nga gahum sa bahin sa Dios. Ang magsasalikway sa Iyang kaluoy mo-ani nianang ilang gipugas. Ang Dios mao ang tuburan sa kinabuhi; ug sa diha nga ang usa mopili sa serbisyo sa sala, siya magapahimulag gikan sa Dios, ug sa ingon niana magaputol sa iyang kaugalingon gikan sa kinabuhi. Siya “napahamulag gikan sa Dios.” Si Kristo nagaingon, “Ang tanan nga nagadumot kanako nahigugma sa kamatayon.” Efeso 4:18; Prov. 8:36. Ang Dios nagahatag kanila sa pagkinabuhi alang sa usa ka panahon aron sila makapatubo sa ilang kinaiya ug makapadayag sa ilang mga prinsipio. Kini natapus, sila makadawat sa mga sangputanan sa ilang kaugalingong pagpili. Pinaagi sa usa ka kinabuhi sa pagsupil, si Satanas ug ang tanan nga makighiusa kauban niya

magabutang sa ilang mga kaugalingon nga hilabihan pagkawalay harmoniya kauban sa Dios nga ang Iyang presensia alang kanila usa ka nagaotot nga kalayo. Ang himaya Niya nga mao ang gugma magalaglag kanila.

Sa sinugdan sa dakung away, ang mga manulonda wala makasabut niini. Kon si Satanas ug ang iyang panon nianang panahona napasagdan pa sa pag-ani sa hu-pong nga sangputanan sa ilang sala, sila unta nangamatay; apan dili unta mahimong sayag sa langit-nong mga binuhat nga kini maoy dili kalikayan nga sangputanan sa sala. Ang usa ka pagduhaduha sa kaayo sa Dios magapabilin unta sa ilang mga hunahuna ingon nga dautan nga binhi, aron sa pagdala sa iyang igkalamatay nga bunga sa sala ug tunglo.

[1114]

Apan dili mao kana kon ang dakung away matapus na. Niana, ang piano sa pagtubos natapus na, ang kinaiya sa Dios ipadayag ngadto sa tanan nga linalang nga mga intelehensiya. Ang mga tulomanon sa Iyang kasugoan makita nga hingpit ug dili mausab. Unya ang sala nakapakita sa iyang kinaiya, si Satanas sa iyang kinaiya. Unya ang pagwagtang sa sala makapakamatarung sa gugma sa Dios ug makapatukod sa Iyang dungog sa atubangan sa usa ka uniberso sa mga binuhat kansang kalipay mao ang pagbuhat sa kabubut-on Niya, ug kang kinsang kasingkasing anaa ang Iyang kasugoan.

Nan, unya, ang mga manulonda makalipay samtang sila magatan-aw sa krus sa Manluluwas; kay bisan tuod wala sila makasabut sa tanan, sila nasayud nga ang paglaglag sa sala ug kang Satanas nahimong seguro, nga ang katubsanan sa tawo naseguro, ug nga ang uniberso nahimong walay katalagman sa walay katapusan. Si Kristo sa Iyang kaugalingon sa hupong nakasabut sa mga sangputanan sa sakripisyo nga gihimo sa Kalbaryo. Sa tanan niini Siya nagpaabut sa diha nga sa krus Siya mituaw, “Natapus na.”

[1115]

Sa Lubnganan ni Jose

Sa katapusan si Jesus nakapahulay. Ang taas nga adlaw sa kaulawan ug pagsakit natapus. Samtang ang katapusang mga bidlisiw sa talisalop nga adlaw nagpasulod sa Adlawng Igpapahulay, ang Anak sa Dios naghigda sa kahilum diha sa lubnganan ni Jose. Ang Iyang bulohaton natapus, ang Iyang mga kamot nangiyogpus diha sa pakigdait, Siya mipahulay sulod sa mga balaang mga takna sa Adlawng Igpapahulay.

Sa sinugdan ang Amahan ug ang Anak mipahulay sa Adlawng Igpapahulay human sa buhat sa paglalang. Sa diha “nahuman ang mga langit ug ang yuta ug ang ti buok nga panon kanila” (Gen. 2:1), ang Maglalalang ug ang tanang langitnong mga binuhat nalipay sa pagpamalandong sa mahimayaong talan-awon. “Sa nagakadungan pag-awit ang mga bitoon sa kabuntagon ug ang tanang mga anak sa Dios nagkaduyog sa pagsinggit sa kalipay.” Job 38:7. Karon si Jesus mipahulay gikan sa buhat sa pagtubos; ug bisan tuod dihay kaguol taliwala niadtong naghigugma Kaniya sa yuta, apan dihay kalipay sa langit. Mahimayaon sa mga mata sa langitnong mga binuhat ang saad sa kaugmaon. Ang usa ka napasig-uli nga linalang, [1116] usa ka natubos nga rasa sa kataw- han, nga sa nakabuntog sa sala dili na gayud mahulog, — kini, ang gisangputanan sa pag-ilig gikan sa nahuman nga buhat ni Kristo, ang Dios ug ang mga manulonda nakakita. Uban niini nga talan-awon ang adlaw diin si Jesus mipahulay sa walay katapusan nadugtong. Kay “ang iyang buhat hingpit man;” “ug bisan unsa ang buhaton sa Dios, kini alang man sa walay katapusan.” Deut. 32:4; Eccl. 3:14. Sa diha nga “adunay pagtuman na sa tanang gisulti sa Dios pinaagi sa baba sa iyang mga balaang profeta sukad pa sa karaang kapanahonan” (Buhat 3:21), ang Adlawng Igpapahulay sa paglalang, ang adlaw diin si Jesus mihigda sa pagpahulay diha sa lubnganan ni Jose, mao gihapon nga adlaw sa pagpahulay ug pagkalipay. Ang langit ug yuta mohiusa sa pagdayeg, ingon nga “gikan sa usa ka Adlawng Igpapahulay ngadto sa

usa” (Isa. 66:23) ang mga nasud sa mga linuwas makagyukbo sa malipayong pagsimba sa Dios ug sa Kordero.

Sa naghinapus nga mga hitabo sa adlaw sa paglansang, lab-as nga kamatuoran gihatag sa pagkatuman sa tagna, ug bag-o nga saksi gidala sa pagka-Dios ni Kristo. Sa diha nga ang kangitngit gikuha gikan sa krus, ug ang himatyon nga singgit sa Manluluwas gibungat, dihadhiha lain nga tingog nabati, nagaingon, “Sa pagkatinuod mao kini ang Anak sa Dios.”

Kini nga mga pulong gisulti dili sa hinonghong nga mga tono. Ang tanang mga mata naliso sa pagtan aw kon diin magumikan. Kinsay nagsulti? Mao kadto ang senturion, ang Romanhong sundalo. Ang diosnong pailub sa Manluluwas, ug ang Iyang kalit nga kamatayon, uban sa singgit sa kadaugan sa Iyang mga ngabil, nakapasantup niini nga diwatahan. Diha sa napangos, nadugmok nga lawas nga nagbitay sa krus ang senturion nakaila sa dagway sa Anak sa Dios. Dili siya makapugong sa pagsugid sa iyang pagtuo. Sa ingon niana usab ang kamatuoran gikahatag nga ang atong Manunubos makakita sa kasakit sa Iyang kalag. Sa adlaw gayud sa Iyang kamatayon, tulo ka mga tawo, lahi kaayo sa usag usa, nakapahayag sa ilang pagtuo,—siya nga mimandar sa magbalantay nga Romanhon, siya nga mipas-an sa krus sa Manluluwas, ug siya nga namatay diha sa krus sa Iyang kiliran. [1117]

Sa miaginod na ang kilomkilom, ang usa ka yutanong kahilum nagbitay sa Kalbaryo. Ang panon sa katawhan nagbulagay na, ug daghan ang mipauli sa Jerusalem nga nangausab pag-ayo sa espiritu lahi sa gikan pa sa buntag. Daghan ang midugok sa paglansang tungod sa kamasusisusihon, ug dili tungod sa ilang pagdumot kang Kristo. Sa gihapon sila mingtuo sa mga sumbong sa mga saserdoti, ug mitan-aw kang Kristo ingon nga usa ka kriminal. Ilalum sa usa ka dili kinaiya nga kaikag sila nakahiusa kauban sa samokan nga panon sa pagpasipala batok Kaniya. Apan sa diha nga ang yuta gihabol sa kangitngit, ug sila nagbarug nga sinumbong sa ilang kaugalingong tanlag, sila mibati sa sala sa dakung sayup. Walay tinistis ni katawa sa biaybiay nabati taliwala sa makahahadlok nga kadulom; ug sa diha nga kini giisa, sila namauli sa ilang mga puloy-anan sa kahilum. Sila nangakabig nga ang mga sumbong sa mga saserdoti bakak, nga si Jesus wala magpakaaron-ingnon; ug pipila ka mga semana human niini, sa diha nga si Pedro miwali sa adlaw sa Pentecostes,

silang kauban sa linibo nga r^angahimong mga kinabig ngadto kang Kristo.

[1118]

Apan ang mga pangulong Judeo, wala mausab sa mga nahitabo nga ilang nasaksihan. Ang ilang pagdumot kang Jesus wala molurang. Ang kangitngit nga nagtabon sa yuta sa panahon sa paglansang dili sama ka baga sa milimin sa mga hunahuna sa mga saserdoti ug mga pa- ngulo. Sa Iyang pagkatawo ang bituon nakaila kang Kristo, ug migiya sa mga mago ngadto sa pasungan diin Siya maghigda. Ang langitnong mga panon nakaila Ka-niya, ug nakaawit sa Iyang pagdayeg ibabaw sa kapatagan sa Betlehem. Ang dagat nakaila sa Iyang tingog, ug nakatuman sa Iyang pagsugo. Ang kamatayon ug balatian nakaila sa Iyang awtoridad, ug nakatugyan Kaniya sa ilang mga tukbonon. Ang adlaw nakaila Kaniya, ug sa talan-awon sa Iyang himatyon nga kaguol, gitagoan ang iyang nawong sa kahayag. Ang mga kabatoan nakaila Kaniya, ug mikurog nga nangatipak sa Iyang singgit. Ang walay kinabuhi nga kinaiyahan nakaila kang Kristo, ug nakasaksi sa Iyang pagka-Dios. Apan ang mga saserdoti ug mga pangulo sa Israel wala makaila sa Anak sa Dios.

Apan bisan pa ang mga saserdoti ug mga pangulo wala mahimuyo. Sila nakatuman sa ilang katuyoan sa pagpatay kang Kristo; apan wala sila makabati sa pag-ila sa kadaugan nga ilang gipaabut. Bisan pa sa takna sa sayag nga kadaugan, sila gihapul sa mga pagduhaduha kon unsa ang sunod mahitabo. Sila nakabati sa singgit, “Natapus na.” “Amahan nganha sa imong mga kamot itugyan ko ang akong espiritu.” Juan 19:30; Lucas 23:46. Sila nakakita sa mga bato nga gipamuak, ug nakabati sa dakung linog, ug sila dili mahimuyo ug naghiwasa.

[1119]

Sila abughoan sa kabuyoan ni Kristo kauban sa ka-tawhan sa buhi pa; sila abughoan Kaniya bisan sa Iyang kamatayon. Ilang gikahadlok ang patay nga Kristo labaw pa, ug labaw pa gayud, nga ilang gikalisan kay sa buhi nga Kristo. Sila nangahadlok sa pagbaton sa atensyon sa mga tawo nga madala ngadto sa dugang pa, sa mga hitabo nga may kalabtan sa Iyang paglansang. Sila nahadlok sa mga sangputanan sa buhat niadtong adlaw. Dili sa bisan unsang paagi nga sila motugot nga ang lawas magpabilin sa krus sa Adlawng Igpapahulay. Ang Adlawng Igpapahulay nagsingabut na, ug usa ka paglapas sa iyang kabalaan alang sa mga lawas nga nagbitay sa krus. Busa, nagagamit niini nga pasangil, ang nag-una nga

mga Judeo mihangyo kang Pilato nga ang kamatayon sa mga bik-tima dali-on, ug ang ilang kalawasan kuhaon sa dili pa ang pagtunod sa adlaw.

Si Pilato sama ka dili uyon kanila alang sa lawas ni Jesus nga magpabilin sa krus. Ang iyang pagtugot nabatnan, ang mga tiil sa duha ka mga tulisan gidugmok aron pagpadali sa ilang kamatayon; apan si Jesus nakaplagan nga patay na. Ang bagis nga mga sundalo nalumoy pinaagi sa ilang nabatian ug nakita mahitungod kang Kristo, ug sila mipugong sa pagdugmok sa Iyang mga tiil. Sa ingon niana sa halad sa Kordero sa Dios natuman ang balaod sa Pasko, “Dili sila magsalin niini hangtud sa buntag, ni magabunggo sa bukog niana; sumala sa tibuok nga balaod sa Pasko pagasaulogon nila kana.” Num. 9:12.

Ang mga saserdoti ug mga pangulo nangahibulong sa pagkaplag nga si Kristo patay na. Ang kamatayon sa krus usa ka langan kaayo nga paagi; malisud ang pag-ila kon kanus-a ang kinabuhi mohunong. Usa ka wala pa hidunggi nga butang alang sa usa nga mamatay sa krus sulod sa unom ka takna sa paglansang. Ang mga saserdoti buot maneguro sa kamatayon ni Jesus, ug sa ilang sugyot ang usa ka sundalo midughang sa usa ka bangkaw sa kilid sa Manluluwas. Gikan sa samad nga nahimo, dihay mi-agas nga duha ka daghan kaayo ug tataw nga mga sapasapa, usa dugo, ang lain tubig. Kini namatikdan sa tanan nanan-aw, ug si Juan nagpahayag sa hitabo sa sibo gayud. Siya miingon, “Usa sa mga sundalo midughang ug bangkaw sa iyang kilid, ug gilayon dihay miagay nga dugo ug tubig. Ug siya nga nakakita niini nagahimog panghimatuod —ang [1120] iyang panghimatuod tinuod; ug siya nahibalo nga siya nagasugilon sa tinuod aron kamo managpanuo. Kay kining mga butanga nahitabo aron matuman ang kasulatan nga nagaingon, Walay bukog niya nga mabali. Ug usab ang laing bahin sa kasulatan nagaingon, Ilang pagatan-awon siya nga ilang gidughang.” Juan 19:34-37.

Human sa pagkabanhaw ang mga saserdoti ug mga pangulo nagpalakaw sa report nga si Kristo wala mamatay sa krus, nga Siya gikuyapan lang, ug human na-ulian. Lain nga report nagpalig-on nga dili gayud ang matuod lawas sa unod ug bukog, apan kasama sa usa ka lawas, ang gipaluna sa lubnganan. Ang aksyon sa mga Romanhong sundalo wala magapamatuod niini nga mga bakak. Wala sila mobali sa Iyang mga batiis tungod kay patay na Siya. Aron

sa pagtagbaw sa mga saserdoti, ilang gidughang ang Iyang kilid. Kon wala pa mahunos ang kinabuhi, kini nga samad makapahimo sa kalit nga kamatayon.

Apan dili ang pagdughang sa bangkaw, dili ang sakit sa krus, nga maoy hinungdan sa kamatayon ni Jesus. Kadtong singgit, gibungat “sa makusog nga tingog” (Mat. 27:50; Lucas 23:46), sa gutling sa Iyang kamatayon, ang sapa sa dugo ug tubig nga miagas gikan sa Iyang kilid, nagpahayag nga Siya namatay sa usa ka nadugmok nga kasingkasing. Ang Iyang kasingkasing nadugmok tungod sa kaguol sa hunahuna. Siya gipatay pinaagi sa sala sa kalibutan.

[1121] Uban sa kamatayon ni Kristo ang mga paglaum sa Iyang mga tinon-an nawala. Sila mitan-aw sa Iyang nagpiyong nga mga tabontabon ug ulo nga nalungay, iyang buhok nalalahan sa dugo, ang Iyang gilagbasan nga mga tiil ug mga kamot, ug ang ilang kaguol dili ikagsaysay. Hangtud sa katapusan wala sila motuo nga Siya mamatay; halus dili sila makatuo nga Siya patay gayud. Nahanaykan sa kaguol, wala nila mahinumdumi ang Iyang mga pulong nga nagtagna niining talan-awon gayud. Walay butang nga Iyang gikasulti, nakahatag karon sa paghupay. Sila nakakita lamang sa krus ug sa Iyang nagdugo nga biktima. Ang kaugmaon daw mangiub uban sa walay paglaum. Ang ilang pagtuo diha kang Jesus nahanaw; apan wala sukad sila makahigugma sa ilang Ginoo sama karon. Wala sukad kaniadto sila makabati sa Iyang bili, ug sa kinahanglan sa Iyang presensia.

Bisan sa kamatayon, ang lawas ni Kristo bililhon alang sa Iyang mga tinon-an. Sila nangandoy sa paghatag Kaniya sa usa ka dungganon nga paglubong, apan wala sila masayud kon unsaon paghimo kini. Ang pagbudhi batok sa kagamhanang Romanhon maoy usa ka krimen nga si Jesus gikasilotan, ug ang mga tawo nga gipapatay alang niini nga sala ibutang sa usa ka lubnganan nga gigahin pinasahi alang sa maong mga kriminal. Si tinon-an nga Juan kauban sa mga babaye nga gikan sa Galilea nagpabilin sa krus. Dili sila makabiya sa lawas sa ilang Ginoo aron atimanon sa walay pagbati nga mga sundalo, ug ilubong sa usa ka walay dungog nga lubnganan. Apan bisan pa dili sila makasanta niini. Dili sila makabaton sa kaluoy gikan sa mga awtoridad sa mga Judeo, ug wala silay inpluwensiya kang Pilato.

Niini nga emerhensiya, si Jose nga taga-Aramatea ug si Nicodemo miabut sa pagtabang sa mga tinon-an. Ki ning mga tawhana mga sakup sa Sanhedrin, ug nasinati kang Pilato. Kini sila mga dato ug dunay kabuyoan. Sila miyugot nga ang lawas ni Jesus kinahanglan dunay dungganon nga paglubong.

Si Jose miadto nga maisugon kang Pilato, ug mihangyo gikan kaniya sa lawas ni Jesus. Mao pay panahon, nga si Pilato nakahibalo nga si Jesus patay na gayud. Nagkasumpaki nga mga report mi-dangat kaniya mahitungod sa mga nahinabo labut sa paglansang, apan ang kahibalo sa kamatayon ni Kristo gituyo nga dili ipahibalo kaniya. Si Pilato gipasidan-an sa mga saserdoti ug mga pangulo batok sa limbong sa mga tinon-an ni Kristo mahitungod sa Iyang lawas. Sa pagkabati sa hangyo ni Jose, siya dayon mipakuha sa senturion nga gitugyanan sa krus, ug nakahibalo sa seguro mahitungod sa kamatayon ni Jesus. Siya usab mikuha kaniya sa saysay sa mga talan-awon sa Kalbaryo, nagpalig-on sa pagpamatuod ni Jose.

[1122]

[1123]

Ang hangyo ni Jose gitugotan. Samtang si Juan nasamok mahitungod sa paglubong sa Iyang Agalon, si Jose mibalik uban sa sugo ni Pilato alang sa lawas ni Kristo; ug si Nicodemo miabut nga nagdala sa mahalon nga sagol sa mira ug alo, nga usa ka gatus ka libra ang gibug-aton, alang sa pagembalsamar Kaniya. Ang labing dungganon sa Jerusalem dili mapakitaan sa labaw nga pagtahud sa iyang kamatayon. Ang mga tinon-an nangahibulong sa pagtan-aw niining mga dato nga mga pangulo nga sama ka intresado kanila sa paglubong sa ilang Ginoo.

Ni si Jose kon si Nicodemo sa dayag midawat sa Man-luluwas samtang Siya buhi pa. Sila nangasayud nga ang maong lakang makapalagpot kanila gikan sa Sanhedrin, ug sila naglaum sa pagpanalipud Kaniya pinaagi sa ilang kabuyoan sa iyang mga konsilyo. Alang sa usa ka panahon daw sila milampus; apan ang mga malalangon nga mga saserdoti, nakakita sa ilang pagdapig kang Kristo, misanta sa ilang mga piano. Sa ilang walay pagtambong si Jesus gikondenar ug gitugyan aron ilansang. Karon nga Siya patay na, wala na nila tago-a ang ilang kadugtongan Kaniya. Samtang ang mga tinon-an nahadlok sa pagpa-

Sa malumo ug sa matinahuron sila mikuha sa ilang kaugalingong mga kamot ang lawas ni Jesus gikan sa krus. Ang ilang mga luha sa simpatiya nangahulog nga dasondason. kita sa dayag sa ilang

[1124]

mga kaugalingon ingon nga mga sumosunod Niya, si Jose ug si Nicodemo mipabantang nga maisugon sa ilang pagtabang. Ang tabang niini nga mga dato ug dungganong mga tawo gikinahanglan nila pag-ayo. Sila makahimo alang sa ilang patay nga Agalon nga dili mahimo sa kabus nga mga tinon-an; ug ang ilang bahandi ug kabuyoan nagpanalipud kanila, sa dakung bahin, gikan sa dautan nga hunahuna sa mga saserdoti ug mga pangulo.

Sa malumo ug sa matinahuron sila mikuha sa ilang kaugalingong mga kamot ang lawas ni Jesus gikan sa krus. Ang ilang mga luha sa simpatiya nangahulog nga dasondason samtang sila mitan-aw sa Iyang napangos ug nalarat nga lawas. Si Jose nanag-iyu sa usa ka bag-o nga lubnganan nga gikulit gikan sa usa ka bato. Kini iyang gireserba alang sa iyang kaugalingon, apan kini duol sa Kalbaryo, ug siya karon nag-andam niini alang kang Jesus. Ang lawas, uban sa mga pahumot nga gidala ni Nicodemo, sa maminatngonon giputos diha sa usa ka lino nga panapton, ug ang Manunubos gipas-an paingon sa lubnganan. Didto ang tulo ka mga tinon-an mipatuyod sa nangapangos nga mga tuhod, ug gikiyogpos ang mga kamot ibabaw sa wala na magpitik nga dughan. Ang mga babaye nga taga-Galilea mianha sa pagtan-aw nga ang tanan mahimo himuon alang sa walay kinabuhi nga lawas sa ilang hinigugma nga Magtutudlo. Unya ilang nakita ang bug-at nga bato nga giligid sa pultahan sa lubnganan, ug ang Manluluwas gibiyaaan nga nagpahulay. Ang mga babaye katapusan nga mibiya sa krus ug katapusan sa lubnganan. Samtang nag-anam nag kangitngit sa salumsom, si Maria Magdalena ug ang ubang mga Maria nagpabilin sa pahulayanan sa ilang Ginoo, nagpatulo sa mga luha sa kagul-anan ibabaw sa palad Niya kinsa [1125] ilang gihigugma. “Ug sila namauli, . . . ug mipa- hulay sa Adlawng Igpapahulay sumala sa sugo.” Lucas 23:56.

Usa kadto ka dili mahikalimtan nga Adlawng Igpa-pahulay sa mga nanagsubo nga mga tinon-an, ug usab sa mga saserdoti, mga pangulo, mga eskriba, ug katawhan. Sa pagtunod gayud sa adlaw sa gabii sa adlaw nga igaandam ang mga trompeta gipatunog, nagpaila nga ang Adlawng Igpapahulay misugod na. Ang Pasko gisaulog sumala sa daghang katuigan, samtang Siya kang kinsa kini gipahanungod gipatay sa dautan nga mga kamot, ug naghigda didto sa lubnganan ni Jose. Sa pagka-Sabado ang sawang sa templo napuno sa mga magsisimba. Ang hataas nga saserdoti gikan sa Golgota

atua didto, matahum kaayong pagkabisti sa bisti sa pagkasaserdoti. Nabandahan sa mga puti sa ulo nga mga saserdoti, puno sa kalihokan, mibuhat sa ilang mga katungdanan. Apan dinhay pipila nga presente nga wala mahimuyo samtang ang dugo sa mga baka ug mga kanding gihalad alang sa sala. Wala sila makaila nga ang gilandungan nakahibalag na sa naglandung, nga ang usa ka walay katapusan nga sakripisyo nahimo alang sa mga sala sa kalibutan. Sila wala masayud nga wala nay bili ang paghimo sa serbisyo sa mga tulomanon. Apan wala sukad kaniadto gihimo ang serbisyo nga nasaksihan kauban sa nagkasagol nga nagkasumpaki nga mga pagbati. Ang mga trompeta ug ang mga tulonggon sa musika ug ang mga tingog sa mga mag-alawit lanog ug klaro sa nabatasan. Apan ang usa ka pagbati sa kalain mihari sa tanan. Usa ngadto sa usa nangutana mahitungod sa katingalahan nga hitabo nga nahinabo. Kutob dinhi ang labing balaan nga dapit gibantayan pag-ayo gikan sa mga pagsamok. Apan karon nabuksan sa mga mata. Ang bug-at nga tabil nga kortina, hinimo sa putli nga lino, ug matahum kaayong pagkabuhat uban sa bulawan, pula, ug purpura, nagisi gikan sa itaas paingon sa ubos. Ang dapit diin si Jehovah makigttagbo kauban sa hataas nga saserdoti, aron sa paghatag sa Iyang himaya, ang dapit diin maoy balaan nga lawak-paminawan sa Dios, nabuksan alang sa tanang mata, — usa ka dapit nga wala na ilha sa Ginoo. Uban sa mangiub nga mga pagbati kanhi ang mga saserdoti nagalagad atubangan sa altar. Ang pagtukas sa balaan nga tinago sa labing balaan nga dapit nagpuno kanila uban sa kahadlok sa umalabut nga kalamnidad.

[1126]

Daghang mga hunahuna nagkapuliki uban sa mga hunahuna nga nasugdan pinaagi sa mga talan-awon sa Kalbaryo. Gikan sa paglansang ngadto sa pagkabanhaw daghang mga matang walay katulog sa kanunay nagsusi sa mga tagna, ang uban sa pagkat-on sa hupong nga kahulogan sa fiesta nga ilang gisaulog, ang uban sa pagpangita sa kamatuoran nga si Jesus dili mao sa Iyang giangkong; ug ang uban sa masulob-on nga mga kasingka sing nangita sa mga kamatuoran nga Siya mao ang matuod nga Mesias. Bisan tuod nanagsusi uban sa nagkalainlaing katuyoan, ang tanan nakabig sa samang kamatuoran, — nga ang tagna natuman sa mga hitabo sa nangaging mga adlaw, ug nga ang Usa nga Gilansang mao ang Manunubos sa kalibutan. Daghan nga niadtong panahona nakighiusa

sa serbisyo wala na mousab pagsalmot sa mga tulomanon sa Pasko. Daghan gani sa mga saserdoti ang nakabig sa matuod nga kinaiya ni Jesus. Ang ilang pagsusi sa mga tagna wala mahimong kawang, ug human sa Iyang pagkabanhaw sila miila Kaniya ingon nga Anak sa Dios.

[1127] Si Nicodemo, sa dihang iyang nakita si Jesus nga gituboy sa krus, nahinumdom sa Iyang mga pulong gisulti nianang gabii sa Bukid sa mga Olivo: “Maingon nga ang halas giisa ni Moises didto sa kamingawan, maingon man usab kinahanglan igaisa ang Anak sa Tawo aron ang tanan nga mosalig kaniya makabaton sa kinabuhing dayon.” Juan 3:14, 15. Sa Adlawng Igpapahulay, sa diha nga si Kristo naghigda sa lubnganan, si Nicodemo adunay kahigayonan sa pagpamalandong. Ang usa ka labi pa ka klaro nga kahayag karon midan-ag sa iyang hunahuna, ug ang mga pulong nga gikasulti ni Jesus kaniya dili na tinago. Siya mibati nga daku ang nawala kaniya pinaagi sa dili pagpakigdugtong sa iyang kaugalingon kauban sa Manluluwas sa Iyang kinabuhi. Karon siya nahinumdom sa mga hitabo sa Kalbaryo. Ang pag-ampo ni Kristo alang sa Iyang mga mamumuno, ug ang Iyang tubag sa pangaliya sa himatyon nga tulisan, misulti sa kasingkasing sa maalam nga magtatambag. Usab siya mitan-aw ngadto sa Manluluwas sa Iyang kasakit; usab iyang nadunggan kadtong ulahing singgit, “Natapus na,” nga gisulti sama sa mga pulong sa usa ka mananaug. Usab iyang nakita ang pag-uyog sa yuta, ang mingitngit nga mga langit, ang nagisi nga tabil, ang nangabuak nga mga bato, ug ang iyang pagtuo sa walay katapusan napalig-on. Ang maong hitabo nga milaglag sa paglaum sa mga tinon-an, nagkabig kang Jose ug kang Nicodemo sa pagka-Dios ni Jesus. Ang ilang mga kahadlok nadaug pinaagi sa kaisug sa usa ka hugot ug dili palingpaling nga pagtuo.

[1128] Wala sukad si Kristo makakuha sa atensyon sa ka-tawhan sama karon nga Siya gihaya na sa lubnganan. Sumala sa nabatasan, ang katawhan modala sa ilang masakiton ug nag-antus ngadto sa mga sawang sa templo, mangutana, Kinsay makasulti kanato kang Jesus nga Nazaretnon? Daghan ang nanganha gikan sa layo aron pagkaplag Kaniya nga nagayo sa mga masakiton ug nagbanhaw sa mga minatay. Sa matag kilid nabati ang singgit, Buot kami kang Kristo nga Mananambal! Niini nga higayon kadtong gihunahuna nga nagpakita sa ilhanan sa sanla gisusi sa mga saserdoti. Daghan

ang napugos sa pagpamati sa ilang mga bana, mga asawa, kon mga kabataan gihukman nga sanlahon, ug nasilotan sa paggula gikan sa panalipud sa ilang mga puloy-anan ug sa pagatiman sa ilang mga higala, sa pagpasidaan sa mga dumoluong uban sa masulob-ong singgit, “Mahugaw! Mahugaw!” Ang makihigalaon nga mga kamot ni Jesus sa Nazaret, nga dili modumili paghikap uban sa pag-ayo sa dulumtanan nga sanlahon, gikiyugpos sa Iyang dughan. Ang mga ngabil nga mitubag sa mga pangaliya uban sa makalipay nga mga pulong, “Buot ako; magmahinlo ka” (Mat. 8:5), karon hilum na. Daghang nanangalyupo sa mga saserdoti ug sa mga pangulo alang sa simpatiya ug paghupay, apan kawang lang. Sayag sila mayugoton sa pagbaton kang Kristo nga buhi sa taliwala nila pag-usab. Uban sa makanunayong kainiton sila mihangyo alang Kaniya. Dili sila buot balibaran. Apan sila giabug gikan sa mga sawang sa templo, ug ang mga sundalo gibutang sa mga ganghaan aron pag-abug sa panon nga mianha uban sa ilang mga masakiton ug himatyon, nagkinahanglan nga pasudlon.

Ang mga mag-aantus nga mianha aron ayohon sa Manluluwas, mi-ok-ok ilalum sa ilang pagkabalo. Ang kadalanan napuno sa mga nagbangotan. Ang mga masakiton himatyon tungod sa pagkinahanglan sa makapaavo nga tandog ni Jesus. Ang mga mananambal gikonsulta nga kawang lang; walay kabatid nga sama Kaniya nga tua naghigda sa lubnganan ni Jose.

Ang mga pagbangotan nga mga tiyabaw sa nanagantus nagdala sa linibo ka mga hunahuna ang konbeksyon nga usa ka dakung kahayag migula gikan sa kalibutan. Sa walay Kristo, ang yuta itom ug mangitngit. Daghan kansang mga tingog midugang sa kagahum sa singgit, “Ilansang siya, ilansang siya,” karon nakaila sa kalamnidad nga nahulog kanila, ug buot sa kaikag mosinggit, Ihatag kanamo si Jesus! kon Siya buhi pa man ugaling.

[1129]

Sa diha nga ang katawhan nasayud na nga si Jesus gipapatay sa mga saserdoti, mga pakisusi gihimo mahitungod sa Iyang kamatayon. Ang mga ditalyi sa Iyang husay gitago kutob sa maaraman; apan sa panahon nga Siya diha na sa lubnganan, ang Iyang ngalan diha sa libo ka libo ka mga ngabil, ug mga report sa Iyang gidrama nga husay, ug ang pagkabangis sa mga saserdoti ug mga pangulo, gipalakat bisan asa. Pinaagi sa mga tawo nga lantip sa salabutan ang mga saserdoti ug ang mga pangulo gipatawag

aron sa pagsaysay sa mga tagna sa Daang Tugon mahitungod sa Mesias, ug samtang naninguha sa pagtukodtukod sa bakak sa pagtubag, sila nangahimong sama sa mga tawong buang. Ang mga tagna nagtudlo sa mga pag-antus ug kamatayon ni Kristo nga sila dili makagsaysay, ug daghang mga tigpangutana nakabig nga ang mga Kasulatan nangatuman.

Ang panimalus nga gihunahuna sa mga saserdoti nga matam-is, nahimo nang mapalit kanila. Sila nangasayud nga sila mohibalag sa grabe nga pagbadlong sa mga tawo, sila nahibalo nga kadtong ilang gi-inpluwensiyahan batok kang Jesus karon nangalisang na sa ilang kaugalingong maka-uulaw nga buhat. Kini nga mga saserdoti naninguha sa pagtuo kang Jesus nga usa ka limbongan; apan kawang lamang. Ang uban kanila nagtindog sa kilid sa lubnganan ni Lazaro, ug nakakita sa patay nga gipabalik sa kinabuhi. Sila nagkurog sa kahadlok nga si Kristo sa Iyang kaugalingon mobangon gikan sa mga minatay, ug mopakita pag-usab sa atubangan nila. Sila nakabati Kaniya nga mipahayag nga Siya adunay gahum sa pagtugyan sa Iyang kinabuhi ug pagkuha niini pagusab. Sila nahinumdom nga Siya miingon, “Gubaa ninyo kining templo, ug patindogon ko kini sulod sa tulo ka adlaw.” Juan 2:19. Si Judas nakasulti kanila sa mga pulong gisulti ni Jesus sa mga tinon-an samtang diha sa katapusang panaw sa Jerusalem: “Tan-awa, nagatungas kita padulong sa Jerusalem; ug ang Anak sa Tawo igatugyan ngadto sa mga saserdoti nga punoan ug sa mga eskriba, ug ilang pagahukman siya sa kamatayon, ug igatugyan sa mga Gentil aron pagabugalbugalan, ug pagahampakon, ug ilansang sa krus. Apan sa ikatulo ka adlaw pagabanhawon siya.” Mat. 20:18, 19. Sa pagkabati nila niini nga mga pulong, sila nakabiaybiay ug nakapasipala. Apan karon sila nahinumdom nga ang mga pagtagna ni Kristo kutob karon nangatuman. Siya nakaingon nga Siya mobangon sa ikatulo ka adlaw, ug kinsay makaingon nga kini usab dili matuman? Nangandoy sila sa pagpagula niini nga mga hunahuna apan dili sila makahimo. Sama sa ilang amahan, ang yawa, sila nagtuo ug mikurog.

Karon nga ang kainiton sa kaikag milabay na, ang dagway ni Kristo mosamok sa ilang mga hunahuna. Sila nakakita Kaniya samtang Siya nagbarug nga malinawon ug walay gumbol atubangan sa Iyang mga kaaway, nagantus sa walay usa ka bagolbol sa ilang mga sungog ug pag-abuso. Ang tanang mga hitabo sa Iyang paghusay

ug paglansang namalik kanila uban sa makapadaug nga gahum sa konbeksyon nga Siya mao ang Anak sa Dios. Sila nagbati nga Siya sa bisan unsang panahon motindog sa ilang atubangan, ang sinumbong mahimong magsusumbong, ang sinilotan mao nay mosilot, ang gipatay mokinahanglan sa hustisya sa kamatayon sa Iyang mga mamumuno.

Sila makapahulay lang sa diutay sa Adlawng Igpa-pahulay. Bisan tuod dili sila motunob sa luakanan sa Gentil tungod sa kahadlok sa hugaw, apan bisan pa sila mihimo sa usa ka konsilyo mahitungod sa lawas ni Kristo. Ang kamatayon ug ang lubnganan kinahanglan mohawid Kaniya nga ilang gilansang. “Ang mga saserdoti nga punoan ug ang mga Fariseo nanagtigum sa atubangan ni Pilato, ug miingon kaniya, Senyor, nahinumdom kami nga kadtong limbongan sa buhi pa siya nag-ingon, Tapus sa tulo ka adlaw mabanhaw ako. Busa magsugo ka nga ang lubnganan pabantayan pag-ayo hangtud sa ikatulong adlaw, kay tingali unyag adtoon ug kawaton siya sa iyang mga tinon-an ug unya manugilon sila sa mga tawo, Nabanhaw siya gikan sa mga minatay. Ug ang ulahing limbong molabaw pa unay hinoon ka ngil-ad kay sa nahauna. Ug si Pilato miingon kanila, Pagkuha kamog mga bantay nga sundalo; lumakaw kamo ug himoa ninyo kini nga malig-on sumala sa inyong mahimo.” Mat. 27:62-65.

[1131]

Ang mga saserdoti mihatag sa mga pahamatngon aron sa pagseguro sa lubnganan. Usa ka dakung bato gibutang sa pultahan. Tadalas sa bato ilang gibutangan sa pisi, naglig-on sa isigkadaplin sa bato, ug gisilyohan kini sa Romanhong silyo. Ang bato dili makuha nga dili makuha ang silyo. Usa ka bantay sa usa ka gatus ka mga sundalo naglibut sa lubnganan aron malikayan ang paghilabut niini. Ang mga saserdoti mihimo kutob sa ilang mahimo aron sa pagtipig sa lawas ni Jesus sa dapit diin Siya gipahiluna. Siya gisilyohan pag-ayo sa Iyang lubnganan nga daw Siya magpabilin didto sa tanang panahon.

Busa ang huyang mga tawo nanagsabut ug nanagplano. Diutay ra ang ilang na-amgohan sa pagkawalay kapuslanan sa ilang mga panlimbasug. Apan pinaagi sa ilang aksyon ang Dios napahimaya. Ang mga panlimbasug nga gihimo aron sa pagsanta sa pagkabanhaw maoy makapakabig nga mga katarungan sa iyang pagmatuod. Sa magalabi ka daghan ang mga sundalo nga ibutang libut sa

[1132]

lubnganan, magalabi ang kalig-on ang pagpamatuod nga Siya nabanhaw. Ginatus ka mga tuig sa wala pa ang kamatayon ni Kristo, ang Espiritu Santo nagpahayag pinaagi sa salmista, “Ngano nga nagalungotlungot ang mga nasud, ug ang mga katawhan nagapalandong sa butang nga kawang? Ang mga hari sa yuta nanagpahamutang sa ilang kaugalingon, ug ang mga punoan nanagsabutsabut sa tingub, batok kang Jehovah ug batok sa iyang dinihog. . . . Siya nga nagalingkod sa kalangitan magakatawa; ang Ginoo magahimo kanila nga yubitonon.” Sal. 2:1-4. Mga bantay nga Romanhon ug mga Romanhong mga hinagiban walay gahum sa pagkulong sa Ginoo sa kinabuhi diha sa lubnganan. Ang takna sa Iyang pagbuhi haduol na.

“Ang Ginoo Nabanhaw”

Ang gabii sa unang adlaw sa semana milabay nga nag-aginod. Ang labing mangitngit nga takna, sa wala pa ang banagbanag, miabut. Si Kristo bilango gihapon diha sa Iyang hiktin nga lubnganan. Ang dakung bato diha sa iyang dapit; ang Romanhon nga silyo wala maguba; ang Romanhong mga bantay nanagbantay sila. Ug didtoy dili makita nga mga magtatan-aw. Mga panon sa dautang mga manulonda nagkatigum sa libut sa dapit. Kon mahimo pa unta, ang prinsipe sa kangitngit mosilyo sa walay katapusan ang lubnganan nga nagtipig sa Anak sa Dios. Apan ang usa ka langitnong panon naglibut sa lubnganan. Mga manulonda nga molabaw sa kusog nanagbantay sa lubnganan, ug nagpaabut sa pag-abi-abi sa Prinsipe sa Kinabuhi.

“Ug tan-awa, miabut ang usa ka dakung linog; kay dihay manulonda sa Ginoo nga mikunsad gikan sa langit ug miabut.” Nabistihan sa tabon sa Dios, kini nga manulonda mibiya sa langitnong mga sawang. Ang hayag nga mga bidlisiw sa himaya sa Dios nag-una kaniya, ug nagdan-ag sa iyang dalan. “Ang iyang dagway sama sa kilat, ug ang iyang sapot maputi sama sa nieve. Ug tungod sa kalisang nila kaniya ang mga bantay nangurog, ug nahimong daw mga patay.”

[1134]

Karon, mga saserdoti ug mga pangulo, hain na man ang gahum sa inyong bantay? Isug nga mga sundalo nga wala gayud gi-intapan nga gahurri tawhanon, karon sama sa mga bihag nga gibihag sa walay gamit sa espada kon bangkaw. Ang nawong nga ilang gitana-aw dili nawong sa himalasyon nga manggugubat; nawong kini sa labing gamhanan sa panon sa Ginoo. Kini nga mensahiro mao siya ang miilis sa katungdanan gikan kang Satanas sa pagkahulog. Mao siya kadtong sa kabungturan sa Betlehem mi-anunsio sa pagkatawo ni Kristo. Ang yuta mikurog sa iyang pagduol, ang mga panon sa kangitngit nangalagiw, ug samtang siya nagaligid sa bato, ang langit daw manaug sa yuta. Ang mga sundalo nakakita kaniya nga mikuha sa bato nga daw usa lang ka diutayng bato, ug nagpamati

siyang misinggit, Anak sa Dios, gomowa Ka; ang Imong Amahan nagatawag Kanimo. Ilang nakita si Jesus nga migula gikan sa lubnganan, ug nakabati Kaniya nga mi-anunsio ibabaw sa nabuak nga lubnganan, “Ako mao ang pagkabanhaw ug ang kinabuhi.” Samtang Siya migula diha sa kahalangdon ug himaya, ang panon sa mga manulonda miyukbo sa pagtahud sa atubangan sa Manunubos, ug mi-abi-abi Kaniya uban sa mga awit sa pagdayeg.

[1135] Ang usa ka linog nagtimaan sa takna diin si Kristo mitugyan sa Iyang kinabuhi, ug lain nga linog misaksi sa gutling diin Siya mikuha niini pagbalik sa kadaugan. Siya nga nakadaug sa kamatayon ug lubnganan migula gikan sa lubnganan uban sa linaktan sa mananaug, taliwala sa pag-uyog sa yuta, ang pagkilab sa kilat, ug pagdahunog sa dalugdug. Kon Siya moanhi sa yuta pagusab, Siya mouyog “dili lamang sa yuta ra kon dili maingon man ang langit.” “Ang yuta magasamparay sama sa usa ka tawo nga hubog, ug magatabyog ngadto nganhi sama sa usa ka duyan.” “Ang mga langit pagalukoton ingon sa usa ka linukot nga basahon;” ang mga kasangkapan sa kalibutan mangatunaw sa hilabihang ka init; ug pagasunogon ang yuta ug ang mga buhat nga anaa niini. Apan “si Jehova mahimong dalangpanan sa iyang katawhan, ug usa ka salipdanan alang sa mga anak sa Israel.” Heb. 12:26; Isa. 24:20; 34:4; 2 Pedro 3:10; Joel 3:16.

Sa kamatayon ni Jesus ang mga sundalo nakakita sa yuta nga giputos sa kangitngit sa udtong tutok; apan sa pagkabanhaw sila nakakita sa kasanag sa mga manulonda nga nagdan-ag sa kagabhion, ug nakabati sa mga pumopuyo sa langit nga nanag-awit uban sa dakung kalipay ug pagdaug: Ikaw nakadaug kang Satanas ug sa mga gahum sa kangitngit; Ikaw naglamoy sa kamatayon diha sa kadaugan!

Si Kristo migula gikan sa lubnganan mahimayaon, ug ang Romanhong bantay nakakita Kaniya. Ang ilang mga mata naugdok sa nawong Kaniya kinsa bag-o pa nilang gibiyaybiay ug gipasipalahan. Niini nga gihimaya nga Binuhat ilang nakita ang bilanggo nga ilang nakita sa lawak-hukmanan, ang usa nga kinsa ilang gisalapiran sa purongpurong nga tunokon. Mao kini ang Usa nga mitindog nga wala mosukol sa atubangan ni Pilato ug ni Herodes, ang Iyang lawas nalarat pinaagi sa bangis nga pagbunal. Mao kini Siya nga gikalansang sa krus, kang kinsa ang mga saserdoti ug mga pangulo,

puno sa katagbawan sa kaugalingon, naglingolingo sa ilang mga ulo nga nagaingon, “Kana siya nagaluwas sa uban; apan sa iyang kaugalingon dili na hinoon makaluwas.” Mat. 27:42. Kini Siya mao ang gihaya sa bag-o nga lubnganan ni Jose. Ang dekrito sa langit nakapabuhi sa binihag. Mga bukid magtapun-og ibabaw sa bukid ibabaw sa Iyang lubnganan dili makasanta Kaniya sa paggula.

Sa pagtan-aw sa mga manulonda ug sa nahimaya nga Manlu-
luwas ang Romanhong mga bantay gipangkuya-

[1136]

pan ug nahimo nga daw sama sa mga patay. Sa diha nga ang
langitnong panon natagoan na sa ilang igtatan-aw, sila namangon, ug
sa dali sumala sa ilang mga nagakurog nga mga tiil makadala kanila,
sila midalagan paingon sa ganghaan sa tanaman. Nagsamparay sama
sa hubog nga mga tawo, sila midali ngadto sa ciudad, nanagsulti
niadtong ilang nangahibalag sa kahibulongang balita. Sila paingon
kang Pilato, apan ang ilang report gidala sa awtoridad sa mga Judeo,
ug ang mataas nga mga saserdoti ug mga pangulo nagpakuha kanila
aron dad-on una sa ilang presensia. Usa ka kahibulongang panagway
ang gipresentar sa mga sundalo. Nagkurog sa kahadlok, ang ilang
mga nawong mga luspap, sila midala sa pagpamatuod sa pagkaban-
haw ni Kristo. Gisulti sa mga sundalo ang tanan, sumala sa ilang
pagkakita niini; wala silay panahon sa paghunahuna kon sa pagsulti
gawas sa kamatuoran. Uban sa sakit nga paglitok sila miingon,
Mao ang Anak sa Dios ang gikalansang; kami nakabati sa usa ka
manulonda nga nag-anunsio Kaniya ingon nga Halangdon sa langit,
ang Hari sa himaya.

[1137]

Ang mga nawong sa mga saserdoti sama sa mga patay. Si Caifas
nanlimbasug sa pagsulti. Ang iyang mga ngabil molihok apan walay
tingog. Ang mga sundalo hapit na mobiya sa lawak konsilyohanon,
diin may usa ka tingog nga mipahunong kanila. Si Caifas sa katapu-
san nakasulti. Hulat, hulat, siya miingon. Ayaw sulti-i bisan kinsa
sa mga butang inyong nakita.

Usa ka bakak nga report ang gihatag sa mga sundalo. “Isulti
ninyo kini sa mga tawo,” nag-ingon ang mga saserdoti, “Ang Iyang
mga tinon-an mitungha sa kagabhion, ug siya ilang gikawat samtang
nangatulog kami.” Dinhi ang mga saserdoti nagsubra ra sa ilang
kaugali-ngon. Unsaon sa mga sundalo sa pag-ingon nga ang mga
tinon-an mikawat sa lawas samtang sila nangatulog? Kon

[1138]

Si Kristo migula gikan sa lubnganan uban sa linaktan sa mananaug, taliwala sa pag-uyog sa yuta, ang pagkilab sa kilat ug pagdahunog sa dalugdug. sila nangatulog unsaon nila pagkahibalo? Ug kon ang mga tinon-an napamatud-an nga sad-an sa pagkawat sa lawas ni Jesus, dili ba ang mga saserdoti maoy unang mokondenar kanila? Ug kon ang mga bantay sa lubnganan nangatulog, dili ba mag-una ang mga saserdoti sa pagsumbong kanila kang Pilato?

Ang mga sundalo nangalisang sa hunahuna nga ilang dad-on sa ilang mga kaugalingon ang sumbong nga sila nangatulog sa ilang katungdanan. Kini maoy sala nga silotanan sa kamatayon. Sila ba mosaksi sa bakak, magalimbong sa katawhan, ug magabutang sa ilang mga kaugalingon sa katalagman? Wala ba sila magpadayon sa ilang malaay nga pagtukaw uban sa walay kokatulog nga pagbantay? Unsaon nila pagbarug sa husay, bisan pa tungod sa salapi, kon sila namakak sa ilang panumpa sa ilang kaugalingon?

Aron sa pagpahilum sa pagpamatuod nga ilang gikahadlok, ang mga saserdoti misaad sa kasegurohan sa magbalantay, nga nagaingon si Pilato dili mohandum sa pagbaton sa maong report nga ipakaylap labaw kay sa ilang nabuhat. Ang Romanhong mga sundalo mibaligya sa ilang mga kaugalingon ngadto sa mga Judeo alang sa salapi. Sila miadto sa atubangan sa mga saserdoti uban sa usa ka labing makapahibulong nga mensahi sa kamatuoran; sila milakaw uban sa usa ka lulan sa salapi, ug sa ilang mga bakakong mga ngabil usa ka bakak nga report nga hinimo alang kanila sa mga saserdoti.

[1139]

Sa samang panahon ang report sa pagkabanhaw ni Kristo gidala ngadto kang Pilato. Bisan tuod nga si Pilato maoy responsabli sa pagtugyan kang Kristo aron patyon, wala gayud siya mabalaka. Samtang iyang gikasilotan ang Manluluwas supak sa iyang kabubuton, uban sa usa ka pagbati sa kaluoy, siya wala mobati sa matuod nga pagbasul hangtud karon. Diha sa kalisang siya nagsira sa iyang kaugalingon sa iyang balay, midisidir nga dili makigkita kang bisan kinsa. Apan ang mga saserdoti miadto sa iyang presensia, misulti sa sugilanon nga ilang gimugna, ug mi-aghat kaniya sa pagdili pagtagad sa kapakyasan sa mga magbalantay sa katungdanan. Sa wala pa siya mouyon niini, siya sa iyang kaugalingon sa tago nangutana sa magbalantay. Sila nahadlok sa ilang kaugalingong kasegurohan, wala mangahas sa pagtago bi san unsang butang, ug si Pilato mikuha gikan kanila sa rekord sa tanan nga nanghitabo. Wala siya mopa-

dayon sa pagsusi sa unahan, apan gikan niadtong panahona wala nay kalinaw alang kaniya.

Sa diha nga si Jesus gipahiluna sa lubnganan, si Satanas nalipay. Siya nangahas sa paglaum nga ang Manluluwas dili mokuha sa Iyang kinabuhi pag-usab. Siya miangkon sa lawas sa Ginoo, ug mibutang sa iyang bantay libut sa lubnganan, naninguha sa paghupot kang Kristo ingon nga usa ka binilanggo. Siya pait nga nasuko sa diha nga ang iyang mga manulonda nangalagiw sa pagduol sa langitnong mensahiro. Sa dihang iyang nakita si Kristo nga migula nga madaugon, siya nasayud nga ang iyang ginharian matapus na, ug nga kinahanglan sa katapusan siya mamatay.

Ang mga saserdoti, sa ilang pagbutang kang Kristo sa kamatayon, naghimo sa ilang mga kaugalingon nga galamiton ni Satanas. Karon tibuok na gayud sila nga anaa sa iyang gahum. Sila nasagum-ot diha sa usa ka lit-ag diin wala nay ilang nakita nga kalingkawasan apan sa pagpadayon sa ilang pakiggubat batok kang Kristo. Sa dihang nakadungog sila sa report sa Iyang pagkabanhaw, sila nahadlok sa kasuko sa katawhan. Sila mibati nga ang ilang kaugalingong mga kinabuhi anaa sa katalagman. Ang paglaum lamang alang kanila mao ang pag- pamatuod nga si Kristo usa ka nagtakuban pinaagi sa paglimod nga Siya nabanhaw. Sila naghiphip sa mga sundalo, ug nakuha ang paghilum ni Pilato. Sila mipakaylap sa ilang bakak nga report sa layo ug duol. Apan dihay mga saksi nga dili nila mapahilum. Daghan ang nakadungog sa pamatuod sa mga sundalo mahitungod sa sa pagkabanhaw ni Kristo. Ug pipila sa mga minatay nga nangabanhaw kauban kang Kristo mipakita sa kadaghanan, ug mipahayag nga Siya nabanhaw. Mga report gidala ngadto sa mga saserdoti sa mga tawo nga nakakita niining mga nangabanhaw, ug nakabati sa ilang pagpamatuod. Ang mga saserdoti ug mga pangulo anaa kanunay sa kahadlok, tingalig sa paglakaw sa kadalanan, o kon sa pribado sa mga puloy-anan, sila makaatubang kang Kristo. Sila mibati nga wala silay kasegurohan. Ang mga tornilyo ug mga bara mga kabus nga panalipud batok sa Anak sa Dios. Sa adlaw ug sa gabii ang makalilisang nga talan-awon diha sa lawak-hukmanan, sa diha nga sila naninggit, “Ang iyang dugo ipapaningil kanamo, ug sa among mga anak,” Mat. 27:25, diha sa ilang atubangan. Dili na mapanas ang handumanan niana nga talan-awon gikan sa ilang

[1140]

mga hunahuna. Dili gayud modangat ang malinawong pagkatulog sa ilang mga unlan.

[1141] Sa diha nga ang tingog sa gamhanan nga manulonda nabatian sa lubnganan ni Kristo, nga nagaingon, Ang Imong Amahan nagatawag Kanimo, ang Manluluwas migula gikan sa lubnganan pinaagi sa kinabuhi nga anaa sa Iyang kaugalingon. Karon namatud-an ang kamatuoran sa Iyang mga pulong, “Kay ako magahalad man sa pagpakamatay sa akong kinabuhi, sa paghalad niini aron mabawi ko ra usab unya. . . . May kagahum ako sa paghalad niini, ug may kagahum ako sa pagbawi niini.” Karon natuman ang tagna nga Iyang gikasulti sa mga saserdoti ug mga pangulo, “Gubaa kining templo, ug patindugon kini sulod sa tulo ka adlaw.” Juan 10:17, 18; 2, 19.

Ibabaw sa nabuak nga lubnganan ni Jose, si Kristo nakaanunsio sa kadaugan. “Ako mao ang pagkabanhaw ug ang kinabuhi.” Kini nga mga pulong ikasulti lamang sa Dios. Ang tanang linalang nagakinabuhi pinaagi sa kabubut-on ug gahum sa Dios. Sila mga nagasalig nga mga magdadawat sa kinabuhi sa Dios. Gikan sa labing taas nga serafin ngadto sa labing mapainubsanon nga buhi nga binuhat, ang tanan mailisan gikan sa Tinubdan sa kinabuhi. Siya lamang nga usa kauban sa Dios makaingon, Ako dunay gahum sa pagtugyan sa Akong kinabuhi, ug adunay gahum sa pagbawi pag-usab. Sa Iyang pagka-Dios, si Kristo nagbaton sa gahum sa pagbuak sa mga higot sa kamatayon.

[1142] Si Kristo mibangon gikan sa mga minatay ingon nga mga inunahan nga mga bunga niadtong mga natulog. Siya mao ang gilandunggan sa uhay nga iwarawara, ug ang Iyang pagkabanhaw nahinabo sa adlaw gayud diin ang uhay nga iwarawara ipresentar atubangan sa Ginoo. Kapin sa usa ka libo ka mga tuig kini nga seremonya nga may simbolo gihimo. Gikan sa kaumhan nga alanihon ang unang mga uhay sa hinog nga trigo gitigum, ug sa diha ang katawhan mangadto sa Jerusalem sa Pasko, ang uhay sa mga inunahan iwarawara ingon nga usa ka halad pasalamat sa atubangan sa Ginoo. Dili hangtud kini ikapresentar, nga ang galab igalab sa mga uhay, ug kini pagatigumon sa mga uhay. Ang uhay nga gididikar ngadto sa Dios nagrepresentar sa ani. Mao usab si Kristo ang inunahan sa mga bunga nagrepresentar sa dakung espirituhanong pag-ani nga pagatigumon alang sa ginharian sa Dios. Ang Iyang pagkabanhaw maoy landong ug saad alang sa pagkabanhaw sa tanang mga patay nga matarung. “Kay

maingon nga kita nagatoo man nga si Cristo namatay ug nabanhaw, maingon man usab, sila nga mga nangamatay pagadad on ra unya sa Dios pinaagi kang Jesus uban kaniya.” 1 Tes. 4:14.

Samtang si Kristo nabanhaw, Siya nagdala gikan sa lubnganan usa ka panon sa mga bihag. Ang linog sa Iyang kamatayon nakaukab sa ilang mga lubnganan, ug sa diha nga nabanhaw, sila namangon kauban Kaniya. Dinhay mga tawo nga masigkamagbubuhat kauban sa Dios, ug nga sa bili sa ilang mga kinabuhi nakapamatuod alang sa kamatuoran. Karon sila mahimong mga saksi alang Kaniya nga nagbanhaw kanila gikan sa mga minatay.

Sa panahon sa Iyang pagministerio, si Jesus nagban-haw sa mga minatay ngadto sa kinabuhi. Siya nagbanhaw sa anak nga lalaki sa balo sa Nain, ug ang anak babaye sa pangulo ug kang Lazaro. Apan kini sila wala mabistihi sa dili mamalatyon. Human sila mabanhaw sakup gihapon sila sa kamatayon. Apan kadtong mga gikan sa lubnganan sa pagkabanhaw ni Kristo, gibanhaw ngadto sa kinabuhing walay katapusan. Sila mikayab uban Kaniya ingon nga mga kopa sa kadaugan ibabaw sa kamatayon ug sa lubnganan. Kini, miingon si Kristo, dili na mga bihag ni Satanas; Ako nagtubos kanila. Ako silang gidala gikan sa lubnganan ingon nga mga inunahang mga bunga sa Akong gahum, aron uban Kanako kon asa Ako, dili na makakita sa kamatayon kon makaagi pa sa kagul-anan.

Kini nangadto sa ciudad, ug nagpakita sa kadaghanan, nagpahayag, si Kristo nabanhaw gikan sa mga minatay, ug kami nabanhaw kauban Kaniya. Sa ingon niana napabantug ang balaan nga kamatuoran sa pagkabanhaw. Kining nabanhaw nga mga balaan nagasaksi sa kamatuoran sa mga pulong, “Ang imong mga patay nga mga tawo mabuhi; kauban sa akong patay nga lawas sila mangabanhaw.” Ang ilang pagkabanhaw maoy ilustrasyon sa katumanan sa tagna, “Pagmata ug pag-awit kamo nga nagapuyo sa abug; kay ang imong yamog maingon sa yamog sa kabalilihan, ug ang yuta magasalibay sa mga patay.” Isa. 26:19.

Sa tumotuo, si Kristo ang pagkabanhaw ug ang kina-buhi. Diha sa atong Manluluwas ang kinabuhi nga nawala pinaagi sa sala ipasiguli; kay Siya adunay kinabuhi sa Iyang kaugalingon aron sa pagpabuhi kang bisan kinsa nga Iyang buot. Siya gihatagan sa katungod sa paghatag sa imortalidad. Ang kinabuhi nga Iyang gitugyan sa katawhan, Siya makabawi pag-usab, ug ikahatag sa katawhan. “Ako

[1143]

mianhi,” Siya miingon, “aron sila makabaton ug kinabuhi, ug sa pagpakabaton niini sa madagayaon gayud.” “Bisan kinsa nga magainom sa tubig nga akong igahatag kaniya, dili na gayud pagauhawon; kay ang tubig nga akong igahatag kaniya mahimong diha sa sulod niya usa ka tubod sa tubig nga magatubo ngadto sa pagkakinabuhing dayon.” “Siya nga mokaon sa akong unod ug moinom sa akong dugo may kinabuhi nga dayon; ug pagabanhawon ko siya sa kaulahian nga adlaw.” Juan 10:10; 4:14; 6:54.

Sa tumotuo, ang kamatayon usa lang ka gamayng butang. Si Kristo nagasulti niini ingon nga usa lang ka gutling. “Bisan kinsa nga tawo nga magabantay sa akong ginasulti, dili siya makakita sa kamatayon,” “dili siya gayud makatilaw sa kamatayon.” Sa Kristohanon, ang kamatayon usa lang ka pagkatulog, usa ka gutling sa kahilum ug kangitngit. Ang kinabuhi natago kauban kang Kristo diha sa Dios, ug “unya si Kristo, nga mao ang atong kinabuhi, igapadayag na, kamo usab igapadayag man kauban kaniya sa himaya.” Juan 8:51, 52; Col. 3:4.

- [1144] Ang tingog nga misinggit sa krus, “Natapus na,“ nabati taliwala sa mga minatay. Kini milagbas sa mga bongbong sa mga lubnganan, ug mitawag sa mga nangatulog sa pagbangon. Magamao usab sa diha nga ang tingog ni Kristo mabati gikan sa langit. Kana nga tingog molusot sa mga lubnganan ug moabli sa mga panteon, ug ang mga nangamatay kang Kristo pagabanhawon. Sa pagkabanhaw ni Kristo pipila sa mga lubnganan nabuksan, apan sa Iyang ikaduhang pag-anhi ang tanan nga mga bililhong mga patay makabati sa Iyang tingog, ug manggula ngadto sa mahimayaon, walay kamatayon nga kinabuhi. Ang samang gahum nga nagbanhaw kang Kristo gikan sa mga minatay mobanhaw sa Iyang iglesia, ug mohimaya niini kauban Niya, ibabaw sa tanang mga kagamhanan, tanang mga punoan, ug ibabaw sa matag ngalan nga ginganlan, dili lamang niini nga kalibutan, apan sa kalibutan umalabut.

[1145]

“Nganong Nagahilak Ikaw?”

Ang mga babaye nga mibarug kilid sa krus ni Kristo nagpaabut ug nagbantay alang sa mga takna sa Adlawng Igpapahulay nga molabay. Sa unang adlaw sa semana, sayo kaayo, sila miadto sa lubnganan, nagdala uban kanila mga bililhong mga pahumot aron sa pagdihog sa lawas sa Manluluwas. Ang adlaw sa ilang paglaum misalop, ug ang kagabhion mihunong diha sa ilang mga kasingkasing. Samtang sila nanglakaw, ilang gisubli paghisgut ang mga buhat sa kaluoy ni Kristo ug ang Iyang mga pulong sa paglipay. Apan wala sila mahinumdom sa Iyang mga pulong, “Makigkita ra ako kaninyo pag-usab.” Juan 16:22.

Walay alamag kon unsay mahitabo, sila mipaduol sa tanaman nga nagaingon, “Kinsay atong paligiron sa bato gikan sa pultahan sa lubnganan?” Sila nasayud nga sila dili makakuha sa bato, apan sila nagpadayon sa ilang dalan. Ug ania karon, ang kalangitan sa kalit lang nahayagan sa himaya nga gikan dili sa nagsubang nga adlaw. Ang yuta mikurog. Ilang nakita nga ang dakung bato giligid na. Ang lubnganan walay sulod.

Ang mga babaye dili tanan miadto sa lubnganan sa samang direksyon. Si Maria Magdalena unang miabut sa dapit; ug sa pagkakita nga ang bato gikuha na, midali siya sa pagpahibalo sa nga tinonan. Samtang ang ubang mga babaye miabut na. Usa ka kahayag nagsidlak libut sa lubnganan, apan ang lawas ni Jesus wala didto. Samtang sila naglangan libut sa dapit, sa kalit sila nakakita nga sila wala mag-inusara. Usa ka batan-ong lalaki nagabisti sa sulaw nga mga bisti naglingkod sa kilid sa lubnganan. Mao ang manulonda nga miligid sa bato. Siya nagtakuban sa pagkatawhanon aron siya dili makahikurat sa mga higala ni Jesus. Apan sa libut niya ang kahayag sa langitnong himaya nagsidlak pa gihapon, ug ang mga babaye nangahadlok. Sila miliso aron sa pagkalagiw, apan ang mga pulong sa manulonda nakapugong sa ilang mga lakang. “Ayaw kamo kalisang,” siya miingon; “kay nasayud ako nga nangita kamo kang Jesus nga gi: lansang sa krus. Wala na siya dinhi; kay

[1146]

siya nabanhaw sumala sa iyang giingon. Umari kamo tan-awa ang dapit nga iyang nahimutangan. Ug dumali kamo pagpanglakaw suginli ninyo ang iyang mga tinon-an nga nabanhaw siya gikan sa mga patay.” Usab mitan-aw sila sa lubnganan, ug usab nakabati sila sa kahibulongang balita. Lain nga manulonda sa dagway sa tawo tua didto, ug siya miingon, “Ngano nga ang buhi anha man ninyo pangitaa diha sa mga patay? Wala siya dinhi kon dili nabanhaw. Hinumdumi ang gisulti kaninyo sa didto pa Siya sa Galilea, nga ang Anak sa Tawo kinahanglan igatugyan ngadto sa mga kamot sa mga tawong makasasala, ug igalansang sa krus, ug sa ikatulo ka adlaw mabanhaw siya.” Siya nabanhaw, Siya nabanhaw! Ang mga babaye nagsubli sa mga pulong pag-usab. Wala nay kinahanglan karon sa mga pahumot nga igdidihog. Ang Manluluwas nabuhi, ug dili patay. Sila nahinumdom na karon sa Iyang pagsulti mahitungod sa Iyang kamatayon Siya miingon nga Siya mabanhaw pag-usab. Unsa nga adlaw

[1147]

kini sa kalibutan! Sa dali ang mga babaye mipahawa sa lubnganan “uban sa kahadlok ug daku nga kalipay; ug nanagan aron pagdala sa mga tinon-an sa pulong.”

Si Maria wala makabati sa maayong balita. Siya miadto kang Pedro ug Juan uban sa makasusubong balita. “Ang Ginoo ilang gikuha gikan sa lubnganan, ug wala kami masayud kon diin siya ibutang.” Ang mga tinon-an midali ngadto sa lubnganan, ug nakaplagaan kini sumala sa giingon ni Maria. Ilang nakita ang kupo ug ang serbilyita, apan wala nila makaplagi ang Ginoo nila. Apan bisan pa ania dinhi ang pagpamatuod nga Siya nabanhaw. Ang mga bisti sa lubnganan wala lang ihiklin sa daplin sa way pagmatngon, apan maayong pagkapilo, ang usa sa matag dapit. Si Juan “nakakita, ug mituo.” Wala pa siya makasabut sa kasulatan nga si Kristo kinahanglan mabanhaw gikan sa mga minatay; apan siya karon nahinumdom sa mga pulong sa Manluluwas nga nagatagna sa Iyang pagkabanhaw.

Si Kristo maoy nagbutang niadtong mga bisti sa lub-nganan uban sa hilabihan nga pagmatngon. Sa paganha sa gamhanan nga manulonda sa lubnganan, siya giduyogan sa lain, nga kinsa kauban niya mibantay sa lawas sa Ginoo. Samtang ang manulonda gikan sa langit miligid sa bato, ang laing manulonda misulod sa lubnganan, gitangtang ang mga bugkos gikan sa lawas ni Jesus. Apan ang kamot sa Manluluwas maoy nagpilo sa matag usa, ug gipahiluna sa

ilang dapit. Sa Iyang atubangan nga nagagiya sa samang paagi sa bituon ug sa atom, walay butang nga dili hinungdanon. Kahusay ug kahingpitan makita sa tanan Niyang mga buhat.

Si Maria misunod kang Juan ug kang Pedro ngadto sa lubnganan; sa diha nga sila mibalik sa Jerusalem, siya nagpabilin. Samtang siya nagtan-aw sa walay sulod nga lubnganan, kasubo nagpuno sa iyang kasingkasing. Mi- lili sa sulod, siya nakakita sa duha ka mga manulonda, usa sa ulohan ug ang usa sa tiilan diin si Jesus naghigda. [1148] “Babaye nganong nagahilak ikaw?” nangutana sila kaniya . “Kay ilang gikuha ang akong Ginoo,” siya mitubag, “ug wala ako masayud kon diin siya nila gibutang.”

Unya siya miliso, bisan sa mga manulonda, naghunahuna nga kinahanglan mangita siyag usa nga makasulti kaniya kon unsay gibuhat sa lawas ni Jesus. Lain nga tingog misulti kaniya, “Babaye nganong nagahilak ikaw? kinsa may imong gipangita?” Pinaagi sa iyang naduloman nga mata sa luha, si Maria nakakita sa lawas sa tawo, ug naghunahuna nga kini hardenero, siya miingon, “Senyor, kon ikaw man ang nagkuha kaniya, tug-ani ako diin mo siya ibutang, ug ako siyang kuhaon.” Kon kini nga lubnganan sa dato nga tawo gihunahuna nga labi ra ka dungganon ingon nga iubngan alang kang Jesus, siya sa iyang kaugalingon motagana sa usa ka dapit aiang Kaniya. Dihay usa ka lubnganan nga sa kaugalingong tingog ni Kristo nakapahimo sa dapit nga walay sulod, ang lubnganan diin si Lazaro gihaya. Dili ba kaha siya makakita sa usa ka lubngan alang sa iyang Ginoo? Siya mibati nga sa pag-atiman alang sa Iyang bililhon nga gilansang nga lawas mahimong usa ka dakung paghupay sa iyang kaguol.

Apan karon sa Iyang kaugalingon nga sinati nga tingog si Jesus miingon kaniya, “Maria.” Karon nakaila na siya nga dili dumoluong ang nagsulti kaniya, ug sa paglingi niya iyang nakita sa atubangan ang buhi nga Kristo. Sa iyang kalipay siya nalimot nga Siya gilansang. Miambak ngadto Kaniya, aron unta sa paggakus sa Iyang mga tiil, siya miingon, “Magtutudlo.” Apan si Kristo miisa sa Iyang kamot nga nagaingon, Ayaw Ako paghawiri; “kay wala pa ako makasaka ngadto sa Amahan; apan adtoa ang akong mga kaigsuonan ug suginli sila

Pinaagi sa iyang naduloman sa luha nga mga mata, si Maria nakakita kang Kristo nga mahimayaon, apan wala niya hiilhi. Apan

[1149] sa pag-ingon kaniya, “Maria,” diha pa lamang siya nakaila sa iyang
 [1150] Ginoo. nga mosaka ako ngadto sa akong Amahan ug inyong Ama-
 han, sa akong Dios ug inyong Dios.” Ug si Maria milakaw sa iyang
 dalan ngadto sa mga tinon-an uban sa malipayong mensahi.

Si Jesus midumili sa pagsimba sa Iyang katawhan hangtud Siya adunay pasalig nga ang Iyang sakripisyo gidawat sa Amahan. Siya misaka sa langitnong mga sawang, ug gikan sa Dios sa Iyang kaugalingon nakabati sa pasalig nga ang Iyang pagpasig-uli alang sa mga sala sa mga tawo igo, nga pinaagi sa Iyang dugo ang tanan makabaton sa kinabuhing dayon. Ang Amahan mipaligon sa tugon gihimo uban ni Kristo, nga Siya modawat sa mahinulsulon ug masinugtanon nga mga tawo, ug mohigugma kanila maingon nga Siya nahigugma sa Iyang Anak. Si Kristo mokompleto sa Iyang bulohaton, ug motuman sa saad nga “pagahimuon ko ang usa ka tawo nga labing mahal pa kay sa bulawan nga ulay, bisan ang usa ka tawo molabaw pa kay sa bulawan nga lunsay sa Ophir.” Isa. 13:12. Ang tanan nga gahum sa langit ug sa yuta gikahatag sa Prinsipe sa kinabuhi, ug Siya mibalik sa Iyang mga sumosunod diha sa usa ka kalibutan sa sala, aron Siya makahatag sa Iyang gahum ug himaya.

Samtang ang Manluluwas diha sa presensia sa Dios, nagadawat mga gasa alang sa Iyang iglesia, ang mga tinon-an naghunahuna sa Iyang walay sulod nga lubnganan, ug nanagsubo ug nanaghilak. Ang adlaw nga maoy usa ka adlaw sa pagkalipay sa langit alang sa mga tinonan usa ka adlaw sa walay kasegurohan, kaguliyang, ug kalibug. Ang ilang walay pagtuo sa pagpamatuod sa mga babaye naghatag kamatuoran kon daw unsa ka ubos ang ilang pagtuo mi-osos. Ang balita sa pagkabanhaw ni Kristo lahi kaayo sa ilang gipaabut, nga sila dili makatuo niini. Hilabihan ra ka ayo nga katohoan kini, sila
 [1151] naghunahuna. Sila nakabati na pag-ayo mahitungod sa mga doktrina ug mga gitawag siyentifiko nga mga teoriya sa mga Saduseo, nga ang impresyon nga nahimo sa ilang mga hunahuna mahitungod sa pagkabanhaw nahimong lubog. Sila wala kaayo masayud kon unsay kahulogan sa pagkabanhaw sa mga minatay. Wala sila maka-arang sa pagtulon sa dakung suheto.

“Dumali kamo pagpanglakaw,” ang mga manulonda nakaingon sa mga babaye, “suginli ninyo ang iyang mga tinon-an ug si Pedro nga siya mag-una kaninyo ngadto sa Galilea; didto makita ninyo siya, sumala sa giingon niya kaninyo.” Kini nga mga manulonda

kauban ni Kristo ingon nga magbalantay nga mga manulonda sa tibuok Niyang kinabuhi sa yuta. Sila nakasaksi sa Iyang husay ug paglansang. Sila nakadungog sa Iyang mga pulong ngadto sa Iyang mga tinon-an. Kini gipakita pinaagi sa ilang mensahi ngadto sa mga tinon-an, ug nakakabig unta kanila sa kamatuoran. Ang maong mga pulong gikan lamang unta sa mga mensahiro sa nabanhaw nga Ginoo.

“Suginli ang iyang mga tinon-an ug si Pedro,” ang mga manulonda miingon. Sukad sa kamatayon ni Kristo, si Pedro nagyauban sa pagbasul. Ang iyang makauulaw nga paglimod sa Ginoo, ug ang tinan-awan sa gugma ug kaguol sa Manluluwas, diha kanunay sa iyang panumduman. Sa tanang mga tinon-an siya ang nakaantus sa labing mapait. Alang kaniya ang pasalig gikahatag nga ang iyang paghinulsol gidawat ug ang iyang sala gipasaylo. Siya gihisgutan sa ngalan.

“Suginli ang iyang mga tinon-an ug si Pedro nga siya mouna kaninyo ngadto sa Galilea; didto inyong mahibalag siya.” Ang tanang mga tinon-an mitalikod kang Jesus, ug ang pagtawag sa paghibalag Kaniya pag-usab naglakip kanilang tanan. Wala Siya magsalikway kanila. Sa diha nga si Maria Magdalena nagsulti kanila nga siya nakakita sa Ginoo, siya misubli sa pagtawag sa paghibalag sa Galilea. Ug sa ikatulo nga panahon ang mensahi gipadala kanila. Human Siya makasaka sa Iyang Amahan, si Jesus mipakita sa ubang mga babaye, nga nagaingon, “Komusta kamo. Ug sila miduol ug ilang gigakos ang iyang mga tiil ug ilang gisimba siya. Ug si Jesus miingon kanila, Ayaw kamo kahadlok; lumakaw kamo ug ingna ninyo ang akong mga kaigsuonan sa pag-adto sa Galilea ug didto igakita nila ako.”

[1152]

Ang unang buhat ni Kristo sa yuta human sa Iyang pagkabanhaw mao ang pagkabig sa Iyang mga tinon-an sa Iyang wala makuilangi nga gugma ug malolotong pagtagad alang kanila. Kanila Siya naghatag kamatuoran nga Siya maoy ilang kanunayng buhi nga Manluluwas, nga Siya nakabugto sa mga talikala sa lubnganan, ug dili na kapugngan sa kaaway ang kamatayon; aron sa pagpadayag nga Siya dunay sama nga kasingkasing sa gugma maingon sa Siya uban pa kanila ingon nga ilang hinigugma nga Magtutudlo, Siya mipakita kanila subli-subli. Siya buot mobira sa mga higot sa gugma labing

suod pa gayud sa libut nila. Lumakaw ug suginli ang Akong mga kaigsuonan, Siya miingon, nga makigkita sila Kanako sa Galilea.

Samtang ilang nabati ang panagtagbo, sa sibo gikahatag, ang mga tinon-an nagsugod sa paghunahuna sa mga pulong ni Kristo ngadto kanila nga nagtagna sa Iyang pagkabanhaw. Apan bisan pa karon wala sila magkalipay. Dili sila makasalibay sa ilang pagduhaduha ug kalibug. Bisan pa nga ang mga babaye mipahayag nga sila nakakita sa ilang Ginoo, ang mga tinon-an dili motuo. Sila naghunahuna kanila nga ilalum sa usa ka lamat.

[1153] Kasamok daw nagdotdot sa kasamok. Sa ika-unom ka adlaw sa semana ilang nakita ang ilang Agalon namatay; sa unang adlaw sa sunod semana ilang nakaplagaan ang ilang mga kaugalingon nga nawad-an sa Iyang lawas, ug sila gisumbong nga mikawat niini aron lamang sa paglimbong sa mga tawo. Sila nahadlok sa pagtul-id sa bakak nga impresyon nga nag-anam pagdaug batok kanila. Sila nangahadlok sa pagdumot sa mga saserdoti ug sa kasuko sa katawhan. Sila nangandoy alang sa presensia ni Jesus, nga nakatabang kanila sa matag kalibug.

Sa masubsub ilang gisubli ang mga pulong, “Nanaglaum unta kadto kami nga siya mao gayud ang magtubos sa Israel.” Gimingaw sa kasingkasing ug masakiton sila nahinumdom sa Iyang mga pulong, “Kay kon ang kahoyng lunhaw gibuhatan man gani nila niini, unsa man kahay dangatan sa laya na?” Lucas 24:21; 23:31. Sila nagtigum sa taas nga lawak, ug gisirhan ug gitarugohan ang mga pul-tahan, nanghibalo nga ang palad sa ilang hinigugmang Magtutudlo dili maila sa bisan unsang panahon.

Ug sa tanang panahon sila unta nagakalipay sa kahibalo sa usa ka nabanhaw nga Manluluwas. Diha sa tanaman, si Maria nagbarug nga naghilak, sa diha nga si Jesus duol kaniya. Ang iyang mga mata nabutaan sa mga luha nga wala siya makaila Kaniya. Ug ang kasingkasing sa mga tinon-an napun-an sa kasubo nga wala sila motuo sa mensahi sa mga manulonda ni sa mga pulong ni Kristo sa Iyang kaugalingon.

Pipila ang nagahimo sa samang gibuhad sa mga tinonan! Pipila ang nagapalanog sa walay paglaum nga tiyabaw ni Maria, “Kay ila mang gikuha ang akong Ginoo, ug wala ako masayud kon diin siya nila ibutang”! Sa pipila kaha ang mga pulong sa Manluluwas ikasulti, “Nganong naghilak ikaw? kinsay imong gipangita?” Siya

suod sa ilang kiliran, apan ang ilang nabutaan sa luha nga mga mata dili makaila Kaniya. Siya nagasulti kanila, apan dili sila makasabut. [1154]

Oh nga ang nagduko nga ulo maisa, nga ang mga mata mabuksan sa pagtan-aw Kaniya, nga ang mga dalunggan makapamati sa Iyang tingog! “Dumali kamo pagpanglakaw, ug suginli ang mga tinon-an nga siya nabanhaw.” Himo-a sila nga dili motan-aw sa lubnganan ni Jose nga bag-o, nga gisirhan sa dakung bato, ug gisilyohan sa silyong Romanhon. Si Kristo wala didto. Ayaw pagtan-aw sa walay sulod.nga lubnganan. Ayaw pagbangotan sama sa mga walay paglaum ug walay mahimo. Si Jesus buhi, ug tungod kay Siya buhi, kita usab mabuhi. Gikan sa mapasalamatong mga kasingkasing, gikan sa mga ngabil nga natandog sa balaang kalayo, tugoti ang malipayon nga awit mogula, si Kristo nabanhaw! Siya buhi aron paghimog pagpataliwala kanato. Hupti kini nga paglaum, ug kini mohawid sa kalag sama sa usa ka seguro, nasulayan nga angkla. Tumoo ka, ug ikaw makakita sa himaya sa Ginoo. [1155]

Ang Panaw Paingon sa Emmaus

Ulahi sa kahaponon sa adlaw sa pagkabanhaw, duha sa mga tinon-an nagpanaw paingon sa Emmaus, usa ka diutayng lungsod walo ka milyas gikan sa Jerusalem. Kini nga mga tinon-an walay inila nga dapit sa bulohaton ni Kristo, apan mga mainitong mga tumotuo diha Kaniya. Mianha sila sa ciudad aron sa pagsaulog sa Pasko, ug nalibug sa hilabihan kaayo tungod sa mga hitabo nga nahinabo bag-o pa lamang. Sila nakabati sa balita sa buntag mahitungod sa pagkuha sa lawas ni Kristo gikan sa lubnganan, ug sa report usab sa mga babaye nga nanagpakakita sa mga manulonda ug nakahibalag kang Jesus. Sila karon pauli na paingon sa ilang mga puloy-anan aron sa pagpamalandong ug pag-ampo. Subo kaayo nagpadayon sila sa ilang panaw, nagahisgut mahitungod sa mga talan-awon sa husay ug paglansang. Wala sukad kaniadto nga sila nawad-an sa kadasig. Walay paglaum ug walay pagtuo, sila naglakaw ilalum sa landong sa krus.

[1156] Wala pa sila makalakaw ug layo nga sila giduyogan sa usa ka dumuluong sa ilang panaw, apan nahupong sila sa kangiub ug pagkabalo nga wala sila makapaniid kaniya sa suod. Ilang gipadayon ang ilang panagsulti, nagpahayag sa mga hunahuna nga diha sa ilang mga kasing- kasing. Sila nagpangatarungan mahitungod sa mga leksyon nga gikahatag ni Kristo, nga daw sila dili kaayo makasabut. Samtang sila nanaghisgut mahitungod sa mga nahitabo, si Jesus nangandoy sa paglipay kanila. Siya nakakita sa ilang kaguol; Siya nakasabut sa nagkasumpaki, makalibug nga mga hunahuna nga nagdala sa ilang mga panumduman sa hunahuna, Kini nga Tawo, nga nagtugot sa Iyang kaugalingon nga pakaulawan, mao ba kaha si Kristo? Ang ilang kasubo dili kapugngan, ug sila nanghilak. Si Jesus nasayud nga ang ilang mga kasingkasing nabugkos diha Kaniya sa gugma, ug Siya nangandoy sa pagpahid sa ilang mga luha, ug magpuno kanila sa kalipay ug pagmaya. Apan Siya kinahanglan una maghatag kanila sa mga leksyon nga dili gayud nila hingkalimtan.

“Ug siya miingon kanila, Unsa ba kining inyong gisultihan samtang nanaglakaw kamo? Ug ang usa kanila nga ginganlan si Cleopas, mitubag kaniya, Ikaw ra ba ang bugtong dumuluong sa Jerusalem nga wala mahibalo sa mga butang nga nanghitabo didto sulod niining mga adlaw?” Ilang gisultihan Siya sa ilang kabalo mahitungod sa ilang Agalon, “usa ka profeta nga gamhanan sa buhat ug sa pulong sa atubangan sa Dios ug sa tanang mga tawo;” apan “among mga saserdoti nga punoan ug sa among mga pangulo,” sila miingon, “siya gitugyan aron pagahukman sa silot sa kamatayon ug ilansang sa krus.” Uban sa mga kasingkasing gisakitan uban sa kabalo, ug sa nanagkurog nga mga ngabil, sila midugang, “Ug nanaglaum unta kadto kami nga siya mao gayud ang magtubos sa Israel. Oo, ug labut pa niining tanan, ikatulo na ka adlaw karon sukad sa pagkahitabo niining mga butanga.”

Katingalahan nga ang mga tinon-an wala mahinumdum sa mga pulong ni Kristo, ug makaila nga Siya

Ang mga pulong niya mao usab ang mga pulong igasulti ni Kristo. Ang ilang mga kasingkasing napuno sa pangandoy. nakasulti sa mga hitabo nga nahitabo! Wala sila makaila nga ang katapusang bahin sa Iyang pagpadayag mahimong sama ra gayud nga matuman maingon sa unang bahin, nga sa ikatulo ka adlaw mabanhaw Siya. Mao kini ang bahin nga ila untang hinumduman. Ang mga saserdoti ug mga pangulo wala malimot niini. Niadton adlaw “nga misunod sa adlaw sa pangandam, ang punoan nga saserdoti ug mga Fariseo midungan pag-adto kang Pilato, nga nagaingon, Senyor, kami nahinumdum nga ang maglilimbong miingon, samtang buhi pa siya, Human sa tulo ka adlaw ako mabanhaw.” Mat. 27:62, 63. Apan ang mga tinon-an wala mahinumdum niini nga mga pulong.

[1157]

[1158]

“Ug si Jesus miingon kanila, O mga tawong boangboang kinsang mga kasingkasing hinayan motoo sa tanang gikasulti sa mga profeta; dili ba kinahanglan man nga ang Cristo magantus gayud niining mga butanga ug unya magasulod siya sa iyang himaya?” Ang mga tinonan nahingangha kon kinsa kini nga dumoluong, nga Siya nakadulot man sa ilang mga kalag gayud, ug nagsulti uban sa pagkamainiton, pagkalumo, ug simpatiya, ug uban sa maong pagkamalaumon. Mao pa kiniy una sukad sa pagbudhi kang Kristo, nga sila nagsugod pagbati nga malaumon. Masubsub sila motan-aw sa ilang kauban, ug naghunahuna nga ang Iyang mga pulong mga pulong lang nga

isulti ni Kristo. Sila nangapuno sa kahibulong, ug ang ilang mga kasingkasing nagsugod sa pagpitik uban sa malipayong pagpaabui.

[1159] Nagasugod kang Moises, ang sinugdan sa kasaysayan sa Biblia, si Kristo nagsaysay sa tanang Kasulatan sa mga butang mahitungod Kaniya. Kon Siya pa unta sa sinugdan nagpaila sa Iyang kaugalingon ngadto kanila, ang ilang mga kasingkasing matagbaw unta. Sa kahupong sa ilang kalipay sila unta dili gutomon pag dugang. Apan gikinahanglan alang kanila sa pagsabut sa pagsaksi nga gihimo ngadto Kaniya pinaagi sa mga landong ug mga tagna sa Daang Tugon. Ibabaw niini ang ilang pagtuo kinahanglan matukod. Si Kristo wala maghimog milagro aron pagkabig kanila, apan ang Iyang unang buhat mao ang pagsaysay sa mga Kasulatan. Sila nagtan-aw sa Iyang kamatayon ingon nga kalaglagan sa ilang mga paglaum. Karon Iyang gipakita gikan sa mga manalagna nga mao kini ang labing lig-on nga kamatuoran alang sa ilang pagtuo.

Sa pagtudlo niini nga mga tinon-an, si Jesus nagpakita sa kahunungdanon sa Daang Tugon ingon nga usa ka saksi sa Iyang bulohaton. Daghan nga mga nanag-angkon nga mga Kristohanon karon nagasikway sa Daang Tugon, nag-angkon nga wala nay kapuslanan. Apan dili kana mao ang pagtudlo ni Kristo. Hilabihan ka taas ang Iyang pagbili niini, nga sa usa ka panahon Siya miingon, “Kon sila dili man manimati kang Moises ug sa mga manalagna, nan, dili sila malukmay bisan pa kon adunay mabanhaw gikan sa mga patay.” Lucas 16:31.

Mao ang tingog ni Kristo ang nagasulti sa mga patriarka ug mga manalagna, gikan sa kaadlawan ni Adan bisan pa hangtud sa naghinapus nga mga talan-awon sa panahon. Ang Manluluwas gipadayag diha sa Daang Tugon sama ka klaro sa Bag-o. Mao kini ang kahayag gikan sa matagnaong kagahapon nga nagadala sa kinabuhi ni Kristo ug mga pagtulon-an sa Bag-ong Tugon uban sa kaklaro ug katahum. Ang mga milagro ni Kristo maoy usa ka kamatuoran sa Iyang pagka-Dios; apan ang usa ka labi pa ka lig-on nga kamatuoran nga Siya mao ang Manunubos sa kalibutan makaplagan diha sa pagtandi sa mga tagna sa Daang Tugon uban sa kasaysayan sa Bag-o.

[1160] Mangatarungan gikan sa tagna, si Kristo mihatag sa Iyang mga tinon-an usa ka husto nga hunahuna kon unsa Siya sa pagkatawhanon. Ang ilang pagpaabut sa usa ka Mesias nga maoy

mokuha sa Iyang trono ug harianong gahum sumala sa mga handum sa mga tawo, makapasalaag. Kini magasamok sa husto nga pagsabut sa Iyang pagkanaug gikan sa labing taas ngadto sa labing ubos nga katungdanan nga mabatnan. Si Kristo naghandum nga ang mga hunahuna sa Iyang mga tinon-an mahimong putli ug matuod sa matag sibo nga bahin. Kinahanglan sila makasabut kutob sa maarangan mahitungod sa kopa sa pag-antus nga gikabahin ngadto Kaniya. Siya nagpakita kanila nga ang makalilisang nga pakigbugno nga dili nila masabtan mao ang pagkatuman sa pakigsaad nga gihimo sa wala pa ang pagtukod sa kalibutan mahiluna. Si Kristo kinahanglan mamatay, maingon man nga ang matag maglalapas sa kasugoan kinahanglan mamatay kon siya magapadayon diha sa pagpakasala. Kining tanan magamao, apan dili kini motapus sa kapildihan, apan diha sa mahimayaon, walay katapusan nga kadaugan. Si Jesus misulti kanila nga ang matag panlimbasug kinahanglan pagahimuon aron sa pagluwas sa kalibutan gikan sa sala. Ang Iyang mga sumo-sunod kinahanglan magkinabuhi maingon sa Iyang pagkinabuhi, ug magabuhat maingon sa Iyang pagbuhat, uban sa mainiton, mayuguton nga panlimbasug.

Sa ingon niana si Kristo misulti sa Iyang mga tinonan, nagbukas sa ilang mga hunahuna nga sila unta makasabut sa mga Kasulatan. Ang mga tinon-an gikapuyan, apan ang panagsulti wala magluya. Mga pulong sa kinabuhi ug pasalig nangahulog gikan sa mga ngabil sa Manluluwas. Apan bisan pa sa gihapon ang ilang mga mata wala mangabuka. Samtang Siya naghisgut kanila sa paglaglag sa Jerusalem, sila mitan-aw sa laglagonon nga ciudad uban sa paghilak. Apan diutay pa lang gayud ang ilang pagduda kon kinsay ilang kauban sa panaw. Wala sila maghunahuna nga ang tema sa ilang gipanagsultian naglakaw sa ilang kiliran; kay si Kristo nagreferer sa Iyang kaugalingon ingon nga lain nga tawo. Sila naghunahuna nga Siya usa sa mga mitabong sa fiesta, ug karon mopauli na sa iyang puloy-anan. Siya milakaw sama ka maminatngonon kanila sa mga gansang-gansangonong mga bato, matag karon ug unya mohunong uban kanila alang sa diutay nga pagpahulay. Sa ingon niana sila mipadayon abay sa bukidnon nga dalan, samtang ang Usa nga hapit na mokuha sa Iyang dapit sa tuong kamot sa Dios, ug makaingon, “Ang tanang gahum gikahatag kanako sa langit ug sa yuta,” milakaw sa kiliran nila. Mat. 28:18.

[1161]

Sa panahon sa panaw ang adlaw misalop na, ug sa wala pa ang mga magpapanaw moabut sa dapit nga pahulayan, ang mga mamumuo sa kaumhan mibiya na sa ilang mga bulohaton. Samtang ang mga tinon-an hapit na mosulod sa ilang puloy-anan, ang dumoluong nagpakita nga daw mopadayon sa Iyang panaw. Apan ang mga tinon-an mibati nga nadani ngadto Kaniya. Ang ilang mga kalag gigutom sa pagpamati sa dugang gikan Kaniya. “Pabilin uban kanamo,” sila miingon. Daw dili Siya modawat sa pagdapit, apan ila gayud nga gipugos Siya, nag-aghat, “Hapit na magabii ug tapus na ang adlaw.” Si Kristo miuyon sa ilang pangalyupo ug, “siya misaka ug mipabilin uban kanila.”

[1162]

Kon wala pa unta ang mga tinon-an mopugos sa ilang pagdapit, dili unta sila makahibalo nga ang ilang kauban sa panaw mao ang nabanhaw nga Ginoo. Si Kristo dili gayud mopugos sa Iyang pakig-uban kang bisan kinsa. Siya maga-intiris sa Iyang kaugalingon kauban niadtong magkinahanglan Kaniya. Sa malipayon Siya mosulod sa labing mapainubsanon nga puloy-anan, ug magapadasig sa mapainubsanon nga kasingkasing. Apan kon ang mga tawo hilabihan ka indeferente sa paghunahuna sa langitnong Bisita, o kon sa paghangyo Kaniya sa pagpabilin uban kanila, Siya molabay lang. Sa ingon niana daghan nakahibalag sa dakung kapildihan. Sila wala makahibalo kang Kristo labaw pa kay sa mga tinon-an samtang Siya milakaw uban kanila sa dalan.

Ang yano nga panihapon sa gabii sa tinapay sa dali giandam. Kini gibutang atubangan sa bisita, nga mikuha sa Iyang lingkoranan sa kabisira sa lamesa. Karon Iyang gibutang ang Iyang mga kamot aron sa pagpanalangin sa pagkaon. Ang mga tinon-an misibug sa kahibulong. Ang ilang kauban mibuklad sa Iyang mga kamot sa sibo gayud nga paagi sumala sa naandan nga pagabuhaton sa ilang Agalon. Sila mitan-aw pag-usab, ug ania karon, ilang nakita ang ulat sa mga lansang sa mga kamot. Ang duha misinggit dayon, Mao si Ginoong Jesus! Siya na-banhaw gikan sa mga minatay!

Sila mitindog aron pagyaub sa Iyang tiilan ug pagsimba Kaniya, apan Siya nawala sa ilang igtatan-aw. Sila mitan-aw sa dapit nga gilingkoran sa Usa kansang lawas bag-o pang naghigda sa lubnganan, ug miingon sa usa ug usa, “Dili ba ang atong mga kasingkasing nagdilaab man sa sulod nato samtang nagsulti siya kanato sa dalan, samtang nagsaysay siya kanato sa kasulatan?”

Apan uban niining dakung balita nga ikahatag sila dili makalingkod ni makasulti. Ang ilang kakapoy ug kagutom nangawala. Ilang gibiyaaan ang ilang kalan-on nga wala katilawi, ug puno sa kalipay sila dayon milakaw sa samang dalan diin sila gikan, nanagdali sa pagsulti sa maayong balita ngadto sa mga tinon-an sa ciudad. Sa ubang bahin ang dalan dili seguro, apan sila mikatkat sa titip nga mga dapit, nahidakin-as sa hanglas nga mga bato. Wala sila makakita, wala sila makahibalo, nga sila adunay panalipud Kaniya nga mipanaw sa dalan kauban nila. Uban sa ilang sungkod sa lumalangyaw sa kamot, sila nagapadayon, nagahandum nga makalakaw kusog pa gayud sa ilang mahimo. Sila masalaag apan makatultul lang gihapon. Usahay magdagan, usahay madagma, sila mipadayon sa unahan, ang ilang dili makita nga Kuyog suod kanila sa tibuok dalan.

[1163]

Ang gabii mangitngit, apan ang Adlaw sa Katarungan nagasidlak sa ibabaw nila. Ang ilang mga kasingkasing milukso sa kalipay. Daw tua sila sa bag-ong kalibutan. Si Kristo maoy usa ka buhi nga Manluluwas. Wala na sila karon magbangotan Kaniya ingon nga patay. Si Kristo nabanhaw na — subli-subli ilang gisulti. Mao kini ang mensahi nga ilang ginadala sa nanagsubo nga mga tawo. Sila kinahanglan mosulti kanila sa kahibulongang sugilanon sa lakaw paingon sa Emmaus. Sila kinahanglan mosulti kon kinsa ang mikuyog kanila sa dalan. Sila nagadala sa labing daku nga mensahi nga gikahatag ngadto sa kalibutan, usa ka mensahi sa malipayong balita diin ang mga paglaum sa tawhanong panimalay alang sa panahon ug eternidad nagasalig.

[1164]

“Ang Kalinaw Magauban Kaninyo”

Sa paghiabut sa Jerusalem ang duha ka mga tinon-an misulod sa silangang ganghaan, nga nabuksan sa gabii sa panahon sa fiesta. Ang mga balay mangitngit, apan ang mga magpapanaw moagi sa hiktin nga mga dalan pinaagi sa hayag sa nagasubang nga bulan. Sila miadto sa taas nga lawak, diin si Jesus migasto sa mga takna sa katapusang gabii sa wala pa ang Iyang kamatayon. Dinhi sila nasayud nga makaplagnan ang ilang kaigsuonan. Lalum nang gabii kaayo, sila nangasayud nga ang mga tinon-an dili mangatulog hangtud sila makahibalo sa seguro kon unsay nahitabo sa lawas sa ilang Ginoo. Sila nakakaplag sa pultahan sa lawak nga maayong pagkasira. Sila nanuktok aron makasulod, apan walay tubag. Ang tanan mahilum. Unya ilang gihatag ang ilang mga ngalan. Ang pultahan sa maminatngonon gi-ablihan, sila misulod, ug Lain, dili makita, misulod uban kanila. Unya ang pultahan gisirhan pag-usab, aron dili makasulod ang mga espiya.

[1165] Ang mga magpapanaw nakakaplag sa tanan nga diha sa katingalahan nga kaikag. Ang mga tingog niadtong diha sa lawak migula sa pagpasalamat ug pagdayeg, nga nagaingon, “Tinuod gayud nga nabanhaw ang Ginoo ug mipakita kang Simon.” Unya ang duha ka magpapanaw gikutasan sa pagdinali sa ilang pagpanaw, misulti sa kahibulongang sugilanon kon giunsa ni Jesus pagpakita kanila. Igo lang silang natapus, ug ang uban miingon nga dili sila makatuo kay hilabihan ra ka ayo nga katuhoan, ania karon, lain nga Tawo mibarug sa ilang atubangan. Ang matag mata natumong ngadto sa dumoluong. Walay nanuktok aron makasulod. Walay tunob nga nabatian. Ang mga tinon-an nahikurat, ug nahibulong kon unsay kahulogan. Unya sila nakabati sa usa ka tingog nga walay lain gawas sa tingog sa ilang Agalon. Klaro ug ila kaayo ang mga pulong nga nanagpanghulog gikan sa Iyang mga ngabil, “Ang kalinaw magauban kaninyo.”

“Apan sila nahikuratan ug nangalisang nga nanagdahum nga nakakita silag espiritu. Ug Siya miingon kanila, Nganong nakulbaan

kamo? ug nganong may mga pagsukitsukit man kamo sa sulod sa inyong mga kasing-kasing? Tan-awa ninyo ang akong mga kamot ug mga tiil, nga mao gayud ako. Hikapa ako ninyo ug tan-awa, kay ang espiritu walay unod ug mga bukog ingon sa inyong nakita nga ania ako. Ug sa nakasulti na siya niini, iyang gipakita kanila ang iyang mga kamot ug mga tiil.”

Sila mitan-aw sa Iyang mga kamot ug mga tiil nga nadaut pinaagi sa bangis nga mga lansang. Sila nakaila sa Iyang tingog, sama sa wala gayud sukad nila mabati. “Ug samtang sa ilang kalipay sila wala pa motuo niini ug nanghibulong, siya miingon kanila, Duna ba kamoy makaon dinhi? Ug siya ilang gihatagan ug isda nga sinugba. Ug kini gidawat ni Jesus ug iyang gikaon sa ilang atubangan.” “Unya ang mga tinon-an nangalipay sa ilang pagkakita sa Ginoo.” Ang pagtuo ug kalipay mikuha sa dapit sa walay pagtuo, ug uban sa mga pagbati nga walay mga pulong makagsaysay sila miila sa ilang nabanhaw nga Manluluwas.

[1166]

Sa pagkatawo ni Jesus ang manulonda mi-anunsio, Kalinaw sa yuta, ug maayong kabubut-on sa mga tawo. Ug karon sa Iyang unang pagpakita ngadto sa mga tinonan human sa Iyang pagkabanhaw, ang Manluluwas misulti kanila uban sa mga pulong sa panalangin, “Ang kalinaw magauban kaninyo.” Si Jesus andam kanunay sa pagsulti sa kalinaw ngadto sa mga kalag nga nabug-atan sa mga pagduhaduha ug mga kahadlok. Siya nagapaabut alang kanato sa pag-abli sa pultahan sa kasingkasing ngadto Kaniya, ug moingon, Pabilin kauban kanamo. Siya miingon, “Tan-awa, nagatindog ako sa pultahan ug nagatuktok; kon may magapatalinghug sa akong tingog ug moabli sa pultahan, kaniya mosulod ako ug makigsalo ako sa pagkaon uban kaniya, ug siya uban kanako.” Pin. 3:20.

Ang pagkabanhaw ni Jesus maoy usa ka sari sa kata-pusang pagkabanhaw sa tanan nga nangatulog diha Kaniya. Ang panagway sa nabanhaw nga Manluluwas, Iyang pamatasan, Iyang sinultihan, tanan sinati sa mga tinon-an Niya. Maingon nga si Jesus mibangon gikan sa mga minatay, busa kadto usab nga nangatulog diha Kaniya mangabanhaw. Kita makaila sa atong mga higala, maingon nga ang mga tinon-an nakaila kang Jesus. Sila tingali nangadaut niini nga kinabuhi, nagkasakit, ug nadaut ang panagway, niini nga himalatyon nga kinabuhi, ug sila mabanhaw diha sa hingpit nga panglawas ug kaangay; apan bisan pa sa ilang gihimaya nga lawas ang ilang

pagkamao sa hingpit preserbahon. Unya kita makaila maingon nga kita usab hiilhan. 1 Cor. 13:12. Sa nawong nga nagsilang uban sa kahayag gikan sa nawong ni Jesus, kita makaila sa mga bahin sa nawong sa atong gihigugma.

[1167] Sa pagpakighibalag ni Jesus sa Iyang mga tinon-an, Siya nagpahinumdom kanila sa mga pulong nga Iyang gikasulti kanila sa wala pa ang Iyang kamatayon, nga ang tanan mga butang kinahanglan mangatuman nga nahisulat sa kasugoan ni Moises, ug sa mga manalagna, ug diha sa mga Salmos mahitungod Kaniya. “Ug iyang gibuksan ang ilang mga salabutan aron makatukib sila sa mga kasulatan, ug miingon kanila, Sa ingon niini nahisulat nga ang Kristo kinahanglan gayud magaanus, ug sa ikatulo ka adlaw mabanhaw siya gikan sa mga patay; ug nga sa iyang ngalan ang paghinulsol ug ang pagpasaylo sa mga sala kinahanglan igawali ngadto sa tanang kanasuran, sugod sa Jerusalem. Kamo mao ang mga saksi niining mga butanga.”

Ang mga tinon-an misugod sa pag-ila sa kinaiyahan ug gilapdon sa ilang buhat. Sila mopahayag sa kalibutan sa kahibulongang mga kamatuoran nga gikasalig ni Kristo kanila. Ang mga hitabo sa Iyang kinabuhi, Iyang kamatayon, ug pagkabanhaw, ang mga tagna nga nagtudlo sa piano sa kaluwasan, ang gahum ni Jesus alang sa kapasayloan sa mga sala,—sa tanan niini nga mga butang sila mga saksi, ug sila magpahibalo niini sa kalibutan. Sila mopahibalo sa ebanghelio sa kalinaw ug kaluwasan pinaagi sa paghinulsol ug gahum sa Manluluwas.

[1168] “Ug sa nakasulti na siya niini, gihuypan niya sila sa iyang gininhawa ug miingon kanila, Dawata ninyo ang Espiritu Santo: Kinsa ganing mga sala ang inyong pasayloon, kini pagapasayloon; kinsa ganing mga sala ang inyong pahawiran, kini pagahawiran.” Ang Espiritu Santo wala pa gayud sa hupong ikapakita; kay si Kristo wala pa mapahimaya. Ang labi pa ka dugay nga paghatag sa Espiritu wala mahitabo hangtud sa pagkayab ni Kristo. Hangtud kini madawat nga ang mga tinon-an makatuman sa sugo sa pagwali sa ebanghelio ngadto sa kalibutan. Apan ang Espiritu karon gihatag alang sa usa ka pinasahi nga katuyoan. Usa ang mga tinon-an makatuman sa ilang opisyal nga mga katungdanan kadugtongan sa iglesia, si Kristo miginhawa sa Iyang Espiritu kanila. Siya nagtugyan kanila sa usa ka labing balaan nga pagsalig, ug Siya naghandum sa pagpasantup

kanila sa kamatuoran nga sa walay Espiritu Santo kini nga bulohaton dili mahimo.

Ang Espiritu Santo mao ang gininhawa sa espirituhanong kinabuhi sa kalag. Ang paghatag sa Espiritu mao ang paghatag sa kinabuhi ni Kristo. Kini makahatag sa magdadawat sa mga kinaiya ni Kristo. Kadto lamang natudloan ingon niana sa Dios, kadtong nakabaton sa buhat sa sulod sa Espiritu, ug kang kinsang kinabuhi ang kinabuhi ni Kristo gipakita, mao ang mobarug ingon nga mga representante sa mga tawo, sa pag-alagad alang sa iglesia.

“Kinsa ganing sala ang inyong pasayloon,” miingon si Kristo, “kini pagapasayloon; . . . kinsa ganing mga sala ang inyong pagahawiran, kini pagahawiran.” Si Kristo dinhi wala magahatag sa kagawasan sa kang bisan kinsang tawo sa paghukom sa uban. Sa Sermón sa Bukid Iyang gidili kini. Mao kiniy katungod sa Dios. Apan sa iglesia sa iyang organisado nga kapasidad Siya nagabutang usa ka kapangakuhan alang sa tagsa ka sakup. Alang niadtong mangahulog sa sala, ang iglesia adunay katungdanan, sa pagpasidaan, sa pagtudlo, ug kon maaranan sa pagpasig-uli. “Ang pagpamadlong, ang pagsaway, ug ang pagpanambag,” ang Ginoo nagaingon, “diha sa tumang pagkamapailubon ug sa pagpanudlo.” 2 Tim. 4:2. Atimana sa maminatud-on ang sayup nga buhat. Pasidan-i ang matag kalag nga anaa sa katalagman. Ayaw pasagdi sa paglimbong sa ilang kaugalingon. Tawga ang sala sa iyang hustong ngalan. Ipahayag kon unsa ang giingon sa Dios mahitungod sa pagbakak, paglapas sa Sabado, pagpangawat, pagsimba sa mga dios- dios, ug ang matag dautan. [1169] “Ang nagabuhat sa maong mga butang dili makasulod sa ginharian sa Dios.” Gal. 5:21. Kon sila magkanunay sa sala, ang hukom nga inyong gipahayag gikan sa pulong sa Dios gipahayag usab kanila sa langit. Sa pagpili sa pagpakasala, sila wala moangkon kang Kristo; ang iglesia kinahanglan magapakita nga siya wala mouyon sa ilang mga buhat, o siya sa iyang kaugalingon wala magpasidungog sa iyang Ginoo. Siya kinahanglan mosulti mahitungod sa sala kon unsay gisulti sa Dios mahitungod niana. Siya kinahanglan magaatiman niini sumala sa pagmando sa Dios.ug ang iyang aksyon lig-onon sa langit. Siya nga magasaway sa awtoridad sa iglesia, nagasaway sa awtoridad ni Kristo sa Iyang kaugalingon.

Apan adunay malipayon nga bahin sa hulagway. “Kinsa ganing mga sala ang imong pasayloon, kini pagapasayloon.” Himo-a kini

nga hunahuna nga magalabaw. Sa paghago alang sa mga nakasala, himo-a nga ang tanang mata mamandoan ni Kristo. Himo-a nga ang mga magbalantay sa karnero adunay usa ka malumo nga pagatiman alang sa panon sa pasibsiban sa Ginoo. Himo-a sila nga magasulti sa mga nagasayup sa makapasaylo nga kaluoy sa Manluluwas. Tugoti sila nga magapadasig sa makasasala sa paghinulsol, ug magatuo diha Kaniya nga makapasaylo. Himo-a sila nga mopahayag, sa awtoridad sa pulong sa Dios, “Kon isugid ta ang atong mga sala, siya matinumanon ug makatarunganon sa pagpasaylo sa atong mga sala, ug sa paghinlo kanato gikan sa tanan nga dili pagkamatarung.” 1 Juan 1:9. Ang tanan nga mohinulsol adunay pasalig, “Siya magabaton pag-usab ug kaluoy kanato; siya magayatak sa atong mga kasal-anan; ug isalibay mo ang tanan nilang mga sala ngadto sa kahiladman sa dagat.” Miqueas 7:19.

[1170] Himo-a nga ang paghinulsol sa makasasala dawaton sa iglesia uban sa mapasalamaton nga mga kasingkasing. mo-a nga ang usa nga naghinulsol madala gikan sa kangitngit sa walay pagtuo, ngadto sa kahayag sa pagtuo ug pagkamatarung. Himo-a nga ang Iyang nagakurog nga kamot ibutang diha sa mahigugmaong kamot ni Jesus. Ang maong pagpasaylo napalig-on sa langit.

Niini lamang nga hunahuna nga ang iglesia adunay gahum sa pagpasaylo sa makasasala. Ang pagpasaylo sa mga sala mabatnan lamang pinaagi sa mga katakus ni Kristo. Wala sa usa ka tawo, wala sa pundok sa katawhan, gikahatag ang gahum sa paggawas sa kalag gikan sa sala. Si Kristo nagtugon sa Iyang mga tinon-an sa pagwali sa kapasayloan sa mga sala diha sa Iyang ngalan taliwala sa kanasuran; apan sila sa ilang mga kaugalingon wala hatagi sa gahum sa pagkuha sa usa ka dagta sa sala. Ang ngalan ni Jesus mao lamang ang “ngalan ilalum sa langit nga gihatag sa mga tawo, diin kita mangaluwas.” Buh. 4:12.

Sa paghibalag pag-una ni Jesus sa mga tinon-an sa taas nga lawak, si Tomas wala mouban kanila. Siya nakabati sa mga report sa uban, ug nakadawat sa dagaya nga kamatuoran nga si Jesus nabanhaw; apan ang kangiub ug pagkawalay pagtuo nagpuno sa iyang kasingkasing. Sa diha nga siya nakabati sa mga tinon-an nga nagsulti sa mga pagpakita nga kahibulongan sa nabanhaw nga Manluluwas, kini nagbutang kaniya sa labi pa ka lalum nga pagkawalay paglaum. Kon si Jesus tinuod gayud nga nabanhaw gikan sa mga. minatay,

walay dugang nga paglaum sa usa ka literal nga yutan-ong ginhar-ian. Ug kini nakasamad sa Iyang garbo sa paghunahuna nga ang Iyang Agalon magapakita sa Iyang kaugalingon ngadto sa tanang mga tinon-an gawas Kaniya. Midisidir siya sa dili pagtuo ug sa usa ka semana siya namalandong ibabaw niining iyang kaalaut, nga daw misamot pagkangiub kon itandi sa paglaum ug pagtuo sa iyang kaigsuonan. [1171]

Niini nga panahon siya subli-subli mipahayag, “Gawas kon makita ko ang inagian sa mga lansang diha sa iyang mga kamot, ug ikapasulod ko ang akong tudlo diha sa iyang kilid, dili gayud ako motuo.” Dili siya makakita pinaagi sa mga mata sa iyang mga kaigsuonan, ni mokinabuhi sa pagtuo nga nagsalig sa ilang pagpamatuod. Siya sa mainiton nahigugma sa iyang Ginoo, apan iyang gitugotan ang pangabugho ug walay pagtuo sa paghupot sa iyang hunahuna ug kasingkasing.

Ang usa ka gidaghanon sa mga tinon-an karon naghimo sa sinati na nga taas nga lawak ilang temporario nga puloy-anan, ug sa gabii ang tanan gawas kang Tomas magtigum dinhi. Usa ka gabii niana si Tomas midisidir sa pagpakighibalag sa uban. Walay sapayan sa iyang walay pagtuo, siya adunay usa ka owaop nga pagtuo nga ang maayong balita tinuod. Samtang ang mga tinon-an nanihapon, sila naghigut sa mga kamatuoran nga gihatag ni Kristo kanila sa mga tagna. “Ang mga pultahan tinakpan, apan si Jesus mitungha ug mitindog sa ilang taliwala, ug miingon, Ang kalinaw magauban kaninyo.” Miliso kang Tomas Siya miingon, “Ithikap dinhi ang imong tudlo ug tan-awa ang akong mga kamot; ambi ang imong kamot ug ipasulod kini sa akong kilid. Ayaw na nianang pagkadili matinoohon hinonoa magmatinoohon ka.” Kining mga pulong nagpakita nga Siya nasinati sa mga hunahuna ug mga pulong ni Tomas. Ang maduhaduhaon nga tinon-an nahibalo nga walay usa sa iyang mga kauban nakakita kang Jesus sa usa ka semana. Sila dili makaingon sa ilang Agalon sa iyang pagkawalay pagtuo. Siya miila sa Usa sa iyang atubangan ingon nga iyang Ginoo. Wala siyay handum alang sa dugang pa nga kamatuoran. Ang iyang kasingkasing milukso sa kalipay ug mibutang sa iyang kaugalingon sa tiilan ni Jesus naghilak, “Ginoo ko ug Dios ko.” [1172]

Si Jesus midawat sa iyang pag-ila, apan sa malumo gibadlong siya sa iyang walay pagtuo: “Mitoo ba ikaw tungod kay nakita mo

ako? Dalayegon kadtong wala managpakakita, ngani nanagpanoo.” Ang pagtuo ni Tomas labi pa untang makapahimuot kang Kristo kon siya pa mituo sa pagpamatuod sa iyang mga kaigsuonan. Kon ang kalibutan pa karon mosunod sa howaranan ni Tomas, walay usa nga motuo ngadto sa kaluwasan; kay ang tanan nga modawat kang Kristo kinahanglan mobuhat niini pinaagi sa mga pagpamatuod sa uban.

Daghan nga natugyan sa pagduhaduha nagabalibad sa ilang mga kaugalingon pinaagi sa pag-ingon nga kon sila duna pay kamatuoran nga nabatnan ni Tomas gikan sa iyang mga kauban, sila motuo. Wala sila makaila nga dili lang duna sila niana nga kamatuoran, apan daghan pa gayud. Daghan nga, sama kang Tomas, nagahulat sa tanang hinungdan sa pagduhaduha nga pagakuhaon, dili gayud makadangat sa pagkab-ut sa ilang handum. Sila sa inanay mahimong lig-on diha sa walay pagtuo. Kadtong nag-edukar sa ilang mga kaugalingon diha sa dili maayo nga dapit, ug magbagolbol ug magbagotbot, wala mahibalo sa ilang ginabuhat. Sila nagatisok sa mga binhi sa pagduhaduha, ug sila makabaton sa ani sa pagduhaduha. Sa panahon diin ang pagtuo ug pagsalig gikinahanglan pag-ayo, daghan ang makakaplag sa ilang mga kaugalingon nga walay gahum sa paglaum ug sa pagtuo.

[1173] Sa Iyang pagtagad kang Tomas, si Jesus mihatag sa usa ka leksyon alang sa Iyang mga sumosunod. Ang Iyang howaranan nagapakita kon unsaon nato pagtagad kadtong kansang pagtuo luya, ug nagahimo sa ilang mga pagduhaduha nga bantang kaayo. Si Jesus wala mag- daug kang Tomas uban sa pagbadlong, ni Siya mosulod sa pakig-away uban kaniya. Siya mipadayag sa Iyang kaugalingon sa usa nga nagduhaduha. Si Tomas labing dili makatarunganon sa pagdiktar sa mga kondisyones sa iyang pagtuo, apan si Jesus, pinaagi sa Iyang mahinatagon nga gugma ug konsiderasyon, milumpag sa tanang babag. Ang walay pagtuo talagsa ra madaug pinaagi sa pakig-away. Mabutang hinuon sa panagang sa kaugalingon, ug makakaplag bag-ong pagdapig ug pamalibad. Apan tugoti si Jesus, sa Iyang gugma ug kaluoy, ipadayag ingon nga nalansang nga Man-luluwas, ug gikan sa daghan nga dili gusto nga mga ngabil mabatian

[1174] ang pag-ila ni Tomas, “Ginoo ko ug Dios ko.”

[1175]

Daplin sa Dagat Makausa Pa

Si Jesus nakigsabut sa paghibalag sa Iyang mga tinonan didto sa Galilea; ug human gayud sa semana sa Pasko, nangadto sila didto. Ang ilang walay pagtambong sa Jerusalem sa panahon sa fiesta, sabton unta nga walay gugma ug hirihiya, busa sila nagpabilin hangtud sa iyang pagkatapus; apan kini natapus na, sila sa malipayon mipauli aron sa pagpakighibalag sa Manluluwas ingon sa Iyang gisugo.

Pito sa mga tinon-an diha sa pundok. Sila nabistihan sa bisti sa mga mananagat; sila kabus sa mga manggad sa kalibutan, apan dato sa kahibalo ug panginabuhi sa kamatuoran, nga sa igtatan-aw sa Langit nagahatag kanila sa labing taas nga ranggo ingon nga mga magtutudlo. Wala sila mahimong mga magtutuo sa tunghaan sa mga manalagna, apan sulod sa tulo ka mga tuig sila natudloan pinaagi sa labing daku nga edukador nga nahibaloan sa kalibutan. Ilalum sa Iyang pagtudlo sila nahimong natuboy, malantip, refinado, mga ahenti nga pinaagi kanila ang mga tawo madala sa usa ka kahibalo sa kamatuoran.

Kinadak-an sa pagministerio ni Kristo gigasto duol sa Dagat sa Galilea. Samtang ang mga tinon-an nanagka-

Ang mga tinon-an wala mahimong mga magtutuo sa mga tunghaan, apan sila natudloan pinaagi sa labing daku nga edukador. [1176] tigum sa usa ka dapit diin dili sila samokon, sila nakakaplag sa ilang mga kaugalingon nga nalibutan sa mga pahinumdom kang Jesus ug sa Iyang gamhanan nga mga binuhat. Niini nga dagat, sa diha nga ang ilang mga kasingkasing napuno sa kahadlok, ug mabangis nga bagyo nagdali sa ilang kalaglagan, si Jesus milakaw sa mga balud aron sa pagluwas kanila. Dinhi ang bagyo gipahilum pinaagi sa Iyang pulong. Makita ang baybayon diin kapin sa napulo ka libo ka mga tawo gipakaon gikan sa pipila ka buok tinapay ug mga isda. Dili layo ang Capernaum, ang talan-awon sa daghang mga milagro. Samtang ang mga tinon-an nagtan-aw sa talan-awon, ang ilang mga hunahuna napuno sa mga pulong ug mga buhat sa ilang Manunubos.

Ang kagabhion makapahimuot kaayo, ug si Pedro, nga duna pay nabilin sa iyang gugma sa mga sakayan ug pagpangisda, misugyot nga moadto sila sa lawod aron itaktak ang ilang mga pukot. Niini nga piano ang tanan andam sa pagkuyog; sila nagkinahanglan sa kalan-on ug pagbisti, nga ang malampuson nga usa ka gabii sa pagpangisda makahatag sa kinahanglan. Busa migula sila sa ilang sakayan apan walay kuha. Sa tibuok gabii sila nangisda apan walay kalampusan. Sulod sa laay nga mga takna sila naghigut sa wala diha nila nga Ginoo, ug gihinumduman ang kahibulongang mga hitabo nga ilang nasaksihan sa Iyang pagministerio daplin sa dagat. Sila nangutana sa ilang kaugalingong kaugmaon, ug nahimong masulob-on sa umalabut sa ilang atubangan.

[1177]

Sa tibuok panahon ang usa ka nag-inusara nga magbalantay sa baybayon nagsunod kanila uban sa Iyang mata samtang Siya dili makita. Wala madugay mibangbang ang kabuntagon. Ang sakayan dili layo sa baybayon, ug ang mga tinon-an nakakita sa usa ka dumuluong nga nagbarug sa baybayon, nga misukit sa usa ka pangu- tana, “Mga anak nakakuha ba kamog ikasula?” Sa diha nga sila mitubag, “Wala,” “Siya miingon kanila, Itaktak ninyo ang pukot dapit sa too sa sakayan ug aduna kamoy makuha. Busa ilang gitaktak kini ug karon wala na sila makadaug sa pagbutad niini tungod sa kadaghan sa isda.”

Si Juan nakaila sa dumuluong, ug misinggit kang Pedro, “Ang Ginoo kana.” Si Pedro hilabihan nga pagkataas ug hilabihan nga kalipay nga sa iyang kaikag milukso siya sa tubig ug wala madugay nagtindog tupad sa iyang Agalon. Ang ubang mga tinon-an mi-abut sa ila nga sakayan, nagbutad sa pukot uban sa mga isda. “Ug sa nakakawas na sila, nakita nila didto ang usa ka tapok sa mga binagang uling, nga sa ibabaw niini dihay isda nga gisugba, ug tinapay.”

Sila hilabihan nga pagkatingala aron sa pagpangutana kon diin gikan ang kalayo ug ang tinapay. “Si Jesus miingon kanila, Pagdala kamo diri nianang mga isda nga inyong nakuha.” Si Pedro midali ngadto sa pukot, nga iyang gihulog, ug mitabang sa mga kaigsuonan sa pagbutad niini sa baybayon. Human matapos ang buhat, ug ang pangandam nahimo, si Jesus mi-agda sa mga tinonan sa pag-anha ug pagkaon. Iyang gipikas ang tinapay ug gibahinbahin kanila, ug nailhan ug giila sa pito. Ang milagro sa pagpakaon sa lima ka libo sa

daplin sa bukid karon nadala sa ilang mga hunahuna; apan ang usa ka misteriosong pagtahud diha kanila, ug sa kahilum sila mitan-aw sa nabanhaw nga Manluluwas.

Tataw kaayo ilang nahinumdom ang talan-awon daplin sa dagat diin si Jesus nagsugo kanila sa pagsunod Kaniya. Sila nahinumdom kon giunsa, sa Iyang pagsugo, sila mitaktak sa lalum ug gitonton ang ilang pukot, ug ang nakuha daghan kaayo nga mipuno sa pukot, hapit mabugto. Unya si Jesus mitawag kanila sa pagbiya sa ilang mga sakayan, ug misaad nga himuon silang mga mananagat sa mga tawo. Maoy pagdala niini nga talanawon sa ilang mga hunahuna, ug pagpatidlum sa impresyon, nga Siya sa usab mihimo sa milagro. Ang Iyang buhat maoy pagbag-o sa sugo sa mga tinon-an. Kini nagpakita kanila nga ang kamatayon sa ilang Agalon wala makapakhod sa ilang obligasyon sa paghimo sa bulohaton nga Iyang gikatudlo kanila. Bisan tuod sila matonginahan sa Iyang personal nga pakig-uban, ug sa salapi sa pagsuportar sa ilang kanhing trabaho, ang nabanhaw nga Manluluwas sa gihapon moatiman sa ilang mga kinahanglan. Samtang sila nagabuhat sa Iyang bulohaton, Siya magatagana alang sa ilang mga kinahanglan. Ug si Jesus adunay usa ka katuyoan diha sa pag-aghat kanila sa pagtaktak sa ilang pukot sa tuong dapit sa sakayan. Niana nga dapit Siya nagbarug sa baybayon. Mao kana ang dapit sa pagtuo. Kon sila nagabuhat kadugtongan Kaniya, —ang Iyang diosnong gahum ihiusa kauban sa tawhanong paninguha, — dili sila mapakyas sa kalampusan.

[1178]

Lain nga leksyon nga ikahatag ni Kristo, may kalabtanang kang Pedro sa pinasahi. Ang paglimod ni Pedro sa iyang Ginoo nahimong makauulaw nga kalainan sa iyang unang pag-angkon sa liyaltad. Siya wala makapasidungog kang Kristo, ug nakakuha sa walay pagsalig sa iyang kaigsuonan. Sila naghunahuna nga siya dili tugotan sa pagkuha sa iyang unang katungdanan taliwala nila, ug siya sa iyang kaugalingon nagbati nga iyang gikatahan na ang gisalig kaniya. Sa wala pa tawga sa pagkuha pagusab sa iyang buhat ingon nga apostol, siya kinahanglan sa atubangan nilang tanan magahatag sa kamatuoran nga siya naghinulsol. Sa wala kini, ang iyang sala, bisan gihinulsolan, tingali nakalaglag sa iyang kabuyoan ingon nga usa ka ministro ni Kristo. Ang Manluluwas nagha - tag kaniya sa kahigayonan sa pagpabalik sa pagsalig sa iyang kaigsuonan, ug,

[1179]

kutob sa mahimo, sa pagkuha sa kaulawan nga iyang nadala sa ebanghelio.

Dinhi gihatag ang usa ka leksyon alang sa tanan nga mga sumosunod ni Kristo. Ang ebanghelio dili magahimo sa usa ka lualuta sa dautan. Dili makapabalibad sa sala. Ang tinago nga mga sala kinahanglan isugid sa tago ngadto sa Dios; apan alang sa dayag nga sala, dayag nga pagsugid gikinahanglan. Ang kaulawan sa sala sa tinon-an ibutang kang Kristo. Kini makapahimo kang Satanas sa pagdaug, ug ang mga maduhaduhaon nga mga tinon-an sa pagkampangdol. Pinaagi sa paghatag kamatuoran sa iyang paghinulsol, ang tinon-an, kutob sa iyang gahum, mokuha sa maong kaulawan.

Samtang si Kristo ug ang mga tinon-an nangaon sa daplin sa dagat, ang Manluluwas miingon kang Pedro, “Simon, anak ni Jonas, gihigugma mo ba ako labaw pa niini?” nagtandog sa iyang kaigsuonan. Si Pedro makausa mipahayag, “Bisan pa kon mosibug silang tanan tungod kanimo, ako dili gayud hinoon mosibug.” Mat. 26:33. Apan karon siya nagbutang na sa matuod nga pag-isip sa iyang kaugalingon. “Oo, Ginoo,” siya miingon, “nasayud ka nga gihigugma ko ikaw.” Walay suko nga pasalig nga ang iyang gugma labaw pa kay sa iyang kaigsuonan. Siya wala magpahayag sa iyang kaugalingong opinyon sa iyang debosyon. Kaniya nga makabasa sa tanang motibo sa kasingkasing siya nanangalyupo sa paghukom sa iyang pagkasalingtuod,— “Nasayud ka nga gihigugma ko ikaw.” Ug si Jesus misugo kaniya, “Pakan-a ang akong mga nating karnero.”

[1180] Usab gidapat ni Jesus ang sulay kang Pedro, nagsubli sa Iyang unang mga pulong: “Simon, anak ni Jonas, gihigugma mo ba ako?” Niini nga panahon Siya wala magahangyo kang Pedro kon siya nahigugma ba Kaniya labaw pa kay sa iyang kaigsuonan. Ang ikaduha nga tubag sama sa nahauna, nagawas sa nanubra nga pasalig: “Oo, Ginoo; nasayud ka nga gihigugma ko ikaw.” Si Jesus miingon kaniya, “Tagda ang akong mga karnero.” Sa makausa pa ang Manluluwas mibutang sa sulay nga pangutana: “Simon, anak ni Jonas, gihigugma mo ba ako?” Si Pedro nasubo; siya naghunahuna nga si Jesus nagduhaduha sa iyang gugma. Siya nahibalo nga ang iyang Ginoo may hinungdan sa dili pagsalig kaniya, ug uban sa nagasakit nga kasingkasing siya mitubag, “Gi-noo nasayud ikaw sa tanan; nasayud ka nga gihigugma ko ikaw.” Usab si Jesus miingon kaniya, “Pakan-a ang akong mga karnero.”

Makatulo ka bisis si Pedro sa dayag naglimod sa iyang Ginoo, ug makatulo ka bisis si Jesus mikuha gikan kaniya sa pasalig sa iyang gugma ug liyaltad, mipadulot sa pangutana, sama sa sinimaan nga odyong sa iyang nasamaran nga kasingkasing. Atubangan sa nagkatigum nga mga tinon-an si Jesus mipadayag sa kaladmon sa paghinulsol ni Pedro, ug mipakita kon daw unsa ka hingpit ang pagpaubos sa kanhi nga garbosong tinon-an.

Si Pedro sa kinaiya presentado ug pungtanon, ug si Satanas namintaha niini nga mga kinaiya sa pagdaug kaniya. Sa wala pa ang pagkahulog ni Pedro, si Jesus miingon kaniya, “Gipangayo kamo ni Satanas, sa pagbaton kaninyo aron iya kamong alig-igon ingon sa trigo; apan nangamuyo ako alang kanimo nga unta dili makabsan ang imong pagsalig; ug sa mahibalik na ikaw kanako ligona ang imong mga igsuon.” Lucas 22:31, 32. Kana nga panahon miabut na karon, ug ang pagkausab diha kang Pedro makita. Ang suod, sulayanan nga pangutana sa Ginoo wala makapagula sa usa ka presentado, tagbaw sa kaugalingon nga tubag; ug tungod sa iyang pagpakaulaw ug paghinulsol, si Pedro labing andam kay sa kaniadto sa paghimo ingon nga magbalantay sa karnero sa panon. [1181]

Ang unang bulohaton nga gitugyan ni Kristo kang Pedro sa pagpasig-uli kaniya sa ministerio mao ang pagpakaon sa mga karnero. Mao kiniy buhat diin si Pedro adunay diutay nga kasi-natian. Kini magakinahanglan sa dakung pag-amoma ug kalumo, daku nga pailub ug pagkamayugoton. Kini nagtawag kaniya sa pag-alagad niadtong mga batan-on sa pagtuo, sa pagtudlo sa mga walay alamag, sa pagbukas sa mga Kasulatan ngadto kanila, ug pag-edukar kanila alang sa pagkamapuslanon diha sa serbisyo ni Kristo. Dinhi kutob si Pedro wala pa matakus sa paghimo niini, ni makasabut sa iyang kahinungdanon. Apan mao kini ang bulohaton diin si Jesus karon nagtawag kang Pedro nga pagabuhaton. Alang niini nga buhat ang iyang kaugalingong kasinatian sa pag-antus ug paghinulsol nag-andam kaniya.

Sa wala pa siya mahulog, si Pedro kanunay nagsulti nga dili maalam, gikan sa impito sa gutling. Siya kanunay andam sa pags-away sa uban, ug sa pagpahayag sa iyang hunahuna, sa dili pa siya adunay usa ka klaro nga pagsabut sa iyang kaugalingon kon unsa ang iyang igsusulti. Apan ang nakabig nga Pedro lahi na kaayo. Siya nagbilin sa iyang unang kadasig, apan ang grasia ni Kristo mimando

sa iyang kadasig. Dili na siya pungtanon, masaligon sa kaugalingon, ug mapahitas-on, apan kalma, nagmando sa iyang kaugalingon, ug katudloan. Siya karon makapakaon na sa mga nating karnero maingon man sa mga karnero sa panon ni Kristo.

[1182] Ang paagi sa pagtagad sa Manluluwas kang Pedro adunay usa ka leksyon alang kaniya ug alang sa iyang mga igsoon. Kini nagtudlo kanila sa paghibalag sa malinapason uban sa pailub, simpatiya, ug mapasayloon nga gugma. Bisan tuod si Pedro milimod sa iyang Ginoo, ang gugma nga gidala ni Jesus kaniya wala mapakyas. Mao gayud kana nga gugma ang bation sa sakup-magbalantay sa karnero alang sa karnero ug mga nati nga gikatugyan sa iyang pag-atiman. Nga mahinumdom sa iyang kaugalingong kaluyahon ug kapakyasan, si Pedro motagad sa iyang panon sama ka maloloton kang Kristo nga mitagad kaniya.

Ang pangutana nga gibutang ni Kristo kang Pedro makahuloganon. Siya naghigut usa lang ka kondisyon sa pagkatinon-an ug pagserbisyo. “Gihigugma mo ba ako?” Siya miingon. Mao kini ang hinungdanon nga kalipikasyon. Bisan si Pedro nakabaton sa matag uban nga hiyas, apan sa walay gugma kang Kristo siya dili mahimong matinumdom nga magbalantay sa Karnero sa panon sa Ginoo. Kahibalo, pagkamahinatagon, pagkaayong mamaba, pagkamapasalamaton, ug kadasig tanan mga tabang diha sa maayong bulohaton; apan kon walay gugma ni Jesus sa kasingkasing, ang bulohaton sa Kristohanong ministro maoy usa ka kapakyasan.

[1183] Si Jesus milakaw nag-inusara uban kang Pedro, kay dihay butang nga buot Niyang isulti kaniya lamang. Sa wala pa ang Iyang kamatayon, si Jesus nakaingon ngadto kaniya, “Kon hain ako moadto, dili ka makasunod kanako karon; apan ikaw makasunod ra unya.” Niini si Pedro mitubag, “Ginoo, nganong dili man ako makasunod kanimo karon? Ihalad ko ang akong kinabuhi sa pagpakamatay alang kanimo.” Juan 13:36, 37. Sa iyang pagingon niini, siya sa diutay nasayud sa unsang mga gitason ug mga giladmon ang mga tiil ni Kristo mouna sa dalan. Si Pedro napakyas sa pag-abut sa pagsulay, apan kinahanglan usab nga siya makabaton sa kahigayonan sa pagpamatuod sa iyang gugma alang kang Kristo. Aron siya mapalig-on alang sa katapusang pagsulay sa iyang pagtuo, ang Manluluwas nag-abli kaniya sa iyang kaugmaon. Siya misulti kaniya nga sa tapus sa pagkinabuhi sa usa ka kinabuhi sa pagkamapuslanon, sa

diha ang panuigon mokuha na sa iyang kusog, siya sa pagkatinuod mosunod sa iyang Ginoo. Si Jesus miingon, “Sa ikaw batan-on pa, ikaw nagabisti sa imong kaugalingon, ug molakaw sa imong gusto; apan kon ikaw gulang na, ikaw magatuy-od sa imong mga kamot, ug lain ang mopabisti kanimo, ug magadala kanimo diin ikaw dili mubuot. Kini gisulti niya, pagasabut sa unsa nga kamatayon siya magahimaya sa Dios.”

Si Jesus sa ingon niana nagpahibalo kang Pedro sa paagi sa iyang kamatayon; iya gani nga gitagna ang pagtuy-od sa iyang mga kamot sa krus. Usab siya misugo sa Iyang tinon-an, “Sumunod ka kanako.” Si Pedro wala maluya pinaagi sa gipadayag. Siya mibati nga andam sa pag-antus sa bisan unsang kamatayon alang sa iyang Ginoo.

Kutob dinhi si Pedro nakaila kang Kristo sumala sa unod, maingon sa daghan nga nahibalo Kaniya karon; apan siya dili na pagakutohan. Siya nakaila Kaniya nga labaw kay sa siya nakaila Kaniya kanhi sa iyang pakiguban Kaniya diha sa katawhan. Siya nakahigugma Kaniya ingon nga tawo, ingon nga usa nga pinadala sa langit nga Magtutudlo; siya karon nahigugma Kaniya ingon nga Dios. Siya nakakat-on sa leksyon nga alang kaniya si Kristo mao ang tanan diha sa tanan. Karon siya naandam sa pagpahayag sa bulohaton sa sakripisyo sa iyang Ginoo. Sa katapusan nga gidala sa krus, siya, sa iyang kaugalingong hangyo, nagpalansang nga ang iyang lawas pinatuwad. Siya naghunahuna nga daku ra kaayo nga dungog ang pag-antus sa samang paagi sama sa gibuhat sa iyang Agalon.

Kang Pedro ang mga pulong “Sumunod ka kanako” puno sa pahamatngon. Dili lamang sa iyang kamatayon, apan sa matag lakang sa iyang kinabuhi, ang leksyon gihatag. Kutob dinhi siya nahilig sa pagbuhat nga kinaugalingon. Siya nagsulay sa pagplano sa bulohaton sa Dios, kay sa magahulat sa pagsunod sa piano sa Dios. Apan siya walay naginansiya. sa pagdali nga mag-una sa Ginoo. Si Jesus nagsugo kaniya, “Sumunod ka kanako.” Ayaw pagdagan una Kanako. Unya dili ikaw mohibalag sa panon ni Satanas nga mag-inusara. Tugoti Ako nga mag-una kanimo, ug dili ikaw madaug sa kaaway.

Samtang si Pedro naglakaw tupad kang Jesus, iyang nakita nga si Juan nagsunod. Ang usa ka handum miabut kaniya aron sa pagtino sa iyang kaugmaon, ug “siya miingon ngadto kang Jesus, Ginoo,

[1184]

siya diay maunsa man? Si Jesus mitubag kaniya, Pananglitan maoy akong buot nga magapabilin siya hangtud sa akong pag-anhi, unsa may imong labut? Sumunod ka lang kanako.” Si Pedro unta naghuhuna nga ang iyang Ginoo mopadayag kaniya ang tanan nga maayo alang niyang mahibaloan. Maoy katungdanan sa matag usa sa pagsunod kang Kristo, sa walay pagkabalaka kon unsay bulohaton ang ikahatag ngadto sa uban. Sa pagsulti kang Juan, “Pananglitan maoy akong pagbuot nga magapabilin siya hangtud sa akong pag-anhi,” si Jesus wala magahatag sa pasalig nga kining tinon-an magkinabuhi hangtud sa ikaduhang pag-anhi sa Ginoo. Siya mikuha lang sa Iyang kaugalingong gahum, ug bisan pa mao gayud kini ang Iyang buot mahitabo, wala gayuy kalabtan sa buhat ni Pedro. Ang kaugmaon ni Juan ug ni Pedro diha sa mga kamot sa ilang Ginoo. Ang pagkamasinugtanon sa pagsunod Kaniya maoy katungdanan nga gikinahanglan sa matag usa.

[1185] Pipila karong mga adlaw ang sama kang Pedro! Sila dunay kasibut sa mga bulohaton sa uban, ug ikag kaayong mahibalo sa ilang katungdanan, samtang sila naa sa katalagman sa pagpasagad sa ilang kaugalingon. Maoy atong bulohaton ang pagtutok ngadto kang Kristo ug pagsunod Kaniya. Kita makakita sa mga sayup sa mga kinabuhi sa uban, ug mga kakulangon sa ilang mga kinaiya. Ang katawhan nalibutan sa mga balatian. Apan diha kang Kristo kita makakaplag kahingpitan. Pinaagi sa pagtutok Kaniya, kitang tanan mangausab.

Si Juan midangat sa gulang kaayo nga panuigon. Siya nakasaksi sa pagkalaglag sa Jerusalem, ug ang pagkalaglag sa matahum nga templo, — usa ka simbolo sa katapusang kalaglagan sa kalibutan. Sa iyang katapusang mga adlaw si Juan nagsunod pagsuod sa iyang Ginoo. Ang lulan sa iyang pagpamatuod ngadto sa mga iglesia mao, “Mga hinigugma, maghigugmaay kita ang usa ug usa;” “siya nga nagapuyo diha sa gugma, nagapuyo diha sa Dios, ug ang Dios diha kaniya.” 1 Juan 4:7, 16.

Si Pedro gipasig-uli ngadto sa pagka-apostol, apan ang dungog ug awtoridad iyang nadawat gikan kang Kristo wala makahatag kaniya sa pagkalabaw ibabaw sa iyang mga igsuon. Kini si Kristo naghimo nga klaro ingon nga tubag ngadto kang Pedro sa iyang pangutana, “Siya diay unsa man?” Siya nakaingon, “Unsa may imong labut?” sumunod ka lang kanako.” Si Pedro wala pasidunggi

ingon nga ulo sa iglesia. Ang kaluoy nga gipakita ni Kristo kaniya sa pagpasaylo sa iyang pagkahulog, ug pagsalig ngadto kaniya sa pagpakaon sa panon, ug kang Pedro nga kaugalingong pagkamat-inumanon diha sa pagsunod kang Kristo, nakadaug alang kaniya sa pagsalig sa iyang kaigsuonan. Aduna siyay dakung kabuyoan sa sulod sa iglesia. Apan ang leksyon nga gikatudlo kaniya ni Kristo sa daplin sa Dagat sa Galilea gidala ni Pedro sa tibuok niyang kinabuhi. Nagasulat pinaagi sa Espiritu Santo ngadto sa mga iglesia, siya miingon:

“Busa kanila nga mga anciano nga anaa kaninyo, magatambag ako ingon nga ilang masigka-anciano ug saksi sa mga pag-antus ni Cristo, ug mag-aambit usab sa himaya nga igapadayag unya: Tagda ninyo ang panon sa Dios nga anaa diha kaninyo, dili nga daw sa ingon sa gipamugos kamo, kon dili sa kinabubut-on ninyo gayud; dili alang sa makauulawng pagpanapi, kon dili inubanan sa kadasig, dili sa hinarihari nga pagdumala kanila nga gipiyal kaninyo kon dili ingon nga panig-ingnan nga pagaawat sa panon. Ug inigpadayag kaninyo sa pangulong Magbalantay, kamo managpakadawat unya sa mahimayaong purongpurong nga dili malawos.” 1 Pedro 5:1-4.

[1186]

[1187]

“Pan/akaw Kamo, Tudloi ang Tanang mga Nasud”

Nagabarug nga usa ria lang ka lakang gikan sa Iyang langit-nong trono, si Kristo mihatag sa sugo ngadto sa Iyang mga tinon-an. “Kanakano gikahatag ang tanang kagahum sa langit ug sa yuta,” Siya miingon. “Busa panglakaw kamo ug tudloi ang tanang kanasuran.” “Panglakaw kamo sa tibuok kalibutan ug iwali ninyo ang Maayong Balita ngadto sa tibuok nga kabuhatan.” Marcos 16:15. Gibalikbalik ang mga pulong, aron ang mga tinon-an makahangup sa ilang kahulogan. Ibabaw sa tanan nga mga pumopuyo sa yuta, halangdon ug dili, dato ug kabus, ang kahayag sa langit pasidlakon diha sa hayag, ug kusog nga mga bidlisiw. Ang mga tinon-an mahimong mga masigkamagbubuhat kauban sa ilang Manunubos sa bulohaton sa pagluwas sa kalibutan.

[1188] Ang sugo gikahatag ngadto sa napulog duruha sa diha nga si Kristo nakighibalag kanila sa taas nga lawak; apan karon ipahatag sa labi pa ka daku nga gidaghanon. Sa meting sa usa ka bukid sa Galilea, ang tanang mga tumotuo nga sarang matigum gipatigum. Niini nga meting si Kristo sa Iyang kaugalingon, sa wala pa ang [1189] Iyang kamatayon, nakatudlo sa dapit ug panahon. Ang manu- londa sa lubnganan nakapahinumdom sa mga tinon-an sa Iyang saad sa pagpakigtambo kauban kanila didto sa Galilea. Ang saad gisubli ngadto sa mga tumotuo nga nagakatigum sa Jerusalem panahon sa semana sa Pasko, ug pinaagi kanila midangat kini sa daghang mga gimingaw nga nanagbangotan sa kamatayon sa ilang Ginoo. Uban sa dakung intiris ang tanan nagpaabut sa pagpakigsulti. Sila miadto sa dapit nga tiguman pinaagi sa libut kaayo nga dalan, miabut gikan sa nagkalainlaing mga direksyon, aron sa paglikay sa pagduda sa mga abughoan nga mga Judeo. Uban sa nahibulong nga mga kasingkasing sila nangabut, nanagsulti sa mainiton mahitungod sa balita nga midangat kanila mahitungod kang Kristo.

Sa panahon nga gikatandoan, hapit lima ka gatus sa mga tumotuo nanagkatigum sa ginagmayng mga pundok sa kilid sa bukid, ikag sa pagkat-on sa tanan nga angay katon-an gikan niadtong nanag-

pakakita kang Kristo sukad sa Iyang pagkabanhaw. Gikan sa usa ka pundok ngadto sa usa ang mga tinon-an miagi, nga nanagsulti kanila sa tanan nga ilang nangakita ug hingdunggan mahitungod kang Jesus, ug nangatarungan gikan sa mga Kasulatan maingon sa Iyang gihimo kanila. Si Tomas misugid sa sugilanon sa iyang pagkawalay pagtuo, ug misulti kon naunsa pagkapaylas sa iyang mga pagduhaduha. Sa kalit lamang si Jesus mibarug sa ilang taliwala. Walay usa nga makasulti kon giunsa ug diin Siya gikan. Daghan nga presente wala sukad makakita Kaniya; apan sa Iyang mga kamot ug mga tiil nakita ang mga ulat sa paglansang; ang Iyang panagway sama sa nawong sa Dios, ug sa pagkakita nila Kaniya, sila misimba Kaniya.

Apan ang uban nagduhaduha. Magamao gayud kana kanunay. Adunay uban nga malisud alang kanila sa pagkinabuhi sa pagtuo, ug sila magabutang sa ilang mga

“Panlakaw kamo sa tibuok kalibutan,” ang tugon ni Jesus sa Iyang mga tinon-an “ug iwali ninyo ang Maayong Balita ngadto sa tibuok kabuhatan.” kaugalingon sa dapit sa pagduhaduha. Kini sila mawadan ug daku tungod sa ilang pagkawalay pagtuo.

[1190]

Mao ra kiniy pakigsulti ni Jesus kauban sa daghang mga tumotuo human sa pagkabanhaw. Siya miabut ug misulti kanila nga nagaingon, “Kanakano gikahatag ang tanang kagahum sa langit ug sa yuta.” Ang mga tinon-an nakasimba Kaniya sa wala pa Siya mosulti, apan ang Iyang mga pulong, nangahulog gikan sa Iyang mga ngabil nga nasirhan sa kamatayon, nakapadasig kanila uban sa lahi nga gahum. Siya karon nabanhaw nga Manluluwas. Daghan kanila nakakita Kaniya nga naggamit sa Iyang gahum sa pag-ayo sa mga masakiton ug pagmando sa mga ahensiya ni Satanas. Sila nanagtuo nga Siya nakabaton sa gahum nga motukod sa Iyang gin-harian sa Jerusalem, gahum sa pagpahunong sa tanang pagsupak, gahum ibabaw sa tanang elemento sa kinaiyahan. Siya nakapahilum sa nasuko nga mga katubigan; Siya nakalakaw ibabaw sa nagaputi nga mga dagkung balud; Siya nakabanhaw sa mga minatay ngadto sa kinabuhi. Karon Siya nagpahayag nga “tanang kagahum” gikahatag Kaniya. Ang Iyang mga pulong nakadala sa mga hunahuna sa Iyang mga namati ibabaw sa yutan-on ug lumalabay nga mga butang ngadto sa langitnon ug walay katapusan. Sila gibayaw ngadto sa labing taas nga panghunahuna sa Iyang dignidad ug himaya.

[1191] Ang mga pulong ni Kristo sa daplin sa bukid maoy anunsio sa Iyang sakripisyo alang sa tawo nga hupong ug kompleto. Ang mga gikinahanglan sa pagpasig-uli natuman; ang buhat nga maoy Iyang tuyo sa pag-anhi sa kalibutan nahuman. Siya paingon na sa trono sa Dios, aron pasidunggan sa mga manulonda, sa mga punoan, ug sa kagamhanan. Siya nakasulod sa Iyang bulhaton sa pagpanglaban. Nabistihan sa walay kinutoban nga awtoridad, Siya mihatag sa Iyang sugo sa mga tinon-an; “Busa panglakaw kamo ug himoa ninyong mga tinon-an ang tanang kanasuran, sa pagpamautismo kanila sa ngalan sa Amahan, ug sa Anak, ug sa Espiritu Santo: nga magatudlo kanila sa pagtuman sa tanan nga akong gisugo kaninyo; ug tan-awa, ako magauban kaninyo sa kanunay hangtud sa katapusan sa kapanahonan.” Mat. 28:19, 20.

Ang Judeong katawhan gihimong mga tipiganan sa mga bal-aang kamatuoran; apan ang pagka, Fariseo naghimo kanila nga dili maglabut sa uban, labing fanatiko sa tanan nga tawhanong rasa. Ang tanang butang mahitungod sa mga saserdoti ug mga pangulo —ang ilang pamisti, pamatasan, mga seremoniya, ug mga tradisyon — nakapahimo kanila nga dili takus sa paghimog kahayag sa kalibutan. Sila mitan-aw sa ilang mga kaugalingon, ang nasud nga Judeo, ingon nga kalibutan. Apan si Kristo nagsugo sa Iyang mga tinon-an sa pagpahibalo sa usa ka pagtuo ug pagsimba nga walay pag-ila sa klase, kon nasud, usa ka pagtuo nga ikapahiuyon sa tanang katawhan, tanang kanasuran, ug tanang matang sa mga tawo.

[1192] Sa wala pa mobiya sa Iyang mga tinon-an, si Kristo sa klaro mipahayag sa kinaiya sa Iyang ginharian. Siya mipahinumdom sa ilang mga hunahuna kon unsa ang Iyang gikasulti kanhi mahitungod niini. Siya mipahayag nga dili Niya tuyo ang pagtukod sa usa ka lumalabay, apan usa ka espirituhanong ginharian. Dili Siya mohari ingon nga yutan-ong hari sa trono ni David. Usab Iyang gi-abli kanila ang mga Kasulatan, nga nagpakita nga ang tanan Niyang gi-agian gitudlo sa langit, diha sa mga panagsabut taliwala sa Iyang Amahan ug Kaniya. Ang tanan gitagna sa mga tawo nga gimandoan sa Espiritu Santo. Siya nakaingon, Inyong nakita nga ang tanan nga Akong gipadayag kaninyo mahitungod sa pagsikway Kanako ingon nga Mesias natuman. Ang tanan nga akong gikasulti kaninyo mahitungod sa pagpakaulaw Kanako nga akong antuson ug sa kamatayon nga Akong kamatyan, napamatud-an. Sa ikatulo ka adlaw nabanhaw

Ako. Susiha ninyo ang mga Kasulatan sa makugihon, ug inyong makita nga tanan niining mga butang ang mga gisaysay pagsibo sa tagna mahitungod Kanako nangatuman.

Si Kristo nagsugo sa Iyang mga tinon-an sa paghimo sa bulohaton nga Iyang gikabilin sa ilang mga kamot, magsugod sa Jerusalem. Ang Jerusalem mao ang talanawon sa Iyang katingalahang pagpaubos alang sa tawhanong rasa. Didto Siya nag-antus, gisikway, ug gisilotan. Ang yuta sa Judea mao ang Iyang natawhan. Didto nabistihan sa bisti sa pagkatawhanon, Siya mikinabuhi uban sa mga tawo, ug pipila lang ang nakasabut kon daw unsa ka duol ang langit sa yuta sa diha nga si Jesus diha sa taliwala nila. Sa Jerusalem ang bulohaton sa mga tinonan kinahanglan magasugod.

Tungod sa pag-antus nga gi-agian ni Kristo didto, ug sa wala kahimut-i nga paghago nga Iyang gikahatag, ang mga tinon-an mangalyupo unta sa usa ka labi pang masaaron nga kaumhan; apan wala sila mohimo sa maong pangalyupo. Ang maong yuta diin Siya nagkatag sa binhi sa kamatuoran pagatikaron sa mga tinon-an, ug ang binhi mogitib ug mohatag sa dagaya nga ani. Sa ilang bulohaton ang mga tinon-an mohibalag sa paglutos pinaagi sa pangabugho ug pagdumot sa mga Judeo; apan kini giantus sa ilang Agalon, ug sila dili mokalagiw gikan niini. Ang unang mga tanyag sa kaluoy kinahanglan pagahimuon sa mga mamumuno sa Manunubos.

Ug dinhay daghan sa Jerusalem nga sa tago mituo kang Jesus, ug daghan nga nalimbongan sa mga saserdoti ug mga pangulo. Kanila usab ang ebanghelio ipre-sentar. Sila pagatawgon ngadto sa paghinulsol. Ang kahibulongang kamatuoran nga pinaagi kang Kristo lamang nga ang kapasayloan sa mga sala mabatnan, himuon nga yano. Samtang ang tibuok Jerusalem nakutaw pinaagi sa makapadasig nga mga hitabo sa nangaging pipila ka mga semana, ang pagwali sa ebanghelio makapahimo sa labing lalum nga pagpas-antup.

Apan ang bulohaton dili mohunong dinhi. Kini ipakaylap sa labing kinatumyan sa yuta. Sa Iyang mga tinon-an si Kristo miingon, Kamo mga saksi na Kanako sa Akong kinabuhi ug pagsakripisyo sa kaugalingon alang sa kalibutan. Kamo nakasaksi sa Akong mga paghago alang sa Israel. Bisan tuod sila dili moduol Kanako aron sila makabaton-sa kinabuhi, bisan tuod ang mga saserdoti ug mga pangulo naghimo Kanako sumala sa ilang gilista, bisan tuod sila

[1193]

misikway Kanako sumala sa gitagna sa mga Kasulatan, sila makabaton sa lain pa nga kahigayonan sa pagdawat sa Anak sa Dios. Kamo nakakita nga ang tanan nga miduol Kanako, nagsugid sa ilang mga sala, Ako sa walay pagpugong gidawat. Siya nga mo-anhi Kanako dili Ko igasalikway. Ang tanan nga buot, mapasig-uli sa Dios, ug makadawat sa kinabuhing dayon. Kaninyo, Akong mga tinon-an, Akong gitugyan kini nga mensahi sa kaluoy. Kini ihatag ngadto sa Israel una sa ngatanan, ug unya sa tanang kanasuran, sinultihan ug katawhan. Kini igahatag sa mga Judeo ug sa mga Hentil. Ang tanan nga motuo pagatigumon ngadto sa usa ka iglesia.

[1194] Pinaagi sa gasa sa Espiritu Santo ang mga tinon-an makadawat sa usa ka kahibulongang gahum. Ang ilang pagpamatuod mapalig-on pinaagi sa mga ilhanan ug mga katingalahan. Mga milagro mahimo, dili lamang sa mga tinon-an, apan pinaagi usab niadtong modawat sa mensahi. Si Jesus miingon, “Sa akong ngalan ilang pagu-laon ang mga yawa; magasulti silag mga bag-ong sinultihan; makakupot silag mga bitin, ug kon makainom silag bisan unsa nga makahilo, dili sila mangadaut; ang mga masakiton pagapandongan nila sa ilang mga kamot, ug mangaayo sila.” Marcos 16:17, 18.

Niadtong panahona ang paghilo kanunay gigawi. Mga tawong walay prinsipio dili moduhaduha sa pagpapahawa pinaagi sa paghilo niadtong mobabag sa ilang ambisyon. Si Jesus nahibalo nga ang mga kinabuhi sa Iyang mga tinon-an ma-anaa sa katalagman. Daghan gahunahuna nga sila nagahimo sa serbisyo sa Dios sa pagbutang sa kamatayon sa Iyang mga saksi. Busa Siya misaad panalipud kanila gikan sa maong katalagman.

Ang mga tinon-an makabaton sa samang gahum nga nabatnan ni Jesus sa pag-ayo “sa tanang balatian ug tanang sakit diha sa katawhan.” Pinaagi sa pag-ayo sa Iyang ngalan sa mga sakit sa lawas sila mopamatuod sa Iyang gahum alang sa pag-ayo sa kalag. Mat. 4:23; 9:6. Usa ka bag-ong gasa karon gisaad. Ang mga tinon-an mowali taliwala sa ubang kanasuran, ug sila pagahatagan sa gahum sa pagsulti sa ubang sinultihan. Ang mga apostol ug ilang mga kauban mga tawong walay edukasyon, apan bisan pa ang pagbobo sa Espiritu sa adlaw sa Pentecostes, ang ilang sinultihan, bisan sa ilang kaugalingon kon sa usa ka langyaw nga sinultihan, nahimong putli, yano, ug sibo, sa pulong ug sa panlitok.

Sa ingon niana si Kristo mihatag sa Iyang mga tinonan sa ilang bulohaton. Siya naghimo sa hupong nga tagana alang sa paghimo sa ilang bulohaton, ug mikuha sa Iyang kaugalingon sa responsibilidad sa iyang kalampusan. Samtang sila nagatuman sa Iyang mga pulong, ug mibuhat kadugtongan Kaniya, sila dili mapakyas. Panlakaw kamo sa tanang mga nasud, Siya nagsugo kanila. Lakaw kamo sa labing layo nga bahin sa gipuy-an nga kalibutan, apan hibalo-i nga ang Akong presensia tua didto. Paghago diha sa pagtuo ug pagsalig, tungod kay ang panahon dili moabut nga Ako mobiya kaninyo.

[1195]

Ang sugo sa Manluluwas sa mga tinon-an naglakip sa tanang tumotuo. Kini nagalakip sa tanang tumotuo kang Kristo hangtud sa katapusan sa panahon. Usa ka igkalamatay nga sayup ang paghuhahuna nga ang buhat sa pagluwas sa mga kalag nagasalig lamang sa ministro nga consagrado. Sa tanan kang kinsa ang langitnong pagmando miabut, mopahiluna sa ilang pagsalig kauban sa ebanghelio. Ang tanan nga modawat sa kinabuhi ni Kristo gitudlo sa pagbuhat alang sa kaluwasan sa ilang mga isigkatawo. Alang niini nga bulohaton ang iglesia gitukod, ug ang tanan nga mokuha alang sa ilang kaugalingon sa balaan nga panaad diha nakapanaad sa pagkahimong masigkamagbubuhat kauban kang Kristo.

“Ang Espiritu ug ang Pangasaw-onon nag-ingon, Umari ka. Ug siya nga nagpatalinghug paingna, Umari ka.” Pin. 22:17. Ang matag usa nga makabati mosubli sa pagdapit. Bisan unsay buhat sa kinabuhi, ang iyang unang intiris mao ang pagdaug mga kalag alang kang Kristo. Siya dili tingali makasulti sa mga pundok apan makabuhat siya sa mga tinagsa ka tawo. Kanila siya makasulti sa pahamatngon nga madawat gikan sa iyang Ginoo. Ang pagministerio wala magalakip lamang sa pagwali. Kadtong nanagministro nga nagahupay sa masakiton ug nanag-antus, nagatabang sa nagkinahanglan, nagasulti sa mga pulong sa paglipay sa mga nawadan sa paglaum ug kadtong diutay sa pagtuo. Duol ug sa layo ang mga kalag nabug-atan sa usa ka pag-ila sa sala. Dili ang kalisud, paghago, kon kakabus ang nakapaubos sa katawhan. Mao ang sala, ang sayup nga buhat. Kini magadala sa paghiwasa ug walay katagbawan. Si Kristo buot nga ang Iyang mga ulipon magaministro alang sa masakiton sa sala nga mga kalag.

[1196]

Ang mga tinon-an magasugod sa ilang bulohaton diin sila mahimutang. Ang labing lisud ug labing dili masaaron nga uma dili

pagalabyan. Busa ang matag usa sa mga magbubuhath ni Kristo magasugod kon hain siya. Sa atong kaugalingong mga familia tingali may mga kalag nga gigutom alang sa kaluoy, gigutom sa tinapay sa kinabuhi. Tingali adunay mga kabataan nga bansayon alang kang Kristo. Adunay mga diwatahan bisan sa atong mga pultahan. Mag-abuhath kita nga matinumanon sa bulohaton nga duol kaayo. Unya himoa ang atong mga panlimbasug nga ipalapad sumala sa pagmando sa kamot sa Dios sa dalan. Ang bulohaton sa daghan tingali mopakita nga gikutohan tungod sa mga kahimtang; apan bisan asa kini, kon buhathon uban sa pagtuo ug pagkamakugihon kini mabati sa labing layo nga dapit sa kalibutan. Ang bulohaton ni Kristo sa dinhi pa sa yuta nagpakita nga nasulod lang sa usa ka hiktin nga uma, apan mga panon sa katawhan gikan sa tanang kayutaan nakabati sa Iyang mensahi. Ang Dios kanunay mogamit sa labing yano nga paagi aron sa paghimo sa labing daku nga sangputanan. Maoy Iyang piano nga ang matag bahin sa Iyang bulohaton magasalig sa matag laing bahin, ingon nga usa ka ligid sulod sa usa ka ligid, ang tanan nga nagalihok sa harmoniya. Ang labing mapainubsanon nga magbubuhath, gitandog sa Espiritu Santo, motandog sa dili makita nga mga kuerdas, kansang dahunog molanog sa kinatumyan sa yuta, ug magahimo sa usa ka honi sa tibuok katuigan.

[1197] Apan ang sugo, “Panlakaw kamo sa tibuok kalibutan,” dili kalimtan. Kita gitawag sa pag-iyahat sa atong mga mata sa mga “rehiyon sa unahan.” Si Kristo naggisi sa padir sa utlanan, nga nagabahin sa daang dautan hunahuna batok sa nasud, ug nagatudlo sa usa ka gugma alang sa tanang tawhanong panimalay. Siya nagabayaw sa mga tawo gikan sa hiktin nga maglibut diin ang ilang kahakug nagbuot; Siya nagawala sa tanang mga linya sa teritorio ug artipisyal nga mga pag-ila sa sociedad. Siya nagahimo sa walay kalainan taliwala sa mga silingan ug langyaw, mga kahigalaan ug mga kaaway. Siya nagatudlo kanato sa pagtan-aw sa matag nagkinahanglan nga kalag ingon nga atong igsoon, ug sa kalibutan ingon nga atong kaumhan.

Sa pag-ingon sa Manluluwas, “Panlakaw kamo ug tudloi ang kanasuran,” Siya usab miingon, “Ug kanila nga motuo maganunot kining maong mga ilhanan: sa akong ngalan ilang pagulaon ang mga yawa; magasulti silag mga bag-ong sinultihan; makakupot silag mga bitin, ug kon makainom silag bisan unsa nga makahilo, dili sila mangadaut; ang mga masakiton pagapandongan nila sa

ilang mga kamot, ug mangaayo sila.” Ang saad layo ug laputan maingon usab sa sugo. Dili ang tanang gasa ihatag sa tumotuo. Ang Espiritu magabahin “nagaapodapod niini ngadto sa matag usa sumala sa iyang kabubuton.” 1 Cor. 12:11. Apan ang mga gasa sa Espiritu gisaad nga ihatag sa matag tumotuo sumala sa iyang kinahanglan alang sa bulohaton sa Ginoo. Ang saad sama ra ka lig-on ug kasaligan karon maingon sa kaadlawan sa mga apostoles. “Kanila nga motuo maganunot kining maong mga ilhanan.” Mao kini ang pribilihiyo sa mga anak sa Dios, ug ang pagtuo mohawid sa tanan nga posibli nga mabatnan ingon nga pagrekomendar sa pagtuo.

“Ang mga masakiton pagpandongan sa ilang mga kamot, ug mangaayo sila.” Kini nga kalibutan maoy usa ka daku nga balay sa mga masakiton, apan si Kristo mianhi aron sa pag-ayo sa masakiton, pagpahibalo sa pagluwas sa binihag ni Satanas. Siya sa Iyang kaugalingon mao ang maayong panglawas ug kusog. Siya mihatag kinabuhi sa mga masakiton, sa mga gisakit, kadtong hingyawaan. Wala Siyay gisikway ni bisan kinsa nga moduol sa pagdawat sa gahum nga makaayo. Siya nasayud nga kadtong nangalyupo Kaniya sa tabang nagdala sa balatian sa ilang kaugalingon; apan bisan pa wala Siya magdumili sa pag-ayo kanila. Ug sa diha nga ang virtud gikan kang Kristo misulod niining kabus nga mga kalag, sila nakabig sa ilang sala, ug daghan ang nangaayo sa ilang espirituhanong balatian, maingon man sa lawasnon. Ang ebanghelio aduna gihapon sa samang gahum, ug ngano nga kita karong mga adlawawa dili man makasaksi sa samang sangputanan?

[1198]

Si Kristo nagabati sa mga kasakit sa matag nagaantus. Sa diha nga ang mga yawa magagisi sa lawas, si Kristo nagabati sa tunglo. Kon ang hilanat nagadilaab sa kinabuhi nga korinti, siya nagabati sa kasakit. Ug Siya karon andam sa pag-ayo, maingon man sa Siya dinhi pa personal sa yuta. Ang mga ulipon ni Kristo maoy mga representante, mga iliganan alang sa Iyang pagbuhat. Siya nagahandum pinaagi kanila sa paghimo sa Iyang makapaayo nga gahum.

Diha sa paagi sa pag-ayo sa Manluluwas, adunay mga leksyon alang sa mga tinon-an. Sa usa ka higayon Siya nagdihog sa mga mata sa usa ka buta pinaagi sa yanang, ug misugo kaniya, “Lakaw, panghila-os didto sa tubod sa Siloe. . . . Ug siya miadto ug

nanghila-os ug mibalik siya nga makakita na.” Juan 9:7. Ang pag-ayo mahimo lamang pinaagi sa gahum sa dakung Mag-aayo, apan si Kristo migamit sa yano nga mga ahensiya sa kinaiyahan. Samtang wala Siya magatugot sa panambal sa drugas, Siya miuyon sa paggamit sa yano ug kinaiya nga mga tambal.

[1199]

Sa daghan nga nagkasakit nga nakadawat sa pag-ayo, si Kristo miingon, “Ayaw na pagpakasala aron dili mahitabo kanimo ang labi pang mangil-ad.” Juan 5:14. Busa Siya nagtudlo nga ang bala-tian maoy sangputanan sa paglapas sa mga balaod sa Dios, kinaiya ug espirituhanon. Ang dakung kalisud diha sa kalibutan dili unta mahinabo, kon ang mga tawo nagkinabuhi pa kauyon sa piano sa Maglalalang.

Si Kristo mao ang giya ug magtutudlo sa’ karaang Israel, ug Siya ang nagtudlo kanila nga ang maayong panglawas maoy ganti sa pagkamasinugtanon sa mga balaod sa Dios. Ang Daku nga Man-anambal nga nagayo diha sa mga masakiton sa Palestina nakasulti ngadto sa Iyang katawhan gikan sa haligi nga panganud, nagsulti kanila kon unsay ilang buhaton, ug unsa ang buhaton sa Dios alang kanila. “Kung magpatalinghug ka sa masingkamuton gayud sa tingog ni Jehova nga imong Dios,” Siya miingon, “ug magabuhay ka niadtong matarung sa iyang mga mata, ug magapatalinghug sa iyang mga sugo, ug magabantay sa tanan niya nga mga tulomanon, walay bisan unsang sakita sa mga gipadala ko sa mga Egiptohanon nga igapadala ko kanimo; kay ako mao si Jehova nga magaayo kanimo.” Exo. 15:26. Si Kristo naghatag sa Israel sa sibo nga pahamatngon mahitungod sa ilang mga pagginawi sa kinabuhi, ug Siya nagpasalig kanila, “Pagakuhaon ni Jehova gikan kanimo ang tanan nga bala-tian.” Deut. 7:15. Kon sila motuman sa mga kondisyon, ang saad gipalig-on diha kanila. “Ug sa iyang mga banay walay mausa nga maluya nga tawo.” Salmo 105:37.

[1200]

Kini nga mga leksyon alang kanato. Anaay mga kon-disyon nga pagatumanon sa tanan nga magapreserbar sa maayong panglawas. Ang tanan kinahanglan magtuon kon unsa kining mga kondisyon. Ang Ginoo dili mahimuot sa pagkawalay alamag mahitungod sa Iyang mga balaod, kinaiya o espirituhanon. Kita kinahanglan mahimong magbubuhay kauban sa Dios alang sa pagpabalik sa maayong panglawas sa lawas maingon man sa kalag.

Ug kita kinahanglan motudlo sa uban kon unsaon pagpreserba ug pagbawi sa maayong panglawas. Alang sa masakiton kinahanglan kita mogamit sa mga tambal nga gitagana sa Dios sa kinaiyahan, ug kita kinahanglan motudlo kanila ngadto Kaniya nga mao lamang ang makaayo. Maoy atong bulohaton sa pagpresentar sa masakiton ug nanag-antus ngadto kang Kristo diha sa mga bukton sa atong pagtuo. Atong tudloan sila sa pagtuo sa dakung Mag-aayo. Kinahanglan kita mokupot sa Iyang saad, ug mag-ampo alang sa pagpakita sa Iyang gahum. Ang dugokan gayud sa ebanghelio mao ang pagpasig-uli, ug ang Manluluwas buot nga kita mo-aghat sa masakiton, sa walay paglaum, ug mga gisakit sa paghupot sa Iyang kusog.

Ang gahum sa gugma diha sa tanang pag-ayo ni Kris-to, ug pinaagi lamang sa pagpakig-ambit niana nga gugma, pinaagi sa pagtuo, nga kita mangahimong galamiton alang sa Iyang bulohaton. Kon kita malimot sa pagdugtong kauban kang Kristo, ang korinti sa makahatag kinabuhi nga kusog dili moilig diha sa dagaya nga mga sapa-sapa gikan kanato ngadto sa katawhan. Dihay mga dapit diin ang Manluluwas sa Iyang kaugalingon dili makahimo sa dagku nga mga bulohaton tungod sa ilang pagkawalay pagtuo. Busa karon ang pagkawalay pagtuo maoy nagpahimulag sa iglesia gikan sa diosnong Magtatabang. Ang iyang hawid sa walay katapusan nga mga tinuod mahuyang. Pinaagi sa iyang kakulang sa pagtuo, ang Dios nabalo, ug nakawatan sa Iyang himaya.

Diha sa paghimo sa bulohaton sa Dios nga ang iglesia adunay saad sa Iyang presensia. Panglakaw kamo ug panudloan ang tanang mga nasud, Siya nagaingon; “ania karon, ako magauban kaninyo hangtud sa katapusan sa kalibutan.” Ang pagkiiha sa Iyang yugo maoy usa sa mga kondisyon sa pagdawat sa Iyang gahum. Ang kinabuhi gayud sa iglesia nagasalig diha sa iyang pagkamatinu-manon sa pagtuman sa sugo sa Ginoo. Ang walay pagtagad niini nga bulohaton maoy seguro nga pagdapit sa espirituhanong kaluya ug pagkadunot. Diin walay aktibo nga pagbuhat alang sa uban, ang gugma mohinay, ug ang pagtuo mopid-ok.

Si Kristo nagatuyo nga ang Iyang mga ministro magaedukar sa iglesia diha sa bulohaton sa ebanghelio. Sila motudlo sa katawhan unsaon sa pagpangita ug pagluwas sa mga nangawala. Apan mao ba kini ang buhat nga ilang gihimo? Ania karon, pipila ang naghago sa pagpaypay sa diutayng siga sa kinabuhi diha sa usa ka iglesia nga

[1201]

andam nang mamatay! Pipila sa mga iglesia ang giatiman sama sa masakiton nga mga nating karnero niadtong angay unta nga mangita sa nangawala nga mga karnerol Ug sa tanang panahon minilyon ibabaw sa minilyon nga walay Kristo nagakawala.

[1202] Ang diosnong gugma nakutaw sa iyang dili matugkad nga kahiladman alang sa mga tawo, ug mga manulonda nangahibulong sa pagtan-aw sa mga nanagdawat sa dakung gugma sa usa lang ka hapawhapaw nga pagpasalamat. Mga manulonda nangahibulong sa mabaw nga pag-ila sa gugma sa Dios. Ang langit nagabarug nga nasuko sa pagpasagad nga gipakita ngadto sa mga kalag sa mga tawo. Buot ba kita masayud kon unsay pagtagad ni Kristo niini? Unsay bad-on sa amahan ug inahan, kon sila nasayud nga ang ilang anak, nawala diha sa tugnaw ug niebe, ug gilabyan lang, ug gipasagdan nga mamatay, niadtong makaluwas unta kaniya? Dili ba sila sa makalilisang masubo, hilabihan nga masuko? Dili ba sila magahukom kanila nga mga mamumuno uban sa kasuko nga sama ka init sa ilang mga luha, mainit maingon sa ilang gugma? Ang mga pag-antus sa matag tawo maoy mga pag-antus sa anak sa Dios, ug kadtong dili mokawhat sa matinabangong kamot sa ilang mga nagakawala nga isigkatawo magahagit sa Iyang makatarunganong kasuko. Mao kini ang kasuko sa Kordero. Alang niadtong nanag-angkon kauban kang Kristo, apan indeferente sa mga kinahanglan sa ilang isigkatawo, Siya magapahayag sa dakung adlaw sa Paghukom, “Amбут tagadiin kamo; pahawa kamo kanako, tanan kamo nga mamumuhat ug kadautan.” Lucas 13:27.

Sa sugo sa Iyang mga tinon-an, si Kristo wala lamang magalati sa ilang bulohaton, apan naghatag kanila sa ilang mensahi. Tudlo-i ang mga katawhan, Siya miingon, “sa pagtuman sa tanan nga akong gisugo kaninyo.” Ang mga tinon-an magatudlo kon unsay gitudlo ni Kristo. Kanang Iyang gikasulti, dili lamang sa personal, apan pinaagi sa tanang mga manalagna ug mga magtutudlo sa Daang Tugon, dinhi gilakip. Ang tawhanong mga pagtudlo wala ilakip. Walay dapit alang sa tradisyon, alang sa mga teoriya sa tawo, ug mga panapus nga remark, o kon aksyon sa iglesia. Walay mga balaod nga gitukod sa awtoridad eklisiastika gilakip sa sugo. Walay usa niini nga ang mga ulipon ni Kristo magatudlo. “Ang kasugoan ug ang mga manalagna,” uban sa rekord sa Iyang kaugalingon mga pulong ug mga buhat, mao ang bahandi nga gikatugyan sa mga tinon-an nga

ipahatag sa kalibutan. Ang ngalan ni Kristo mao ang ilang pulong bantayanan, ilang tsapa sa pag-ila, ilang bugkos sa panaghiusa, ang awtoridad sa ilang aksyon, ug tinubdan sa ilang kalampusan. Walay butang nga wala magadala sa Iyang timaan ang pagailhon sa Iyang ginharian.

Ang ebanghelio ipresentar, dili ingon nga usa ka walay kinabuhi nga teoriya, apan ingon nga usa ka buhi nga gahum sa pag-usab sa kinabuhi. Ang Dios nagahandum nga ang mga magdadawat sa Iyang grasia mahimong mga saksi sa iyang gahum. Kadtong kansang kina-buhi labing dautan ngadto Kaniya Siya nagadawat sa walay pagpugong; kon sila maghinulsol, Siya magahatag kanila sa Iyang diosnong Espiritu, magabutang kanila sa labing taas nga katungdanan sa pagsalig, ug magapadala kanila ngadto sa kampo sa dili madapigon aron sa pagpahibalo sa Iyang walay kinutoban nga kaluoy. Buot Niya ang Iyang mga ulipon makabaton sa pagpamatuod sa kamatuoran nga pinaagi sa Iyang grasia ang mga tawo makapanag-iya sa kinaiya nga sama kang Kristo, ug makalipay diha sa pasalig sa Iyang dakung gugma. Siya buot nga kita modala sa pagpamatuod sa kamatuoran nga Siya dili matagbaw hangtud ang tawhanong rasa mabakwi ug mapabalik sa ilang balaan nga mga pribilihiyo ingon nga mga anak lalaki ug mga anak babaye.

Diha kang Kristo ang pagkamaloloton sa magbalantay sa karnero, ang gugma sa ginikanan, ug ang dili katupngan nga grasia sa maloloy-ong Manluluwas. Ang Iyang mga panalangin Iyang ipresentar sa labing makapadani nga mga pulong. Dili Siya matagbaw lang sa pagpahibalo niini nga mga panalangin; Siya nagapresentar kanila sa labing madanihon nga paagi, aron sa pagpagula sa handum sa pagpanag-iya kanila. Busa ang Iyang mga ulipon kinahanglan mopresentar sa kadato sa himaya sa dili ikagsaysay nga Gasa. Ang kahibulongan nga gugma ni Krito motonaw ug mopasakup sa mga kasingkasing, diin ang paghubit sa mga doktrina dili makahuman bisan unsa. “Paglipay kamo, paglipay kamo akong katawhan, nag-ingon ang inyong Dios.” “Oh ikaw nga nagasugilon ug mga maayong balita sa Sion, tumungas ka sa usa ka hataas nga bukid; Oh ikaw nga nagasugilon ug mga maayong balita sa Jerusalem, ipatugbaw sa makusog ang imong tingog; ipatugbaw kana, ayaw kahadlok; ingna ang mga ciudad sa Juda, Ania karon ang inyong Dios! . . . Siya magapasibsib sa iyang panon sama sa usa ka

[1203]

[1204]

magbalantay sa karnero; iyang tigumon ang mga nating karnero diha sa iyang bukton ug kugoson sila sa iyang dughan.” Isa. 40:1, 9-11. Sulti-i ang katawhan mahitungod Kaniya nga mao “Ang labaw sa taliwala sa napulo ka libo,” ug ang Usa “sa ngatanan hiligugmaon.” Awit ni Salomon 5:10, 16. Ang mga pulong lamang dili makasulti niini. Himo-a kana nga ikapakita diha sa karakter ug ikapakita sa kinabuhi. Si Kristo nagabutang alang sa Iyang hulagway sa matag tinon-an. Ang matag usa ang Dios nagtagana na daan nga mahimong “mahisama sa dagway sa iyang Anak.” Rom. 8:29. Sa matag usa ang mapailubong gugma ni Kristo, Iyang pagkabalaan, kaaghop, kaluoy, ug kamatuoran igapahayag ngadto sa kalibutan. Ang mga nahaunang tinon-an milakaw sa pagwali sa pulong. Ilang gipadayag si Kristo sa ilang mga kinabuhi. Ug ang Ginoo nagbuhat uban kanila, “nagpamatuod sa ilang pulong pinaagi sa mga ilhanan nga gipauban niini.” Marcos 16:20. Kini nga mga tinon-an nangandam sa ilang mga kaugalingon alang sa ilang bulohaton. Sa wala pa ang adlaw sa Pentecostes sila nanagkatigum, ug gisalikway ang tanang mga walay pagsinabtanay. Sila nahiusa. Sila nagtuo sa saad ni Kristo nga ang panalangin igahatag, ug sila nanag-ampo sa pagtuo. Wala sila mangayo alang sa usa ka panalangin alang sa ilang mga kaugalingon lang; sila nabug-atan sa lulan alang sa pagluwas sa mga kalag. Ang ebanghelio kinahanglan pagadad-on sa kinatumyan nga mga bahin sa yuta, ug sila miangkon sa gasa sa gahum nga gisaad ni Kristo. Unya nahitabo nga ang Espiritu Santo gibobo, ug linibo ang nangakabig sa usa ka adlaw.

[1205] Magamao usab karon. Inay ang mga pagbanabana sa mga tawo, himo-a nga ang pulong sa Dios maoy iwali. Himo-a nga ang mga Kristohanon mohiklin sa ilang panagbahinbahin, ug maghatag sa ilang kaugalingon sa Dios alang sa pagluwas sa mga nangawala. Himo-a sila nga sa pagtuo mangayo sa panalangin, ug kana moabut. Ang pagbobo sa Espiritu sa kaadlawan sa mga apostoles mao ang “nahaunang ulan” ug mahimayaon ang sangputanan. Apan ang “nahaulahing ulan” labi pa gayud ka dagaya. Joel 2:23.

Ang tanan nga magatugyan sa kalag, lawas, ug espiritu ngadto sa Dios, sa kanunay makadawat sa usa ka bag-ong gasa sa lawasonon ug inutok nga gahum. Ang dili mahurot nga mga himan sa langit anaa sa ilang pagpangayo. Si Kristo magahatag kanila sa gininhawa sa Iyang kaugalingong espiritu, ang kinabuhi sa Iyang kaugalingong

kinabuhi. Ang Espiritu Santo mobutang sa iyang labing taas nga kusog sa pagbuhat sa kasingkasing ug hunahuna. Ang grasia sa Dios magadaku ug magapilopilo sa ilang utokan, ug ang matag kahingpitan sa diosnong kinaiya moabut sa pagtabang kanila sa ilang bulohaton sa pagluwas sa mga kalag. Pinaagi sa pagpakigalayon kauban kang Kristo sila mahimong hingpit diha Kaniya, ug diha sa ilang tawhanong kaluyahon sila maka-arang sa paghimo sa mga buhat sa Makagagahum.

Ang Manluluwas nangandoy sa pagpakita sa Iyang grasia ug pagtimaan sa Iyang kinaiya sa tibuok kalibutan. Mao kini ang Iyang linukat nga kabtangan ug Siya nagahandum sa paghimo sa mga tawo nga gawas, ug putli ug balaan. Bisan tuod si Satanas nagabuhat aron sa pagbabag niini nga katuyoan, apan bisan pa ang dugo nga giula alang sa kalibutan adunay mga pagdaug nga mabatnan nga magdala sa himaya ngadto sa Dios ug sa Kordero. Si Kristo dili matagbaw hangtud ang kadaugan kompleto, ug “Siya makakita gikan sa kasakit sa iyang kalag ug matagbaw.” Isa. 53:11. Ang tanang kanasuran sa yuta makabati sa ebanghelio sa Iyang grasia. Dili ang tanan makadawat sa Iyang grasia; apan “usa ka kaliwat maga-alagad kaniya; kini igasugilon ni Jehova ngadto sa sunod nga kaliwatan.” Sal. 22:30. “Ang ginharian ug ang dominio, ug ang pagkadaku sa mga ginharian ilalum sa tibuok nga langit, igahatag ngadto sa katawhan sa mga balaan sa Halangdon Uyamot,” ug “kay ang yuta mapuno sa kahibalo ni Jehova ingon sa mga tubig nga nagatabon sa dagat.” “Sa ingon niana sila nga gikan sa kasadpan mahadlok sa ngalan ni Jehova ug sa iyang himaya gikan sa subangan sa adlaw.” Dan. 7:27; Isa. 11:9; 59:19.

[1206]

“Pagkatahum sa ibabaw sa kabukiran sa mga tiil niadtong nanagdala sa mga maayong balita, nga nanagmantala sa pakigdait; nga nanagdala ug mga maayong balita sa kaayohan, nga nanagmantala sa kaluwasan; nga nanag-ingon sa Sion: Ang imong Dios naghari! . . . Hunat sa paglipay, panag-awit sa pagdungan, kamo nga nangagun-ob nga mga dapit; . . . kay gilipay na ni Jehova ang iyang katawhan. . . . Gihukasan ni Jehova ang iyang balaan nga bukton diha sa mga mata sa tanang mga nasud; ug ang tanang mga kinatumyan sa yuta nakakita na sa kaluwasan sa atong Dios.” Isa. 52:7-10.

[1207]

“Ngadto sa Akong Amahan, ug Inyong Amahan”

Ang panahon ming-abut na alang kang Kristo sa pagsaka ngadto sa trono sa Iyang Amahan. Ingon nga Diosnong mananaug Siya hapit na mobalik uban sa Iyang mga kopa sa kadaugan ngadto sa langitnong mga sawang. Sa wala pa ang Iyang kamatayon Siya nakapahayag ngadto sa Iyang Amahan, “Natuman ko man ang buhat nga imong gitugyan kanako aron akong pagabuhaton.” Juan 17:4. Human sa Iyang pagkabanhaw Siya nagpabilin sa yuta sa usa ka panahon, aron ang Iyang mga tinon-an masinati kauban Niya sa Iyang nabanhaw ug gihimaya nga lawas. Karon andam na Siya sa pagbiya. Siya nakapamatuod na sa kamatuoran nga Siya usa ka buhi nga Manluluwas. Ang Iyang mga tinon-an dili na kinahanglan makig-uban Niya sa lubnganan. Sila makahunahuna Kaniya ingon nga gihimaya atubangan sa langitnong uniberso.

[1208] Ingon nga dapit sa Iyang pagkayab, si Jesus mipili sa usa ka dapit nga sa kanunay nabalaan pinaagi sa Iyang presensia samtang Siya nagpuyo taliwala sa mga tawo. Dili ang Bukid sa Sion, ang dapit sa ciudad ni David, dili ang Bukid sa Moriya, ang luna sa templo, nga pagapasidungan. Didto si Kristo gibiyaybiay ug gisalikway. Didto ang mga balud sa kaluoy, nagabalik gihapon sa usa ka kusog nga taub sa gugma, gipabalik sa mga kasingkasing nga sama ka tig-a sa bato. Unya, si Jesus, gikapuyan ug gibug-atan sa kasingkasing, miadto sa pagkaplag pahulay diha sa Bukid sa mga Olivo. Ang balaan nga Sekinah, sa pagbiya gikan sa nahaunang templo, mibarug diha sa silangang bukid, nga daw gilud sa pagbiya sa pinili nga ciudad; busa si Kristo mitindog sa Olivo, uban sa nangandoy nga kasingkasing nagatan-aw sa ibabaw sa Jerusalem. Ang mga pundok sa kakahoyan ug mga kawalogan sa bukid gikatumugyan pinaagi sa Iyang mga pagampo ug mga luha. Ang iyang mga ang-ang nakapalanog sa madaugon nga mga singgit sa panon sa katawhan sa pagpahibalo Kaniya nga hari. Sa iyang hanayhay nga kanauganan Siya nakakaplag sa usa ka puloy-anan kauban kang Lazaro sa Betania. Diha sa tanaman sa Getsemani sa iyang tiilan

Siya naka-ampo ug nag-antus nga nag-inusara. Gikan niini nga bukid Siya mokayab sa langit. Sa iyang ibabaw ang Iyang mga tiil motunob kon Siya moanhi pag-usab. Dili ingon nga usa ka tawo sa kagul-anan, apan ingon nga usa ka mahimayaon ug ma-daugon nga hari Siya motindog sa ibabaw sa Olivo, samtang ang Hebreohanon nga mga aleluya mosagol sa mga hosana sa mga Hentil, ug ang mga tingog sa mga tinubos ingon nga usa ka daku nga panon mopadaku sa pagpahibalo, Purongpurongi Siya nga Ginoo sa tanan!

Karon uban sa napulog usa ka mga tinon-an, si Jesus mipanaw paingon sa bukid. Samtarg sila miagi sa ganghaan sa Jerusalem, daghang naningala nga mga mata mitan-aw sa diutayng pundok, gipangunahan sa Usa kinsa sa pipila ka semana nga miagi ang mga pangulo nagsilot ug naglansang. Ang mga tinon-an wala manghibalo nga kini maoy katapusan nilang pakigsulti kauban sa ilang Agalon. Si Jesus naggamit sa panahon sa pagpa- kigsulti uban kanila, nag- [1209] subli sa Iyang pahamatongon kanhi. Samtang sila nagpaduol sa Getsemani, Siya mihunong, aron Iyang mahinumduman ang nga leksyon nga Iyang gikahatag kanila sa gabii sa Iyang dakung pagsakit. Usab Siya mitan-aw sa punoan sa parras nga pinaagi niini Iyang girepresentar ang panaghiusa sa iglesia kauban sa Iyang kaugalingon ug sa Iyang Amahan; usab Iyang gisubli ang mga kamatuoran nga Iyang gikabuklad. Tanan sa Iyang maglibut mga tigpahunumdum sa Iyang wala balusi nga gugma. Bisan ang mga tinon-an nga mahal kaayo sa Iyang kasingkasing, nakahimo, sa panahon sa pagpakaulaw Kaniya, sa pagbasul ug pagtalikod Kaniya.

Si Kristo nagpuyo niini nga kalibutan sulod sa katloan ug tulo ka mga tuig; Siya naka-antus sa iyang pagbiaybiay, insulto, ug pagbugalbugal; Siya gisalikway ug gilansang. Karon sa hapit na mokayab sa Iyang trono sa himaya,—samtang Siya nagasubli sa dili pagkamapasalamaton sa katawhan nga Iyang gianhi aron luwason,—dili ba Siya mokuha sa Iyang simpatiya ug gugma? Dili ba ang Iyang mga pagbati masentro sa dapit diin Siya gidayeg, ug diin ang mga walay sala nga mga manulonda magasugot sa Iyang mga sugo? Dili; ang Iyang saad niadtong mga hinigugma Niya nga Iyang gibiyaan sa yuta mao, “Ako uban kaninyo kanunay, bisan hangtud sa katapusan sa kalibutan.” Mat. 28:20.

Sa paghiabut sa Bukid sa mga Olivo, si Jesus nag-una sa dalan ngadto sa tumoy, duol sa Betania. Dinhi Siya mihunong, ug ang mga

tinon-an milibut Kaniya. Mga bidlisiw sa kahayag daw midan-ag gikan sa Iyang nawong samtang Siya nagtan-aw sa mahigugmaon kanila. Siya wala magbadlong kanila sa ilang mga sayup ug mga kapakyasan; mga pulong sa lalum nga kamaloloton maoy katapusan [1210] nga nangahulog sa ilang mga igdulogog gi- kan sa mga ngabil sa ilang Ginoo. Uban sa mga kamot nga inisa sa pagpanalangin, [1211] ug daw sa pasalig sa Iyang makapanalipud nga pag-atiman, Siya sa hinay misaka gikan sa taliwala nila, nabutad paingon sa langit pinaagi sa usa ka gahum nga labi pa ka kusganon kay sa bisan unsang pagdani sa yuta. Samtang Siya miagi paingon sa itaas, ang nahibulong nga mga tinon-an nagtan-aw uban sa ininat nga mga mata alang sa katapusang pagtan-aw sa ilang nagakayab nga Ginoo. Usa ka panganud sa himaya nagatago Kaniya gikan sa ilang igtatan-aw; ug ang mga pulong namalik ngadto kanila samtang ang karwahi sa panganud sa mga manulonda nagdawat Kaniya, “Ania karon, ako magauban kaninyo hangtud sa katapusan sa kalibutan.” Sa samang panahon dihay miutaw-utaw ngadto kanila ang mga matamis ug labing malipayong honi gikan sa magalawit nga mga manulonda.

Samtang ang mga tinon-an nagtan-aw sa ibabaw, mga tingog gisulti kanila nga daw sama sa matahum kaayo nga honi. Sila miliso ug nakakita sa duha ka mga manulonda sa dagway sa mga tawo, kinsa nagsulti kanila, nga nagaingon, “Mga tawong Galileanhon, nganong nagatindog man kamo dinhi ug nagatulok sa langit? Kining maong Jesus nga gikuha gikan kaninyo ngadto sa langit, mobalik ra unya sa paagi nga sama sa inyong nakita sa iyang pagsaka sa langit.”

Kini nga mga manulonda kauban sa pundok nga nanagpaabut diha sa nagasidlak nga panganud nga mikuyog kang Jesus ngadto sa Iyang langitnong puloy-anan. Ang labing taas sa panon sa mga manulonda, sila maong duruha nga miadto sa lubnganan ni Kristo sa pagkabanhaw, ug sila kauban Niya sa tibuok Niyang kinabuhi sa yuta. Uban sa maikagon nga handum ang tibuok langit nagpaabut sa katapusan sa Iyang paglangan diha sa usa

Siya sa hinay misaka gikan sa taliwala nila, nabutad paingon sa langit pinaagi sa usa ka gahum nga labi pa ka kusganon kay sa bisan [1212] unsang pagdani sa yuta. ka kalibutan nga nadaut pinaagi sa tunglo sa sala. Ang panahon miabut alang sa langitnong uniberso sa pagdawat sa ilang Hari. Wala ba ang duruha ka mga manulonda mangandoy sa pagkuyog sa panon sa pag-abiabi kang Jesus? Apan sa simpatiya ug

sa gugma alang niadtong Iyang gibiyaan, sila nagpaabut sa paghatag kanilag paglipay. “Dili ba silang tanan mga espiritu man lamang nga sulogun, nga gipadala aron sa pag-alagad alang kanila nga maoy magapanunod sa kaluwasan?” Heb. 1:14.

Si Kristo nakasaka sa langit sa dagway nga tawhanon. Ang mga dnon-an nakakita Kaniya nga gidawat sa panganud. Ang maong Jesus nga naglakaw ug nakigsulti ug nag-ampo kauban kanila; nga mitipiktikipik sa tinapay kauban nila; nga kauban nila sa ilang mga sakayan sa lanaw; ug nianang adlawa mihago uban kanila pagtungas sa bukid sa Olivo, —ang maong Jesus karon nawala na aron sa pagpakig-ambit kauban sa trono sa Amahan. Ug ang mga manulonda nagpasalig kanila ang maong Usa nga ilang nakita nga mikayab paingon sa langit, moanhi pag-usab maingon sa Iyang pagkayab. Siya moanhi “uban sa mga panganud; ug ang tanang mga mata makakita kaniya.” “Ang Ginoo sa iyang kaugalingon manaug gikan sa langit uban sa usa ka singgit, sa tingog sa Punoan sa mga Manulonda, ug uban sa trompeta sa Dios; ug ang nangamatay diha kang Cristo mangabanhaw pag-una.” “Ang Anak sa Tawo moanhi sa iyang himaya, ug ang tanang mga balaang manulonda kauban niya, unya siya magalingkod sa trono sa iyang himaya.” Pin. 1:7; 1 Tes. 4:16; Mat. 25:31. Busa matuman ang kaugalingong saad sa Ginoo ngadto sa Iyang mga tinonan: “Ug sa mahiadto na ako ug makaandam na akog luna alang kaninyo, moanhi ako pag-usab, ug pagadawaton ko kamo nganhi uban kanako; aron nga diin gani ako atua usab kamo.” Juan 14:3. Maayo nga ang mga tinonan molaum diha sa pagbalik sa ilang Ginoo.

[1213]

Sa pagpauli sa mga tinon-an ngadto sa Jerusalem, ang katawhan nanagtan-aw kanila uban sa kahibulong. Human sa husay ug paglansang kang Kristo, gihunahuna nga sila mopakita nga mga naluya ug naulaw. Ang ilang mga kaaway nagpaabut sa pagtan-aw sa ilang mga nawong nga nagapahayag sa kagul-anan ug kapildihan. Inay mao kini dihay kalipay lamang ug kadaugan. Ang ilang mga nawong mi-amag uban sa usa ka kalipay nga wala matawo dinhi sa yuta. Wala sila magsubo sa ilang nangabalo nga mga paglaum, apan nangapuno sa pagdayeg ug pagpasalamat ngadto sa Dios. Uban sa kalipay sila misulti sa kahibulongang sugilanon sa pagkabanhaw ni Kristo ug Iyang pagkayab ngadto sa langit, ug ang ilang pagpamatuod gidawat sa kadaghanan.

[1214] Ang mga tinon-an wala na gayud ing walay pagsalig sa kaugmaon. Sila nasayud nga si Jesus tua sa langit, ug nga ang Iyang mga kaluoy kauban kanila sa gihapon. Sila nangasayud nga sila adunay usa ka higala sa trono sa Dios, ug sila ikag sa pagpresentar sa ilang mga hangyo ngadto sa Amahan sa ngalan ni Jesus. Sa solemni nga pagtahud sila nanagyukbo sa pag-ampo, nagsubli sa pasalig, “Kon mangayo kamog bisan unsa gikan sa Amahan, kini igahatag niya kaninyo pinaagi sa akong ngalan. Sukad wala pa kamoy napangayo pinaagi sa akong ngalan: pangayo kamo ug magadawat kamo, aron mamahingpit ang inyong kalipay.” Juan 16:23, 24. Ilang giisa ang kamot sa pagtuo sa taas ug taas pa gayud, uban sa gamhanan nga katarungan, “Siya ba si Cristo Jesus ang namatay, oo, ang nabanhaw gikan sa mga patay, ang anaa karon sa too sa Dios, ang nagapangamuyo gayud alang kanato.” Rom. 8:34 Ug ang Pentecostes nagdala kanila sa kahupong sa kalipay diha sa presensia sa Maglilipay, bisan sumala sa gisaad ni Kristo.

Ang tibuok langit nagpaabut sa pag-abiabi sa Man-luluwas ngadto sa langitnong mga sawang. Sa mikayab Siya, Siya naguna sa dalan, ug ang panon sa mga binihag nga giluwasa sa Iyang pagkabanhaw misunod. Ang langitnong panon, uban sa mga singgit ug pag-anunsio sa mga pagdayeg ug langitnong awit, miduyog sa malipayon nga panon.

Samtang sila nagpaduol sa ciudad sa Dios, ang hagit gikahatag pinaagi sa nagakuyog nga mga manulonda, —

Sakwata ninyo, Oh mga ganghaan, ang inyong mga ulo;

Ug sakwata ninyo ang inyong kaugalingon mga pultahan nga walay katapusan;

Ug ang Hari sa himaya mosulod!”

Sa malipayon ang nanagpaabut nga mga magbalantay mitubag, —

“Kinsa ba kining Hari sa Himaya?”

Kini ilang giingon, dili tungod kay sila wala manga hibalo kong kinsa Siya, apan tungod kay sila mamati sa tubag sa gibayaw nga pagdayeg, —

“Si Jehova ang kusgan ug makagagahum,

Si Jehova ang makagagahum sa panggubatan! Sakwata ninyo Oh mga ganghaan ang inyong mga ulo;

Oo, sakwata ninyo sila kamong mga pultahan nga walay katapusan;
Ug ang Hari sa himaya mosulod!”

Usab mabati ang hagit, “Kinsa ba kining Hari sa Himaya?” kay ang mga manulonda dili kapuyan sa pagpamati sa Iyang ngalan nga ituboy. Ang nagakuyog nga mga manulonda mohimo sa tubag, — [1215]
“Si Jehova sa mga panon; Siya mao ang Hari sa himaya” Sal. 24:7-10.

Unya ang mga pultahan sa ciudad sa Dios buksan sa lu-ag, ug ang panon sa mga manulonda molabay sa mga ganghaan taliwala sa usa ka pagboto sa makapalamat nga honi.

Didto ang trono, ug libut niini ang balangaw sa saad. Didto ang kerubin ug serafin. Ang mga komandante sa panon sa mga manulonda, ang mga anak sa Dios, ang mga representante sa wala mangahulog nga mga kalibutan, nanagkatigum. Ang langitnong konsilyo diin sa atubangan niini si Lucifer mi-akusar sa Dios ug sa Iyang Anak, ang mga representante sa walay mga sala nga ginharian diin ibabaw niini si Satanas naghunahuna sa pagtukod sa iyang kaugalingong dominio,— ang tanan atua didto aron pag-abiabi sa Manunubos. Sila ikag sa pagsaulog sa Iyang kadaugan ug sa paghima sa ilang Hari.

Apan Siya magapasibug kanila. Dili pa una; Siya dili karon makadawat sa purongpurong sa himaya ug sa harianong bisti. Siya mosulod sa presensia sa Iyang Amahan. Siya magatudlo sa Iyang samad sa ulo, ang gidughang nga kilid, ang nadaut nga mga tiil; Siya moisa sa Iyang mga kamot, nagadala sa timaan sa mga lansang. Siya magatudlo sa mga handumanan sa Iyang pagdaug: Siya magapresentar ngadto sa Dios ang inunahang uhay, kadtong gibanhaw kauban Kaniya ingon nga mga representante niadtong dakung panon sa katawhan nga manggula gikan sa lubnganan sa Iyang ikaduhang paganhi. Siya magaduol sa Amahan, diin adunay kalipay ibabaw sa usa ka makasasala nga magahinulsol; nga magakalipay ibabaw sa usa uban sa pag-awit. Sa wala pa ikapahiluna ang mga patukuranan sa kalibutan, ang Amahan ug ang Anak nagkahiusa diha sa usa ka panag- sabut sa pagtubos sa tawo kon siya madaug ni Satanas. Sila [1216]
naglamano sa Ilang mga kamot diha sa usa ka pakigsaad nga si Kristo mahimong pasalig alang sa tawhanong rasa. Kini nga saad

gituman ni Kristo. Sa diha Siya sa krus Siya misinggit, “Natapus na,” Siya misulti sa Amahan. Ang panagsabot gituman. Karon Siya nagpahayag: Amahan Ko, natapus na. Nahimo Ko ang Imong kabubut-on O Akong Dios. Akong nahuman ang buhat sa pagtubos. Kon ang Imong hustisya natagbaw, “buot ko unta nga asa gani ako atua usab uban kanako sila nga imong gitugyan kanako.” Juan 19:30, 17:24.

Ang tingog sa Dios mabati nga nag-anunsio nga ang hustisya natagbaw. Si Satanas napildi. Ang mga naghago, nakigbisug nga mga tawo ni Kristo sa yuta “gidawat diha sa hinigugma.” Efeso 1:6. Atubangan sa mga langitnong mga manulonda ug sa mga representante sa wala mahulog nga mga kalibutan, sila gipahayag nga gipakamatarung. Kon hain Siya, didto usab ang Iyang iglesia. “Ang kaluoy ug ang kamatuoran nanagtagbo; ang pagkamatarung ug ang pakigdait managhinalokay sa usa ug usa.” Sal. 85:10. Ang mga bukton sa Amahan migakus sa Iyang Anak, ug ang pulong gikahatag, “Ipasimba siya sa tanang mga manulonda sa Dios.” Heb. 1:6.

Uban sa kalipay nga dili ikagsaysay, ang mga pangulo ug mga kagamhanan ug mga punoan nag-ila sa pagkalabaw sa Prinsipe sa kinabuhi. Ang panon sa mga manulonda nagyaub sa ilang kaugalingon sa atubangan Niya, samtang ang masadya nga pagsinggit nagapuno sa tanang mga sawang sa langit, “Ang Cordero nga gipatay takus sa pagdawat ug gahum, ug kadato, ug kinaadman, ug kusog, ug kadunggan, ug himaya, ug pagdalayeg!” Pin. 5:13.

[1217] Mga awit sa pagdaug misagol sa honi gikan sa mga alpa sa mga manulonda, hangtud ang langit daw miawas uban sa kalipay ug pagdayeg. Ang gugma midaug. Ang nawala nakaplagaan. Ang langit mibagting uban sa mga tingog sa taas nga mga awit, naga-anunsio, “Ngadto kaniya nga nagalingkod sa trono ug nag-adto sa Cordero ang pagdalayeg, ug ang kadunggan, ug ang himaya, ug ang gahum hangtud sa kahangturan!” Pin. 5:13.

Gikan sa talan-awon sa langitnong kalipay, mobalik diri kanato sa yuta ang lanog sa kaugalingong mga pulong ni Kristo, “Ako mosaka sa akong Amahan, ug sa inyong Amahan; ug sa akong Dios ug sa inyong Dios.” Ang panimalay sa langit ug ang panimalay sa yuta usa. Alang kanato ang atong Ginoo misaka, ug alang kanato Siya nagakinabuhi. “Busa, sa tanang panahon, siya arang makaluwas

sa mga moduol sa Dios pinaagi kaniya, sanglit buhi man siya sa kanunay aron sa pagpangamuyo alang kanila.”